13
9
J-59

13
3 I
9

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

13.9.9.59

32.5.24.
32
2
5
32
1
5
~~13.20.11.13~~

Google

—t.0.4.10

Digitized by Google

NATIONAL
13
3
Digitized by Google

CODEX CASVVM SELECTORVM RERVM IVDICATARVM

Actui practico conferentium,

AVCTORE

IO. BAPTISTA DE THORO

I. C. NEAPOLITANO,

Almi Neapolitani Collegij Senatore.

Digitized by Google

CODEX CASVVM SELECTORVM RERVM IVDICATARVM,

CRIMINALIVM, CIVILIVM, ET MIXTORVM,

Actui practico apprimè conferentium,

VNA CVM DECISIONIBVS, ARGVMENTIS,

& Repertorio,

[illegible]DICENTIBVS PRAESERTIM

nedùm vtilis, quam pernecessarius.

AVCTORE

IO. BAPTISTA DE THORO I. C. NEAP.

ac Almi Collegij Neap. ordinario Senatore, ac olim illius Priore.

ACCESSERVNT ALLEGATIONES QVORVNDAM IVRISCONSVLTORVM Peritiſſimorum, vnà cum Deciſionibus Tribunalium, & Indice neceſſario,

CVM ADDITIONIBVS EIVSDEM D. AVCTORIS.

NEAPOLI. Ex Regia Typographia Egidij Longhi MDCLV.

Sumptibus Io. Victorij Sauioni, & Caroli Sangalli.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

Digitized by Google

Illuſtriſsimo,& Excellentiſsimo Domino

D. GARSIAE DE HARO ATQVE AVELLANEDA

COMITI DE CASTRILLO, EQVITI ORDINIS CALATrauæ, Ædiliq; Militi, intimo PHILIPPI IV. Hiſpaniarum Regis Cubiculario, in Maximo totius Regni Conſilio ad Indica Præſidi conſultiſſimo;

Et in Neapolitano Regno Proregi, ac Vicarias Armorum Vices Tenenti Generaliſſimo Principi.

IOANNES BAPTISTA DE THORO I. C. NEAP. & Almi Collegij Neapolitani Senator. F.

ORbis regimen, Regnorumq; Imperium humano corpori ſimillimum eſſe multiplici calculo Viri Sapientes tradidere, Excellentiſsime Princeps; enimuerò, quę in Reipublicæ corpore, hęc & in humano reporiri liquidiſsimè conſtat, hinc hominem eadem planè nomine, ac rerum hanc Vniuerſitatem à Gręcis legimus appellatum, vt illigeremus profectò eodẽ prorſus modo regulandum Orbem, ac dirigitur homo quem paruũ

Orbem

Orbem dictauerunt, quid enim humani corporis regimine ſapientes ſanctiùs, feliciùſq; 2 vnum sũma veluti ex arce dominatur capud vna præeſt ratio, reliqua promptiſsimè famulantur ictu, vel præcipientis rationis iuſſa, cætera membra exequuntur momẽto temporis, vel eius nutum qua pedes diſcurrunt, qua vigilant oculi, qua manus operantur, omniaq; ſunt in officio, vt mirùm ſanè ſit tot diuerſa, variaq; corporis membra tàm arto ratione vinculo ad vni capiti obſeperabilem colligata: Quare hoc præpotenti flumini ſupplices reddimus, Excellentiſsime Princeps, quod te nobis dederit in capud, tibiq; Regni huius Gubernacula tradiderit, quo tutiùs, vel eluſis, vel fractis imminentibus procellarum fluctibus prouehamus ad portum, Impera noſtrum Caput moderari, vt libuerit Reipublicæ membra ad tui regiminis motum, noſtra propodietur fœlicitas ſub tuo ſapientiæ dominantis auſpicijs Neapolitanũ Regnum tranquillitatis faſtigium aſſequeretur, Ius piratam dici ſerenitatem aſpiciet, Vale.

CANDIDO LECTORI S.

CVM autem ille Omnipotens Deus Adam primum hominem in Orbe creaſſet,& indè ex coſta illius Euam in Terreſtri Paradiſo,vt percipitur ex *Geneſ.cap.2.* hinc primus homo recens Dei opus erat confabulator aſſiduus, qui Sanctorum Angelorum conplantatus erat virtutibus, inquit *tex.in c.primus de pœn.d.2.*& tùnc quãdo Adam ſolus erat,non eſt præuaricatus:quia mens eius adhærebat Deo,*cap quando,de pœn.ead.d* poſtmodùm Princeps vitiorum omnium,dùm vidit Adam ex limo terrę ad imaginem Dei factum, pudicitia ornatum, temperantia compoſitum,charitate ſplendidũ, primos Parẽtes illis donis,ac tantis bonis expoliauit, ac peremit,*cap. Princeps de pœnit.ead.d.* vbi ſubſequitur, Adam ammiſſa temperantia, factus eſt intemperans, perdita charitate, malus inuentus eſt; ſicq; Adam poſt culpam, Deus ſtatim de Paradiſo eiecit,non diſtulit, ſed ſtatim ſeperauit à delitijs,vt ageret pœnitentiam,ſtatim tunica veſtiuit cum pellicea non ſerica,*cap. Adam,de pœn.d.1.*adeòq; Adam primus homo pro peccato de Paradiſo eiectus eſt, hoc eſt, quia Dei nobilitatẽ à ſe deiecit,nobilitate loci priuatus eſt,*c. Adam d.*40.& ſi Adam per Euam deceptus eſt,non Eua per Adam,*c. Adã* 33.*q.5.* quæ ſe excuſare dixit, Serpens decepit me, & manducaui, *Gen cap.*3.*cap. Serpens,de pœn.d.*1.adhùc tamen ex hoc geſto dixit *Apoſt. ad Rom.5.* propterea ſicut per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors, & ità in omnes homines mors pertranſit,in quo omnes peccauerunt,ad quod addit *Auguſtinus*,peccatum,quod ex Adam contrahitur tẽporalitèr redditur, quia omnes propter hoc morimur, non autem in æternũ eis, qui fuerunt per gratiam regenerati, ſi in ea vſq; in finem permanſerit, *cap peccatum,de pœn.d.*4.ex hoc igitur originale peccato humana natura deprauata conſpicitur,poſtquàm in ipſa infuſione animæ,tùnc tres illius vires principalitèr debilitantur, *Gloſ.in cap.non ex quo de conſecr. d.4.verſ.abſumitur*, quo circa iuſtiſſimè pro eo pœna ſubrogatur, quæ quatuplex eſſe cenſetur, nàm præcludit Ianuam cœleſtem,perpetuò damnat, cauſa eſt mortis temporalis, & impotentia reſiſtendi vitijs, *Gloſ in cap.per Baptiſmum,verbo euacuator, de conſecr.diſt.*4. hinc ex hac peccati cauſa homines diuerſimodè

ſimodè oriuntur,cum varijs,& diuerſis voluntatibus ex fomitu originalis peccati deuentis, ſicq; propter diuerſos effectus quos habet hominibus, originale quoſdam enim facit inuidos, quoſdam luxurioſos,quoſdam auaros, &c. *Gloſ.in cap ſi Iudas,de pœnit.d.4.verſ. originalia,* & non mirùm ſi homines naturalitèr diſſentiunt, *l.item ſi, §.principalitèr, ff de arb.*& ipſorum ſtatus ſub perpetuo motu conſiſtat,*Gloſ.in §.nuptias,verſ.ſolubile, Auth.de nuptijs,*quo fit,vt inſpecto ipſo iure gentium comperitur,quod tale ius ſit ſedium occupatio,ædificatio,munitio, bella, captiuitates, ſeruitutes, poſtliminia,&c. *cap.ius gentium, diſt.1.§.ius autem, Inſtit.de iure nat gent. & ciuil.*& potiſſimum hoc nomen meum,& tuum,quod perturbat humanum otium, hinc *Tullius* relatus à *Gloſ. in cap. dilectiſſimus, 12.q.1.ver.omnium*, inquit: *Dulciſſima rerum poſſeſſio communis eſt.* & adduxit illud Philoſophi dicentis: *Quietiſſimè viuerent homines in hoc mundo, ſi de medio ſublata eſſent duo verba meum, & tuum*; ex quibus lites quotidianæ inter homines ſemper ortæ fuerunt, ac oriuntur,quo fit, vt cum humana cupiditas noua, quotidiè litigia generat, ac ipſamet natura humana nouas properat ædere formas, *cap.1.§.ſed quia, quæ ſit prima cauſa benef.amitt.Gloſ.in Auth de non elig. ſecun. nub & in Auth. quib.mod. nat effic.leg.* eò ampliùs cum ipſa natura imitatrix vitiorum,quotidiè labitur ad delicta, *§.ſi verò, Auth.de monach.* & ſic facta mutantur ſecundum curſum naturæ, non autem ius naturale, *Gloſ.in §.1.Auth.de conſang.& vter.fratrib.* congruum fuit, vt quod de nouo emergunt, nouo indigent auxilio, *Gloſ.in §.non autem, Auth.de hared.& falc. ver.inopinabilis,*vndè *Imperator in d §.1.Auth.de conſang.& vter. fratr.* dixit,multis vndiq; nouitatibus vtens dictum eſt iàm fulcibus hoc ſępè proemium dicitur, aut & iterũ donec illa, quæ ſunt operatur ad opus multarum non protrahit legum,&c. quo fit, vt cùm in dies caſus noui emergent, in iudicijs nouis indigent inueſtigationibus, atquè deciſionibus pro exemplo rerum iudicatarum lites terminentur, quorum cauſa occaſionem præbuit, vt Codex rerum iudicatarum in publicum pro Reipublicæ vtilitate redigere curauerim: Vale.

D. IOANNIS PETRI MASSARII
Sanctæ Sedis Apoſt. Protonotarij,
IVRIS V. D. ET SACRÆ THEOLOGIÆ PROFESS.
Oratineñ, & Neap.

E L O G I V M.

Perilluſtri, ac Eruditiſſimo Viro D.

D. IOANNI BAPTISTAE THORO
HVIVS OPERIS AVCTORI.

QVI

NOn ſibi, ſed Orbi natus videtur, dum veluti depreſſo ſulcis per totum diem aratro Taurus gemit; hic ſuper Codicem notas ſcribendo ſudat, & alget,

Vel eſt tanquàm aries vellera nutriens, vt placeat homini, atq; in flumine verſatus, vt nitorem augeat;

Vel qualis ouis meliora pabula eligens, vt ſuauiore ſucco lactis fœta diſtendat vbera; ſubeatq; partus dolores, vt hæc munera afferat.

Vt Iudicum virtus, quæ conſtantia eſt, recta teneatur, qua & fortia conſilia eligat, & electa conſtantèr teneat inconcuſſa, nè, eum aut fauor demeret, aut obſequia mulceant, aut adulatio blandiatur aut munera corrumpant, aut deprecationes inflectent, ex hiſce ſcriptis pertinaciam diſcat, Chriſtum Deum imitando, qui vt homo morrem recuſat, vt Deus ſententiam ſuam ſeruat. Sententiam enim ſuam uon reuocat, nec flectitur, tot tantiſq; ipſius reuocandæ cauſis.

Iudices hęc ſcripta legentes in iuſtitię affectū abſorti eſſe meminerint, & petræ ſoliditatem, cui iuncti ſunt, ſaxeam duritiem in re benè conſulta, & legitimè decreta exprimant. Pilatum imitentur, qui adeò pertinax fuit cum Chriſto Domino, vt quod ſcripſit, non reuocauit, ſed in pertinaci conſtantia perdurauit.

Vota Tribunalium recenſet Eruditiſſimus Thorus, vt ſit in Iudicibus concors ſententia, vt vel plurium Iudicum ſit vna mens, eadem ſententia, ipſamet vox, ne hic deſtruat, quod alius aſtruit, nè Tribunalia repugnent Tribunalibus, & iura, quæ ab aliquo Iudicum conſenſu honorantur, vt ſancta, ab aliquo deuenuſtentur, vt profana magno ſubditornm detrimento. Sic ius diuiditur Iudicantium diſcordia, ſic iuriſdictio diſſipatur. animorum, & ſententiarum diſcrepantia, quam præſtaret eſſe communem, & eandem, immò, ſi fieri poſſet, vnam naturam omnium Iudicum, & Præſidentium, ſintq; Sol, & Luna, quæ non tantùm ſimili, ſed eadem fulgorum lingua terris præſideat vna mente, vno iudicio, vna luminis voces. Neque vnquam diſſenſerunt, ſed in tanta locorum diſcordia vocalium fulgorum concordia ſemper hi mundi Iudices, ac Præſides dedere, Luna quippè non ſolùm fulgorum vocem à Sole, Cœlorum Præſide, ſed vocalem lucem harmonicè modulatur ad ſolis numeros, ne ab illo diſſonet, ſi tantiſper ab eo diſcrepet; Menſtruis enim modulationibus ſententiarum luces loquitur, & Pręſidentiam ſuam obit, mutua à Sole fulgorum loquela.

Tu à prudenti Thori iudicio doctrinæ fulgores, & regiminis voces diſce, nè diſſonent Iudicum ſententiæ datæ pro nutu, pro affectu, pro aſſentatione, pro muneribus, pro libidine: Habes in ſcriptis quid iuſtius in veritate principandi dicat Iudicium.

AD

V. I. D. IOANNEM BAPTISTAM
DE THORO.

R. D. BENEDICTVS MANGIA LICIEN.
Pro inſigni eius doctrina Præclaro ſtemmate,
& Illuſtri eius Tomo.

Dominus IOANNES BAPTISTA DE THORO Iuriſconſultus

Anagramma purum.

Tu Aonidum cætus. Orbis honor, ſat nitens ſidus.

Tetraſticon.

Sidus honor, Phœbus Muſas, Orbemq; Polumq;
Ornat, honorat, amat, lumine, honore, ſimul.
Doctrina es Cœli ſidus, tu Phœbus, & Orbis.
Es decor; & merito te trina ſerta decet.

IOANNI BAPTISTAE THORO

IVRISCONSVLTORVM CONSVLTISSIMO,
Aduocatorum Conſummatiſſimo,
Doctrina, Conſilio, Prudentia, Incomparabili,
Digniorum Regi Vrbium Regiminibus ſummo cum
plauſu perfuncto,
Maiorum Magiſtratuum honores,
ni inuida obſtitiſſet
Fons, aſſecuturo,
Otij Debellatori, Negotij Amatori,
Bonarum Artium Culmini, Sapientiſſimo Columini,
Dote, Animi, & Calami celeberrimo,

FLAVIVS VENTRILIA I. C. Academ. Otioſus Neap.
Veritati, non Amicitiæ obſequens, Dicit, Dicat
ex Corde.

In Con-

In Congregatione habita ſub die 15. Nouembris 1652. fuit dictum, quod Admodum Reuerendus Dominus Canonicus D. Aloyſius de Ianuario Fiſci Patronus Curiæ Archiepiſcopalis reuideat, & in ſcriptis referat eidem Congregationi.

Gregorius Peccerillus Vicarius Generalis.

EMINENTISSIME, ET REVERENDISSIME DOMINE.

POteſt imprimi cum correctionibus in Opere appoſitis, cum decreto, quod non publicetur, niſi facta prius collatione cum hoc eodem originali, ſi ità videbitur Eminentiæ Veſtræ. Hac die 17. Ianuarij 1653.

Aloyſius de Ianuario Canonicus Deputatus, & Fiſci Patronus Curiæ Archiepiſcopalis Neapolitanæ vidit.

IN Congregatione habita ſub die 17. Ianuarij 1653. fuit dictum, quod Imprimatur cum correctionibus in Opere appoſitis.

IMPRIMATVR.

Gregorius Peccerillus Vicarius Generalis.

Fr. Ioſeph de Rubeis Ord. Min. Conuent. S. T. D. Eminentiſſ. Cardinalis Philamarini Theologus, Secretarius, & Conſultor Sancti Officij.

† 2 *Illuſtriſ-*

Illuſtriſſimo, & Eccellentiſſimo Signore.

IL Dottor Gio.Battiſta de Thoro fà intendere à V.E.come deſidera dar in luce alle Stampe le ſottoſcritte Opere per beneficio del publico, perciò ricorre à V.E. ſupplica ſe degni commettere la reuiſione di quelli à chi comanderà l'Eccellenza Sua, & l'hauerà à gratia, vt Deus.

Le Opere ſono videlicet.

Codex Rerum Iudicatarum, &c.

Magnif.V.I.D.Franciſcus Maria Pratus videat,& in ſcriptis S.E. referat.

Capycius Latro Regens.

EXCELLENTISSIME PRINCEPS.

HOc eſt ingenium ſollicitudinis, vt nunquam ſibi acquieſcat, nec niſi perfectæ re ſtudium intermittit ſuum. Id adeò experimur in D.Io.Bapt.Thoro Neap. Iurcconſulto, Almiq; Collegij Neapolitani Senatore,vt quando tot librorũ legalis doctrinæ editorum fama percelebris,putauerit Orbis ſcriptioni finem feciſſe,ac metam impoſuiſſet,noua ex eius Minerua pullularint opera,nouiq; exurgerent labores; ecce peruigili cura,Tractatus parat perutiles, nempè Rerum Iudicatarum Codicem. Determinationes Almi Collegij Neapolitani cum Soliloquijs. Additiones ad Regni Neapolitani Pragmaticas,Conſtitutiones,& Capitula. De Dictionibus,Aduerbijs,Verbis,Nominibus,Pronominibus,& Clauſulis. Additiones itidẽ ad receptum Opus Ioan.Grand.de bell.exul.quę omnia (Te iubente) perlegi,tantamq; in ijs agnoui eruditionem,perſpicacitatem,doctrinęq; ſoliditatem,vt prioribus ingenij Authoris monumentis iàm dudum è Typis expreſſis, totiuſq; Europæ Tribunalibus receptis non modicam laudem ſint allatura,quinimò ex ijs maximũ commodum Reipublicæ literariæ profecturum. Illeum vt indè præbeam calculũ, digna forè, vt quam citiùs lucem aſpiciant; nihil etenim agnoui, quod Regiæ Iuriſdictioni noxam præbeat, ſi tamen votis meis Excellentia Tua annuerit, meęq; arriſerit approbationi, qua eximium Conſultum Neapolitanum admiramur, anticum Coloneus,& Præceptorem veneramur. Neap. è noſtro Muſeo. Die 9. Februarij 1652.

Excellentiæ Veſtræ

Deditiſſimus Seruus
Franciſcus Maria Pratus.

Vidit Io. Baptiſta Amendola Reg. Conſil. & Præſ. Reg. Cam. ſpecialitèr Delegatus per Suam Excellentiam pro reuiſione librorum.

Io. Baptiſta Amendola.

Viſa retroſcripta relatione IMPRIMATVR.

Zufia Regens. Capycius Latro Regens. Garcia Regens.

Prouiſum per Suam Excell. Neap. die 22.Martij 1652.

Lombardus.

INDEX ARGVMENTORVM CASVVM CRIMINALIVM.

Caſus 1.

AGitur de materia foriudicationis, eiuſque ſpeciebus, & requiſitis, & quomodò in ea erit procedendum ad hoc vt ſubſtineatur.

Caſus 2.

Proſequitur eadẽ materia bannitionis, atq; foriudicationis ob differentias exiſtentes inter eas.

Caſus 3.

Agitur de reſcriptis diuerſis tàm ab actore, quàm à reo obtentis, nulla facta mentione de illis, cui ipſorum erit parendum.

Caſus 4.

Delinquens ſimplex ſi cœperit foriudicatũ, an gaudet generali indulgentia.

Caſus 5.

Agitur de compoſitione delictorum facienda, quomodò, & qualitèr erit facienda, etiam ſi ritè facta non fuerit, an contra reum procedi poſſit.

Caſus 6.

Agitur de validitate citationis ad foriudicandum, ſi non fuerint contumaciæ incuſatæ, aut tantùm prima ommiſſa, ſecunda, & quid ſi per Fiſcum, & non per accuſatorem incuſatæ fuerint.

Caſus 7.

Reus confeſſus in tortura, & ratificãdo eam in Curia inferiore, ſi ad Curiam ſuperiorem fuerit peruentus, & de errore confeſſionis dixerit, an ad condemnationem procedi debuerat, vel ad dationẽ termini erroris confeſſionis, aut ad actum reiterationis torturæ.

Caſus 8.

Cauſa commiſſa Iudici ſuperiori ad inſtantiam partis, vt recognoſceret omnia, & de iuſtitia prouideret, an cenſeatur delegata, vel tantùm poſſit cognoſcere de grauamine, & vti ordinarius Iudex procedere.

Appendix Caſus.

Cauſa ordinariè cępta, an poſſit in ea poſtmodùm ſummariè procedi, & è contra.

Caſus 9.

Copia repertorum an, & quando reis erit concedenda, & quid in copia confeſſionis ſociorum.

Caſus 10.

Socij itineris an teſtificari poſſint aduerſus delinquẽtes contra cunſociũ, & quando.

Caſus 11.

Articuli de directo contrarij depoſitionibus teſtium Fiſci, reijci an debeant, vel admicti pro defenſione reorum.

Caſus 12.

Qua pœna puniri debeat vulnerans aliquẽ in faciẽ, ſi delictũ per vnicũ teſtem de viſu cõſtet repulſatũ, exiſtẽtibus alijs de fama.

Caſus 13.

Procedi an poſſit ad foriudicationem contumaciæ ex ſuperueniente ordine Superioris Iudicis vigore poteſtatis extraordinariæ ommiſſo banno.

Caſus 14.

Procedi an poſſit cõtra reũ inquiſitũ ſubiectum inferiori Iudici exiſtẽtibus ordinibus in contrariũ, nè Iudex ſuperior ſe intromicteret, & ampliùs accedente reſcripto, vt quando relationẽ faceret Ill. Proregi.

Caſus 15.

Repetitio teſtium contra inquiſitum de pluribus delictis, an erit facienda ſtante tortura illata ex mandato Regio præcedentibus inditijs.

Caſus 16.

Conuictus an dicatur, qui per duos conteſtes teſtes inquiritur, licet inter ſe in aliquo differant, non tamen reſpectu delicti.

Caſus 17.

Pœna pecuniaria impoſita conſanguineis foruſcitorum, vt alibi ſe conſtituant, ſi ibi non fuerint reperti, an prætermiſſo ordine iudiciario exigi poſſit per Fiſcum.

Caſus 18.

Poteſtas extraordinaria à Principe conceſſa alicui Præſidi Prouinciæ procedi ad modum belli contra aliquos reos inquiſitos ex graui delicto, ac cum voto vnius Auditoris, an functis eorum officijs tranſeat ad ſucceſſores eorum.

Caſus 19.

Guidaticus conceſſus bannito ſub conditione, nè accederet ad Ciuitatem, ſi fortè acceſſerit ad Caſtrum illius propè Ciuitatem, an ſuffragatur eidem bannito.

Caſus 20.

Variatio an competat ſorori inquiſiti, contra quem proceditur ad modum belli de mandato Proregis.

Caſus 21.

Appellatio concedi an debeat reo inquiſito de crimine tractũ.

Index Argum. Caſuum Criminalium.

Caſus 22.

Contumax, ſeù bannitus effectus, indè tottus, & non confeſſus, an pœna mortis puniri debeat.

Caſus 23.

Maior quatuordecim annorum, an poſſit torqueri in crimine magno furti.

Caſus 24.

Confugientes rei ad Turrim ædificatam à Monaco ſubiectam Eccleſiæ per intermediam domum, an poſſint extrahi ab illa.

Caſus 25.

Clericus inquiſitus de delictis capitalibus, ſeù exceptuatis ab Epiſcopo ordine priuatus, captus à laico Iudice, ſi appellauerit ad Sedem Apoſtolicam, an contra ipſum procedi poſſit ea pendente.

Caſus 26.

Remiſſio piratarum in mare furantium, an concedi debeat Baroni habenti iuriſdictionem propè mare.

Caſus 27.

Clericus pro offenſione ſuæ perſonæ habet electionem fori ſecularis, & quid ſi de clericatu dubitaretur.

Caſus 28.

Appellatio an admittatur ad inſtantiam Epiſcopi pro clerico, contra quem procedebatur per modum belli, vbi appellatio non conceditur.

Caſus 29.

Fideiuſſor rei inquiſiti de illum præſentando, ſi reus fuerit ab aliò Iudice citatus, & fugam arripuit, an teneatur.

Caſus 30.

Confeſſio facta per minorem ſtupratū ſpontè, non aliter ratificata abſquè curatore, an noceat, vel proſit reis.

Caſus 31.

Citari an poſſint mandantes fieri homicidium, ſi delictum mandati non conſtabat, niſi per argumenta, & ſuſpitiones indubitatas.

Caſus 32.

Delictum in genere in crimine furti in Campanea, an probetur per depoſitionem principalis.

Caſus 33.

Deceptor, vulgò truffator, qua pœna debeat puniri.

Caſus 34.

Procedi an poſſit in cauſa ad vlteriora contra reum inquiſitum, qui in conteſtatione litis reſpondere noluit.

Caſus 35.

Reus citatus ſi de infirmitate oppoſuerit, eo exiſtente in Eccleſia, quid agendum ſit.

Caſus 36.

Remiſſio rei inquiſiti de diſrobatione in ſtrada, vel publicis latrocinijs, an erit facienda ad Barones habentes ampliſſima priuilegia.

Caſus 37.

Poteſtas procedendi ad modum belli contra bannitos, foruſcitos, & ſimiles homicidia committentes cum ſclopis, an exerceri poſſit contra ipſos exiſtentes carceratos.

Caſus 38.

An exigatur in cauſis criminalibus, vt pars querelans, faciat partem in iudicio, antequàm terminetur.

Caſus 39.

Calumniator iuſtruens proceſſum contra aliquem, examinari faciendo teſtes falſos, qua pœna teneatur.

Caſus 40.

Latrones ſtratarum ſemel tale delictū committentes, an ſubijciantur ordini procedendi extraordinariè ad modum belli ex abrupto.

Caſus 41.

Variatio fori in criminalibus competens viduæ, an ea tranſeunte ad ſecunda vota comperat, & quid in virgine pro morte fratris.

Caſus 42.

Repertus, ſeù inuentus aſportare acceptam, an puniri debeat.

Caſus 43.

Volens emittere ictum ſcoppicti contra aliquem, ſi fuerit ab alio impeditus, puniri an debeat.

Caſus 44.

Vulnerātes in rixa modico vulnere, an propter incertitudinem puniri debeant.

Caſus 45.

Falſitas an committatur in raſura, & mutatione abbaci, ſeù literæ.

Caſus 46.

Emittens ictum ſcoppicti contra aliquem punitur pœna mortis per Regiam Pragmaticam, & quando id procedat, vel non.

Caſus 47.

Perſuadens aliquem ad committendum homicidium per vnū teſtem de auditu examinatum, an ad aliquid teneatur ſucceſſo delicto.

Caſus 48.

Delictum carnis habitum cum commatre, ad quem Iudicem ſpectat.

Caſus 49.

Periurus in cauſa ciuili conſtito de falſo iuramento, puniri an poſſit.

Caſus

Index Argum. Allegat. Criminalium.

Caſus 50.

Aggreſſores ſi aggreſſum non offendiſſent, ſed indè alio ſuperueniente aggreſſum occiderint, an teneantur ſtante probatione negatiua coarctata loco, & tempore.

Caſus 51.

Effraſtores carcerum an omnes ſint examinandi, ſeù torquendi, vel aliqui ipſorum pro delicti probatione, & an aufugiens ex carcere aperto, teneatur aliqua pœna, & qua pœna afficiẽdi ſint, & in quibus caſibus ceſſet pœna contra ipſos effractores.

Caſus 52.

Vendens carnes Taurorum pro Baccinis, qua pœna tenetur.

Caſus 53.

Caſus mixti ad quẽ ex Baronibus eiuſdẽ loci pertinent, vel ad Baronẽ habentẽ iuriſdictionẽ criminalẽ, vel ad habentem ciuilẽ.

Caſus 54.

Inuẽtus in domo vbi caſuale homicidiũ ex ſciopo ſucceſſum fuit, ꝙ illud ipſe aſportauerat, an contra eum procedi poterat.

Caſus 55.

Aſſaſſinium an ex conqueſtu mandatarij probetur, non conſtito de conuentione pecuniæ, neq; de acceptatione mandati.

Caſus 56.

Vulnerans aliquem lapide in rixa, an teneatur pro exceſſu moderaminis tutelæ ad expenſas, & alia.

Caſus 57.

Confeſſio extraiudicialis ſocij probata per binos teſtes, an ſufficiens ſit ad condemnandum conſocium pro furto commiſſo in ſocietate.

Caſus 58.

Indulgentia de homicidio cōmiſſo per vaſſallum in perſonam Officialis Baronis, cui fuit remiſſa cauſa vt iuſtitiam faceret, an iure ſubſiſtat.

Caſus 59.

Teſtes deponentes de delicto de viſu ſi fuerint repulſati ex cauſa inimicitiæ, an admittantur, & quid exiſtentibus alijs teſtibus de fama.

INDEX ARGVMENTORVM
ALLEGATIONVM CRIMINALIVM,

Allegatio 1.

VErberans aliquem, qni indè mortuus eſt, an ob exiſtentiam inimicitiæ non tamen grauis, fama publica, & dicto vnius teſtis veniat puniendus, vel non.

Allegatio 2.

Homicida an dicatur verberans aliquem, qui poſtmodum obijt exiſtentibus inditijs, ſcilicet famæ, inimicitiæ leuis, & depoſitionis vnius teſtis de auditu, vt puniri poſſit pœna homicidij.

Allegatio 3.

Remiſſio cauſæ criminalis, poſt latam ſententiam foriudicationis fieri, an debeat Baroni illam petenti, & ampliùs exiſtentibus illius nullitatibus.

Allegatio 4.

Seruus furtum committens contra Dominum, licet ab eo puniri nō poſſit, ſi fuerit Curiæ traditus ad habendum illius confeſſionem, an ab ea iudicari debeat, vel Domino indè reſtitui.

Allegatio 5.

Quod crimen furti ſit delictum priuatum, & non publicum, & quod in eo non poſſit procedi ex officio, ſed ad partis querelam oſtenditur.

Allegatio 6.

Compoſitio homicidij petita per occiſorẽ, admitti an debeat ſtante remiſſione conſanguineorum proximorum exiſtentium in tertio gradu, non obſtante obiectione alterius conſanguinei exiſtentis in quarto gradu, & hæredis declarati certo modo, ac ceſſionarij alterius cohæredis in tertio gradu exiſtentis.

Allegatio 7.

Rapiens ſeruum ſuum à domo alicuius, qui illum contaminauit, vt fugeret citra tamen delictum carnis propria auctoritate, nulla Iudicis licentia obtenta, qualitèr puniri debeat.

Allegatio 8.

Minor in delictis carnis, an pœna ordinaria erit afficiendus, vel extraordinaria.

Allegatio 9.

Confiſcatio, ſeù publicatio bonorum vſurariorum in diuerſis locis exiſtentiũ, aliorum dominio ſubiectorũ, an paritèr procedat, & quomodo.

Allegatio 10.

Alapam in faciẽ Officialis Miniſtri in rixa, ac præſuppoſita etiã quodammodò prouocatione dans, an puniri poſſit pœna mortis.

mortis, vel alterius arbitraria, quemadmodum reus prætendebat ex ſequẽtibus.

Allegatio 11.

Alapam dans Officiali, in actu exercitij ſui officij, pro re ſpectãte ad illud, an pœnam mortis contineat, & qualiter.

Allegatio 12.

Quod inquiſitus de alapa data Regio Inſtitiario, ſit puniendus pœna truncationis manus, & capitis, clarè probatur.

Allegatio 13.

Intereſſe an debeat ſoluere offendens pro leui vulnuſculo.

Allegatio 14.

Indulgentia pro homicidio facta reo, à ſubſtituto generali Baronis habentis iuriſdictionem cum mero, & mixto imperio poſt iudicatum, an ſuffragatur.

Allegatio 15.

Remiſſio rei inquiſiti pro delicto commiſſo in Ciuitate Neapolis, in qua ipſe inhabitauerat, an erit concedenda Baroni eius Domino, ea non obſtante ciuilitate.

Allegatio 16.

Aſſiſtens in crimine falſitatis alicuius literæ Regis, & ea vtendo, qua pœna erit plectendus.

Allegatio 17.

Pœna homicidij commiſſi per Clericũ, quænam ſit, & ſi probata fuerit negatiua, ac etiam contra teſtes defectus probati.

Allegatio 18.

Doctores nũm torqueri valeant? In quibus delictis procedat tortura? Confeſſio per atrociora tormenta exorta, an valeat? Et nũm eius ratificatio ſpontanea ipſius torturæ iniuriam ſuppleat? Et vbi quæſtionibus veniunt ſubijciendi quænam genera tormentorum ſint adhibenda? Regalem vſurpans iuriſdictionem, qua pœna ſit puniendus?

Allegatio 19.

Homicidium probatum ex inimicitia, minis conſilio, & teſtium depoſitionibus, an ipſis reiectis ceſſet, ità puniri non poſſit reus.

Allegatio 20.

Tortura inferri, an poſſit per Iudicẽ capientem aliquem in fragãti crimine aſportationis armorum, contingit in facto occurſo ventilari.

Allegatio 21.

Indultus, ſeù abolitio conceſſa bannito, an ei ſuffragatur, ſi non fuerint ſpecificata omnia delicta, & eorum qualitates.

Allegatia 22.

Teſtes cortinati deponentes vidiſſe aliquem cum aliqua muliere alloquentẽ in ſecreto per fiſſuram parietis, an probant ſtuprum, & raptum.

Allegatio 23.

Teſtes examinari de coniura facienda, ſi illinc ad certos menſes contrarium aſſeruiſſent, an eis credendũ, vel Notario eos examinanti.

Allegatio 24.

Fideiuſſor rei inquiſiti, qui poſteà aliud delictum patrauerat, an teneatur ad ſolutionem pœnæ pro eo.

Allegatio 25.

Supplicatio data nomine Vniuerſitatis contra Officiales, non ſeruata forma Regiæ Pragmaticæ, an ſit nulla.

Allegatio 26.

Accuſare an, & quando ſit permiſſum agnatis, & quid ſtante remiſſione aliorum, ſeu tranſactione, vel ſententia.

Allegatio 27.

Milites confugientes ad Eccleſias, an poſſint ab eis extrahi.

Allegatio 28.

Sodomita, ſiuè fuerit agens, ſiuè patiens ex indicijs indubitatis, an poſſit puniri pœna ordinaria, vel extraordinaria, ſequentia fuerũt allegata per ſubſcriptum olim doctum Aduocatum, nũc Regium Conſiliarium videlicet.

Allegatio 29.

Remiſſio vaſſalli delinquẽtis petita per Baronem, an concedi debeat, ſi fuerit captus, pendente controuerſia gratiæ obtemptæ à Prorege, vt inſeruiret in bello, ſi ei ſit admittenda, vel non.

Allegatio 30.

Fideiuſſor alicuius rei inquiſiti, iàm liberati ſub cautione de ſtando iuri, qui depoſuerat in iudicio de falſitate donationis factæ, indè per aliam cartulam extra iudicium contrarium affirmans, an teneatur ad præſentandum reum.

Allegatio 31.

Mandatum pœnale factum reo ſub pœna certæ quantitatis pecuniarũ abſq; peremptorio, an ob eius controuentionem exequi debeat pro exactione pœnæ in eo contentæ.

Allegatio 32.

Notarius, qui contrariam fidem fecerat de tranſactione habita inter partes, an pœna falſi teneat, licet inaduertenter non viſo protocollo.

Allegatio 33.

Remiſſio cauſæ vaſſalli alicuius Baronis illum petenti, an erit facienda obſtante priuilegio legis declarante familiam ipſius fore, & eſſe de demanio.

Allegatio

Digitized by Google

Index Argum. Allegat. Criminalium.

Allegatio 34.

Homicida inquiri, & indè puniri an poſſit, obſtãte lapſu temporis,& nulla facta probatione criminis in genere,neq; legitimè probationes pro receptatione bannitorũ probatæ ob teſtium inhabilitatem.

Allegatio 35.

Homicida cum ſclopo igneo, licet puniri debeat pœna mortis, an ſubſequuta remiſſione partis ; eadem pœna puniri debeat,& qualiter reſpectu immittentis ictũ ſcoppitti, non tamen conſumato ex impedimento, vel cauſa ſclopi nõ aliter immittentis.

Allegatio 36.

Occidens bannitum, ſeù foriudicatum proditoriè, vel accepta pecunia per aſſaſſinũ puniri an debeat.

Allegatio 37.

Teſtamentum à Teſtatore conditum, atque ſubſcriptum à teſtibus ſi certo modo poſt illius conſignationẽ,Teſtator adhùc tunc diſceſſerat, an ex teſtium depoſitionibus hoc deponentibus de falſo argui poſſit.

Allegatio 38.

Homicidium ex reiteratis vulneribus, an deliberatum dici poſſit, vel rixoſum: ex coniecturis illud patratis, potiſſimùm ex inimicitia.

Allegatio 39.

Pœna raptus,& ſtupri puellæ, an, & quando debeat capitaliter admitti, vel non.

Allegatio 40.

Confeſſio furti ſpontanea facta, licet meticuloſa, & indè ratificata, an noceat furi minori prętextu metus illati, vel adiuuet.

Allegatio 41.

Aſſiſtens armatus in maleficio committendo, an eadem pœna puniri debeat ſicut principalis.

Allegatio 42.

Nullitates diuerſæ propoſitæ aduerſus informationem captam de fractura carcerum, & fuga carceratorũ, an opponi poſſint, nè procedatur ad ſententiam foriudicationis faciendam per Delegatum.

Allegatio 43.

Mercatores auri,& argenti,ſi in illis miſcuerunt plus æris quam fuerit ordinatũ per Superiores,qua pœna puniri debeant.

Allegatio 44.

Qua pœna puniri debeat oſculans mulierem per vim.

Allegatio 45.

Qua pœna puniri debet falſam procurationem concipiens in perſonam alicuius, vt ex Banco illius vigore pecuniam alterius ſubtraxerat illam alienando.

Allegatio 46.

Calumniatores perſuadẽtes teſtes ad deponendum falſum contra aliquem, qua pœna debeant puniri.

Allegatio 47.

Delinquens intus Eccleſiam caſualitèr, an erit ibidem reponendus.

Allegatio 48.

Vnio actorum criminalium, ſeù proceſſus criminalis alicuius delicti an fieri debeat cum alijs actis, & proceſſu alterius delicti, à quo aliud delictum proceſſerat.

Allegatio 49.

Iuriſdictionem Regiæ Dohanæ Menepecudum Apuleæ priuatiuè, & abdicatiuè quòad omnes, pro quibuſuis arduis criminibus Regio Dohanerio in inſtitutione, & ampliatione dictæ Regiæ Dohanæ fuiſſe conceſſam etiam pro delictis Campaneæ dilucidè demonſtratur. Proindèq; diſpoſitionem *text. l. nullum, C. de teſtib.* in locatos,& ſubditos dictæ Regiæ Dohanæ non militare ex iuribus, & deciſionibus S.R.C. conuincitur. Priuilegium *l. vnica, C. quando Imper. inter pupill. & vid.* contra prædictos locatos non extendi,ac iuriſdictionem dictæ Regiæ Dohanæ habere locum etiam contra Neapolitanos, iudicatum affertur, Iudices incompetentes in præiudicium iuriſdictionis prædictæ Regiæ Dohanæ per locatos ; eiuſq; ſubditos adiri non poſſe, & adeuntes puniri ; nec pro obligationibus penès acta cũ renunciatione fori dictę Regię Dohanę ab alijs cognoſci poſſe oſtenditur. Delegationem non cenſeri, niſi quando expreſſum in reſcripto dicatur, vt Iudex tanquàm Delegatus procedat,& abſq; ſpeciali diſpenſatione priuilegiorum dictæ Regiæ Dohanæ, eius locatos, & ſubditos comprehendere non poſſe fundatur. De clientis innocentia, non nulla in mediũ afferuntur, & publicis ſcripturis roboratur, & demũ cauſam ex qua agitur, ad Supremum Tribunal Regiæ Cameræ tàm in ordine, quã in iuſtitia ex antiquiſſima ; & continuata obſeruantia priuilegiorum dictæ Regiæ Dohanæ,& viglietti S.E. etiam pro augumento introituũ Regalis Patrimonij diſertiſſimè comprobatur.

Allegatio 50.

Fideicommiſſũ an inducatur ex verbis deprecatiuis, ſiuè ſuaſiuis, & quid ſi fuerit factum legatum ab inſtituto, cenſeri debeat factum animo compenſandi cum fideicommiſſo, exiſtente diuerſitate ſummarum inuicem.

INDEX

INDEX ARGVMENTORVM CASVVM CIVILIVM.

Caſus 1.

CVſtos deputatus ad cuſtodiam Portis Ciuitatis ad perſcrutandum bollectina ſanitatis, ſi ea relicta, ad perſuaſionem alicuius vt inquireretur, ne potuiſſet ad munera Ciuitatis aſcendere, & illicò reuerſus ſit, an puniri debeat, & ad officium eligendum admicti.

Caſus 2.

Datio in ſolutum facta per Procuratorem generalem cum clauſulis ampliſſimis in beneficium ſui principalis, eius creditori, an ſubſiſtet data reuocatione Procuratoris certo modo ad eius notitiā peruenta.

Caſus 3.

Legatum factum vxori cum adminiſtratione tutelæ ſub conditione nè alibi habitaret, nec diſcederet à loco teſtatoris, an per controuentionem cauſatam ex neceſſitate eo priuari poſſet.

Caſus 4.

Appellatio à laudo promulgato in loco vbi reſidet Audientia Regia, an ad ipſam admicti debeat, vel ad Magn. Cur. Vic. aut Sacr. Reg. Conſ.

Caſus 5.

Habitans in alieno territorio, an teneatur ad ſolutionem munerum perſonalium, atq; realium eius patriæ, ſeù Caſalis.

Caſus 6.

Teſtamentum conditum à Vicario Epiſcopi cotàm ſeptem teſtibus Clericis, Notario, an à Iudice ſeculari, vel Eccleſiaſtico debet aperiri.

Caſus 7.

Tertius poſſeſſor rei, ſuper qua fuit præſtita aſſiſtencia, an poſſit impedire exequutionem ſententiæ latæ.

Caſus 8.

Officiales an ex cauſa inimicitiarum parere debēt ſyndicatui in loco vbi exercuit officium, vel alibi.

Caſus 9.

Filiusfamilias Doctor ſi inſimul cum patre ſe obligauerit alicui cum renunciatione beneficij *l. quod cum eo*, an ſubſequuto obitu patris teneatur ad debita, non obſtante renunciatione, & qualitèr procedat, differitur.

Caſus 10.

Teſtes in partibus examinati abſq; liſta ſuſpectorum Officialium locorū facta, nec etiam citatio facta tutori ad videndum iuramenta teſtium, an nullitèr recepti videantur.

Caſus 11.

Iudex à quo an poſſit deſerta appellatione condemnare appellantem ad expenſas.

Caſus 12.

Literæ ſignificatoriales expeditę per Rationalem electum ab Vniuerſitate cōtra Arrendatorem, qui ſoluerat vltra eius debitum, non tamen bonificatum ab ipſa, an exequi debebāt, vel iuris ordine ſeruato.

Caſus 13.

Declaratio circa viſum teſtium, an fieri debeat in cauſis ſummarijs vbi non fit publicatio.

Caſus 14.

Legatum factum vxori certæ ſummę de vſufructu, & quod poſſit in vltima voluntate diſponere de proprietate tàm pro anima ipſius teſtatoris, quàm ipſius legatariæ, ſi non fuerit facta talis diſpoſitio, an poſſit ſumma relicta vendicari à Reu. Fabrica.

Caſus 15.

Remiſſio petita per conuentum poſſeſſorē feudi ruſtici, ad eius Baronē à Regia Audientia delegata per Proregem concedi, an debeat.

Caſus 16.

Declaratio deſertionis appellationis ob lapſum temporis, ad quem, ex Iudicibus pertinere videatur, an ad Iudicem à quo, vel ad Iudicem ad quem, diſtinguitur nu. 5.

Caſus 17.

Reſtitutio exequutionis factæ ordine Superioris, an per Iudicem à quo fieri debeat cum cautione, donec aliter fuerit prouiſum per ſuperiorem Iudicem.

Caſus 18.

An in cauſa ducatorum quadraginta mutuatorum ſummariè, vel ordinariè erit procedendum.

Caſus 19.

Prouiſiones inhibitoriales expeditæ per M. C. V. præuia electione fori facta per pupillum ex contractu paterno, nulla facta mentione de prædictis, an de ſubreptione illarum cognoſci poſſit per Iudicem à quo.

Caſus 20.

An decretum interpoſitū pro exequutione ſententiæ condemnantis ad alimenta præſtanda,

Digitized by Google

ſtanda, exequi debeat non obſtante appellatione interpoſita.

Caſus 21.

Variatio fori, ſeù electio facta per Procuratorem nomine principalis, an admittatur.

Caſus 22.

Poſſeſſor fundi expulſus violentèr, an erit reintegrandus, ac manutenendus, conſtito de poſſeſſione illius.

Caſus 23.

Fideiuſſor an ſit liberatus per præſentationem debitoris in Camera Curiæ aſſignata, & ſtante tali præſentatione teneatur ſoluere debitum, & pœnam, & per nouam fideiuſſionem liberatus cenſeri.

Caſus 24.

Pactum adiectum cum priuilegiato, vt poſſit ſe obligare penès acta cum renunciatione priuilegij ſui fori, an valeat.

Caſus 25.

Liquidatio inſtrumenti, an poſſit impediri per Procuratorem debitoris præſentantē apocam receptionis debiti, quæ indigebat probatione teſtium appoſitorum in ea, per examen ipſorum.

Caſus 26.

Dominus emphyteoſis, an ob lineam finitā poſſit auctoritate propria rem emphyteoſi à poſſeſſore auferre.

Caſus 27.

Venditio fundi ad inſtantiam tutoris, concurrentibus creditoribus facta per Iudicem mandantē emptori fieri depoſitū de pecunia, vt illis ſatisfiat, an indè alia vēditione facta per alium creditorē in actione perſonali exiſtentem poſſit infrigi.

Caſus 28.

Filiusfamilias obligatus inſimul cum patre præuia renunciatione ſuorum iurium, effecto indè ſui iuris, ad quid teneatur creditoribus.

Caſus 29.

Hęres, qui impenſas fecerat in inuentario, & alijs concernentibus hæreditatem, an illas repetat, reperta hæreditate onere æris alieni grauata.

Caſus 30.

Facultas data alicui per nomen proprium nuncupato, ſi deindè in alio actu fuerit reformata, an tranſeat ad hæredes illius.

Caſus 31.

Promiſſio certorum bonorum pro alimentis facta ab auo nepotibus, an vno ipſorū decedente portio ſua alijs accreſcat, vel finiatur.

Caſus 32.

Reemptor vigore pacti de retrouendendo, an teneatur ad reſtitutionem fructuum perceptorum, pendente ſolutione pretij.

Caſus 33.

Legatum generale factum à viro vxori omnium mobilium, & ſupellectilium, an inſpecta conditione perſonæ vxoris ſit reſtringendum.

Caſus 34.

Legatum generale factum de omnibus mobilibus, nominibus debitorum, ac alijs exiſtentibus in domo debitoris, an veniāt annui redditus.

Caſus 35.

Aſſignatarius, ſeù ceſſionarius ſummæ in dotem datæ ſuper Vniuerſitate debitrice, quę indè ob eius defectum ſoluere nequiuerat, an recurſum habeat contra hæredē promittentis, & qualitèr.

Caſus 36.

Intereſſe ex redditu annuorum introituum ceſſorum, non alitèr exactorum à debitore ceſſo ex cauſa dotis, an debeatur.

Caſus 37.

Paragium an cōpetat filiæ maritatæ incongruè ſuper bonis paternis, maternis, & portionibus fratris, ac ſororibus prædefunctis.

Caſus 38.

Hæres debitoris an teneatur ſoluere eandē quantitatē promiſſam ad eandem rationem, ſicuti debitor ad cedendū teneatur ſimilitèr, & an territorium aſſignatum ad vſumfruendum non totalitèr, ſed loco pignoris aſſignatum cenſeri debeat.

Caſus 39.

Ciues in propria patria an debeant eſſe Officiales, vel potiùs aduenæ.

Caſus 40.

Intereſſe damni emergentis, vel lucri ceſſantis, an debeatur ex mutuo mora intercedente.

Caſus 41.

Creditor in annuo redditu ſi per triennium illud perceperit, an in futurum debeatur, non obſtante diuiſione inter fratres facta, illum obijcientes, ac fideicommiſſi exceptione oppoſita.

Caſus 42.

Apoca Banci alicui girata, ſi per certum ſpatium temporis non fuerit à debitore exacta, ſucceſſo eius fallimēto, an teneatur girans ſoluere.

Caſus 43.

Tutor teſtamentarius an poſſit pupillum à poſſe eius matre auferre, ſub colore maletractamentorum illius, vel ad reſtitutionē illius obnoxius.

Index Argum. Caſuum Ciuilium.

Caſus 44.

Filius expulſus à patre, ſi alibi perciperet alimenta, an poterit illa à patre conſequi tàm ob paternam charitatem, quàm quia pater erat vſufructuarius bonorũ maternorum.

Caſus 45.

Aſſiſtentia an poſſit ad inſtantiam legatarij præſtari, non obtẽta ceſſione à defuncto, neq; ab eius hærede.

Caſus 46.

Creditor, & legatarius an poſſit cogi facere hæredes teſtatoris ad faciendum diuiſionem bonorum hæreditatis, ad hoc vt poſſit rem legatam præcapere, ſtante poteſtate relicta percipiendi legatum propria auctoritate.

Caſus 47.

Interceptum bonorum inuectorũ in aliquo loco Regni, vbi non erat fundacus, ad hoc vti notitia dati debuerat de inuectis, & illatis, pro ſolutione gabellæ, & ſi Officialibus in eodẽ loco exiſtẽtibus de omnibus notitia data fuerit, commiſsũ an dicatur.

Caſus 48.

Fratres conſanguinei, an ipſi ſoli ſuccedere poſſint fratri conſanguineo, excluſa matre, vel mater illius ſola, excluſis ipſis fratribus conſanguineis.

Caſus 49.

Pactum factum inter venditorem territorij cũ emptore, quod ſi ipſi, vel eius hæredes, & ſucceſſores, vellent dictum territorium totum, vel in parte alienare, nequeunt ſoluere laudemium aliquod, ſed quod ſit in electione venditoris, & eius hæredũ conſequi cenſum tàm ab ipſis, quàm à futuris ſucceſſoribus, an iure ſubſiſtit.

Caſus 50.

Nominatio ſucceſſoris in officio facta in teſtamento, ab habente poteſtatẽ nominandi, non tamen ſtipulato, cum in actu ſtipulationis teſtator obijt, adhibitis alijs ſollemnitatibus, an iure ſubſiſtet.

Caſus 51.

Creditores Officialis defuncti habentis facultatem nominandi, an admictantur ad conſecutionem eorum iurium, contra nominatum ab eo in officio vigore inſtrumentorum, cum aſſenſu interpoſitorum.

Caſus 52.

Proximior in gradu an admicti debeat cum inſtituto in pari gradu in bonis antiquis, etiam ex vi ſubingreſſionis conceſſæ, non obſtante teſtamento condito.

Caſus 53.

Legatarius, atque creditor ex cauſa priuilegiata, an teneatur ad contributionẽ aliorum legatorum ob inſufficientiam hæreditatis.

Caſus 54.

Legatum factum vxori de vſufructu hæreditatis, an & quando ad alimenta reſtringatur, & quãdo integrè debeatur cõcurrentibus coniecturis expreſſis in teſtamento.

Caſus 55.

Cenſus decurſi ex capitale peruẽti, & in capitale conuerſi per debitorem decoctũ in fraudem creditorum, an iure ſubſiſtant.

Caſus 56.

Debitum paternum ex errore poſitum, in diuiſione bonorum ſuper portione alicuius fratris, an erit pro rata deducendum, & ſi leſio in hoc erit attendenda, & qualiter.

Caſus 57.

Remiſſio cauſæ vaſſalli inquiſiti, an erit facienda ad Baronem illius, non obſtante inimicitia inter eos cõtracta, licet poſteà ſedata per remiſſionem factam.

Caſus 58.

Fiſcus ſi fuerit condemnatus ad ſoluendum aliquam quantitatem pecuniæ alicui, an etiam ad intereſſe teneatur, ſi illud fuerit ommiſſum in ſententia.

Caſus 59.

Donatio contemplatione matrimonij à Clerico facta alicui, an eo effecto laico poſſit reuocari, eo maximè ob ſuperuenientiam filiorum ex matrimonio per eum contracto, natorum.

Caſus prætermiſſus.

Additio hæreditatis an probetur per locationem domus factæ per filium vti hæredem aſſignando penſionem alicui, ad ſuggeſtionem Actoris.

Digitized by Google

CODEX SELECTARVM
RERVM IVDICATARVM
Ciuilium, Criminalium, & mixtorum Caſuum,

AVCTORE

IO. BAPTISTA DE THORO I.C. NEAP.

ac Almi Collegij Neapolitani Conſenatore.

SVMMARIVM.

1 *Delicta puniri intereſt Reipublicæ.*
2 *Impunitas delictorum quid operetur.*
3 *Tres perſonæ offendũtur per delicta: Lex, Rex, & Grex, & per punitionẽ delictorũ ſaluãtur.*
4 *Foruſcitus quis dicatur, & foriudicatio de iure Regni inuentariũ dicitur remedium ſalutare, & quare.*
5 *Foruſcitorum eſt ſpecies triplicis.*
6 *Foruſciti vagantes per campaneam incogniti, & tolerati, non ſubſunt ordini iudiciario extraordinario, ſed ordinario.*
7 *Bannitus conuerſans cũ bannitis bona fide ſine dolo, & fraude, ſed iuſta cauſa non punitur.*
8 *Partiales adherentes foruſcitis, & auxiliatores qui dicuntur, an contra ipſos procedi debeat ad modum belli.*
9 *Inceſſus ſolus cum foruſcitis, qua pœna puniri debeat.*
10 *Foriudicatus ipſo iure quando dicatur.*
11 *Foruſciti dicũtur inquietatores pacis, & quietis, inimici, & hoſtes, &c.*
12 *Qualitas loci publici exigitur vt poteſtas militaris locum vendicet.*
13 *Qualitas perſonæ inſpicienda erit in captura.*
14 *Foruſciti in captura eorum poſſunt contumeliis affici, verberari, & offendi, atq; occidi, & an poſt capturam idem procedat, num. 15.*
17 *Delinquentes in vijs publicis violare dicũtur Regiam protectionem, & ſecuritatem.*
18 *Delicta cõmiſſa in campanea cum magna difficultate probantur.*
19 *Bannitus quis dicatur, & num. 21. & 44.*
20 *Exules qui dicantur.*
22 *Informatio capitur poſt commiſſum delictum.*
23 *Banniti poſſunt capi de perſona.*
24 *Citatio expediri debet contra reos.*
25 *Contumaciæ accuſantur poſt citationem.*
26 *Contumax declarari debet per ſententiam.*
27 *Excuſatores audiri debent.*
28 *Bona contumaciæ debent amotari.*
29 *Bona quando debent publicari.*
30 *Bannitus dicitur confeſſus, & conuictus, et qũo.*
31 *Bannitus poteſt à quocunq; capi, non tamen occidi, ſecus de Iure Regni.*
32 *Banniti vt poſſint ob publicam vtilitatem offendi, an ſtatui poſſit, & an extra territoriũ bannientis, num. 33.*
34 *Banniti non incedentes per campaneam delinquentes, non comprehenduntur in poteſtate militari, ſecus quando inciderent in comitiua aliorum, num. 35.*
36 *Bannitus comparẽs in Curia, an carcerari debeat, vel habilitari.*
37 *Bannitus comparens, audiri debeat in ſuis iuribus etiam poſt ſententiam.*
38 *Banniti elapſo anno ſi comparent, vel capti eſſent, an audiri debeant.*
39 *Banniti ſi non comparent in termino præfixo pro confeſſis habentur.*
40 *Banniti dicuntur hoſtes publici.*
41 *Foriudicatus quisnam dicatur, & 47. & quãdo, num 42.*
43 *Foriudicari vt quis poſſit quindecim requiſita exiguntur.*
45 *Bannum, & contumacia quando operantur.*
46 *Sententia foriudicationis anſtatim exequatur.*
48 *Foriudicatus differt ab eo, qui habetur pro foriudicato.*
49 *Defenſio nulla conceditur foriudicato, nu. 53.*
50 *Foriudicatus tanquam mortuus reputatur.*
51 *Foriudicatus ab omnibus poteſt offendi, an etiã occidi, num. 52.*

52 Foriudicatus hoſtis publicus cenſetur,& dicitur inquietator pacis, proditor, contemptor iuſtitiæ.

54 Foriudicatus in fortiam Iudicis perueſtus ducitur ad furcas abſq; alia ſententia, ſed hoc præuia recognitione, num.55.

56 Nullitas foriudicationis ſemper opponi poteſt, ſi ex facie ipſius appareret.

57 Sententia foriudicationis crudelis eſt.

58 Foriudicatus in fortus Curiæ opponere poteſt aduerſus ſententiam nullitatis, ab initio autẽ ante capturam à conſanguineis, num.59.

69 Foriudicatio prouenit à bãnitione, imò ex contumacia, num.61.

62 Contumacia ſola non poteſt operari delictum, nec ex ea foriudicationem.

63 Contumax reputatur pro confeſſo,& conuicto.

64 Bannum ſequens redditur nullum data nullitate ſententiæ nullæ.

65 Foriudicandus debet eſſe accuſſatus, vel criminalitèr inquiſitus.

66 Reus ex ſola contumacia foriudicari poteſt.

67 Foriudicari nemo poteſt niſi vbi pena mortis, vel abſciſſionis membri,& deportationis, vel vbi pœna mortis tantùm imponitur.

68 Foriudicatus captus plectendus erit non pœna mortis,& ſic deciſum, ſed pœna, quæ pro delicto punitur, pro qua cantant informationes empta.

69 Sententia contumacialis continẽs maiorem pœnam quam mereatur delictum, pro quo contumax eſt, exequi non poteſt, ſed reducenda ad condignam pœnam, citatio ante omnia requiritur, &c.

70 Reus accuſatus legitimè ſit citandus de commiſſione Iudicis habentis imperium.

71 Citari debet reus inculpatus capta informatione.

72 Foriudicatio ad hoc vt valeat, requiritur Iudicis competentia.

73 Iudex competens in procedendo contra reum, eſt competens in foriudicando eum.

74 Citatio reſultat ex informatione capta.

75 Citatio habita informatione fit.

76 Iudex antequàm citat reum, debet legere pluries informationem.

77 Citatio fit de ſpeciali commiſſione Iudicis, & de eius mandato.

78 Citatio, quæ continere debet.

79 Citatio in criminalibus debet fieri in præſentia teſtium.

80 Citatio debet committi Nuntio.

81 Citatio fieri debet in præſentia teſtium.

82 Requiſita in citationibus ad informandum, remiſſiuè referuntur.

83 Citatio nulla reddit ſententiam nullam,& ſic deciſum.

84 Cõtumacia ex citatione nulla pariter erit nulla.

85 Contumacia non poteſt fundari ſuper citatione nulla.

86 Bannum nullum redditur ſi non fuerint ſeruati termini ſoliti.

87 Citatio quando eſſet nulla, ſic etiam proceſſus erit.

88 Contumacia accuſantur non comparente reo in termino.

89 Contumacia contrahitur per citationem præcedentem,

90 Contumacia prima, et vltima debet per Fiſcũ incuſari, & ſi adſit accuſator.

91 Contumacia prima, & vltima ſi non ſint incuſata in actis ſcripta, citatio non tenet.

92 Contumax reputari nõ poteſt, niſi vocetur per Nuntium.

93 Iudex debet declarare reum citatũ fuiſſe contumacem.

94 Pronunciatio Iudicis contra contumacem cur requiratur.

95 Contumacia ſola rei non facit delictum, nec ex ea ſola poteſt foriudicari.

96 Iudex declarando reum contumacem, debet etiam declarare bona eius commodo Fiſci danda.

97 Citatio domi facta, & eius ſolitæ habitationis an valeat.

98 Proclama publicari debet Curia ſedente pro Tribunali deindè per Ciuitatem.

99 Proclama debet eſſe certum, & in ſcriptis redactum.

100 Baronum debet eſſe publicatum, & qualitèr publicari debeat, num.101.

102 Bannum præcedere debet, vt poſſit proferri ſententia foriudicationis.

103 Annus currit à die publicationis banni. Sententia foriudicationis lata ante annum erit nulla.

105 Iudex antequam procedat ad foriudicationẽ, quid debet attendere.

106 Forma banni, quænam ſint, remiſſiuè.

107 Iudex antequam pronunciet bannum, debet attendere ſi aliquis amicus, vel compita perſona allegat abſentiam.

108 Iudex quomodò debet ſe gerere in allegatione abſentiæ.

109 Iudex debet præfigere terminum amico. ſeù conſanguineo ad probandum impedimentum allegatum, aliàs ſi non admitteret, ſententia eſſet nulla.

110 Abſentia debet probari.

111 Alleganti incumbit onus probandi ſimilitèr impedimenta, aliàs ſententia erit nulla.

112 Accuſator erit perquirendus, ſi viuit antequã proferatur ſententia foriudicationis.

113 Fiſcus tenet locum accuſatoris.

114 Succeſſor Iudicis reum inquirentis iam mortui, an poſſit foriudicare illum.

115 For-

115 *Foriudicatus in vno loco, an poſſit alibi cognoſci, & cui eius bona applicantur.*
116 *Iudex decernit citationem fieri in domo banniti, ſi perſonalitèr citari poteſt, aliàs ſententia eſſet nulla.*
117 *Citatio ad capitula eſt præambula ſententiæ foriudicationis.*
118 *Formę citationis ad foriudicandum traduntur, remiſſiuè.*
119 *Citatio ad foriudicandũ, quæ cõtinere debeat.*
120 *Iudex an ordinarius, vel delegatus ſit, vt poſſit procedere ad foriudicationem.*
121 *Coſtare debet de reſcripto delegationis.*
122 *Citatio debet committi Nuntio facienda in domo rei.*
123 *Nuntius debet referre citaſſe reum.*
124 *Citatio qualitèr fieri debeat, nullo exiſtente habitatore.*
125 *Delictum commiſſum fuiſſe ſaltim per inditia conſtare debet, & quando proceditur per inquiſitionem.*
126 *Citatio ad informandum, per quæ erit concipienda.*
127 *Reus vt foriudicari poſſit pro crimine pœna mortis imponẽte, et ꝑ inditia apparere debet.*
128 *Inditia ad torturam debent præcedere.*
129 *Sententia foriudicationis proferri non poteſt, niſi præcedant inditia.*
130 *Foriudicatus exiſtens in poſſe Curiæ, poteſt dicere de nullitate foriudicationis ſecus extra carceres.*
131 *Foriudicatus captus poteſt opponere omnes exceptiones, quæ nullam reddunt ſententias.*
132 *Exceptiones annullantes ſententiam foriudicationis debent eſſe notoriè, & quod conſtent ex eiſdem actis.*
133 *Nefas eſt dicere, quod reus vllo modo poſſit admitti ad probandam innocentiam.*
134 *Foriudicatus habetur pro confeſſo, ita vt ſufficiat, quod conſtet de citatione, contumacia, & banno.*
135 *Contumacia habetur pro vna probatione.*
136 *Maleficium quando conſtat Iudici non eſſe commiſſum, non poteſt contra abſentem procedere, qui habetur pro confeſſo.*
137 *Exceptiones ne dùm ante ſententias foriudicationis opponi poſſunt, ſed etiam poſteà.*
138 *Iudex veritatem habere poteſt, quod quis nõ ſit delinquens, licet habeat confeſſionem factã ex contumacia, ob quod non potoſt eum condemnare.*
139 *Foriudicatio naſcitur ex contumacia.*
140 *Sententia foriudicationis eſt pœna cõtumaciæ.*
141 *Citatio ad informandũ eſt modici præiudicij.*
142 *Foriudicatus dicitur hoſtis.*
143 *Foriudicatum quilibet poteſt capere, & occidere.*
144 *Probationes, & inditia debent eſſe ſufficientia ad ſententiam foriudicationis.*
145 *Cap. Regni Siuè quis, ponderatur.*
146 *Conſtitut. Regni Pœnam eorum, qualitèr intelligatur.*
147 *Minor 20. annis in criminalibus an poſſit deponere.*
148 *Depoſitio teſtis minoris in criminalibus non ſufficit ad torquendum, nec ad puniendum.*
149 *Depoſitio minoris in criminalibus quãdo erit idonea.*
150 *Inditium ad torturam erit ſufficiens quando cum contumacia, & banno alia concurrunt.*
151 *Exequutio ſententiæ foriudicationis quando non erit facienda.*
152 *Foriudicari quis non poteſt ſi ex proceſſu apapparet de innocentia.*
153 *Accuſator debet accuſare contumciã, vt foriudicari poſſet reus.*
154 *Contumacia quando incuſetur in crimine, vbi proceditur per reſcriptum Principis ſub breuitate.*
155 *Citari debent proximi agnati, & amici proferenda ſententia foriudicationis rei.*
156 *Sententia foriudicationis requirit, vt crimen ſit dignum pœna mortis, mutilationis membri, aut perpetui carceris, & an procedat in Regno.*
157 *Sẽtẽtia foriudicationis debet ferri in ſcriptis.*
158 *Bannitus ſi comparuerit, & voluerit contumaciam purgare ante ſententiam foriudicationis an poſſet.*
159 *Captus poſt foriudicationem an debeat audiri aduerſus delictum.*
160 *Bannitus captus debet conſignari Sindico, & Electis Terræ non tamen habilitari.*
161 *Bannitus quod poſſit occidi, qualitèr intelligatur, declaratur.*

ARGVMENTVM.

Agitur de materia foriudícationis, eiuſq; ſpeciebus, & requiſitis, & quomodò in ea erit procedendũ ad hoc vt ſubſtineatur.

SPIRITVS SANCTI GRATIA illuminet ſenſus, & corda noſtra.

CASVS I.

ANnis elapſis ſub gubernio Excellentiſs. Proregis Ill. Comitis de Lemos iunioris, cũ fuiſſet electus inter cæteros Auditores Prouinciæ Calabriæ citra Franciſcus Antonius Salinas

 V.I.D.

V.I.D. meus cõſobrinus,& illuc me ſecũ ducere voluit coactus nequiui recuſare onus ob amorem inuicem contractum, quo loci iunctim negotia vrgẽtia criminalia præſertim trutinando, per totum illud biennium percepi nonnullas foriudicationes fuiſſe annullatas, & hoc ob incuriam Magiſtrorum Actorum de tali praxi requiſita in illis parum practicorum, de quo valdè admiratus, dùm ipſi delinquentes pœnis condignis plecti deberent,& prætextu talis defectus nullitates aduerſus tales ſententias foriudicationum proponẽtes pœnas debitas euacuabant non ſine offenſione diuina, ac
1 humana, cum interſit Reipublicę delicta puniri, ad *text. in l. ita vulneratus, §. quod ſi quis, verſ. cum neque, ff ad l. Aquil.* cum alijs apud *Barboſ Princip. vtriuſq; iur. lit. D. n.* 10. & ſi ſecus eſſet, tùnc publica lætitia turbaretur, & ira Dei in nos prouocaretur, à quo per delictorum punitionem venia ſperatur,ac populi incolumitas procuratur, ex *Gram. deciſ. 36 num. 1. probaui in meo voto 30. nu. 16.* è conuerſo impunitas multa mala facit,inquit *Luc. de Pen. in l. quàmuis, C. de decur. lib. 10. ſuper verbo impunitatis ſic dicens.* Not. quod impunitas ſcelerum
2 ſolatia delinquentibus excitat incentiuũ tribuit delinquendi 23. *quaſt. 4. eſt iniuſta in fine, & 93. d. peruenit in fine.* Item parit auſum, auſus verò exceſsũ, vt ait *Ber. de conſid. lib. 4. & lib. 3.* impunitas incurię ſoboles, inſolertiæ mater,radix imprudentiæ, tranſgreſſionum nutrix,&c. indè conſpi-
3 citur, quod per delicta tres offenduntur, nempè Rex,Lex,& Grex,& per ſeueritatẽ Rex honoratur,Lex ſaluatur,& Grex ſeruatur ſecundum *Auguſt. lib. 4. de Ciuit. Dei cap. de quo in meo voto 21. num. 34 par. 1.* idcircò confiſus Dei auxilio pro Reipublicæ ſubleuamine delictorum eneruatione, ac pace,& tranquillitate ſubiectorum, vt ſimiles vię tollerentur aditus,& rei debitis pœnis affligerẽtur,ne ſub prętextu talium nullitatũ appoſitarum, vel ex ignorantia,aut malignitate Actuariorum impunita remaneant delicta, & quandoque non puniendi,pœnis indebitè afficiãtur, vel etiam pœnis cõdigni huius prætextu illas euadunt, conſiderabam caſum indè co tempore quo in Ciuitate Coſentina moram agebam, euenit fuiſſe per milites Campaneæ ipſius Regiæ Audiẽtiæ aſportatum foruſcitum,ſeu forbannitũ multis vulneribus affectum ſuper Bara in domũ mei conſobrini tùnc Præſidis tenẽtis locum,& indè recõualeſcentẽ peracta eius cauſa fuiſſe liberatum ex cauſa nullitatum propoſita à reo aduerſus ſententiam eius foriudicationis, & paritèr in aliorũ cauſis conſimilibus pluries contingiſſe percepi,quo circa inueſtigãdo conditiones, & ſtatus perſonarum vagantium per Campaneas delicta grauia, & enormia patrantia in damnum ſubiectorũ Regis noſtri, eiuſq; contemptum, & Dei noſtri irreuerentiam,quamq; talis foriudicatio non fuerat cogitata de iure communi, vt refert *Muta in pragm. Sicil. tit. 12. num. 8.* & ſic foriudicationis nomen,& pęna de iure cõmuni non fuit cogitata, probat *Donat. Ant. de Marin. reſol. quotid. tom. 1. c. 127. num. 4.* ſed per *Conſtit. Regni Pœnam eorum,* vbi *Afflict. & Reg. Tapia,* ideò ſalubre remediũ vocatur,licet ex poſt crudelis ſententia *Muta d tit. 12. nu. 3.* cũ tendat ad extirpationem ipſorum pro quiete Regni, ac fidelium tutamine, vt diſpoſitum eſt in *d. Conſtit.* & propterea dicebã tres eſſe ſpecies ipſorum delinquentiũ, alij enim dicũtur foruſciti,alij forbanniti,alij foriudicati, & contra eos quia abſentes reperiuntur diuerſimodè proceditur per Regia Tribunalia.

4 Aggrediendo primam ſpeciem ipſorũ vulgò nuncupatã foruſciti,& forus & ſcitus dicitur qui ratione delicti, vel prauæ voluntatis exit foras, vndè dicitur foreſcitus ſecundum *Caran in pragm. 1. de exul. num. 9.* quem citat *Io Grand. de bello exulũ, de qualitate, quaſt. 2. ſub num 2.* ſubdens eos
5 eſſe triplicis ſpeciei, quidam rationibus prædictis exierunt à proprio domicilio, & nõ incidunt per Campaneam,ſed permanent in locis habitatis, vt incogniti, vel tolerati,quidam incidunt per campaneam in comitiua,ſed actu non delinquũt, prout ſunt iſti partiales, & eorum adhęrentes, alij verò graſſantur delinquendo per Campaneam, vt ibi per eum, contra tales diuerſimodè proceditur.

Reſpectu primæ ſpeciei foruſcitorum, qui poſt delicta commiſſa vagantur per loca ſecreta in locis habitatis incogniti, vel tolerati, proceditur iuris ordine ſeruato, præuia ipſorum citatione, incuſa-
6 tione contumaciarum, banno, & ſententia foriudicationis ſeruato iuris ordine, contra quos non militat poteſtas militaris, nec comprehenduntur ſub *prag. 6. de exulibus,* cum non dicantur verè foruſciti,teſtatur *Heliſ. Danza de pugna Doctorum tom. 2. tit. de armat. per campan. cap. 1. nu. 5. 6.*
7 *& 7.* nàm bannitus conuerſans cum bannitis bona fide,& ſine dolo,& fraude,ſed ex iuſta

ex iuſta cauſa non punitur; *Camp. in cap.*
creſcit, *num.* 23. mnltò magis delinquen-
tes ipſi.

Quo verò ad aliam ſpeciem illorũ non
alitèr delinquentium, vt ſunt partiales,&
8 adherentes cetui foruſcitorum, ſeù ban-
nitorum, aut foriudicatorũ, & circa iſtos
cõſimiles auxiliatores, *Io. Grand. eod. tract.*
in prædicamento de relatione quæſt. 2. diſputat
articulum, ſi contra prædictos procedi
poſſit ad modum belli, & adductis hinc
indè rationibus affirmatiuè conclndere
9 videtur ex ſolo inceſſu in comitiua non
alitèr delinquendo, pœna erit triremium,
vt proſequitur *Danza vbi ſupra nu.* 15. 16.
& 17. bannitos aſſociantes,& cũ eis ſtan-
tes per ſpatium decem dierum ſcientèr,
qualitèr puniantur, refert *Muta in cap.* 108.
Regni Sicil num. 60. *tom.* 2.

Reſpectu verò alterius ſpeciei, qui in-
cedunt per Campaneã in comitiua cum
foruſcitis, conſtitutum eſt, quod delin-
quens ſi aſſocietur cum foruſcitis,& cum
ipſis deambulet,& delinquat per Campa-
neam, ſi infra decem dies non compareat
10 coràm ſuo Ordinario, à quo fuit reputa-
tus contumax, dicetur foriudicatus ipſo
iure, probat *Scialoya in praxi foriudic. cap.*
10. *num* 15.

Tales enim foruſciti dicuntur inquie-
tatores pacis,& quietis, inimici,& hoſtes
11 publici, & Regis, proditores publici, &
Regis, contemptores iuſtitiæ, graſſatores,
& latrones, vt probat *Io. Grand. eod. tract. in*
prædicamento de qualitate, quæſt. 1. *per totam*,
12 exigitur enim illa qualitas loci publici,
vt militaris poteſtas locum ſibi vẽdicet,
vt inquit *Io. Grand. d. prædic. de qualit. q.* 2.
nu. 5. ad ꝙ ſubdit *Conſ. Campana de foriud.*
reſol. 16. *num.* 13. quod requiritur vtraque
qualitas, via ſcilicet publica, & Cãpania,
& non mirùm, ſi illi exititij vulgò dicti
foruſciti noſtri temporis aſſueti ad malũ,
qui non ceſſant quotidiè maleficia com-
mittere, ex quo ſunt incorrigibiles, poſ-
13 ſunt capi abſq; alia informatione, quia
circa capturam inſpicienda eſt qualitas
perſonæ, *Campag. in cap. Regni Subditorum*,
14 *ſub num.* 132. imò poſſunt contumelijs aſ-
ficiet verberari, idem *Io. Grande in ſpeciali*
19. *num.* 2. & impune offendi *idem in præ-*
dicamento pati quæſt. 1. *num.* 1. imò occidi,
vt probat in ſpeciali 21. *num.* 1. *vbi id decla-*
rat num. 2. donec ſunt in capiendo, nàm
15 poſtquàm ſunt capti, nõ poſſunt occidi,
quia nec in bello licito hoc liceret, vel
niſi reſiſtent Curię, & tunc eorum offen-
16 ſio eſt permiſſa cum moderamine incul-
patæ tutelæ, refert *Conſil. Io. Maria Campa-*
na de foriudicat. reſol. 23. *num.* 13. dicuntur
17 enim tales delinquentes in vijs publicis
regiam protectionem,& ſecuritatem vio-
lare, idem *reſol* 13. *num.* 12. ſubdens *nu* 13.
contra tales poteſt procedi leuato velo
more caſtrorum, ſeù vt dicitur ad modũ
belli,& ratio eſt, quia delicta ab inceden-
18 tibus per Campaneam, vt plurimũ com-
mittuntur eo modo, vt cum magna diffi-
cultate poſſiur eorũ plena probatio ha-
beri, *idem reſol.* 8 *num.* 4.

Quò verò ad forbannitos illud priùs
19 erit agnoſcendum, quod bannitus dici-
tur à bannitione, quaſi ictio ſiuè eiectio,
quia per bannitionem eiectus à bono pu-
blico, ideſt ſeperatur, vt inquit *Catalan. de*
indultu cap. 13. *num.* 3. quẽ citat *Heliſ. Dan-*
za de pugna Doct. tom. 3 *tit. de armat per cam-*
20 *pan cap.* 7. *nu.* 1. ea ratione, quia exules di-
cuntur à patria, & Ciuitate, & hoc ver-
bum exules idem eſt, ac ſi diceretur Apo-
lies dicti ab A, quod eſt ſine & polis, quod
eſt Ciuitas,& ſic abſq; Ciuitate, vt ibi *Ca-*
talan. num. 20. *&* *Paul. Staiban. ſen. conſ.* 63.
nu. 4. vbi *Additio Conſil Paul. Staib. iunioris*,
21 vndè bannitus is dicitur, qui eſt condẽ-
natus pro delicto ex maleficio, nõ ex con-
tumacia, vt probat *Scialoya d. tract. cap.* 1.
num. 27. & contra eos proceditur iuris
ordine ſeruato; nàm poſt delictum com-
22 miſſum capitur informatio, vt refert
Foller. in eius praxi crim. rub. cap. inform. Am-
broſin in eius praxi lib. 1. *cap.* 2.

23 Secundò, poſſunt capi de perſona, vt *idẽ*
Foller. ead. praxi rubr. not. cap. de perſ. idẽ Am-
broſ. d. praxi lib. 2. *cap.* 2.

24 Vel ſi non potuiſſent haberi, expeditur
citatio contra eos, idem *Foller. d. praxi rub.*
vel eos verbal. cit. fac. idem Ambroſ. d. praxi
lib. 5. *cap.* 1.

25 Indè fit relatio Nuntij, vt refert *Foller.*
d. praxi rubr. fiat relatio, poſtmodùm accu-
ſantur contumacię, vt idem *Foller. d. praxi*
rubr accuſet. contum idem Ambroſ. lib. 1. *cap.* 1.
& *lib.* 5. *cap.* 1. *Muta in cap.* 159. *in Addit. D.*
26 *tom.* 1. & interponitur decretũ, nàm con-
tumax declarari debet per ſententiam ip-
ſum eſſe contumacem *Scialoya d. tract. c.* 7.
num. 10. *&* 11.

27 Audiantur poſteà excuſatores, de quo
per *Foller. citata praxi, rubr. audiant. excuſat.*

28 Indè annotentur bona contumacis, vt
proſequitur *Foller. eadem praxi, rubr. anno-*
tent bona contumac. Ambroſ. d. praxi lib. 1. *c.* 5.
num. 8. *&* 9. *Muta in cap. Regni Sicilia* 108.
tom. 2 *num.* 7. *&* *ſeq.*

29 Demum poſt hęc promulgatur bannũ,
vt tra-

Digitized by Google

vt tradit *Foller.d.praxi rubr. banniantur*, vbi
num.4. formam banni poſuit,& *Scialoya d.*
tract.cap.9.num.14 *&* 15.ex eo quia banni-
30 tus ob contumaciam dicitur confeſſus,
& conuictus, & quomodò, refert *Muta in*
cap.169.Regis Alphonſi num.9. tom.4.& cap.
159.*num*.8.& hoc de generali conſuetudi-
ne *Farin.conſ.crim* 5.*num.95.tom*.2.

31 Verùm, quia emanato banno, poterit
bannitus à quocunq; capi,vt probat *Fol-*
ler. in d rubr. banniantur, num.23. *Carpan. ad*
*nou.Conſtit.Mediol.in cap.homicidium,§.*1.*nu.*
601.624.*ad* 648.*Muta cap*.108.*nu*.28.*tom* 2.
32 non tamen impunè occidi,attenta diſpo-
ſitione iuris communis,vt inquit *Scialoya*
eodem tract.cap 17.*num* 1. *Io.Grand. d.tract.*
ſpec.21.*nu*.3.*Giurba conſ.crim*.3.*nu*.12.quod
ſecus eſt de Iure Regni *Carau. in ritu* 269.
Præſ de Franch. deciſ.214.*num*.4 *idem Scia-*
loya eod.tract.cap.8.*num*.17. *Giurba conſ.cri-*
min.3.*num*.5.

Nàm vt poſſit impunè offendi, poteſt
ſtatui ob publicam vtilitatẽ, *Maur Burg.*
de modo procedendi ex abrupto,quæſt.8 *num*.9.
Carpan.vbi ſupra §.1.*num*.630. ſed an extra
33 territoriũ bannientis poſſit offendi,pro-
ſequitur *Danſa d.cap*.7.

34 Verùm quia ipſi banniti ob timorem
capturę,vel mortis ſolent in Cãpaneis re-
ſidere, & benè verum eſt, quod ſi non in-
cedunt per eam delinquendo, non alitèr
comprehenderentur in poteſtate milita-
ri, *idem Io.Grand d.prædicamento pati,quæſt*.1.
num.7.

35 Secus tamen quando incederent in co-
mitiua cum alijs committendo delicta,
& alia, tùnc verè dicerentur forbanniti,
& comprehenderenrur ſub poteſtate ex-
traordinaria in producendo contra eos,
& is propriè dicitur bannitus ſecun-
dum communem vſum loquendi, qui
per Campaneas diſcurrit impediẽdo pu-
blicum commercium, *Campan.d.tract reſo-*
lut.33.*nu*.2.non mirùm ſi cum eis ità pro-
cedi debeat.

36 Benè verum eſt,quod ſi bannitus indè
voluntaria comparuerit in Curia, quan-
quam carcerari debeat ex *Capit.Regni Si-*
nè quis, probat *Foller. in d. praxi rubr. ban-*
niantur,nu.40.*&* *Scaccia de indic.cap.97.n*.69.

Et quàmuis *Afflict. in Conſtit.humanitate,*
nu 45.ex mẽte *Andr*.ibi relati, dicat com-
parente bannito,& offerente fideiuſſionẽ
poſſe habilitari,& facere ſuas defẽſiones.

Non tamen allegat *d.cap. ſiue quis*.

37 Et vtcumq; ſit, debet bannitus ſe præ-
ſentans audiri in ſuis iuribus ex diſpoſi-
tione iuris communis, ac motuum pro-
priorum, refert *Scaccia de iudic. tom*. 1.
cap.97.ſub num.40. hoc eſt,ſi infra annum
comparuerit,vt ſubdit *num*.137.

Et docere de ſuâ innocẽtia *Farin. conſ.*
crim 5 *n*.108.*tom*.1.*et in Addit.conſ*.17.*n*.30.

Pariterq; poſt ſententiam diffinitiuam
contra ſe latam ante tranſitum in rem
iudicatam *Scaccia vbi ſupra num*.116.

38 Poſt verò lapſum anni ſi comparuerit,
vel fuerit captus infra annum à die latæ
ſententiæ non poteſt audiri,niſi ſit admiſ-
ſus ad nouas defenſiones à Principe, vt
idem *Scaccia d.cap.97.num*.137. probat vbi
num.240.ſubnectit,quod bannitus,& con-
demnatus,qui vel eſt captus quandocun-
que, vel vult comparere poſt annũ, debet
recurrere ad clementiam Principis, *Fari-*
nac.conſ.crim.14.*num.6.tom*.1. & ſic habita
ſpeciali gratia in ſignatura Sanctiſſimi.

39 Cæterum autem ſi non comparuerit in
termino ſibi præfixo in damno declara-
tur pro confeſſo, *Scaccia ibidem num*.24.

Ita quod poſſint impunè capi,offendi,
& occidi,vt dictum eſt ſupra, *Farinac.conſ.*
crim.135.*nu*.57.*tom*.2.*& conſ*.101.*tom*.1.

40 Nàm banniti dicuntur hoſtes publici,
Farinac.conſ.crim.131.*num* 8.*tom*.2.

41 Deueniendo ad foriudicatos,& cum
tale nomen non reperiatur de Iure Ro-
manorum, adhùc tamen dicitur foriudi-
catus,& extra limina poſitus, *Muta in prag.*
Siciliæ tit.10.*num*.5.*& ſeq*.quaſi foris eſſe
aditum iudicium,vndè eius ethimologiã
intuendo *Affl.in Conſt.Pœnam eorum,nu*.69.
inquit,quia dicitur quod eſt foris ab om-
ni aditu Iudicij,hoc eſt quod ſibi ex con-
tumacia denegatur omnis audientia in
iudicio ab habentibus iudicare, *Scialoya*
d.tract.cap.1.*num*.3.quinimò talis foriudi-
42 catus erit, ſi quis fuerit contumax repu-
tatus, atque bannitus pro cauſa capitali
per M.C. vel per alium Iuſtitiariũ, & per-
ſeuerauerit in contumacia per vnum an-
num, & ſic nõ curauit comparere in Cu-
ria per quã fuit bannitus,poſt ipſius anni
decurſum proceditur ad eius foriudica-
tionem præuia diffinitiua ſententia,vt di-
ctat *d.Conſt.Pœnam eorum*, vbi *Affl. in princ.*
vndè foriudicatus dicitur de iure condẽ-
natus, *Maſtrill deciſ*.296.*num*.13.

43 Et ad hoc vt quis poſſit foriudicari,
quindecim requiſita debent interuenire,
vt per *Afflict.in d.Conſtitut.Pœnam eorum, à*
nu.15.*cum ſeq*.quem citat *Camp. in cap. ſiuè*
quis,num.22.*& in cap.poſt commiſſum, nu*.38.
Gram. conſ.1.*poſt eius deciſ.Muta ad prag.Si-*
ciliæ tit.12.*num*.11.

44 Vndè quemadmodùm bannitus is di-
catur

catur qui ritè,& rectè fuit bannitus, *Gram. deciſ.29.num.1.& deciſ.79.nu.10.* & propte-
45 reà vt bannum,& contumacia operentur
quando ritè, & rectè fuerint geſta, *Foller. d.praxi, rubr.& ſi confitebantur,num.19.* ita
fortiùs & foriudicatio vt operetur, debet
eſſe ritè,& rectè promulgata ſententia,nã
46 ſententia foriudicationis nõ ſtatim exe-
quitur, reo in fortijs conſtituto. ſed per-
penditur, ſi ritè, & rectè proceſſerit, *Danſa d tom.3 tit de var deliƈt.cogn.§.1.par.4.n.3.*
47 *&* 4.ideò ſubſequitur,quod foriudicatus
dicitur qui iudicatur foras, & ſic in ab-
ſentem, *Danza de pugna Doctor. tom 3.tit de*
48 *var.cognit. cap.4 nu* 1. & iſte differt ab eo,
qui habetur pro foriudicato,ita poſt *Reg. Ronit. in pragm* 10. *num.4.de exul. Danza d. tract.tit de ſentent.foriudic.cap.1.num.26.*
49 Quo fit, vt cum foriudicatis nulla de-
fenſio concedatur,vt inquit ibi *Affl. n.63.*
ità vt poſt ſententiam non poterit abſen-
tiæ iuſtam canſam allegare, idem *Afflict. num.70.* ſubdens, neq; appellare,neq; ſup-
plicare à tali ſententia, quinimò tanquã
50 mortuus erit reputandus, *Afflict. ibi n.71.*
latè *Dom. Reg. Merlin. controu forenſ. tom.2. cap.21.nu.22.* hoc eſt de iure ciuili in his,
quæ pertinẽt ad illud,licet fictè,& impro-
priè, vt ibi *num.35. Muta in pragm. Siciliæ tit 12. num.6.*

51 Et conſequentèr ab omnibus offendi, *Afflict.vbi ſupra ſub num.73. Muta in prag. Siciliæ tit 73.num.6.*

52 Ac etiam occidi, *Scialoya d.tract.cap.17. num 2* poſt *Maſtrill.deciſ.285.num.14.*

53 Nàm foriudicatus legitimè hoſtis pu-
blicus erit cenſendus, *Afflict.vbi ſup.nu.72. Maſtrill. deciſ.285.nu.13. Franc Maria Pratus pract.obſeruat. in obſeru.84.nu.5.* inquie-
tator pacis pro ditor,contemptor iuſtitię,
graſſator, & Latro, *Scialoya d.tract cap.19. num.1.* nàm lędit Regiam Maieſtatẽ. *Camill.de Medic conſ.71.num.12.*

Et demùm, quia foriudicatis nulla cõ-
ceditur defenſio, *Afflict vbi ſupra num.63.*
& in nihilo audiri poſſunt, *Muta d.cap.108. num.31.tom.2.*

54 Subſequitur quando foriudicatus in
fortiam Iudicis ducitur ad furcas abſq;
alia ſententia erit ducendus, *Afflict. ibidẽ num.82. Muta d.tit.12 num.6. Maſtrill. d.deciſ.249.nu.18.* nàm foriudicatus iuxtà for-
mam Conſtit. Regni efficitur ſeruus pœ-
nę,& condemnatio,trahit ſecum exequu-
tionem, ità quod delinquente conſtituto
in fortijs, ſtatim ſequitur condemnatio,
Camill de Medic.conſ.69 num.11.& 12.

55 Sed hoc præuia recognitione illius,niſi
adſit notoria nullitas, *Campan.in d.tract.reſol.25.nu.2.* poſt *Reg.Sanfelic.deciſ.227.nu.1.*

56 Adhùc ei ſubuenitur remedio nullita-
tum aduerſus acta, & ſententiam prolatã,
& nullitas foriudicationis ſi ex facie ip-
ſius appareret ſemper poſſit allegari, *Muta ad pragm.Siciliæ tit.12.num.17.*

57 Poſtquàm talis ſententia foriudicatio-
nis crudelis eſt, vt dixit poſt *Mutam dicto tit.2.num.3. Anton.de Ballis in ſuis tract.crim. lib.5. tit de pragm.Regni pragm.1. tit.12.§.1. num.1.* vbi ſubnectit,quod benignior pars
eſt, quod declaretur nulla, quia remanet
ius partis illęſum.

Et propterea foriudicatus poſtquã ca-
ptus eſt,poteſt opponere omnes exceptio-
nes,quæ nullam reddũt foriudicationem,
ſiuè ab initio fuerint oppoſitæ,ſiuè non,
dummodò ſint notorię, & euidentes, vt
58 ſubdit ibidem *Campana num.4.* & foriudi-
catus exiſtens in fortijs Curiæ, plura op-
ponere poteſt aduerſus ſententiam foriu-
dicationis, *Scialoya d.tract.à num.33 ad 56.*
& pręſertim nullitates,quę faciunt ſuper-
ſedere ſententiam foriudicationis, vt de-
ciſum tradit *Præſ.de Franch deciſ 688.* quẽ
ſequitur *Reg. Tapia ad d.Conſtit.Pœnam eorum,num.10.* vbi plura.

59 Talitèr quod non tantùm ab ipſo for-
iudicato, tales exceptiones, atq; nullita-
tes proponi poſſint, ſed ab eius procura-
tore,& agnatis, idem *Ballis vbi ſup. nu 21.*
Imò à quolibet poſſunt opponi reo exi-
ſtente in fortijs Curię, *Scialoya d.tract.c.25. nu.57.& 59.* poſt *Reg.Tapiam vbi ſupra.*

60 At cum tales nullitates proueniant ex
actis compilatis,& talis foriudicatio pro-
ueniat à bannitione, *Afflict.vbi ſup.nu.19.*
61 imò naſcitur ex contumacia, *Campana d tract.reſol.1.num.2.* vbi *nu.3.* aſſerit, quod
foriudicatio non fundatur niſi in contu-
macia, & delicto; nàm foriudicãdo accu-
ſatur primo contumacia, *Muta in capit.Siciliæ 159.num.10.tom.4.*

Non immeritò ſi erit expediens talia
requiſita diſtinctè enarrata ab *Affl.* recen-
ſere, ex quibus facilè notorię nullitates
reſultare videntur; nàm antequàm foriu-
dicatio declaretur per ſententiam foriu-
dicationis reus inquiſitus primo loco ef-
ficitur contumax, deindè bannitus poſt-
modùm foriudicatus, ſi benè ipſa contu-
62 macia ſola non poteſt operari foriudica-
tionem, idem *Campana eod.tract. reſolut.2. num.5.* nàm contumacia ſola rei non fa-
cit delictũ, nec ex ea ſola poteſt quis for-
iudicari, *Maſtrill. deciſ.296.num.19.& 20.*
efficit tamen vt quis de delicto, pro quo

63 con-

Digitized by Google

63 contumax reputatur, habeatur pro con-
feſſo,& cõuicto,vt idem *Campan. d.reſol.2.*
num 6. firmat *Farinac. conſ.crim.5. num.95.*
tom 1. Goffred.à Bauo in praxi crim. §.contu-
max,num.28. Hector de Guido in tract.de vir.
confeſſ.par.5.cap.2.nu.1.Scaglion.in ritu 264.
num.3.Cauenſ.in ritu num.1.

64 Quo fit, vt data nullitate ſentẽtiæ con-
tumacialis,redditur bannum indè ſequẽs
nullum, *Afflict.in d.Conſtitut. Pœnam eorum,*
num.16. & conſequẽtèr foriudicatio red-
ditur nulla, nullo exiſtente banno, *Anton.*
de Ballis vbi ſupra nu.3.& 10. Muta in prag.
Siciliæ d.tit.12.num.13.

Deueniendo igitur ad talia requiſita
foriudicationis relata per *Afflict.vbi ſup.*
& principalitèr *ibidem nu.15.* quod requi-
65 ritur primo, quod foriudicandus fuerit
accuſatus,vel inquiſitus criminalitèr de
crimine publico, aliàs ſi non fuerit accu-
ſatus, vel inquiſitus criminalitèr de cri-
mine publico, non poteſt foriudicari,
ex *Conſtitut. Grandis*, & ex *cap. Regni Siuè*
quis.

66 Dixi de crimine publico,nàm & ſi pro
quouis crimine reus ex ſola contumacia
foriudicari poteſt circumſcriptis etiam
probationibus,probat *Giurba cõſ.crim.83.*
num.1. adhùc tamen vt ipſe ſubdit *num.5.*
67 *& 6.*foriudicari ex omni delicto fieri nõ
poteſt, ſed pro quo pœna mortis, vel de-
portationis, non autẽ membri abſciſſio-
nis eſt infligenda, *Muta cap.108. num.30.*
tom.2. Regni Siciliæ,ſicque foriudicari quis
poteſt pro delicto,pro quo venit imponẽ-
da pœna mortis naturalis tantũ, ità pro-
bat *Scialoya eod.tract. cap.3.num.12.& 136.*
Danza de pugna Doctor. tom 3. tit.de var.co-
gnit. cap.4.num.7 & ſeq. Reg.de Ponte de po-
teſt.Proreg.tit.1.§.1.num.47.

68 Adeò quod foriudicatus ſi capiatur nõ
pœna mortis naturalis plectendus eſt,ſed
ea ſolũ, quæ pro crimine imponi debeat,
vt *ibi Giurba nu.3.*& ſic deciſum in contin-
gentia facti, retulit *Afflict. in d.Conſtit.Pœ-*
nam eorum.ſub num.48. verſ. fuit mihi relatũ,
ſic bannitus foriudicatus,ſiuè captus in
banno, nõ venit puniẽdus pœna, niſi pro-
ùt cantãt informationes,*Muta dec.13.n.5.*

69 Contumacialis ſententia continẽs ma-
iorem pœnam ea quam meretur delictũ,
pro quo contumax fuit condẽnatus, exe-
qui non poteſt,ſed reducenda eſt ad con-
dignam pœnam, *Farin.conſ.crim.111.nu.9.*
tom.2.& conſ.121.num.6.& 17. & foriudi-
cati ſi venerint in fortijs, non patiuntur
aliam pœnam vltra eam, quæ venit impo-
nenda ex accuſatione,*Muta ad cap.108.*

70 Secundò exigitur citatio, quæ ſenten-
tia foriudicationis præcedere debet, &
expedienda eſt à die contumaciæ, non
annotationis bonorum, *Reg.Tapia in Con-*
ſtit. Pœnam eorum, num.4. & 5. & in rubr. de
bannit.& foriud. quod reus accuſatus legi-
timè ſit citatus de commiſſione Iudicis
habentis imperium in eum, vt *ibi Afflict.*
71 *ſub num.15.* fatetur, nàm capta informa-
tione,debet inculpatus de crimine citari,
Specul in tit.de maleſ. §.quando Alber. Gand.
in rubr.de citat.facien.in princ. Foller. d.praxi
crimin.rubr.vel reos, verb. cit.fac. Iul.Clar.in
praxi lib.1. § fin. quæſt.31. num.1. & ad hoc
72 vt foriudicatio valeat,requiritur Iudicis
competentia,& validitas actorum,*Danza*
73 *vbi ſupra num.13.& 14.* ex quo Iudex,qui
eſt competens in procedendo contra reũ
carceratum, eſt competẽs in foriudican-
do ipſum abſentem in eius contumacia,
Scialoya cap.2.num.1.

74 Talis igitur citatio reſultare comperi-
tur ex informatione capta,*Foller.in d.rubr.*
vel reos, verb.cit.fac. in princ. ſic in praxi ci-
75 tandi compertum eſt,habita priùs infor-
matione fuiſſe captam, ex *l.2. C.de exhib.*
reis,vbi *Gloſ.* probat *Carau.in ritu 29.nu.2.*
76 Iudex enim antequam citet ad informã-
dum,debet videre,& ſtudere informatio-
nem captam, & ea pluries legere, & vide-
re videnda *Scialoya cap.9.num.1.*

77 Et quod talis citatio fieri debet de ſpe-
ciali cõmiſſione Iudicis, notat *Iul. Clar.*
vbi ſupra num.4. quod eſt confirmatum
ex ſpeciali *prag.2.de citat.* allegata per *Ca-*
rauit.vbi ſupra, Godof.à Bauo in praxi crimin.
§.contumax,num 36. nàm citatio vt valeat,
debet fieri de mandato Iudicis, *Maſtrill.*
deciſ.275.num.2.

78 Tertiò exigitur,quod talis citatio con-
tineat omnia de quibus in *Conſt. edictorũ,*
& in Conſt.Citationis literæ,vt ibi Affl.nu.17.

79 Et præſertim cõſtare debet de relatio-
ne Nuntij,cui fuit cõmiſſa citatio, quod
citauit nominatum in commiſſione de
citando in præſentia duorum teſtium,
80 proùt in Regno ex *pragmatica Regis Fer-*
dinandi Primi cautũ eſt,vt ibi teſtatur *Affl.*
ex ijs colligitur, quod talis citatio debet
committi Nuntio *Foller. d. rubr. vel reus,*
verbo citatio facta, num.17. & in rubr.fiat re-
latio Nuntij, num.3.

81 Secundo, quod debeat fieri in præſen-
tia teſtium, *Foller.d.rubr.fiat relatio Nuntij*
num.10. Scialoya d.tract. cap.6.num.29. poſt
Præſ.de Franch.deciſ.560.num.4.

82 Conueniunt enim alia requiſita in ci-
tationibus ad informandum, relata per
Foller.

Folle. d.rubr.vel eos,verb.citari faciat, alitèr
& in relationibus Nuntiorũ,vt in alia *rub.
fiat relatio, Dom. Reg. Rouit.ii. rubr. pragm.de
citation.& Campana d.tract.reſcl.13.*

Quæ ſi fuerit ommiſſa, vel aliquod ip-
ſorum citatio redderetur nulla,atq; inua-
lida, quo fit, vt ſi reus non fuerit citatus,
vel citatio eſſet nulla, vel minus legitimè
83 facta,ſententia,& omnia, quæ ſequuntur,
eſſent ipſo iure nulla, *Gloſ. in l. ſi accuſato-
ribus, C.de accuſat.* allegata per *Iul.Clar. vbi
ſupra*,& ità in facti contingentia fuiſſe de-
ciſum, refert *Præſ. de Franch. deciſ.*514. &
84 conſequentèr nulla reddita citatione,
paritèr contumacia ex ea proueniẽs, red-
deretur, *Gram.in conſil.de foriudicat.1.nu.*8.
85 *poſt deciſ.* nàm contumacia nõ poteſt fun-
dari ſuper citatione nulla notoriè, *Frãch.
deciſ* 232. *num.*5. & proptereà ea exiſtente
nulla, nullæ contumaciæ ſuper ea accuſa-
tæ eſſent.*idem deciſ.*514. *num.*2. & demùm
86 bannum redderetur nullum, ſi non fue-
rint ſeruati, termini ſoliti ſeruari, *Farin.
in eius praxi tit. de inquiſit. quæſt.*21. *num.*36.
87 & ſic contumacia,& totus proceſſus eſſet
nullus, quando primo citatio eſt nulla,
Scialoya d.tract cap 5.*num.*17.& 19. *Farinac.
conſ.crim.*89.*num.*3.*tom.*1.

88 Quartò inquit *ibi Afflict.ſub nu.*17.*verſ.
quarto requiritur*, quod ſi talis citatus in
vltimo peremptorio termino non com-
paruerit, debẽt accuſari cõtumaciæ con-
tractæ,*Foller.d.praxi rubr.accuſent.contumac.*
vbi oſtẽdit qualitèr,& quomodò incuſari
debent contumaciæ, *Muta in cap.* 159.
*nu.*10.*tom.*4. *Reg Tapia in rubr de bannit.nu.*3.

89 Contumacia & ſi contrahatur per cita-
tionem præcedentem, probat *Scialoya d.
tract.cap.*8.*num.*8.

90 Adhùc tamen debet incuſari prima, &
vltima per Fiſcum, etiam ſi adſit accuſa-
tor,*Scialoya d.cap.*7.*num.*5. *Foller d.rubr.ac-
cuſent.contumac.nu.*9.& 10.& *rubr. & ſi con-
fitebuntur,num.*20.& *Carau.in ritu* 226.

91 Adeò quod ſi cõtumacia prima,& vlti-
ma nõ ſint incuſatæ, & deſcriptæ in actis,
non tenet citatio, vt *ibidẽ Scialoya num.*4.
& 6. & *ibi num.*1. & 2. tradit quando pri-
ma,& vltima contumacia in actis deſcri-
buntur.

92 Et hoc priùs per vocationem Nuntij
etenim quis non poteſt contumax repu-
tari, niſi priùs vocetur per Nuntium, vt
*ibi Scialoya num.*9. & contumacia non po-
teſt accuſari niſi vocato citato, *Foller. d.
rubr. accuſentur contumac.nu.*8. & quo ordi-
ne incuſantur,oſtendit *ibidem Foller.nu.*1.
3. & 12.

93 Quintò exigitur, quod Iudex interlo-
quendo declaret ipſum reum citatum
fuiſſe contumacem, vt *ibi Afflict.* perpen-
dit *num.*18. ſubdens,quia vbi aliquid per-
94 pendit à motu Iudicis, sẽper requiritur
Iudicis pronunciatio, ac vnico contextu
pronunciando talem fuiſſe contumacem,
& contumaciam fuiſſe per eum contra-
ctam, ex eo quia cum condemnat ad pœ-
nam tertiæ partis bonorum mobilium,&
ipſum banno ſupponit, & decretum per
quod quis reputatur contumax in cita-
tione ad informandum, & ad capitula,
quando, & qua forma proferatur, retulit
*Scialoya d.tract. cap.*7.*nu.*7. vbi dixit *nu* 10.
& 11. contumax declarari debet per ſen-
tentiam eſſe contumacem,nàm contuma-
95 cia ſola rei non facit delictum,nec ex ea
ſola poteſt quis foriudicari,*Maſtrill.deciſ.*
296.*num.*19.& 20. *Reg Tapia vbi ſup.*

Sextò ſubnectit *ibi Afflict.ſub nu.*18.*verſ.*
96 *ſexto requiritur*, quod Iudex declaret, &
pronunciet, quod eũ ponit ſub banno,&
declaret eius bona annotanda eſſe Fiſci
commodo, vt eius formam tradit *Foller.
d.rubr banniantur, num.*4. & *Scialoya d tract.
cap.*9.*num.*14.& 15. & ad hoc vt ſit validũ
legitima, requiritur citatio ſaltim eius
97 ſolitæ habitationis, non per publicum
proclama,*Giurba conſ.crim.*67.*num.*8. *Muta
in pragm.Siciliæ tit.*12. *num.*8. quàmuis pu-
98 blicari debeat Curia ſedente, & deindè
per Ciuitatem,aliàs eſſet nullum,vt dixit
*Scialoya d.tract. cap.*9.*nu.*8.& 11. & per lo-
ca ſolita Ciuitatis, ex *Gram. conſ. crim.*71.
99 *num.*17. debet enim eſſe certum,& in ſcri-
ptis redactum cum alijs requiſitis relatis
*ibidem num.*13. *Reg.Tapia vbi ſup.*

100 Septimò exigitur, quod tale bannum
ſit publicatum,vt *ibi Afflict.nu.*29. ex *Con-
ſtit.Grandis*, ſubnectẽs,quod Iudices Mag.
Cur.Vic.nunquàm foriudicant,nec bona
bannitorum confiſcant, niſi de publica-
101 tione banni conſtet, ex tunc computãt
annum, nec erit publicandum in Curia
voce præconia,vt ex *And ibi citato*,ſed per
Ciuitatem *Foller. in d.rubr.banniantur, nu.*3.
ſequitur *Reg.de Ponte de poteſt.Proreg tit.de
diuerſ. prouiſ.* §.3. *num.*18. & per *Scialoyam
d.cap.*9.*nu.*8.& *nu.*11. firmat,quod quando
non eſt publicatum bannum per loca ſo-
lita redderetur nullum,nec poteſt proce-
di ad ſententiam foriudicationis, at ſi ſit
emanatum bannum, ſed nullitèr ſi inde
ſequatur ſententia condemnatoria, quæ
fundatur ſuper banno ipſo erit nulla, ex
Cartar ibi relato.

102 Octauò, ex quo bannum præcedere

debet, vt poſſit proferri ſententia foriu-
dicationis, refert *Scialoya in d.cap.9.num.5.*
& 7. non mirùm ſi bannũ fieri debet con-
tracta contumacia, & elapſo anno à die
103 dicti banni reus poteſt foriudicari, &
annus currit à die promulgationis dicti
banni, vt *idem Scialoya* probat *in d. tractatu*
*cap.*10. *num.*1. *&* 2. talitèr quod ſi fuerit
104 ſententia foriudicationis lata ante an-
num erit nulla, *vt ſubdit num.*3. vndè *Affl.*
*ſub num.*19. *verſ. octauo*, inquit, quod Iudex
105 antequã incipiat procedere ſuper for-
iudicatione, videat ſi à die banni elapsũ
ſit tempus duodecim menſium, quia antè
lapſum anni non poteſt procedere ſuper
foriudicatione, & ſi ante lapsũ anni pro-
cederet eum foriudicando, foriudicatio
erit nulla, etiam ſi poſt annum contumax
perſeueret in contumacia per rationes, &
106 iura ibi tradita. Formæ autem banni
vltra *Foller.* traduntur ab eodem *Scialoya*
cap 9. *num.*14. *&* 15.
107 Nonò inquit ibidem *Afflict. ſub nu.*21.
requiritur, quod Iudex videat ſi infra an-
num aliquis amicus, vel coniuncta perſo-
na comparuerit, & allegauerit aliquas iu-
ſtas cauſas abſentiæ ipſius citati absẽtis,
quia tenetur Iudex illas audire ex iuri-
bus ibi relatis, & ſi per quemcunq; poſſit
allegari, vt per *Foller. in d. praxi, rubr. audiã-*
108 *tur excuſatores, num* 10. & præſertim per
conſanguineos, *Scialoya d. tract. cap* 8. *n.*87.
& quomodò allegatur, & quomodò Iu-
dex in abſentię allegatione ſe gerere de-
bet, agit *Danza de pugna Doctor tom.*2. *tit de*
*abſentia, cap.*2. & quomodò admittatur, re-
fert *Campan. d. tract. reſol.*11. *num* 2. nàm
tùnc eſſet nulla, quando Iudex non ad-
mittit excuſationem abſentię & impedi-
menti, *Muta d. pragm. tit.*12. *num.*15. & ad
109 hoc ſubnectit *Afflict ibidem*, & ſi Iudex
illi amico, vel coniunctæ perſonæ petenti
terminum ad probandum cauſas impedi-
mentorum, vel impedimenti allegati de-
dit illum terminum, & ſi Iudex non dede-
rit ei terminum ad probandum dictum
impedimentum, & proceſſerit ad foriu-
dicationem, certè foriudicatio erit ipſo
iure nulla, ſecus ſi non petijſſet terminũ
ad probandum impedimentum per iura,
110 & auctoritates ibi relatas, non eſt dubiũ
quod abſentia debet probari, inquit ibi
*Foller num.*15. propretereà terminus debet
impartiri, nàm alleganti incumbit onus
111 probandi, & ad impediendam foriudi-
cationem poſſunt allegari ſolę illę excep-
ptiones, quæ ſunt ſeorsũ à crimine, *Cam-*
*pana reſol.*21. *nu.*4. ſimilitèr ad probandum

alia impedimenta relata à *Scialoya d. c.* 8.
quaſi non fuerint admiſſę, foriudicatio
erit nulla, *vt ſubdit num.*107.

Decimò inquit *ibi Afflict. nu.*23. requi-
ritur, quod antequàm proferatur ſenten-
112 tia foriudicationis videat, ſi accuſator
viuit, quia ſi eſt mortuus, nõ poteſt proce-
di ad foriudicationem, & ſi alius vellet
ipſum accuſare, requiritur noua citatio,
& ſic erit noua inſtantia, & per conſequẽs
non poterit foriudicari, & ſi de iure ca-
ueatur, quod accuſatore deſiſtente debet
ſubſtitui per Iudicem vnus in locum ip-
ſius, cum quo procedatur ad definitionẽ
cauſæ ex eiſdem actis, ex *Cap. Regni Spe-*
ctat ad Præſides, probat *Foller. in praxi crim.*
*in fragm. tit. de accuſat. num.*151. ſed veriùs,
113 quia Fiſcus tenet locum accuſatoris,
Carau. in ritu 20. *num* 1. non prohibetur in-
ſtare in tali iudicio.
114 Et ſequitur *ibi Affl.* ſed quid ſi eſt pro-
ceſſum per inquiſitionem Iudicis, & ille
Iudex eſt mortuus, vel mutatus, vtrum
ſucceſſor poteſt foriudicare, dicit hic
Andr. quod ſic, quia cenſentur vna perſo-
na ratione officij, vel de iuriſdictione, &
competentia Iudicis requiſita ad foriu-
dicationem agit, *Campana in d. tract. cap* 13.
per totum, vbi multa, & an, & quando for-
115 iudicatus in vno loco poſſit alibi co-
gnoſci, vel occidi, *Idem reſol.*23. *à num.*8.
vndè infertur, quod foriudicatus in vno
loco, ſi in alio loco bona poſſideret, eidẽ
domino loci venirent bona applicanda,
vt reſoluit *Donat. Anton. de Marin. quotid.*
*reſol. cap.*35. *tom.*1.

Vndecimò, tradit *Afflict. eod. loco nu.*44.
quod ad hoc requiritur citatio vt valeat
116 ſententia foriudicationis poſt annum,
quod Iudex decernat citationem in do-
mo ipſius banniti, ſi perſonalitèr citari
non poteſt, quia ſi poſt bannum, & anni
curſum debet ferri ſententia foriudica-
tionis de neceſſitate, citatio debet præ-
cedere ipſam ſententiam, aliàs ſententia
foriudicationis eſſet nulla, &c. *& ibi n.*45.
declarat, qualitèr fiet iſta citatio.
117 Deindè ſubſequitur citatio ad capitu-
la, quæ eſt præambolum ſententiæ foriu-
dicationis *Præſ. de Franch. deciſ.*560. *nu.*3.
Scialoya d. tract. cap. 5. *num.* 11. *Reg. Tapia*
161.
118 Quàmuis *Scialoya eod. tract. cap.*11. *nu.*7.
& 8. poſuit tres formas citationis ad for-
iudicandum, vt ibi per eum, & ſic ante-
quam proferatur talis ſententia, *vt ibi n.*1.
debet ſubſcribi à Iudice, & Actuario, *Idẽ*
*cap.*11. *num.*14. tamen erit aduertendum.

119 Ex quo ipſa continere debet nomen
Iudicis,& inquiſiti,& cauſam pro qua ci-
tatur tẽpus, in quo citatus tenetur com-
parere, & debet eſſe peremptoria, & de-
bet habere datum diei, menſis, & anni,
Idem d.cap.5.num.13.Campana reſol.12.n.1.
& circa tempus illud erit aduertendum,
quod citatis erit ſtatuendus terminus ad
comparendum iuxtà diſtantiam locorũ
tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus
cauſis *Campana in reſol.7.nu.1.& ibi nu.2.*
quod citationes debent continere con-
gruum tempus, nè aliàs tanquàm fatuę
ob anguſtiam temporis redantur nullæ,
& ipſis citationibus ſpatium indicitur ex
qualitate temporum proximitate locorũ,
& vrgentia cauſæ.
120 Vlteriùs animaduertendum eſt, an In-
dex procedat vti Iudex ordinarius, vel
vti delegatus, idem *Campana reſol.12.n.1.*
poſtquã citatio ad foriudicandum facta
ad ſui validitatem requirit,vt in proceſſu
ante ipſius citationis expeditionem con-
121 ſtet de reſcripto delegationis alioquin
eſſet nulla, vt ipſemet *Campana reſolut.13,*
num.2. probat.
122 Demùm talis citatio notificanda com-
mittitur Nuntio ipſius Curiæ,vel alterius
Curiæ,& Iudex,vel Actuarius poſſunt ore
eorum aliquem citare,*Scialoya d tract.c.6.*
num.1.& fieri debet in domo inquiſiti ſuæ
ſolitæ habitationis,aliàs eſſet nulla,vt ad-
uertit *ibi Scialoya num.16.* ex *Guazzin. &*
Farinac. ibi relatis, vbi ait, quod ſi fuerint
talia verba ſolitæ habitationis ommiſſa
non valeret citatio, ex *Reg. Sanfelic. deciſ.*
225. num.8. niſi ipſe Nuntius referret ci-
taſſe reum domi modo, & forma ſibi cõ-
miſſa,non adiecta tali particula,ſubſtine-
retur citatio,ex *Franch.deciſ.322.*cæterum
123 ſi eſſet facta in domo, in qua nullus ha-
bitat,erit valida concurrentibus requiſi-
tis poſitis per *Foller. & Marant. ibidem re-*
124 *latis num.15.* & formam relationis Nun-
tij in hoc caſu quomodò eſſe debeat, *ibi-*
dem num.32. refertur.

Duodecimò,inquit *ibidem Afflict. n.47.*
ſecundum aliquos modernos requiritur,
125 quod per proceſsũ informatiuũ conſtet
ſaltim per inditia, quod citatur pro illo
crimine capitali,& contumax quod illud
delictum ſit commiſſum per eum, quan-
do proceditur per inquiſitionem, & indè
ſubſequitur, quod non obſtãte contuma-
cia debet conſtare per probationes legi-
timas de delicto quãdo proceditur con-
tra abſentem ad diffinitiuam, ſicut in ci-
uilibus cauſis, &c.

126 Hinc dixit *Campana in d.tract.reſolut.13.*
num.2. quod non ſolùm citatio ad infor-
mandum vt poſſit expediri,requiritur vt
adſint ſufficientes probationes, aut indi-
tia ad torturam, ſicq; citari poterit reus
ad informandum, & ad capitula, ſi in in-
formatione adſint inditia ad torturam,
ſed etiam quod agatur de delicto,de quo
venit imponenda pœna mortis, probat
Scialoya d. cap.5. num.2.
127 Et cõſequentèr foriudicari poteſt reus
pro crimine, ex quo mortis naturalis pę-
na tantùm eſt imponenda, ſi talia ſint in-
ditia, quibus torqueri ipſe poteſt, *Giurba*
d.conſ.83.num.4.& ad foriudicationis ſen-
128 tentiam vt procedi poſſit, debent prę-
cedere inditia ſufficientia ad torturam,
Campana d. tract. reſol.8. num.1. nec poteſt
129 foriudicationis ſententia proferri, niſi
prçcedãt inditia ad torturã, *idem reſol.15.*
nu.1. Reg.Tapia d.Conſt.Pœnam eorum,nu.31.

Vndè ex allegatis ſupra inferebatur ad
caſum occurſum in eadem R.A. de quo-
dam homicida iàm foriudicato, ſi pote-
rat ſententia foriudicationis exequi,iàm
quod non benè conſtabat in informatio-
ne de tali delicto cõmiſſo, & quia captus
non prohibebatur ſuas exceptiones, ac
nullitates proponere aduerſus illã, nàm
foriudicatus exiſtẽs in fortijs Curiæ plu-
130 ra opponere poteſt aduerſus ſententiã
foriudicationis, de quibus per *Scialoyam*
d.tract.cap.25 à num 33.ad 56.

Imò foriudicatus poteſt dicere de nul-
litate foriudicationis, ſi eſt in poſſe Cu-
riæ, ſecus ſi extra carceres, *Maſtrill. deciſ.*
161.num.16.& 17. eo maximè quando eſ-
ſet notoria, *nu.18.* & quid deciſum, *ibidem*
num.19. refert ad quod *Campana d. tract.*
cap.25.num.4.& ſeq. probat,quod foriudi-
131 catus poſtquàm captus eſt, poteſt op-
ponere omnes exceptiones,quæ nullam
132 reddunt foriudicationẽ, ſiuè ab initio
fuerint oppoſitæ,ſiuè non, dummodò ſint
notoriè,ſiuè non,ex *Franch.deciſ.673.nu.8.*
& deciſ.674. & tales exceptiones dicũtur
notorię,cùm conſtent ex eiſdem actis,ità
quod non indigeant termino, ex *Reg.Ta-*
pia deciſ. 54. & Dom. Reg. Rouit. in rubr.de
ſentent.foriudic.num.32.

Contingi enim poſſit ex primis actis
apparere alitèr fuiſſe proceſsũ, vel ex de-
fectu probationis, vel ordinis iudiciarij,
ob quod reſultare poterit rei innocentia,
ità vt non poſſit procedi ad actum exe-
quutiuum, quemadmodùm bannum non
exequi debet contra condemnatum in
contumacia, quando conſtaret condem-

133 nati,& ſic de notoria iniquitate condẽ-
nationis, *Farinac. vbi ſupra num.62.* & pro-
lata ſentẽtia foriudicationis nefas eſt di-
cere, quod reus vllo modo admittatur
ad innocentiam probandam, *Campana re-
ſolut.24. num.10.* quo fit, vt ſi viui capian-
tur, audiuntur in eorum defenſionibus,
idem reſolut.27.nu 3 & hoc ſi Princeps vel-
let,& ordinat,& quomodò debet manere,
ſe præſentare, docet *Muta in pragm. Sicilia
tit* 12.*num.23.*

Ad rem deueniendo,& ſi aliquid dicãt
ſecundum *Afflict. vbi ſupra*, dicentem,
134 imò quod per ſententiam foriudicatio-
nis habebitur pro cõfeſſo ipſum crimen,
& ideò nõ eſt opus quod aliquid conſtet
de delicto, ſed ſufficit, quod conſtet de
citatione, contumacia, & banno, & eius
publicatione,& hencè hoc firmat *Bart. in d.
l. abſentem, in eod. verſ tertio extra Gloſ.* quod
135 ex ſtatutis valet vera cõtumacia, & ha-
betur pro vna probatione, ſtãte iſta *Conſt.
& ſupra dixi*, non tamen vitupero ſi habe-
ri poteſt informatio de crimine,& perſo-
na criminata, quia dicit *Bald. in l fin. § fin.
verſ vltimo nota, C. de iuram. calumn.* quod
136 quando Iudici apparet maleficium
non eſſe commiſſum, non poteſt contra
abſentem, qui habetur pro confeſſo pro-
cedere ad punitionem ipſius, hæc ille, ta-
men ſe remittẽdo ad 3.*not. num* 63. dedu-
ctis ſuper hoc rationibus hinc indè, cum
hac tamen reſidet opinione, nempè vt
poſſit opponere ſuas exceptiones nedum
137 ante latam ſententiam foriudicationis,
quę impediunt iudicium ad vlteriora, ſed
etiam poſt ſententiam, vt ſupra dictum
fuit, ſubdẽs *num.64.* ex *Bart.* quod vbi Iu-
dex habet veritatem, quod quis non eſt
138 delinquens, licet habeat confeſſionem
fictam ex contumacia vigore ſtatuti, non
debet ipſum condemnare, & ſic nec for-
139 iudicare, quare licet foriudicatio na-
ſcatur ex contumacia, *Campana reſolut. 3.
num* 2. ex *Foller. ibi relato*, adhùc tamẽ ipſa
140 foriudicatio fundatur tàm in contu-
macia, quàm in delicto, vt ſubdit *num.3.*
licet ſententia foriudicationis ſit pœna
contumaciæ, *Franch. deciſ.560. num.7.*

At cum in contingenti Caſu ſupra ci-
tato, fuiſſet quidam citatus ad informan-
dum, ob quod fuit reputatus contumax,
demùm bannitus, cùm tractaretur de eius
foriudicatione, iuxtà *Conſtit. Grandis vtili-
tas, & Conſtit. Pœnam eorum*, fuit potiſſimũ
hęſitatum de meritis cauſæ, hoc eſt de
probationibus delicti, nàm etſi citatio
141 ad informandum ſit modici pręiudi-
cij, non tamen eſt citatio ad foriudican-
dum, vt dixit *Præſ de Franch. deciſ. 310. n. 9.*
cum in ea tractetur de pœna mortis con-
142 tra abſentẽ comminata, qui poſt foriu-
dicationẽ dicitur hoſtis publicus, *Andr.
in d. Conſtit. Pœnam eorum ſuper verbo in re-
ceptatore*, & non mirùm ſi quilibet de po-
pulo poteſt eum capere, *Gloſ in d. Conſtit.*
143 *ſuper verbo impetrari*, imò eum occidere
cuilibet licebit, *Gloſ. & D D. vt ſupra alle-
gati*, ideò nimium erit cogitandum in ca-
ſibus iſtis, ad quod facit *deciſio de Fran-
chis* 560.

Quibus ſic ſtantibus dùm fuiſſet com-
pertum dictum inquiſitum fuiſſe citatum
præuia informatione de homicidio pro-
bato per teſtes de fama,& abſentatione,
& per vnicum teſtem minorem deponen-
tem audiuiſſe ab inquiſito poſt delictum
patratum, hæc verba ei præcepta, vt de-
nuntiaret eius matri, quod extractare de-
beta domo, quia ipſe homicidium patra-
uerat,& propterea cum videbatur dicta
informatio eſſe defectiua ex defectu pro-
bationum, quoniam in materia foriudi-
144 cationis illud præcipuum eſſe oportet,
vt ſint probationes, atq; inditia ſufficien-
tia, vt latiùs *Farinac. vt ſupra* proſequitur
num.16. & facit *Gloſ. not. in d. Conſtit. Grandis
vtilitas, in verbo prodita*, & *Carau. d. ritu 29.*
145 ad quod extat *Cap. Regni incip. Siue quis
ſit forbannitus*, ibi, *Qui propter probata inqui-
ſitionis quam fecerat de criminibus, ſeù crimi-
ne inquirendo per officium procedebat, vbi no-
tabilitèr Campagn. nu.12. formalia verba pro-*
146 *tulit, & ſic dicta Conſtitutio permittens for-
iudicatum occidi per priuatos tanquàm odioſa,
& contra iuris rationem inducta reſtringitur po-
tiùs quàm extendatur, & in eo tantùm crimine
locum habet, pro quo ſi coràm Iudice compare-
ret, & de crimine conuinceretur, aut confitere-
tur, poſſit ad pœnam mortis iudicialitèr condem-
nari, & ita plena probatio delicti, requiritur vt
multis auctoritatibus comprobat Farinac. vbi
ſupra num.16 & ſeq.*

Ea propter ſi cernimus probationem
huius delicti, apparet vnicum teſtem mi-
147 norem depoſuiſſe de quadam confeſ-
ſione extraiudiciali, & de iure certũ eſt,
quod minor 20. annis teſtis eſſe non po-
teſt, maximè in criminalibus, ad *text. in l.
in teſtimoniũ la ſeconda, ff. de teſt.* notat *Gram-
mat. deciſ.40. num.17.* vbi alios citat *Farin.*
latè *de teſtib. quæſt.58.* vbi *num.* 48. inquit,
148 quod teſtis minoris depoſitio in crimi-
nalibus non ſufficit ad puniendum, nec
ad torquendum, ſed tantummodò ad Iu-
dicis inſtructionem,& ad inquirendum

verita-

veritatem,vbi *num*.50.*ſubnectit*, quod licet aliqui DD. contrarium teneant,attamen *num*.51. *ſubdit*, non eſſe recedendum à di-
149 cta ſublimitatione,niſi cum dicto pueri concurrerent aliqua adminicula, & præſumptiones,quibus iunctis oritur inditiũ ad torturam.

Circa verò teſtes deponentes de fama, & abſentatione eſt certum, quod fama ſola ſufficiens erit inditium ad inquirendum, *Iul. Clar. in praxi* §. *fin. quæſt*. 21. vbi etiam dixit, quod in criminalibus non probat, neq; & ſemiplenè *Farinac. in ſua praxi de indit.& tort.quæſt*.47.

Niſi eſſet fama vehemens, & alia concurrerent adminicula, *Anton.de Ballis in d. tract crim.lib.1.tit de indit.quæſt*.13.

Et ob id ſi ipſe inquiſitus eſſet in fortijs Curiæ, tunc bannitus, & contumax
150 pro delicto circumſcriptis alijs inditijs contumacia, & bannum facerent inditiũ ad torturã ſufficiens, *Gram.deciſ*.34.*nu*.50. & ità concluditur per *Clarum in d*. §. *fin. q*.96. quod ſententia contra bannitũ lata, non ſẽper exequutioni demãdari poteſt, ſed audiri bãnitus in iuribus ſuis,vt eius innocentia detegatur,ſecus tamen in for-
151 iudicato,qui habetur pro confeſſo,iuxtà *Conſtit*.& contra eum ſentẽtia exequeretur,nàm foriudicatus captus, ſtatim mittitur ad ſupplicium, *Muta in pragmat. Sicil.tit*.12.*num*.6. *Maſtrill deciſ*.249.*nu*.18. niſi nullitèr fuiſſet proceſſum, vt per *Foller.in rubr. foriudicentur*, & licet talis foriudicatio ſi ſubſiſteret ex probationibus friuolis,proculdubio erit exequenda,adhùc nec de iure, nec in foro conſcientiæ
152 erit permittendum,vt homines foriudicentur pro delictis non benè probatis, & ſic fuit ſuperſeſſum in caſu ſupra citato, nã foriudicari quis non pôt,ſi ex proceſſu appareat de eius innocentia, *Scialoya c*.8. *num*.84.aliàs non dabitur terminus innocentiæ, *Muta in pragm.Sicil tit*.2.*num*.17.

153 Tertiodecimò, inquit *Afflict. num*. 48. exigitur quod accuſator, vel aduerſarius poſtquàm eſt citatus ille,qui deberet foriudicari,accuſet contumaciam ipſius,& petat quod foriudicetur, cuius formam accuſationis intuetur, *Foller.d.praxi rub. foriudicentur, num*.2.vbi *nu* 5. & cenſuit,quod contumacia prima, & ſecunda debet accuſari in tali citatione ad foriudicandũ cum inſtantia foriudicandi, & ſic per accuſatorem vt ſupra traditum eſt, & quali-
154 tèr ſit incuſanda,quando terminus forindicationis fuerit breuiatum per reſcriptum Principis, refert *Danza tom*. 3. *de ſentent. foriudic. cap*.3. *in dicto ſuo tractatu*.

Et non tantùm ipſe reus erit citandus, ſed eius agnati, cognati, amici,& vicini,
155 vt perpendit *Scialoya eod.tract. d cap*.11. *nu*.2.vbi plures allegat, & præter eos noniſſimè *Heliſeus Danza de pugna Doctor. tom*.3. *tit.de ſentent foriudic. cap*.4.*à num*.24. *cum ſeq*. prolixiùs agit qualitèr, & quomodò facienda erit talis citatio,& *cap*.2. *num* 1.*per totum*,poſt *Reg.Tapiam in Conſtit. Pœnam eorum,num*.5.*& 6*.

Quartodecimò,ſubdit *Affl.ſub d.nu*.48. requiritur, quod crimen pro quo fuit citatus, ſit tale, quod pro eo veniebat im-
156 ponenda pœna mortis naturalis,aut deportationis,aut mẽbri abſciſſio, aut perpetui carceris, ſed hodiè vltra *DD. ſupra relatos num*.127. foriudicari nemo poteſt, niſi pro delicto,pro quo ſi eſſet plenè probatum per confeſſionem, vel conuictionem reo præſenti, irroganda eſſet pœna mortis naturalis, probat poſt *Mutam in pragm. Siciliæ tit*.12. *num*.4. ex *Reg. Rouito, Tapia,& Gizzarell.Campana in d.tract.reſol*. 16.*num*.3.adducens reſolutionem omniũ Tribunalium deſuper factam, relatam à *Dom.Reg.de Ponte de poteſt.Proreg tit.de prouiſ.fieri ſolit* §.4.*nu*.47.*& ſeq.& reſol*.2.*nu*.4. *& 23*. *Scialoya d.tract cap*.3 *nu*.1.2.*& 136*.

Quintodecimò, *Afflict. vbi ſupra nu*.50. aſſerit, quod requiritur,quod feratur ſententia foriudicationis in ſcriptis, & ſic
157 patet,quod poſt annum non ipſo iure foriudicatur,ſed requiritur ſentẽtia, nàm talis ſentẽtia priùs debet ſcribi,& poſteà proferri,*Scialoya eodem tract. cap*.12. *nu*.16. debet proferri in ſcriptis, *ibi num*.20.& in *latino ſermone num*.22. & per quem legi *ibidem num*.17. eius formam intuetur *Foller. d. praxi crimin. rubr. foriudicentur, num*.29. *Scialoya d.cap*.12 *à num*.5.*ad* 11.

Et ſubſequitur *ibi Afflict*. dicens, & ſic bannitus quanquam comparuerit, & vo-
158 luerit purgare ſuam contumaciam etiã poſt annum, antequàm ſit lata ſententia foriudicationis,& ſe defendere debet audiri in ſuis defenſionibus, & hoc expreſsã vult illa *Conſtit*.& ita ſeruatur,& ſequitur, imò Iudice ſedente pro Tribunali quando fert ſententiam foriudicationis comPareret, & vellet purgare contumaciam, & oſtendere de ſua innocentia audietur, & ideò eſt, quia quę incontinẽti fuit ante ſententiam, vel poſt Iudice ſedente pro Tribunali dicitur eſſe actum ante ſententiam ipſam per iura ab eo citata.
159 Imò etiam ſi fuerit captus poſt forindicationem, & ſi non poſſit ampliùs audiri

diri aduerſus delictum, nec ad illius excluſionem probandam admitti, vt refert *Campana d.tract.reſol.*24.*num.*2 & foriudicatis ius reddi nequit,& à limine Iudicis præeluduntur, *idem reſol* 20. *num.*3.

Adhùc tamē poſſunt omnes exceptiones opponere ad infringendam foriudicationē ob notorias nullitates inſurgentes,vt dictum eſt ſupra.

160 Verumtamen ſi nō comparuerit, & vagaret per Campaneam, vel alibi,non tantùm poſſet capi,& captus poteſt cōſignari Syndico,& Electis,ſed non poteſt habilitari per familiam Curiæ,*Scialoya cap.*25. *num.*1. & poteſt detineri in quocunq; loco iuriſdictionis Iudicis, *ibi num.* 2. & ſequitur *nu.*3. quod poſſit extrahi extra ſuū domicilium, & poteſt detineri cum vinculis,& catenis,& ſic bannitum,ſeù foriudicatum capiens,poterit vel eum occidere,vel Curiæ aſſignare, *Reg. Sanfelic. deciſ.* 249. *num.*8.

161 Sed etiam poteſt à quocunque impunè occidi,*Scialoya cap.*17.*num.*2. *Campana reſolut.*23.*Maſtrill deciſ.*285.*num.*14.

Sed hoc intelligit *Campan. reſolut.*23. *in princ.*ante capturā,etiam ſi fuiſſent capiētes birruarij, & homines Curiæ, qui nequeunt poſt capturam,eos occidere,*vt ibi num.*2.aſſerit, licet alij contrarium aſſerāt apud *D.Reg.Sanfelic.deciſ.*249.*num.*21.*Muta deciſ.*13.*num.*14.

Sed hoc procederet, quando reſiſteret Curiæ capiētibus,vel priuatis, & eſſet ſuſpictio fugæ,vel auxilij conſociorum,non permittendo ſe capi, *Muta deciſ.*7. *num.*7. *& ſeq.* nàm banniti non poſſunt ſe defendere aduerſus aggreſſores, *Muta in c.*108. *num.*58.*tomo* 2.

S V M M A R I V M.

1 *Pœnæ imponuntur pro delictis.*
2 *Pœna delicti eſt merx.*
3 *Rei poſt condemnationē efficiuntur ſerui pœnæ.*
4 *Delinquens videtur conſentire pœnæ impoſitę.*
5 Tex.in cap.& veniunt,de pœn. d.1. *ponderatur.*
6 Anſelmi *verba referuntur.*
7 *Rex à regendo dictus.*
8 *Rex eſt Dominus perſonarum in Regno.*
9 *Rex viuis,& mortuis debet prouidere.*
10 *Rex dicitur vltor iræ Dei in vindictam maleſactorum conſtitutus,& ad laudem bonorum.*
11 *Rex operam dare debet vt maleſactoribus pœnas dent Iudices iuxtà modum delictorum.*
12 *Rex ſubditis ſecuritatem præſtare debet, & turbantes punire.*
13 *Rex in toto Regno dominium habere cenſetur.*
14 *Foriudicati dicuntur homines publici inquietatores pacis,proditores,& ſimilia.*
15 *Foruſciti capi debēt à quolibet etiam à partibus offenſis.*
16 *Foriudicatus qui poteſt offendi, poterit occidi.*
17 *Foriudicati pro iudicatis habentur, & effecti ſunt ſerui pœnæ.*
18 *Foriudicatus dicitur ſententialitèr condēnatus.*
19 *Rex in omni loco Regni potētionalitèr eſſe videtur,& verſus refertur.*
20 *Foriudicatus captus condemnatur ad mortem, & præuia recognitione dānatur ſicuti in bannitis,num.*21.
22 *Ordo procedendi ad ſentētiam foriudicationis, enunciatur per exiſtentiam inditiorum.*
23 *Foriudicandis debent prius incuſari contumaciæ, & citari.*
24 *Citari tùnc debet reus ad informandum,& ad capitula ſi adſint inditia ad torturam.*
25 *Citatio ad informandum fieri debet viſa prius informatione, & quæ continere debet.*
26 *Citatio vt valeat,debet fieri de mandato Iudicis, & quando non.*
27 *Citatio eſt actus iudicialis, & qualitèr deſcribatur.*
28 *Citatio ad informandum, quæ nam continere debeat.*
29 *Citatio debet notificari tempore præfixo, aliàs pro non facta habetur, & circumducta cenſetur, & qualitèr.*
30 *Citatio debet committi Nuntio,& an perſonæ priuatæ.*
31 *Citatio vbi fieri debet, & in quo loco, & in quem locum.*
32 *Citatio die feriato concepta, an eodem die debeat notificari.*
33 *Relatio Nuntii eſt de ſubſtantia citationis, & qualitèr fieri debeat, & quomodò.*
34 *Nuntius qualitèr ſe gerere debet in relatione facienda in citatione.*
35 *Citatio fieri debet coràm teſtibus.*
36 *Nuntius debet eſſe approbatus,& matriculatus,& alia requiſita habere.*
37 *Contumaciæ debent accuſari.*
38 *Contumacia die iuridico debet incuſari.*
39 *Contumax non reputatur primo die iuridico, ſed expectatur poſt ferias.*
40 *Contumacia debet continere diē accuſationis.*
41 *Contumacia vltima quomodò accuſetur.*
42 *Contumacia non accuſatur niſi vocato citato.*
43 *Accuſatio contumaciæ fit per querulantem.*
44 *Foriudicatio, ſeù bannum factum ad Inſtantiā accuſatoris,cui non intereſt,eſt nulla.*
45 *Fiſcus an excludatur ex negligentia accuſatoris non valentis accuſare contumaciam.*
46 *Decretum interponitur poſt incuſationes contumaciarum.*

47 Ci-

47 *Citatio ad capitula, eſt praambolum ſententia foriudicationis.*
48 *Bannum eſt requiſitum in foriudicatione.*
49 *Bannum undè dicatur, num 53. Et eius forma enunciatur, num. 50.*
51 *Bannum dicitur ſententia interlocutoria.*
52 *Banniti, & foriudicati uti mortui reputantur, & occidi poſſunt.*
54 *Bannum ultra annum non durat.*
55 *Annus currit à die promulgationis banni, & quid ſi tempus fuerit breuiatum.*
56 *Citatio facta in contumacia per anni circulum, non comparente reo, quid operetur.*
57 *Citatio ad foriudicandum quando fieri debeat.*
58 *Forma citationis ad foriudicandum, qualitèr fieri debeat.*
59 *Citatio ad foriudicandum fit reo antequã foriudicetur.*
60 *Contumacia qualitèr incuſetur ſuccedente die feſtiuo.*
61 *Sententia foriudicationis qualitèr proferatur.*
62 *Foriudicati reputantur mortui à die foriudicationis.*
63 *Sententia foriudicationis quas in ſe continet pœnas.*
64 *Sententia foriudicationis robur, à quibus actibus ſumit,*
65 *Agnati, cognati, proximi, & amici pro foriudicato poſſunt comparere, & allegare exceptiones.*
66 *Terminus ad denuntiandum quando conceditur agnatis, cognatis, & ſimilibus pro foriudicato.*
68 *Praxis Iudicum in concedendo terminum ſuper infirmitate allegata refertur.*
69 *Infirmitas multifaria probatur.*
70 *Exceptio carcerationis allegari an poſſit.*
71 *Exceptiones minoris atatis clericatus, & ſimilium opponi an poſſint aduerſus citationes ad informandum.*
72 *Nemo pro bannito loquatur.*
73 *Contumaces non audiuntur, niſi perſonalitèr compareant.*
74 *Impedimẽta omnia, qua fuerunt adducta tempore citationis ad informandum, impediunt foriudicationem.*
57 *Sentẽtia foriudicationis dicitur interlocutoria.*
76 *Sententia foriudicationis exequi impeditur ex capite minoris atatis, vel clericatus.*
77 *Clericus non poteſt foriudicari.*
78 *Sententia foriudicationis lata contra clericum eſt nulla.*
79 *Sententia foriudicationis contra Militẽ Hieroſolymitanum proferri non poteſt, & eſſet nulla.*
80 *Sententia foriudicationis proferri an poſſit cõtra exiſtentem apud Turcos.*
81 *Exceptio impunitatis delicti impedit proferri ſententiam foriudicationis.*
82 *Terminus innocentia allegata per foriudicatum concedi an debeat, & quando de ea docere, num 83.*
Et conſtito de ea quid agendum ſit.
84 *Exceptio præſcriptionis delicti opponi an poſſit per foriudicatum, & quando.*
85 *Exceptio hoſtici an poſſit allegari contra ſententiam foriudicationis.*
86 *Nullitas citationum contumaciarũ banni cauſant nullitatem foriudicationis.*
87 *Iudex poteſt ex officio pronuntiare ſuper nullitate notoria.*
88 *Nullitates infra quod tẽpus proponi poſſunt.*
89 *Foriudicatus poteſt opponere omnes nullitates contra ſententiam foriudicationis.*
90 *Exceptiones, quę ſunt ſeorſum à delicto poſſunt allegari ad impediendam executionem ſententia foriudicationis.*
91 *Foriudicatus non poteſt ampliùs audiri aduerſus delictum, & ad illius excuſationem probandam.*
92 *Nullitates aduerſus ſententiam foriudicationis, quanam ſint.*
93 *Foriudicatus dicitur incapax, cuius incapacitas duplicitèr conſideratur.*
94 *Dominium bonorum foriudicati tranſeunt recta via ad filios, & ad Fiſcum.*
95 *Foriudicati fiunt inſucceſſibiles, & eorum bona Fiſco occupantur.*
96 *Foriudicatus an comprehendatur in Conſuetud. Neap. loquente de mortuo.*
97 *Foriudicatus an tranſmittat bona ad ſuos haredes, & quando.*
98 *Foriudicatus eſt incapax bonorum exiſtentiũ in territorio bannientis.*
99 *Foriudicatus eſt incapax ſucceſſionis, & reſtitutionis.*
100 *Vita foriudicati eſt de facto, non de iure, ideò nullum actum ut viuens facere poteſt.*

ARGVMENTVM.

Proſequitur eadem materia bannitionis, atque foriudicationis ob differentias exiſtentes inter eas.

CASVS II.

MAgna ſiquidèm differẽtia eſſe conſpicitur inter delinquentes, poſtquàm alij non tantùm ſunt citati quam comparent, docendo de eorum innocentia, aut pro ſubſtentatione pœnæ deli-

delictorum, alij autem fugiunt, nolen-
tes cauſam innocentiæ proponere, ne-
que pœnas ſubſtinere, credentes pro deli-
ctis potiùs premium, quam pœnas ſubi-
turi, neſciẽtes, quod dùm ſint ſubiecti do-
mino territorij, vbiq; capi, & puniri poſ-
1 ſint; neſciũt enim, quod pœnæ imponun-
tur pro delictis, *Gloſ in authent. de rapt. mu-*
2 *lier. verſ competit*, & pœna eſt delicti merx,
Gloſ. in §. ſed neque curialem, verſ. cohortali,
Authent. de ſanctiſſ. Epiſc. ob quod delin-
quentes vidẽtur conſentire pœnæ, *Bologn.*
in Apoſtill. ad Gloſ. in l. 1. § denique, ff. de po-
ſtul. per illam *Gloſ. verbo honorari*, non mi-
3 rùm ſi ipſi efficiãtur ſerui pœnæ poſt con-
demnationem, *Bart. in l. ſi quis filio, §. irri-*
tum, ff. de iniuſt. rupt. teſt. nàm delinquens
4 videtur velle conſentire pœnæ impoſitæ
pro eo delicto, *Apoſtill. Bologn. ad Gloſ. in l. j.*
ver. honorari, ff. de poſtul.

5 Ijs conuenit *text. notab. in cap. venit, de*
pœn. diſt. 1. ibi: *Omnia ergo quę faciunt Sancti*
in conſpectu Dei faciunt, Peccatores autem à
conſpectu Dei fugiunt. Denique ſcriptum
eſt, quod Adam poſtquàm peccauit, fugit
à conſpectu Dei, & interrogatus reſpon-
dit: *Audiui* (inquit) *vocem tuam, & abſcon-*
di me, quia nudus eram. vbi *Gloſ. in verbo in*
conſpectu, inquit, quia ſtatim pœnitent, cũ
fortè malum faciunt; & ſequitur in ver-
bo fugiunt, quia pœnitere contemnunt,
& pro coronide in verbo abſcõdi, inquit,
Sed fruſtrà, quia ſi aſcendero in Cælum tu illic
es, vndè ſuper illo verſu poſuit Anſelmus hos
6 *verſus quo fugis Encelide? quaſcumq; acceſſeris*
horas ſub Ione ſemper eris, bene fac ſi viuere
quæris.

7 Quapropter cum Rex dicatur à regen-
do *cap. cleros 21. diſt. Afflict in Conſt quęſt. 1 in*
fine, vbi *Additio lit. G.* alios citat, & etiam ꝙ
8 ſit Dominus omnium perſonarum in Re-
gno exiſtentium, vt in *Conſt. Quia frequen-*
tèr, vbi *Afflict. num. 17.* & tàm viuis, quam
mortuis pro poſſe debet ſubuenire, *idem*
Afflict. in Conſtit. Si quis aliquem, num 3. tene-
9 tur Regnum malis hominibus purgare,
idem in Conſt. Cordi nobis eſt, num 1. verum-
10 tamen cum etiam dicatur vltor iræ Dei
in vindictã malefactorũ, & in laudẽ verò
bonorum, *idem in Conſtit. Poſt mundi machi-*
nam, num. 34. & ideò Rex operam dare
11 debet vt malefactores pœnas dent iuxtà
delictorum modum, *idem in Conſtit. Super*
inciſionibus, num. 1. præſertim ſubditis ſecu-
12 ritatem præſtare, & turbantes punire,
idem in Conſtit. Monarchiam, num. 13. & præ-
cipnè itinera ſecura tenere, *idem in Conſt.*
13 *Pacis cultum, num. 62.* & ipſe Rex in toto
Regno dominium habere cenſetur, *idem*
in Conſtit ab Officialibus, num. 4.

14 Quo ſit, vt cum ipſi foruſciti, forbanni-
ti, ac foriudicati dicantur hoſtes publici,
Andr. in Conſt. Pœnam eorum, ſuper verbo re-
ceptatore, imò dicuntur inquietatores pa-
cis, proditores, contẽptores iuſtitiæ graſ-
ſatores, & latrones, vt refert *Scialoya in*
tract. de foriud. cap. 19. num. 1.

15 Iuſtiſſimè nedùm ipſi capi debeant à
quolibet *Scialoya cap. 19. num. 22.* ac etiã à
partibus offenſis, vt ſubdit *num. 25. Muta*
in cap. 108. num 28. tom. 2.

Sed etiam occidi, vt ſtatutũ eſt in *Conſt.*
Pœnam eorum, ibiq; *Afflict. Campana in reſo-*
lut. 27. Scialoya cap. 17. num. 7. Maſtrill. deciſ.
104 num. 6. & deciſ. 285. num. 14.

16 Nàm foriudicatus, qui poteſt offendi,
poterit etiam occidi, & ſi hoc ſpeciatim
in ſententia non ſit expreſſum, *Giurba con-*
ſil. 83. num. 11.

17 Non mirùm ſi pro iudicatis ad mortẽ
habentur, & effecti ſunt ſerui pœnæ, vt
oſtendit *Donat Anton. de Marin. reſol. quotid.*
tom 1. cap. 127. num. 5. poſt eum *Rouit. conſ.*
36. num. 6. Campana de foriudic. reſolut. 20.
num. 2. Scialoya cap. 12. num. 44.

18 Imò foriudicatus dicitur ſentẽtialitèr
condẽnatus, *Muta in c. 159. n. 10 tom. 4. Re-*
gni Sicil. & hinc foriudicati perſequi poſ-
19 ſint in omni loco Regni eorũ, actẽta fuga
ob Regis potentiã, qui in omni loco Re-
gni potentionalitèr eſſe perſpicitur per
intermediam perſonam cuiuſlibet Offi-
cialis, vt habetur in *Conſtit. Fidelium, in fine,*
ibi, & ſic nos etiam, qui prohibente indiui-
duitate perſonæ, vbiquè præſentialitèr eſſe
non poſſumus, vbiquè potentionalitèr adeſ-
ſe credamur, ibi *Gloſ. ibiquè potentionalitèr*
ſubdit iuxtà illud, An neſcis longas Regibus eſ-
ſe manus.

20 Quò fit, vt foriudicatus ſi in fortijs Cu-
riæ deuenit, condemnatur ad mortem,
Maſtrill. deciſ 49. num. 18. nàm dicitur de
iure condemnatus, *idem deciſ. 296. num. 13.*
ſicq; & fit recognitio ipſius, *Foller. in rubr.*
captis foriudic. recognoſc. dato breui ter-
mino ad dicendum cauſam quare, non
debet ſententia foriudicationis exequi,
21 *vt ſubdit nu. 2.* quemadmodùm in banni-
tis ſeruatur, nàm contumacialis ſententia
lapſo anno, facit tranſitum in rem iudi-
catam, & facta recognitione perſonæ exe-
qutioni demandatur, *Farinac. conſ. 111.*
num. 1. tom. 2. ſtatim quod captus eſt, facta
recognitione morti tradẽdus eſt, nec am-
plius auditur ſuper probatione innocen-
tiæ, niſi adſit ſententię notoria nullitas, vt
refert

refert *Campana d.tract. reſol.*25.*n.*2. vbi *n.*4. ſubdit, quod foriudicatus poſtquā captus eſt, poteſt opponere omnes exceptiones, quæ nullam reddunt foriudicationem, ſiue ab initio fuerunt oppoſitę, ſiue non, dummodò ſint notoriæ, & euidentes.

22 Quo circa intuēdo nullitates, quæ poſſunt foriudicationē annullare vltrà alias relatas in præcedenti caſu, erit præſupponendum, ꝙ antequàm ad foriudicationē perueniatur, vt priùs capiatur informatio de delicto, & conſtito ſaltim per inditia indubitata, *Reg. Tapia in Conſtit. Pœnam eorum, num* 31. *& Franciſc. Maria Pratus pract. obſeruat. in obſeru.* 20. *num.* 21. expediatur citatio ad informandum, & facta relatione per Nuntium, incuſentur contumaciæ, & interpoſito decreto contumacię, promulgatur bannum, & elapſo tempore præfixo à *Conſt.* expeditur citatio ad foriudicandum, & facta relatione per Nuntium citatis agnatis, & cognatis, atq; amicis, incu-

23 ſantur contumaciæ, & indè promulgatur ſententia foriudicationis.

24 Reſpectu citationis ad informandum eo quia foriudicando debet priùs incuſari contumacia, & priùs citari, *Muta in cap.*159. *Regis Alphonſi num.*10.*tom.*6. illud priùs erit aduertendum, quod tunc citari poteſt reus ad informandum, & ad capitula, ſi in informatione adſint inditia ad torturam, & agatur de delicto, de quo veniat imponēda pœna mortis, probat *Scialoya d.tract. cap.*5.*num.*2. in tantùm eſt verū, quod citari non poteſt ad informandum pro delicto, pro quo procedi debet abſq; tortura, quando non adſunt plenarię probationes, ſed citari ad deponendum, *idem cap* 4.*num.*5. idemq; ſimiliter corroborat *Campana d.tract. reſolut.*13.*num* 2. quod citatio ad informandū vt poſſit expediri, requiritur vt adſint ſufficiētes probationes, aut inditia ad torturam.

25 Ipſa ſiquidē citatio indè fieri debet viſa informatione per Iudicē, *Foller. in praxi crim. rubr. vel eos, verb. citatio facienda, num.*1.

26 & continere debet nomen Iudicis, vt ſequitur *num.*4. & vt valeat, debet fieri de mandato ipſius Iudicis, *Maſtrill. deciſ.*275. *num.* 2 cum ſit actus iudicialis interlocutorius, *Campana d.tract. reſolut.* 12.*nu.*13. ſecus tamen de ſtylo abſq; mandato Iudicis, fit etiā in criminalibus, vt refert *Muta in cap.*97. *num.* 2 *in lit. A. tom.*4. in praxi tamen receptum eſt, quod deſcribitur votū Iudicis in informationibus citetur, vel

27 citetur, quoniam citatio eſt vſus iuriſdictionis, *Giurba conſ.*89. *num.*29. & indè in ſcripris redacta, *vt ibi Foller. nu.*25. notat, continere debet datam diei, & anni, & menſis, *Foller ibi num.*19.

28 Debet etiam cōtinere locum vbi comparere debet, *Foller. ibi num.*7. maximè ſi eſſet Iudex delegatus, *Scialoya cap.*5.*num* 15.

Et fieri debet ad locum tutum. *Scialoya cap.*8 *num.*48.*ad* 59.

Poſtquàm citatus non tenetur comparere in loco non tuto, & vbi adeſt malus aer. *Maſtrill deciſ.*235.*num.*14.*&* 15. *Scaccia de iudic. cap.*32.*num.*26.*tom.*1. & poteſt opponere hanc exceptionem. *Carau. in ritu* 269.*num.*7. *Scagl. in ritu* 193.*num.*27. & pręcipuè debet cōtinere congruum tempus, vt inquit ibi *Foller. num.*22. & hoc ſecundum diſtantiam loci, aliàs ſi incongruum ſit præfixum, citatio eſſet nulla, *Scialoya cap.*5.*num.*21.*&* 22. aſſequitur *Campana d. tract. reſolut.*7.*num.*1.

Ac inſuper debet continere peremptorium, vt inquit *ibi Foller. num* 5.*&* 6. nàm ſine aſſignatione diei, vel termini, non valeret, *vt ibi Foller. num.*40. ex *Boer. dec.*235.

29 Ac etiam notificari tempore præfixo, aliàs extra tempus circumduceretur, & ſucceſſiuè citatio circumducta nō eſt citatio, *Franch. deciſ.*232. *num.*4. & habetur pro nō facta, nec perpetuatur iuriſdictio, nec litis pendentia inducitur, *Muta in cap.*57. *Regis Martini num* 74. *tom.*3 vbi aſſerit, quod talis citatio circumducta nil aliud eſt quam ſublata, etiam per mortem actoris, vel rei *num* 75. & paritèr ſi non eſt incuſata contumacia *num.*76. *&* 77. vbi examinat quid dicatur circumductum *num.*75. poſtquam citatione expedita per M.C.V. infra ſex menſes debent omnia adimplere, adeò quod ſi contumacia vltima fuerit incuſata poſt dictū tempus erit nulla, vt differit *Franch. deciſ.* 232. *num.*2. *Scialoya d.cap.*6.*nu.*6 *Muta ad cap* 97. *nu.*26. *tom.*6. & quando circumducitur *Reg. Sanfelic. in eius praxi ſect.*35.

30 Poſt hæc ipſa citatio committi debet Nuncio, *Foller. ibi num.*17. *Scialoya cap.* 6. *num.*1. ibiq; ſequitur *num.*2. dicēdo, quod ipſa poteſt cōmitti perſonæ priuatæ, imò etiam parti, ſed ipſi non creditur abſque literis committentis, ſecus in Nuntio publico, cuius ſolo verbo creditur, ſed hodiè bene ſeruatur, vt cōmictatur ſeruienti Curiæ, *Foller. in rubr. fiat relatio, num.*3. & ſic parti aduerſe commicti non debet, *Foller. d. rubr. vel eos, verbo citat. fac. num.*18. *vt dixi in voto* 78.*num.*5.*tom.*1.*&* *ſi de Curia commiſſione, vt ibi num.*4.

C Et

31 Et talis citatio fieri debet in domo ſuę ſolitæ habitationis, vt ex *Guazzin. & Farinac.* probat *Scialoya d.cap.6. num.16.* quibus addo *D.Reg.Sanfelic.in ſua praxi iudic. ſect.32.in princ. Ambroſ.in proceſ.inſor.lib.5. cap.1. num 20.* nec proindè erit opus perquirere citandum per Ciuitatem,ex *pragmat.2.de ord.iudic.*poſt *Foller.vbi ſup.nu.28.* cum alijs relatis per *Dom.Reg.Sanfelic. ibi num. 3.* & notificari illa vni ex domo expreſsè *Scialoya ibi num.13. D.Sanfelic.nu.6.* vbi *num.*8.quęrit quid ſi haberet duas domos, reſpondit eſſe faciendam in ea domo,vbi vxor cum familia habitat,& quid ſi nullus ibi habitaret, eſſet valida, concurrentibus requiſitis poſitis per *Foller, vbi ſupra num.29.& Marant.in ſpec.memb.1. num.124.in fine,* quos probat *ibidem Scialoya num.*15.& quid ſi domum non habeat, & fraudulentèr ſe abſentauerit,docet ibi *Reg.Sanfelic.num.11.& 12.* at ſi eſſet extra Ciuitatem in certo loco ibidem erit citandus, ex *Verall. deciſ.117.par.1.* probat *Reg.Sanfel.nu.*5.ex quibus colligitur, ꝙ citatio facta domi ſufficeret, vt quis poſſit banniri,& foriudicari,*Scialoya d.c.7. n.11.*

32 Inſuper talis citatio quàmuis die feriato fuerit concepta,non tamen eo die erit facienda, aliàs eſſet nulla, *Foller. vbi ſupra num.34. & ſeq. Scialoya ibidem num.4. & 5.* in quo erit aduertendũ, quod ſi fuerit expedita citatio in vno loco, & alibi erit exequenda, & ibi dies eſſet feriatus à populo,vel clero,non alitèr erit facienda, *vt ibi Foller. num.36.* tenet,& *Carau. in ritu 116.num.3. Scialoya d.cap.6. num.5. vbi Nos allegat in 1.tom.verbo citatio, fol.98.*

33 Reſpectu verò relationis Nuntij faciẽda,quæ eſt de ſubſtantia citationis, vt dixit *Foller. in rubr. fiat relatio Nuntij, num.1. cuius formam ibi poſuit num.2.*& tradit eiuſdem requiſita,*vt fiat Actuario num.5. & cõtineat diem num.4 & quod fiat domi ſolitæ habitationis num.6.& notificari alicui de domo,& recipi iuramentum ab eo, num.*8. aliàs citatio non valeret,ex *Foller.Marant.& Grammat.* notat *Scialoya d. cap.6. num.13.* quæ debet eſſe certa,& clara, aſſequitur *Scialoya dicto cap 6.num.13.& ſeq. vbi aduertit, quod poteſt fieri Actuario abſente Iudice num. 27. non alitèr die feriato nu.*23.& facta ſimplicitèr, nõ adiecta particula illa domi,vel perſonalitèr, vt ſit valida, & in dubio quis dicitur
34 citatus domi,ſed Nuntius poteſt hoc declarare *num.*31. & ſi omiſerit in relatione ponere illam clauſulam *ſolitæ habitationis, vel modo,& forma*, vt ſupra dicendo *modo, & forma,*non ſufficeret, ex *deciſ.de Franch.* 322.probat *Reg.Sanfelic ibi num.8. Scialoya ibidem num.9.& 16.Danza d.tom.3. in tit.de var.cognit. cap 4.à nu.14.ad 18.* vbi *num.27.* ſubdit, quod Nuntius ſi referat dixiſſe *à gente di caſa,*debet exprimere cui de domo dixit,niſi expreſſiſſet verba illa,prout ipſi fuit commiſſum in citatione,eo quia Nuntius debet exequi iuxtà formam ſibi commiſſam,*vt dixit ibi Foller.num.11.*& ſic relatio Nuntij cùm ſit de ſubſtantia citationis, & debet ſcribi in actis in calce citationis,ideò debet apparere in actis,cui dicta relatio facta ſit,& per quem ſcripta, vt aduertit *ibi Scialoya num.23. & 26.* cuius relationis faciendæ per Nuntium formam intuetur,*ibi Scialoya num.*32.

35 Et in ſumma debet fieri coràm duobus teſtibus, ex diſpoſitione *Regiæ Pragmaticæ,*vt notat *Foller.d.rubr fiat relatio,nu.10. Scialoya d.cap.6. nu.29.* dixi *voto 66.nu.34.tom.1.* quando fieret extra locum Iudicis citantis,ex *deciſ.560.de Franch.& prag.28.§.3.de offic.S.C.*aliàs eſſet nulla citatio, ſi non ſit ita facta,*vt aduertit ibi Scialoya ex d.deciſ.560.*

36 Quantum enim ſpectat ad officium Nuntij citantis, eſt certum, quod exercere illud non poſſit niſi ſit approbatus, & matriculatus, & debet ſe obligare de fidelitèr adminiſtrando ſuum officium ſub pęna fuſtigationis, & vntiarũ auri 25. *vt in pragm.34.§.3.& §.8.de offic. mag.Iuſtit.* imò tenetur ſcire ſcribere, & relationes debet ſcribere manu propria, vt diſpoſitum eſt in *d.§.8.Scialoya d.cap.6.num.8.*

37 Poſt hæc accuſantur contumaciæ, vt refert *Foller in d.praxi rubr.accuſentur contumacię,nu.1.*vbi *num.2.* oſtendit,qualitèr,& quo ordine in Regno accuſantur; de qua incuſatione huius Regni,ex *Affl. in Conſt. Citationis literæ*, etiam meminit *Muta in cap.57. Regis Martini num.76. & ſeq.* aliàs bannum eſſet nullum,*idem in Annot ad cap.159.lit.O.tom.6.& cap.97.num.25.tom.6.& cap.159.num.10.*

38 Nàm debent incuſari die iuridico, vt inquit *ibi Foller num.2.Tartagl.vbi ſupra.*

Et *Scaccia de iudic. tom.1. cap.91.num.16.* docet,praxim huius Regni accuſandi cõtumaciam, quia die immediatè ſequenti hora cauſarum accuſatur prima contumacia,*Tartagl.in praxi crim.cap.6.num.7.*

39 Adeò quod contumax nõ debet reputari primo die iuridico poſt ferias, ſed debet expectari,vt aſſerit *ibi Foller. num.4. Scaccia vbi ſupra,* nàm contumacia accuſanda ſi incidat in diem feriatam, differtur in primum diem iuridicum, *Carau. in ritu* 80.

ritu 80.*num*.1.*Præſ.de Franch.deciſ*.639.*n*.4.

40 Debet enim continere diem quo fuit accuſata, *ibi Foller.oum 6.*

41 Item contumacia vltima debet accuſari Curia pro Tribunali ſedente, *vt ibi Foller.num.7.Scaccia loco citato.Tartagl.ibi.*

42 Et quod contumacia non poteſt accuſari niſi vocato citato, *Foller.d.loco num*.8. optimè *Muta in pragm.Siciliæ tit.29.nu.*21. *Scaccia de iudic.cap.92.num*.1.

43 Inſuper quod talis accuſatio fieri debet per querulantem, ſeù inquirentem, *Foller.d.rubr.num.9.& 10.* ex *Affliƈt.in Conſtit.Regni par.2.rubr.1.num.2.*probat *Ludou. Gilhauſ.in ſuo arb.iudic.crim.cap.5.ramuſc.*1. *num*.32.

44 Et propterea foriudicatio, ſiuè bannũ factum ad inſtantiam accuſatoris, cui nõ intereſt,eſt nullum,*Muta in cap.*359.*nu*.24. *tomo* 5.

45 Sed an Fiſcus ex contumacia, & negligentia accuſatoris excludatur contra accuſatum procedere,*Maſtrill.deciſ*.213.quæſtionem pro vtraque parte differit, vbi refert contra Fiſcum fuiſſe pronunciatum, ſed benè in cauſis leuioribus, ſecus tamẽ vbi pœna mortis iniungeretur, nã ius Fiſci tolli non poteſt,ex *Bertach* probat *Ludouic.Gilhauſ. d.arb.Iudic. cap.2. tit.*34. §.9. *num*.35.

46 Vndè poſt incuſationes contumaciarũ interponitur decretum à Iudice talem reum eſſe contumacem,vt dictum eſt in præcedenti *caſu* 1.*num*. . .

47 Expeditur indè citatio ad capitula, quæ eſt præambolum ſententiæ foriudicationis, & ab ipſa ſententia foriudicationis robur ſumit,ex *Franch.deciſ*.322.& 560. firmat *Scialoya cap.5,num*.11. vbi in antecedenti *num*.10 probat in ea eſſe inſerendum tenorem inquiſitionis.

48 Poſt hæc interponitur bannũ requiſitũ in foriudicatione,*Danza d.tom.3.tit.de varijs crimin. cogn. cap.4.nu*.34. quod nil aliud

49 eſt niſi extra protectionem Ciuitatis eum ponere,ex *Bal.de pace tenenda,in princ.et l.*1. *C.de hæred.inſt.Salic.in l.*1.*C.de nat.lib.*notat *Foller.in rubr.banniãtur,ſub n.*1.*Tartagl.ibid.* ad ꝙ *Muta in cap.Regis Alphonſi* 159. *nu*.11.

50 *tom.6.* dixit, bannũ dicitur ad ban, quod eſt extra,& imo,ſiuè humo,quod eſt extra humum facere,ex *Caſſaneo ibi relato*, cuius formam intuetur *Scialoya cap. 9. num*.14. & 15. quæ cum ſit interlocutoria, non

51 poteſt proferri die feriato,*Maur.Burg. de modo proced.ex abrupt. quæſt*.25. *nu*.20. aliàs eſſet nullũ, *Muta in cap*.159. *Regis Alphonſi num*.44 *tom.6.& Farin.conſ.crim*.28.*num*.7. *tom*.1. imò dicitur ſententia declaratoria,*Farin.conſ.crim*.101.*num*.13 *tom*.1. licet dicatur muta, & ficta contumacia, prout *ipſe in annot.ad cap. 97. lit.N. eiuſdem tomi*, notat,& in *cap*.180.*num* 14.*tom*.2.

Adhùc tamen ſuum operatur effectum, negari non poteſt, vt non dicatur tutus contumax, *Muta in cap*.108. *num*.14. *tom*. 2.

52 Et conſequentèr ipſi banniti, & foriudicati tanquàm mortui reputantur, probat *Muta in cap*.51.*num*.177.*tom*.3.*Farinac. conſ.crim*.135.*num*.57.*tom* 2.

Et conſequentèr offendi, & capi, *vt dictum eſt in præcedenti caſu num*. . .

Sed etiam occidi, vt dictum eſt ſupra, poſtquàm ſtatui poteſt ob publicam vtilitatem,vt bannitus poſſit impunè offendi,*Maur.Burg.d.tract.quæſt*.8.*nu*,9. *Ambroſ. d proceſ.lib.5.cap*.1.*num*.15.

Vel dicitur bannum, cuius vox eſt, & deriuatur ab anno, ex *Alex. Rom.* probat *Muta in cap.Siciliæ* 59.*num* 8.*tom.6.*

53 Nàm bannum non durat vltra annum, nè inducatur obliuio, & nè per ignorantiam ignoretur,*vt ibi nu.6.&* 7. hinc bannum fieri debet contracta contumacia, & elapſo anno à die dicti banni reus poteſt foriudicari,*Scialoya cap*.10.vbi *num*.2.

54 dicit,quod annus currit à die promulgationis dicti Banni, & vlteriùs quærit, ſi tempus anni fuerit breuiatum à ſtatuto, quo tempore incipiat currere dictum tempus breuiatum,*ſubdit num* 29.ſimilitèr

55 à die banni currere per rationes ibidem relatas, ſicque citatio reo facta in contumacia per anni circulum permanente, &

56 non comparente operatur, vt reus ipſe poſſit foriudicari, *Præſ.de Franch.dec*.515. *num*.1.vbi ſubdit,*ſed de æquitate debet citari*

57 *ad foriudicandum, & proferri ſententia foriudicationis*, quàmuis contrarium obſeruet M.C.V.vt dixit *Andr. in d.Conſt.* adhùc tamen ità ſeruatur expediri talis citatio, & iterum in *deciſ*.516.*num*,1. vbi *nu.3.& ſeq.*

58 ſimilitèr ſubſequitur formam citationis faciẽdæ, intuẽdo,& paritèr aſſerit eſſe ci-

59 tãdos agnatos,cognatos, affines,& amicos foriudicãdi, antequàm foriudicetur, ſit in ſpecie in Regno non præconizando, vbi alia ad hoc deduxit latiùs *Danza d.tom.3. tit.de var.crim. cogn.cap.4. num*.36. *ad* 40.ſicque citari debet reus ad foriudicandum, antequã contra eum proferatur ſententia foriudicationis, aliàs ſententia eſſet nulla,*Scialoya d.tract. cap*.11.*num*.1. & ſequitur,quod debent citari eius agnati, cognati,amici,& vicini,& talis citatio ad

ſoriudicandũ debet notificari, & in eius
calce ſit relatio Nuntij, *vt ibi ſubſequitur*
nu. 9. einſq; citationis formam refert *Fol-*
ler. in rubr foriudicentur, num. 4. præcedente
tamen inſtantia accuſatoris pro foriudi-
catione contumacis, *vt ibi Foller. num.* 2,
ſubdens *num.* 3. quod accuſator debeat
vltima die anni accuſare contumaciam,
vt quis poſſit foriudicari, & indè expedi-
ta citatione, & facta relatione Nuntij in
pede ipſius ordine ſucceſſiuo accuſetur
prima contumacia, & triduo poſt ſecun-
dam inſtante querulante, & accuſante
contumaciam contra contumaces, & pe-
tente prouideri ſuper foriudicatione,
vt ibi ſubdit Foller. num. 5. & quomodo ſit
60 accuſanda contumacia, quando dies in
quẽ ſuccedit accuſatio eſt dies feſtiuus,
oſtendit *Præſ. de Franch. deciſ.* 639. *num.* 4. in
materia ſoriudicationis vndè interponi-
tur decretum, quod procedatur ad ſentẽ-
tiam foriudicationis, cuius formam *ibi*
61 *Foller. num.* 29. *Tartagl. ibi num.* 10, ideò
ſoriudicatus dicitur ſententialitèr con-
demnatus, *Muta in cap.* 33 *num.* 11. *Regis Al-*
phonſi tom. 6.

62 Cuius vigore foriudicati dicũtur mor-
tui ex tunc à die foriudicationis, *Muta in*
cap. Siciliæ 51. *num.* 177. *tom.* 3.

63 Poſtquàm talis ſententia foriudicatio-
nis lata continet in ſe omnes pœnas, quæ
virtute *Conſtit. Regni* oriuntur, licet in ea
non exprimãtur, *Præſ. de Franch. deciſ.* 213.
num. 28. ſufficiens erit vt condemnatur ad
ſoriudicationem,

64 Talis enim ſententia foriudicationis
ſumit robur ex citatione ad capitula,
Præſ. de Franch. deciſ. 322. *num.* 2. paritèrq;
ex contumacia rei robur ſumit ſunda-
mentale, *idem deciſ* 463. *num.* 4. non mirùm
ſi non poſſit proferri ſuper citatione nul-
la, *idem d. deciſ.* 232. *num.* 6.

65 Verumtamen agnati, cognati, & affines
poſſunt pro citato comparere exceptio-
nes opponere, & copiam repertorum pe-
tere, *vt ibi Danza num.* 39. 40. *&* 41. *refert*,
ſubdens procedere, dummodò ſententia
foriudicationis non ſit lecta lata.

66 At ſi in promulgatione ſententiæ for-
iudicationis compareat amicus, vel alius
allegando abſentiam cõſideratis per Iu-
dicem citationibus, ſi domi vel perſona-
litèr fuerint intimatæ, vel ſi tempore de-
licti fuerit viſus, vel de recenti ipſis con-
ſideratis, datur terminus ad denuntian-
dum reo, & ad comparendum ſecundum
diſtantiam locorum, & eo elapſo vocan-
tur in Curia, & condemnantur, vt docet
Reg. Sanfelic. in ſua praxi iudic. in fine, rub. mo-
dus, & ordo proced. in cauſ. crimin. num. 8. &
apud *Companam d. tract. reſolut.* 16. *in princ.*
Scialoya eod. tract. cap. 8. *num.* 87. *& pleniùs,*
& copioſè.

67 Et ſi allegaretur infirmitas, quæ pro-
culdubio erit admittenda, cùm ſit iuſta
excuſatio, & à quolibet poterit allegari,
vt probat *Foller. in d. praxi rubr. audiant. ex-*
cuſat. num. 27. ad quod *Scialoya cap.* 8. *à nu.*
90. *ad* 75. probat, quod ipſa exceptio po-
teſt opponi etiam per Procuratorem in
cauſa criminali, ſed admittitur dummo-
dò præſentetur fides medicorum atteſtã-
tium de ipſa infirmitate, & debet præſen-
tari inſtrumentum publicum, & ipſa in-
firmitas debet eſſe grauis, & circa hoc
verſari debet officium Iudicis in ſuper-
ſedendo durante tali impedimento, ex
Afflict. in Conſtit. Edictorum, ſubnectit pro-
bando *Foller. vbi num.* 32. vbi praxim de
68 hoc tradit, quod ſolent Iudices decerne-
re, quod quamprimum cõualuerit ſe præ-
ſentaret in Curia, aliàs quod remaneat
contumax, vel ſecundum alios condem-
natur, & contumax reputatur, verùm ſi
conualuerit ſe præſentauerit, deleatur à
contumacia, & interim in libro non ſcri-
batur, ſed meliùs *Reg. Sanfelic. vbi ſupra*, di-
xit, quòad exceptionem infirmitatis ſi ci-
tatus eſt in Ciuitate, vel diſtrictu proui-
detur, quod condemnetur, & quod Actua-
rius accedat ad citati domum, & ſi repe-
ritur infirmus, debet præſtare cautionem
fideiuſſoriam iuxtà qualitatem delicti, vi-
delicet in homicidio ad pœnam vnciarũ
centum, pro alijs verò delictis grauibus
vnciarũ quinquaginta, & pro alijs leuio-
ribus vigintiquinque, & opponente Fiſco
non eſſe infirmitatem periculoſam dici-
tur, quod capiatur informatio de expoſi-
tis per Fiſcum, & interim citatio non ex-
pirat, hæc ille, & ſi fortè allegata infirmi-
tate, ſi non reperitur vbi ſit infirmus Iu-
dex ad contumaciam procedet, *Foller. vbi*
ſupra num. 39. multoties enim ſolet allega-
ri infirmitas malitioſè, & tùnc erit caute-
la, quod accedat Iudex quando factum
eſſet arduum, & quod eſt timor, quod nõ
comparebit, & procuret ab eo capere fi-
deiuſſores de ſe præſentando ſequuta cõ-
ualeſcentia, & ſi non poterit præſtari, ap-
ponat cuſtodes in domo, & ipſum conſi-
gnet in domo ſua alicui ſub mãdato, imò
poſſunt excuſatores aſtringi ad indican-
dum domum, in qua reſidet infirmus, &
etiam poſſunt examinari teſtes, qui teſti-
ficantur etiam cum alijs, qui ſuper hoc

haberi

habeti poſſunt, ſolent enim infirmi per diuerſas domos occultari, vt euadant illam cautelam, hęc *Foller. vbi ſupra num.* 35.

69 Quàmuis autem infirmitas multifariã probari videtur, ex traditis per *Maſcard. de probat. concluſ.* 897. nihilominus Medicorum teſtificatione probari dixit *nu.* 12. hoc eſt duorum Medicorum, vt docet *ibi Foller. nu.* 28. & qualitèr circa hoc erit verſandum in praxi, vbi *num.* 29. aſſerit, quando infirmitas eſſet manifeſta, ſiuè latens etiam per alios, quam per Medicos probari poſſit.

70 Sin autem fuerit allegata exceptio carcerationis, reſpondet ibidem *Reg. Sanfel.* quòad exceptionem carcerationis, ſi carceratio præcedat citationem, fit mandatum, quod detineatur cautè nomine M.C. & non liberetur inconſulto, & ſi citatio præcedit, carcerationem non admittitur, & condemnatur, hæc ille.

Quo verò ad alias exceptiones, quæ
poſſunt occurrere, & potiſſimùm aduerſus citationem ad informandum, reſpon-
71 dit *ibidem Reg. Sanfelic.* huiuſmodi ſcilicet
& ſi opponitur pro parte citati ad informandum, minor ætas clericatus, & quod non fuit citatus domi ſuæ ſolitæ habitationis falſitas, citationis, mandati, aut relationis, remiſſio cauſæ pro parte Baronis, vel aliæ exceptiones pręter abſentiam carcerationis, & infirmitatis, non admittuntur, ſed condemnantur, quia non ſunt per Procuratorem alleganda, ſed debet comparere perſonalitèr, & prouidetur, ꝙ cõparente perſonalitèr habeatur ea ratio, quæ de iure habenda erit hæc ille, ſicq; contumaces effecti videntur, vt ſubdit *ibi Reg. Sanfelic. nu.* 9 perſiſtendo verò reus in
72 contumaciam citatus pro alia cauſa nõ
auditur ſtante ritu, quod pro bannito nemo loquatur, *Franch. deciſ.* 329. *num.* 11. & ſic denegatur audientia contumaci, *Carau. in ritu* 220. *num.* 2. *&* *ritu* 269. *num.* 5. *Prvſ. de Franch. deciſ.* 272.

73 Non immeritò ſi contumaces non audiuntur, niſi perſonalitèr compareãt, *Farinac. conſ.* 118. *num.* 12. *tom.* 2. *Foller. in praxi crim. rubr. verum ſi citati compar. num.* 1. ex diſpoſitione Ritus M. C. & *Carau. ritu* 204. & cogi poſſunt ad comparendũ ſub pœnis, *Farinac. in praxi quaſt.* 18. *num.* 39.

Que ſiquidèm exceptiones reſpectu citationis ad informandum benè reſpuuntur modo ſupra dicto, & admittuntur,
74 adeò quòd omnia impedimẽta, quæ fue-
runt tempore citationis ad informandum, impediunt foriudicationem, *Foller. d. rubr. foriudicantur, num.* 9. *&* 28.

75 Sed reſpectu foriudicationis quanquã dicatur interlocutoria, & reuocari poteſt *Danza d. tit. de var. cognit. cap.* 4. *in* 3. *tom. n.* 3. proùt multæ fuerunt declaratæ nullæ per S.C. vt ſubdit *num.* 5. *&* 12. non tamen verè interlocutoria, quia definit negotium principale, *Muta in cap.* 108. *num.* 36. *tom* 2. *Regni Siciliæ*.

76 Imò antequàm promulgetur talis ſententia duplici ex capite impediri poterit, nè promulgetur, & ſuperſedeatur in ea, primo ex capite minoris ætatis delinquẽtis, poſtquàm minor ætas impedit ſententiam foriudicationis, *Foller. d. praxi rubr. foriudicentur, num.* 7. quem ſequitur *Farinac. in eius praxi crim. quæſt.* 11 *num.* 33. *Campana d. tract. reſol.* 1. *Danza eod tom.* 3. *tit. de minor. in delict. excuſ. cap.* 1. *per totum*, & ſic deciſũ retuli in 2. *par. noſtri compendii verbo ſententia foriudicationis*, & in 3. *par. ſect.* 2. *verbo minor*, vt memor eſt *Danza ibidem*.

77 Aliud caput eſt exceptionis clericatus,
poſtquàm clericus non poteſt foriudica-
ri, ex *Boſſio* probat *Scialoya d. tract. cap.* 2.
num. 11. ſubdens, & foriudicatus remitti-
78 tur ad Iudicem Eccleſiaſticum, & ſenten-
tia foriudicationis eſſet nulla, *vt ibi nu.* 13.
& 14. ex *Foller. & Graſſ. ibi citatis*, quibus
addo nouiſſimè *Campanam d. tract. reſol.* 4.
per totam, vbi praxim de hoc deducit, &
declarat, qualitèr, & quomodò procedat,
ꝙ idem procedit in Equite Hieroſolymi-
79 tano, vt cõtingit practicari de hoc anno
1651. in perſonã Militis Hieroſolymitani, qui occiderat quendã in platea S. Laurentij, & quàmuis fuiſſet citatus ad informandum, & ad capitula, in vltima contumacia præſentauit Bullas, & non fuit vlterius proſequutum; nàm banni ſententia à ſeculari Iudice in Militem Hieroſolymitanum lata iuriſdictionis defectu eſt nulla, *Giurba conſ.* 48. *num.* 3. *& conſ.* 21. *nu.* 5.

80 Sed vltra prædicta admittitur quoquè excuſatio capturæ penès Turcas, quæ impedit prolationem ſententiæ foriudicationis, *Foller. d. rubr. foriudicentur, num.* 8. nõ tamen foriudicati gaudent exceptione hoſtica, & eis nihil reſtat niſi ſuſpenſione mandari, *Muta d. cap.* 108. *num.* 32. *Maſtrill. deciſ.* 249. *num.* 13.

81 Item exceptio impunitatis delicti, vt ibi proſequitur *Foller. num.* 16.

An autem exceptio innocentiæ inquiſiti poſſit per quemlibet allegari, & probari, præſertim per patrem rei, vt in facto nũc euenit ad impediendã ſententiæ foriudicationis prolationem elegantèr affir-

matiuè

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

matiuè reſoluit per multas rationes *Vulpell conſ.*18.

82 Non tamen conceditur alius terminus inquiſito, eo quod cum talis foriudicatio ſit ſalubre remedium, & multos effectus parit, eo quod vbi cuicumq; cōfeſſo, conuicto, & tormentato, datur, & conceditur
83 terminus innocentiæ, non tamen gaudebit foriudicatus tali termino, quia vna ſemel fuit ſententialitèr condēnatus, non eſſet iterum condemnandus, *Muta inc 33. Regis Alphonſi nu.11. tom.6.* ideò infra annum poterāt de eorum innocentia docere, non tamen poſt latam ſententiam, *idē cap 108. Regis Federici num.31 tom.2.* hinc foriudicatio ſi præceſſerit reperta innocentia, Princeps debet remittere condēnationem, & foriudicationem, ità *D. Reg. Hector Capycius Latro conſult.136. num 31. tom. 2.*

An autem exceptio præſcriptionis de-
84 licti opponi poſſit, *Foller.d.rubr.nu 25.* aſſerit, poſſe opponi per accuſatum, hinc præſcriptionis exceptio non obſtat foriudicationi, vt innuit *Campana d. tract. reſolut 2. num.2.* vbi *num.4.* aſſerit, quod exceptio præſcriptionis in delictis nō admittitur, ſi per amicos, vel cōſanguineos opponatur, neq; impedit foriudicationem, ſed ad eam proceditur cū clauſula, *quod reo comparente habeatur ratio, quæ de iure, &c.* ex *Franch.deciſ.314. & 329.num.7.* quanquā ipſe contrarium ſubſtineat ex rationibus ibi cōſideratis, nouiſſimè *Danza d.tom.3. tit.de ſent.foriudic.cap.12.* inter cætera hunc articulum pro vtraq; parte diſſerit, & reſolnit inquiſitum, non potuiſſe hoc beneficio præſcriptionis ſubleuari, & fuiſſe ſuſpenſum, & de hoc ſatis per *Campanam eodem tract.reſol.21.*

85 Et ſi benè ante ſententiam forindicationis poſſit bannitus, vel alius pro eo allegare exceptionem hoſtici, vt per *Foller. in d.praxi ead. rubr. audiantur excuſatores, nu. 21, & ſeq.* non tamen poſtquàm fuit effectus foriudicatus, *Muta in d.cap.108.n 32.*

86 Et in ſumma nullitas citationum contumaciarum banni cauſat nullitatem foriudicationis, & idemnitatem, inquit *Foller d.rubr.num.27.* quæ poſſunt à quolibet opponi reo exiſtente in fortijs Curiæ, *Scialoya cap.25. num.57. & 59.* Imò Iudex
87 ex officio poteſt pronuntiare ſuper nullitatem notoriam, vt *ibi num.58.* quę ſiquidem nullitates nedum proponi poſſunt poſt annum, vt probat *Danza d.cap.12. nu-*
88 *mer.9. 10. & 26.* ſed etiam vſq; ad triginta annos aduerſus ſententiam foriudicationis, *vt ibi num.17.* & quæ nàm ſolent eſſe in foriudicatione, retulit in *tit. de var. delict cognit. cap.4. per totum*, multas aliàs nullitates aduerſus ſententiam foriudicationis recollexit *Anton.de Ballis in tract. crim. lib.5. tit.de pragm. Regni ſub tit de foriu-*
89 *dicat. &c.* & foriudicatus poſtquàm captus eſt, poteſt opponere omnes exceptiones, quæ nullam reddunt foriudicationem, ſiuè ab initio fuerint oppoſitæ, ſiuè non, dummodò ſint notorię, & euidentes, *Campana cap. 25. num. 4.* & quod tales ex-
90 ceptiones ſolæ, quæ ſunt ſeorſum à delicto, ſeù crimine, poſſunt allegari ad impediendam forindicationem, *Campan. re-*
91 *ſolut.21. num. 4.* & non mirùm ſi foriudicatus nō poſſit ampliùs audiri aduerſus delictū, nec ad illius excuſationem probandam admitti, *idem reſol.24 nu.2.* ſuperſunt quædam nullitates aduerſus ſententiam foriudicationis relatæ per *Anton. de Ballis in tract crim. tit.de pragm. Regni, rubr. de nullit. foriudic.* quarum Prima eſt quando bannum nullitèr fuerit prolatum, *ibi*
92 *num.10.* Secunda, quando accuſatio fieret coràm Capitaneo, *ibi num.13.* Tertia, quando bannum fuerit de vulnere, non autem de morte, *ibi num.5.* Quarta, ſi fuerit proceſſum ad foriudicationem, non obſtantibus oppoſitionibus oppoſitis, & illis non deciſis, *ibi num 16.*

Patiūtur quoq; foriudicati vltra enarratas pœnas, eos eſſe incapaces, et inca-
93 pax pro mortuo reputatur, vt refert *Regens Merlin. d.cau.21. nu.22. & ibidem nu.23.*
94 & refert eorum incapacitatem dupliciter conſiderari, & præ cæteris foriudicati bonorum dominium recta via tranſit ad filios, & ad Fiſcum non iure ſucceſſionis, ſed ex prouidentia legis, ſicuti ibidem probat dictus *Dom. Merlinus num.49.* & ſic
95 foriudicati ſiunt inſucceſſibiles, & eorū bona occupantur à Fiſco, *Muta d.cap.108. num.28. cum ſeq. tom.2.* vbi *num.30.* ſubdit, quod foriudicatus ſi eſſet feudatarius, feudum, & Baronia durante eius vita prę-
96 occupantur à Fiſco, ſed an foriudicatus comprehendatur in Cōſuetudine loquēte de mortuo, & quomodò illi ſuccedatur in Regno, & Ciuitate Neap. vel ſecus publicatione bonorum, iuxta formam *Conſtitut. Regni*, aut gratiæ conceſſæ Neapolitanis, refert ex *Conſ. Andr. Prouenzal. Reg. Sanfelic. deciſ.193. num.12.* ibiq; diſſerit, quid in bonis forindicatorum an ſuccedat mater, & an præſcribatur ſpatio viginti annorum, inſuper forindicatus ſi
97 intra annum banni deceſſerit, tranſmittit

bona

bona ad ſuos hæredes, etiam ſi ſententia
foriudicationis ſequatur, ſecus eſſet, ſi
poſt àannum, quia tùnc Fiſcus ſuccede-
ret, probat Præceptor meus *Iacobus Gal-
lus in conſ.107.num.7.* eſt enim incapax bo-
98 norum exiſteutiũ in territorio baunien-
ris, maximè quando per ſtatutum id ex-
primitur, *Camill.de Medic conſ.71.num.3.& ſeq.* vbi id declarat, *ſubdens num.18.* quod
99 foriudicatus eſt incapax ſucceſſionis, &
reſtitutionis bonorum, quanquam non
amittat, quæ ſunt iuris communis, vt
ibi num.2.& 14. non mirùm ſi foriudicato
non relaxatur vita, proùt damnato ad pę-
100 nam metalli, & ideò vita foriudicati eſt
vita de facto, & non de iure, *idem conſ.69. num.13.* vndè ſubſequitur, quod foriudi-
catus nullum actum vt viuens facere po-
teſt, *idem d.conſ.71. num.10.*

SVMMARIVM.

1 *Tempus datæ an ſit attendendum.*
2 *Tempus aliquando datæ, & aliquando prꝫſentationis attenditur.*
3 *Tempus datæ attenditur in gratioſis reſcriptis, quod ſecus in reſcriptis iuriſdictionalibus.*
4 *Reſcripta quædam ſunt de iuſtitia, & quædam de gratia, quæ dicuntur priuilegia.*
5 *Dilatio eſt actus ſuſpectiuus quo pendẽte conquieſcit officium Iudicis.*
6 *Reſcriptum gratioſum dicitur reſcriptum moratorium.*
7 *Lites celeritèr ſunt determinandæ.*
8 *Reſcripta præſentari debent.*
9 *Tempus reſcripti robur accipit à die præſentationis, non ante.*
10 *Manuteneri debet in poſſeſſione, nec ea priuari probans de anterioritate temporis.*
11 *Statur præſentationi literarum ad beneficia, quod concordat cum literis iuſtitiæ.*
12 *Iudex habet iuriſdictionem actu, & illius exequutionem per reſcripti præſentationem.*
13 *Reſcriptum primum per ſecundum reuocatur.*
14 *Poſteriora prioribus derogant.*
15 Text.in cap.bonæ memoriæ, de confirm. vtil.vel inut. *qualitèr procedat.*
16 *Reſcriptũ gratiæ, qualitèr differat à reſcripto iuſtitiæ, & quando concurrunt.*
17 *Præſentatio ſcripturarum non eſt actus indiciarius.*
18 *Reſcriptum eſt loco libelli.*
19 *Reſcripti natura cuius ſit.*
20 *Reſcripta intelliguntur ſecundum poſtulata, & intelliguntur iuxtà formam petitionis, num.21.*
22 *Reſcriptum recipit declarationem à ſupplicatione partis,*
23 *Reſcriptum Principis intelligitur ſecundum partis ſupplicationem.*
24 Tex. in cap. penult. de reſcript. in 6. *intellectus.*
25 *Contraria ſimul eſſe non poſſunt, & quando ſecus eſt.*
26 *Srruandum erit, quod iuſtum erit.*
27 *Contrarium præfertur quando eſſet magis ſpeciale.*
28 *Iudicandum eſt in dubio contra Fiſcum.*
29 *Iura promptiora ſunt ad abſoluendum, quam ad condemnandum.*
30 *Iudex maiorem honorem conſequitur in abſolutione, quam in condemnatione.*
31 *In dubio interpętratio fit, vt delictum non contineat.*
33 *Reſcriptum Principis contra ius non debet admitti.*
34 *Reſcriptum continens præiudicium partis non valet.*
35 *Reſcripta iuſtitiæ merita cauſarum non tangunt, ſed iudicium ordinarium.*
36 *Intereſt Reipublicæ delicta puniri.*
37 *Delicta ſi non puniantur, quid operetur.*
38 *Facilitas veniꝫ tribuit incentiuum delinquẽdi.*
39 *Quod differtur, non aufertur.*
40 *Reorum eſt ſemper fugere.*
41 *Dilatio dilationi non erit addenda.*
42 *Geminatio æquiparatur clauſulæ* motu proprio.
43 *Rigor ſcriptus præfertur æquitati non ſcriptæ.*
44 *Æquitas tùnc præfertur quando cum rigore eſſent ſcriptæ.*
45 *Rei partes fauorabiliores ſũt partibus actoris.*
46 *Actori, vel reo quando eſſet magis fauendum.*

ARGVMENTVM.

Agitur de reſcriptis diuerſis tàm ab actore, quàm à reò obtentis, nulla facta mentione de illis, cui ipſorum erit parendum.

CASVS III.

Citatis quibuſdam inquiſitis ad foriudicandum per Regiam Audientiam Calabriæ citra de mandato homicidio præſentauerunt reſcriptum Principis ſuperſeſſoriale, vt infra certum tempus Iudex non procederet, elapſo dicto tempore aliud reſcriptum ſuperſeſſoriale præſentauerunt alterius temporis breuioris, eo die quò Pars aduerſa aliud reſcriptum expeditum obtinuerat, quod

ad vlte-

ad vlteriora in cauſa pıocederetur, nulla
dilatione impediente, quanquam in dictis
reſcriptis, nec vnum de alio, nec aliud de
altero mentio ſacta fuerat, licet reſcriptũ
ſuperſeſſoriale reorum prius fuerat in iu-
dicio præſentatum, vt eius vigore rei in
poſſeſſione reſcripti reperiebãtur, verum
tamen præsẽtato poſtmodùm alio reſcri-
pto contrario dubitari contingit, ſi de-
beret admitti, quinimò principalitèr vi-
deudum erat, quod tempus actendi de-
buerat in ipſis appoſitum, vel tempus da-
tæ, aut tempus præſentationis illorum;
poſtquàm ex iuris diſpoſitione eſt certũ,
1 quod tempus datæ ſit actendendũ, vt pro-
ſequitur *Præſ. de Franch. in deciſ. 62. num.* 1.
& 15.

2 Attamen non in omnibus id procede-
re videtur, nàm aliquãdo tempus datæ, &
aliquãdo tempus præſentationis actendi-
tur, *Gloſ. in cap. dilectus, de præbend. verſ. re-
ceperunt*.

3 Et poriſſimùm actenditur tempus datę
in gratioſis, in reſcriptis verò iuriſdictio-
nalibus actenditur tempus præſentatio-
nis, vt reſert *Praſ de Franch. deciſ. 326. et de-
ciſ. 509. num.* 1. ex *text. in cap. tibi qui de reſcr.
in 6. & Felin. in cap. capitulum, de reſcript.* pro-
bat *Mandell. conſ. 531. num* 35.

4 Quamobrem ante omnia erit inueſti-
gandum, an talia reſctipta ſint gratioſa,
vel iuriſdictionalia, etenim *Alber. in ſuo di-
ction. verbo raſcriptum*, cenſuit, quod hæc
materia reſcriptorum duplex eſt, quædã
enim ſunt de ſimplici iuſtitia, & de iſtis
tractatur in titulis Iuris Canonici *de re-
ſcript.* quædam de gratia, & illa propriè
dicuntur priuilegia, de quibus in *tit. de
priuileg.* & de vtriſquè loquitur *Specul. in
tit. de reſcript. præſent.* & propterea ſi conſi-
deretur reſcriptum reorũ, diceretur gra-
tioſum, eo quia continet dilationem in
procedendo, quæ ſiquidèm dilatio cum
5 ſit actus ſuſpenſiuus, ea pendẽte conquie-
ſcit officium Iudicis, *Marant. in ſpec. par. 6.
rubr. appellatio, num* 128 ſicquè videtur eſſe
6 gratioſum reſcriptum moratorium iſtud,
vt colligitur ex *l. quoties, C. de precib. imper.
offer.*

Sin autem actendatur reſctiptum acto-
ris prætendentis, vt in cauſa procedatur,
7 eſt de iuſtitia, quia lites celeritèr ſunt de-
terminandæ, *cap. inrgantium, de ſent. & re iu-
dic.* & ſic de iuriſdictionalibus.

Et vtcumque ſit, quia negotium intro-
ductum erat in iudicio videtur conclu-
dendum amborum reſcripta forè iuriſdi-
8 ctionalia, & in iuriſdictionalibus, ex quo
ipſa reſcripta præſentari debent, *Innoc. in
cap. literis, de reſcript.* nàm præſentatio re-
ſcripti eſt de proceſſu, *Penia deciſ.* 321. *n.* 3.

Idcircò tempus reſcripti ſactæ præſen-
tationis non tempus datæ actenditur, in-
quit *Mandell. conſ* 531. *num.* 35. quia robur
9 accipit à die pręſentationis non ante, *In-
noc. in cap. cum à nobis, de elect.*

Et propterea cum reſcriptũ ſuperſeſſo-
riale reorum primum præſentatũ fuerat,
non tamen ſecundum reſcriptum actoris,
quod fuit poſteà præſentatum, & ſic in
diuerſo tempore videbatur dicendũ pri-
mũ reſcriptũ eſſe actendendũ, & præuale-
re debere, adeòq; cũ dubitaretur de prio-
10 ritate horę expeditionis, nàm qui probat
de eodem die, & reperitur in poſſeſſione,
debet manuteneri, nec priuari ea, per ea
cumulat *Dec. in l. in ambiguis, num.* 4 *ff. de re-
gul. iur.* idq; paritèr confirmatur ex *text. in
cap penult. de reſcript in 6.* vbi cæteris pari-
11 bus ſtatur hodiè præſentationi literatũ
ad beneficia, vbi *Gloſ. verſ. primo præſenta-
uerit*, vbi ſubdit, concordat in literis de
iuſtitia, per *text. in cap. vt debitus honor, de
appell.* & ibi *Imol.* allegat plura iura, nem-
pè *l. 2. C. qui pot. in pign hab. l. ſcimus, § & ſi
præſatam, C. de iure delib. & l. pluribus, ff. de
procur.* ex quibus noſcitur reſcriptum eſſe
de iuriſdictionalibus, nàm reſcriptum ex
12 ſola præſentatione Iudex habet iuriſdi-
ctionem actu, & illius exercitium, *Verall.
deciſ.* 324. *num* 4 *par* 1.

Et ſi ad Primum replicaretur non ob-
ſtare, cùm illud ſit reuocatum ex volunta-
te concedentis, dùm ibi aſſeritur abſquè
alia dilatione procedat ad vlteriora in
13 cauſa, vndè videbatur primum reſcriptũ
per contrarium reſcriptum reuocatum,
*cap. bonæ memoriæ, de confirm vtil Ca gagn. ad
ſtatut. vrb cap. 43. col. 19 in princ.* iuxtà regu-
14 lam vulgatã, quod poſteriora prioribus
derogant, *l. pacta nouiſſima, C. de pact.* cum
alijs allegatis per *Barboſ. princ. iuris lit. P.
num.* 32.

15 Quòad Secundum replicabatur, quia
ibi text. loquitur reſpectu beneficiorum
conceſſorum, quæ ſunt gratioſa, & acten-
ditur præſentatio, vt ibi, & in hoc caſu
tantũ participare videntur cum reſcriptis
16 iuſtitiæ, cæterum in alijs longè differũt,
vt tenet *Glo. in cap. capitulũ S. Crucis, de reſcr.
verſ prius in fine, Bero. conſ. 207. nu. 57 vol* 3.

17 Præſentatio enim ſcripturarum non
eſt actus iudiciarius, vt inquit *Caran in ri-
tu* 242. *num.* 4.

18 Sed actendi debet quid cõtinetur, nàm
etſi reſctiptum loco libelli ſit, *Oſaſc. dec.* 1.
num 4.

*num.*4. nàm ſucceſſit loco libelli, *Caual.*
*deciſ.*67.*num.*4 *Muſcatell.in praxi Sac.Conſ.*
*lib.*1.*par.*1.*Gloſ petitur,ſub num.*3. *Oldrad.de*
*reſcript. pralud.*26.*num.*7. adhùc tamen re-
ſcripti natura eſt, vt petitioni adaptetur,
*Ciarlin controuerſ.forenſ.tom.*2.*cap.*180.*n.*14.
19 & reſcripta intelligi debent ſecundum
20 poſtulata, ità vt correſpondeăt omnibus
in ſupplicationibus petitis, *Farinac. deciſ.*
*poſthum.*162.*num.*2.*par.*3. & ſic reſcriptum
21 intelligitur iuxtà formă ſupplicationis,
*Caualer.deciſ.*117.*nu.*4 *Mandel.conſ.*4.*nu.*24.
22 & reſcriptum recipit declarationem à
ſupplicatione partis, *Dom. Regens Valenz,*
23 *conſ.*71.*num.*3.*vol.*1. & ſic reſcriptŭ Prin-
cipis intelligitur ſecundum partis ſup-
plicationem, & ab ea declaratur, *Carena*
*pract obſeruat. reſol.*75.*num.*1.

Hinc videndum erat, quod nàm ipſo-
rum admictendum erat poſtquam omnia
24 ſupra allegata procedŭt cæteris paribus,
& ità loquitur diſpoſitio illius *text. d.cap.*
*penult.*quoniam duo ſimul idem beneficiŭ
obtinuerant,& *ſubdit ibi Gloſ.in verſ.ſimili.*

Non procedere in diſſimili conceſſio-
ne,quod ſatis facere videtur caſui noſtro,
quoniă & rei, & actor diuerſimodè impè-
trauerant reſcripta; rei enim dilationem
non procedendi obtinuerant, actor verò
licentiam procedendi, ſicq; contrariam
inuicem repugnantia impetrauerunt, vn-
dè ſuccedit regula vulgata, nempè quod
25 contraria ſimul eſſe non poſſunt, *l. mu-*
tuis,ff. pro ſocio, cum alijs apud eundem
*Barboſ.d.princip.iur.lit.C.num.*64.quadere
licet contraria plura incompatibilia, ſi
concurrant, præualent vltima, ex *Tuſco*
*tom.*2. *lit.C. concl.*1011. probat *ibi Barboſa*
*ead.lit.num.*66. quod videtur tendere in
fauorem actoris, nihilominus oſtenditur
exemplum de duobus ſtatutis contrarijs
in eodem volumine exiſtentibus ſeruan-
dum erit illud,quod eſt iuſtiùs & equiùs,
*Bald.in cap.cum olim,de conſuet.Alex.conſ.*58
*vol.*4. *idem Bald. in l. hac conſultiſſima, col.*1.
C.qui teſtam.fac.poſſ. quod vbi reperiuntur
26 duo iura ad inuicem contraria, vel duo
ſtatuta ad inuicem repugnantia, quod il-
27 lud præfertur,quod eſt magis ſpeciale,&
ad iſtam materiam *Io.Andr.in cap.*1.*de iure*
iur. in 6. in nouella, & ità pro reis dicen-
dum erat,quod dùm reſcriptum eorum
fauorem reſpiciebat, & ſpecialitatem ha-
bebat non procedendi in cauſa illud erat
28 actendendŭ; nàm etſi in dubio iudican-
dum erit contrà Fiſcum, *l. non puto, ff. de*
iure fiſci,& ità id pro reo,ità *Decius vbi ſu-*
pra,& in dubijs potiùs abſoluimus,quam
condemnamus, *argum.l.Arriani, ff.de actio.*
*& oblig.*cum alijs apud eundem *Barboſ.d.*
29 *Princ.iur.lit.A.nu.*2.nàm iura promptiora
ſunt ad abſoluendum, quam ad condem-
nandum, *Gram. voto* 23. *num.*10. hinc eſt,
30 quod Iudex maiorem conſequitur ho-
norem in abſolutione, quam in condem-
natione,*idem Gram.deciſ.*28.*nu.*26. & actus
vbi poteſt ſe habere ad delictum,& non
31 delictum in dubio fit interpetratio, vt
delictum non contineat,*Idem conſ. crimin.*
25.*num.*41.

Ex aduerſo autĕ ex parte actoris plura
conſiderabantur contra delinquĕtes,ete-
nim iſtud reſcriptum ſecundo loco factŭ
à Principe,erat contra ius,cum in eo tra-
32 ctabatur de impediendo ſententiam for-
iudicationis, & propterea admitti non
debuerat, per ea, quæ cumulat, & ità
deciſum refert *Guido Papa deciſ.* 420. &
licet replicari poterat, longè diſtare au-
ctoritatem illius Tribunalis, quod habe-
bat exequutionem eius ſententiæ abſquè
impedimento,quod non eſt in Regia Au-
dientia, tamen ſubdit *ibidem Annot.* quod
33 quotieſcumq; præiudicium parti ex eo
conſequeretur, adhùc reſcriptum nŏ va-
leret, ſed huic obiectioni facilè poterat
reſponderi, quod hoc præiudicium non
erat tantæ importantiæ, cum non tange-
34 bat cauſam principalem, nàm reſcripta
iuſtitiæ merita cauſarum non tangunt,
ſed iudicium ordinant,& qualificăt, *Ma-*
*chel.patroc.*53.*num.*7.& ſimilitèr pro acto-
35 re dicebatur, quod intereſt Reipublicæ
delicta puniri, *l.ità vulneratus,§ quod ſi quis,*
verſ cum neq; impunita,ff.ad leg.Aquil.Gram.
*deciſ.*94.*num.*5. cum alijs apud *Barboſ. d.*
princ.iuris lit.D. num 11. & delicta, ſeù de-
linquentes ſi nŏ puniuntur publica læti-
36 tia turbatur, & ira Dei in nos prouoca-
tur, à quo per delictorŭ punitionĕ venia
ſperatur,ac populi incolumitas procura-
tur.*idem Gram.deciſ.*36.*num.*1. *Merenda con-*
*ſil.*50.*num.*74.*& conſ.*58.*num.*30.*par.*1. nàm
37 facilitas veniæ incentiuum tribuit de-
linquendi, *cap.eſt iuſta* 23.*quæſt.*4.*§.vt autĕ,*
Auth.vt hi,qui oblig.ſe hab.&c.

Sed replicabatur hæc omnia in ſe vera
eſſe,quotieſcumq; de punitione ageretur,
verùm quia ad præſens tractabatur de
grauamine irreparabili coràm Excellen-
tiſſimo Prorege iuſtum erat grauamen
deductum prius ventilari, atq; decidi, &
interim ſuperſederi in cauſa principali,
& ampliùs quia non agebatur de cauſa
principali,ſed erat reſcriptum ſuperſeſſo-
riale aliquorum dierum,ad quod facit re-

38 gula vulgata ; quod differtur non aufer-
tur, inquit *Gloſ. in d. l. quoties*, & tùnc dice-
retur vincere reus cum abſoluitur, *Andr.
in Conſtit. Peſſimam, in fine.*

Deniq; reſtabat videndum data pari-
tate iuſtorum reſcriptorum reſpectu datæ
expeditionis, quod nàm ipſorum erat at-
tendendum, & circa hoc intuendum erat
circa petita, & quid in ſe continere ipſa
39 videbantur, poſtquàm reſcriptum acto-
ris continebat proceſſum ad vlteriora in
cauſa : *Cum ſit reorum ſemper fugere*, vt di-
cit *text. in l. properandum, §. & ſiquidem, C. de
iudic. Panciroi. in praxi iudic. par. 1. §. cæterum
qui, fol. 21*, & propterea dilationi obtem-
ptæ parendum non erat, cum eſſet ſecun-
40 da dilatio, adeò quod dilatio dilationi
non erat addenda, *Franch. deciſ. 221. num. 9.*
& in tali reſcripto dicebatur abſquè alia
dilatione.

Reſcriptum verò reorum dilationem
reiteratam continebat vt eius grauamen
decideretur, non enim ſteterat per eum,
quin cauſa expediretur, ſed per miniſtros
Regis excuſatione dignus erat.

Et ſi dicatur bis idem reſcriptum dila-
torium obtinuiſſe, facta mentione, de pri-
mo erat aduertendum, quod reſcriptum
Principis ſi ſit geminatum, vt quis bis re-
ſcripſit ſuper eodem facto, iſta geminatio
eſt tantæ importantiæ, vt illæ clauſulæ
motu proprio, æquipolleat, vt per *Franciſc.*
41 *Cremenſ notab. 135. incip. clauſula motu pro-
prio*, quē ſequitur *Alber. de Roſat. in diction.
ver. reſcriptum Principis, in Add. Henr. Ferd.*

Præterea quia reſcriptum actoris con-
tinere videbatur rigorem, & reſcriptum
reorum æquitatem, & dùm verſemur in
tali materia, & ſi de iure eſt certum, quod
42 rigor ſcriptus præfertur æquitati non
ſcriptæ, *Franch. deciſ. 229. num. 3. & deciſ.*
219. *nu.* 2. tamen quando ambæ ſunt ſcri-
43 ptæ æquitas, & rigor, tùnc æquitas præ-
fertur rigori, *l. placuit, C. de iudic.* vbi *Gloſ.
verbo in omnibus*, ampliat tàm in ciuilibus,
quàm in criminalibus, quo fit, vt cum de
44 iure ſit cautum, quod rei partes fauora-
biliores ſint partibus actoris, *l. fauorabi-
liores, ff. de regul. iur. Barboſ. d. princ. iur. lit. R.
num. 12.* & actori licet magis fauetur, quā
45 reo in principio litis, & in medio litis
vtriq; tamen in fine magis reo, *Andr. Gail.
pract. obſeruat. lib. 1. obſeru. 31. num. 12.*

Fuit tandem per ipſam Reg. Aud. iudi-
catum pro reo, vt obſeruētur prouiſiones
dilationis conceſſæ reo, qua finita admit-
tantur prouiſiones actoris die 19. menſis
Maij 1612. penès Villanum Mag. Act.

SVMMARIVM.

1 *Regula ſi de quo magis, &c. notatur.*
2 *Qui poteſt plus, poteſt & minus.*
3 *Delinquentes includuntur in Regijs ordinibus occidendi foruſcitos.*
4 *Capiens bannitum, conſequitur premium contentum in ſtatuto.*
5 *Indultus eſt gratia.*
6 *Indulgentia conceſſa motu proprio eſt fauorabilis.*
7 *Gratia Principis eatenùs extenditur, vbi eadē ratio militaret.*
8 *Vbi mens, & ratio ſtatuti viget ibi locum habet diſpoſitio.*
9 *Ratio legis ſe extendit ad omnes caſus, in quibus militat eadem ratio generalis.*
10 *Vbi eſt eadem ratio, ibi eſt iuris diſpoſitio.*
11 *Banniti, & foruſciti in Cāpanea turbātes quietem ſubiectorum, ideò contra eos crudelitèr agendum.*
12 *Hæreticus hæreticum capiens, conſequitur premium.*
13 *Indultus conceditur etiam non habenti remiſſionem partium offenſarum, quod etiam in foro conſcientiæ procedit, num. 14.*
15 *Banniti, et foruſciti occidi poſſunt ab omnibus.*
16 *Intereſt Reipublicæ Prouinciā hominibus malis purgari.*
17 *Publica vtilitas præfertur priuatæ.*
18 *Gratia à Principe conceſſa tolli non poteſt, & quando.*
19 *Banniti, ac forindicati, & foruſciti includuntur in Pragmaticis de exulibus, licet contrarium ſit ſtatutum, num. 20.*
20 *Delinquentes incidentes per Campaneam commictendo furta, & alia, publicè includuntur in bannis.*
21 *Delinquentes ſecluſi in abſcondito, donec partes, & Curiam concordauerint, non includuntur in bannis, num. 24.*
22 *Contumax publicè conuerſans, non tamen incedendo per Campaneam, non includitur in bannis.*
23 *Requiſitum in occiſione banniti erit, vt quod per ſyluas, & nemora incedebat per Campaneam, & quod proprijs manibus interfecerat.*
25 *Occidens bannitum, & ſimiles, non debent gaudere beneficio indultus.*
26 Pragmat. 1. de exulib. & pragm. 11. §. 3. *ponderantur.*
27 *Condemnatus in exilium, vel deportatus per ſententiam, an conſequatur indultum occaſione forindicati vigore pragmat.*
28 *Delinquentes an comprehendantur ſub pragm. de exulibus, quod limitatur, num. 19.*
29 *Forindicati dicuntur qui iudicantur foras.*
30 *Forindicatus dicitur, ideſt foras iudicatus.*

31 Forin-

Digitized by Google

31 *Foriudicati dicuntur qui elapſo anno condemnantur.*
32 *Foriudicati dicuntur publici hoſtes.*
33 *Foriudicati vti hoſtes poſſunt occidi impunè, & qualitèr hoc procedat.*
34 *Foriudicati poſſunt à quocunq; capi.*
35 *Foriudicatus conſimilem capiens in premium pœnam euitabit, & quid in bannito bannitum capiente, num. 17.*
36 *Comes foriudicatus occidens foriudicatum, an conſequatur liberationem.*
37 *Delinquentes non tamen banniti, vel foriudicati, an conſequantur premia occidendo illos forindicatos.*
38 *Gratia de vno, non extenditur ad alios.*
39 *Bannitus, ſeù foriudicatus conſimilem occidēs, an vltra remiſſionem pœnæ habebit premiū.*
40 *Indulgere eſt de regalibus.*
41 *Indulgentiæ alijs non ſunt permiſſæ niſi de ordine Proregis.*
42 *Principis interpetratio iu ſcriptis redigi debet.*
43 *Premia ſunt Principi reſeruata.*

ARGVMENTVM.

Delinquens ſimplex ſi cœperit foriudicatum, an gaudet generali indulgentia.

CASVS IV.

COnceſſo generali Indultu per Excellentiſſimum Dominum Proregem
omnibus foruſcitis Prouinciæ Calabrię Citra, vt quicumq; ex eis alium cęperit,
vel necauerit conſimilem eiuſdem comitiuæ gaudere deberet tali indultu,
& indè fuit ampliatum, vt non tantùm comprehenderentur foruſciti eiuſdem
comitiuæ degentes in eadem Prouincia, ſed etiam alij foruſciti in alijs proximioribus
Prouincijs ambulantes, & ſi eſſent de alia comitiua, incidit, quod cum quidam
delinquens pro homicidio non tamen bannitus, nequè foruſcitus cęperat
vnum foruſcitum, & prætendebat gaudere indultu, ex cuius parte dicebatur in
Regia Audientia; quod etſi non erat foruſcitus, ſed tantùm delinquens, & inferior,
adhùc gaudere debebat, iuxtà vul-
1 gatā regulā iuris, ſi de quo magis quantò
erit, de quo minus, *Auth. multò magis, C. de
ſacroſ. Eccl.* vbi notatur regula illa philoſo-
2 phica, propter quod vnūquodq; tale, & de
quo magis, nàm qui poteſt, plus poteſt, &
minus, *Affl. in Conſt. Pœnam eorum, num. 91.*

3 Secundò, quia delinquentes includuntur in conſimilibus ordinibus occidendi,
vel capiēdi bannitos, ſeù foruſcitos, *Præſ. de Franch. deciſ. 499. ſub num. 6. verſ vt hic caſus,* & *Reg. Sanfelic. deciſ. 53. num. 22. tom. 1.*
aſſerit, vndè indulta conceduntur delinquentibus ob capturam malefactorum,
etiam parte non concordata, & in præiudicium Baronum ratione fauoris publici
hinc capiens bannitum, conſequitur pre-
4 mium contentum in ſtatuto, quāmuis ſta-
tutum ignorauerit, *idem deciſ. 186. num. 2.
tom. 2.* ſic etiam videntur per viam cōprehenſionis includi delinquentes.
5 Tertiò, ex quo indultus eſt gratia, *Iudex
Catalan de indultu quæſt. 7. num. 1.* & propte-
6 reà indulgentia motu proprio cōceſſa eſt
fauorabilis, & in caſibus exceptis odioſa,
Præſ. de Franch. deciſ. 403. num 11. Maſtrill. de indultu cap. 26. num. 8. & cap. 40. num. 6.
Et ſi benè hæc omnia procedere videantur, & vnica ſolutione tolli poſſint,
7 attamen gratia Principis eatenùs exten-
ditur, vbi eadem ratio militaret, & inuenitur, *Afflict. in Conſtitut. Generalia iura,*
8 *num. 16.* vbi mens, & ratio ſtatuti viget ibi
locum habet diſpoſitio, licet caſus non
fuerit in verbis expreſſis, *Cepoll. conſ. cri-*
9 *miu. 18. col. 4.* ſicuti ratio legis ſe extendit
ad omnes caſus, in quibus militat eadem
ratio generalis, *idem Afflict. in Conſtit. Pacis*
10 *cultus, nu. 70.* nàm vbi eſt eadem ratio, ibi
eſt iuris diſpoſitio, *l. illud, ff. ad leg. Aquil.
Barboſ. princip. iur lit. R. num. 6.*
Quamobrem conſiderando rationem conceſſionis indultus, quæ nàm fuerat, &
ſi militet in priuato delinquente, deſumitur ex *Reg. Pragm. 1. de exulib. & 2. cum alijs*
11 *ſeqq.* ex quo ipſi foruſciti, & banniti, ac
delinquentes in Campanea turbant quietum viuere ſubditorum, dùm contra eos
ſęuiunt crudelitèr, & delicta perpatrant ſub tali libertate in damnum ipſorū ſubditorum, & ſic notant *ibi Foller. & Carau.*
Ad ſedandam tamen eorum audaciā, & ferocitatem, & prauam delinquendi
libertatē ad hoc vt quamcitiùs, & vnico contextu extirpentur tales delinquentes
publicè inquietando ſolent pro tempore (ipſis inſurgētibus) Rex, ſiuè Prorex mādare
generale Indultum, vt vnus ipſorum alterum occidat, & gaudere poſſit gratia,
ſeù Indultu ſuorum delictorum, illoſquè etiam capere, quemadmodùm idem ob-
12 ſeruant Inquiſitores Hęreticorum, & Paterenorum, quando hęreticus hęreticum
capit, aut detegit, vt inquit *Andr. in Conſt. Pœnam eorum, in verbo hoſtis publicus, verſ. ſic*

Digitized by Google

conſueuerunt, quo fit, vt non tantùm pœna
eis imponenda à Protege tollatur, ſed
etiam à partiũ moleſtia quòad remiſſio-
nes,quas ipſi euitant; qnoniam Indultus
13 vigore, ſiuè edicti noſtri id conceditur,
etiã nón habẽti remiſſiones partiũ offen-
ſarum,vt tradit *Carau in d.pragm.1.n.172.*
14 & propterea id etiam in foro conſcien-
tiæ procedere, ſequitur *num.176* vr nedũ
banniti occidantur, *Carau ibi nu.161.* ſed
15 etiam foruſciti, ſiuè foriudicati, vt in
Conſtit.Pœnam eorum, vbi *Bartholom.de Ca-
pua in Addit. in verſ. in text. ab omnibus* ra-
tionem aſſignat, quia ideò permittitur
offendi foriudicatos,quia non poteſt pro
eorũ abſentia publica vindicta fieri,& cũ
16 publicè interſit Prouinciã malis homi-
nibus purgari,& illis careat *l.congruit,ff.de
17 offic.Præſ.*ex quo reſultat publica vtilitas,
quæ priuatæ præferri debet, *l. munerum.
§.item, ff.de muner.& honor.*cum alijs apud
eundem *Barboſ. d.princ.iur lit V.num.79.* &
non mirùm quando gratia à Principe
conceſſa ſit, & per eum tolli non poteſt,
18 ſecus tamen cauſa publicæ vtilitatis, *Ca-
rau. in ritu 301.num 3.*

Ex ijs enim vt ſupra relatis colligun-
tur aliquæ declarationes deſeruientes
19 pro intelligentia ipſarum Pragmatica-
rum, & primo erit in conſideratione de-
ducendum, quinàm includuntur in eadẽ
Pragmatica, & quidèm includi videntur
omnes illi, qni ſiuè ſiut foriudicati, ſiuè
banniti, ſed paritèr foruſciti, licet con-
trarium teneat *ibi Carau.num.190.* vt ſit &
alio particulari delicto notato, nàm con-
trarium ſancitur ex Pragmaticis nouellis
relatis à *Danza in tract. de pugna Doctorum
tom.2. tit.de armat. per Campan.per totũ*, vbi
differit hanc materiam foruſcitorum,qui
incedunt per Campaneam commictendo
grauia delicta perturbantes quietem vni-
uerſalem populorum.

20 Sed paritèr delinquẽtes incedentes in
comitiua commictendo furta, & alia, &
publicè delinquendo,vt *ibi Caran. nu.189.
Foller num.11.*notant, & *Danza ibidem.*

Cæterum autem ceſſante publica iſta
delinquendi actione, ceſſaret diſpoſitio
ipſarum Pragmaticarum, vt poſſint gau-
dere tali gratia indulti. Hinc eſt, quod
non includuntur illi, qui ſtant in Ciuita-
tibus, Caſtris, vel Caſalibus ſecluſi in ab-
21 ſcondito, donec partes, & Curiam con-
cordauerint,vt *ibi Foller.num.14.* notat, &
de illis, qui publicè tolerantur, *Caran. ibi
num.10.* poſt *Foller. num. 14.* at ſi contu-
max, vt ſequitur *Caran. eodem loco num.9.*
22 publicè conuerſatur non incedendo per
Campaneam, non includitur in diſpoſi-
tione ipſius *pragmaticæ*,& hoc eſt vnum,
de requiſitis ad probandum occiſionem
baniti, vt poſſit gaudere indultu, quod
poſt promulgationem *d.pragmaticæ*,publi-
23 cè non conuerſabatur,& ibat per ſyluas,
& nemora in comitina latronum, *Carau.
ibidem num.169.* Secundò, quod ipſe erat
bannitus, vel delinquens. Tertiò, quod
per ſe ipſum proprijs manibus interfece-
rat,*vt ibi Foller.num.40.* vndè benè aduer-
tit *Danza loco citato num.5.6.& 7.* contu-
24 maces,& delinquentes, non dicuntur fo-
ruſciti, dùm ſiſtunt in Ciuitatibus, & lo-
cis ſecretis, non alitèr talia grauiora de-
licta patrantes,citando *pragmat.6. eod. tit.
in fine*, ex qua apparet eos non alitèr com-
prehendi, quare ex hoc notabili colligi-
tur,quod occidens bannitum, foriudica-
25 tum, aut delinquentem non incedentem
per Campaneam, non debet gaudere be-
neficio indultus, & hoc paſſiuè non ipſi
excluduntur ab indultu,vt in *pragmat.11.
§.3.de exulib.in fine.*

Aliud reſultare videtur fundamentum
actiuè,hoc eſt in occidẽte, ad hoc vt poſ-
ſit gaudere tali gratia,oporret,vt ſit pari-
tèr foriudicatus, vel bannitus, ac contu-
max,ſiuè delinquẽs publicè incedens per
Campaneam in comitina ipſorum conſi-
milium delinquentium, & hoc colligitur
26 ex dictis Pragmaticis; nàm *pragmat.1. de
exulibus*, locum habet in eo, quod ſpeci-
ficè loquitur, vt ibi ponderat *Carau. num.
176.* & ſic etiam ſequentes Pragmaticæ,
vt in *d.pragmat 11.§.3.* & præſertim ex di-
cto ordine tranſmiſſo ad ipſam Regiam
Audientiam per Dominum Proregem,
*che l'vno ammazzando l'altro, che ſono ò del-
l'vna, ò dell'altra comitiua, &c.* & ſic habuit
oculos ad tollendos homines maleficos,
partim pœna, & partim premio in actu
publicè delinquendo,hinc dixit *Foller. in
27 d.pragm.num 47.* quod,ſi condemnatus in
exilium,vel deportatus per ſententiam,
vel alitèr bannitus non conſequitur in-
dultum ex occiſione foriudicati vigore
Pragmaticæ prædictæ, paciſcitur enim pro
ruptura exilij, vel depórtationis, ſumus
enim extra caſum Pragmaricæ,quę reſpi-
cit perſonas publicè in comitiua tantùm
delinquẽtes. At in caſu noſtro iſte inqui-
ſitus præſentando foriudicatum, non de-
28 bet gaudere tali gratia, cum ſimus extra
caſum ordinis, qui nõ loquitur de inqui-
ſitis priuatis non in comitiua incedenti-
bus, & ad maiorem dilucidationem ad-
ducitur

ducitur doctrina *Carau. ibi num.* 100. qui
exornando Pragmaticam ipſam, an com-
prehendantur delinquẽtes ſub diſtinctio-
ne concludit eos non comprehendi tàm
actiuè, quàm paſſiuè, nè uetur materia
delinquendi, quoniam Pragmatica, quæ
ſuit pro extirpandis foruſcitis emanata,
operetur contrarium effectum, vt pluries
ità ſeruari vidiſſe fatetur, aut verò loqui-
mur de ijs, qui iàm delinquentes ſunt, &
poſt bannũ alia delicta cõmiſerint, & tũc
ſub *num.*102. cum diſtinctione concludit
per rationes ab eo adductas, & per alias
efficaciores rationes concludit oppoſitũ,
verumtamen cum ſit caſus omiſſus in hac
diſpoſitione Pragmaticarum recurrendũ
erit ad ius commune, *Carau. in d.pragm.*1.
29 *num.*74. id limitat, niſi ſpecificè veniret
derogatio, & præſertim ad *Conſtit. Pœnam
eorum*, & vt ipſa rectè intelliguntur ſcien-
30 dum eſt, ꝙ iſti foriudicati dicuntur qui
iudicantur foras, & ſic in abſentia, *Danza
eod tract tom.3 tit de var.cognit cap 4 nu.*1. &
31 dicitur foriudicatus quaſi foris omnem
aditũ iudicij cõſtitutus, vel dicitur foriu-
dicatus, ideſt foras iudicatus, *Scialoya in
praxi foriud.cap.*1.*n.*3. vt foruſcitus dicitur
quaſi foras itus, ex *Carau.* notat *Io. Grand.
de bello exulũ.tit de qualitate, q.*2.*ſub nu.*2. &
32 foriudicati ſunt illi, qui elapſo anno cõ-
demnantur ad ſententiam, *Maſtrill. de in-*
33 *dultu cap.*43.*num.*1. & ſunt publici hoſtes,
vt inquit *Andr. in d.Conſtitut. Pœnam eorum,
verſic. ſed quomodò*, tradit *Scialoya in praxi
foriudicat. cap* 1.*nu.*1. *Maſtrill. deciſ.*285.*n.*13.
34 & tanquàm hoſtes publici poſſunt impu-
nè occidi, *Andr. ibidem verſ. hoſtis publicus,
Scialoya eod. tract cap.*17.*num.*2. & qualitèr
hoc procedat, oſtendit *Campana in reſol.de
foriudic. cap.*23.*per totum*, vbi plura, & *Ma-
ſtrill. d cap.*43.*num.*1. cum alijs apud *Reg.
Tapiam in ſuo Iure Regni tom.*5.*ſuper Conſt.
Pœnam eorum, num.* 20. *Maſtrill. vbi ſupra
num.*14.

35 Et poſſunt capi à quocumq;, poſt *Gloſ.
in d.Conſtit. ſuper verbo impetrari, Scialoya d.
praxi cap.*19.*num.*22. *Io.Grand. de bello exul.
in ſpeciali* 18.

36 Quo fit vt ſi foriudicatus foriudicatũ
cęperit, aut occiderit, vel bannitus foriu-
dicatum, iuxtà diſpoſitionem *Conſtitutio-
nis prædictæ*, bannitionis, vel foriudicatio-
nis pœnam, quam incurrit in premium
eorum fidei, & probitatis euitent, ſecus
autem limitat *ibi text.* ſi foriudicatus ban-
nitum tantũ cęperit, quonàm caſu, quia
eum, qui minori vinculo tenebatur, offen-
derit minorem pœnam foriudicationis
ſententiam, ſcilicet non euitet, vbi *Afflict.
num.*79 *optimè tradit.*

37 Aut verò bannitus ſimilem bannitum
cęperit, vel occiderit, locum habebit *Con-
ſtitut. ipſa*, ſicut de foriudicato occidente
alium foriudicatum, hinc infert *Andr. in
d. Conſtit ſuper d. verbo hoſtis publicus, verſ.
numquid Comes*, vbi *Afflict. num.*81. conclu-
38 dit, quod ſi Comes foriudicatus occide-
rit foriudicatum, conſequitur liberatio-
nem, licet videatur tenere, quod debeat
occidere conſimilem ſibi, quoniam ipſa
Conſtitut. hoc non dicit, non facit diſtin-
ctionem in foriudicato capto, an ſit eiuſ-
dem conditionis, omnes habentur pro
mortuis, & hoſtes publici sũt, *vt ibi per eos*,
ſatiùs enim erit, ſi ſint eiuſdem qualita-
tis, ſeù conditionis pœnæ, hoc eſt, vt poſ-
ſit occidi, ſcilicet per ſententiam foriudi-
cationis, vel capi per banni vigorem.

39 Aut verò fuerint ſimplices delinquen-
tes, non tamen banniti, vel foriudicati,
ſicuti in caſu noſtro, & hoc cum non ſit
expreſſum in *d. Conſtit.* licet videatur col-
ligi, vt liberationem conſequantur, ex *tex.*
ibi, *Adeòq; ſi ipſum occiderit aliquis, nullam*
40 *proindè calumniam vereatur, &c.* quia gratia
de vno, non extenditur ad alium, *Franch.
deciſ.*13.*nu.*2 non enim loqui videtur quo-
ad pœnã ipſorum commiſſorũ delictorũ,
ſed tantũ homicidij cauſa foriudicari, &
ibi ponderat *Afflict ſub num.*80. tamen ex
eodem *Afflict. ſub d.num.* colligitur in illis
41 verbis. Item intellige, dummodò ipſe nõ
ſit foriudicatus, vel bannitus ſufficit ſibi
premium liberationis, & ſic non habebit
duplex premium, quaſi ad ſimilitudinem
quando occiderit quiſq; foriudicatum,
vel bannitum ſi ipſe erit delinquens, libe-
rationem conſequeretur non alitèr pre-
mium, quod competit occidenti, non in
aliquo delicto obnoxio, ſed hoc cum ſit
caſus non expreſſus, nec comprehẽſus in
d. Conſtitut. videtur quoquè etiam circa
iſtum caſum omiſſum Regi, ſiuè Proregi
conſulendum ex ſequẽtibus: Primò, quia
42 iſti indulti, ſeù indulgẽtiæ ſunt verę gra-
tiæ à Principe procedentes, vt dictum eſt
ſupra, cum hoc ſit de regalibus, vt refert
*Ripol. de regal. cap.*45.*num.*48. *Catalan. de in-
dultu quæſt.*4 *num.*12. *Io.Grand. de bello exu-
lum, tit. de quantitate, quæſt.*2.*ſub num.*4. adeò
quòd alijs non ſunt permiſſæ fieri, niſi de
ordine, & mandato Proregis, vt optimè
tradit *Io. Grand. de bello exulum, rub. de quan-
titate, quæſt.*2.

43 Secundò, quoniam cum tales indulti,
ſiuè gratiæ à Principe dependeant, vlli li-

citum

citum erit declarare, ampliare, vel limitare, at ſuccedente dubio in illis, ſeù in reſcriptis ipſum aueundum erit, nàm Prin-
44 cipis interpetratio eſt neceſſaria, & in ſcriptis redigenda, *Gloſ. in l. ſi de interpetratione, in fin. ff. de leg.* vndè Princeps erit ſemper conſultandus, *Afflict. in Conſtit. Vt vniuerſis, num.* 34.

45 Et eo magis hoc ità agendum erat, cũ in *Conſtit. Pœnam eorum, Imperator ſibi premium reſeruauerat, vt ibi aſſeritur, ſed premiũ à gratia ſerenitatis noſtræ expectet, &c.* in contingentibus caſibus ità ſeruatum fuiſſe, refert *Carau in d. pragm. num.* 101. referens contingentem caſum, quod poſt bannum quis occidit foriudicatũ magnæ importantiæ Reg. Audient. Principatus Citra conſuluiſſe Proregem, per quem fuit ordinatum, quod ſi haberet partis remiſſionem, detur ſibi indultus pro delicto patrato poſt publicationem banni, & ſic putarem, ſi ante publicationem hoc acciderit, idcircò erit Prorex certiorandus, vt tutiùs procedatur, eo magis in pręmiſſo caſu, in quo nõ aderat remiſſio iſtius delinquentis, tandem referente Auditore D. Ioanne Sances, fuerunt duo Auditores in diſpari voto, vnus adhęrebat, vt gauderet, & alter vt certioraretur D. Prorex, & ſic executum, quod cum fuiſſet certioratus, mandauit vt gauderet pendente relatione facienda per dictam Reg. Aud. de anno 1613.

S V M M A R I V M.

1 *Barones habent facultatem componendi delicta vigore literarum arbitralium, & niſi in ſpecie non fuiſſent conceſſæ, non intelligerentur.*
2 *Compoſitiones factæ contra formam iuris eſſent nullæ.*
3 *Requiſita pro faciendis cõpoſitionibus, quæ ſint, remiſſiuè.*
4 *Remiſſio partis exigitur in compoſitione delicti facienda.*
5 *Compoſitio requirit iuſtam cauſam.*
6 *Compoſitio fieri debet in caſibus à iure expreſſis.*
7 *Compoſitio fieri debet ante ſententiã, vel in ea.*
8 *Compoſitio fieri debet de crimine liquidè probato, vel per teſtes, aut confeſſionem.*
9 *Compoſitio ſucceſſit loco pœnæ legalis.*
10 *Compoſitio quomodò fieri debeat, & qualitèr.*
11 *Compoſitio in pœna arbitraria impoſita pro delicto an admittatur.*
12 *Barones abutentes poteſtate componendi, debẽt ea priuari.*
13 *Baronũ praua componendi facilitas adducitur.*
14 *In delictis, non burſa, ſed perſona deliquit.*
15 *Compoſitio quibus perſonis probiberi poteſt fieri.*
16 *Peccator non ſemper debet recipi ad gratiam.*
17 *Conſuetudo per binum actum inducitur.*
18 Conſt. Cum vniuerſis *ponderatur.*
19 *Conſuetudo delinquendi pœnam aggrauat.*
20 Cap. voluiſſent, de pœn. diſt. 1. *adducitur.*
21 *Tranſactio cum hominibus malis non eſt facienda.*
12 *Remiſſiones fieri debent corã Iudice, & quare.*
23 *Remiſſiones fieri debent ſpontè.*
24 *Remiſſio fieri poteſt cum qualitate, ſeù promiſſione pœnæ pecuniariæ.*
25 *Remiſſio fieri, poteſt ſub conditione nè accedat ante ianuam, ſeù viam domus, vel reus ſtet abſens à Ciuitate per certum temporis ſpatium, & quid ſi perpetuò fuerit talis prohibitio facta, num.* 26.
27 *Remiſſio facta ſub tali conditione nè accedat ad Ciuitatem, vel non tranſire per talem domum, an indè ſuccedente contrarietate, compoſitio indè ſequuta valeat, limitatur nu* 29.
28 *Pactum habitum in criminalibus, an tollat ipſo iure actionem.*
30 *Cauſa exigitur in compoſitione facienda.*
31 *Compoſitio in cauſa homicidij, an debeat fieri.*
32 *Pœna infligitur ſecundum delictum.*
33 *Pœna homicidij eſt pœna mortis.*
34 *Pœna auget delictum.*
35 *Pœna maior debetur ex maioritate delicti.*
36 *Sępiùs non debet quæri de eodem delicto.*
37 *Peccata ſemel dimiſſa in vltionem Deus non patitur, non tamen in abſolutione, ſed in cõpoſitione procedit.*
38 *Peccatum ſemel punitum, an iterum debeat puniri.*
39 *Pœna facit ſapientem.*
40 *Pœna vnius eſt metus multorum.*
41 *Pœna vnius, eſt multorum terror.*
42 *Delicta iuſtis pœnis puniri, non inhumanitas, ſed ſumma eſt humanitas.*
43 *Iudices debent ſecundum leges reos punire.*
44 *Punitus congrua pœna puniri non poteſt ampliùs, ſecus tamen ſi non congruè fuerit punitus, vt per exempla demonſtratur, & deciſum refertur.*

A R G V M E N T V M.

Agitur de compoſitione delictorum facienda, quomodò, & qualitèr erit facienda, etiam ſi ritè facta non fuerit, an contra reum procedi poſſit.

CASVS

CASVS V.

CΟntingit in eadem Regia Audien-
tia Calabriæ Citra de alia notabili
quæſtione diſſerere, hoc eſt, an ſi
carceratus pro aliquibus criminibus ſi
fuerit pro tribus homicidijs compoſitus
à Barone cum partium remiſſionibus,in-
ter quas aderat quædam partis remiſſio
conditionata, ne per certũ temporis ſpa-
tium ibi habitaret, ſed abeſſet à patria,
& in caſu contrarij remiſſio inualida red-
deretur, puniri potuiſſet, & iterũ ab alijs
accuſari pro eiſdem delictis compoſitis,
vel ſit deferendũ dictis cõpoſitionibus, &
procedendũ quòad alia, & in primis di-
cebatur eſſe concludendum, quod reſpe-
ctu poteſtatis componendi, ſi eſſent Offi-
ciales Regij inconſulto Prorege,nequeũt
componere delicta, ſi verò eſſent Officia-
1 les,quia eorum Barones habent in ſpecie
in priuilegijs conceſsã poteſtatem com-
ponendi vigore quatuor literarum arbi-
tralium cum poteſtate commutandi pœ-
nas corporales in totum,vel in partem,
vt optimè refert Carau. *in ritu* 272. *num.6.*
& vt niſi ſpecificè hoc concederetur, non
intelligeretur, C*apiblanc.de Baronib. tom.2.
cap.27.num.8.*

Propterea de validitate iſtarum com-
poſitionum nõ erat ambigendum reſpe-
ctu componẽtis, ſed bene erat inſpicien-
dum, ſi compoſitiones prædictorum de-
lictorum ritè,& rectè proceſſerant, nàm
2 ſi contra formam iuris,& Conſtitutiones
factæ reperirẽtur, nulli dubium erit,quin
nullæ eſſent,*Gram.voto* 35.*num.2.in fine.*

3 Et propterea multa erint conſideran-
da requiſita,quãdo ad compoſitiones de-
lictorum deuenitur, quæ adducuntur per
*Parid de ſyndic. verſ.quæro quæ ſint, cum alijs
ſeqq.Grammat.d.voto* 35.*num.2.3.& 6.* Cam-
pagn. in cap exercere volentes,num,27. & no-
uiſſimè Carau. *in d. ritu* 272. *Nunt.Tartagl.
in pragm.fin.de compoſit.à num.4.ad 14.Nona-
rius in rubr.pragmat.de compoſit.à nu.4.ad 15.*

4 Primò enim ante omnia exigitur par-
tis remiſſio, Carau. *vbi ſupra num.3.* licet
aduerſetur Ritus M. C. V. tamen ità ſer-
uatur quotidiè, vt remiſſio partis inter-
ueniat,*Paris vbi ſupra,verſ.quæro,quæ ſint,in
fine,Grammat.ibidem nu.8.& 9. Camp.in cap.
de peruerſo,num.8.Nunt.Tartagl.ibidem nu.4.*
latè *Dom.Reg.Sanfelic.deciſ.53.num.39.No-
uar.in pragm.2 num.7.de compoſit.*

5 Secundò exigitur, vt ſit Iuſta cauſa
componendi, C*arau.vbi ſupra num.4.*quas
recollexit ibidem *Grammat. num.2. & 6.
Nunt. Tartagl. vbi ſupra num.* 8.

6 Tertiò exigitur, vt compoſitio vendi-
cet ſibi locum in caſibus de iure permiſ-
ſis, vt ibi C*arau.num.5.* poſt *Parid.eod.tract.
verſ.tertio cum quibus,ſub num.2.Camp.* latè
*in d cap.exercere, num.2.& 5. Tartagl.ibidem
num.9.* non tamen in caſibus prohibitis,
de quibus per C*apiblanc.in pragm.6. de Ba-
ronib.à num 79. ad 94. in vlt.compil. Goffred.
à Bauo in praxi crimin.* §*.compoſitio, num.27.
Nouar.in d.rubr.de compoſit.nu.3 & ſeq.* non
tamen in caſibus exceptuatis, relatis per
*Io.Laganarum ad Reg.Rouit.in rub. de compo-
ſit. num.4.*

7 Quartò, quod Iudex ipſam faciat ante
ſententiam,vel in ipſa ſententia, C*arau.ibi
num.*10. poſt *Parid.verbo an facta compoſitio-
ne, num.4. Nunt.Tartagl. eodem loco num.11.
Godoff.à Bauo in praxi crim.*§*.compoſitio,n.*50
& 20. poſt verò ſententiam fieri prohibe-
tur,*Muta ad pragm.Sicil.tit.*53.*nu.*16.& 17.

8 Quintò, quod fiat de crimine liquidè
probato, vel per teſtes, aut confeſſiones,
latè Carau.*in ritu* 276.*Nunt.Tartagl.loco ſu-
pra relato num.*12.

9 Sextò, quod cum ipſa compoſitio ſuc-
cedit loco pœnæ legalis,ità *Godoff.à Bauo
in praxi crimin.*§*.compoſitio,num.*65. & quod
fiat modo tali, vt delictum non remaneat
impunitum; nè fortè ob veniæ facilita-
tem,audacia creſcat delinquentiũ,C*arau.
vbi ſupra num.12. cum ſeq.* ſed attenta qua-
10 litate perſonarũ loci temporis, & euen-
tus ad compoſitionem deueniatur,*Nunt.
Tartagl. loco ſupra relato ſub num.12. verſ.
ſexto, & vltimo*, & quid ſi pœna eſſet arbi-
11 traria, talis compoſitio ſit admittenda
loco pœnæ ſaluo iure partis affirmatiuè,
probat *Dom.Reg.Sanfelic.vbi ſupra num.*40.
& deciſum refert in contingenti caſu.

Ijs igitur requiſitis interuenientibus
compoſitio rectè admittitur, nec de ea
ampliùs dubitari poterit, aut moleſtari
delinquens.

At in caſu præmiſſo, ſi verè omnia cõ-
ſiderentur,ea videntur abeſſe,& ſuppoſita
12 ante omnia compoſitione facta per Ba-
rones cõſpicitur,quod ipſi vt annuit C*a-
rauita in d. ritu ſupra relato num.* 11. in hac
parte ſe habent,quod nedùm tali poteſta-
te merentur exui, ſed etiam tota iuriſdi-
ctione priuari, cum homicidas ferè om-
nes alijſquè criminibus inquiſitos, nullo
aut modico dato concordent,imò qui in
maioribus criminibus ſceleſtas manus,
immiſerunt,*vt ibi per eum*,ad quod ſubdit
C*apiblanc. in d.pragm.6. de Baronib. num.*11.
13 proh dolor, heu miſera temporis condi-
tio,

tio, hęc poteſtas, hæc facilitas pœnæ tan-
tam confidentiam præſtat ad patranda
delicta, vt tot, tantaq; mala quotidiè indè
eueniant, cum Barones largam anſam, &
habenas relaxauerint, ità vt in omni cri-
mine vbi adeſt bonum marſupium pecu-
niæ componunt, vbi alia ſubnectit, vndè
Carau d. ritu 272. num. 6. inquit in delictis,
14 non burſa, ſed perſona deliquit, & pœna
ſuos auctores teneat, quocirca Princeps
benè perpendere debet hanc facilitatem
indulgendi factam per Barones.

Quò verò ad perſonas compoſitas re-
fertur, quod tales compoſitiones prohi-
bentur fieri cum illis, qui non errore, ſed
malitia ducti, crimen committunt, & cum
15 illis, qui peccant aſſiduè, aut qui impuni-
tatem criminis veteris commiſſi, non
emendationi, ſed conſuetudini deputa-
runt, *l. 3. C. de Epiſc audient.* vt refert *Paris
eodem tract. verſ. tertio cum quibus, in princ.*
& idem etiam tradit *Gram. d. voto 35. nu. 1.*
16 vbi ſubdit *Paris nu.* 2. quod peccator non
ſemper debet recipi ad gratiam, in caſu
autē noſtro non ſimplex delinquens erat,
ſed tribus vicibus homicidium patraue-
rat, & vnica compoſitione fuit à Barone
abſolutus, non tamen errore, ſed notoria
malitia affectus reiterauerat delicta ſimi-
lia, quare cum eſſet conſuetus delinquere
ex reiteratis actibus conſuetudinem de-
17 linquendi contraxerat; nàm conſuetudo
per binum actum inducitur, *l. nemo, C. de
Epiſc audient. Gloſ. in* Conſtit. *Cum vniuerſis,
verbo conſuetudinem*, ponderando verba il-
lius Conſtitutionis ibidem relata: *Iterum ſi
temeritatem eandem reiterare tentauerit volen-
tes acerbiùs proſequi conſuetudinem delinquen-
18 di, puniri decernimus ſupplicio capitis contem-
19 ptorem*, talis enim conſuetudo delinquē-
di pœnam aggrauat, *Afflict. in* Conſtit. *Ma-
giſtros, num. 4. Voluiſſent*, inquit tex. de pœn.
diſt. 1. *iniqui ſi potuiſſent ſine fine viuere, vt
20 potuiſſent ſine fine peccare; oſtendunt, quia in
peccato ſemper viuere cupiunt, qui nunquàm de-
ſinunt peccare dùm viuunt, idcircò iuſtum vt ſine
fine puniatur, qui ſine fine peccauerit, cap. ſi Sa-
cerdos, in fin. de pœn. diſt.* 1. quo fit, cum non
eſſet ſpes emendationis, ſed potiùs in in-
finitum mala reiterare, hac ratione acten-
ta compoſitio nullo iure ſubſiſtere pote-
21 rat, cum nulla trāſactio fieri debeat cum
hominibus malæ conditionis, *Afflict. in
proœm. Conſtit. § nos itaq; num.* 11.

Circa verò requiſita in compoſitione,
vt dictum eſt, neutiquam concurrere vi-
debantur in facto, & reſpectu primi requi-
ſiti, ſcilicet remiſſionis partium, cernitur
vnicam remiſſionē fuiſſe illicò poſt vnū
diem patrati homicidij factam, quæ non
carebat ſcrupulo metus, timoris, ac vio-
lentiæ.

22 Cum remiſſiones fieri debeant coràm
Iudice ad euitandū metum, probat *Dom.
Reg. Sanfelic. deciſ.* 229. & debet fieri ſpon-
tè, *Danza de pugna Doctor. tom. 1. de offic. Fi-
ſci num.* 22. & per nouella pragmat. Comi-
tis de Villamediana edita die 9 Octobris
1651. fuit mandatum ſub pœna mortis nè
remiſſiones potentionalitèr nō petantur
per intermediam perſonam potentis, &
cōtra eos procedi debeat ad foriudican-
dum infra 20 dies, & ſi delictum plenè nō
ſit probatum, ſed per coniecturas, & indi-
tia per tres teſtes ſingulares. Alia autem
23 erat pactionata nè accederet in patria
infra certum tempus, & ſi contrarium
actū eſſet remiſſio euaneſceret, & in hac
quæſtione erat inueſtigandum, quod re-
miſſio licet fieri poſſit cum aliqua quali-
24 tate, ſeù promiſſione pœnæ pecuniariæ, vt
deciſum refert, *Vrſill. deciſ. 350. ſub num.* 5.
attamen quando eſſet facta ſub conditio-
25 ne nè accederet ante ianuam offenſi, vel
viam, vel vt ſtaret per aliquod temporis
ſpatium extra Ciuitatem ſine licentia ali-
cuius, quod non valeret in hoc caſu, tra-
dit deciſum fuiſſe per S. C. *Viuius in eius
ſylua commun. opin. in opin.* 574. *num.* 14. vel
26 ſi eſſet perpetua prohibitio nō acceden-
di ad patriam, vt quoquè deciſum refert
Reg. Rouit in pragm. 7. de compoſit. num. 17.
ſed ſi ſimplicitèr eſſet factum tale pactum
ſub aliqua promiſſione expenſarum, vel
intereſſe, nè per annum accederet ad Ci-
27 uitatem, vel non tranſire per talem do-
mum, ob quod fuerit facta compoſitio, ſi
contrarium fuerit actum per inquiſitum,
concludit *Carau. in ritu* 275. *nu.* 12. ex quo
per talem remiſſionem diceretur accuſator
deſiſtere, & in Turpillianum incidiſſe, imò
vt tradit *Paris in verbo an ſi compoſitio, n.* 2.
28 quod pactum habitū in criminibus tollit
ipſo iure actionem, tamen limitat *ibi Ca-
29 rau.* illam concluſionem non procedere,
quoticſcumq; remictens, non dùm quę-
rulaſſet, vel quęrulaſſet, & remicteret ante
litis conteſtationē, & dationem fideiuſ-
ſoris, tunc enim per remiſſionem non di-
ceretur deſiſtere, nec in Turpillianum in-
cidiſſe, & *ſubdit ibi num.* 13. quod in caſu
contrauentionis licitum erit agere, & ſuā
quęrelam proſequi, & inſiſtere, quando nō
obſeruando promiſſa, incidit in pœnam
promiſſam in inſtrumento, ergò ex ijs vi-
detur iſta remiſſio corrui.

30 Circa

30 Circa Secundum requiſitum cauſæ dicebatur, quod etſi debeat talis compoſitio regularitèr concedi, ex traditis per *Parid d.verbo quæro, quæ ſint,* tamen cauſa potiſſimùm exquiritur concedendi, quæ ni fallor abeſſe videbatur in hoc facto, vt demoſtrabatur.

31 Quòad Tertium requiſitum hoc eſt, vt in caſu cõponibili fiat, & licet caſus homicidij ſit exceptuatus, vt per eundem *Parid.verſ.tertio cum quibus, num.2.* tamen contrarium ſeruatur de conſuetudine, ex quo homicidia regularitèr componuntur per Barones, ac etiam per Officiales Regios præuia licentia Proregis, vt aduertit *Ioan.Laganar.ad Reg.Rouit. in rubr.de compoſit.num.5.* reſpectu aſſertæ cauſæ non dubitabatur, vt compoſitio fieri potuiſſet non tamen pro tribus homicidijs, quod ſatis abſurdum videbatur.

Reſpectu Quarti requiſiti non dubitabatur, quia ante ſententiam compoſitio fuerat facta, & ſimilitèr quòad Quintum, quia benè de criminum extabat clara probatio,

Sed reſpectu vltimi requiſiti, quod fiat compoſitio modo tali, vt non remaneat impunitum, nè ampliùs audacia delinquendi oriatur, non alitèr videbatur obtemperatum, nàm quęnam punitio reſultauerat pro tribus homicidijs cõpoſitionem factam fuiſſe pro triginta ducatis, nonne maior audacia in futurũ creſcere videbatur, vt experientia comprobatum eſt, pœna enim infligitur ſecundum delictum, *Gloſ.in cap.ſi qui Epiſcopi,in fin. 1.q.1.*

32 nàm par delictum, parem exigit pœnam, *l.ſi quemquam,C.de Epiſc.& cler. Gloſ.in authent vt frat. filij,&c. verſ. proximas,* & pro

33 pœna homicidij, extat pœna mortis, ex *Conſtit. Regni Terminum vitæ,* & pœnam au-

34 get delictum frequens, *l.capitalium, § ſolent,ff.de pœn. Gloſ.in l.2. ff.de ijs,qui ſunt ſui. vel alien. iur.* ideò non tantùm actenta de-

35 licti grauitate, ob quod pœna maior debetur ex maioritate delicti, *Gloſ. in §.item lex Iulia, Inſtit.de publ.in d.verſ. in tertiam,* ſed etiam ob reiterationem talium delictorum, quocirca pœna erat augendo iſto delinquenti, qui nõ contentus de talibus delictis commiſſis alia peſſima, & grauiora patrare non deſijt, ſicq; ex ijs compoſitio ſublatis ſubſtantialibus non militabat.

Remanſerat demùm videre, qualitèr cum iſte inquiſitus compoſitus fuerat, & talis compoſitio ſuccedit loco pœnæ legalis, vt dictum eſt, & ſoluerat pœnam pecuniariam inflictam, iuſtum non videbatur, iterùm puniri debere pro eiſdem delictis, *Non enim debet ſepiùs de eodem delicto, ſepiùs quæri, l. Senatus, ff. de accuſat.* nec

36 Deus punit bis in idipſum, *cap.ſceleratior, §.1.de pœn diſt.2.* & peccata ſemel dimiſſa

37 in vltionem Deus non patitur, *Paris dicto verbo an ſi compoſitio.ſub num.1.* & ità firmiter tenet non ſolùm in abſolutione, ſed etiam in compoſitione, *Carau.in ritu 272. num. 27.*

Reſpectu primæ rationis reſpondit *Carau.d.ritu 272.n 6.* quod in cõpoſitionibus perſona deliquit, non burſa, quaſi vellet dicere, quod perſona debet puniri, nõ autem burſa, tùm quia iſta compoſitio eſt permiſſa, & ſuccedit loco pœnæ legalis,

38 erit videndum, ſi ampliùs puniri debuerat, & reperi *Gloſ. in d.cap. ſceleratior, §.1. verſ.bis in idipſum,* quæ multos dat intellectus ad verba prædicta, & principalitèr dicit, quod quando peccatum non ſit ſufficientèr punitum in hac vita, iterùm puniri debet in alia vita, at ſi apud Deum talis obſeruantia admictitur, quanto magis apud homines militare debuit, intereſt enim Reipublicæ delicta puniri, vt dictum eſt, ne remaneant impunita, poſt-

39 quàm pœna reſpectu delinquentis, multũ operatur cum ipſa pœna ſapientem eum facit *Gloſ.in cap.nuntiatum,verſ.in ſe 84.d.& in cap.viduas,verſ.manus 27.q.1.* & metu pęna quis bonus fit, *Gloſ.in l.1.ff.de iuſtit. & iure, §.2.& in §,quod ſi, verſ.facilia, Auth.vt ij, qui oblig.*

Reſpectu aliorũ pœna vnius metus eſt multorũ, *Gloſ.in l.1.ff.ne quis eum,verſ.metu,*

40 & pœna vuius, eſt multorum terror, *Gloſ. in § ſi quis autem, Auth. de mand. Princ. verſ.*

41 *ſupplicium,* & pœna vnius, non debet eſſe premium alterius, *Gloſ in cap fin. verſ.iniu-*

42 *riæ, diſt. 56.* Sed benè pœnis iuſtis puniri flagitioſos, non inhumanitas, ſed ſumma eſt humanitas, inquit *Gloſ. in cap. eos verò,*

43 *diſt. 50.* poſtquàm Iudices debent ſecundum leges delinquentes punire, *§ qui verò, Auth.vt nulli Iudic.&c.* quinimò ex hoc

44 ſubſequitur, quod ſi delinquens fuerit condigna pœna punitus; certũ erit, quod vlterius puniri non debet, ſecus tamen ſi mitioni pœna præteretur, vt quotidiè ſeruari, annuit *Iul.Clar.in § fin.quæſt.57 nu. 12.* vbi refert ita fuiſſe iudicatum, ſubdens pręuio *conſ.Caſtr.148.lib.1.* quod quidam qui fecerat compoſitionem cum Vicario Epiſcopi pro adulterio poterat nõ obſtante compoſitione iterum puniri, & inquiri, & idem tradit *Camp. in cap. item ſi*

E *quæ*

*quæ in nu.*15, vbi allegat *Felyn. in cap de iis, de accuſat. & Roman. conſ.*213. vndè *Gram. d.voto* 35. refert ità fuiſſe iudicatum in M.C.V. & damnatum inquiſitum ad vltimum ſupplicium non obſtantibus indúltis obtemptis pro diuerſis homicidijs à duobus Baronibus, licet remiſſiones partium abeſſent, quocirca per ipſam Regiã Audientiam fuit determinatũ vt contra eum procederetur ad vlteriora, & inde tortus, non tamen confeſſus de menſe Februarij 1612.

SVMMARIVM.

1 Pragmat. 12. de exulib. *affertur, & ponderatur.*
2 *Termini coarctatio ad forindicandum, an per ſtatutum fieri poſſit, & quid in arduis cauſis.*
3 *Forindicatus in fortijs exiſtens, in omnibus audiri debet.*
4 *Incuſatio contumaciarũ ad accuſatores ſpectat,*
5 *Contumaciæ incuſatio exigitur de neceſſitate.*
6 *Accuſatio contumaciarum per principalẽ ſibi, & Fiſco operatur.*
7 *Contumaciæ quando in iudicio accuſantur, vocantur partes.*
8 *Contumacia non accuſantur regularitèr de conſuetudine, cum ſufficiat, quod reus citatus non comparuerit.*
9 *Fiſcus ex contumacia, & negligentia accuſatoris non excluditur ad procedendum contra reum.*
10 *Contumacia prima, & vltima incuſantur per Fiſcum, etiam ſi adſit accuſator.*
11 *Contumacia prima incuſata elapſo termino, incuſatur vltima, & interponitur decretum.*
12 *Contumacia incuſata nõ ſeruato ordine iuris, eſt nulla.*
13 *Mulcta non acquiritur ex contumacia teſtium incuſata in ciuilibus.*
14 *Pœna Fiſco acquiritur in liquidationibus inſtrumentorum præuia incuſatione contumaciæ per creditorem facta.*
15 *Contumax pro confeſſo habetur regularitèr, quod limitatur, num.*17.
16 *Fiſcus tenet locum accuſatoris in criminalibus.*
18 *Contumaciæ prima, & vltima, vt plurimum accuſantur per Procuratorem fiſcalem, & querulantes.*
19 *Fiſcus nunquàm conſtituitur in mora in accuſandis contumaciis.*
20 *Citatio non poteſt per Principem tolli.*
21 *Contumax ſatis dicitur ſi infra terminum ſtatutum non comparuerit.*
22 *Ordo incuſandi contumacias inuentus eſt de Iure Regni, ſecus tamen de iure communi, quo iure tres erant neceſſariæ citationes, & num.*25.
23 *Citatio vnica ſufficit de Iure Regni expectato triduo, & num.*26.
24 *Sententia forindicationis antequàm feratur, ſufficit vt quis ſit citatus, & poſtea bannitus, & iterum citatus ad ſe excuſandum, ſi citatio contineat peremptorium.*
27 *De iure communi inobedientes non multabantur, ſi non comparuerint, neque incuſabantur contumaciæ.*
28 *Pæna nouem vntiarum erat in Regno impoſita contra inobedietes nolentes comparere.*
29 *Incuſatio contumaciarum inuenta eſt ex diſpoſitione Ritus M.C.*
30 *Princeps non poteſt diſpenſare contra legem poſitiuam.*
31 *Princeps vtitur libero arbitrio in iis, quæ ſunt iuris poſitiui.*
32 *Princeps in iis, quæ ſunt iuris ciuilis diſpenſare poteſt cauſa ſubſiſtente.*
33 *Intereſt publicè, vt banniti occidantur.*
34 *Proceditur ad modum belli in Regno contra bannitos, & ex abrupto.*
35 *Foruſciti dicuntur hoſtes publici, inquietatores pacis, contemptores iuſtitiæ.*
36 *Graſſatores dicuntur latrones, & ſunt verè foruſciti.*
37 *Sollemnitates iuris ciuilis procedendi contra bannitos ſunt ſublatæ ex modo militari procedendi.*
38 *Solemnitas iuris ciuilis non obſeruatur bannitis.*
39 *Conceſſo modo procedendi ex abrupto, vel militari modo, ceſſat modus procedendi ordine iudiciario, qui non ſeruatur contra eos.*
40 *Violentia eſt iuri naturali contraria, & reprobata à regulis iuſtitiæ.*
41 *Capientes homines per vim, capitali pœna plectuntur.*
42 *Poteſtas militaris loquitur de omnibus violentiis.*
43 *Citatio debet continere terminum comparitionis, aliàs non erit valida, num.*44.
45 *Terminus præfigitur ſecundum diſtantiam locorum.*
46 *Citatio erit nulla, ſi breuẽ terminum ad comparendum contineret.*
47 *Citatio ad informandũ operatur vt reus perſonalitèr compareat.*
48 *Contumacia vltima incuſatur in vltimo die comparitionis.*
49 *Terminus dierum quatuor præfiſſus à Pragmatica, ſi accuſarentur contumaciæ illum excederent.*
50 *Omiſſum habetur pro omiſſo.*
51 *Rex poteſt ex cauſa leges tranſgredere.*
52 *Citatio agnatorum debet fieri iuxtà formam*

iuris

iuris traditam, aliàs eſſet nulla.

53 *Reus comparens poſt citationem nullam, illum conualidat.*

54 *Sententia foriudicationis annullatur per incuſationes contumaciarum nullitèr factarum, et ita deciſum.*

ARGVMENTVM.

Agitur de validitate citationis ad foriudicandũ ſi non fuerint contumaciæ incuſatæ, aut tantùm prima ommiſſa, ſecunda & quid ſi per Fiſcum, & nõ per accuſatorem incuſatę fuerint.

CASVS VI.

EXtat Regia Pragmatica ſituata in *tit. de capient. hom. per vim*, qua mandatur contra inferentes vim hominibus ad extorquendam remiſſionem, aut pecuniã, capitali pœna eſſe puniendos, & hoc quantum ſpectat ad pœnam, quantũ verò ſpectare videatur ad modum procedendi in dictis delictis alia fuit ſuperad-
1 dita *Pragmatica Ill. Comitis Oliuares regiſtrata in pragm. 12. de exulib. vbi confirmatur* pœna prædicta, & poteſtas procedendi contra tales delinquẽtes conceſſa omnibus Officialibus demanialibus, & Baronalibus ſub compendio reſtringitur in damnum ipſorum, at ſi eſſent citati per eoſdem Officiales, & infra terminũ, quatuor dierum non comparuerint, illo tùnc pro contumacibus, & foriudicatis habeantur, & pro talibus habeantur, & ita iudicantur, & reputentur, ac ſi eſſent per ſententiam declarati, ità quod impunè occidi poſſunt, & ſi contingerit ipſos viuos haberi in fortijs Curiæ pœna contra ipſos impoſita exequi debeat, ac ſi verè fuiſſent foriudicati, non obſtante *Conſtit. Regni Grandis vtilitas*, quæ ſiquidèm citatio vt fundetur, ordinatur, quod inditia ſint ſufficientia ſicut in alijs delictis, iuxtà Regni ſtabilimentum ad citari faciendum.

Iàm occurrit in eadèm Regia Audientia Calabriæ Citra differere de caſu notabili, quod quidam dùm reperiretur inquiſitus de hoc tentato recactu per vim, verùm quia illud habere nõ potuiſſet, interfecit detemptũ per vim, ob quod fuit citatus, & indè foriudicatus cumquè captus fuiſſet, & in fortijs perſiſteret, circũſcripta priùs iſta termini coarctatione, quod non valeat exiſtente ſtatuto illam coarctante, vt tenet *Afflict. in Conſtit. Pœnam*
2 *eorum, num. 53.* tamen in cauſis arduis indiſtinctè ſeruatur, vt poſſit quis foriudicari abbreuiato tempore, *Præſ. de Franch. deciſ. 213. num. 35.* & hoc tempus abbreuiatur ad beneplacitum Domini Proregis ſtãte eius ampliſſima poteſtate, *vt ibi ſubdit nu. 36.* nihilominus ex parte ipſius rei inficiebatur contumacia facta contra ipſum, & non eſt dubium, quìn foriudica-
3 tus exiſtens carceratus, poſſit ſua iura proponere aduerſus contumaciam contractam, & in omnibus audiri per ea, quæ tradit prædictus *Præſ. de Franch. deciſ. 674.* & propterea dicebatur contumaciam nõ fuiſſe ritè, & rectè contractã, ex quo rantùm prima contumacia fuerat incuſata, quæ nec etiam accuſari potuerat eo die ob diſtantiam loci, nec fuiſſe obſeruatũ ordinem in accuſatione illius. Primò,
4 quia dùm adſit querela partis, ad ipſam ſpectabat incuſationem facere, nõ tamen ad Fiſcum, vt concludit *Foller. in praxi crimin. rubr. accuſent. contumac. nu. 10.* poſt *Bartholom. de Capua in Conſtit. Pœnam eorum*, loquentem in criminalibus, & òptimè *Affl. in Conſtit. Pœnam nouem vntiarum, ſub nu. 11.* inquit ſeptimo, & vltimo quæro, an ad hoc vt iudex poſſit procedere ad hanc condemnationem tertiæ partis requiratur, quod pars accuſet contumaciam, vel ſufficiat quod conſtet, & ꝙ fuit citatus,
5 & non comparuit die, quod de neceſſitate requiritur, quod ſit eius contumacia accuſata, ex *Anchar. Bart. & alijs ibi citatis.* ad quod *Andr. in Conſtit. In pecuniarijs, col. 6. verſ. at in eo*, inquit, nec eſt mirùm, ſi accu-
6 ſatio contumaciæ per principalem operatur ſibi, & Fiſco, & melius hoc idem probat *Carau. in ritu 218. num. 5.* quem ſequitur *Horat. Perſ. conſ. crim. 27. nu. 15.* quod neceſſariò erit incuſatio partis pro con-
7 trahenda contumacia contumacię quando incuſantur in iudicio, vocantur partes, *Muta in pragm. Sicil. tit. 29. num. 21.*
8 Quanquam alij putent de conſuetudine regularitèr contumaciæ non accuſari, ſed ſufficit, quod ex actis conſtet, quod reus citatus non comparuerit, ſed contumax fuerit, ex multis probat *Caball. reſol. crim. caſu 110. num. 13.*

Eo ampliùs, quiã Fiſcus ſemper poterit procedere in criminalibus, licet interueniat accuſator, & dicitur magis dominus

cauſæ criminales, quam priuatus accuſa-
9 tor, adeò quod Fiſcus ex contumacia, & negligentia accuſatoris non excluditur ad procedendum contra reum accuſatũ, nec illi fit præiudicium, vt diſſerit *Maſtr. deci* 213. quocirca videbatur potiùs Fiſco incumbere onus accuſandi coutumaciã,
10 quam parti accuſare, & ſic incuſatur prima, & vltima contumacia per Fiſcum, etiam ſi adſit accuſator, probat *Ang. Scialoya in praxi foriudicator. cap. 7. num. 5.*
11 Secundò dicebatur, quod quatenùs Fiſco competeret hoc ius incuſandi contumaciam, nõ tamen fuerat ſeruatus ordo, ex quo prima tantùm contumacia reperra fuit incuſata, & non vltima, etenim in Regno noſtro poſt incuſationem primæ contumaciæ expectatur triduũ, quo elapſo, incuſatur vltima contumacia Curiæ pro Tribunali ſedẽte, & interponitur decretum iuxtà *ritum M. C. V.* 224. *Foller. vbi ſupra num. 1. Marant. in ſuo ſpec. par. 6. de citat. num. 68. Carau. in ritu* 80.
12 Ea propter cum non fuerit contumacia incuſata, non ſeruato ordine iuris, ipſo iure erit nulla, *Gram. conſ. 37. num. 4. Angel. Scialoya vbi ſup. num. 4. & 6.*
13 Ex aduerſo ex parte Fiſci dicebatur prædicta concluſa per *Foller. vbi ſup* non militare, ex eo, quia *Afflict. in Conſtit. In pecuniarijs, ſub nu.* 31. ab eo allegatus loquitur in contumacijs teſtium in cauſis ciuilibus, in quibus nunquàm multa acquiri-
14 tur Fiſco, niſi parti interſit, vt ſupra dictum eſt, & practicatur in liquidationibus inſtrumentorum, vt diſſerit *Galter. in praxi inſtrument. par. 3. rubr. 3. per totam,* & paritèr in cauſis ciuilibus *Marant. d. ſpecul. par. 6. rubr. de contumac. num.* 15. ſecus tamen in
15 criminalibus, nàm Fiſcus tenet locum accuſatoris, *Carau in ritu 20. num. 1.* in tantum eſt verum, quod *Carau. in ritu* 123. *ſub num. 5.* inquit, quod licet ex *Conſtit. Regni*
16 *Pœna eorum,* contumax non comparendo, habetur pro confeſſo, cum alijs addnctis ab *Angel. Scialoya in praxi foriudic. cap. 13. num. 1. & 5.* tamen limitatur nõ procedere, vbicumque ex officio procederetur,
17 quoniam tunc ſufficit reum nõ comparuiſſe in termino, licet contumacia accuſata non fuerit, & ſequitur tamen in practica ſeruatur in hoc Regno, in quo ſemper contumacia accuſatur, ſiuè ex officio procedatur, ſiuè ad querelam ad inſtantiam Fiſci, aut partis; imò plus ſeruatur,
18 quod vt plurimum contumaciæ tàm prima, quàm vltima accuſatur inſtante procuratore fiſcali, quia omnes citationes, quæ expediuntur, etiam ſi adſit accuſator dicant ad inſtantiam omnem Regij Procuratoris fiſcalis, & talis querulantis in tantum quod licet accuſator nõ compareat, poſteà ad accuſandum Fiſcus proſequitur per *Cap. Regni Ad conſultationem,* in caſibus, in quibus poteſt ex officio procedi, ex *Par. & Camp. ibi relatis.*
19 Secundò non obſtabat, quod non fuit ſeruatus ordo, nàm Fiſcus nunquàm conſtituitur in mora in cõtumacijs accuſandis, iuxtà *pragm. 5. §. 2. de citat.*

Ad ſedandam igitur hanc altercationem dicebatur eſſe procedendum iuxtà ordinem traditum per *d. Reg. pragmat.* & primo cum in *d pragmat.* dicatur tales delinquẽtes eſſe ante omnia citandos, quod fuit ſeruatum, dùm fuerant citati ad informandum, etenim cum citatio ſit de
20 iure naturali, per Principem tolli non poteſt, vt refert *Marant. par. 6. verſ. citatio, num. 3.* imò Princeps in *d. pragmat.* aduertit, vt talis citatio fundetur ſuper inditijs talibus ſufficientibus, ſicuti in alijs criminibus exquiritur iuxtà Regni ſtabilimentum.

Quò verò ad ordinẽ incuſationis contumaciarum, & ſi non fuerit ordo ſeruatus, vel non omnes contumaciæ incuſatæ, adhùc non poterat rei prætentio militare, dùm Princeps in ipſa *pragmat.* nullum verbum faciat de contumacijs accuſandis ordine ommiſſo, ex quo ibi dixerat non comparentibus infra quatuor dies, ſint contumaces, ac foriudicati, ſicuti fuiſſent per veram ſententiam condemnati, & ex nũc pro tùnc ibidem condemnantur, ergò tollit ordinem incuſandarũ
21 contumaciarum, poſtquàm contumax ſatis dicitur, qui per hanc pragmaticas vocatur, ſi infra terminum ſtatutum non comparet, *Carau. in pragm. 1. num. 25. de exu-*
22 *lib.* ordo enim incuſandi cõtumacias inuentus eſt de Iure Regni per *Ritum allega-*
23 *tum,* non autem de Iure communi, quo iure tres citationes requirebàtur pro peremptorio, nec ſufficir vna pro omnibus, probat ex multis *Angel. Scialoya vbi ſupra num. 6.* in Regno tamen vnica, tantùm triduo expectato *Marant. d. par. 3. ver. citatio, num. 68.* ad quod ipſe *Scialoya vbi ſup.* ſub-
24 dit, in Regno antequàm feratur ſententia foriudicationis ſufficit vt quis ſit citatus, & poſteà bannitus, & iterum citatus ad ſe legitimè excuſandum, & hoc verùm ſi prima citatio contineat peremptoriũ, dicit *Afflict. in Conſtitut. Pœnam eorum, poſt num. 19. & 37.* nàm licet de Iure commu-

25 ni

25 ni requirantur tres citationes, vt in *d. l.*
properandum cum ſeq. ff. de iudic. tamen in
26 Regno noſtro fit vna citatio cum peremptorio pro tribus, quæ habet vim trinæ
citationis *Conſtit. Edictorum*, vbi *Afflict.* &
docet *Foller. pract. crim. par. 4. rubr. & ſi confitebuntur, nu. 16. & rubr. vel eos, verbo cit. fac.*
num. 5. hęc ille, & attenta tali diſpoſitione iuris cõmunis inobedientes non mul-
27 ctabantur ad pœnam contumaciæ contractæ in non comparendo, neq; incuſabantur contumaciæ, & ità olim practicabatur in *l. 2. ff. ſi quis in ius voc. non ierit*, vbi
pœna iuxtà poteſtatẽ Iudicis taxabatur,
28 quemadmodùm olim in Regno erat pœna nouem vntiarum, *in Conſtit. Pœnam nouem*, in qua *Conſtitut. alia ſtatuitur pœna*,
verùm circa iſtã ſollemnitatẽ ordinis accuſandi contumacias, quę inuenta fuit ex
d. Ritu, & de cõmuni ſtylo ſeruatur, & ſic
de iure ciuili poſitiuo introducta; dùm
29 appareat ex verbis ipſius Pragmaticę nõ
eſſe neceſſarium ordinem incuſandi, ità
intelligendum erit, quoniã Princeps hoc
30 facere nõ ambigitur, Princeps enim poteſt contra legem poſitiuam diſpenſare,
Afflict. in d. Conſtit. Pœnam eorum, num. 52. &
vtitur libero arbitrio in ijs, quæ ſunt iuris
poſitiui, *idem in Conſtit. Inſtrumentorum, ante*
31 *num. 30.* & licet in Principe non præſumatur libera voluntas quando reſcribit
contra ea, quæ ſunt iuris naturalis, ſeù iuris gentium, contra quem non poteſt li-
32 berè actum facere, attamen ſi contra ea,
quæ ſunt iuris ciuilis, ſecus erit, & ideò
eo caſu requiritur, quod cauſã exprimat,
& quod ſit iuſta *Gramm. deciſ. 65. num. 32.*
cauſa enim potiſſima eſt vtilitas publica
ad extirpandum delinquentes, publicè
33 enim intereſt, vt banniti occidantur, *Carau. in d. pragm. 1. de exulib. num. 161.* & pro-
34 pterea cum contra eos procedi mandatur ad modum belli in Regno, vt refert
Io. Grand. de bello exulum, de ſubſtãtia quæſt. 1.
nu. 12. vel ex abrupto, vt refert *Maur Burg.*
de modo procedendi ex abrupto, in præfat. Ex
35 quo ipſi banniti, ſeù foruſciti dicuntur
inquietatores pacis, & quietis, dicuntur
inimici, & hoſtes publici, & Regis ſunt
proditores publici, & Regis dicũtur con-
36 temptores Iuſtitiæ, dicuntur graſſatores,
dicuntur latrones, & vigore Regiorum
Bannorum ſunt verè foruſciti, & refert
idem Io. Grand. eodem tract. in prædicamento de
qualitate, quæſt. 1 ſubſequitur, quod atten-
37 to tali modo procedendi contra eos ſollemnitates Iuris ciuilis in probatorijs, &
deciſorijs iudicij militaris ſunt ſublatæ,
vt *idem Io. Grand. eod. tract. in prædicam. quando, quæſt. 1. num. 4. & ſeq.* probat, & ſic ban-
38 nitis non obſeruatur ſollemnitas Iuris
ciuilis, *Danza de pugna Doctor. tom. 2. de armat. per Campan. cap. 6. num. 1.* ſicuti conceſ-
39 ſo modo procedendi ex abrupto, paritèr
talis modus non ſollẽnitates reſpicit, ſed
prętermiſſo ordine iudiciario, *Maur. Burg.*
d. tract. q. 1. 2. & 3. nàm contra eos eſt ordo
non ſeruari, *Io. Graud. d. tract. in ſpeciali 58.*

Et quia per ſupra allegatam *Pragmaticam capientes homines per vim* ab eis extorquentes aſſimilari videntur bannitis, foruſcitis, atquè foriudicatis; nàm omnis
40 prędatio, & inuaſio quęlibet violenta iuri
ſunt naturali contrarię, & à præclarę iuſtitię regulis reprobatę, vt dicitur in *Cap.*
omnis prædatio, qua de re priſcis tempori-
41 bus contra tales capientes alios propria
auctoritate, veleorũ bona fuerit poſt capturã ipſorũ iuſsũ capitali pœna per ſententiam damnari, vt in *Cap. cõtra effrenatas*,
quantò magis in caſu relato à *d. pragmat.*
& ampliùs ſuccedẽte homicidio, aut alia
42 offenſione, nàm talis poteſtas militaris
loquitur de omnibus violentijs, *Io. Grand.*
d. tit. de qualitate, quæſt. 2. num. 6.

Secunda ſe offerebat nullitas oppoſita
per reum aduerſus ſententiam foriudicationis, ex eo quia inquiſitus cum fuiſſet
citatus, & prima die ſequenti contra ipſũ
incuſata prima contumacia, non poterat
ad vltimam deueniri, cum eius domicilium erat extra Ciuitatem, & ab ea longè
43 diſtans vltra dietã, idcircò debebat præfigi competens terminus ad comparendum; nàm citatio licet continere debeat
44 terminum comparitionis, *Troyſ. in prag. 2.*
num. 9. de ord. Iudic. & ſi certum terminum
non contineret, non erit valida, *Carau. in*
45 *ritu 123. num. 9.* prorogatur tamen terminus ſecundum diſtantiam locorum, *Scaglion. in ritu 69. num. 5.* & ſic congruũ tempus *Foller. in praxi crim. rubr. vel eos verbal.*
cit. fac. num. 22. eundem Berard. Porrus in addit. ad Ambroſ. in proceſſu Iudic. lib. 5. cap. 2.
46 *in princ.* nàm ſi contineret breuem, & impoſſibilem terminum ad comparendum,
erit nulla, *Carau. vbi ſup. num. 3.*

47 Vndè cum talis citatio ad informandum operetur, vt inquiſitus perſonalitèr
compareat, inquit *Foller. d. praxi rubr. vel eos, verbo citat. faciat, num. 8. & 9.* neutiquã
comparere poterat in Regia Audientia
attenta loci diſtantia, ac termini breuitate, nàm in praxi receptum eſt, quod dùm
quis citatur, ſi enim habitat in Ciuitate
vbi iudicium agitatur, citatur vna die

pro

pro alia ſequenti, & indè expectatur.
Lapſus trium dierum continuorum,
quibus elapſis incuſatur vltima cõtuma-
cia, ſi verò eſſet extra Ciuitatem iudicij
agitati, & ſic infra Regnum deber inſeri
tantùm tempus in citatione, infra quod
poſſit commodè comparere actenta di-
48 ſtantia loci, & in illo vltimo die compa-
ritionis debet incuſari vltima contuma-
cia, *Marant in d ſpecul in 6 par. de citat. n. 67.*
ergò actenta diſtantia loci, non alitèr ap-
parente dilatione ad comparendum, red-
ditur nulla citatio, *Foller. vbi ſup. nu. 22.*
Sed replicabatur hæc omnia corruere,
& Primò, ſi ordinem iuris actendamus
49 terminus dictæ Pragmaticæ redderetur
eluſorius, dùm in ea præfigitur terminus
quatuor dierum, & ſi contumaciæ accu-
ſarentur, excederent terminum dierum
prædictorum, iuxtà computationem tra-
ditam per *Marant. vbi ſupra.*
Secundò, ſi enim Princeps voluiſſet or-
dinem iuris ſeruari, vtiquè dixiſſet, atta-
50 men dùm fuit ommiſſum, ommiſſum
habetur pro ommiſſo, *Gloſ. in l. ſi cũ indicio, § iniuriarum, verſ. omiſſa, ff ſi quis caut.* & ſic
de eo non erit ampliùs diſputandum; ſed
ſeruandus ordo traditus in ipſa Pragma-
tica, vt tales delinquentes citentur, & ſi
infra quatuor dies nõ comparuerint, ſint
contumaces, & foriudicati ſicut per ſen-
tentiam, ità quod poſſint impunè occidi,
& ſi viui caperentur, ſententia contra eos
51 lata exequi debet; Rex enim poteſt ex-
cauſa ordinaria leges trãſgredere, *Carau. in d. pragm. 1. num. 4.* nàm cõtumacia con-
trahitur per citationem præcedentem,
probat *Scialoya d caſu 7. num. 4.*
Demùm etiam videbatur inquiſitus
ſe fundare in citatione agnatorum con-
tra formam traditam per *Præſ. de Franch. deciſ.* 514. tùm quando agnati compa-
52 reant vti citari, illa citatio nulla, &
inualida reuiuiſcit ſimilitèr in reo, hoc
53 procederet quando comparuerit poſt
citationem, vbi *ibi de Franch. numer.* 4.
8. *&* 9. concludit *Scialoya d. praxi cap. 5. num. 23.*
Tandem deciſum fuit per ipſam Re-
ferente quondam meo Conſobrino Fran-
ciſco Antonio Salinas illius Auditore,
quod ſuſpenſa executione ſententiæ for-
iudicationis audiretur inquiſitus, penès
Villanum Actuar. & vt mihi innotuit ra-
tio fuit illa, ex quo in citatione non fuit
ſeruatus ordo *d. Reg. Pragmat.* & in dicta
citatione fuit incluſa citatio alia ad for-
iudicandum citatis agnatis, & cognatis,
54 & non cõgruentèr fuerunt incuſatę con-
tumaciæ, ad quod facit *deciſ. eius Præſ. de Franch. 673.* vbi refert deciſum, quod fuit
annullata ſententia foriudicationis per
incuſationẽ contumaciarum nulliter fa-
ctarum, cum igitur tale iudicium crimi-
nale non fuerat iuxtà formam *d. Pragmat.*
ceptum, ſed ordinariè, eodem modo ter-
minare debuerat ſeruatis ſeruandis, & in
quibus alijs cauſis talis ſententia nulla, &
inualida reditur, agit præfatus *Scialoya in eadem praxi cap. 12 à num. 31. cum ſeq. cap. 4. num. 6. & cap. 2. à num. 26. & ſeq.*

SVMMARIVM.

1 *Rex poteſt ex cauſa traſgredere leges.*
2 *Prorex concedit poteſtatem occidendi famoſos banditos perturbantes Regni quietem.*
3 *Prorex poteſt omnia exorbitantia cum Collat. Conſ. ex cauſa publicæ vtilitatis.*
4 Pragmat. 1. de capient. hom. per vim, & pragm 10. de exul, *ponderatur.*
6 *Statur dicto damnum paſſi de rebus amiſſis.*
5 *In claris non eſt opus coniecturis.*
7 *Teſtes familiares domeſtici admictuntur in crimine furti, maximè tempbre nocturno, nu. 8.*
9 *Malus ſemper præſumitur eſſe malus.*
10 *Conſuetudo delinquendi inducitur per binum actum.*
11 *Mala fama in conſueto furari, inditium facit.*
12 *Conſuetudo delinquendi quando facit inditium.*
13 *Latro ex vno actu non dicitur, ſed per pluralitatem.*
14 *Conſuetus delinquere, & mala famæ quando dicatur.*
15 *Nulla maior probatio, quam oris confeſſio.*
16 *Iudex inconfeſſo nulla partem habet, niſi in condemnando.*
17 *Reus per reuocationem poſſeſſionis non videtur in ea perſeuerare.*
18 *Confeſſio iudicialis vti erronea poteſt quandocunque reuocari.*
19 *Confeſſio erronea confitenti non nocet, etiam ſi fuerit geminata, & ratificata, & qualitèr procedat, num. 20.*
21 *Confeſſio erronea probato errore reuocari poteſt in iudicio etiam appellationis.*
22 *Confeſſus ſi ratificauerit, & per Iudicem conceſſus terminus contra confeſſionẽ, ſi nil probauerit, videtur perſeuerare in ea.*
23 *Exceptiones rei oppoſitæ poſt confeſſionem factam illam impugnantes admictuntur.*
24 *Reus allegando errorem, debet audiri.*
25 *Error confeſſionis probatur, probãdo alitèr rem ſe habere.*
26 *Errans, non videtur confiteri.*

27 *Er-*

27 *Errans in iure, non poteſt contra confeſſionem uenire.*
28 *Interponēs vnam perſonam pro alia, vt ab alteri pecuniam extorqueat, furtum committit.*
29 *Confitens ſe eſſe latronem, ius confitetur, & nō factum.*
30 *Confeſſio iuris nec prodeſt, nec nocet, & quare.*
31 *Procedi non debet ad condemnationem, ſi fuiſſet allegatus error confeſſionis, ſed debet audiri reus.*
32 *Deciſio cauſæ refertur.*
33 *Latrocinium committit qui occidit aliquem, et illum derubat.*
34 *Vulnerans aliquem furto aliquid ſubtrahendo, qua pœnæ erit afficiendus.*

ARGVMENTVM.

Reus confeſſus in tortura, & ratificando eam in Curia inferiore, ſi ad Curiam ſuperiorem fuerit peruentus, & de errore confeſſionis dixerit, an ad condemnationem procedi debuerat, vel ad dationem termini erroris confeſſionis, aut ad actū reiterationis torturæ.

CASVS VII.

Reperiebatur carceratus quidam inquiſitus in Regia Audientia Calabriæ Citra de duobus recattis, & reſpectu vnius ex informatione deſuper capta contra ipſum conſtabat acceſſiſſe ad domum Compoſti, & per intermediam perſonam eius nepotis certioraſſe ipſum principalem velle cum eo verba facere, cumq; eundem principalē vidiſſet ſaxus fuit quoſdam foruſcitos ipſum miſiſſe, vt ipſe illis daret ducatos tercentum, aliàs ipſum occidiſſent, & bona eius diſſipaſſent, & ruſtulaſſent, qui cum hoc intellexiſſet, renuit hoc facere, ſed viſa oſtinatione ipſius, Nuntius ipſe per intermedium violentes manus in ipſum intulit, compellendo eum per locum remotū ducere ad foruſcitos, & hoc ex dicto principalis offenſi nepotis, vxoris, & duorum teſtium id deponentium colligebatur: quàmuis ſecreto modo fuerit certa quātitas ab eo exacta, & inter foruſcitos diuiſa, in qua ipſe internuntius participauerat certum quid, vt in eius confeſſione apparebat.

Quo verò ad aliud recactum conſtabat ex informatione ipſum inquiſitum inſimul cum alijs quatuor hominibus armatis cepiſſe quendam iuuenem, eumq; cogendo, vt demonſtraret locum vbi conuenerat quidā filius hominis diuitis, qui cum illum demonſtraſſet illicò cęperūt, & ligauerunt dictum iuuenem, & miſerūt ad patrem, vt ipſum redimeret ſub certa quantitate pecuniæ, aliàs illum occiderent, quo audito per patrem egrè tulit, licet nil ſoluere intellexiſſet, tamen vt periculum iminentis vitæ filij tolleret certam quantitatem ducatorū triginta miſit foruſcitis, quam inter eos diuiſerunt, inter quos paritèr ipſe inquiſitus participauerat, & hoc ex facti ſerie demonſtrabatur per depoſitionem iuuenis ligati filij ipſius diuitis omnia bene aſſerētis per Internuntium alterum iuuenem miſſum, per patrem ipſius filij per auiam maternā ſoluentem pecuniam ipſi Internuntio, ac etiam per aliam mulierem de conqueſtu auiæ, & mutuantis pecuniam. Accedebat etiam peſſima ipſius inquiſiti fama ſimilia patrare, quibus omnibus bene ruminatis, & diſcuſſis per Curiam Regij Locumtenētis Ciuitatis Cuſentiæ fuit prouiſum ipſum eſſe torquendum, & indè illata tortura, omnia confeſſus fuit dictus inquiſitus, atq; ratificauit, cui cum fuiſſet conceſſus terminus ad ſe defendendum aduerſus cōfeſſionem, eoq; lapſo præfatus inquiſitus reuocando confeſſionem per eum factam in tortura tanquàm erroneam ex eiſdem actis dicentem apparere, eo quod cum ipſe confeſſus fuerat eſſe participem in recactis, & rei veritate fuerat Internuntius ipſorum bannitorum, quemadmodùm principalis diſrobatus primo loco dixerat, & ſic erronea videbatur ex dictis actis, & deuoluta cauſa prædicta ad Regiam Audientiam, quæ ex ordine Suæ Excellentiæ reaſſumptis actis tranſmiſſis per dictam Curiam Locumtenentis vnà cum carcerato dubitari contingit, ſi procedi debuerat ad condemnationē, vel ad dationem termini aduerſus errorē confeſſionis, vel ad actū reiterationis torturæ, & in hoc pręmictendū erat primo & ante omnia tale delictum imaniſſimum eſſe in Regno, atq; deteſtabiliſſimum, ob quod fuerunt tranſgreſſa iura per Proreges, vt contra tales rigoroſè procederetur, ſicuti ex multis ſanctioribus

bus deſuper promulgatis clariſſimè li-
quet, vt in *tit.de exul.* nec dubitandũ erat,
1 quin Rex poſſit ex cauſa ordinaria leges
tranſgredere, *Carau.in pragmat.1.num.4.de*
2 *exulib.* ſicq; Prorex concedit poteſtatem
impunè occidendi ſamoſos, & nororios
bannitos Regni quietem perturbantes,
Reg.de Ponte de poteſt. Proreg. tit. de prouiſ.
fieri ſolit. §.4.*num.*4. vbi *num.*5. quod Pro-
3 rex poteſt omnia exorbitantia cum Col-
laterali Conſilio ex neceſſaria publicæ
vtilitatis cauſa.

4 Et ideò contra talem inquiſitum exta-
bat *Pragmatica prædicta vnica de capient.hom.*
per vim, vbi clarè diſponitur contra ca-
pientes homines per vim, eſſe infligendã
pœnam mortis naturalis ex cauſa talis
compoſitionis, & per informationes ca-
ptas clarè apparebat ipſum cępiſſe homi-
nem per vim ob iſtam cauſam præcipuã,
vltra quod in alio receactu apparebat eſſe
principalem in eo, & participaſſe cum
alijs, quibus accedebat aliud inditium
dato, & non conceſſo, quod fuerat nun-
tius miſſus, adhùc tali pœna puniri de-
buerat ex diſpoſitione *vltima Pragmaticæ*
Comitis Oliuariæ ſituatæ ſub tit.de exul. prag-
*mat.*10. *in nouiſſimis*, ibi: *Item ordinamo, &*
comandamo, che tutte quelle perſone di qualſino-
glia grado, ſtato, e cõditione ſe ſia, che portaran-
no imbaſciate, viglietti, ò poliſe ſcientemẽte per
conto di detti ricatti, incorrino, & s'intendino eſ-
ſer incorſi in la pena di morte naturale, ò di re-
legatione in vita alli nobili, e di galera all'igno-
bili à noſtro arbitrio riſerbata, &c. & dùm ſu-
5 mus in claris, non eſt opus coniecturis, vt
probat *Barboſa princip & loca iuris lit. C.*
*num.*3. ſuppoſito quod talia delicta con-
ſtabant ex depoſitionibus ipſorum cum
iuramento de damno pecuniario, ſicuti
6 de iure comprobatum eſt, quod ſtatur di-
cto damnum paſſi de rebus amiſſis, notat
*Camp.in cap.frequens, & ineffrenata, num.*89.
vbi *num.*5. concludit diſrobationem, &
damnum debere plenè probari, at in prę-
ſenti caſu cernitur benè fuiſſe probatum,
7 non tantùm per teſtes familiares, qui in
hoc caſu furti domeſtici benè admittun-
tur, probat *Polydor.Ripa de nocturno tempo-*
*re cap.*24 *num.*42. *Maſcard.de probat.concluſ.*
831.*num.*35 *Caball.reſolut.crimin. caſu* 282.
8 *num.*12. hinc *Foller. in praxi crimin. in rubr.*
*cap. informat. num.*61 *in fine*, aſſerit, ſi quid
nocturno tempore paterfamilias amiſe-
rit probare hoc poterit per ſuos domeſti-
cos, ſi dicat pridiè eas res vidiſſe, & no-
cte furem fuiſſe in ædibus illuſcente ſole
ſe illas res ampliùs non vidiſſe, vel ſi pa-
terfamilias dicat ſibi datam, ſeù factam
eſſe vim nocturno tempore effractas eſſe
fores, ſeù quid ſimile teſtimonium dome-
ſticorum fidem faciunt, ſed per confeſſio-
nem habitam in tortura.

Accedebat prædictis vulgaris fama,
quæ attendi debet, vt in *Cap.Regni vulga-*
ris fama, quæ concurrebat in illo reo, quæ
nimium obſtabat, nàm mala fama eſt fur-
ti inditium, *Foller. in praxi, rubr. capiat.in-*
*format.num.*75. *Farinac.de furtis, quæſt.*176.
*num.*50. & in nocturnis delictis fama ple-
nam facit probationem *Ripa d.tract. c.*67.
*num.*8. poſtquàm in delictis nocturnis, quę
ſunt difficilis probationis, *idem cap.*56. le-
uiores ſufficiunt probationes, vt ibi ſub-
nectit, maximè in ſimilibus, & in eodem
9 genere mali, nàm ſemper malus præſumi-
tur malus in eodem genere mali *cap ſemel*
de regul.iur.in 6. cum alijs apud *Barboſ.vbi*
*ſupra lit. M. nu.*17. iſte enim inquiſitus non
ſemel, ſed bis reperitur inquiſitus de re-
10 cactis, vndè præſumitur malus in eodem
genere mali, cum per binum actum indu-
catur conſuetudo delinquendi, *Bertazz.*
*conſ.crim.*149.*num.*14.*vol.*1.

Propter quod rectè dici potuiſſet iſtum
reum eſſe ſolitum, & conſuetum tale faci-
11 nus patrare, & tantò magis mala fama
in conſueto furari, inditium facit, *Farin.*
*vbi ſupra num.*51. in tantùm eſt verùm,
12 quod conſuetudo delinquendi non facit
inditium, niſi ſit in eodem genere delicti,
de quo quis inquiritur, *Farinac.conſ.crimin.*
88. *num* 8. *tom.*1.

Et in ſpecie in materia latronum tra-
dit *Pariſ.de ſyndic in verbo latro in fine*, quod
13 ex vnico actu non conſtat quem eſſe la-
tronem, ſed pluralitatem requirit, aſſe-
quitur *Farinac. de furtis quæſt.*166. *num.*14.
*Reg.Sanfelic.deciſ.*4.*ſub num.*6.*vol.*1.

14 Licet autem conſuetus delinquere cri-
minoſus, & malæ famę, non dicatur is, qui
de delicto ſolùm eſt inquiſitus, & proceſ-
ſatus, niſi fuerit conuictus, confeſſus, aut
condemnatus, *Farinac.conſ crim.*61.*nu.*20.
*vol.*1. adhùc tamen in caſu præmiſſo ſtan-
tibus probationibus, & confeſſione facta
15 in tortura, quæ maior probatio eſt quam
oris confeſſio, *l.*1 *ff.de confeſſ.* quo fit, vt Iu-
dex in confeſſo nullas habere partes, po-
16 terit, niſi in condemnando, *Iul.Clar.in* §.
*fin. quæſt.*65.*in princ.*

Verùm, quia per impedimentum pro-
ditum per inquiſitum aſſerentem confeſ-
ſionem eſſe erroneam, non potuit proce-
di ad condemnationem, quapropter dif-
ficultati contingit, an procedendum ad
17 reite-

Digitized by Google

17 reiterationem torturæ, cũ inquiſitus per
reuocationem confeſſionis non videba-
tur in ipſa perſeuerare, *Grammat.deciſ.72.
num.2.* ex mente *Bal. in l.in bonæ fidei, C.de
reb. cred.*

18 Poſtquàm confeſſio iudicialis,& acce-
ptata poteſt ſi erronea fuerit quandocun-
que reuocari, *Farinac.conſ.crim.13.num.10.
tom.1.& conſ.60.nu.79.conſ.185.n.31.tom.2.*
& ità vſq; ad ſententiam, maximè ſi fue-
rit iurata, *Peguera deciſ.Catalon.139.num.3.*

19 Et confeſſio erronea confitenti non
nocet, etiam quod ſit geminata, & ratifi-
cata, *Farinac. d.conſ.185. num.30.* & conſe-
quentèr confeſſio erronea ante finitum
negotium poteſt reuocari, *idem deciſ.94.
nu.4.tom.2.*& confeſſio erronea,ſiuè ſpon-
tanea, ſiuè per torturam poteſt reuocari,
& reuocata non nocet etiam iurata,deli-
berata,geminata,& ratificata, *Perſius conſ.
crim 28 num.1.*

20 Sed hoc benè procedebat in confeſſio-
ne facta ante ratificationem, vt latè exa-
rat *Farinac. in tit.de indic.& tortur. quæſt.38.
num.100.& ſeq* & hoc ſtatim *Godof. à Bauo
in praxi crimin. §.confeſſio, num.22.*

21 Imò confeſſio erronea,probato errore
reuocari poteſt in iudicio, etiam appella-
tionis, *Giurba conſ.16.num.5.& 8.*

22 Cæterum autem ſi fuerit confeſſus in-
quiſitus, & ratificauerit,& indè per Iudi-
cem conceſſus terminus aduerſus confeſ-
ſionem, & tunc delinquens non proban-
do aliquid aduerſus dictam confeſſionẽ
in termino ſibi dato, videtur perſeuerare
in confeſſione delicti, ità in ſpecie tradit
*Foller. in d.praxi,rubr. & ſi confitebuntur, nu.
64* ex mente *Afflict. in Conſtit. Omnes noſtri,
notab. 6.* quod ſatis conferre videtur huic
noſtro themati, nàm facta confeſſione, &
ratificata,conceſſoq; termino,nil fuit cõ-
tra confeſſionẽ probatũ: vndè ex hoc re-
ſultauerat non eſſe iterũ reum torquendũ.

Ex ijs videbatur inferri ad aliud du-
bium,ſi deferendum erat petitioni inqui-
ſiti extra terminum præſentatæ, allegan-
do errorem confeſſionis ex eiſdem actis
depromptam, hoc eſt fuiſſe confeſſum ſe
eſſe participem in delictis,& tamen fuiſſe
nuntium bannitorum,& ſic cõtra depoſi-
tionem principalis, ſicq; vltra interroga-
23 ta eſſe confeſſum,& circa hoc aduerten-
dum erat, quod habemùs deciſionẽ par-
ticularem *Dom.de Franch. 638.* vbi aſſerit
fuiſſe deciſum in S.C.exceptiones rei op-
poſitas poſt confeſſionem per eum factã,
impugnantes confeſſionem fuiſſe admiſ-
ſas, ſed diuerſum factum eſſe oſtenditur
iſtud,ab illo deciſ. allegatæ, nàm in facto
enarrato à *Præſ.de Franch.* fuerũt oppoſi-
tæ exceptiones,& in S.C.procedebatur ex
æquitate, & de benignitate, ideò fuerunt
admiſſæ potiùs ex gratia, quam de iuſti-
tia, in caſu autem noſtro fuit oppoſitus
error in eadẽ Curia Locumtenentis, quæ
functa erat officio ſuo dando terminum,
licet extra terminum fuerat oppoſitum,
nil tamen aduerſari videbatur.Item quia
in illo caſu reus opponebat exceptiones
impugnantes confeſſionem delicti, & in-
digebat probationibus præuio termino,
quo caſu etiam de iure erat cõcedendus,
confeſſionem enim poteſt quis reuocare,
& docere de errore facti, & innocentia,
*Bertaz. conſ.crim.162.num.14. & conſ.153.
num.9.tom.1.*

Exiſtente reclamatione interpoſita, in
caſu autẽ noſtro appellatio ceſſabat, nec
terminus petitus fuerat,ſed tantùm oppo-
ſitum de errore confeſſionis ex eiſdem
actis ex cauſa vbi ſupra, & proptereà diſ-
ſerendum erat. ſi tali exceptioni deferen-
dum erat, vndè priùs erat diſcutiendum,
in quo conſiſtere videbatur error, poſt-
quàm omnes DD. annuere videntur eſſe
24 audiendum reum allegantem errorem,
& vltra ſupra adductos latè *Iul. Clar. in d.
§ fin. quæſt.55. nu.17.* vbi alios cumulat, &
*quæſt.21 num.19.*vbi ſubdit apud eos con-
trarium ſeruari in cõfeſſione facta ſpon-
tè, vel ratificata contra torturam, nàm
illius nunquàm admictitur reuocatio,niſi
25 probato errore, & tùnc confeſſionis er-
ror cenſetur probatus,probando rem ali-
tèr ſe habere, *Farinac. conſil. 106. num.11.
& conſ.129.num.5.tom.2.& conſ.17.num.12.
Perſius vbi ſupra num.2.* & proindè optimè
ſub diſtinctione proceſſit *Alber.Gandin. in
26 tit de quæſt.& torm.num* 24.quod aut error
conſiſtit in facto, aut in iure; nàm ſi in
facto reus errauerit, auditur vſq; ad ſen-
tentiam, quia non videtur confiteri, qui
errauit, *l.non fatetur, ff de confeſſ.* & confeſ-
ſio facta erronea,non præiudicat,ſecus in
errore iuris, *Hector de Guido in tract de con-
feſſ.par.1.cap.12.num.27.* ſin autem errauit
in iure, non poterit contra ſuam confeſ-
ſionẽ venire, *l.error,C.de iuris,& facti ignor.*
27 nùm videndũ erat, ſi iſte error erat in iu-
re, vel in facto, dùm inquiſitus ſe aſſeruit
eſſe nuntium, & non principalẽ compo-
nentem, & complicem ligãdo, & perſua-
dendo compoſitiones, cũ principalis of-
ſenſus ipſum miſſum appellauerat, non
tamen principalem componentem, nàm
28 interponens vnam perſonam pro alia,

F vt ab

Digitized by Google

vt ab altero pecuniam extorqueat, furtũ
commiſtit, *Farinac. de furtis quæſt. 168. n. 29.*
& in hoc *Paris d verbo latro, ſub num. 2. ibi*
verſ. & qui confitetur, dixit, qui confitetur ſe
29 publicum latronem ius cõfitetur, & eius
definitionem, & non factum, & confeſſio
30 iuris nec prodeſt, nec nocet, quia non al-
terat iuris cenſuram, nec ius inducit, *l. or-*
namentorum, ff. de auro, & argento legato, qua-
te aſſerendo ſe compoſuiſſe, & ſucceſſiuè
eſſe complicem delicti, nunc verò erraſſe,
ſed fuiſſe nuntium, errauit in iure, non in
facto, & ob id non erit audiendus, & licet
fuiſſet allegata auctoritas *Foller. d. rubr. &*
ſi confitebuntur, num. 50. vbi concluſiuè di-
31 xit, quod ſi fuiſſet allegatus error confeſ-
ſionis non debet procedi ad condemna-
tionem, ſed debet audiri, & dari terminus
ad probandum, allegat *Gardm. vbi ſupra*,
qui diſtinguit vbi ſupra, licet ipſe *Foller.*
ſicco pede pertranſeat, adhùc tamen per
32 Regiam Audientiam referẽte meo con-
ſobrino Franciſco Antonio Salinas de
menſe Iulij 1611. fuit conceſſus termi-
nus ad docendum de errore, penès Villa-
num Actuar. negari tamen non poterat
quin ex ſua operatione principalis dice-
retur, attenta etiam diſpoſitione *d. Regiæ*
Pragmaticæ Comitis Oliuares, & ampliùs
quia cum non potuiſſet receptum habere
ab alio ipſum interemit; nàm latrociniũ
33 commiſtit qui occidit aliquem, & illum
derubat, *Farinac. conſ. crimin 47. verſ. reſpon-*
detur primo, tom. 1. & conſ. 143. num. 1. tom. 2.

Ob quod videbatur incurriſſe in pœnã
ſtatutam in dicta Pragmatica, cæterum
ſi ſolùm eum vulneraſſet, & furto aliquid
34 ſubtraxiſſet, pœna perpetuæ relegationis
erit plectendus, vt deciſum refert *Regens*
Sanfeliç. deciſ. 40. à num. 1. ad 4. tom 1. & ſic
compilato proceſſu fuit damnatus ad tri-
remes perpetuò, die 3. Auguſti 1611. &
hoc ob variationem teſtium, & confeſſio-
nis, nec in diſcrimine poneretur pœna
ex reiteratione torturæ.

SVMMARIVM.

1 *Iudex delegatus ſemper præſumitur quando in commiſſione adijcitur clauſula* non ſpectans ad iuriſdictionem ordinariam.
2 *Auocatio cauſæ, quæ nàm ſit.*
3 *Iuriſdictio ſtatim ſuſpenditur per auocationẽ cauſæ.*
4 *Vicem gerens alterius dicitur habere iuriſdictionem ordinariam.*
5 *Verbum* recognoſcere, *eſt iuriſdictionale.*
6 *Commiſſio cauſæ vna cum iuriſdictione, reſultat ex verbo* recognoſcere.
7 *Commiſſio facta à ſuperiore inferiori non delegationem, ſed excitationem iuriſdictionis reſpicit.*
8 *Delegatus non dicitur is, cui cauſa commiſſa eſt, in qua erat Ordinarius, ſed tamen iuriſdictio excitata.*
9 *Clauſula*, iuſtitiam faciat, vel quod faciat iuſtitiam, *non operatur de nouo dare poteſtatem, vel delegare, ſed veterem excitare.*
10 *Clauſula*, iuſtitiam faciat, *qualitèr intelligatur.*
11 *Clauſula*, iuſtitiam faciat, *reſtringit reſcriptum ad iuris diſpoſitionem.*
12 *Mandans iuſtitiam fieri, debet procedere, & diffinire ſeruata forma iuris.*
13 *Iudicium vbi cęptum eſt, ibi debet finiri.*
14 *Verba reſcripti debent reduci ad ius commune, licet naturam verborum non patiatur.*
15 *Reſcriptum quodnam ſit.*
16 *Iudex non ſeruans ordinem iuris, pro priuato habetur.*
17 *Iudex in primis cognoſcere debet, an ſit ſua iuriſdictio.*
18 *Clauſula*, quod fiat iuſtitia, *operatur etiam reſpectu executionis.*
19 *Cauſæ in ciuilibus poſt concluſum in cauſa infra decem dies debet expediri.*
20 *Cauſæ criminales debent quamprimum expediri, licet ſit remiſſum arbitrio Iudicis.*
21 *Praxis M. C. circa reſcripta inferioribus lata pro expeditione cauſarum refertur.*
22 *Iudex negligens dicetur, ſi cauſa non expedierit, & per ipſum ſtaret, quo minus procederet in ea.*
23 *Cauſæ quodammodò fiunt immortales, & difficiliùs terminantur.*
24 *Iudex negligens in iuſtitia adminiſtranda, tùnc poteſt alius adiri non obſtante pendentia litis.*
25 *Cauſa deuoluitur ad ſuperiorem ob negligentiam Iudicis.*
26 *Negligentia, item denegatio iuſtitiæ, inducit auocationem cauſæ.*
27 *Iudex negligens in redenda iuſtitia, tùnc iuriſdictio ad ſuperiorem deuoluitur.*
28 *Iudex ordinarius debet eſſe priùs requiſitus ſuper expeditione cauſæ.*
29 *Princeps ſolus, & non alius inferior poterit cauſam inceptam corã Iudice ordinario auocare.*
30 *Comminatio alia eſt expreſſa, & alia tacita.*
31 *Cõminatio ſi expreſſa facta nõ fuerit, videtur facta tacitè.*
32 *Princeps cauſam coràm Ordinario pendentem alteri ſcientèr delegat, tacitè videtur auocare.*
33 *Negligens iuxtà litem ſuam facit, & partĩ læſæ ad damna, & intereſſe actionem in facto tenetur.*

34 *Offi-*

34 *Officialis ab officio remoueri debet ob negligẽtiam ipſius.*
35 *Negligens administrator ab officio remouĕdus.*
36 *Negligentia Iudicis non debet nocere parti.*
37 *Negligentia Iudicis maximũ vitium eſt, quod latæ culpæ, & dolo præſumpto eſſe videtur comparata, & redderetur ſuſpectus.*
38 *Iudex negligens condigna pœna puniri debet, & qua pœna.*
39 *Iudex bonus debet ſtudere in litibus finiendis.*
40 *Negligentia in Iudice non præſumitur.*
41 *Negligens Iudex tùnc dicetur quando à parte requiſitus non adminiſtrat iuſtitiam.*

ARGVMENTVM.

Cauſa commiſſa Iudici ſuperiori ad inſtantiam partis, vt recognoſceret omnia, & de iuſtitia prouideret, an cenſeatur delegata, vel tantùm poſſit cognoſcere de grauamine, & vti ordinarius Iudex procedere.

CASVS VIII.

DE alio fuit hæſitatum in Regia Andientia ſuper caſu relato in præcedenti caſu, poſtquàm in Curia Regij Locumtenẽtis Ciuitatis Coſẽtiæ dùm repériretur N. carceratus inquiſitus de recactis, contra quem fuit proceſſum vſq; ad torturam excluſiuè, & pendente condemnatione illius, eadem Regia Audientia mandauit prædictæ Curiæ vt proceſſum vnà cum carcerato tranſmitteret, & hoc vigore reſcripti Domini Proregis ad poſtulationem partis aduerſæ impetrati, per quod mandabatur eidem Reg. Aud. vt recognoſceret omnia, & de iuſtitia proniderct, ex eo quia præſupponebatur, quod Curia intendebat carceratum liberare, vndè dubitari contingit, ſi talia verba importabant delegationem, ità vt ipſa Reg. Aud. vti delegata potuerat cognoſcere, vel tantùm de aſſerto grauamine præſumpto vti ordinaria, & circa hoc allegabatur doctrina *Marantæ in ſpec. par. 4. principali num 4.* ex aliorum auctoritate dicentis, quod quando in commiſſione diceretur procedat auctoritate noſtra, vel delego, vel committo tibi talem cauſam, vel quando additur commiſſioni aliqua clauſula, quæ non ſpectat ad ordinariam
iuriſdictionem, vt ſi dicatur procedas ap-
pellatione remota, vel alia ſimili clauſula
1 vtatur, tùnc ſemper præſumitur delega-
tus cum alijs exemplis relatis per *Gabr.*
Saray. in Addit. ad ſingul. 89. Matteſil.
At cum in reſcripto prædicto nulla de
ijs mentio facta fuerat, meritò ex verbis
expreſſis videbatur iuriſdictio ordinaria
concedi, & principalitèr dùm Princeps
audito grauamine Curiæ Locumtenen-
tis Iudicis ordinarij reuocauit ab eo cau
2 ſam alteri committendo, auocatio eſt li-
tis pendentiæ coràm inferiore ad ſupe-
riorem abſq; prouocatione facta transla-
tio, *Andr. Gayll. pract. obſeru lib. 1. obſeru. 47.*
nu. 8. talis enim auocatio facta à ſuperio-
re priuat inferiorem, nè poſſit vti iure
ſuo, *Scaccia de appellat. quæſt. 3. ſub num. 79.*
cuius iuriſdictio ſtatim ſuſpenditur *Gail.*
3 *ibidem num. 2.* dùm igitur reſcriptum fue-
rat commiſſum eidem Regiæ Audientiæ,
4 certum erat, quod in locum Iudicis ordi-
narij ſucceſſerat, nàm Vicemgerens alte-
rius dicitur habere iuriſdictionem ordi-
nariam, *Afflict. in Conſtit. Fidelium, num. 7.*
& ſi attendantur verba commiſſionis,
dùm ibi exprimũtur verba illa recogno-
5 ſcat omnia, nàm tale verbum, *recognoſcat*,
eſt iuriſdictionale, *Card. in clem. 1. quæſt. 11.*
de offic. deleg.
6 Et ex hoc reſultare cernitur commiſſio
cauſæ vna cum iuriſdictione nouiſſimè
probat *Gratioſ. Vberti de modo, & ratione ci-*
tandi par. 3 tit. de citat. ordin. in verſ. proùt etiã.
7 Quo fit, vt commiſſio ſuperioris facta
Ordinario non delegationem, ſed excita-
tionem iuriſdictionis reſpicit, *Andr. Gail.*
pract. obſeruat. lib. 1. obſeruat. 41. num. 6. & ſic
8 delegatus non diceretur is, cui cauſa eſt
commiſſa, in qua aliàs erat Ordinarius, &
ſolũ ſua iuriſdictio excitata dicitur, *Ma-*
rant. in ſpec. par. 4 quæſt. 5. num. 77. cum alijs
apud *Epiſcopum Sperell deciſ. fori Eccleſ. 31.*
num. 9. tom. 1.
Nequè officit clauſula indè ſequens, &
de iuſtitia prouideat, poſtquàm vbicunq;
9 Dominus commictit cauſam Iudici ordi-
nario, dicendo poteſtas faciat iuſtitiam,
vel mandamus poteſtati, quod faciat iu-
ſtitiam, vel ei committimus, non videtur
de nouo ei dare poteſtatem, vel delegare,
ſed veterem ordinariam exercitare, *cap.*
licet & cap. penult. de offic. ordin. Matt. Matte-
ſil d. notab. 89.
10 Et propterea vt aduertit *Marant. d. p. 4.*
diſt. 9. ſub num. 5. quod talis clauſula, *iuſti-*
tiam faciat, intelligitur, quod Commiſſa-
rius ſeruet iuris ordinẽ, & veritate com-

F 2 perta

Digitized by Google

perta faciat id, quod iuris eſt, idcircò
nil inducit noui, ſed ſimplicitèr Princi-
pem ad ius ſe referre, dicunt *D.D. poſt Io.
Arnon. comment*. 8. & ex alijs probat *Didac.
de Mari ad Gram. deciſ. 62. num*. 8. reſtringit
11 enim reſcriptum ad iuris diſpoſitionem
Andriol. controuerſ. 53. *num*. 2. ſubdens *nu* 9.
vt Iudex nõ dicatur merus executor, nàm
12 etiam ſi fuiſſet delegatus Principis, qui
mandat, vt iuſtitiam faciat, debet proce-
dere, & diffinire ſeruata forma iuris, *Pal-
ma in ſuo diuerſ. iuris communis, & Regni p*. 1.
gloſ. 9. *num*. 8. quanquam autem de iure ſit
ordo iudicij actendendus, & conſequen-
13 tèr vbi cęptum eſt iudicium ibi determi-
nari debeat, ad *text. in l. vbi cęptum, ff. de iu-
dic*. & ſic ipſa Regia Audientia cognito
grauamine prętenſo mandare poterat de
iuſtitia, vt ipſa Curia Locumtenẽtis pro-
cedere debuiſſet ad expeditionem cauſæ
prędictæ, & ſignantèr vt fuit prouiſum, nè
ipſa Curia procederet ad liberationem
inquiſiti in conſulta ipſa Regia Audiẽtia.
14 Nihilominus quia reſcripti verba de-
bent reduci ad ius commune, licet natu-
ra verborum non patiatur, ex multis pro-
bat *Conſ. Fabius Anna conſ*. 62. *à num*. 32.
15 *& ſeq*. ex quo reſcriptum propriè eſt id,
quod ſcribitur ad obſeruantiam iuris, vt
16 *ibi ſubdit num*. 39. quocirca Iudex non ſer-
uans ordinem iuris pro priuato habetur,
idem Andr. Gail. lib. 1. *de pace publica cap*. 5.
num. 8.
17 De iure enim probatum eſt, vt Iudex
in primis cognoſcat an ſit ſua iuriſdictio,
ad *text. in l*. 2. *§. ſed ſi dubitetur, & l. ſi quis
ex alieno, ff de iudic*. cum alijs apud eundem
Andr. Gail. in tract. de pignor. actio. obſeru. 15.
ſub num, 1. latè *Muſcatell. in praxi S.C. lib*. 1.
par. 5. *gloſ. reſeruatis num*. 36. *Alber. Oliua in
ritu* 10. *Curiæ Archiepiſc. Neap. num*. 2.

Et propterea conſiderata commiſſio-
ne cauſæ prædictæ vigore clauſularum
allegatarũ, non ſolùm iuriſdictio deman-
data fuerat in procedendo, ſed etiam in
ſententiando, atq; exequendo, etenim
18 clauſula prædicta, *quod fiat iuſtitia*, opera-
tur etiam reſpectu executionis, ſi eſt fa-
cienda, vel ne, *vt ſubdit ibi Anna num*. 48.

Idcircò die 21. Iulij . referente
meo conſobrino Franciſco Antonio Sa-
linas Auditore, fuit per ipſam Regiam
Audientiam deciſum, quod cauſa rema-
neat in eadem Regia Audientia non tan-
tùm ex rationibus ſupra addictis, quàm
etiam quia dicta Curia diù protelauerat
expeditionem cauſæ, poſtquàm ex iuris
19 diſpoſitione cautum eſt, quod in ciui-
libus poſt concluſum in cauſa infra de-
cem dies cauſæ debent expediri, vt notat
Carau. in ritu 148. ſed in criminalibus de-
20 bet Iudex quamprimũ procedere ad ex-
peditionem cauſæ, vt notat *Campag. in cap.
quod decreta, num*. 4. licet hoc ſit relictum
arbitrio Iudicis, vt probat *Scaglion. in ritu*
243. ſed per *Cap. Regni Quorundam* man-
datur, quod ſi tales cauſæ infra ſemeſtre
non fuerint expeditæ, deuoluuntur ad
M.C.V. *& ibi Camp. num*. 8. ponit praxim
21 de hoc, quomodò ipſa M.C. procedere
debeat comminando vt infra bimeſtre
tempus expeditio fiat, aliàs auocetur,
ſed hodiè tale tempus eſt abbreuiatum
arbitrio Iudicis, vt dixi.

Sin autem Iudices prolongauerint, &
partes conquerẽtes diluuerint denegan-
do, vel retardãdo iuſtitiam, tùnc M.C.V.
cæteriq; Superiores ſub comminatione
mandant, vt procedant ad expeditionem
cauſæ infra tot dies, ſub pœna auocatio-
nis, vt notat *Paris de ſyndic. verbo negligen-
tia, in princ. Campagn. in cap iniunxit, num*. 22.
& in cap. quorundam, nu. 8. & ità inquit ſer-
uari in vtriſq; foris, *Alber. Oliua in ritu* 10.
*Cur. Archiep. Neap. Muſcatell. in praxi S.C.
lib*. 1. *par*. 7. *gloſ. condemnando, nu*. 11. *cum ſeq*.
Ergo dùm talis ordo non præceſſerat, ne-
mo conqueri poterat de negligentia Iu-
dicis quòad expeditionem cauſæ prædi-
ctæ; vndè videbatur tale decretum inter-
poſitum, corruere. Verùm, quia compertũ
fuerat Curiam ipſam diù cauſam prote-
laſſe, & dilataſſe illius expeditionem, vn-
dè reſultare videbatur notoria negligen-
tia in promptu, & tùnc Iudex negligens
diceretur, ſi cauſam nõ expedieit, & per
ipſum ſtaret quo minus non procedere-
tur in ea, vt inquit *ibi Paris nu*. 2. & præci-
22 puè in hoc Regno pręſertim in omnibus
Tribunalibus cauſæ omnes ferè immor-
23 tales efficiũtur, & difficillimè terminan-
tur, vt tradit *Carau. vbi ſupra num*. 1. *in fine*,
licet hoc procedere videatur ob multitu-
dinem cauſarum, ſed vbi ceſſat talis mul-
titudo, ſecus videtur, propterea attenta
24 tali negligentia, quando primus Iudex
eſt negligens in iuſtitia adminiſtranda,
quia tùnc alius poteſt adiri, non obſtante
litis pendentia coràm primo, ex multis
probat *Iacob. Philipp. Port. lib*. 3. *comm. concl.
in concl*. 22. *ſexta limit*. & tùnc cauſa abſquè
25 dubio deuoluitur ad Superiorem, vt la-
tiùs proſequitur *Oliua vbi ſupra in princ.*
imò *ſub num*. 4. allegando *Andr. in l. Impe-
rialem, §. prætereà, col*. 6. *verſ. eadem ratione, de
probib. feud. alien. per Feder*. concludit, quod
de iure

de iure ciuili ex negligẽtia cauſatur de-
uolutio ad Superiorem, & non mirùm, ſi
auocatio fieri non debet niſi præceden-
te negligentia Ordinarij, etenim negli-
26 gentia, item denegatio iuſtitiæ inducit
auocationem cauſæ, ità ex *Concil. Trident.*
Cap. Regni Neap. & Ritu Sicil probat *Scaccia*
de iudic. cap.66. num 12. & eo quia Iudex
27 negligens in reddẽda iuſtitia, iuriſdictio
ad Superiorem deuoluitur, *Afflict. in Conſt.*
Iuſtitiarius, num. 20. ideò debet Ordinarius
28 eſſe priùs requiſitus pro expeditione
cauſæ, vt poſt *Marcheſan. Scaccia de appellat.*
quæſt. 15. *nu.* 280. & *quæſt.* 17. *ampl.* 16. *nu.* 55.
quanquam hoc ſeruatum non fuiſſet per
ipſam Regiam Audientiam, dùm aduerſa
Pars adijſſet Excellentiſſimũ Proregem,
qui mandauerat eidem Reg. Aud. vt om-
nia recognoſceret, & de iuſtitia prouide-
29 ret, ſolus Princeps, & non alius inferior
poterit cauſam cęptã coràm Iudice Or-
dinario auocare, ex *Gail. Cumia, & alijs,*
probat *Scaccia de iudic. cap.66. nu.* 21. vndè
30 cum talis comminatio alia ſit expreſſa,
& alia tacita, *Muſcatell. vbi ſupra in Addit.*
lit. B. & Andr. Gail. lib. 1. *obſeru.* 41. *num.* 11.
& 12. quia expreſsè facta non fuerat, vi-
31 debatur tacita facta auocatio cauſæ, vt
optimè dixit *Gail d. obſeru.* 41. *num.* 12. ità
loquens tacita, ſi Princeps cauſam corã
32 Ordinario Iudice pendentẽ, alteri ſcien-
tèr deleget; nàm tùc tacitè cenſetur auo-
caſſe, ex *cap. cæterum, de reſcript. & cap. pa-*
ſtoralis, § fin. eod. tit. Rota in nouis. deciſ. 6. *in-*
cip Si petatur. Marant. d. par. 4. *dict.* 6. *nu.* 37.
quocirca ipſa Regia Audientia non erat
aſtricta monitiones facere dictæ Curiæ,
ſed tantùm vt prædictum eſt eidem man-
dare, vt acta cum carcerato trãſmitteret,
ad hoc vt omnia reuideret, & de iuſtitia
prouideret, quo fit, cum talis negligentia,
dictæ Curiæ vrgeret, & de iure cautum
33 eſt, quod qui negligens iuxtà litem ſuam
faciat, per *text. in cap.* 1. *§. Iudices, de pace te-*
nenda, & iur. firm. Bald. ibi nu. 6. & quod par-
ti læſæ ad damna, & intereſſe actione in
factum teneatur, vt notat *Bart. in l.* 4. *§. in*
eum, num. 1. *ff. de damno infecto,* per illum *tex.*
Alex. ibidem num. 2 *et* 4. *Bart. in l. fin ff de var.*
extraord. cognit. Scruff. conſ. 79. *num.* 4. *cent.* 1.
incip. Quod prędictæ, Bart. in l. 1. *num.* 2. *C. de*
pœn. Iud. qui malè iud. DD. ibidem, hęc Andr.
Gail d. lib 1. *obſeru.* 28. *ſub num.* 7. *verſ. præte-*
reà obitèr, & ſequitur num. 8. item quod ab
34 officio remoueri poſſit, ſi magna eius ſit
negligentia, *text. ſingul. in l. ſi quos, C. de of-*
fic. præf. Prat. Orient. & in l. eum qui, C. de pro-
tur. Gloſ. in l. mancipia, C. de ſeru. fugit. verbo
35 *exigatur,* vbi dicit, quod negligens admi-
niſtrator ab officio remouendus ſit, &c.
36 & ob id negligentia Iudicis non debet
nocere parti, *Seſſæ deciſ.* 130. *num.* 54. *tom.* 2.
ſed ſibi ipſi cum talis negligentia in Iu-
37 dice maximum vitium ſit, ſiquidèm eam
eſſe latam culpam, vel dolum præſumptũ,
ex *Bald. in d. l. mancipia, & Parid. d. verbo ne-*
gligentia, & verbo electio, ac alijs notat *Ca-*
uagnol. ad decreta Mõtisferr in decreto 23. §. 5.
num. 1. non mirùm ſi ex hoc redderetur
Iudex ſuſpectus.

38 Et conſequentèr puniri condigna pœ-
na, vt refert *Menoch. de arb. Iudic. caſu* 341.
& qua pœna erit puniendus in hoc caſu,
refert *Afflict. in Conſtit. Statuimus, num.* 51.
cum bonus Iudex ſtudere litibus finien-
dis, *l.* 2. §. 1. *ff. de recept. arbitr. Anton. Faber in*
ſuo Codice lib. 3. *tit.* 7. *defin.* 13. *num.* 2. & licet
39 negligentia in Iudice non præſumatur,
40 *Gail. d. obſeru.* 28. *num.* 4. & Iudex per negli-
gentiam differre iuſtitiam miniſtrare nõ
præſumatur, *Miſinger. ſingul. obſeru. centur.* 2.
obſeru. 74. *num.* 2. adhùc tamen diceretur
41 negligens, quando à parte requiſitus non
adminiſtrat iuſtitiam, *vt ibi ſubdit num.* 3.
facit *Additio Muſcatell. vbi ſupra,* alia de-
duxit, & ideò dùm aduerſa Pars aditum
habuit ad Dom. Proregem, pręſupponen-
dum erit pluries inſtitiſſe pro expeditio-
ne cauſæ, & obtempto tali reſcripto, fuit
huiuſmodi prouiſum per ipſam Regiam
Audientiã ex rationibus ſupra deductis.

APPENDIX.

1 *Actus actiuorum eſt in patiente bene diſpoſito.*
2 *Actus agentium ſunt in patiẽte bene diſpoſito.*
3 *Cauſa cępta ordinariè ſi poſteà ordo fuerit peruerſus, an poſſit de nullitate dici.*
4 *Cauſa ordinariè cępta, an poſſit ſummariè terminari, & num.* 12.
5 *Cauſa criminalis deuoluta ad ſuperiorem, an ordinariè erit terminanda ſtantibus nouis inditijs, vel extraordinariè ex præeminentia, affertur deciſio, num.* 6.
7 *Iudicium ſummariè ceptum contra foruſcitos, eodem modo proſequi debet.*
8 *Iudex procedere debet iure ordinario.*
9 *Iudicium criminale cęptũ ordinariè, non poteſt Iudex variare, & procedere extraordinariè.*
10 *Cauſa eodem modo quo cępta fuit, debet terminari.*
11 *Quemadmodùm in principali cauſa fuit proceſſum per horas, ità in cauſa appellationis.*
13 *Cauſa incępta coràm Iudice habente ſpecialem poteſtatem procedendi conceſſa per ſuperiorem, ſi indè alteri fuerit commiſſa, an eodem*

dem modo in ea procedi poſſit, affertur deciſio, num.14.

15 *Cauſa ſemel ſummariè commiſſa ſemper in ſequentibus huiuſmodi durat, etiam ſi ad alios Iudices deuenirent, & deciſio affertur, nu.16.*

ARGVMENTVM.

Cauſa ordinariè cępta, an poſſit in ea poſtmodùm ſummariè procedi, & è contra.

APPENDIX CASVS.

IN eadem cauſa relata in præcedentibus
caſibus, fuit etiam difficultatum in eadẽ
Regia Audientia, quò poſtquàm in talibus
delictis recacti violentèr commiſſis,
procedi ſolet ad modũ belli, ex abrupto
cũ poteſtate militari ſub libero arbitrio,
& talis poteſtas nulli Officialium cõceſſa
videtur, niſi id ſpecialitèr conceſſa fuerie
à Domino Prorege, at cum talis Curia
Locumtenentis Ciuitatis Coſentię talem
poteſtatẽ non haberet, proceſſit contra
inquiſitũ iuris ordine ſeruato, & proptereà
cũ talis cauſa deuoluta fuerat de
mandato eiuſdem Dom. Proregis eidem
Regiæ Audientiæ, quæ talem poteſtatem
habuerat, fuit dubitatum an in eadem
cauſa procedere debuerat iuris ordine
ſeruato, vel ad modum belli, & videbatur
affirmandũ, vt procedi potuiſſet ad modum
belli, ſuppoſito tali ſubiecto criminis
recacti violenti, ex regula illa Philo-
1 ſofica, quod actus actiuorum eſt in patiẽte
benè diſpoſito, & actus regulatur ſecũdum
naturam ſui ſubiecti, *l eius.ff de oper. libert. Barboſ. princip. iuris &c. lit. A. num.43.*
2 allegat ſupradictum axioma, quod actus
agentium ſunt in patiẽte benè diſpoſito,
l.1. C. de hæred. inſtit. cum aliis ibi citatis.

Reperi *Carau. in ritu* 288. *num.*33. diſputantem
quæſtionem ipſam, ſi cauſa cępta
3 ordinariè, & poſteà fuerit ordo peruerſus,
an poſſit dici de nullitate, concludit
tamen contra mentem *Andr.* quod non,
& id declarat quando cauſa eſſet cępta
ordinariè, ordo iuris fuerit peruerſus per
errorem, non autem quando ex propria
partium voluntate, & conſenſu, quoniam
tùnc nulli dubium eſſet, quod poſſint pęnitere,
& ſummariè procedere, ſequuti ſūt
eum *Muſcatell. in praxi S.C. lib.2. par.1. gloſ. potentior, num.4. 9. & 10. Scaccia de iudic. c.76. ſub num.* 9. ſed hoc non videtur facere ad
rem, quàmuis nec etiam partes id agere
4 poſſent, vt cauſa ordinariè intentata poſſit
ſummariè determinari, refert *Maranta in ſpec. par.4. diſt.9. nu.213.* ſed contra opinionem
Carau. licet in caſu prędicto non
proceditur diuerſimodè ad partis inſtantiam,
ſed *Foller. in ſua praxi crimin. rubr. audiant. excuſat. ſub nu.*14. quęrit in quadam
5 cauſa ibi relata de homicidio commiſſo,
deuoluta ipſa ad Regiam Audientiam
Principatus Citra, inter cætera dubitari
contingit, ſi debuerat in eadem Regia
Audientia procedi ordinariè, ſuppoſito,
quod noua ſuperuenerãt inditia, vel poſſit
procedi extraordinariè ex præeminẽtia,
vbi ſub *nu.*149. *verſ. circa ſecundum*, diſ-
6 cuſſis omnibus pro hac parte concludit,
& refert ità fuiſſe deciſum per dictam Regiam
Audientiam, ſed in puncto adducebatur
deciſio relata per *Io. Grand. de bello exul in prædicam pati, 3. quæſt. ſpeciali 17. nu* 2.
vbi refert iudicium cęptum ſummariè,
7 etiam cęptum cõtra foruſcitos ſequi debere
eodem modo, & non ad modũ belli,
proùt in facto habuiſſe teſtatur *Camp.* ab
eo relatus, quod fuit approbatum in Re-
8 gio Collaterali Conſilio, Iudex enim tenetur
procedere iure ordinario, non autem
extraordinario, *Maur. Burgius de modo procedendi ex abrupto, quæſt.93. num.31.* iudi-
9 cium criminalitèr cęptum ordinariè, nõ
poteſt indè variari, & procedi extraordinariè,
nouiſſimè probat *Eliſeus Danza de pugna Doctor &c. tom.1. tit. de poteſt. ad modũ belli, cap.6. nu.11. ex Petra ad Gram. deciſ* 34. *num* 6. *Camp in cap. ſi cum ſceleratis, num.*56.
Io. Grand. de bello exul. in ſpect. 77. *nu.*1. cauſa
10 enim eo modo quo eſt incepta, eodemq;
modo debet terminari, vt deciſum retulit
*Praeſ. de Franch. deciſ.*520. de qua meminit
*Capiblanc. in pragm.*8. *num.*54. *de Baron.*
quod appellatio cum ſit eiuſdem naturæ,
11 ſicut cauſa principalis in ea fuerit per
horas proceſſum, eodem modo procedi
debuerat in cauſa appellationis, ſic etiã
12 iudicium ordinariè cęptum, & plenariè
non poſſe ſummariè proſequi, tenet *Velaſc. deciſ.*78. *num.*8. & de his pleniùs verba
feci in *meo voto* 25. *par.*1. ſimilitèr quã-
13 do cauſa fuerit incepta per aliquem Iudicem
habentem ſpecialem poteſtatem
procedendi conceſſa per Superiorem, ſi
indè fuerit cõmiſſa, an etiam huiuſmodi
procedi poterit, proùt accidit præteritis
annis fuiſſe reſcriptum Regiæ Audientiæ
Calabriæ vt procederet cõtra homicidas
cum ſclopis, cum abbreuiatione foriudicationis
ad modum belli, deindè in ſub-

ſcripta

Digitized by Google

ſcripta cauſa fuerat per eundem Proregẽ
commiſſa M.C.V. dubitari contingit, an
14 eodem modo procedi debuerat, reperi
Egidium deciſ.41. ſi Papa, quem citat *Caſ-*
ſador.deciſ.8 de reſcript.nu.5. & Veſtr.in pra-
15 *xi lib.5.num* 2. dicentes, quod cauſa vbi
ſemel ſummariè committitur ſemper in
ſequentibus inſtantijs ſummariè ducat,
quod etiam ad alios Iudices in ea ſubro-
gatos extendi ſolet vbi *Granat.* citat *Oldr.*
conſ.255. Felin. in cap.vlt. num.10. de teſt. &
vltra eos addo *Puteum deciſ.426.par.2.* vbi
refert, quod cauſa cõmiſſa Officiali pro-
cedendi iuxtà formam ſtaturorum, ſi de-
indè fuerit commiſſa Auditori, determi-
nanda cenſetur cum dicta forma ſtatuti
per rationes ab eo adductas, *& ità deciſum*
16 *fuit in Collaterali Cõſilio ad relationem Iudi-*
cis Macedonij, in cauſa Antonini Buccherij in-
quiſiti de homicidio cum illis de Pariſio de anno
1614. & ad maiorem cautelã iuſſum fuit
per Collateralẽ, vt de nouo concederetur
dicta poteſtas M. C. per literas particula-
res, & indè ità exequuti, quàmuis hodie
extat nouella *pragm.52.de armis*, & ſic fuit
exequutum in eadem Regia Audientia,
è cõuerſo ſi cauſa fuerit cępta ſummariè,
ſiuè iudicium ſummarium an poſſit ordi-
nariè proſequi, *Catau. in ritu 288. num.28.*
affirmatiuè concludit, ſequitur *Muſcatell.*
in praxi S.C. lib.1.gloſ.petitur,num.34. & la-
tiùs *in meo voto 25. num.85. & ſeq.* vbi ca-
ſus refertur.

SVMMARIVM.

1 *Copia repertorum an concedatur in crimine diſrobationis, & quando procedat, num.3.*
2 *Copia proceſſus informatiui denegatur, quando proceditur ex abrupto.*
4 *Copia inditiorum danda erit à Iudice habente liberum arbitrium.*
5 *Deciſio S.C. affertur quando copia repertorũ ſit concedenda in criminalibus Fiſco reluctante.*
6 *Copia confeſſionum ſociorum criminum concedi an debeat reis inquiſitis.*
7 *Verba* Cap. Regni Conſtitutionem diuæ memoriæ *ponderantur, & qualitèr intelligantur, num.8.*

ARGVMENTVM.

Copia repertorũ an, & quando reis erit concedenda, & quid in copia confeſſionis ſociorum.

CASVS IX.

CVm fuiſſent torti quidam inquiſiti
de diſrobatione in ſtrata, ex pro-
ceſſu informatiuo per Reg. Aud.
Calabriæ Citra, & confeſſi fuiſſent deli-
ctum, cęteri verò non, quapropter conceſ-
ſis defenſionibus, petierunt copiam re-
pertorum, & paritèr copiam confeſſionũ
duorum inquiſitorum, licet per dictam
Regiam Audientiam fuiſſent tantùm ca-
pita, non autem copia conceſſa, & cum
iterum inſtatum fuiſſet, pro dicta copia
dubitatum fuit, an cum effectu eſſet con-
cedenda, poſtquã in caſu prædicto diſro-
1 bationis, non conceditur copia reperto-
rum, vt tradit *Camp. in capit. diu iam, &*
pluries nu. 9. ex mente *Bartholom. de Capua*
quem citat *Muſcat. in praxi crimin. in tit. de*
furt.rapin.& latroc. ſub rubr.de priuil.dict.de-
lict.num.55.
2 Quemadmodùm etiam quando proce-
deretur ex abrupto copia proceſſus infor-
matiui denegatur, refert *Maur. Burgius in*
tract de modo proced.ex abrupto, quæſt.11.n.12.
& quæſt 15.num.5. & quæſt.33.num.13. Mu-
ta in pragm.Siciliæ tit.2.pragm.6 nu.9.& ſeq.
3 Quàmuis ibidem *Camp.* concludere vi-
deatur id procedere contra famoſos la-
trones diſrobatores ſtratarum, & in caſu
de quo agebatur, non alitèr famoſi latro-
nes dici potuerant, cum per vnicum actũ
diſrobationis reperiebantur inquiſiti, &
ad hoc *Farinac.conſ crim.84.num.12.vol.1.*
4 tradit, quod copia inditiorum dandæ ſũe
à Iudice etiam habente liberum, & abſo-
lutum arbitrium, & ibi alia diſcutit, imò
idem Farinac. conſ crim.156. num.46. tom.2.
refert, quod copiæ inditiorum, & defen-
ſiones dandæ ſunt in atrociſſimo crimine
etiam læſæ Maieſtatis diuinæ, & humanę,
probans etiam tales copias dandas eſſe
reis, etiam ſi non fuiſſent petitæ, neq; de-
negandæ, & contraria conſuetudo non
valet, & de hoc agit *Bertazzol. in conſ. cri-*
min.130 tom.1. ibi *Additio* vbi allegat *Affl.*
in deciſ.391. ſed hodie ex nouella *deciſ. de*
5 *Franch.629.* idem tractando cenſuie deci-
ſum fuiſſe non alitèr eſſe concedendam
copiam repertorum Fiſco reluctante in
criminibus grauioribus, at cum hoc cri-
men inter atrociora connumeretur, me-
ritò concedi non debuerat, & ità iudica-
tum per eandẽ Regiam Audientiam ad
relationem Franciſci Antonij Rocca il-
lius Auditoris, penès Villanum Act.
6 Quò verò ad copiam confeſſionum
ſociorum iàm extat exemplum in *Capit.*
Regni

Digitized by Google

Regni incip Conſtitutionem diuæ memoriæ, ibi, *Et declarando præcipimus, tùnc demùm confeſſionem ipſam talẽ habere vigorẽ quãdo præmiſſi nominati per eam reperiantur forè leues, & infamatæ perſonæ, mandantes vt ijs, qui tanguntur ex confeſſione prædicta detur copia nominum, & dictorum, & confeſſionis eiuſdem probatorum, etiam per quæ leues, & infamatæ perſonæ illam confeſſionem eandem volumus efficacitèr aperiri, & propter eam Officialem ad quẽ ea res pertinet contra notatos in confeſſione prædicta de ijs, quæ confeſſio continet, non expectato proindè alio noſtro mandato inquiſitionem facere poſſit, & ex efficio procedere contra eos vt tùm nominatos datæ eis vt ſupra copia in iuſtis eorum defenſionibus audiant, & admictant, &c.*

7 Vndè ex *verbis dicti Capituli* Aduocatus inquiſitorum prætendebat copiam omnium repertorũ, ex verbis illis detur copia nominum, & dictorum confeſſionis eiuſdem probatorum, & ità *d. Capit. Intelligit Camp. in cap. Regni Subiungendo, ſub n. 8. verſ. & talis copia*, tamen ſi ponderentur verba *illius Capit.* loquuntur in caſu ſuo ſcilicet confeſſionis; quia ſuper tali confeſſione fundatur diſpoſitio *illius Capit.* vndè ibi dicitur, detur copia nominum, & dictorum confeſſionis eiuſdem probatorum, etiam per quæ de leuitate, & infamatione perſonæ conſtare aſſeritur, & vt-
8 cumq; ſit inſpecta tali diſtinctione *d. Cap. Conſtitutionem diuæ memoriæ*, ſi fuerint rei inquiſiti leuioris vitæ, & infamatæ, non debet eis dari copia, ſecus è contra, vt proſequitur *Camp in d. cap. Subiungendo*, vbi concludit, quod per *d. cap. Subiungendo ſublata ſit talis differentia*, ſi erit leuis, vel non leuis vitæ perſona, nàm ſemper datur copia repertorum. de reliquis *Ambroſin. in proceſſu informat. lib. 3. cap. 1. per totum.*

SVMMARIVM.

1 *Iniuria facta ſocio, cenſetur facta conſocio.*
2 *Socio iniuriato in deambulãdo, cẽſentur etiam omnes alij conſocij, iniuriati, & offenſi.*
3 *Socij itineris vti odioſi repelluntur à teſtimonio.*
4 *Socij offenſi, vel vulnerati, non ſunt idonei teſtes contra offendentem.*
7 *Iniuria facta vni ex ſocijs, dicitur communis, ideò non dicitur idoneus teſtis.*
6 *Iuramento damnum paſſi ſtatur ad probandũ illud, quod procedit quando ciuilitèr proceditur, ſecus criminalitèr.*
7 *Iuramentum in litem ſuper qualitate, & quantitate rerum furatarum, non datur contra furem, quando agitur criminalitèr, & quando.*
8 *Iniuria facta vni, quando cenſetur facta alijs conſocijs.*
9 *Latrones ſunt publici hoſtes, et diffidati, poſſunt occidi, & ad furcas ducendi.*
10 *Inimicitia oritur inter latrones, & Regem ob bonum publicum.*
11 *Animus principalitèr attenditur in delictis.*
12 *Socius itineris an poſſit deponere de iniuria illata ſocio, & quando declaratur, num. 13.*
14 *Conſocij quãdo admictuntur ad teſtificandum.*
15 *Conſocij admictuntur in teſtes in crimine furti, ſcù recatti in Campanea.*
16 *Conſocij admictuntur in teſtes, quando veritas aliundè haberi non poteſt.*
17 *Socij participes criminis admictuntur in delictis occultis, & difficilis probationis.*

ARGVMENTVM.

Socij itineris an teſtificari poſſint aduerſus delinquentes contra conſocium, & quando.

CASVS X.

HÆſitatum fuit in Regia Audientia Calabriæ Citra, quod poſtquàm fuerant carcerati duo latrones de attentatis recactis, dùm pertranſirent tres homines, & vnus ipſorũ magis diues eos ligauerunt, & tentauerunt ipſum diuitem recactare, alij verò ſocij itineris licet fuiſſent capti, & ligati, ſed indè dimiſſi depoſuerunt de tali attentatione conſocij, & proindè cum fuiſſent ſocij itineris, nullam fidem facere videbantur contra tales diſrobatores.

1 Quocirca Aduocatus Pauperum ſe fundabat in eo, qualitèr cum fuiſſent facta talis iniuria eorum conſocio, cenſebatur facta eis, iuxtà *Gloſ. in l. item apud Labeonem, § tenetur, ff. de iniur.* latè *Farinac. in eius praxi crim. quæſt.* 105 *num.* 286. *iterum in tract. de teſtib quæſt* 60. *num.* 402. vndè citat *Felicius alleg.* 28. *nu.* 15. *par.* 1. *Io. Arnon. emblem.* 59. & ſocio iniuriato, ſeù offenſo in in deambulãdo, ſeù in itinere cenſentur
2 & omnes alij ſocij ipſius iniuriati, & offenſi, *Almont. Ciacius conſ.* 12. *num.* 21.
3 Propter quod repellũtur à teſtimonio tanquàm principales, & odioſi delinquẽtium, vt latè proſequitur *Cepoll. conſ. crim.* 32. *col.* 6. & meliùs *Grammat. deciſ.* 25. *nu.* 2. vbi ait non eſſe credendum ſocio itineris, quia iniuria illata alicui, videtur etiã illata ſocio itineris, & licet dicatur, quod ſint

ſint ſocij in itinere offenſi, adhùc tamen
4 ſocij alicuius offenſi, & vulnerati non sũt
idonei teſtes contra offendentem, ſeù vul-
nerantem, *Farinac.conſ.crimin.166 num.11.*
5 *tom.2.* & iniuria facta vni ex ſocijs, dici-
tur communis, & non dicitur idoneus te-
ſtis, probat *Almont.Ciaſius diſcept.crimin.ad*
deſenſam,tom.2.diſcept.27.num 43. Foller.in-
ter conſ.crim.diuerſ.tom.1.conſ.137 num.1.in
nouiſſ. cum alijs apud *Merend.conſ.66.nu.1.*
& Io.Arnon.vbi ſup.

6 Et ſi dicatur, quod ad probandũ damnũ
paſsũ, ſtari debeat iuramẽto damnũ paſſi,
quod procedit cõtra ipſos delinquentes
tanquàm doloſos, vt proſequitur *Gloſ. in*
Conſtit. Si damna, ſuper verbo damnis clande-
ſtinis, verſ.nunquid propter difficultatem, Sera-
phin.de priuileg.iuram.priuil.17. vbi *num.12.*
latè *Mancin.in tract.de iuram. p.4.effect.122.*
& notat *Campag.in cap frequens,num.92.* vbi
num.91. cenſuit, quod circa probationem
rerum àmiſſarum admictuntur ſocij, & fa-
miliares, hoc tamen procederet quando
ciuiliter procederetur, non autem crimi-
7 naliter, quoniam iuramentum in litem
ſuper qualitate, & quantitate rerum fura-
tarum, & illius valore non datur contra
furem, quando agitur criminalitèr, poſt
Io.Boniſac in libro de furtis, §.vel etiam vſus
eius,nu.32. Farin de ſurtis,quæſt.168.num.32.
vbi *num.41.& ſeq.* ſubſequitur, quod iura-
mentum in litem contra furem, raptorẽ,
latronem, & ſimiles ſuper quantitate, &
rerum derobatarum non datur niſi præ-
uia Iudicis taxatione, & quid in iſto caſu
conſiderare debet Iudex, tradit *num.43.*
nàm tùnc furtum ipſum, vel damnum de-
bet legitimè, & per veras probationes
oſtendi, non autem per iuramentum, ex
Bart Grat.& alijs citatis, vbi per *Seraph.n 13.*
poſtquàm in ciuilibus facit inditium in
criminalibus, *Boniſac.vt ſupra num 33.*

8 Ex aduerſo autẽ contra inquiſitos re-
plicabatur reſpectu primi benè procede-
re, quãdo adeſſet inimicitia inter vtraſq;
partes, vel per aliquem ipſorum, & tùnc
certum erit, quod iniuria vni facta, cenſe-
tur facta omnibus, & procederet regula
contraria, vt non poſſint eſſe teſtes con-
ſocij, vt dictum eſt ſupra, iuxtà opinionẽ
Maſcard. concluſ.1318.num.7.& Vulp. quos
nouiſſimè probat *Peritiſſimus Doctor Eli-*
ſeus Danza de pugna Doctor.tom.3.tit.de in-
ditus proximis &c.cap.7.nu.17. vel inter eos
rixa vrgeret, prout loquuntur *Cepoll. &*
Gram.ſupra relati.

9 Et propterea ſi benè ipſi latrones ſint
publici hoſtes, & diffidati, vt refert *Paris*
de Puteo de ſyndic.verbo latro, de quo ſupra
caſu *Reg Tapia in ſuo Iure Regni tom.6.rubr.*
de public.latron.num.3. ideò poſſunt occidi,
& capti, ad furcas ducendi probat *Leand.*
Galgagn. ad ſtatuta Vrbis lib. 2.cap. 58. poſt
Io. Boniſac. in libro de furtis, §.inuito domino,
num.35.& in §.quod iure naturali,num.19. ta-
lis enim inimicitia contracta eſt per eos
10 vniuerſaliter ob bonũ publicum à Re-
ge, vt in *Conſtit.Pœnam corum,* vbi *Afflict.* ni-
mirùm quia hoſtes publici dicuntur in
d. Conſtit. nàm ſi tales talia agunt ad ter-
rorem animo depredandi, & furandi, &
11 non mirùm ſi in delictis animus princi-
paliter attenditur, non tamen exitus, &
euentus, latè *Farinac. in eius praxi crimin.*
quæſt 98.num.176.

12 Et non mirandũ, ſi ſocius itineris pote-
rit deponere de iniuria illata ſocio, ſe-
cundum *Bald.in l.quoniam.* vbi *Salic. nu.8.*
C. de teſt. cum alijs citatis per *Farinac. in*
tit.de oppoſit.contra perſ.teſt.quæſt.60.illat.15.
num. 402 quidquid dixerunt *Maſcard. &*
13 *reliqui,* niſi iniuria illata in ſe reuocaue-
rit ſocius, vt *ibi Farinac.num.403.* declarat,
quod putat ipſe cognoſci, & probari ex
ſignis, verbis, & alijs coniecturis, quæ
omninò ceſſabant in caſu prædicto, imò
paritèr ipſi teſtes fuerunt capti, ligati,
14 & indè dimiſſi, nec aliter de iniuria,
& damno conſocij curantes, & proprio
illud diſſimulantes, cuius rei cauſa in te-
ſtes admitti debuiſſent, iuxtà *conſil. Vul-*
pelli 87. in princ.

15 Sed quia agebatur de furto, ſeù recactu
in Campanea, quod eſt delictum enorme,
& exceptuatum, quo nàm caſu rectiſſimè
conſocij in teſtes admictuntur, vt optimè
probat *ipſe Danza* ſummus practicus, &
verſatiſſimus in Tribunali Regiæ Audiẽ-
tiæ Principatus Vltra, cuius verba hic re-
ferre non pigebit, cũ ſint in terminis ter-
minantibus *num.22. verſ.aut verò ſocius iti-*
neris, vel in itinere deponit de furto facto
contra ſocium euntem ſecum, prout in
dies accidit, nàm viatores, & deambulan-
tes vnici, & ſocialiter iter faciũt, ſunt ag-
greſſi à latronibus eos depredãdi, vel in-
terficiendi, & antequàm ad actus depre-
dationis deueniant ad eas terrendum ali-
quos maletractant, vel litigant, & impo-
nunt pallium in faciem, vel eos proſter-
nere iubent, vel ad locum ſecretum du-
cant, nè cognoſcantur, & indè alios ſpo-
liant, furantur, vel ledunt, & dubitatur an
iſti ſocij ligati, vel detempti, vel leſi, vel
facie coperti, fidem faciunt, ſi deponunt
de furto, vel ſpoliatione facta, vel homi-

cidio commiſſo ſine alia offenſa ſequuta
in ſocios,eum quibus accedebant Aduo-
cati pauperum ſolent allegare ſupradictã
regulam, vt ſocius criminis non facit fi-
dem, & ex hoc cum delictum non poſſit
aliundè verificari,niſi per eoſdem euadũt
latrones pœnã, imò audaciores efficiun-
tur ad ſic delinquendum, tu verò aliam
diſtinctionem adhibeas, quod aut iſti ſo-
cij ſunt tantùm impediti, ligati,& facie
obumbrati, nè delinquentes cognoſcant
nulla alia lęſione ſequuta;ſed indè liberi,
& illęſi dimiſſi, & tùnc dicas eorũ depo-
ſitionibus plenàm fidẽ adhibendam eſſe,
deponũt enim de facto, in quo ipſi inter-
fuerunt; Aut verò iſti ſocij nedum ligati
detempri ſunt, & impediuntur, nè vltrò
progrediantur ad denuntiandum delicta,
verùm etiam à latronibus concuſſi ſunt,
aut vulnerantur,ſiuè maletractantur, ſiuè
allo modo ſunt offenſi, & tùnc quàmuis
videantur offenſi, & in facto proprio de-
ponere, tamen probant cõtra delinquen-
tes latrones,& tantã fidem faciunt,quan-
tam facit dictum illius, qui deponit vti
principalis in ſe, & teſtis in alios, de quo
dixi ſupra *tit.de confeſſ. cap.6. per totum*, &
in caſu ſimili huiuſmodi ſocios deponen-
tes fuiſſe admiſſos,delinquentes punitos,
& deciſum refert *Ioan. Baptiſta de Thoro in
compend. deciſ. Cur. Archiep.Neap. verbo ſo-
cius itineris, fol. 40. impreſſo poſt primum to-
mum in ſuo compend. dec. Regni*, ſumus enim
in delictis atrocibus, & in quibus veritas
alitèr haberi non poteſt, quo caſu etiam
inhabiles recipiuntur,hæc ille,vbi alia re-
fert,quapropter data enormitate iſtorum
delictorum commiſſorum in Campanea,
hoc eſt diſrobationum, latrociniorum,&
recactotum non tantùm probari poſſunt
per eoſdem conſocios itineris, ſed etiam
à conſocijs ipſorum crimina patrantiũ,
tùm quia veritas aliundè haberi non po-
16 teſt,quo caſu ſocij,& participes criminis
admictuntur in teſtes, vbi veritas aliundè
haberi non poteſt, *Farinac. conſ. crimin. 41.
nu. 12. verſ. & nihilominus*, tùm etiam quia
licet ſint publica quòad loca,ſunt tamen
occulta reſpectu perſonarum in eis non
habitantium, & ideò ſocij, & participes
17 criminis admictuntur in delictis occul-
tis, & difficilis probationis, *idem conſ. 38.
num. 1. verſ. & ibi delictum, tom. 1.* & ſic de-
clarationes duorum foruſcitorum plenã
probationem facere, probat *Io. Grand. de
bello exulum, in vltimo prædicamento, ſpecia-
li 90.* latiſſimè *Muta in pragmat. Sicil. tit. 47.
num. 33. & ſeq.* & propterea nulla habita
de ijs ratione, ex quo aderant alij teſtes
de viſu ligationis fuerunt per Regiam
Audientiam condemnati.

SVMMARIVM.

1 Conſtit. Si quis in poſterum, §. illud, *enu-
cleatur, & qualitèr procedat, num. 13.*
2 *Negatiua directè an admictatur.*
3 *Negatiua non admictitur quando delictum eſ-
ſet plenè probatum.*
4 *Confeſſus ſponte delictum, non præſumitur in
ſe mentiri, etiam ſi in tortura confiteretur.*
5 *Confeſſio aliorum reorum in delictis enormi-
bus, an probet contra alios.*
6 *Defenſio eſt de iure naturali, & cuilibet pro-
miſſa aſt.*
7 *Inquiſitus in ſuis defenſionibus poterit negati-
uam probare, & qualitèr.*
8 *Negatiua coarctata loco, & tempore magis
attenditur in fauorem rei, quam affirmatiua.*
9 *Teſtes deponentes ſuper negatiua coarctata lo-
co, & tempore præferuntur teſtibus fiſci de-
ponentibus, & affirmatiuam, & qualitèr pro-
cedat.*
10 *Teſtes fiſci, & rei æquales, præferũtur teſtibus
rei ad defenſam, etiam ſi teſtes fiſci eſſent di-
gniores, num. 11.*
12 *Confeſſio vnius alteri non nocet.*
24 Conſtit. Si quis in poſterum *eſt rigoroſa.*
15 *Reus an poſt publicationem teſtium poſſit ſuas
probationes, & exceptiones producere.*

ARGVMENTVM.

Articuli de directo contrarij
depoſitionibus teſtiũ Fiſci,reijci
an debeant, vel admicti pro de-
fenſione reorum.

CASVS XI.

Conceſſis defenſionibus per Regiam
Audientiam Calabriæ Citra qui-
buſdam inquiſitis de recactu in
ſtrada commiſſo poſt torturæ illationem,
præſentauerunt articulos de directo con-
trarios contra diſpoſitiones teſtium fiſci,
quarè fuit dubitatum quid agendum,pro
Fiſco fuit oppoſitum vt reijcerentur tan-
quàm impertinẽtes, & pro eo videtur ex-
1 tare *Conſtit. Regni Si quis in poſterum, §. illud
etiam apertiſſimè*, vbi diſponitur, quãdo ab
imponente defenſam, fuerit per tres te-
ſtes probatum contemptum, contra ipſo-
rum

rum dicta, videlicet, quod res alitèr ſe ha-
bebat per tres teſtes contrarios probari
non poſſit; nàm ſi teſtes per quos defen-
ſa impoſita contenta probatur, erint
probatæ fidei, & opinionis benè, & tùnc
promptum eſt ipſorum teſtimonium ſta-
re, aut pars contra ipſorum perſonas ex-
cipere poſſe cõfidit, quo caſu parti obie-
ctiones contra perſonas prædictorum teſtium
nnn negamus defenſiones rei iudi-
catæ pacti conuenti, & ſimiles, quæ non
directo contra dicta ipſorum teſtium op-
ponuntur, ſunt verba formalia *text.* ibi
Gloſ. notat *in verſ. per contrarios*, probando
2 negatiuam, quæ regularitèr non admicti-
tur directè, & alia *Gloſ. ſuper verbo videli-
cet quod res*, inquit, non prodeſt ei, quia
hoc eſt de directo contra dicta teſtium,
vt falſum dixiſſe videatur, quod npponi
3 non poteſt, præthereà quando delictum eſ-
ſet plenè probatum, nullatenùs negatiua
admicteretur, ità ex *Pugnat. in pragmat.* 4.
num 144. *de falſ.* notat *Eliſeus Danza de pu-
gna Doctor. tom.* 3. *tit. de negatiua, cap. vnico
num.* 39.

Accedebat inſuper prædictis, quod cõ-
tra iſtos inquiſitos extabant duo confeſ-
ſiones couſociorum criminis, ob quod
fuerunt condemnati, & quemadmodùm
contra ipſos ſtandum ſit; nàm confeſſus
4 ſponte delictum, non præſumitur in ſe
mentiri, *Grammat. deciſ.* 56. *num.* 64. etiam
ſi fuerit facta in tortura, nàm etiam ſpon-
tè diceretur facta, *Foller. in praxi crim. rub.
& ſi confitebuntur, num.* 89. *in* 2. *par. tertiæ par-
tis, Præſ. de Franch deciſ.* 638. *num.* 6. quantò
magis contra alios ipſorum confeſſio va-
5 leret maximè iu ijs delictis exceptuatis, vt
ipſemet *Foller. d. rubr. & ſi confitebuntur, p.* 3.
num 102. *cum ſeq.* & quomodò eſſe debeat
de iure capitulorũ, vt probet plenè con-
tra alios docet *Præſ. de Framb. deciſ.* 570.

6 Pro parte verò inquiſitorum diceba-
tur, quod defenſio eſt iuris naturalis, &
iuris naturę eſt, vt quis ſe defendat in cri-
mine per fas, & nefas, & naturalis eſt vi-
uendi dulcedo, *Grammat. deciſ.* 36. *num.* 51.
& adeò in ſpecie adducebatur aurea do-
ctrina *Foller in rubr. recipiantur defenſiones
7 reorum, num.* 31. dicẽtis, quod vbi quis in-
quiritur de delicto in defenſionibus ſuis
ad eludendum, & tollendum inditia exi-
ſtentia contra eam poteſt probare nega-
tiuam coarctatam loco, & tempore vſque
toto illo die fuit alibi, & quod indè non
diſceſſerit, nec diſcedere poterat, quin
fuiſſet viſus, vt dicunt DD. per eum rela-
ti, proùt in cõtingenti caſu relato ab *Ho-
ratio Perſio conſ crimin.* 13 *num.* 12. ſeruatum
fuiſſe, teſtatur ex *Boſſ. & Farinac. ibidem re-
8 latis*, nàm negatiua coarctata loco, & tem-
pore ad fauorẽ inquiſiti magis actenden-
da, quam affirmatiua, *Farinac conſ crim.* 22.
num. 6. *tom.* 1. etenim negatiuè virtus eſt, vt
omnem deneget potentiam, & neceſſita-
tem inducat, *Giurba conſ. crim.* 19. *num.* 68.
& ad corroborationem præmiſſorum
optimè *Danza vbi ſupra num.* 37. hæc for-
9 malia verba protulit, & teſtes deponentes
ſuper hac negatiua, coarctando locum, &
tempus, præferuntur teſtibus deponenti-
bus pro Fiſco, & *Farinac. cit. quæſt.* 65. *num.*
224 225. & 226. & *num.* 154 & 234. *Intri-
gliol. conſ.* 6. *num* 117. & 118. *Mantic. cit loco,
Viu. deciſ.* 166 *nu.* 3. & 4. & *Afflict. deciſ* 324.
num. 9. & 10. affert, vt teſtibus deponenti-
bus pro reo ſuper negatiua coarctando
locum, & tempus pręferantur teſtibus Fi-
ſci affirmantibus, quod procedit in actu
momentaneo, *Paul. Bellon. de poteſt. eorum,
cap.* 130. *in fine*, & ſequitur *num.* 38. & adeò
eſt fauor rei deſiderandus, vt ſi reperian-
tur in proceſſu examinati aliqui teſtes
pro Fiſco contra reum, & reus ad defen-
ſam alios examinauerit, & produxerit, &
10 teſtes Fiſci, & rei æquales adhùc præfe-
rantur examinati ad defenſam, & ſic pro
reo iudicandum eſt, *Alex. conſ.* 136 *vol.* 2. &
11 *conſ.* 121. *num.* 11. *vol.* 7. Imò ſi teſtes Fiſci
digniores eſſent, adhùc pro reo eſt iudi-
candum, *Innocent. Vital conſ.* 1. *num.* 20. *poſt
pract. crim. Tartagl. fol.* 120. *hæc ille*, quæ om-
nia ſatis videntur facere pro deciſione
12 articuli, eo ampliùs, quia cõfeſſio vnius,
alteri non nocet, *Farinac. conſ. crimin.* 185.
num. 32 *tom.* 2.

13 Replicabatur ad *text. d. Conſt.* quia ibi
id ſpeciale conceſſum eſt, & propterea ad
alios caſus non debet extendi, cum ipſa
14 *Conſt. Sit odioſa*, vt notat *Bartholom. de Ca-
pua ibi verſic. nota quod hæc Conſtitut.* imò
Gloſ. ibi in d. verbo videlicet, inquit, vt tamen
verba Conſtitutionis rectè intelligantur,
videtur hoc accipiendum poſt publica-
tionem teſtiũ, tùnc enim habet fieri pro-
batio contra dicta, ſed autem benè poſ-
15 ſet reus probare quaſlibet ſuas legitimas
probationes, & exceptiones, vbi notabi-
litèr idem notat *Andr. verſ. illud etiam*, vt
procedat poſt aperturam, quod hodiè eſt
expeditum per *Capit. Regis Roberti Propo-
ſito*, vbi etiam antè aperturam permiſſum
eſt reo quaſcumque defenſiones, cum
releuantes offerre, atquè probare exce-
pto vno caſu, vt ibi, quare fuit deciſum
in dicta Regia Audientia ad relationem

Auditoris Franciſci Antonij Rocca, ta-
les exceptiones eſſe admictēdas de men-
ſe Auguſti 1611. Paterni, penès Villanum
Actuarium.

S V M M A R I V M.

1 *Qua pœna puniuntur percutientes faciem cũ deformitate, & cicatrice, & ratione probatur.*
2 *Pœna triremium ſucceſſit loco damnationis in metallum.*
3 *Iudici licebit pœnam legis minuere ante ſententiam, quando crimen non eſt probatum.*
4 *Torqueri an poſſit reus repulſatis teſtibus de viſu ſuper exiſtentibus alijs de fama, ad hoc vt torqueri poſſit.*
5 *Tortura inferri non debet quando crimen conſtat per vnum teſtem de viſu, & per publicam famam.*
6 *Tortura datur in ſubſidium, & num. 9.*
7 *Probationes debent eſſe luce meridiana clariores.*
8 *Pœna minui, & augeri poteſt ex cauſa.*

A·R G V M E N T V M.

Qua pœna puniri debeat vulnerans aliquem in faciem, ſi delictum per vnicum teſtem de viſu cõſtet repulſatum, exiſtentibus alijs de fama.

C A S V S XII.

INquiſitus quidam N. reperiebatur in
Regia Audientia Calabriæ Citra de
vulnere illato in faciem euiuſdam P.
cum deformitate, & cicatrice, & tale deli-
ctum conſtabat per depoſitionem vnius
teſtis de viſu iàm repulſati in defenſioni-
bus, & per alios de fama, vndè contingit
hæſitari in dicta Regia Audiẽtia ſi debe-
ret puniri, & qua pœna, & nõ eſt dubium,
1 quin pro tali delicto imponitur pœna tri-
remium, quod etiam Romæ ſeruari, teſta-
tur *Farinac. in tit. de delict. & pœn. quæſt.* 18.
ſub nu. 98. verſ. vndè non immeritò, ex eo quia
ob tale vulnus in faciem illatum non ſo-
let ſequi mors, vt inquit *Iul. Clar. in §. fin.
quæſt. 89. ſub nu. 5.* quem ſequitur *Bertazz.
conſ. crimin. 356. num. 27. tom. 2.* vbi plura ad-
duxit, præcipuè circa deformitatem ci-
catricium, maximè factarum in faciem,
vt per exempla oſtendit *Muta in pragm. Sicil. tit. 39. à num. 2. ad 6.*

Eapropter poſtquàm verſabatur in
materia pœnæ vltra relegationem, iuxtà
Capit. Regni Tormenta, ex eo quia pœna
2 triremium ſucceſſit loco damnationis in
metallum, vel opus metalli, vt ex pluribus
probat *Maſtrill. deciſ. 163. tom. 2.* verùm
quia ipſi Domini tres Auditores fuerunt
inter ſe diſcordes, nàm vnus ipſorum, qui
erat Commiſſarius, votauit eſſe condem-
nandum ad triremes, alter verò in exiliũ,
tertius autem votauit eſſe torquendum,
vndè difficultari contingit, quorum vo-
torum aliquod erat exequendum, nàm
ſi attendebatur votum Commiſſarij, cer-
tum erat, quod pro tali delicto pœna tri-
remium impoſita extat, vt per *Farinac. vbi
ſupra*, ſi enim attendi videbatur ſecundũ
votum condemnãs ad pœnam exilij pro-
bari videbatur, ex doctrina *Par. de ſyndic.
verbo compoſitio, num.* 5. citati per *Grammat.*
3 *deciſ. 42. num.* 15. dicentis, quod Iudici li-
cet pœnam à lege ſtatutam minuere ante
ſententiam, quando crimen non eſt liqui-
dè probatum, & huic conuenit *deciſio Maſtrill.* 187. de cõſimili caſu agentis, hoc eſt
de tribus Iudicibus tria vota proferenti-
bus diuerſa, & deciſũ retulit debere exe-
qui votum illud, quod erat pœnę minoris
illatæ, tertium votum fuit, vt torqueretur,
& hoc optima ratione fulcitum ex aurea
doctrina *Grammat. in deciſ* 11. *num.* 11. vbi
4 concludit, repulſatis teſtibus de viſu, &
ſuperexiſtẽtibus alijs de fama, adhùc tor-
queri debet reus inquiſitus per iura, &
auctoritates ab eo citata, vbi latiùs proſe-
quitur, & hoc confirmatur ex auctoritate
Marantæ ipſ ſpecul. par. 6. num. 329 actu 2. vbi
5 tradit torturæ appellationem non debere
admitti in crimine, de quo conſtat per
vnum teſtem de viſu, & per publicam fa-
mam, quia non appellatur, quo fit, vt cum
fuerint repulſati, ex quo de iure repulſari
poſſunt teſtes de viſu, ac etiam de fama,
Foller. in praxi crim. rubr. concedatur repulſa,
6 *num.* 15. reddebatur informatio capta du-
bioſa, & ideò tortura debet dari, quia ip-
ſa in ſubſidium datur, *Ant. de Ball. in tract.
crim. lib.* 1. *tit. de indit. quæſt.* 6. *num.* 1. & pro-
ptereà non obſtabat primum votum, quia
nõ videbatur delictum plenè probatum,
7 vt ordinaria pœna puniri potuiſſet, quia
probationes debent eſſe luce clariores,
l. fin. C. de probat. neq; aliud ſecundum vo-
tum, nàm etſi pœna minui, & augeri poſ-
ſit ex cauſa, *l. aut facta, ff de pœn.* non tamen
procedit ex defectu notorio probationis,
8 quoniam tũnc aut debet abſolui, aut con-
demnari, vndè benè tortura inferre de-
buerat,

buerat, quæ datur in ſubſidium, quando
9 indicia defenſionibus non ſunt euacuata,
Reg. Rouit. in pragm.1.num.40. de bonis prod.
indè certiòratus Eccell. Prorex de præ-
dictis mandauit Collat. Conſil. eſſe exe-
quutioni demandandum votum torturæ,
die 27.Octobris 1611.& ità exequutum
per ipſam Regiam Audientiã, penès Vil-
lanum Actor.Mag.

SVMMARIVM.

1 *Foriudicatio prouenit ex banno, neq; procedi ad bonorum annotationem eo ommiſſo, nu.2.*
3 *Foriudicatio procedit à bannitione.*
4 *Foriudicatio elapſo anno à die banni promulgatur.*
5 *Tempus foriudicationis abbreuiatur à Principe in caſibus arduis.*
6 *Poteſtas procedendi ad modũ belli, ſeù militari, idem denotat, quod conceſſio liberi arbitri.*
7 *Bannum in foriudicatione exigitur.*
8 *Bannũ præcedere debet, vt poſſit proferri ſententia foriudicationis.*
9 *Annus foriudicationis incipit à die banni.*
10 *Foriudicatio principalitèr oritur ex contumacia.*
11 *Sententia foriudicationis robur accipit à contumacia.*
12 *Banna ſunt contra ius commune, ſed municipali iure inuenta.*
13 *Bannum,& iuris ſollemnitas municipalis, quæ dependet à contumacia.*
14 *Annotatio bonorum,et forbannũ in foriudicando ſunt de iure ciuili.*
15 *Sollemnitates iuris in probatorijs,& deciſorijs iudicij militaris ſunt ſublatæ.*
16 *Modus militaris ex abrupto procedẽdi,& proceſſus conſiſtit abſquè ſollemnitatibus Iudicis ordinarij.*
17 *Forbannum, & annotatio bonorum ſi fuerint ommiſſa non annullant foriudicationem.*

ARGVMENTVM.

Procedi an poſſit ad foriudicationem contumaciæ ex ſuperueniente ordine Superioris Iudicis vigore poteſtatis extraordinariæ ommiſſo banno.

CASVS XIII.

Difficultari etiam contingit in eadẽ
Reg.Aud. Calabriæ Citra in cauſa
cuiuſdam inquiſiti, qui occiderat
eius matrem,cõtra quem fuit proceſſum,
& fuit contumax reputatus, indè cum ſu-
perueniſſet ordo Suæ Excellentiæ conce-
dendo poteſtatem extraordinariam eidẽ
Regiæ Audientiæ, vt procederetur extra-
ordinariè ad modum belli, ſi potuiſſet
procedi ad foriudicationẽ ommiſſo ban-
no, poſtquàm ex *Conſtit. Pœnam eorum.* ſta-
tutum eſt antequàm quis foriudicetur,
priùs banniatur, vbi *Andr. in princ.* notat,
quod foriudicatio à bannitione proue-
1 nit,& niſi priùs banniatur, nunquàm for-
iudicatur, vbi ponderat ad idem *Cap. Re-
gni Siuè quis,* ibi: *Quam foriudicationem tùnc
procedere volumus, cum bannitus fuerit ob con-
tumaciam criminis,cuius pœna eſt mors natura-
lis,&c.*& ità exorditur tela iudiciaria cri-
minalis per *Foller.in eius praxi, in rubr. ban-
niantur, in princ.*& in alia *rubr.foriudicantur,
in princ.* & ſequitur ibi: An quod Iudices
M.C.V. nunquàm foriudicant, nec bona
2 confiſcant bannitorum excepto tertia
mobiliũ, niſi de publicatione banni con-
ſtat per publica documenta,vel aliàs legi-
tima, & ex tùnc computat annum, & be-
3 nè vndè conſpicitur foriudicationẽ pro-
cedere à bannitione, *Afflict. in d. Conſtit.
num.*19

4 Inſuper quia foriudicatio fit elapſo an-
no à die banni, iuxtà *d. Conſtit. Pœnam eo-
rum,* quod non poſſit abbreuiari, cum ſit
lex Regni, ſed tantùm hoc tempus foriu-
5 dicationis abbreuiatur ad beneplacitum
Excell. Proregis ſtante eius ampliſſima
poteſtate, *Præſ.de Franch deciſ.*213.*num.*36.
quod indiſtinctè obſeruatur in caſibus
arduis, *vt ipſe ibidem fatetur num* 35. de cu-
ius ordine quilibet Officialis, & Curia
poterit tẽpus ipſum reſtringere quotieſ-
cumq; aliqua cauſa alicui committitur,
6 vt procedat ad modum belli, & militari
modo;quæ idem denotat,& importat cõ-
ceſſionem liberi arbitrij, & poteſtas pro-
cedendi contra inquiſitos, vt tradit *Mu-
ſcatell in praxi crimin. rubr.de priuil. furti, &
rapino,num.*24.

7 Et quod requiratur bannum in foriu-
dicatione,ex *Grammat.conſ.*1.*nu* 17.& *Car-
leual.de iudic.tom.*1 *num.*754.& 714.probat
Danza d tract.de pugna Doctor. tom 3.*tit.de
var.delict.cogn.cap.*4.*num.*34. ſicq; bannum
8 præcedere debet,vt poſſit proferri ſenten-
tia foriudicationis, *Scialoya de foriudic.c.*9.
*num.*5.

num.5.& 7. & tale bannũ fieri debet con-
tracta contumacia, & elapſo anno à die
9 dicti banni, reus poteſt ſoriudicari, & an-
nus currit à die dicti banni, probat *Scia-
loya de foriudic. cap.*10. *num.*2. vbi *num.* 29.
quærit, & quid ſi tempus banni ſit abbre-
uiatum à ſtatuto, quo tempore debet in-
cipere currere dictum tempus breuiatum
reſolui currere à tempore banni, ex ra-
tionibus ibi relatis, vndè conſpicitur eſſe
neceſſarium bannum promulgari, cum
talis abbreuiatio contineat tempus anni
breuiandi vigore talis poteſtatis.

10 Ex aduerſo autem dicebatur ſoriudi-
cationem procedere principalitèr ex cõ-
tumacia rei, vt colligitur ex *Conſt. Pœnam
eorum*, & ponderat *Conſ. Campana d tract. de*
11 *foriud. reſol.*3.*nu.*3 & ab ipſa contumacia,
præſertim ſentẽtia ſoriudicationis robur
accipit, *Præſ. de Franch. deciſ.*463.*num.*4. &
propterea ſtante contumacia contracta
procedi poterit ad ſoriudicationem vi-
gore dictæ poteſtatis militaris.

12 Præterea quia talia banna ſunt contra
ius commune inuenta, ſed de iure muni-
cipali, vt tradit *Conſ. Campana in tract. re-
ſolut.*20.*ſub num.*1. & ſic videtur eſſe quæ-
13 dam ſollemnitas iuris municipalis de-
ſumpta eſt *Conſt. Grandis vtilitas*, quod de-
pendet à contumacia, vt ibi *Afflict nu.*10.
notat, ſicquè annotatio bonorum, & ſor-
14 bannum in foriudicando, ſunt de iure ci-
uili, probat *Danza tract. de pugna Doctor.
tom.*3. *tit. de ſentent. foriudic. cap.*1. *num.*12.
ad 29.

15 Quo fit, vt cum talis iuris ſollemnita-
tes in actis probatorijs, & deciſorijs iu-
dicij militaris ſint ſublatæ, vt dixit *Ioan.
Grand. de bello exul. in prædicamento quando,
quæſt.*3 *num.*4.*&* 7. & iterùm in *ſpeciali* 59.
& modus procedendi ex abrupto proceſ-
16 ſiuus conſiſtit abſq; ſollemnitatibus iu-
dicij ordinarij, inquit *Maur. Burg. de modo
proced ex abrupto, quæſt.*3.*num.*10. hinc opti-
mè *Danza vbi ſupra*, ſub diſtinctione quæ-
rit, ſi ſollemnitates, quæ interueniunt in
fotiudicatione, poſt anni circulum de-
beant adhiberi in ſoriudicatione facien-
da cum termini abbreuiatione, *& ibi ſub-
dit num.*29. ad noſtrum propoſitum, ſic di-
cens, ſed tantùm cenſentur relaxatæ illæ
Iuris ciuilis, proùt ſunt ſorbannum, an-
17 notatio bonorum, quorum ommiſſio nõ
conſideratur, nec forindicatio annullari
poteſt ex defectu annotationis non factę,
vel ſorbanni, vt ſcriptum reperies in meo
1 *tom tit. de foriudic. cap.*1 *num.*4. & iterùm
ſuper hoc eodem 3. *tom. tit. de var. cognit.
cap.*4.*num.*33. nunc addo *Conſiliar. Arias de
Meſa variar. reſolut. cap.*36.*num.*3.*lib.*1. *No-
uar de grauam. vaſſall. tom.*3.*grau* 9 *num.*16.
& ſic fuit deciſum in eadem Regia Au-
dientia.

SVMMARIVM.

1 *Relatione pendente nil poteſt innouari, cum ſit actius ſuſpenſiuus.*
2 *Innouari nil poteſt per Iudicem à quo pendente reſcripto relationis faciendæ, & ſimilia.*
3 *Relatio, & appellatio æquiparantur, vt iuriſdictio ſuſpendatur.*
4 *Odia reſtringenda fauores amplianda ſunt.*
5 *Appellatio ab vno interpoſita, prodeſt conſortibus.*
6 *Reſcriptum ab vno impetrato, iuuat omnibus conſortibus non tantùm in ciuilibus, quàm in criminalibus procedit, num.*7.
8 *Reſcriptum impetratum ab vno, non refertur ad alios non nominatos in eo.*
9 *Reſcriptum ambiguum debet intelligi ſecundum ſupplicationem.*
10 *Reſcriptum intelligitur iuxtà petita.*
11 *Mentio conſortium in precibus ſi nulla facta ſit illis non prodeſt, & qualitèr intelligatur.*
12 Text. in l. ſi quæ ſeparatim, ff. de appell. *ponderatur.*
13 *Remiſſio non fit Baroni, niſi reo conſtituto in carcere.*
14 *Contumax perdit fori priuilegium.*
15 *Pro contumace nemo loquitur.*

ARGVMENTVM.

Procedi an poſſit cõtra reum inquiſitum ſubiectum inferiori Iudici exiſtentibus ordinibus in contrarium, nè Iudex ſuperior ſe intromicteret, & ampliùs accedente reſcripto, vt quando relationem faceret Ill. Proregi.

CASVS XIV.

COmmiſſo furto in ſtrata publica per quoſdam Satellites, & Magiſtrũ Actorum Regij Locumtenẽtis Ciuitatis Coſentiæ, & captis aliquibus ipſorum in fortijs Regiæ Audientiæ fuerunt torti, quorũ aliqui tanquàm confeſſi fuerunt ſuſpenſi, reliqui verò non confeſſi, obtinuerunt reſcriptum ab Excellentiſſ.

Prorege

Prorege, vt Regia Audiencia relationem
faceret de contentis in memoriali porre-
cto per eundem Locumtenentem petentē
remiſſionem ſuorum ſubditorum, tantò
magis exiſiētibus alijs prouiſionibus di-
ctantibus, quod ipſa Regia Audiētia mi-
nimè cognoſcere habeat de famulis eius
Curiæ, & Actuarijs, & pendente relatione
p̃dicta, fuit captus alius Satellis cōtumax
pro dicto delicto, vndè cōtingit dubitari,
ex quo tractabatur de delicto tàm enor-
mi, & exceptuato, ſi poterat procedi cōtra
dictum inquiſitum non obſtante dicto re-
ſcripto, & pro dicto inquiſito plura dedu-
cebantur, vt contra ipſum minimè proce-
di debuiſſet, tantò magis exiſtente tali re-
ſcripto, ac etiam dictis prouiſionibus.

1 Et Primò, quia relatio eſt actus ſuſpen-
ſiuus, ſicut appellatio, nàm relatione pen-
dente nihil poteſt innouari, *l.fin.* vbi *DD.*
C.de relat. Marant. in ſpeculo par.6. in 2. actu
*num.*10. quem citat, & ſequitur *Marant. in*
*ſpec. par.6. in 2 actu num.*10. quem citat, &
ſequitur *Muſcatell. in praxi S.C. lib.2. par.1.*
gloſ. in forma, num.98. & 99. & 100. vbi in
in ſpecie loquitur de reſcriptis Proregis,
2 eiuſq; Collat. Conſ. quibus pendentibus
nihil erit innouandum per Iudicē, à quo
copiosè *Lancellott. in tract. de attent. par. 2.*
*cap.12. de attent. appell. pend. lib.4. num.*18. qui
in eadem *par.2. cap.8. num.*2. retulit, quod
3 relatio, recuſatio, & appellatio æquiparā-
tur quòad hoc, vt iuriſdictio ſuſpēdatur,
& nihil poſſit innouari.

Secundò dicebatur, quod etſi in reſcri-
pto ipſo non alitèr fuiſſet expreſſum no-
men iſtius rei contumacis, adhùc ratione
4 connexitatis cauſæ intelligendum erat,
cum odia ſint reſtringēda, & fauores am-
pliandi, *cap. odia, de regul. iur. in 6.* tantò ma-
gis ſicuti in appellatione dicitur, quem
ſi ab vno ex reis interpoſita fuerit, prodeſ-
5 ſet alijs litis conſortibus, ad *text. in l. am-*
pliorem, C. de appellat. Muſcatell in praxi S.C.
*lib.2. par.1. gloſ. tenebitur, num.*37. *Ruginell. in*
tract. de appellat. gloſ.1. cap.1. num.4. Pet. Gre-
gor. in tract. de appellat. lib.5. cap.1. ſub num.6.
verſ. ſic etiam intelligendus eſt.

6 Sic paritèr in reſcripto obtempto ab
vno ex conſortibus litis procedere, an-
nuunt DD. vt proſit alteri conſorti, refert
Lancellot. eod. tract. par.1. cap.12. de attent. ap-
*pell. pend. ampliat.*11. *num.*5. cum alijs apud
*Farinac. in repert. iudic. quæſt.83. num.*14. qui-
bus addo *Anton. de Ballis in tract. crim. lib.5.*
tit de pragmat Regni, in pragm.1. de compoſit.
*num.*20. ac etiam in deciſorijs procedere
dixit *Reg de Ponte de poteſt. Proreg tit. de re-*
gal. impoſit. §.2. nu.32. & 35. latè *Ioſeph Ol-*
*drad. de reſcript. prælud.*18. *num.*1.

7 Quod tamen non ſolùm in ciuilibus,
ſed etiā in criminalibus, locum ſibi ven-
dicat, vt per *Iul. Clar. in ſua praxi lib.5. §. fin.*
quæſt.94. verſ. quæro nunquid, vbi allegat *An-*
gel. de malefic. in rubr. comparente dicto Caio,
num 33.

In contrarium autem dicebatur prin-
cipalitèr aduerſus allegata per inquiſitū
8 reſpectu allegati reſcripti, quod illud pro-
cedebat in caſu ſuo, & in eo ſuum ſortie-
batur effectum, hoc eſt reſpectu nomina-
torum in eo, non autem quòad alios in
eo nō nominatos in memoriali, ad quod
facit *text. in l.1. C. de diuerſ. reſcript.* vbi re-
ſcriptū Principis refertur etiam ad alios
in eo nominatos, dummodò in libello de
eis mentio facta fuerit, vbi ex illo *text.* no-
9 tat *Iaſ.* quod reſcriptum ambiguum de-
bet intelligi ſecundum ſupplicationem,
quod notat *Gram. deciſ.*103. *num.*203. & re-
10 ſcriptum, & decretatio intelliguntur, &
referuntur, iuxtà petita *Capye. deciſ.* 47.
num. 6.

11 Et ſic limitatur regula ſupra allegata,
quod quando in precibus de alijs litis
conſortibus, nulla mentio facta ſit eis nō
prodeſſet, vt ibi *Oldrad. nu.*15. probat, ſub-
nectens *num.*19. & tùnc licet in literis no-
men proprium appoſitum non ſit, ſubſti-
netur, ſi nomen appellatiuum appoſitum
reperiatur, ſcilicet viſis precibus, & con-
ſortiū, &c. nàm aliàs ad alios in precibus
nō nominatos, literæ non extenduntur, *vt*
ibi num.30.33. & 43.

Secundò dicebatur non obſtare ſecun-
dam rationem de appellatione, nempè ſi
vnus ex reis appellauerit ad alios colliti-
gantes paritèr referri appellationē, quo-
niā id procedere agnoſcitur in caſu ſuo,
quæ non militat in caſu iſto, cum fuerat
ſupplicatum per tertiā perſonam pro re-
miſſione carceratorum, & ſuper tali ſup-
plicatione fuit reſcriptum eidem Regiæ
Audientiæ, quadere ſi Victoriam ſuppli-
cationis obtinuerint inquiſiti, proculdu-
12 bio ad alios porrigeretur, ad *text.* aureū
in l. ſi quæ ſeperatim, ff de appellat. ibi, quod
eſt reſcriptum in communi cauſa, quo-
tiens alter appellatus, alter non alterius
victoriam etiam ei proficere, qui non
prouocauerit, interim contra ipſum
procedi poſſe, nulli dubium eſt, cum
ſit noua perſona in fortijs Curiæ peruen-
ta, & demùm fortiori ſtringitur argu-
mento hæc concluſio, quod infringi ne-
quit, vt reſcriptum tale impetratum

per

per tertiam perſonam, cum expreſſione
nominis carceratorum tantùm ad alios
porrigi nequit, ſed tantùm petitio cauſæ
cum carceratis, ſuper quibus erit prouï-
13 dendum, at in tali caſu nequit remiſſio
peti per Baronem, niſi conſtituto reo in
carceribus, & eo perſonalitèr comparen-
te, iuxtà *pragmat.6. de offic. Iuſtit* & memi-
nit *Caran. in ritu* 205. *num*.4. eundem citat
*Petra ad Capyc. d. deciſ. 9. verſic. limitatur
primo*.

Sed quomodò poterat tale reſcriptum
remiſſionem continentẽ ad iſtum reum
nouitèr captum, remiſſionem continen-
tem porrigi, dùm tempore ſupplicationis
non erat nec carceratus, nequè ipſe com-
14 paruit, ſed in contumaciam perſeuraue-
rat, ob quod perdit fori priuilegium, vt
deciſum teſtatur *Afflict deciſ*.133. *Præſ. de
Franch. deciſ*.417. *num*.1. *Anna ſingul*.120.
15 imò nec poterat cadere impetratio re-
miſſionis pro eo, etenim pro contumace
nemo loquatur, *Præſ. de Franch. deciſ*.329.
num.11.

Et ſecundum prædicta fuit deciſum
per ipſam Regiam Audientiam ad rela-
tionem Auditoris Frãciſci Antonij Roc-
ca die 11. Auguſti 1611. vt procederetur
ad vlteriora, & ex proceſſu informatiuo
fuit inquiſitus tortus, penès Villanum.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes debent repeti parte citata*.
2 *Teſtes examinati pro informatione parte non citata, nil probant, nec faciunt inditium, & num. 6.*
3 *Teſtes officio Iudicis poſſunt repeti, et ad quem effectum*.
4 *Teſtes debent haberi pro repetitis à reo, aliàs non probarent*.
5 *Teſtes examinati in grauibus delictis ex proceſſu informatiuo faciunt, vt ad torturam perueniatur ex præminentia Mag. Cur. Vic. & num 7.*
8 *Inconfeſſum nõ ſunt partes Iudicis, niſi in condemnando*.
9 *Confeſſus pro condemnato habetur.*
10 *Confeſſio per ſeipſam legitimat proceſſum, nec eſt opus repetitione, aut confrontatione.*
11 *Confeſſio eſt probatio omnibus meliori*.
12 *Confeſſio ſpontanea rei, niſi fuerit probatione roborata, non operatur pœnæ impoſitionem.*
13 *Confeſſioni ſoli ſtari non debet, niſi aliter conſtaret de delicto*.
14 *Teſtes non repetiti, & ſi non probent, faciunt inditium, ſeù argumentum*.
15 *Confeſſio in actis, inducit notoriũ, et manifeſtũ.*
16 *Confeſſio facta ſuper proceſſu, nulla operatur, vt ſequi poſſit condemnatio.*
17 *Nulla maior probatio, quam oris confeſſio.*
18 *Confeſſio in criminalibus qualitèr eſſe debet*.
19 *Confeſſio validat nullitatem proceſſus*.
20 *Confeſſio in tormentis extorta, præſumitur extorta metu tormentorum, potiùs quam ſpõtè.*
21 *Confeſſio metu torturæ extorta, etiam reiterata, nulla, & inualida eſt*.
22 *Confeſſio non dicitur metu tormentorum extorta, quando præcedunt inditia, eo magis quando erit ratificata, num. 23. nàm dicetur perſeuerata, num.24.*
25 *Perſeuerantia exigitur in confeſſione.*
26 *Perſeuerare is dicitur, quando eſt libera metu tormontorum*.
27 *Confeſſio in tormentis exigitur, quod ſit ratificata, & perſeuerata*.
28 *Teſtes non repetiti, nec facta legitimè declaratione operantur, vt nullitèr Iudex procedat contra eum denegantem delictum*.

ARGVMENTVM.

Repetitio teſtium contra inquiſitum de pluribus delictis an erit facienda ſtante tortura illata ex mandato Regio præcedẽtibus inditijs.

CASVS XV.

HÆſitari contiugit in eadem Regia
Audientia Calabriæ Citra, ſi fa-
cienda eſſet repetitio teſtium in
rei inquiſiti, & confeſſi, informatione ca-
pta de pluribus delictis ſtante tortura il-
lata ex regio mandato præcedẽtibus in-
ditijs, & citra dubium actenta diſpoſitio-
1 ne iuris, quod teſtes debent repeti parte
citata, vt faciant fidem, latè *Foller. in eius
praxi crimin. rub. & demum repetant teſtes Cu-
riæ*, latiſſimè *Ambroſ. in ſuo proceſſu informa-
tiuo lib.3. cap.2. per totum*, poſtquàm teſtes
2 examinati pro informatione Curiæ, non
citata parte, nil probant, nullumq; faciũt
inditium, niſi repetantur, *idem lib.2. cap.9.
num.4. Farinac. conſ. crim.35. num.37. & 38.
tom.1. & conſ.78.*
3 Hinc teſtes officio Iudicis poſſunt re-
peti tàm ad effectum vt declarẽt, quàm vt
addant, *Perſius conſ. crim.22. num.12.*
4 Niſi fuerint dati pro repetitis ab inqui-
ſito, & tũc teſtes examinati pro informa-
tione Curiæ, non dicuntur habiti pro re-
petitis,

petitis, niſi expreſsè habiti fuerint pro
ralibus. licet reus offerret ſe habiturum
illos pro talibus, *idem Ambroſ eodem lib.3.
cap.1.num 37.*

5 Excepto tñ ſi ageretur de delictis gra-
uioribus,hoc eſt diſrobatoribus ſtratarũ,
inſignibus latronibus,incẽdiarijs, violen-
tis, raptoribus, & commictẽtibus grauia
crimina,qui omnes laborant infamiæ, nã
in iſtis ex proceſſu informatiuo procedi-
tur ad torturam, ex pręeminẽtia M.C.V.
ex *Afflict. deciſ.351.* probat *Foller. d. praxi
rubr. & ſi confitebuntur, num 41.* proùt con-
tingit obſeruari contra iſtum inquiſitum
tortum ex proceſſu informatiuo,ex pręe-
minentia conceſſa eidem Regiæ Audien-
riæ, at cum ipſe reus confeſſus eſſet cri-
mina, reſultauerat difficultas, ſi exiſtente
tali cõfeſſione,debebãt teſtes repeti,nàm
6 licet teſtes examinati in informationi-
bus, quia ſunt examinati parte non cita-
ta,non probant, neq; indicium ad tortu-
ram faciant, etiam ſi eſſent mille, *Gram.
conſ.crim 64.num.1.& deciſ.11.num.7.& 8.*

7 Nihilominùs ſtante tali pręeminentia
torquendi ex proceſſu informatiuo legi-
timis inditijs exiſtentibus,proceditur ad
torturam, vt inquit *Grammat. locis relatis*,
quadere illata tortura vigore dictæ pręe-
8 minentiæ, ſi reus confeſſus, debet condẽ-
nari juxtà vulgatam regulã, quod incon-
feſſum nõ ſunt partes Iudicis,niſi in con-
demnando, *dixi in voto 55. num. 2. par.1.*
9 quia confeſſus pro condemnato habetur,
l.1.ff.de confeſſ.Giurba conſ.crim.16.num.2.

Ergò citra repetitionem procedi de-
buerat ad condemnationem,ex quo con-
10 feſſio per ſeipſam legitimat proceſſum,
nec eſt opus repetitione, aut confronta-
tione,vt ſpecificè retulit *Ambroſ.in d.proc.
11 inform.lib.3.cap.1.num 60.* confeſſio enim
eſt probatio omnibus melior, *l.cum te, C.
de probat.* cum alijs allegatis per *Barboſ.
princ.iur.lit.C.num.40.* vbi probat,quod fa-
cit maiorem probationem,quam publicũ
inſtrumentum, & ſequitur, quod confeſ-
ſio partis omne aliud genus probationis
ſuperat, & ſemper admictitur, etiam vbi
aliæ probationes non admicterentur.

Conualidatur ſupra allegata concluſio
ex duobus fundamentis, Primò, nàm etſi
abſq; inditijs, ſed ſpontè reus confeſſio-
nem emanauerit,adhùc puniri nõ debet,
ſed tamen juxtà confeſſionem proditam,
12 inquiſitio probari debet, & ſic verifica-
tur confeſſio, quo caſu ſibi locum vendi-
caret pœna, poſt *Gram. deciſ.48.nu.4.* cum
alijs apud *Iul.Clar.lib.5.§.fin.quæſt.55.nu.9.*
vbi *Addit.* eo quia confeſſioni ſoli ſtari
non debet,niſi alitèr de delicto conſtaret,
idem Gram conſ crim 60. num.10. cum alijs
apud *Arnon. comment.113. Godof. à Bauo in
praxi crim.§.confeſſio, num 4.*

Cum igitur in præmiſſo caſu ex infor-
matione capta apparebat cõfeſſio proba-
ta, ergo puniri debuerat reus, quàmuis
13 teſtes non fuerint repetiti,quia confeſſio
debet eſſe veriſimilis, vt ex ea quis con-
demnari poſſit, *Gram d deciſ.48.nu.5.*
14 Poſtquàm teſtes examinati ad informa-
tionem Curiæ,licet non repetiti,& ſi non
probent, faciunt tamen argumentũm,ſeù
inditium, *Grammat.deciſ.34 num.3.*

Hinc *ibidem Grammat.num.6.& deciſ 72.
num.4.* dixit, quod confitẽti nihil prodeſt
reuocare confeſſionem quam fecit delin-
quiſſe, ſi contra eam ſunt aliqua inditia,
cum confeſſione quanquam extorta per
tormenta inducant indubitantèr verita-
tem, niſi reuocans probaret contrarium,
vel clarè per inditia contraria videret.
15 Secundò, quia confeſſio in actis indu-
cit notorium, & manifeſtum contra con-
fitentem, *Grammat deciſ.36.nu.30.* latè *Fa-
rinac.in praxi crim.quæſt 81.num.4.*

Et dato quod talis informatio ſit nulla
ex defectu teſtiũ examinatorũ parte non
16 citata, tamen cõfeſſio facta ſuper proceſ-
ſu nullo eſt tantæ vigoris,vt eius virtute
ſequi poſſit condemnatio, ità *Gram. conſ.
crimin.40.num.26.& 29.* cum alijs adductis
ab *Arnone in comment.120.& comment.6.* ad
quod inquit *Farinac. in tract de oppoſit con-
tra perſon.teſt. quæſt.6.nu.334.* quod teſtium
inhabilitas coadiuuatur ex confeſſione
partis, allegat plura iura.
17 Quanquàm dici potuiſſet hæc omnia
benè procedere quando adeſſet confeſſio
delicti ſpontanea citra torturam,poſtquã
nulla maior probatio eſt, quam oris con-
feſſio, *l.ſi confeſſus, ff.de cuſtod.reor. Farinac.
conſ.129.ſub nu.1.tom.2.& conſ.232.nu.3.*
18 Et potiſſimùm in criminalibus confeſ-
ſio debet eſſe clara,certa,liquida,præciſa,
inuulnerabilis, *Farinac.conſ.crim.60.nu.88.
& 111. tom 1. & conſ.34.num.5.* vbi *Addit.
lit. D.Ciazius in tract.de confeſſ.rei contra Fi-
ſcum, not.25.*
19 Et ſi confeſſio validat nullitatem pro-
ceſſus, *idem Farinac.conſ.8.num.7.* vbi *Addit.
lit B.& in d quæſt.81.num 5.*
20 Sed in caſu iſto verſabatur in cõfeſſio-
ne extorta in tormentis, & talis confeſ-
ſio preſumitur extorta metu torturæ, po-
tiùs quam ſpontè emanata, *Farin.conſ.16.
num.19.* vbi *num.20.* ſubdit,quod talis con-

21 feſſio metu torturæ extorta, etiam reite-
rata nulla,& inualida eſt, latè *Ciazzius in*
tract. de confeſſ. rei contra Fiſcum, cap.36. &
tom.2. diſcept.forenſ. diſquiſ.1. meritò non
poterat hoc idem operari.
22 Sed iſs replicatur, quod confeſſio non
dicitur metu torturæ extorta,quãdo præ-
cedunt inditia, *vt ibi Farinac. num.33. in fi-*
ne, probat.
23 Et eo magis quando fuerit ratificata,
Iul. Clar. in §.fin. quæſt.64. verſ. cæterum, &
24 *quæſt.65. in fine*, quo caſu diceretur perſe-
uerata, *Merend. conſil. 50. num. 22. par. 1.*
25 confitens vt damnari poſſit, requiritur
perſeuerantia, *Ciazzius in tract. de confeſſ.*
rei contra Fiſcum cap. 39. num. 7. & in con-
26 feſſione perſeuerare is dicitur,quãdo eſt
libera metu tormentorum, *idem cap. 36.*
27 *num.6.* nam ad hoc vt valeat talis confeſ-
ſio facta in tormentis exigitur, quod ſit
ratificata,& perſeuerata, *idem d.cap.36 n.4.*
ità vt non erit neceſſè,vt teſtes repetãtur,
etenim teſtes non repetiri, nec facta legi-
28 timè declaratione operantur, vt nullitèr
Iudex procedat in cauſa contra reum de-
negantem delictum, *Perſius conſ. crim. 34.*
num.7. & conſ.41. num.1.

Verùm, quia fuerunt multi teſtes repetiti; ſed non omnes, fuit proceſſum ad vlteriora ob multitudinem delictorum perpatratorũ fortè vigintiduorum à reo fuit ad mortẽ condemnatus de menſe Ianuarij 1612. ad relationẽ Auditoris Fornies, penès Villanum Actuar.

SVMMARIVM.

1 *Conuicti qui dicantur.*
2 *Conuictus quis dicatur.*
3 *Conuictus vt quis dicatur, quæ requirantur.*
4 *Paria ſunt eſſe confeſſum, vel legitimè conuictum.*
5 *Conuictus condemnatur ſicut confeſſus.*
6 *Conuictus teſtibus poteſt condemnari, non aliter, an ſi eſſet confeſſus.*
7 *Conuictus dicitur ex duorum teſtium atteſtationibus.*
8 *Teſtes vt conuincant reum quid deponere debent.*
9 *Teſtes varij inter ſe non probant, ſed ſunt de falſo ſuſpecti.*
10 *Teſtibus contrarijs non eſt credendum, & probationem faciunt.*
11 *Teſtis ſi dicat fuiſſe N. à Seio percuſſum cum armis punctim, & alter teſtis fuiſſe percuſſum Ceſim, non probant in criminalibus.*
12 *Teſtes debent recognoſcere arma,& earũ qualitates eſt quo armorũ genere vulnera illata.*
13 *Teſtes deponentes de facto delicti, probant illud, & conuincunt.*
14 *Teſtes quando non diſcordant in ſubſtantia negotij, non dicuntur varij quando deponũt per verba diuerſa.*
15 *Teſtes nõ dicuntur varij quando deponunt per verba diuerſa in cortice,dummodò in ſubſtãtia ſint æquipollentia.*
16 *Teſtes varij, ſeù contrarij, ſibi ipſis ad hunc probant, ſi contrarietas non erit ſubſtantialis.*
17 *Teſtes ſingulares deponentes de diuerſo actu, diuerſo loco, & tempore probant quãdo actus ſunt iterabiles, & tendunt ad eundem finem.*
18 *Teſtes deponentes de vulnere, non adiecta qualitate cicatricis, vel ſanguinis, ſi talis qualitas non produceret alium effectum,& ipſa nõ probata benè probant, ſecus ſi ipſa mutaret effectum.*
19 *Homicidium commiſſum fuiſſe, licet non probetur, ſi tamen viſi fuiſſent duo inuicem rixantes, & poſteà fuit viſus aliquis ipſorum mortuus probaretur.*
20 *Teſtes deponentes quod Titius Seium gladio, vel claue percuſſerit, concludunt homicidium commiſſum.*
21 *Conuictus etiam dicitur quando teſtes in vnum rei finem concordant.*
22 *Nominatio teſtium extra locum continet ſpeciem defenſionis.*
23 *Nominatio teſtium extra locum iudicij eſt in arbitrio Iudicis concedenda.*
24 *Nominatio teſtium extra locum iudicij, qualitèr in ciuilibus, & in criminalibus procedat, num. 25.*

ARGVMENTVM.

Conuictus an dicatur,qui per duos conteſtes teſtes inquiritur, licet inter ſe in aliquo differant, non tamen reſpectu delicti.

CASVS XVI.

1 Conuicti dicuntur illi, qui nõ poſſunt negare crimen, & qui commiſſa nulla poſſunt tergiuerſatione celare, *Andr. in Conſtit. Iuſtitiarij non per calendas, in fine.*
2 Eo quod conuictus dicitur is,qui teſtibus, & argumentis conuincitur, *l. 2.* vbi *DD.ff. quorum appell.* cum alijs apud *Ant. de Ballis in tract.crim. lib.5. tit.de pragm. Regni, rubr. de offic. recept. bannit. &c. num. 18. fol.330.*

3 Et vt

3 Et vt quis conuictus dicatur, quatuor
requiruntur: Primo, vt teſtes ſuper delicto
deponentes ſint duo, vel tres, Secundo, vt
ſint conteſtes, & non ſingulares, Tertio, vt
ſint omni exceptione maiores, Quarto, vt
concludant pernecesſè *Farinac. conſ. crim.*
182. *num. 2. tom. 2.*

4 Quinimò ex ijs ſubſequitur paria eſſe
quem eſſe confeſſum, vel legitimè conui-
ctum, *l. fin. C. de cuſtod. reor. l. qui ſententiam*,
vbi *DD. C. de pæn.* poſt *Iulium Clar. lib. 5.*
§ fin. quæſt. 66. in princ, Farin. in eius praxi, tit.
de carcer quæſt. 33. num. 12. & in conſ. crim. 26.
num. 3, tom. 1.

5 Non immeritò ſi conuictus condem-
natur ſicut confeſſus, *Farinac. conſ. crim. 55.*
nu. 60. tom. 1. & conuictus in criminalibus,
poteſt æquè condemnari ſicut confeſſus,
idem conſ. crimin. 41. num. 5. eod. tom 1. & conſ.
185. *num. 16. tom. 2.*

6 Et præſertim conuictus teſtibus poteſt
condemnari, non alitèr, ac ſi confeſſus
eſſet. *idem conſ. 29. num. 9. in fine.*

Et maximè vbi adſunt duo teſtes, quo-
7 niam conuictus quis non dicitur, niſi ex
numero duorum teſtium, *Farin. conſ. crim.*
123. *nu. 3. eod. tom. 1. & conſ* 193. *nu. 41. tom. 2.*
qui debent deponere de loco, tempore,
& perſona, cum eorũ qualitatibus, vt con-
8 uictio locum habeat, & cõſequentèr pro-
batio clara, & non dubia, *Maranta in eius*
ſpeculo par. 6. rubr. de appellat. num. 292.

Accidit controuerti in Regia Audien-
tia Calabriæ Citra, quod cum fuiſſet com-
miſſum homicidium per N. in perſonã T.
& ipſum probatum per duos teſtes de vi-
ſu, quorum vnus depoſuerat vidiſſe N. oc-
cidere T. cũ pugione, alter verò affirma-
bat vidiſſe N. occidentem T. cum pugio-
ne, non tamen certitudinariè depoſuerat,
vndè difficultari contingit, ſi ob iſtam
dubiam depoſitionẽ reſpectu iſtius qua-
litatis, videbantur eſſe teſtes diſconteſtes,
& proindè reus non totalitèr conuictus.

9 Etenim teſtes varij inter ſe non ſolùm
non probant, ſed ſunt de falſo ſuſpecti,
Farin. conſ. crim. 166. nu. 12. tom. 2. & conſ. 50.
10 *num. 19. tom. 1.* nàm teſtibus cõtrarijs cre-
dendum nõ eſt, *idem conſ. 138. nu. 19. tom. 2.*
nullam probationem faciunt, *Ciazzius* la-
tiſſimè *in 2. tom. diſcept. forenſ. conſ. 6. nu. 149.*
& ſeq. vbi plura congerit, *& conſ. 2. num. 2.*
11 & quod ſi vnus teſtis dixerit Titiũ fuiſſe
percuſſum à Seio cum armis punctim, al-
ter verò, quod fuit percuſſus Cæſim, non
probant in criminalibus, vbi agitur de
pœna imponẽda, ità *Farinac. de teſtib. q. 66.*
num. 256. & 257. nàm teſtes debent co-
12 gnoſcere arma, & earum qualitates, ità ex
Couarr. & Clar. probat *Muſcatell. in praxi*
crim rubr de armis, num. 6. & quo armorum
genere vulnera illata fuerint, *vt ibid. nu. 4.*

13 Ex aduerſo replicabatur, quod cum
duo teſtes depoſuerant principale factum
de viſu, ſufficiebant ad probandum deli-
ctum, & conuictionem, vt probat *Iul Clar.*
vbi ſup. num. 5. & propterea quando teſtes
non diſcordant in ſubſtantia negotij, nõ
14 alitèr dicũtur varij, neq; diſconteſtes, ſed
benè concordantur. vt communitèr DD.
concludunt relati à *Farinac. in tract. de op-*
poſit. contra perſonã teſtium, quæſt. 62. nu. 332.
& ſeq. poſt *Grammat. deciſ* 43. *num. 1. & 2.*
15 *& conſ crim. 19. num. 6.* nàm teſtes non di-
cuntur varij, quando deponunt per verba
diuerſa in eorum cortice, dummodò in
ſubſtantia ſint æquipollentia, *Farinac. d.*
conſ. 50. num. 17. præterea teſtes varij, ſeù
16 contrarij, ſibi ipſis adhùc probant, ſi va-
rietas, ſeù contrarietas non erit ſubſtan-
tialis, *Farinac. conſ. crim. 146. num. 10 tom. 2.*
17 imò teſtes ſingulares de diuerſo actu, di-
uerſoq; loco, & tempore probant quan-
do actus ſunt iterabiles, & tendũt ad eun-
dem rei finem, *Farinac. conſ. 39. num. 5. verſ.*
tantò magis, tom. 1.

18 Quinimò ad conualidandam talem
concluſionem, nempè quod teſtes ipſi be-
nè probent conuictionem, adducebatur
concluſio *Iul. Clar. vbi ſup. nu. 5.* vbi refert,
quod ſi teſtes deponant de vulnere, non
adiecta qualitate cicatricis, vel ſanguinis,
ſi ipſa qualitas non produceret alium ef-
fectum, & probata qualitate, benè probet,
ſecus ſi qualitas mutaret effectum, & eſſet
neceſſaria illius probatio, tamen conclu-
dit alitèr de conſuetudine ſeruari, vt ſci-
licet reus etiam non probata qualitate,
condemnetur de principali delicto, de
quo eſt conuictus, vbi plures citat DD. &
ad maiorem huius quæſtionis dilucida-
tionem affertur aurea doctrina *Foller. in*
praxi crim. rubr. capiat. informat. num. 75. an-
19 nuens, quod ſi non conſtaret quod quis
occiderit, vel vulnerauerit Sempronium,
tamen ſi conſtaret fuiſſe viſos Sempro-
nium, & Seium ad inuicẽ rixantes, & poſt
fuiſſe viſum Sempronium mortuum, licet
non probetur dictum homicidium, pro-
batur tamen illud commiſſum fuiſſe, vbi
citat plures DD. & paulò poſt *num. ſeq.* di-
20 xit, quod ſi accuſatur Titius, quod occi-
derit Seium, & teſtes deponerent, quod
Titius Seium gladio, vel claua percuſſit,
licet videatur incertè deponere, tamen
quia vterq; intellectus concludit homici-

dium rectè probant, ſecundum *Alex. in l. inter ſtipulantem, §. 1. ff de verb oblig.*

21 Vndè ex ijs concluditur, quod conuictus etiam dicitur, quando teſtes in vnū rei finem concordant, probat *Farinac. conſ. crim. 60. num. 11. tom. 1.* quia conuictio, & probatio idem ſunt, vt ipſe aſſerit.

Quocirca deciſum fuit per ipſam Regiam Audientiā de menſe Ianuarij 1612. nō obſtante tali dubietate reum eſſe conuictum, & vt conuictum procedendum eſſe ad vlteriora in cauſa, vt fuit proceſſū ad relationem mei conſobrini illius Auditoris Franciſci Antonij Salinas, ſed cū poſteà alia reſultaſſet difficultas in eadē cauſa, ob nominationē factam per reum in ſuis defenſionibus extra Regnum, dubitari contingit ſi erat admictenda, dùm in eadem cauſa procedebatur ad modum belli, licet videatur affirmandum, eo quia Iudex inquirere tenetur rei innocentiam.

22 Et talis nominatio videbatur continere ſpeciem defenſionis, & conceditur, ex *Afflict.* probat *Foller. in praxi crim. rubr. facta litis conteſtat. num. 6.*

Nihilominus ad hoc ego allegabam *Carau. in ritu 157. num. 7.* quē ſequitur *Iul. Clar. lib. 5. §. fin quæſt. 26. nu 3.* qui punctua-
23 litèr articulum agit, quando teſtes eſſent abſentes, & alterius territorij, putà Veneti, Siculi, & Romani, licet Iudex pati non deber, vt facultas probationum pereat, concludit tamen contrarium ſeruari de conſuetudine, vt non ſit concedenda talis dilatio, poſtremò ex dictis aliorum cōcludit id eſſe Iudicis arbitrio reſeruatum, & propterea fuit per ipſam Regiam Audientiā primo decretū, vt præſententur exceptiones, quibus præſentatis, cum nullum poterat commodum inquiſito offerre, fuit dictum, quod procederetur ad vlteriora in cauſa, indè illata tortura, vti conuictus ad ſciendum complices tanquàm confeſſus, deindè condemnatus ad vltimum ſupplicium, eodem referente in dicto menſe, & anno, penès Villanum Actuar.

Quàmuis idem *Foller. in fragm. tit. de teſt. num. 97.* in ſpecie hunc articulum exa-
24 rat, ſi contingerit fieri nominationem teſtium extra Regnum, vt dilatio dari deberet ſecundum diſtantiam locorū, & tùnc nominari teſtes per nomen, & cognomen, & fieri depoſitū pecuniæ neceſſariæ pro examine, & iurari dictam dilationem nullatenùs fieri animo dilatandi, ſeruata forma *Ritus M. C. in cap. item niſi eſſent teſtes,* aſſerendo ex *Afflict.* dictum Ritum eſſe in obſeruantia, & *ibi Troyſ. in d. ritu 140.* ſecundum ordinē allegat Pragmaticas à *Foller.* citatas, quæ verò loquū-
25 tur in cauſis ciuilibus, in criminalibus tamen ſecus erit, vt ipſe *Foller. d. praxi, rub. & facta litis conteſtat. &c. nu 7.* vbi citat *Afflict. in Conſtit. Inquiſitiones, vbi num. 6.* aſſerit hoc eſſe relictum arbitrio Iudicis.

SVMMARIVM.

1 *Delicta impunita remanere non debent.*
2 *Regis proprium eſt vt pax inter homines ſeruetur.*
3 *Agnati, cognati, & proximiores foruſcitorum tenentur eos Curiæ tradere, vel fideiubere de eos exeundo de Regno, imò illos occidere, num. 4.*
5 *Conſanguinei, & proximi foruſcitorum tenentur eos Curiæ præſentare, aliàs ipſi exulari, & diſterrari poſſunt.*
6 *Mandari poteſt cōſanguineis foruſcitorum ſub certa pena vt debeāt exfractlari ab eorū locis.*
7 *Pœna quæ nam ſit impoſita conſanguineis foruſcitorum, ſi non exfractlent ab eorum locis.*
8 *Obligatio habet executionem paratam, ideò accuſari debet abſq; citatione.*
9 *Pœna ſtipulata per Notarium in Fiſci vtilitatem valet, & exigi poteſt à Iudice nemine petente.*
10 *Pœna quando venit applicanda Fiſco, agi debet ſummariè.*
11 *Citatio ad dicendum cauſam quare, non debet ſoluere pœnam quando exigi debeat.*
12 *Pœna ſpreti mandati quando exigi debeat.*
13 *Pœna indignationis, quæ nam ſit.*
14 *Pœna contenta in mandato pecuniaria, erit arbitraria.*
15 *Pœna ſub mandato contempto, ratione contemptus eo ceſſante ceſſat.*
16 *Pœna impoſita ſub certo tempore aliquid faciendo, exigi non poteſt niſi elapſo tempore.*
17 *Condemnatio ad ſoluendam pœnam pecuniariam, ſub qua forma fieri debet.*
18 *Praxis contra carceratos ſi non reperiantur in carcere, quæ nam ſit.*
19 *Pœna exigenda contra abſentes tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus, quo ordine exigi debeat.*
20 *Iudicium ſummarium erit agendū in exactione pœnæ pecuniariæ.*
21 *Citatio eſt de iure diuino, & defenſio de iure naturali.*
22 *Contumaciæ quando erint incuſandæ.*

ARGV-

ARGVMENTVM.

Pœna pecuniaria impoſita conſanguineis foruſcitorum, vt alibi ſe conſtituant, ſi ibi non fuerint reperti; an prætermiſſo ordine iudiciario exigi poſſit per Fiſcum.

CASVS XVII.

AD extirpationem foriudicatorum,
forbannitorum, bannitorum, & ſi-
milium delinquentium in Campa-
nia plura inſpiciuntur remedia, prodita
tàm de Iure communi, quàm municipali
locorum Orbis, vt in poſſe Curiæ deue-
1 niant puniendi, nè delicta remaneat im-
punita, *l. ità vulneratus, § quod ſi quis, verſ.
cum neque, ff. ad legem Aquiliam*, & pax inter
2 homines ſeruatur, quod proprium eſt Re-
gis, *Afflict. in procem. Conſtit. Poſt mundi ma-
chinam, num.* 35.
3 Quocirca non tantũ cognati, cęteriq;
agnati, bannitos coniunctos tradere, te-
neantur in manibus Curiæ, ſeù Iuſtitiæ,
vel fideiubere de eos exeundo à Regno,
ex *Farinac.* probat *Anton. de Ballis in tract.
crimin. lib. 5. de pragm. Regni in tit. de capient.
ad effect. compon. num* 5.
4 Sed etiam illos occidere, vt ex multis
probat *Io. Grand. de bello exulum, in ſpeciali
25. num. 2.*
5 Aliàs ipſi poſſint exulari, ac diſterrari
ab eorum Terris, & Prouincia, ex *Bart. in
l. iure prouiſum. C. de fabric. lib* 11. *Bald in l. 1.
num. 8. C. ne fil. pro patre, & Gloſ. in rubr. C. de
decret. decur. lib.* 10. probat *Io. Grand eodem
tract. in prædicamento pati, quæſt. 2 in princ.* vbi
plura circa hoc recollexit, & nouiſſimè
Scialoya in tract. de foriudic. cap. 22. per totum,
hanc materiam exfractationis cõſangui-
neorum exarat, & qualitèr practicetur in
Regno exiſtẽtibus pluribus pragmaticis.
6 Imò antequàm fuerint banniti, vel for-
iudicati rei inquiſiti, ad hoc, vt tutè, & le-
gitimè poſſint inquiſitiones, ſeù infor-
mationes delictorum capi; poſſunt etiam
ipſis conſanguineis mandari, quod ſub
certa pœna debent exfractari, & alibi ſe
cõferre per ea, quę tradit *Carau. in prag. 1.
de exulib. num.* . & iuxtà dictam *pragmat.*
7 eſt pœna ducatorum mille impoſita con-
ſanguineis non exfractantibus, vt etiam
refert *Ioan. Grand. d. quæſt. 2. num. 6.*
Cum autem contigiſſet in eadem Re-
gia Audientia Calabriæ Citra fuiſſe in-
iunctum mandatum cõſanguineis inqui-
rendi ſub certa pœna pecuniaria, & facta
perquiſitione per Fiſcum, non fuerunt re-
perti in loco aſſignato, inſtatum fuiꝑer
Fiſcum Alexandrum Rouitum pro pœna
debita, vn.lè dubitari contingit, ſi præuia
citatione, vel ſimplicitèr erat exigenda,
& non eſt dubium, quod quando pœna
eſſet in ſtipulatione deducta, penès acta
8 abſq; alia citatione incuſari poterit, &
exigitur, vt habetur in *Ritu M.C.V.* 128 *&*
16:. *Carau.* eo quia talis obligatio habet
executionem paratam, ſequitur *Galter. in
praxi inſtrum. 2. par ſecundæ partis, rubr. vnica,*
9 *num.* 35. & pœna ſtipulata per Notarium
in Fiſci vtilitatem valet, & exigi poſſit à
Iudice etiam nemine petẽte, ex *Bart.* pro-
bat *Vrſill. ad Afflict. deciſ. 3. num. 3. & 4.*
10 Sed quando non adeſſet obligatio ſti-
pulata, tùnc quoties pœna pecuniaria
veniret applicanda Fiſco, agi debet ſum-
mariè, & de plano, *Foller. in fragm. tit. de pœ-
nis, num.* 237.
11 Et tùnc reus citari debet ad dicendum
cauſam quare non debet ſoluere pœnam,
vt poſt *Parid. de ſyndic. verbo quia ſæpè con-
tingit, in fine, Campag. in cap. ab olim, num. 4.* &
ità fuit deciſum per eandem Regiam Au-
dientiam.
12 An antẽ tota pœna, vel illius pars erit
exigenda ratione ſpreti mandati, nàm
hæc pœna eſt arbitraria Iudici, & ratione
caſus importantis exigitur pœna etiam
corporalis, maximè quando dicitur ſub
pęna indignationis, poſt *Parid. d. tract. ver-
bo quia ſæpè contingit, in fine, Gram. deciſ. 40.*
13 *num.* 20. & quæ ſit hæc pœna indignatio-
nis, refert *Anton. de Ballis lib. 5. de præl. ad
pragm. num. 143. & lib. 6. de ſynd. offic. quæſt. 3.
num. 13. in tract. crim.*
Cum loquatur pœna in mandato con-
tenta erat pecuniaria vntiarum viginti-
quinq; cuilibet conſanguineo, ſeù agnato
impoſita, fuerunt omnes condemnati ad
talem pœnam impoſitam, nàm etſi ipſi nõ
poſſint condemnari ad pœnam ordina-
riam de auxilio pręſtito foraſcitis, tamen
14 poſſunt aliqua pœna modica extraordi-
naria puniri non ſolùm diſterratione, ſed
carceratione, & alijs arbitrarijs pœnis, ex
Marſil. Felin. & Diaz, probat *Io. Grand. d.*
15 *quæſt. 2. num. 4.* cum ipſa pœna veniat ra-
tione contemptus, quo ceſſante, ipſa ceſ-
ſabit, inquit *Anton. de Ball. in tract. crimin.
lib. 4. de quæſtion. part. quæſt. 4. nu. 19.* & pœna
non

non datur ſine contemptu, *idem lib. 5. de*
pragm. Regni pragm 1. tit. 60 nu. 29. contingi
enim poſſit ipſos conſanguineos non po-
tuiſſe accedere infra reliquũ tempus ad
16 locum deſtinatum, quo caſu pœna exigi
non poteſt ab aliquo, niſi ſit elapſum to-
tum tempus ſibi aſſignatum ad exfractan-
dum, & ad ſe conferendum in aliquem
certum locum, refert *Scialoya de foriudic.*
cap. 22. num. 34.

17 Indè aliud reſultauerat dubium ex tali
condemnatione facta, ob quod videba-
tur annullari ſententia prolata, poſtquàm
nulla facta perquiſitione in loco aſſigna-
to more Curiarum præuia citatione, &
præconizatione alta voce præconis, cuius
formam intuetur *Carau. in ritu* 185. *num. 5.*
quem ſequitur *Muſcatell. in praxi fideiuſſor.*
par. 1 modo 10. *nu. 3.* ſed tantũ clandeſtina
perquiſitio facta, ad ꝙ extat ſingularis
deciſio Foller. in eius praxi rubr. & ſi confiteb.
num. 64. vbi ait in materia carceratorum,
18 quod debet fieri perquiſitio per locum
carceris, & vocatur per tubicines, non in-
uento autem fiat citatio ad dicendum
cauſam, quare nõ debet pro confeſſo ha-
beri, & ſubdit eſſe generalem practicam,
& obſeruantiam totius Italiæ, & omnium
Curiarum, & *Gloſ ſingularis in Conſtit. Pœnã*
corum, ſuper verbo foriudicari, verſ. quod ſi hu-
19 *iuſmodi abſenti,* vbi etiam in ciuilibus cõ-
tra abſentes talis ſollemnitas ſeruari de-
bet, & ſubdit non tantùm in ciuilibus, ſed
etiam in criminalibus, quæ ſunt multò
grauiores, quadere ſtante ommiſſione
talis actus videbatur corrui iudicium
principalitèr agitatum, dùm in tali iudi-
20 cio vt prædictum eſt ſummariè erat pro-
cedendum iuxtà diſpoſitionem *Cap. Re-*
gni Ab olim, adhùc tamen ſunt neceſſariæ
ſummariæ ordinationes, hoc eſt citatio,
21 quæ eſt de iure diuino, & defẽſiones, quæ
ſunt de iure naturali, vt eſt apud *Marant.*
in ſpecul. par. 4. diſt. 9. num. 8. & 9. & ſi eſſent
22 contumaces, incuſari debent contuma-
ciæ, vt moris eſt, ac teſtatur *Foller. in d. pra-*
xi, rubr. accuſent. contum. in princ. & in ſpecie
id tangit *Præſ. de Franch. deciſ. 457. ſub n. 9.*

SVMMARIVM.

1 *Poteſtas procedendi ad modum belli extraor-*
dinariè de iure communi, ac Pragmaticarum
procedit.
2 *Poteſtas procedendi extraordinariè de iure cõ-*
muni, ad ſucceſſores non tranſit, quod ſecus eſt
vigore pragmaticarum, num. 3.
4 *Delegatus non dicitur cui commiſſa eſt cauſa,*
in qua aliàs erat Ordinarius, nàm tùnc dici-
tur excitata ſua iuriſdictio, niſi in aliquo fue-
rit alterata delegatio, num. 5.
6 *Delegatus quando præſumatur eſſe.*
7 *Præſes habet maiorem iuriſdictionem, quam*
Iuſtitiarius.
8 *Præſidis officium proprium eſt circuire Pro-*
uinciam, hoc eſt ad perſequendum malefa-
ctores, num. 9.
10 *Præſes Prouinciam malis hominibus purgare*
tenetur.
11 *Poteſtas procedendi ad modum belli eſt cogni-*
tio extraordinaria Præſidibus conceſſa.
12 *Præſes ob poteſtatem extraordinariam conceſ-*
ſam, efficitur Capitaneus ad guerram.
13 *Bellum conſtitutum eſt cum exulibus.*
14 *Poteſtas militaris ſoli Principi conuenit, cum*
ſit de reſeruatis ipſius.
15 *Conceſſio feudi facta Baroni cum reſeruatione*
caſuũ, non cenſetur facta, nec tranſlata ad em-
ptorem feudi, & ſic deciſum.
16 *Poteſtas militaris non eſt delegabilis.*
17 *Delegati non poſſunt ſubdelegare poteſtatem*
militarem conceſſam.
18 *Delegatus à Principe in cauſis criminalibus*
non poteſt illas ſubdelegare alteri, & potiſſi-
mùm ea, quæ concernunt ſibi reſeruata in ſi-
gnum ſupremæ poteſtatis, num. 19.
20 *Delegatio finitur finito officio.*
21 *Delegatio quando fit alicui in dignitate conſti-*
tuto, & priùs fuerit expreſſum nomen pro-
prium, deindè nomen dignitatis, non cenſetur
facta dignitati, vt ad ſucceſſorem tranſeat, &
num. 30.
22 *Conceſſio poteſtatis extraordinariè ad ſucceſſo-*
rem tranſit.
23 Text. in l. 1. ff. de officio eius, *ponderatur.*
24 *Quod ſpecialitèr iniunctum eſt, non demanda-*
tur, ſed quod generalitèr mandatur.
25 *Succeſſor cum prædeceſſore, eſt vna eadẽ per-*
ſona.
26 Conſt. Pœnam eorum *ponderatur:*
27 *Id fieri poteſt coràm Officiale ſucceſſore, quod*
fit coràm prædeceſſore.
28 *Delegatio commiſſa alicui Abbati, & ſimili-*
bus, eo mortuo, ad ſubſtitutum tranſit.
29 *Dignitas nunquam moritur.*
31 Text. in §. ex hoc verò, Auth. vt nulli Iu-
dic. *ponderatur.*
32 *Deciſio R. A. producitur.*
33 *Delegatus Papæ debet eſſe conſtitutus in ali-*
qua dignitate, ſimilitèr, & Principis Dele-
gatus, & ſimilibus.
34 *Regentes Regiam Cancellariam conſulto Pro-*
rege delegant cauſas Regiis Conſiliariis.
35 *Prorex delegat cauſas importantiæ Præſidibus*
Prouinciarum, quibus etiam poteſtas milita-
ris competit, ac illorum ſucceſſoribus, non ta-

men

men in omnibus cauſis militabit niſi ſpecialitèr commiſſis.
36 *Nomen continere debet epiſtola mittentis, & illius, cui mittitur.*
37 *Officiales dicuntur habere dignitatem.*
38 *Delegatio ſiuè fit expreſſo nomine, ſiuè officij operatur, fuiſſe electam induſtriam perſonæ.*
39 *Arduum negotium ſi comittatur, cenſetur electa induſtria perſonæ.*
40 *Homo eſt digniſſima creatura.*
41 *Iudex debet habere dignitatis ſuæ rationem.*
42 *Dignitas explicatur officium,*
43 *Dignitas dat fauorem perſonarum.*
44 *Attendi debet quod principalitèr fit.*
45 *Dignitas non moritur, neq; extinguitur.*
46 *Delegationes ad ſucceſſores extenduntur.*
47 *Nomen prædeceſſoris quando fuerit expreſſũ in reſcripto ante illius obitũ tranſiret ad ſucceſſorem.*
48 *Induſtria perſonæ quando fuerit electa, non tranſiret eius poteſtas ad ſucceſſorem, & per exempla oſtenditur.*
49 *Præeminentia conceſſa vni Regenti M.C.V. an ad ſucceſſorem transfertur.*
50 *Præeminentia M.C.V. eſt dilata ad Regias Audientias procedendi contra foruſcitos, & ſimiles.*
51 *Nominatus primo an præcedere debeat quando delegatio fit ſub nomine proprio, & dignitatis.*
52 *Præcedentia competit homini multifariam.*
53 *Pręcedentiã admittunt dignitates in actu exercitu illius.*
54 *Delegatus præcedat Ordinarium ex perſona delegantis.*

ARGVMENTVM.

Poteſtas extraordinaria à Principe conceſſa alicui Præſidi Prouinciæ procędendi ad modum belli contra aliquos reos inquiſitos ex graui delicto, ac cum voto vnius Auditoris, an functis eorum officijs trãſeat ad ſucceſſores eorum.

CASVS XVIII.

DVM fuiſſet reſcriptum per D. Georgium de Mendozza Præſidem, & Gubernatorem Prouinciæ Calabriæ Citra Illuſtriſſimo Regni Proregi neceſſariam eſſe capturam certorũ bannitorum, vt contra ipſos rigoroſè ad modum belli procedere debuiſſet ex cauſa homicidiorum perpatratorum in Ciuitate Montis Alti, reſponsũ accepit approbando talem diligentiã peractam, vt ipſe procederet ad modum belli contra prædictos cum voto vnius Auditoris, & ſic in effectu proceſſerat cum voto Auditoris Didaci de Matta, & Haro, & contra eos proceſſum eodem modo, quorùm aliqui fuerunt mortis pœna puniti. Verùm quia functus fuerat eius officio, ſuperueniente alio ſucceſſore in gubernio Don Ioanne Pimentell, & eſſent duo alij ex inquiſitis pro dicto delicto in poſſe Curiæ carcerati, contra quos dubitari contingit in Regia Audientia, ſi eodem modo procedi debuiſſet cũ voto vnius ex Auditoribus, qui ſucceſſerat in locum prædicti Auditoris Mattę de Haro, cuius ſucceſſor fuit meus conſobrinus Franciſcus Antonius Salinas, neq; eodẽ modo vigore poteſtatis extraordinariæ procedere poterat, quemadmodũ oppoſuerãt ipſi inquiſiti, nàm & ſi ipſi Prouinciarũ Præſides, vltra ordina-
1 riam poteſtatẽ habere etiã videntur hanc poteſtatem extraordinariam procedendi ad modum belli, ex diſpoſitione iuris cõmunis, ac etiã Pragmaticarum, vt refert *Io. Grande de bello exulum, in prædicamento agere, quæſt.1. num.1.* ſubnectens ab Excellentiſs. Prorege cõcedi potiſſimùm con-
2 tra bannitos, atq; foruſcitos, attenta tamen diſpoſitione iuris communis ad eius ſucceſſores nullatenùs tranſire, ex *Bart. in l.3.§.1. circa finem, ff. de damno infecto,* citando *Menoch. de arbitr. lib.1. quæſt.68.* & iterum *idem Grand. & in ſpeciali* 41. adhùc tamen inſpecto tenore *Pragmaticæ ab eo ci-*
3 *tata,* ad ſucceſſores transferri videatur, eo quod expreſſim in *d. pragmat.* cauetur, ibi: *Quanto à tutti altri futuri ſucceſſori Gouernatori*, adcò quod ſi non fuiſſet expreſſum, non tranſiret.

Cæterum in alijs cauſis quàmuis grauiſſimis, non alitèr huiuſmodi proceditur, niſi fuerit in ſpecie à Domino Prorege demandatum, proùt contingit in præſenti cauſa, in qua ità fuerat mandatum procedi, ob quod videbatur delegatio
4 conceſſa, & clarum eſt, quod Delegatus non dicitur is, cui commiſſa eſt cauſa, in qua aliàs erat Ordinarius, ſed in cauſa illa remanet Ordinarius, & ſolùm ſua iuriſdictio dicitur excitata, vt inquit *Maranta in ſuo ſpeculo par.4. diſt.5. num.77.* vbi
5 in fine inquit, niſi in commiſſione eſſet in

aliquo

5 aliquo alterata eius iuriſdictio, quia tùnc cenſetur delegatus,& non diceretur tùnc iuriſdictio excitata, ſecundũ *Felin. in cap. licet, de offic. ord.* & in hoc potiſſimùm conſideratur poteſtas delegationis, quando expreſsè non mentionatur de delegatione, quãdo adderetur commiſſioni aliqua clauſula, quæ non ſpectat ad ordinariam iuriſdictionem, vt ſi dicatur procedas ap-
6 pellatione remota, vel alia ſimilis clauſula vtatur, tùnc enim ſemper præſumitur delegatus, ſecundum *Abb. in d. cap. licet,* quem citat *ibi Marant. ſub num.4.* ſic enim cernitur in tali delegatione ſeruatũ fuiſſe, ex quo licet Præſes Prouinciæ habeat
7 ordinariam iuriſdictionem cauſarum, & ſic Præſes, qui Iuſtitiarius dicitur de iure
8 communi habet maiorem iuriſdictionem quam Iuſtitiarij, vt dicit *Afflict. in Conſtit. Præſes Prouinciæ, num.2.* ex rationibus ibi traditis, eiuſq; peculiare inſtitutum eſt circuire Prouinciam, inquit *Io. Grand. d. tract. in prædicam. ſitus, quæſt.1. num.2.* hoc eſt
9 ad perſequendos malefactores, *l. congruit, ff de offic. Præſ. idem Io. Grand. in prædic. vbi, quæſt.1. num.3.* hoc eſt ad perſequẽdos malefactores *l. congruit, ff de offic. Præſ. idem Io. Grand. in prædic vbi, quæſt.1. num.3.* quoniam Præſes Prouinciæ eam malis hominibus
10 purgare debet, *Afflict. in Conſtit. Inquiſitiones, num.2.* vigore tamen poteſtatis ordinariæ, non autem extraordinariæ, quę haberi non poteſt niſi de mandato Proregis id mandantis, vt poſſit procedere ad mo-
11 dum belli iure militari, quæ eſt cognitio extraordinaria, quæ Præſidibus Prouinciarum conceſſa eſt, idem *Io. Grand. d. tract. tit de ſubſtantia, quæſt.1. nu.11.* ob quod Præ-
12 ſes per talem poteſtatem militarem efficitur Capitaneus Guerræ, *idem in 7. ſpecia-*
13 *le num.1.* nàm cum exulibus conſtitutum eſt bellum, *idem d. tit. de ſubſtãtia, quæſt.1. n.4.* & proprium bellũ reputatur, *idem in ſpeciali 6. num.3.*

Quinimò ex hac poteſtate extraordinaria conceſſa Præſidibus, videtur alterari iuriſdictio ordinaria, ob quod vera delegatio oritur, vt ritè delegati nuncupentur, & ſucceſſiuè circa hoc conſpicitur electam eſſe induſtriam perſonę, ad *text. in l. inter artifices, ff de ſolut. l nemo, ff. de duobus reis*, talis enim electio induſtriæ perſonæ operatur, vt electus non poſſit ſubdelega-
14 re, tantò magis cum talis poteſtas, quæ competit ſoli Principi, & eſt de reſeruatis, paritèr non delegat, *Marant. vbi ſupra num.69.* nàm perſonam non egreditur, vt in ſimili apparet deciſum in S.C. in con-
15 ceſſione facta Baroni per Regem cum poteſtate caſuum reſeruatorum Principis, indè facta alienatione feudi per Baronem, non cenſentur reſeruata Principi tranſlata in emptorem, *Præſ. de Franch. de-*
16 *ciſ. 275.* & ſic talis poteſtas militaris, quæ non eſt delegabilis, vt probat per plura argumenta *Io. Grand eodem tract. in prædicamento agere, quæſt.2 num.1.* & conſequenter
17 Delegati non poſſunt talem poteſtatem delegare, *Io. Grand. d. prædicam. agere, q.3. num.3.* eo maximè ſi eſſet cauſa crimina-
18 lis, quoniam tùnc Delegatus à Rege in cauſa criminali non poteſt cauſam ſubdelegare alteri, *Afflict. in Conſtit. Officia, ſub nu 2. Guazzin. iun. in tract. ad defenſ. anim. &c. lib.2. cap. vlt. in Addit. ad cap.14. num.51.* vbi
19 *num.53.* ſubdit, & potiſſimùm in ijs, quæ deleganit Princeps ſibi reſeruata in ſignũ ſupremæ poteſtatis, & conſequentèr dele-
20 gatio finitur finito officio, ex *Deciano*, probat *Marius Burgius de modo procedendi ex abrupto, quæſt.79. num.4.* vbi alia conſimilia adduxit, & non mirùm ſi ad ſucceſſorem non extendatur, vt dictum eſt ſupra,
21 & eo ampliùs quando fit alicui in dignitate conſtituto, & priùs fuerit expreſſum nomen proprium, deindè nomen dignitatis, quo nàm caſu non cenſeretur facta dignitati, vt ad ſucceſſorem tranſire potuiſſet, vt ex multis probat *Io. Ant. Bellon. conſ.73. num.25. & in tract. de mandata iuriſdictione, cap.10. quæſt.8. num.8.*

Ex aduerſo autem dicebatur plura extare iura vtriuſquè fori, ex quibus percipitur talem cognitionem poteſtatis ex-
22 traordinariæ conceſſam, ad ſucceſſorem
23 tranſire, primo ex *tex in l.1. ff. de officio eius,* vbi *text* inquit, *Quæ viro iure magiſtratus competunt mandari poſſunt,* vbi *Gloſ. ſuper verbo magiſtratus, & ſuper verbo mandari*, hoc idem probat, hinc reſultari comperitur, quod hæc cognitio competit iure magiſtratus, & ſucceſſiuè dùm poſſit mandari, ergo & transferri in ſucceſſorem, licet autem dicatur, quod in caſu prędicto requiratur ſpecialis cõmiſſio, ob quod nequit alteri mandari rectè procedat, attamen *Gloſ. in d. verſ. magiſtratus,* annuit, quod il-
24 lud, quod ſpecialitèr iniunctum ſit benè non demandatur, ſcilicet priuilegiũ, ſed generalitèr omnium cauſarum diſcuſſio etiam maximo, putà Quæſtori demandatur, & ijs conferunt adducta per *Menoch. de præſumpt. lib.2. præſumpt.21. num.5.* quantò magis ſucceſſori Officialis delegati, qui cenſentur vna, eademq; perſona cum prædeceſſore, inquit *Caran. in ritu* § *10. n.4.*

26 ad quod ponderatur *Conſt. Pœnam eorum*,
ibiq; enim annuerat minima comparuerit, vel
etiam coràm ſucceſſore euiſdem, vbi *Gloſ. in*
27 *princ.* notat, *coràm ſucceſſore Officiali fieri de-*
bere, quod coràm prædeceſſore faciendum erat,
vbi citat multa iura ad hoc.

28 Corroboratur ex diſpoſitione Iuris ca-
nonici, potiſſimùm ex *text. in cap. quoniam,*
de offic. deleg. vbi expreſsè cauetur, quod
quãdo delegatio committitur alicui Ab-
bati, & ſic ſub nomine dignitaris eo mor-
tuo transfertur delegatio in ſubſtitutum,
29 quia dignitas nunquã moritur, vbi *Gloſ.*
ſingularis ver. ſubſtitutum, concludit hòc ve-
rum eſſe, quando proprium nomen non
ſit expreſſum in literis: quia pro vna per-
30 ſona, nàm dignitas non moritur, ſed ſi
proprium nomen in literis fuerit expreſ-
ſum, quia tùnc cognitio fuerat facta per-
ſonę, ſucceſſor non cognoſcet, *Menoch. de*
arbitr. Iudic. lib. 1. quæſt. 68. num. 16.

31 Ego autem pro deciſione cauſę allega-
ui *text expreſſum in §. & hoc verò, in auth. vt*
nulli Iudicũ, vbi formalia hæc verba enun-
ciantur: *Et hoc verò iubemus obſeruari ab*
omni adminiſtratione, vt ſi contingerit in ſcriptis
noſtram iuſſionem fieri ad aliquem Iudicem, &
interea iſte quieſcat ab adminiſtratione: is, qui
poſt illum ſuſceperit dignitatem accipiat eam,
& inſinuet, ſiquidèm priuata eſt cauſa, & im-
plere eam, & aſſequi, quemadmodùm ad eum
promeruit reſcriptũ, *vbi Gloſ. ſubdit ſuper ver-*
bo reſcriptum, ſed quomodò hoc cognoſcit
ſucceſſor cum morte mandatarij iuriſdi-
ctio expiret, vt & aliàs mandarũ, reſpon-
dit hoc non perſonæ, ſed officio fuit facta
32 commiſſio, vel delegatio, & ità fuit deci-
ſum per ipſam Reg. Aud. referente meo
conſobrino Franciſco Antonio Salinas
die 5. Auguſti 1611. penès Villanum Act.
& fuit proceſſum in cauſa prædicta dele-
gata prædeceſſori, per ſucceſſorem Prę-
dem cum voto vnius Auditoris, iuxtà or-
dinem Suæ Excellentiæ.

33 Quocirca pro enucleatione præmiſſo-
rum erit aduertendum, quod ſicuti regu-
laritèr Delegatus Papæ debet eſſe conſti-
tutus in aliqua dignitate, vel Canonicus
Catredalis Eccleſiæ, vt inquit *Affl. in Con-*
ſtit. Vt vniuerſis, ſub num. 35. vbi etiam an-
nuit, quod cauſa appellationis Baronem
tangens, vel Comitem Comit. vel Baroni
per Regiam Curiam debet cõmicti per-
ſonę habenti eandem dignitatem, hinc
etiam conſpicitur quando Prorex aufert
cauſas ab Ordinarijs Iudicibus eas dele-
gat in negotijs ſpectantibus ad Sac. Conſ.
Reg. Cam. Sum. vel M.C.V. quando quali-
tas cauſæ, illiuſq; circumſtantiæ hoc ſua-
det, ex *Auend.* percepit *Reg. de Ponte de po-*
teſt. Proreg. tit. de abundant. Ciuit. §. 1. num. 24.
34 quemadmodùm etiam Regẽtes Regiam
Cancellariam conſulto Excellentiſſimo
35 Prorege delegant cauſas Regijs Conſi-
liarijs, Præſidentibus Regiæ Cameræ, &
alijs, *Reg. Tapia de præſtant. Regiæ Cancellariæ*
tit. de poteſt. Reg. Cancell. num. 44. ſic etiam
Præſidibus Prouinciarum delegat cogni-
tiones cauſarum importantium, qui & ſi
ipſis poteſtas militaris competat, & illo-
rum ſucceſſoribus, *Io. Grand. d tract ſpeciali*
41. cuius vigore procedit contra exules,
in quos habent merum imperium, *vt ipſe*
tradit in ſpeciali 9. hoc procedit generali-
tèr, ſed in caſibus particularibus grauio-
ribus nequeunt eodem modo procedere,
ſed ordinariè, abſq; mandato Principis
ſpeciali.

Quo fit, vt quando epiſtola aliqua ali-
cui mictitur, tùnc epiſtola mictentis, &
36 eius, cui mictitur nomen continere de-
bet, *Borrell de magiſtr. edict lib. 2. cap. 12. nu. 1.*
37 verùm quia Officiales dicuntur habere
dignitatem, *cap. deniq; 4. d. cap. reperiuntur,*
in fin. 1. quæſt. 1. cap. eo libentiùs, de ſeru. non or-
din. idcircò ex communi vſu recepto re-
ſcripta, atq; delegationes diriguntur Of-
ficialibus nedùm expreſſo eorum nomi-
ne, ſed etiam dignitatis, vt communitèr
practicatur. hinc eſt, quod ſi delegatio ali-
cui ſit ſolo nomine digniratis expreſſo
abſq; expreſſione nominis proprij, æqui-
38 parando hunc caſum cum eo, quãdo de-
legatio fit exprimẽdo nomen proprium,
licet iſti caſus æquiparenrur quo ad hoc,
ſiuè fiat commiſſio cum ſola expreſſione
nominis officij, ſiuè cum expreſſione no-
minis proprij cenſetur vtroq; caſu electa
induſtria perſonæ, *d. l. inter artifices*, &
ſic ſolus debet determinare cauſam, ex
Bonad. firmat *Ripol. variar reſol. cap. 1. n. 449.*
& ſeq. quod eo magis electa cenſeretur indu-
ſtria perſonæ quando competeret Magi-
ſtratibus ſuperioribus ratione officij co-
gnitio cauſarum criminalium meri, &
mixti imperij, *vt ibi Ripol. num.* 104. at cum
39 arduum negotium mandatur, cenſetur
electa induſtria perſonæ, *Menoch. vbi ſupra*
num. 15. vndè videtur ex ijs dicendum
talem delegationem non tranſire ad ſuc-
ceſſorem ſtante electione induſtriæ per-
ſonalis.

Sed quando iunctim fit delegatio ex-
preſſo nomine proprio, ac dignitatis, li-
40 cet reſpectu nominis proprij, vti homo,
qui eſt digniſſima creatura, *Gloſ. 3. in l. iu-*

ſtiſſimè, ff. de ædilit. edict. non per hoc videtur præcedere dignitati eius miniſterio,
41 dignitas enim conſiſtit in adminiſtratione officij, Iudex enim debet habere dignitatis ſuæ rationem, *l. obſeruandum, ff. de*
42 *offic. Præſ.* vndè benè dignitas explicatur officium, *Gloſ. in l. plenum, ff. de vſu, & habitu, ver. pro dignitate,* cum igitur ipſa digni-
43 tas dat fauorem perſonæ, *Gloſ. in authent. de monacis, §. ordinatione, verſ. ſuffragantèr,*
44 conſpicitur ipſam eſſe principalem conſiderandam, & ſic actendi debet id, quod principalitèr fit, *l. ſi in emptione,* vbi *Bald. ff. de contrah. empt.* & non mirùm actenta
45 ipſa dignitate principalitèr, quæ nō moritur, neq; extinguitur, probat *Io. Anton. Bellon d. tract. de mandata iuriſdictione, cap. 10, quæſt. 8. num. 7.*
46 Subſequitur operari vt tales delegationes ad ſucceſſores extendi, prout ipſemet *Io. Anton. vbi ſupra num 6.* poſt *Bertacch. in ſuo repert. verbo delegatio facta alicui, fol. 327 Menoch. vbi ſupra num. 21.*
47 Et ampliùs quando in reſcripto eſſet expreſſum nomen prædeceſſoris antè illius obitum, tùnc tranſiret ad ſucceſſorē, vt ex *Innoc. in cap. ſignificauit, ibidem Butr. num. 10. & 11. & Petr. Gregor. num. 3, de reſcript.* probat *Oldrad. in tract. de reſcript. prælud. 23. num. 13.* & cum hac opinione reſidet *Io. Grand d. tract. in prædicamento agere, quæſt. 1. num. 1.* allegando *Menoch vbi ſup.*
48 Quæ ſiquidèm concluſio limitatur potiſſimùm quando fuerit electa induſtria perſonę, ex traditis per *Menoch. vbi ſupra d num. 11. cum ſeq.* vbi per exempla hoc demonſtrat, ſed meliùs *idem Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 21. à num 6. ad 17.* oſtendit per exēpla, quando in commiſſione diceretur tu cognoſcas, vel vt proprio iudicio cognoſcas, vel per ipſum cognoſcas, vel tu, & nullus alius cognoſcas, &c. & ſic quādo in commiſſione diceretur tu per te cognoſcas, *Grammat. voto 3. num. 39. qua in conſ. crim. 64. num. 4. & 5.* di-
49 ſputat articulum, ſi præeminētia conceſſa vni Regenti M.C.V. extēdatur ad ſucceſſorem, concludit negatiuè, quia ex verbis conceſſionis apparebat fuiſſe illi ſoli conceſſam, ibi, tu ſolus, &c. & tamen cōtrarium ſeruari videtur, cum talis cogni-
50 tio fit in poſterum ad M. C. tranſlata, *Campag. in cap. ſi cum ſceleratis, nu. 4. & ſeq.* vndè talis præeminentia M. C. V. eſt hodiè dilata ad Regias Audientias procedendi contra tales latrones foruſcitos, bannitos, & ſimiles, *Io. Grand. d. tract in prædicamento de quantitate, quæſt. 1. num. 13.* ſed in caſu ſupra enarrato, non alitèr talia ſpecialia verba enūciabàtur, vt argui potuiſſet induſtria perſona, meritò ipſa delegatio huiuſmodi caſus ſpecialis ad ſucceſſorem Præſidem pertranſire non ambigebatur.
51 Et propterea non obſtat, quod dictum eſt ſupra, quoties fiet delegatio nomine proprio, & dignitatis, vt præcedat primo nominatus, vt poſt *Menoch. d. lib. 1. quæſt 68. num. 16. Io. Anton. Bellon. vbi ſupra num. 8.* vltra ſupradicta conſpicitur, quod homi-
52 ni competit præcedentia aliquando ratione dignitatis, aut ratione loci, ſeù ratione propriæ perſonæ, *Io. Bapt. Leonell. in tract. de præced. homin. quæſt. 7. art. 13.* vndè inſpecta eius dignitate officij infertur,
53 quod dignitates neceſſariò admittunt præcedentiam in actu exercitij earum, vt *idem Leonell. d. quæſt. 7. art. 15.* probat, quam
54 ſiquidem dignitatem accepit, Delegatus ab eius delegante, & tùnc Delegatus precedit ordinarium ex perſona delegantis, *Manriq. de præced quæſt. 22. in princ.*

S V M M A R I V M.

1 *Separatorum ſeparata debet eſſe ratio.*
2 *Corpus ex carne, & anima conſiſtit.*
3 *Corpus diuerſa habet membra, et vnumquodq; ipſorum habet operationis exercitium.*
4 *Ciuitas in ſe continet diuerſa membra, & quæ ſint.*
5 *Ciuitas habet Caſtrum, ſiuè fortalitium, & quare.*
6 *Caſtra in Ciuitate ad quem finem ædificantur.*
7 *Caſtrum dicitur pars Ciuitatis.*
8 *Manus dicitur organum organorum.*
9 *Vrbis appellatione quid veniat.*
10 *Suburbia continentur ſub nomine Ciuitatis.*
11 *Interdicta Ciuitate, etiam Suburbia cenſentur interdicta.*
12 *Crimen læſæ Maieſtatis committitur contra patriam inſurgendo, vel delinquendo.*
13 *Caſtra, Villa, & Terrę adiacentes Ciuitati veniunt acceſſoriè ad ipſum.*
14 *Homo ſine anima viuere non poteſt.*
15 *Spiritus eſt qui viuificat, caro autē nil prodeſt.*
16 *Cadauer dicitur corpus ſine anima.*
17 *Anima eſt tota in toto, & tota in qualibet parte ipſius.*
18 *Anima varijs nominibus appellatur ob eius diuerſa officia.*
19 *Princeps in terra dicitur lex animata ſimilitèr & Rex, ac legis pater.*
20 *Rex eſt dñus perſonarum in Regno exiſtentiū.*
21 *Rex habet vitæ, & necis in hominibus poteſtatem.*

22 *Rex*

22 *Rex conſtitutus eſt in Regno, ut inter malos boni viuant.*
23 *Rex dicitur vltor iræ Dei in vindictam malefactorum, & laudem bonorum.*
24 *Rex pacem inter ſubditos procurare debet.*
25 *Pax cauſatur ex iuſtitia, vbi eſt pax, ibi iuſtitia.*
26 *Rex operam dare debet vt maleſactoribus pœnas dent iuxtà delictorum modum.*
27 *Rex puniendi delicta arbitrium à Deo habet.*
28 *Regis intereſt nè maleficia committantur.*
29 *Rex Regnum purgare debet malis hominibus.*
30 *Rex in toto Regno dominium habere cenſetur.*
31 *Rex in Caſtris ius duplex habere cenſetur.*
32 *Iuriſdictio omnis eſt apud Principem tanquàm à fonte.*
33 *Iuriſdictioni Regis omnia ſubſunt, quæ in Regno ſunt.*
34 *Iuriſdictio omnis ſuper omnibus Ciuitatibus, & Terris, & Caſtris Regni eſt Regis.*
35 *Iuriſdictio eſt ſicut nebula ſuper paludem, quæ generatur per actiuam potentiam Solis.*
36 *Iuriſdictio in magiſtratu eſt tanquàm in ſubiecto animato, ſine quo iuriſdictio nil agit.*
37 *Iuriſdictio quandoq; eſt in actu, quandoq; in habitu.*
38 *Iuriſdictio eſt tota in toto Regno, & tota in qualibet parte ipſius.*
39 *Rex potentionalitèr eſt in qualibet parte ſui Regni.*
40 *Prohibitio facta in parte Ciuitatis, ad totam refertur.*
41 *Populus Romanus Imperium habet ſub littore maris.*
42 *Qui in continentibus Vrbis nati ſunt, Romæ nati intelliguntur.*
43 *Qui Caſtellorum territoria poſſident, omnia poſſidere videntur.*
44 *Poſſeſſio Caſtri ſubiecti Ciuitati non videtur acquiſita, dùm agitur de poſſeſſione acquirenda nodum firmata per ingreſſum Ciuitatis.*
45 *Ciuitas diuiſa per quarteria, & ciues ſi viuerent ſegregatim, iuriſdictio non cenſetur diſunita.*
46 *Tribunorum officium quod ſit.*
47 *Bannitus ab vno loco, cenſetur bannitus à loco Confederato.*
48 *Bannitus ab vno loco Status Eccleſiaſtici, cenſetur bannitus ab omnibus locis Eccleſiæ ſubiectis.*
49 *Bannitus ab vno loco, cenſetur bannitus à loco adiecenti.*
50 *Bannitus à Caſtro, cenſetur bannitus à Ciuitate ei adiecenti.*

ARGVMENTVM.

Guidaticus conceſſus bannito ſub cōditione nè accederet ad Ciuitatem, ſi fortè acceſſerit ad Caſtrum illius propè Ciuitatē, an ſuffragatur eidem bannito.

CASVS XIX.

CVM fuiſſet conceſſus guidaticus cuidam foriudicato per Præſidem Regiæ Audientiæ Calabriæ Citra ſub conditione nè moraretur in eadem Ciuitate, & accederet ad locum partium offenſarum, accidit qualitèr iſte foriudicatus certo die acceſſit ad Caſtrū dictæ Ciuitatis Coſētię vbi ſolēt trāſmitti carcerati diebus æſtiuis, viſurus certos carceratos ibi exiſtētes, vndè fuit à Caſtellano ibi detentus, & carceratus, indè conqueſtus in eadem Regia Audientia, vt in priſtinam libertatem reponeretur iuxtà guidaticum ſibi conceſſum, & proptereà dubitari contingit quid iuris, & ſi pro eius defenſione diceretur tale Caſtrum eſſe ſeperatum à Ciuitate, cum illud exiſtet in ſuper cilicio montis, & paulò poſt inferiùs adeſſe Ciuitatem, videbatur eſſe ſeperatum, & proptereà includi nō videbatur in prohibitione Ciuitatis, iuxtà
1 regulam vulgatam, ſeperatorum ſeperata debet eſſe ratio, *l. Papinianus, ff. de minor* cum alijs apud *Barboſ. princip. iur. lit. S num.* 5.

Ex aduerſo autem conſiderari poterat, Ciuitatem ipſam inſimul vnitam, corpus
2 humanum repreſentare, quandoquidèm corpus ex duobus conſiſtere videtur, hoc eſt ex carne cū oſſibus, & ſanguinę compaginatum, & rationabili anima, *cap. in quadam, de celebr. miſſ.* & conſiderata priùs compaginatione corporis, in quo diuerſa
3 membra exiſtunt, & vnumquodq; ipſorū ſuum exercere officium in diuerſis actibus diſtributum, vt inquit *Apoſt. 1. Corinth. 12. Sicut enim corpus vnum eſt, & membra habet multa, omnia autem membra corporis cū ſint multa, & vnum tantùm corpus ſunt, &c.*

Negari tamen non poteſt, quin quodlibet membrum diuerſum actum habens, ſit corpori annexum.

4 Sic etiam Ciuitas in ſe continet diuerſa membra, hoc eſt vias publicas, & priuatas, & arcas, & alia, vt in *l. 1. ff. ne quid in lo-*

co publ. habet enim theatra,ſtadia,Eccle-
ſias,pontes, forum, ac alias domos priua-
torum;menia,ac alia vſui publico,ac pri-
uato , quæ ſiquidèm omnia ſub ipſo cor-
pore comprehenſa,ſed inter cętera habe-
5 re ſolet Caſtrum,ſiuè Fortalitiũ, vbi mul-
ti poſſunt ſe reducere,& munire,vt inquit
6 *Gloſ. in Conſtit.Caſtra,* & hoc principalitèr
ædificatur ad tuitionem , & munitionem
eiuſdem, ad *text.in l.turres, C.de oper. publ.*
ibi: *Ità tamen,& sblendor operis,& Ciuitatis
munitio cum priuatorum vſu , & vtilitate ſer-*
7 *uabitur,* & non ab re Caſtrum dicitur pars
Ciuitatis; *Angel. in §.ſi quis igitur, verſ.nota
ſingularitèr, Auth.quib.mod.nat.effic.legit.* vn-
dè quemadmodùm corpus principalitèr
defenditur manibus operando; nàm ma-
8 nus dicitur organum organorũ operan-
do, inquit *Afflict. deciſ.299. num.7.* ità Ca-
ſtrum veluti dextera manus in auxilium
Ciuitatis reputatur,& nõ mirùm ſi mem-
bra corpori annexa,vnum corpus cenſeri
debet,ità Ciuitas cum omnibus ædificijs,
quare *I.C.in l.2.ff de verb.ſignif* inquit:Vr-
9 bis appellatio muris ſcilicet finitur , ſub-
10 dit *ibi Gloſ.* Romæ autem continentibus
ædificijs finitur,ſcilicet vt Suburbia con-
tineantur,ſecundum *Gloſ.ibi,* idemq; tra-
ditur in *l.ut Alphenus,eod tit.*ex quibus iu-
ribus adnotatur,non tantùm ea,quæ ſunt
intra menia contineri,ſed extra menia,
ſcilicet Suburbia, optimè eſt *text. in l nàm
quod liquidè, §. ſi ità, ff.de penu leg.* hinc eſt ,
11 quod interdicta Ciuitate , etiam Subur-
bia cenſentur interdicta, *cap. ſi Ciuitas , de
ſentent. excom. in 6.* quemadmodùm etiam
12 ſicuti crimen læſę Maieſtatis committi-
tur contra patriam inſurgendo,vel delin-
quendo, *l.1. ff.ad l. Iul. Maieſt.* ità & ille,
qui arcem tenuerit, aut Caſtra conceſſe-
13 rit, *l 3.ff eod tit.* nàm Caſtra,Villa, & Ter-
ræ adiacentes Ciuitati , veniunt acceſſo-
riè ad ipſam Ciuitatem , probat *Loſeus de
iure vniuerſ.par.3.cap.13.num.2.*

14 Conſtat etiam homo ex anima in cor-
pore infuſa, quæ ſinę corpore viuere ne-
quit , *cap. ſi quis obiecerit 1.quęſt.3.* & ipſa
mouet corpus ex ſui potentia, vndè dici-
tur ſpiritus eſt,qui viuificat,caro autem
15 non prodeſt quicquã, *Ioan.cap.6.*eſt enim
quid agens in corpore,vt ſine anima non
16 diceretur corpus, ſed cadauer, *Caball.re-
ſolut.crim.caſu 263 .num 7:*

17 Et talis anima eſt tota in toto , ac tota
in qualibet parte ipſius , *Bart. in l. ſtipula-
tiones non diuiduntur,ff.de verb.oblig.*

18 Et propterea ipſa ſimilitèr diuerſa ha-
bet nomina ſecundum diuerſa officia,
dùm enim ſentit, dicitur ſenſus , dùm iu-
dicat, dicitur ratio, dùm memorat, dici-
tur mens , dùm cogitat, dicitur cor, *Ho-
ſtienſ. in ſumma de ſacra vnt. §.1. Alber.in di-
ction. ver.anima .*

19 Sic paritèr in Ciuitate conſpicitur eſſe
illius dominus anima Ciuitatis, vndè di-
citur Princeps in Terris, quod ſit anima-
ta lex, *§.fin.Auth.de Conſul.* ſic paritèr Rex
in Terra ſua dicitur lex animata , & legũ
pater, *Afflict.in Conſtit. Non ſine grandi , ſub
num.8.& in prælud.Conſtit.quæſt.13.ſub nu.9.*

20 Quo ſit, vt cum Rex ſit Dominus om-
nium perſonarum in Regno exiſtentium,
vt habetur in *Conſtit. Quia frequentèr,* vbi
21 *Afflict.num.17.*& in hominibus Regni po-
teſtatem mortis,& vitæ, *idem in Conſt. Poſt
mundi machinam , num.23.* ſubdens ad hoc
22 eſſe cõſtitutos, vt inter malos viuant bo-
ni,quo circa,vt *ibidem Afflict.num.25.* pro-
bat, quod cum Reges ſint Diuinæ Proui-
23 dentię executores,infertur,quod Rex di-
catur vltor iræ Dei in vindictam maleſa-
ctorum,laudem verò bonorum, *vt ibi ſub-*
24 *ſequitur num. 34.* & pacem inter ſubditos
procurare debet, *vt ibi num.35.* quæ ſiqui-
dèm pax cauſatur ex iuſtitia, nàm vbi eſt
25 iuſtitia , ibi eſt pax , & è contra , *idem in
Conſtit. Pacis cultum,num.1.*& vt pax habea-
tur per medium iuſtitiæ , Rex operã dare
26 debet vt malefactores pœnas dent iuxtà
delictorum modum , *idem in Conſtit. Super*
27 *inciſionibus,num.1.* nàm Rex arbitrium pu-
niendi delicta ab ipſo Deo habet , *idem in*
28 *Conſtit. Vſurariorum, num.6.* & Regis inte-
reſt nè maleficia committantur , *idem in
Conſtit. Priuilegia, num. 4.* & conſequentèr
29 Regnum malis hominibus purgare, *idem
in Conſtit.Cordi nobis, num.1.*

30 Paritèrq; Rex quia in toto Regnó ha-
bere cenſetur dominium, *Afflict.in Conſtit.
Ab Officialibus, num. 4.* & licet per conceſ-
ſionem Caſtrorum feudatarijs videatur
quodãmodò ab illo ſuo dominio ſegre-
31 gare, attamen ipſe Rex in Caſtris ius du-
plex habere conſpicitur vnum generale,
tanquàm Rex, & aliud ſpeciale Caſtrorũ,
idem Afflict. in Conſtit. Ea quæ ad decus , ſub
32 *num.23.*vndè ſubſequitur ex ſupra narrà-
tis, quod omnis iuriſdictio ſit apud Prin-
cipem, *Afflict.in prælud. quæſt.6.num.2.* & ab
eo depẽdit ſicut apud fontẽ vndè fluunt,
& refluunt omnes iuriſdictiones , vt pro-
bat *Carau. in ritu 19. num.6. vt dixi in meo
voto 87.nu.28 col.1.& voto 99. nu.39.tom.1.*

33 Et proindè iuriſdictioni Regis omnia
ſubſunt,quæ in Regno ſunt, *idem d.prælud.
quæſt.16.num.1.*

Ea pro-

Ea propter eum omnis iuriſdictio ſu-
per omnibus Ciuitatibus,& Terris,& Ca-
34 ſtris Regni eſt Domini Regis,& illorum,
qui habẽt à Rege, *idem in d.prælud. quæſt.3.*
35 *num.2.* eſtq; iuriſdictio ſuper territorium,
ſicuti nebula ſuper paludem,quæ genera-
tur per actiuã potentiã Solis, *Bald. in rubr.*
de allod.ſub num.7. vbi in præcedenti *nu.4.*
dixit, quod iuriſdictio in territorio eſt
36 tanquàm in re inanimata, ſicut ſeruitus
in fundo ſeruitute,vel dominante,ſed in
magiſtratu eſt tanquàm ſubiecto anima-
to, ſine quo iuriſdictio nihil agit, ex *l.2.*
§.poſt originem,ff.de orig.iur.& ſicut Eccleſia
dicitur curata habitu,& actu, ità iuriſdi-
ctio quandoq; eſt in habitu, quandoq; in
actu; nàm in habitu eſt per potentiam in
37 actu per exercitium,vt ibi,& ſequitur di-
cendo ſemper enim debet præcedere iu-
riſdictio officium Iuſdicentis,ex *Io.Mon.*
in cap. ſtatutum, de reſcript. in 6. quia priùs
naſcitur,quam exercetur ad actũ per iura
ibi citata,hinc ſubſequitur, quod iuriſdi-
38 ctio eſt quid indiuiduum,& tota in toto,
& tota in qualibet parte ipſius, *Berous*
quæſt.111.num.2.
39 Et hoc potẽtia Solis,hoc eſt Regis,qui
potentionalitèr vbiq; eſſe videtur, vt in
Conſtit.Fidelium, in fine, ibi: *Et ſic etiam qui*
prohibente indiuiduitate perſonæ, vbiq; præſen-
tialitèr eſſe non poſſimus, vbiq, potentionalitèr
adeſſe credamur, vbi *Afflict. in vlt.notab.* alle-
gat Iura, ex quibus hæc verba eliguntur.
Quadere ex allegatis oſtenditur,potẽ-
tiam iuriſdictionis eſſe in toto Regno, &
potentionalitèr vbiq; adeſſe per medium
perſonarum ipſius Officialium, ſicuti po-
tentia animæ extenditur per omnes par-
tes corporis, ità etiam potentia iuriſdi-
ctionis cuiuſcunq; Præſidis, ac Magiſtra-
tus extenditur non tantùm in vniuerſam
Terram,ſeù locum ſibi commiſſum,ſed in
40 qualibet parte ipſius,& propterea dùm
prohibet alicui nè intra patriæ territo-
rium, vel muros moretur, *l. relegati, ff. de*
pœn. demonſtratur in *l.lictora,ff.ne quid in lo-*
41 *co publ.* vbi lictora,in quem Populus Ro-
manus Imperium habet, Populi Roma-
42 ni eſſe arbitror, ſicuti quæ in continenti-
bus Vrbis nati ſunt, Romæ nati intelli-
guntur, *l.qui in continentibus, ff.de verb ſign.*
clarificatur in *l.2.C.de fund.lib.11.* vbi, *qui*
43 *Caſtellorum territoria poſſident, omnia poſſide-*
re videntur; & ibi notat *Gloſ. in materia iu-*
riſdictionis, verſ.territoria, ideſt Caſtrum cũ
44 territorio,ſcilicet iuriſdictione,& ſubdit
vel etiam ipſum Caſtrum, & Terram in
qua reſidet, vndè Caſtri non videtur ac-
quiſita poſſeſſio ſubiecti Ciuitati dùm
tractatur de poſſeſſione acquirenda, ne-
dum formata per ingreſſum ipſius Ciui-
tatis, *Grammat.deciſ.71.num.15.& 16.* at ſi
45 Ciuitas eſſet diuiſa per quarteria diſtin-
cta, & ſegregatim viuerent ciues quòad
iuriſdictionem, non cenſeretur diſunita,
Montan.in pragm 2.num. . . de admin.Vniu.
& licet in Caſtris videatur per alios regi,
hoc eſt per cuſtodiam officium Tribuno-
46 rum eſt, vel eorum, qui exercitium præ-
ſunt milites in Caſtris continere, & ad
exercitationem perducere, *l.officium, §.of-*
ficium, ff. de re milit. ſecus tamen quòad
iuriſdictionem.
47 Et propterea bannitus ab vno loco,
cenſetur bannitus à loco confederato,
Bertazzol. conſ.463.num.10 ex *Marſil. 32.*
num.8.Vulpell.conſ.58.num.5.
48 Bannitus ab vno loco Status Eccleſia-
ſtici,cenſetur bannitus ab omnibus locis
Eccleſiæ, etiam mediatè ſubiectis, *Farin.*
conſ.crim.136. num.16. par.2. vbi plura, &
bannitus ab vno territorio Eccleſiæ me-
diatè, vel immediatè ſubiecto, cenſetur
etiam bannitus ab Vniuerſo Statu Eccle-
ſiaſtico, & vbiquè poteſt impunè occidi,
Farinac.conſ.crim.101.num 19.tom.1.
49 Ad tollendam iſtam difficultatem al-
legaui *Foller.in praxi crim. rubr. banniantur,*
num.29. dicentem,quod bannitus de vno
loco, cenſetur paritèr bannitus à loco ei
adiacenti, & ſubſequitur in ſpecie, quod
50 bannitus à Caſtro, cenſetur bannitus à
Ciuitate ei adiacenti, ex *Bald. & Alex. ibi*
citato,& fortiùs è contra in caſu noſtro.
Ea propter ad relationem D. Ioannis
Sances de Luna Auditoris dictę Reg.Au-
dient. die 5. Auguſti 1613. deciſum fuit
non eſſe priſtinæ libertati reponendum,
& confirmatum per Collat. Conſil. penès
Villanum Act. Mag.

SVMMARIVM.

1 *Appellatur à Delegato ad delegantem.*
2 *Appellatur à Delegato Principis ad Principẽ.*
3 *Tempus foriudicationis poteſt abbreuiari à Principe ad eius beneplacitum.*
4 *Regiæ Audiẽtiæ ſunt Iudices ordinarij in procedendo,& puniendo delinquentes.*
5 *Iudex ordinarius, cui à Principe cauſa committitur, non dicitur delegatus, ſed reſtat ordinarius, quod limitatur num.6.*
7 *Iuriſdictio conceditur per commiſſionem Superioris.*
8 *Iuriſdictionem mandans,videtur ius dicere.*
9 *Miſerabiles perſonæ habent fori electionem*
etiam

Digitized by Google

*etiam de Iure Regni, num.*10.
11 *Virgines habent fori electionem.*
12 *Electio fori cur ſit conceſſa perſonis miſerabilibus.*
13 *Variatio ſit M.C. ex Reg. Aud.*
14 *Variatio ſit coràm Iudice competenti rei.*
15 *M. C. V. iuriſdictionem habet in toto Regno tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus contra omnes.*
16 *M.C.V. eſt Iudex competens omnium perſonarum omnis ſtatus.*
17 *Appellatur ad M.C. ex delegato Regis.*
18 Text in l.1. C. quando Imper. &c. *loquitur generalitèr.*
19 Conſtit.Statuimus,*vt M.C. ponderatur.*
20 *Iudex, cui mandatum fuit, vt ſummariè procederet, an ordinariè procedendo delinquat.*
21 *Cauſa appellationis eſt eiuſdem naturæ, cuius eſt cauſa principalis.*
22 *Cauſa principàlis ſi eſſet ſummaria, etiā cauſa appellationis ſummaria eſſet.*
23 *Cauſa criminalis, in qua fuit proceſſum per horas, etiam in cauſa appellationis huiuſmodi procedi debet, ſic in modo procedendi ex abrupto.*
24 *Appellatur à Delegato Regis ad Regem.*
25 *Princeps ſibi reſeruauit cauſas miſerabilium perſonarum.*
26 *Delegatus Principis procedit eius nomine.*
27 *Delegatus ad vnam cauſam tantùm, vtitur iuriſdictione delegantis.*
28 *Priuilegium electionis fori eſt perſonale.*
29 *Priuilegium conceſſum miſerabilibus perſonis non ſuffragatur ipſis cōparentibus vti tertijs.*

ARGVMENTVM.

Variatio an competat ſorori inquiſiti, contra quem proceditur ad modum belli de mandato Proregis.

CASVS XX.

PVlchrum dubium fuit excitatum in eadem Regia Audiētia Calabriæ Citra in facti contingentia, poſtquàm Ill. Prorex Regni conceſſerat poteſtatem eidem Regiæ Audientiæ procedēdi contra omnes delinquentes patrantes homicidia cum ſclopis, abbreuiato termino curriculi vnius anni, iuxtà *Conſt. Regni Pœnam eorum.*

In contingenti caſu homicidij huiuſmodi commiſſi fuit homicida citatus cū
abbreuiamento temporis ad foriudicandum,& dùm tractabatur de foriudicatione; comparuit pater inquiſiti, allegando ipſum reum eſſe clericum,licet ex aduerſo hoc inficiebatur, ſed pendente hac diſcuſſione ſoror, ſiuè filia occiſi, variauit cauſam à Regia Audiētia ad M.C.V. eligendo eam in forum,vndè dubitari contingit, ſi talis variatio, ſeù electio facta fieri potuerat, attenta diſpoſitione *l. vnic. C. quando Imper. inter pupill. & vid.* ità militare poterat cum ipſa Regia Audientia proceſſerat in dicta cauſa vti delegata ab Excellentiſſimo Prorege, & propterea in hoc caſu quando appellatur à Delega-
1 to,debet appellari ad delegantem,vt iure
eſt probatum *Maur. Burg de modo proced. ex abrupto, queſt.95.nu.11. & Petr. Greg in tract. de appellat. lib.4. cap 4. num.9. Guaz. in defen. 36. cap.17. num.*2.& ſe tuebatur inquiſitus,
2 quoniam à Principis delegato appellatur
ad Principem delegantem, latè *Scaccia de appellat. quæſt.18. per totam, & quæſt 16. And. Gail. pract. obſeruat. lib.1. obſeru.121. num* 2. & electio fori, ſeù variatio in cauſa delegata, etiam admittenda erit, probat *Nouar. de elect. fori tom.2. ſect.3. quæſt.*2. etiam ſi ageretur in cauſa, vbi procederetur ad modum belli,vt idē *Nouar. d. tom.2. ſect.3. quæſt.*6.probat.

Nihilominus ante omnia conſideratū fuit, ſi iſta abbreuiatio temporis foriudicandi conceſſa Regiæ Audientiæ Iudici ordinario delictorum, & cauſarum Prouinciæ erat vera delegatio, & clariſſimū eſt attenta diſpoſitione *d. Conſtit.* quemlibet pro criminibus pœnam mortis merētibus poſſe foriudicari elapſo anno,vt in *d. Conſt* quod ſiquidèm tempus nequit ab-
3 breuiari per inferiores Iudices, & Magi-
ſtratus excepto ipſo Prorege, qui tempus foriudicationis abbreuiare poterit ad eius beneplacitum ſtante ipſius ampliſſima poteſtate, *Præſ. de Franch. dec.213. nu.*36.& ità fieri mandat inferioribus Magiſtratibus, *Angel. Sialoya in praxi foriudic. cap.10. num.24. & ſeq.* hinc ſuccedit illa vera concluſio,qualitèr cum ipſa Regia
4 Audientia ſit ordinarius Iudex delictorū
in modo procedendi, atq; puniēdi, iuxtà *d. Conſtit.* ſi poſtmodùm fuerit eidem conceſſa à Principe delegatio, ſeù iuſſio abbreuiandi tempus foriudicationis, an in hoc caſu cenſeri videatur Iudex delegatus, ad quod ſingularitèr *Marant. in ſuo ſpec. par.5. princ. nu.*77. dixit, quotieſcunq;
5 à Principe aliqua cauſa Iudici ordinario
remitteretur, ſiuè committeretur, ad quē

cogui-

Digitized by Google

cognitio ipſius ſpectabat,non per hoc ef-
ficeretur Delegatus; ſed remanebit ordi-
narius in illa cauſa, & illa commiſſio ap-
pellatur iuſſus, & non delegatio, quare
eius iuriſdictio videtur excitari ob tale
reſcriptum,& in fine ſubdit id limitando,
niſi in commiſſione eſſet in aliquo altera-
6 ta eius iuriſdictio, quia cenſeretur tùnc
Delegatus, & non diceretur tùnc iuriſdi-
ctio excitata,ſecundum *Felin. in cap. licet, de offic.deleg.* cum alijs apud *Gaill. pract. obſeruat lib.1.obſeru.41.num.6.* ità in præſenti
caſu dicebatur, dùm iuriſdictio ipſius
Regiæ Audientiæ procedendi elapſo an-
no ad forindicationem limitetur ſtante
abbreuiatione termini præfixi à *Conſtit.*
quod non poterat per ipſam fieri, rectè
concludi videtur eiuſdem iuriſdictionem
alteratam in tali commiſſione, & ſucceſ-
ſiuè vti delegata in caſu præmiſſo proce-
7 dere non ambigebatur, etenim per com-
miſſionem Superioris delegata iuriſdi-
ctio conceditur, *Gail. vbi ſupra, Scaccia de appellat. quæſt.8. ſub num.86 verſ.ſecus eſt ſi*
8 *non,* & conſequenter iuriſdictionem man-
dans,videtur ius dicere, cum ius dicit is,
cui mandauit, *Io.Anton.Bellon. in tract. de mand.iuriſd.cap.9.quæſt.4.num.3.*

Et exiſtente tali delegatione infertur,
an ab ipſa Audientia delegata,& ſic à Iu-
dice Delegato detur variatio priuilegia-
tis perſonis ad M.C.ſicuti in præſenti ca-
ſu contingit, quinimò pro reo inquiſito
dicebatur non eſſe admictendam talem
variationem, ſeù electionem,ſtante ipſa
delegatione, eo quia vt prædictum eſt, à
Iudice Delegato appellatur ad Principē.

Quanquā in hac ambiguitate dubitari
nequeat, quin miſerabiles perſonæ gau-
9 deant tali priuilegio variationis fori, ex
iuris diſpoſitione *d.l.vnic C.quando Imper. inter pupill.& vid. Afflict in deciſ.257.vbi Vrſill. Carau.in ritu 236. Muſcat. in praxi S.C. lib.1.par.2. gloſ.competens,nu.30.* nouiſſimè *Nouar.in eius praxi de elect.& variat. fori tomo 1. ſect.1. quæſt.1.num.5. Conſ.Carleual de iudic tom.1.diſput.2.à num.529.ad 651.*

10 Idq; de Iure Regni confirmari videtur
ex *Conſtit. Statuimus vt Magnæ nomine Curiæ,* vbi *Andr. Afflict. & cæteri, Carau. in ritu 67.*

11 Et talis facultas extenditur etiam ad
virginem,ex *deciſ.de Franch.100.* ſicuti in
præmiſſo caſu vertebatur *Muſcatell. in d. praxi lib.1.par.2.gloſ.competens,num.71.Nouar.d.tract par.2.quæſt.6.& quæſt.8.ſect.2.*

12 Quæ quidèm poteſtas cum ſit introdu-
cta miſerationis cauſa, vt refertur in *d. l. vnica*, ibi, *Quod ſi pupilli, & viduæ, aliìquè fortunæ iniuria miſerabiles renunciari per eos non poteſt*, imò Princeps niſi ſpecifi-
cè dicto priuilegio derogauerit, non in-
telligeretur eis in aliquo præiudicare, ſi-
cuti in multis cauſis Baronum deciſum
patet.

Iàm verò perquirendum erit,ad quem
fit variatio,& à quo fit,vt huius deciſionis
13 ratio appareat, & certum eſt, quia iſta
variatio fit ad M.C.V. ex Regia Audien-
tia.*Carau.in d.ritu 233.num.7.*vbi citat *Afflict.in d.Conſtit.Statuimus,num.13.& 32.*cir-
ca quod erit aduertendum, quod perſo-
næ,quæ poſſunt eligere ex priuilegio, eli-
gere debent Iudices, qui àliàs ſint com-
14 petentes aduerſariorum, aliàs ſi eſſent
incompetentes non procederet electio,
ſeù variatio, *Nouar.in praxi de elect.& var. fori, quæſt.2.num.12.& num 20 tom.1 ſect.1.* & iterum *tom.2.ſect.1.quæſt.6 nu.4.& quæſt. 19.num.7.Thomaſ.deciſ.85.Macerat.nu.4.*

15 Sed cum ipſa M.C. in toto Regno iu-
riſdictionem habet in ciuilibus, & crimi-
nalibus contra omnes Barones in genere,
idem *Carau. in ritu 46. num.16.* & ordina-
riam habet in toto Regno, *idem in Ritu 230.num. 7.* eſtq; Iudex competens om-
16 nium perſonarum cuiuſcunq; ſtatus, &
gradus, *Muſcatell.in d.praxi S.C. lib 1.p.2. Gloſ.competentes, num 11.* ergo variatio in-
17 ſpecto hoc capite,benè procederet, qui-
bus accedebat, quod tradit *Frecc. de ſubfeud. lib.2. auctor.13. num.8.* quem ſectatur
*Scaccia eod.tract.quæſt 8.num.50.*quod à De-
legato ipſius Regis appellatur ad M.C.V.
quæ cognoſcit de appellationibus om-
nium Delegatorum,etiam ſi ſint Delega-
ti à Rege,vt *ibidem num.29.*poſt*Carau.in ritu 52. num.2. & 3. Muſcatell. in praxi S.C. lib.2.par.1 gloſ 7. tenebitur,nu.6.& ſeq Scaccia vbi ſup.d.quæſt.7.& quæſt.8.num.110.*

Poſtremò conſideranda erat alia qua-
litas,nempè à quo fit variatio,ſeù electio,
cum ipſa Regia Audientia ſit Iudex De-
legatus, ob quod inferebatur, ſi talis va-
riatio de Delegato ad ordinarium pro-
cedebat, èx quo ipſa M.C.V. vt Iudex or-
dinarius nequit cum terminis breuiori-
bus procedere, ſicuti ipſa Reg. Aud, in
præmiſſo caſu dicebatur, poſſe talem va-
riationem procedere; & primo ex diſpo-
ſitione *text.in d.l vnica,*quæ loquitur gene-
18 ralitèr, vt ſi fuerit impetratum reſcriptū
Principis contra tales perſonas in nullo,
dicit *ibi text.noſtrorum Iudicum compellantur Comitatui, ſiuè copiam facere, ſubdit ibi Gloſella Comitatui, ideſt præſentia noſtra, vel illorum,*

rum, quibus delegauimus, *& in fine concludit text*. attenta perhorreſcentia ipſarum expoſita coguntur aduerſarij examini Imperiali ſuorum copiam facere, hinc inſpicienda venit poteſtas M. C. in particulari, cui ab Imperatore Federico magna auctoritas conceſſa fuit in *Conſtit. Statuimus vt Magnæ Curiæ noſtræ*, & quidèm ponde-
19 randa ſunt verba illius *Conſtit.* vbi appellationes Ordinariorum, ſeù Delegatorũ Iudicum ad ipſam Curiam interiectæ patent, vt maior auctoritas cõferatur, & demum ſubdit poſt conceſſiones aliorum cognitionum: *Vt de ſpeciali mandato cauſas miſerabilium perſonarum circa electionem fori corporali præſtito iuramento aduerſariorum potentiam perhorreſcentiũ audiat, & iuſtitia mediante faciat*; & ità videtur eſſe quodam ſpeciale conceſſum eidem M. C. cognoſcendi de electionibus miſerabilium perſonarum, quinimò ius non ei reſiſtit vt ſit inhabilis.

Eapropter minimè obſtare videbatur concluſio illa, quod à Delegato appellatur ad delegantem, etenim ipſa procederet in caſu ſuo, nempè in materia appellationis, non autem variationis, ſeù electionis fori, neq; talis delegatio opitulari videbatur poſtquàm de iure, iſthęc cognitio cauſæ ſpectat ad Regiam Audientiã, & ad M. C. V. ordinariè procedendi, ſed quia inferiori Curiæ, hoc eſt eidem Reg. Aud. mandatũ fuerat modũ ſic procedẽdi ſub breuitate terminorum ex particulari gratia Proregis, vel cauſa reduci videatur ad ordinariam cognitionem ex extraordinaria, & hoc potiùs delinquenti proficeret, quam noceret, & tẽderet quodammodò in præiudicium eligentis, nec proindè Iudex in hoc delinquere videtur ſi fuerit à Principe ei mandatum, quod
20 ſummariè procederet, & ipſe ordinariè proceſſiſſet, vt tradit *Marant. in d. ſpec. p. 4. in 9. actu num.* 204. & vtcumq; ſit, dùm cauſa reuertitur ad priſtinam cognitionem, reuertitur eo modo, quo fuerit incepta, vel ſummariè, vel extraordinariè, cum ap-
21 pellationis cauſa ſit eiuſdẽ naturæ, cuius eſt ipſa cauſa principalis, *Præſ. de Franch. deciſ.* 520. *num.* 1. vbi ſubdit ex doctrina *Ang.* quod ſi prima cauſa eſſet ſummaria
22 etiam appellationis cauſa eſſet talis, poſtquàm appellatio eſt acceſſoria ad cauſã principalem, *idem de Franch. deciſ.* 370. *n.* 18. nàm cauſa appellationis, ſequitur naturã cauſæ principalis, *Scaccia de appellat. q.* 11. *ſub num.* 17. hinc eſt, quod M. C. quando
23 per horas procedit contra delinquentes pro delictis grauioribus, ſi fuerit ex ſententia illius appellatio deuoluta ad S. C. ſimilitèr per horas expeditio illius ſubſequitur, vt optimè *idem de Franch. deciſ* 520. *num.* 3. quemadmodùm ſi fuerit proceſſũ in prima inſtantia ex abrupto, ità paritèr procedendum erit in ſecunda inſtantia, *Maur Burg. de modo proced. ex abrupto, q.* 45.

Verùm, quia *Carau. in ritu* 52 *ſub num.* 2. quem etiã ſequitur *Scaccia ibidem*, *& Reg. Sanfelic. deciſ.* 64. *num.* 11. expreſſim notat,
24 quod reſpectu Iudicum Delegatorum à Rege, non alitèr ab eis appellatur ad Magnam Curiam, ſed ad ipſum Regem per iura, & rationes ibi relatas, vndè videtur ex hoc ceſſare ipſa variatio, ſiuè electio, & idem confirmat ex pluribus *Muſcatell. in praxi S. C. lib.* 2. *gloſ. tenebitur, num.* 11. *&* 12.

25 Præterea quia Princeps, qui ſibi reſeruauit cauſas miſerabilium perſonarum, ex diſpoſitione *d. l. vnicæ*, dùm cauſam alicuius alteri delegat, videtur etiam Dele-
26 gatus ſuo nomine procedere ex differentia, quæ extat inter Delegatũ ad Vniuerſitatem cauſarum, & ad vnam tantùm, vt refert *Io. Ant. Bellon. in tract. de mand. iuriſd. cap.* 5. *quæſt.* 4. *num.* 23. qui in *quæſt.* 7. *num.* 5. *ſub cap.* 9. aſſerit, quod Delegatus ad vnam
27 cauſam, fungitur vicedelegantis, & vtitur iuriſdictione delegantis, *vt ibi num* 3. ſubdens *num.* 4. quod exercet iuriſdictionem nomine delegantis, eo quia talis Delegatus habet iuriſdictionem delegatam, non propriam, *vt ibidem num.* 6. & ſic fuit obſeruatum, & proceſſum contra reum
28 ad vlteriora in cauſa, nàm cum tale priuilegium electionis fori, ſeù variationis ſit perſonale, ex *Carau. in ritu* 228. *num.* 15. *& Marchiſ.* probat *Nouar. d. praxi tom.* 1. *ſect.* 1. *quæſt.* 11. *num.* 1. & ſic tale priuilegiũ
29 non ſuffragatur miſerabilibus perſonis comparentibus vti tertijs, *idem Nouarius ſect.* 4 *quæſt.* 28. *num.* 1. proùt erat iſte caſus, quoniam nõ tangebat perſonam ſororis directò, ſed perſonã fratris delinquentis.

SVMMARIVM.

1 *Pœna mortis exulibus impoſita debet exequi, ac ſi fuiſſent per ſententiam condemnati.*

2 *Appellatio catenùs remouetur, quatenùs expreſsè non indulgetur.*

3 *Delegatus dicitur cui committitur nudum miniſterium exequi.*

4 *Princeps mandando vt delictum tali pœna puniatur, videtur excitari iuriſdictio Iudicis.*

5 *Ordi-*

5 *Ordinarius in cauſa delegata fungitur officio Delegati.*

6 *Princeps eſt lex animata in terris.*

7 *Princeps concedendo aliquid de ſibi reſeruatis inferiori, qualitèr intelligatur.*

8 *Princeps mandans aliquem torqueri, intelligitur præcedentibus inditiis.*

9 *Princeps mandans aliquem ſuſpendi, fieri non poteſt abſq; deſenſionibus.*

10 *Deſenſiones de iure naturali tolli non poſſunt per Principem, ſecus defenſiones iuris ciuilis.*

11 *Deſenſiones in cauſa criminali tolli nõ poſſunt.*

12 *Princeps per iracundiam ordinat, quod ſibi dolet exequutum.*

13 *Exequutio ſententiæ Principis differtur per 30. dies.*

14 *Exequutio quæ fit ab homine differtur per decem dies, nõ tamen ſeruatur de conſuetudine.*

15 *Princeps poteſt delegare cauſam appellatione remota.*

16 *Appellatio eſt ſpecies defenſionis, quæ datur oppreſſis contra Iudicis ſententiam.*

17 *Princeps in iis, quæ ſunt iuris poſitiui, vtitur libero arbitrio.*

18 *Princeps poteſt diſpenſare contra ius poſitiuũ etiam ſine cauſa, & contra legem poſitiuam.*

19 *Princeps tollens appellationem, de qua debet intelligi.*

20 *Princeps iuſtam appellationem tollere non poteſt.*

21 *Appellari an poſſit à decreto lato ad modum belli, & num. 28.*

22 *Appellatio ceſſat quando ſubeſſet cauſa publicæ vtilitatis.*

23 *Intereſt publicè damnatos puniri.*

24 *Appellandi remedium foriudicatis ceſſat.*

25 *Exules appellare nequeunt, & quando poſſint, num. 26.*

27 *Princeps an poſſit tollerè appellationem in totum, vel in partem.*

29 *Appellatio ceſſat quando proceditur de facto.*

30 *Exequutio ſententiæ in crimine recacti ſtatim fieri debet.*

31 *Citatio ad dicendum cauſam quare, non debet exequi ſententia, exigitur in foriudicationis ſententiæ exequutione.*

ARGVMENTVM.

Appellatio concedi an debeat reo inquiſito de crimine recacti.

CASVS XXI.

DIffieultarî etiam euenit in Regia Audientia Calabriæ Citra, ſi admicti debeat appellatio in crimine recacti, adeòq; cum fuiſſet per depoſitiones duorum ſociorum, quidam reus inquiſitus, inditiatus, & confeſſus pro tali crimine recactis mediante tortura illata, & indè condẽnatus; dùm appellauerat, dubiratum fuit ſi appellationi deferendum eſſet, vel procedi ad exequutionem ſententiæ, & quia clarum eſt, quod ſi benè pro tali delicto de iure communi non ſit impoſita pœna mortis, in Regno iſto, expreſſim conſtituta eſt pœna mortis, vt in *pragm. vnic. de capient. hom. per vim*, & indè confirmata per Ill. Comitem Oliuares in *prag. 10. de exul.*
1 in quibus concluditur, quod tàm Iudices Regij, quàm Baronum, debent pœnam ipſam irremiſſibilitèr exequi, ac ſi fuiſſent per ſententiam ità declarati, de quibus meminit *Angel. Scialoya in praxi foriudicat. cap. 10. num. 17. & 18.* vbi tradit praxim procedẽdi in hoc crimine recacti, ex quibus verbis videtur eſſe fatendum Princi-
2 pem voluiſſe tollere appellationem, quoniam eatenùs appellatio remota intelligitur, quatenùs expreſsè non indulgetur, *cap paſtoralis, de appellat. & ibi Abb. & cæteri DD.* & tollere appellationem ſolius eſt Principis, *Maranta in ſpec. rubr. & quandoq; appellatur, nu. 340. Ruzinell. in tract. de appell. §. 12. gloſ. 2. cap. 2. Scaccia de appell. quæſt. 16. limit. 1. & 2.*

Dùm enim vult, quod exequatur ſentẽtia mortis, cenſetur tacitè appellationem
3 non admictere, nàm is, cui commictitur nudum miniſterium exequendi Delegatus proculdubio dicitur, *cap. vlt. §. fin. de offic. deleg.*

Quàmuis autem Officiales tàm Regij, quàm Baronum habeant ordinariam iu-
4 riſdictionem, & Princeps eis demandando vt tale delictum certa pena puniatur, videretur eorum iuriſdictio excitari tantùm, ſecundum *Marant. in eius ſpec. par. 4. diſt. 5. num. 77.* tamen ibi concludit, niſi aliquo modo eorum commiſſio alterari videretur, vt in iſto caſu cum pœna alterari videatur, & exequutioni mandari iubet, & nulli dubiũ eſt, quin vti Delegati poſſunt exequi citra appellationem, quoniã
5 Delegatus licet ſit aliàs ordinarius vice delegantis fungitur in cauſa delegata, *l. & ſi Prætor, ff. de officio eius, Io. Ant. Bellon. in tract. de mandata iuriſd. cap. 9. q. 9. nu. 14.*
6 Prætereà dùm Princeps mãdat aliquid fieri cũ ſit lex animata in terris, ex *Gram. voto 32. num. 2.* cum alijs adductis in præcedenti *caſu num. . .* quod ità vult hoc dicere, ſufficit *idem ibidem num. 5.* at ipſe cõ-
7 cedendo inferiori aliquid de ſibi reſeruatis,

K

tis, in dubio videtur concedere, vt ea
exerceat cum debita cauſę cognitione, &
non cum illa plenitudine poteſtatis quã
habet ipſe concedens, idem *Grammat. in*
conſ. crim. 34. *num.* 18. *Capyc. deciſ.* 130. *nu.* 40.
8 Hinc eſt, quod ſi Princeps mandaret
aliquem torqueri, erit intelligendũ præ-
cedentibus tamen inditijs, *Gram. conſ. cri-*
min. 45 *num* 35. *& voto* 32. *& voto* 30. *nu.* 12.
9 Similitèr & quando mandaret Rex vt
quis ſuſpenderetur, quod hoc fieri non
poſſet abſq; defenſionibus, vt in caſu cõ-
tingenti refert *Paris de ſyndic. verbo an po-*
teſtas, qui miſit, num. 12. vbi tradit imperitos
quoſdam Iudices ob talem exequutionẽ
fuiſſe in ſyndicatu moleſtatos, cũ defen-
ſiones ſint de iure naturali, quas nec Prin-
ceps tollere poteſt, loquendo de defenſio-
10 nibus de iure naturali, ſecus de defenſio-
nibus de iure ciuili, *Gram d. voto* 30. *nu.* 12.
11 non enim poteſt tollere defenſionem in
cauſa criminali alicui, *Afflict in Conſt. Item*
dura, & dira, nu 20. optimè *Rodulfin in tract.*
de ſuprem. & abſol. Princip poteſt. cap 6. *n* 68.
& ſeq. cum alijs apud *Petr. Caliſt. in tract.*
de lege Regia, §. 29 *num.* 23.
12 Item aliquando per iracundiam Prin-
ceps ordinat, quod ſibi dolet exequutum
Gram. voto 23. *num.* 13. & non mirùm ſi
13 id de iure exequtio ipſius differri de-
bet per 30 dies, ad *text. in l ſi vendicari, C. de*
pœnis, cap. ſi quando, de reſcript.
14 Sicuti exequutio, quæ fit ab homine,
differri debet poſt decem dies, quàmuis
de conſuetudine contrarium ſeruetur, re-
ſte *Parid. d. tract verbo appellatio. ſub nu* 11.
15 Sed quid dicendum in appellatione,
poſtquàm certi iuris eſt, poſſe Principem
cauſam delegare appellatione remota, *l.* 1.
§ *fin ff. à quib appell. non licet, Marant. vbi ſup.*
num. 337. *Io. Arnon. in dialogo* 74. *Danza de*
pugna DD. tom. 1. *tit. de poteſt. ad modum belli*
cap. 6. *num.* 28.
16 Et ſi videatur eſſe ſpecies defenſionis
ipſa appellatio, cum ipſa ſit defenſio, quæ
datur oppreſſis contra iniuriam Iudicis,
& omnibus eſt permiſſa, *Maranta in ſpec.*
par. 6 *rubr. & quando appellatur, num.* 247. &
defenſio cum ſit de iure naturali, quæ tol-
li non poteſt per Principem, idem *Maran-*
ta vbi ſupra num. 340. latè *Georg. Obrech. in*
tract. de defenſ. neceſſ cap 4. *num* 8. vbi plura
17 deduxit, quàmuis Princeps in ijs, quę sũt
iuris poſitiui, libero vtatur arbitrio, *Affl.*
in Conſt. Inſtrumentorum robur, num 29.
18 Imò eſt cõtra tale ius poſitiuum, Prin-
ceps etiam ſine cauſa diſpenſare poterit,
idem *Afflict. in Conſt. Violentias, poſt num.* 52.
ac etiam contra legem poſitiuam diſpen-
ſare non dubitatur, *idem in Conſtit. Pœnam*
eorum, num. 52.
19 Adhùc dùm Princeps tollit appellatio-
nem, non cenſetur tollere iuſtam appella-
tionem, ſed erit intelligendum de friuo-
la, & iniuſta, ſeù calumnioſa appellatio-
ne, latè *Paris d. tract. in verbo an ſi ſtatuto.*
20 Princeps ergo iuſtam appellationem,
atq; licitam tollere non poteſt, ac omnia
ſibi reſeruare, idem *Afflict. in proœm. Conſtit.*
quæſt 10. *num.* 1.
21 Hinc *Danza vbi ſup. nu.* 18. quærit, ſi ap-
pellari poſſit à decreto ad modum belli
lato, vbi ſub diſtinctione inquit, quod ſi
Iudex vti Delegatus procederet, vel vti
ordinarius, cuius iuriſdictio exercitata ſit,
ſemper appellari poſſit ad Superiores.
At cum in caſu noſtrarum Pragmati-
carum dùm contineatur delictũ, ob quod
fuit pœna alterata ad tollendum abuſum
talis criminis, vndè deſumitur certiſſimè
cauſam ſubeſſe ratione publicæ vtilita-
22 tis, in quibus ceſſat etiam de iure com-
muni appellatio, ad *text. in l. Conſtitutio-*
nes, ff. de appellat. ibi, *Locum non habent in*
23 *eorum perſonas, quos damnatos ſtatim puni-*
ri publicè intereſt, & *Paris ſuper d. verbo ap-*
pellatio, & eo magis ceſſare videtur in pro-
poſito caſu ſtante foriudicatione rei, pro-
24 pter quod de iure *Conſtit. Regni Pœnam eo-*
rum, tollitur remedium appellandi à for-
iudicatis, vt ibi in *text. & Andr.* ponderat
Afflict. ibidem num 70. quemadmodũ exu-
25 les etiam appellare nequeunt, probat *Io.*
Grand. de bello exulum ſpeciali 48. & nouiſſi-
mè *Angel. Scialoya de foriudic. cap.* 14 *num.* 2.
26 vbi *nu.* 7. ſubiungit, quod tùnc appellare
poterunt pręuio reſcripto Principis cum
clauſula non obſtante *d. Conſtit. Pœnam eo-*
rum, & in ſumma diſcuſſo pleniùs articu-
27 lo pro vtraq; parte, ſi Princeps poſſit ap-
pellationem tollere vel in totum, vel in
partem, per *Ruginell. in tract. de appellat.* §. 12.
gloſ. 2. *cap.* 2. *demum ſub num.* 4. *verſ. omnium*
28 *tamen*, quod in certis caſibus hoc facere
poſſit, prout eſt modus procedẽdi ex ab-
rupto, vt refert *Maur. Burg. in tract. de modo*
proced ex abrupto, quæſt. 45 *num.* 9. quia pro-
29 ceditur de facto, quo caſu appellatio ceſ-
ſat, *Scaccia de appell. quæſt* 16. *limit.* 1. *nu* 64.
30 prout in hoc crimine recactus, quod ſta-
tim debet fieri exequutio ſententiæ, ex
dicta Pragmatica, *Danza de pugna Doctor.*
tom. 3. *rubr de ſentent. foriudic. cap.* 4. *num.* 19.
31 licet præcedere debeat citatio ad dicen-
dum cauſam quare, & indè ſententia de-
claratoria ferri, ex *Rom. ibi.*

S V M-

SVMMARIVM.

1 Pragm.9.§.declarando,de exulib. *producitur.*
2 *Pœna mortis punitur incedens per Campaneam.*
3 *Requiſita, quæ nàm ſint contra incedentes per Campaneam,vt puniri poſſint pœna mortis.*
4 *Apprehenſio requiritur contra incedentem per Campaneam delinquendo.*
5 *Pœna triremium contra incedẽtes per Campaneam olim erat conſtituta.*
6 Deciſ.Peguerӕ 50. *declaratur.*
7 *Apprehenſio contra inuentum cum armis an ſit neceſſaria.*
8 *Frangens carceres qua pœna erit plectendus.*
9 Text.in l.1. ff.de effract.*producitur.*
10 *Pœna capitalis eſt triplex.*
11 *Lex imponens pœnam capitalem, intelligitur de minori.*
12 Gloſ.in l.1.C.ne chriſtian.mancip.*qualitèr intelligatur.*
13 *Pœna capitalis à lege prolata qualitèr intelligatur.*
14 Deciſ.Peguerӕ 1. *ponderatur.*
16 *Conuictus quando dicatur, vt poſſit condẽnari.*
16 *Dicta ſociorum quando ad inquirendum, & quando ad inditium faciendum admictantur.*
17 *Socy criminis quam probationẽ faciunt, ſi reus tortus fuerit,non tamen confeſſus.*
18 *Confeſſio trium latronum, admictitur contra latrones.*
19 *Confeſſiones tortorum ſociorum fieri debent parte citata in crimine fractionis carceris.*

ARGVMENTVM.

Contumax, ſeù bannitus effectus, indè tortus, & non confeſſus, an pœna mortis puniri debeat.

CASVS XXII.

EXiſtente carcerato eo nomine appellatiuo nũcupato Pagliarella in carceribus Regiӕ Audientiӕ Calabriӕ citra, & ob eius delicta contumace, ſeù bannito effecto per priùs dùm fuiſſet tortus,nil tamen confeſſus, dubitari contingit,ſi poterat pœna mortis puniri,vel mitigata pœna ad triremes damnari; inquirebatur Primo, incediſſe per Campaneã armatum ad modum foruſcitorum cum comitiua bannitorum,licet priùs nullum
commiſiſſet delictum, neq; cum bannitis aliud delictum patrauerat, ſed dumtaxàt fuerat viſus ſic inceſſiſſe armatum,& circa hoc extat Regia Pragmatica de anno
1 1586.in *pragm.9.in nouis de exul. §.declarando, & ordinãdo*,vbi cauetur,quod ſi fuerint reperti quatuor extra plateam armati ad modum foruſcitorum, & diffamati pro talibus,aut pro hominibus malӕ vitӕ, & ſi conſtaret delicta patraſſe per iſtum ſo-
2 lum inceſſum pœna mortis puniri debẽt, *Muſcat. in praxi crim. ſub tit. de prædictis pœnis, poſt tit. de furtis, num. 40. & in tit de receptat. maſef. num. 16.* & meliùs *in rubr. de furtis,& rapinis, num. 47. & 48.* vbi refert tria circa hoc eſſe neceſſaria, vt ſibi locum
3 vendicet *d. pragm.* Primo, quod ſint quatuor non pauciores. Secundo, quod ſint armati ad modum foruſcitorum. Tertio, quod ſint diffamati pro hominibus malę vitӕ, ſeù foruſcitis, aliàs ceſſaret ipſa Pragmatica, ſed hæc omnia benè procederent quando fuiſſent tales reperti, vt colligitur ex dicta Pragm. ibi, *trouandoſi*,
4 & ſi requiritur apprehenſio,ad *text. in l. ſi Barſatorem, C. de fideiuſſor.* vt dixi ſupra Caſu.

At in caſu præmiſſo non alitèr fuit iſte inquiſitus repertus,ſeù apprehenſus cum tali comitiua, meritò ſi talia requiſita nõ concurrebant, ceſſabat pœna prædicta,& mitiùs puniri debuerat.adeòq; cum ſoli-
5 tum ſit ob inceſſum tantùm per Campaneam puniri reos pœna triremium,vt obſeruari vidiſſe ait *Carau in pragm.1.de exul. num.187.* quem ſequitur *Io. Grand. de bello exul. in prædicamento pati, quæſt.1. nu.3. & Muſcatell. in eadem praxi d. rubr. de furtis, num.6.* quibus addo nouiſſimè *Angel. Scialoya de foriudic. cap.3. num.32.* & hæc fuit prima diſcuſſio in conſilio poſt hoc reperi *de-*
6 *ciſ. Catal. Peguerӕ 50.* vbi concludit,& ita fatetur deciſum, quod quando ſtatutum dictaret,quod quis fuerit inuentus cum armis teneatur tali pęna,requiritur quod ſit inuentus, & apprehenſus cum armis, alitèr non vendicaret locum pœna,quando autem vſum armorum prohiberet dicendo,quod nemini liceat domi tenere, vel portare arma ſub tali pœna ſi fuerit
7 conuictus arma portaſſe, ſimilitèr requiritur apprehenſio,& contraria opinio nõ eſt in vſu, & ità deciſum fuiſſe refert,cum alijs adductis per *Giurbam conſ. crim. 98. num. 2.*

Secundo loco inquirebatur fregiſſe carceres Regiӕ Audientię cum conſpiratione aliorum carceratorũ, & de hoc de-

8 licto erat cõuictus per depoſitiones aliorum carceratorum, & aliorum inquiſitorum, indè confeſſorum, & condemnatorum, & circa hoc *text. in l. in eos, ff. de cuſtod. reor.* ait eſſe tales puniendos, & ibi ſubdit *Gloſ.* non tamen qua pœna, vndè ipſa concludit puniendos eſſe pœna illius delicti, pro quo ſint carcerati, *Ant. de Ballis in tract. crim. lib. 3. de lit. diſpenſat. caſu* 14.
9 *text. verò in l. 1. ff. de effract.* explicat pœnam imponendam eſſe eis, hoc eſt pœna capi-
10 tali, de quibus latè per *Farin. in tit. de carcer. quæſt. 30. num. 202. & ſeq.*

Pœna autem illa capitis intelligitur altero de tribus modis, ſcilicet de morte naturali, de morte ciuili, & de amiſſionę Ciuitatis, vt refert *Marant. in ſpec. par. 4.*
11 *num. 63.* vbi concludit, quod in dubio quando lex irrogat pœnam capitalem, intelligitur de minori, ex illis tribus, ſcilicet de exilio, ſiuè deportatione, per *text. in l. 1. C. ne criſt. mancip.* vbi *Gloſ. Angel. de malefic. rubr. & ibi capud à ſpatulis, num. 32.* vbi *Auguſt. Afflict. in Conſtitut. Pacis cultum, num. 79.*
12 Quam ſiquidèm *Gloſ.* intelligit *Præſ. de Franch. deciſ. 140. num. 2.* procedere, niſi aliter conſtaret de mente ſtatuentis, vel imponeretur pœna alio caſu, quã ius commune imponeret, & ideò capite puniri à
13 lege prolata in materia delicti pro vltimo ſupplicio intelligitur, qua de re opinio *Boſſij in tit. de carceribus* videtur fundari de iure, dûm pro tali delicto pœnam vltimi ſupplicij imponendam eſſe arbitratur, licet contrarium tenuerit *Vrſill. deciſ. vlt. ſub num. 16.* annuens ità obtinuiſſe de facto, ſed hoc remittitur Iudicis arbitrio perpenſis omnibus qualitatibus, & coniecturis, ad hoc facit *deciſio Peguera* 1.
14 vbi ſi in fractione carcerũ cum comitiua fuerunt damnati ad triremes inquiſiti vita durante, quia ob magna crimina detenti erant, quæ ſi fuiſſent probata pœna mortis ſuccederet.

Vltimo quoàd caput conuictionis, ex quo tres ſocij criminis confeſſi fuerant
15 eſſe complicem delicti, & rei veritate cõuictus dici non poterat, vt indè condemnari potuiſſet, latè *Iul. Clar. lib. 1. § fin. q. 21. num. 11.* vbi realem practicam ponit, &
16 eorum dicta aliquando inditium ad inquirendum aliquando ad torquendum ſufficiunt, vt latius proſequitur *Foller. in ſua praxi rubr. & ſi confitebuntur, num. 102. & Caball. reſol. crim. caſu* 85.
17 Imò ſocij criminis, ſi tres ſunt contra alterum criminis ſocium probant etiam ad condemnandum, niſi tortus ille fuerit, & negatiuus, probat *Giurba conſ. crimin. 50. num. 42.* vt erat in caſu noſtro, quia fuerat tortus, nil tamen confeſſus.
18 Non eramus in criminibus exceptuatis, putà in confeſſionibus trium latronũ de latrocinio, iuxtà terminos *Cap. Regni Frequens*, vbi *Camp. Foller. vbi ſup. num. 109. Caball. vbi ſupra.*

Sed verſebatur in ſimplici materia ſcaſſationis carcerum, & in talibus cri-
19 minibus depoſitiones tortorum debent eſſe factæ parte citata, aliàs non valerent, vt fuit aliàs deciſum teſte *Reg. Rouito in pragm. 1. de perſeq. malef. num. 7.*

Ijs non obſtantibus per maiorem partem votorum Auditorum fuit damnatus ad mortem, & ità exequutum penès Villanum, & fuit viſa ſatis dura ſententia.

SVMMARIVM.

1 *Minor non poteſt torqueri, ſed flagellis cedi.*
2 Conſt. Minorum iura *ponderatur.*
3 *Minor 18. annis ad emendam veritatem torqueri an poſſit.*
4 *Maior annorum 14. & minor 20. annorum licet poſſit ferula cedi, atq; flagellari, attamen torqueri poteſt cum curatore.*
5 Deciſ. Grammat. 48 *de fure loquẽte, vt poſſit puniri pœna ordinaria, & ità deciſum.*
6 *Tortura vt inferri poſſit ordo iuris, & ſollemnitates exiguntur.*
7 *Tortura dicitur remedium ſubſidiarium.*
8 *Tortura datur in defectum probationum.*

ARGVMENTVM.

Maior quatuordecim annorum an poſſit torqueri in crimine magno furti.

CASVS XXIII.

Poſtquàm hæſitatum fuit in Regia Audientia Calabriæ Citra, ſi minor torqueri poſſit, & cõmuni ore DD. con-
1 cludunt minorem 14. annorum non poſſe torqueri, ſed verberibus flagellari, ac virgis cedi, ex *text in l. 1. §. impubes, & in l. l. excipiuntur, ff. ad Syllan. & in l. de minore, & & l. ex libero, §. de minore, ff. de quæſt.* probat *Merend. conſ. 27. num. 5. Grammat. conſ. crim. 60. num. 14. Foller. in praxi crim. rubr. rei indurati torqueant. num. 20. & rubr. & ſi confitebuntur,*

tur, num. 48. *& 49. Iul. Clar in* §. *fin. quæſt.* 64.
num 20. *Campagn. in cap. ſi iuſtè, num.* 59. *Fa-
rinac. in praxi, tit de indit. & tor. quæſt.* 41. *n* 16.
Anton. de Ballis in tract. crim. lib. 2. *tit. de quæ-
ſtion. quæſt.* 13 *num.* 8. *Petrus Paella in tract. de
tortura, quæſt* 4 *nu.* 8. *Guazzin. tract. ad deſen-
ſam reorum, tom.* 2. *cap.* 11.
2 In facto erat inquiſitus maior 14. an-
norum de magno furto, fuit dubitatum
quid iuris in hoc caſu agendum ſit, dùm
extat *Conſt. Minorum iura*, vbi maiores di-
cuntur illi, qui 18. annum compleuerint,
ergò cum iſte reus nodum decem, & octo
annum compleuerat, adhùc minor dici
potuerat, & ità torqueri minimè poterat,
vndè reſultare videbatur quædam delicti
immunitas, & quod poſſit torqueri, addu-
cebatur opinio *Salic. Bald. & Nicolai de
Mattarel.* citatorum per *Afflict. in d. Conſtit.
Minorum, ſub num.* 12. dicentium, quod ad
3 eruendam veritatem minor 18. annis tor-
queri poteſt, & nouiſſimè *Gomeſ. variar. re-
ſolut. tom.* 3. *cap.* 1. *rubr. de delictis, num.* 67.
verſ. adultus tamen, allegatus per *Farinac. vbi
ſupra num.* 21. dicens, quod ſi eſſet maior
4 annorum 14. licet minor viginti poteſt
non ſolù terreri, vel ferula cedi, latè *Guaz-
zin. in tract. ad deſenſam reorum, deſenſ.* 30.
cap 11. *num.* 11. *Petr. Paell. de tortura quæſt.* 4.
num. 8. *Farinac in praxi crim. quæſt.* 41. *nu.* 17.
Ciazius diſcept. forenſ. diſcept. 16. *nu.* 7 *tom.* 1.
& diſcept 12. *per totum*, ſed etiam torqueri,
quod intelligas leuitèr cum curatore,
*Foller. in praxi crimin. rubr. & ſi confitebuntur,
num.* 48. *&* 49.
5 Ego autem adduco auream *deciſionem
Grammat.* 48. in terminis vbi in ſpecie lo-
quitur de fure, qui fuit tortus, & cõfeſſus,
atq; condemnatus ad mortem per M. C.
& cum fuiſſet appellatum ad S. C. fuit ſen-
tentia confirmata non obſtante minori
ætate, alleeata, ex quo compertum fue-
rat deindè eſſe maiorem 20. annorum.
Et ità colligitur poſſe torqueri, etenim
tortura non reſpicit pœnæ propoſitionẽ,
6 ſed ordinẽ iudicij conſtituit, nàm ipſa vt
infligi poſſit à Iudice iuris ordo, & ſollẽ-
nitas ſeruari debet, *Ciazius diſcept. forenſ.
crim. diſcept.* 3. *num.* 19. *tom.* 1. cum ipſa tor-
tura ſit ſpecies probationis, licet ſit fra-
gilis, *Guazzin. eodem tract. tom.* 2. *deſenſ.* 30.
7 *cap* 2. *nu.* 2. & dicitur remedium ſubſidia-
rium, *vt ipſe ſubdit num.* 3. quod datur in
8 defectum probationum, *Farin. conſ. crim.*
65. *num.* 33 *tom.* 1. *& in praxi crim. quæſt.* 38.
num 4. *& quæſt.* 40 *nu.* 3 *Bertazzol. conſ. crim.*
225. *num.* 12. *volum.* 1. *Vulpell. conſ.* 4. *nom.* 12.
Ambroſin. in proceſſ. inform. lib. 2. *cap.* 2. *num.* 9.
& lib. 4 *cap.* 1. *num.* 8. *Scaccia de iudic. cap.* 97.
num. 79. *tom.* 1. *Ciazius diſcept. crim. diſcept.* 3.
num. 4 *&* 54.

Tandem iſte minor citra torturam fuit abſolutus in forma, cum non eſſent inditia ſufficientia pro tortura, die 15. Aprilis 1613. referente Franciſco Antonio Salinas Regio Auditore, penès Villanum.

SVMMARIVM.

1 *Immunitas Eccleſiaſtica, Eccleſiæ tantũ videtur conceſſa, & qua ratione.*
2 *Immunitas Eccleſiæ fuit extenſa ad cimiteria ſimilitèr ad hoſtium, & ſcalas, num.* 3.
4 *Immunitas Eccleſiæ conceſſa extenditur per* 40. *paſſus ſi eſſet mater, ſin autem non per* 30. *paſſus circum circa, quod ſecus de conſuetudine nu.* 5. *nec Neapoli ſeruatur nu.* 6.
7 *Rei inquiſiti de delictis grauioribus an gaudeãt immunitate.*
8 *Delinquentes in Eccleſia non gaudent immunitate illius.*
9 *Delinquentes ſub ſpe immunitatis non gaudent ea.*
10 *Emittens ſclopum, vel ſagittam ex loco prophano ad Eccleſiam poteſt ab ea capi.*
11 *Delinquens in Eccleſia non gaudet immunitate, etiam ſi non interuenerit homicidium, aut mutilatio membri.*
12 *Vulnerãs proditoriè animo occidendi, non gaudet immunitate.*
13 *Deciſio affertur de capto in domo propè Eccleſiam ſolitam locari.*
14 *Captus ante hoſtium Oratorij, an gaudeat immunitate.*

ARGVMENTVM.

Confugientes rei ad Turrim ædificatam à Monaco ſubiectam Eccleſiæ per intermediam domum, an poſſint extrahi ab illa.

CASVS XXIV.

QVidam cõtumaces. ſeù banniti poſt eorum delictorum patrationem confugerũt in quadã Turrim, quæ prætẽdebatur fuiſſe ædificata per quendam Monaeum, & eſſe cuiuſdam Eccleſiæ ibi ſitæ per intermediam domum ibidem exiſtentem, & dùm ibidem fuiſſent aſſediati, prætendebant non poſſe ab Eccleſia extrahi, & ſucceſſiuè à dicta Turri, fuit

Digitized by Google

ri, fuit namq; hęſitatum , quid de iure
cautum reperiatur , & dùm Fiſci partes
tuerentur aduerſus prætenſionem oppo-
ſitam , infraſcripta fuerat allegata videli-
cet circa exceptionē Fiſci ille priùs axio-
mæ propoſito, quod in iure cautum repe-
1 ritur, immunitatem talem ad confugien-
tes in Eccleſiam debitam fuiſſe Eccleſiæ
tantū conceſſam exceptis in duobus cau-
ſis , vt in *cap. inter alia, de immun. Eccleſ.* &
hoc , quia in ea extat Sanctiſſimū Eucha-
riſtiæ SACRAMENTVM, in quo reſidet
Dominus noſter IESVS CHRISTVS,
ob cuius causā Eccleſia gaudet iſto pri-
uilegio, vt inquit *Iul. Clar. in § fin. quæſt.* 30.
2 *ſub num.* 23. quod fuit extenſum etiam ad
cimiteria ex ſpeciali diſpoſitione iuris,
*cap. fin. de immun. Eccleſ roboratum, Farinac.
de carcer. & carcerat. quæſt* 28. *num.* 14. & non
3 tantùm ad prædicta, ſed ad hoſtium, ſca-
las Eccleſiarum, *Farin. vbi ſup. nu.* 4. *&* 14.
4 Imò ad circuitus ipſius per 40. paſſus
ſi erit Mater Eccleſia , & 30. ſi fuerit alia,
cap. ſicut antiqui 17. *quæſt.* 4. *cap. diffiniuit, &
cap. quiſquis, Farinac. vbi ſup. num.* 12. *Clar.
vbi ſup. num.* 1. *Franch. deciſ.* 402 *num.* 9. poſt
Angel. de malefic. ver. in ſcalis S. Petronij, nu. 3.
Borgnin deciſ. 21. *num.* 29. *par.* 5.
5 Sed hoc quàmuis in ſe ſit veriſſimùm
de iure, de conſuetudine tamen alitèr ſer-
uatur, licet non in omnibus partibus , &
propterea , circa hoc erit intelligendum,
ſiuè inueſtigandum priùs de conſuetudi-
ne tali, vt concludunt *Clar. & Farin. nu.* . . .
quapropter ceſſante in tali Prouincia tali
Conſuetudine, & obſeruantia, procul du-
bio ceſſare debet prętenſio Eccleſiæ, & ta-
lis immunitas gaudere Turris longè ab
6 Eccleſia diſtans per intermediam aliam
domum, quod etiam Neap. non obſerua-
tur, vt *ibi Franch. num.* 9. per diſpoſitionem
d cap quiſquis, vbi concluditur, quod neq;
Capellę habeant talem immunitatē exi-
ſtentes intra ambitum murorum, quantò
magis & domus circumcirca Eccleſiarū
ambitus, vndè reſultauerat abſurdum, vt
quælibet domus annexa Eccleſiæ, quæ eſt
Eccleſię licet prophana, gauderet tali im-
munitate; cæterum vbi Conſuetudo vige-
ret, & domus eſſet intra dictos paſſus, pro-
culdubio obſeruandū erit , vt fuit in con-
tingenti caſu deciſum in perſonam cu-
iuſdam vxoricidæ , qui fuerat captus in
cubiculo cuiuſdam domus Eccleſiæ ſitæ
intra 16. paſſus ab Eccleſia maiori, & hoc
fuit conceſſum , quia concurrerant duo ,
ſcilicet quia illa domus cohærebat Ec-
cleſiæ, & erat ipſius, vt tradit *Clar. vbi ſup.
num.* 1. quod ceſſat in caſu noſtro, dùm
longè ab Eccleſia vltra 30. paſſus diſtabat
Turris prædicta .
Si enim conſideramus delicta ipſorum,
cernimus ipſos minimè ea gaudere poſſe,
7 cū reperiebantur inquiſiti de homicidijs
proditorijs appenſatis, & doloſis, & in ijs
caſibus non debent gaudere, vt concludūt
Clar. vbi ſupra num. 9. *&* 10. *Farinac. vbi ſu-
pra num.* 23. *&* 24.
8 Et quod peius, vt cernitur in informa-
tionibus deliquerunt in Eccleſia, dùm
ſuper tectū Eccleſiæ ictum ſclopicti emi-
ſerant contra quendā aſtantem in ſcalis
Eccleſiæ , & in hoc caſu etiā ſi quis deli-
querit in Eccleſia non ex propoſito , nec
ſub ſpe, & fiducia immunitatis, adhùc po-
terit in ea capi , *Farinac. vbi ſupra num.* 54.
9 quāto magis ſi ſub ſpe immunitatis gau-
dere non debet, *d. cap. fin.* ac etiā ſi propè
Eccleſiam deliquerit ſub iſta fiducia , idē
Farinac. vbi ſupra num. 56. imò ſi ſclopum,
10 ſeù ſagittam emiſerit ex loco prophano,
in Eccleſiam poterit in ea capi, vt idem
Farin. ibi fatetur *num.* 61. nec opitulatur,
quod ex tali delicto mors non ſit ſequu-
ta, ſed tantùm vulneratio , nàm commu-
nitèr DD. citati per *Farinac. vbi ſupra nu.*
52. *&* 53. dicunt, quod delinquens in Ec-
11 cleſia, non gaudet illius immunitate, etiā
quod non interuenerit homicidium , aut
membri mutilatio, & fortiùs ſi extra Ec-
12 cleſiam deliquerit vulnerando, prodito-
rio animo occidendi , non debet gaude-
re, *idem ibidem num.* 25. vndè audiui fuiſſe
remiſſum talem carceratū à Vicario Epi-
ſcopi in poſſe Regiæ Audientiæ , quia nō
poterat gaudere , confert prædictis opti-
ma *deciſio Reg. de Ponte* 35. vbi fuit deciſū,
13 quod domus coniuncta Hoſpitali , quæ
ſolita eſt locari, non gaudet immunitate,
cum omnibus pateat aditus , conferunt
etiam alia per me relata in *3. par. compendij
verbo immunitate Eccleſiaſtica* , vbi diſcuti-
14 tur de capto antè oſtium Oratorij exi-
ſtentis propè Turrim S. Vincentij .

SVMMARIVM.

1 *Clericus beneficiatus non remictitur ad Iudicē laicum .*
2 *Iudex ſecularis procedere nequit pendente appellatione clerici interpoſita .*
3 *Appellatio datur à ſententia ſtatus .*
4 *Clericus debet manuteneri in eo ſtatu quo reperitur .*
æ *Cognoſci debet priùs de titulo clericali , à quo puniri debeat .*

Digitized by Google

6 *Cognitio declarationis clericatus ad Epiſcopũ ſpectat.*
7 *Articuli ſpiritualitatem continentes ſolent remitti decidendi ad Curiam Eccleſiaſticam per S. C.*
8 *Clericus degradatus poteſt per Iudicem laicũ puniri.*
9 *Clerici in profundum malorũ deuenientes Curia ſeculari ſunt tradendi.*
10 *Cognitio nullitatis degradationis clerici ad quem ſpectat.*
11 *Iudex ſecularis poteſt crimina clerici degradati iterum examinare.*
12 *Clericus ob raptum virginis poteſt à ſuo gradu decidi.*
13 *Clericus ob homicidia dignus eſt depoſitione.*
14 *Furta nocturna dicuntur crimina enormia.*
15 *Pœna pro furtis eſt depoſitio ab ordinibus.*
16 *Latrones clerici verbalitèr degradantur, & in Monaſterium detruduntur.*
17 Text. in §. illud palàm, Authént. vt cler. apud propr. Epiſc. &c. *ponderatur.*
18 *Clerici deprehenſi in crimine notabili, & conuicti degradantur.*
19 *Conuictus quis dicatur.*
20 *Conuictus vt dicatur quid requiratur.*
21 *Conuictus quando condemnari poteſt.*
22 *Enormia delicta, quæ dicantur.*
23 *Clericus abſq; degradatione poteſt à Iudice ſeculari cognoſci in certis delictis grauioribus.*
24 *Clericus incorrigibilis poteſt puniri à Iudice ſeculari.*
25 *Clericus incorrigibilis quis dicatur.*
26 *Clericus incorrigibilis quando dicatur.*
27 *Incorrigibilitas oritur ex duplicitate delictorum.*
28 *Præſumptio incorrigibilitatis vndè oritur.*
29 *Depoſitio debet præcedere in clerico incorrigibili.*
30 *Clericus incorrigibilis quando declaratur.*
31 *Trina monitio exigitur, vt clericus dicatur incorrigibilis.*
32 *Clericus non incedens in habitu, priuatur beneficio fori.*
33 *Monitio trina in clerico delinquente quãdo requiratur.*
34 *Trina monitio eſt introducta de iure pro forma ſubſtantiali.*
35 *Appellari poteſt ad Papam ommiſſo medio.*
36 *Clericus degradatus, & Curiæ ſeculari traditus non poteſt pro quocunquè crimine ab eo puniri.*
37 *In degradatione clerici requiritur præſentia Epiſcopi, vel in præſentia Capituli, & qualitèr intelligatur, num 38.*
39 *Degradatio duplex eſt.*
40 *Degradatus actualitèr ſtatim ſubijcitur iuriſriſdictioni Iudicis ſecularis, ſecus verbalitèr, & efficitur de eius foro.*
41 *Differentia inter declarationes clericorũ, quæ ſint, remiſſiuè.*
42 *Declaratio verbalis fit ad duplicem effectum.*
43 *Degradatio neceſſaria erit quando veniret clericus remittendus Iudici ſeculari.*
44 *Degradatiò in clerico primæ tõſuræ an ſit neceſſaria, ſed non moribus recepta, num. 45.*
46 *Paria ſunt degradatum tradi Curiæ ſeculari, vel ei relinqui.*
47 *Clericus abſens poteſt eijci à foro Eccleſiaſtico, & ſubijci ſeculari, & qualitèr contra ipsũ procedi debeat, num. 48.*
49 *Iudex ſecularis sẽper poteſt procedere in cauſa contra clericum degradatum, donec fuerit ei inhibitum.*
50 *Appellãs debet inſtantèr petere apoſtolos, aliàs Iudex non tenetur appellantem tradere.*
51 *Apoſtoli ſunt pars appellationis, ſi non petantur, deſeritur appellatio.*
52 *Inhibitio concedi non debet per Iudicem priùs quam ſibi conſtet cauſam ad ſe deuolutam.*
53 *Appellatio quamdiù pendet, tamdiù durat effectus prohibitionis.*
54 *Appellatio in factis notorijs quando procedit, vel non.*
55 *Appellatio in notorijs non ſuſpendit iuriſdictionem.*
56 Deciſ. Affl. 30, *adducitur.*
57 Deciſ. de Franch. 602. *producitur.*
58 *Declarationes, & depoſitiones clericorum ſunt ſpiritualia.*
59 *Sententia lata per Iudicem ſecularem contrà clericum degradatum ab ea appellari an poſſit, vel appellationi deferre.*

ARGVMENTVM.

Clericus inquiſitus de delictis capitalibus, ſeù exceptuatis ab Epiſcopo ordine priuatus, captus à laico Iudice, ſi appellauerit ad Sedem Apoſtolicam, an contra ipſum procedi poſſit ea pendente.

CASVS XXV.

HÆſitatum fuit in Regia Audientia Calabriæ Citra, de quadam ſubtili altercatione, poſtquam quidã clericus in minoribus conſtitutus multa crimina perpatrauerat, nempe homicidia,

dia, raptus, furta, noctis tẽpore, & in dies
cum comitiua aliorum hominũ ſceleſtiũ
armatorum incedebat cũ omni qualitat:
armorũ, ob quod Vicarius Epiſcopi Bi-
ſiniani, vltra aliud decretũ latum, decla-
rauerat ipſum laicũ priuando eum omni
ordine, ac beneficio Eccleſiaſtico, cumq;
captus eſſet per Curiam laicalem, dùm
contra ipſum procedere debuerat, oppo-
ſitum refertur fuiſſe ſe eſſe clericum in
minoribus, & ſi alitèr fuerit declaratum
per Vicarium præfatum id nullitèr pro-
ceſſerat, quarè à decreto quamprimum
in notitiam peruento appellauit ad Sedẽ
Apoſtolicam, & ob id ſtante appellatione
interpoſita à decreto prædicto minimè
poterat procedi per Iudicem laicum, do-
nec fuerit cognitum ſuper eius iuſtitia;
vndè pro eius defenſione multa adduce-
bantur. Primò, quia decretum eum lai-
cum, & beneficio priuandũ à die dimiſſi
habitus intelligebatur.

1 Secundò, quia erat beneficiatus, & ob
id non poterat remicti ad Iudicem ſecu-
larem, per ea, quæ tradit *Vrſill. deciſ.* 24.

Tertiò, quia ſi Iudex Eccleſiaſticus
inhiberet Iudici ſeculari, nè procedat in
aliqua cauſa, quæ fortè aſſeritur vſuraria,
ſi poſteà reuocet inhibitionẽ; & pars ap-
pellaret à tali reuocatione pendente ap-
2 pellatione Iudex ſecularis nõ poteſt pro-
cedere; & ſi procederet, eſſet nullũ, *Camp.
in cap. Regni Subditorum, num.* 74.

3 Quartò, ex eo quia datur appellatio à
ſententia ſtatus, probat *Præſ. de Franch. de-
ciſ.* 684.

4 Nàm clericus an quis ſit, vel non ſi du-
bitetur, erit manutenendus in eo ſtatu, in
quo reperitur, *Præſ. de Franch. deciſ.* 184.
num. 6.

Ex aduerſo dicebatur, quod licet pen-
dente probatione de titulo clericali, qui
5 cum ſit præiudiciale, de quo primitus de-
bet cognoſci, vt ſciatur, an vt clericus ab
Eccleſiaſtico, vel vt laicus à laico puniri
debeat, *Gloſ. in cap. ſi Iudex laicus, de ſent. ex-
commun. in 6. verſ. interim*, quę ſiquidèm co-
6 gnitio declarationis clericatus peculia-
ritèr ad Epiſcopum ſpectare videtur, vt
latè examinat *Cepoll. conſ.* 11. *verſ. de prima
quæſtione*, & ità conſueuit S.C. determina-
re in occurrentibus caſibus ſpiritualita-
7 tem tangentibus remictere eos deciden-
dos ad Curiam Epiſcopalem, vt erit vide-
re apud *Franch. deciſ.* 109. *num.* 3. *deciſ.* 312.
num. 3. *& deciſ* 551. *num.* 16.

8 Sicq; clericus degradatus efficitur de
Curia ſeculari, ideò poterit per Iudicem
ſecularem puniri, *cap.* 2. *de pœnis in* 6. *Soc.
regul.* 56. *num.* 11. cum alijs congeſtis per
Farinac. in tit. de inquiſit. quæſt. 8. *num.* 71. vbi
in ſequenti numero annuit aliam eſſe de-
poſitionem verbalem, quæ fit per ſenten-
tiam Iudicis declarando clericum laicũ,
aliam per actualem, quæ fit actualitèr in
clericis conſtitutis in maioribus ordini-
9 bus, quando ipſi in profundum malorum
irà deueniunt, vt Curiæ ſæculari tradendi
ſint, *Ciarlin. controu. forenſ. tom.* 2. *controu.* 207
num. 55.

Et ex ijs inferebatur ad aliã alternatio-
nem, an facta declaratione per Epiſcopũ
de clerico ipſum laicum declarando, &
indè clericus egrę ferens ſententiam ap-
pellauerit ad S. P. debeat admicti ad ap-
pellationem ipſam per Iudicem laicum,
10 vel ſi per eum fuerit dictum de nullitate
degradationis, ad quem ſpectabit cogni-
tio, vel ad Iudicem Eccleſiaſticũ, vel tem-
poralem, hanc quæſtionem tangit *Carrer.
in pract. crimin. in tract. de homicid. verſ. circa
primum noto, num.* 17. allegat *Luc. in l.* 1. *C. de
priuileg. ſcol. lib.* 2. remiſſiuè, qui in 3. *colum.
verſ. ſecundo quæritur*, vbi examinat quæ-
ſtionem iſtam, ſi clericus degradatus ſe-
culari Iudici traditus dixerit ſe iniuſtè
fuiſſe degradatum, an de hoc cognoſcit
ipſe Iudex ſecularis, & per multa iura cõ-
cludit poſſe per Iudicem ſecularẽ cogno-
ſci de iuſtitia degradationis, & de iniuſti-
tia, adeò quod ſi iniuſtè fuerit degrada-
tus, debet potiùs abſtinere, quam exequi,
tamẽ ſi fuerit declaratus iuſtè ſecus erit,
& *Luc. ibi col.* 2. *verſ. ſed pone*, lata ſententia
11 concludit, poſſe Iudicem ſecularem cri-
mina clerici degradati iterum examina-
re, per *text. in §. ſi verò crimen, in auth. de ſan-
ctiſſ. Epiſc.* quanquam *Conſiliar. Carleual in
tract. de iudic tom.* 1. *diſput.* 2. *nu.* 774. ex mul-
tis probet, quod Iudex ſecularis non po-
teſt cognoſcere quòad proceſſum degra-
dationis, aut eius ſententiam reuocare
in dubiũ, ſecus tamen quòad impoſitio-
nem pœnæ nodum impoſitæ ab Eccleſia-
ſtico.

Se quatenùs ſummariè velit examinare
delicta iſtius clerici, ſi depoſitione, aut
12 degradatione digna ſint, in primis in-
quirebatur de raptu habito cum virgine,
& ob tale delictum clericus à ſuo gra-
du decidi debet, ad *text. in cap.* 1. *&* 4.
26. *quæſt.* 2. cum alijs adductis per *Io. Vela
in tract. de pœnis, cap.* 29. *in fine, verſ. Pontifi-
cum autem iure*.

13 Secundò inquirebatur de pluribus ho-
micidijs ſtudiosè ex propoſito, ac dolosè,
& deli-

Digitized by Google

& deliberatè commiſſis,ob quod dignus
depoſitione reddebatur,*cap.1.vbi DD. de homicid.* & latiſſimè *Vela in d. tract. cap.15. verſ.clerici verò hoc iure, Iul.Cartar.deciſ.29. & deciſ.66.num.3.& ſeq.*

14 Tertiò etiã reperiebatur inquiſitus de
pluribus furtis nocturnis, & diurnis, ob
quod dicebantur crimina enormia, *Ce-
poll.vbi ſupra cap.tuæ,de pœnis, Farinac.in tit.
de inquiſit.quæſt.8.num.59.*

15 Pro quibus imponitur de Iure Cano-
nico pœna depoſitionis, *cap. presbyter* 81.
diſtinct. cum alijs adductis per eundem
Vela eodem tract.cap.12.verſ.Pontificum autẽ,
16 ſubdens, quod ſi latrones ſint verbalitèr
detradãtur,& in Monaſterium detrudun-
tur,*cap.tuæ,de pœnis,*optimè *Iul. Cartar. de-
ciſ.66.nu.110.& 985. Hiacint.Donat.in pra-
xi regular.tom.2.tit.8.quæſt.5.num.*10.

Vltimò etiam extiterat reus qualitèr enormitatibus delictorũ ſe ingeſſerat aſſiduà talia delicta patrando cum comitiua aliorum, clericales veſtes abijciendo, & arma aſſumendo, & in illis perſiſtendo continuauerat in delinquendo.

Quapropter & allegatis ritè, & rectè conſpiciebatur fuiſſe per dictum Vicariũ ab ordinibus, & beneficijs depoſitum, & laicum declaratum.

Hinc ſubſequitur,quod dùm laicus ef-
fectus ſit per degradationẽ procul dubio
17 per Iudicem laicum puniri debet, vt ſu-
pra dixi, ad quod facit *text. in* §.*illud palã,
Auth.vt cler.apud propr.Epiſc.* vbi formalia
verba recenſentur: *Illud palàm eſt, ſi reum
eſſe putauerit eum,qui conuenitur, Præſes Pro-
uinciæ, & pœna indicauerit dignum priùs, hunc
ſpoliari à Deo amabili Epiſcopo ſacerdotali di-
gnitate, & ità ſub legum fieri manu.* Talitèr
quod etiã in foro conſcientiæ Iudex lai-
cus effectus eſt competens clerici depoſi-
ti exiſtente ſententia Epiſcopali,quæ iuri
conſona eſſe videtur, adeò quod clericus
pro magno ſcelere ab eo cõmiſſo deponi
debet,& detrudi in artis Monaſterijs,*cap.
tuæ,de pœnis*, nihilominus vt ad talem ſen-
tentiam deueniatur aliqua neceſſaria de
iure exquiruntur.

18 Et Primo, quod clerici ſint deprehenſi
in crimine tali, *d cap.tuæ,*vbi *Gloſ.* ſubdit,
& conuicti,*Iul.Cartar.deciſ.58.num.*20. ſo-
la enim deprehenſio non ſufficit, & idem
tradit *Farinac. de inquiſit. quæſt. 8. num.* 58.
vbi plura allegat, & conuictus is dicitur,
19 contra quem duo teſtes immediatè de-
ponunt de delicto, *Iul.Cartar deciſ.28.n.7.*
nã conuincitur quis de crimine per duos
teſtes conteſtes,qui de tali crimine depo-
nunt immediatè per ſenſum viſus,aut au-
ditus,iuxtà criminis qualitatem, *idem de-
ciſ.12 num.3.*

20 Imò conuictus vt quis dicatur, quod
in fragranti crimine ſit deprehẽſus,tamen
r quiritur, quod teſtes dir.ctè, & imme-
diatè deponãt ſuper delicto, nec ſatis eſt,
quod teſtificentur ſuper actu remoto, &
extraneo, *idem deciſ.*87.

Et ità in facto propoſito apparebat cõuictũ fuiſſe reum in quodam homicidio ſtudiosè patrato, & in raptu, nimirùm ſi condẽnari poterat de crimine, *idem deciſ. 65. num.* 1.

21 Secundò requiritur,quod ſe enormita-
tibus ſe immiſceat, probat *Farinac. de in-
quiſit.quæſt.8.num.*53.

22 Et quę dicantur enormia delicta oſten-
dit ibidem *Farinac.num.*59. nàm ſunt fur-
ta, homicidia, ſacrilegia, latrocinia, &
ſimilia.

At in caſu enarrato apparebat fuiſſe per eum commiſſa, quorum homicidia doloſè, appenſatè,& ſtudiosè patrata, itẽ furta, ſeù latrocinia, item raptum, item ſacrilegium occidendo hominem intus Eccleſiam.

23 Et in ijs caſibus ſubdit ibi *Farin.nu.*57.
poſſe à Iudice ſeculari clericus cognoſci
etiam ſine degradatione, licet hoc intel-
ligat in clericis in minoribus cõſtitutis,
vt in caſu noſtro.

24 Tertiò, quod ſit incorrigibilis, & data
tali incorrigibilitate,poterit puniri à Iu-
dice ſ.culari etiam nulla præcedente de-
gradatione, poſt *Ignat. Lopez ad Diaz in
in eius praxi cap.161 lit.B. Farinac. vbi ſupra*
25 *num.*47.poſtquàm incorrigibilis dicitur,
qui aliàs depoſitus fuit, & correctus, &
poſteà reuertitur ad priora delicta, vel in
illis perſeuerat, *Iul.Cartar. deciſ.66. nu.63.
F. Iacintus Donatus in praxi regular. tom.1.
tract. 8. quæſt. 9.* nàm incorrigibilitas ad
hoc vt cauſetur in clerico,& reiteratione
26 delictorum requiritur,quod ante reitera-
tionẽ fuerit de primo delicto correctus,
& punitus, *vt idem ibidem num.*107. cauſa-
27 tur enim talis incorrigibilitas ex dupli-
citate delictorum, inquit *Capyc.deciſ* 161.
*& Farinac. vbi ſupra num.*55. ſicquè incor-
28 rigibilitatis præſumptio in viro colligi-
tur ex perſeuerantia in ſequiendo, *Sperell.
deciſ.139.num.42 vol.2.*

29 Quo fit, vt ipſam incorrigibilitatem
præcedere debeat depoſitio à Iudice Ec-
cleſiaſtico facienda, *idem Sperell.deciſ.125.
num* 21.

30 Benè verum eſt, quod ad hoc vt cleri-

cus incorrigibilis exiſtimetur,ſub trina
monitione Epiſcopi erit intelligenda , &
tùnc ipſum incorrigibilẽ declarare , *Fa-
rinac vbi ſupra num.*51. *F. Iacintus Donatus
d praxi eod. tract. quæſt.*10.*& Farinac. tamen
ſub num* 54. concludit, clericum ſe immi-
31 ſcentem enormitatibus, & perſeuerantẽ,
poſſe dici incorrigibilẽ abſq; depoſitio-
ne, & ſi benè trina requiratur monitio de
iure, *cap. in audientia, de ſent.excom.* nõ pro-
cedit in eo, qui dimiſſo habitu inuetera-
tus aggreſſuris, & tirannijs exiſtat, vt op-
timè fundat *Præſ. de Franch deciſ.*462. &
32 clericus non incedens in habitu , priua-
tur priuilegio fori ſine alia monitione ,
*Ciarlin. controuerſ.forenſ. tom.*1.*cap.*20.*nu.*3.
*Anton de Ballis in tract. quæſt.crimin. lib.*5. *in
pragm.*1 *tit.*10.*num.*48.
Quartò , & ſi trinæ requirantur moni-
tiones,quæ præcedere debent, & in facto
33 iſto duo tantùm reperiantur opiniones ,
quarum prima eſt, vt requirantur , vt per
Farinac. vbi ſupra num 54. alia verò, quod
non requirantur in enormibus , & cum
hac opinione magis communi pertranſit
*Farinac ibidem,*vbi ad hoc plures citat au-
ctores , tales igitur monitiones militare
videntur in deferendo habitum,& tonſu-
ram, vt indè priuari poſſit beneficio fori,
ſicut ibi *Farinac.nu.*60.*& ſeq.* probat,nàm
34 trina monitio Canonica eſt à iure intro-
ducta pro forma ſubſtautiali , ità *Sperell.
deciſ.*175.*num.*13.*tom.*2. in delictis tamen
enormibus ſecus videtur .
Supereſt modo pro cotonide diſſerere
quòad appellationem interpoſitam à de-
35 creto declaratorio facto per dictũ Dom.
Vicarium ad S. P. ipſum laicũ declaran-
do , & citra dubium appellari poteſt ad
Papam ommiſſo medio , *Lancell. de attent.
cap.*12 *ampl.*21.*n.*3. an ſi Iudex laicus pen-
dente tali appellatione, deberet conquie-
ſcere , & videbatur affirmandum , nàm
36 niſi clericus fuerit à Iudice Eccleſiaſtico
degradatus, atq; traditus Curiæ ſeculari,
non poteſt vllo pacto pro quocunq; cri-
mine, & ſi enormiſſimo puniri ab eo , ità
*Farin.vbi ſup.num.*74.
Et in caſu præmiſſo nõ apparebat fuiſ-
ſe Curiæ ſeculari traditum , ſed ab ea ca-
ptum,& carceratum .
Item quia talis declaratoria fuit facta
ipſo exiſtente carcerato in poſſe Curiæ
37 ſecularis , & in tali depoſitione requiri-
tur præſentia Epiſcopi , & ſi non adeſſet
Epiſcopus ſaltim in præſentia Capituli ,
vt notat *Gloſ.in cap.*2 *de pæn.in*6. *verſ. præ-
ſentia* .

Sed ijs replicabatur ea benè procede-
re in clericis conſtituris in maioribus or-
38 dinibus ità delinquentibus, ſecus tamèn
in clericis in minoribus conſtitutis, *Me-
gala in promptuario tom.*2. *verbo degradatio,
num.*10. poſtquàm ipſa degradatio duplex
39 eſt,alia actualis,& alia verbalis, *Scaccia de
iudic.tom.*1.*cap.*11.*num.*57 *&*73. & quomo-
dò fiat, *ibidem oſtendit num.*75. ſi benè inter
ſe videantur differre,vt in præcedenti *nu.*
73. ipſe tradit , quod degradatus actuali-
tèr ſtatim eo ipſo ſubijcitur iuriſdictioni
40 Iudicis ſecularis,& efficitur de eius foro,
*F. Iacintus Donatus in eius praxi regul.*9.9.*&
quæſt.*18.*num.*8.*tom.*2.nec requiritur alia
traditio facienda ab Eccleſiaſtico , quod
ſecus eſt in degradato verbalitèr , adhùc
41 remanet ſub iuriſdictione Iudicis Eccle-
ſiaſtici , donec etiam tradatur vltra alias
differentias traditas per *Megal. in prompt.
ver.degradatio,num.*2. *F. Iacint. Donat.in pra-
xi regul.tom.*1.*par.*2. *tract.*9. *quæſt* 6. nihilo-
42 minus degradatio verbalis fit ad dupli-
cem effectum,ad pœnam ſcilicet, & non
ad pœnam , ſed in ordine ad pœnam , &
eijciendam à foro Eccleſiaſtico , vt ibidẽ
*Scacc.num.*72. & talis degradatio erit ne-
ceſſaria quando is veniat puniẽdus à Iu-
dice ſeculari , *idem Scaccia cap.*12.*num* 11.
43 & productà ipſa degradatio licet non
ſit neceſſaria quãdo clericus ſe immiſce-
ret enormitatibus , ſeù committit aliud
delictum enorme , & nõ defert tonſuram,
44 tamen eſt laudabilis,etiam ſi eſſemus in
clerico primæ tonſuræ , vt ſubſequitur
*Scacc.d. cap.*11.*num.*81. ſed hæc degradatio
in ijs , qui minoribus ordinibus ſunt inſi-
45 gniti minimè recepta moribus eſt, vt te-
ſtatur *Ignat. Lopez ad Diaz cap.*142. *lit. B.*
ſe remittendo ad *addit. ad d. cap.*141. *verſ.
non verò,*vbi optimè probat,quod vſus fo-
renſis frequentiſſimus iàm pridem obti-
nuit , quod ſi dicti clerici primæ tonſuræ
dimiſſis veſtibus,& abſquè tonſura enor-
mia crimina frequentèr cõmiſerint abſq;
vlla degradatione à Iudice ſeculari puni-
tos fuiſſe hęc ille , & propterea nil curan-
46 dum eſt , ſi non fuerit traditus Curiæ ſe-
culari,ex quo degradatum tradi, ſeù reli-
qui Curiæ ſæculari paria ſunt,vt *Scaccia d.
cap.*11.*num.*74.firmat,& in ſumma de præ-
ſentia rei degradandi, ſeù deponẽdi,nul-
47 la vis facienda , eo quod clericus ſit ab-
ſens,tamen poteſt eijci à foro Eccleſiaſti-
co,& ſubijci ſeculari,*vt ibidem num.*76.de-
48 gradatio enim verbalis erit ſufficiens
quòad clericum abſentem , & quomodò
ſit procedendum,vt à Iudice ſeculari pu-
niatur,

niatur, docet *Megal. in ſuo prompt. tom. 2. verbo degradatio, num.* 11.

Reſpectu verò appellationis interpoſitæ ab ipſo reo ad S.P. dicebatur, quod ſufficit Iudici ſeculari talem inquiſitum eſſe laicum declaratū, & in ſui poſſe exi-
49 ſtere, vt dictū eſt ſupra, & propterea ſẽper potuiſſe procedere, donec nõ fuerit inhi-
50 bitū ab eius Superiore nè procederet in cauſa, vt *Farinac. vbi ſup.* tradit *ſub nu.* 25. *verſ. ſub limita ſecundo,* & appellans, debet neceſſariò petere Apoſtolos inſtantèr, & inſtantiſſimè poſt *Ruginell. de appellat.* §. 2. *cap.* 1. *num.* 185. *Scaccia de appellat. quæſt.* 2. *num.* 4. *& quæſt.* 4. *num.* 14. *& quæſt.* 13 *nu.* 24. aliàs Iudex non tenetur eos tradere, vt in *d. num.* 24. *illat* 1. & niſi eos petat, cenſetur renunciare appellationi, *vt ibi in* 2. *illat. &*
51 *ſub nu.* 38. nàm Apoſtoli ſunt pars appellationis, *idem d. quæſt.* 13 *ſub num.* 24. ideò ſi non petãtur, deſeritur appellatio, *Ruginell. eod tract.* §. 1 *cap.* 1 *nu.* 288. & poſt commiſſam cauſam expeditur inhibitio, etenim
52 inhibitio concedi non debet per Iudicẽ priùs, quam ſibi conſtet cauſam ad ſe deuolutam, *Ruginell. d tract. cap.* 9. *nu.* 2. & tan-
53 diù durat inhibitionis effectus, quandiù appellatio pendet, ſubſequitur ibidem *Ruginell. num.* 14.

Quæ ſiquidèm omnia ceſſabant in caſu noſtro, ſola dumtaxát appellatione ſic concepta exiſtẽte, hinc dubitari contingit, ſi pendente tali appellatione, poterat procedi in cauſa ad vlteriora, & videbatur negandum, poſtquàm appellatione pendente geſta, dicuntur attentata, & attentatorum remedio reuocanda, *Lancellott. d. tract. cap.* 12. *in præfat. num.* 83. *cum ſeq.*

Benè verùm eſt, quod hæc concluſio in certis caſibus limitationes recipit, & potiſſimùm data notorietate delictorum patratorum ab iſto reo, ac deiectione habitus clericalis, iàm notum omnibus, & per exiſtentiam informationis criminum
54 commiſſorum notorium reſultare videbatur in appellatione interpoſita in factis notorijs allegata regula non procederet, proùt *Lancellott.* aſſerit *in d. cap.* 12. *in* 9.
55 *limit.* adeò quod appellatio in notorijs interpoſita regularitèr non ſuſpendit iuriſdictionem, *vt ibi ſubdit num.* 3.

56 Præterea ex *deciſ. Affl.* 30. apparet deciſum fuiſſe per S. C. poſſe Iudicem ſecularem procedere in accuſatione facta penès acta M.C.V. non obſtante litis pendentia ſuper abſolutione iuramenti coràm Iudice Eccleſiaſtico.

Inſuper adducebatur *deciſ. Præſ de Fran-*
57 *chis* 602. vbi fuit deciſum, quod ſi fuerit obtempta abſolutio à iuramento coràm Iudice Eccleſiaſtico, & ciuilis lis coràm laico licet fuiſſet appellatum pro altera parte ad S. P. non per hoc impediretur Iudex ſecularis procedi ad vlteriora, quia ſpiritualia ſecum trahunt
58 executionem, & quod ſint ſpiritualia hæ depoſitiones, & degradationes, *Gloſ. in d. cap.* 1. *verſ. canonibus, de pœnis in* 6. & plenè per *Farinac. vbi ſupra num.* 20. vbi de ordinibus, & gradibus tractat Eccleſiaſticis, *ibi ſub verſ. limitandó dictam,* optimè id declarat non ſpectare ad laicum cum id ſit ſpirituale.

59 Sed quatenùs Iudex ſecularis ad vlteriora proceſſiſſet contra talem degradatum ad aliquam ſententiam, & ipſe à tali ſententia appellaſſet, an erit deferendum, optimè *Diaz in d. praxi crimin. cap.* 43. *nu.* 3. hæc verba protulit credere, tamen quod ſi depoſitus ſic traditus appellaret à ſententia Iudicis ſecularis, eum tanquàm laicum condemnantis, & eſſet in caſu, in quo ſecundum ius appellationi eſſet deferendum, quod Iudex deberet deferre, aliàs nec diuinam, nec humanam pœnam euaderet, non enim debet eſſe ille deterioris conditionis, quam quilibet alius laicus pro ſimili delicto damnatus, & hoc præcipuè quando Iudex Eccleſiaſticus fecit traditionem denegata etiam appellatione, condemnato, benè tamen credo, quod quando Iudex ſecularis parat executionem faciendam in perſonam clerici ſibi tradendi, quod cum ipſe viderit proceſsū iàm certus fuerit effectus, quod poteſt denegare appellationem, ſicut denegaret in illo caſu cuicumquè laico hęc ille, & quando pro criminibus exceptuatis ceſſaret appellatio, vt in caſibus ſupra traditis alitèr dicendum videbatur, ex ijs elicitur veritas altercationis.

SVMMARIVM.

1 Tex. in l. in rebus, ff. commod. *ponderatur.*
2 Text. in l. naufragia, C. de furt. *ponderatur.*
3 Cap. Regni Prouiſa iuris ſanctio, *ponderatur.*
4 *Latrones publici, qui dicantur.*
5 *Latronum appellatione, qui veniant.*
6 *Littora maris comprehenduntur ſub nomine maris.*
7 *Littora ſunt acceſſoriæ ad mare.*
8 *Committentes naufragia in mare, & in littoribus excommunicantur.*

9 *Piratæ omnes ter in anno ab ore S.P. excommunicantur.*

10 *Pœna impoſita percutientibus in domo, procedit etiam contra percutientes in confinibus domus.*

11 *Pœna impoſita facienti inſultum in domo, procedit etiam in facientibus inſultum in portico domus.*

12 *Latrones in publicis ſtratis, & locis graſſantur.*

13 *Mare eſt commune omnibus.*

14 *Pirata an poſſit ab Eccleſia extrahi.*

15 *Piratæ ſunt excommunicati in Bulla Cœnæ.*

16 *Excommunicatus gaudet immunitate Eccleſiæ, à qua non poteſt extrahi.*

17 *Piratę an includãtur in Bulla Gregorii XIII.*

18 *Conſuetudo inducitur per binum actum.*

19 *Duo vices faciunt conſuetudinem.*

20 *Delictum commiſſum in mare, an puniri debeat per Baronem habentem feudum iuxtà mare.*

21 *Latrones quemadmodùm ſunt hoſtes publici, & ab omnibus poſſunt occidi ità piratæ.*

ARGVMENTVM.

Remiſſio piratarum in mare furantiũ an concedi debeat Baroni habẽti iuriſdictionem propè mare.

CASVS XXVI.

HÆſitatum fuit in ipſa Regia Audientia in quadã cauſa remiſſionis piratarum in littore maris furantiũ, ſi locus erat remiſſioni ad Baronem habentem iuriſdictionem propè, mare, & talis altercationis deciſio dependere videbatur ab altera conſimili de latronibus, ac graſſatoribus viarũ, quibus aſſimilantur tales piratæ, qui graſſantur, vt pluri-
1 mùm in mare, ad *tex. in l. in rebus, ff. cõmod.* ibi: *Latronum, hoſtiumuè incurſus piratarum inſidias,* & paulò poſt ibi, *Quod aut de latronibus, & piratis, &c.* & ibi. *Sine vlla dubitatione etiam piratarum, & latronum, & naufragii*
2 *caſum præſtari, &c.* & facit *text. in l. naufragia, C. de furt.* ibi, *Niſi talia ſint nauigia, quæ piraticam exerceant prauitatem* & benè facit
3 *text. in Cap. Regni Prouiſa in is ſanctio*, ibi, *Latrones vulgaritèr, & publicè diffamatos, quæ in domibus, aut in itineribus, vel in mari violentias, aut aggreſſiones perpatrant, &c.* hoc idem aſſequitur *Peregrin. de immun. Eccleſ. cap. 6. ſub num. 5.* & meliùs hoc probat *Præſ. de*
4 *Franch. deciſ. 142. num. 2.* quod latrones publici dicuntur qui in mari furantur, & ſe-
5 quitur *num. 4.* quod latronum appellatione in ſtratis publicis, continentur etiam latrones in mari, & de hoc ſatis per *Duardum in Bulla Cœnæ lib. 2. canon. 1. quæſt. 2.*

Nec proindè dubitari poſſit, quod littora maris in terra exiſtentia cohęrent territorio potiùs quã mari, etenim litto-
6 ra maris, comprehenduntur ſub nomine maris, vt colligitur ex §. *& quidèm, Inſtit. de rer. diuiſ.* ibi, *Et in mare, & pro hoc littora maris,* vbi *Gloſ.* id eſt per conſequens cum ſit acceſſio maris, & meliùs in §. *littorum, eod.*
7 *tit.* eſt ſicut & ipſius maris, &c.
8 Vt in Bulla Cœnæ Domini excommunicantur omnes naufragium committentes non tantùm in mare, ſed paritèr in littoribus, *vt ibidem legitur in 4. cap. in tantum*, credo antè promulgationem ip-
9 ſius Bullæ, inquit *Alber. in dictionar. verbo pirata*, quod omnes piratæ ter in anno ab ore Summi Pontificis excommunicatur, ſecundum *Hoſtienſ. in ſumma de ſent. excomm. verùm eſt licet ſuper hoc non ſit Conſtitutio, hæc ille*, quanquàm in anno 1618. ſub Pontificatu Pauli V. fuerit talis Bulla promulgata, vt ibi apparet, quæ ſiquidèm Bulla edita fuit per viam legis, & Conſtitutionis, vt ibi refert *Duard. lib. 1. cap. 1. quæſt. 1. num. 9.*
10 Et ex hoc infertur per DD. pœnam impoſitam contra percutientes in domo locum habere etiã in percutiente in confinibus domus, *Iul Clar. in §. fin in quæſt. ſtatut. quæſt. 82. & idem in ſtatuto 9. num 2. & in*
11 *ſtatuto 10. in princ.* concludit, pœnam impoſitam facienti inſultum ad domum, comprehendere etiam facientem inſultũ ad porticum, & ſic per viam comprehenſionis, vt optimis rationibus fundat etiã *Præſ. de Franch. ſupra relato loco*, & ità concludi videtur tale delictum commiſſum in littore maris comprehendi ſub pirato-
12 rum delicto, quemadmodùm enim latrones in publicis ſtratis, & locis publicis graſſantur, *Paris de ſyndic. verbo latro*, ità
13 paritèr piratæ in mari, quod eſt commune omnibus, *d. §. & quidèm imò & littora, d. § littorum quidèm*, vſus publicus, & iuris gentium eſt ſicut & ipſius maris.
14 His præſuppoſitis inferebatur, ſi tales inquiſiti poterant ab Eccleſia extrahi, poſtquàm in *Bulla Gregorii XIII. de immunit.* nullatenùs piratæ comprehenduntur, ad hoc vt non poſſint gaudere immunitate Eccleſiaſtica, & ab Eccleſia extrahi,
15 benè verũ eſt, quod inſpecta Bulla Cœnæ

Domini

Domini ſunt excommunicati, vt in ea
enunciatur, & meminit *Iul Clar. d. §. fin.
queſt. 77. nu. 24. Marius Italia de immunit. Ec-
cleſ. cap. 5. §. 1. num. 74.*
16 Nihilominus excommunicatus gaudet
immunitate Eccleſiaſtica, & per conſe-
quens confugiens ad Eccleſiam, non po-
teſt in ea capi, vt proſequitur *Farin. de car-
cer. & carcerat. quæſt. 28 num. 39.*

Sin autem per viam comprehenſionis
loquamur, iuxtà deciſa per *Franch. vbi ſu-
pra*, vt iſti piratæ comprehendantur ſub
diſpoſitione *Regiæ Pragmaticæ*, & ſicuti ip-
ſa locum habet in publicis latronibus, ità
etiam in piratis concludi videtur ipſos
17 non debere gaudere immunitate Eccle-
ſiaſtica, cum *in Bulla Gregorij* iſti tales
connumerantur ſub illis verbis: *Quæ ſi
fuerint publici latrones, viarumq; graſſatores,
qui itinera frequentata, vel publicas ſtratas ob-
ſident, ac viatores ex inſidijs aggrediuntur, aut
depopulatores agrorum, tamen omnes Doctores
relati à Farin. d. tit. de carcer. & carcerat. q. 28.
num. 50.* communitèr aſſerunt non com-
prehēdi latrones, qui ſemel tantùm graſ-
ſati ſunt, ſed qui ſæpiùs graſſati ſint, iſti
enim non debent gaudere immunitate
prædicta, vbi ſubdit *Farinac. num 51.* hodiè
Bulla extendi videtur ad omnes fures,
18 quando plures commiſerint furta, nàm
per binum actum inducitur Conſuetudo,
inquit *Paris de ſyndic. verbo quia ſuper dictũ
eſt num. 2.* & per talem Conſuetudinem
efficiuntur famoſi, ob quod tali immuni-
tate priuantur, & ſucceſſiuè extrahi de-
bent ab Eccleſia, in caſu de quo agebatur,
non ſemel tale delictum fuiſſe com-
miſſum, ſed bis vndè ex allegatis rectè
concludi poterat poſſe procedi ad extra-
19 ctionem de loco ſacro, quia duo vices fa-
ciunt Conſuetudinem, *Gloſ. in cap. per ve-
nerabilem, de elect. verſ.* . . . .

Quocirca reſpectu prætenſionis Baro-
nis petētis remiſſionem ipſorum produ-
cebatur doctrina *Specul. Principum Belluc.
in rubr. 30. §. pari ratione*, vbi hanc quæſtio-
20 nem exarar, ſi crimen commiſſum in
mari, debeat puniri per Baronem haben-
tem feudum iuxtà mare, & concludit af-
firmatiuè, & ad hoc *Præſ. de Franch. d. de-
ciſ. 142. nu 6.* ex *Bart. Angel. & Cepoll.* con-
cludit, quod delicta cōmiſſa in mari, co-
gnoſcuntur ab eis, qui habent iuriſdictio-
nem in territorio adiacenti, & propin-
quiori, eundem ſequitur alios citando
Giurba in conſ crim. 79 num. 30. & ità fuit in
præſenti caſu obſeruatum per ipſam Re-
giam Audientiam ſimolizantur piratę cū
latronibus, qui inter ſe differunt ratione
ſitus, & in effectu ad idem tendunt, vndè
21 quemadmodum latrones dicūtur hoſtes
publici, & ab omnibus interficiūtur, *dixi
ſupra caſu* . . ità etiam piratæ tanquàm
hoſtes publici, impunè ab omnibus poſ-
ſunt occidi, *Caſtill. deciſ. 157. num. 5* & pa-
ritèr ſpoliari, probat *Io. Bonifac. in tract. de
furtis, §. animo lucrandi, num. 63.*

S V M M A R I V M.

1 *Clericus ob offenſionē ſuæ perſonæ habet electionem fori.*

2 *Poſſeſſio ſola clericalis tonſuræ, & habitus, ſufficit quòad fori electionem.*

3 *Clericus amictit priuilegiū, ſi non incidit continuò in habitu, & tonſura.*

4 *Clericus vt amittat priuilegium, requiritur trina monitio, et quid ſi ſe immiſcuat enormitatibus.*

5 *Clericus comparendo in habitu cū Bullis, conſequitur remiſſionem ad ſuū Iudicem, ac ſi illum petijſſet, & ſic deciſum.*

6 *Talis quis præſumitur in quali habitu reperitur.*

7 *Clericatus quomodò probetur per Bullas, & teſtes, iterum per literas Epiſcopi, vel eius Notarij, num. 8.*

9 *Clericatus probatur per inceſſum in habitu, & tonſura copulatiuè, ſine tonſura non ſuffici, & è contra, num. 10.*

11 *Clericatus probatio ſpectat ad Iudicem Eccleſiaſticum, maximè quando de illius proprietate ageretur.*

12 *Clericatus probatio coràm Iudice laico fit ad inſtructionem etiā quod ad veſtimenta, n. 13.*

14 *Inceſſus in habitu neceſſarius in clericis primę tonſuræ.*

15 *Clericus debet frequentèr ſeruire, & continuò portare habitum.*

16 *Vbi maius eſt periculum, ibi cautiùs agendum.*

17 *Mulieres honeſtæ potiuntur priuilegio electionis fori, ſicuti etiam inhoneſtę.*

18 *Clericatus quando ſufficit præſūptiuè probari.*

19 *Cognitio clericatus ſpectat ad Iudicem Eccleſiaſticum, ſi clericus ex præterito non inceſſerit in habitu.*

20 *Clericus captus ſine habitu, & tonſura per Iudicem ſecularē carceratur vſquequo non fuerit probatum de clericatu, & indè remicti.*

21 *Clericus dimictendo habitum, non præſumitur dimictere animo deſerendi, ſed vt meliùs delinquat.*

22 *Clericus ſi habitum dimiſerit, non per hoc perdit priuilegium.*

23 *Clericus reaſſumens habitum, recuperat omnia priuilegia.*

24 Cle-

24 *Clericus non admiĉtitur ad fori declinationem niſi eo comparente perſonalitèr, & qualitèr aliàs non concederetur, remiſſio.*
25 *Quaſi poſſeſſio ex habitu clericali ſufficit ad priuilegium fori pro remiſſione facienda in modicis negotijs.*
26 *Clericus incedens in habitu,& tonſura, præſumitur clericus.*
27 *Clericus admiĉtitur ad electionem fori pro offenſione facta in ſui perſonam, & ſic deciſũ.*

ARGVMENTVM.

Clericus pro offenſione ſuæ perſonæ habet electionem fori ſecularis, & quid ſi de clericatu dubitaretur.

CASVS XXVII.

QVidam clericus dùm fuiſſet in capite vulneratus à laico, elexit in forum Regiam Audientiam Calabriæ Citra, eò quia pro offenſa
1 facta in eius perſonam clericus habet fori electionem, *Carau in ritu 67. num. 1.* latè *Nouar in ſua praxi elect. fori, quæſt. 52. per totam, Præſ. de Franch deciſ. 597. num. 2.*

Attamen replicabatur pro parte aduerſa, non ipſum eſſe clericum, & ſucceſſiuè carere debere tali priuilegio, nàm etſi haberet Bullas clericatus, non tamen inceſſerat continuò in habitu, & tonſura, nec etiam aliquam immunitatem vti clericus habuerat, aut ſeruiuit in diuinis, prout
2 ex informatione deſuper capta apparebat, nàm clericalis tonſuræ poſſeſſio ſola, & habitus ſufficiunt quòad fori electionem, & paritèr ſi poſſidet beneficium, *Grammat. deciſ. 81. num. 16.* imò per Cleme-
3 tinam, & Paulinam clericus amiĉtit priuilegium, niſi continuò incedat in habitu,& tonſura, *Vrſill. deciſ. 24 num. 9.* latiſſimè *Campag ſuper extrauag. de vita,& honeſt. cler. in princ. verſ. canonicas ſanctiones, num. 1.* & ità non gaudebit, non incedens in habitu,& tonſura, *Cauenſ. ritu 66.* & ità in caſu premiſſo dicebatur ex hoc gaudere minimè potuiſſe tali priuilegio, dùm ità non incediſſet.

Ad quod replicabatur per clericum, quod ad hoc vt amiĉteret priuilegium,
4 neceſſè erat trina monitio præcedens, & quod ſe immiſcuerit enormitatibus, *cap. in audientia, de ſentent. excommun. Capy. deciſ. 161. in princ. Vrſill. vbi ſupra num. 5. Præſ. de Franch. deciſ. 463. num. 6.* licet hoc procedat in omnibus clericis exceptis illis primæ tonſuræ, *Iul. Clar. in §. fin. quæſt. 26. num. 19.*

Et ampliùs replicabatur, quod dùm ipſe in clericali habitu comparuerat in
5 Regia Audiētia cum Bullis debebat gaudere, quemadmodùm ſi petijſſet remiſſionem ad ſuum Iudicem, & ità pluries deciſum fuiſſe in fauorem clericorũ, refert *Gram voto 33. & vt retuli in meo comp. par. 1. ver clericus inquiſitus*, vbi alios citaui, & ta-
6 lis præſumitur eſſe quis in quali habitu reperitur, *Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſ. 76. num. 10. & lib. 1. quæſt. 14. num. 79.*

7 Circa hoc inſurrexerunt tria dubia enucleanda, quorum primum erat, quomodò clericatus probetur .ſ. per Bullas, aut teſtes, id firmāt *Carau in ritu 235. nu. 21. & ritu 274 num. 18. Scaglion. ritu 65. num. 1. & ritu 195.* latè *Farinac. in tit. de inquiſit. q. 8. num 41. & ſeq. Sperell. deciſ. Eccl. 17. per tot. tom 1.* latiſſimè *Nouar. eodem tract. ſeù praxi elect. fori quæſt. 52.* poſt *Maſcard. de probat. concluſ. 302.*

8 Secundò, probari debet clericatus ex literis Epiſcopi, vel eius Notarij, *Ciarlin. controu. forenſ. tom. 1. cap. 20. num. 47. Sperell. deciſ. 132. num. 51. & deciſ. 133. nu. 54. tom. 2. Dom. Epiſc. Maranta reſp. 76. num. 1. tom. 4. & reſponſ. 6. num. 4 & ſeq. tom 3.*

9 Tertiò probatur ex inceſſu in habitu, & tonſura, & hoc potiſſimùm ex diſpoſitione *Concil. Trident.* in clericis primę tonſuræ, *Carau. in ritu 235. num. 21. Ciarlin. vbi ſupra num. 46.* nàm clericus debet geſtare habitum, & tonſuram copulatiuè ad fori priuilegium, *Ciarlin. cap. 20. num. 9. & 57.*
10 nàm ſine tonſura non ſufficit, & è contra pro fori priuilegio, *Sperell. deciſ. 16. num. 5. tom. 2.*

In caſu autem præmiſſo de clerico primæ tonſuræ, licet apparebat eſſe clericum ob bullam præſentatam; non tamen probatum de inceſſu prædicto, ſed totum oppoſitum quamquàm cum veſtibus clericalibus comparuiſſet.

Hinc aliud ſecundum dubium ex hoc reſultauerat, ad quem Iudicem ſpectabat
11 talis clericatus probatio; & certum eſt ſpectare ad Iudicem Eccleſiaſticum, *Iul. Clar. vbi ſupra num. 11. in fine, & num. 18. Carau. in ritu 235. num. 4.* comprobat *Præſ. de Franch. deciſ. 189.* potiſſimùm quando de proprietate clericatus tractaretur, & ita ſeruari aſſerit *Afflict. in Conſt. Apoſtatantes, Camp. vbi ſup. nu. 36. in fin.* latè *Farinac. de inquiſ. q. 8. nu. 33. & ſeq. Sperell d. deciſ. 133. n. 3.*

12 Ta-

12 Tamen incidentèr ad inſtructionem Iudicis poteſt cognoſci per Iudicem ſecularẽ in materia remiſſionis, vt per *Carau.vbi ſup.Praeſ.de Franch deciſ.329.nu.9.*

13 Imò etiam quoad veſtiméta quidquid dixerit *Clar.vbi ſupra*, tenet *Farinac.lac.cit. nu.34.* at in preſẽti caſu, licet incidẽtèr de hoc fuerit tractatũ, dùm de meritis clericatus tractaretur; omiſſa tali diſcuſſione fuit ad vltimum dubium deuentum, in quo tota vis cauſæ conſiſtebat, ſtante tali ambiguitate, an pro clerico, vel contra clericum erat iudicandum, poſtquàm

14 licet comparuiſſet cum Bulla, & in habitu, non tamen conſtabat de incidentia continuò in habitu, ſicut erat neceſſe in clericis maximè primæ tonſuræ, iuxtà

15 *d. Concil. Trident.* nàm clericus debet frequentèr ſeruire, & continuò portare habitum, *Ciarlin.d.cap.20.num.57.* aliàs non gaudet priuilegio fori, *vt ibi num.2.* tradit.

Huic obiectioni replicabatur per clericum aſſerentẽ prædicta procedere, quotieſcunq; tractaretur de remittendo clericum ad Iudicem Eccleſiaſticum vti captum, vel citatum per Iudicem laicum, quo caſu agitur de turbatione iuriſdictionum, & cum ſit periculoſa, ibi magis

16 præcauendum vbi maius periculum, *cap. vbi periculum, de elect. in 6.* in caſu autem noſtro agebatur de materia fauorabili, hoc eſt de priuilegio clericis cõceſſo per electionem fori ob iniurias eis illatas, & hoc ratione miſerabilitatis perſonæ, qui-

17 bus conceſſum eſt tale priuilegiũ, & proptereà quemadmodùm mulieres honeſtè etiam potiũtur tali priuilegio, quod etiã ad inhoneſtas porrigitur, iuxtà *deciſ. de Franch.233.*

Ità paritèr ipſis clericis porrigi deberet, non obſtantibus tot, tantiſq; requiſitis, quibus accedebant relata per *Farinac.*

18 *nu.43.& 44.* quod quando non agitur de alicuius præiudicio iuriſdictionis, nempè ſecularis, tũnc non ſufficit vnus teſtis, ſeb benè ſufficiat probatio præſumptiua ex quaſi poſſeſſione clericatus, & ijs con-

19 uenit altera conſimilis reſolutio, hoc eſt de clerico, cui fuerat oppoſita exceptio habitus, & tonſura, vndè per *Camp in d.extrauag. num.36.* concluditur, quod ſi clericus de prçterito non inceſſerit in habitu, & tonſura, & iſto caſu debet talis cognitio ad Iudicem Eccleſiaſticum remitti, quia eſt non in quaſi poſſeſſione clericatus, à cuius quaſi poſſeſſionis comodo, vel priuilegio non poteſt excludi per Iudicem ſecularem, per *text. in cap. ſi Iudex laicus, de ſent. excommun. in 6.* proptereà ad Iudicem Eccleſiaſticum remittenda erit cauſa, *Praeſ. de Franch. per illum text deciſ. 329.num 5.* & proptereà circa hoc erit aduertendum, quod aut clericus dimiſſo habitu, & tonſura, fuerit captus ſine illis à

20 Iudice ſeculari, & tùnc manebit in eius carcere, donec probetur clericatus, *Ciarlin cap.28. num.8. tom.1. & cap.20.num.70.* ſubdens, Verùm ſi fama eſſet eum eſſe Clericum, vel ſi pro Clerico reputaretur, vel alio modo haberetur fumus de clericatu, perindè eſt, ac ſi in habitu clericali eſſet captus, & ideò ſtatim debet ad Eccleſiaſticum remitti, ex *Farin. Guazzin.& Bellett.ibi relati.*

Sin autem non fuerit captus, neq; carceratus à Iudice laico. & clericus dimiſſo habitu, & tonſura inceſſerit, & tùnc cum probatum ſit priùs fuiſſe ſolitum in ha-

21 bitu incedere, debet remitti ad Eccleſiaſticum, quia non præſumitur illum dimiſiſſe animo deſerendi, ſed vt fortè meliùs delinqueret ex *Farinac. Bellett. Ricc. Gratian. Bonae.& Alder. Maſcard. ibidem cap.20.*

22 *num.56.* citatis, vndè ſi clericus habitum dimiſerit, non per hoc perderet priuilegium fori ſine monitione, *Ciarlin. cap.36. num.48.*

23 Et indè clericus reaſſumens habitum quem dimiſerat, recuperat omnia priuilegia, vt idem *Ciarlin.cap.53.num.20.* probat *Sperell.d.deciſ.26.nu.19. Iul.Cartar.deciſ.17. num.16.*

Quoties autem fuerit citatus à Iudice

24 ſeculari, non alitèr admitteretur ad declinationem fori, niſi eo comparente, ſecundum formam Ritum M.C.V. qui eſt in viridi obſeruantia, vt aſſerit *Praeſ. de Franch. d.deciſ.329. nu.4.* hoc eſt cum Bullis, vt in dicto Ritu aſſeritur, & in termino probare, quod inceſſit in habitu, & tõſura, & quod ſeruiuit in diuinis, vt proſequitur *Carau.in ritu 235. num.21.* eundẽ ſequitur *Marcell. Fortun. in tract.de verit.& errore, par.2.memb.2.num.16.* aliàs ijs non probatis, non fit remiſſio, & proceditur ad vlteriora, vt ibi *Carau.* ait, licet hæc praxis, vt inquit *Ritus prædictus*, & idem *Carau. loco citato* ſit contrariç diſpoſitioni Iuris Canonici.

Sed ſi ſpontè comparuerit clericus corãm Iudice ſeculari petendo eius priuilegio gaudere, non alitèr reſpectu remiſſionis fori, ſed in caſu præmiſſo electionis fori, ſeù variationis ob offenſam illatã in eius perſonam, tùnc enim ipſo comparente in habitu, & tonſura, nil vltra erit inueſti-

inueſtigandum, cum talis eſſe præſumamarur, vt dictum eſt ſupra, in quali habitu reperitur, & clericus quis præſumirur ex habitu clericali tanrùm quãdo agitur de modico præiudicio, & quaſi poſſeſſio
15 ex habitu clericali ſufficit ad priuilegiũ fori, vt ille remictatur Epiſcopo, *Menoch. de præſumpt. lib. 6 præſumpt. 66. nu. 7* & 8. quanto magis in priuilegiorum ſuorum conceſſione, vt in caſu prænarrato, quo nam
16 caſu Iudex cernens clericum in habitu, & tonſura incedere pro clerico haberi decernit, ad quod facit *text. in cap. nunquid de pœn. d. 1. in fine*, ibi, *Qualem te inuenit dominus cum vocat talem pariter, & iudicat, &c.*
17 & ſic fuit proceſſum in cauſa iuxtà eius petitionem, proùt quoq; in conſimili caſu obtinniſſe fatetur *Nouar. loc. cit. num. 6.* quod abſq; requiſitis à *Concil. Trident.* admicti debet clericus ad electionem, & variationem fori pro vulnere illato in eius perſonam.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio non admictitur in cauſis, in quibus proceditur ad modum belli.*
2 *Acceſſorium ſequitur naturam ſui principali.*
3 *Cauſa principalis ſummaria omnes articuli ſint ſummarij.*
4 *Incidentia, & emergentia in cauſa principali eiuſdẽ ſunt naturæ, cuius eſt cauſa principalis.*
5 *Clericus in minoribus ob crimina enormia citra degradationem tradi debet puniendus.*
6 *Iudex non debet ad vlteriora procedere ſtante appellatione interpoſita.*
7 *Regula acceſſorij non procedit quando diuerſa eſſet ratio.*
8 *Iudex ſecularis in incidentibus ſpiritualibus non procedit, ſed remictit illa decidenda per Iudicem Eccleſiaſticum.*
9 *Iudex ſecularis cognoſcit incidentèr de clericatu.*
10 *Iudex ſecularis debet ſuperſedere in cauſa, donec fuerit per Iudicem Eccleſiaſticum determinatum incidens ſpirituale.*
11 *Doctrina* Carau. *impugnatur à* Muſcatello.
12 *Vaſſalli Baronum, ſunt etiam Regis vaſſalli. & in eis habet dominium.*
13 *Clerici nec à Rege, nec ab alijs ſecularibus cognoſci poſſunt.*
14 *Clericus penitùs eſt exemptus à poteſtate Imperatoris.*
15 *Appellatio, et reclamatio datur in cauſa ſtatus.*
16 *Cauſa ſtatus dicitur magna, & grauis.*
17 *Tertius quilibet poteſt appellare pro ſuo intereſſe etiam pro quali quali præiudicio.*
18 *Prohibitio appellationis non ſe extendit ad tertium.*

ARGVMENTVM.

Appellatio an admictatur ad inſtantiam Epiſcopi pro clerico, contra quem procedebatur per modum belli, vbi appellatio nõ conceditur.

CASVS XXVIII.

NON modica fuit diſceptatio exorta in Regia Audientia Calabriæ Citra circa remiſſionem petitam ab Epiſcopo de elerico primæ tonſuræ inquiſito de diuerſis delictis capitalibus, in quibus procedebatur ad modum belli
1 militari modo, quo nàm caſu appellatiõ nõ admictitur, per ea, quę tradit *Io. Grand. de bello exulũ, in ſpeciali 48.* ſuppoſito quod eum fuiſſet pronuntiatum cauſam eſſe remanendam in eadem Regia Audientia, & à tali decreto appellatum fuiſſet per Epiſcopum dubitari contingit, ſi tali appellationi erat deferendum, vndè videbatur dicendum non eſſe deferendum, cum cauſa eſſet grauis, & procedebatur ad modum belli, in qua ceſſabat appellatio, vt dictum eſt, ex quo reſultauerat vulgata
2 illa regula, quod acceſſoriũ ſequitur naturam ſui principalis, *l. cum principalis, ff. de regul. iur. cap. acceſſorium, eod. tit. in 6. Barboſa principia iuris lit A. num. 7.* hinc eſt,
3 quod quando cauſa principalis eſt ſummaria, indè omnes articuli ſunt ſummarij *Maranta in ſpec. par. 4. diſt. 9. num. 40.* & inci-
4 dentia, atq; emergenria in cauſa principalis, quia naturam eiuſdem cauſæ principalis aſſumit, *Præſ. de Franch. deciſ. 513. num. 1. & deciſ. 637.*
5 Accidit in facto, quod cũ iſte clericus inquirebatur de furto cũ comitiua aliorum, & adulrerio violentèr commiſſo, & & ob talia delicta citra incorrigibilitatẽ, degradationem, ſeù depoſitionem merebatur dari Curię ſeculari puniendus, prout in facti contingentia fuiſſe ſeruarum, tradit *Angel. de maleſic. rubr. & ibi capud à ſpatulis, num. 38. in fine.*

Irem quando interlocutoria interponitur ſuper declinatoria fori, declarando ſe Iudicem competentem prouidentem cauſam remanendam forè, à tali decreto ſi appelletur, Iudex non debet ad vlterio-
6 ra procedere in cauſa principali, maximè quãdo peteretur ad inſtantiam tertij,

ſcilicet

ſcilicet Baronis fortè petentis remiſſio-
nem ſui vaſſalli, per ea, quæ tenet *Carau. in
ritu* 259. *num.* 19.

In contrarium autem dicebatur eſſe
deferendum, & proindè nō obſtare regu-
7 lam acceſſorij, ex quo *Dec. ibi num.* 2. limi-
tat ipſam non procedere, quando diuer-
ſa ratio reſultaret, vt quoq; *idem Barboſ.
loco citato* probat *verſ. limita tamen*, vbi.

Neq; obſtabant, quæ de incidentibus
dicta ſunt, nàm procedunt in iudicijs ci-
uilibus, vel criminalibus, in quibus eſt
8 Iudex competēs, ſecus tamen in inciden-
tibus ſpiritualibus, in quibus Iudex eſt
Eccleſiaſticus, & nō ſecularis, qui cogno-
ſcit de cauſa merè ſpirituali, etiam quod
incidentèr tractaretur corā Iudice laico,
Præſ de Franch deciſ. 189. *num.* 3.

9 Eo maximè hæc materia clericatus,
quæ cum ſit materia ſpiritualis, cogno-
ſcit Iudex Eccleſiaſticus, licet incidentèr
ad inſtructionē cognoſcit Iudex laicus,
vt per *Carau. in ritu* 235. *n.* 4. *Præſ. de Franch.
deciſ.* 329 *num.* 9.

Vndè cum fuerit pronuntiatum cōtra
clericum, & appellantem à dicto decreto
10 per Epiſcopum, omninò ſuperſedendum
erat, ſicuti exequutio in cauſa principa-
li ſuperſedetur, donec fuerit cognitum
de incidenti ſpirituali per Iudicem Ec-
cleſiaſticū, vt fuit aliàs deciſum per S. C.
apud *Præſ. de Franch. deciſ.* 189.

11 Non obſtant adducta per *Carau. vbi ſu-
pra*, nàm ei aduerſatur *Muſcatell. in praxi
S. C. lib.* 2. *par.* 1. *Gloſ. ſententia. num.* 188. *&
ſeq.* vltra quod ipſe loquitur in vaſſallis
12 Baronum, qui etiā Regis vaſſalli dicun-
tur, quia in eis Rex habet directum do-
minium, & multoties ab eis cauſas auo-
cat ex aliqua condicenti cauſa, *Regens de
Ponte de poteſt. Proreg. tit. de delegat. cauſ. nu.* 1.

Sed in caſu enarrato agebatur de cle-
rico, qui non eſt ſubditus Regi, nàm cle-
13 rici à Rege, nec ab altera ſeculari perſo-
na iudicari poteſt, dixit *Celeſtinus Tertius*,
vt per *Gram. voto* 33. *num.* 3. etenim cleri-
14 catus eſt de iure diuino, ideò penitùs
exemptus eſt clericus à poteſtate Impe-
ratoris, vt ibi ſubdit *Gram. num.* 7. vnde
clerici priuilegium emanauit à iure diui-
no & à Deo, *ſubſequitur nu.* 16. adeò quod
15 ſicuti in cauſa ſtatus datur appellatio, &
reclamatio, vt iàm deciſū patet per S. C.
apud *Præſ de Franch. deciſ.* 684.

Multò magis in caſu iſto admicti de-
16 beret appellatio in cauſa ſtatus perſonæ,
quæ dicitur grauis, & magna, *Affl. in Con-
ſtit. Proſequentes, num.* 18.

Poſt hæc adducebatur punctualis *deci-
ſio Præſ. de Franch.* 637. vbi patet deciſum
in Collaterali Conſilio dari reclamatio-
nem ab incidenti criminali, non obſtan-
te quod denegatur reclamatio in Colla-
terali regularitèr.

Quapropter in præſenti caſu ad rela-
tionē Auditoris de Tomaſe die 30. Maij
1613. fuit deciſum, vt certioretur Excel-
lentiſſimus Prorex, penès Villanum Act.
neſcio quid indè fuit ſubſequutū ob mei
abſentiam, ea propter ad corroborationē
17 præmiſſorum attenta iuris regula conſti-
tutum eſt, quod tertius quilibet poteſt
appellare pro ſuo intereſſe, latè *Scaccia de
appellat. quæſt.* 5. *num.* 71. etiam pro quali
quali præiudicio, vt ſubdit *num.* 73. *Rugi-
nell. eodem tract. cap.* 1. *num.* 34.

18 Imò prohibitio appellationis non ſe
extendit ad tertium, *idem Scaccia eod. tract.
quæſt.* 17. *limit.* 6. *memb.* 4. *num.* 42. *& Greneus
ad Gaill. concl.* 122. quem ſectatur *Rugnell.
vbi ſupra ſub num.* 45.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor excuſatur quando facto creditoris
reus ponitur in fuga, ſimiliter quando facto
Iudicis, num.* 2.

3 *Fideiuſſor non excuſatur ad præſentandum
principalem ante bannum, ſecus tamen poſt
bannum.*

4 *Fideiuſſor tenetur præſentare reum, quando
ipſe ſe abſentauerit.*

5 *Fideiuſſor promittens præſentare reum coràm
duobus Iudicibus, & vnus ipſorum poſuerit
reum in fuga, an excuſetur.*

6 *Culpa vnius non debet alteri nocere.*

7 *Fideiuſſor an teneatur reum præſentare pro no-
ua informatione contra reum capta.*

8 *Reus comparere an teneatur ex noua informa-
tione contra eum captam, ſi non extent noua
inditia, & quid ſi fuerit habilitatus cū clau-
ſula,* toties, &c.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor rei inquiſiti de il-
lum præſentando, ſi reus fuerit
ab alio Iudice citatus, & fugam
arripuit, an teneatur.

CASVS XXIX.

CVM fuiſſet habilitatus quidam in-
quiſitus per Regiam Audientiam
Calabriæ Citra ſub cautione de ſe
præſentãdo toties quoties fuerit requiſi-
tus,& demũ citato fideiuſſore ad præſen-
tandum ipſum reum principalem, com-
paruit penès acta ſe excuſando non poſſe
principalem præſentare, prætextu quod
de facto, & culpa Iudicis locumtenentis
Ciuitatis Coſentiæ fugam arripuit ipſum
citando ad informandum pro alio deli-
cto,vndè dubitari contingit, ſi talis exce-
ptio erat admictenda, vt ipſe fideiuſſor
pœnam fideiuſſionis euitaret, eſtq; enim
1 clarum, quod ſicuti quando facto credi-
toris reus ponitur in fuga, quod tùnc fi-
deiuſſor erit excuſatus, *Præſ.de Franch. de-
ciſ.244.num.1.*

2 Ità paritèr quando facto Iudicis id ac-
ciderit,vt latè proſequitur *Iul.Clar. in ſua
praxi §.fin. quæſt.46.verſ quæro. Foller. in ſua
praxi crimin. in fragm.tit.de fideiuſſ.num.255.
Giurba conſ.crim.35.num.1.& 28.*

At in præſenti caſu duo principalitèr
inſurgebant dubia perſcrutanda, quorũ
Primum erat,an hæc noua cauſa maleficij
commiſſi erit efficax exceptio, vt fideiuſ-
ſor ſic excuſandus, & circa hoc conclu-
dunt DD. quod quando ante bannum
3 fuerit citatus fideiuſſor ad præſentandũ
principalem, & tùnc non excuſaretur, vt
refert *Boniſac. in tit.de inquiſit. nu.*50. vndè
*Clarus vbi ſupra num.*22. notat,quod cauti
Iudices ſolent priuſquam condemnent
reos,citari facere fideiuſſorem ad præſen-
tandum,quia tùnc non liberaretur à fide-
iuſſione, & ità inquit communitèr ob-
ſeruari.

Sed ſi poſt bannum,tùnc quia facto Iu-
dicis impeditur, erit totalitèr liberatus,
aſſequitur *Dom. Reg Sanfelic.deciſ.*158.*n.*6.
cum alijs citatis per *Giurb. conſ.crimin.*35.
*num.*18. licet in hoc caſu *Foller. vbi ſupra
num.*254. alitèr videatur concludere ex
mente *Bart. in l. ſi verò, ff. qui ſatiſd. cogant.*
dicentis, quod etſi reus eſſet bãnitus tan-
tùm, ſed non bona publicata coguntur
fideiuſſores præſentare reum, quia poteſt
venire reus, & purgare contumaciam, &
ſiſtere in iudicio, quod facit pro conclu-
ſione huius quæſtionis,quod dato,& non
conceſſo, erit excuſandus ob nouum de-
lictum commiſſum, propter quod fuerit
citatus ab alio Iudice in alio Tribunali,
quia res erit integra,& comparere pote-
rat reus purgando contumaciam, eum
adhùc non fuerit totalitèr banditus, aut
deportatus,&c. adhùc fideiuſſor non erit
excuſatus illum non præſentando, hæc
namq; abſentia, vel impedimentum non
4 prouenerat culpa Iudicis, ſed culpa rei
non comparentis,& ideò nõ erit talis ex-
ceptio admictenda.*l.*2 *§.fin.ff.ſi quis caut.*

Secundum verò dubium erat, quod ſa-
tis conferre videtur huic altercationi,
nempè quod non culpæ ipſius Regiæ Au-
dientiæ reus poſitus fuit in fuga, ſed cul-
pa alterius Iudicis habentis ſeparatam
iuriſdictionem, quo nàm caſu nõ poterat
fideiuſſor ſe excuſare, non præſentando
reum coràm alio Iudice, in cuius Tribu-
nali ſe obligauerat, & de hoc habemus
caſum ſatis nominatum,& ità concluſum
per *Cepol.conſ.crim.*25 *in Chriſti nomine.cum
5 per ſer Iacobum,* vbi concludit,quod ſi fide-
iuſſor promiſerit reum præſentare coràm
duobus Iudicibus,& vnus ipſorum Iudi-
cum poſuerit reum in fuga, non per hoc
erit excuſatus præſentare fideiuſſor reum
6 coràm alio Iudice, cum culpa vnius non
debet alteri nocere, ſed ei tantũ qui cau-
ſam fuit fugę, nec officit *deciſ. Vrſilli* 130.
*num.*3.qui allegar *Par de Puteo de ſynd.ver-
bo ſubucio quæſtionem,* nàm ipſa procedit in
caſu ſuo, nempè quando Iudex minatus
eſſet velle mori facere reum, quod ceſſat
in caſu iſto, idcircò non ſuffragabatur
parti alleganti talem deciſionem.

Cumquè compertum fuiſſet, fuiſſe per
eandem Regiam Audientiam aliã infor-
mationem captam contra eundem reum
de homicidio cuiuſdam; eius timore
ipſe reus aufugerat, contra quem nõ fue-
rat proceſſum ad actum aliquem, ſcilicet
citationis ad informandum, per ipſam
Regiam Audientiam,quæ vt haberet ipsũ
inquiſitum citare fecerat fideiuſſorem ad
præſentandum principalem ratione pri-
ſtinæ informationis,pro qua fuerat habi-
litatus toties quoties, &c. nullis tamen
pro ea exiſtentibus inditijs alijs, ſed ſub
hoc colore intendebat ipſa Regia Audiẽ-
tia habere reum in manibus, ſed fideiuſ-
ſor indè meliùs recordatus oppoſuit ad-
uerſus prædicta non teneri illum præſen-
tare,quia timore illius informationis no-
uæ reus aufugerat,nec pro ſua vetera in-
formatione extabant inditia, propter quę
7 erat obnoxius præſentare,quinimò inſta-
bat pro abſolutione,iuxtà auream doctri-
nam punctualem *Farin. de carcer. & carce-
rat quæſt.*34.*num.*63.*& ſeq.* vbi ampliſſimè
proſequitur quæſtionem allegatam, con-
cludentis pro fideiuſſore, vt ibi per eum,
poſt

poſt hæc inſurrexerunt *deciſiones Dom. Regent. Sanfelic. qui in deciſ.* 159. *tom.* 2. eundem articulum exarãs, ſi fideiuſſor cogi poſſit ad reum præſentandum, qui nouitèr delictum poſt cautionem preſtitam ſuper prima inquiſitione, & cõcludit affirmatiuè, & ità deciſum per M.C.V. & confirmatũ per S.C. refert per *tex in l. ſed & ſi quis, §. illud ſciendum. ff. ſi quis caut.* proùt quoq; idẽ *Dom. Reg. in præcedenti deciſ.* 158. *nu.* 2. *&* 3. corroborat. *ſubdens num.* 5. quod fideiuſſor tenetur reum præſentare, etiam ſi pro noua cauſa eſſet carceratus ordine alterius Iudicis, & ſic fuit tùnc obſeruatum.

8 Et quid autem in principali dicendũ erat, inſtante Fiſco pro incuſatione pœnę dubitari contingit, vt comparere deberet, *Farinac. in tit. de carcerat. in quæſt.* 34. *nu.* 63. *&* 64. & melius *in tit. de inquiſit. quæſt.* 4. *num.* 25. concludit non teneri comparere reum, ſi non extent noua inditia grauiora, etiam ſi fuerit habilitatus cum clauſula. *toties quoties, vt ipſe d. quæſt.* 34. *num* 66. firmat, & nouiſſimè *Petr. Caball. reſolut. crimin. centur.* 2. *caſu* 190.

S V M M A R I V M.

1 *Curatoris autboritas in criminalibus erit neceſſaria.*
2 *Confeſſio minoris abſq; curatore in criminalibus an valida ſit.*
3 Conſtit. Minorum iura *in criminalibus an procedat.*
4 *Confeſſio minorum in criminalibus in tantum valet, quantum fuerit continuata.*
5 *Confeſſio facta in tormentis debet perſeuerari per ratificationem, aliàs non valeret.*
6 *Confeſſio per torturam validior eſt ſpontanea.*
7 *Confeſſio ſpontanea debet ratificari per torturam.*
8 *Confeſſio minoris facta in tormentis non exigit curatoris auctoritatem.*
9 *Curatoris auctoritas in confeſſione minoris quando erit neceſſaria.*
10 *Confeſſio facta in tormentis per minorem abſq; interuentu curatoris quando ſit valida.*
11 *Confeſſioni ſpontaneæ minoris non erit credendum.*
12 *Confeſſio minoris de ſtupro, non exiſtentibus inditiis, an valida.*
13 *Minor pro quibus criminibus poſſit, vel non poſſit puniri pœna ordinaria.*
14 *Curatoris datio non erit neceſſaria in atrocioribus delictis.*
15 *Confeſſio pueri per ſe non probat, nec inditium facit contra imputatum de crimine, ſecus tamen iunctis cum aliis adminiculis.*

A R G V M E N T V M.

Confeſſio facta per minorem ſtupratum ſpontè, non alitèr ratificata abſquè curatore, an noceat, vel proſit reis.

C A S V S XXX.

CONtingit hæſitari in Regia Audiẽtia Calabrię Citra dùm certi latrones per Campaneam diſrobantes cepiſſent quendã minorem, ipſumq; carnalitèr per vim cognouerunt, qui cum ſpontè cõfeſſus fuiſſet delictum, inſurrexerat altercatio, an talis confeſſio ſit valida contra inculpatos, non exiſtente Curatore per Curiam in litem dando, nequè per torturam ratificata, poſtquam de iure
1 cautum eſt eſſe neceſſariam auctoritatem
Curatoris potiſſimùm in criminalibus,
ex *l. clarum, C. de auth. præſt.* vbi DD. aliàs
2 non valeret confeſſio, vt concludit *Cauenſ. in ritu* 201. *num.* 4. cum aliis apud *Almont. Ciaccium de confeſſ. rei contra fiſcum cap.* 29. idemq; affirmat *Iul. Clar. in § fin. q.* 55. *nu.* 11. *& quæſt.* 50. concludens ei non obeſſe confeſſionẽ factam per minorem abſq; auctoritate Curatoris, ergo nec aliis obeſſe debet, licet ipſe in fine concludat id parum prodeſſe, cũ de conſuetudine non requiratur auctoritas Curatoris, & hoc potiſſimùm in Italia, nos autem habemus
3 particularem *Regni Conſtit. Minorum iura,*
per quam ſtatuitur, vt in cauſis non tantum ciuilibus, ſed etiam criminalibus, & publicis tutorum, & curatorum, ſeù baliorum auctoritas ipſa aſſiſtat, vbi *Gloſ. in princ. Andr. & Afflict.* & ſic concordare videtur cum diſpoſitione iuris communis.
4 Sed dubium reſultauerat ex eo, cum
ſpontanea confeſſio in tantùm valida reputabatur, in quantum ſit per reum continuata, aliàs ſecus eſſet, vt latiùs *Gram. deciſ.* 34. *num.* 58. & latè *Clarus vbi ſup. q.* 65. *Ciacc de confeſſ. rei contra fiſc. not.* 12.
5 Sicuti confeſſio facta in tormentis, quę
debet perſeuerari, hoc eſt per ratificationem, aliàs nõ valeret, *Iul. Clar. d. § fin. q.* 64. *Ciaccius de confeſſ. rei contra fiſcum, cap.* 45.
6 Verùm, quia confeſſio per torturam
eſt validior ſpontanea, *Foller. in praxi crim. rubr. & ſi confitebuntur, num.* 90. conſueuerũt
7 practici ipſam ratificari facere in tortura
Danza in tract. de pugna Doctor. tom. 3. *tit. de*

delictis carnis,num.27.& ſeq. ex *Piguer.deciſ.*
76. Plot.conſ 172.
Et ob id reſultauerat dubium, ſi fuerit
Curator adhibitus in confeſſione ſpon-
tanea, nunquid in ratificatione eius, ſimi-
liter Curator intereſſe deberet, & in hoc
cenſeo, quod dixerunt DD. quod confeſ-
8 ſioni minoris in tormẽtis non erit neceſ-
ſaria auctoritas Curatoris, vt dixit *Angel.*
de maleſic. verbo comparuerunt dicti inquiſiti,
num. 8. vbi annuit ità ſeruari in practica,
& ità concludo aſſerit *Paris de ſynd.in ver-*
9 *bo Officialis, num.*8. quod auctoritas Cura-
toris benè interuenire debet in cõfeſſio-
ne ſpontanea, non autem in ea, quæ fuit
facta in tormẽtis, & ob id concludit *Fol-*
ler vbi ſupra num 93. quod licet confeſſio
facta in tormentis etiam abſq; interuen-
10 tu Curatoris ſit valida, dummodò in
principio cauſæ datus fuerit Curator, &
adhibita fuerit cauſæ cognitio per ratio-
nem allegatam à *Parid.vbi ſupra*.
11 Quamquàm cõfeſſioni ſpontaneæ mi-
noris non erit credendum, vt ex *Anchar.*
conſ. 24. *nu.*4. firmat *Ciazius d cap.*29. *nu.*9.
vbi rationem aſſignat, quia natura ab-
horret, quod quis confiteatur, quod vi-
tam adimit, prout quoq; ex *Grammat. de-*
*ciſ.*40 .*num.*14.*& deciſ.*28.*nu.*5. probat *Ba-*
iard. ad Clar. in §.*ſodomia, num* 3. cum alijs
apud *Danzam de pugna Doctor. tom.*2.*tit.de*
*delictis carnis,num.*23. & non mirùm ſi con-
feſſio ſubagitati non valebit, eo quod nõ
poteſt interrogari an fuerit ſubagitatus
ab aliquo, quando non extent inditia, ex
*Claro d.quæſt.*64 *verſ.ſucceſſiuè quæro,* probat
*Ciazius in d.tract. cap.*33. & quatenùs adeſ-
ſent inditia reſpectu minoris, etiam in
12 delictis atrocibus, non debet puniri pœ-
na ordinaria, ſcilicet ſodomiæ, homici-
dij appenſati, furtorum, reiteratorum de
nocte, falſæ monetæ, & in omni delicto,
13 præterquã in crimine hæreſis, & læſæ Ma-
ieſtatis, ac parricidij, ſicuti teſtatur idem
*Ciazius diſcept.forenſ. tom.*2.*diſcept.*26.*num.*
261.& propterea Curatoris datio non eſt
neceſſaria minori in atrocioribus, in qui-
14 bus nec aduerſus confeſſionẽ reſtituitur
minor, proùt ex *Foller. Vrſill. & Farinac.*
oſtendit *Dom.Reg.Sanfelic. deciſ.*57.*num.*8.
*tom.*1. vbi deciſionẽ minoris ſtuprati po-
ſuit, qualitèr contra eum fuerit proceſſũ
per M.C.V.
15 Reſpectu verò agentium tale delictum,
licet confeſſio pueri per ſe nõ probet, nec
inditium facit ad torturam contra impu-
tatum de crimine, ex *Marſil.conſ.*28.*nu.*16.
*& ſeq. & Boſſ.in tit. de inditijs,&c.num.*160.
probat *Farinac. conſ.crim.*35. *num.*1. *tom.*1.
vbi ſubdit tamen iunctum cum alijs ad-
miniculis, ſecus erit, & in *tit.de indit.& tor-*
*tur. quæſt.*43.*nu.*8.*cum ſeq.* de quibus latiùs
per *Danzam vbi ſupra*, ſic contingit mihi
obſeruari in Ciuitate Theani contra ſo-
domitam, exiſtente confeſſione pueri, &
clamore illius peruento ad aures cuiuſ-
dam mulieris id deponentis, dùm vellem
vlteriùs proſequi impeditus fui à Iudice
ſecundarum cauſarum, qui illum habili-
tauit in forma.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum conſtare debet quando delictum al-legatur factum de mandato alicuius.*
2 *Mandatum ſpeciale debet eſſe ad delinquendũ.*
3 *Iudex debet expreſſè pronuntiare contra man-dantem, ità mandaſſe.*
4 *Mandatum nunquã præſumitur datum ad de-linquendum, niſi concludentèr probetur.*
5 *Inimicitia debet eſſe capitalis, quæ correſpon-deat offenſæ factæ.*
6 *Fugam capiens, præſumitur delinquiſſe.*
7 *Homines delinquunt, aut propoſito, aut caſu, aut impetu.*
8 *Delinquere velle nemo præſumitur, limitatur aliquando.*
9 *Cauſa eſt regina delictorum.*
10 *Nemo præſumitur delinquere ſine cauſa.*
11 *Cauſa homicidij ceſſante, ceſſant omnia inditia contra delinquentem.*
12 *Mandatarius ſuo non alieno nomine delinque-re præſumitur.*
13 *Famulus præſumitur delinquere de mandato domini, & quando.*
14 *Fama publica vt probetur, multa exiguntur.*
15 *Fama publica eſt maximum inditium.*
16 *Fama publica regularitèr facit inditium ad inquirendum.*
17 *Mandatum ad occidendum, an per adminicula probetur.*
18 *Mandatum ad occidendũ ex quibus cauſis per-cipitur.*
19 *Mandati qualitas erit verificanda.*
20 *Verba mandantis homicidium fieri debent con-ſiderari.*

ARGVMENTVM.

Citari an poſſint mandantes fieri homicidium, ſi delictum mandati non conſtabat, niſi per argumenta, & ſuſpitiones indubitatas.

CASVS

CASVS XXXI.

CApta informatione de homicidio
commiſſo per quendam ruſticum
in perſonam cuiuſdã Doctoris de
Montealto per Regiã Andientiã Calabrię
Citra,& non fuit dubitatum,poſſe contra
ipſum procedi ad citationem,cum ex di-
cto plurimorum teſtium de viſu deponẽ-
tium plenè conſtabat; ſed difficnltatum
fuit ſi contra mandatores poterat pro-
cedi ad citationem,dùm de mandato nõ
conſtabat in ſpecie, ſed per argumenta,
ſuſpictiones indubitatas tantùm aliqua
1 conſtare videbantur, poſtquàm mandatũ
conſtare debet quando delictum allega-
tur factũ de mandato alicuius, *Bertazzol.*
2 *conſ.crim.29.num.12.vol.1.* & mandatum
ſpeciale requiritur ad delinquendum,
Guazziz.in tract.ad defenſam reorum,defenſ.
31.cap.40.nu.5. ad quod adducebatur do-
ctrina *Grammat.conſ.1.de foriud.num.60.* vbi
expreſsè fatetur per Iudicem eſſe neceſ-
3 ſarium pronuntiare contra mandatorem
ita mandaſſe, & illud eſſe probatum, &
num.66. ſubdit, nàm talis dici non poteſt
niſi fuerit pro tali declaratus, verũ tamen
caſus de quo loquitur *ibi Grammat.* in ma-
teria aſſaſſinij, ad hoc vt militet diſpoſi-
tio *cap.1.de homicid.in 6.* oportet, vt ipſa
qualitas verificetur, tamen,etſi nõ fuerint
plenę probationes verificatæ, poſſunt ad
conueniendum de delicto per argumen-
ta indubitata procedi, ſicq; mandatum
4 nunquàm præſumitur datum ad delin-
quendum, niſi concludẽtèr probetur *Fa-*
rinac.conſ.crim.80.num.65.tom.1.

In caſu autem præmiſſo concurrebant
plura argumẽta: Primò,concurrebat ini-
micitia capitalis inter mandatores,& oc-
ciſum, & mandatũ vt præſumatur ex ini-
5 micitia, requiritur non ſolùm quod ini-
micitia ſit capitalis, ſed etiam quod cor-
reſpondeat offenſæ factæ, *Farinac conſ.cri-*
min.147.num.33.tom.2.

Secundò, concurrebat fuga,& latita-
6 tio poſt delictum commiſſum, fugam ca-
piens, præſumitur delinquiſſe, *Bertazzol.*
conſ crim.135.num.6.tom.1.

Tertiò, ceſſabat cauſa delinquendi in-
ter homicidam, & occiſum, nàm delin-
7 quunt homines,aut propoſito, aut impe-
tu,aut caſu, *Bertazzol.conſ.crim.85 num.3.*
tom.1.& ſi benè deliquere velle,nemo prę-
ſumatur, *idem conſ.32.num.18.conſ.74.nu.3.*
conſ.115.n.23.conſ.6.conſ.188.n 1. ꝙ proce-
8 dit etiã ſi aliquæ pręſũptiones concurrãt
cõtra imputatũ, *idem conſ.115.n.24 tom.1.*

9 Adhùc tamen exigitur cauſa delinquẽ-
di,quæ eſt regina delictorum, *Reg.de Ponte*
in conſ.9. num.24. tom.2. hinc eſt, quod ne-
10 mo pręſumitur delinquere ſine cauſa, *Fa-*
rinac.conſ.170. num.15.tom.2.

11 Quapropter ceſſante cauſa homicidij,
ceſſant omnia iuditia contra occiſorem
ex proceſſu reſultante, *Farin.conſ.147 nu.4.*
tom.2.conſ.151.nu.10.& ſeq.conſ.127 n.1.7.
& 13. conſ.130.num.28.& conſ.19.num.19.
tom.1.

Quadere ex hoc ceſſante cauſa, præſu-
mitur ob alterius cauſam fuiſſe inductum
ad delinquendum.

12 Licet mandatarius ſuo,nõ alterius no-
mine delinquiſſe præſumatur,vt *Anton.de*
Ballis in tract.crimin.lib.1. de indit. quæſt.20.
num.7.

Quartò,ex amicitia,quę inter mandan-
tem,& mandatariũ aderat,ex eo ꝙ in ſer-
uitijs mandantis, mandatarius ſteterat,eã
13 propter famulus præſumitur delinquiſſe
de mandato domini quando delictum
eſt magnum,& præparatum, *Farinac.conſ.*
crim.26.num.16.tom.1.& num.9.& 10.

Quintò,receptatio mãdatarij per man-
dantem, eiquè victum ſubminiſtrando,
& ex hoc mandatum arguitur contra re-
cipientem in domo homicidam poſt ho-
micidium præſumitur,probat *Ant.de Bal-*
lis vbi ſupra num.14.

14 Sextò, extabat de hoc fama publica,
nàm etſi fama publica vt probetur,multa
exigantur, *Bertazzol.conſ.crim.548.num.3.*
tom.2.

15 Adhùc tamen fama publica eſt maxi-
mum inditium, *idem Bertazzol. conſ.320.*
num.1.eodem volum.& regulariter facie in-
16 ditium ad inquirendum, *Farinac deciſ.cri-*
min.15.num.3.tom.1. de qua ſatis per *Ant.*
de Ball.in tract.crim lib.1.quæſt.13.

Et propterea *Campagna in cap.frequens,*
ſub num.64. oſtendit ad probandum man-
17 datum, ſufficere aliqua adminicula, ma-
ximè ſi concurrerent aliquæ veriſimilitu-
dines,vt quia mandans,erat inimicus ca-
18 pitalis illius quem occidi mandauit, vel
ſubeſſet aliqua iuſta cauſa odij,ex quo ve-
riſimilitèr fuerat motus ad mandandum
ipſum occidi,vel ſi cõmiſſo delicto, man-
datarium receptauerit,vel ſi mandatarius
erat eius familiaris, vel ſi ſtatim poſt mã-
datum ſequutum eſt homicidiũ,quæ om-
nia cumulantur, ex doctrina *Parid.de Pu-*
teo de ſyndic.verbo tortura,§.dicitur communi-
tèr,col 2. ſed meliùs hæc requiſita ponde-
rauit *Grammat.in deciſ.34.nu.38.in verſ.quo*
verò, vbi notabilitèr hæc iuditia enucleã-
tur,

tur, & demum concludit ipſum mandantem debere puniri, ſicuti cum effectu punitus fuit,& ità in præſenti cauſa fuerunt citati vigore poteſtatis extraordinariæ de menſe Martij 1612. referente Auditore Regio Franciſco Antonio Salinas, penes Villanum, quàmuis in alia conſimili cauſa homicidij commiſſi in perſonam cuiuſdã iuuenis per certos homines, qui fuerunt conuicti per teſtes de viſu aſſignantes rationem, quoniam domum eius vxoris pulſauerat, & ſi de alia inimicitia capitali cum alijs ex informatione apparebat, à quibus fuerat aggreſſus,& vulneratus, ſed audito per eos tali homicidio, ſe abſentauerunt, vndè inſtatum fuerat contra illos abſentes procedi debere ex præſumpto mandato,nàm vltra ſupra tradita *Muſcatell. in praxi crimin. tit. de cogn.& probat. del. ingen. tit. de homic. med. mand. à n. 16 & ſeq.* præſertim *nu.24.* cõcludit mandati qualitatem eſſe verificandã, ex quibus verbis inducitur *num.27. ſubdit*, quod
19 ſunt teſtes interrogandi, quibus verbis vſus fuerit ille,qui accuſatur,vtrum fuerit mandatum, necne dicta, namq; ſunt penſanda, inquit *Bald. in l.1. C. de ſeru. fugit.*
20 cumq; nõ tàm legitimè apparuerat probatio mandati non fuerunt alitèr citati, ſed tantùm illi,qui homicidiũ patrarunt.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitio principalis an ſufficiat in probatione furti,& quando procedat.*
2 *Depoſitio principalis diſrobati, quam probationem facit.*
3 *Querela expoſita per diſrobatum erit verificanda,vt puniri poſſit reus.*
4 *Fama ſufficit ad probandum diſrobationẽ factam in Campanea.*
5 *Delicti in genere probatio de iure communi eſt neceſſaria, ſecus in iudicio militari.*
6 *Clamor, & lamentatio diſrobati ſufficiunt pro probatione delicti in genere.*
7 *Iuramentum ſuppletorium datur diſrobato in probatione delicti in genere.*
8 *Credendum eſt bono viro.*
9 *Credens amico,& fide digno excuſatur.*
10 *Nulla maior probatio,quam oris confeſſio.*
11 *Delictum in genere furtorum probatur coniecturis,& præſumptionibus.*
12 *Delictum in genere furtorum non probatur, niſi probetur, quod res, quæ ſubtractæ fuerũt tempore commiſſi furti fuiſſe in capſa, vel in loco vbi furtum ſucceſſit.*
13 *Furtum commiſſum in Campanea difficilis eſt probationis.*
14 *Querulans ſi vir bonæ famæ probat delictum in genere.*

ARGVMENTVM.

Delictum in genere in crimine furti in Campanea an probetur per depoſitionem principalis.

CASVS XXXII.

DVM fuiſſent quidam tranſeũtes per ſtratam diſrobati in itinere,à quibus fuerunt furati certi nummi,& difficile probari poterat delictum in genere, ob quod fuit in Regia Audientia dubitatum, ſi de hoc ſufficeret tantùm
1 depoſitio principalis, ad quod fuit allegatus *Farinac. in tit. de inquiſit. quæſt. 2. nu.16.* vbi ſub diſtinctione procedit, quod ſi ciuilitèr actum fuerit ſufficeret ſola depoſitio,ſin verò criminalitèr,& tũc aut querelans ſit malæ famæ, & ei credi non poterit tales habere pecunias, nec faceret fidem depoſitio, neq; delictum in genere probaret ſi verò eſſet bonæ famæ,& facilè credendum erat eos habere tales pecunias, & tùnc ſi ageretur ad inquirendum tantũ hæc ſola depoſitio ſufficeret,ſi verò ad torquendum,& tùnc licet aliqui dixerint probare delictum in genere,& ſuſpecti facilè torqueri debet, tamen cauti Iu-
2 dices hoc non faciunt, ex quo ſola depoſitio principalis faceret inditium ad torturam, quod eſſet abſurdum, aut ad condemnandum, ſequuta cofeſſione rei concludit ſecundum mentẽ *Iul. Clar. in §. fin. quæſt. 55. verſ. quomodò autem*, querela præcedẽte, vel illius loco aliqua informatione,
3 ſubſequens confeſſio ſufficeret in materia furti ad condemnandum; tamen concludit *ibi Addit. ſi Clarum* ſequatur, verificanda erit querela expoſita.

Cum igitur in præmiſſo caſu verſaba-
4 tur, furtum commiſſum in Campanea per fures diſrobãtes, quo caſu fama ſufficiens eſſet ad probationẽ diſrobationis, *Campag. in cap. item ſtatuimus, quod Vniuerſi-*
5 *tates, num.5.* quapropter delictum in genere commiſſum eſſe de iure communi, licet de neceſſitate probari debeat, ſecus tamen in iudicio militari, vt dixit *Ioan. Grande de bello exulum ſpeciali 93.*
6 Concurrebant etiam acclamationes,& lamen-

lamentationes illicò exortæ diſrobatorũ,
quæ ſuccedunt loco delicti in genere, te-
fert *Muſcatell.in praxi crim.rubr.de furtis, nu.*
50. hinc *Farinac.de furtis, quæſt.*176.*num.*7.
aſſerit, quod acclamationibus factis de
nocte in domo, vbi dicitur furtum factũ
eſſe, adhùc dicitur furtum probatum, in
7 tantùm quod ex huiuſmodi acclamatio-
ne oritur ſemiplena probatio, propter
quam poterit deferri iuramentũ ſupple-
torium probationis domino rei furatæ,
num. 8. quàmuis contrarium *num.* 9. refe-
rat, adhùc tamen prima opinio poteſt
procedere quando is, qui dicit ſibi factũ
furtum eſſet homo bonæ famæ, vt ibi per
eum, proùt in caſu enarrato apparebat
diſrobatos eſſe viros bonæ famæ, ſeù mer-
8 catores, & facilè credendũ erat tales pe-
cunias habere potuiſſe, & ſic credendum
eſt bono viro, *Macerat. variar reſolut. lib.*1.
*reſol.*74. *num* 3. talitèr quod credens ami-
9 co, vel viro fide digno excuſatur, *Farinac.*
*conſ.crim.*80.*num.*26.*& conſ.*95.*num* 92.

Accedebãt prædictis confeſſiones reo-
rum, quæ in nihilo variabãt cum depoſi-
tionibus principalium diſrobatorũ dùm
10 fuerant torti, & confeſſi, & nulla maior
probatio, quam oris confeſſio *l.cum te, C.*
de probat. cum alijs apud *Barboſ.princip.iur.*
*lit.C.num.*40.

11 Sicq; cum delicti corpus in furto pro-
betur coniecturis, & præſumptionibus,
*Farinac. conſ.crim.*23.*nu.*9.*tom.*1. proùt per
exempla oſtendit *Menoch. de probat lib.* 6.
*præſumpt.*61. *& lib.*5. *pręſ.*31. *Felicius alle-*
*gat.*60.*num.*4.*&* 5. *par.*1.

Et ſi delicti corpus in furto non cenſe-
tur probatum, niſi etiã probetur res, quæ
12 dicuntur ſubtractæ tẽpore commiſſi fur-
ti feciſſe in capſa, vel in loco vbi dicitur
furtum commiſſum, *Farin.d.conſ.*23. *nu.*1.
*& ſeq. & conſ.*158. *num.*7.*&* 8. *tom.*2. & ſic
probari aſſerit *Anton. de Ball. in tract. crim.*
*lib.*2.*tit.de quæſtion num.*14.

13 Non tamen procederet quando eſſet
commiſſum in Campanea, vt dictum eſt,
cum ſit difficilis probationis, vt aduertit
14 *Giurb. conſ.crim.*9.*nu.*10. aut quãdo quere-
lans ſit vir bonæ famæ, *Farinac.conſ.*18. *ſub*
*nu.*7.*tom.*2.*Io.Bouiſ.in tract.de furtis,*§.2.*n* 2.

Er proptereà rei ipſi torti fuerunt ex
regi mandato, & indè confeſſi, fuerunt
tandem ſuſpenſi.

SVMMARIVM.

1 *Truffa, quæ nàm ſit de iure communi.*
2 *Dolus quis ſit.*
3 *Dolus dicitur delictum.*
4 *Dolus nemini debet patrocinari.*
5 *Dolus cum ſit delictum, debet puniri crimi-*
naliter.
6 *Furtum non ſit volenti, ſed inuito domino.*
7 *Furtum non committit is, qui in vſum propriũ*
conuertit pecuniam ſibi traditam non in ſpe-
cie, ſed in quantitate.
8 *Furti actione non tenetur recipiens pecuniam*
numeratam ab aliquo, vt illam alteri ferat, ſi
in ſuum vſum conuertit.
9 Text. in l.ſi quis vxori, §.Iulianus, ff. de
furt. *producitur.*
10 *Accipiẽs pecuniam ab aliquo, vt illam tradat,*
tenetur actione mandati.
11 Text. in l.ſi is cui.C.de furt.*ponderatur.*
12 *Pecuniam alienam alicui aſportandam ſi in*
ſuum vſum conuerterit, quando furtum eſſe
dicatur.

ARGVMENTVM.

Deceptor, vulgò truffator, qua pœna debeat puniri.

CASVS XXXIII.

QVIdam inquiſitus de truffa præ-
tendebat liberationem pro tali
1 delicto, & intuendo nomen truf-
fæ, quæ eſt omnis intellectus
extraneus, quæ non ſonat in auribus vul-
gi, ſecundum *Gloſ.in tit. de pace Conſtantiæ,*
§.ſententiæ, verſ. recuperauerit, in fine, & hoc
vocabulo ſæpè ſæpiùs vtitur *Bart. in ſuis*
lecturis.

Sed verè vulgò truffam adinuenit, &
& nil aliud eſt, niſi quædam deceptio, ſeù
2 dolus, & dolus eſt quædam machinatio
alterius decipiendi cauſa cum aliud agi-
tur, & aliud ſimulatur, *l.*1.*§.dolum, ff.de do-*
*lo, Grammat.conſ.*68 *nu.*3.*Cel.Bergal.in tract.*
*de dolo, lib.*2.*cap.*2.*in* 1.*diuiſ.*

3 Et ſucceſſiuè dolus dicitur delictum,
Gloſ.in Conſt.Pœnam eorum, quæ eſt Franc. de
Piſis verſ.barattus pro delicto, in vlt.colum. ad
quod allegat *l. item exegit in fine, ff. de dolo,*
idem *Burgal.vbi ſupra num.*3.

4 Et cum ſit delictum dolus nemini de-
bet patrocinari, *Afflict.in Conſtit.Quicumq;*
*num.*1. quocirca ſtante quod ſit delictum,
5 poteſt criminalitèr puniri, vt latè conge-
rit *Farinac. in tit.de delict. quæſt.*19. *num.*35.
quæ nàm ſit pœna huiuſmodi delicti, re-
mictitur arbitrio Iudicis, vt ibi per eum.

In caſu verò de quo agebatur, erant di-
uerſi termini, poſtquàm ex facto orto aſ-
sereba-

ſerebatur, quod quædam mulier dederat
quandam pecuniarum quantitatem du-
catorum vigintiquinq; cuidam ad perfi-
ciendum quendam actum, & ille non ali-
tèr perfecto actu in ſuos vſus pecuniam
conuertit, vndè videbatur dicendum, non
6 alitèr furtum dici potuiſſe, poſtquàm fur-
tum non ſit volenti, *Gloſ in § ſed etſi credat, verſ furti actionem, Inſtit, de oblig. quæ ex delicto naſcuntur*, ſed inuito domino, vt ex plu-
ribus probat *Farinac. de furtis, quæſt. 165. num. 5.*

7 Hinc eſt, quod furtum non committit
is qui in vſum proprium conuertit pecu-
niam ſibi traditam, non in ſpecie, ſed in
quantitate, ex *Bart. Alber. Caſtr. Aymon & Bertazzol.* probat *Farinac. conſ. crimin. 96. num. 42. tom. 1* ſic furti actione non tene-
8 tur recipiens pecuniam numeratã ab ali-
quo, vt illam alteri ferat, ſi in vſum pro-
prium illam conuerterit, *idem conſ. 160. num. 4 tom. 2. & conſ. 178. per totum.*

Ex aduerſo autem facere videtur *textus* expreſſus *in l. ſi quis vxori, §. Iulianus, ff de*
9 *furtis*, vbi ſi quis acceperit à me pecuniam
vt creditori meo ſoluat, deindè cum totã
pecuniam eidẽ creditori deberet ſuo no-
mine ſoluerit furtum eum facere, dixit *ibi*
10 *text.* vbi *Gloſ.* ſubdit, cum dominium non
ſit translatum, ac etiam mandati actione
tenetur, *l. Caſſius, ff. de ſolut.* vt per *Boniface. in tit. de furib. num. 23. & ſeq.* concluditur
alia exempla demonſtrando, & vltra eum
11 eſt *text.* conſimilis *in l. ſi is cui, C. de furtis*,
vbi qui pecuniam ad alium perferendam
accipit, in ſuos vſus conuertit, furti tene-
tur, vbi DD. & cæteri, & per iſtum *text.* &
alia, *idem Farinac. d. conſ. 96. num. 82.* inquit
12 pro reſponſione eſt aduertendum, quod
aut conſignatur pecunia numerata alicui
perſonæ priuatæ ad effectum tantùm il-
lam retinendi, & reſtituendi ad libitum
conſignatis, & ſic in depoſitum ſimplex,
tùnc quia per talem pecuniam transfer-
tur dominium in recipientem ex volun-
tate domini, ideò non committitur fur-
tum, quod in re propria non cadit, ſicut
dicunt DD. præallegati, & iſte non eſt ca-
ſus noſter, ſi verò conſignatur pecunia
alicui, vt in aliquem vſum in domini vti-
litatem conuertatur, & recipiens non in
illum vſum, ſed in proprium conuertit, &
tùnc quidquid dicunt *Iaſ. & Aym. in locis præcitatis*, verior, & ſeruata opinio eſt, vt ſic
in proprium vſum conuertens, teneatur
furti, & illius pœna proùt ſunt iura aper-
ta, quæ cauillari non poſſunt in *l. ſi is cui*,
& ibi præcipuè *Bald. in ſummario C. de furt. & in l. ſi mandauero la ſeconda, § ſi tibi centum, ff. mand. Foller in praxi crim. in fragm. nu. 227. Pract. Conradi tit. de furibus, num. 7. in fine, in 30. ampl. Clarus in §. furtum, verſ. poſſet etiam, Bertazzol. conſ. 412. num. 1. Io. Petr. Surd. deciſ. Mantuæ 314. num. 14.* hæc ille, quibus addo *Franc. Berard. Porrum in eius faſciculo crim. §. furtum, fol. 246. in reſponſo incip. Plurima ſuntque, Caball. reſolut crim. 136.* cum alijs recollectis per *Iul. Cartar. deciſ. 98. n. 8.* poſt *Io. Bonif. d. tract. de furtis, §. contrectatio, ſub num. 3.* ibi, vel in vſum non deſtinatum contra domini voluntatẽ illa vtitur, *l. qui iumenta, ff. de furt.*

Quocirca ad relationem Franciſci Antonij Salinas Auditoris de mẽſe Decembris 1612. fuit per Regiam Audientiam deciſum eſſe dandas defenſiones reo intus carceres, penès Villanum Act. de ijs mentionem feci in 1. *par. noſtri compendij verbo truffator.*

SVMMARIVM.

1 *Reus nolens reſpondere in examine, qualitèr mulctari debeat,*
2 *Clericus nolens reſpondere in examine, qualitèr cogi debeat.*
3 *Conteſtatio litis fit per negationem, aut affirmationem.*
4 *Taciturnitas tenet medium inter negationem, & affirmationem.*
5 *Taciturnitas reſpiciens incommodum tacentis conſenſum non operatur.*
6 *Regula qui tacet affirmat, limitatur in præiudicialibus.*
7 *Tacens quando conſentire videtur.*
8 *Interrogatus ſi non reſpondit, contumax Iudici reputatur.*
9 *Contumax pro confeſſo habetur.*
10 *Tacens in iudicijs dicitur fateri.*
11 *Taciturnitas præiudicat in iudicialibus.*
12 Text. in l. de ætate, §. qui tacet, ff. de interr. act. *quando procedit.*
13 *Exemplum Domini noſtri nolentis reſpondere Pilato adducitur, & quare.*
14 *Litis cõteſtatio eſt neceſſaria in cognitione extraordinaria.*

ARGVMENTVM.

Procedi an poſſit in cauſa ad vlteriora contra reum inquiſitum, qui in conteſtatione litis reſpondere noluit.

CASVS

CASVS XXXIV.

REus quidam captus pro crimine diſ-
robationis in ſtrada, cum eo eſſet
lis conteſtanda, noluit reſpondere,
& licet in hoc caſu ſit de iure prouiſum,
vt ſub pœna pecuniaria cogi debeat re-
1 ſpondere, & mulctari, poſtmodũ per ſub-
tractionem cibi,& demùm per torturam,
ex aurea *deciſ.Capycij* 145. quem citat *Iu-
lius Clarus lib.5.§ fin.quæſt.45.num 6. Foller.
in praxi crim. rubr. & ſi compar. ante contum.
exam nu.3.*meliùs *in 3 par.tertiæ partis nu.4.
Farinac.de indict.& tortur.quæſt.37.num.176.
Ambroſin. in proceſſ. informat. lib.2. cap.7. in
princ.*vbi *Additio num.3.*& ità deciſum tra-
dit *Hieron de Laurent. deciſ. Auen.* 115.vltra
alia remedia relata per *Franc. Shenard. in
dialogo cap.fin. verſ.lite non cont. ſt. num.99.&
ſeq.* imò *Foller.in d rubr.& ſi comparent, n.9.*
2 refert, quod etiã clericus nolens reſpon-
dere in examine cogendus eſt,proùt pre-
ſupponebatur in caſu iſto, dùm aſſereba-
tur eſſe clericus primæ tonſuræ.

Sed dubium erat poſtquàm nõ obſtan-
tibus remedijs prædictis induratum erat
cor,& noluerat reſpondere,vndè fuit dif-
ficultatum an in cauſa ipſa procedi de-
3 buerat, eo quia cõteſtatio litis fit per ne-
gationem,aut affirmationẽ,*Andr.in Conſt.
Dilationes, verſ.oportet quod pars alia, Franc.
Shenard.vbi ſup. num.*15.

4 At in caſu præmiſſo dùm non erat af-
firmatio,nec negatio,ſed tantùm taciturr-
nitas, quæ tenet medium inter negatio-
nem& affirmationem, ſecundum *Gloſ. in
l.qui tacet,,ff.de regul.iur.* ſed nè reus videa-
tur ex ſua malitia premium reportare, &
ſub hoc, velamine taciturnitatis delictũ
inultum pertranſire; cum ex tali impe-
dimẽto curſus cauſæ impediri videretur,
concludendum videbatur in hac tacitur-
nitate, & negotiationem, & affirmationẽ
ineſſe, ob quod rectè ad litis conteſtatio-
nem perueniri poterit, & ſic ad cauſæ ex-
5 peditionem, porrò iſta taciturnitas dùm
reſpicit incommodum ipſius, proculdu-
bio conſentire non cenſeretur,vt colligi-
tur ex *text.in l.de ætate,§.qui tacet, ff.de inter-
rog. act.* & ſic habemus negationem, nàm
6 in præiudicialibus limitatur regula qui
tacet affirmat, *l. inuitum .ff. de ſeru. vrban.
præd.*cum alijs apud *Barboſ.in princ.vtriuſq.
iur. lit. T.num.*1.

Habemus enim,& affirmationem, nàm
inquit *text. in l.qui tacet, ff de regul. iur.* ſed
7 tamen verum eſt, eum non negare, & ſic
tacens,cõſentire videtur,*Glo.in l.quo enim,*
vbi *Bart.ff.rem ratam haberi,*cum alijs apud
eundem *Barboſ. vbi ſupra in princ.* ſed hoc
8 reſpectu fiſci, & partis, poſtquã dùm quis
interrogatus non reſpondit, Iudici, con-
tumax reputatur, vt tradit *Foller. d. praxi
9 par.4. tertiæ partis,nu.3.in fine,* & contumax
pro confeſſo habetur, vt probaui *voto 7.
num.4.par.1,*

10 Sicq; tacens in indicijs dicitur fateri,
Feliceus alleg.9.num.1.par.1. vbi per exem-
pla hoc demonſtrat, cum ipſa taciturni-
tas præiudicet in iudicialibus, *idem alle-
gat.5. num 6.*

11 Et ità tacens in iudicialibus,in quibus
tacens, conſentire videtur etiam in ſibi
præiudicialibus, probat ex multis *Barbo-
ſa vbi ſupra verſ.ſecus eſt in iudicialibus.*

12 Quare non mirùm ſi lis conteſtanda
erit, & per Iudicem procedendum ad vl-
teriora in cauſa, vt optimè demonſtratur
in *d. §. qui tacuit,* ibi, *Contumacia autem pœ-
nam hanc ferre debet, vt inſolidum cõueniatur,
quemadmodùm ſi negaſſet,* vbi *Gloſ.*etiam de
criminali cauſa loquitur, dùm allegat
13 exemplum Domini noſtri tacentis corã
Pilato eum interrogãte, non animo con-
temnendi, ſed vt Pilatus admiraretur id
14 geſſit, & ampliùs, quia litis conteſtatio
non eſt neceſſaria in extraordinaria Iudi-
cis cognitione, præſertim in Iudice ha-
bente liberum arbitrium,*Farinac.conſ.cri-
min.268.num.63.tom.2.*proùt erat caſus de
quo agebatur, idcircò fuit proceſſum ad
vlteriora in cauſa, referente Lęlio Tho-
maſio Auditore, die 9.Auguſti 1613. pe-
nès Villanum Act.

SVMMARIVM.

1 *Compilatio proceſſus contra abſentem in ban-
niendo,& foriudicando, conſiſtit in contuma-
cia primo contracta.*

2 *Deſtructa primitiua, etiam deſtructa deriuati-
ua videntur.*

3 *Foriudicatio redditur nulla, ſi tempore primæ
citationis fuerint allegatæ iuſta impedimenta,
& non fuerint admiſſa.*

4 *Citatus ad informandum debet perſonalitèr
comparere.*

5 *Procurator olim nõ admittebatur ad allegan-
dam abſentiam, ſecùs tamen hodiè.*

6 *Amicus quilibet admittitur ad allegandũ ab-
ſentiam.*

7 *Excuſator admittitur ad allegandum infirmi-
tatem.*

8 *Quilibet admittitur hodiè ad allegandam in-
firmitatem cum inſtrumento infirmitatis.*

9 *Reus infirmus non tenetur comparere.*

10 *Exceptio infirmitatis eſt legitima excuſatio.*
11 *Infirmitatis allegatio olim ſufficiens erat, & indè dari terminum ad probandum, & qualitèr probetur.*
12 *Fides vnius Medici an plurium Medicorum requiratur in allegatione infirmitatis, & quid obſeruatur.*
13 *Proceſſus factus contra reum ſe excuſantem non tenet.*
14 *Praxis refertur allegata infirmitate per reum.*
15 *Praxis refertur contra reum allegantem infirmitatem non repertum in domo.*

ARGVMENTVM.

Reus citatus ſi de infirmitate oppoſuerit, eo exiſtente in Eccleſia quid agendum ſit.

CASVS XXXV.

SVborta rixa inter certos inimicos in Terra Roſſani Calabriæ Citra, & inter rixantes fuit vnus occiſus, & occiſor vulneratus grauitèr, qui cum ſe contuliſſet intus Eccleſiam S. Dominici, fuit citatus ad informandum; iudè oppoſuit Curia pro Tribunali ſedente eius infirmitatem eamquè per fidem Medicorum peractam, non tamen fuit de ea habita ratio per Auditorem tūc pro Tribunali ſedente, eo quia inquiſitus infirmus erat intus Eccleſiā, ob quod remanſerat contumax, nunc dubitabatur de validitate cōtumaciæ, ex quo omne fundamentum proceſſus compilandi contra abſentem in ban-
1 niendo, & foriudicando ex contumacia primo contracta dependet, vt elegantèr oſtendit *Præſ. de Franch. deciſ.* 213. *num.* 20. & ſucceſſiuè pœna foriudicationis oritur
2 ex contumacia, & ſic deſtructa primitiua, etiam deriuatiua deſtructa videtur, *cap.* 1. *§. quia etiam Epiſc. vel Abbat.* ſicq; foriudicatio redditur nulla, ſi tempore primæ ci-
3 tationis fuerint allegata iuſta impedimēta, & non fuerunt admiſſa, *Foller. in praxi crimin. rubr. foriudicantur, num.* 34. vndè dubitari contingit quid nàm circa hoc erit dicendum, poſtquàm citrà dubium cita-
4 tus ad informandum, debet perſonalitèr comparere, *Foller. in praxi crim. rubr. vel eis, verbo citat. fac. num.* 89. *Carau. in ritu* 123. *num.* 7.

Nihilominùs in duobus caſibus excu-
5 ſatur: Primo propter abſentiam, & licet olim ad allegandam abſentiā nullus admictebatur Procurator, hodiè verò ſecus eſt, vt per *Scaglion. in prag.* 1. *de duello, nu.* 77. *Farinac. in eius praxi quæſt.* 99. *num.* 278.

6 Imò quilibet amicus, & quilibet alius, *Foller. in praxi rubr. audiant. excuſat. num.* 10. & idem dicebatur in alio caſu, Secundo ſcilicet propter infirmitatem olim non
7 erat permiſſum per Procuratorem illam allegare, ſed mictere excuſatorem, vt tradit *Gandin. in tit. vtrum procur. in mal. intern. num.* 6. *Actius de infirmit. par.* 1. *cap.* 30. cum alijs allegatis per *Io. Bapt. Gargiar. in ſing.* 49. *num.* 1. *par.* 1.

8 Sed hodiè vt dixi, admictitur etiā quilibet cum inſtrumento infirmitatis, ſicut *Scagl.* tradit *vbi ſupra*, *Carau. in ritu* 267. *num.* 3.

9 Eo quia non tenetur comparere perſonalitèr ob tale impedimentum, *Iul. Clar. in §. fin quæſt.* 34. *num.* 4. *Farinac. in praxi crim. tom.* 1. *quæſt.* 11. *num.* 53 & 59.

Sicquè cum non teneatur comparere perſonalitèr, parum refert, quod infirmus ſit in loco ſacro, vel prophano, & proptereà ſuperſedendum erat in contumacia, & ità de iure communi practicabatur.

Alitèr ſi fuerit actum non valeret, non admictendo talem exceptionem, cum de
10 iure communi ſit legitima exceptio excuſationis, *Gand. vbi ſupra, & Clar. Foller. in d. praxi, rubr. aud. excuſat. num.* 33.

Similitèr de Iure Regni ex *ritu* 267. vbi *Carau.*

11 Sed cum aliquali diſtinctione, nàm de iure communi ſufficiebat tantùm allegare infirmitatē, & indè dari terminum ad illam probandam, ex *Bart.* perpendit, & ibidem *Actius num.* 3, ſiuè per teſtes, ſiuè per fidem Medicorū, vt ipſe notat, & co-
12 pulatiuè vtrumquè requiritur, vt tradit ibidem *Carau. num.* 3. ſcilicet allegatio infirmitatis, & fides Medicorum, an vnius Medici, vel duorū, *ibidem Carau. nu.* 6. & 7. aſſerit, quod fides vnius Medici erit ſufficiens, prout obſeruat M.C. eundē ſequuntur *Marcell. Calà de modo articul. gloſ. vnica, §.* 2. *num.* 100. *Angel. Scialoya de foriud. cap.* 8. *num.* 63.

At ſi non fuerit admiſſa, corruerit con-
13 tumacia, proculdubio ſicut proceſſus factus contra reum tali modo excuſatum, non tenet de iure, *Gandin. vbi ſupra num.* 7. ea propter Iudex in hoc interloqui tenetur iuxtà ſupplementum practicæ de ſuper inuentæ ad tollendum obſtaculum talis exceptionis, nè contumacia nullitèr con-
14 trahatur, vt ſuperſedeatur, donec conualuerit iuxtà praxim traditam ibidem per *Carau.*

Digitized by Google

Carau. num.7. qua ſolet Iudex condemnare abſentem tanquàm contumacem,& in eadē interlocutoria dicere, quod ſi comparuerir, cum primum conualuerit abſq; alia requiſitione deleatur à contumacia, ſubdēs, ſed melior practica ſeruat dicere quod ſi comparuerit infra tot dies deleatnt,& ſi infra illum terminum datum non conualeſceret, facta alia fide, prorogatur terminus, at ſi fiſcus,vel pars prætenderet ipſum conualuiſſe, vel nùm quod ſtetiſſe infirmū, capitur informatio,& quandoq; per Curiam mictitur alius Medicus,& repetita fraude, dilatione non gaudet, ſed vti contumax reputarur, ad quod etiam *Foller. vbi ſupra num.36.& ſeq.* tradir, allegata infirmirare indè non reperiri infirmum in domo,ſed vagando hinc indè,ad quod refert eſſe cautelam ſeruandam per Iudicem, vt omnia in ſcriptis per Actuarium notētur,nàm tùnc præſumeretur allegata,ſed ſi verè infirmus eſſet,& in loco tuto conſtitutus,non per hoc prohibetur Iudex accedere, & eum viſitare, & aliagere, & ſubſequitur inſtante fiſco, vel parte, aſſerentibus eſſe ſanum eſſe in praxi receptum,vt accedat Actuarius,vel Iudex cum Medicis in domum infirmi, & ibi diſcuſſo negotio relaxare infirmum cum cautione de ſe præſentando,quam primum conualuerit, vt quoq; ibidem *Carau.* ſectatur, contingi enim poſſet infirmum non poſſe viſitari, dùm reperiatur in tuto loco, ſeù religioſo, vt erat in caſu iſto, vbi fiſci cautela exerceri non poterat,vndè dubitari poterat quid nàm agendum erat, poſtquā certum eſt, & clarum in iure, quod ſi locus vbi infirmus extat, eſſēt prophanus, vbi infirmus reperitur,& hoc caſu cautela vt ſupra relara militabit,ſin autem eſſet locus exemptus, ex quo hoc concernit fauorem inquiſiti talis viſitatio, & dùm tractatur de veritate infirmitatis, poterit intus Eccleſiam viſitari, & ſi per aliquod impedimentum non poterit viſitari, vel facto clericorum non permictentium id fieri, aut monacorum,vel facto eiuſdem inquiſiti,tùnc præſumeretur calumnioſè oppoſita,& omnia deſcribi in actis debēt ad rollendum obſtaculum ipſum,vt indè Iudex prouidere poſſit,& ſic fuit obſeruatum.

SVMMARIVM.

1 Pragmat.5. vbi de delict. quis conuen. poteſt, *adducitur*.

2 *Remiſſio ad Barones fieri an debeat de reis inquiſitis de furtis publicis.*

3 *Barones vtuntur Pragmatica contra diſrobatores ſtratarum quando illos capiunt.*

4 *Barones ſunt Regij Officiales, ſed largè.*

5 *Remiſſio delinquentium inquiſitorum de furtis, & latrocinijs publicè ad Barones ſit ex ampliſſima conceſſione priuilegiorū ipſorum, & quando referantur caſus, num.6.*

ARGVMENTVM.

Remiſſio rei inquiſiti de diſrobatione in ſtrada, vel publicis latrocinijs,an erit faciēda ad Barones habentes ampliſſima priuilegia.

CASVS XXXVI.

PRæthereà difficultari contingit in Regia Audientia Calabriæ Citra, an erit facienda remiſſio ad Baronem habentem ampliſſima priuilegia perentē reum inquiſitum de diſrobatione in ſtrata publica, vel publicis latrocinijs, & de
1 hac re videtur extare *Pragm.5. incip. Item quod Officiales Regij vbi de delict. quis conuen. deb.* ibiquè diſponitur omnes Officiales Regios debere capi facere malefactores etiam extra territorium, & illis remictere ad locum vbi delinquerunt, ſi aliàs non eſſent publici latrones, diſrobatores ſtratarum publicarū, qui poſſunt à quocunq; Officiali capi, puniri, & caſtigari, vndè per ipſam Pragmaticam videtur clarifi-
2 cari talem remiſſionem non eſſe faciendam, & licet *Foller. in praxi crim. verbo audiant. excuſat. à num.166. cum ſeq.* videatur concludere contra Officiales Regios in fauorem Baronum,& *Reg. Rouit. in d.prag.* quos citat *Io. Franc. Capiblanc. in pragm.8. de Baron num.231.* ponderantes Pragmaticam ipſam loqui de Officialibus Regijs, non autem de Baronalibus, contrarium tamen cōcludit nouiſſimè *Praeſ.de Franch. deciſ.142.* vbi in fine concludit etiā quando accidens in vaſſallos Baronum,quia omnibus poteſt obeſſe,& prodeſſe, & hāc opinionem nouiſſimè ſequitur *Muſcatell. in praxi crim. tit.de furtis rapin. &c. ſub rubr. de priuil. dictorum delictorum,nu.56.* quadere poſt longam diſcuſſionem *Foller. vbi ſup. nu. 269.* licet dicat pluries obtinuiſſe pro Baronibus, ſed hodiè concludit eſſe impoſſibile, imò miraculum, & in caſu ob-

tinere remiſſionē à Regijs Tribunalibus, adeò enim habent pro abſolutiſſimo nō debere fieri remiſſionem, quod vix permictitur contra dici, & ſi permictatur, id non fit abſq; contemptu petentium, & ex ijs fuit denegata remiſſio per Regiam Audientiam in duobus caſibus contingentibus, poſtquàm Barones huius Regni non poſſunt conqueri de Pragmatica facta contra diſrobatores ſtratarum, à quibus eis adimitur iuriſdictio eorū vaſſallorum, quando ab alijs capiuntur, qui etſi ipſi alios capiant Pragmatica prædicta vtuntur, *Præſ. de Franch. deciſ.* 732. *num.* 15, etenim Barones adhùc ſunt Regij Officiales, *idem Franch. deciſ.* 211. *num.* 7. & conſequentèr Officiales Baronum dicuntur Regij Officiales licet largè, non ſtrictè, ità *Carau. in ritu* 49. *nu.* 7. qui poſſunt procedere contra eos, iuxtà Pragmaticam prædictam, adhùc tamen locus remiſſioni eſſe dubius, quanquā meritiſſimus Adcatus Pauperum M. C. V. *Heliſeus Danza in ſuo tract. de pugna Doctor. tom.* 3. *tit. de var. crim. cognit.* referat fuiſſe pluries remiſſio conceſſa Baronibus de vaſſallis ità delinquētibus, ſed proùt ipſe diſcurrit, vel procedit ex ampliſſimorum priuilegiorum Baronis, proùt erat caſus remiſſionis vaſſalli ad Officiales Theani, cuius Dominus eſt Ill. Princeps Hoſtiliani, qui habet priuilegia ampliſſima dependentia ex Magno Capitaneo, vel quia aderat præuentio, vt in caſu *Præſ. de Franch. deciſ.* 129. vel quia erat vnicū furtum, & non benè probatum, vt in caſu ab eo defenſo, & relato.

(Margin numbers in this column: 3, 4, 5, 6.)

Subſequuntur Allegationes pro parte Fiſci editæ à ſubſcripto Aduocato contra remiſſiones petitas in ijs caſibus videlicet,

ADeò perniciosū eſt pacificos ciues latronum incurſibus ſubiacere, vt coacti ſint Principes nouas leges condere, & veteribus nouas adicere pœnas indè legitimo, ac iudiciali ordine prætermiſſo in latrones acritèr ſęuientes dyra ipſorum flagitia duris legum propugnaculis conſternerent, hinc *Diuus Adrianus*, referente *Caliſtrato in l. ne quid,* §. *de ijs. ff. de incend. ruina, & naufr.* Præſidem iubet de latronibus grauem ſententiam dicere, quos idem *Caliſtr. in l. capitalium,* §. *famoſos, de pœn.* in ijs locis vbi graſſati ſunt voluit furca ſuſpendi, ſic & Imperator in *Auth. ſed nouo iure,* C. *de ſeru. fug. & in Auth. vt nulli Iudic.* §. *ſi verò aggreſſores viarum,* pœnis legalibus ſubdi mandat, nec deſunt aliæ huius Regni regiæ diſpoſitiones, quibus huiuſmodi execranda facinora pœnarum acerbitate plectuntur, vt habetur in *cap. prouiſa iuris ſanctio, in cap. iuris cenſura, & in cap. ſi cū ſceleratis, &c.* deniq; Imper. fęlic. memor. Caroli V. in *pragm.* 5. *vbi de delict. quis conu. deb.* illorum frequentia indignatus, dùm Officialibus Regni generalitèr iubet, vt malefactores diligentèr inquirant, capiāt, & ad ſuos competentes Iudices remictāt, latrones tantūmodò à remiſſionibus excipit, volens illos à quocunquè Officiali capi, puniri, & caſtigari.

Capto igitur per Reg. Tribunal Campaneæ N. Ciuitatis Sueſſæ inquiſito de furto in ſtrata publica, de homicidio, & blaſphemia Omnipotentis DEI, & compilato proceſſu cum integerrimi, atq; ſapientiſſimi Iudicis Merlini imminentem ſententiam formidaret, comparuit generalis Procurator Ill. Ducis Sueſſæ, petens vigore ampliſſimorū priuilegiorū Magni Conſalui ad illius Curiam cauſā remicti, obijciebatur ipſi præfatę Regiæ Pragmaticæ diſpoſitio præuenienti Iudici in huiuſmodi caſibus cognitionem tribuentis, ſed replicatur ex aduerſo illam contra publicos latrones tantummodò ſibi locū vendicare quaſi contrarium ſtatuendum ſit in eo, qui ſemel tantùm itinerantes aggrediatur prędandi cauſa, proùt in præſenti ſpecie, ad quod probandū Aduerſarius meus ijs fortaſsè vtitur fundamētis.

Primò, quia *text. in l. capitalium,* § *graſſatores, de pœnis,* id prorſus in ſpecie ſtatuere videtur in illis verbis: *Graſſatores, qui prædæ cauſa id faciunt proximi latronibus habentur, & ſi cum ferro aggredi, & ſpoliare inſtituerunt, capite puniuntur, vtiq; ſi ſæpiùs, atq; in itineribus hoc admiſerunt, cæteri in metallū damtur.* ex quo *text.* eligi poſſe videtur pluralitatem, ſeù reiterationem criminis eſſe neceſſariam ad capitis punitionem, quod voluit etiam *Gloſ. in d. l. capitalium,* §. *famoſos, in verbo graſſati ſunt, in* 2. *expoſit. & Gloſ. d. auth. ſed nouo iure, in verbo caſtigabitur,* cuius ſentētiam ſequitur *Decian.* & alij DD. relati per *Maſtrill. deciſ.* 147. *in* 1. *vol. & Peguera deciſ.* 40. verumtamen ad quæſtionis huius veritatē indagandam dico Primò, publicas vias eſſe ſub Regis protectione poſitas, quemadmodùm diligētèr docuit *Ill. Marchio Belmontis in tit. de publ. latron. num.* 6. *& Peguera in praxi cap.* 15. vndè illud deducitur eos, quam in publicis itineribus prædantur, Regiam protectionem

nem violare; ideòquè rebelles, & læſæ Maieſtatis reos dici poſſe, ad *text. in l. ut qui ducenta, §. vtrum, ff. de reb. dub. Gloſ. in l. ff. de regul.iur.& Alciat. in l.quod non hoſtes,num.4. ff.de verb. ſignif.* at nemo eſt qui dubitet læſæ Maieſtatis reos à Baronibus non poſſe cognoſci, *l.1. ff. ad l.Iul.Maieſt.* cum allegatis per *Caſſan. in Conſuet. Burg. rubr.1.num.*109. & per *Luc.de Penna in l.fin. C.de delat.lib.*10. præſertim cum ab eorum vaſſallagio extracti ſint, proùt affirmat *Io. Grand.in tract.de bello exulum,in prædic.qualitatis, quæſt.*3. *num.*3. legitur parum refert, vtrum ſemel tantùm, vel ſępiùs in vijs publicis depredati fuerint, nàm ad hoc vt rebelles dicantur, ſufficit quod ſemel Regis protectionem violauerint, & lęſio Maieſtatis ex huiuſmodi violentia naſcitur, atque vnico actu perficitur, prout colligi poteſt, ex *l.1.& 2.ff.ad l.Iul.Maieſt.* nàm quemadmodùm is, qui nuntium ad Regis hoſtes miſerit, aut milites aduerſus Rempublicam concitauerit ex vnico actu fit rebellis, vt ibi I. C. declarat, ità etiam in latrocinio dicimus, vt qui ſemel tantùm itinerantes inuaſerit prædandi cauſa ſit lęſæ Maieſtatis reus. & per conſequēs eius cognitio ad Baronem iure licito negari poſſit.

Dico Secūdò, quotieſcunq; inferiores Iudices negligentes ſunt, vel in capiendis reis, tùnc deuoluitur cauſa ad ſuperiorē, ità vt illa legitimè priuari poſſint, ità docuit *Luc.de Pen.in l.2.C.de luc.aduoc. lib.*12. *Bald.in Auth ſtatuimus,C.de Epiſc.& cler. Afflict.in Conſt. Iuſtitiarij nomen, & normam, num.*19. cuius dicti ratio conſideratur à *Io.Grande in præfat. quæſt.*3. *& Aymon Crau. conſ.*132. *num.*4. cum igitur Curia Sueſſana crimen hoc adeò neglexerit, vt non modo reum publicè ambulantem nō ceperit, verùm nec de eo informationem inſtituerit, vt certiſſimùm eſt in facto, meritò ad eius cognitionē nullatenùs aſpirare debet.

Dico Tertiò, latronem à graſſatore non ſolùm nomine, ſed etiam re differre, nàm latronem dicimus illum, qui in publicis locis cum violentia furantur, vt inquit *Vinc.de Franch. deciſ.*142.*num.*2. *Alex.conſ.* 91, *vol.*4. *Io.Bonif.in tract. de furt. § furtum num.*41.

Graſſator verò ille dicitur qui occidere per inſidias, non per rixam ſolet, *l. aut facta, verſ.qualitate, ff.de pœn.* qualitate, inquit I.C. cum factum, vel atrociùs, vel læuiùs eſt, vt furta manifeſta à non manifeſtis diſcerni ſolet riſſæ à graſſatutis.

Ex quibus verbis colligitur graſſatorē à rixoſo tantùm homicida diſtingui, nàm & graſſari, vt inquit *Nonius* eſt ſupra modum ſęuire, & tùnc peſtem graſſari dicimus, cum ingenti hominem clade inualeſcit, vt *Budeus* adnotauit, at quoniam ſolent quandoq; graſſatores non tantùm occidere, ſed ſpoliare etiam, & prædari, ideò inquit *text. in d. §. graſſatores*, quod ij proximi latronibus habentur, idq; intelligendum eſt quoad pœnam, ſtante quod per mores proximi latronibus ſuit, pœna enim latronum eſt furca, vt habetur in *d.§.famoſos*, itaq; graſſatores tùnc demùm furca digni ſunt, cum latronibus proximè accedunt, ideſt cum in itineribus trucidant prædandi cauſa, de iure igitur antiquo ſolùm latronibus furcarum pœna inſligebatur, & graſſatoribus ijs, qui latronum more ſępiùs ſpoliarunt, & occiderent, hodie autem de Iure Regni pro vnico tantùm latrocinio, furcarū ſuſpendio latro puniri ſolet, vt optimè docuit *Ill. Marchio Belmontis in d. rubr. de publ. latron. num.*4. ideòq; pro vno latrocinio dici poterit famoſus latro, cum pro eo ſolo furcam mereatur, non eſt igitur in huiuſmodi crimine aliud hodie quærendum, niſi an furtum in publico itinere violentèr commiſſum ſit omiſſa quæſtione iuris antiqui, an ſcilicet ſemel, vel pluries, & an homicidio interueniente, vel abſq; eo cōmictatur, quaſi ſatis probatum ſit latronē eſſe illum, qui in publicis itineribus per vim prædatur, igitur non homicidia, non pluralitas delictorum, non reiteratio latrocinij latronem faciunt, ſed violentia illa qua vtitur, & via publica, in qua deliquit.

Ex ijs itaq; clariſſima apparet reſponſio ad præfatam *Reg.Pragm.*5. *in tit. vbi de delicto*, etenim dùm publicos latrones excipit à remiſſionibus ad Barones de illis latronibus intelligit, qui de Iure Regni publici latrones dicuntur, ideſt qui in publicis itineribus licet ſemel prædati fuerint per ea, quæ diximus.

Nec refragantur ea, quæ allegati DD. aduerſus noſtrā ſententiam àfferunt, nàm *Gloſ.in d. Auth. ſed nouo iure, C.de ſeru.fugit.* loquitur ſecundum ea, quę antiquitus diſponebantur, *Decian.*verò, *Peguera,& cæteri DD.* diſputant, an latrones Eccleſiaſtica immunitate gaudere poſſint, & quidē rectè ſenſerunt eatenùs nō gaudere, quatenùs non ſemel, ſed pluries prædati fuerint, ea ſiquidèm in *cap.quia Summus Pontifex, in cap.inter alia,de immun.Eccleſ.* ſæculari

lari Iudici tribuit facultatem ab Eccleſia extrahendi in caſibus reiterati latrocinij iure communi inſpecto, & *Maſtrill. in alleg. deciſ.* 47. licet diſputat de remiſſione ad Baronem, tamen in eam ſententiam ducitur, quia delictum erat commiſſum in campis, nõ in publica via, vt ipſemet proſequitur in prædicta *deciſ. num.* 7.

Deniq; conſideranda erit forma, quæ contra ipſum N. vrget ex depoſitionibus plurium teſtium Fiſci aſſerentium illum eſſe publicũ latronem, licet autem de pluribus latrocinijs nõ ſit inquiſitus in actu, quia id fortaſsè ex Curiæ negligẽtia obuenire potuit, tamen cum qualitas hominis probetur ex fama, *l. cum omnis, §. à barbaris, ff. de re milit. & Bart in l. de pupillo, §. ſi quis ipſi præteri, de noui oper. nunc.* ſatis erit vehemens illa fama ad probandum publicum eſſe latronem, *Paris de Puteo in verbo quidam latro, ſub num. 6. & 7. in tract. ſyndic.* per *text. in l. congruit, de offic. Præſ.* vbi habetur, quod ad Præſidem ſpectat generalitèr cõtra latrones inquirere, & homines malę conditionis, & vitæ punire, vndè *Aeſchiles Orator in Timarcum* inquit de vita hominum, & actionibus, vera quidèm & minimè fallax vltro fama per Vrbem oberrat, & vulgo actiones nunciat, *Ariſtides quoquè in ſecunda Platonica* etenim inquit, nec vulgum eſſe negligendum, nec eius opinionẽ contemnendam, cum in ea quoq; quædã inſit ſagacitas, quæ veritatem contingat. Nec propterea quod de criminibus non ſit iudicialis cognitio adhibita, vel quod eorum ſeries apud Iudices non peruenit, definit eſſe criminoſus, nàm fama, quæ ſumans rerum nunciat non ordinem illud efficit, vt pro tali habeatur, *Plinius epiſt. 1. lib. 2. & Martialis* inquit

Certus abeſt auctor, ſed vox non nuntiat omnis
Credo tibi, verum dicere fama ſoles.

Fuluius Daneſius.

Ijs adde *Anton. Faber in eius Codice in tit. de pœnis, definit.* 7. vbi agit de differentia inter Graſſatores, & famoſos latrones, & pœnis eorum, & *in tit. de furtis, defin. 3. Muta ad pragm. Sicil. tit. 47. num. 4. & ſeq* latè *Iul. Cartar. deciſ. 9. per totum, Coler. deciſ. German.* 185. *tom.* 1. Circa verò remiſſiones vaſſallorum ad Barones aliàs deciſum fuit per S.C. de vaſſallo participante de furtis cõmiſſis per bannitos, & conuerſatione illorum, vt dixi in 3. *par. noſtri compendij verbo remiſſio vaſſalli, fol.* 78. & remiſſio vaſſalli inquiſiti de delictis, pro quibus procedi-tur ad modum belli, pluries deciſum reſtuli affirmatiuè in eodem *compendio verbo remiſſio vaſſallorum fol.* 88. & de remiſſione vaſſallorum latronum furta cõmittẽtia in ſtratis facienda ad Barones, latè *ibidem verbo remiſſio latronis fol.* 100. vbi plures deciſiones affirmatiuas deduxi. *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 Conſtit. Pœnam eorum *producitur.*
2 *Prorex mandare poteſt vt procedatur ad forjudicationem non expectato anni circulo.* Pragmat. 2. & 3. de ictu ſcoppicti *ponderatur.*
3 *Appellatio nunquàm cenſetur ſublata, niſi expreſsè fuerit prohibita.*
4 *Proceditur contra reos inquiſitos de grauioribus delictis alio modo.*
5 *Cauſę delictorum exceptuatorũ eſt exceptuata à iuris ordinibus, & abſq; cognitione cauſæ proſequitur.*
6 *Cauſa ſummaria ſi ità ſit, ità eius articuli.*
7 *Ordo iuris actendi debet quando reus eſſet in fortiis Curiæ*
8 *Iuriſdictio delegata eſt odioſa.*
9 *Bannitus captus infra terminum citationis extraordinariæ poteſtatis cum abbreuiamẽto an torqueri poſſit vigore dictæ poteſtatis.*
10 *Clauſula,* quod fiat complementum Iuſtitiæ, *quid operetur in reſcriptis appoſita.*
11 *Principis mens talis præſumitur, qualis eſt legum conditor, & naturalitas rationis.*
12 *Clauſula,* Iuſtitiæ, *importat facultatem decidendi, & ordinem iuris ſeruandi.*
13 *Reſcripta Principis ſunt intelligenda cum iuſtitia ſaluo iure tertij.*
14 *Iudices in criminalibus ordinem iudiciarium ſeruare debent in cauſis.*
15 *Iudex non ſeruans ordinem iuris pro priuato habetur.*
16 *Iudex ſi iuri ordine obſeruat, procedit pro iuſtitia ſententiæ præſumitur.*
17 *Statutum dictans, quod in ſyndicatu non debet ordo aliquis obſeruari, ſi fuerit ſeruatus, valebit proceſſus.*
18 *Quando Iudici commiſſum ſit, vt decidat cauſam ſecundum rigorem, qualitèr procedere debet.*

ARGVMENTVM.

Poteſtas procedendi ad modum belli contra bannitos, forjudicitos, & ſimiles homicidia commictẽn-

miƈtentes cum ſclopis, an exer-
ceri poſſit contra ipſos exiſten-
tes carceratos.

C A S V S XXXVII.

DVM fuiſſet conceſſa poteſtas Regię
Audientiæ Calabriæ Citra per Ex-
cellentiſſimum Proregem proce-
dendi contra omnes delinquentes, qui
commiƈtũt homicidia cum ſclopis abre-
uiandi tempus forindicationis, nõ expe-
1 ƈtato anni circulo, iuxtà *Conſtit. Regni Pœ-
nam eorum*, quod facere poteſt Prorex ci-
2 tra dubium, vt dixit *Præſ. de Franch. deciſ.*
213. *num.* 36.

Contingit dubitari, an capto, & carce-
rato huiuſmodi delinquente, non alitèr
bannito, ſeù forſcito, poſſit contra eum
extraiudicialitèr procedi eodem modo
iuris ordine prætermiſſo, poſtquàm ſi cũ
tali poteſtate procederetur, proculdubio
appellatio cẽſeretur ſublata, & propterea
intuenda ſunt verba diƈtæ poteſtatis, quę
poſteà fuit conceſſa omnibus Tribunali-
bus, ex diſpoſitione *pragm. 2. & 3. de iƈtu
ſcoppiƈti*, quę ſi reƈtè ponderentur, loquun-
tur quando eſſemus in proceſſu foriudi-
cationis formato contra delinquentem
abſentem, ad hoc vt poſſit foriudicari
infra quindecim dies, & ſic intelligenda
erint in caſu ſuo, ſcilicet forindicationis
faciendæ contra reum abſentẽ, quo nàm
caſu abbreuiationis concederetur iuxtà
talem poteſtatem olim conceſſam diƈtæ
Regiæ Audientiæ, licet poſtmodùm am-
pliatam ad aliam Audientiam per viam
legis conditæ in *diƈtis Pragmaticis*, & indè
foriudicatione ſubſequuta, ceſſaret ap-
pellatio, & hoc virtute *d. Conſtitut. Pœnam
eorum*, quàmuis autem in ea non ſit dene-
3 gata ſpecificè appellatio, etenim appella-
tio nunquàm cẽſetur ſublata, niſi expreſ-
sè fuiſſet prohibita, *Præſ. de Franch. deciſ.*
100. *num.* 4.

4 Quocirca alitèr procedi mãdatur con-
tra inquiſitos reos pro grauioribus deli-
ƈtis, vt per *Io. Grand. de bello exulum, in præ-
dicamento de quantitate, quæſt.* 1.

5 Sed quando ſumus in iudicio, ſi verſe-
tur in deliƈtis enormibus, & exceptuatis,
& tùnc quemadmodùm cauſa ipſorum
eſt exceptuata à ſuis ordinibus, & abſquè
cognitione cauſæ, vt proſequitur id *Ioan.
6 Grand. d. tract. in ſpec.* 6. nàm ſicuti cauſa
ſummaria ſit, ità omnes articuli sũt ſum-
marij, *Maranta in ſpec. par. 4. diſt. 9. num.* 9.

7 Quando verò eſſemus in deliƈtis non
tàm exceptuatis, & reus eſſet in fortijs, vt
in caſu præmiſſo, tùnc proculdubio erit
ordo Iuris aƈtendendus, vt proſequitur
*Marant. d. ſpec. in princ. Cauenſ. & Carau. in
ritu* 2.

8 Et ſic cum ipſa iuriſdiƈtio delegata ſit
odioſa, non extenditur de caſu ad caſum,
*Marant. d. ſpec. diſt. 5. num. 30. Bellon. in traƈt.
de mandat. iuriſdiƈt. cap. 9. q. 10. num.* 7.

9 Pro reſolutione huius altercationis ad-
ducebatur elegans, & conſimilis deciſio
Foller. in pragm. 2. de exul. num. 37. vbi quæ-
rit, ſi infrà terminum citationis extraor-
dinariæ poteſtatis cum breuiamento, bã-
nitus caperetur, an poſſit torqueri, vigo-
re præeminentiæ M. C. V. eo non audito
in ſuis defenſionibus, vbi cõcludit, quod
non, & mouetur ex verbis *d. pragm. 1. de
exul.* in qua dicitur, *ſe li miniſtrerà giuſtitia
ad complimento*, quæ videntur importare,
10 quod debet audiri in ſuis defenſionibus
ordinariè iuris ordine ſeruato vigore di-
ƈtæ clauſulę, quę in reſcriptis apposita de-
clarat mentẽ reſcribentis, *Oſaſc deciſ.* 142.
11 *num.* 19. & Principis mens talis præſumi-
tur, qualis eſt legum candor, & naturali-
tas rationis integritas, *Oldrad. in traƈt. de
reſcr. in prælud. 6. nu.* 40. at vbi mandat pro-
cedi, proùt exigit iuſtitia importat facul-
tatem decidendi, & ordine iuris ſeruan-
di, *idem prælud. 11. num.* 47.

12 Verùm, quia talia verba in reſcripto ta-
lis poteſtatis conceſſæ, nullatenùs appoſi-
ta cernebantur, ſcilicet iuſtitiæ comple-
mentum miniſtrari, & ſic videbatur talis
deciſio corruere.

Attamen quia ſępè in reſcriptis cenſe-
tur talis reſeruatio iuſtitiæ comprehenſa,
13 eo quia reſcripta Principum intelligen-
da ſunt cum iuſtitia, & ſaluo iure tertij,
Miſing. centur. 5. obſeru. 8. num 6.

Verùm tamen quia ex debito tenetur
14 iuris ordinem ſeruare, nàm Iudices in
criminalibus cauſis ordinem iudiciariũ
ſeruare debent, *Affliƈt. in Conſtitut. Cauſas
alias, num.* 3.

15 Et Iudex non ſeruans ordinẽ iuris pro
priuato habetur, *Andr. Gayll. de pace publ.
lib. 1. cap. 5 num.* 8. ſubdens *num.* 9. iuſtitia
adminiſtratur, quando ordo iuris obſer-
16 uatur, & propterea Iudex ſi iuris ordine
obſeruato procedat pro iuſtitia ſententię
præſumitur, *idẽ And. Gail. in traƈt. de manum.
iniect. cap. 1. nu. 9. & in traƈt. de arreſtis imper.
cap. 11. num.* 18.

Hinc eſt, quod ſi per ſtatutum diƈtare-

17 tur,

17 tur, quod in ſyndicatu non debet ſeruari aliquis ordo, ſi ſeruatus ſit, valet proceſſus, quia non eſt receſſum à forma, & ſeruare formam non nocet, inquit *Paris de ſyndic. verbo an ſi poteſtas, ſub num. 16. verſ. ſi per ſtatutum*, & pro reſolutione huius dubij conuenit, quod tradit *Afflict. in Conſt. Circa violentiarum, ſub n. 25.* vbi quærit, quod
18 quando Iudex, cui commiſſum eſt, vt decidat cauſam ſecundum iuris rigorem, qualitèr iudicare debet examinata altercatione pro vtraq; parte, aſſerit ſecundũ æquitatem iudicare debere, quod eſt temperamentum quodã, ſic Prorex mandando procedi ad foriudicationem non obſtante *d. Conſtit.* non enim in progreſſu litis rigor erit obſeruandus, ſed ſecundum æquitatẽ iuris ordine ſeruato per diuerſitatis modum in procedendo extra iudicium, & in iudicio, & ſic fuit obſeruatũ.

SVMMARIVM.

1 *Accuſatio in criminalibus eſt neceſſaria.*
2 *Inquiſitio hodie ſucceſſit loco accuſationis.*
3 *Querela ſucceſſit loco accuſationis.*
4 *Accuſator hodie non porrigit libellum accuſatorium, ſed querelam.*
5 *Cogi nemo poteſt ad accuſandum.*
6 *Accuſator tenetur adimplere ad quæ de iure tenetur.*
7 *Accuſator tenetur ad proſequendum accuſationem.*
8 *Praxis affertur mandari per Curiã accuſatoribus vt declarent ſi intendunt facere partem in iudicio.*
9 *Ad inſtantiam inquiſiti poteſt mandari offenſo, ſi intendit facere partem in iudicio.*
10 *Accuſatore deſiſtente Curia loco partis ex officio cum Procuratore fiſcali procedit.*
11 *Accuſatore exiſtente pendente appellatione ex officio ad vlteriora non procedendum erit.*
12 *Iudex quando poteſt procedere ad expeditionẽ cauſæ criminalis reo carcerato exiſtente, & qualitèr.*
13 *Fiſcus tenet locum accuſatoris.*
14 *Accuſatori eſt præcluſa via iterum accuſandi, quando fuerit citatus ad faciendum partem in iudicio, & non comparet.*

ARGVMENTVM.

An exigatur in cauſis criminalibus, vt pars querelans, faciat partem in iudicio, antequàm terminetur.

CASVS XXXVIII.

AN ſit neceſsè decerni per Curiam, vt pars querelans, ſeù denuntians, faciat partem in iudicio, antequã cauſa terminetur, proùt in contingenti caſu occurſo, in Regia Audientia contingit hæſitari, dùm fuiſſet capta informatio contra quendam inquiſitũ de lethalibus vulneribus, & cum fuiſſet per noua ſuperuenientia inditia decretum vt procederetur in termino, & quod pars feciſſet in iudicio partem, an proindè admittẽda erit eius comparitio pro validitate proceſſus, & conſideratis terminis iuris communis eſt certum, quod in criminalibus eſt ne-
1 ceſſaria accuſatio damni paſſi, vt patet in titulis de accuſationibus, & quæ ſit accuſatio, & quotuplex, ac eius forma, & quæ requirantur, tradit *Farinac. in ſua praxi criminal. in tit. de accuſat. ſiue quæſt. 12.* vbi *num. 1.*
2 probat, quod inquiſitio hodiè ſucceſſit loco accuſatoris, & ſequitur *num. 2.* quod
3 ſimilitèr hodiè querela ſucceſſit loco accuſationis, ſicquè hodiè accuſator non
4 porrigit libellum accuſatorium, ſed querelam exponit, inquit *Carau. in ritu 202. num. 6.* hoc præſuppoſito infertur, quod li-
5 cet ad accuſandum quis cogi non poſſit, vt ex *Angel.* probat *Camp. in cap. Regni ad conſultationem, & in cap. contingit, num. 4.*
6 Tamen quando accuſator tenetur nedum adimplere ad quæ de iure tenetur, vt per *Iul. Clar. in eius praxi §. fin. quæſt. 12. num. 11.*
7 Sed etiam ad proſequendũ accuſationem *Campag. vbi ſup. num. 4. & in cap. ad audientiam, num. 5.*

Inoleuit circa hoc praxis vt citari debeat accuſator ad faciendum partem in
8 iudicio, vt poſſit procedi ad expeditionẽ cauſæ, de qua notabilitèr per *Foller. in eius praxi crim. rubr. audiantur excuſatores, num. 2.* vbi concludit, quod edita querela ſolet peti quod mandetur querelanti, quod declaret ſi intendit facere partem in iudicio, & ad hoc tenetur Iudex, quia per ſolam querelam, inſtigationem, & ſollicitationem non intelligitur querulantem facere partẽ in iudicio, ſed oportet declarari, iuxtà relata per *Marant. in ſpec. par. 6. & vlt. par. principali num. 12.*
9 *Carau.* autem *in ritu 102. num. 7.* cõcludit, ſi ad inſtantiam inquiſiti poſſit mandari offenſo ſi intendit facere partem in iudicio, & licet dicat quod non, niſi præcedat diffamatio facta per offenſum, quia licet taceat in accuſando, & querulando

tamen

tamen ratione diffamationis poteſt ſibi præfigi terminus talis,& eo non veniente decerni,quod aliàs non audiatur,tandem concludit in eo,qui ſemel accuſauit, non autem in non querulante.

10 Et ſic accuſatore deſiſtente Curia loco
partis ex officio cum Procuratore fiſcali
procedit, *Carau.in ritu* 203. *num*.1. *&* 111.
& ritu 233.*num*.14. *Campag.in d.cap.ad conſultationem,num*.15. ſed ante ſententiam,
11 vel poſt ſententiã accuſator ipſo exiſtente, pendẽte appellatione ex officio ad vlteriora in cauſa non erit procedendum,
idem *Carau.in ritu* 21.*num*.1. ſequitur *Maſtrill. de magiſtrat lib*.5.*cap*.9 *nu*.26. ſed cum
talis deſiſtentia, vel ſit expreſsè, & tùnc
procederet ſupra allegata concluſio,*vt ibi
per Camp.* ſed quando non expreſsè, ſed
non proſequitur accuſatio, tùnc iuxtà
communem concluſionem Doctorũ,licet
poſſit Iudex procedere ad expeditionem
12 cauſæ,maximè reo carcerato exiſtente,
tamen intelligendum erit, ſi ipſe accuſator priùs citatur, vt veniat ad proſequendum litem, & ſi non comparet poſito Curiæ coadiutore,poterit Curia proſequi,&
finire proceſſum, & reum abſoluere, vel
cõdemnare, vt ſubdit *ibidem Camp. nu*.17.
& vbi coadiutor non extat proùt in Regijs Tribunalibus,in quibus extat Fiſcus,
13 tùnc quia Fiſcus tenet locum accuſatoris, *Carau. in ritu* 20. *num*.1. & tùnc procederet Iudex ad vlteriora, & hoc iure vti-
14 mur, adeò quod præcluſa erit via accuſatoris, ità vt ampliùs, ſeù iterum eo deſiſtente accuſare non poſſit, *vt ibi Campag. num*. 22.

SVMMARIVM.

1 *Calumniator quis dicatur.*
2 *Calumniator quando præſumatur.*
3 *Calumniator verè an dicatur falſam accuſationem inſtituendo,non alitèr eam probando.*
4 *Calumniæ pœna tenetur qui crimen non probauit.*
5 *Calumniatores crudeles dicuntur.*
6 *Pœna calumniatorum eſt talionis.*
7 *Pœna talionis ab aula receſſit.*
8 *Calumniator tenetur ad damna,& intereſſe.*
9 *Calumniatores grauiùs puniuntur,& quando.*
10 *Calumniator tenetur pœna falſi,& quando.*
11 *Pœna falſi eſt arbitraria, & extenditur vſquè ad mortem.*
12 *Teſtes falſos examinari faciens contra aliquẽ, etiam pœna mortis tenetur.*
13 *Calumniator quando tenetur pœna falſi.*
14 *Deciſio affertur in caſu calumnioſæ accuſationis verificatę per teſtes falſos.*

ARGVMENTVM.

Calumniator inſtruens proceſſum contra aliquem, examinari faciendo teſtes falſos, qua pœna tenetur.

CASVS XXXIX.

1 Calumniator propriè dicitur qui falſo aliquem accuſat, ideſt ſciẽtèr falſam accuſationẽ inſtituit, vt probat *Caball.reſol.crim.caſu* 205.*num*.7. *tom*.2.ex *l*.1.*C.de Aduoc.diuerſ.Iudic. Gloſ.in l. Athletas, in verſ. poſſunt, C. de calumn. Godoff.à Bauo in praxi crim.* §.*accuſatio, num* 28.

2 Et circa hoc erit aduertendum,quod ſi non probauerit accuſationem, tùnc præſumeretur calumniator,vt per *DD.in c*.3. *de calumn. Simon de Petris conſ*.7.*num*.7. *Cephal. conſ*.491.*nu*.11. & eſt communis opinio,vt per *Clarum in* §.*fin.quæſt*.62.*Menoch. de arbitr.Iudic caſu* 321.*num*.4.*Suarez verbo accuſatio, num*.31. quos probat *Claud. Bertazol. ad conſ*.212.*eius patris tom*.1.*lit.A*.

3 Subdens non ex hoc verè poſſe dici calumniatorem, ſi falsò accuſationem inſtituiſſet,& non probaſſet,latè *Caball.reſolut. crim.caſu* 204. *num*.1.

4 Nec per hoc excuſaretur à pœna, etenim calumniator tenetur pęna calumniatoris,qui crimen non probauit, *Bartazol. conſ.crim*.391.*nu*.15.*vol*.2. *Caball.caſu* 205. *num*. 7.

5 Poſtquàm calumniatores crudeles *Demoſtheni dicti*,& viperinam indolem habentes, inquit *Godoff à Bauo vbi ſup.nu*.30.

6 Sed qua pœna plecti debeant,cum de iure communi ſit pœna talionis,vt inquit *Farinac. in eius praxi crim.quæſt*.16 *nu*.1. vbi probat eandem pœnam fuiſſe impoſitam de iure diuino.

7 Verùm quia talis pœna talionis ab aula receſſit,vt ibidem *Farinac nu*.3. firmat, & ſequitur *Muta in pragm.Sicil.tit*.82. *n*.11. *Godoff à Bauo vbi ſup.num*.21. *Scaccia de iudic.cauſ.crim.& ciuil.cap*.51.*num*.18.

8 Succeſſit tamen vt calũniator ad damna,& intereſſe teneatur,vt ibi *Farin.nu*.15. *Bertazol. vbi ſupra*, & meliùs *Caball. d. caſu* 205. *num*.4 *&* 6. *Muta vbi ſupra num*.10.*& ſeq.* optimè *Coler. deciſ.German*.182.*tom*.1. latè *Reg.Sanfelic.deciſ*.54. vbi deciſionem affert de hoc *Felic.alleg*.134.*num*.20.*par*.2. Sin autem probauerit accuſationem in-

ſtitutam procul dubio benè procederet,
9 ſed quoties accuſationem ipſam falſam,
propoſuerit,& illam falſis teſtibus proba-
uerit, tùnc calumniatores plecti debent,
quam ſit ratione,& æquitati conſentaneū
potiſſimùm verò vbi de atrocioribus de-
lictis agitur, & quidèm graui pœna ple-
ctendi sūt ex qualitatibus, & circumſtan-
tijs calumniæ, *Godoff à Bauo vbi ſup.nu.*30.
quocirca *Farinac.d quæſt.*16. *ſub num.*4. di-
10 xit, & alium caſum in quo calumniator
etiam pœna falſi tenetur, quando ſcilicet
ad accuſationis probationē falſos teſtes
introduxerit,&c. & ſub *num.*7. ſubdit, *Et
non erit abſurdum dicere hunc calumniatorem
non ſolùm teneri pœna falſi*, vt per *Laurent.
Tennin.in cant.*1.*num.*9.*& Baiard.ad Clar. in
d.*§.*fin. quæſt.*62. *num.*32. quæ falſi pœna vt
11 ſuo loco dixi arbitraria eſt,ſed etiā quod
talis pœna arbitraria poſſit vſq; ad mor-
tem extendi, proùt in eodem presbytero,
idem *Gigas* extenſum fuiſſe *d.loco* teſtatur,
quod propterea ad geminas columnas
laqueo ſuſpenſus fuit,hæc ille,& hāc opi-
nionem ex multis probat *Felic. vbi ſupra
num.*19.poſt *Scacciam vbi ſup.Muta in pragm.
Sicil tit.*35.*num.*17. contra inducentes fal-
12 ſos teſtes pro ſubſtentando falſam accu-
ſationem, ideò grauiùs puniendos eſſe,
etiam pœna mortis,vt quoq; ſectatur *Go-
doff.à Bauo vbi ſupra nu.*2.quod tùnc pœna
falſi calūniator teneatur,quādo ad accuſa-
13 tionis probationē falſos teſtes introdu-
xerit etiā in manifeſtū vitæ periculū, *Cri-
ſtin.dec.*4.*n.*23.*vol.*4.ad quod *D.Reg. Rouit.
in pragm.*4.*de falſ. nu.*6. inquit,quod etiam
conſulentes,& inſtruentes falſum teneau-
14 tur pœna prædicta,& ſuas, quod hoc fuit
neceſſariò exprimendum ad euitandum
controuerſiam Doctorum, quemadmodū
incidit nouiſſimè practicari in cauſa Io-
ſephi de Philippo de Marcianiſi, qui bi-
nos teſtes corruptos pecunia examinari
fecerat contra N. ſub prætextu,quod cō-
miſerat quodam homicidium, cum illud
fuiſſet ab alio cōmiſſo, & capta informa-
tione per Regiam Curiam Capuanā con-
ſtabat, quinimò fuit ipſe cōdemnatus ad
amputationem capitis per Iudices Mag.
Cur.Vic.adiunctos,& teſtes examinati ad
ſuſpendium de menſe Nouembris 1652.
ad relationē Iudicis Anelli Portij, penès
Grimaldum Actuarium aſſumptum, nàm
etſi falſi pœna vt puniatur teſtis ſufficiens
eſſet, ſi probetur pecunia corruptus, licet
nō probetur falſum depoſuiſſe, vt inquit
ibi *Reg. Rouit.num.*3. quantò magis quan-
do etiam falſum examen concurriſſet.

S V M M A R I V M.

1 Cap. prouiſa iuris ſanctio *quādo procedit.*
2 Cap. iuris cenſuræ *ponderatur.*
3 Cap. ſi cum ſceleratis *producitur.*
4 *Latrones inſignes alij dicuntur, & alij famoſi.*
5 *Latro publicus, ſeù famoſus quis dicatur.*
6 *Procedi ad modum belli an poſſint cōtra latrones vnicum furtum patrantes, & nu.*9.
7 *Conſuetudo furandi per trinum actum inducitur, vt famoſus dicatur latro.*
8 *Latro publicus non dicitur ex vnico actu.*
10 *Capitula Regni contra latrones famoſos quam exigunt qualitatem.*
11 *Latrones famoſi vltimo ſupplicio plectendi ſunt.*
12 *Latro, qui ſemel graſſatus eſt in ſtrata dicitur.*
13 *Latrocinm crimen graue eſt, imò atrox, nu.*16.
14 *Latro ſuſſicit ſemel tale delictum committere.*
15 *Regiæ Audientiæ ſolent in furtis publicis procedere ad modum belli.*
17 *Graſſatores, & famoſi latrones, qui dicuntur.*
18 *Diſrobatores ſtratarum, qui dicuntur.*
19 *Qualitates ſunt probandæ in diſrobatione facta in ſtrata.*
20 *Graſſatores proximi ſunt latronibus.*
21 *Graſſare verbum quid ſit.*
22 *Contra latrones, & graſſatores procedi poteſt ex proceſſu informatiuo.*
23 *Latro aggrediens in ſtrada viatorem, ſi extra viam deſpoliat, an dicatur in via ſpoliaſſe.*
24 *Contra latrones proceditur ex præminentia M.C.V.*
25 *Satellites ſunt perſonæ viles, quibus nulla fides datur.*
26 *Paſtor effectus lupus actione furti tenetur.*
27 *Iura vndè naſcuntur, non debēt iniuriæ ex illis reſultare.*
28 *Diuidentes prædas cum alijs, eadem pœna tenentur, & refertur caſus deciſus in Alguzerio.*

A R G V M E N T V M.

Latrones ſtratarum ſemel tale delictum committentes, an ſubijciantur ordini procedendi extraordinario ad modum belli ex abrupto.

CASVS

CASVS XL.

EVenit caſus ſatis admiratione dignus,
dùm ſex ſatellites Locumtenentis
Curiæ Regiæ Ciuitatis Coſentiæ in-
ſimul cũ Magiſtro Actorum iter perage-
rent extra Ciuitatem, vt caperent quendã
carceratum, & in itinere obuiam venirẽt
duo Fabri malleatores cum quadã beſtia
onerata diuerſis bonis æneis, & ſuperle-
ctilibus, & in receſſu de nocte inuenerunt
prædictos iter agentes in quadam Taber-
na, ſiuè Cauponia, ipſoſq; coegerunt, &
oneratam beſtiam deonerauerunt, & de-
mùm furto ſubtraxerunt quædam mobi-
lia, ac pecunias fortè ducatorum 30. quo
ſic peracto mane ſequenti ſe ipſos in Ci-
uitatem vna cum carcerato contulerunt,
de quo facto ipſa Regia Audiẽtia certior
facta eos carcerari iuſſit, vndè dubitari
contingit ſi contra eos procedi debuerat
ad modum belli, nullo iuris ordine ſerua-
1 to, attenta diſpoſitione *Cap. Regni incip.*
Prouiſa iuris ſanctio, ex qua dicebatur nul-
latenùs huiuſmodi forè procedendum,
eo quia loquitur in famoſis, & inſignis la-
tronibus, & diſrobatoribus ſtratarum, pi-
ratis, qui publicè graſſantur, contra quos
fama ſcelerum laborat, ibi, *Latrones vulga-*
ritèr, & publicè diffamatos, qui in domibus, aut
itineribus, vel in mari violentias, aut aggreſſio-
nes perpatrant, nec non reos alios maiorum ſce-
lerum labe notatos vulgari quodammodò noto-
ria populi opinione grauatos, & labeſactos infa-
2 *mia*, & in ſequenti *Cap. incip. Iuris cenſura*,
ibi, *Inſurrexerunt latrones inſignes diſrobato-*
res ſtratarum notabiles, & famoſi, contra quos
communis laborat infamia, & ipſorum delictorũ
graſſantia eos facit quodammodò manifeſtos.
3 & in *cap ſi cum ſceleratis*, ibi, *Quod ſint diſ-*
robatores ſtratarum, aut homicidæ, fures; ſeù la-
trones inſignes, vel aliorum grauaminum labe-
factos infamia &c. meminit *Iacob. Gagliard.*
in tract de delict. lib.4. num 74.
Poſtquàm ſi attendamus qualitatem
ipſorum delinquentium cernimus ipſos
rectè non poſſe dici eſſe famoſos, nec in-
4 ſignes latrones, nàm alij dicũtur inſignes
latrones, alij famoſi, ſecundum *Andr. in*
cap.1. §. publici latrones, de pace tenenda, rela-
tus per *Parid. de Puteo de ſyndic. verbo quia*
ſupradictum eſt quod contra, ſub num 4. quàm-
5 uis vt ipſe dixit latro publicus, ſeù famo-
ſus dicatur non qui ſemel, ſed pluries fu-
ratur, *Ciazius diſcept. crim. tom.2. diſcep.25.*
6 *nu.235.* quia tùnc erit famoſus, vt ibi *Pa-*
ris num.2. decidit, vel ſaltim per binum
7 actum, per quem inducitur Conſuetudo,
tùnc diceretur famoſus latro, vt *ibi Parіſ*
& in verbo ſi latro in finalibus verbis, Campa-
gna in cap. Regni ad hoc, num.56. Farin. de fur-
tis quæſt.166 num.14. Anton. de Ballis in ſuis
tract. crimin. lib.1. tit. de lit. diſpenſat. cap.9.
num.1. Marius Burgius de modo proced. ex ab-
rupto, quæſt.23 nu.102. Peguera deciſ 40. nu.6.
Muta deciſ 60. nu.2. Iul. Cartar. deciſ.9. nu.5.
Reg. Sanfelic. in deciſ.137. num.6. tom.1. poſt
Muſcatell. in praxi crim. rubr. de furtis, rapinis,
& latrocinijs, nu.54. vbi *nu.55.* ſubdit, quod
8 ex vnico actu quis non dicitur latro pu-
blicus, ex mente aliorum DD. *Burg. vbi*
ſupra, Peguera vbi ſupra num.7. Giurba conſ.
crim.90. num.17.
Proùt erat in caſu ſupradicto ob vnicũ
furtum ſic commiſſum non poterat con-
9 tra eos extraordinario modo procedi,
quemadmodùm contra illos famoſos la-
trones conſuetos pluries furari, contra
quos tali modo procedi debet, vt ibi *An-*
ton. de Ballis, Marius Burg. loco citato, latiùs
Iacob. Gagliard. vbi ſupra, ex multis id
probat.
10 Porrò iſta qualitas pręſertim exigitur,
vt cantant allegata Capitula, quemadmo-
dùm teſtatur *Par d. verbo quia ſupra ſub n.5.*
ſicq; ceſſante tali qualitate, ceſſare vide-
batur diſpoſitio ipſorum Capitulorum, vt
nõ poſſit procedi extraordinario modo.
11 Difficultari tamen non poterat, quali-
ter ipſi tale graue delictum commiſerãt,
propter quod condigna pœna plecti de-
buiſſent, nàm latronis publici inſtar vlti-
mo ſupplicio damnandus eſt, poſt *Farin.*
d. tract. quæſt.167. num.86. licet contrarium
ſentiat *num.85. & 88.* non eſſe pœna mor-
tis plectendos tamen tenetur, *Ciazius di-*
ſcept. crim. tom.2. diſcept.25. nu.19. & 103. ex
12 ſeculari lege, qui in ſtrada publica ſemel
graſſatus fuit, *Giurba d. conſ.90. nu.10 & 22.*
13 eo quia latrocinij crimen graue eſt, *Iul.*
Cartar. deciſ 68. num.28. & nouiſſimè *Ioan.*
Maria Campana in reſol.16. num.11. de foriu-
dicat. probat tàm de Iure huius Regni ex
D. Reg. Tapia, quàm etiã in Regno Siciliæ
ſufficere ſemel id fuiſſe commiſsũ crimen
14 huiuſmodi etiam ſi eſſet paruum furtũ,
ex rationibus ibi adductis, quod etiam
aſſequitur *Reg. Sanfelic. vbi ſupra num.7.*
15 Nihilominus ipſa Regia Audientia in
tali modo procedendi determinauit ex-
traordinario modo fore procedendum
ad modum belli. ex ſequentibus, vt quoq;
aduertit *Iacob. Gagliard. vbi ſupra ſub nu.74*
in fine, poſtquàm ſi rectè ponderentur ver-
ba dictorum Capitulorum, etiam loquun-
tur de diſrobatoribus ſtratarum, nec ibi

dicitur de aliqua famoſitate,cum tale de-
lictum nedum graue, vt dictum eſt, ſed
enormiſſimum, imò atrox, *Marius Burg.*
d.tract.quæſt.23.num.99. etenim iſti vocan-
16 tur graſſatores, & famoſi latrones, non
tantùm quia ſępiùs talia commictere ſo-
lent, vt *Gloſ. putauit*, ſed quia cum armis
17 aggrediuntur in ſtratis publicis,& vim
inferunt,vt notat *Muſcatell.vbi ſup. nu.19.*
18 & hoc nomine ſic vocętur diſrobatores
ſtratarum cum in ſtratis publicis id com-
mictere nitantur, vt ibi *Muſcatell. num.7.*
Iacob. Gagliard. vbi ſupra ſub num. 46. verſ.
graſſatores verò.

Et hæc diſrobatio ſimilitèr habet qua-
litatem, quæ furto ſimplici non conue-
nit, poſt *Camp. vbi ſupra num. 60.* ſubdit
Muſcat.ibidem num.18. quæ quidem quali-
19 tates in diſrobatione in ſtrata probanda
ſunt, ſubnectit *Muſcatell num.37.* hoc eſt,
quod diſrobatus fuit aggreſſus ab aliqui-
bus, ſeù ab vno armatis, ſeù armato tali
genere armorum in itinere, in ſtrata pu-
blica, & in tali loco ipſum diſrobauerũt,
nàm hæc qualitas, quod ſemper cum ar-
mis,& in ſtratis publicis facit particulare
20 delictum diſrobationis ſtratæ publicæ,ex
text in § graſſatores,dùm ibi, *dicitur graſſato-*
res proximis latronibus habentur,&c.& ſi ſunt
proximi, non tamen idem inquit *ibi Mu-*
ſcatell. ſed ſi intuamus verbum graſſare,
21 idem eſt quod delinquere,vel animari ad
delinquendum, notat *Gloſ. in §.ſed ſi quis,*
verſ. graſſandi, Inſtit de ſuſp. tut. & in hoc
delicto quàmuis non fuerit probata in-
ceſſio per Campaneam cum comitiua, vt
ſunt illi,qui ſtatim recedunt ex ſtrata pu-
blica, & ad domos proprias ſe cõtulerint
poſt furtum,ob quod non intrat poteſtas
22 ad modum belli, tamen poteſt etiã con-
tra eos procedi ex proceſſu informatiuo,
vt notat elegantèr idem *Muſcat.vbi ſup. in*
tit.de priuileg prædict. delict.num.21. ex men-
te *Io. Grande de bello exulum ibi relati*, ete-
nim latro aggrediens viatorem in via pu-
23 blica animo illum ſpoliandi, ſed deindè
extra viam publicam eum ſpoliando, di-
citur in via publica ſpoliaſſe, & ibi deli-
ctum conſumaſſe, probat *Conſ. Io. Maria*
Campana reſol.16. num.17. Iacob. Gagliard.
vbi ſupra ſub num.76.

Quantò magis in præsẽti caſu erit ani-
maduertendum, dùm ipſi rei inceſſerant
per Campaneam armati ad capiendum
quendam malefactorem ipſius Curiæ Lo-
cumtenẽtis, & eius prætextu ipſi commi-
ſerant talem diſrobationẽ, ad quod *Mu-*
ſcat.eo.loco num.54. ſubnectit, quod contra
24 tales latrones,& diſrobatores proceditur
ex pręeminẽtia M.C.V.ex proceſſu infor-
matiuo,& fortiùs ſtante querela partis.
25 Prætereà quia eorũ qualitas erat abie-
cta, dùm erant ſatellites, & perſonæ viles,
quibus nulla datur fides,vt põderat *Præſ.*
de Franch.deciſ.379.

Inſuper dùm erant deſtinati pro ſerui-
tio Curiæ contra delinquentes nefas erat
talia delicta per eos cõmicti,& tantò ma-
26 gis contra eos ſeuiendum ſicuti paſtor
ſi lupus efficiatur, furti actione tenetur,
l.ſi ſeruum veſtrum,vbi *Bald.C.de furtis*, quia
dependebant à Curiæ ſeruitio commiſſo
contra reos non iuſtum videbatur eos ta-
27 lia peragere, ne indè iniuriarum naſca-
tur occaſio, vndè iura naſcuntur, *l. memi-*
nerint, C. vnde vi, & ex ijs conuenit, quod
dixerat Dauid Pſalm.40. *Etenim homo pa-*
cis meę in quo ſperaui, qui edebat panes meos
magnificauit ſuper me ſupplantationem ijs con-
uenit,quod dixit *Par. de ſyndic. ver.an ex eo,*
28 *num.* 8. quod diuidentes prædas cum ag-
greſſoribus viarum viui ſunt comburen-
di, quia *text.* eſt ſingularis contra Algu-
zinos, qui ſolent de nocte tollere fures in
ſocietatem eorum, & cum illis diuidere
furta, propter quod quidam Alguzinus
fuit ſuſpenſus Neap. qui diuidebat preda
cum furibus, &c.

Quapropter contra eos proceſſum fuit
ad modum belli, & cum duo ex eis con-
feſſi fuiſſent delictum, fuerunt laqueo ſu-
ſpenſi, & in fruſtra ſciſſi hoc anno 1611.
de menſe Auguſti,referente Regio Audi-
tore Frãciſco Antonio Rocca, penès Vil-
lanum Act.Mag.

SVMMARIVM.

1 *Vidua habet priuilegium fori, ſeù electionem.*
2 *Priuilegiũ electionis fori ceſſat in vidua tran-*
ſeunte ad ſecunda vota.
3 *Cauſa an remicti poſſit ad Iudicem loci, ſi ex-*
poſita querela per viduam ipſa deindè ad ſe-
cunda vota tranſiuerit,
4 *Tertius habens intereſſe in cauſa criminali de-*
bet audiri.
5 *Electio fori,& variatio competit virgini.*
6 *Priuilegium virginis eſt magis pinguè quàm*
viduarum.
7 *Variatio dicitur electio,& quãdo virgini com-*
petat pro ſuorum offenſione.
8 *Remiſſio ad variantis inſtantiam antequã con-*
cedatur, erit excogitandum.
9 *Remiſſio tùnc cõceditur ſi de fraude non conſtet.*
10 *Variatio à Iudice ſuperiore ad inferiorem non*
datur,& ſic iudicatum num.11.

12 *Partes*

12 *Partes multoties reperiuntur concordatæ, & indè variationem petunt, ideò diligentia erit faciendã.*
13 *Variatio fori an, & quando concedi debeat, vel non.*
14 *Eligẽs in cauſa criminali forum ſi ſtatim mutauerit voluntatem, an ſit audiendus.*

ARGVMENTVM.

Variatio ſori in criminalibus cõpetens viduę, an ea tranſeunte ad ſecunda vota competat, & quid in virgine pro morte fratris.

CASVS XLI.

PRæpoſita fuit quæſtio notabilis contingentis caſus in eadem Regia Audientia Calabriæ Citra, poſtquàm
1 certum eſt de iure, quod vidua habet electionẽ fori, *Præſes de Franch. deciſ. 541. nu. 4.* cum alijs apud *Nouar. in tract. ſeù praxi electionis fori, tom. 1. quæſt. 9. num. 2. Eliſeus Danza de pugna Doctor. tom. 2. tit. de elect. fori, num. 1.*

Et cum quædam vidua elegiſſet in forum ipſam Regiam Audientiam variando cauſam cuiuſdam homicidij à Iudi-
2 ce ordinario loci, poſtmodùm cum eſſet nupta, ceſſauit priuilegium prędictum, *idem Præſ. de Franch. deciſ. 257. num. 7. Maſtrill. 268.* latiùs *Eliſ. Danza de pugna Doct. d. tom. 2. cap. 4. per totum.*

Sed inſurrexit eius filia virgo in capillo, & petijt reuariationẽ à Regia Audientia ad Iudicem ordinarium loci, vnde dubitatum fuit quid iuris, cum cauſa ipſa eſſet introducta in Regia Audientia, & quæſitum ius Fiſco, & circa hoc *Carau. in ritu 233. num. 12.* diffusè diſputat articu-
3 lum, ſi expoſita querela per viduam in M.C.V. & ipſa per mortem, vel tranſitum ad ſecunda vota remiſerit, aut ceſſauerit, poſſit ad inſtantiam Baronis, vel alterius cauſa ipſa remitti ad Iudicem loci ordinarium, & ex multis fundamentis tenet, quod ſit remittenda, licèt deindè dicat id in praxi non ſeruari, & prædictis non obſtantibus decernitur cauſam remanendã, quæ ſiquidèm practica operatur in caſu quo vidua mortua eſt, vel ad ſecunda vota trãſiſſet, ea ratione defendi poteſt, quia credi debet cum eadem voluntate deceſſiſſe, & tranſiſſe, *Præſ. de Franch. deciſ. 257. nu. 7.* tangit hunc punctum, & allegat *Carau. vbi ſupra,* contra quem inſurgit *Foller. in Conſtit. Statuimus,* licet pro Fiſco teneat *Marin. in Addit. ad Gram. in d. Conſtit* & de *Carau. eiuſq; dictis in d. ritu,* latiſſimè diſcutit *Maſtr. in d. deciſ. 268.* vbi examinat conſimilem caſũ occurſum de vidua eligente forum Curiæ Principis, ſi poſt expoſitam querelam criminalem, ac captam informationem cõtra reum, & ea ad ſecundas nuptias pertranſeundo, poſſit per Baronem dominum rei remiſſio peti ad ſuã Curiam, rationes pro hac parte adducendo *à num. 1 ad 9.* & ibi refert deciſum nullatenùs fore concedendam per rationes ibidem deductas vſq; ad finẽ, proùt quoquè idem *Maſtrill in deciſ. 247. à num 28. & ſeq.* idem probari cernitur poſt *Theſaur. deciſ. 177. num. 4.*

Sed veriùs, quia in præſenti caſu agebatur in tertio comparente pro eius propria perſona intereſſe habẽte, & erat perſona virgo, & filia defuncti, quæ petierat reuariationem ex ipſa Regia Audientia ad Curiam Baronis, & licet tertius com-
4 parens in cauſa criminali intereſſe habẽs debeat audiri, vt refert *Foller. in praxi crimin. rubr. & ſi confitebuntur, num. 133.* & notantèr tradit *Marconda in Conſtit. Obſcuritatem,* quod ſi tertius comparens pro ſuo intereſſe poſt publicatum in cauſa, ſi eſſet perſona priuilegiata, poſſit petere beneficia, dummodò cauſa ſit indiuidua, alitèr ſi eſſet diuidua, procederetur ad inſtantiã actoris contra reum, ſaluis iuribus tertij, & ità practicatur, de quo latè per *Afflict. deciſ. 15. nu. 3. & ſeq.* vbi plura de hoc tradit, licet loquatur in cauſa ciuili, negari tamen non poteſt, quin priuilegia competentia priuilegiatis, omninò ſint cõcedenda, & ideò in caſu enarrato, quàmuis iſte tertius eſſet perſona priuilegiata, ac
5 virgo cui competit tàm electio, quàm variatio, iuxtà notata per *Andr. in d. Conſtit. Statuimus, & Præſ. de Franch. deciſ. 100. Nouar. in d. praxi tom. 2. quæſt. 19. nu. 2. & tom. 1.*
6 *quæſt. 13.* & ipſarum priuilegium magis ſit pinguum, quam viduarum, inquit *Foller. in praxi crim rubr audiant. excuſat. num. 87.* & variare is poteſt, qui eligere poteſt, *Afflict. d. Conſtit. Statuimus, quæſt. 13. Franc. de Petris conſ. 13. num. 10 idem Nouar. d. tom. 1. ſect. 1.*
7 *quæſt. 3. num 3.* & variatio dicitur electio, ex *Afflict. vbi ſupra num 7. Carau. ritu 233. num. 9. Conſil. Staiban. reſol 84. nu. 11. & Eliſeus Danza de pugna Doctor. tom. 1. tit. de remiſſ. cauſ. cap. 2. & ibi num. 13. ex Reg. Tapia in Conſt.*

in Conſt. Statuimus, *num.* 20. quærit, ſi com-
petat virgini tale priuilegiũ, quando pro-
ſequeretur iniuriam ſuorum, & concludit
poſſe ſubſequuta morte offenſorum, aliàs
ſecus, & ibidem ſubdit quid pro homici-
dio commiſſo in perſonam patris, vel fra-
tris, & ſub diſtinctione formata à *Præſ. de
Franch. in deciſ.* 100. quod aut extant ma-
ſculi, & tùnc ceſſabit tale priuilegiũ, aliàs
ſecus eſſet, *vt ſubdit num.* 16. ex *Capiblanc.
de Baron. cap.* 44. *num.* 13. *tom.* 2. quia fœmi-
næ admictuntur in ſubſidium, ex *Franch.
deciſ.* 382. *& Gratian. cap.* 5. *num.* 36.

Nihilominus variatio facit præſumi
contra variantem, quia vt plurimũ præce-
dente concordia, variatio contingere ſo-
let, & ideò maximè cogitandum, antequã
8 remiſſio ad variãtis inſtantiã cõcedatur,
Maſtrill. d. deciſ. 268. *nu.* 27. *&* 28. & dummo-
9 dò non conſtet de fraude, in quo Fiſcus
ſummoperè aduertere debet, proùt ex
d. Maſtrill vbi ſupra, notat *Nouar. d. tract. to-
mo* 2. *quæſt.* 27 *num.* 49. vltra *Sotomaior lib.* 3.
contron. 25. *num.* 12. & propterea non datur
10 variatio à Indice ſuperiori ad inferiorẽ,
ex *Franch. d. deciſ.* 100. *in fine*, notat *Franc. de
Petris d. conſ.* 13. *num.* 9. & meliùs hoc idem
proſequitur *Nouar. d. tract. d. tom.* 1. *ſect.* 1.
quæſt. 4. *num.* 12. *&* 13. ibiq; intuetur quan-
11 do variationes ſuſpectæ præſumantur, ex
Maſtrill. deciſ. 287. *num.* 30. vbi ità iudicatũ
fatetur, & confirmat in *d. deciſ.* 268. *nu.* 29.
& ſatis cogitandum circa remiſſionem
faciendam, ex *Cancer. var reſol par.* 2. *tit. de
iuriſd omn. Iud. num.* 11. non mirùm ſi à Fi-
12 ſci Patrono debeat adhibere diligentiã,
nàm multoties reperiũtur partes concor-
datæ, ex *Gallupp. in praxi S. C. par.* 2. *cap.* 6.
num. 59. & pleniùs *Danza vbi ſup. à num.* 11.
ad finem, relatis opinionibus hinc indè re-
13 fert in fine non eſſe cõcedendam ex cau-
ſis ibi traditis, vbi *num.* 19. refert *Nos in
2. tom. compendij verbo electio*, vbi ità deciſũ
in M.C.V. dixiſſe, proùt fuit obſeruatum
in caſu prænarrato, & ſic fori electione
facta in M.C.V. in cauſa criminali, quàm-
14 uis eligens ſtatim mutauerit nõ per hoc
cauſa ad aliud Tribunal remictitur, refert
Donat. Ant de Marin rerum quotidian. tom. 2.
cap. 243. *num* 9.

SVMMARIVM.

1 Pragm. 7. de armis *ponderatur*.
2 *Lex ligat vbi eſt publicata non exteros.*
3 *Pragmatica non poteſt extendi de caſu ad ca-
ſum, nec de perſona ad perſonam.*
4 *Dictum* Apoſt. ad Rom. 5. *producitur.*
5 *Legis virtus in quibus conſiſtit.*
6 *Portans arma ad nocendum, qualitèr à Iudice
ſit monendus.*
7 *Armorum appellatione an veniant accepta, &
ſimilia.*
8 *Arma ruralia poſſunt ruſtici deferre ligata.*

ARGVMENTVM:

Repertus, ſeù inuentus aſportare acceptã an puniri debeat.

CASVS XLII.

CApto inquiſito de homicidio, & cõ-
tumace cum accettullo in Terra
Depiniani Prouinciæ Calabriæ ci-
tra, quæſitum fuit in eadẽ Regia Audien-
tia ſi puniri debuerat ob talem aſporta-
tionem, vndè videbatur affirmari, cum ta-
lia arma in ſpecie ſunt vetita per *Regiam
1 Pragmaticam* 7. *de armis*, ibi, *Nè tampoco da-
ghe, e pugnali, piſtoleſi, e ſmagliaturi, cortelle,
ſtorte di tre palmi in baſſo, accettulli, mazze fer-
rate, &c.* licet autem ipſa Pragmatica lo-
calis ſit condita in Ciuitate Neap. vt ibi
exprimitur: *Tanto per queſta magnifica, &
fideliſſma Città di Napoli, come ſuoi Borghi, e
diſtretti*, & cum ſit localis, extendi non po-
terat ad alia loca.

2 Sic lex ligat omnes vbi fuit publicata
in eo loco, non tamen exteros alterius lo-
ci, *Gloſ. in Conſtit. Hominis extra Regnum, in
princ.*

3 Sicuti in ſimili dicitur, quod Pragma-
tica non poteſt extendi de caſu ad caſũ,
nec de perſona ad perſonam, probat *Reg.
Rouit in pragm.* 1. *de aſſaſſin. num.* 21.

Eapropter cum non reperiatur expreſ-
ſa prohibitio aſportandi talia arma, nulla
4 pœna inferri videbatur, iuxtà illud *Apo-
ſtoli ad Rom.* 5. vſq; ad legem enim pecca-
tum erat in mundo, peccatum autem non
imputabatur, cum lex nõ eſſet, ea propter
5 cum legis virtus ſit imperare, vetare, per-
mictere, punire, *l. legis. ff. de lèg* & tùnc con-
tra legem facit, quod lex prohibet. *l. contra
legem, ff. eod* hoc eſt expreſſim, vt ibi *Gloſ.*
ſubnectit, & propterea cum nõ adſit pro-
hibitio, nulla prorſus pœna locum habe-
bit, eo ampliùs, quia abuſus extabat in ta-
li loco aſportandi talia arma, quæ deſer-
uiebant etiam pro incidendis arboribus,
adeò quod cũ talis abuſus toleratus diu
fuerat, nefas erat ipſum punire.

6 Vndè

Vnde adducebatur particularis deciſio
Camp. in cap. Regni & inter ſubiectos, num. 33.
6 dicentis, quod ſi aliquis portaret mazzã
ferratam, vel aliquod ſignum nodoſum
ad nocendum, aut ſecurim, ſeù acceptam,
certè Iudex debet arbitrari qualitatem
fuſtium, perſonæ, & poterit prohibere nè
talia portet, de quibus timetur ſcandalũ,
& ſi contrauenerit, poterit puniri ratione
ſpreti mandati, vt ibi per eum, & ſic fuit
ipſe reus ob hoc abſolutus, die 17. Septẽ-
bris 1613. ad relationem mei Conſobri-
ni Franciſci Antonij Salinas, penès Villa-
num Act Mag. & ampliùs, quia armorum
7 appellatione non veniunt malleus, mana-
ra, accepta, ronca, zappa, ligones, vel ſimi-
lia inſtrumenta ruſticalia, vel ad aliquas
artes exercendas ordinata, nec etiam fu-
ſtes, aut lapides, aut alia principalitèr nõ
adinuenta ad offenſionem, ideòq; ea por-
tans, non tenetur pœna deferentis arma,
licet ſi illis ad percutiendũ vteretur pœ-
na percutiẽtis cum armis teneretur, pro-
bat *Caball. reſolut. crim. caſu* 63. *num.* 4. *& ſeq.*
8 arma ruralia, vt acceptã, roncam, falcem,
ligones, perticam, &c. poſſunt ruſtici fer-
re præſertim ligata, *Muta in pragm. Siciliæ
tit.* 41. *num.* 49. ſunt enim arma ruſticorũ,
& armorum appellatione veniunt, *Farin.
conſ.* 169. *num.* 19. *tom.* 2.

SVMMARIVM.

1 Pragm. 1. de ictu ſcoppicti *affertur.*
2 *Emictens ictum ſcoppicti, ſi non fuerit ſubſequutus effectus, puniri an poſſit pœna ordinaria fortè impeditus.*
3 *Ictus ſcoppicti deliberatum arguit animum occidendi.*
4 *Animus occidendi ex nouem coniecturis demonſtratur.*
5 *Baliſtam paratam tenens cum ſagitta, vt traheret contra aliquem, ſed pœnitentia ductus non perficit, an puniri debeat.*
6 *Emictens ictum ſcoppicti de Iure Regni punitur pœna mortis.*
7 *Pœna mortis impoſita contra emictentes ictus ſcoppicti, an extendatur ad mandãtes, & auxiliantes.*
8 *Ordinatio doloſa, & mandatum ad illicita mitiùs punitur, & qua pœna.*
9 *Actentans emictere ictum ſcoppictæ, & ſe pœnituit, non alitèr pœna mortis punitur, ſed de vi publica.*
10 *Archibuſium exonerans, non ſequuta morte, nõ punitur, ſed an ſit verum, num.* 11.
12 *Pœna mortis pro ictu ſcoppicti emiſſi, & ſi damnum non ſequatur, quid probandum, vt ceſſet.*
13 *Animus deliberatus, & præmeditatus occidendi an præſumatur quando quis caſu obuians inimicum ſuum ira commotus illum aggrediendo occidit, declaratur.*
14 *Pœna ſtatuti an locum habeat delicto non conſumato, etiam ſi fuerit deuenctum ad actum proximum, num.* 15.
16 *Actentatum non tamen conſumatum ex conſuetudine Italiæ non punitur, niſi ſequuto effectus.*

ARGVMENTVM.

Volens emictere ictum ſcoppicti contra aliquem ſi fuerit ab alio impeditus, puniri an debeat.

CASVS XLIII.

REperiebatur carceratus in carceribus Regiæ Audientiæ quidam prætextu quod cum aſportaret ſcoppictum, ſeù archibuſium, & ſibi obuiam aduenißet eius inimicus, actentaßet tantùm emictere ictum ſcoppictæ, & re integra fuit ab alio impeditus, cum ſuperueniſſet in facto, vndè dubitari contingit, dùm per eum non ſteterat emictere ictum ſcoppictæ, ſed quia impeditus ab alio puniri debuiſſet, actenta diſpoſitione *Regiæ*
1 *Pragmaticæ* 1. *de ictu ſcoppicti*, puniente af-
fectum, licet non fuiſſet ſubſequutus effe-
ctus, probat etiam de iure communi *Per-
ſius conſ. crim.* 13. *num.* 1. reperi *Foller. in com-
mento d. pragm. ſub num.* 49. dicentem, quod
ſic, quia dato quod non ſit ſequutus effe-
2 ctus, adhùc punitur, quia non potuit ſub-
ſequi ex aliquo impedimento ſuperue-
niente, ſecundum *Bart. in l. qui falſam, ff. de*
3 *falſ.* nàm ictus ſcoppictę deliberatũ ar-
guit occidendi animum, probat ex *Foller.
Gamma, Bertazzol. Caual. Guazzin. Muſcat.
& Pacian Giurba conſ.* 10 *nu.* 18. & talis ani-
mus nocendi ex nouem coniecturis de-
monſtratur, vt ex *Follerio*, probat *Muta in
pragm. Sicil.* 41. *nu.* 108. *& ſeq.* ſed qua pœ-
na puniri debeat, *idem Foller. d. loco nu.* 52.
conſimilem quæſtionẽ refert, quod ſi ali-
quis teneret baliſtam paratam cum ſagit-
ta, vt traheret contra aliquem pœnitentia
ductus non traxit, puniri debet pœna du-
pli qua punitur portans arma, ſecundum
Andr. in Conſtit. Aſperitatem, ſed ibi *Afflict.*
tenet, quod punitur pœna de vi publica,
quia ſufficit terror baliſtæ, & quod ſit fa-
cta

Digitized by Google

ſta vis, & per hæc ſubdit ipſe deciditur
quæſtio ſupra proximè dicta, & poſita, ſed
Campag. in prælud. Capit. Regni num. 40. in-
quit huiuſmodi, & ex hoc infertur, quod
cum per *Reg. Pragm. Imper. Caroli V. de Au-*
ſtria, quæ incipit Ad reſtringendam, ſit indu-
ctum, vt ſi aliquis cum ſcoppictis, ſeù ba-
liſtis aliquem offendere voluit, ſi ictum
6 immiſit contra aliquem, licet non occi-
derit, tenetur pœna mortis naturalis, quę
7 talis Pragmatica non extenditur ad man-
dantem, *& ſequitur num.* 41. talis tamen
mandans, licet factum non ſit ſequutum,
8 punitur, quia ordinatio doloſa, & man-
datũ ad illicita punitur, licet mitiùs pu-
niatur, vt dicit *Hippol. in l. in lege Cornelia,*
in princ. ff. ad leg. Cornel. de Sicar & punitur
extraordinariè crimine ſtellionatus, per
ea, quę dicit *Gardin. in ſuo tract. malef. in rub.*
de homic. & eorum per col 4. *verſ. ſed pone, &*
Auguſt. Arim. in addit. In tract. malef. in ver in
verſ. Sempronium mandatorem, col 4. & huic
opinioni inhęret *Muta in prag. Sicil. tit.* 41.
9 *num.* 128 *ex Andr. in d. Conſtit. Aſperitatem, &*
Foller. vbi ſupra num. 452. quod ſi dùm quis
actentaret ſcoppictæ, ſeù Baliſtæ ictum, vt
eijceret, & pęnituit, quod non alitèr pęna
mortis, ſed vi publica puniri debeat, quē-
10 admodùm actenta diſpoſitione iuris cō-
munis archibuſium exonerans, nō ſequu-
ta morte, ea pœna non punitur, vt probat
Ciazius diſcept foren ſ tom. 2. *diſcept.* 2. *nu* 85.
& diſcept. 26. *num.* 98. *& diſcept.* 23. *num* 44.
11 ſed circa hoc ſatis erit aduertendũ, qua-
litèr ex emiſſione ictus ſcoppicti certum
eſt, quod eo emiſſo, ſiuè tetigerit, ſiuè nō,
puniri debet, emictens pœna ordinaria,
vt probat ibidem *Muta num.* 95. *& ſeq.* ſub-
dens *num* 96. quod in hoc caſu ictus ſcop-
picti punitur affectus, licet non ſit ſequu-
tus effectus, eſt enim verum, quod ex tali
12 ictu ſcoppictę vt eijciens, puniatur pœna
mortis, debet probari qualitas damniſi-
candi, & fundari intētio, *vt ſubnectit n* 114.
& propterea ſi benè ſecundum *Iaſon. cita-*
tum à Farinac. in tit. de homicid. q. 126. *nu* 215.
13 quod animus deliberatus, & præmedita-
tus occidendi non præſumatur, quando
quis caſu obuians inimicum ſuum, ita
commotus illum aggreditur, & occidit,
attamen id declarat *nu. ſeq.* ex *Boſſ & Vul-*
pell. procedere quando inimicus alio di-
cto, & alio non apparente hoc fecerit, &
propterea cum in caſu enarrato non fue-
rat conſumatus actus ictus illati non vi-
14 debatur, iuſtum puniri debere pœna ex-
traordinaria, poſtquàm pœna ſtatuti locũ
non habet delicto non conſumato, idem
Farinac. quæſt 124. *num.* 117. *& ſeq.* etiam ſi
15 fuerit deuentum ad actum proximum, &
immediatum, *vt ſubdit num.* 127. quod idē
procedit in delictis atrociſſimis, vt in an-
tecenti *num.* 125. nàm actentatum, & non
16 conſumatum, ex cōſuetudine totius Ita-
lię etiam in atrociſſimis non punitur niſi
ſequuto effectu, probat *idem Ciazius diſce-*
ptat. 14. *num.* 3. *& diſcept.* 23. *num.* 25. *& con-*
ſil. 11. *num.* 2. & ſic in actētato etiam ſi de-
uentum fuerit ad actum facti, ex quo nul-
lus fuerit ſequutus effectus reo, nec tor-
tura, nec vlla pœna corporalis poteſt im-
poni, licet per conantem non ſteterit, idē
diſcept. 2. *num.* 81. & ſic fuit iſte reus libe-
ratus, referente meo conſobrino Franci-
ſco Antonio Salinas illius Auditore die
12. Septembris 1613. penès Villanum
Magiſtrum Actorum.

SVMMARIVM.

1 *Vulnuſculum non eſt in conſideratione, nec cō-prebenditur in ſtatuto.*
2 *Vulnus modicum non habet delictum.*
3 *Vulneratus in rixa, præſumitur vulneratus à corrixante, & inditium oritur indubitatum.*
4 *Pœna ſequitur ſuos auctores, maximè quando tractatur de homicidijs, aut mortalibus vulneribus.*
5 *Vulnerans ſi non apparuerit vulnerare inter plures, an liberandus, ſi vulnus eſſet modicũ.*
6 *Incertitudine exiſtente de vulnerante modicitatem vulneris quid agendum.*
7 *Homicidiũ à pluribus commiſſum in rixa ex vnico vulnere illato, ſi non conſtet de vulnerato ob incertitudinem, quid agendum.*
8 *Incertitudo delinquentium in rixa exiſtente pœna ſtatuti locum non habet.*
9 *Incertitudinis cauſa abſolutio eſt facienda.*
10 *Incertitudo in rixa ſi ſunt plures, abſolutionē parit.*
11 *Aggreſſores plures tenētur omnes, ſi vnus tantum vulnerauerit.*
12 *In criminalibus nemo ex præſumptionibus debet damnari.*
13 *Probationes debent eſſe luce meridianæ clariores.*
14 *Mendicatis ſuffragijs uti non debemus.*
15 *Pœna potiùs molienda erit quando non apparet, cuius ictu mortuus.*
16 *Rixantes ſi vulnere intuliſſe, & neſcitur, vulneret, poſſunt in pecunia puniri.*

ARGV-

ARGVMENTVM.

Vulnerantes in rixa modico vulnere, an propter incertitudinem puniri debeant.

CASVS XLIV.

CVM fuiſſent aggreſſi Stephanus, & Hieronxmus Palmerij quodam ſero à Io. Laurentio Falgheri, & Cæ-
ſare Romanazo, & inuicē euaginatis en-
ſibus ſe impigiſſent, hoc eſt vnus cum al-
tero, & alter cum alio, demùm reperti fue-
runt ipſi de Palmerio vulnerati, vnus in
labijs, alter in manu, licet vulnera eſſent
1 parua, non tamen mortalia, & vulnuſculū
non eſt in conſideratione, nec comprehē-
ditur ſtatuto, *Bertazzol. conſ. crim.* 85. *n.* 29.
tom. 1. *Ciazius diſcept.* 4. *nu.* 6. *tom.* 2. & vulnus
2 modicū non habet delictum, *idem Bertaz.*
conſ. 104. *lit. C.* aſſequitur *Almonte Ciazius*
diſcept. crim tom. 2. *diſcept.* 20. *num.* 16. *& di-*
ſcept. 26. *num.* 198. & quàmuis reſpectu il-
lius, qui fuit repertus vulneratus in labijs
ad ſe defendendum enſe inter rixando à
pomo ſegregata, non valens ampliùs ſe
defendere, depoſuerit nō vidiſſe ſibi vul-
nus inſerri, nec certitudinariè depoſuiſſe
fuiſſe dictum Cęſarem ſibi rixantem, qui
viſo tali incomodo acceſſerat ad defen-
ſionem ipſius Io. Laurentij rixantis cum
altero de Palmerio, & ſua opera illū eua-
ſiſſe à rixa, ob quod ipſe alter de Palme-
rio certo modo in manu repertus fuit
vulneratus modico vulnuſculo, qui pari-
tèr depoſuerat neſcire, à quo ex ipſis duo-
bus fuiſſe vulneratum, talitèr quod ſi be-
nè præſumptio proxima, erat contra ri-
3 xantes, nàm vulneratus in rixa, præſumi-
tur vulneratus à corrixante, & ex hoc in-
dicium oritur indubitatum *Farinac. conſ.*
31. *nu.* 10. *verſ. & vbi inter duos, tom.* 1. adhùc
4 tamen propter incertitudinem vulneran-
tis non poterat contra eos procedi, cum
pœna ſuos auctores ſequatur, *l. ſancimus,*
C. de pœnis, eo maximè cum non verſeba-
tur in caſu homicidij, aut mortalium vul-
nerum traditur in *l. item Mela,* §. 1. *ff. ad l.*
Aquil. de quo ſatis per *Iul. Clar. in* § *homi-*
cidium, verſ. alia etiam eſt defenſio.

Neq; paritèr in caſu plurium vulnerū
illatorum in aliquam ipſorum perſonam,
5 quemadmodū in d. §. notatur, ſed in ſim-
plici vulnuſculo vni ipſorum illato, & de
hoc eſt notabilis *Gloſſella in d. l. item Mela,*
§. 1. *verſ. plures quærit,* ſed quis ſi vnus & nō
apparet quis, reſpondet nullus, *arg. infra*
de pœnis, l. abſentem ibi ſantius enim, &c. vndè
colligitur exiſtente tali incertitudine, &
6 modicitate vulneris vnici eſſe potiùs ab-
ſoluendos, quā condemnandos, & in hāc
ſentētiam inclinauit *Alm. Ciazius diſcept.*
for. tom. 2. *diſcept.* 15. *nu.* 11. *ex Gloſ. in d. l. itē*
Mela, §. *ſed ſi plures,* & ante eos *Petr. de Ra-*
uenna in ſuo repert. verbo vulneratus il primo,
Fab. Arcad. in ſuis deciſ. caſu 47. & in fortiori
caſu *Caball. reſol. crim. caſu* 192. *n.* 12. probat,
7 quod homicidiū à pluribus commiſſū in
rixa, vnico tantùm vulnere illato, ſi non
conſtat, quis illud intulerit pœna ordina-
ria homicidij non punitur propter incer-
titudinem, & ibi plura ad hoc adduxit,
8 nàm incertitudo delinquentium in rixa
exiſtente pœna ſtatuti, locum non habet,
Farinac. conſ. 101. *num.* 13. *tom.* 2. & incerti-
9 tudinis cauſa abſolutio eſt facienda, *Ber-*
tazzol. conſ. crim. 299. *nu.* 2. *tom.* 2. & ſic vul-
10 nerantis incertitudo in rixa omnibus ſi
ſint plures, abſolutionem parit, *idem Cia-*
zius diſcept. 16 *nu.* 13. *tom.* 2. & ſic pronun-
ciaui dùm eſſem Iudex in Ciuitate Thea-
ni die 5. Septembris 1624. penès Santillū
Iordanum Actor. Mag.

Quàmuis autem *Colerus in deciſ. Germa-*
11 *nia* 151. *num.* 10. dicat, ſic plures aggreſſo-
res tenentur omnes, etiam ſi vnus tantùm
vulnerauerit, *Bart.* poſt *Gloſ. in l. fin. num.* 1.
ff. de Sicar. quot enim ſunt perſonæ iniuriā
inferentes tot naſcuntur obligationes, &
actiones, *d. l. ſi plures ſac. l. ſcire debemus, ff. de*
verb. obligat. tamen antè eum *Angel. de ma-*
lefic. rubr. & Andream Marci artificem, nu. 21.
& ſeqq. concluſionem ipſam actingit, &
ſub num. 22. ex *Gandin.* inquit, & ad hoc al-
lego illum magnum practicum *Gand.* in
tract. malefic. ſub rubr. quomodò puniātur plu-
res aliquem vulnerantes, & illo vulnerato de-
cedente ex aliquo dictorum vulnerum,
12 quia in criminalibus, nemo ex præſum-
ptionibus debet damnari, *l. abſentem, ff. de*
pœnis, maximè capitalitèr, licet ipſe non
alleget, eſt caſus in *cap. afferte, extra de præ-*
ſumpt. ibi hoc notat *Io. Andr. & omnes, ma-*
13 *ximè,* cum in maleficijs debeant eſſe pro-
bationes luce meridiana clariores, *l. vlt.*
14 *C. de probat.* nec debemus vti mendicatis
ſuffragijs, *l. ſinguli, C. de accuſ.* & iſte non
poteſt probare cuius ictu ſit mortuus, igi-
tur &c. & ideò dicit *text. in d. l. ſi in rixa,*
quod ictus vnicus cuiuſq; eſt cōtemplan-
dus, cum ergo deficiat vera probatio, ſci-
licet quis eorum occiderit neuter, de oc-
ciſo debet damnari ad mortem, *l. duo ſunt*

Titij, ff. de teſt. tut. nàm ſi non appareat ex
15 cuius ictu perierit, pœna potiùs molienda, *l. interpetratione, ff. de pœn.* & ideò dicit
Gand. quod cum iſta quæſtio veniſſet de facto conſilio plurimorum Sapientum,
16 non occidit illos malefactores, ſed quia conſiſtit ipſos delinquiſſe, condemnauit ipſos in pecunia, nè delicta remaneãt impunita, *l. ità vulneratus, ff. ad leg. Aquil.* quẽ ſequitur ibidem *Caball. in princ.* alios cumulando, ad quod *Claud. Bertazzol. in Addit. ad d. conſ. 299. eius patris in fine*, inquit, quo verò ad pœnam pecuniariam communis videtur, cõcluſio non prodeſſe incertitudinem, vt per *Plac. in d. cap. 12. nu. 7.* & per *Clar. d. verſ. alia autem, in §. homicidiũ.*

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad deponendum fit vbi de falſitate agitur ſcripturæ ob incertitudinem.*
2 *Falſificare acta maius crimen quam inducere teſtes falſos.*
3 *Falſitas an dicatur commiſſa in abaco, vel die, litera pro ante data.*
4 *Falſitas reſultat ex abraſione in parte ſubſtantiali.*
5 *Pœna falſi tenetur mutans, vel abradens literas iuſtitiæ.*
6 *M. C. V. eſt caput domina, & fons aliarum Curiarum.*
7 Text. in cap. ex conſcientia, de crim. falſ. *quando procedit.*

ARGVMENTVM.

Falſitas an commictatur in raſura, & mutatione abbaci, ſeù literæ.

CASVS XLV.

EXpoſita cũ fuiſſet querela de falſo cõtra quendam conuentum in actione ciuili, ex quo præsẽtauerat prouiſionem M.C.V. vitiatam in diei appoſitione cum quadã raſura, & mutatione abbaci, ſeù literæ importantis diem expeditionis ne decretum R.A. Calabriæ citra ſuũ ſortiretur effectum, ſuper qua fuit proceſſum
1 ad citationem ad deponendum, iuxtà *tex. in l. ſi falſos, C. de falſis*, nàm falſificare acta maius crimen eſt quam inducere, vel pro-
2 ducere teſtes falſos, *Bertazz. conſ. crim. 218. num. 17. tom. 1.* vndè dubitari contingit, ſi
3 vera falſitas dici debuerat, vt eius puniri potuiſſet de falſo, & videbatur affirmandum, per *text. in l. Paulus, & l. quid ſit falſum, ff. de falſ.* & ità communitèr DD. tradunt, nàm quando in loco ſuſpecto fuerit commutata litera, quæ tempus mutauerit, tũc falſitas commictitur mutando diem, & tempus in aliqua ſcriptura, vt vulgo dicitur antidata, in ſpecie tradit *Farinac. in tit. de falſit. & ſimulat. contract. quæſt. 150. nu. 99.* conferunt ad hoc tradita per eundem in *deciſ. crim. 42. num. 9. tom. 2.*
4 Secundò, arguebatur falſitas ex abraſione in parte ſubſtantiali, ob quod falſitas reſultabat, vt ex *Menoch de adipiſt. poſſeſſ. remed. 4. à nu. 712. & ſeq.* probat *Baiard. ad Clar. in §. falſum, nu. 199.* & latiſſimè *Farinac. d. tit. quæſt. 153. nu. 77. & ſeq.* vbi *nu. 69.* ad rem noſtram inquit, quod abraſio etiã modica, & vnius ſillaba, & paucarum literarum inducit falſitatem, ſi per eam immutetur ſenſus verborum, & adſit in loco ſubſtantiali, & ſuſpecto.
5 Tertiò, quia talis falſitas commiſſa fuerat in prouiſionibus M.C.V. quemadmodùm pœna falſi tenetur mutans, vel abradens literas Iuſtitiæ Principis, vel ſigillũ quòad facti narrationem, ex *Ploto conſ. 95.* perpendit *Baiard. vbi ſup. num. 187.* ſic falſificans prouiſiones M.C.V. quæ eſt caput
6 domina, & fons aliarũ Curiarum Regni, *Cauenſ. in ritu 1. num. 7.* & propterea quia falſitas nedum dãnificat, & offendit partes, ſed etiam Iudices, & ob id poteſt puniri etiam per eundem Iudicem, & Tribunal, coràm quo eſt cõmiſſa, *Muta ad pragmat. Sicil. tit. 35. num. 1. & ſeq.*
Et ſi aduerſari videatur *text. in cap. ex conſcientia, de crim. falſi*, vbi propterea pau-
7 carum literarum raſuram in loco non ſuſpecto, reſcriptum non probatur falſum, quod ſecus eſſet ſi in loco ſuſpecto contingerit, *Farinac. d. quæſt. 150. num. 99.*
Verum, quia non apparebat à quo fuerant tales prouiſiones præſentatæ, idcircò non fuit proceſſum ad vlteriora.

SVMMARIVM.

1 *Emictens ictum ſcoppicti, & ſi damnum non ſequatur, punitur pœna mortis vigore Pragmaticæ.*
2 *Pœna mortis contra immictentes ictum ſcoppicti ceſſat, vbi non adeſſet palla plumbea, ſed cum carta, vel bombace.*
3 *Teſtes deponentes vidiſſe aliquem alium occidere cum gladio, vel cũ claua, an admictãtur.*
4 *Tortura infertur quando pœna eſſet vltra relegationem.*

5 *Torqueri*

Digitized by Google

5 *Torqueri quãdo poteſt reus inquiſitus de ictus ſcoppicti emiſſione.*

6 *Emiſſio ictus ſcoppicti de per ſe non eſt delictũ, niſi probatis qualitatibus.*

7 *Banna potiùs ad terrorem, quam ad valorem fiunt.*

8 *Pœnæ magnæ imponuntur ad terrorem, non ad exactionem.*

9 *Pœna mortis impoſita emictentibus ictus ſcoppicti quando procedat, & quando non, refertur deciſio.*

ARGVMENTVM.

Emictens ictũ ſcoppicti contrà aliquem punitur pœna mortis per Regiam Pragmaticam, & quando id procedat, vel non.

CASVS XLVI.

REperiebantur duo inquiſiti in Curia
Roccæ Monſinę de ictu ſcoppicti
emiſſo noctis tempore contra for-
1 mam nouellæ *pragm. 3. de ictu ſcoppicti,* ibi:
*Ancorche non ſeguiſſe l'effetto, ò che il colpo nõ
faceſſe danno in eſſerſi ſparato, ſi haueſſe per cõ-
ſumato, e s'incorreſſe ipſo facto in pena di mor-
te naturale, volendo che per l'atrocità l'effetto
venuto ad atto proſſimo, ſi caſtigaſſe come l'ef-
fetto conſumato, e complito, &c.* ex quibus
verbis colligebatur ſufficere ictum fuiſſe
immiſſum, vt pœna mortis ſibi vendica-
ret, verumtamen quia aduerſus informa-
tionem deſuper captam, tria reſultauerãt
dubia oppoſita, ex aduerſo pro quibus
votum proferre coactus fui vti Iudex Ci-
uitatis Theani, & Conſultor dictæ Curiæ
Roccæ Monſinę, dicebatur Primo, & ante
omnia, quod cum delictum non fuiſſet
conſumatum, non tamen delictum in ge-
nere verificatum apparebat, nàm vltra
emiſſionem ictus neceſsè erat fieri dili-
gentiam, ſi erat onerata cũ palla, ad hoc
vt offendere poterat, adeò quod quando
2 ſcoppictæ ictus eſſet nõ cum palla plum-
bea, ſed cum carta, aut bombace, ceſſaret
pœna prædicta, ità ex *Par. de Puteo, Foller.
& Ballis,* probat *Muta in pragm. Siciliæ tit.
41. nu. 127.* probat, & propterea quia fue-
rat attentatum tantùm meritò non veri-
ficabatur delictum in genere ceſſante tali
qualitate immiſſionis cũ palla, quod eſt
fundamentum totius informationis, ſed
huic replicabatur ſatis fuiſſe probatum
delictum in genere, dùm teſtes depoſue-
rant vidiſſe campum lucidum, & audiuiſ-
ſe ſtrepitum ictus, ad relata per *Muſcatell.
in praxi crim. rubr de ictu ſcoppicti, nu. 6. & 7.*
Secũdò opponebatur, quod teſtes exa-
minati erant diſcordes, & contrarij, eo
quia vnus ipſorum depoſuerat audiuiſſe
ab vno ex inquiſitis dixiſſe *mena, mena,* &
alius teſtis depoſuiſſe, audiuiſſe *tira, tira,*
& ſic erant contrarij ad inuicem in depo-
ſitionibus; ſed huic replicabatur ſatis eſ-
ſe probatum delictum in genere, cum
verba ipſa tenderent ad finem patrandi
delictum in effectu, & ità fuit ſubſequu-
3 tum ex emiſſione ictus, ad quod facit do-
ctrina *Foller. in praxi crimin. rubr. capiatur
informatio, num. 64.* de teſtibus deponenti-
bus vidiſſe Titium occidiſſe aliquem cũ
cum gladio, vel cum claua.
Tertiò obijciebatur, non alitèr potuiſ-
ſe procedi ad torturæ illationem attentis
prædictis, & eo fortiùs cum non fuerat cũ
effectu conſumatum delictum.
Et huic replicabatur, quod ſtante dicta
nouella Pragmatica, confirmante aliam an-
tiquam affectum punientem, non ſequu-
4 to effectu eſſe pœnam vltimi ſupplicij, &
imminente tali pœna vltra relegationẽ,
tortura ſibi locum vendicaret, iuxtà *Cap.
Regni Tormẽta,* & ſucceſſiuè ſi in caſu quo
erit à Notario detegendus, an iocosè,
vel dolosè fuerit ictus emiſſus, qui ex in-
ſpectione ſcoppicti cognoſcitur, ſi cum
5 palla erat, & ſi nõ haberetur, poterit tor-
queri inquiſitus per iſtam ſolam cogni-
tionem, vt notat *ibidem Muſcatell. num. 7.*
quantò magis pro cauſa principali, &
tùnc Iudex in nocturnis ob difficultatem
probationum ſępiùs procedit ad torturã,
Gram. voto 21. num. 6.
6 Dubium enim remanſerat in eo, quia
cum emiſſio ictus de per ſe non ſit deli-
ctum alio non apparente, vt dixit ibidem
Muſcatell. num. 10. exigebatur etiam veri-
ficatio illius qualitatis, nempè quod ictus
nocibilis eſſe poterat ad habendum hanc
in genere cognitionem, *vt ibidem num. 7.*
firmat. *ſubdens num. 9.* hoc ſpectare ad Fi-
ſcum, & cum non fuerat verificatum hoc
neque de inimicitia aliqua tutius erat, vt
ſuper nouis inditijs liberarentur, vt fuit
7 exequutum, verùm quia banna potiùs ad
terrorem, quam ad valorem fiunt, ex *Bald.
in Addit ad Specul.* probat *Grammat dec. 36.*
8 *ſub num. 1.* & ſucceſſiuè pœnæ magnæ im-
ponuntur ad terrorem, nõ autem ad exa-
ctionem, *Scappa de iure non ſcripto, num. 64.
cap. 191. num. 5.* ideò hucuſq; non fuit talis

Digitized by Google

Pragmatica vſu receepta contra emictentes ictum ſimpliciter proceſſum ad pœ-
9 nam mortis, ſed bene ſubſequuta oſtenſione perſonali, prout deciſum fuit per Magn. Cur. ſed inde reformata ſententia fuit per Sacr. Conſ. ad relegationem per decennium, vt refert *Conſiliar. Gizzarell. deciſ. 25. num. 12.* quem ſequitur *Reg. Tapia in ſuo Iure Regni tom. 5. tit. 36.*

SVMMARIVM.

1 *Exequutio mãdati actendi debet in homicidio.*
2 *Conſulens non punitur niſi ſequuto delicto.*
3 *Mandatum non ſolùm probari debet, ſed ità per Iudicem declarari talem mandatorẽ ità mandaſſe.*
4 *Mandatum fieri contingit, vel præſumptiuè, vel verè, & qualitèr.*
5 *Qui hortatur non mandat.*
6 *Conſulens, & perſuadens dicitur opem præſtare, & qualitèr.*
7 *Perſuaſio ad malum eſt pluſquam compulſio,*
8 *Perſuaſio violenta coactio eſt.*
9 *Perſuaſio ad malum præcedere debet.*
10 *Perſuaſio quando dicatur mandatum, & quando conſilium, & ſic iudicatum.*
11 *Inflammator tenetur de auxilio.*
12 *Perſuaſor, & conſulens quando pœna principali teneatur.*
13 *Teſtis vnicus facit ſemiplenam probationem.*
14 *Mulier an ad teſtimonium admictatur.*
15 *Conſanguinei, & affines an admictantur ad teſtificandum in criminalibus.*

ARGVMENTVM.

Perſuadens aliquem ad commictendũ homicidium per vnũ teſtem de auditu examinatum, an ad aliquid teneatur ſucceſſo delicto.

CASVS XLVII.

EX informatione capta per Curiam Roccæ Monſinæ contra quendam de mandato, ſeù veriùs de cohortatione ad occidendum quandã communem conſanguineam, prætextu quod impudicam vitam ſecreto ducebat, quod ſiquidèm factum ex dicta informatione ſupradictum conſtabat per vnicum teſtẽ de auditu, quæ erat coniux inquiſiti, & propterea dubitari cõtingit ante omnia, ſi contra talem inquiſitum procedi potuerat ad aliud ſtante delicto homicidij inde ſucceſſo, poſtquàm clarum eſt, quod
1 in ijs actendi debet exequutio mandati, vt firmat *Grammat. deciſ. 58. num. 5.* de quo non dubitabatur, quia factum indè ſuc-
2 ceſſerat, hoc eſt homicidiũ, quo caſu conſulens non punitur niſi ſequuto delicto, *Farinac. de homicid. rubr. conſulèns quando, & qua pœna puniatur, num. 81. ſub quæſt. 129.*

Sed difficultas reſidebat ſi poterat inquiri, & ſucceſſiuè ſi erat verificatum ex hoc tale mandatum, ſeù talis cohortatio per dictum vnius teſtis fœminæ, & conſanguineæ, ex quo oportet non ſolùm il-
3 lud probari, ſed ità per Iudicem declarari talem mandatorem ità mandaſſe, & illud eſſe probatum, idem *Grammat. in conſ. de foriudicat. poſt deciſ. num 60. & 61.*

4 Ac inſuper talis probatio mandati aliquando contingit fieri, vel præſumptiuè, vel verè, & hoc actenta qualitate verborũ per emiſſionẽ, de quo ſatis per *Muſcat. in praxi crimin. rubr. de homicid. med. mand. num. 24. & 25.*

At in caſu noſtro verè mandatum dici non poterat, ſed quædam perſuaſio, ſeù
5 conhortatio, & qui hortatur, non mãdat, vt ſubdit ibidem *Muſcatell. num. 26.* & nouiſſimè probat *Giurba conſ. crim. 14. nu. 20.* vbi cõſimilia deducit, nempè qui perſuadet, non mandat, neque qui conſulit, vel
6 permictit, & ſi conſulens, & perſuadens, dicatur etiam opem, & auxilium præſtare, vt inquit *Farinac. de homicid. quæſt. 129. tit. de conſult auxiliat. & mandat. nu. 5.* tamen id procedere dixit de impropria, & larga ſignificatione.

7 Et quàmuis perſuaſio ad malũ eſt pluſquam compulſio, vt refert, *Ciazius in diſceptat forenſ. 23. num. 86. tom. 2.* adhùc tamen ipſa perſuaſio debet eſſe violenta, ex quo
8 perſuaſio violenta coactio eſt, *Giurba conſil. 51. num 13,* poſt *Farinac. deciſ. crim. 112. num. 5. tom. 2.* & talis perſuaſio maleficium præcedere debet, vt non alitèr quam ex
9 perſuaſione illam ad occidendum motus fuerit homicida, vt inquit *Giurba dict. conſ. 14. num. 18.* & circa hoc aduertendum
10 erat, quod ſi perſuaſio gratia eius ſit, cui mandatum, ſemper eſt conſilium, ſi verò in gratiam perſuadentis eſt mandatum, *Giurba conſ. crim. 7. num. 19.* poſt *Bertazzol. in conſ. 304. num. 3. tom. 2. & conſ. 185. num. 4. tom. 1.*

Verum tamen quia ex informatione capta verè dici non poterat inſtigator, perſuaſor, aut ſimilis, & dato quod fuiſſet

11 per-

11 perſuaſor, non poterat dici mandator,
ſed inflammator, & hic tenetur tantùm
de auxilio,& fauore, idem *Bertazzol.conſ.
crim 62.nu.2.3.& 4.tom.1.*& perſuadens,&
conſulens ad delictum,punitur ſolùm pę-
na extraordinaria,& ità fuit ſæpè iudica-
tum, & conſultum per excellentes viros,
vt ſubdit ibi *Bertazzol. num. 8. & 9.* ideò
conſilium nudum, & ſimplex ad homici-
dium,non punitur ordinaria pœna, *Fari-
nac. conſ.143.num.5 tom.2.* adeò quod per-
12 ſuaſor, & conſulens nõ poteſt teneri pœ-
na principalis, quando aliàs principalis
erat per ſe facturus delictum, quod pro-
batur per præſumptiones,& inditia, *idem
conſ.crim.103.num.9.& 10.*& extraordina-
ria pœna punietur,vt ſequitur *num.11.*

Sed conſiderando probationes infor-
mationis percipiebatur depoſitio vnius
13 mulieris,& teſtis vnicus non facit niſi ſe-
miplenam probationem, *Gram.deciſ.28.
num.3.Farinac.de teſtib.quæſt.63.num.52.*

14 Secundò,quia erat mulier,quę licet re-
gulariter admictatur,vt refert *Iul. Clar. in
praxi crim.quæſt.24 n.2.*attamen ibi *Gracch.
in addit.lit.B.* inquit,quod non ſunt mulie-
res omni exceptione maiores,quia variũ,
& mutabile ſemper producit.

Tertiò,quia erat conſanguinea, ſeù af-
finis,& idem *Gram.deciſ.34.num.14.* dixit,
15 quod teſtes affines, & cognati, & alij ſi-
miles, licet non repellantur in totum, ta-
men non erunt integri, ſed ſuſpecti, latè
Farinac.de teſtib.quæſt.54.

Quocirca obſtante defectu probatio-
nis fuit habilitatus ſuper nouis inditijs,
die 16. Februarij 1625. me ita conſulen-
te Iudice Ciuitatis Theani.

SVMMARIVM.

1 *Officialis cognoſcens commatrẽ,qualitèr ſit pu-
niendus.*

2 *Cognoſcens commatrẽ, eſt delictum incognitũ.
atq; canonicum,& mere Eccleſiaſticum.*

3 *Cognitio delicti carnalis habitũ cum commatre
ſpectat etiam ad Iudicem ſecularem.*

4 *Vxor non poteſt contra virum examinari.*

ARGVMENTVM.

Delictum carnis habitum cũ
commatre, ad quem Iudicem
ſpectat.

CASVS XLVIII.

PER Curiam Ciuitatis Caleni fuit ca-
pta informatio per illius Guberna-
torem contra quendam reum, præ-
textu quod cum eius commatre concu-
buiſſet,& de hoc certioratus ab eodem
Gubernatore vti eius Conſultor,nodum
percunctato proceſſu, ex primo aſpectu
dubitari contingit, ſi in tali caſu poterat
Gubernator prædictus procedere,an verò
2 Iudex Eccleſiaſticus,reperi in puncto *Pa-
rid.de Puteo in tractatu de ſyndic.in cap. incip.
Adulterium Officialis.in antiquis, aliàs Officia-
lis quidam magnus,in nouis, ſub num.8. ver.&
circa prædicta,* ſic dicentem,& circa prædi-
cta ſubijcio quæſtionem, de qua nouitèr
ſum conſultus per Mag. D. Fabritium de
Lagoniſſa, cuius Officialis concubuit cũ
commatre ſua in Ciuitate qua erat Offi-
cialis, an ſit puniendus,& dico quod hoc
2 crimen videtur de Iure Ciuili incognitũ,
ſecundum *Bald.* & eſt crimen Canonicũ,
quod imponit ſi eſt publicum, pœnam
excommunicationis *30.quæſt.1.cap.omnes,
& cap.non debet,*& etiam ſi ſit ſecretum,eſt
confeſſus *50.d. cap. de his verò, & 71.d. cap.
presbyter, & 32. quæſt.7. cap. quemadmodum,*
& ſubſequitur paulò poſt: *Et cum ſit cri-
3 men merè ſpirituale*, & à Iure ciuili per Iu-
dicem ſecularem, per ea, quæ plenè ſcri-
bit *Andr.de Iſern.in tit.quæ ſint regal. in ver-
bo contrahent inceſtas nuptias,* & in *Conſt. Re-
gni Adulter, & Io. Andr. in cap.gaudemus, de
diuort.& Petr.de Anchar.conſ.24.& Io. Cal-
der.in conſ.12. in tit.de foro compet.* & in alio
conſ. in tit.de iud.&c. quem ſequuntur *The-
ſaur.deciſ.200.num.6.& Petr.Caball. reſolut.
crim.tom.1.caſu 200 ſub num.70.& Farinac.
in ſua praxi crim.in tit.de delictis carnis q.149.
ſub num.117.*

Et tandem viſo proceſſu perlegi, tan-
tummodò vxoris inquiſiti conqueſtam
fuiſſe de hoc, & teſtes examinati paritèr
aſſerebant de tali conqueſtu,quod id po-
tiùs reſultauerat ex ipſius vxoris zeloti-
4 pia, & de iure probatum eſt, quod vxor
non poteſt contra virum examinari, *Fari-
nac.conſ.crim.20.num.7.tom.1.& conſ.19.nu.
13.* vbi *Additio lit.O.*

Quocirca ex ijs perpenſis ipſum abſol-
ui de menſe Octobris 1616.

SVMMARIVM.

1 *Pœna periurij tùnc imponitur quando redun-
dat in partis detrimentum.*

2 *Principalis periurus habet Deum in vltorem.*

3 *Diſpo-*

3 *Diſpoſitio* l. 2. C. ſi cert. petat. *quando verificatur*.

4 *Periurus tùnc punitur quando ſub præcepto Iudicis mandantis iurare, falſum dixit ſub certa pœna*.

5 *Iurans falſum iudicialitèr non ponitur quando à parte parti in iudicium iuramentum defertur*.

6 *Periurus in criminalibus vt principalis deponens, non punitur*.

7 *Periurium non committitur à principali delinquente, etiam ſi fuiſſet principalis quòad ſe, & teſtis quòad alios, num. 8*.

9 *Falſitas ex periurio prouenlens in criminalibus venit in conſequentiam*.

10 *Periurus tùnc punitur quando ſcientèr, & dolosè periurauerit, & qualitèr, num. 12*.

11 *Doctrina* Paul. Caſtr. in l. qui iuraſſe, ff. de iure iur. *ponderatur*.

ARGVMENTVM.

Periurus in cauſa ciuili conſtito de falſo iuramento, puniri an poſſit.

CASVS XLIX.

CONuento certo debitore certæ quã-
titatis frumenti non solùm nega-
uit dictam quantitatẽ debere acto-
ri, ſed etiam actricis ad iurandum tactis
ſcripturis, iurauit in forma, vt conſuetum
eſt in Curijs extra Ciuitatem Neap. pro-
ut in Ciuitate Theani vbi vti Iudex illius
ità contingit ſeruari in caſu relato, ſed
actor viſo tali iuramente, expoſuit quere-
lam criminalem contra eum de periurio,
& probauit debitum prędictum, quinimò
ex ijs videbatur reſultari falſo iuraſſe, &
ſic actenta mente *Cuiac. lib. 1. obſeru. cap. 19.*
1 tunc de periurij pœnã imponi poſſe cre-
dendum, dùm in partis detrimentum re-
dundat, & ſic intelligitur *l. 2. C. de reb. cred.*
& Decian. Farinac. Barboſ. Pad. Xuarez, Petr.
Gregor. Duar. & Boer. probat *Petr. Gonzal.*
Salzed. in recomp. leg. non. Hiſp. in princ. n. 71.
adeò quod cum fuiſſet per Curiam ipſius
Ciuitatis citatus ad informandũ de per-
iurio, & indè comparendo ſe excuſauerat
pro ſua defenſione, aſſerendo eſſe princi-
palem reum conuentum, & nòn debere
puniri, alitèr cum ſe ad excuſandum di-
2 xerat, & iurauerat, nàm hoc caſu niſi
Deum habet vultorem, & ſi verſaretur
in lite ciuili, quo caſu ſi principalis exa-
minatus cum iuramẽto, deponat falſum,
nõ punitur de periurio, ſed solùm Deum
habet vultorem, ex *ritu 27.* in iſto caſu po-
3 teſt verificari diſpoſitio *l. 2. C. ſi cert. petat.*
inquit *Marant in eius ſpeculo par. 6. in 4. actu*
num. 17. & ſequitur *num. ſeq.* poſſet tamen
Iudex facere pręceptum principali volen-
4 ti ſe examinare, vt verum dicat ſub certa
ta pœna, quo caſu auctoritate præcepti
poſſet illum punire, ſi falſum dicit, ſecun-
dum *Bart. in l. ius alimentorum. ff. vbi pupill.*
educ. deb. quoniam periurus dicetur, *Reg.*
Tapia in ſuo Iure Regni tom. 5. tit. 28. num. 8.
Mancin. in tract. de iuramento, par. 2. num. 56.
& ad hoc in puncto refert *Iulius Clarus*
in §. periurium, ſub num. 11. inquit: Item
quando defertur in iudicio iuramentum
5 à parte parti, non poteſt pars iurans de
periurio iudicialitèr puniri, ſed solùm
Deum habet vltorem, & eſt communis
opinio, vt dicit *Boer. deciſ. 305. poſt num. 4.*
ver. quid dicendum hæc ille, quẽ ſequitur *Ber-*
tazzol. conſ. crim. 300. num. 1. tom. 2. verùm
quia in præſẽti caſu proceſſum fuit ex ci-
uilitate ad criminalitatem, & hoc etiam
6 dicebatur, quod periuriũ in reo crimina-
litèr examinato, ipſe nõ punitur, *Farinac.*
conſ. crim. 80. num 48. tom. 1. & in Addit lit. C.
Bertazzol. conſ. crimin 124. vbi *Addit. lit. A.*
latiſſimè *Cartar. in pract. interrogandi reorum*
7 *lib. 3. cap. 3. num. 16.* nàm periurium non
committitur à principali delinquente,
falſum reſpondendo interrogatorijs ſibi
factis. *idem conſ. 60. num. 62. & 92.* vbi am-
8 pliatur etiam, quod quis ſit principalis
quòad ſe, & teſtes quòad alios *num. 127.*
& ſeq. & propterea cum in expoſitione
querelæ criminalis dumtaxàt principali-
tèr de periurio agebatur, quia falsò iura-
uerat, & falſitas in conſequentiam venie-
bat hoc caſu, inquit *Afflict. in Conſtit. Eos,*
qui ſcientèr, ſub num. 1. & propterea dice-
bat *Paul. de Caſtr. in d. l. qui iuraſſe*, quod ſi
ego accuſo te de periurio, niſi dicatur,
quod ſcientèr, & dolosè periuraſti, non
10 procedit accuſatio, quia dolus debet al-
legari, & tũc allegato dolo, eo ipſo, quod
11 apparet periuratum, præſumitur cum
dolo, aduerte, quia *Alexand. in d. l. qui iu-*
raſſe non reputat verum hoc dictum *Paul.*
de Caſtr. pro eo, quia ſi in accuſatione de
falſo, ſit mentio de falſo, intelligitur eſ-
ſe deductum dolosè factum per id, quod
dicit *Cyn.* & poſt eum *Bald. in l. nec exem-*
ptum, C. de falſis, & Ego dico, quod ip-
ſe dicit verum hæc ille, & ſic quando
ſciẽtèr iurauerit falſum, tùnc puniri poſ-
ſe, probat *Bertazzol. filius in Addit. ad d.*
conſ.

conſ. 200. *lit. A.* & talis pœnitentia ei iniungitur, qualis homicidæ, & adultero; vt tradit *Goffred. à Bano in ſua praxi crimin. §. blaſphemia, num.* 29.

Et propterea decidi, quod ſuſpenſa criminalitate ageretur ciuiliter de menſe Maij 1615.

SVMMARIVM.

1 *Aggreſſores non tenentur de homicidio quando conſtat de percuſſore.*

2 *Inſultans cum armis, qualitèr punitur.*

3 *Pœna pecuniaria ſtatuta eſt contra inſultantem cum armis.*

4 *Negatiua eſt probanda per fundantē ſe in ea.*

5 *Negatiua probata excludit probationem partis aduerſæ.*

6 *Negatiua ea eſt virtus, vt omnem deneget potentiam, & neceſſitatem.*

7 *Teſtes deponentes ſuper negatiua ſunt ſuſpecti de falſo.*

8 *Negatiua eſt duplex.*

9 *Forma probandi negatiuam ad locum, & tempus, quæ ſit.*

10 *Negatiua de loco, & tempore, qualitèr probetur.*

11 *Negatiua poteſt probari per familiares, & domeſticos.*

12 *Negatiua probata de loco, & tempore reus poteſt liberari.*

13 *Teſtibus negantibus negatiuā ità creditur ſicuti affirmantibus.*

14 *Negatiua vaga, & pura, & improbabilis magis credulitatē operatur fiſci teſtibus quā rei.*

15 *Negatiua dupliciter probatur.*

16 *Negatiua coarctata loco, & tempore ad fauorem inquiſiti magis attendenda, quam affirmatiua.*

ARGVMENTVM.

Aggreſſores ſi aggreſſum nō offendiſſēt, ſed indè alio ſuperueniente aggreſſum occiderint, an teneantur ſtante probatione negatiua coarcta loco, & tempore.

CASVS I.

Poſtquàm certi inquiſiti de inſultu armata manu aggrediendo domum Franciſci de Angelis in Ciuitate Theani commorantis, nulla tamen offenſa ſubſequuta, ſed poſtmodùm aperta Ianua per matrem aggreſſoris, vndè exiuit aggreſſus, & aggreſſores euaginatis enſibus ad inuicem ſuperuenit N. cum ſelopo rotato, & emiſſo icto in perſonàm dicti Franciſci, ipſum interemit, & poſtquā
1 conſtabat de percuſſore, ob id aggreſſores non teneri videbantur de homicidio, ex ijs, quæ notat *Gram. deciſ.* 25. *num.* 6.

Reſpectu verò ipſorum inſultantium, & ſi nullam intuliſſent offenſionē, adhùc
2 tamen ſi cum armis fuerit inſultus commiſſus, Iudicis arbitrio puniretur, *Petr. de Monteforte in Conſtit. Aſperitatem,* & de hoc latè proſequitur *Muta in pragm. Sicilia* 44. *num.* 6. *& ſeq.*

3 Et ſic pœna pecuniaria, ex *deciſ. Peguerę Catalon.* 21.

Dubitari tamen contingit, quod cum ipſi aggreſſores vellent ſe defendere in iudicio aſſeruerūt eadem hora fuiſſe alibi viſos, & ſic negatiuam loci, & tempo-
4 ris probauerunt negatiua probanda erit, & per fundantem ſe in ea *Farinac. conſ.* 70.
5 *num.* 31. *tom.* 1. & negatiua probata, omnia excludit probationē partis aduerſæ, *Ma-*
6 *ſtrill. deciſ.* 297. *num.* 66. negatiuę ea eſt virtus, vt omnem deneget potentiam, & neceſſitatem inducit, *Giurb. conſ.* 19. *num.* 68.
7 & talis negatiua aduerſus teſtes examinatos vrgebat, ob quod redargui videbantur de falſo teſtes Fiſci, quàmuis negatiua ſit adeò improbabilis, vt inquit *Maſcard. de probat. concluſ.* 48. *num.* 52. ità vt teſtes ſuper ea deponentes ſint ſuſpecti de falſo, ex *text. in cap. quoniam contra, de probat.* & alijs probat *Franc. Hercul. in tract. quis teneant prob. negat. nu.* 127. vbi ſubdit, vt poſſint puniri tanquàm falſatij.

Attamen in hac re *Tartagl. in praxi Mag. Cur. Vic. crimin. par.* 2. *tit. de defenſ. reor. cap.* 1.
8 *num.* 28. refert negatiuam eſſe duplicem, hoc eſt directam, & indirectā, directa eſt quando reus vult oſtendere, quod eo tempore, & loco dicunt teſtes eum commiſiſſe delictum illud non fecit, proùt verificatum fuerat in caſu iſto, ad quod *Guazzin. in tract. ad defenſ. reor. tom.* 2. *defenſ.* 28.
9 *cap.* 1. *num.* 12. *& ſeq.* tradit formam probandi negatiuam ad locum, & tempus, ex *Foller. & Claro ibi relatis,* nempè quod ille carceratus non fuit in loco homicidij tē-
10 pore homicidij, quia erat alio loco certo, & ab eo non poterat diſcedere, quin ipſi teſtes vidiſſent, & ſciuiſſent, vel non poterunt adeſſe in loco delicti tempore homicidij, quin dicti teſtes ſciuiſſent, & vidiſſent, & iſto modo perfectè dicitur probata

Digitized by Google

probata negatiua, ex multis ibi relatis, &
ſequitur in *verſ. & meliùs*, quod poterit
probari abſentia à loco delicti, ſi probe-
tur, quod ille carceratus fuerit tempore
delicti commiſſi in alio loco cum Titio,
& Caio probando, quod fuerit continuò
11 ſine aliquo interuallo temporis, & ibidē
alijs modis probari ſubiunxit, quod aſſe-
quitur *Perſius conſ.* 13. *num* 12. & demùm
idem *Guazzin. num.* 14. aſſerit, quod talis
negatiua probari poteſt per familiares, &
domeſticos, ex *Grill & Decian. ibi relatis*, &
12 ſucceſſiuè probata tali negatiua coarcta-
ta loco, & tempore inquiſitus liberari de-
bet, etiam ſi contra eum adeſſent inditia
ad torturam, ex *Brun. & Honded ibi citatis*,
13 nàm quando negatiua eſt coarctata lo-
co, & tempore, ad certum locum, & tem-
pus, ità creditur teſtibus negātibus, ſicut
affirmantibus, probat *Almont. Ciazius di-
ſcept. crim ad defenſ. reor. tom.* 1. *diſcept.* 1. *nu.*
58. ſubdens *nu.* 59. quando negatiua coar-
ctata ad certum locum, & tempus, credi-
tur teſtibus pluribus numero, vel dignio-
ribus, & circa negatiuā in criminalibus
plus creditur negātibus, quam affirman-
tibus, *vt ibi num* 62. firmat, quo fit, quem-
admodùm DD. cenſuerunt, negatiuam
vagam, puram, & ſimplicem eſſe impro-
babilem, ſecus tamen negatiuam loco, &
tempore coarctatam, *Maſcard. d. tract. con-*
14 *cluſ.* 1092. *num.* 8. & tùnc negatiua quando
eſt vaga, & improbabilis, magis creditur
teſtibus Fiſci, quam rei, *Ciazzius d. diſce-
ptat.* 1. *num.* 57. *Triuiſan. deciſ.* 62. *lib.* 2. *nu.* 16.
vndè ex ijs percipitur negatiuam duobus
modis probari, hoc eſt remouendo actum
15 à ſenſu, quia dicāt teſtes illa die, & hora,
quod aſſeritur non fuiſſe factum, eo quod
ibi fuerunt præſentes, & non potuiſſent
fieri, quin vidiſſent, & non audiuiſſent, nō
autem remouendo ſenſum ab actu, nec
enim ſufficier, ſi diceret, quod non vide-
runt, nec audierunt illud fieri, ex quo ip-
ſis non animaduertentibus fieri potuiſ-
ſet, ex multis probat *Maſcard. vbi ſupra*
16 *num.* 9. ſicq; negatiua coarctata loco, &
tempore ad fauorem inquiſiti, magis at-
tendenda, quam affirmatiua *Farinac. conſ.
crim.* 22. *num.* 6. *tom.* 1. aſſequitur *Iul. Cartar.
deciſ.* 41. *num.* 11. *& deciſ.* 43. *num.* 19. & ſic
fuerunt liberati ſuper nouis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes non omnes ad informationē Curiæ torquentur, ſed ſufficit duos, vel tres torqueri.*
2 *Fugiens ex carcere, habetur pro confeſſo, & num.* 13.
Et qualitèr intelligatur, num. 3.
4 *Fugiens ex carcere pro confeſſo habetur, ità vt capitali pœna afficiatur.*
5 *Fractio carceris requiritur vt fugiens pro confeſſo habeatur.*
6 *Fractione carcerie ceſſante non habetur pro confeſſo, nec punitur.*
7 *Fugiens ex carcere aperto, non habetur pro pro confeſſo.*
8 *Apertura hoſtij erit probanda contra fugientem ex carcere.*
9 *Fugiens ex carcere aperto à tertio, non ex conſilio fugientis, neq; ſuaſione, non habetur pro confeſſo, neq; capitali pœna puniri, nu.* 10.
11 *Pœna contra effractores carcerum, quæ ſunt, remiſſiuè, & num.* 13.
12 *Pœna arbitraria plectuntur fractores carcerū.*
14 *Effractores carcerum non vltra puniendi ſunt, quam pro cauſa, pro qua detinentur, & quid ſi non aufugerunt, ſed detenti, num.* 28.
15 *Effractor carceris ſi detineur pro delicto, pro quo pœna extraordinaria tenetur, an pœna ordinaria puniatur.*
16 *Ingrediens domum cauſa furandi, ſi furtum nō commiſit, quæ pœna tenetur.*
17 *Affectus quando punitur non ſequuto effectu.*
18 *Pœna extraordinaria puniuntur fractores carceris de iure communi.*
19 *Effractor carceris quando punitur pœna arbitraria.*
20 *Fuga ex carcere fracto ſi fuerit impedita ab aliquo, an pœnam operatur.*
21 *Pœna exilij regularitèr imponitur contra effractores carcerum.*
22 *Nemo debet ex carcere exire, licet poſſit.*
23 *Pœna capitalis eſt contra effractores carcerum licet arbitraria.*
24 *Carceratus iniuſtè aufugiens, non punitur, & quid ſi reuertatur, num.* 27.
25 *Carceres non frangit qui ad Superiores vadit.*
26 *Carceratus pro debito ciuili qualitèr puniatur, & deciſio affertur.*

ARGVMENTVM.

Effractores carcerum an omnes ſint examinandi, ſeù torquēdi, vel aliqui ipſorum pro delicti probatione, & an aufugiens ex carcere aperto, teneatur aliqua pœna, & qua pœna afficiendi ſint, & in quibus caſibus ceſſet pœna cōtra ipſos effractores.

CASVS

CASVS LI.

ANtequàm poſſeſſionem officij iudicatus in Ciuitate Theanenſi cępiſſē
ſucceſſit fuga nonnullorum Carceratorum ex Caſtro dictæ Ciuitatis, vnde
fuerunt quatuor ex eis tormentis expoſiti, qui confeſſi fuerunt originē fugæ, cumque alij ex eis ſuperueniſſent in carcerē,
non tamen examinati ſuper dicto facto,
dubitari contingit, ſi paritèr remanentes
eſſent tormentis ſubijciendi, dùm veritas
facti occurſi circa fugam per depoſitiones ipſorum torrorum apparebat; inde
ſuſcepta poſſeſſione officij prædicti die
24. Martij 1614. percunctato proceſſu reperi punctualem doctrinam *Foller. in praxi crim. rub. cap. inform. ſub num. 24.* formalia hæc verba dicentis: *Item eſt aduertendum, quod non omnes teſtes ad informationem*
1 *Curiæ torquebuntur, ſed ſufficit duos, vel tres*
magis factum ſcientes, ſecundum *Brunum, & Bald in l. data, C. qui accuſ. non poſſ.* & ſic obſeruaui in caſu prædicto, ſed poſtmodùm
accidit per quendam carceratum, & condemnatum, cum falſa claue oſtium Caſtri
apertū, & multi carcerati ex eo aufugierunt, & inter eos vnus inquiſitus viſo hoſtio aperto ſimilitèr aufugit, & quia erat
condemnatus pro eius delicto, fuit dubitatum ſi poterat ex hac fuga puniri; nàm
2 & ſi regula ſit, vt aufugiens de carcere
habetur pro confeſſo, latè *Maſcard. de probat. concluſ. 820. nu. 1. Caball. reſol. crim. tom. 1. caſu 100. num. 18. & caſu 8. nu. 32* latiſſimè
Farinac. de carcer. & carcerat. quæſt. 30 nu 27. & ſeq. nouiſſimè *Eliſeus Danza de pugna Doct. tit. de confeſſ. & confeſſ. cap. 13. à nu. 4. ad 23. tom. 3. Hect. de Guido de confeſſ. par. 5. c. 3.*
3 Sed hoc ſanè DD. intelligunt quando præuia conſpiratione actum fuerit,
& tùnc pro confeſſo habetur, aliàs non,
Maſcard. vbi ſupra num. 27. nec haberetur
pro confeſſo, & conuicto, *Ciazius diſcept. forenſ. crimin. tom. 2. diſcept. 14. num. 7. Farin. de carcer. & carcerat. quæſt. 30. num. 186.*
4 Et tùnc fugiens è carceribus, adeò pro
confeſſo habetur, vt capitali pœna plectatur, *Maſcard. ibidem num. 9. Caball. vbi ſupra num. 14.*
5 Benè verum eſt, quod exigitur fractio
carceris, prout latè proſequitur *Foller. in praxi crim rubr. & ſi confitebuntur, nu. 45. Farinac. vbi ſupra num. 162.*
6 Ceſſante fractione, non habetur pro
cōfeſſo, *Farin. dec. crim. 313. nu. 12.* nec punitur pœna effractionis carceris, *vt ibi num. 11.*
7 Cæterum autem ſi aperto hodie quiſquam carceratus aufugerit, non habetur
tùnc pro confeſſo, prout in ſpecie ibidem
Foller. comprobat *num. 47. Ciazius diſcept. forenſ. crim. tom. 1. diſcept. 156. num. 3. & 20.*
& carceratum aufugiſſe ex oſtio aperto,
8 in dubio non præſumitur, ideò apertura
oſtij per fugientem probanda erit, *Farin. de carcer. & carcerat. quæſt. 30. num. 161.* ſed
mitiùs punitur, *vt ibi nu. 160. Godoffr. à Bauo in praxi crim. §. fuga carcer. fract. num. 46. & ſeq.*
9 Sicq; fugiens è carceribus, nō habetur
pro confeſſo, quādo carcer fuiſſet fractus
à tertio, nec conſilio, & ſuaſione nùnc fugientis, *Maſcard. vbi ſupra num. 15.*
10 Et ſucceſſiuè non debet capitali pena
puniri, prout ſic pluries de facto vidiſſe,
teſtatur *Angel. in l. 1. ff. de effract.* quem citat
Iul. Clar. in § fin. quæſt. 21. ſub num. 16. verſ.
11 *ſcias etiam*, ſed circumſcriptis varijs pœnis impoſitis effractoribus carcerum relatis per *Farinac. d. tit. de carcer. & carcerat. quæſt. 30. num 22. ad 36.* inquit, quod veritas eſt, ſiuè fuga ſit ſequuta, ſiuè non, ef-
12 fractores carcerum puniūtur pœna arbitraria, *Reg. Sanfelic. deciſ. 47. Danza vbi ſup.*
13 Et properea è carceribus aufugiens,
rupto pariete carcerum, ſi plebeus eſſet
operis publici, ſi autem nobilis ſit, relegationis pœna tenetur, probat *Ciazius de diſcept. 14. num. 8.* & ibidem etiam aſſerit,
quod aufugiēs è carceribus rupto pariete, non punitur pœna criminis: ſed de
carcerum fractione; at ſi fractio non fuerit ſubſequuta per eum, nullatenùs ex dicta fractione, ac fuga teneri videbatur.

Ex ex ijs inſerebam ad alium caſum
occurſū in Ciuitate Caſtri maris de Stabia tēpore gubernij mei conſobrini Horatij Salinas V.I.D. quod cum quidam
noctis tempore attentaſſet apotecā quandam conuicini effrangere, de quo capta
informatione delicti per vnicum teſtem
de viſu delicti aliqualitèr probati, dùm
exiſteret carceratus pro cauſa prædicta,
ac etiā quia controuenerat præcepto ſibi
iniuncto, ne in ſecreto vulnera mederet,
non data notitia priùs Officiali, iuxtà
pragm. 1. de Chyrug.

In quo delicto iàm priùs inciderat, &
iterum controuenerat, & in hac re fuit de
pluribus dubitatum, & principalitèr dùm
clarè de delicto non conſtabat, ex quo
attentauerat frangere carceres, vt aufugeret inſimul cum alijs, ſicut cum effectu
egerat, quàmuis præuentus à famulis Curiæ non aufugit, propter quod communi-

Q tèr

tèr omnes DD. fatentur actenta fuga,ſeù
carceris fractione haberi pro cõuicto, &
confeſſo,vt cumulat *Iul.Clar.in* §.*fin. q.* 21.
num. 16.*& Farin.vbi ſupra*,tamen hoc pro-
cederet quãdo eum effectu effractis car-
ceribus aufugerit carceratus, at in caſu
iſto non aderat fuga,ſed tantum actenta-
tio fugæ fractis carceribus,& in hoc caſu
Iul.Clar.vbi ſupra inquit, item ſcias,quod
ſi carcerati non aufugerint, ſed tantum-
modò tentauerint fractis carceribus au-
fugere, Senatus non ſolet ex ea cauſa ali-
quid greue contra eos decernere propter
actentatam fugam, vel fracturam, & ita
ſubdit obſeruatum fuiſſe in Senatu, ſed
dato,& nõ conceſſo, quod in præſenti ca-
ſu haberetur pro confeſſo,& cõuicto, erit
ſciendum, quod tales effractores ſi effra-
cto carcere euadant,non ampliùs punien-
14 di ſunt quam cauſa, ex qua recepti ſunt
quam ob cauſam, ex qua recepti, *l.in eos*,
*ff.de cuſtod.*reor. vbi ſingularitèr *Gloſ.in ver-
bo puniendi*, notat,dùm non aperit qua pę-
na, ſed videtur referre ſe ad pœnam eius
criminis,pro quo erat ibi, vt ſic habeatur
pro confeſſo, pœna autem huius delicti
15 principalis de quo extabat inquiſitus,
non erat ordinaria, iuxtà *l. ſaccularii*, *ff.de
extraord. crimin.* nàm & ſi quis ingredire-
tur domum cauſa furandi,& non furatur,
16 & non perfecit actum, nõ tamen punitur
pœna ordinaria, ſed extraordinaria, vt
cenſet *Campag. in cap.Regni Ad hoc,ſub nu.*
85. & ſic pœna arbitraria *Godoffr. à Bauo
in praxi crim.*§ *furtum,num.*30. at in fortio-
ribus terminis annuit *Gram.deciſ.* 2. *nu.*6.
quod licet puniatur affectus non ſequuto
effectu,tamen vbi effectus non fuit perfe-
17 ctus, non punitur eadem pœna, ſed ex-
traordinaria,imò iuxtà conſuetudinem
Italiæ affectus nunquàm punitur, niſi ſe-
quatur effectus,vt ſentit ibi *Gram. num.*8.
& delicti huius pœna extraordinaria erit
imponenda ex actentatione effractionis
18 ſequuta poſteà carceris fractura, quæ re-
gulatur iuxtà pœnam delicti,concluditur
eſſe pœnam extraordinariam, quæ exem-
plificatur in opus publicum,vel perpetuũ,
vel temporarium, honeſtiores autem aut
ordine ad tempus moueri, vel patriæ fi-
nes iuberi excedere, *l.*1. *ff. de effract.* vbi
Gloſ ſuper verbo effractorem, notat effrangi-
19 tur, vt ſurripiatur, vel vt euadatur, & ad
hoc ſingularitèr *Farinac. d.quæſt.*30.*nu.*25.
cum ſeq. notat,quod carceres frangẽs, ſed
præuentus à Curia ſi non poterit aufuge-
20 re,punitur pœna arbitraria, & reſpondet
contrarijs, ad quod optimè *Danza de pu-
gna Doctor.tom.*3.*tit.de indit.proxi cap.*8.*nu.*
15. ex *Ciarlin.cap.*12.*num.*37. dixit id pro-
cedere ne dùm fuga conſumata, verùm
etiam & non deducta adeſſe, ex quo fu-
giens fuerit impeditus, idem enim ope-
ratur tentatio, ſeù fuga in promptu, ſicut
21 fuga in effectu,quare in præſenti caſu fuit
iſte inquiſitus punitus pœna exilij, iuxtà
opinionem *Farin.d.quæſt.*20.*num.*4.*& Fac-
chin. cap.*64.*verſ.cæterum illam pœnam capita-
lem*,quos adduxit *Reg.Sanfelic. deciſ.*47.*ſub
num.*2. vbi refert *num.*3. quod contra ten-
tantes effracturam carcerum M.C.V.cum
conſpiratione,& ſi non euaſerint,erit pę-
na vltimi ſupplicij,vt fuit obſeruatum, &
nouiſſimè *peritiſſimus Doctor Eliſeus Dan-
za in ſuo tract. de pugna Doctor. tom.*3. *tit. de
ſentent.forindic.cap.*10.*num.*12. *ex Dom.Reg.
Hectore Capycio Latro dec.*76 probat,quod
hodiè pœna mortis in Regno non mili-
taret contra carcerum effractores, cum
conſpiratione, ſed tantùm exilij,& ſic iu-
dicaſſe Regium Collaterale Conſilium,
inſuper erit aduertendum ad regulam
22 vulgatam, quia exire nemo debet ex car-
cere licet quis poſſit, ex *Gloſ.in l. ſuccurri-
tur*; *ff.ex quib.cauſ.maior in integr.probat.Gu-
lielm.Koells de public.iudic.diſquiſ.*9.*in* 3.*prę-
lud.incip.Nec non*,vbi ex multis probat pro-
23 pter hoc conſtitutam eſſe pœnam capi-
talem,ex *l.*4.*ff.ſi quis caut.Boſſ:Duard.Fari-
nac.& Hippol.de Marſil.* nihilominus in fi-
ne aſſerit durum, & coactum nimis eſſe
hanc pœnam,quocirca arbitrariam pœnã
eſſe ſubſtinet, *Menoch.de arb.Iud. caſu* 301.
24 Recipit tamen aliquas limitationes, &
Primò,ſi carceratus iniuſtè fracto carce-
re fugiat,nullam patitur pœnam,& Eccle-
ſiæ gaudet immunitate, vt probãt *Giurba
conſ.crim.*30.*num.*31. *Perſius conſ.crimin.*47.
num. 8. & reddire non tenetur *Godoffr. à
Bauo vbi ſupra num.*53. niſi iuramento ſe
aſtrinxerit non aufugere, *Reg.Capyc.Latro
deciſ.*76.*nu.*2.*tom.*1.*Hect.Guido vbi ſup.n.*31.
25 Secundò, carceres non frangit, qui ad
Superiorem fugit, *Giurba conſ.crim.*69. *nu.*
10. *Perſius vbi ſupra num.*10.
26 Tertiò, in effractore carcerum exiſten-
te pro cauſa ciuili, ſeù debiti, nàm cum
eo mitiùs proceditur ad pœnam exilij. vt
probaui in meo *voto* 41.*par.*1.de quo me-
minit *Dom.Reg.Hector Capycius Latro meus
Dominus in deciſ.*76. *volum.*1. vbi ità refert
deciſum per Sacr.Conſ. in caſu occurſo.
27 Quarto, effractor carceris reuerſus nõ
punitur pœna capitis, ſed mitiori, idem
*Godoffr.vbi ſup.n.*23.*Hect.de Guido ibi n.*29.
28 Quintò, vbi effractores fractis carce-
ribus

Digitized by Google

ribus non aufugerunt, ſed deprehenſi paritèr pœna arbitraria puniuntur, idem *Godoffr. vbi ſup. nu.42. poſt Menoch. vbi ſup.*

SVMMARIVM.

1 *Vendens vnam rem pro alia falſa, acritèr punitur.*

2 *Artifices vendens vnam rem pro alia, qualitèr puniuntur, quod facit cõtra buccerios vendentes carnes ſcrofinas pro porcinis, num.3. & quid contra vendentes carnes morboſas.*

4 *Caro morticina, ſeù infirma, aut ſuſpecta, venda debet extra menia.*

5 *Cura carnis ad præfectũ pertinet, vt iuſto pretio vendatur.*

6 *Fuga fugientem accuſat.*

7 *Fuga inducit confeſſionem, & præſumptionem contra fugientem.*

8 *Fuga eſt efficax, vt reus tormentis ſubiciatur.*

ARGVMENTVM.

Vendens carnes Taurorum pro Baccinis, qua pœna teneatur.

CASVS LII.

Reperiebatur inquiſitus Quartucianus Ciuitatis Theani, prætextu quod occidi feciſſet Taurum, vt venderetur emptoribus ad rationem granorum ſeptem pro rotulo ſicuti Boues, & ſic permictendo vnam rem pro alia, fraudando emptores, ſicquè vendens vnam rem pro alia, vel malam pro bona, aut puram pro

1 mixta, vel nõ verè talem qualem falsò aſſerit eſſe, acritèr punitur, vt refert *Caball. reſolut. crim. tom.1. reſol.177. nu.5.* vbi id per exempla demonſtrat, ſed verius in Regno

2 pro iſta fraude commiſſa per artifices ſtatuta eſt pœna vnius libræ auri pro prima vice, iuxtà *Conſtit. Regni Magiſtros*, vbi ſingularitèr *Afflict. in princ.* exemplificando

3 dixit contra buzerios vendentes carnes ſcrofinas pro porcinis, & de ſimilibus ſatis patet ad noſtrum propoſitum incidiſſe in fraudem, vndè Iudex debet eſſe diligens, eo maximè cõtra vendentes carnes morboſas, *Aviles cap. Prætor. c.17. ver. à Rauoalles pretij, num.17.* quemadmodũ enim

4 caro morticina, nec infirma, aut ſuſpectoſa, non debet vendi niſi extra menia, & introitu loci, pro gẽte paupere, *Muta in prag. Sicil. tit.55. nu.24.* & ibi plura deduxit, ſic caro Taurina, quæ eſt damnoſa, & propterea non vendenda ad ſimilitudinem Bac-

5 cinæ, & ſimilium, cura carnis omnis vt iuſto pretio præbeatur, ad curam præfecturæ pertinet, inquit *text. in l.1. §. cura carnis, ff. de offic. Præf. Vrb.*

Sed cum ipſe reus aufugiſſet, non potuit contra eum procedi ad pœnæ inſli-

6 ctionem, ſed benè tale delictum ex fuga comprobatum fuit, nàm fuga fugientem accuſat, inquit *Maſcard de probat. concl.* 819. *num.* 2. & ipſa inducit confeſſionem deli-

7 cti, *idem concl.499 nu.8.* & inducit præſumptionem contra fugientem, *idem concluſ.* 1336. *num.1.* ità quod fuga eſt efficax vt

8 reus tormentis ſubijciatur, *idem d. concluſ.* 819. *num.4.* fuit citatus in forma.

SVMMARIVM.

1 Pragm.1. de iuriſd. non turb. *adducitur.*

2 *Mixtum comprehenditur ſub ſimplicibus.*

3 *Conceſſio cauſarum non includit cauſas criminales, & quando.*

4 *Cauſarum appellatione nõ veniunt cauſæ criminales.*

5 *Omne ius noſtrum vel ad perſonas, vel ad res pertinet.*

6 *Homo eſt digniſſima creatura.*

7 *Fructus omnes hominũ gratia comparati ſunt.*

8 *Digniora proponenda ſunt.*

9 *Magis dignum trahit ad ſe minus dignum.*

10 *Pœna an ſit imponenda partim fiſco, & partim parti.*

11 *Cauſa criminalis, quæ nàm ſit.*

12 *Cauſa criminalis videtur dignior, & cur.*

13 *Baro ciuilis eſt verè dominus.*

14 *Cauſæ criminales pro quibus pœnæ criminales imponuntur ad iuriſdictionem criminalẽ habentem ſpectat, & quæ ad Iudicem ciuilem, & qualitèr fuit deciſum.*

15 *Caſus mixtus quando dicatur.*

16 *Cauſa liquidationis inſtrumentorũ non eſt omninò criminalis.*

17 *Criminalis cauſa quando reſpicit perſonã plectiendam dicitur, vel pœnam pecuniariam contineret fiſco applicandam, num.18.*

19 *Baiulus poteſt ciuilitèr pœnam imponere.*

20 *Caſus mixtus quando dicatur.*

21 *Natura mixti imperij quando dicatur.*

ARGVMENTVM.

Caſus mixti ad quem ex Baronibus eiuſdem loci pertinent, vel ad Baronem habentem iuriſdictionem criminalem, vel ad habentem ciuilem.

CASVS LIII.

PRæteritis menſibus incidit altercatio
decidenda inter duos Barones eiuſ-
dem Terræ, nempè inter Eminentiſ-
ſimum Cardinalem de Roma Dominum
Terræ Lungri, & Ill. Marchionem Terre-
cuſij vnum habentem iuriſdictionem cri-
minalem, alterum ciuilem, & licet præte-
ritis annis ad euitandum inter eos alter-
1 cationes refertur fuiſſe editam *pragmat. 1.*
de iuriſdict. non turb. vt in certis caſibus ibi
declaratis Baro in criminalibus habet iu-
riſdictionem, in cæteris verò Baro ciuilis,
verùm quia ſolent caſus mixti continge-
re qui participant, de vtriſq; idcircò du-
bitari contingit, cui ipſorum tales caſus
applicari debeant, vel domino habenti
criminalem iuriſdictionem, vel domino
habenti ciuilem, ea propter ſi attendatur
2 regula illa, quod ſub ſimplicibus contine-
tur mixtum, ad *text. in l ità ſcriptum, ff. de*
liber. & poſth. Euerard. in topica loco ab æqui-
pollentibus, num. 16.

Ex quo ſub vtriſq; ſimplicibus, hoc eſt
ſub ſimplici criminali, vel ſimplici ciuile
contineri poteſt mixtum, propterea alia
ſuboritur regula concurrentibus duobus
ſimplicibus, vt mixtum ſub aliquo ipſorũ
contineatur, erit attendendum, quodnam
eorum erit magis dignum, & hac ratione
perpenſa videtur criminale ſimplex ma-
gis dignum eſſe, in tantum eſt verũ, quod
3 conceſſio cauſarum non includit cauſas
criminales, niſi eſſet dictum de cauſis, &
negotijs, *Anna ſingul.* 85. cum appellatione
cauſarum non veniant criminales, *idem in*
4 *alleg. 2. num. 6.* ex eo quia cauſæ crimina-
les ſunt magis dignæ, & hoc credo ratio-
ne ſubiecti, quod eſt perſonarum, nàm
5 omne ius noſtrum quo vtimur, vel ad per-
ſonas pertinet, vel ad res, vel ad actiones,
§. fin. Inſtit. de iure nat. gent. & ciuil. vbi *Gloſ.*
6 ſubdit, nàm homo eſt digniſſima creatu-
ra. *l iuſtiſſimè, ff. de edilit. edict.* vbi allegat il-
7 los vulgatos verſus Ouidij,
Et oẽs fructus rerũ hominũ gratia cõparauerit.
8 *l in pecudum. ff. de vſur.* non mirũ ſi dignio-
ra præponẽda ſint, vt inquit *Gloſ in d. §. vlt.*
ver. ignorentur, & conſequentèr magis di-
9 gnum trahit ad ſe minus dignum, *l quæ*
religioſis, ff. de rei vend. Barbeſ lit. D. num. 27.
& ſic *Campag. in cap. Illuſtri Viceregi, num. 10.*
10 quærendo dixit, quod ſi pœna ſit impo-
nenda partim Fiſco, & partem parti, & ſic
non ſolùm ad priuatam vtilitatem, ſed
etiam ad publicam, ad quem ſpectaret ex
dictis, & concludit ſpectare ad Iudicem
cauſarum criminaliũ, quia magis dignus,
nàm dignior eſt cauſa criminalis, quam
ciuilis, ſeù cauſa publica, quam priuata,
vt ibi per eum.

Præterea ſi attẽdatur, quænam ſit cau-
ſa criminalis, cenſuerunt DD. eam eſſe
11 quando principalitèr agitur ad commo-
dum publicum ex delicto tantùm, ſeù ad
publicam vindictam, ità *Marant in eius ſpe-*
culo par. 4. in 1. diſt. num. 2. quod etiam aſſe-
quitur *Scaccia de iudic. tom. 1. cap. 6.* vbi per
plura exempla hoc declarat, & retenta
iſta cõmuni concluſione ſubſequitur vul-
gata regula illa, quod ius publicum præ-
fertur priuato, *Gloſ. in l actione, ff. pro ſocio.*
12 Et ſic Baro criminalis videtur eſſe di-
gnior, cum habeat merum imperiũ, quod
eſt potentiùs in ſimplici iuriſdictione,
l. Imperium, ff de iuriſd. omn. Iudic. Capiblanc.
in pragm. 1. de Baron. nu. 62. in nouis, & ſic re-
fertur deciſũ per S.C. vt Officialis in cri-
minalibus præcedat ciuilẽ, apud *Franch.*
in deciſ. 388.

Quatenùs autem id ſpectare videatur
ad Iudicem ciuilem ipſa cauſa mixta, ex
13 eo quia Baro ciuilis dicitur vere domi-
nus, vt fundat *Capiblanc. vbi ſupra num. 64.*
ex multis.

Secundò ex relatis per eundem *Camp.*
vbi ſupra, aſſerentem eſſe in Regno deci-
ſum hanc quæſtionem ſcilicet, quod om-
nes cauſæ, & crimina, pro quibus prin-
cipalitèr venit imponenda pœna mortis
naturalis, ſeù ciuilis, vel membri mutila-
14 tionis, ſpectat ad iuriſdictionem crimi-
nalem, in quibus non venit imponenda
pœna prorſus naturalis, ſeù ciuilis, vel
membri mutilatio, ſpectat ad Iudicem
ciuilem, de quo latiſſimè agit *D. Reg. Ca-*
rolus Tapia in deciſ. S. C. 10. de conſimili
caſu occurſo inter Barones ſuper decla-
ratione cauſarum criminalium, & ciuiliũ,
quæ ſpectat ad Iudicem criminalem, &
ad Iudicem ciuilem, vt ibi per eum deci-
ſum teſtatur.

Tertiò, in hoc attendi debet origo, &
finis cauſæ, vt poſſit dici mixta cauſa, &
propterea ſi origo cauſæ eſſet ciuilis, &
pœnam in conſequentiã produceret, etiã
15 applicandã Fiſco, proculdubio ad Iudi-
cem ciuilem pertineret, & hoc caſu dice-
retur caſus mixtus, vt optimè *Iul. Clar. in*
praxi crim. §. fin. quæſt. 1 ſub num. 2. verſ. tertius
eſt caſus, vt per exemplũ demonſtratur in
cauſa liquidationis inſtrumentorum, quæ
16 licet ſit criminalis ob pœnã, *Galter in pra-*
xi inſtr. rubr. 6. nu. 1. ſub 3. par. ſed nõ omni-
nò criminalis, *Præſ. de Franch dec. 352. n. 7.*

Et ſic

Digitized by Google

Et ſic mixtam habet naturam, nàm eius origo eſt ciuilis principalitèr, etenim debitoris intentio eſt promittere ſoluere, & non ſoluit infra tempus, ſub pœna contentâ ſtatuta, quæ applicatur Fiſco, quo fit, vt tempore liquidationis Iudices ciuiles interueniunt, non autem criminales.

17 Sed quãdo finis inſpicitur, ſcilicet pœnæ debitæ, quæ ſi reſpiceret perſonã plectendam fore erit criminalis, *Iul. Clar. vbi ſupra verſ. primus eſt*.

18 Vel pœnam pecuniariam Fiſco applicandam, *Io. de Arnono in eius differentiis, in different. 75. Iul. Clar. vbi ſupra, verſ ſecundus autem, Præſ de Franch. deciſ. 162. num. 16.* & ſic procederet doctrinam *Camp. vbi ſup.* imò etiam ſi pœna ſpectaret ad Fiſcum, eſſet pecuniaria ex negotio, cuius initiũ eſſet ciuile, Iudex ciuilis cognoſceret, ex quo quantum ad ipſum pertinet pro de-
19 licto ciuilitèr pœnam ciuilem imponere debet, exemplum ponunt *Doct. in baiulo,* qui pro crimine poteſt ciuilitèr punire, vt habetur in *cap. Regni Item ad inquiſitionẽ,* vbi *Camp. & cæteri*.

20 Quando autem partim ſpectaret ad Fiſcum, & partem parti, tùnc proculdubio eſſet caſus mixtus, per ea, quæ probat *Arnon. in ſingul. 41.*

21 Et in sũma adhùc facere videtur, quod de mixto imperio tradit *Clapper. in tract. de imper. & iuriſdict. concluſ. 7. in fine,* dicens eius naturã accipere à ciuili iuriſdictione, non autem à mero imperio, quod eſt criminale, ex quibus concludendũ videtur cauſas mixtas potiùs ad Iudicem ciuilem, quam ad criminalem pertinere.

SVMMARIVM.

1 *Inuentus in loco maleficij, habet contra ſe inditium, quod maleficium commiſerit.*
2 *Inditium oritur contra eum, in cuius domo reperitur cadauer occiſi.*
3 *Socius repertus occiſus in domo ſocij, ab ipſo ſocio præſumitur occiſus.*
4 *Armorum delatio facit inditium, & inditium præcogitationis.*
5 *Arma inſolita apta ad occidendum reperta in domo faciunt inditium.*
6 *Inditium faciunt vulnera reperta ad menſurã armorum contra dominum illorum.*
7 *Repertus in loco delicti cũ cultello propè mortuum, habet inditum ad torturam, & ratione demonſtratur.*
8 *Puniri poteſt repertus cum armis pro illorum detentione.*
9 *Torqueri poſſunt omnes, in quorum domo delicti exiſtunt, & neſcitur à quo delictum commiſſum.*
10 *Exiſtens propè mortuum cum cultello, habet inditium contra ſe, vt poſſit torqueri.*
11 *Cauſa eſt regina delictorum.*
12 *Cauſa requiruntur vt earũ intuitu delinquiſſe videatur.*
13 *Cauſa in delictis plurimũ expectanda, & plurimum perpenditur.*
14 *Propoſitum non ſolùm demonſtratur per cauſam, ſed reus.*
15 *Præſumitur delinquiſſe is, qui cauſam habuit delicti.*
16 *Nemo præſumitur ſine cauſa deliquiſſe.*
17 *Ceſſante cauſa delicti, ceſſat omnis præſumptio delicti.*
18 *Ceſſante cauſa, ceſſant omnia inditia, & præſumptiones.*
19 *Cauſæ debent in delicto oſtendi, aliàs inditia contra reum nullam vim habent.*
20 *Reus ſi occiderit non ex propoſito, dicitur cauſa ceſſante.*
21 *Cauſa delicti quando adeſſe dicatur.*
22 *Arma offenſibilia non prohibentur in domo teneri.*
23 *Aſportatio armorum non eſt magnum delictũ.*
24 *Scoppictæ paruulæ prohibitæ ſunt detineri in domo.*
25 *Genus armorũ ſcoppictorum eſt proditoriũ, & ratione demonſtratur ex* Foller. *concordantur opiniones inuicẽ cõtrariæ, ſed hodiè abſolutũ eſt ex diſpoſitione* nouellæ Pragmaticæ.
26 Text. in cap. lator. de pignor. *exploditur.*
27 *Pœna in homicidio caſuali ceſſat.*
28 *Homicidiũ commiſſum per conſanguineos præſumitur caſuale.*
29 *Homicidium præſumitur potiùs caſu commiſſum, ac fortuitu, quam data opera.*
30 *Socer loco patris habetur.*
31 *Factum domeſticum per domeſticos probatur, vt eſt adulterium, & furtum non ſicut alia delicta.*

ARGVMENTVM.

Inuentus in domo vbi caſuale homicidium ex ſclopo ſucceſsũ fuit, ꝙ illud ipſe aſportauerat, an contra eum procedi poterat.

CASVS LIV.

CApta informatione homicidij, seù potiùs parricidij ſucceſſi in Ciuitate Caſtri maris de Stabia, pro quo inquirebãtur gener quidã, & cognatus

rus occiſi,& in facto liquebant aliqua in-
ditia, & adminicula, quæ sũt infraſcripta
videlicet: Primò, aderant depoſitiones
filiæ occiſi, ac vxoris, & ſororis inquiſiti,
quod in præcedenti ſero omnes vnanimi-
tèr comederant pacificè,& quietè,& poſt
cœnam vnuſquiſq; ipſorum dormitum ſe
contulerũt, quàmuis ipſe acceſſiſſet cum
ſclopicto, vltra depoſitionem alterius te-
ſtis deponentis vidiſſe dictum inquiſitũ
armatum ſero præcedenti cum ſclopicto,
& de aſportatione ipſius conſtabat per
alios teſtes, & informatione ab extrà, &
occiſus iſte in ea nocte eſſe repertum oc-
ciſum ictu ſcoppicti, poſtquàm ex dicto
vxoris conſtabat in ſecunda hora noctis
dictum occiſum è vico ſurgentem, aper-
taq; ianua ex iſto foris in cortilio vbi ia-
cebat inquiſitus cũ ſclopicto rotato iuxtà
eius capud, & paulò poſt fuit auditus
ictus ſcoppicti, & ad clamorẽ occiſi vxor
conſurgens reperit virum occiſum cla-
mantem adiuua me,quia me ipſum occi-
di,& illicò ab hac luce migrauit, quare
præſumptio magna, ac proximum indi-
tium reſultauerat aduerſus inquiſitum
fuiſſe viſum armatum, tali armatura in ea
nocte homicidij habitaſſe in eadẽ domo,
in qua occiſus aderat, ex hac igitur facti
ſerie, primo deſumebatur primum indi-
1 tium,quod inuentus in loco maleficij ha-
bet contra ſe inditium, quod maleficium
cõmiſerit,probat *Farinac.in ſua praxi crim.*
tit.de indit.& tortur.quæſt 52.*num*.133.
2 Secundum inditium,quia ibidem,& in
eadem domo occiſi aderat reus, & tale
inditium oritur contra eum,in cuius do-
mo reperitur occiſi cadauer, *Farin.d.q.*52.
3 *num*.98. ſocius repertus occiſus in domo
ſocij ab ipſo ſocio præſumitur occiſus,
*Menoch.de præſumpt.lib.*1 *q*.89.*num*.90.
Tertium inditium reſultauerat ex de-
4 latione ſcoppicti, nàm armorum delatio
non ſolùm facit inditium, vt proſequitur
Farinac.ead.praxi d quæſt 52.*num*.69.& indi-
tium præcogitationis,*vt ſubdit num*.71.&
5 multò magis ſi arma fuerint inſolita, &
apta ad occidendum,vt putà ſi fuerint ar-
ma haſtata,archibuſium,& ſimilia.*ſubnectit*
num.72.
Quartum inditiũ erat, quia defunctus
occiſus fuerat ex ictu ſcoppicti,
6 Quemadmodùm enim vulnera reper-
ta ad menſuram armorum alicuius fa-
ciunt inditium contra dominum illorum
armorum, *Farinat. vbi ſupra num.* 77. poſt
Menoch. vbi ſupra num 137.
Quintum inditiũ erat armatura ſcop-
picti in eodem loco reperta, quemadmo-
7 dùm repertus in loco delicti cum cultel-
lo propè mortuũ, habet inditium ad tor-
turam; quia eſt inditium propinquum,
ſecundum *Bart.in l.fin.ff.de quæſt.* vbi *Blanc.*
8 *num.* 296. ſit uti poterit etiam puniri pro
illorum detentione, dùm fuerat cum illis
repertus, *Caball.reſol.crim.caſu* 230.*per tot.*
Quapropter cum reperti fuiſſent in eo
loco delicti tres, & iuxtà communẽ opi-
nionem DD.aſſerentium, quod reperti in
9 domo delicti,& neſcitur à quo,poſsũt om-
nes torqueri, vt concludit *Caſon in tract.*
*delict.cap.*1 *nu.*2. tamen in hoc erit aduer-
tendum; contra quem principalitèr indi-
tium aliquod poterit inueſtigari, vbi ſin-
gularitèr ſub *num*.4. ſublimitado conclu-
ſionem prædictam cenſuit eſſe præſũptio-
nem cum inimico occiſi,vel quod aliæ eſ-
ſent cauſæ,vel ſecundum alios, quod ſint
inuenti cum armis,licet ipſe putat talem
circũſtantiam non eſſe neceſſariam, quia
poſt delictum potuiſſet arma occultare,
prout contingit Foggiæ tempore guber-
nij mei Conſobrini Franciſci Antonij Sa-
linas V.I.D.in quodam aſſaſſino, qui mu-
lierem quandam ad inſtantiam ſui fratris
quadam nocte interfecit pro decem ca-
rolenis, & poſt commiſſum homicidium
cultrum fregit, & poſuit illum ſub cine-
re, ſed inde ipſo capto, & carcerato, om-
nia confeſſus fuit, & poſteà ad mortem
damnatus fuit laqueo ſuſpenſus, & id cõ-
firmatum per Regiam Audientiam Luce-
riæ, & deueniendo ad rem ſi extarent ar-
ma creditur proculdubio eſſe optimum
10 inditium, quemadmodùm exiſtens pro-
pè mortuum cum cultello, habet inditiũ
contra ſe,vt poſſit torqueri, vt inquit *An-*
gel. relatum per *Blanc. vbi ſupra num.* 295.
at cũ in caſu iſto extabat armatura ſcop-
picti ex præcedenti ſero aſportata per in-
quiſitum, & in loco delicti reperta reſul-
tabat inditium proximum contra talem
etiam ad torquendum.
11 At cum cauſa ſit regina in delictis, vt
dixit *Reg. de Ponte conſ.*9.*num.*24. *tom.*2.in
12 quibus potiſſimùm cauſæ exquiruntur,vt
earum intuitu videatur delinquiſſe,*Caſon.*
*d.tract.*2.*cap*.1. *num.* 2. cauſa enim in deli-
13 ctis plurimùm ſpectanda, *Vulpell.conſ.*77.
num.1. & plurimùm perpenditur *idem con-*
*ſil.*53.*num.*2.eo maximè quando non con-
ſtaret de delinquente, ſed præſumptiuè ex
inditio,vt in caſu prædicto, tùnc potiſſi-
14 mùm exquiritur, nàm per eam non ſo-
lùm propoſitum demonſtratur, ſed etiam
reus, *Caſon. vbi ſupra cap.*2. *num*.7. cauſam
15 deli-

15 delicti, qui habuit is, nempè delinquiſſe præſumitur, *Farinac. d. quæſt.* 52. *num.* 144.
16 nemo præſumitur ſine cauſa delinquere, *idem conſ.* 170. *num.* 15. *tom.* 2. ſicq; ceſſante cauſa, præſumitur cauſatum ceſſare, *Caſon. in* 7. *tract. cap.* 1. *nu.* 7. non mirùm ſi ceſ-
17 ſante delicti cauſa, ceſſat etiã omnis præſumptio delicti, *Farinac. d. praxi quæſt.* 50.
18 *num.* 31. *& quæſt.* 52. *num.* 150. eaq; ceſſante ceſſat omnia inditia, & præſumptiones, *idem conſ. crim.* 151. *nu.* 10. *& conſ* 170. *nu.* 5. *conſ.* 127. *num.* 2. 7. *&* 13. *conſ.* 130. *num.* 15. *tom.* 2.
19 Cauſæ enim debent in delicto oſtendi, aliàs inditia cõtra reum nullam vim habent, *idem Caſon. in d. tract.* 1. *cap.* 9. *num.* 2. & proptereà rectè concluditur, aut reus non
20 occiderit, & ſi occiderit non ex propoſito, *idem in tract.* 2. *cap.* 5. *num.* 3. quæ ſiquidẽ omnia ad hæc duo reſtringuntur, nàm &
21 ſi cauſa non adeſſet, tùnc adeſſe videretur, cum concurrat vitium in perſona, vt idemmet fatetur *d. cap.* 5. *num.* 2. *& in præIud. num.* 3. quod ceſſabat in caſu iſto, vel demùm ſi non ex dolo, ſaltim ex culpa, idcircò intuendum erat, ſi iſte inquiſitus erat in culpa, dùm talia arma tenebat parata eis vtendo, & ſi non contra occiſum, ſed contra alium an ob hoc vti culpoſus puniendus erat, dùm occiſus eis vſus fuerat, vt prætendebatur caſualitèr ſe ipſum occidendo, quapropter ſi conſideretur aſportatio eorum, aut illorũ detentio in domo, non erit dubium, quin pro deten-
22 tione illorum in domo, nemo puniri debet cum non ſit prohibitum in Regno arma offenſibilia tenere in domo, vt notat *Afflict. in Conſt. Intentionis, num.* 35. & dùm non ſit prohibitum tacitè permiſſum eſſe videtur, quadere ſi tenendo arma in domo, & aliquis eis domino irrequiſito vteretur, non tamen videtur teneri ob culpã tenendo arma ipſa, ſic paritèr portando
23 ipſa ſecum, armorum enim portatio non eſt magnum delictũ, vt ibi *Afflict. ſub n.* 18. fatetur, & hoc ob pœnam impoſitam à iure, vel ſtatuto, ſed circa aſportationem, vel retentionem ſcoppicti ad focile particularitèr intuendum erit, an talis armatura licitè detineri in domo, vel aſportari poterit, & portando ſit in culpa, certiſſimũ eſt prohibitum eſſe ſcoppectas paruulas,
24 ſeù ſcoppettolos detineri ex diſpoſitione *pragmat.* 4. *de armis*, & nouiſſimè renouata *in pragmat. prætermiſſ. num.* 33. cumquè ſit eorum detentio prohibita, quantò magis aſportatio abſquè expreſſa licentia, hoc enim genus armorum eſt valdè periculoſũ, & non mirùm ſi *Foller.* citatus per *Franch. deciſ.* 713. *num.* 11. in ratione Pragmaticæ editæ de ictu ſcoppicti, agerit ge-
25 nus id armorũ eſſe proditorium, quàmuis ibidem *Franch.* infringendo dictum *Foller.* allegatũ, dicat non eſſe ſub eadem pragmatica ſancitum eſſe ſclopum de armis proditorijs, ſed *Foller. ibi* rationem quærendo, qua potuit moueri conditor Pragmaticæ prædictæ, que eſt probabilis, non neceſſaria, cùm non ſolùm retro, ſed de facie ad faciem, quis cum ictu ſcoppicti rotati inſultari poterit, & tamen non erit inſultus proditorius, ſunt verba *ipſius Præſidis*, & hac ratione attenta fuerunt addita verba in eadem Pragmatica proditoriè, quaſi concludendo *ibi Auctor deciſ.* armorum id genus non eſſe proditorium cõtra mentem *Foller.* ſed ſi cuncta rimantur, puto vtramq; opinionem eſſe veram, vt ad propoſitum nõſtri thematis faciat, adeò quod *Præſ. de Franch.* in caſu per eũ allegato, optimè concludit proditionem ipſam cauſari ab homine, qui ſub colore amicitiæ offendit, nec in hoc erit contra armaturam inueſtigandum, dùm vitium in animo malè agentis conſiſtet, ſed benè ad propoſitum *Foller.* benè aſſerentis tale genus eſſe proditorium in ſe dicit benè, non quod delictum faciat proditorium per tale genus armorum, ſed per voluntatem exercentis illud, quapropter ſclopũ eſt in effectu proditorũ ex eius proprietate, cum multoties ex ſe, vel aliqua occaſione caſu inopinato ſtrepitat, ità vt multoties euenire ſolet, & ſic caſualitèr homines interficere, aut vulnerari vlla præcedente preparatione non mirũ ſi in ſe ſit periculoſũ, quod ceſſat in alijs armis, ſed hodiè hoc eſt abſolutiſſimum, & declaratum per *Reg. Pragm.* 3. *de ictu ſcoppicti*, qua fuit pronuntiatum tale genus armorum eſſe proditorium, & delinquentes cum illis proditionem committere.

Hoc igitur premiſſo in caſu iſto occurſo ante *d. Prag.* editionẽ concludi videbatur, quàmuis peccaſſe videatur inquiſitus in aſportatione talis ſcoppicti; & in illius detentione, cum igitur tale delictũ reperiebatur commiſſum de nocte, quo tempore inquiſitus dormiebat, & adhibita diligentia ſcoppictũ poſuit iuxtà ſe in cortilio domus dubitando ob timorem eius inimicorũ, indè occiſus ianuam aperiendo, adiens lectulum inquiſiti ſcoppictum in manibus accipiẽdo faciliùs in genere illius poterat inauertentèr ſtrepitare in manibus, & ſucceſſiuè id caſu contingit

præter

præter mentē ipſius, & dato quod è ſomno exurgens inquiſitus ad rumorem accipientis credens eſſe inimicum, vel aliū vim feciſſet in retinendo ſcoppictum, & in tali actu ſtrepitaſſet, ceſſabat animus occidendi, licet inaduertentèr caſus euenerat præter mentem omniū, vndè redebatur tale homicidium fuiſſe caſualitèr euentum, ad quod extat particularis de-
26 ciſio *text. in cap. lator, de homicid.* ibi habetur, quod homicidiū caſuale non impu-
27 tatur ei, qui non fuit in culpa per exemplum ibi traditū, & ſucceſſiuè videbatur pœna in tali caſu ceſſare ceſſante animo delinquendi, vt per *Iul. Clar. in* §. *homicidiū, num.* 2 & in ſpecie dixit *Carrer. in pract. cri-*
28 *min pag.* 237. *num.* 155. quod in homicidio conſanguinei præſumitur caſuale, non doloſè commiſſo, quem citat *Gracch. ad Clarum vbi ſupra, verſ. exemplum*, & homici-
29 dium præſumitur potiùs caſu commiſsū, & fortuito, quam data opera, *Menoch. de præſumpt. lib.* 5. *præſumpt.* 2. *num.* 29. at in caſu enarrato magis non tantùm dolus ceſſare videbatur attenta duplicata conſan-
30 guinitate, dùm occiſus erat ſocer inquiſiti, qui loco patris habetur, *Magon. deciſ. Lucenſ.* 74 *ſub num* 14. & ità cognatus per intermediam perſonam ſororis inquiſiti, vxoris occiſi, & ſic ceſſante inimicitia, attentis prædictis, ex quo alia inditia erāt remota, quibus non erat inſiſtendum, & conſequētèr principalitèr ceſſabat pœna, ceſſante dolo, fuit abſolutus ſuper nouis inditijs, etenim tortura etiam ceſſabat, nàm ſi cauſa extaret, nulli dubium erat, quin ſubijci debuerat torturæ priùs, nec prætextu depoſitionum prædictarū con-
31 demnari, cum non erat factum domeſticum, ſicut adulterium, & furtum, ſed longè extraneum, quod poterat etiam per alios probari, iuxtà deciſa per *Franch. deciſ.* 138. quo fit, vt cum fuerat homicidiū caſuale, quod propriè non eſt homicidiū, inquit *Godoffr. à Bauo in praxi crim* §. *homicidium, num.* 38. meritò vlla pœna plecti.

SVMMARIVM.

1 *Argumenta probabilia ſufficiunt ad condemnandum in crimine aſſaſſinii.*
2 *Delictum aſſaſſinii ceſſat ceſſante conuentione.*
3 *Promiſſio facta in crimine aſſaſſinij debet acceptari.*
4 *Oblatio pecuniæ in aſſaſſinio non ſufficit, quod ſit probata, aliàs non diceretur aſſaſſinium.*
5 *Aliud eſt polliceri, aliud promittere, aliud ſtipulari.*
6 *Qualitas extrinſeca non præſumitur, niſi verificetur.*
7 *Qualitas aſſaſſinii probanda erit per illū, qui dicit illum interueniſſe.*
8 *Aſſaſſinium commiſſi an dicatur per principalem mandantem, ſed per mandatarium nolentem exequi.*
9 *Mandatario aſſaſſinij nil creditur contra mandantem, etiam quod aſſerat noluiſſe acceptare mandatum, neq; facit inditium, num.* 10.
11 *Confeſſio mandatarij an afficiat mandantem, & quando.*
12 *Ordinatio ſola non ſufficit, ſeù tractatus ad occidendum, niſi deuentum fuerit ad actum aliquem.*
13 *Hodie de generali cōſuetudine Italiæ non punitur affectus, niſi ſequutus effectu.*
14 *Mandatarius quando confiteretur delictum, & nominaret mandantē, vel per teſtes, tunc procederetur contra mandantem.*
15 *Confeſſio mandatarij contra mandantem non facit inditium, niſi ad inſtructionem.*

ARGVMENTVM.

Aſſaſſinium an ex conqueſtu mandatarij probetur, non conſtito de conuentione pecuniæ, neq; de acceptatione mandati.

CASVS LV.

AD querelam cuiuſdam Fornarij fuit capta informatio per Curiam Ciuitatis Caſtri Maris de Stabia de tentato aſſaſſinio, & per informationem deſuper captam conſtabat per depoſitionem mandatarij, & eius vxoris, & aliorum de conqueſtu mandatarij, qui depoſuerat prędictum inquiſitum promiſiſſe ducatos vigintiquinque, vt ipſe mandatarius certa die occidiſſet prędictum querulantē, & hoc inuidia fretus, vt ſolus in arte remāſiſſet, vndè dubitari contingit, ꝙ poſtquā probationes integrę non aderant in hoc delicto ob ſui enormitatem etiam proba-
1 bilia argumenta ſufficiebant ad condemnandum, vt per *Iul. Clarum in* § *aſſaſſinium, nu.* 5. poſt *Camp. in cap. frequens, ſub nu.* 68. *in addit. Farinac. conſ.* 99. *nu.* 3. *tom.* 1. *& conſ.* 10. *in addit. lit. E.* nihilominus poterat procedi ad punitionem talis delicti attentati, quapropter principalitèr intuendum erat de promiſſione pecuniæ, & quomodò verſabatur, nàm in caſu iſto & ſi fuiſſet dumtaxàt

taxat promiſſa pecunia in eam cauſā,non
tamen apparebat fuiſſe conuentū in ſpe-
cie,vt acceptaretur à mandatario,quoniā
ex eius depoſitione non conſtabat con-
ſenſiſſe tali delicto, ſed potius conquere-
batur,& proindè dùm ceſſabat cōuentio,
ceſſare debebat tale delictū, vt ità in ſpe-
2 cie tradit *Camp. vbi ſupra num. 72* aſſaſſinij
crimen non dicitur commiſſum ex ſim-
plici obligatione pecuniæ oblatæ alteri
vt occidat, ſeù promiſiſſe, ſed requiri-
3 tur, quod fuerit talis obligatio, ſeù pro-
miſſio acceptata,poſt *Gram. voto 11. nu. 19*
latè *Farinac. conſ. crim. 10. tom. 1. per totum*,
ibiq; *Addentes Giurba conſ. 41. num. 10. conſ.*
20. num. 24. & conſ. 7. num. 1. Caball. de omni
gener. homic. num. 472. ſicq; in hoc delicto
4 non ſufficit fuiſſe probatam oblatam eſſe
pecuniam pro maleficio committendo,
Farinac. d. conſ. 10. num. 27. & ſeq. ſed neceſ-
sè erit probari conuentionem habitam
de committendo homicidium, & quod
mandans promittat pecuniam, & indè
mandatarius aſſaſſinus acceptet, aliàs nō
diceretur aſſaſſinum, *Farin. d. conſ. 10.* nàm
5 aliud eſt polliceri,aliud promittere,aliud
ſtipulari,ad quod citat *ibi Camp.* nonnul-
los DD. ità tenentes ſubdens, cum iſta
6 ſit qualitas extrinſeca nō præſumitur, niſi
verificetur,vndè benè *Farinac. d. conſ. 10. nu.*
17. & 23. dixit, quod aſſaſſinij qualitas
transformat homicidium in aliam ſpe-
7 ciem,& propterea aſſaſſinij qualitas pro-
banda erit per eum,qui dicit illam inter-
ueniſſe,*vt ſubdit num. 37.* quæ ſiquidē qua-
litas probatur probabilibus argumentis,
vt ibi Add. lit. E. at cum iſta conuentio, &
acceptatio ceſſabant, conſequentèr deli-
ctum ceſſare debuerat, licet hoc non ſte-
tiſſet per mandantem, ſed per mandata-
rium,qui noluit actum perficere,& in hoc
particulari *ibidem Camp. ſub num. 68. ver.*
ſecundus caſus eſt, ponit quæſtionem quan-
8 do aliquis cogitauit, ordinauit, vel man-
dauit vt committeretur aſſaſſinium, ſed
non perfecit,quia noluit,& ſe pœnituit,vel
mandatarius exequi noluit,prout erat ca-
ſus iſte, non fuit deuentum ad aliquem
actum de per ſe ordinatum ad factum, &
tunc non punitur de aſſaſſinio,ſed ratio-
ne mandati punitur pœna extraordina-
ria,vt ibi per eum,at in caſu iſto non ple-
nè conſtabat de tractatu, niſi ex depoſi-
9 tione ipſius mandatarij, mandatario aſ-
ſerto nihil creditur contra mandantem,
etiā quod aſſerat noluiſſe acceptare man-
datum, *Farinac. conſ. 182. num. 28. tom 2.* &
10 mandatarij depoſitio dicētis ſe ab aliquo
requiſitum ad occidendum aliquem, &
noluiſſe mandatum acceptare, non facit
inditium ad torturā, *idem conſ. 192. nu. 22.*
eod. vol. & conſ. 99. num 67. tom. 1. & in for-
11 tiori caſu DD. referunt, confeſſionem
mandatarij non afficere mandantem niſi
concurrentibus alijs adminiculis,& indi-
tijs,prout *ibi Camp. ſub eod. num. 68. col. 2.*
verſ. contrariam opinionem optimè concludit,
quæ ſiquidèm omnia ceſſabant in iſto ca-
ſu, & propterea in atrocioribus crimini-
12 bus ſola ordinatio, ſeù tractatus non pu-
nitur, niſi fuerit deuentum ad aliquem
actum, *vt ibi Camp. num. præallegato verſ. ſecun-*
dus caſus concludit, ſubdens hodie de gene-
13 rali Conſuetudine Italiæ nō punitur af-
fectus, niſi ſequatur effectus, fuit de-
nium iſte inquiſitus liberatus in forma
ſuper nouis inditijs de menſe Octobris
1609. nàm tūnc contra ipsū procedi po-
14 terat quando mandatarius confiteretur
delictum, & nominaret mandantem, aut
per teſtes,ex multis probat *Muta in prag.*
15 *Siciliæ tit. 41. nu. 99.* & talis confeſſio man-
datarij contra mandantem non facit in-
ditium niſi ad inſtructionem, *Farinac. conſ.*
182. num. 18. conſ. 152. num. 19. tom. 2. & conſ.
crim. 19. nu. 18. tom. 1. vbi *Addit. lit. R. Camp.*
in cap. frequens, num. 64. vbi plura dixit.

S V M M A R I V M.

1 *Vim vi licet repellere.*
2 *Defenſio qualibet eſt de iure naturæ, quæ tolli non poteſt.*
3 *Defendere ſe cuique,& bona permiſſum eſt.*
4 *Defenſio debet eſſe cum moderamine inculpatæ tutelæ, modum defenſionis cum non ſeruarē, cum poſſit euadere mauult reſiſtere.*
5 *Vis erit propulſanda, non fugienda.*
6 *Modus, atquè exceſſus in defenſione in tribus conſiſtit.*
7 *Defenſio cum armis non eſt iuſta cum armis aduerſus verba iniurioſa.*
8 *Armorum appellatione etiam lapides continentur.*
9 *Percutienti cum lapide, non irrogatur pœna, & quando num. 10.*
11 *Maiori pœna punitur percutiens cum lapide, quam gladio.*
12 *Pœna extraordinaria puniri debet percutiens cum armis indefenſa.*
13 Contit. Si quis aliquem *qualitèr erit intelligenda.*
14 *Excedēs modum tutelæ inculpatæ punitur extra ordinem.*
15 *Defenſio fieri debet incontinenti non ex interuallo.*

16 *Moderata defenſio quando dicatur.*
17 *Punitur de exceſſu tantùm quando modum in defendendo exceſſerit, & qua pœna, nu.*18.
19 *Intereſſe partis oritur, & actio in factum ex exceſſu in defendendo.*
20 *Vulnerans aliquem cum culpa leui tenetur ſoluere expenſas æquales.*
21 *Vulnerans aliquem tenetur ad æſtimationem operarum amiſſarum, & aliorum.*
22 *Vulnerans aliquem pluribus ictibus cenſetur feciſſe ad vindictam.*

ARGVMENTVM.

Vulnerans aliquem lapide in rixa, an teneatur pro exceſſu moderaminis tutelæ ad expenſas, & alia.

CASVS LVI.

HAbita rixa inter certas perſonas cũ
pugnis ad inuicem in Ciuitate Ca-
ſtri Maris de Stabia, auctor rixæ cũ
ſe vidiſſet ab alio corrixante ſuffocari, &
alia ſibi inferri grauamina ſuperueniente
alio fratre, ſimilitèr in auxiliũ fratris re-
currente, nequiuerat ſe alitèr defendere
niſi arrepto lapide in capud rixãtis intu-
liſſet, ob quod periculosè vulnerauit, cum
indè ſanus effectus eſſet vulneratus, & in
limine expeditionis cauſa reperiretur,
pars offenſa inſtabat pro intereſſe paſſo,
paritèrq; Curiæ coadiutor pro pœna, pro
inquiſito dicebatur in facto fuiſſe rixam
ſimplicem habitam cum duobus, & non
poterat alitèr ſe defendere cũ eſſet quaſi
ſenex accepto lapide, intulit in capud ri-
xantis, poſtmodũ cum baculo proſequu-
tus fuit, & dùm hæc omnia fuiſſent geſta
in actu rixæ, nec ad pœnam, nec ad partis
intereſſe teneri videbatur, cùm vim vi re-
pellere liceat, *l. vt vim, ff. de iuſtit. & iure, cap. ſi verò, il primo, §. ſi verò, de ſentent. excom.*
1 defendere ſe, & vim vi repellere omnes
leges, omniaq; iura permictunt, *Farin. conſil.* 35. *num.* 11. *tom.* 1. latiſſimè *Georg. Obrect. in tract. de defenſ. neceſſ. cap.* 4. *per totum.*

Quapropter in hac re tàm pro Curiæ
coadiutore, quàm parte intereſſata, plura
conſideranda erant, nàm quàmuis defen-
2 ſio ſit de iure naturæ, quæ tolli nõ poteſt,
Afflict. in Conſtit. Iuſtitiarij non per calendas,
3 *poſt num.* 2. & defendere ſe cuiq; & bona
permiſſum ſit, idem *Afflict. in Conſtit. Pacis*
4 *cultum, poſt num.* 50. adhùc tamen talis de-
fenſio debet eſſe moderata, hoc eſt cum
moderamine inculpatæ tutelæ, vt omnes
DD. cõcludunt vbi ſupra, modum defen-
ſionis eum nõ ſeruare, DD. quoq; dicunt,
qui cum poſſit euadere mauult reſiſtere,
vt inquit *Obrect. d. tract. cap.* 10. *num.* 9. con-
trariam tamen ſententiam probandam
5 aſſequitur, nempè vim eſſe propulſandã,
non fugiendam *num.* 19. vbi *num.* 11. aſſe-
rit, quod hæc contraria ſententia certo
iure confirmatur, alitèr moderamine tu-
telæ exceſſo teneretur inquiſitus, talis igi-
6 tur modus, & exceſſus, in tribus potiſſi-
mum conſiſtere videtur, ſcilicet in modo,
tempore, & cauſa, vt colligit *Iul. Clar. in d. §. homicidium, num.* 27. ſed meliùs id expli-
cando ſuadet *Afflict. d. Conſtit. Pacis cultum, num.* 51. annuens defenſionem ipſam mo-
deratam, & vetam eſſe ex tribus conclu-
ſionibus indè ſumptis, latiſſimè *Obrect. d. tract. cap.* 10. *per totum*, Primò requiritur,
quod in defenſione requiratur factorum
qualitas, vt aggreſſus ſine armis non poſ-
7 ſit ſe defendere cum armis, defenſio enim
licita non eſt cum armis aduerſus verba
iniurioſa, ſeù percuſſione cum baſtone,
Gram. decif. 98. *nu.* 1. & in caſu iſto hoc rea-
litèr non erat tale moderamen, eo quia
iſte inquiſitus, qui cauſam dedit rixæ ex
receptione ſuffocationis, & aliorum ge-
ſtorum lapidem aſſumẽdo percuſſerat ri-
xantem in capite, & ſic cernitur hũc mo-
dum exceſſum, nàm armorum appellatio-
8 ne, & lapides continentur, *l. armorum, ff. de verb. ſignif. Io. Petr. Mollegn. de appell. vtriuſq; iur. extenſ. lit. A. nu.* 95. *Carau. d. ritu* 68. *nu.* 4.
Muta in prãgm. Sicil tit. 41. *num.* 67. & in hac
re erit inueſtigandum, quãdo lapides ap-
pellatione armorum contineantur, ità vt
iuxtà formã ſtatuti inquiſitus puniri de-
beat, ſicut extat in hoc Regno, in quo di-
ſpoſitum eſt per *cap. Regni qui cum ronca*,
9 quod percutientes cum lapide, non irro-
gatur talis pœna, vt notat ibidem *Camp. num.* 3. *& in cap. vt inter ſubiectos, num.* 21. &
proindè ſi loquamur in materia prohibi-
tiua aſportationis armorum, in tali caſu
10 non continentur lapides appellatione
armorum, iuxtà *Conſt. Regni Intentionis noſtræ*, & ibi *Andr. col.* 4. *verſ. non autem continetur*, per quam *Conſtit.* dicit *Camp. in d. cap. qui cum ronca, num.* 4. eſſe in hoc correctum
ius commune, ſed quando tractatur de
puniendo, tùnc armorũ appellatione con-
tinentur lapides vt in vi publica, ſingula-
ritèr *Afflict.* ponderat *in d. Conſtit. Intentio-*

11 *nis*

Digitized by Google

11 *nis noſtra, num.*12. imò maiori puniri de-
bet ille, qui percuſſit aliquẽ cum lapide,
quam cum gladio, vt notat *Marin. de Ca-
ramanico in Conſtit. Si quis aliquem, in princ.* &
ità puniri veniebat iſte inquiſitus exce-
12 dendo modum in vendicando, percutiē-
do cum lapide, non tamen pœna ordina-
ria ſtatuti punientis percutientes cum
armis pœna manus, ſed extraordinaria, vt
ſingulariter *Andr. in d. Conſtit. Si quis aliquẽ,*
13 *in princ.* notat, nàm verba *Conſtitut.* intelli-
genda ſunt propriè de armis in genere
ſpecificata in *d. cap. qui cum ronca,* nec alitèr
facienda erit extenſio de re ad rem in cri-
14 minalibus, ſicq; excedens modum tutelæ
inculpatæ, vel defenſionem punitur tantũ
extra ordinem, ex *Salam. in d. l. vt vim, nu.*
10. *&* 11. probat *Bellon. in tract. de poteſt. eo-
rum, quæ in contin. fiunt, lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 8.

15 Secunda concluſio eſt, quæ in iſta de-
fenſione concurrit eſt, vt fiat incontinen-
ti, non ex interuallo; nàm defenſio cor-
poris ſtatim debet fieri verum etiam ex
interuallo, ex *Farin.* probat *Bellon. vbi ſu-
pra num.* 6. quod fuit obſeruatum in præ-
dicto caſu.

16 Tertia concluſio eſt, quod moderata
defenſio ſit talis quantum oportuit, ſub-
dens ex mente *Bart.* quod tùnc dicitur
moderata defenſio quando alitèr nõ po-
teſt euadi, & ſic æqualis defenſio cum nõ
poteſt euadi, quin tu recipias offenſiones,
& ideò in hoc moderamine debet conſi-
derari qualitas perſonæ, vt ſi fortis, & ma-
gnus homo cũ pugno, vel baculo inſultat
paruum, vel debilem cum armis, tùnc de-
bilis poteſt ſe defendere cum armis, ſin
autem exceſſerit modum in defendendo
punitur de exceſſu tantùm, & ſit mitiùs,
moderamen inculpatæ tutelæ excedens
non tantùm ex præpoſito, ſed in rixa non
17 dicitur incurriſſe in aliquam pœnam,
Gram. conſ. crim. 56. *num.* 7. quàmuis hoc ſit
relictum arbitrio Iudicis, vt inquit *Caball.
reſolut. crim. caſu* 248. *num.* 35.

In facto autẽ enarrato quàmuis inqui-
ſitus eſſet quaſi ſenex, erat tamen aliquan-
tulum robuſtus, & reliqui rixantes robu-
ſtiores iuuenes, non tamen erat tanta dif-
ferentia perſonarũ, ſed tantùm in ſuper-
fluitate, nàm erant duo contra inquiſitũ,
quo caſu facit illud vulgatum, nec Hercu-
les contra duos, & propterea cum inſpe-
xiſſet à duobus moleſtari, & opprettari
accepto lapide percuſſit aduerſarium ri-
xantem, poſtmodũ accepto baculo inſe-
quutus fuit vulneratum, non enim pote-
rat negari quin adeſſet exceſſus in vendi-
18 cando, & proindè mitiùs puniendus pœ-
na exulari, vt in ſimili concludit *Gram.
d. deciſ.* 98.

19 Cumquè in condemnatione corporali
inſit intereſſe, nàm ex ea oritur actio in
factũ ad intereſſe, vt latiùs cumular *Præſ.
de Franch deciſ.* 460. loquens in homicidia-
rio, qui ad ſingulas expenſas aſtringitur,
ſed præſertim in vulnerato habemus de-
ciſionem particularẽ *Affl. in Conſt. Qui de
alto, num.* 6. vbi concludit, quod vulnerans
20 aliquem cum culpa leui, vel leuiſſima te-
netur ſoluere expenſas vulnerato in ali-
mentis, medicinis, Medicis, & operarum,
ſecus ſi vulnus fuerit caſualis factus ſine
culpa, tùnc non tenetur ad expenſas per
iura ab ipſo allegata, & vltra eum *Plotus
de in litem iurando* §. 12. *num.* 10. Inquit, vul-
21 nerans etiam aliquem, vel offendens ali-
cui cum armis, vel baculo, aut lapide, ſeù
pugnis, vel alio modo, ſiuè in rixa, vel alio
modo, etiam quod vulneratus, aut offen-
ſus non moriatur, tenetur non ſolùm ad
expenſas curationis tàm reſpectu medi-
corum, quàm medicinarum ſeruitutum
infirmi, & aliarum expenſarum curatio-
nis, verum etiam tenetur ad æſtimationẽ
operarum amiſſarum pro temporibus, &
diebus, quibus vulneratus, vel offenſus
ſtetit in lecto, vel etiam extra lectum, ſed
propterea ipſam offenſionem, vel vulnus
operari non potuit, per *text. in cap.* 1. vbi
Abb. num. 1 *de iniurijs*, ac alios ibi citatos
DD. Actius in tract. de infirmit. par. 1. *rub.* 48.
num. 21. *Farin. de homicid. quæſt.* 119. *nu.* 115.
& ſeq. Caball. vbi ſupra, in hac cauſa non
caſualitèr fuerat vulnus illatum, ſed præ-
cedenti culpa; nàm teſtes depoſuerant
vidiſſe inquiſitum lapidem accipere, &
pluries dare ſupra capud illius, quo caſu
22 vulnerans aliquem pluribus ictibus cen-
ſetur feciſſe ad vindictam, *Farinac. conſil.
crimin.* 35. *num.* 33. *in fine*, vndè negari non
poterat, quod culpa aberat, ſed inerat, &
ſic fuit condemnatus ad intereſſe partis.
die 20. Nouembris 1609. Caſtri Maris.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio delicti probari debet per idoneos te-
ſtes omni exceptione maiores.*
2 *Confeſſio probatur per binos teſtes.*
3 *Confeſſio probata per teſtes an ſit ſufficiens ad
condemnandum, niſi concurrant illa requiſita
per DD. tradita, num.* 4.
5 *Confeſſio extraiudicialis per teſtes probata
abſq; partis præſentia, an faciat inditium ad
torturam.*

6 *Confeſſio extraiudicialis neceſsè erit, vt ſit veroſimilis.*
7 *Furti tenetur ſocius, qui dolo malo rem communem amouet, vel ad aliũ vſum vtitur auferendo commoditatem vtendi ſocio.*
8 *Confeſſus debet in confeſſione perſeuerare.*
9 *Confeſſio extraiudicialis probata per teſtes, an faciat inditium ad torturam.*
10 *Tortura eſt remedium ſubſidiarium.*
11 *Tortura dari non poteſt inditiis non præcedentibus.*
12 *Torqueri nemo poteſt ſine inditiis.*
13 *Confeſſio extraiudicialis non facit plenam probationem.*
14 *Inditium vnicum ſufficit ad torturam.*
15 *Inditia plura exiguntur pro tortura inferenda ſaltim duo.*
16 *Tortura inferri non poteſt niſi præcedentibus inditiis.*
17 *Confeſſio extraiudicialis an pœnam meretur.*
18 *Cõfeſſio extraiudicialis in ſe ſemiplenam probationem facit.*
19 *Confeſſio extraiudicialis non eſt ſufficiens ad probationem delicti.*
20 *Cõfeſſio extraiudicialis tàm in ciuilibus, quàm in criminales nil operatur, & quando.*
21 *Confeſſus poteſt extra ordinem puniri tanquã de delicto glorians.*
22 *Confeſſio extraiudicialis pœna extraordinaria plectitur.*
23 *Confeſſio extraiudicialis connumeratur inter inditia indubitata.*
24 *Confeſſio extraiudicialis ſufficiens eſt ad torquendum, & condemnandum, & qualitèr, num. 26.*
25 *Inditium vnicum indubitatum ſufficiens eſt ad condemnandum.*
27 *Confeſſio extraiudicialis facta ad interrogationem partis præſentis, & acceptãtis, plenè probat.*
28 *Confeſſio extraiudicialis facta parte abſente nõ facit inditium. ſed ſemiplenè probat.*
29 *Socius alium ſocium de dolo, & frande, vel culpa poteſt conuenire.*
30 *Actio pro ſocio durat durante ſocietate.*
31 *Socius qui emit clàm in fraudem ſocietatis nomine proprio debet communicare.*
32 *Socius ſi pecuniam communem in ſuos vſus conuertit, tenetur ad vſuras commodi percepti compenſatiuas.*
33 *Socius accipiẽs pecunias poſt mortem ſocij, vel vel cum viderit eum in extremis, non cenſetur acceptaſſe, vel quia erat creditor, vel eſſet ſibi cautum pro negotiis ſocietatis.*
34 *Socius accipiens pecunias poſt mortem ſocij tenetur reſtituere. & punitur criminalitèr.*

ARGVMENTVM.

Confeſſio extraiudicialis ſocij probata per binos teſtes an ſufficiens ſit ad condemnandũ conſocium pro furto commiſſo in ſocietate.

CASVS LVII.

FErdinandus Longobardus cum reperiretur inquiſitus de furto per Curiã Caſtri Maris de Stabia verificato ex eius confeſſione extraiudiciali per duos teſtes conteſtes de loco, & tempore, dubitari contingit quid operari potuiſſet iſta confeſſio contra ipſum, & ſi rectè proba-
1 ta ſit per teſtes idoneos, ac omni exceptione maiores, *Farinac. conſ. crim. 60. nu. 43.*
2 *tom 1.* & quod probari poſſit per binos teſtes, idem *Farin. conſ. crim. 40. num. 34. eodem volum. & conſ. 60. & conſ. 130. num. 36. tom. 2. conſ. 182. num. 3. conſ. 193. num. 18. 38. & 47.* poſt *Foller. in praxi rubr. & ſi confitebuntur, par. 2. num. 1. Iul. Cartar. deciſ. 60. num. 7. & deciſ. 63 num. 10.*

3 Data tali probatione, non erit ſufficiẽs ad condemnandum, *idem Farinac. d. conſ. 182. num. 4. & d. conſ. 80. num. 56. in fine, Iul. Cartar d deciſ. 60. num. 8.*

4 Niſi concurrant illa quatuor requiſita relata per *Foller. vbi ſupra num. 22. & Menoch. de præſumpt lib. 1. quæſt. 89. nu. 16.* quos probat *idem Farinac. conſ. crim. 193. nu. 38.*

Et tunc plenè probari dixit *Foller. vbi ſupra num. 31.* concurrẽtibus dictis requiſitis, putà partis præſẽtia, & cauſæ expreſſio, & loci.

5 Et ſi benè in hac confeſſione non aderat partis præſentia, quàmuis probata per binos teſtes, adhùc inditium facere poterat ad torturam, *Foller. vbi ſupra num. 27. Perſius conſ. crim. 18. nu. 7. Godofred. à Bano in praxi crim. S. confeſſio, num. 20.*

6 Concurrente veriſimilitudine, exigitur etiam quod ſit veriſimilis, inquit *Franc. Caſon. de indit. num. 1. Blanc. eod. tract. nu. 206.* cum ipſa veriſimilitudinẽ habere debet, *Blanc. vbi ſupra num. 207.* poſt *Foller. vbi ſupra num. 5. Perſius conſ. crim. 44. num. 16.*

Et de hac veriſimilitude clariſſimè liquere videbatur, dùm iſte inquiſitus inſi-
7 mul cum querulante ſocietatem contraxerant, & ſe iactauerat lucraſſe inſcio ſocio certam ſummam pecuniarum, nàm

furti

furti tenetur qui dolo malo rem commu-
nem amouit, ſicut qui re cõmuni ad aliũ
vsũ quam deſtinatũ vtitur,& ſocio auſert
commoditatem vtendi parte ſua,ex *Bart.*
probat *Alex.Trombet.de ſociet.cap.vlt n.*13.
8 Et non tantùm ſufficit eſſe veriſimilis,
ſed etiam exigitur vt confeſſus in ea per-
ſeuerare cogatur, *Brunus de indit. 1 quaſt.*1.
num. 4. *Blanc eod.tract.nu.*36. *Almont.Ciaz.*
*in tract.de confeſſ.rei contra fiſcum cap.*4. *nu.*6.
*Hector de Guido in tract.de confeſſ.par.*3.*cap.*2.
*num.*89.
9 Ijs igitur præſuppoſitis infertur ad quæ-
ſtionem, ſi talis cõfeſſio faciat inditiũ ad
torturã, & quàmuis DD. cõmunitèr con-
cludant affirmatiuè *Caſon de tormen.nu.*1.
Paul.Grillan. de relaxat. carcer. tit de ſent. &
*pen. execut. quaſt.*2. *num.*4. *Foller vbi ſupra*
*num.*2. *Iul.Clar.lib.*5. § *fin.quaſt* 19.*verſ.vl-*
timo non eſt, cum alijs apud *Giurb. conſ* 87.
*num.*10.*& Vincent.Mantin.in tract.de confeſſ.*
*cap.*2 *num.*8 24.*&* 25.*& cap* 3.*art.*2.*nu.*1.
10 Nihilominus qnia tortura eſt remediũ
ſubſidiarium, & tunc militat quando ve-
ritas alitèr haberi non poteſt, ideò datur
in ſubſidium, *Gram. conſ crim.*1.*num.*2. *&*
*conſ.*12. *num.*23. & non datur niſi in defe-
ctum probationum, *Farinac.conſ.*65.*nu.*33.
vbi *Additio lit.N. Coſta de remed. ſubſid. re-*
*med.*26 *Iul.Cartar.deciſ.*94.*nu.*145. *Scialoya*
*in praxi torquendi reos cap.*1.*num.*4.*& ſeq. &*
*cap.*14 *num.*23.
11 Benè verùm eſt,quod tortura dari non
poteſt inditijs non præcedentibus, *Foller.*
d.praxi, rubr.dentur capitula quod ſuffoc.vxor.
*nu.*58. *Afflict in Conſtit In quaſtionibus,nu.*12.
& in Conſtit. Monarchiam, ſub num 3. *Farin.*
*conſ crim.*16. *num.*21 *tom.*1.*& conſ.*20.*nu.*8.
Iul.Clar.§ *fin.quaſt.*64.*num.*9.*Scialoya d.pra-*
*xi cap.*3.*num.*2.*& cap.*14.*num.*3. *Farinac.de*
*indit.& tortur.quaſt.*47.*num.*2.
12 Ec torqueri nemo poteſt ſine inditijs,
*Farinac.conſ.*99.*num.*23.*tom.*1.
13 Cum igitur talis confeſſio extraiudi-
cialis non faciat plenam probationem,
ſed tantùm inditium, *Farinac.conſ.*70. *nu.*
44 *tom.*
14 Conſequens erit videre, ſi hoc vnicum
inditium ſufficiẽs eſſet ad torturam, nàm
per ea,quę deduxit *Iul.Clar.in d.*§.*fin.q.*64.
*num.*14.quod ſufficiat vnicum inditium
ad torturam inferendam, adhùc tamen
ibidem probat plura inditia eſſe concur-
renda, *Natta conſ.*42.*num.*6.cum alijs apud
*Farinac.in praxi de indit.& tortur.quaſt.*37.*à*
num. 43. vbi declarat *Iuly Clari* opinionẽ
num.43.
15 Saltim duo inditia,ex *Gloſ.in l.fin. C.fa-*
*mil.erciſc.*probat *Campeg.in cap.frequens,ſub*
*num.*64.*& Farin. vbi ſupra*, vt per *Afflict. in*
*d. Conſtit.Monomachiam, num.*4. & inditia
duo leuia, faciunt vnum graue ſufficiens
ad torturam, *Farinac.conſ.crim.*5 *num.*103.
tomo 1.
16 Quocirca ob inditiorum defectum ad
torturã deueniri non poterat,ex quo tor-
tura inferri non poteſt,non legitimis præ-
cedentibus inditijs, *Farin.in eius praxi cri-*
*min.quaſt.*37.*num.*1.*& ſeq.*
Reſtabat videre qua nàm probationem
talis cõfeſſio faciebat, ſi locus pœnę ineſ-
ſet,reſpondet *Grillan.vbi ſupra*, quod con-
17 feſſio extraiudicialis non facit notoriũ.
nec etiam plenam probationem, ex qua
condemnatio ſequi potuiſſet, ſed ſolum
18 ad torturæ inditium, itaq; in ſe ſemiple-
nam probationem facit, *Blanc. vbi ſupra*
*num.*205.*Farinac.conſ* 89.*num.*1.*tom.*2.
19 Itaq; non erit ſufficiens ad probationẽ
delicti, *Iul.Clar. d.*§.*fin. q.*55.*in princ.* hinc
Carau. in ritu 235.*num.*17.concludit,quod
20 confeſſio extraiudicialis in ciuilibus, &
in criminalibus nihil operatur, & licet in
certis caſibus recitatis per *Foller. vbi ſup.*
*num.*26.37.*&* 38.plenam faciat probatio-
nem,ceſſare videtur in caſu iſto,quocirca
cum non ſufficiat ad condemnandũ ipſa,
ſed ſolùm ad torquendum, & tortura ex
ſupra allegatis inferri non poterat,tamen
21 confitens.poteſt extra ordinẽ puniri tan-
quàm de delicto glorians, *Franc.Caſon. de*
*torment.num.*1.& ſequitur *Iul Clar.* optimè
d.§.*fin.quaſt.*21.*num.*19.& in hoc caſu con-
22 feſſionis extraiudicialis pœna extraor-
dinariè puniri debere,notat *Foller.vbi ſu-*
*pra num.*23.
23 Et ſi dicatur quod confeſſio extraiudi-
cialis connumeretur inter inditia indu-
bitata, *Farinac. conſ. crim.*25.*num.*23. quæ
24 ſufficiens eſſet ad torquendum, *Farinac.*
*d tract de indit.& tortur. quaſt.*37.*num.*47. &
conſequentèr ſufficiat ad condemnandũ,
*Farinac .conſ.crim.*108.*num.*3.*tom.*2.
25 Etiam ſi eſſet vnicum inditium indu-
bitatum ad condemnationem ſufficiens
eſſet, idem *Farinac.conſ.*158.*num.*5.*tom.*2.
26 Hoc ſanè procedere videtur in confeſ-
ſione extraiudiciali facta ad interroga-
tionem partis præſentis, & acceptantis,
tùnc plenè probaret, *Farin.conſ.*12.*nu.*28.
27 *tom.*1.*& conſ.*50.*nu.*10. confeſſio extraiu-
dicialis facta parte præſente, plenè pro-
bat, *Mandell.conſ.*85.*num.*6. cæterum facta
28 parte abſente, non facit inditiũ, *idem con-*
*ſil.*40.*num.*83. ſed ſemiplenè *Mandell.conſ.*
603.*num.*4. ideò non ſufficit ad condem-
nandum,

Digitized by Google

nendum, *Farinac.d.tract.quæſt.32.ſub.nu.16.*
Verùm, quia fuit conſideratū hoc ne-
gotium dependere ex ſocietate cōtracta,
29 quo caſu ſocius alium ſocium de dolo,
fraude, vel culpa commiſſa vult conueni-
re, *Coſta de portione rat.e,quæſt,*154.*nu.*2.nàm
30 tūc durante ſocietate naſcitur actio pro
ſocio, ex *Aret* probat *Trombett.d.tract.cap.*
*vlt. num.*27. vbi ſubiunxit, poſſe ſocium
pro hoc actu ſingulari actionem intenta-
re, quandocunq; ei expedierit, non enim
eo quidèm animo vt diſtrahatur ſocietas,
ſed ſolùm animo calculandi vt videatur,
quomodò negotietur, an pecunia ſtet
otioſa, & an perdatur, vel lucretur hæc il-
31 le, prætereà ſocius, qui emit clam in frau-
dem ſocietatis nomine proprio debet cō-
municare, *Mantic.de tacit.& ambig.lib.6. tit.*
16.*num*,27. vbi alia conſimilia adduxit, &
32 ſocius ſi pecuniam communem in ſuos
vſus conuertat, tenetur ad vſuras cōmodi
percepti compenſatiuas, *Cancer. var.reſol.*
*tom.3.cap.7.nu.*15. & in ſumma ſocius, qui
33 accipit pecunias poſt mortem ſocij, vel
cum viderit eum in extremis, non cenſe-
tur commiſiſſe furtum, vel delictum, ſed
cenſetur accepiſſe, vel quia erat creditor,
vel eſſe ſibi cautum pro negotijs ſocieta-
tis, *Mandell.conſ.*296.*num.*1. vbi *num.*5. ſub-
34 dit, quod ſocius, qui accepit pecunias
poſt mortem ſocij dato, quod indebitè
accepiſſet, & teneretur reſtituere, non ta-
men poteſt puniri criminalitèr, ex quibus
videbatur concludi, quod ſuſpenſa cri-
minalite, ciuilitèr ageretur, & ſic judica-
tum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, iuſtitiam faciat, *quid denotet.*
2 *Papa quibus verbis vſus fuit reſcribendo Regi Carolo in captura Conradini.*
3 *Cognitio criminis læſæ Maieſtatis nunquā cenſetur conceſſa Baroni ex quauis clauſula generali.*
4 *Officiales Baronis ſunt Officiales Regis.*
5 *Subditus Imperatoris committens delictum contra Officialem Papæ, in quod delictum incidit.*
6 *Offenſio facta Officiali Regis, quando dicatur crimen læſæ Maieſtatis.*
7 Andrea de Iſernia *fuit occiſus à quodam Gallo.*
8 *Interfectores Magiſtratuum incidit in crimen læſæ Maieſtatis.*
9 *Offendens Officialem à latere, cui fuit officium aliud iniunctū, an incidat in crimen læſæ Maieſtatis.*
10 *Caſus refertur de Regente M.C. qui occidit Iudicem.*
11 *Officiales Baronum non ſunt verè Officiales Regis.*
12 *Indultus conceſſus omnibus Miniſtris exceptis offendentibus Officiales Regis, an comprehendat Officiales Baronum.*
13 *Crimen læſæ Maieſtatis in indulgentia intelligitur de principale commiſſo in Maieſtate.*
14 *Barones vaſſallorum dicuntur Regij Conſiliarij, & habet iuriſdictionem ciuilem, & criminalem.*
15 *Barones dicuntur perpetui Iudices vaſſallorū.*
16 *Barones dicuntur Reges in Terris inueſtitis.*
17 *Offendentes Barones tenētur crimen læſæ Maieſtatis, nec gaudent generali Indulto, & qualitèr id procedat, refertur.*
18 *Offendentes Officiales Baronum non incurrunt crimen læſæ Maieſtatis, & ſic deciſum.*

ARGVMENTVM.

Indulgentia de homicidio cō-
miſſo per vaſſallum in perſonam
Officialis Baronis cui fuit remiſ-
ſa cauſa vt iuſtitiam faceret, an
iure ſubſiſtat.

CASVS LVIII.

CVM pergerem in Ciuitate Theani
occurrit non modica difficultas
pro exequutione Indulgentiæ factæ
per Ill. Principem Hoſtiliani Domini il-
lius cuidam homicidæ, qui cum reperire-
tur inquiſitus, & carceratus in carceribus
M.C.V. ex parte eiuſdem Domini, fuit pe-
tita remiſſio, & ſic cum obtinuiſſet remiſ-
ſionem dicti ſui vaſſalli per S. C. inquiſiti
de homicidio commiſſo in perſonam cu-
iuſdam Capitanei Liardi eius feudi, fecit
poſt obtentam remiſſionem ei Indulgen-
tiam ſtante partis remiſſione, & cum eſſet
difficultatum in M.C.V. ſi talis Indulgē-
tia ſubſiſtere potuiſſet, dùm remiſſio facta
fuerat, vt iuſtitiam faceret, non autē gra-
tiam, etenim debebat illum iuridicè ex-
1 pedire, ſi locus pœnæ erat, talis enim clau-
ſula nil inducit noui, ſed ſimplicitèr Prin-
cipem aditum ſe referre, dicunt DD. atq;
importare, vt ſeruetur ordo iuris, & cauſæ
veritate comperta ſecundum eam deci-
datur, ex multis probat poſt *Arnon. comment.* 81. *Mari ad Gram. deciſ.*62.*num.*8. &
memini annis elapſis quando meus Con-
ſobrinus

Digitized by Google

ſobrinus Franciſcus Antonius Salinas
V.I.D. officium Iudicatus Regij in Ter-
ra Summæ exercebat, dùm mecum quodã
ſero verba faceret de nonnullis pertinen-
tibus ad dictum officium compertum,
vidi in quadam informatione capta con-
tra quendam fratricidam fuiſſe compoſi-
tum pro tali delicto in ducatis centum,
& dùm perquirerem quo ordine proceſſe-
rat, ex quo Regij Officiales nequeunt de-
licta componere abſq; licentia Excellen-
tiſſimi Proregis, ſeù Collateralis Conſilij
inſpexi memoriale porrectum Suæ Excel-
lentiæ pro dicta compoſitione facienda,
fuiſſe in eo factam prouiſionem, vt ipſa
Curia de iuſtitia prouideret, & per prede-
ceſſorem Iudicem proceſſum fuerat ad
compoſitionem, dicebam talem compo-
ſitionem non inſiſtere, dùm mandatum
fuerat vt de iuſtitia prouideret, non antè
ad compoſitionẽ, de quo conqueſtus fuit
Curiæ coadiutor in Collaterali Conſilio,
& tranſmiſſo proceſſu ad Ill. D. Reg. de
Ponte valdè admiratus fuit de tali com-
poſitione facta contra dictum ordinem,
neſcio quid indè fuit ſubſequutũ ob mei
abſentiam, ſed ad comprobationem præ-
miſſorum adnotanda ſunt verba *Angeli
in l.generaliter, C.de ſecund. nupt. num.*2. di-
2 centis, & nota benè, quod tantùm eſt di-
cere non nego tibi legitimam quantum
concedo, & hoc verbo fuit vſus Papa cũ
Conradinus captus fuit. Reſcriptũ enim
fieri de eo iuſtitiam non negabat, & pro-
pter illa verba tanquàm de mandato, &
auctoritate Pontificis ipſe fuit decapita-
tus, & in eo finiuit inclitiſſimus ſanguis
Sueuiæ; hæc ille.

Difficultas remanſerat in M.C.V. quæ
denegauerat remiſſionem cauſæ dicti in-
quiſiti, prætextu quod dùm fuerat occi-
ſus dictus Capitaneus, erat crimen læſæ
Maieſtatis in quarto capite, de quo non
poterat cognoſcere dictus Ill. Princeps,
3 Baroni nunquàm ex clauſula quãuis ge-
neralis cenſetur commiſſa cognitio cri-
minis læſæ Maieſtatis, *Reg. Sanfelic. deciſ.*
335.*nu.*1. licet poſtmodùm per Sac. Conſ.
fuiſſet conceſſa remiſſio, adhùc tamen
ipſa M.C.V. viſa Indulgentia delicti facta
per eundem Principem obſtare videba-
tur id, quod conceſſum erat, vt iuſtitiam
faceret, non tamen indulgere, eo magis
4 quia Officiales Baronum ſunt Officiales
Regis, inquit *Carau. in ritu* 49. *nu.*7. ſequi-
tur *Præſ. de Franch. deciſ.*413. cũ alijs apud
*Maſtrill. de indultu cap.*36.*num.*13.*& ſeq.*

Et hoc attento nequiuerat hoc agere,
& contra ipſum adduci potuiſſet doctri-
na *Bart.* relata per *Boſſ. in tit. de crim. in læſæ
Maieſtat. ſub num.*108. loquens de ſubdito
5 Imperatoris committente delictum ad-
uerſus Officialem Papæ, quod incide-
rat in tale crimen, cum Imperium depen-
det à Papa, & ſub eius dominio origina-
litèr prouenit, item quia ſubditus feuda-
tarij vti ſubditus primo domini, ſubdit
idem *Boſſ. vbi ſupra num.*102.

Nihilominus contraria opinio ex ſe-
quentibus rationibus fulcita vrgere vide-
6 tur, non obſtante quod dictum eſt de of-
fenſione facta Officiali Regis, nàm intel-
ligitur ſecundum DD. de Officiali, qui
aſſiſtit ad latus corporis Principis, ad *tex.
in l. quiſquis, C. ad leg. Iul. Maieſt.* vt exemplo
7 Andreæ Iserniæ demõſtratur, qui fuit oc-
ciſus à quodam Gallo, de quo per *Parid.
de ſyndic. verſ. excedunt Conſiliarij, in fine, Affl.
in Conſtit. Poſt mundi, num.*49. vbi latè *Butr.
& Capyc. deciſ.*130 *num.*43. & in hoc caſu
ſiuè intuitu officij, ſiuè ex odio priuato
8 fuerit occiſus, adhùc interfectores inci-
dunt in crimen prædictum, probat *Gigans
in ſuo tract. de crim. læſæ Maieſt. lib.*1 *quæſt.*14
per totam, vbi *num.*7. memor eſt de Andrea
Iſerniæ, hinc ſingularitèr dixit *Salic. in d. l.
quiſquis*, allegatus per *Capyc. vbi ſupra, &
9 Boſſ. vbi ſupra num.*9. quod ſi Princeps de
ſuis Collateralibus Conſiliarijs crearet
Præſidem Prouinciæ, vel Capitaneum Ci-
uitatis, non committeret crimen lęſę Ma-
ieſtatis ſecundum illam legem, ſed tan-
quàm in Magiſtratum committentes, qui
illum offenderit, puniret, ex quo tùnc nõ
erat de conſilio re, ſed nomine, licet an-
teà fuiſſet re, & nomine, & tanto magis
ceſſaret hoc crimen, ſi ex odio particula-
10 ri Officialis fuiſſet offenſus, notat *Afflict.
in Conſtit. Eos tantùm, num.* 4. vel in rixa, vt
aliàs contingit inter Regentem M.C.V.
qui occidit Iudicem M.C. in caſu relato
à *Gram. conſ. crim.*29. & tantò minùs pro-
11 cederet in Officialibus Baronalibus, qui
nõ ſunt verè, & propriè Officiales Regis,
vt notant ibidem *Carau. & Præſ. de Franch.*
ibiq; concludunt, quod ſi non ſit mentio
ſpecifica in ſtatutis de eis nunquàm com-
prehenderentur, quocirca ad propoſitum
in generali indultu cõceſſo omnibus Mi-
12 niſtris exceptis offendentibus Officia-
les, & Miniſtros Regis, non comprehen-
duntur offendentes Officiales Baronum,
ità in ſpecie concludit *Foller. in declarat.
ad pragmat. Card. Segunt. col.*8. *verſ. itèm non
intelligitur.*

13 Tantò magis quia crimen lęſæ Maie-
ſtatis

ſtatis in indulgentia. intelligitur de principali cõmiſſo in Maieſtate. *Praſ de Frãch. deciſ.713.num.17.*

14 Et pro coronide aduertendũ eſt, quod Barones vaſſallorũ dicuntur Regij Conſiliarij, & habent iuriſdictionem ciuilem, & criminalem, *Maſtrill. de magiſtrat. lib. 4. cap. 2. num 64. & cap. 13. num. 13. & 56. & cap. 15. num. 9. 20 & 22.*

15 Imò nõ tantùm dicuntur perpetui Iudices ordinarij vaſſallorum, *idem d. cap. 15. num. 3. & 7.* & æquiparantur Præſidibus Prouinciarum, *idem d. cap 18. num. 4* imò

16 dicuntur Reges in ſuis Terris inueſtitis, *Capiblanc. in pragm. 8. par. 1. num. 68. de Baronibus.*

17 Licet ſecundum aliquos DD. Barones offendentes, teneantur crimen leſæ Maieſtatis, nec gaudent in generali Indultu, vt *Maſtrill. d. lib. 4. cap. 15. num. 18 & 21.* contrariũ ex alijs probat *Capiblanc. in prag. 3. num. 42. & ſeq. de Baron.* aſſerentibus procedere in Baronibus non recognoſcentibus Superiorem id procedere, ſed in alijs Baronibus non fuit recepta talis opinio.

18 Quantò magis in offendentibus Officiales Baronum militare videatur, vt non alitèr crimen leſę Maieſtatis dicatur contractum, & ſic deciſum retuli in 3. *par. noſtri compendij ver crimen leſæ Maieſtatis*, quare ex iis concluditur Officiales prędictos non eſſe comprehenſos in Indulgentijs, ob quod offendẽtes, dici poſſint commiſiſſe crimen leſæ Maieſtatis, ſed tantùm eſſe ſimplex delictum, & ſic potuiſſe Principem illi indulgere, proùt fuit exequutum.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtes de viſu repulſati, vniti cum illis de fama, benè probant.*

2 *Repulſa teſtium ob inimicitiam, debet continerè inimicitiam grauiſſimam, ſeù grauem.*

3 *Inimicitiæ magis graues, minus leues teſtibus detrahũnt.*

4 *Cauſa inimicitiæ debet probari maximè contra teſtes.*

5 *Inimicitia capitalis præſumitur inter litigantes.*

6 *Inimicitia capitalis contrahitur quando mouetur lis criminalis tàm reſpectu mouentis, quã illius, qui fuit mota.*

7 *Teſtis admittitur quando inimicitia non eſſet capitalis vel magna, ſed leuis.*

8 *Teſtis ob inimicitiam minus fidem babet, nec facit ſemiplenam probationem, ſed relinquitur arbitrio Iudicis.*

9 *Inimicus repellitur, quamuis inimicitia processerit ex cauſa minus probabili.*

10 *Teſtis, qui contrarium depoſuiſſet in iudicio, ſi illam negaret extra iudicium contra reum an admittatur.*

11 *Dicto extraiudiciali quando erit ſtandum.*

12 *Teſtes reprobati ad condemnandum non ſufficiunt.*

A R G V M E N T V M.

Teſtes deponentes de delicto de viſu ſi fuerint repulſati ex cauſa inimicitiæ, an admictãtur, & quid exiſtentibus alijs teſtibus de fama.

C A S V S XLIX.

REperiebatur in Regia Curia Monopolitana inquiſiti Aſcanius, Marcus Antonius, Cæſar, & Iacobus Tauari ad inſtantiam, & querelam Theodorę Caleprico vxoris Marci Gręci de male tractamẽtis, iniurijs, & verberibus illatis, quod benè duo teſtes de viſu probabant, è conuersò in eorum defenſam produxerunt alios teſtes affirmantes tales teſtes contra eos examinatos eſſe notorios inimicos, & proindè illos eſſe reijciendos, quadere dicebatur, quod licet teſtes deponentes de viſu delicti commiſſi repulſentur, hoc tamẽ procederet ſi adſint alij teſtes de fama delicti contra inquiſitum,

1 nec ſint alitèr repulſati; nam tunc benè probabunt illi de viſu repulſati, vnitis illis de fama, *Gramat. conſ crim. 1. num. 6.* vbi ſubdit poſſe perueniri ad torturam, *idem in conſ. crimin. 33. num. 15.* de quibus omnibus meminit in *deciſ. 11. num. 11.* quem ſequitur alios citãdo *Guazzin. in tract. ad defenſam, tom. 2. defenſ. 28. cap. 9. num. 3.*

Et tales teſtes vltra illos deficiebant in præſenti facto, propter quod deueniendo

2 ad ſubſtantiam repulſæ, vt dùm fuerant repulſati ob inimicitiam, nedum requirebatur, quod inimicitia ſit grauiſſima, vel ſaltim grauis, ità *Gram. deciſ. 85. num. 7. & deciſ. 34 num. 26. Baiard. ad Clar. in §. fin. q. 53.*

3 *num. 9.* nam inimicitię magis graues, minus leues, teſtibus detrahunt, *Imbrian. in tract. de repulſa, conſid. 4. nu. 8. & ſeq.* vbi plura nouiſſimè *Vincent. Ferrar. in tract. de inimicitia, §. 45.* aſſerens *num. 5.* hoc eſſe relictũ arbitrio Iudicis, ſed etiã quod probetur

4 qualitas

4 qualitas inimicitiæ, ſeù qualitas ipſius
inimicitiæ. aliàs non diceretur probata;
imò ſequitur probari fuiſſe commiſſam
cauſam inimicitię, aliàs non repelleretur
teſtis, *idem Gram. deciſ.88. num 6. & d. de-
ciſ.34.num.21.& 22. cum ſeq.* vbi plura *Ba-
iard.ad Clar. d.§ fin. quæſt 24.num.41.& 42.
& quæſt.21. num.115.* vbi dicit ſatis proba-
tam eſſe probata cauſa illius inimicitiæ
contra teſtes, quæ in ſpecie deducenda
eſt, *Imbrian. ibi num.27.*
Aduerſus Iacobũ delle Nuce, aliàs mal
herba teſtem examinatum dicebatur ſa-
tis conſtare de inimicitia inter eos con-
tracta ex querelis porrectis tàm in Curia
ſeculari, quàm Eccleſiaſtica, & certum
5 eſt, quod inimicitia capitalis præſumitur
inter litigantes, *Bayar.d.quæſt.21.num.114.
idem Ferrar. d. tract. §.52.num.13.* & accu-
ſatores habentur pro inimicis, & à lege
repelluntur à teſtimonio, *cap.ſi Epiſcopi 2.
quæſt 7.* cum alijs apud *Guazzin in d. tract.
6 tom.1.deſ.3.cap.2.num.3.* inimicitia capita-
lis contrahitur quando monetur lis cri-
minalis tàm reſpectu mouentis, quàm il-
lius, cui mota fuit, *Ciazius conſ.1.num.118.
& conſ.3.num.63.*
7 Verum tamen vbi inimicitia non eſſet
capitalis, vel magna, ſed lenis admitterē-
tur teſtes, *Gloſ in l.3. § non ſolùm, verſ.lenis,
ff.de adim legat.* ità vt ipſi teſti minus fidei
8 adhibeatur & non facit ſemiplenam pro-
bationem, *Cran. conſ 6.num.32. Conrad.in
pract crim lib.1.cap.9.num.65.circa medium,*
quàmuis *Abb.in cap.inquiſitionis, § tertiu, nu.
11.* dicat, quod relinquitur arbitrio Iudi-
cis, quod ſequitur *Gram deciſ.34. num.28.*
quos omnes probat *Baiard.ad Clar.d.q.24.
num.33. Menoch de arbitr.in d.caſu 111.* ea
9 propter inimicus repellitur, quàmuis ini-
micitia proceſſerit ex cauſa minus pro-
babili, *idem Ciazius diſcept. forenſ. diſc 34.
num.9 tom.1.*
Aduerſus alium teſtem examinatum
obijcebatur confeſſio extraiudicialis per
10 eum facta aſſerendo coràm teſtibus per-
ſequi à Curia, vt deponeret contra inqui-
ſitos, & de hoc nil ſapere, nec interfuiſſe,
dùm contrarium depoſuiſſet in iudicio,
de quo loquitur *Iul.Clar.in d.§.fin.quæſt.53*
vbi *Baiard.num 25.* allegat *Menoch de arbit.
caſu 108. Anton.Gibr lib.7 de malef concl.31.
Cran.conſ.75.num.31.* aſſerentes ſtandum
eſſe dicto extraiudiciali, quando haberet
plures præſumptiones pro ſe, de quo per
11 *Viuium in ſuis commun. opin. in opin.903.* &
pro eius præſumptione adducebatur ne-
gatina depoſitio alterius teſtis per ip-
ſum, & alium conteſtem conuocatum.
12 Cum igitur teſtes reprobati ad condē-
nationem non ſufficiant, vt poſt *Imbrian.
eod.tract. conſider.3.num.82. Guazzin.eodem
tract. tom.2.defenſ.28.cap.9.num.3.* ſubdens
ſufficere ad torquendũ, quod magis pro-
cedit ſi contra teſtes repulſatos remanet
fama legitimè probata, ſed quia non erat
caſus vt tortura inferri potuiſſet iuxtà
cap.tormenta, viſum fuit illos habilitari ſu-
per nouis inditijs. Die 30. Auguſti 1625.
Monopolis.

SVMMARIVM.

1 *Nomen erit exprimendum.*

2 *Nomina eorũ pro quibus. & contra quos pro-
ceſſus petuntur, ſunt inſerenda in omnibus.*

3 *Nomina actoris, & rei ſunt inſerenda in cri-
minalibus.*

4 *Nomen occiſi ſi ignoratur, dummodò conſtet de
corpore, poteſt formari inquiſito, & indè con-
demnatio.*

5 *Nomen accuſati debet poni in accuſatione, ac
etiam nomen accuſatoris.*

6 *Statutum mandans, quod in libellis in crimi-
nalibus debent ſcribi nomina, pronomina, co-
gnomina, an ei ſit ſatisfactum, ſi perſona pro
alia ſigna demonſtretur.*

7 *Nomen. cognomen, vel pronomen, an ſufficiat
exprimere.*

8 *Nomen proprium declarat appellatiuum.*

9 *Nomen exprimi debet cum accedentibus, &
inditus.*

10 *Nulla maior probatio, quam oris confeſſio.*

11 *Cuſtos in culpa præſumitur, niſi probet caſũ,
ſed tantùm de dolo.*

12 *Infirmitas excuſat.*

13 *Deputati ad cuſtodiam Caſtri ſi cuſtodiam in-
ter ſe diuiſerint, & interim occupatur Ca-
ſtrum, quia dormierant, non tenentur.*

14 *Magiſtri Iurati tenentur denuntiare crimina.*

15 *Denunciatio maleficiorum non fit quando eſſet
notorium delictum.*

16 *Excuſatur Iuratus, qui tenetur crimina denũ-
ciare Curiæ, ſi antequã denunciat ab alio fue-
rit præuentus.*

17 *Vidua ſi delinquit, an habeat fori electionem.*

18 *Aufugere non dicitur qui ad Superiorẽ vadit.*

19 *Vaſſalli ſi ommiſſo medio ad Regiam Curiam
adeunt, non tenentur ad pœnam per bannum
Baronis, & quid ſi extaret regia prohibitio.
num 20.*

21 *Banna potiùs ad terrorem, quam ad valorem
emanantur.*

22 *Prouiſiones in beneficiũ Baronum tutius eſſent
expedienda abſq; cõminatione pœnæ ne adeãt
vaſſalli ad ſuperiores.*

23 Confeſſio facta ſponte in iudicio inducit notorium.

24 Inconfeſſum nō ſunt partes Iudicis niſi in condemnando.

25 Iudices facere debent vt rei ſe defendant contra eorum confeſſiones.

26 Defenſiones reo confeſſo, & conuicto, non ſunt deneganda, & ad ſuam innocentiam demonſtrandam.

27 Perſeuerantia in confeſſione exigitur vt reus puniri poſſit.

28 Confeſſio ſpontanea ſtatim debet notificari, vel reuocari.

29 Cautiùs eſt vt confeſſio ſpontanea ratificetur.

30 Aſſaſſinium dici an poſſit ex confeſſione facta per mandatarium.

31 Aſſaſſinium non dicitur vbi pecunia ceſſat.

32 Aſſaſſinus verè dicitur qui recepta pecunia ab aliquo mandato interueniēte aliquem occidit.

33 Qualitas aſſaſſinii non probatur ex ſola datione, vel promiſſione pecuniæ, niſi fuerit data in illam cauſam homicidij.

34 Aſſaſſinium non probatur ex ſola pollicitatione pecuniæ, niſi acceptata fuerit promiſſio.

35 Aſſaſſinus non dicitur vbi non interuenit datio, vel promiſſio pecuniæ.

36 Aſſaſſinium non dicitur ex mandato ad verberandum.

37 Mandans, & mandatarius ſunt correlatiua.

38 Nominatio redditur ſuſpecta ſocio ſponte aliū nominante.

39 Socius particeps criminis non poteſt recipi in teſtem, nec inditiū facit ad inquirendum, neq; ad torturam.

40 Dictum ſocij regulaiter facit inditium ad inquirendum.

41 Inquiſitio formari poteſt ex depoſitione ſocij.

42 Socius criminis non facit inditium, etiam ſi eſſet examinatus vt teſtis.

43 Socius ſine tortura deponens, non facit inditium.

44 Mandatarius non facit inditium contra mandantem ſine tortura.

45 Dictum pueri patientis ſodomiam plenam fidem non facit.

46 Mandatarij depoſitio, & inculpatio non facit inditium contra mandantē, etiam quod mandatarij eſſent plures.

47 Socij criminis, et mādatarij pari paſſu ambulāt.

48 Socij, & mandatarij tùnc inditium faciunt ad torturam, quando alia concurrerent adminicula, quo caſu tortura exigitur, num. 49.

50 Confeſſio ſociorum, at mandatorum tùnc fidem facit concurrentibus adminiculis quando fuerit ratificata in tortura.

51 Mandatarius quando eſſet ſolus, & vnicus, non facit inditium.

52 Duo teſtes ſufficiunt ad probandum inditium.

53 Aſſerenti de mandato, & commiſſione ſibi facta non ſtatur.

54 Duobus mandatarijs aſſerentibus contra mandantem non creditur.

55 Pœna falſi eſt ob mutationem nominis præſertim inuentis cum armis, num. 56.

57 Mutare nomen, & cognomen, non eſt de iure prohibitum quando non fieret in fraudem, & doloſè, num. 58.

59 Quæ ſcribuntur in memoriam futurorum refertur, quod ſecus eſt in eo, quod voce profertur.

60 Supponendo nomen alterius in contractu, pœna falſi tenetur.

61 Mutatio nominis quando fit ad euitandum carceres, non pœnam operatur.

62 Text. in l. ſed in quemcunquè, §. ſi magiſter, ff. ad leg. Aquil. ponderatur.

63 Nemini prohibitum eſt diſcipulum corrigere.

64 Actio legis Aquiliæ datur quòad intereſſe reſpectu æſtimationis damni.

65 Verbera illata diſcipulo à magiſtro præſumuntur ad emendationem illata, proptereà iniuriam non inferunt, nec pœnam merentur.

66 Verberatio cum baculo, eſt atrox, & grauis iniuria.

67 Iniuria atrox reputatur apud nobiles, & militares, qui magis vellent vulnerari, quam verberari.

68 Atrocitas iniuriarum procedit ratione loci perſonarum, & temporis.

69 Iniuria varijs modis committitur, ideò varijs pœnis plectitur arbitrio Iudicis.

70 Pœna verberantis nobiles de Iure Regni, quænam ſit.

71 Pubès adire Sedem Apoſtolicam ex cauſa excommunicationis excuſatur.

72 Bona contumacis ſunt annotanda.

73 Bona contumacis cur annotentur.

74 Bona cōtumacis annotantur, vt cōfiſcari poſſint.

75 Annotatio bonorum an, & quando fieri debeat.

76 Annotatio bonorū contumacis ſtatim commiſſo delicto fieri debet.

77 Delegatus non habet iuriſdictionem propriā, ſed vice delegantis fungitur.

78 Ordinarius Iudex à quibus conſtituitur, & delegatus à quibus inſtituitur, num. 79.

80 Delegare quid ſit.

81 Delegans delegando functus eſt officio ſuo, & conquieſcit eius officium.

82 Vices ſuas committens, cenſetur totum negotiū committere.

83 Subdelegatus poſtquàm cepit in cauſa cognoſcere, non poteſt per delegantem ampliùs remoueri.

84 Delegatio eſt ſtricti iuris.

85 Reſcripta delegatoria ſunt ſtricti iuris, & ſunt iuris ſcripti.

86 Inuen-

86 Inuentus in domo pulchrę mulieris, ſeù puellæ præſumitur ſuppeſuiſſe illam.

87 Præſumptio, ſeù probatio adulterij oritur, ſi mulier cum viro ſoli reperiantur in eadē camera, & hora ad copulam commodam.

88 Præſumptio adulterij eſt contra inuentum in domo pulchrę mulieris.

89 Adulterium præſumitur ex deprehenſione viri, & mulieris formoſæ.

90 Vir repertus in domo mulieris deformis non poteſt moleſtari.

91 Adulterium, & copula carnalis non probatur per ingreſſum in domum mulieris, niſi deprehendatur in actis venereis, licet præſumatur voluntas ad copulam.

92 Adulterium non probatur quod fuerit inuentus iuuenis in camera cum calceis ſolutis, & muliere clauſò hoſtio negante ibi aliquem adeſſe.

93 Filius non poteſt adulterum ſuæ matris occidere, neq; matrem niſi accedente patris conſenſu.

94 Iudex, qui condemnare non poteſt, tamen poteſt declarare aliquem condemnandum eſſe.

95 Capere aliquem de perſona dicitur eſſe iuriſdictionis.

96 Carceratio in criminalibus eſt iuriſdictionis.

97 Carceratio eſt iuriſdictionis exercitium.

98 Carcerari non eſt permiſſum ſine ſpeciali mandato Superiorum.

99 Carcerari nequeunt, ſi parati ſunt dare fideiuſſores.

100 Carcerari vt quis debeat priùs videndæ ſunt informationes.

101 Labor, & ſumptus faciunt prouentus

102 Carceres faciunt prouentus, dicunt Barones rapaci.

103 Poteſtates carcerando abſquè voto Aſſeſſoris, ſeù Iudicis, tenentur ad intereſſe.

104 Iudices, & Aſſeſſores dantes malum conſiliū vt aliquis carceretur, qui carcerari non debet tenentur, & puniuntur.

105 Captura debitorum conſtito de debito non retractatur.

106 Iudex non debet incipere à captura debitoris niſi in ſubſidium non exiſtentibus bonis, vel immineret ſuſpictio fugæ.

107 Captura pro debito non liquido, vel incerto, prohibita reperitur quando admittatur.

108 Captura in criminalibus quando ſit permiſſa.

109 Iudex regularitèr non poteſt deuenire ad capturam, niſi realitèr conſtat de delicto.

110 Captura quando eſſet notoria iniuſta, eo caſu ſtatim erit relaxandus captus.

111 Captura eſt arbitraria, & qualitèr in hoc arbitrium verſari debet.

112 Captura in fraganti crimine permiſſa eſt.

113 Captus in fraganti quis dicatur.

114 Excarcerari nemo poteſt niſi de ordine Iudicis, & cum apodixa Notarij.

115 Inſultus cum armis violentiam comprehendit, & pœnam deportationis continet.

116 Inſultus quis ſit.

117 Inſultus non dicitur factus abſquè motione de loco ad locum.

118 Prouocatus quidquid facit ad eius defenſionē facere præſumitur.

119 Inſultatus omnia præſumitur facere ad ſui defenſionem, non ad vindictam.

120 Tempora erint attendēda in inſultu, ſeù rixę, ſi incontinenti, vel ex interuallo proceſſerint.

121 Prouerbium ſolitum dici à ſangue caldo, vel ad ſangue freddo, refertur.

122 Inſultatus etiam ex interuallo aggreſſorē occidens incontinenti ſe defendiſſe dicitur, & ſi ad extraneos actus grauiori fortuna iactatus ſit.

123 Inſultus cum armis excogitatus, graue eſt delictum percuſſione ſequuta.

124 Teſtes debent priùs per Iudicem audiri oretenus, & cur.

125 Teſtes in informatione Curiæ ſine citatione partis recipiuntur de conſuetudine.

126 Teſtes pro informatione Curiæ debent recipi per ipſos Iudices, nec commicti Notario.

127 Teſtes examinati coràm Notario, & non corā Iudice, non probant.

128 Examinatio teſtium non poteſt commicti Notario, qui ſcribere poteſt, non autē examinare.

129 Teſtes examinati pro informatione Curiæ, nil probent, niſi repetantur.

130 Repetitio teſtium fieri debet coràm Iudice, & Notario, niſi fuerint habiti pro repetitis, num. 131.

132 Teſtes ad defenſionem reorum debent coràm Iudice examinari, & quare.

133 Redibitio rerum venditarum, inter quas fuerunt repertæ aliquæ defectiuæ, an in totū, vel pro parte concedenda.

134 Crimen ſtellionatus, in quo conſiſtere videtur.

135 Venditor dolo malo verſatur, ſi qualitates rerum venditarum non exprimat.

136 Pœna ſtellionatus, quæ nàm ſit.

137 Vulnerans cum lapide aggreſſorem, an punietur ob exceſſum inculpatæ tutelæ.

138 Modus inculpatæ tutelæ in ſe defendendo ſiuè culpa, ſiuè dolo, excedens de exceſſu, punitur.

139 Moderamen inculpatæ tutelæ non poteſt conſiderari in rixa, quia primi motus non ſunt in poteſtate, quod eſt relictum arbitrio Iudicis.

140 Certa regula dari non poteſt in moderamine inculpatæ tutelæ, ideò Iudicis arbitrio relictum eſt.

141 Moderatio inculpatæ tutelæ, in quibus conſiſtit.

142 Modus defendendi eſt cum eodem genere ar-

morum cum eiſdem verbis, cum quibus iniuria illata fuit.

143 *Modus defendendi conſiſtit quando inſultatus talem faciat defenſionem, qualis fuit offenſa.*

144 *Moderamen nō dicitur ſeruatū ab eo, qui percuſſit in digito percutientē repercutū in capite.*

145 *Modus nō dicitur ſeruatus ab eo, qui cum poſſit euadere mauult reſiſtere, ſed contra.*

146 *Defenſio corporis ſtatim fieri debet, rerum autem ex interuallo.*

147 *Pœna extraordinaria imponitur pro exceſſu moderaminis inculpatæ tutelæ.*

148 *Moderamen defenſionis, & inculpatæ tutelæ non dicitur ſeruatum, quando quis ex interuallo aduerſarium offendit.*

149 *Cauſa moderaminis inculpatę tutelæ exigitur, & quando dicatur.*

150 *Qualitas perſonarum attendi debet in moderamine inculpatæ tutelæ pro defēſione, quod exemplificatur.*

151 *Æqualitas percuſſionis non requiritur in moderamine inculpatæ tutelæ.*

152 *Moderamen inculpatæ tutelæ nō conſideratur in rixa.*

153 *Moderamen inculpatæ tutelę relictum eſt arbitrio Iudicis.*

154 *Iniuria grauior exiſtimatur ex loco, & tempore, & perſona.*

155 *Pœna arbitraria punitur exceſſus moderaminis inculpatæ tutelæ.*

156 *Iniuria quando ſit leuis, vel grauis arbitrio Iudicis relictum eſt.*

157 *Eleuans manum vt alium offenderet, qua pœna puniri debeat ſtante querela partis.*

158 *Iniuriarum actione tenetur eleuās manum vt aliquem offendat.*

159 *Percutiens cum armis, an teneatur ad duplicitatem pœnæ, hoc eſt pro vulnere, & pro armis.*

160 *Inſultus factus per eum qui habet manus ad latus enſis, nec extraxerit enſem, an puniatur.*

161 Compoſitio facta per Curiam, non alitèr ab Officiale, & Iudice firmata, ſi ipſa fuerit ab Ærario ſignata, & poſteà fuerit firmata ab Officialibus, per quem Iudicem erit comprobanda.

162 *Neapolitanus patiēs ab alio Officiali Regni cognoſci an videatur iuriſdictionem prorogaſſe.*

163 *Neapolitanus nō poteſt prorogare iuriſdictionem Officialium Neap. in præiudiciū Neap.*

164 *Electio erit actoris de Iudice, quando reus haberet plures Iudices.*

165 Clericus libellum famoſum porrigens ſi non probauerit, qua pena de Iure Canonico tenetur.

166 *Pœna flagellationis contra clericum non eſt in vſu.*

167 *Pœna famoſi libelli contra clericum eſt remiſſa Iudicis arbitrio.*

168 *Pœna capitalis triplicitèr conſideratur.*

169 *Pœna capitalis in Regno quòad laicos qualitèr fuit intellecta.*

170 *Pœna fuſtigationis æquiparatur cum pœna relegationis.*

171 Clericus qualitèr poſſit fuſtigari.

172 Pragm 4. de armis, & pragm. 34. §. item che, eod. tit. & pragm. 14. §. 8. eod. tit. *producuntur.*

173 Captus cum ſcoppitta carrica intus habitatū non cum palla, ſed cum puluere tantùm qualitèr puniatur.

174 *Pœna arborū furtim ceſarum quando locum habet.*

175 *Pœna legis Aquiliæ quando habet locum cum euellente arborem ex alieno territorio.*

176 *Actio legis Aquiliæ competit ad damna, & intereſſe.*

177 *Æſtimatio communis locum habet in actione legis Aquiliæ.*

178 *Pœna pro arboribus cedendis, ſeù furtim ceſarum, quæ nàm ſit.*

179 *Delinquens incidendo arbores, aut alibi tranſplantando, quare diuerſimodè punitur.*

180 *Actus factus contra prohibitionē legis eſt ipſo iure nullus.*

181 *Aſſertio falſa facit præſumere dolum, & malum animum.*

182 *Mater per tranſitum ad ſecunda vota ipſo iure perdit tutelam, etiam ſi eſſet teſtametaria, nec poterit in ea conſeruari, ſi Iudex idem decreuiſſet, nu. 183. & ſententia opus non eſſet.*

184 Diſpoſitio l. barbarius, ff. de offic. Præt. *an procedat in tutore.*

185 *Tranſactio erit nulla, quando pro modico hæreditati renunciatur.*

186 *Tutela teſtamentaria cęteris dignior.*

187 *Adminiſtratio ſimplex conceſſa in teſtamento, ſufficit tutori.*

188 *Geſta per tutorem non adimplentem quando erit valida.*

189 *Tranſactio rei iudicatæ æquiparatur.*

190 *Sententia prolata contra minorem exiſtente procuratore non legitimè conſtituto qn̄ valet.*

191 *Mater tenetur petere tutorem intra annum ne priuetur ſucceſſione.*

192 *Mater nō petens tutorem, licet ſucceſſione priuetur, non tamen tutela.*

193 *Mater excuſatur ſi tutorem non petierit exiſtente teſtamentario.*

194 *Mater non tenetur petere tutorem quando pupillo relictus eſt ſubſtitutus.*

195 *Mater tranſiens ad ad ſecunda vota, non priuatur officio executoris.*

196 *Pœna falſi de iure cōmuni non intrat pro omni aſſertione falſa, ſeù deceptione doloſa, ſed tantùm pro ea, quæ reperitur expreſſa in capitibus legis Corneliæ.*

CASVS

CASVS LX. MISCELLANEORVM.

PRIMO.

FRanciſcus de Rutigliano, aliàs Munti
Munti reperiebatur inquiſitus in Cu-
ria Regia Monopolitana de nonnul-
lis criminibus,& præſertim inquiſitus de
plattonatis illatis in perſonã Ioannis An-
tonij Bruni Iurati huius Curiæ, & indicta
informatione capta per incuriam Scribę,
nõ apparebat expreſſum nomen propriũ
ipſius,neq; cognomen , ſed tantùm ſupra
nomen adiectum Munti Munti hęſitatum
fuit ſi cõtra eum procedi potuerat ob in-
certitudinem perſonæ, cum de iure pro-
1 batum ſit,nomen exprimendũ eſſe, ad *tex.*
*in l.vbi autem non apparet.ff.de verb.oblig.*ibi,
Si quis fundum ſine propria appellatione, vel
hominem generalitèr ſine proprio nomine, aut
vinum, frumentumuè ſine qualitate dari tibi
ſtipuletur incertum deductũ in obligatione, vbi
Gloſ.ver.ſine propria allegat concord. quod
non tantùm in ſtipulationibus,& contra-
ctibus procedere conſpicitur, quantum
2 etiam in iudicijs,ſiquidèm tàm in ſuppli-
cationibus,quàm citationibus inferenda
eſſe nomina eorum, pro quibus, & contra
quos proceſſus petuntur, *Miſinger. ſingul.*
obſeruat. centur.5.obſeru.50.num.1. & potiſ-
3 ſimùm in criminalibus nomina actoris,
& rei ſunt inferenda, *Iacob. de Bellouiſu in*
ſua praxi crim.in princ.num.1.ſub tit.de iniur.
ex text.in l.libellorum,ff.de accuſat.
Licet autem *Boſſ.in ſua praxi crim. tit.de*
delicto,num.33. dicat, quod licet ignoretur
4 nomen occiſi, dummodò conſtet de cor-
pore, poteſt formari inquiſitio, & deindè
condemnatio, *Ambroſin. in proceſſu inform.*
lib.1. cap.1.num.27. vltra *Iul. Clar. in §.fin.*
quæſt.52.nu.6. & ſimilitèr ſi ignoratur no-
men homicidæ,vt per *Alex.& Iaſ ibi rela-*
tos,attamen contrariũ probant, quod ne-
5 dum in accuſatione nomen accuſati de-
beat poni,*d.l.libellorum*, & in inquiſitioni-
bus *Marant.in ſpec. par.6.num.37. Scaccia de*
iudic. cauſ. ciuil & crim. cap.32. num.11. ſed
etiam accuſatoris, *l. libellorum, ff.de accuſ.*
vbi *Gloſ.ver Titius.*
Hinc *Hippol. Bonacoſſ. in ſuis quæſt. crim.*
ver.nomen, addit, quod ſi ſtatutum diſpo-
6 nat,quod in libellis criminalibus debeat
ſcribi nomina,pronomina,& cognomina
perſonarum, non erit ſatisfactũ, & ſi per-
ſona demõſtretur,vel per alia ſigna oſten-
deretur,ex *Angel.in l.1.ff.de lib.& poſthum.*
Dubium reſultauerat ex hoc, quia iſte
inquiſitus habebat nomen, cognomen, &
ſupranomen adiectum, quod erat ſolùm
appoſitũ in tali informatione, ſi hoc ſuf-
ficiens eſſet, & videbatur hoc ſufficere ex
*text in l.1.ff.de liber.& poſthum.*quid ſit no-
minatim exheredari videamus, nomen,&
7 pronomen, & cognomen eius dicendum
eſt an ſufficit, vel vnum ex ijs, & conſtat
ſufficere,vbi *Gloſ.ver.ſufficere*, ſubdit etiã
vnum ſi modo per eum poſſimus eſſe vti
8 per iura ibi citata, & ſi benè nomen pro-
prium declarat appelatiuum, *Menoch. de*
præſumpt.lib.4.præſ.126.num.15. nihilomi-
nus ad demonſtrandum perſonam debet
exprimi nomen cum duobus alijs acci-
dentibus,vel inditijs,vt exemplo oſtendit
Maſcard.de probat. concluſ.504.num.2. & ſic
cum ex alijs informationibus cõtra eum
9 captis apparebat ſuum nomen, & cogno-
men cum ſupranomine poſitum, & in di-
cta informatione reus confeſſus fuerat ſic
ipſum nominari,& ſupranominari, quia
10 nulla maior probatio, quam oris confeſ-
ſio, *l. cum te, C.de probat.* cum alijs apud
Barboſ in princ.vtriuſq; iur. lit. C. num.40. &
ſic fuit proceſſum ad vlteriora, & inde
condẽnatus in exilium de menſe Auguſti
1615. penès Ayetam Actuar.

SECVNDO.

THomas Maiza Magiſter Iuratus Ciui-
tatis Monop. de anno 1624. in fine ſui
officij fuit imputatus de mala cuſtodia
per eum facta, ac etiã de ommiſſione de-
nunciationis delicti furti noctis tempore
ſucceſſi in apotheca Franciſci Pini mer-
catoris, à qua fuerunt ſubtracti duc. 300.
monetæ eneę repoſiti in nouem ſaccis cũ
fractione parietis, & cum propè dictam
apothecam cuſtodia nocturna deputeba-
tur, & ibidẽ ſolùm iuuenculus fuit adhi-
bitus, qui ob temporis moleſtiam ſomno
vacauerat,nec aliud audiuiſſe ob ſtrepitũ
vrgentis ventorum fatebatur,hęſitatum
fuit ſi veniret ex hoc moleſtandus, & licet
reſpectu primi obiecti de mala cuſtodia
contra formam capitulorum Ciuitatis te-
neri videretur, cum pro cuſtodia Ciuita-
tis plures deputandi erant cuſtodes, & eo
tempore vnus tantùm fuit repertus,ex cu-
ſabatur quod cum eſſet infirmus,& quar-
tano morbo laborabat,dictam cuſtodiam
commiſerat duobus capitibus guardiæ,
quorum erat onus Cuſtodes ibidem ap-
ponere,& circuire Ciuitatem,ideò potiùs
illis aſcribendum erat, quam ipſi exiſten-
te tali impedimẽto, non eſt dubium quin
11 Cuſtos in culpa præſumitur, niſi probet
caſum,

caſum, *Bart. in l. ſi quis ex argentariis, §. an ve-*
rò, num. 1. ff. de edendo, Specul. de loc. §. 5. verſ.
quid ſi locaui, Bertacch. verſ. cuſtos, præſumi-
tur ſed tantùm de dolo, ex *Dyn. Bart. &*
Bald. notat *Bertacch. ver. cuſtos Caſtri,* excu-
12 ſatione dignus erat nõ tantùm quia erat
infirmus, notat *Actius de infirmit. 1. par. cap.*
46. ſed etiam quia alios ſubſtituerat ido-
neos, qui relicto ibi iuuenculo abierunt,
vndè verè ipſi teneri videbantur, poſtquã
ſuperueniente ſomno ipſius nequiuerat
ipſe moleſtari; nàm ſi aliqui deputati ad
cuſtodiam Caſtri, vel arcis diuiſerunt in-
ter ſe cuſtodiam nocturnam, ſi interim
13 occupetur qui dormiebant, non tenẽtur,
vt ex *Girard. ſingul. 37. incip. nota quod ſignan-*
tèr, probat *Bertacch. eodem verbo, verſ. ſi ali-*
qui deputati, Polyd. de nocturno tẽpore, cap. 75.
num. 1 vbi alia plura cumulat.

Reſpectu verò alterius obiecti replica-
batur dediſſe notitiam Actuario, licet de
hoc non conſtaret, ſed figurabatur, quan-
quam notitia de tali furto aliundè perue-
nerat ad aures Curiæ, & ob id videbatur
puniri debere, & proindè præſuppoſito
14 onere incumbente Magiſtris Iuratis, qui
principalitèr tenentur nuntiare crimina,
vt in *Cap. Regni Ad quietem,* vbi *Camp. nu. 2.*
& meliùs in *cap. frequens, n. 25.* vbi ſubdit,
ꝙ ſi Magiſter Iuratus hoc nõ fecerit, dice-
retur quodammodò ſe reũ criminis con-
ſtituere, ſed hoc proculdubio procederet
quando doloſè occultando delicta non
reuelauerit, quinimò ad defenſam ipſius
dicebatur excuſationẽ dignam eſſe quan-
do delicta eſſent occulta, cæterum quan-
15 do eſſent notoria ad talem denunciatio-
nem teneri nõ videbatur, vt tradit *Camp.*
in d. cap. ad quietem, num. 2. & meliùs *in d. cap.*
frequens, num. 26. in terminis dixit ex men-
te *Bart. in l. ſi ideò, C. de iis quib. vt indign.* quod
ſi Magiſter Iuratus, qui tenetur maleficia
denuntiare, ſiquidem malefactor reperiri
non poteſt, quia maleficium eſt occultũ,
vt furtum, & ſimilia, eo caſu non punitur,
ſi non denuntiauerit, prout in caſu no-
ſtro, accedat prædictis etiã id, quod ſub-
dit *Camp.* quod quando à principali of-
16 fenſo fuit præuentus, vel ab alio, qui ac-
cuſauerit, antequàm nuntiaret, excuſatur,
l. ſororem, C. de iis, quib. vt indign. vbi *Bart.* &
ſic in facto iſto conſpiciebatur aliundè
fuiſſe notitiam Curiæ datam, & per prin-
cipalem diſrobatum quoquè præuia eius
querela Curia informata, & ideò excuſa-
tione dignus erat, eoq; magis cum infir-
mus eſſet, & ſic reſpectu ſui fuit obſerua-
tum non eſſe moleſtandum.

TERTIO.

INcidit in Regia Audientia Calabriæ Ci-
tra altercatio quædam curioſa, dùm ipſa
Regia Audiẽtia in anno 1613. reſidebat in
Caſali Depiniani tempore æſtiuo me ibi-
dem commorãte inſimul cum meo Con-
ſobrino illius Auditore Franciſco Anto-
nio Salinas V. I. D. dùm reperiretur in-
quiſita quædam vidua in Curia Locum-
tenentis Ciuitatis Coſentiæ, quæ elegerat
in forum ipſam Regiam Audientiam, &
difficultatum fuit ſi talis electio benè mi-
litaret dùm rea delicti eſſet, fuit punctua-
litèr prædicta doctrina *Andr.* qui punctũ
17 in terminis tangit in *Conſtit. Statuimus vt*
M. C. verſ. ſi pupillus, & vidua delinquant, qui
concludit priuilegium prædictum milita-
re in caſu prædicto & ità exequutum per
dictam Regiam Audientiam, & iis ad-
do *Afflict. in d. Conſtit. num. 23.* ſequentem
Andream vbi ſupra.

QVARTO.

VT plurimùm Barones huius Regni ha-
bent cognitionem vigore eorum pri-
uilegiorum primarum, & ſecundarũ cau-
ſarum, imò aliqui ipſorum tertiarũ cau-
ſarum, & ſæpè ſæpiùs vaſſalli eorum om-
miſſo medio conuolant ad M.C.V. & ad
S.C. & Regias Audientias, & hoc non ſine
præiudicio eorum iuriſdictionis, & inter
ipſos Barones, præſertim talem cognitio-
nem habet Sereniſſimus Dux Parmæ, &
Placentiæ vtilis Dominus Ciuitatis Ca-
ſtri Maris de Stabia, qui ad euitandum
tale præiudiciũ, obtinuit præuia eius pe-
titione Illuſtriſſimo Protege oblata pro-
uiſiones Regiæ Cancellariæ directas om-
nibus Terris, & Caſtris ſiſtentibus in hoc
Regno, & præſertim dictæ Ciuitati Ca-
ſtri Maris nè eius vaſſalli adeant M.C.V.
& S.C. ac alia Tribunalia ommiſſo me-
dio, ſub pœna ducatorum mille, & multo-
ties euenit caſus contrauẽtionis per eius
vaſſallos, ob quod fuit difficultatum pro
ſolutione pœnæ contentæ in prouiſioni-
bus ipſis, & ſuppoſita pro vera concluſio-
18 ne illa, quod non dicitur aufugere, qui
Superiorem adit, *Grammat. voto 39. nu. 12.*
quem citat alios allegando *Farinac. de car-*
cer. & carcerat. quæſt. 30. nu. 171. ad quod op-
timè, & notabilitèr refert *Anna in ſing. 561.*
fuiſſe deciſum non debere puniri vaſſal-
lum aufugientem à carceribus Baronis, ſi
recta via accederet ad M.C.V. ea proptet
19 ſi vaſſallus ommiſſo medio adierit Regiã
Curiam

Curiam, non tenetur ad pœnam emanatã per bannum Baronis, ne adeant aliam Curiam ommiſſo medio, dixit *Foller. in praxi crim. fol.*112.*num.*162. quem citat, & ſequitur *Nunt.Tartagl.in praxi M.C. cap.*2. *in princ.* vbi latè *Carol.Grimald. in addit. incip.aduerte quod Baro,* vbi in *verſ. ſed vt iſta,* tangit particularẽ quæſtionem caſus noſtri de Baronibus petentibus à Proregibus vt mandet vaſſallis ne adeant Regia Tribunalia in inſtantijs Baronibus conceſſis, & eo caſu Illuſtriſs. Prorex per viã prouiſionis mandat Vniuerſitatibus, & vaſſallis vt ſupra, & ſic remouetur diffi-
20 cultas, verùm ſi nõ obſtante regia prohibitione adeunt, an puniri debeant, *Capibl. in pragm.*3 *de Baron. num.*161. memor tàm de *Foller.* quàm de *Tartagl.* & addente ad ipſum referente fuiſſe ſubditum abſolutũ ab hoc, nihilominus aſſerit contrarium fuiſſe iudicatũ per S.C. in cauſa Vniuerſitatis Solofræ cum Illuſtr. Domino illius, & hanc opinionem tuetur, benè tamen in hoc erit aduertendum, quemadmodũ
21 banna per poteſtates Terrarum fieri videantur potiùs ad terrorem, quam ad valorem, vt ex *Bald.* probat *Gram. deciſ.* 36. *ſub num.*1. ſic tales prouiſiones pœnales, in quibus ſolet apponi magna pœna pecuniaria, quæ non poteſt exigi à vaſſallo non habente talem facultatem, ideò inanis prouiſio redderetur, & conſequentèr
22 ſublaretur aditus ad Superiores, & de prædictis agens *Nouar. in tract. de grauam. vaſſall tom.*1.*in grauam.*226. ruminato hoc negotio demùm in fine concludit ex *Viſcont.* tutiùs expedire prouiſiones in beneficium Baronum abſq; tamen pœnę comminatione.

QVINTO.

DVo principalitèr inueſtiganda erant in cauſa Ioannis Carreſe ciuis Caſtri Maris de Stabia inquiſiti de appenſato inſultu, verberibus, & ictu ſclopiéti in perſonam Pyrri Martini Vignapiana, quorũ primum erat, ſi citra torturam poterat damnari iſte inquiſitus ex confeſſione ſpontanea per eum facta in iudicio de delicto, & non eſt dubium, quia iſta confeſ-
23 ſio ſpontè facta in iudicio inducat notorium, vt inquit *Afflict. in Conſtit. Si damna, ſub num* 35. vbi *Andr.* quos probat *Foller in praxi crimin. rubr. & ſi confitebuntur, num.*75. *Prof. de Franch. deciſ.*654. *num.*2. *Farinac. de reo confeſſ. & conu. quæſt.*81. *num.*4. *Hector de Guido in tract. de confeſſ. par.*3. *cap.*3. *num.*10.

vndè attenta hac notorietate delicti verificata etiam per ſpontaneam confeſſionem ſubſequitur, quod in Iudice nõ ſunt
24 partes in hoc, niſi in condẽnando, vt concludunt *Franc. Caſon in tract. de tormentis, cap.*10. *Foller. vbi ſupra nu.*39. vt proſequitur *Iul.Clar.* alios cumulando *in* § *fin. q.*65. *Farinac. de reo confeſſ. & conu. quæſt.*81. *nu.*3.
25 in quibus locis ipſi aduertũt Iudices vt in prædicto faciant vt inquiſitos ſe defendãt contra talem confeſſionem, vt ſingularitèr *Afflict. vbi ſupra,* etiam concludit, poſt-
25 quàm reo confeſſo, & conuicto, defenſiones non ſunt denegandæ, *Farinac. conſ. crim.* 156. *num* 3. *tom.*2. & ad ſuam innocentiam excuſandam, *Ciazius diſcept. forenſ. tom.* 2. *diſcept.* 9. *num.*628. prout fuit obſeruatum in præſenti caſu fuiſſe conceſſum terminũ defenſionũ per ipſam Curiã Caſtri Maris, attamen hoc ſufficere non videbatur, niſi ipſa confeſſio fuerit perſeuerata, eo quia
27 confeſſionis perſeuerantia in criminalibus exigitur, ad hoc vt reus puniri poſſit, *Ant. Columb. de forma proced in controu. crim. artic.*209. 211. cum alijs apud *Ciazium in tract. de confeſſ. rei contra fiſcum cap.*4. *num.*6. *& notan.*12 quoniam aduerſus talem confeſſionẽ multa poſſunt opponi, & ſic confeſſionem ſuam quilibet poterit negare, interpretari, & confirmari, licet nec ſpon-
28 tanea cõfeſſio ſtatim poſſit ratificari, vel reuocari, *Gulielm. de Suzar. de indit. & tort.*
29 *nu.*48. quare cautiùs eſt, quod ratificetur, vt ex *Puteo, Conrad. & Monticell.* firmat ibidem *Ciazius,* in præmiſſo autem caſu nõ alitèr fuit reuocata, nec impugnata, imò tacitè ratificata ex perſeuerantia in contemplatione proceſſus, & expreſsè iterum examinatus ſe retulit primæ depoſitioni.

Aliud quod erat inueſtigandũ, ſi ex hac confeſſione ſpontanea facta per reum aſſerentem tale delictum commiſiſſe de
30 mandato alterius dici potuiſſet aſſaſſinium, & in hoc *Farinac. de homicid. q.*123. *inſpect.*5. *num.*139. *& ſeq.* firmat quæſtionẽ in recipiente pecunias non ad occidendum, ſed putà ad vulnerandum, baſtonandum, & quid ſimili, vbi prima facie probare nititur negatiuam ſententiam, ſed poſteà *num.*142. contrariam opinionem ſectatur affirmatiuam, quo caſu teneri videtur pœna extraordinaria, & grauiùs quã ſi abſq; pecunia vulneraſſet, vel mandatũ de vulnerando ſuſcepiſſet, vt ex *Maſcard. concl.*138. *nu* 12. *Decian. cap.*30. *tom.*2. *tit. de pecun interced num.*41. probat *Berard. Porrus in ſuo faſcic. crim. ver. aſſaſſinium, verſ. aſſaſſinus an dicetur, fol.*151. *Giurbà conſ.*46. *num.*2.

num.2.& 9. Muſcatell. in praxi crim. rubr. de homicid med. mand. &c. nu 55. Iul. Cartar. *deciſ.82.num.6 & 7.*

Verum quia in præſenti facto non apparebat de conſignatione pecuniæ, quod eſt principale requiſitum in hoc delicto
31 poſtquàm aſſaſſinium non dicitur vbi pecunia nõ interuenit, *Farin. vbi ſup. nu.153.*
32 nàm aſſaſſinus dicitur is, qui recepta ab aliquo pecunia mandato intercedente alterum occidit, *vt ibi Farinac. nu.19. Caball. de omni gen. homic. num.472 Giurba in conſ.4. num.30. & conſ.70. num.24. Muſcat. in praxi crim. rubr. de priuil. & pœn. vuln. &c. num.7. Iul.* Cartar. *vbi ſup num.15.*

Imò neq; ſufficiẽs eſſet promiſſio dan-
33 di pecuniam, & ſic qualitas aſſaſſinij non probatur ex ſola datione, vel promiſſione pecuniæ, niſi fuerit data in cauſam homicidij, & hoc fuerit probatum *Farinac conſ. crim 10. tom. 1. in addit lit. A.* neq; contrahitur ex ſola ſpe receptionis pecuniarum, ſeu alterius remunerationis, *vt ibi Farinac. num.34. & 55 d. quæſt.123. num.41. & 42. Muſcat. vbi ſupra, & num.59 cum ſeq.*

34 Præterea exigitur acceptatio, nàm aſſaſſinium non contrahitur ex ſola pollicitatione, ſeù promiſſione pecuniæ, non ſequuta acceptatione. *idem num 27. 34. &*
44 etenim per acceptationẽ mandati facit ſe ſocium criminis, Ciazius *diſcept. crimin. forenſ. tom.1. diſcept.164. num.6.* ſicquè
35 aſſaſſinus non diceretur vbi non interuenit datio, vel promiſſio, *vt ibi Addit. lit. A.* & ſucceſſiuè acceptatio, vt dictum eſt, reſtabat ſolùm mandatum ad verberandũ,
36 quo nàm caſu etiam ſi ſuſcepiſſet mandatum ad vulnerandum, non diceretur aſſaſſinus, *vt ibi* Caball. *num.499.* firmat.

SEXTO.

INcidentèr fuit orta dubitatio in Curia Caſtri Maris de Stabia dùm fuiſſet captus quidam mandans ad verberandum aliquem, ob quod fuerat contumax effectus ſtante confeſſione mandatarij, & ipſo in carcere exiſtente tuebatur, nõ alitèr poſſe moleſtari ex confeſſione ſola mandatarij per eum ſpontè facta, ipſum nomi-
37 nando; nàm etſi mandans, & mãdatarius ſint correlatiua, *Farinac. conſ. crim. 73. nu.3. tom.1.* & mandantis, & mandatarij delictũ vnum & idem eſt, *idem conſ.85 nu.72. & 73* vndè ſocij criminis eſſe videbantur, quo
38 nàm caſu ſocius ſpontè alium nominando ſine interrogatione, nominatio redditur ſuſpecta, *Campag. in cap. Regni frequens,*
39 *num.53.* nàm ſocius, aut particeps criminis non poteſt recipi in teſtem, *Farinac. conſ 60 num.14. & conſ.46. num.28. tom.1.* nõ mirùm ſi eius confeſſio non probat. *Triuiſ deciſ.14. num.2 lib.2.* nec inditium facit ad inquirendum, *idem deciſ.49. lib. 2. nu.56.* neq; ad torturam, *idem deciſ.50. num. 56. eodem libro.*

Debebat tamen talis confeſſio ſaltim ratificari in tortura, vt fidem facere potuiſſet, & circa hoc erat aduertendum, quando cõfeſſio ratificari debeat in tor-
40 tura, ex quo dictum ſocij regularitèr facit inditium ad inquirendum, *Ciazius diſcept. crim. tom.2. diſcept.1. num.81.* ità vt ex
41 depoſitione poterit formari inquiſitio, vt dixit *ibi Camp. ſub num.55. in Addit.* latè *Almont Ciazius diſcept. forenſ. tom.1. diſcept.8.* ſed facit qualem præſumptionem etiam in caſibus exceptis, *Farinac conſ. crimin.60. num.38.* & ad inſtructionem, *idem conſ.19. nu.18 vbi Additio lit. B.* & ſic cernitur, quod
42 ſocius criminis non facit inditium, etiã quod ſit examinatus vt teſtis, *idem conſil. 192. num.9. tom.2. Pegnera in praxi crim. §.5. num 20. Ciazius diſcept 18. nu.43. diſcept.24. num.7. diſcept. 2. num.19. diſcept. 92. num.9. & diſcept.18. num 47. & conſ.3. num.2.*

Eo maximè quando nõ fuerit eius confeſſio ratificata in tortura, etenim ſocius
43 criminis ſine tortura deponens, non facit inditium contra inculpatum, *idem conſ. 182. num.25. tom 2.*

44 Et ſic mandatarius non facit inditium contra mandantem ſine tortura, & non concurrentibus inditijs, *Ciazius diſceptat. crim forenſ. tom.1. diſcept.96. nu.14. & tom.2. diſcept.1. per totam.*

45 Similitèr nec dictum pueri patiẽtis ſodomiam plenè fidem facit. *Camp vbi ſup. num.54. in addit. Farinac. de indit. & tortura, quæſt.43. num.89.*

46 Eodem modo in mandante, & mandatario dicendum erit, nàm mandatarij depoſitio, & inculpatio, non facit inditium contra mandantem, etiam quod mandatarij eſſent plures, *Farinac. conſ.182. nu.18. tom.2. & conſ.55. num.4. & 17 tom.1.*

47 Et ſocij criminis, & mandatarij pari paſſu procedunt, *Perſius conſ crim.2. num 6.*

48 Et tunc faceret inditium ad torturam, quando alia concurrerent adminicula, præſumptiones, & ſimilia. *Farinac conſ crimin.10. num.46. 31. & 55. conſ.55. num.34. conſ.122. num.6. & 9. tom.1.*

49 Et requiritur ratificatio ad torturam, *Camp. vbi ſupra num.14.*

Et hoc procederet in criminibus exceptuatis

Digitized by Google

ceptuatis, vtputà potiſſimùm in crimine
50 aſſaſſini, in quo concurrentibus alijs ad-
miniculis, confeſſio ipſa fidem faceret ra-
tificata in tortura, *Camp.ibidem num.68. in*
*Addit.*poſt *Foller.in praxi crim.rub.& ſi con-*
*fitebuntur,n.*103.latè *Caball reſ.crim.caſu* 84.
51 Sed in alijs delictis cũ depoſitio man-
datarij non faciat de per ſe inditium ad
torturam, quoniam mãdatarius eſt ſolus,
ac vnicus teſtis, quo caſu non faceret in-
52 ditium, nàm ad probandum inditium
ſaltim duo teſtes eſſent ſufficientes, *idem*
*Camp.ibidem num 64.in princ.*vt quoquè di-
ximus ſupra *caſu 57.in princ.*

Et propterea non fuit benè viſum talẽ
confeſſionem in tortura ratificari, dùm
non erat delictum exceptuatũ, & ageba-
tur de capienda informatione, & non de
condemnatione, & aderant alia inditia
non benè probata, & tantò magis aſſe-
53 renti, ſeù atteſtanti de mandato, & com-
miſſione ſibi factis non ſtatur, *Grammat.*
voto 34. *num.* 2. imò duobus exiſtentibus
54 mandatarijs deponentibus contra man-
dantem non creditur ad effectum condẽ-
nandi, *Farinac d.conſ.*10.*num.*29. ideò non
fuit proceſſum vlteriùs.

SEPTIMO.

QVidam iuuenis in Ciuitate Caſtri Ma-
ris de Stabia communitèr appellaba-
tur Ritus, ſed in effectu eius nomen erat
Ioſeph: accidit ipſum fideiuſſiſſe, & aſ-
ſeruiſſe ſe vocare Ioſeph, & incuſata eius
obligatione, & vigore literarum expedi-
tarum fuiſſe carceratum, allegabat non
alitèr Ioſeph, ſed Ritum appellari, & pro-
indè non debere carcerari, fuit dubitatũ
in Curia Caſtri Maris de Stabia de hac
55 mutatione nominis, ex qua potuerat pu-
niri de falſo, ad *text.in l.*1. *C.de mutat.nom.*
vbi *DD.*nomen ſibi mutans eſt delictum,
& punitur pœna falſi, *Farinac.conſ.crim.*37.
*nu.*1.*tom.*1.*& in tit.de falſit.q.*150.*nu.*138.
56 Et præſertim in inuento cũ armis mu-
tando ſibi nomen, vt carcerationem eua-
dat, pœna falſi tenetur, *idem Farinac. dicta*
*quaſt.*150.*num.*140.
57 Ex aduerſo replicabatur non eſſe de
iure prohibitum ſibi mutare nomen, vel
cognomen, *d.l.*1. cum alijs allegatis per
Boſſ.in praxi crim. tit.de mutat.nom. Menoch.
de arbitr.Iud.caſu 318.*num.*2.
58 Hoc tamen procederet quando ſine
fraude, & dolo, quis nomen ſuum muta-
uerit, ſecus tamen ſi cum fraude, & præiu-
dicio alterius, vel doloſè id fieret, vt pro-
ſequitur *Farin.d.q.*150.*nu.*144. *Menoch. ibi*
*num.*19. *Caball.reſol crim.caſu* 276.*num.*12.
& 13. *Guliel.Bockall. de publ.iudic.diſquiſ.*8.
in 6.*notab.fol.*257.*&* 258.vbi exẽpla ponit.

Videndum erat in caſu propoſito, ſi in
fraudem, vel doloſè hoc geſtum erat, nàm
citra dubium in obligatione in ſcriptis
verum nomen expreſſerat, & plus opera-
tur, quod ex ſcriptura apparet, quam id,
quod ore promulgatur, quæ enim ſcri-
59 buntur in memoriam futurorũ refertur,
quod ſecus eſt in eo, quod ore profertur,
vt elegantiſſimè ponderat *Præſ.de Franch.*
*deciſ.*533.*num.*4. malum quod dicunt ho-
mines ſcripturis eſt grauiùs quam verbis,
quia ſcriptura nunquàm amictitur, atten-
ditur enim mutatio nominis in celebra-
tione contractus magis, eo maximè ſup-
60 ponendo nomen alterius, quo caſu pœna
falſi ſuccederet, vt probat *ibi Farinac. num.*
243.*Menoch.vbi ſupra num.*24. vbi *num.*26.
aſſerit nomen immutari, tùnc dici cum
re, & verbis immutatur, & ſic conſiderata
mutatione nominis iſtius rei ad euitandũ
61 carceres, aliqua excuſatione videbatur
admicti, pro qua nulla pœna imponi po-
tuiſſet, vt optimè conſiderat *Farinac .vbi*
*ſupra num.*141. ampliùs quia nullum præ-
iudicium attulerat alicui, dùm exiſtebat
carceratus vigore literarum exequutoria-
lium expeditarum vigore obligationis, in
qua verum nomen deſcriptum erat, idcir-
cò fuit abſolutus, ſed remanſus carcera-
tus pro eius debito.

OCTAVO.

QVidam Calciolarius in Ciuitate Caſtri
Maris de Stabia dùm ſuam exerceret
artem, moleſtabatur à quodam puero,
quem pluries reprehenderat, vt deſiſteret,
& demùm inaduertentèr cum certo in-
ſtrumento ad eius artem pertinens, certo
modo in eum intulit illud eum percutiẽ-
do ſubterfugiem oculi, ob quod fuit car-
ceratus, & agebatur de pœna inferenda,
dubitari contingit, quia non doloſè id
proceſſerat, ſed ad euitandam moleſtiam
62 illius. ad hoc enim allegabatur *tex. notab.*
in l.ſed in quemcunquè ff.ad legem Aquil. §.*ſi*
magiſter, vbi caſus refertur conſimilis de
ſutore, & puero diſcenti ingenuo filio-
familias parũ benefacienti, quod demon-
ſtratum erat formam calcei ceruicem ità
percuſſit, vt oculus puero perfunderetur.
Reſpondit ibi *text.* ex ſententia *Iuliani*,
iniuriarum quidèm actionem non com-
petere, quia non eſt facienda iniuriæ cau-

ſa percuſſerit, ſed monendi, & docendi
cauſa, an ex locato dubitat, quia leuis
dumtaxat caſtigatio conceſſa eſt docen-
ti, ſed lege Aquilia poſſe agi non dubitat,
ex quo reſultaro videbatur aliquantulum
differri caſus ille, ab iſto, licet in ſubſtan-
tia conueniant quòad actionem iniuria-
rum benè cõcordare, nàm ſicut ceſſat ta-
lis actio in *d. §. ſutor*, eo quia ille puer erat
diſcipulus, quod non poterat huic mili-
tare, ex identitatis ratione conuenire vi-
63 detur, quàmuis non eſſet diſcipulus ad
corrigendum, tamen malos mores nemi-
ni prohibitum eſſe conſpicitur, *cap. diſci-
plina 45. diſt.* latè *Alber. in diction. ver. corre-
ctio in qua*, ſi benè exceſsū erat ob impor-
tunitatem pueri, contra quem percuſſor
inſtrumentū quoddam in eum intulit im-
patientiæ cauſa motus, non alitèr animo
oſtendendi, & caſu vulnuſculum proceſ-
ſerat, ceſſare videbatur actio iniuriarum
64 reſtante actione legis Aquiliæ quòad in-
tereſſe tantū reſpectu æſtimationis dam-
ni, vt probat *Io. Criſpus de Montibus in ſua
nomenclat. action. lit. legis Aquiliæ*, & amplius
non aderat oculi eneruatio, ſed tantùm
ſimplex percuſſio, ideò fuit abſolutus à
65 criminalitate, ſicuti verbera illata à ma-
giſtro diſcipulo ſuo, præſumuntur ad
emendationem illata, & ob id iniuriam
non inferunt, nec pœna digna ſunt, *Me-
noc. de præſumpt. lib. 1. quæſt. 17. num. 13.*

N O N O.

Contingit in Ciuitate Caſtri Maris de
Stabia, quod quidam nobilis alium
nobilem verberauit cū baculo, talis enim
66 verberatio cum baculo eſt atrox, & gra-
uis iniuria, teſte *Grammat. deciſ. 98. nu. 20.*
& ſi iniuria, quæ verberibus fit vili, &
ignobili perſona dicatur atrox, ex *Caſtill.
deciſ. 171. num. 22.* probat *Reg. Merlin. con-
trouerſ. forenſ. tom. 1. cap 66. num. 25.* quantò
magis ſi fuerit nobili illata, poſtquàm
67 iniuria atrox reputatur apud nobiles, &
militares, qui magis vellent vulnerari,
quam verberari, inquit *Muta in pragmat.
Sicil. tit. 43. num. 3. & ſeq.*
68 Quocirca attenta iſta atrocitate iniu-
riarum, quæ procedit ratione loci, perſo-
narum temporis, & ſimilium, poſt *Menoch.
de arbitr. caſu 263. Caball. reſol. crim. caſu 71.
num. 56. Perſius conſ. crim 29. num. 11. Farin.
conſ. crim. 30. nu. 26. & 112. tom. 1. & conſ. 10.
num. 112.*
69 Sed cum varijs modis committatur, vt
ibi Caball. num. 5. proſequitur.

Varijs pœnis plecti debet iuxtà Iudi-
cis arbitrium, *Farin. in praxi quæſt. 22. nu. 15.
& quæſt. 105. num. 56.*
Idcircò circumſcriptis pœnis impoſi-
tis de iure communi contra verberantes,
cum ſpecialitèr de hoc ſit prouiſum in
70 Regno contra verberantes nobiles, alios
nobiles prouiſum eſſe pęnā annalis exilij
extra Regnū, vt expreſsè habetur in *Con-
ſtitut. Regni Vt dignitatum*, ibiq; *Afflict.* no-
tat, ſic tali pœna exiſtente imponenda
erat iſti nobili, ſed difficultari contingit,
quia iſte nobilis verberans erat filiusfa-
milias, & pubes, non poterat ſine maximo
incommodo, & intereſſe extra Regnum
ſe conferre, & alienæ poteſtati ſubmiſſus
parere, ideò dubitatum fuit quid iuris in
hoc erit conſiderandū, vndè quemadmo-
dum ex conſimili cauſa excuſantur pueri,
71 quãuis puberes adire Sedem Apoſtolicã
ex cauſa excommunicationis incurſę, per
text. in cap. antepenult. de ſent. excommun.
Sic paritèr in hoc caſu videbatur con-
cludendum, nõ alitèr extra Regnum exu-
lari, ſed id mitigari aucto tempore exilij,
& ſic fuit obſeruatū, vt exularet per bien-
nium intra Regnum.

D E C I M O.

72 De Iure communi ſtatutum eſt, quod
bona contumacis erint annotanda,
ad *text. in L. 1. ff de requir. reis*, vbi *DD.* poſt
*Foller. in praxi crimin. rubr. annotent. bona, in
princ. Farinac. in eius praxi crimin. quæſt. 11.
num. 2.* vbi plures allegat ad finem hoc in-
troductum eſt, vt ipſi comparcant, aliàs
73 elapſo anno ſi non comparent, bona ipſa
Fiſco incorporantur, & ſi comparent, illis
reſtituantur, *vt ibidem Foller. & Farinac.*
Quod etiam comprobatum de Iure
Regni in *Conſtit. Grandis vtilitas*, vbi *Affl.*
74 Quocirca dato quod fieri debeat iſta
annotatio bonorum, ad hoc vt confiſcari
debeant, vt ex *Pinell. in l. 1. C. de bon. matern.
par. 2. num. 25.* probat *Alfar. de offic. fiſc. gloſ.
17. num. 92.* & optimè *Guazzin. de confiſcat.
bonor. concluſ. 4.* vbi oſtendit modum, & for-
mam faciendo tales annotationes.
Sed an, & quando fieri debeat ipſemet
Guazzin. vbi ſupra num. 11. aſſerit, talem
75 annotationem fieri non poſſe niſi poſt
contumaciam, licet hodie non ſeruetur,
quia fit antequàm contumacia ſequatur,
imò ante tranſmiſſionem citationis, &
niſi ſaltem ſint aſſumpta inditia, ex *Pere-
grin. ibi relato*, ad quod *Foller. vbi ſupra* in-
quit, vt plurimum Iudices timentes de
nou comparitione citati ante contuma-

ciam

ciam contractam ſolent procedere ad di-
ctam confectionem inuentarij, quod qui-
dem permictitur nè res Fiſco fraudentur,
& occulteutur, ſecundum *Bart. & Afflict.*
ibi relatos, ex quo ſtatim contracta contu-
macia irremiſſibilitèr ius quæſitum eſt Fi-
ſco pro tertia parte bonorũ, ad quod op-
timè *Capyc.deciſ.*13 t. *num* 5. inquit, quod
Officiales, & Poteſtates Terrarum hodie
76 ſtatim commiſſo delicto, faciunt deſcribi
omnia bona delinquentium, & ſequeſtra-
ri nè occulteutur, & ſic in contingentia
facti mihi occurſi in Ciuitate Theani ſer-
uaui. Die 18. Aprelis 1614.

VNDECIMO.

PEr Reuerendiſſimum Epiſcopum Hor-
toni Generalem Auditorem Status Se-
reniſſimi Ducis Parmæ, & Placentiæ, vti-
lis Domini Ciuitatis Caſtris Maris de
Stabia, fuit cauſa homicidij commiſſi in
perſonã Pompei Scafarti, delegata V.I.D.
Scipioni Rouito, qui in cauſa ipſa pro-
ceſſit ad certos actus grauaminum præ-
tenſorum, aliquorum inquiſitorum.

Indè quędam mulier inquiſita pro cau-
ſa prædicta obtinuit reſcriptum ab eodẽ
Reuerendiſſimo Epiſcopo delegante, per
quod mandabatur Curiæ prædictæ Ciui-
tatis, quod aut cauſam expediat, aut ipsã
habilitet in domo cũ cautione; fuit enim
difficultatum de valore talis reſcripti, ſi
de iure ſubſiſteret, poſtquàm aderat Iu-
77 dex delegatus dictæ cauſæ, qui nõ habet
iuriſdictionem propriam, ſed vice fungi-
tur delegantis, ad *text. in l.*1. *§.qui mandatã,*
ff.de officio eius, & l. ſi prætor, notat *Gloſ. in*
*cap.*1. 94. *diſt verſ. auctoritas*, ſi benè Ordi-
78 narius conſtituitur à Principe, Papa, Im-
peratore, vel Rege, Populo lege, vel con-
ſuetudine, vt inquit *Marant. in eius ſpeculo*
*par.*4. *diſt.*5. *num.*23. adhùc tamen vt ipſe
79 ſubdit delegatus verò ab omnibus præ-
dictis, & à quolibet Ordinario per iura
ibi relata, *Bellon. in tract. de mand iuriſd. c.*5.
*quæſt.*4. *per totam*, & talis poteſtas delegan-
di eſt iuriſdictionis, vt ipſe *ibi ſubdit n.* 30.
80 & delegare nil aliud eſt, quam vices ſuas
commictere, vt probat idem *Bellon. eodem*
*tract. cap.*1. *quæſt.*2 *nu.*5. ſubſequitur, quod
81 delegans cum cauſæ ſuo functus eſt offi-
cio dicto Abbati in commictendo in in-
tegrum vices ſuas dixit *text. in cap. venera-*
rabili, de offic. Iudic deleg. & conquieſcit eius
officium, quinimò concludit *ibi Gloſ. ſu-*
per verbo vices ſuas, per multa iura, quod
delegatus committens vices ſuas, non
poſſit iterum ad ſe reuocare; nàm vices
82 ſuas ſi quis commiſerit alicui, cenſetur
commiſiſſe totum negotium quod habe-
bat, vt dixit *ibi Abb. num.*11. & conſequen-
83 tèr Subdelegatus poſtquàm cępit in cau-
ſa cognoſcere nõ poteſt per delegantem
ampliùs remoueri, *vt ibi num.* 1. probat,
quo ſit, vt tale reſcriptum inualidum re-
84 putebatur, vltra quod delegatio eſt ſtricti
iuris, *Macerat. variar. reſolut. lib.*1. *reſolut.*83.
num. 3. ſimiliter reſcripta delegatoria,
85 *idem d. lib.*1. *reſol.*8. *nu* 4. nàm talia reſcri-
pta delegatoria cauſarũ ſunt iuris ſcripti,
*Afflict. deciſ.*366. *nu.*3. latè *Oldrad in tract. de*
*liter. & mandat. Princip. in prælud.*11. *num.*1.
non fuit vlteriùs proceſsũ per ipsã Curiã.

DVODECIMO.

REperto iuuene quodam intus cameram
certæ mulieris in Ciuitate Caſtri Ma-
ris, fuit de nocte arreſtatus per filium ip-
ſius mulieris, & carceratus ab eo, vſque-
quo peruenerat ad notitiam Curiæ, cum
autem id perueniſſet ad aures ſororum
iuuenis, fregerunt ianuam, & eripuerunt
dictum iuuenem, de quo conqueſtus eſt
iuuenis filius dictæ mulieris in Curia
querelam criminalem exponendo contra
dictum iuuenem repertum, de ſtupro cõ-
86 miſſo in viduam, vndè fuit dubitatum
quid iuris, *Guido de Suzar. in tract. de indit.*
*& tortura, num.*36. inquit, quod ſi quis re-
peritur in domo pulchræ mulieris, ſeù
puellæ, vel reperitur exire de domo præ-
ſumitur ſuppoſuiſſe, & *Farinac. de delictis*
*carnis quæſt.*136. *nu.*144. probat, quod adul-
terij, & copulæ carnalis præſumptio, ſeù
87 potiùs probatio oritur, ſi mulier cum
viro ſoli reperiantur in eadem camera
hora ad copulam carnalem comoda, &
88 ſequitur *num.*158. quod adulterij, & co-
pulæ carnalis præſumptio eſt contra iu-
uenem deprehenſum in domo pulchræ
mulieris, & ſatis *Maſcard de probat. concluſ.*
61. *num.*1. refert, quod adulterium proba-
tur ex eo, quod quis inuenitur in domo
alicuius vbi eſt pulchra mulier, *Bertazzol.*
*conſ.*273 *num.*12. *tom.*2. & *conſ.*20. *num.*123.
*volum.*1.

89 Et citra dubium adulterium præſumi-
tur ex deprehenſione viri, & mulieris for-
moſæ, ex multis probat *Tiraquell. de leg.*
*connub. l.*2. *num.*9.

In caſu enim allegato ſupra ceſſabat
iſta qualitas pulchritudinis, nàm hęc mu-
lier erat vetula, & monocula, vndè adulte-
rium non præſumebatur, in dubio quini-

mò ceſſante hac qualitate,videbatur ceſ-
ſare præſumptio adulterij, quocirca con-
90 cluſio fortaſſis locum ſibi vendicare nō
poſſet, quando vir eſſet deprehenſus in
domo mulieris deformatę,vt ex *Tiraquell. vbi ſupra*,probat *Maſcard.loc.cit. ſub num.3.*
ſic contra repertum in ſermone cum fœ-
mina in ſenectute conſtituta abeſt ſuſpi-
tio venerea cum ea, *Tuntol. in 1. iudicio, num.17* & ad hoc inquit *Farinac. conſ. crimin.78. num.34. vol 1.* quod adulterium
91 & carnalis copula non probatur per in-
greſſum in domum mulieris, niſi ingreſ-
ſus deprehendatur in actibus venereis,
ſed benè ex tali ingreſſu præſumitur vo-
luntas ad carnalem cognitionem, neque
adulterium probatur, ex eo quod fue-
rit iuuenis in camera cum calceis ſolutis,
& muliere clauſo oſtio negante ibi aliquē
eſſe, probat *Conſiliar.Paſcal. de virib. patriæ poteſt par.2.cap.5.num.9.* inſuper videre
92 ſimpliciter ſolùm cum ſolo, non arguit
adulterium, refert *Perſius conſ.crim.11.n.6.*
ſubdens, nec adulterium probatum cen-
ſetur ex eo, quod quis ſolus cum ſola in
thalamo clauſo repertus ſit, & vir ſolura
habeat formalia, & mulier recuſet clauſū
reſerare hoſtium.

93 Inſuper eſt de iure poſitum,quod filius
pro vendicanda ſuam iniuriam, non ſolū
adulterum ſuæ matris occidere non po-
terit, inquit *Gloſ. in l.quod ait, ff. de adulter. Gram.in Conſit.Si maritus, num* 17 neque
eius matrem,ex *Cyn.in l.Graccus,C.de adulter.Salic.& Caball.*probat *Conſiliar.Paſchal. vbi ſupra.num.*18.accedente patris conſen-
ſu, *Giurba conſ.crim.86. num.11.& 12.* & ſi
accuſare non prohibebatur in caſu enar-
rato,non benè de delicto conſtabat, ideò
fuit liberatus in forma.

DECIMOTERTIO.

IN Ciuitate Theanenſis,ac alijs Terris Ill.
Principis Hoſtiliani ſolent fieri commiſ-
ſiones Gubernatoribus illarum generali-
tèr, & eis prohibentur expreſſim facere
compoſitiones cum inquiſitis abſquè li-
centia Domini pro eorum delictis,verùm
quia Iudicibus aſſiſtentibus non alitèr in
eorum commiſſionibus prohibebatur, &
& pluries requiſitus à Gubernatoribus vt
tales compoſitiones facere debuiſſem, re-
plicaueram id mihi non fuiſſe inhibitum,
quanquàm ipſis prohibitum erat, adhùc
tamen ſtante eorum prohibitione, quia
ad effectum peruenire non poterant, non
tamen prohibitum erat declarare ſi lo-
cus erat compoſitionibus pro delictis, ex
dictis per *Paul.de Caſtro in l. ſi quis, §. eius, num. 3. ff. de iniuſto rupto teſtam.* vbi dixit,
94 quod qui condemnare non poteſt, pote-
rit tamen declarare aliquem condemnan-
dum eſſe, ità ſi locus erat compoſitioni,
& ſic pluries obſeruaui, declarando,poſſe
reum admitti ad compoſitionem in caſi-
bus à iure permiſſis.

DECIMOQVARTO.

MVltoties euenire ſolet in gubernijs per
Gubernatores Terrarū carcerari de fa-
cto perſonas abſq; voto Iudicis Cōſulto-
ris, aut aſſeſſoris eis inconſultis, & dum
abſq; eorū conſilio id cōtingat, indè car-
cerati cōqueruntur de indebita carcera-
tione corā Iudicibus,& propterea incidit
diſceptari an tali exiſtente carceratione
de facto erint liberandi carcerati, vel de-
tinendi.

95 Non eſt dubium,quod capere aliquem
de perſona dicatur eſſe iuriſdictionis,
*Campag.in cap.contra effrenatas,num.*14. car-
96 ceratio in criminalibus eſt ſimplicis iu-
riſdictionis,*Giurba conſ.65.num 9.*& carce-
97 ratio eſt iuriſdictionis exercitium, *idem conſ. 96. num.6.* & licet Officiales depura-
ti per Terras iuriſdictionem habere di-
cantur.

98 Non tamen alijs permiſſum erit ſine
ſpeciali mandato regio,& Officialium,vt
in cap.quod nulli aliquos.

99 Adhùc tamen ipſi Iuſtitiarij, & ſimiles
carcerare nequeunt perſonas abſq; conſi-
lio,& voto Iudicum,& Aſſeſſorum,eo ma-
ximè ſi parati eſſent dare fideiuſſores, vt
inquit *Capit. Regni Item caueant Iuſtitiarii*,
ibiq; *Campag.* nàm carcerari vt quis de-
100 beat, priùs videndæ ſunt informatio-
nes,*Muta in pragm.Sicil tit.2.num.*36.& ſine
inditijs nemo poteſt carcerari, *Anton. de Ballis lib.5. de pragm. Regni pragm.2. tit.12. num. 2.*

Solēt enim mali Præſides, & tranſgreſ-
ſores legum facere, & aſſerere, quod la-
101 bor, & ſumptus faciunt prouentum,
vt ex *Afflict.* notat *Camp. in cap. item quod prædicti Iuſtitiarii occaſione, num* 18. & car-
102 ceres facere prouentus, dicunt rapaci
Barones,vt dixit *Capiblanc.in prag.19.nu.9. de Baron.*

103 Et neſciunt, quia ad totale intereſſe
carceratorum tenentur quando de facto
ità procedunt abſquè voto Aſſeſſoris, &
Iudicis, vt dictū eſt,ad quos ſpectat onus
conſulendi circa carcerationes ſubiecto-
rum,

rum, & *Camp. in d. cap. item caueant, num.9.*
104 dixit, quod Iudices, & Aſſeſſores, qui dant malum conſilium, vt aliquis carceretur, qui carcerari non debet, & puniatur pœna ibi tradita *num.8.* poſt *Parid. de ſyndic. verbo captura, in princ. Foller. in pragm. ſua praxis, tit. de reor. cuſtod. num.166.*

Et proindè circa hoc exiſtente carcerratione facta de facto per ipſos Iuſtitiarios, ſeu Gubernarores, inconſulto Iudice, aduertendum erit, quoties iuris ordo non fuerit ſeruatus, & verè conſtaret de
105 debito, eius captura non retractabitur, vt probat *Donat. à Fina inter commun. opin. lib.4. tit. ſi certum petatur, num.113.* vbi id limitat tripliciter, ex *Iaſ. ibi relato*, & antecum *Par. vbi ſupra num.1. & ſeq.* ponens
106 regulâ, quod Iudex non debet incipere à captura debitoris, niſi in ſubſidium, nō exiſtentibus bonis, aut immineret ſuſpicio fugæ, de quo ſatis apud *Borgn. deciſ.1.*
107 *par.1.* hinc captura pro debito non liquido, vel incerto, prohibita reperitur, & qualitèr procedatur in tali caſu, refert *Merenda conſ.96. num.17. par.2.*

In criminalibus verò *Foller. in praxi crimin. rub. ſtudeat ſe ornar. bene viu mor. nu.58.* quē ſequitur *Peguera in praxi crim. cap.12. §.3. num.4.* declarat regulam illam, quod
108 in criminalibus eſt permiſſa captura, & ab ea poteſt inchoari inditijs non præcedentibus, licet non ſit capta informatio, vbi plures allegar, quod procedit facta diligentia pethabita aliquali informatione ſummaria, ex *Blan. ibi relato*, nàm regu-
109 lariter Iudex non poteſt deuenire ad capturam, niſi realiter conſtet de delicto, probat *Petr. Paul. Guazzin. in tract. moral. ad defenſ. anim. Aduoc. Iudic. & reor. lib.2. defenſ.2. cap.19 in princ.* & ibi quando captura ſit iuſta.
110 Cæterum autem quando eſſet iniuſta captura notoria, quam ſectatur *Guazzin. pater in tract. ad defenſ. tom 1. defenſ.5. cap.4. num. 8.* & eo caſu ſtatim erit relaxandus, vt idem probat *in defenſ.5. eod. cap.4.* prolixiùs agit poſt *Farinac. in eius praxi crimin. quæſt.27.*
111 Ea propter ſi bene talis captura ſit arbitraria, vt ex *Claro quæſt. 28.* probat *Ambroſin. in ſuo proc. informat. lib.2. cap.1. nu.5.* adhùc tamen *nu.6.* declarat, qualitèr hoc arbitrium regulari debeat, & quæ ſint cōſideranda, vt ibi erit videre poſt *Farinac. vbi ſupra num.128. & ſeq.*
112 Niſi fortè fuerit captus in fraganti crimine, vt per *Foller. in eius praxi rubr. item quod fuit in fraganti crimine*, & *Guazzin. d. tract. ad defenſam, tom.1. defenſ.5. cap.8.* &
113 captus in fraganti dicitur qui in actu delicti apprehenſus eſt, *Giurba conſ.98. n.1.* & quemadmodùm nō poſſunt carcerari
114 ſine Iudicis voto, ità nec poſſunt excarcerari niſi de ordine Iudicum, & cum apodixa Magiſtri Notarij, vel Iudicum, *Muta in d. pragm. tit.31. num.8.*

DECIMOQVINTO.

FVit dubitatum in Regia Curia Monopolitana in cauſa Mauri Galoppi ſi verè inſultus dicebatur, dùm hoſpes manus inieciſſet in eius famulum, & ipſe cōuocando alios cohoſpites, vt occurriſſent contra dictum præuaricantem armata manu,
115 poſtquàm inſultus cum armis, ſeu cum lapide, & fuſtibus videtur commiſſa violentia publica, & imponitur pœna deportationis, *§. item lex Iulia de vi, Inſtit. de publ. iud.* cum alijs apud *Campag. in cap. ab illo, num.60. in Addit.* & ſatis per *Mutam in prag. Sicil. tit.44. à num.6. cum ſeq. Anton. de Ballis in tract. crim lib.3. de liter. diſpenſ. caſu 4. nu.2.*

In caſu de quo agebatur, fuit in conſideratione habitum principaliter, quod inſultus nil aliud eſt niſi in alium ſaltus, ex *Alex. Bal. et Tuſch.* tradit *Muta in d. prag.*
116 *Sicil. tit.45. num.4* & ſic inſultus conſiſtit in amotione corporis de vno loco ad alium, ex *Aret. conſ.34 & alijs*, probat *ibidē Muta num.3.* quo fit, quod dùm non fuerit
117 factus motus de loco ad locum, inſultus non videbatur factus, optimè *Muſcatell. in praxi crim. tit. de vuln. leth. num.44.*

Remanſerat ſimplex rixa ſic habita inter eos huiuſmodi contra inſultantem,
118 quo caſu inſultatus, & prouocatus quid quid facit ad eius defenſionem facere preſumitur, *Farinac. conſ. crim.35. num.21.*
119 *& in Addit. lit. H.* inſultatus enim omnia præſumitur facere, & feciſſe ad ſui neceſſariam defenſionem, non ad vindictam, *Bertazzol. conſ. crim.1. num.15. conſ.31. nu.2. conſ.128 num.3. & conſ.135. num.5. vol.1.* vbi alia notatu digna differit *d. conſ.135.*
120 Ampliùs conſideratum fuit talē rixam in continenti exortam fuiſſe, non ex interuallo proceſſum ad inſultum de conſimili caſu ait *Porrhus in ſuo faſcic. crimin. §. inſultus, fol.467.* quod ſucceſſo inſultu inter duos famulos, ſeu ſtabularios eodem die dixerat: *Impara à portar riſpetto alli Gentilhuomini*, fuit indè inquiſitus vnus ipſorū, quod appollatæ cū baculo percuſſerit, vbi duo tēpora attendi debent, nempè aliud eſſe de eo, qui commotus recēte

dolore offenſæ acceptæ aliud in eo, qui
ex interuallo præcedente deliberatione,
121 quem inſultat, primum dici ſolet *à ſangue caldo*, ſecundum dicitur *à ſangue freddo*, ex quibus declaratur inſultus ſi erat punibilis, vel non, ex iuribus ibidem relatis, imò cenſuit *Giurba conſil. 86. num. 22.*
122 quod inſultatus etiam ex interuallo aggreſſorem occidens incontinenti ſe defendiſſe dicitur, & ſi ad extraneos actus grauiori fortuna iactatus ſit, verùm, quia non fuerat proceſſum ad alios actus, non
123 fuit vlterius proſecutum, nàm inſultus cum armis excogitatus, graue eſt delictũ percuſſione ſequuta, ità *Reg. Sanfelic. in ſua praxi iudiciaria, ſectio 18. num. 14.*

DECIMOSEXTO.

DOn Franciſcus de Cordua olim Gubernator Ciuitatis Monopolis, cui aſſidebã vti Iudex illius Ciuitatis certo die fecit examinare quoſdam teſtes ad defenſam certi inquiſiti me inſcio, quod egre tuli, poſtquàm de iure proditum eſt, quod
124 teſtes priùs debent per Iudicem audiri, oretenùs ne contingat fieri impoſtura, vt dixit *Guazzin. in tract. ad defenſam reorum, tom. 1. defenſ. 14. cap. 2. in princ. Anton. de Ballis in tract. crimin. lib. 2. de quaſt. & torment. quæſt. 11. num. 5.*
125 Et poſtmodùm ipſi teſtes pro informatione Curiæ, & ſine citatione partis recipiuntur de generaſi conſuetudine, vt idẽ probat *d. defenſ. 14. cap. 1. nu. 1.* ſubdẽs *nu. 7.*
126 quod teſtes pro informatione Curiæ debent recipi per ipſoſmet Iudices, nec commicti Notario, *Farinac. conſ. crimin. 35. num. 35. tom. 1. Grammat. voto 3. num. 42.*
127 Et ſic teſtes examinati coràm Notario, & non coràm Iudicè, non probant, *Farinac. deciſ. crim. 215. num. 5. tom. 2.* nàm
128 teſtium examinatio non poteſt commicti Notarijs, ſeù Tabellionibus, qui ſcribere poſſunt, non autem examinare, ex *Luc de Penna,* notat *Muta ad pragm. Sicil. tit. 20. num. 2.*
129 Nullumq; faciunt inditium, niſi repetantur, *Ambroſin. in ſuo proceſſu inform. lib. 2. cap. 9. num. 4.* latiùs *Dom. Reg. Merlin. controuerſ. forenſ. tom. 1. cap. 42. Farinac. de teſtib. quæſt. 66. num. 310.*
130 Vndè talis repetitio paritèr fieri debet coràm Iudice, & Notario, prout ipſemet *Ambroſin. d. proceſſu lib. 3. c. 2. in princ. Guazzin. in tract. ad defenſam reorum, tom. 2. defenſ. 25. cap. 2. num. 1. & cap. 1. num. 16.*
131 Niſi fuerint habiti pro repetitis à parte inquiſiti, quando teſtes examinati pro informatione Curiæ, non dicuntur habiti pro repetitis, niſi expreſsè habiti fuerint pro talibus, licet reus offerret ſe habiturum illos pro talibus, *Ambroſ. d. lib. 3. cap. 1. num. 37.* vltrà aliàs limita.
132 Quantò magis quando teſtes reciperentur ad defenſam reorum, vt in ſpecie attingit *Iul. Clar. in § fin. quæſt. 26. in princ.* ibi ſi teſtes reciperentur ad defenſam deponunt, vt plurimum recipiuntur ab ipſis Iudicibus, quia eo caſu maior ſubeſt fraudis ſuſpictio, & optimè *Carau. in ritu 83. in princ.* vbi praxim Neap. de hoc tradit, vt corã Iudice, & Fiſco recipi debeant iuxtà diſpoſitionem *pragmat. ibi relat.*

Idcircò iuſſi iterum eos examinari coràm me, & non abſq; ratione, nàm ſicuti teſtes nullitèr examinati, non poſſunt repeti, ſed debent de nouo examinari, niſi pars pro repetitione inſteterit, *Farinac. deciſ. crim. 31. num. 5.* vbi *Additio.*

Sic è cõuerſo teſtes nullitèr recepti ad defenſam de nouo erint examinandi.

DECIMOSEPTIMO.

QVidam N. de Moruillo conuentionem fecerant cum Regia Curia vendere biſcentum Archibuſia, de quibus quinquaginta oſtenderat Secretario Suæ Excellentiæ ſatis congrua, & commodè, deindè alia fuerunt tradita, de quibus multa eorum fuerunt reperta inualida, & parum acta, ſupponendo mala pro bonis, difficultari contingit, ſi in totum contractus veniebat reſcindendus, vel prò parte rerum defectiuarum, & non eſt dubium
133 quin detur redhibitio pro omnibus ſi emptor velit, ex *l. cum eiuſdem, ff. de ædilit. edicto, Cepoll. in l. Labeo, num. 2. ff. eod. Borgnin.* optimè *deciſ. 31. num. 389. par. 2. & deciſ. 40. ſub nu. 45.* addo *Nactam conſ. 175.* ad quod faciunt cõgeſta per *Mangil. in tract. de euict. quæſt. 133. num. 4. & 5.* quod vendens vnico pretio, plures res, vna euicta tenetur reſtituere pretium, ſi emptor partem ſolũ nõ fuiſſet empturus, & hoc ob indiuiduitatem contractus, licet aliàs reſciſſio daretur pro parte, & pro alia parte contractus cenſeretur validus, & iterum *q. 165.*

Hæc quòad ciuilitatem, quo verò ad criminalitatem videbatur contractum
134 eſſe crimen ſtellionatus, ex *Gloſ. in l. 3. verſ. ſuppoſuerit, ff. de crim ſtellionat.* ſubdit in locum earum, quas obligaturum ſe dixerat, & oſtendat creditori futuro, & ſic malas in locum bonarum poſuit, & ſubdit in

verbo

verbo auertit, vt quia iam obligauerat bo-
nas, ſed nòn tradiderat, poſteà autem
tradidit malas dicens eas eſſe quas obli-
gauerat, &c. quam ſequitur *ibi Nacta*, vbi
aſſignat rationem, *& iterum conſ.176.* idẽ
135 confirmat, nàm vẽditor dolo malo ver-
ſari videtur, ſi rerum venditarum quali-
tates, quæ emptorem forſan ab emendo
deterruiſſet, ſupprimat ex iuribus citatis
per *Barzium deciſ.62.num.7.*
136 De pœna autem huiuſmodi delicti la-
tiſſimè agit *Farinac.in eius praxi crim. tit.de
delictis,&c.quæſt.19.à num.33.ad 38.*

Fuerunt tamen ipſi venditores con-
demnati ad triremes per quinquennium,
die 19. Auguſti 1628. præuia relatione
Præſidentis Corcione.

DECIMOOCTAVO.

QVidam inquiſitus per Curiam Roccæ
Monfinæ de vulnere illato, aſſerebat
id feciſſe ad ſui defenſionem, ex quo
vulneratus ipſum priùs verbis aggreſſus
fuerat, deindè ſe inuicem manibus per-
cuſſerunt, & præ moleſtia lapidem in ca-
pud aggreſſoris intulit, ob quod vulne-
ratus remanſerat, dubitatum fuit ſi veni-
137 ret puniendus aliqua pœna, & circa
hoc DD. cenſuerunt, quod licet à tanto,
non tamen à toto excuſaretur, & ſucceſ-
ſiuè pro exceſſu moderaminis tutelæ pu-
niendus veniret *Vrſill.deciſ.206.nu.5.& 11.*
vt proſequitur *Farinac.de homic. quæſt.125.
num. 402. cum ſeq.* per exempla oſtendit,
138 eo quia in defenſione non ſeruauerat
modum inculpatæ tutelæ, nàm modus in
ſe defendendo,[illegible] culpa, ſiuè dolo, exce-
dens de exceſſu ta[illegible] punitur, *Caball.in
tract. de omn. gen. homicid. num. 98. & 103.
Paul.Bellon. tract de poteſt. eorum, quæ incon-
tin. fiunt, lib.1.cap.7.num.8.*

Et ſi benè *Afflict. in Conſtit. Aſperitatem,
num.18.* dicat eſſe menti tenendum vnum
verbum, quod iſtud moderamen inculpa-
tæ tutelæ non conſideratur, ſi indelibera-
tè, & accenſus furore iracundiæ inſultãs,
exceſſit modum in defendendo, tùnc non
imputatur exceſſus in defendendo, quia
139 in hoc caſu non poteſt vti hac modera-
tione, quia primi motus non ſunt in pote-
ſtate noſtra, & ſic tùnc non poteſt diſcer-
ni verum à falſo *11.quæſt.3.cap. ità hoc*, vo-
luit *Abb.* poſt *Gloſ. in cap.ſignificaſti. de homi-
cid.* & ſic patet, quod in rixa non poteſt
conſiderari dictum moderamen, *l.1.ff.de
except. l.2.ff.de damno infecto*, licet totum
hoc ſit in arbitrio Iudicis, ſecundum
DD. videlicet *Abb.Sicul. & Io. de Anan. in
d. cap. ſignificaſti*, idemq; aſſequitur *Gram.
conſ.crimin.29.num.34.Caball in tract.de omni
gen.homicid num.101.* moderatio inculpatæ
140 tutelæ certa regula comprehendi ne-
quit, ſed Iudicis arbitrio committenda,
qui arbitrabitur, an quis in meris defen-
ſionis finibus ſteterit, nec ne ex *Abb.& Sa-
lamon.* probat *Georg. Obrechti de defenſ. ne-
ceſſ. cap.12.num.73.* latè *Farinac. de homicid.
num.395.*
141 Et propterea cum ipſa moderatio in-
culpatæ tutelę conſiſtere videatur in mo-
do, tempore, & cauſa, *Caball.reſolut.crimin.
caſu 294. num. 44.* & in *eod. tract. num. 94.
Georg.Obrecht. d.tract.cap.10.num.2.3.& 4.
& cap.3 num.21.quæſt.125.num.395. Bellon.
eod tract d.lib.1.cap.7.nu.4. Guazzin.in tract.
ad defenſam reorum, defenſ.29. cap. 5. Franc.
Zuanet.in tract.de defenſ.tripar. par.2.num.1.*
142 Modus enim in ſe defendendo eſt cum
eodem genere armorum, & cum eiſdem
verbis, cum quibus iniuria illata fuit, *Ca-
ball.d.tract.num.95.*

Sicquè quãdo non fuerit ſeruatus mo-
dus ab inſultato ſe defendendi, & talis
modus conſiſtit in genere armorum in
animo, & voluntate, ac etiam inęqualita-
te facti, offenſionis ſcilicet, & defenſio-
143 nis, vt ſcilicet inſultatus talem faciat
defenſionem qualis fuit offenſa, *Farinac.
d.quæſt.125. num.349.* & propterea non di-
citur ſeruatũ moderamen ab eo, qui per-
144 cuſſus puta in digito percutiente, reper-
cutit in capite, vt ſubdit *ibi Farin. nu.350.*
proùt erat in caſu iſto, modũ defenſionis
145 eum non ſeruare, DD. quoquè dicunt,
qui cum poſſit euadere mauult reſiſtere,
Georg.Obrecht. d.tract.cap.10 num.9. tamen
ſequenti *num.10.* aſſerit contrariam ſen-
tentiam eſſe probandam, nempè vim eſſe
propulſandam; non fugiendam, & hæc
contraria ſententia certo iure confirma-
tur, *vt ſubdit num 11.* vt proſequitur de-
clarando *Farinac. ibi num.370 & ſeq.* alia
enarrantur ab eodem *Franc. Zuann. eodem
tract. par.2. num. 4.* vltra *Farinac. loco citato
num.349.*
146 Tempus enim erit in hoc ſeruandum,
nàm defenſio corporis ſtatim debet fieri,
rerum autem ex interuallo, *vt ibi Bellon.
num. 6.* intuetur *Caball reſolut. crimin. caſu
294. num.444. Sperell.deciſ.45.nu.83.* adeò
quod moderamen defenſionis vbi non eſt
ſeruatum in tempore, tùnc pro exceſſu
147 imponitur non pena ordinaria delicti,
ſed extraordinaria, *Farinac. vbi ſupra num.
342. & 344.* & ideò moderamen defenſio-
nis,

Digitized by Google

148 nis, & inculpatæ tutelæ nõ dicitur ſer-
uatum, quando quis ex interuallo aduer-
ſarium offendit, *Farinac. ibidem num.* 338.
aliàs non diceretur defenſio, ſed vindicta,
Sperell. vbi ſupra num. 84. poſt *Franc. Zuann.*
d. tract. par. 3. *num.* 50.
149 Cauſa autem in hoc erit ſatis actendẽ-
da, eo quia moderamen defenſionis, & in-
culpatæ tutelæ, exceditur etiam reſpectu
cauſæ, quoties quis alium percutit, & vul-
nerat nõ animo defendiſſe, ſed vulciſcen-
di, vt *ibi Farinac. num.* 353. *&* 382. *cum ſeq.*
Menoch. de arb. Iud. caſu 363.
150 Sed præ cæteris erit actendenda quali-
tas perſonarum principalitèr in hoc mo-
deramine defenſionis inculpatæ tutelæ,
quemadmodùm *Farinac. ibidem num.* 365.
proſequitur, & ſeq. ſi inſultans erit for-
tior inſultato, & eſſet puer, vel debilis, vel
robuſtus, *vt ibi conſiderat.*
In caſu de quo agebatur, non erat du-
bium, quin incontinenti facta fuerat rixa,
151 & in ea exceſſus, ob quod puniri de-
buerat. ſed quia in moderamine inculpa-
tæ tutelæ non requiritur æqualitas per-
cuſſionum, vt dixit *ibi Farinac. num.* 351. *&*
ſeq. & talis exceſſus præſumitur potiùs
culpa, quam dolo commiſſus, *idem ibidem*
num. 416. & ſequitur *num.* 417. quod mo-
deraminis inculpatæ tutelæ exceſſus nun-
quàm dicitur ex dolo, & ex propoſito cõ-
miſſum, quando tempus non patitur deli-
152 berandi conſiliũ, & ob id moderamen
inculpatæ tutelæ non poteſt conſiderari
in rixa, inquit *Caball. eodem tract. num.* 102.
153 non mirum ſi hoc relictum ſit arbitrio
Iudicis, vt dictum eſt ſupra, & per exem-
pla oſtendit *Menoch d. tract. caſu* 364. con-
ſideratis perſonarum, qualitate modi,
temporis cauſę, & offenſionibus occurſis,
vt benè iudicium ſuper hoc interponere
154 poſſit, eo quod iniuria grauior exiſti-
matur ex loco, tempore, & perſona, *Iul.*
Cartar. deciſ. 37. *num.* 12. *& deciſ.* 63. *num.* 20.
155 ideò arbitraria pœna punitur, *idem de-*
ciſ. 68. *num.* 23. quæ repoſita eſt Iudicis ar-
bitrio, *Caball. reſolut.* 71. *num.* 2. *Menoch. de*
arbitr. caſu. 263. *Iul. Cartar. deciſ.* 63. *num.* 17.
deciſ. 66. *num.* 10. *& deciſ.* 37. *nu.* 22. & quan-
156 do ſit iniuria leuis, vel grauis, ſimilitèr
eius arbitrio relictum eſt, *idem deciſ.* 82.
num. 31. fuit dimiſſus reus ob vulnuſculũ
illatum vt carcer cederet in pœnam.

DECIMONONO.

REperiebatur inquiſitus quidam in Cu-
ria Theani, prætextu quod eleuaſſet
manum, vt daret cuidam alapam, & ab
157 alijs detentum non conſumauerat actũ,
vndè fuit difficultatum, quod ſtante que-
rela partis, ſi condigna pœna puniri de-
buerat, & de hoc eſt *text. ſpecialis, & vulga-*
tus in l. item Apud. §. 1. *ff. de iniur.* per quem
text. notat *Paris de ſyndic. verſ. ſyndicantur*
158 *etiam, num.* 1. quod Officiales non ſolùm
tenentur iniuriarum actione ex verbera-
tione, ſed etiam ſi manus eleuauerint ad
percutiendum, etiam ſi non percuſſerint,
quod etiam aſſequitur *Arnon. epit.* 74. vbi
ſubdit, ſed iſta non procederent hodie
actenta *Regni Conſtit. cuius initium eſt Aſpe-*
ritatem, ſub rubr de pœn. eius, qui contra ali-
quem tantùm arma extraxerit, per quem ex-
159 trahens tantùm arma contra aliquem
punitur ad duplicatam pœnam aſporta-
tionis armorum, de qua in *Conſtitut. In-*
tentionis noſtræ, de illic. aſport. arm. & de pœna
percutient. cum eis, hæc ille, & vltra eos
Farinac. in praxi crim. quæſt. 105. *num.* 7. & 8.
vbi plures DD. ad hoc allegat, vt tenea-
tur, eleuans manus, ſi non percuſſerit,
actione iniuriarum, quemadmodùm etiã
160 dicitur inſultus factus per eum, qui ha-
bet manus ad latus enſis, nec extraxiſſet
enſem, *Muta in pragmat. Sicil. tit.* 44. *num.* 9.
vbì ſequitur *num.* 10. ſicut de habentibus
petras, & cultellos ad manus, eſto non
eijceret; non fuit vlteriùs proſequutum
ſtante remiſſione partis.

VIGESIMO.

CVm fuiſſet facta quædam compoſitio
certi delicti per Curiã Ciuitatis Thea-
ni pro ducat. triginta ex cauſa ictus ſcop-
pictì immiſſi, quæ tamen fuerat firmata
à Gubernatore, non autem à Iudice, neq;
ab Actuario, & ibi facta quædam prote-
ſtatio Erarij aſſerentis non eſſe validam,
ſed nullius roboris, & momenti, poſtmo-
dùm fuit reperta firmata tàm à Iudice,
quàm ab Actuario ſub rigis pennæ factis
161 ab Erario, difficultari contingit ſi po-
terat reuocari, & à quo Iudice, pro reſolu-
tione articuli deduxi *Carau. in ritu* 276.
num. 6, dicentem eſſe reuidendam à Iudi-
ce ſecundarum cauſarum, & non à primo
Iudice, & ſic fuit exequutum.

VIGESIMOPRIMO.

QVidam ciuis Neapolitanus degens in
certa parte Regni commiſit delictum,
& Officialis illius Terræ contra eum
proceſſerat ad informationem capiendã,
& contra eum proſequendo, paſſus fuit
ſecum

Digitized by Google

ſecum procedi, non allegando ciuilita-
tem Neapolitanam, & ſic prorogando ta-
citè iuriſdictionem, contra formam pri-
162 uilegij conceſſi Neapolitanis, vt in *ritu*
301. *ibiq; Carau.* ob quod videbatur illud
amiſiſſe, ex traditis per *Maſull. ad Capyc.*
*deciſ.*59. ſed pars aduerſa côparuit Neap.
in Magna Curia, aſſerendo ipſum eſſe
Neapolitanum, & contra eum Neap. pro-
cedendum vigore dicti priuilegij, & ſic
per Magn. Cur. Vic. fuit dictum, quod
cauſa remaneat, & hoc benè vt conſide-
rat *Carau. d. ritu num.*7. quē ſequitur *Ma-*
*ſull. ad Capyc. deciſ.*9. *num.*16. *&* 18. quod
etiam ſi Neapolitanus ſemel conſenſiſſet
163 foro alterius Officialis, quam Ciuitatis
Neapol. quia non potuiſſet prorogare
iuriſdictionem Iudicis non ſui in præiu-
dicium Vniuerſitatis Neap. cui per hunc
Ritum conceſſum eſt, quod eius ciues, &
habitantes non poſſunt trahi in alijs Tri-
bunalibus, vbi alia plura deduxit quan-
quàm hoc videatur conceſſum actori
querulanti adire Magn. Cur. licet excerto
164 ex regula illa, quod ſi reus haberet plu-
res Iudices, electio erit actoris de Iudice,
ex adductis per *Afflict. in Conſtit. Si quis in*
*poſterum, num.*56 vbi dixit hoc procedere
de iure communi, cæterum autem quan-
do Iudices eſſent dati ex priuilegio par-
ticulari, tùnc electio erit rei per iura ibi
citata.

VIGESIMOSECVNDO.

165 CLericus libellum infamatorium por-
rigens, vel affigens ſi non probaue-
rit iniuriam de Iure Canonico punitur
pœna flagellationis, *textus* eſt apertus *in*
*cap.*1. 5. *quæſt.*1. vbi *Gloſ* hoc notat, quod
ſequitur alios DD. citando *Farinac. in ſua*
praxi crimin. tit. de var. & diuerſ. crimin. quæſt.
105. *num.*430. de Iure Ciuili eſt pœna ca-
pitalis, *l.*1. *C. de fam. lib.* niſi docuerit eſſe
vera, quæ dixit *Goffred. à Bauo in praxi cri-*
min. §. *iniuria, num.*4. & quàmuis hæc pœna
166 contra Clericos non ſit in vſu, vt con-
gerit *Iul Clar. in eius praxi quæſt* 70. *num.*2.
167 viuetur hæc pœna remiſſa Iudicis arbi-
trio, ex diſpoſitione *text. in l.*1. *C. de fam.*
lib. canonizati in cap. ſi qui 5. *q.*1. vbi impo-
nit pœnam capitalem, quæ licet triplici-
168 tèr intelligatur, & in dubio de minori
erit intelligendia *Maranta in ſpeculo par.* 4.
num. 63. in Regno tamen quòad laicos
169 fuit intellecta pro pœna capitis, hoc eſt
mortis, *Præſ de Franch. deciſ.*535. ſed quò-
ad Clericos non poteſt vltra pœnam fu-
ſtigationis extendi per illum *text.* licet
170 enim pœna fuſtigationis videatur æqui-
parari cum relegatione, per ea, quæ tenet
Marant. in 4. *par. ſui ſpeculi diſt.*2. *num* 6. tan-
dem reperi *Epiſcopum Genuen. in ſua praxi*
*Curiæ Archiepiſc. Neap. cap.*35. *num.*6. *in an-*
171 *tiquis*, dicentem, Clericum poſſe fuſtiga-
ri intra tamen Eccleſiam, non extra pro-
pter honeſtatem, & ità concordat pœna
Canonis citata, à qua non erit receden-
dum, & ſic reſpondi.

VIGESIMOTERTIO.

172 EXtat *Regia Pragmatica Card. Granuelæ*
ſituata in pragmat. 4. *de armis*, pœnam
imponens omnibus, qui ſcoppictam por-
tant in loco habitato carricam, ſicuti ſi
cum armis fuiſſet inuentus, ac alia Prag-
matica Excell. Comitis Oliuares *in prag-*
*mat.*34. §. *item, che neſciuna perſona, eod. tit.*
vbi imponit pœnam quinquennij ad re-
migandum, & indè confirmata per Excel-
lentiſs. Comitem de Lemos *in pragm.*14.
§.8. *eod. tit.*

Accidit, quod cum fuiſſet quis captus
cum ſcoppicta carrica intus habitatum,
non tamen cum palla, ſed cum puluere
173 tantùm, dubitatũ fuit qualitèr punien-
dus veniret in Regia Audientia Calabriæ
Citra, reperi *Foller. in pragmat.*1 *de ictu ſcop-*
picti num 51. punctualitèr tractens, quod ſi
quis immiſerit ictum ſcoppicti abſque
palla, ſed cum carta non continetur in
pœna illius Pragmaticæ, ſed extra ordi-
nem puniri debet, quem etiam ſequitur
*Muta in pragmat. Siciliæ tit.*41. *num.*127. li-
mitando illam Pragmaticam non proce-
dere quando ictus eſſet non cum palla
plumbea, ſed cum carta, aut bombace, ex
Paride de Puteo ver. pœna, & Ballis ſuper di-
cta pragmat. ſed extraordinaria pœna locũ
haberet, vt fuit iudicatum.

VIGESIMOQVINTO.

EXpoſita fuit querela in Curia Theani
contra quendam qui explantauit arbo-
rem ſicomorum de territorio conuicino,
& in ſuum territorium paſtinauerat, pro-
pter quod fuit dubitatum qua pœna erat
afficiendus, in hoc erit diſtinguendum,
quod ſi arbor fuerit ſolùm euulſa ex ter-
ritorio non alibi paſtinata, & tunc ſibi
174 vendicaret titulus arborum furtim ce-
ſarum, *text. eſt in l.*2. §. *quod ſi quis, ff. arbor.*
*furt. ceſ. Farinac de furtis, quæſt.*168. *num.*17.
ſin autem fuerit euulſa ab alieno territo-
rio, & in ſuum iterum paſtinata, tùnc mi-
175 litaret pœna legis Aquiliæ, ex *text. in l.*
furtim, §. *ſi radicibus, ff. eodem, Gloſ. in d.* §.
quod

Digitized by Google

quod ſi quis, in verſ.tranſtulerit,& ſic diuerſæ
ſunt actiones circa hoc, vt refert *Horat.
Carpan. ad Statuta Mediol. cap.366. num.4.
& cap.371.num.5.*
176 Talis igitur actio legis Aquiliæ com-
petit ad damna, & intereſſe, *l. qua actione,
§.ſi quis in colluctatione, ff.ad legem Aquiliam*,
cum alijs apud *Pet. Iacobi in ſua praxi, rub.
de action.leg. Aquil.nu.8. Io. Criſp. de Monti-
bus in ſuis terminis actionum, tit legis Aquiliæ.*
177 Et tùnc communis æſtimatio locum
habebit in hac actione, idem *Petr. Iacob.
vbi ſupra num.7.* & qualitèr æſtimatio erit
facienda arboris fructiferæ inciſæ, docet
*Carpan.in d.ſtatutis Mediol. d.cap.371 nu.13.
& ſeq. & cap.371.num 132. Borgn.deciſ.44.
num.72.par.1. Ioſeph.Ludouic. Rot. Luccenſ.
deciſ.27. in fine, Boer. in Conſuet. Biturig. tit.
des coſtumes, §.1.col.3.& 4.*
Ex ijs infertur quòad actionem de ar-
boribus cedendis, ſeù arborum furtim
ceſarum, quod pœna eſt ſuſpenſionis fur-
carum, etiã ſubiectio beſtiarum, per *l. 2.*
vbi *Gloſ. ff.arb. furt. ceſar.* & aduerte proùt
Gloſ. in fine d.l. aduertit,quod qui radicitus
178 arbores euellit minus punitur quã qui
arbores incidit, & hoc ideò quia qui
euellit non animo incidendi, ſed alibi
plantandi euellit, ſed qui incidit animo
eam accendendi incidit,quæ deperditur,
& quæ plantatur lucratur, quia plantatio
abundantiam, & accenſio penuriam Rei-
publicę generat, & magis intereſt Reipu-
179 blicæ fructus,quam ligna habere,& hęc
iudicio meo credo, quod ratio eſt, quare
magis in vno, quam in altero delicto de-
linquens punitur, ſunt verba *Nicolai Car-
boni in ſua practica practicarum, lib. 2.cap.8.
num.30.* & ſic fuit practicatum.

VIGESIMO QVINTO.

LAurentius de Martino in ſuo teſtamen-
to hæredem inſtituit Ioſeph Baldaſſa-
rem Franciſcum Antonium de Martino
eius filium cum tali conditione: *Però, che
morendo detto ſuofiglio, & herede in pupillari
ætate, vel poſt quandocunque ſenza figli legiti-
mi, e naturali in detta ſua heredità,& beni ſuc-
ceda, e debbia ſuccedere il Venerabile, e Sacro
Hoſpitale dell' Incurabili maggior di Napoli
ſiſtente, & per vicino la vera Ecclesia di Santa
Maria della Gratia ſopra Napoli, in lo quale
caſo detto Lorenzo ſubſtituiſce ſuo herede det-
to Sacro Hoſpitale dell' Incurabili di Napoli,
dopoi laſcia vſufruttuaria ſua moglie Siluia
Baſile nel modo contento in detto legato; Final-
mente detto Lorenzo laſcia Tutrice pro tempo-
re Curatrice di detto ſuo figl.o, & herede detta
Siluia ſua moglie, alla quale dà poteſtà di man-
dar in eſecutione il preſente teſtamento iuſta ſua
ſerie, continenza, & tenore.*
Poſt hæc dicta Syluia tranſactionem
fecit cum dicto Hoſpitale non exiſtente
caſu ſubſtitutionis ſoluendo duc. . . . .
dummodò dictum Hoſpitale renunciaſ-
ſet in beneficium ipſius ſubſtitutionem,
& ſic in effectu fuit ſubſequutum die 7.
Aprelis 1636. in qua ipſa Syluia aſſeruit
eſſe viduam relictam dicti quondã Lau-
rentij præuio ordine Magn.Cur. *vt dixi in
3.par. compendij ver.ſubſtitutus locus.*
Indè poſt obitum dicti hæredis com-
paruit dictũ Hoſpitale petendo immitti
in poſſeſſione bonorum ſtante caſu obi-
tus hæredis poſt pupillarem ætatem ſine
filijs ſtante nullitate tranſactionis factæ
per matrem aſſerentẽ eſſe viduam, quàm-
uis Tutricem iàm nuptam de mẽſe Octo-
bris 1635. quocirca tranſactio locum ha-
bere non poterat, ſed Hoſpitale ſuccede-
re ob dictam falſam aſſertionem; nàm
actus falſus eſt ipſo iure nullus, quia falſi-
180 tas eſt cõtra ius,ſicuti actus factus con-
tra prohibitionem legis eſt ipſo iure nul-
lus *Farin conſ.81.num.3.Iul.Cartar. deciſ.93.*
181 *num.2.* ità aſſertio falſa, & mendacium,
facit præſumere dolum,& malum animũ,
idem *Farinac.conſ.80.num.94.*
182 Inſuper actẽta nullitate tranſactionis,
poſtquàm mater per tranſitum ad ſecun-
da vota ipſo iure perdit tutelam, *Guttier.
de tutel.par.1.cap.8.num.88. Nicol.Carbon.in
ſua pract.practicarum,lib.2.cap.4.num.76.*
Etiam ſi eſſet teſtamentaria, *Amat.reſo-
lut.14.num.12.*
Nec poterit in ea conſeruari, ſi Iudex
ità decreuiſſet,*Cãcer.variar.par.1.c 7.n.67.*
183 Ità quod ſententia non erit opus, ſe-
cundum *Raph. & Modern. in l. omne, C. ad
Tertullian.*quos probat ibidẽ *Guttier.n.99.*
184 Præterea quatenùs pro Tutrice inter-
ueniſſet, vt communitèr reputabatur nõ
184 procederet diſpoſitio *l.Barbarius,ff.de of-
ficio Prætor. Guttier.d tract.par.3.cap.8 n.28.*
185 Et demùm tranſactio erit nulla, quan-
do pro modico magnę hæreditati renun-
ciatur,*Soccin.iun.conſ.144 num.15.vol.1.*
Ex parte ipſius Syluiæ replicabatur ip-
ſam eſſe Tutricem teſtamentariam, & tu-
186 tela teſtamentaria cæteris dignior eſt,
Montan.de tutel.cap.8 num.1.& cap.13.nu.3.
indè tutela teſtamentaria honor appella-
tur, *idem cap.26.num.3.*quo fit,quod ſi Tu-
tor teſtamentarius non adimpleuerit ſol-
lemnia,ex quo apparebat patrem non ſo-
lùm Tutorem, ſed etiam adminiſtratorẽ
bono-

Digitized by Google

bonorum relinquiſſe, ità vt nec decreta
187 requitantur, ſufficit vt ſibi ſit conceſſa
libera adminiſtratio in teſtamento, *Afflict. deciſ.* 262. *ſub num.* 2. *Miſinger. cent.* 2.
obſeruat. 37. & proindè geſta per tutorem,
qui non adimplenit, adimplenda valebũt,
188 quando geſta per eum concernerẽt pupilli fauorem, *Vrſill. d. deciſ.* 262. *num.* 8. nàm
regulatitèr non valerent, *Guttier. eod. tract.*
par. 5. *cap.* 8. *num.* 15. niſi fuerint confirmata per Iudicem, *Guttier. d cap.* 8. *num.* 25. ea
189 propter cum tranſactio, & res iudicata
æquipatentur, *l. non minorem, C. de tranſact.*
Soccin. iunior conſ. 132. *num.* 7. *& conſ.* 146.
num. 22. *volum.* 3. dũm ſententia profertur
190 contra minorem, procuratore exiſtente
non legitimè conſtituto, non valeret, ſecus ſi eſſet fauorabilis, *l. non eo minus, C. de*
procur. ad quod in terminis tutoris non
legitimi, facit *text. in l. ſi tutor, C. in quibus*
cauſ. reſtit. in integr. non erit neceſſ.
191 Inſuper quia mater tenetur intra annũ
tutorem petere, nè priuetur ſucceſſione,
Gloſ. in l. 1. *ff. qui pet tutor. Franch. deciſ.* 167.
192 Attamen ſi non petierit Tutorem, licet
ſucceſſione priuetur, non tamen tutela,
Guttier. d. tract. par. 1 *cap.* 16. *num.* 131.
In præſenti caſu quia aderat dictum
Hoſpitale ſucceſſurum in adminiſtratio-
193 ne, non erat opus petitione, nàm excuſatnr mater, ſi Tutorem non petierit, exiſtente teſtamẽtario, *Montan de tutel. cap.* 18.
nu. 38. poſt *Socc. iun. conſ.* 16. *nu.* 7. *et* 12. *vol.* 2.
Paritèrq; ex ſubſtitutione facta in beneficinm Hoſpitalis, quo caſu mater non
194 tenetur petere tutorem pupillo, quando ei relictus eſſet ſnbſtitutus, *Guttier. d.*
par. 16. *num.* 111.
195 Inſuper quia iſta mater erat executrix,
quæ tranſierat ad ſecunda vota, non per
hoc priuabatur officio execntoris, *Montan. d. tract. cap.* 15. *num.* 109. ergò nec tutela,
quia non deſinebat eſſe tutrix, ſecundum
Gloſ. Io. et alios relatos à Gloſ. in d. l. omnẽ, verſ.
perſoluerit, vbi *Salyc.*
Et deniquè quia iſta mater licet dixiſſet in inſtrumento eſſe viduam, tamen aſſeruit in fine, vt non præiudicaretnr eius
matrimonio contracto, vel contrahendo,
ob quod ſcientia Hoſpitali fuit habita, &
pro legitima perſona.
Et ſucceſſiuè ceſſare videbatur aſſertio falſa, poſtquàm pœna falſi de iure cõ-
196 muni, nec etiã intrat pro omni aſſertione falſa, ſeù deceptione doloſa, ſed tantùm pro ea, quæ reperitur expreſſa in capitlbus legis Corneliæ de Sicarijs, ità ex
Bart. Imol. & Monticul. probat *Farinac. de*
falſit. & ſimul. quæſt. 150. *par.* 1. *num.* 9. nõ fuit
vlterius proſequutum.

POSTREMO.

SVMMARIVM.

1 *Inditium probatur per duos teſtes,*
2 *Cadauer occiſi repertum in domo rei, eſt maximum inditium, ſed an ſufficiens ad condemnandum, vel torquendum, num.* 15.
3 *Arma ſanguinolenta reperta in domo inquiſiti eſt maximum inditium, an ad condemnandũ, vel torquendum, num.* 16.
4 *Allocutio ſecreta eſt inditium, & num.* 5.
6 *Calore iracundiæ animus perturbatur.*
7 *Nemo præſumitur ſine cauſa delinquere.*
8 *Cauſa leuis, & fatua, excuſat à dolo.*
9 *Inditia duo indubitata ſufficiunt ad probandũ.*
10 *Inditia duo ſufficiunt ad condemnandũ ad pœnam extraordinariam, nàm tendunt ad leuem pœnam, num.* 11.
12 *Inditia leuia, faciunt inditium graue.*
13 *Pragm. Card. Zapat. circa inditia indubitata ſufficientia ad condemnationem pœnæ ordinariæ, declaratur.*
14 *Inditium indubitatum quod nàm dicatur.*
17 *Tutius erit torquẽdi reũ ex inditijs indubitatis.*
18 *Deciſio M.C.V. refertur.*

ARGVMENTVM.

Agitur ſi ex inditijs remotis, & proximis poſſit deueniri ad condemnationem, vel potiùs ad torturam.

ANnis proximè præteritis ſncceſſo quodam homicidio in perſonã N. de quo
ſuit imputatus quidam Medicus eius gener, contra quem fuit capta informatio,
ex qua apparebant ſubſcripta inditia.
Primò, extabant depoſitiones duarum
mulierũ aſſerentiũ vidiſſe ambos diſcedere ex domo ſoceri, & per alios binos teſtes
maſculos trãſiſſe ipſos in domum generi.
1 Et ſic inditiũ probari debet ſaltim per
duos teſtes. *Farin. conſ.* 138. *nu.* 29. *vol.* 2. latè
Guazzin. ad defenſ. reor. in defenſ. 30. *cap.* 31.
Secundò, fuit repertum cadauer illinc
ad 40. dies in domo ipſius generis, quod
2 eſt magnum inditium, per ea, quę deduxit
Farin. in eius praxi crim. quæſt. 51. *num.* 98.
3 Tertiò, poſt certum temporis ſpatium
refertur fuiſſe repertã cortellam ſanguinolentam, & vaginam, in domo ipſius generis, ꝙ eſt etiam magnũ inditium, ità vt
poſſit torqueri, *idẽ Farin. d. praxi q.* 52. *n.* 56.

4 Quar-

Digitized by Google

4 Quartò, refertur allocutio facta per generum cũ ſocero in ſecreto de mane antequã ſurgeret, & propalauerat eius filiæ,
qualitèr ibat in domũ ſui generis, cui voluerat dare quandam pecuniarũ quantitatem in partẽ ſui debiti, vndè ex tali ſecreta allocutione paritèr reſultauerat inditium, *Farinac. d. praxi q. 43. nu. 176. & 74.*

Quintò, qualitèr cum fuiſſet ipſe gener interrogatus ab eius vxore de ſuo patre dixit neſcire, dicendo: *foſſe ſtato occiſo.*

Ex ijs inditijs prætendebatur contra eum procedi poſſe ex proceſſu informatiuo, & per maiorem partem Dominorum Iudicum M. C. V. fuit votarũ, quod dentur defenſiones.

Poſt defenſiones, & cõpilato proceſſu, fuit hæſitatum ſi poterat procedi ad condemnationem ad pœnam ordinariam ex inditijs indubitatis, vel ad torturam.

Et licet ex parte inquiſiti replicaretur circa Primum, quod fuerant viſi exire de domo, nàm poterãt in viam ſeperari, ſimilitèr contingi poterat aliundè exire.

Circa Secundum replicabatur in eadẽ domo alia exiſtere appartamenta, & habitari per alios, non tantùm per ipſum reum, item vbi ſepultũ erat cadauer, erat locus vbi habebat introitum per quadã portellam intus cortile dictæ domus, & exitum habebat per aliam partem licet obturatum cum lignaminibus.

Ad Tertium replicabatur, quia nõ fuit reperta cortella in domo propria ipſius Medici, nec in poſſe ipſius.

Ad Quartum, non erat tanti momenti cum inter cõiunctos hoc ſolet contingere,
5 vel palam, vel in ſecretò alloqui, nàm talis allocutio inditium leuiſſimũ eſt, ità *Ciazius diſcept. crim. 119. nu. 1. tom. 1.* & contra loquentem non facit inditiũ, niſi alia concurrant, *vt ſubdit nu. 4. & diſc. 192. n. 99.*

6 De vltimo non curandum, quia calore iracundiæ hoc dixit ex inſta perturbationis cauſa, *idem in diſcept. 65. num. 6.*

7 Ex quibus inferebatur ad cauſæ expeditionem eſſe priùs cauſam perſcrutandam, nàm nemo ſine cauſa delinquere præſumitur, *Farin. conſ. 170 n. 15. tom. 2.* quę eſt Regina delictorũ, & cauſa, vt dicebatur erat, quia ſocer erat debitor in certa pecuniarum quantitate, & iſta leuis de-
8 monſtrabatur cauſa, & talis cauſa leuis, & fatua excuſat à dolo, *l. igitur, §. 1. ff. de liber. cauſ.* cum alijs apud *Gribal. de homic. ſimpl. vol. ſeu puro, num. 6*

Et reſpectu dictorum inditiorũ conſiderabatur non omnia eſſe indubitata, ſed ad duo tantùm redigebantur, hoc eſt ad inuentionẽ cadaueris, & cortellæ ſanguinolentæ, & de iure proditũ eſt, quod duo
9 ſaltim inditia indubitata ad minus eſſe debeãt, ex quibus delictũ probari poteſt, *Farin. conſ. 192. n. 25. tom. 2,* & conſequentèr data tali probatione delicti procedi ad cõdemnationẽ, erit aduertendũ, quod in-
10 ditia indubitata ſufficiunt ad condẽnandum in pœnã extraordinariã, *Farin. conſ. 24. nu. 41. & conſ 78. nu. 27. tom. 1.* & ſic nõ ad pœnã ordinariã, *idem conſ. 100. n. 10. eo. vol.*
11 ſicq; talia inditia indubitata ad inferendam leuem pœnam tendunt, *Caball. reſol. crim. caſu 288. num. 67.*

12 Reſpectu verò aliorũ inditiorũ dicebatur, quod etiã inditia duo leuia faciãt inditiũ graue ſufficiens ad torturam, *Farin. conſ. 5. num. 103. tom. 1. & conſ. 10.* vbi *Addit. lit. G. & conſ. 56. num. 4*

13 Et quãuis ex diſpoſitione Reg. Pragm. Card. Zapat. anni 1601. die 20. Septembris mãdet, vt in delictis atrocioribus, & exẽplaribus Iudices poſſint ex inditijs indubitatis procedere ad impoſitionẽ pęnę ordinariæ, tamẽ ibidẽ refertur declarã 10 inditia indubitata eſſe talia, ꝙ probata
14 ſint legitimè, & inducant mentẽ Iudicũ ad credendũ delictũ fuiſſe commiſsũ ab inquiſito quietando eius intellectũ, quod eſt etiã de iure comprobatũ ſufficere inditia ad cõdemnandũ, quando vrgẽt, & ꝙ animus Iudicãtis nõ poſſit perſuaderi ad credendũ cõtrariũ, *Caball. d. caſu 288. n. 10.*

15 Si .n. attẽdatur inditiũ ex cadauere reperto in domo rei, tùnc .n. oritur præſũptio contra ipsũ quod occiderit, inquit *Farin. d. praxi q. 53 n. 98.* ita vt ex ſolo ſufficiat ad torturã, vt ſubdit *n. 88.* nõ tamẽ ad condẽnationẽ, vt ſequitur probãdo *n. 119.*
16 Similitèr & aliud inditiũ cortelę repertæ inſãguinatæ, nàm maximũ oritur inditium cõtra eũ, cuius gladius repertus fuit penès cadauer occiſi, & cũ illo gladio ille occiſus fuit, & penès inquiſitum fuerit reperta vagina vacua apta ad recipiendum gladium repertũ, tùnc enim ex hoc ſolo reũ poſſe bene torqueri, ex *Boer. Carrer. & Menoch.* probat ibidem *Farinac num. 74.*

17 Sed quia verę nõ fuerunt plenę talia inditia probata, tùnc quãdo inditia, & præſumptiones quãdo vrgerent cõtra inquiſitũ etiã indubitata, tutius eſt illũ torqueri, quã cõdẽnari, *Farin. d. conſ. 175. n. 18. to. 2.*

18 Et ſic facta relatione in M. C. V. per Iudicẽ Philippũ Martuſcellã die 12. Septẽb. 1637. fuit deciſum, quod torqueretur, in Banca Anaſtaſij, penès Cutrum Scribam.

F I N I S.

Digitized by Google

INDEX MATERIARVM LOCVPLETISSIMVS RERVM OMNIVM,

Quæ in toto hoc Opere continentur vna cum correctionibus.

A

ABſentia debet probari. caſu 1. num. 110.

Accipiens pecuniam ab aliquo, vt illam tradat, tenetur actione mandati. caſu 33. num. 10.

Acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis. caſu 28. num. 2.

Attentans occidere illum ſcoppictа, & ſe penituit, non alitèr pæna mortis punitur, ſed de vi publica. caſu 43. num. 9.

Attendi debet, quod principalitèr fit. caſu 14. num. 44.

Attentatum, non tamen conſumatum ex Conſuetudine Italiæ non punitur, niſi ſequuto effectu. caſu 43. num. 16.

Actio legis Aquiliæ competit ad damna, & intereſſe. caſu 60. num. 176.

Actio legis Aquiliæ datur quòad intereſſe, reſpectu æſtimationis damni. caſu 60. num. 64.

Actio pro ſocio durat durante ſocietate. caſu 57. num. 30.

Actori, vel reo quando eſſet magis fauendum. caſu 3. num. 46.

Actus factus contra prohibitionem legis, eſt ipſo iure nullus. caſu 60. num. 180.

Actus actiuorum eſt in patiente bene diſpoſito. caſu 8. in Append. num. 1.

Actus agentium ſunt in patiente bene diſpoſito. caſu 8. in Append. num. 1.

Accuſatio contumaciæ fit per querulantem. caſu 1. num. 43.

Accuſatio contumaciarum per principalem ſibi, & fiſco operatur. caſu 6. num. 6.

Accuſator erit perquirendus ſi viuit, antequã proferatur ſententia foriudicationis caſu 1. nu. 112.

Accuſator debet accuſare contumaciam, vt foriudicetur reus. caſu 1. num. 153.

Accuſatio in criminalibus eſt neceſſaria. caſu 38. num. 1.

Accuſator hodie non porrigit libellum accuſatoriũ, ſed querelam. caſu 38 num. 4.

Accuſator tenetur adimplere ad quæ de iure tenetur. caſu 38. num. 6.

Accuſator tenetur ad proſequendum accuſationem. caſu 38. num 7.

Accuſatore deſiſtente, Curia loco partis ex officio cum procurator fiſcali procedit. caſu 38. nu. 10.

Accuſatore exiſtente, pendente appellatione ex officio ad vlteriora procedendum erit. caſu 38. num. 11.

Accuſatori eſt præcluſa via iterũ accuſandi, quando fuerit citatus ad faciendum partem in iudicio. caſu 38. num. 14.

Agnati, cognati, proximi, & amici pro foriudicato poſſunt comparere, & allegare exceptiones. caſu. 2. num. 65.

Agnati, & cognati, & proximiores foruſcitorum tenentur eos Curiæ tradere, vel fideiubere de eos exeundo de Regno, imò illos occidere. caſu 17. num. 3.

Ad inſtantiam inquiſiti, poteſt mandari offenſo, vt intendat facere partem in iudicio. caſu 38. nu. 9.

Adminiſtratio ſimplex conceſſa in teſtamento ſufficit tutori. caſu 60. num. 187.

Adulterium præſumitur ex deprehenſione viri, & & mulieris formoſæ. caſu 60. num. 89.

Adulterium, & copula carnalis non probantur per ingreſſum in domum mulieris; niſi deprehendatur in actis venereis, licet præſumatur voluntas ad copulam. caſu 60. num. 91.

Adulterium non probatur, quod fuerit inuentus iuuenis in camera cum calceis ſolutis, & muliere clauſo hoſtio negante ibi aliquẽ adeſſe. caſu 60. num. 92.

V Æquitas

Æquitas tùnc præfertur, quando cum rigore eſſent ſcriptæ ipſa & rigor. caſu 5. num. 44.
Æqualitas percuſſionis non requiritur in moderamine inculpatæ tutelæ. caſu 60. num. 151.
Æſtimatio communis locum habet in actione Aquiliæ. caſu 60. num. 177.
Affectus quando punitur non ſequuto effectu. caſu 51. num. 17.
Aggreſſores plures tenentur omnes, ſi vnus tantū vulnerauerit. caſu 44. num. 11.
Alleganti incumbit onus probandi ſimilitèr impedimenta, aliàs ſententia erit nulla. caſu 1. num. 111.
Aliud eſt polliceri, aliud promictere, aliud ſtipulari. caſu 55. num. 5.
Amicus quilibet admictitur ad allegandum abſentiam. caſu 35. num. 6.
Anima eſt tota in toto, & tota in qualibet parte ipſius. caſu 19. num. 17.
Anima varijs nominibus appellatur ob eius diuerſa officia. caſu 19. num. 18.
Andreas de Iſernia fuit occiſus à quodā Gallo. caſu 58. num. 7.
Animus occidendi ex nouem coiecturis demonſtratur. caſu 43. num. 4.
Animus deliberatus, & præmeditatus occidendi, an præſumatur, quando quis caſu obuians inimicum ſuum ira commotus illum aggrediendo occidit, declaratur. caſu 43. num. 13.
Annotatio bonorum an, & quando fieri debeat. caſu 60. num. 75.
Annotatio bonorum cōtumacis ſtatim commiſſo delicto fieri debet. caſu 60. num. 76.
Annotatio bonorum, & forbannum in foriudicando ſunt de iure ciuili. caſu 13. num. 14.
Annus foriudicationis incipit à die banni. caſu 13. num. 9.
Annus currit à die publicationis banni. caſu 1. num. 193.
Annus currit à die promulgationis banni, & quid ſi tempus fuerit breuiatum. caſu 2. num. 55.
Anſelmi verba referuntur. caſu 2. num. 6.
Apertura hoſtij erit probanda contra fugientem ex carcere. caſu 51. num. 8.
Appellans debet inſtantèr petere Apoſtolos, aliàs Iudex non tenetur appellantī tradere. caſu 25. num. 59.
Appellatio non admictitur in cauſis, in quibus proceditur ad modum belli. caſu 28. num. 1.
Appellatio, & reclamatio dantur in cauſa ſtatus. caſu 28. num. 15.
Appellatio datur à ſententia ſtatus. caſu 28. num. 2.
Appellatio quamdiu pendet, tamdiu durat effectus prohibitionis. caſu 25. num. 53.
Appellatio in factis notorijs quando procedit, vel non. caſu 25. num. 55.
Appellatio nunquam cenſetur ſublata, niſi expreſsè fuerit prohibita. caſu 37. num. 3.
Appellatio eatenùs remouetur, quatenùs expreſsè non indulgetur. caſu 21. num. 2.
Appellatio eſt ſpecies defenſionis, quæ datur oppreſſis contra Iudicis ſententias. caſu 26. numer. 16.
Appellatio ceſſat quādo ſubeſſet cauſa publicæ vtilitatis. caſu 21. num. 22.
Appellatio ceſſat quando proceditur de facto. caſu 21. num. 19.
Appellari an poſſit à decreto lato ad modum belli. caſu 21. num. 21. & 18.
Appellandi remedium foriudicatis ceſſat. caſu 21. num. 14.
Appellari poteſt ad Papā omiſſo medio. caſu 25. num. 35.
Appellatio in notorijs nō ſuſpendit iuriſdictionem. caſu 25. num. 55.
Appellatur à delegato ad delegantem. caſu 20. num. 1.
Appellatur à delegato Principis ad Principem. caſu 20. num. 2.
Appellatur ad Magn. Cur. ex delegato Regis. caſu 20. num. 17.
Appellatur à delegato Regis ad Regem. caſu 20. num. 24.
Apoſtoli ſunt pars appellationis, ſi non petantur, deſeritur appellatio. caſu 25. num. 54.
Apprehēſio requiritur contra incedentem per campaneam delinquendo. caſu 22. num. 4.
Apprehenſio contra inuentum cum armis, an ſit neceſſaria. caſu 22. num. 7.
Arma inſolita apta ad occidendū reperta in domo, faciunt inditium. caſu 54. num. 5.
Arma offenſibilia non prohibentur in domo teneri. caſu 54. num. 22.
Arma ruralia poſſunt ruſtici deferre ligata. caſu 42. num. 8.
Armorum appellatione, an veniant accepta, & ſimilia. caſu 42. num. 7.
Armorum delatio facit inditium, & inditium præcogitationis. caſu 54. num. 4.
Armorum appellatione etiam lapides continentur. caſu 56. num. 8.
Aſſerenti de mandato, & commiſſione ſibi facta non ſtatur. caſu 60. num. 51.
Aſſertio falſa, facit præſumere dolum, & malum animum. caſu 60. num. 181.
Artifices vendentes vnam rem pro alia, qualitèr puniantur, quod facit contra bucerios vendentes carnes ſcrofinas pro porcinis, & quid contra vendentes carnes morboſas. caſu 51. num. 2. & 3.
Argumenta probabilia ſufficiunt ad condemnandū in crimine aſſaſſinij. caſu 51. num. 9.
Archibuſium exhonerans non ſequuta morte nō punitur, ſed an ſit verum. caſu 43. num. 1.
Articuli ſpiritualitatem continentes ſolent remicti decidendi ad Curiam Eccleſiaſticam per Reg. C. caſu 25. num. 7.

I N D E X.

Atrocitas iniuriarum procedit ratione loci,perſonarum,& temporis. caſu 60. num.68.

Arduum negotium ſi committatur, cenſetur electa induſtria perſonæ. caſu 18 num.39.

Aſſaſſinium dici an poſſit ex confeſſione facta per mandatarium. caſu 60.num.30.

Aſſaſſinium non dicitur vbi pecunia ceſſat. caſu 60. num. 31.

Aſſaſſinium non probatur ex ſola pollicitatione pecuniæ, niſi acceptata fuerit promiſſio. caſu 60. num.34.

Aſſaſſinium non dicitur ex mandato ad verberandum. caſu 60. num.36.

Aſſaſſinus verè dicitur,qui recepta pecunia ab aliquo mandato interueniente aliquem occidit. caſu 60. num.32.

Aſſaſſinus non dicitur vbi non interuenit datio, vel promiſſio pecuniæ. caſu 60. num 35.

Aſſaſſinium commiſſi an dicatur per principalem mandantem,ſed per mandatarium nolentem exequi. caſu 55. num.8.

Aſportatio armorum non eſt magnum delictum. caſu 54. num.23.

Auſugiens non dicitur qui ad Superiorem vadit. caſu 60. num.18.

Auocatio cauſæ,quæ nàm ſit. caſu 8. num.2.

B

BAliſtam paratam tenens cum ſagitta,vt traheret contra aliquem, ſed pænitentia ductus non perfecit, an puniri debeat. caſu 43. num.5.

Banna potiùs ad terrorem, quam ad valorem emanantur. caſu 60. num.21.

Banna potiùs ad terrorem,quam ad valorem fiunt. caſu 46. num.7.

Banna ſunt contra ius commune,ſed municipali iure inuenta. caſu 13. num. 12.

Bannum ſequens redditur nullũ, data nullitate ſententiæ nulla caſu 1. num 64.

Bannum nullum redditur, ſi nõ fuerint ſeruati termini ſoliti. caſu 1. num.86.

Bannum præcedere debet, vt poſſit proferri ſententia foriudicationis. caſu 1. num.102.

Bannum in foriudicatione exigitur. caſu 13. nu.7.

Bannum præcedere debet, vt poſſit proferri ſententia foriudicationis. caſu 13. num.8.

Bannum,eſt iuris ſollemnitas municipalis, quæ dependet à contumacia. caſu 13. num. 13.

Bannum vndè dicatur. caſu 2. nu.49. & eius forma enunciatur. num.50.

Bannum vltra annum non durat. caſu 2. nu.54.

Bannum eſt requiſitum in foriudicatione. caſu 2. num.48.

Bannum dicitur ſententia interlocutoria. caſu 2. num.51.

Bannum,& contumacia quando operatur. caſu 1. num.45.

Banniti, & foruſciti in campanea turbantes quietem ſubiectorũ, ideò contra eos crudelitèr agendum. caſu 4. num. 11.

Banniti,& foruſciti occidi poſſunt ab omnibus. caſu 4. num.15.

Banniti, & foriudicati, & foruſciti includuntur in pragmaticis de exulibus,licet contrarium ſit ſtatutum. caſu 4. num. 19. & 20.

Banniti vt poſſint ob publicam vtilitatem offendi, an ſtatui poſſit,& an extra territorium bannientis caſu 1. num.32.& 33.

Banniti non incedentes per campaneam delinquentes non comprehenduntur in poteſtate militari, ſecus quando inciderent in comitiua aliorum caſu 1. num.34.

Banniti, & foriudicati vti mortui reputantur, & occidi poſſunt. caſu 2. num.52.

Banniti poſſunt capi de perſona. caſu 1. nu 23.

Banniti elapſo anno ſi comparent, vel capti eſſent, an audiri debeant. caſu 1. num.38.

Banniti ſi non comparent in termino præfixo, pro confeſſis habentur. caſu 1. num.39.

Banniti dicuntur hoſtes publici. caſu 1. num.40.

Bannitus comparens, audiri debet in ſuis iuribus etiam poſt ſententiam. caſu 1. num.37.

Bannitus captus, debet conſignari Syndico,& Electis Terræ,nõ tamen habilitari caſu 1. nu.160.

Bannitus quod poſſit occidi qualitèr intelligatur,declaratur. caſu 1. num.1162.

Bannitus ab vno loco cenſetur bannitus à loco confederato. caſu 19. num 47.

Bannitus ab vno loco Status Eccleſiaſtici, cenſetur bannitus ab omnibus locis Eccleſiæ ſubiectis. caſu 19. num.48.

Bannitus ab vno loco,cenſetur bãnitus à loco adiacenti. caſu 19. num.49.

Bannitus à Caſtro, cenſetur bannitus à Ciuitate. cap.19. num.50.

Bannitus quis dicatur. caſu 1. num.21. & 44.

Bannitus conuerſans cum bannitis bona fide ſine dolo,& fraude, ſed iuſta cauſa, nõ punitur. caſu 1. num. 7.

Bannitus comparens in Curia, an carcerari debeat, caſu 1. num.36.

Bannitus captus infra terminũ citationis extraordinariæ poteſtatis cum abbreuiamẽto, an torqueri poſſit vigore dicta poteſtatis. caſu 37. nu.9.

Bannitus, ſeù foriudicatus, conſimilem occidens,an vltra remiſſionem pœnæ habebit premium. caſu 4. num.39.

Bannitus dicitur confeſſus,& conuictus,& quomodò. caſu 1. num.30.

Bannitus poteſt à quocunque capi non tamen occidi, ſecus de iure Regni. caſu 1. num.31.

Bannitus ſi comparuerit,& voluerit contumaciam purgare ante ſententiam foriudicationis an poſſit. caſu 1. num.158.

Baro ciuilis eſt verè dominus. caſu 53. num 23.

INDEX.

Æquitas tunc præfertur, quando cum rigore eſſent ſcripta ipſa & rigor. caſu 3. num. 44.

Æqualitas percuſſionis non requiritur in moderamine inculpatæ tutelæ. caſu 60. num. 151

Æſtimatio communis locum habet in actione Aquiliæ. caſu 60. num. 177.

Affectus quando punitur non ſequuto effectu. caſu 51. num 17.

Aggreſſores plures tenentur omnes, ſi unus tantu vulnerauerit. caſu 44. num. 12.

Allegantì incumbit onus probandi ſimiliter impedimenta, aliàs ſententia erit nulla. caſu 1. num. 111.

Aliud eſt polliceri, aliud promittere, aliud ſtipulari. caſu 55. num 5.

Amicus quilibet admittitur ad allegandum abſentiam. caſu 35. num. 6.

Anima eſt tota in toto, & tota in qualibet parte ipſius. caſu 19. num 17.

Anima varijs nominibus appellatur ob eius diuerſa officia. caſu 19. num. 18.

Andreas de Iſernia *fuit occiſus à quodã Gallo. caſu 58. num. 7.*

Animus occidendi ex nouem coniecturis demonſtratur. caſu 43. num. 4.

Animus deliberatus, & premeditatus occidendi, an præſumatur, quando quis caſu obuians inimicum ſuum ira commotus illum aggrediendo occidit, declaratur. caſu 43 num. 13.

Annotatio bonorum an, & quando fieri debeat. caſu 60. num. 75.

Annotatio bonorum cõtumacis ſtatim commiſſo delicto fieri debet. caſu 60. num. 76.

Annotatio bonorum, & forbannum in foriudicando ſunt de iure ciuili. caſu 13. num. 14.

Annus foriudicationis incipit à die banni. caſu 13. num. 9.

Annus currit à die publicationis banni. caſu 1. num. 193.

Annus currit à die promulgationis banni, & quid ſi tempus fuerit breuiatum. caſu 2. num. 55.

Anſelmi verba referuntur. caſu 2. num. 6.

Apertura hoſtij erit probanda contra fugientem ex carcere. caſu 51. num. 8.

Appellans debet inſtanter petere Apoſtolos, aliàs Iudex non tenetur appellantẽ tradere. caſu 25. num. 50.

Appellatio non admittitur in cauſis, in quibus proceditur ad modum belli. caſu 38. num. 1.

Appellatio & reclamatio datur in cauſa ſtatus. caſu 38. num. 15.

Appellatio datur à ſententia ſtatus. caſu 38. num. 21

Appellatio quamdiu pendet, tamdiu durat effectus prohibitionis. caſu 25. num. 53.

Appellatio in factis notorijs quando procedit, vel non. caſu 25. num. 55.

Appellatio nunquam conſetur ſublata, niſi expreſſè fuerit prohibita. caſu 37. num. 3.

Appellatio cæteris remouetur, quatenùs expreſſè non inhibetur. caſu 21. num. 2.

Appellatio eſt ſpecies defenſionis, quæ datur oppreſſis contra Iudicis ſententias. caſu 26. numer. 16.

Appellatio ceſſat quãdo ſubeſſet cauſa publicæ vtilitatis. caſu 21. num. 32.

Appellatio ceſſat quando proceditur de facto. caſu 21. num. 19.

Appellari an poſſit à decreto lato ad modum belli. caſu 21. num 21 & 38.

Appellandi remedium foriudicatis ceſſat. caſu 21. num. 14.

Appellari poteſt ad Papam in commiſſo crimine. caſu 25. num. 35.

Appellatio in notorijs non ſuſpendit iuriſdictionem. caſu 25. num. 55.

Appellatur à delegato ad delegantem. caſu 20. num. 1.

Appellatur à delegato Principis ad Principem. caſu 20. num. 2

Appellatur ad Magn. Cur. ex delegato Regis. caſu 20. num. 17.

Appellatur à delegato Regis ad Regem. caſu 20. num 24.

Apoſtoli ſunt pars appellationis, ſi non petantur, deſeritur appellatio. caſu 25. num. 54.

Apprehẽſio requiritur contra incedentem per campaneam delinquendo. caſu 22. num. 4.*

Apprehenſio contra inuentum cum armis, an ſit neceſſaria. caſu 22. num. 7.

Arma inſolita apta ad occidendũ reperta in domo, faciunt inditium. caſu 54. num. 5.

Arma offenſibilia non prohibentur in domo teneri. caſu 54. num. 12.

Arma ruralia poſſunt ruſtici deferre ligata. caſu 42. num. 8.

Armorum appellatione, an veniant accepta, & ſimilia. caſu 42. num. 7.

Armorum delatio facit inditium, & inditium præcogitationis. caſu 54. num. 4.

Armorum appellatione etiam lapides continentur. caſu 56. num. 8.

Aſſerenti de mandato, & commiſſione ſibi falſo non ſtatur. caſu 60. num. 53.

Aſſertio falſa, facit præſumere dolum, & malum animum. caſu 60. num. 182.

Artifices vendentes vnam rem pro alia, qualiter puniantur, quod fiunt contra buccerios vendentes carnes ſcrofinas pro porcinis, & quid contra vendentes carnes morboſas. caſu 51. num. 2. & 3.

Argumenta probabilia ſufficiunt ad condemnandũ in crimine aſſaſsinij. caſu 56. num.

Archibuſium exhonerans non ſequuta morte nõ punitur, ſed an ſit tentum. caſu 4. num.

Armaula ſpiritualitatem continentes ſoliti ... decidendi ad Curiam Eccleſiaſticam pertinent. caſu 25. num. 7.

Atroci-

Digitized by Google

INDEX.

Atrocitas iniuriarum procedit ratione loci, perſonarum, & temporis. caſu 60. num. 68.
Arduum negotium ſi committatur, cenſetur electa induſtria perſonæ. caſu 18 num. 29.
Aſſaſſinium dici an poſſit ex confeſſione facta per mandatarium. caſu 60. num. 30.
Aſſaſſinium non dicitur vbi pecunia ceſſat. caſu 60. num. 31.
Aſſaſſinium non probatur ex ſola pollicitatione pecuniæ, niſi acceptata fuerit promiſſio. caſu 60. num. 34.
Aſſaſſinium non dicitur ex mandato ad verberandum. caſu 60. num. 36.
Aſſaſſinus verè dicitur, qui recepta pecunia ab aliquo mandato interueniente aliquem occidit. caſu 60. num. 32.
Aſſaſſinus non dicitur vbi non interuenit datio, vel promiſſio pecuniæ. caſu 60. num. 35.
Aſſaſſinium commiſſi an dicatur per principalem mandantem, ſed per mandatarium nolentem exequi. caſu 55. num. 8.
Aſportatio armorum non eſt magnum delictum. caſu 54. num. 23.
Aufugiens non dicitur qui ad Superiorem vadit. caſu 60. num. 18.
Auocatio cauſæ, quænam ſit. caſu 8. num. 2.

B

BAliſtam paratam tenens cum ſagitta, vt traheret contra aliquem, ſed pœnitentia ductus non perfecit, an puniri debeat. caſu 42. num. 5.
Banna potiùs ad terrorem, quam ad valorem emanantur. caſu 60. num. 21.
Banna potiùs ad terrorem, quam ad valorem fiunt. caſu 46. num. 7.
Banna ſunt contra ius commune, ſed municipali iure inuenta. caſu 13. num. 12.
Bannum ſequens redditur nullū, data nullitate ſententiæ nullæ. caſu 1. num. 64.
Bannum nullum redditur, ſi nō fuerint ſeruati termini ſoliti. caſu 1. num. 86.
Bannum precedere debet, vt poſſit proferri ſententia foriudicationis. caſu 1. num. 102.
Bannum in foriudicatione exigitur. caſu 13. nu. 7.
Bannum præcedere debet, vt poſſit proferri ſententia foriudicationis. caſu 13. num. 8.
Bannum, eſt iuris ſollemnitas municipalis, quæ dependet à contumacia. caſu 13. num. 13.
Bannum vndè dicatur. caſu 2. nu. 49. & eius forma enunciatur. num. 50.
Bannum vltra annum non durat. caſu 2. nu. 54.
Bannum eſt requiſitum in foriudicatione. caſu 2. num. 48.
Bannum dicitur ſententia interlocutoria. caſu 2. num. 51.
Bannum, & contumacia quando operatur. caſu 1. num. 45.
Banniti, & foruſciti in campanea turbantes quietem ſubiectorū, ideò contra eos crudelitèr agendum. caſu 4. num. 11.
Banniti, & foruſciti occidi poſſunt ab omnibus. caſu 4. num. 15.
Banniti, & foriudicati, & foruſciti includuntur in pragmaticis de exulibus, licet contrarium ſit ſtatutum. caſu 4. num. 19. & 20.
Banniti vt poſſint ob publicam vtilitatem offendi, an ſtatui poſſit, & an extra territorium bannientis. caſu 1. num. 32. & 33.
Banniti non incedentes per campaneam delinquentes non comprehenduntur in poteſtate militari, ſecus quando inciderent in comitiua aliorum caſu 1. num. 34.
Banniti, & foriudicati vti mortui reputantur, & occidi poſſunt. caſu 2. num. 52.
Banniti poſſunt capi de perſona. caſu 1. nu. 23.
Banniti elapſo anno ſi comparent, vel capti eſſent, an audiri debeant. caſu 1. num. 38.
Banniti ſi non comparent in termino præfixo, pro confeſſis habentur. caſu 1. num. 39.
Banniti dicuntur hoſtes publici. caſu 1. num. 40.
Bannitus comparens, audiri debet in ſuis iuribus etiam poſt ſententiam. caſu 1. num. 37.
Bannitus captus, debet conſignari Syndico, & Electis Terræ, nō tamen habilitari. caſu 1. nu. 160.
Bannitus quod poſſit occidi, qualitèr intelligatur, declaratur. caſu 1. num. 162.
Bannitus ab vno loco cenſetur bannitus à loco confederato. caſu 19. num. 47.
Bannitus ab vno loco Status Eccleſiaſtici, cenſetur bannitus ab omnibus locis Eccleſiæ ſubiectis. caſu 19. num. 48.
Bannitus ab vno loco, cenſetur bānitus à loco adiacenti. caſu 19. num. 49.
Bannitus à Caſtro, cenſetur bannitus à Ciuitate. cap. 19. num. 50.
Bannitus quis dicatur. caſu 1. num. 21. & 44.
Bannitus conuerſans cum bannitis bona fide ſine dolo, & fraude, ſed iuſta cauſa, nō punitur. caſu 1. num. 7.
Bannitus comparens in Curia, an carcerari debeat, caſu 1. num. 36.
Bannitus captus infra terminū citationis extraordinariæ poteſtatis cum abbreuiamētu, an torqueri poſſit vigore dictæ poteſtatis. caſu 37. nu. 9.
Bannitus, ſeù foriudicatus, conſimilem occidens, an vltra remiſſionem pœnæ habebit premium. caſu 4. num. 39.
Bannitus dicitur confeſſus, & conuictus, & quomodò. caſu 1. num. 30.
Bannitus poteſt à quocunque capi non tamen occidi, ſecus de iure Regni. caſu 1. num. 31.
Bannitus ſi comparuerit, & voluerit contumaciam purgare ante ſententiam foriudicationis an poſſit. caſu 1. num. 158.
Baro ciuilis eſt verè dominus. caſu 53. num. 13.

V 2 *Baiulus*

INDEX.

Baiulus poteſt ciuilitèr pœnam imponere. caſu 53. num.19.

Barones habent facultatem componendi delicta vigore literarum arbitralium, & niſi in ſpecie non fuiſſent conceſſæ, non intelligerentur. caſu 5. num.1.

Barones abutentes poteſtate componendi, debent ea priuari. caſu 5. num.12.

Baronum praua componendi facilitas adducitur. caſu 5. num.13.

Barones vaſſallorum dicuntur Regij Conſiliarij, & habent iuriſdictionem ciuilem, & criminalem, caſu 58. num 14.

Barones dicuntur perpetui Iudices vaſſallorum, caſu 58 num.15.

Barones dicuntur Reges in Terris inueſtitis. caſu 58. num 16.

Barones vtuntur pragmatica contra diſrobatores ſtratarum quando illos capiunt. caſu 36 nu.3.

Barones ſunt Regij Officiales, ſed largè. caſu 36. num. 4.

Bellum conſtitutum eſt cum exulibus. caſu 18. num.13.

Bona contumacis debent annotari. caſu 1. nu.28.

Bona quando debent publicari. caſu 1. num 29.

Bona contumacis ſunt annotanda caſu 60. nu.72.

Bona contumacis cur annotentur. caſu 60. nu.73.

Bona contumacis annotantur, & confiſcari poſſunt, caſu 60. num.74.

C

Cadauer dicitur corpus ſine anima. caſu 19. num.16.

Calumniator quis dicatur. caſu 39. num.1.

Calumniator quando præſumatur. caſu 39. nu.2.

Calumniator verè an dicatur falſam accuſationem inſtituendo, non alitèr eam probando. caſu 39. num. 8.

Calumniator tenetur pœna falſi, & quãdo. caſu 39. num.10.

Calumniator quando tenetur pœna falſi. caſu 39. num.13.

Calumniatores crudeles dicuntur. caſu 30. nu.15.

Calumniatores grauiùs puniuntur, & quando. caſu 39. num.9.

Calumniæ pœnæ tenetur qui crimen non probauit. caſu 39. num.4.

Capiens hominem conſequitur premium contentũ in ſtatuto. caſu 4. num.4.

Capientes homines per vim capitali pœna plectuntur. caſu 6. num.41.

Capere aliquem de perſona, dicitur eſſe iuriſdictionis. caſu 60. num.94.

Capitula Regni contra latrones famoſos quã exigunt qualitatem. caſu 40. num.10.

Cap. Prouiſa iuris ſanctio *quando procedit. caſu 40. num.1.*

Cap. Iuris cenſuræ *ponderatur. caſu 40. nu.2.*

Cap. Si cum ſceleratis *producitur. caſu 40. numer. 3.*

Cap. Regni Siuè quis *ponderatur. caſu 1. numer.145.*

Cap. voluiſſent, de pœn. d.1. *adducitur. caſu 5. num.20.*

Cap. Regni Prouiſa iuris ſanctio, *ponderatur. caſu 26. num 2.*

Captus ante Hoſtium Oratorij, an gaudeat immunitate. caſu 24. num 14.

Captus cum ſcoppitta carrica intus habitatum, non cum palla, ſed cum puluere tantùm, qualitèr puniatur. caſu 60. num.173.

Captus poſt ſoriudicationem, an debeat audiri. caſu 2. num.159.

Captus in fraganti quis dicatur. caſu 60. nu.113.

Captura debitorum conſtito de debito, non retractatur caſu 60. num 105.

Captura pro debito non liquido, vel incerto, prohibita reperitur, quando admittatur. caſu 60. num.107.

Captura in criminalibus quando ſit permiſſa. caſu 60. num.108.

Captura quando eſſet notoria iniuſta, eo caſu ſtatim erit relaxandus captus. caſu 60. nu.110.

Captura eſt arbitraria, & qualitèr in hoc arbitriũ verſari debet. caſu 60. num.111.

Captura in fraganti crimine permiſſa eſt. caſu 60. num.112.

Carceratio in criminalibus eſt iuriſdictionis. caſu 60. num.96.

Carceratio eſt iuriſdictionis exercitium, caſu 60. num.97

Carcerari non eſt permiſſum ſine ſpeciale mandato Superiorum. caſu 60. num.98.

Carcerari nequeunt, ſi parati ſunt dare fideiuſſores. caſu 60. num.99.

Carceres faciunt prouentus, dicunt Barones rapaci. caſu 60. num.102.

Caro morticina, ſed infirma, aut ſuſpecta, vendi debet extra menia. caſu 62. num.4.

Carceratus iniuſtè auſugiens, non punitur, & quid ſi reuertatur. caſu 51. num.24.

Carceratus pro debito ciuili, qualitèr puniatur, & & deciſio affertur. caſu 51. num. 26.

Carceres non frangit, qui ad Superiores vadit. caſu 51. num.25.

Caſtra, Villa, & Terra adiacentes Ciuitati, veniũt acceſſoriè ad ipſam. caſu 19. num.13.

Caſtra in Ciuitate ad quem finem ædificantur. caſu 19. num.6.

Caſtrum dicitur pars Ciuitatis. caſu 19. nu.7.

Cauſa inimicitiæ debet probari maximè contra teſtes. caſu 59. num.4.

Cauſa an remitti poſſit ad Iudicem loci, ſi expoſita querela per viduam, ipſa deindè ad ſecunda vota tranſeunte. caſu 41. num.2.

I N D E X.

Cauſa appellationis eſt eiuſdem natura, cuius eſt cauſa principalis. caſu 20. num. 21.

Cauſa principalis ſi eſſet ſummaria, etiã cauſa appellationis ſummaria eſſet. caſu. 20. num. 22.

Cauſa criminalis, in qua fuit proceſſum per horas, etiam iu cauſa appellationis huiuſmodi procedi debet, ſic in modo procedendi ex abrupto. caſu 20. num. 23.

Cauſa principalis ſummaria, omnes articuli ſunt ſummarii. caſu 28. num. 3.

Cauſa ſtatus dicitur magna, & grauis. caſu 28. num. 16.

Cauſa eſt Regina delictorum. caſu 31. num. 9.

Cauſa homicidij ceſſante, ceſſant omnia inditia contra delinquentem. caſu 31. num. 11.

Cauſa exigitur in compoſitione facienda. caſu 5. num 20.

Caſus refertur de Regente M. C. qui occidit Iudicem ipſius. caſu 58. num. 10.

Cauſa cœpta ordinariè, ſi poſteà ordo fuerit peruerſus, an poſſit de nullitate dici. caſu 8. in append. num. 3.

Cauſa ordinariè cœpta, an poſſit ſummariè terminari. caſu 8. in append. num. 4. & 12.

Cauſa criminalis deuoluta ad Superiorem, an ordinariè erit terminanda, ſtantibus nouis inditus, & extraordinariè ex praeminentia, affertur deciſio. caſu 8. in append. num. 5. & 6.

Cauſa eodem moda qua cœpta fuit, debet terminari. caſu 8. in append. num. 10.

Cauſa incepta coràm Iudice habente ſpecialẽ poteſtatem procedendi conceſſa per Superiorem, ſi indè alteri fuerit commiſſa, an eodem modo in ea procedi poſſit, affertur deciſio. caſu 8. in append. num 14.

Cauſa ſemel ſummariè commiſſa ſemper iu ſequẽtibus huiuſmodi durat, etiam ſi ad alios Iudices deuenirer, & deciſio affertur. caſu 8. in append. num. 15. & 16.

Cauſa eſt Regina delictorum. caſu 54. num. 11.

Cauſa in delictis plurimum expectanda, & plurimum perpenditur. caſu 54. num. 13.

Cauſa delicti quãdo ad eſſe dicatur. caſu 54. n. 21.

Cauſa ſummaria ſi ità ſit, ità eius articuli. caſu 37. num. 6.

Cauſa deuoluitur ad Superiorem ob negligentiam Iudicis. caſu 8. num. 25.

Cauſa quodammodò fiunt immortales, & difficiliùs terminentur. caſu 8. num. 23.

Cauſa criminalis, qua nàm ſit. caſu 53. nu. 11.

Cauſa criminalis videtur dignior, & cur. caſu 53. num. 12.

Cauſa liquidationis inſtrumentorum non eſt omninò criminalis. caſu 53. num. 26.

Cauſa criminales, pro quibus pœna criminales imponuntur ad iuriſdictianem criminalem habentẽ ſpectat, & qua ad Iudicem ciuilem, & qualitèr fuit deciſum. caſu 53. num. 14.

Cauſa moderaminis inculpata tutelæ exigitur, & quando dicatur. caſu 60. num. 149.

Cauſa in ciuilibus poſt concluſum iu cauſa infra decem dies debet expediri. caſu 8. num. 19.

Cauſa criminales debent quamprimum expediri, licet ſit remiſſum arbitrio Iudicis. caſu 8. n. 20.

Cauſa requiruntur vt earũ intuitu delinquiſſe videatur. caſu 54. num 12.

Cauſa debent iu delicto oſtendi, aliàs inditia contra reum nullam vim habent. caſu 54. num. 19.

Cauſa delictorũ exceptuatorum eſt exceptuata à iuris ordinibus, & abſq; cognitiane cauſa proſequitur. caſu 37. num. 5.

Cauſarum appellatione non veniunt cauſa criminales. caſu 52. num. 4.

Cautiùs eſt, vt confeſſia ſpontanea ratificetur. caſu 60. num 29.

Certa regula dari non poteſt in moderamine inculpata tutela, ideò Iudicis arbitrio relictum eſt. caſu 60. num. 140.

Citatio reſultat ex informatione capta. caſu 11 num. 74.

Citatio habita informatione fit. caſu 1. nu. 57.

Citatio fit de ſpeciali cõmiſſione Iudicis, & de eius mandato. caſu 1. num. 77.

Citatio, qua continere debet. caſu 1. num. 78.

Citatio iu criminalibus debet fieri in praſentia teſtium. caſu 1. num 79.

Citatio debet committi nuntio. caſu 1. num 80.

Gitatio fieri debet in praſentia teſtium. caſu 1. num. 81.

Citatio nulla, reddit ſententiam nullam, & ſic deciſum. caſu 1. num. 83.

Gitatio domi facta, & eius ſolita habitationis, an valeat. caſu 1. num. 197.

Citatio ad capitula, eſt præambula ſententia foriudicationis. caſu 1. num. 117.

Citatio ad foriudicandum, qua continere debeat. caſu 1. num. 119.

Citatio debet committi nuntio facienda iu domo rei. caſu 1. num. 122.

Citatio qualitèr fieri debet nullo exiſtente habitatore. caſu 1. num. 124.

Citatio ad informandum, per qua erit concipienda. caſu 1. num. 126.

Citatio ad informandum eſt modici praiudicij. caſu 1. num. 142.

Citatio ad dicendum cauſam quare, non debet exequi ſententia, exigitur in foriudicationis ſententia exequutione. caſu 21. num. 31.

Citatio expediri debet contra reos. caſu 1. nu. 24.

Contumacia accuſantur poſt citationem. caſu 1. num. 25.

Citatio ad deponendum fit, vbi de falſitate agitur ſcriptura ob incertitudinem, caſu 45. num. 1.

Citatio ad informandum fieri debet, viſa priùs informatione, & qua continere debet, caſu 2. num. 25.

Citatio eſt actus iudicialis, & qualitèr deſcribatur. caſu 2. num. 27.

Citatio debet notificari tempore præfixo, aliàs pro non facta habetur, & circumducta cenſetur. & qualitèr. caſu 2. num. 29.

Citatio debet committi nuntio, & an perſonæ priuatæ. caſu 2. num. 50.

Citatio vbi fieri debet, & in quo loco, & in quem locum. caſu 1. num. 31.

Citatio die feriato concepta, an eodem die debeat notificari. caſu 2. num. 32.

Citatio debet fieri coràm teſtibus. caſu 2. nu. 35.

Citatio ad capitula, eſt præambulum ſententiæ forindicationis, caſu 2. num. 47.

Citatio facta in contumacia per anni circulum, non comparente reo, quid operetur caſu 2. nu. 56.

Citatio ad forindicandum, quando fieri debeat. caſu 2. num. 57.

Citatio ad forindicandum fit reo antequàm forindicetur. caſu 2 num. 59.

Citatio non poteſt per Principem tolli. caſu 6. num. 20.

Citatio vnica ſufficit de Iure Regni, expectato triduo. caſu 6. num. 23. & 26.

Citatio debet continere terminum comparitionis, aliàs non erit valida. caſu 6. num. 43. & 44.

Citatio erit nulla, ſi breuem terminum ad comparendum contineret caſu 6. num. 47.

Citatio ad informandum, operatur vt reus perſonalitèr comparat. caſu 6. num. 47.

Citatio agnatorum debet fieri iuxtà formam iuris traditam, aliàs eſſet nulla. caſu 6. num 52.

Citari tùnc debet reus ad informandum, & ad capitula, ſi adſint inditia ad torturã. caſu 2. n. 24.

Citari debet reus inculpatus, capta informatione. caſu 1. num. 71.

Citari debent proximi agnati, & amici pro ferenda ſententia forindicationis. caſu 1. num. 155.

Citatus ad informandum debet perſonalitèr comparere. caſu 35. num 4.

Ciuitas in ſe continet diuerſa membra, & quæ ſint. caſu 19. num. 4.

Ciuitas habet Caſtrum, ſiuè fortilitium, & quare. caſu 19. num. 5.

Ciuitas diuiſa per quarteria, & ciues ſi viuerent ſegregatim, iuriſdictio non cenſetur diſunita. caſu 19. num. 45.

Clamor, & lamentatio diſrobati ſufficiunt pro probatione delicti in genere. caſu 32. num. 6.

Clauſula, iuſtitiam faciat, vel quod faciat iuſtitiam, non operatur de nouo dare poteſtatem, vel delegare, ſed veterẽ excitare. caſu 8. nu. 9.

Clauſula, iuſtitiam faciat, qualitèr intelligatur. caſu 8. num 10.

Clauſula, iuſtitiam faciat, reſtringit reſcriptum ad iuris diſpoſitionem. caſu 8. num. 11.

Clauſula, quod fiat iuſtitia, operatur etiam reſpectu exequutionis. caſu 8. num. 18.

Clauſula, iuſtitiam faciat, quid denotet. caſu 58. num. 1.

Clauſula, quod fiat complementum iuſtitiæ, quid operetur in reſcriptis appoſita. caſu 37. num. 10.

Clauſula, iuſtitiæ, importat facultatem decidendi, & ordinem iuris ſeruandi. caſu 37. nu. 12.

Clerici in profundum malorum deuenientes Curiæ ſeculari ſunt tradendi. caſu 25. num. 9.

Clerici deprehenſi in crimine notabili, & conuicti degradantur. caſu 25. num. 18.

Clerici nec à Rege, nec ab alijs ſecularibus cognoſci poſſunt. caſu 48. num. 13.

Clericus in minoribus ob crimina enormia citra degradationem tradi debet puniendus. caſu 28. num. 5.

Clericus penitùs eſt exemptus à poteſtate Imperatoris. caſu 28. num 14.

Clericus nolens reſpondere in examine, qualitèr cogi debeat. caſu 34. num. 2.

Clericus qualitèr poſſit fuſtigari. caſu 60. nu. 171.

Clericus libellum famoſum porrigens, ſi non probauerit, qua pœna de iure canonico tenetur. caſu 60. num. 165.

Clericus beneficiatus non remictitur ad Iudicẽ laicum. caſu 25. num. 1.

Clericus debet manuteneri in eo ſtatu, quo reperitur. caſu 25. num. 4.

Clericus degradatus, poteſt per Iudicem laicũ puniri. caſu 25. num. 8.

Clericus ob raptum virginis, poteſt à ſuo gradu deijci, caſu 25. num. 12.

Clericus ob homicidia dignus eſt depoſitione. caſu 25. num 13.

Clericus abſque degradatione poteſt à Iudice ſeculari cognoſci in certis delictis grauioribus. caſu 25. num. 23.

Clericus incorrigibilis quis dicatur. caſu 25. numer. 15.

Clericus incorrigibilis quando dicatur. caſu 25. num. 26.

Clericus incorrigibilis quando declaratur. caſu 25. num. 30.

Clericus non incedens in habitu, priuatur beneficio fori. caſu 25. num. 32.

Clericus degradatus, & Curiæ ſeculari traditus, nõ poteſt pro quocunque crimine ab eo puniri. caſu 25. num. 36.

Clericus abſens poteſt eijci à foro Eccleſiaſtico, & ſubijci ſeculari, & qualitèr contra ipſum procedi debeat. caſu 25. num. 47. & 48.

Clericus incorrigibilis poteſt puniri à Iudice ſeculari. caſu 25. num 24.

Clericus non poteſt forindicari. caſu 2. num. 77.

Clericus ob offenſionem ſuæ perſonæ habet electionem fori. caſu 27. num. 1.

Clericus amictit priuilegium, ſi non incidit continuò in habitu, & tonſura. caſu 27. num. 3.

Clericus

I N D E X.

Clericus vt amittat priuilegium, requiritur trina monitio, & quid ſi ſe commiſceat enormibus. caſu 26 num. 4.

Clericus comparendo in habitu cum bullis, conſequitur remiſſionem ad ſuum Iudicem, ac ſi illū petiſſet, & ſic deciſum, caſu 27. num. 5.

Clericus debet frequentèr ſeruire, & continuò portare habitum, caſu 27. num. 5.

Clericus captus ſine habitu, & tonſura, per Iudicem laicum carceratur, vſquequo non fuerit probatum de clericatu, & indè remitti. caſu 27. num. 20.

Clericus dimittendo habitum, non præſumitur dimittere animo deſerēdi, ſed vt moliùs delinquat. caſu 27 num. 21.

Clericus ſi habitum dimiſerit, non per hoc perdit priuilegium. caſu 27. num. 22.

Clericus reaſſumens habitū, recuperat omnia priuilegia. caſu 27. num 23.

Clericus non admittitur ad fori declinationem. niſi eo comparente perſonalitèr, & qualitèr aliàs nō concederetur remiſſio. caſu 27. num. 24.

Clericus incedens in habitu, & tonſura, præſumitur clericus. caſu 27. num. 26.

Clericus admittitur ad electionem fori pro offenſione facta in ſui perſonam, & ſic deciſum. caſu 27. num. 27.

Clericatus quomodò probetur per bullas, & teſtes, iterum per literas Epiſcopi, vel eius Notarii. caſu 27. num. 9. & 10.

Clericatus probatio ſpectat ad Iudicem Eccleſiaſticum, maximè quādo de illius proprietate ageretur. caſu 27. num. 11.

Clericatus probatio coràm Iudice laico fit ad inſtructionem, etiam quoad veſtimenta. caſu 27. num. 12.

Cogi nemo poteſt ad accuſandum. caſu 38. nu. 5.

Cognoſci debet priùs de titulo clericali, an quo puniri debeat. caſu 25. num 5.

Cognitio declarationis clericatus ad Epiſcopum ſpectat caſu 25. num. 6

Cognitio criminis læſæ Maieſtatis nunquam cenſetur conceſſa Baroni ex quauis clauſula generali. caſu 58. num. 3.

Cognitio clericatus ſpectat ad Iudicem Eccleſiaſticum, ſi clericus ex præterito non inceſſerit in habitu. caſu 27. num. 19.

Cognitio delicti carnalis habiti cū commatre ſpectat etiam ad Iudicem ſecularem caſu 48. nu. 3.

Cognoſcens commatrem, eſt delictum incognitum, atque canonicum, & merè Eccleſiaſticum. caſu 48. num. 2.

Comes forīudicatus occidens forīudicatum, an conſequatur libertatem. caſu 4. num. 36

Committentes naufragia in mare, & in delictoribus communicantur. caſu 26. num. 8.

Commiſſio cauſarum cum iuriſdictione reſultat ex verbo recognoſcere. caſu 8. num. 6.

Commiſſio facta à ſuperiore inferiori, non delegationem, ſed excitationem iuriſdictionis reſpicit. caſu 8. num. 7.

Comminatio alia eſt expreſſè, & alia tacita. caſu 7. num. 30.

Comminatio ſi expreſſè facta non fuerit, videtur facta tacitè. caſu 8. num 31.

Compoſitio facta requirit iuſtam cauſam. caſu 5. num. 5.

Compoſitio fieri debet in caſibus à iure expreſſis. caſu 5 num. 6.

Compoſitio fieri debet ante ſententiam, vel in ea. caſu 5. num 7.

Compoſitio fieri debet de crimine liquidè probato, vel per teſtes aut confeſſionem. caſu 5. nu. 8.

Compoſitio ſuccedit loco pœnæ legalis. caſu 5. num. 9.

Compoſitio quomodò fieri debet, & qualitèr. caſu 5. num. 10.

Compoſitio in pœna arbitraria impoſita pro delicto, an admittatur. caſu 5. num. 11.

Compoſitio quibus perſonis prohiberi poteſt fieri. caſu 5. num. 15.

Compoſitio in cauſa homicidii, an debeat fieri. caſu 5. num 31.

Compoſitiones factæ contra formam iuris, eſſent nullæ. caſu 5 num. 2.

Compoſitio facta per Curiam, nonalitèr ab Officiali, & Iudice firmata ſi ipſa fuerit ab Erario ſignata, & poſteà fuerit firmata ab Officialibus, per quem Iudicem erit comprobanda. caſu 60. num. 161.

Compilatio proceſſus cōtra abſentem in banniendo, & forīudicando, conſiſtit in contumacia primò contracta. caſu 35. num. 1.

Conceſſio cauſarum non includit cauſas criminales, & quando. caſu 53. num. 3.

Conceſſo modo procedendi ex abrupto, vel militari modo, ceſſat modus procedendi ordine iudiciario, qui non ſeruatur. caſu 6. num. 39.

Conceſſio feudi facta Baroni cum reſeruatione caſuum, non cenſetur facta, nec tranſlata ad emptorem feudi, & ſic deciſum. caſu 18. nu. 15.

Conceſſio poteſtatis extraordinariæ ad ſucceſſorem tranſit. caſu 18. num. 22.

Condemnatio ad ſoluendum pœnam pecuniariam, ſub qua forma fieri debet. caſu 17. num. 17.

Condemnatus in exilium, vel deportatus per ſententiam, an conſequatur indultū occaſione forīudicati vigore Pragmaticæ. caſu 4. num. 27.

Confeſſio ſpontanea ſtatim debet notificari, vel reuocari. caſu 60. num. 48.

Confeſſio ſociorum, ac mandatorum, tùnc fidem facit concurrentibus adminiculis quando fuerit ratificata in tortura. caſu 60. num. 50.

Confeſſio mandatarij. an afficiat mandantem. caſu 35. num. 14

Confeſſio mandatarij. contra mandantem non facit

inditium

Digitized by Google

INDEX.

inditium niſi ad inſtructionem . caſu 55. nu. 15.

Confeſſio facta ſpontè in iudicio, inducit notorium. caſu 60. num. 23.

Confeſſio aliorũ reorum in delictis enormibus comprobet contra alios. caſu 11. num. 5.

Confeſſio vnius alteri non nocet. caſu 11. nu. 12.

Confeſſio trium latronum, admittitur contra latrones. caſu 22. num. 19.

Confeſſio iudicialis vti erronea, poteſt quandocunque reuocari. caſu 7. num. 18.

Confeſſio erronea confitenti non nocet, etiam ſi fuerit geminata, & ratificata, & qualiter procedat. caſu 7. num. 19. & 20.

Confeſſio erronea probato errore, reuocari poteſt in iudicio etiam appellationis caſu 7. num 21.

Confeſſio iuris nec prodeſt, nec nocet, & quare. caſu 7. num. 30.

Confeſſio per ſe ipſum legitimat proceſſum, nec eſt opus repetitione, aut comprobatione. caſu 15. num. 10.

Confeſſio eſt probatio omnibus meliori. caſu 15. num. 11.

Confeſſio ſpontanea rei, niſi fuerit probatione roborata, non operatur pœnæ impoſitionem. caſu 15. num. 12.

Confeſſio in actis, inducit notorium, & manifeſtum. caſu 15 num. 15.

Confeſſio facta ſuper proceſſu, nullo operatur, vt ſequi poſſit condemnatio. caſu 15. num. 16.

Confeſſio in criminalibus qualitèr eſſe debet. caſu 15. num. 18.

Confeſſio validat nullitatem proceſſus. caſu 15. num. 19.

Confeſſio in tormentis extorta, preſumitur extorta metu tormentorum, potiùs quam ſpontè. caſu 15. num. 20.

Confeſſio non dicitur metu tormentorum ex tortura, quando præcedunt inditia, eo magis quando erit ratificata, nàm diceretur perſeuerata. caſu 15. num. 22. 23. & 24.

Confeſſio metu torturæ extorta, etiã reiterata nulla, & inualida eſt caſu 15. num. 21.

Confeſſio in tormentis exigitur, quod ſit ratificata, & perſeuerata. caſu 15. num. 27.

Cõfeſſio delicti probari debet per idoneos teſtes omni exceptione maiores. caſu 57. num. 1.

Confeſſio probatur per binos teſtes. caſu 57. numer. 2.

Confeſſio probata per teſtes, an ſit ſufficiens ad condemnandum, niſi concurrant illa requiſita per DD. tradita. caſu 57. num. 3. & 4.

Confeſſio extraiudicialis per teſtes probata abſque partis præſentia; an faciat inditium ad torturã. caſu 56. num. 5.

Confeſſio extraiudicialis neceſſe erit, vt ſit veriſimilis. caſu 57. num. 6.

Confeſſio extraiudicialis probata per teſtes, an faciat inditium ad torturam. caſu 57. num. 9.

Confeſſio extraiudicialis non facit plenam probationem. caſu 57. num. 13.

Confeſſio extraiudicialis, an pœnam meretur. caſu 57. num. 17.

Confeſſio extraiudicialis in ſe ſemiplenam probationem facit. caſu 57. num. 18.

Confeſſio extraiudicialis non eſt ſufficiens ad probationem delicti. caſu 57. num. 19.

Confeſſio extraiudicialis tam in ciuilibus, quàm in criminalibus, nil operatur, & quando. caſu 57. num. 20.

Confeſſio extraiudicialis connumeratur inter inditia indubitata caſu 57. num. 23.

Confeſſio extraiudicialis ſufficiens eſt ad torquendum, & condemnandum, & qualitèr caſu 57. num. 24. & 26.

Confeſſio extraiudicialis facta ad interrogationem partis præſentis, & acceptantis, plenè probat. caſu 57 num. 27.

Confeſſio extraiudicialis facta parte abſente, non facit inditium, ſed ſemiplenè probat. caſu 57. num. 28.

Confeſſio minoris abſque Curatore in criminalibus an valida ſit. caſu 30. num. 2.

Confeſſio minorum in criminalibus in tantum valet quantum fuerit continuata caſu 30. nu. 4.

Confeſſio facta in tormentis debet perſeuerari per ratificationem, aliàs non valeret. caſu 30. nu. 5.

Confeſſio per torturam validior eſt ſpontanea. caſu 30. num. 6.

Confeſſio ſpontanea debet ratificari per torturam. caſu 30. num. 7.

Confeſſio minoris facta in tormentis, non exigit Curatoris auctoritatem. caſu 30. num. 8.

Confeſſio facta in tormentis per minorem abſque interuentu Curatoris, quãdo ſit valida. caſu 30. num. 10.

Confeſſio minoris de ſtupro, non exiſtentibus inditiis, an valida. caſu 30. num. 12.

Confeſſio pueri per ſe non probat, nec inditium facit contra imputatum de crimine, ſecus tamen iunctis cum aliis adminiculis. caſu 30. nu. 15.

Confeſſioni ſpontaneæ minoris non erit credendum. caſu 30. num 11.

Confeſſioni ſoli ſtari non debet, niſi alitèr conſtaret de delicto. caſu 15. num. 13.

Confeſſiones tortorum ſociorum fieri debent, parte citata in crimine fractionis carceris. caſu 22. num. 19.

Confeſſus pro condemnato habetur. caſu 15. numer. 9.

Confeſſus debet in cõfeſſione perſeuerare. caſu 57. num. 8.

Confeſſus poteſt extra ordinem puniri tanquam de delicto glorians. caſu 57. num. 21.

Confeſſus ſpontè delictum non præſumitur in ſe mentiri, etiam ſi in tortura confirmatur. caſu 12. num. 5.

Confeſ-

Confeſſus ſi ratificauerit, & per Iudicem conceſſus terminus contra confeſſionem, ſi nil probauerit, videtur perſeuerare in ea. caſu 7. num. 22.

Confitens ſe latronem eſſe ius confitetur, & non factum. caſu 7. num. 29.

Conſanguinei, & proximi foruſcitorum tenentur eos Curiæ præſentare, aliàs ipſi exulari, & diſterrari poſſunt. caſu 17. num 5.

Conſanguinei, & affines, an admittantur ad teſtificandum in criminalibus. caſu 47. num. 15.

Conſtit. Si quis in poſterum, §. illud, *enucleatur, & qualitèr procedat. caſu 11. nu. 1. & 13.*

Conſtit. Si quis in poſterum, *eſt rigoroſa. caſu 11. num. 14.*

Conſtit. Pœnam eorum, *ponderatur. caſu. 18. num 26.*

Conſtit. Regni Pœnam eorum, *qualitèr intelligatur caſu 1. num. 14.*

Conſtit. Regni Statuimus vt M. C. *ponderatur. caſu 20. num. 19.*

Conſtit. Cum Vniuerſis, *ponderatur. caſu 5. num. 18.*

Conſtit. Si quis aliquem, *qualitèr erit intelligenda. caſu 56. num. 13.*

Conſtit. Minorum iura. *in criminalibus an valida ſit. caſu 30. num. 31*

Conſtit. Minorum iura, *ponderatur. caſu 23. num. 2.*

Conſtare debet de reſcripto delegationis. caſu 1. num. 121.

Conſulens non punitur, niſi ſequuto homicidio. caſu 47. num. 2.

Conſulens, & perſuadens, dicitur opem præſtare, & qualitèr. caſu 47. num. 6.

Conuictus quis dicatur. caſu 25. num. 19.

Conuictus vt dicatur, quid requiratur. caſu 25. num. 20.

Conuictus quando condemnari poteſt. caſu 25. num. 21.

Conſuetudo inducitur per binum actum. caſu 26. num. 18.

Conſuetudo furandi per trinum actum inducitur, vt famoſus dicatur latro. caſu 40. num. 7.

Conſuetudo delinquendi, inducitur per binum actũ. caſu 7. num. 10.

Conſuetudo delinquendi quando facit inditium. caſu 7. num. 12.

Conſuetus delinquere, & mala fama quando dicatur. caſu 7. num. 14.

Conſuetudo per binum actum inducitur. caſu 5. num. 17.

Conſuetudo delinquendi, pœnam aggrauat. caſu 5. num. 19.

Contumacia ſola non poteſt operari delictum, nec ex ea foriudicationem. caſu 1. num. 62.

Contumacia ex citatione nulla, paritèr erit nulla. caſu 1. num. 84.

Contumacia prima, & vltima ſi non ſunt incuſata in actis ſcripta, citatio non tenet. caſu 1. num. 91.

Contumacia prima, & vltima debẽt per fiſcum incuſari, & ſi adſit accuſator. caſu 1. num. 90.

Contumacia ſola rei non facit delictum, nec ex ea ſola poteſt foriudicari. caſu 1. num. 95.

Contumacia habetur pro vna probatione. caſu 8. num. 135.

Contumacia quando incuſatur in crimine, vbi proceditur per reſcriptum Principis ſub breuitate. caſu 1. num. 154.

Contumacia non poteſt fundari ſuper citatione nulla. caſu 1. num. 85.

Contumacia contrahitur per citationem præcedentem. caſu 1. num 89.

Contumaciæ incuſatio exigitur de neceſſitate. caſu 1. num. 5.

Contumaciæ quando in iudicio accuſantur, vocantur partes. caſu 6. num 7.

Contumaciæ non accuſantur regularitèr de conſuetudine, cum ſufficiat, quod reus citatus non comparuerit. caſu 6. num. 8.

Contumacia prima, & vltima vt plurimum accuſantur per Procuratorem fiſcalem, & querulantes. caſu 6. num. 18.

Contumacia vltima incuſatur in vltimo die comparitionis. caſu 6. num. 48.

Contumacia prima, & vltima incuſantur per fiſcum, etiam ſi adſit accuſator. caſu 6. num. 10.

Contumacia prima incuſata, elapſo termino incuſatur vltima, & interponitur decretum. caſu 6. num. 11.

Contumacia incuſata, non ſeruato ordine iuris, eſt nulla. caſu 6. num. 12.

Contumaciæ accuſantur, non comparẽte reo in termino. caſu 2. num. 88.

Contumaciæ accuſantur poſt citationem. caſu 1. num. 25.

Contumacia die iuridico debet incuſari. caſu 2. num. 38.

Contumacia vltima quomodò accuſetur. caſu 2. num. 41.

Contumacia non accuſatur, niſi vocato citato. caſu 2. num. 42.

Contumacia qualitèr accuſetur ſuccedente die feſtiuo. caſu 2. num. 60.

Contumaciæ debent accuſari. caſu 2. num. 37.

Contumaces non audiuntur, niſi perſonalitèr compareant. caſu 2. num. 73.

Contumaciæ quãdo erint incuſandæ. caſu 17. n. 22.

Contumax reputari non poteſt, niſi vocetur. caſu 1. num. 92.

Contumax declarari debet per ſententiam. caſu 1. num. 2.

Contumax pro confeſſo habetur regularitèr, quod limitatur. caſu 6. num. 15. & 17.

Contumax ſatis dicitur ſi infra termini ſtatutum non comparuerit. caſu 6. num. 21.

Contumax publicè conuerſans, non tamen incedendo per Campaneam, non includitur in bannis. caſu 4. num. 22.

Contumax perdit fori priuilegiũ, caſu 14. nu. 14.

Contumax declarari debet per ſententiam. caſu 1, num. 26,

Contumax pro confeſſo habetur. caſu 34. nu. 9.

Contraria ſimul eſſe non poſſunt, & quando ſecus eſt. caſu 3. num. 25.

Contrarium præfertur quando eſſet magis ſpeciale. caſu 3. num. 27.

Contra latrones proceditur ex præeminentia. caſu 40. num. 24.

Credendum eſt bono viro caſu 32. num 8.

Credens amico, & fidei digno excuſatur. caſu 32. num. 9.

Conſocii quando admittuntur ad teſtificandum. caſu 10. num 14.

Conſocii admittuntur in teſtes in crimine furti, ſeù recatti in Campanea, caſu 10. num 15.

Conſocii admittuntur in teſtes, quãdo veritas aliundè haberi non poteſt. caſu 10. num. 16,

Conuictus quis dicatur. caſu 16. num. 2.

Conuictus vt quis dicatur, quæ requirantur. caſu 16. num. 3.

Conuictus condemnatur ſicut confeſſus. caſu 16. num. 5.

Conuictus teſtibus poteſt condemnari non alitèr, au ſi eſſet confeſſus. caſu 16. num. 6.

Conuictus dicitur ex duorum teſtium atteſtationibus. caſu 16. num. 7.

Conuictus etiam dicitur quando teſtes in vnum rei finem concordant. caſu 16. num. 21.

Conuicti, qui dicantur. caſu 16. num. 1.

Conuictus etiam dicitur quando teſtes in vnum finem concordant caſu 16. num. 21.

Conuictus quando dicatur, vt poſſit condemnari, caſu 22. num. 16.

Conteſtatio litis fit per negationem, aut affirmationem. caſu 34 num. 3.

Copia repertorum an concedatur in crimine diſrobationis, & quando procedat. caſu 1. nu. 1. & 3.

Copia proceſſus informatiui denegatur, quãdo proceditur ex abrupto. caſu 9. num 2.

Copia inditiorum danda erit à Iudice habente liberum arbitrium. caſu 9. num. 4.

Copia confeſſionum ſociorum criminum concedi an debeat reis inquiſitis. caſu 9. num. 6.

Corpus ex carne, & anima conſiſtit. caſu 19. num. 2.

Corpus diuerſa habet membra, & vnumquodque ipſorum habet operationis exercitium. caſu 19. num. 3.

Crimen ſtellionatus, in quo conſiſtere videtur. caſu 60. num. 134.

Crimen læſæ Maieſtatis in indulgentia intelligitur de principale commiſſo in Maieſtate. caſu 58. num. 13.

Crimen læſæ Maieſtatis cõmittitur contra patriam inſurgendo, vel delinquendo caſu 19. nu. 12.

Culpa vnius, non debet alteri nocere. caſu 29. num. 6.

Cura carnis ad Præfectum pertinet, vt iuſto pretio vendatur. caſu 52. num. 5.

Curatoris auctoritas in confeſſione minoris quando erit neceſſaria. caſu 30. num. 9.

Curatoris datio, non erit neceſſaria in atrocioribus delictis, caſu 30. num. 14.

Curatoris auctoritas in criminalibus erit neceſſaria. caſu 30. num. 1.

Cuſtos in culpa præſumitur, niſi probet caſum ſui tantùm de dolo. caſu 60. num. 11.

D

D*Ecisio affertur in cauſa calumnioſæ accuſationis verificata per teſtes falſos. caſu 39. num. 14.*

Deciſio Pegueræ 50. *declaratur. caſu 22. nu. 6.*

Deciſio Peguerę 1. *ponderatur. caſu 22. nu. 14.*

Deciſio Afflicti 30. *deducitur. caſu 25. nu. 56.*

Deciſio de Franchis 602. *producitur. caſu 25. num. 58.*

Deciſio affertur de capto in domo propè Eccleſiam ſolitam locari. caſu 24. num. 13.

Deciſio Grammat. 48. *de fure loquente, vt poſſit puniri pœna ordinaria, & ità deciſum. caſu 23. num 5.*

Deciſio Sacr. Conſ. affertur quando copia repertorum ſit cõcedenda in criminalibus fiſco reluctante. caſu 9. num. 5.

Decretum interponitur poſt incuſationẽ contumaciarum. caſu 2. num. 46.

Defenſio corporis ſtatim fieri debet, rerum autem ex interuallo. caſu 60. num. 146.

Defenſiones reo confeſſo, & conuicto, non ſunt denegandæ, & ad ſuam innocentiam demonſtrandam. caſu 60. num. 26.

Defenſio nulla conceditur foriudicato. caſu 1. nu. 49. & 53.

Defenſio quæ eſt de iure naturæ, quæ tolli nõ poteſt. caſu 56. num. 2.

Defenſio debet eſſe cum moderamine inculpatæ tutelæ, modum defenſionis eum non ſeruare, cum poſſit euadere mauult reſiſtere. caſu 56. nu. 4.

Defenſio cum armis non eſt iuſta, cum armis aduerſus verba iniurioſa. caſu 56. num. 7.

Defenſio fieri debet incontinenti non ex interuallo. caſu 56. num. 15.

Defendere ſe cuique, & bona promiſſum eſt. caſu 56. num. 3.

Defenſio eſt de iure naturali, & cuilibet promiſſa eſt. caſu 11. num. 6.

Defenſiones de iure naturali tolli non poſſunt per Principem, ſecus defenſiones iuris ciuilis. caſu 21. num. 10.

INDEX.

Defenſiones in cauſa criminali tolli non poſſunt. caſu 21. num. 11.

Degradatio duplex eſt. caſu 25. num 39.

Degradatio neceſſaria in Clerico primæ tonſuræ, non ſit neceſſaria, ſed non moribus recepta. caſu 25. num. 44. & 45.

Degradatio neceſſaria erit quando veniret Clericus remittendus Iudici ſeculari. caſu 25. numer. 43.

Degradatus actualitèr, ſtatim ſubiicitur iuriſdictioni Iudicis ſecularis, ſecus verbalitèr, & efficitur de eius foro. caſu 25. num. 40.

Degradatio verbalis fit ad duplicem effectum. caſu 25. num 22.

Degradationes, & depoſitiones Clericorum ſunt ſpiritualia. caſu 25. num. 58.

De iure communi inobedientes non mulctabantur, ſi non comparuerint, neque incuſabantur contumacia. caſu 6. num 27.

Delegare quid ſit. caſu 60. num. 80.

Delegatio eſt ſtricti iuris. caſu 60. num 84.

Delegatio finitur finito officio. caſu 18. nu. 20.

Delegatio quando fit alicui in dignitate conſtituto, & priùs ſi fuerit expreſſum nomen propriũ, deindè nomen dignitatis, non cenſetur facta dignitati, vt ad ſucceſſorem tranſeat. caſu 18. num. 21. & 30

Delegatio commiſſa alicui Abbati, & ſimilibus eo mortuo, ad ſubſtitutum tranſit. caſu 18. num. 28.

Delegatio ſiuè fit expreſſo nomine, ſiuè officii, operatur, fuiſſe electam induſtriam perſonæ. caſu 18 num. 38.

Delegationes ad ſucceſſores extenduntur. caſu 18. num. 46.

Delegati non poſſunt ſubdelegare poteſtatem militarem conceſſam. caſu 18. num. 17.

Delegatus non dicitur is, cui cauſa commiſſa eſt, in qua erat Ordinarius, ſed tamen iuriſdictio excitata. caſu 8 num. 8.

Delegatus non dicitur cui cõmiſſa eſt cauſa, in qua aliàs erat Ordinarius, nàm tùnc dicitur excitata ſua iuriſdictio, niſi in aliquo fuerit alterata delegatio. caſu 18. num. 4 & 5.

Delegatus à Principe in cauſis criminalibus non poteſt illas ſubdelegare alteri, & potiſſimùm eã, quæ concernunt ſibi reſeruata in ſignum ſupremæ poteſtatis. caſu 18. num. 18. & 19.

Delegatus Papę debet eſſe conſtitutus in aliqua dignitate, ſimilitèr, & Principis Delegatus, & in ſimilibus. caſu 18. num. 33.

Delegatus præcedit Ordinarium ex perſona delegantis. caſu 18. num 54.

Delegatus quando præſumatur eſſe. caſu 18. nu 6.

Delegatus Principis procedit eius nomine. caſu 20. num. 26.

Delegatus ad vnam cauſam tantùm, vtitur iuriſdictione delegantis. caſu 20. num. 27.

Delegatus non habet iuriſdictionem propriam, ſed vice delegantis fungitur. caſu 60. num. 77

Delegans delegando, functus eſt officio ſuo, & quieſcit eius officium. caſu 60. num. 81.

Delegatus dicitur cui committitur nudum miniſterium. caſu 21. num. 3.

Delicta puniri intereſt Reipublicæ. caſu 1. numer. 1.

Delicta commiſſa in Campanea cum magna difficultate probantur. caſu 1. num. 18.

Delicta ſi non puniantur, quid operetur. caſu 3. num. 37.

Delicta impunita remanere non debent. caſu 17. num 1.

Delicta iuſtis pœnis puniri, non inhumanitas, ſed ſumma eſt humanitas. caſu 5. num. 42.

Delicti in genere, probatio de iure communi eſt neceſſaria, ſecus in iudicio militari. caſu 32. num 5.

Delinquere velle nemo præſumitur, limitatur aliquando. caſu 31. num. 8.

Delinquens videtur conſentire pœnæ impoſitæ. caſu 2. num. 4.

Delinquentes in viis publicis, violare dicuntur Regiam protectionem, & ſecuritatem. caſu 1. num. 17.

Delinquens incidendo arbores, aut alibi tranſplantando, quare diuerſimodè punitur. caſu 60. num. 179.

Delinquentes includuntur in Regno ordinibus occidendi foruſcitos. caſu 4. num 3.

Delinquentes incidentes per Campaneam committendo furta, & alia publicè includuntur in bannis. caſu 4. num. 20.

Delinquentes ſecluſi in abſcondito donec partes, & Curiam cõcordauerint, nùm includuntur in bannis. caſu 4. num. 21. & 24.

Delinquentes an comprehendantur ſub pragmat. de exul. quod limitatur. caſu 4. num. 28.

Delinquentes non tamen banniti, vel foriudicati, an conſequantur premia occidẽdi illos foriudicatos. caſu 4. num. 37.

Delinquentes in Eccleſia, non gaudent immunitate illius. caſu 24. num. 8.

Delinquentes ſub ſpe immunitatis non gaudent ea. caſu 24. num. 9.

Delinquens in Eccleſia non gaudet immunitate, etiam ſi non interuenerit homicidium, aut mutilatio membri, caſu 24. num. 11.

Delictum in genere furtorum probatur coniecturis, præſumptionibus. caſu 32. num. 11.

Delictum in genere furtorũ non probatur, niſi probetur, quod res, quæ ſubtractæ fuerunt tempore commiſſi furti fuiſſe in capſa, vel in loco vbi furtum ſucceſſit. caſu 32. num. 12.

Delictum commiſſum in mare, an puniri debeat per baronem habentem feudum in mare. caſu 26. num. 20.

Delictum aſſaſſinij ceſſat ceſſante conuextione. caſu 55. num.2.
Depoſitio teſtis minoris in criminalibus non ſufficit ad torquendum, nec ad puniendum. caſu 1. num.148.
Depoſitio in criminalibus quando erit idonea. caſu 1. num.149.
Depoſitio debet praecedere in Clerico incorrigibili. caſu 25. num.29.
Depoſitio principalis an ſufficiat in probatione furti. & quando procedat. caſu 32. num 1.
Depoſitio principalis diſrobati, quam probationem facit. caſu 31. num.2.
Deputati ad cuſtodiam Caſtri, ſi cuſtodiam inter ſe diuiſerint, & interim occupatur Caſtrũ, quia dormierant, non tenentur. caſu 60. num.13.
Denunciatio maleficiorum non fit quando eſſet notorium delictum. caſu 60. num.15.
Deſtructa primitiua, etiã deſtructa deriuatiua cenſentur. caſu 35. num.2.
Dicta ſociorum quando ad inquirendum, & quando ad inditium faciendum admittãtur. caſu 22. num.16.
Dicto extraiudiciali quando erit ſtandũ. caſu 59. num.11.
Dictum pueri patientis ſodomiam, plenam fidem non facit. caſu 60. num 45.
Dictum Apoſtoli ad Romanos 5. ponderatur. caſu 42. num.4.
Dictum ſocij regularitèr facit inditiumm ad inquirendum. caſu 60. num.40.
Digniora proponenda ſunt caſu 53. num 8.
Dignitas nunquam moritur. caſu 18. num.29.
Dignitas explicatur officium. caſu 18. num.42.
Dignitas dat fauorem perſonarum. caſu 18. numer. 43.
Dignitas non moritur, nec extinguitur. caſu 18. num. 45.
Differentia inter declarationes Clericorũ, qua ſint, remiſſiuè. caſu 25. num.41.
Dilatio eſt actus ſuſpenſiuus, quo pendente conquieſcit officium Iudicis. caſu 3. num.5.
Dilatio dilationi non erit concedenda. caſu 3. numer.41.
Diſpoſitio l.3. C.ſi certum petatur, *quando verificatur. caſu.49. num.3.*
Diſpoſitio l.Barbarius, ff. de offic. Prætor. *an procedat in tutore. caſu 60. num.184.*
Diſrobatores ſtratarum, qui dicuntur. caſu 40. num.18.
Diuidentes prædas cum alijs, eadem pœna tenentur, & referrur caſus deciſus in Alguzino. caſu 40. num.28.
Doctrina Paul.Caſtr. in l.qui iuraſſe, ff.de iure iur. *ponderatur. caſu 49. num.11..*
Doctrina Carau. *impugnatur à* Muſcatello. *caſu 28. num.11.*
Dolus quis ſit. caſu 33. num.2.
Dolus dicitur delictum. caſu 33. num.3.
Dolus nemini debet patrocinari. caſu 33. nu.4.
Dolus cum ſit delictum, debet puniri criminalitèr. caſu 33. num.5.
Dominium bonorum forindicati tranſit recta via ad fiſcum. caſu 2. num.94.
Duo teſtes ſuffitiunt ad probandum inditium. caſu 60. num.52.
Duo vices faciunt conſuetudinem. caſu 26. numer.19.
Duobus mandatariis aſſerentibus contra mandantem non creditur. caſu 60. num.54.

E

Effractor carceris ſi detinetur pro delicto, pro quo pæna extraordinaria tenetur, an pœna ordinaria punitur. caſu 51. num.15.
Effractor carceris quando punitur pæna arbitraria. caſu 51. num.19.
Effractores carcerum non vltra puniendi ſunt, quã pro cauſa, pro qua detinentur, & quid ſi non aufugerunt, ſed detenti. caſu 51. num.14. & 18.
Electio erit actoris de Iudice quando reus haberet plures Iudices. caſu 60. num. 164.
Electio fori cur ſit conceſſa perſonis miſerabilibus. caſu 20. num.12.
Electio fori, & variatio competit virgini. caſu 41. num.5.
Eligens in cauſa criminali forum, ſi ſtatim mutauerit voluntatem, an ſit audiendus. caſu 41. num.14.
Eleuans manum, vt alium offenderet, qua pœna puniri debeat ſtante querela partis. caſu 60. num.157.
Emittens ictum ſcoppitti, ſi non fuerit ſubſequutus effectus, puniri an poſſit pœna ordinaria fortè impeditus. caſu 43. num.2.
Emittens ictum ſcoppitti, Iure Regni punitur pœna mortis. caſu 43. num.6.
Emittens ſclopum, vel ſagittam ex loco profano ad Eccleſiam poteſt ab ea capi. caſu 24. nu.10.
Emittens ictum ſcoppitti, & ſi damnum non ſequatur, punitur pœna mortis vigore Pragmaticæ. caſu 46. num.1.
Emiſſio ictus ſcoppitti de per ſe, non eſt delictum, niſi probatis qualitatibus. caſu 46. num 6.
Enormia delicta, quæ dicantur. caſu 25. num.22.
Error confeſſionis probatur probando alitèr rem ſe habere. caſu 7. num.25.
Errans non videtur confiteri. caſu 7. num.26.
Errans in iure, non poteſt contra confeſſionem venire. caſu 7. num.27.
Examinatio teſtium non poteſt committi Notario, qui ſcribere poteſt, non autem examinare. caſu 60. num 128.
Excedens modum tutelæ inculpatæ, punitur extra ordinem. caſu 56. num.14.

Exemplum

I N D E X.

Exemplum Domini noſtri nolentis reſpondere Pilato adducitur, & quare. caſu 24. num. 13.

Exequutio ſententiæ foriudicationis, quando nō erit facienda. caſu 1. num. 151.

Exceptio infirmitatis eſt legitima excuſatio. caſu 35. num. 10.

Exceptio carcerationis allegari an poſſit. caſu 2. num. 70.

Exceptio impunitatis delicti impedit proferri ſententiam foriudicationis. caſu 2. num. 81.

Exceptio præſcriptionis delicti opponi an poſſit per foriudicatum, & quando. caſu 2. num 84.

Exceptio hoſtici, an poſſit allegari contra ſententiā foriudicationis. caſu 2. num 85.

Exceptiones, quæ ſunt ſeorſum à delicto poſſunt allegari ad impediendam exequutionem ſententiæ foriudicationis. caſu 2. num. 90.

Exceptiones minoris ætatis clericatus, & ſimilium, opponi an poſſint aduerſus citationes ad foriudicandum. caſu 2. num. 73.

Exceptiones annullantes ſententia foriudicationis debent eſſe notoriè, & quod conſtent ex eiſdem actis. caſu 1. num 132.

Exceptiones nedum ante ſententiam foriudicationis opponi poſſunt, ſed etiam poſteà. caſu 1. num. 137.

Exceptiones rei oppoſita poſt confeſſionem, ſi nil reus probauerit, videtur perſeuerare in ea. caſu 7. num. 27.

Excuſator admittitur ad allegandum infirmitatē. caſu 35. num. 7.

Excuſatores audiri debent. caſu 1. num. 27.

Excuſatur iuratus, qui tenetur crimina denuntiare Curiæ, ſi antequā denuntiat ab alio fuerit præuentus. caſu 60. num. 16.

Exequutio mādati attendi debet in homicidio. caſu 47. num 1.

Exequutio ſententiæ Principis differtur per 30. dies. caſu 21. num. 13.

Exequutio, quæ fit ab homine, differtur per decem dies, non tamen ſeruatur de conſuetudine. caſu 21. num. 14.

Exequutio ſententiæ in crimine recacti, ſtatim fieri debet. caſu 21. num. 30.

Exules appellare nequeunt, & quando poſſint. caſu 21. num 25. & 26.

Exules, qui dicantur. caſu 1. num. 20.

Excommunicatus gaudet immunitate Eccleſiæ, à qua non poteſt extrahi. caſu 26. num. 16.

Exiſtens propè mortuum cum cultello, habet inditium contra ſe, vt poſſit torqueri. caſu 54. num. 10.

F

Facilitas veniæ tribuit incentiuum delinquendi. caſu 2. num 38.

Factum domeſticum per domeſticos probatur, vt eſt adulterium, & furtum, non ſicut alia delicta. caſu 54. num. 31.

Falſitas ex periurio proueniēs, in criminalibus venit in conſequentiam. caſu 49. num 9.

Falſitas an dicatur commiſſa in abaco, vel die litera pro antedata. caſu 45. num. 3.

Falſitas reſultat ex abraſione in parte ſubſtantiali. caſu 45. num 4.

Falſificare acta, maius crimen, quam inducere teſtes falſos. caſu 45. num. 2.

Fama ſufficit ad probandum diſrobationem factam in Camparea. caſu 32. num. 4.

Fama publica vt probetur, multa exiguntur. caſu 31. num. 14.

Fama publica eſt maximum inditium. caſu 31. num. 15.

Fama publica regularitèr facit inditium ad inquirendum. caſu 31. num. 16.

Famuli præſumūtur delinquere de mandato domini, & quando. caſu 31. num. 13

Fides vnius Medici, an plurium Medicorum requiratur in allegatione infirmitatis, & quid obſeruatur. caſu 35. num. 12.

Fideiuſſor excuſatur quando facto creditoris reus ponitur in fuga, ſimilitèr quando facto Iudicis. caſu 29. num. 1.

Fideiuſſor non excuſatur ad præſentandum principalem ante bannum, ſecus tamen poſt bannum. caſu 29. num. 3.

Fideiuſſor tenetur præſentare reum, quando ipſe ſe abſentauerit. caſu 29. num 4.

Fideiuſſor promittens præſentare reum coràm duobus Iudicibus, & vnus ipſorum poſuerit reum in fuga, an excuſetur. caſu 29. num. 5.

Fideiuſſor an teneatur reum præſentare pro noua informatione contra reum capta. caſu 29. num. 7.

Filius non poteſt adulterum ſuæ matris occidere, neque matrem, niſi accedente patris conſenſu. caſu 60. num. 93.

Fiſcus tenet locum accuſatoris. caſu. 38. nu. 13.

Fiſcus ex contumacia, & negligentia accuſatoris non excluditur ad procedendum contra reum. caſu 6. num. 9.

Fiſcus tenet locum accuſatoris in criminalibus. caſu 6. num. 16.

Fiſcus nunquàm conſtituitur in mora in accuſandis contumacijs. caſu 6. num. 19.

Fiſcus tenet locum accuſatoris. caſu 1. nu. 113.

Fiſcus an excludatur ex negligentia accuſatoris non valentis accuſare contumaciam. caſu 2. num. 45.

Forma citationis ad foriudicandum, qualitèr fieri debeat. caſu 2. num. 58.

Forma banni, quæ nam ſit, remiſſiuè. caſu 1. numer. 106.

Forma citationis ad foriudicandum traditur. caſu 1. num. 118.

Forma

Forma probandi negatiuam ad locum, & tempus, quæ ſit. caſu 50. num 9.

Forbannum, & annotatio bonorum ſi fuerint omiſſa, non annullant foriudicationem. caſu 13. num. 17.

Foriudicatio prouenit ex banno, neque procedi poteſt ad bonorum annotationem eo ommiſſo. caſu 13. num. 1.

Foriudicatio procedit à bannitione. caſu 13. nu. 3.

Forindicatio elapſo anno à die banni promulgatur. caſu 13. num 4.

Foriudicatio principalitèr oritur ex contumacia. caſu 13. num. 10.

Forindicatio redditur nulla, ſi tempore primæ citationis fuerint allegatæ iuſta impedimenta & nõ fuerint admiſſa. caſu 35. num. 2.

Forindicatio prouenit à bannitione, imò ex contumacia. caſu 1. num. 60. & 61.

Foriudicatio ad hoc vt valeat, requiritur Iudicis competentia caſu 1. num. 72.

Foriudicatio naſcitur ex contumacia. caſu 1. numer. 139.

Foriudicatio, ſeù bannum factum ad inſtantiam accuſatoris, cui non intereſt, eſt nulla. caſu 2. num. 44

Foriudicandis debent priùs incuſari cõtumaciæ, & citari. caſu 2. num. 22.

Foriudicari vt quis poſſit quindecim requiſita exiguntur. caſu 1. num. 43.

Forindicari nemo poteſt, niſi vbi pœna mortis, vel abſciſſionis membri, & deportationis, vel vbi pœna mortis tantùm imponitur. caſu 1. nu. 67.

Foriudicari quis non poſſit, ſi ex proceſſu apparet de innocentia caſu 1. num. 152.

Forindicati dicuntur homines publici, inquietatores pacis, inobedientes, & ſimilia. caſu 2. numer. 14.

Forindicati pro iudicatis habentur, & effecti ſunt ſerui pœnæ. caſu 2. num. 17.

Foriudicati fiunt inſucceſſibiles, & eorum bona Fiſco occupentur. caſu 2. num. 95.

Foriudicati reputantur mortui à die foriudicationis caſu 2. num. 62.

Foriudicati dicuntur, qui iudicantur foras. caſu 4. num. 29.

Foriudicati dicuntur qui elapſo anno condemnantur. caſu 4. num. 31.

Foriudicati dicuntur publici hoſtes. caſu 4. nu. 32.

Forindicati vti hoſtes poſſunt occidi impunè, & & qualitèr hoc procedat caſu 4 num. 33.

Foriudicati poſſunt à quocunq; capi. caſu 4. n 34.

Forindicatus dicitur ideſt foras iudicatus. caſu 4. num. 30.

Forindicatus conſimilem capiens in premium, pœnam euitabit, & quid in bannuto bannitũ capiente. caſu 4. num. 35.

Foriudicatus, qui poteſt offendi, poterit occidi. caſu 2. num. 16.

Foriudicatus dicitur ſententialitèr condemnatus: caſu 2. num. 18.

Foriudicatus captus condemnatur ad mortem, & præuia recognitione damnatur ſicuti in bannitis. caſu 2. num 20. & 21.

Forindicatus poteſt opponere omnes nullitates contra ſententiam forindicationis. caſu 2. nu 89.

Foriudicatus non poteſt ampliùs audiri aduerſus delictum, & ad illius excuſationem probandam. caſu 2. num. 91.

Forindicatus an comprehendatur in Conſuet. Neapol. loquente de mortuo. caſu 2. num. 96.

Foriudicatus an tranſmittat bona ad ſuos hæredes, & quando caſu 2. num. 97.

Forindicatus eſt incapax bonorum exiſtentium in territorio bannientis. caſu 2. num. 98.

Forindicatus eſt incapax ſucceſſionis, & reſtitutionis. caſu 2. num 99.

Forindicatus quis nam dicatur. caſu 1. num. 41. & 47. & quando. num. 42.

Forindicatus differt ab eo, qui habetur pro forindicato, caſu 1. num 48.

Forindicatus tanquam mortuus reputatur. caſu 1. num. 50.

Forindicatus ab omnibus poteſt offendi, an etiam occidi. caſu 1. num. 51. & 52.

Forindicatus hoſtis publicus cenſetur, & dicitur inquietator pacis, proditor. contemptor iuſtitiæ. caſu 1. num. 52.

Foriudicatus in fortiam Iudicis peruentus ducitur ad furcas abſque alia ſententia, ſed hoc præuia recognitione. caſu 1. num. 54. & 55.

Foriudicatus in fortiis Curiæ opponere poteſt aduerſus ſententiam nullitatis ab initio autem ante capturam à conſanguineis. caſu 1. num. 58. & 59.

Foriudicatus captus plectendus erit non pœna mortis, & ſic deciſum ſed pœna, quæ pro delicto punitur, pro qua cantant informationes. caſu 1. num. 88.

Foriudicatus in vno loco, an poſſit alibi cognoſci, cui eius bona applicantur. caſu 1. num 115.

Forindicatus exiſtens in poſſe Curiæ, poteſt dicere de nullitate forindicationis, ſecus extra carceres. caſu 1. num. 130.

Foriudicatus captus, poteſt opponere omnes exceptiones, quæ nullam reddunt ſententiam. caſu 1. num. 131.

Foriudicatus habetur pro confeſſo, ità vt ſufficiat, quod conſtet de citatione, contumacia, & banno. caſu 1. num 134.

Forindicatus dicitur hoſtis. caſu 1. num. 142.

Forindicandus debet eſſe accuſatus, vel criminalitèr inquiſitus. caſu 1. num. 65.

Foriudicatum quilibet poteſt capere, & occidere. caſu 1. num. 143.

Foriudicatus ipſo iure quando dicatur. caſu 1. num. 10.

Foruſciti

Foruſciti dicuntur inquietatores pacis, & quietis inimici, & hoſtes. caſu 1. num.11.
Foruſciti capi debent à quolibet etiam à partibus offenſis. caſu 2. num.1.
Foruſciti in captura eorum, poſſunt contumeliis affici, verberari, & offendi, atque occidi, & an poſt capturam idem procedat. caſu 1. nu.14. & 15.
Foruſciti dicuntur hoſtes publici, inquietatores pacis, & contemptores iuſtitiæ. caſu 6. num.35.
Foruſciti vagantes per Campaneam incogniti, & tolerati non ſubſunt ordini iudiciario extraordinario, ſed ordinario. caſu 1. num.6.
Foruſcitus quis dicatur, & foriudicatio de Iure Regni inuenta, & ſalutare remedium, & quare. caſu 1. num.4.
Foruſcitorum ſpecies triplicis. caſu 1. num.5.
Fractio carceris requiritur vt fugiens pro confeſſo habeatur. caſu 51. num.5.
Fractione carceris ceſſante, non habetur pro confeſſo, nec punitur. caſu 51. num.6.
Frangens carceres, qua pœna erit plectendus. caſu 22. num.8.
Fuga fugientem accuſat. caſu 52. num.6.
Fuga inducit confeſſionem, & præſumptionem contra fugientem. caſu 52. num.7.
Fuga eſt efficax, vt reus tormentis ſubijciatur. caſu 52. num.8.
Fuga ex carcere fracto, ſi fuerit impedita ab aliquo, an pœnam operetur. caſu 51. num.20.
Fugam capiens, præſumitur delinquiſſe. caſu 31. num 6.
Fugiens ex carcere, habetur pro confeſſo. caſu 51. num 2. & 13. & qualitèr intelligatur num.3.
Fugiens ex carcere, pro confeſſo habetur, ità vt capitali pœna afficiatur. caſu 51. num.4.
Fugiens ex carcere aperto, non habetur pro confeſſo. caſu 51. num 7.
Fugiens ex carcere aperto à tertio, non ex conſilio fugientis, neque ſuaſione, non habetur pro confeſſo, neque capitali pœna punitur. caſu 51. num. 9.
Furta nocturna dicũtur crimina enormia. caſu 25. num.14.
Furti tenetur ſocius, qui dolo malo rem communem amouet, vel ad alium vſum vtitur auferendo commoditatem vtendi ſocio. caſu 57. nu.7.
Furti actione non tenetur recipiens pecuniam numeratam ab aliquo, vt illam alteri ferat, ſi in ſuum vſum conuertit. caſu 33. num.8.
Furtum commiſſum in Campanea, difficilis eſt probationis. caſu 32. num.13.
Furtum non fit volenti, ſed inuito domino. caſu 33. num.6.
Furtum non committit is, qui in vſum proprium conuertit pecuniam ſibi traditam, non in ſpecie, ſed in quantitate. caſu 33. num.7.
Fructus omnes hominum gratia comparati ſunt. caſu 53. num.7.

G

Genus armorum ſcoppictorum eſt proditoriè ratione demonſtratur ex Foller. *concordantur opiniones inuicem contrariæ, ſed hodie abſolutum eſt ex diſpoſitione nouellæ Pragmaticæ. caſu 54. num.25.*
Geminatio æquiparatur clauſulæ, motu proprio. *caſu 3. num.42.*
Geſta per tutorem nõ adimplentem quando valida. caſu 60. num.188.
Gloſ. in l.1. C. ne chriſtian. manc. *qualitèr intelligatur. caſu 22. num.12.*
Gratia Principis eatenùs extenditur, vbi eadem ratio militaret. caſu 4. num.7.
Gratia à Principe conceſſa tolli non poteſt, & quando. caſu 4. num.18.
Gratia de vno, non extenditur ad alios. caſu 4. num.38.
Graſſare verbum quid ſit. caſu 40. num.1.
Graſſatores dicuntur latrones, & ſunt verè foruſciti. caſu 6. num.36.
Graſſatores, & famoſi latrones, qui dicantur. caſu 40. num.17.
Graſſatores proximi ſunt latronibus. caſu 40. num.20.

H

Hodie de generali Conſuetudine Italiæ non punitur affectus, niſi ſequuto effectu. caſu 55. num.13.
Hæreticus hæreticum capiens, conſequitur premium. caſu 4. num.12.
Homicidium commiſſum fuiſſe, licet non probetur, ſi tamen viſi fuiſſent duo inuicem rixantes, & poſteà fuit viſus aliquis ipſorum mortuus probaretur. caſu 16. num.19.
Homicidiũ à pluribus commiſſum in rixa ex vnico vulnere illato, ſi non conſtet de vulnerante ob incertitudinem, quid agendum. caſu 44. nu.7.
Homicidium commiſſum per conſanguineos præſumitur caſuale. caſu 54. num.28.
Homicidium præſumitur potiùs caſu commiſſum, ac fortuitu, quam data opera eius. caſu 54. num.29.
Homines delinquunt, aut propoſito caſu, aut impetu. caſu 31. num.7.
Homo eſt digniſſima creatura. caſu 53. num.6.
Homo ſine anima viuere non poteſt. caſu 19. num.14.

I

Ictus ſcoppicti deliberatum arguit animum occidendi. caſu 43. num.3.
Incertitudo delinquentium in rixa exiſtente pœna ſtatuti, locum non habet. caſu 44. num.8.

Incer-

Incertitudo in rixa ſi ſunt plures, abſolutionem parat. caſu 44. num.10.

Incertitudine exiſtente de vulnerante modicitatem vulneris, quid agendum. caſu 44. num.6.

Incertitudinis cauſa abſolutio eſt facienda. caſu 44 num.9.

Incidentia, & emergentia in cauſa principali eiuſdem ſunt naturæ, cuius eſt cauſa principalis. caſu 28. num.4.

Incorrigibilitas oritur ex duplicitate delictorum. caſu 25. num.27.

Incuſatio contumaciarum ad accuſatores ſpectat. caſu 6. num 4.

Incuſatio contumaciarum inuenta eſt ex diſpoſitione Ritus M.C. caſu 6. num.29.

In claris non eſt opus coniecturis. caſu 7. nu 5.

Inceſſus in habitu neceſſarius in clericis primæ tonſuræ. caſu 37. num.14.

Inceſſus ſolus cum foruſcitis, qua pœna puniri debeat. caſu 1. num.9.

In criminalibus nemo ex præſumptionibus debet damnari. caſu 44 num.12.

Inditia plura exiguntur pro tortura inferenda ſaltim duo. caſu 57. num.15.

Inditium vnicum ſufficit ad torturam. caſu 57. num.14.

Inditium vnicum indubitatum, ſufficiēs eſt ad condemnandum. caſu 57. num.25.

Inditium oritur contra eum, in cuius domo reperitur cadauer occiſi. caſu 54. num. 2.

Indultus eſt gratia. caſu 4. num 5.

Indultus conceditur etiam non habenti remiſſionē partium offenſarum, quod etiā in foro conſcientiæ procedit. caſu 4. num.13.

Indulgere eſt de regalibus. caſu 4. num.40.

Indulgentia conceſſa motu proprio eſt fauorabilis. caſu 4. num.6.

Indulgentiæ alijs non ſunt promiſſæ niſi de ordine Proregis. caſu 4. num.42.

Indultus conceſſus omnibus Miniſtris exceptis offendentibus Officiales Regis, an comprehendat Officiales Baronum. caſu 58. num.12.

Induſtria perſonæ quādo fuerit electa, non tranſiret eius poteſtas ad ſucceſſorem, & per exēpla oſtenditur. caſu 18. num.48.

In degradatione Clerici requiritur præſentia Epiſcopi, vel in præſentia Capituli, & qualitèr intelligatur. caſu 25. num.37. & 38.

Informatio capitur poſt commiſſum delictum. caſu 1. num,22.

Inflammator tenetur de auxilio. caſu 47. nu.11.

Infirmitas multifariè probatur. caſu 2. num.69.

Infirmitas excuſat. caſu 60. num.12.

Infirmitatis allegatio olim ſufficiens erat, & indè dari terminum ad probandum, & qualitèr probetur. caſu 35. num.11.

In delictis non burſa, ſed perſona delinquat. caſu 5. num.14.

Ingrediens domum cauſa furandi, ſi furtum non committit, qua pœna tenetur. caſu 51. numer 16.

Iniuria atrox reputatur apud nobiles, & militares, quæ magis vellent vulnerari, quam verberari. caſu 60. num 67.

Iniuria varijs modis committitur, ideò varijs pœnis plectitur arbitrio Iudicis. caſu 60. num.69.

Iniuriæ grauior exiſtimatur ex loco, & tempore, & perſona. caſu 60. num.154.

Iniuria quando ſit leuis, vel grauis arbitrio Iudicis relictum eſt. caſu 60. num.156.

Iniuria facta ſocio, cenſetur facta conſocio. caſu 10. num 1.

Iniuria facta vni ex ſocijs, dicitur communis, ideò non dicitur idoneus teſtis. caſu 10. num.7.

Iniuria facta vni, quando cenſetur facta alijs conſocijs. caſu 10. num.8.

Iniuriarum actione tenetur eleuans manum vt aliquem offendat. caſu 60. num 158.

Inimicitia capitalis præſumitur inter litigantes. caſu 59. num 5.

Inimicitia capitalis contrahitur quando mouetur lis criminalis tàm reſpectu mouentis, quàm illius, cui fuit mota. caſu 59. num 6.

Inimicitię magis graues minus leues teſtibus detrahunt. caſu 59. num.3.

Inimicitia debet eſſe capitalis, quæ correſpondeat offenſæ factæ. caſu 31. num 5.

Inimicitia oritur inter latrones, & Regem ob bonum publicum. caſu 10. num.10.

Inimicus repellitur quamuis inimicitia proceſſerit ex cauſa minus probabili. caſu 59. num 9.

Inſultans cum armis, qualitèr punitur. caſu 50. num. 21

Infeſtatores Magiſtratuū incidunt in crimen læſæ Maieſtatis. caſu 58. num 8.

Interponens vnam perſonam pro alia, vt ab altero pecuniam extorqueat, furtum committit. caſu 7. num 28.

Inquiſitus in ſuis defenſionibus, poterit negatiuam probare, & qualitèr. caſu 11. num.7.

Interrogatus ſi non reſpondit, contumax Iudici reputatur. caſu 34. num.8.

Interdicta Ciuitate, etiam Suburbia cenſentur interdicta. caſu 19. num 11.

Intereſt Reipublicæ vt banniti occidantur. caſu 6. num.33.

Intereſt publicè damnatos puniri. caſu 21. numer.23.

Intereſt Reipublicæ Prouinciam hominibus malis purgari. caſu 4. num.16.

Intereſſe partis oritur, & actio in factum ex exceſſu in defendendo. caſu 56. num 19.

Intereſt Reipublicæ delicta puniri. caſu 3. nu.36.

Innouari nil poteſt per Iudicem à quo pendente reſcripto relationis faciendæ, & ſimilia. caſu 14. num. 2.

I N D E X.

Inuentus in loco maleficij habet contra ſe inditium, quod maleficium commiſerit. caſu 54. num.1.

Impedimenta omnia, quæ fuerunt adducta tempore citationis ad informandum, impediunt foriudicationem. caſu 2. num.74.

Impunitas delictorum, quid operetur. caſu 1. num.2.

Immunitas Eccleſiaſtica, Eccleſiæ tantùm videtur conceſſa, & qua ratione. caſu 24. num.1.

Immunitas Eccleſiæ fuit extenſa ad Cimiterium ſimilitèr ad hoſtium, & ſcalas. caſu 24. numer.2. & 3.

Immunitas Eccleſiæ conceſſa extenditur per quadraginta paſſus ſi eſſet mater, ſin autem non per triginta paſſus circum circa, quod ſecus de conſuetudine. num.5. nec Neapoli ſeruatur. nu.6. caſu 24. num.4.

Id fieri poteſt coràm Officiale ſucceſſore, quod ſit coràm prædeceſſore. caſu 18. num.27.

In confeſſum non ſunt partet Iudicis niſi in condēnando. caſu 60. num.24.

In confeſſum non ſunt partes Iudicis niſi in condēnando. caſu.15. num.8.

Inditia ad torturam debent præcedere. caſu 1. num 128.

Inditium ad torturam erit ſufficiens, quando cum contumacia, & banno alia concurrunt. caſu 1. num.150.

Inditium faciunt vulnera reperta ad menſuram armorum, contra dominum illorum. caſu 54. num. 6.

In dubio interpetratio ſit, vt delictum nō contineat. caſu 3. num.31.

Inhibitio concedi non debet per Iudicem prius quā ſibi conſtet cauſam ad ſe deuolutam. caſu 25. num.72

Inquiſitio formari poteſt ex depoſitione ſocij. caſu 60. num.41.

Inſultus cum armis, violentiam comprehenderet, pœnam deportationis continet caſu 60.nu.115.

Inſultut quis ſit. caſu 60. num.116.

Inſultus non dicitur factus abſque motione, de loco ad locum. caſu. 60. num.117.

Inſultut cum armis excogitatut, graue eſt delictū, percuſſione ſequuta caſu 60. num.123.

Inſultatus omnia præſumitur facere ad ſui defenſionem, non ad vindictam, caſu 60. num.119.

Inſultatus etiam ex interuallo, aggreſſorem occidens, in continenti ſe defendiſſe dicitur, & ſi ad extraneos actus grauiori fortuna iactatus ſit. caſu 60. num.122.

Inuentus in domo pulchræ mulieris, ſeù puellæ, præſumitur ſuppoſuiſſe illam. caſu 50. nu.88.

Iudex competens in procedendo contra reum, eſt competens in foriudicando eum. caſu 1. nu 73.

Iudex antequam citat reum, debet legere pluries informationem. caſu 1.num.76.

Iudex debet declarare, reum citatum fuiſſe contumacem. caſu 1. num.93.

Iudex declarando reum contumacem, debet etiam declarare bona eius fiſco danda. caſu 1. nu.96.

Iudex antequam procedat ad foriudicationē, quid debet attendere. caſu 1. num.105.

Iudex antequam pronunciat bannum, debet attendere ſi aliquis amicus, vel coniuncta perſona allegat abſentiam. caſu 1. num.107.

Iudex quomodò debet ſe gerere in allegatione abſentiæ. caſu 1. num.108.

Iudex debet præfigere terminum amico, ſeù conſanguineo ad probandum impedimentum allegatum, aliàs ſi non admitteret, ſententia eſſet nulla. caſu 1. num 109.

Iudex decernit citationem fieri in domo banniti, ſi perſonalitèr citari poteſt, aliàs ſententia eſſet nulla. caſu 1. num.116.

Iudex Ordinarius. vel Delegatus ſit, vt poſſit procedere ad foriudicationem. caſu 1. num.120.

Iudex veritatem habere poteſt, quod quis non ſit delinquens, licet habeat confeſſionem factam ex contumacia, ob quod non poteſt eum condemnare. caſu 1. num.138.

Iudex non debet incipere à captura debitoris, niſi in ſubſidium non exiſtentibus bonis, vel immineret ſuſpictio fugæ. caſu 60. num.106.

Iudex regularitèr non poteſt deuenire ad capturam, niſi realitèr conſtat de delicto. caſu 60. num.109.

Iudex quando poteſt procedere ad expeditionē cauſæ criminalis reo carcerato exiſtēte, & qualitèr. caſu 38. num.12.

Iudex non ſeruans ordinem iuris, pro priuato habetur. caſu 8. num.16.

Iudex in primis cognoſcere debet, an ſit ſua iuriſdictio. caſu 8. num.17.

Iudex negligens dicetur ſi cauſa non expedierit, & per ipſum ſtaret, quo minus procederet in ea. caſu 8. num.22.

Iudex negligens in iuſtitia adminiſtranda tùnc poteſt. alius adiri non obſtante pendentia litis. caſu 8. num.24.

Iudex negligens in reddenda iuſtitia, tùnc iuriſdictio ad Superiorem deuoluitur. caſu 8. nu.27.

Iudex ordinarius debet eſſe priùs requiſitut ſuper expeditione cauſæ. caſu 8. num 28.

Iudex negligēs condigna pœna puniri debet, & quæ pœna. caſu 8. num.38.

Iudex bonus debet ſtudere in litibus finiendis. caſu 8 num.39.

Iudex ordinariut, cui à Principe cauſa committitur, non dicitur Delegatus, ſed reſtat Ordinarius, quod limitatur. caſu 20. num.5. & 6.

Iudex non ſeruans ordinem iuris, pro priuato habetur. caſu 37. num.15.

Iudex ſi iuris ordine obſeruato procedit, pro iuſtitia ſententia præſumitur. caſu 37. num.16.

Index, cui mandatum fuit vt ſummariè procederet, an ordinariè procedendo delinquat. caſu 20. *num*.20.

Index qui condemnare non poteſt, tamen poteſt declarare aliquem condemnandum eſſe. caſu 60. *num* 94.

Iudex in confeſſo nullam partem habet, niſi in condemnando. caſu 7. *num*.16.

Iudex debet expreſsè pronuntiare contra mandantem ità mandaſſe. caſu 31. *num*.3.

Iudex debet habere dignitatis ſuæ rationem. caſu 18. *num*.41.

Iudex habet iuriſdictionem actu, & illius exequutionem per reſcripti præſentationem. caſu 3. *num*.12.

Iudex maiorem honorem conſequitur in abſolutione, quam in condemnatione. caſu 3. *num*.30.

Iudex poteſt ex officio pronuntiare ſuper nullitate ſententiæ. caſu 2. *num*.87.

Iudex ſecularis procedere nequit, pendente appellatione Clerici interpoſita. caſu 25. *num*.2.

Iudex ſecularis poteſt crimina Clerici degradati iterum examinare. caſu 25. *num*.11.

Iudex ſecularis ſemper poteſt procedere in cauſa contra Clericum degradatũ, donec fuerit ei inhibitum. caſu 24. *num*.49.

Index non debet ad vlteriora procedere ſtante appellatione interpoſita. caſu 28. *num*.6.

Iudex ſecularis in incidentibus ſpiritualibus non procedit, ſed remittit illa decidenda per Iudicẽ Eccleſiaſticum. caſu 28. *num*.8.

Iudex ſecularis cognoſcit incidentèr de clericatu. caſu 28. *num*.9.

Iudex ſecularis debet ſuperſedere in cauſa, donec fuerit per Iudicem Eccleſiaſticum determinatũ incidens ſpirituale. caſu 28. *num*.10.

Iudex quando poteſt procedere ad expeditionem cauſæ criminalis, reo carcerato exiſtente, & qualitèr. caſu 38. *num*.12.

Iudex Delegatus ſemper præſumitur, quando in commiſſione adijcitur clauſula, non ſpectãs ad iuriſdictionem ordinariam. *caſu* 8. *nu* 1.

Iudex procedere debet iure ordinario. caſu 8. *in append. num*.8.

Iudices, & Aſſeſſores dantes malum conſilium vt aliquis carceretur, qui carcerare non debet, tenentur, & puniuntur. caſu 69. *num*.104.

Iudices in criminalibus ordinem iudiciarium ſeruare debent in cauſis. caſu 37. *num*.14.

Iudices debent ſecundum leges reos punire. caſu 5. *num*.43.

Iudices facere debent vt rei ſe defendant, contra eorum confeſſiones. caſu 60. *num*.25.

Iudicandum eſt in dubio contra Fiſcum. caſu 5. *num*.28.

Iudici licebit pœnas legis minuere, ante ſententiam quando crimen non eſt probatum. caſu 12. *num*. 3.

Iudicium vbi cęptum eſt, ibi debet finiri. caſu 8. *num*.13.

Iudicium ſummarium erit agendum in exactione pœnæ pecuniariæ. caſu 17. *num*.20.

Iudicium ſummariè cęptum contra foruſcitos, eodem modo proſequi debet. caſu 9. *in append. num*. 7.

Iudicium criminale cęptum ordinariè, non poteſt Iudex variare, & procedere extraordinariè. caſu 8. *in append. num*.9.

Iura vndè naſcuntur, non debent iniuria ex illis reſultare. caſu 40. *num*.27.

Iura promptiora ſunt ad abſoluendum, quam ad condemnandum. caſu 3. *num*.29.

Iurans falſum iudicialitèr, non punitur, quando à parte parti in iudicio iuramentum defertur. caſu 49. *num*.5.

Iuramento damnum paſſi ſtatur ad probandum illud, quod procedit quando ciuilitèr proceditur, ſecus criminalitèr. caſu 10. *num*.6.

Iuramentum in lite ſuper qualitate, & quantitate rerum furatarum, non datur contra furem, quando agitur criminalitèr, & quãdo. caſu 10. *nu*.7.

Iuramentum ſuppletorium datur diſrobato, in probatione delicti in genere. caſu 32. *num*.7.

Iuriſdictio omnis eſt apud Principem tanquam à fonte. caſu 19. *num*.32.

Iuriſdictio omnis ſuper omnibus Ciuitatibus, & Terris, & Caſtris Regni, eſt Regis. caſu 19. *num*. 34.

Iuriſdictio eſt ſicut nebula ſuper paludem, quæ generantur per actiuam potentiam Solis. caſu 19. *num*.35.

Iuriſdictio in Magiſtratu eſt tanquam in ſubiecto animato, ſine quo iuriſdictio nil agit. caſu 19. *num*.36.

Iuriſdictio quandoque eſt in actu, quandoque in habitu. caſu 19. *num*.37.

Iuriſdictio eſt tota in toto, & tota in qualibet parte ipſius. caſu 19. *num*.38.

Iuriſdictioni Regis omnia ſubſunt, quæ in Regno caſu 19. *num*.33.

Iuriſdictio delegata eſt odioſa. caſu 37. *num*.8.

Iuriſdictio ſtatim ſuſpenditur per auocationẽ cauſæ. caſu 8. *num*.3.

Iuriſdictio conceditur per commiſſionem Superioris. caſu 20. *num*.7.

Iuriſdictionem mandans, videtur ius dicere. caſu 20. *num*.8.

L

Labor, & ſumptus faciunt prouentus. caſu 60. *num* 101.

Latro ex vno actu non dicitur, ſed per pluralitatẽ. caſu 7. *num* 13.

Latro publicus non dicitur ex vno actu. caſu 40. *num*. 8.

INDEX.

Latro, qui ſemel graſſatus eſt in ſtrata dicitur . caſu 40. num.12.

Latro ſufficit ſemel tale delictum commiſiſſe . caſu 40. num.14.

Latro aggrediens in ſtrata viatorem, ſi extra viam deſpoliat , an dicatur in via ſpoliaſſe . caſu 40. num.23.

Latro publicus,ſeù famoſus quis dicatur. caſu 40. num. 5.

Latrones inſignes alij dicuntur , & alij famoſi. caſu 40. num 4.

Latrones famoſi vltimo ſupplicio plectendi ſunt . caſu 4 num.11.

Latrocinij crimen graue eſt , imò atrox . caſu 40. num.13. & 16.

Latrocinium committit qui occidit aliquem,& illũ derubat caſu 7. num.33.

Latronum appellatione , qui veniant. caſu 26. num. 5.

Latrones ſunt publici hoſtes,& diffidati,poſſunt occidi,& ad furcas ducendi. caſu 10. num.9.

Latrones Clerici verbalitèr degradãtur,& in Monaſterium detruduntur. caſu 25. num.16.

Latrones publici,qui dicantur. caſu 26. num.4.

Latrones in publicis ſtratis,& locis graſſantur . caſu 26. num.12.

Latrones quemadmodùm ſunt hoſtes publici , & ab omnibus poſſunt occidi , ità pirata. caſu 26. num 21.

Legis virtus in quibus conſiſtit. caſu 42. nu.5.

Lex proponens pœnam capitalem ,intelligitur de minori. caſu 22. num.11.

Lex ligat vbi eſt publicata, non exteros . caſu 42. num. 2.

Littora maris , comprehenduntur ſub nomine maris . caſu 26. num 6.

Littora ſunt acceſſoria ad mare. caſu 26. nu.7.

Lites celeritèr ſunt determinandæ. caſu 3. nu.7.

Litis cõteſtatio eſt neceſſaria in cognitione extraordinaria . caſu 34. num.14.

M

M*Agis dignum trahit ad ſe minus dignum. caſu 53. num.9.*

Magiſtri Iurati tenentur denuntiare crimina . caſu 60. num.14.

Magn.Cur.Vic. & caput domina, & fons aliarum Curiarum caſu 45. num.6.

Magn. Cur. Vic. iuriſdictionem habet in toto Regno tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus contra omnes. caſu 20. num.15.

Magn.Cur.Vic. eſt competens omnium perſonarũ cuiuis ſtatus. caſu 26. num.16.

Mala fama in conſueto furari, inditium facit . caſu 7. num.11.

Malus , ſemper præſumitur malus . caſu 7. numer. 9.

Maleficiũ quando conſtat Iudici non eſſe commiſſum , non poteſt contra abſentem procedere , qui habetur pro confeſſo. caſu 1. num.136.

Mandans iuſtitiam fieri debet procedere, & diffinire ſeruata forma iuris. caſu 8. num 12.

Mandans , & mandatarius , ſunt correlatiua . caſu 60. num.37.

Mandari poteſt conſanguineis foruſcitorũ ſub certa pœna , vt debeant extractari ab eorum locis . caſu 17. num.6.

Mandati qualitas erit verificanda . caſu 31. numer.19.

Mandatario aſſaſſinij nil creditur contra mandantem, etiam quod aſſerat noluiſſe acceptare mandatum, neque facit inditium . caſu 39. num.9. & 10.

Mandatarij depoſitio, & inculpatio, non facit inditium contra mandantem , etiam quod mandatarij eſſent plures. caſu 60 num 46.

Mandatarius non facit inditium contra mandantem ſine tortura caſu 60. num.44.

Mandatarius quando eſſet ſolus, & vnicus,non facit inditium caſu 60. num.51.

Mãdatarius ſuo,non alieno nomine delinquere præſumitur. caſu 31. num.12.

Mandatarius quando confiteretur delictum , & nominaret mandantem , vel per teſtes , tùnc procederetur contra mandantes. caſu 55. num.14.

Mandatum conſtare debet, quando delictum allegatur. caſu 31. num.1.

Mandatum ſpeciale debet eſſe ad delinquendum. caſu 31. num. 2.

Mandatum nunquam præſumitur datum ad delinquendum,niſi concludentèr probetur. caſu 31. num. 4.

Mandatum ad occidendum,an per adminicula probatur. caſu 31. num.17.

Mandatum ad occidendum , ex quibus cauſis percipitur. caſu 31. num.18.

Mandatum non ſolùm probari debet , ſed ità per Iudicem declarari,talem mandatorem ità mandaſſe . caſu 47. num.4.

Mandatum fieri contingit , vel præſumptiuè , vel verè, & qualitèr. caſu 47. num.4.

Manuteneri debet in poſſeſſione,nec ea priuari,probans de anterioritate temporis. caſu 3. nu.10.

Manus dicitur organum organorum . caſu 19. num. 8.

Mater per tranſitum ad ſecũda vota ipſo iure perdit tutelam, etiam ſi eſſet teſtamentaria, nec poterit in ea conſeruari, ſi Iudex idem decreuiſſet, & ſententia opus non eſſet. caſu 60. num.182.

Mater tenetur petere tutorem infra annum, nè priuatur ſucceſſione. caſu 60. num 191.

Mater non petens tutorem , licet ſucceſſione priuetur, non tamen tutela. caſu 60. num.192.

Mater excuſatur , ſi tutorem non petierit exiſtente teſtamentario. caſu 60. num.193.

Mater non tenetur petere tutorem, quando pupillo relictus eſt ſubſtitutus. caſu 60. num. 194.
Mater tranſiens ad ſecunda vota, non priuatur officio exequutoris. caſu 60. num. 195.
Mare eſt communi omnibus. caſu 26. num. 13.
Mendicatis ſuffragiis vti non debemus. caſu 44. num. 14.
Maiore pœna punitur percutiens cum lapide, quam cum gladio. caſu 56. num. 11.
Mentio conſortium in precibus, ſi nulla ſit, illis non prodeſt, & qualitèr intelligatur. caſu 14. num. 11.
Miſerabiles perſonæ habent fori electionem. caſu 20. num. 9.
Minor 20. annis in criminalibus, an poſſit deponere. caſu 1. nim. 147.
Mixtum comprehenditur ſub ſimplicibus. caſu 35. num. 2.
Moderata defenſio quando dicatur. caſu 56. numer 16.
Moderamen inculpatæ tutelæ non poteſt conſiderari in rixa, quia primi motus non ſunt in poteſtate, quod eſt relictum arbitrio Iudicis. caſu 60. num. 139.
Moderamen non dicitur ſeruatum ab eo, qui percuſſit in digito percutientem repercutum in capite. caſu 60. num. 144.
Moderamen defenſionis, & inculpatæ tutelæ nõ dicitur ſeruatum, & quando quis ex interuallo aduerſarium offendit. caſu 60. num. 148.
Moderamen inculpatæ tutelæ, non conſideratur in rixa caſu 60. num. 152.
Moderamen inculpatæ tutelæ relictum eſt arbitrio Iudicis. caſu 60. num. 153.
Moderatio inculpatæ tutelæ in quibus conſiſtit. caſu 60. num 141.
Modus militaris ex abrupto procedendi, & proceſſus conſiſtit abſque ſollennitatibus Iudicis ordinarij. caſu 13. num. 16.
Modus inculpatæ tutelæ in ſe defendendo, ſiuè culpa, ſiuè dolo, excedens de exceſſu punitur. caſu 60. num. 138.
Modus defendendi eſt cum eodem genere armorum cum eiſdem verbis, cũ quibus iniuria illata fuit. caſu 60. num. 142.
Modus defendendi conſiſtit quando inſultatus talẽ faciat defenſionem, qualis fuit offenſa. caſu 60. num. 143.
Modus non dicitur ſeruatus ab eo, qui cum poſſit euadere mauult reſiſtere, ſed contrarium. caſu 60. num. 145.
Modus atque exceſſus in defenſione in tribus conſiſtit. caſu 56. num. 6.
Monitio trina in Clerico delinquẽte, quando requiratur. caſu 25. num. 33.
Minor non poteſt torqueri, ſed flagellis cedi. caſu 23. num. 1.
Minor 18. annis ad eruendam veritatem torqueri an poſſit. caſu 23, num. 3.
Minor annorum 14. & minor 20. annorum licet poſſit ferula cedi, atque flagellari, attamen torqueri poteſt cum Curatore. caſu 23. num. 4.
Minor pro quibus criminibus poſſit, vel non, poſſit puniri pœna ordinaria. caſu 30. num. 13.
Mutare nomen, & cognomen, nõ eſt de iure prohibitum, quando non fieret in fraudem, & doloſæ. caſu 60. num. 57. & 58.
Mutatio nominis quando fit ad euitandum carceres, non pœnam operatur. caſu 60. num. 61.
Mulcta non acquiritur ex contumace teſtium incuſata in ciuilibus. caſu 6. num. 13.
Mulier an ad teſtimonium admictatur. caſu 47. num. 14.
Mulieres honeſtæ potiuntur priuilegio electionis fori, ſicuti etiam inhoneſtæ. caſu 27. num. 17.

N

Neapolitanus patiens ab alio Officiale Regni cognoſci, an videatur iuriſdictionem prorogaſſe. caſu 60. num. 162.
Neapolitanus non poteſt prorogare iuriſdictionem Officialium Neap. in præiudicium Neap. caſu 60. num. 163.
Natura mixti imperij quando dicatur. caſu 53. num. 21.
Negatiua directa an admictatur. caſu 11. nu. 2.
Negatiua non admictitur, quando delictum eſſet plenè probatum. caſu 11. num. 3.
Negatiua coarctata loco, & tempore magis attenditur in fauorem rei, quam affirmatiua. caſu 11. num. 8.
Negatiua eſt probanda per fundantem ſe in ea. caſu 50. num. 4.
Negatiua probata, excludit probationẽ partis aduerſæ. caſu 50. num. 5.
Negatiua eſt virtus, vt omnem deneget potentiã, & neceſſitatem. caſu 50. num. 6.
Negatiua eſt duplex. caſu 50. num. 8.
Negatiua de loco, & tempore qualitèr probetur. caſu 50. num. 10.
Negatiua poteſt probari per familiares, & domeſticos. caſu 50. num. 11.
Negatiua vaga, & pura, & improbabilis magis credulitatem operatur fiſci teſtibus, quam rei. caſu 50. num. 14.
Negatiua duplicitèr probatur. caſu 50. nu. 15.
Negatiua coarctata loco, & tempore ad fauorem inquiſiti magis attendenda, quam affirmatiua. caſu 50. num 16.
Negligentia item denegatio iuſtitiæ, inducit auocationem cauſæ. caſu 8. num. 26.
Negligens iuxtà litem ſuam facit, & parti leſæ ad damna, & intereſſe actione in facto tenetur. caſu 8. num. 33.

Negli-

INDEX.

Negligens adminiſtratōr ab officio remouendus. caſu 8. num.35.

Negligens Iudex tùnc dicitur, quando à parte requiſitus non adminiſtrat iuſtitiam. caſu 8. numer. 41.

Negligentia Iudieis non debet nocere parti. caſu 8. num.36.

Negligentia Iudicis maximum vitium eſt, quod lata culpæ, & dolo præſumpto eſſe videtur comparat[illegible] & redderetur ſuſpectus. caſu 8. num.37.

Nemo præſumitur delinquere ſine cauſa. caſu 31. num.10.

Nemo debet ex carcere exire, licet poſſit. caſu 51. num. 22.

Nemini prohibitum eſt diſcipulum corrigere. caſu 60. num.63.

Nemo præſumitur ſine cauſa delinquere. caſu 54. num.16.

Nemo pro bannito loquatur. caſu 2. num.72.

Nomina eorum quibus, & contra quos proceſſus petuntur, ſint inſerenda in omnibus. caſu 60. num.6.

Nomina actoris, & rei, ſunt inſerenda in criminalibus. caſu 60 num.3.

Nomen erit exprimendum. caſu 60. num.1.

Nomen occiſi ſi ignoratur, dūmodò conſtat de corpore, poteſt formari inquiſitio, & indè condemnatio. caſu 60. num.4.

Nomen accuſati debet poni in accuſatione, at etiā nomen accuſatoris. caſu 60. num.5.

Nomen, cognomen, vel pronomen, an ſufficiat exprimere. caſu 60. num.7.

Nomen proprium declarat appellatiuū. caſu 60. num. 8.

Nomen exprimi debet cum accedentibus, & inditus. caſu 60. num.9.

Nomen continere debet epiſtola mictentis, & illius cui mictitur. caſu 18. num.36.

Nomen prædeceſſoris quando fuerit expreſſum in reſcripto ante illius obitum, tranſiret ad ſucceſſorem. cap. 18. num.47.

Nominatio redditur ſuſpecta ſocio ſpontè aliū nominante. caſu 60. num.38.

Nominatio teſtium extra locum continet ſpeciem defenſionis. caſu 16. num.22.

Nominatio teſtium extra locum Iudicis, eſt in arbitrio Iudicis concedenda. caſu 16. num.23.

Nominatio teſtium extra locum Iudicis, qualitèr in ciuilibus, & in criminalibus procedat. caſu 16. num.24.

Nominatus primo, an præcedere debeat quando delegatio ſit ſub nomine proprio, & dignitatis. caſu 18. num.51.

Nulla maior probatio, quā oris confeſſio. caſu 32. num.10. & caſu 7. num.15.

Nulla maior probatio, quam oris confeſſio. caſu 60. num.10.

Nulla maior probatio, quam oris confeſſio. caſu 15. num.17.

Nullitas foriudicationis ſemper opponi poteſt, ſi ex facie ipſius appareat. caſu 1. num.56.

Nullitas citationum contumaciārum banni cauſant nullitatem foriudicationis. caſu 2. num 86.

Nullitates infra quod tempus proponi poſſunt. caſu 2. num.88.

Nullitates aduerſus ſententiā foriudicationis, quænam ſint. caſu 2. num 92.

Nuntius qualitèr ſe gerere debet in relatione facienda in citatione. caſu 2. num.34.

Nuntius debet eſſe approbatus, & matriculatus, & alia requiſita habere. caſu 2. num.36.

Nuntius debet referre citaſſe reum. caſu 2. numer.123.

Nefas eſt dicere, quod reus vllo modo poſſit admicti ad probandā innocentiam. caſu 1. nu.133.

O

OBlatio pecuniæ in aſſaſſinio non ſufficit, quod ſit probata', aliās non diceretur aſſaſſinium. caſu 55. num.4.

Obligatio habet exequutionem paratam, ideò accuſari debet abſque citatione caſu 17. num.8.

Occidens bannitum, & ſimiles, non debet gaudere beneficio indultus. caſu 4. num.25.

Odia reſtringenda, fauores ampliandi ſunt. caſu 14. num.4.

Offenſio facta Officiali Regis, quando dicatur crimen lęſæ Maieſtatis. caſu 58. num.6.

Offendens Officialem à latere, cui fuit officiū aliud iniuntum, an incidat in crimen lęſæ Maieſtatis. caſu 58. num.9.

Offendentes Barones, tenentur crimen lęſæ Maieſtatis, nec gaudent generali Indultu, & qualitèr id procedat, caſu 58. num.17.

Offendentes Officiales Baronum, non incurrunt crimen lęſæ Maieſtatis, & ſic deciſum. caſu 58. num.18.

Officiales Baronis, ſunt Officiales Regis. caſu 58. num.4.

Officiales Baronum, non ſunt vera Officiales Regis. caſu 58. num.11.

Officiales dicuntur habere dignitatem. caſu 18. num.37.

Officialis ab officio remoueri debet, ob negligentiam ipſius. caſu 8. num.34.

Officialis cognoſcens commatrem, qualitèr ſit puniendus. caſu 48. num.1.

Omiſſum habetur pro ommiſſo. caſu 6. num.50.

Omne ius noſtrum, vel ad perſonas, vel ad res pertinet. caſu 53. num.1.

Ordinarius in cauſa delegata fungitur officio delegati. caſu 21. num.5.

Ordinarius Iudex à quibus conſtituitur, & Delegatus à quibus inſtituitur. caſu 60. n.78. & 79.

Ordi-

Ordinatio doloſa, & mandatum ad illicita, mitiùs punitur, & qua pœna. caſu 43. num. 8.
Ordinatio ſola non ſufficit ſed tractatus ad occidendum, niſi deuentum fuerit ad actum aliquem. caſu 55. num 12.
Ordo incuſandi contumacias, inuentus eſt de Iure Regni, ſecus tamen de iure communi. caſu 6. num. 22.
Ordo procedendi ad ſententiam foriudicationis, enunciatur per exiſtentiam inditiorum. caſu 2. num. 22.
Ordo iuris attendi debet, quando reus eſſet in fortius. caſu 37. num. 7.

P

PActum habitum in criminalibus, an tollat ipſo iure actionem. caſu 5. num. 28.
Papa quibus verbis vſus fuit, reſcribēdo Regi Carolo in captura Conradini. caſu 58. nu. 2.
Paria ſunt eſſe confeſſum, vel legitimè conuictum. caſu 16. num 4.
Paria ſunt degradatum tradi Curiæ ſeculari, vel ei relinqui. caſu 24. num. 46.
Partiales adherentes foruſcitis, & auxiliatores, qui dicuntur, an contra ipſos procedi debeat ad modum belli. caſu 1. num. 8.
Paſtor effectus lupus actione furti tenetur. caſu 40. num. 26.
Pax cauſatur ex iuſtitia, vbi eſt pax, ibi iuſtitia. caſu 19. num. 25.
Peccator nō ſemper debet recipi ad gratiā. caſu 5. num. 16.
Peccata ſemel dimiſſa in vltionem Deus non patitur, non tamen in abſolutione, ſed in compoſitione procedit. caſu 5. num. 37.
Peccatum ſemel punitum, an iterum debeat puniri. caſu 5. num 34.
Pecuniam alienam alicui afportandam, ſi quis in ſuum vſum conuerterit quando furtum eſſe dicatur. caſu 33. num. 12.
Percutiens cū lapide, non irrogatur pœna. & quando. caſu 56. num 9. & 10.
Percutiens cum armis, an teneatur ad duplicitatem pœnæ, hoc eſt pro vulnere, & pro armis. caſu 60. num. 159.
Periurus tùnc punitur quando ſub præcepto Iudicis mandantis iurare falſum dixit ſub certa pœna. caſu 49. num. 4.
Periurus in criminalibus, vt principalis deponens, non punitur. caſu 49. num. 6.
Periurus tùnc punitur, quando ſcientèr, & doloſè perſeuerauerit, & qualitèr. caſu 49. num. 10. & 12.
Perſeuerantia exigitur in confeſſione. caſu 15, num. 25.
Perſeuerare is dicitur quando eſt cōfeſſio libera metu tormentorum. caſu 15. num. 26.
Perſuaſio ad malum, eſt pluſquam compulſu. caſu 47. num. 7.
Perſuaſio violenta coactio eſt. caſu 47. num. 8.
Perſuaſio ad malum præcedere debet. caſu 47. num 9.
Perſuaſio quando dicatur mandatum, & quando conſilium, & ſic iudicatum. caſu 47. nu. 10.
Perſuaſor, & conſulens quando pœna principali tenetur. caſu 47. num. 12.
Pœna falſi eſt, ob mutationem nomi[illegible], præſertim inuentis cum armis. caſu 60. num. 55. & 56.
Pœna an ſit imponenda partim Fiſco, & parti. caſu 53. num. 10.
Pœna pecuniaria ſtatuta eſt, contra inſultantem cū armis caſu 50. num. 3.
Pœna pro furtis, eſt depoſitio ab ordinibus. caſu 25. num. 15.
Pœna extraordinaria puniri debet percutiens cum armis in defenſa. caſu 56. num. 12.
Pœnæ magnæ imponuntur ad terrorem, non ad exactionem. caſu 46. num. 8.
Pœna falſi tenetur mutans, vel abradens literas iuſtitiæ. caſu 45. num. 5.
Pœna periurij tùnc imponitur, quando redundat in partis detrimentum. caſu 49. num. 1.
Pœna ſtellionatus, quæ nām ſit. caſu 60. nu. 136.
Pœna mortis exulibus impoſita, debet exequi, ac ſi fuiſſent per ſententiam condemnati. caſu 21. num. 1.
Pœna in homicidio caſuali ceſſat. caſu 54. nu. 27.
Pœna extraordinaria, imponitur pro exceſſu moderaminis inculpatæ tutelæ. caſu 60. num. 147.
Pœna arbitraria punitur exceſſus moderaminis inculpatæ tutelæ caſu 60. num 155.
Pœna flagellationis contra Clericum non eſt in vſu, caſu 60. num. 166.
Pœna famoſi libelli contra Clericum, eſt remiſſa Iudicis arbitrio. caſu 60. num. 167.
Pœna capitalis tripliciter conſideratur. caſu 60, num. 168.
Pœna capitalis in Regno quoàd laicos qualitèr fuit intellecta. caſu 60. num. 169.
Pœna fuſtigationis æquiparatur cum pœna relegationis. caſu 60. num. 170.
Pœna arborum furtim ceſarum, quando locum habet. caſu 60. num. 174.
Pœna falſi de iure communi non intrat pro omni aſſertione falſa, ſeù deceptione doloſa, ſed tantū pro ea, quæ reperitur expreſſa in capitibus legis Corneliæ. *caſu 60. num. 196.*
Pœna legis Aquiliæ *quando habet locum cum euellente arborem ex alieno territorio. caſu 60, num. 175.*
Pœna pro arboribus cedendis, ſeù furtim ceſarum, quæ nām ſit. caſu 60. num. 178.
Pœna mortis contra immittentes ictum ſcoppitti, ceſſat, vbi non adeſſet palla plumbea, ſed cū carta, vel bambace. caſu 46. num. 2.

Pœna

Pœna mortis impoſita immictentibus ictus ſcoppicti quando procedat, & quando non, refertur deciſio. caſu 46. num. 9.

Pœna mortis punitur incedens per Campaneam. caſu 22. num. 2.

Pœna triremium contra incedentes per Campaneã, olim erat conſtituta. caſu 22. num. 5.

Pœna capitalis à lege prolata, qualitèr intelligatur. caſu 22. num. 13.

Pœna capitalis eſt triplex. caſu 22. num. 1.

Pœna ſequitur ſuos auctores, maximè quando tractatur de homicidijs, aut mortalibus vulneribus. caſu 44. num. 4.

Pœna potiùs mollienda erit, quando non apparet cuius ictu mortuus ſit. caſu 44. num 15.

Pœna, quæ nàm ſit impoſita conſanguineis foruſcitorum, ſi non exfractent ab eorum locis. caſu 17. num. 7.

Pœna ſtipulata per Notarium in Fiſci vtilitatem valet, & exigi poteſt à Iudice nemine petente. caſu 17. num. 9.

Pœna quãdo venit applicanda Fiſco, agi debet ſummariè. caſu 17. num. 10.

Pœna ſpreti mandati, quando exigi debet. caſu 17. num. 11.

Pœna indignationis, quæ nàm ſit. caſu 17. nu. 13.

Pœna contenta in mandato pecuniaria erit arbitraria. caſu 17. num. 14.

Pœna ſub mandato contenta, ratione contemptus eo ceſſante, ceſſat. caſu 17. num. 15.

Pœna impoſita ſub certo tempore aliquid faciendo, exigi non poteſt, niſi elapſò tempore. caſu 17. num 16.

Pœna exigenda contra abſentes tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus, quo ordine exigi debeat. caſu 17. num. 19.

Pœna triremium ſucceſſit loco damnationis in metallum. caſu 12. num. 2.

Pœna minui, & augeri poteſt ex cauſa. caſu 12. num. 8.

Pœna mortis impoſita contra emictentes ictus ſcoppicti, an extendatur ad mandantes, & auxiliantes. caſu 43. num. 7.

Pœna ſtatuti, an locum habeat, delicto non conſumato, etiam ſi fuerit deuentum ad actum proximum. caſu 43. num. 14. & 15.

Pœna calumniatorum eſt talionis. caſu 39. nu. 6.

Pœna talionis ab aula receſſit. caſu 39. num. 7.

Pœna falſi eſt arbitraria, & extenditur vſque ad mortem. caſu 39. num. 11.

Pœna verberantis nobiles de Iure Regni, quæ nàm ſit. caſu 60. num. 70.

Pœna impoſita facienti inſultum in domo, procedit etiam contra percutientes in confinibus domus. caſu 26. num. 10.

Pœna impoſita facienti inſultum in domo, procedit etiam in facientibus inſultum in portico domus. caſu 26. num. 11.

Pœna infligitur ſecundum delictum. caſu 5. nu. 32.

Pœna homicidij, eſt pœna mortis. caſu 5. num. 33.

Pœna auget delictum. caſu 5. num. 34.

Pœna maior debetur ex maioritate delicti. caſu 5. num. 35.

Pœna facit ſapientem. caſu 5. num. 39.

Pœna vnius, eſt metus multorum. caſu 5. nu. 40.

Pœna vnius, eſt multorum terror. caſu 5. nu. 41.

Pœnæ imponuntur pro delictis. caſu 2. num. 1.

Pœna delicti eſt merx. caſu 2. num. 2.

Pœna arbitraria plectuntur fractores carcerum. caſu 51. num. 12.

Pœna extraordinaria puniuntur fractores carcerũ de iure communi. caſu 51. num. 18.

Pœna exilij regularitèr imponitur contra effractores carcerum. caſu 51. num. 21.

Pœna capitalis eſt contra effractores carcerum, licet arbitraria. caſu 51. num. 23.

Pœnæ contra effractores carcerũ, quæ ſint. caſu 51. num. 11. & 13.

Pœna Fiſco acquiritur in liquidationibus inſtrumẽtorum, præuia incuſatione contumaciarum per creditorem facta. caſu 6. num. 14.

Pœna nouem vntiarum erat in Regno impoſita contra inobedientes nolentes comparere. caſu 6. num. 28.

Pirata an poſſit ab Eccleſia extrahi. caſu 26. num. 14.

Piratæ omnes ter in anno ab ore S.P. excommunicantur. caſu 26. num. 9.

Piratæ ſunt excommunicati in Bulla Cœnæ Domini. caſu 26. num. 15.

Piratæ an includantur in Bulla Gregorij XIII. caſu 26. num. 17.

Poteſtates carcerando abſque voto Aſſeſſoris, ſeù Iudicis tenentur ad intereſſe. caſu 60. nu. 103.

Poteſtas procedendi ad modum belli, extraordinariè de iure communi, ac Pragmaticarum procedit. caſu 18. num. 1.

Poteſtas procedendi extraordinaria de iure communi ad ſucceſſores non tranſit, quod ſecus eſt vigore Pragmaticarum. caſu 10. à nu. 2. & 3.

Poteſtas procedendi ad modum belli, eſt cognitio extraordinaria Præſidibus conceſſa. caſu 18. num. 11.

Poteſtas militaris ſoli Principi conuenit, cum ſit de reſeruatis ipſius. caſu 18. num. 14.

Poteſtas militaris non eſt delegabilis. caſu 18. num. 16.

Poteſtas procedendi ad modum belli, ſeù militari, idem denotat quod commiſſio liberi arbitrij. caſu 13. num. 6.

Poteſtas militaris loquitur de omnibus violentijs. caſu 6. num. 42.

Poſſeſſio Caſtri ſubiecti Ciuitati, non videtur acquiſita, dùm agitur de poſſeſſione acquirenda non dùm firmata per ingreſſum Ciuitatis. caſu 19. num. 44.

Poſte-

I N D E X.

Poſteriora prioribus derogant. caſu 3. num. 14.

Portans arma ad nocendum, qualitèr à Iudice ſit mouendus. caſu 42. num. 6.

Pragmat. 2. & 3 de ictu ſcoppicti, ponderatur. caſu 37. num. 2.

Pragmat. 1. de capient. hom. per vim, & pragmat, 10. de exulib. ponderatur. caſu 7. num. 4.

Pragmat. 9. §. declarando, de exulib. producitur. caſu 22. num. 1.

Pragmat. 1. de iuriſd. non turb. adducitur. caſu 53. num. 1.

Pragmat. 12. de exulib. affertur, & ponderatur. caſu 6. num. 1.

Pragmat. 3. de armis, pragmat. 34. §. itemche, eod. tit. & pragmat. 14. §. 8. eod, tit. producuntur. caſu 60. num. 172.

Pragmat. 1. de ictu ſcoppicti, affertur, caſu 43. num. 1.

Pragmat. 1. de exulib. & pragmat. 11. §. 3. ponderantur. caſu 4. num. 26.

Pragmat. 5. vbi delic. quis conuen, poteſt, adducitur. caſu 36 num. 1.

Pragmat. 7. de armis, ponderatur. caſu 42. nu. 1.

Pragmatica non poteſt extendi de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam. caſu 42. nu. 3.

Praxis affertur mandati per Curiam accuſatoribus, vt declarent ſi intendunt facere partem in iudicio. caſu 38. num. 8.

Praxis Iudicum in concedendo terminum ſuper infirmitate allegata refertur caſu 2. num. 68.

Praxis refertur allegata infirmitate per reum, caſu 35. num. 14.

Praxis refertur contra reum allegantem infirmitatem non repertum in domo. caſu 35. num. 15.

Praxis Magnæ Curiæ circa reſcripta inferioribus lata pro expeditione cauſarum refertur. caſu 8. num. 21.

Praxis contra carceratos, ſi non reperiantur in carcere, quæ nam ſit, caſu 17. num 18.

Præcedentia competit homini multifariam. caſu 18. num. 52.

Præcedentiam admittunt dignitates in actu exercitij illius. caſu 18. num. 53.

Præeminentia conceſſa vni Regenti Mag Cur. Vic. an ad ſucceſſorem transfertur, caſu 18. nu 49.

Præeminentia Mag. Cur. Vic. eſt dilata ad Regias Audientias procedendi contra foruſcitos, & ſimiles. caſu 18. num. 50.

Premia ſunt Principi reſeruata. caſu 4. nu. 43.

Præſentatio ſcripturarum, nõ eſt actus iudiciarius. caſu 3. num. 17.

Populus Romanus Imperiũ habet ſub lictore maris caſu 19. num. 41.

Præſes habet maiorem iuriſdictionem, quam Iuſtitiarius. caſu 18. num. 7.

Præſes Prouinciam malis hominibus purgare tenetur. caſu 18. num. 10.

Præſes ob poteſtatem extraordinariam conceſſam efficitur Capitaneus ad guerram caſu 18. n. 12.

Præſidis officium proprium eſt circuire Prouinciam, hoc eſt ad perſequendum malefactores. caſu 18. num. 8.

Præſumitur delinquiſſe is, qui cauſam habuit delicti. caſu 54. num. 15.

Præſumptio incorrigibilitatis vndè oritur. caſu 25. num 28.

Præſumptio, ſeù probatio adulterij oritur, ſi mulier cum alio ſoli reperiantur in eadem camera, & hora ad copulam commodam. caſu 60. num 87.

Præſumptio adulterij eſt, contra inuentum in domo pulchræ mulieris. caſu 60 num. 88.

Princeps mandando vt delictum tali pœna puniatur, videtur excitari iuriſdictio Iudicis. caſu 21. num. 4.

Princeps eſt lex animata in terris. caſu 21. nu. 6.

Princeps concedendo aliquid de ſibi reſeruatis inferiori, qualitèr intelligatur. caſu 21. nu. 7.

Princeps mandans aliquem torqueri, intelligitur præcedentibus indities. caſu 21. num 8.

Princeps mandans aliquem ſuſpendi, fieri non poteſt abſque defenſionibus. caſu 21. num. 9.

Princeps per iracundiam ordinat, quod ſibi dolet exequutum. caſu 21. num. 12.

Princeps poteſt delegare cauſam, appellatione remota. caſu 21. num. 15.

Princeps in iis, quæ ſunt iuris poſitiui, vtitur libero arbitrio. caſu 21. num. 17.

Princeps poteſt diſpenſare contra ius poſitiuum, etiam ſine cauſa, & contra legem poſitiuam. caſu 21, num. 18.

Princeps tollens appellationem, de qua debet intelligi. caſu 21. num. 19.

Princeps iuſtam appellationem tollere non poteſt. caſu 21. num. 20.

Princeps an poſſit tollere appellationem in totum, vel in partem. caſu 21. num. 27.

Princeps non poteſt diſpenſare contra legem poſitiuam. caſu 6. num. 30.

Princeps vtitur libero arbitrio in ijs, quæ ſunt iuris poſitiui. caſu 6. num. 31.

Princeps in iis, quæ ſunt iuris ciuilis diſpenſare poteſt cauſa ſubſiſtente. caſu 6. num. 32.

Princeps ſibi reſeruauit cauſas miſerabilium perſonarum. caſu 20. num. 25.

Princeps in terra dicitur lex animata ſimilitèr, & Rex vt legis pater. caſu 19. num. 19.

Princeps ſolus, & non alius inferior poterit, cauſã inceptam coràm Iudice Ordinario auocare. caſu 8. num 29.

Princeps cauſam coràm Ordinario pendentem alteri ſcientèr delegat, tacitè videtur auocare. caſu 8. num. 32.

Principis interpretatio in ſcriptis redigi debet. caſu 4. num. 42.

Princi-

INDEX.

Principis mens talis præſumitur, qualis eſt legum conditor, & naturalitas rationis. caſu 37 numer. 11.

Principalis periurus habet Deum in vltorem. caſu 49. num. 2.

Priuilegium electionis fori eſt perſonale. caſu 20. num. 28.

Priuilegium conceſſum miſerabilibus perſonis, non ſuffragatur ipſis comparentibus vti tertius. caſu 20. num. 29.

Priuilegium electionis fori ceſſat in vidua tranſeunte ad ſecunda vota. caſu 41. num. 2.

Priuilegium virginis eſt magis pingue quam viduarum. caſu 41. num 6.

Probationes debent eſſe luce meridiana clariores. caſu 12. num. 7.

Probationes, & inditia debent eſſe ſufficientia ad ſententiam foriudicationis. caſu 1. num. 144.

Probationes debent eſſe luce meridiana clariores. caſu 44. num. 13.

Pro contumace nemo loquitur caſu 14. num 15.

Procedi non debet ad condemnationem, ſi fuiſſet allegatus error confeſſionis, ſed debet audiri reus. caſu 7. num. 31.

Proceditur cõtra reos inquiſitos de grauioribus delictis alio modo. caſu 37. num. 4.

Proceditur ad modum belli in Regno contra bannitos, & ex abrupto. caſu 6. num. 34.

Proceſſus factus contra reum ſe excuſantem, non tenet. caſu 35. num. 13.

Procurator olim non admittebatur ad allegandam abſentiam, ſecus tamen hodie. caſu 35. nu. 5.

Prohibitio facta in parte Ciuitatis ad totam refertur. caſu 19. num. 40.

Prohibitio appellationis nõ ſe extendit ad tertium. caſu 28. num. 18.

Pronocatus quidquid facit, ad eius defenſionem facere præſumitur. caſu 60. num. 118.

Proclama publicari debet Curia ſedente pro Tribunali, deindè per Ciuitatem. caſu 1. nu. 98.

Proclama debet eſſe certum, & in ſcriptis redactũ. caſu 1. num. 99.

Promiſſio facta in crimine aſſaſſinij, debet acceptari. caſu 55. num. 3.

Pronunciatio Iudicis contra contumacem, cur requiratur. caſu 1. num. 94.

Propoſitum non ſolùm demonſtratur per cauſam, ſed etiam reus. caſu 54. num. 14.

Prouiſiones in beneficium Baronum, tutiùs erit expedienda abſque cõminatione pœna, ne adeant vaſſalli ad Superiores. caſu 60. num. 22.

Prouerbium ſolitum dici à ſangue caldo, *vel* à ſangue freddo, *refertur. caſu 60. num. 121.*

Prorex mandare poteſt vt procedatur ad foriudicationem, non expectato anni circulo. caſu 37. num. 2.

Prorex delegans cauſas importantia Præſidibus Prouinciarum, quibus etiam poteſtas militaris competit, ac illorum ſucceſſoribus, non tamen in omnibus cauſis militabit, niſi in ſpecialitèr commiſſis. caſu 18. num. 35.

Prorex concedit poteſtatem occidendi famoſos bannitos perturbantes Regni quietem. caſu 7. nu. 2.

Prorex poteſt omnia exorbitantia cum Collaterali Conſilio ex cauſa publicæ vtilitatis. caſu 7. num. 2.

Pubes adire Sedem Apoſtolicam ex cauſa excommunicationis excuſatur. caſu 60. num. 71.

Publica vtilitas præfertur priuatæ. caſu 4. nu. 17.

Puniri poteſt repertus cum armis, pro illorum detentione. caſu 54. num. 8.

Punitus congrua pœna, puniri non poteſt ampliùs, ſecus tamen ſi non congruè fuerit punitus, vt per exempla demonſtratur, & deciſum refertur. caſu 5. num. 44.

Punitur de exceſſu tantùm quando modum in defendendo exceſſerit, & qua pœna. caſu 56. num. 17.

Q

Q*Và pœna puniuntur percutientes faciem cum deformitate, & cicatrice, & ratione probatur. caſu 12. num. 1.*

Qualitas extrinſeca non præſumitur, niſi verificetur. caſu 55. num. 6.

Qualitas aſſaſſinii probanda erit per illum, qui dicit illud interueniſſe. caſu 55. num. 7.

Qualitas aſſaſſinii non probatur ex ſola datione, vel promiſſione pecuniæ, niſi fuerit data in illã cauſam homicidij. caſu 60. num. 33.

Qualitas perſonarum attendi debet in moderamine inculpatæ tutelæ pro defenſione, quod exemplificatur. caſu 60. num. 15.

Qualitas loci publici exigitur, vt poteſtas militaris locum vendicet. caſu 1. num. 12.

Qualitas perſonæ inſpicienda erit in captura. caſu 1. num. 13.

Qualitates ſunt probandæ in diſrabatione facta in ſtrata. caſu 40. num. 19.

Quando Iudici commiſſum ſit, vt decidat cauſam ſecundum rigorem, qualitèr procedere debet. caſu 37. num. 18.

Quaſi poſſeſſio ex habitu clericali ſufficit, ad priuilegium fori pro remiſſione facienda in modicis negotijs. caſu 27. num. 25.

Quæ ſcribuntur in memoriam futurorum refertur, quod ſecus eſt in eo, quod voce profertur. caſu 60 num. 59.

Querela ſucceſſit loco accuſationis. caſu 38. num. 3.

Querela expoſita per diſrobatum, erit verificanda, vt puniri poſſit reus. caſu 32. num. 3.

Querulans ſi vir bonæ famæ ſit, probat delictum in genere. caſu 32. num 14.

I N D E X.

Quemadmodũ in principali cauſa fuit proceſſum per horas, ità in cauſa appellationis, caſu 8. in append. num.11.

Quod ſpecialitèr inuentum eſt, non demandatur, ſed quod generalitèr mandatur. caſu 18, num.23.

Quod differtur, non aufertur. caſu 3, num.39.

Quilibet admittitur hodie ad allegandum infirmitatem cum inſtrumento infirmitatis. caſu 35, num. 8,

Qui in continentibus Vrbis nati ſunt Romæ, nati intelliguntur. caſu 19. num.42.

Qui Caſtellorum territoria poſſident, omnia poſſidere videntur. caſu 19. num.43,

Qui poteſt plus, poteſt & minus. caſu 4. nu.2,

Qui hortatur, non mandat. caſu 47. num.5.

R

R*Atio legis ſe extendit ad omnes caſus, in quibus militat eadem ratio generalis. caſu 4. num, 9.*

Regiæ Audientiæ ſolent in furtis publicis procedere ad modum belli. caſu 40. nu 15.

Regiæ Audientiæ ſunt Iudices ordinarij in procedendo, & puniendo delinquentes. caſu 20, nu.4.

Regentes Regiam Cancellariam conſulto Prorege delegant cauſas Regiis Conſiliarijs. caſ.18. num. 34.

Regis proprium eſt, vt pax inter homines ſeruetur. caſu 17. num.2.

Regula ſi de quo magis, &c, notatur. caſu 4. num. 1.

Regula, qui tacet, affirmat, limitatur in præiudicialibus. caſu 34. num.6.

Regula acceſſorij, non procedit quando diuerſa eſſet ratio. caſu 28. num.7.

Redhibitio rerum venditarum, inter quas fuerunt receptæ aliquæ defectiuæ, an in totũ, vel pro parte concedenda. caſu 60. num.133.

Relatio Nuntij eſt de ſubſtantia citatioris, & qualitèr fieri debeat, & quomodo. caſu 2. nu.13.

Relatio, & appellatio æquiparantur, vt iuriſdictio ſuſpendatur. caſu 14. num.3.

Relatione pendẽte nil poteſt innouari, cum ſit actus ſuſpenſiuus. caſu 14. num.1.

Remiſſio ad Baronem fieri, an debeat de reis inquiſitis de furtis publicis. caſu 36. num. 2.

Remiſſio delinquentium inquiſitorum de furtis, & latrocinijs publicè ad Barones ſit, ex ampliſſima conceſſione priuilegiorum ipſorum, & quando, referuntur caſus. caſu 36. num.5. & 6.

Remiſſio ad variantis inſtantiam antequam concedatur, erit excogitandum. caſu 41. num.8.

Remiſſio tùnc conceditur, ſi de fraude non conſtet. caſu 41. num.9.

Remiſſio non fit Baroni, niſi reo conſtituto in carcere. caſu 14. num.13.

Remiſſio partis exigitur in compoſitione delicti faciendà. caſu 5. num.4.

Remiſſio fieri poteſt ſub conditione nè accedat ante ianuam, ſeù viam domus, vel reus ſtet abſens à Ciuitate per certũ temporis ſpatium, & quid ſi perpetuò fuerit talis prohibitio facta. caſu 5. num.25. & 26.

Remiſſio facta ſub tali conditione nè accedat ad Ciuitatem, vel non tranſire per talem domum, an indè ſuccedente contrarietate, compoſitio indè ſequuta valeat, limitatur. caſu 5. num. 27. & 29.

Remiſſiones fieri debẽt coràm Iudice, quare. caſu 5. num.12.

Remiſſiones fieri debent ſpontè caſu 5. num.13.

Repetitio teſtium fieri debet coràm Iudice, & Notario, niſi fuerint habiti pro repetitis. caſu 60. num.130. & 131.

Requiſita pro faciendis compoſitionibus, quæ ſint, remiſſiuè. caſu 5. num 3.

Requiſita, quæ nam ſint, contra incedẽtes per Campaneam, vt puniri poſſint pœna mortis. caſu 22. num. 3.

Repulſa teſtium ob inimicitiam debet cõtinere inimicitiam grauiſſimam, ſeù grauem. caſu 59. num. 2.

Requiſita in citationibus ad informandum, remiſſiuè referuntur. caſu 1. num.81.

Requiſitum in occiſione banniti erit, vt quod per ſyluas, & nemora incedat per Campaneam, etiã quod proprijs manibus interfecerat. caſu 4. num.23.

Rei partes fauorabiliores ſunt partibus actoris. caſu 3. num.45.

Rei inquiſitio in delictis grauioribus, an gaudeant immunitate caſu 24 num.7.

Rei poſt condemnationem efficiuntur ſerui pœnæ. caſu 2. num.3.

Reorum eſt ſemper fugere. caſu 3. num.40.

Reus infirmus non tenetur comparere. caſu 35. num. 9.

Reus nolens reſpondere in crimine, qualitèr multari debeat. caſu 34. num.1.

Reus an poſt publicationem teſtium poſſit ſuas probationes, & exceptiones producere. caſu 11; num.15,

Reus per reuocationem confeſſionis non videtur in ea perſeuerare. caſu 7. num.17.

Reus allegando errorem, debet audiri. caſu 7. num. 24.

Reus ex ſola contumacia foriudicari poteſt. caſu 1. num.66.

Reus accuſatus, legitimè ſit citandus de commiſſione Iudicis habentis imperium. caſu 1. numer.72.

Reus vt foriudicari poſſit pro crimine pœnã mortis imponente, & per inditia apparere debet. caſu 1. num.127.

Reus

Reus comparens poſt citationem nullam illam conualidat. caſu 6. num.53.
Reus allegando errorē, debet audiri. caſu 7. nu.24.
Reus per reuocationem poſſeſſionis, non videtur in ea perſeuerare. caſu 7. num.17.
Reus comparere an teneatur ex noua informatione contra eum captam, ſi non extent noua inditia, & quid ſi fuerit habilitatus cum clauſula toties. *caſu 29. num.8.*
Reſcripta Principis ſunt intelligenda cum iuſtitia, ſaluo iuro tertij. caſu 37. num.13.
Reſcripta delegatoria ſunt ſtricti iuris, & ſunt iuris ſcripti. caſu 60. num.85.
Reſcripta quadam ſunt de iuſtitia, & quadam de gratia, qua dicuntur priuilegia. caſu 3. nu.4.
Reſcripta præſentari debent. caſu 3. num.8.
Reſcripta intelliguntur ſecundum poſtulata, & intelliguntur iuxtà formam petitionis. caſu 3. nu. 20. & 21.
Reſcripta iuſtitiæ merita cauſarum non tangunt, ſed iudicium ordinarium. caſu 3. num.35.
Reſcriptum gratioſum, dicitur reſcriptum moratorium. caſu 3. num.6.
Reſcriptum primum, per ſecundum reuocatur. caſu 3. num.13.
Reſcriptum gratiæ, qualitèr differat à reſcripto iuſtitiæ, & quando concurrunt. caſu 3. num.16.
Reſcriptum eſt loco libelli. caſu 3. num.18.
Reſcriptum recipit declarationem à ſupplicatione partis. caſu 3. num 22.
Reſcriptum Principis intelligitur ſecundum partis ſupplicationem. caſu 3. num.23.
Reſcriptum Principis contra ius, non debet admitti. caſu 3. num.33.
Reſcriptum continens præiudicium partis, non valet. caſu 3. num 34.
Reſcriptum quodnam ſit. caſu 8. num.15.
Repertus in loco delicti cum cultello propè mortuū, habet inditium ad torturam, & ratione demonſtratur. caſu 54. num.7.
Reſcriptum ab vno impetratū, iuuat omnibus conſortibus, non tantùm in ciuilibus, quàm in criminalibus procedit. caſu 14. num.6. & 7.
Reſcriptum impetratum ab vno, non refertur ad alios non nominatos in eo. caſu 14. num.8.
Reſcriptum intelligitur iuxtà petita. caſu 14. num.10.
Reſcriptum ambiguum debet intelligi ſecundum ſupplicationem. caſu 14 num.9.
Reſcripti natura cuius ſit. caſu 3. num.18.
Rex à regendo dicitur. caſu 2. num 7.
Rex eſt dominus perſonarum in Regno. caſu 2. num. 8.
Rex viuis, & mortuis debet prouidere. caſu 2. num. 9.
Rex dicitur vltor iræ Dei in vindictam malefactorum conſtitutus, & ad laudem bonorum. caſu 2. num.10.
Rex operam dare debet vt malefactoribus pœnas dent Iudices iuxtà modum delictorum. caſu 2. num.11.
Rex ſubditis ſecuritatem præſtare debet, & turbantes punire. caſu 2. num.12.
Rex in toto Regno dominium habere cenſetur. caſu 2. num.13.
Rex in omni loco potentionalitèr eſſe videtur, & verſus refertur. caſu 2. num.19.
Rex poteſt ex cauſa leges tranſgredere. caſu 6. nu. 51. & caſu 7. num.1.
Rex eſt dominus perſonarum in Regno exiſtentiū. caſu 19. num 20.
Rex habet vitæ, & necis in hominibus poteſtatem. caſu 19 num.21.
Rex cōſtitutus eſt in Regno vt inter malos boni viuant. caſu 19. num 22.
Rex dicitur vltor iræ Dei in vindictam malefactorum, & laudem bonorum. caſu 19. nu.23.
Rex pacē inter ſubditos procurare debet. caſu 19. num. 24.
Rex operam dare debet vt malefactoribus pœnas dent iuxtà delictorum modum. caſu 19. num. 26.
Rex puniendi delicta arbitrium à Deo habet. caſu 19. num.27.
Rex Regnum purgare debet malis hominibus. caſu 19. num.29.
Rex in toto Regno dominium habere cenſetur. caſu 19. num.30.
Rex in Caſtris ius duplex habere cēſetur. caſu 19. num.31.
Rex potentionalitèr eſt in qualibet parte ſui Regni. caſu 19. num.39.
Regis intereſt nè maleficia committantur. caſu 19. num.28.
Rigor ſcriptus præfertur æquitati non ſcriptæ. caſu 3. num.43.
Rixantes ſi vulnus intuliſſent, & neſcitur vulnerans, poſſunt in pecunia puniri. caſu 44. num. 16.

S

SAtellites ſunt perſonæ viles, quibus nulla fides datur. caſu 40. num. 25.
Scoppillæ paruulæ prohibita ſunt detineri in domo. caſu 54. num.24.
Sæpiùs non debet quæri de eodem delicto. caſu 5. num.36.
Seperatorum ſeperata debet eſſe ratio. caſu 19. num. 1.
Sententia foriudicationis antequam feratur, ſufficit, vt quis citatus, & poſteà bannitus, & iterum citatus ad ſe excuſandum, ſi citatio contineat peremptorium. caſu 6. num.24.
Sententia foriudicationis annullatur per incuſationes contumaciarum nullitèr factarum, & ità deciſum. caſu 6. num. 54.

Digitized by Google

I N D E X.

Sententia prolata contra minorem, exiſtente procuratore non legitimè conſtituto, quando valet. caſu 60. num 190.

Sententia foriudicationis, robur accipit à contumacia. caſu 13. num. 11.

Sententia lata per Iudicem ſecularem contra Clericum degradatum, ab ea appellari an poſſit, vel appellationi deferre. caſu 25. num. 59.

Sententia foriudicationis, quas in ſe continet pœnas, caſu 2. num. 62.

Sententia foriudicationis dicitur interloqutoria. caſu 2. num. 57.

Sententia foriudicationis exequi impeditur, ex capite minoris ætatis, vel clericatus. caſu 2. numer. 76.

Sententia foriudicationis lata contra Clericum eſt nulla. caſu 2. num. 78.

Sententia foriudicationis contra Militem Hieroſolymitanum proferri non poteſt, & eſſet nulla. caſu 2. num. 79.

Sententia foriudicationis proferri an poſſit contra exiſtentem apud Turcos. caſu 2. num. 80.

Sententia foriudicationis qualitèr proferatur. caſu 2. num 61.

Sententia foriudicationis robur, à quibus actibus ſumit. caſu 2. num. 64

Sententia foriudicationis an ſtatim exequatur. caſu 2. num. 46.

Sententia foriudicationis crudelis eſt. caſu 1. numer. 57.

Sententia contumacialis continens maiorem pœnam qua mereatur delictum, pro quo contumax eſt, exequi non poteſt, ſed reducenda ad condignam pœnam, citatio ante omnia requiritur. caſu 1. num 69.

Sententia foriudicationis lata ante annum, erit nulla. caſu 1. num. 103.

Sententia foriudicationis proferri non poteſt, niſi præcedant inditia. caſu 1. num. 129.

Sententia foriudicationis eſt pœna contumaciæ. caſu 1. num. 140.

Sententia foriudicationis debet ferri in ſcriptis. caſu 1. num. 157.

Sententia foriudicationis requirit vt crimen ſit dignum pœna mortis mutilationis membri, aut perpetui carceris, & an procedat in Regno. caſu 1. num. 156.

Seruandum erit quod iuſtum erit. caſu 3. nu. 26.

Socer loco patris habetur. caſu 54. num. 30.

Socij criminis quam probationem faciunt, ſi reus tortus fuerit, non tamen confeſſus. caſu 22. num. 17.

Socii itineris vti odioſi repelluntur à teſtimonio. caſu 10. num. 3.

Socij offenſi, vel vulnerati, non ſunt idonei teſtes contra offendentem. caſu 10. num. 4.

Socij, & mandatarij, tunc inditium faciunt ad torturam, quando alia concurrerent adminicula, quo caſu tortura exigitur. caſu 60. num. 43. & 49.

Socii participes criminis admittuntur in delictis occultis, & difficilis probationis. caſu 10. nu. 17.

Socii criminis, & mandatarii pari paſſu ambulant. caſu 60. num 47.

Socio iniuriato indè ambulando, cenſentur etiam omnes alij conſocij iniuriati, & offenſi. caſu 10. num. 2.

Socius itineris an poſſit deponere de iniuria illata ſocio, & quando declaratur. caſu 10. num. 12. & 13.

Socius repertus occiſus in domo ſocij, ab ipſo ſocio præſumitur occiſus. caſu 54. num 3.

Socius particeps criminis non poteſt recipi in teſtē, nec inditium facit ad inquirendum neque ad torturam. caſu 60. num. 39.

Socius criminis non facit inditium, etiam ſi eſſet examinatus vt teſtis. caſu 60. num 42.

Socius ſine tortura deponens, non facit inditium. caſu 60. num 43.

Socius, qui emit clam in fraudem ſocietatis, nomine proprio debet communicare. caſu 57. nu 31.

Socius ſi pecuniam communē in ſuos vſus conuertit, tenetur ad vſuras commodi percepti compenſatiuas. caſu 57. num. 32.

Socius accipiens pecunias poſt mortem ſocii, vel cum viderit eum in extremis, non cenſetur acceptaſſe, vel quia erat creditor, vel eſſet ſibi cautum pro negotiis ſocietatis. caſu 57. num. 33.

Socius accipiens pecunias poſt mortem ſocii, tenetur reſtituere, & punitur criminalitèr. caſu 57. num. 34.

Socius alium ſocium de dolo, & fraude, vel culpa, poteſt conuenire. caſu 57. num. 29.

Sollemnitates iuris in probatoriis, & deciſoriis Iudicis militaris ſunt ſublatæ. caſu 13 nu. 15.

Sollemnitates iuris ciuilis procedendi contra bannitos, ſunt ſublatæ ex modo militari procedendo. caſu 6. num 27.

Sollemnitas iuris ciuilis non obſeruatur bannitis. caſu 6. num. 28.

Spiritus eſt, qui viuificat, caro autem nil prodeſt. caſu 19. num. 15.

Statur præſentationi literarum ad beneficia, quod concordat cum literis inſtitutæ. caſu 3. nu. 11.

Statutum mandans, quod in libellis in criminalibus debent ſcribi nomina, pronomina, cognomina, an ei ſit ſatisfactū, ſi perſona pro alia ſigna demonſtretur. caſu 60. num 6.

Statutum dictans, quod in ſyndicatu non debet ordo aliquis obſeruari, ſi fuerit ſeruatus, valebit proceſſus. caſu 37. num. 17.

Statur dicto damnum paſſi de rebus amiſſis. caſu 7. num 6.

Subditus Imperatoris committens delictum contra Officialem Papæ, in quod delictum incidit. caſu 58. num. 5.

Subde-

INDEX.

Subdelegatus poſtquam cœpit in cauſa cognoſcere, non poteſt per delegantem ampliùs remoueri. caſu 60. num. 83.

Suburbia continentur ſub nomine Ciuitatis. caſu 19. num. 10.

Supponendo nomen alterius in cõtractu, pœna falſi tenetur. caſu 60. num. 60.

T

Taciturnitas tenet medium inter negationem, & affirmationem. caſu 34. num. 4.

Taciturnitas reſpiciens incommodum tacentis, conſenſum non operatur caſu 34. num. 5.

Taciturnitas praiudicet in criminalibus. caſu 34. num. 11.

Tacens quando conſentire videtur. caſu 34. nu 7.

Tacens in iudicio dicitur fateri. caſu 34. nu. 10.

Talis quis præſumitur, in quali habitu reperitur. caſu 26. num. 6.

Tempora erint attendenda in inſultu, ſeù rixæ, ſi incontinenti, vel ex internallo proceſſerint. caſu 60. num. 120.

Tempus forindicationis, poteſt abbreuiari à Principe ad eius beneplacitum. caſu 20. num. 3.

Tempus forindicationis abbreuiatur à Principe in caſibus arduis. caſu 13. num. 5.

Tempus datæ an ſit attendendum. caſu 3. nu. 1.

Tempus aliquando datæ, & aliquando præſentationis attenditur. caſu 3. num. 2.

Tempus datæ attenditur in gratioſis reſcriptis, quod ſecus in reſcriptis iuriſdictionalibus. caſu 3. num. 3.

Tempus reſcripti robur accipit à die præſentationis, non ante. caſu 3 num. 9.

Termini coarctatio ad forindicandum, an per ſtatutum fieri poſſit, & quid in arduis cauſis. caſu 6. num. 2.

Terminus præfigitur ſecundum diſtantiam locorũ. caſu 6. num 45.

Terminus dierũ quatuor præfixus à pragmat. ſi accuſarentur contumaciæ illum excederet. caſu 6. num. 49.

Terminus ad denuntiandum, quando conceditur agnatis, cognatis, & ſimilibus pro foriudicato. caſu 2. num 66.

Terminus innocentiæ allegatæ per forindicatũ concedi an debeat, & quando de ea dicere. caſu 2. num. 82. & 83.

Tertius quilibet poteſt appellare pro ſuo intereſſe, etiam pro quali quale præiudicio. caſu 28. numer. 17.

Tertius habens intereſſe in cauſa criminali debet audiri. caſu 41. num. 4.

Teſtes debent repeti parte citata. caſu 15. nu. 1.

Teſtes examinati pro informatione, parte non citata, nil probant, nec faciunt inditium. caſu 15. num. 2. & 6.

Teſtes officio Iudicis poſſunt repeti, & ad quem effectum. caſu 15. num. 3.

Teſtes debent haberi pro repetitis à reo, aliàs non probarent. caſu 15. num. 4.

Teſtes examinati in grauibus delictis ex proceſſu informatiuo faciunt, vt ad torturam perueniatur ex preeminentia Magn. Cur. Vic. caſu 15. num. 5. & 7.

Teſtes non repetiti, & ſi non probant, faciunt inditium, ſeù argumentum. caſu 15. num. 14.

Teſtes non repetiti nec facta legitimè declaratione operantur, vt nullitèr Iudex procedat cõtra eum denegantem delictum. caſu 15. num. 28.

Teſtes familiares domeſtici admittuntur in crimine furti, maximè tempore nocturno. caſu 7. num. 7. & 8.

Teſtes deponentes ſuper negatiua coarctata loco, & tempore, præferuntur teſtibus fiſci deponentibus affirmatiuam, & qualitèr procedat. caſu 11. num. 9.

Teſtes fiſci, & rei æquales præferuntur teſtibus rei ad defenſam, etiam ſi teſtes fiſci eſſent digniores. caſu 11. num. 10. & 11.

Teſtes falſos examinari faciens contra aliquem, etiã pœna mortis tenetur. caſu 39. num. 12.

Teſtes debent priùs per Iudicem audiri oretenùs. caſu 60. num 124.

Teſtes in informatione Curiæ ſine citatione partis recipiuntur de conſuetudine. caſu 60. nu 125.

Teſtes pro informatione Curiæ debent recipi per ipſos Iudices, nec committi Notario. caſu 60. num. 126.

Teſtes examinati coràm Notario, & nõ coràm Iudice, non probant. caſu 60. num. 127.

Teſtes examinati pro informatione Curiæ, nil probant, niſi repetantur. caſu 60. num. 129.

Teſtes ad defenſam, reorum debent coràm Iudice examinari, & quare. caſu 60. nu 133.

Teſtes vt conuincant reum, quid deponere debent. caſu 16. num. 8.

Teſtes varij inter ſe non probant, ſed ſunt de falſo ſuſpecti. caſu 16. num. 9.

Teſtes debent recognoſcere arma, & earum qualitates, & quo armorum genere vulnera illata. caſu 16. num 12.

Teſtes deponentes de facto delicti, probant illud, & conuincunt. caſu 16. num. 13.

Teſtes quando non diſcordant in ſubſtantia negotij, non dicuntur varij, quando deponunt per verba diuerſa. caſu 15. num. 14.

Teſtes non dicuntur varij, quando deponũt per verba diuerſa in cortice, dũmodò in ſubſtantia ſint æquipollentia. caſu 16. num. 15.

Teſtes varij, ſeù contrarij ſibi ipſis adhuc probãt, ſi contrarietas non erit ſubſtantialis. caſu 16. n. 16.

Teſtes ſingulares deponẽtes de diuerſo actu, diuerſo loco, & tempore probant quãdo actus ſunt iterabiles, & tendunt ad eundem finem. caſu 16. n. 17.

Teſtes

I N D E X.

Teſtes deponentes quod Titius Seium gladio, vel claue percuſſerit, concludunt homicidium commiſſum. caſu 16. num.20.

Teſtes deponentes de vulnere, non adiecta qualitate cicatricis, vel ſanguinis, ſi talis qualitas non produceret alium effectum. & ipſa non probata bene probant, ſecus ſi ipſa mutaret effectum, caſu 16. num.16.

Teſtes non omnes ad informationem Curiæ torquentur, ſed ſufficit duos, vel tres torqueri. caſu 51. num.1.

Teſtes deponentes vidiſſe aliquem alium occidere cum gladio, vel cum claue, an admittantur. caſu 46. num.3.

Teſtes de viſu repulſati, vniti cum illis de fama, bene probant. caſu 59. num.1.

Teſtes reprobati ad condemnandum non ſufficiunt. caſu 59. num.12.

Teſtes deponentes ſuper negatiua, ſunt ſuſpecti de falſo. caſu 50. num.7.

Teſtibus negantibus, negatiuam ità creditur, ſicuti affirmantibus. caſu 50. num 13.

Teſtibus contrarijs non eſt credendum, & probationem nullam faciunt. caſu 16. num.10.

Teſtis ſi dicat fuiſſe N. à Seio percuſſum cum armis punctim, & alter teſtis fuiſſe percuſſum ceſim, non probant in criminalibus. caſu 16 numer. 11.

Teſtis vnicus facit ſemiplenam probationem. caſu 47. num.13.

Teſtis admittitur quando inimicitia non eſſet capitalis, vel magna, ſed leuis. caſu 59. nu.7.

Teſtis ob inimicitiam minus fidem habet, nec facit ſemiplenam probationem, ſed relinquitur arbitrio Iudicis. caſu 59. num.8.

Teſtis, qui contrarium depoſuiſſet in iudicio, ſi illā negaret extra iudicium cōtra reum, an admittatur. caſu 59. num.10.

Text. in cap.1. ff.de effract. producitur. caſu 22. num 9.

Text. in l.ſi quis vxori, §.Iulianus, ff.de furt. ponderatur. caſu 33. num.9.

Text. in l. ſi is cui, C.de furt. ponderatur. caſu 33. num.11.

Text. in l. ſi qua ſeperatim, ff. de appellat. caſu 14. num.12.

Text in cap.& veniunt, de pœn. diſt.1. ponderatur. caſu 2. num.5.

Text. in cap.lator, de pignor. exploditur. caſu 54. num.26.

Text. in cap.bonæ memoriæ, de confirm.vtil. vel inut. qualitèr procedat. caſu 3. nu.15.

Text. in cap penult. de reſcript. in 6. intellectus. caſu 3. num.24.

Text. in l.rebus, ff.commod. ponderatur. caſu 26. num.1.

Text. in l. naufragia, C. de furt. ponderatur. caſu 16. num.2.

Text. in cap. ex conſcientia, de crim. falſ. quando procedit caſu 45. num 7.

Text. in §. illud palam, Auth. vt cler. àpud prop.Epiſc. &c. ponderatur. caſu 25. nu.17.

Text. in l.1. C.quando Imp. &c. loquitur generalitèr. caſu 20. num.18.

Text. in l.ſed in quemcunque, §.ſi magiſter, ff ad leg.Aquil. ponderatur. caſu 60. nu.62.

Text. in l.1. ff.de officio eius, ponderatur. caſu 18. num.23.

Text. in §.ex hoc verò, Auth. vt nulli Iudic. ponderatur. caſu 18. num.31.

Tortura vt inferri poſſit ordo iuris, & ſollemnitates exiguntur. caſu 23. num 6.

Tortura dicitur remedium ſubſidiarium. caſu 23. num 7.

Tortura datur in defectum probationum. caſu 23. num.8.

Tortura eſt remedium ſubſidiarium. caſu 57. numer.10.

Tortura dari non poteſt, inditijs non præcedentibus. caſu 57. num.1.

Tortura infertur quando pœna eſſet vltra relegationem caſu 46. num.4.

Tortura inferri non debet quando crimen conſtat per vnum teſtem de viſu, & per publicam famam. caſu 12. num.5.

Tortura datur in ſubſidium. caſu 12. nu 6.& 9.

Torqueri an poſſit reus, repulſatis teſtibus de viſu ſuperexiſtentibus alijs de fama, ad hoc vt torqueri poſſit. caſu 12. num.4.

Torqueri quando poteſt reus inquiſitus de ictus ſcoppicti emiſſione. caſu 46. num.5.

Torqueri poſſunt omnes, in quorum domo delicti exiſtunt, & neſcitur, à quo delictum commiſſum. caſu 54 num.9.

Torqueri nemo poteſt ſine inditijs. caſu 57. nu.12.

Tortura inferri non poteſt, niſi præcedentibus inditijs. caſu 57. num.16.

Tranſactio cum hominibus malis non eſt facienda. caſu 5. num.21.

Tranſactio erit nulla, quando pro modico hæreditati renuntiatur. caſu 60. num.185.

Tranſactio rei iudicatæ æquiparatur. caſu 60. num.185.

Tres perſonæ offenduntur pro delictis, Lex, Rex, & Grex, & per punitionem delictorum ſaluantur. caſu 1. num.3.

Tribunorum officium quod ſit. caſu 19. nu.46.

Trina monitio exigitur, vt Clericus dicatur incorrigibilis. caſu 24. num.31.

Trina monitio eſt inducta de iure pro forma ſubſtantiali. caſu 25. num.34.

Truffa, quæ nàm ſit de iure communi. caſu 33. num. 1.

Tutela teſtamentaria cæteris dignior. caſu 60. num.186.

INDEX.

V

VAriatio ſit ad Magn. Cur. ex Reg. Aud. caſu 20. num.13.

Variatio ſit coràm Iudice competente rei. caſu 20. num 14.

Variatio dicitur electio, & quando virgini competat pro ſuorum offenſione. caſu 41. num.7.

Variatio à Iudice ſuperiore ad inferiorem non datur, & ſic iudicatum. caſu 41. num.10.

Variatio fori, an, & quando concedi debeat, vel non, caſu 41. num.13.

Vaſſalli Baronum, ſunt etiam Regis vaſſalli, & in eis habent dominium. caſu 28. num.12.

Vaſſalli ſi ommiſſo medio ad Regiã Curiã adeunt, non tenentur ad pœnam per Bannum Baroni, & quid ſi extaret Regia prohibitio. caſu 60. num.19. & 20.

Venditor dolo malo verſatur, ſi qualitates rerum venditarum non exprimat. caſu 60. nu.135.

Vendens vnam rem pro alia, falſo acritèr punitur. caſu 52. num.1.

Verba mandantis homicidium fieri debent conſiderari. caſu 21. num.20.

Verba reſcripti debent reduci ad ius commune, licet naturam verborum non patiatur. caſu 8. num.14.

Verba Capit. Regni Conſtitutionem diuæ memoriæ ponderatur, & qualitèr intelligantur. caſu 9. num.7. & 8.

Verbum recognoſcere; eſt iuriſdictionale. caſu 8. num.5.

Verbera illata diſcipulo à magiſtro, præſumuntur ad correctionem illata, propterea iniuriam non inferunt, nec pœnam merentur. caſu 60. nu.65.

Verberatio cum baculo, eſt atrox, & grauis iniuria. caſu 60. num.66.

Vices ſuas committens, cenſetur totum negotium committere caſu 60 num.82.

Vicemgerens alterius dicitur habere iuriſdictionem ordinariam. caſu 8. num.4.

Vidua ſi delinquit, an habeat fori electionem. caſu 60. num.17.

Vidua habet priuilegium fori, ſeù electionem. caſu 41. num.1.

Virgines habent fori electionem. caſu 20. nu.11.

Vir repertus in domo mulieris deformis, non poteſt moleſtari. caſu 60. num.90.

Vim vi licet repellere. caſu 56. num.1.

Vis erit propulſanda, non fugienda. caſu 56. nu.5.

Violentia eſt iuri naturali contraria, & reprobata à regulis iuſtitiæ. caſu 6. num.40.

Vita foriudicati eſt de facto, non de iure, ideò nullum actum vt viuens, facere poteſt. caſu 2. num.100.

Vbi mens, & ratio ſtatuti viget, ibi locum habet diſpoſitio. caſu 6. num.8.

Vbi eſt eadem ratio, ibi eſt iuris diſpoſitio. caſu 4. num. 10.

Vbi maius eſt periculum, ibi cautiùs agendum. caſu 27. num.16.

Vulnerans proditoriè animo occidendi, non gaudet immunitate. caſu 24. num.12.

Vulnerans aliquem furto aliquid ſubtrahendo, qua pœna erit afficiendus. caſu 7. num.34.

Vulnerans aliquem cum culpa leui, tenetur ſoluere expenſas æquales. caſu 56. num.20.

Vulnerans aliquem, tenetur ad reſtitutionem operarum amiſſarum, & aliorum. caſu 56. nu.21.

Vulnerans aliquem pluribus ictibus, cenſetur feciſſe ad vindictam. caſu 56. num.22.

Vulnerans cum lapide aggreſſorem, an punitur ob exceſſum inculpatæ tutelæ. caſu 60. nu.137.

Vulnerans, ſi non apparuerit vulnerare inter plures, an liberandus, ſi vulnus eſſet modicum. caſu 44. num.5.

Vulneratus in rixa, præſumitur vulneratus à corrixante, & indicium oritur indubitatum. caſu 44. num.3.

Vulnuſculum non eſt in conſideratione, nec comprehenditur in ſtatuto. caſu 44. num.1.

Vulnuſculum modicum non habet delictum. caſu 44. num.2.

Vrbis appellatione quid veniat. caſu 19. num.9.

Vxor non poteſt contra virum examinari. caſu 48. num. 4.

F I N I S.

Digitized by Google

IVRIVM ALLEGATIONES

Diuerſorum Iuriſconſultorum

SVPERADDITAE

AD CODICEM RERVM IVDICATARVM

IO. BAPTISTÆ DE THORO I. C. NEAP.

ALMI COLLEGII NEAPOLITANI SENATORIS,

Criminalem materiam continentes,

Cum Deciſionibus Tribunalium.

SVMMARIVM.

1 *INimicitia facit inditium ad torturam, & qualitèr intelligatur, num.2.*
3 *Inimicitia capitalis qualitèr eſſe dicatur.*
4 *Iuimicitia ſequuta reconciliatione euaneſcit.*
5 *Inditium remotum à delicto, non eſt ſufficiens inditium ad torturam.*
6 *Fama ortum habens ab offenſo, & eius domeſticis non probat, & dicitur potiùs diffamatio quam fama. num.7.*
8 *Fama quando dicatur non verè probata.*
9 *Fama vt probat, debet eſſe orta ante captam informationem.*
10 *Fama quid ſit.*
11 *Vana vox populi actendi non debet.*
12 *Fama an probetur per teſtes difformitèr deponentes.*
13 *Inditium remotum probari debet, per duos teſtes.*
14 *Teſtis vnus non deponens vidiſſe reum in codē loco vulnerationis non probat.*
15 *Probatio bona vitæ, & famæ, rei operatur, quod ſi eſſent inditia ſufficientia ad torturam non poteſt torqueri.*
16 *Depoſitio cum verbo* circa, *intelligitur plus, & minus.*
17 *Torqueri non poteſt ex inditijs, ſi contra reum an extarent ſufficientibus, qui habet inditium innocentiæ.*
18 *Quæ non proſunt ſingula, multa iuuant.*
19 *Inditia, quæ non poſſunt iungi, & ſi iungantur, nihil operantur.*
20 *Inquiſitio corruit non probatis verberibus.*
21 *Iudex facit litem ſuam, & tenetur in ſyndicatu, non conſtito priùs in genere procedendo.*
22 *Peritis in arte ſtandum erit.*
23 *Dicto vnius Medici, quando ſtandum erit.*

ARGVMENTVM.

Verberans aliquem, qui indè mortuus eſt, an ob exiſtentiam inimicitiæ non tamen grauis, fama publica, & dicto vnius teſtis veniat puniendus, vel non.

Digitized by Google

ALLEGATIO I.

IN querelis expoſitis, & informatione
formatæ contra Magnificum Carolum
Aldemoriſco Patritium Neapolitanum
ſobrinum meum (optimis moribus, &
ſumma integritate ornatum) de verberi-
bus prætenſis illatis in perſonam quondã
Metthęi Porro, & de morte indè ſequuta,
tria principalitèr ſunt, quæ per Regium
Fiſcum adducuntur; Primò, quædam fi-
gurata inimicitia, quæ fuiſſet inter dictũ
Carolum, & Matthęum. Secundò, quædã
prætenſa fama, quod ipſe Carolus verbe-
raſſet dictum quondam Matthęum. Ter-
tiò, depoſitio Petri de lo Salice, quæ cum
nec in iure, nec in facto militent, & infra-
ſcriptis rationibus, & cauſis corruunt, &
nullius ſunt roboris.

Et quoàd Primum, Regius Fiſcus præ-
tendit inter dictum Carolum, & dictum
Matthęum fuiſſe inimicitiam, prætextu
quod annis elapſis, Robertus Aldemori-
ſcus ipſius Caroli frater repetiiſſet dictũ
Matthęum in eius Rure fructus furantem,
& quod ipſum carcerari feciſſet, & quod
ducendo ad Curiam carceratum, è mani-
bus familiæ aufugiſſet, & hoc ad facien-
dum inditium ad torturã, vt licet inimi-
1 citia ſecundum quoſdam faciat inditium
ad torturã, vt tenet *Hippol in conſ. 44. nu. 2.
vol. 1. & Specul. in tit. de præſumpt. §. 2. verſ.
ſed pone*, & ſequitur *Angel de maleſic. in verbo
fama publica. in verſ. quæritur quia ſi*, nihilo-
2 minus intelligendum eſt de inimicitia
capitali, & non de leui, vt tenet idem *Hip-
pol. in eius praxi crim. §. diligentèr, num. 69.* &
3 capitalis inimicia dicitur eſſe inter illos,
inter quos vertitur cauſa criminalis, vel
eſt quæſtio, ſeù lis omnium bonorum, vt
tenet idem *Hippol in conſ. 8. nu. 6. & 7.* cum
Grammat. in conſ. 49 num. 15. & ita prætenſa
cauſa inimicitiæ eſt leuis, & leuiſſima, nõ
rationabilis, neque conſiderabilis, quod
pro furto fructuum, ipſe Carolus voluiſſet
inire inimicitiã cum dicto Matthęo, & ob
id voluiſſet acritèr verberare eundem
Matthęũ, nec teſtes Fiſci deponunt, quod
verè fuiſſet inimici, ſed quod propter di-
ctum furtum credunt fuiſſe odium, & ran-
corem, & ſic per verbum dubitatiuũ; ſed
dato, & minimè conceſſo, quod cauſa nõ
fuiſſet ſic leuiſſima, ſed grauis inimicitiæ,
ſi Robertus inuenit in Rure dictũ quond.
Matthęum, & capi fecit, inimicitia fuiſſet
cum ipſo Roberto, & non cum ipſo Caro-
lo fratre. deindè ſi dictus Robertus repe-
tiiſſet dictum Matthęum furantem vt ſu-
pra, & illud adeò egrè tuliſſet, tũc tempo-
ris illum verberaſſet, ſed conceſſo abſque
veri præiudicio, quod inter prædictos Ca-
rolum, & Matthęum fuiſſet orta aliqua
non leuis, ſed grauis, & capitalis inimici-
tia, ſtantibus probationibus per dictum
Carolum factis, quod erant amici, & ami-
ciſſimi, & quod quaſi quotidiè ſimul lo-
quebantur, & quod ipſe Matthęus poſt
prætenſam carcerationem locauerat eius
operas dicto Magnif. Carolo in fodiendo,
arando, & ſimilia peragendo, ſimul con-
uerſando, ob quod ſi aliqua leuis, vel gra-
uis inimicitia fuiſſet orta, ſequuta dicta
4 reconciliatione, dicta prætenſa inimicitia
euanuit, vt tenet *Grammat. in voto 34. nu. 4.*
ſed poſtpoſitis prædictis omnibus, etiam
quod inimicitia fuiſſet capitalis, & nulla,
fuiſſet ſequuta reconciliatio, adhuc ſola
inimicitia etiam capitalis, non facit indi-
tium aliquod ad torturam, quia inimici-
tia eſt inditium remotum à delicto, & vnũ
5 inditium remotum à delicto, non eſt ſuffi-
ciens inditium ad torturã, vt dixit *Imol.
in l fin. ff. de hered inſtit.* & tenet etiam *Ang.
in tract maleſ. in verbo fama publica, colum. 6.
& 12. & Bald. in cap. literas, extra de præſũpt.*
quod ſequitur per prædicta, & alia *Gram-
mat. in voto. 30 num. 19.*

Nec obſtat ſi per Regium Fiſcum dice-
retur, quod cauſa prædicta inimicitia cõ-
currit fama publica, quod dictus Carolus
verberaſſet dictum quondam Matthęum,
& ſic ingredimur Secundum fundamen-
tum Fiſci, quia dicta prætenſa fama ortũ
habuit ab ipſomet Matthęo, & ab eius
domeſticis, attento quod palam cum om-
6 nibus dicebat fuiſſe verberatum ab ipſo
Carolo, quo caſu nõ probat, vt tenet *Bart.
in l. de minore, §. plurium, ff. de quæſt. num. 15.*
quod apparet ex depoſitionibus teſtium
Fiſci dicentium audiuiſſe à dicto quond.
Matthęo, ab eius vxore, & ab alijs dome-
7 ſticis, quo caſu dicitur magis quędam diſ-
famatio, quam fama, vt tenet *Grammat. in
conſ 59 num. 11. Bald. in l. diffamari, C. de in-
gen. & manum.* deindè prætenſa fama non
fuit formitèr probata, ex quo teſtes Fiſci
non depoſuerũt, à quibus audiuerunt, vel
quod publicè audiuerũt à maiori parte
populi, prout requirebatur, quo caſu dicta
8 cta prætenſa fama non eſt probata, prout
tenet *Bart. in d §. plurium, ff. de quæſt. num. 19.*
quem omnes DD. ſequuntur, maximè
*Hippol. in d. l. de minore, §. plurium, num. 40. &
41. & Grammat. d. conſ. 59.* omninò viden-
dum, quia ponit formam rectè probandi
famam, maximè *nu. 10. & 11.* immò dicti
teſtes

Digitized by Google

teſtes Fiſci non deponunt dictam famam
ortum habuiſſe ante informationem ca-
ptam, proùt requirebatur quo caſu dicta
probatio nõ concludit, vt conſuluit *Petr.
de Anchar. in conſil. incip. In quæſtione presby-*
9 *teri*, ſimilitèr dicta prętenſa fama non ha-
buit originem ex legitima, & probabili
cauſa, proùt principalitèr in probanda
fama requiritur, cum fama ſit communis
10 opinio voce manifeſtata ex ſuſpitione
proueniens, proùt ſic famam *Bart. diffinit in
d. §. plurium, num. 7.* niſi enim fama proue-
11 niat ex iuſta ſuſpitione, nõ dicitur fama,
ſed vana vox populi, quæ attendi non de-
bet, *l. decurionum filu. C. de pœnis*, proùt per
prædicta, & alia tenet *Grammat. in d. conſ.
59. nu. 10. & ſeq.* nec poteſt dici legitima,
& rationabilis cauſa, & ſuſpitio, quod Ro-
bertus, Caroli frater reperiſſet dictum
quondam Matthęum in Rure fructus fu-
rantem, noluiſſet ipſe Carolus longè poſt
annum acritèr ad mortem verberare di-
ctum Matthęum.

Nec Fiſco opitulatur aſſerendo, quod
quando ſunt plures teſtes deponentes de
12 fama, licet informitèr deponant, quod
probant famam, per ea, quæ dicit *Hippol.
in d. §. plurium, num. 43.* & per *Grammat. in
conſ. 57.* quia ſi benè aduertatur, non ſunt
tot teſtes, quot requiruntur, vltra quod
nullatenùs dicunt de fama, ſed tantùm
quod audierunt dici, quo caſu nullo mo-
do probant per ſuperiùs allegata, & ſic
patet, quod Secundum fundamentum fa-
mæ prædictæ nullius eſt roboris.

Nec Tertium fundamentũ depoſitionis
Petri de lo Salice prodeſt Fiſco, dùm de-
ponit. tẽpore quo audiebat intus Rus di-
cti Caroli vociferare *(aiuta, aiuta)* vidiſſe
dictum Carolum inquiſitum *(che ſe ne ge-
na correndo per dentro detta ſua maſſaria)* &
ſic quod fuerit viſus propè locum prætẽſi
delicti, & quod ob id extat inditium ad
torturam, quia quod fuerit viſus propè
locum prętenſi delicti, eſt inditium remo-
tum ab ipſo delicto fuiſſet inditium pro-
ximum, quando depoſuiſſet, vidiſſe Caro-
lum verberare dictum quond. Matthęum,
& tùnc tale inditium eſſet ſufficiens ad
13 torturam, & inditium remotum de iure
debet probari per duos teſtes, vt tenet
*Gloſ. ſingularis in l. fin. C. famil. erciſc. Bart. in
l. admonendi, col. 10. ff. de iure iur. Angel. in l.
fin. ff quod metus cauſa, Salic. in l. fin. C. de quæ-
ſtionib.* nec deponit vidiſſe dictum Carolũ
in eodẽ loco prætenſæ vulnerationis, ſiuè
14 verberationis, vt dicit idem *Angel. in d. l.
fin. C. de quæſtionib.* proùt per prædicta, &
alia multa tenet *Grammat. conſ. 59. num. 26.
& ſeq.* tantò magis, quod Rus prædictum
erat, & eſt ipſius Caroli communis cum
eius fratribus, & ob id non cadit, nec ca-
dere poteſt aliqua ſiniſtra ſuſpitio, & ipſe
Carolus fuit, & eſt bonæ vitæ, cõditionis,
& famæ, proùt pleniſſimè eſt probatum
per plures teſtes omni exceptione maio-
15 res in ſuis defenſionibus, quæ probatio
bonæ vitæ, conditionis, & famæ efficit,
quod etiam ſi inditia eſſent ſufficientia
ad torturam, non poſſet torqueri, vt tenet
Bald. in l. 1. §. ſi pater, ff. de re milit. & idem
*Bald in l. fin. C. de probat & in l. 1. C. locati, &
Iaſ. in l. 1. in vltimis verbis, C. commun. de le-
gat.* & ſic per prædicta illud Tertium fun-
damentum Fiſci corruit, & nullius eſt ro-
boris.

Inſuper eſt animaduertendum, in actis
optimè fuiſſe probatum dictum quondã
Matthęum in mane eiuſdẽ diei, quo præ-
tenditur fuiſſe verberatum, furatum fuiſſe
pallium cuidam iuueni Ciuitatis Litij, &
quod prædictus iuuenis magna cum ira
minabatur velle offendere dictum Mat-
thęum, & quod illatis dictis prætenſis ver-
beribus dicto quond. Matthęo non fuit
ampliùs viſus, quæ minæ cum fuga ar-
guunt dictum iuuenem verberaſſe dictum
Matthęum.

Nec obſtat quædam prætenſa varietas
dicti Caroli in eius depoſitione Donati
de Rano, & Dominici Volpe, dùm Caro-
lus ipſe depoſuit, quod circa medietatem
menſis Septembris diſceſſit à Rure, & ac-
ceſſit Neap. & quod ſub die ſexto Octo-
bris deindè fuit reuerſus, cum prædicti
Donatus, & Dominicus examinati ſub
die 18. Octobris deponunt *(che da quindici
in vinti dì arreto hauemo viſto dettó Carlo alla
Fragola)* & ſic videntur deponere, quod
in fine menſis Septembris ipſe Carolus
erat in territorio Ruris; quia depoſitio-
16 nes dicti Caroli ſunt cum dictione *circa*,
quæ comprehendit plus, & minus, proùt
tenet *Bart. in §. 2. in auth. de monac. in prĩc.* &
eum ſequuntur *DD. in cap. continebatur, cap.
atteſtationes, & cap. fin. extra de deſponſ. impub.*

Inſuper attenta exculpatione dicti qu.
Matthęi facta, & Margaritæ eius vxoris
non ſolùm non debet tractari de tortura
infligenda, ſed de totali abſolutione ip-
ſius Caroli, quia talis exculpatio, & con-
feſſio offenſi prodeſt ipſi inquiſito, adeò
quod non poſſit torqueri ex inditijs, ſi
17 contra eum extarent ſufficientibus, quia
habet inditium innocentiæ pro ſe, proùt
tenet *Bald. in l. 1 vlt. col. in verſ. pone teſtator,*

C.commun.de legat. l.Paulus, §.1.*ff de bon.libert.*& ità tenet etiam *Gand. in tract.ſuo maleſic.in rubr de tranſact.& pact in 6 col.io verſ. ſed pone quod quidam* , quam opinionem ſequitur *Hippol. ad conſ.*17.*num.*10. per prædicta, & ex *text. in l.*1. *in fin. cum l.ſeq. ff. ad Syllan.*

Nec obſtaret ſi per Fiſeum diceretur, quod contra dictũ Carolum extant multa inditia , quæ licet per ſe non eſſent ſufficientia ad torturam, vnumquodq; ipſorum , quod ſimul iuncta faciant inditium
18 per regulam illam , quæ non proſunt ſingula vnita iuuant , per *l cum ſcimus, C. de agric.& cenſit.lib.*11. & attenta *Gloſ.in l.*11. *ff.de excuſat.tut.* quia reſpondetur,quod illud procedit,quando ſeparatæ ſunt perfecta in genere ſuo vnumquodq; de per ſe, ſed in caſu noſtro nullum censitorum eſt
19 perfectum, per ſuperiùs adducta , & ideò non poſſunt iungi, & ſi iunguntur , nihil operarentur , ommiſſis alijs ſolutionibus traditis dictę regulę,per *Hippol in conſ.*20. *num.*47.

Tandem poſthabitis omnibus prædictis,licet in iure ſint veriſſimũ ex alio, dictus Carolus debet penitùs abſolui , & liberari, quia qualitas in querela deducta nec in ſpecie, nec in genere eſt probata, non enim probatæ ſunt verbera prætenſa illata dicto quond. Matthęo Porro , quo
20 caſu inquiſitio penitùs corruit, *text. eſt in l.*1. §. *illud autem, ad Syllan.* quod etiam per illum *text. Bart.& Ludou. Rom. in d.*§ *illud,* & idem *Bart.in l.fin.in* 1.*col. ff.de quæſt.*& eſt *text.in l.*1 *C.vbi cauſ.fiſcal.* immò non con-
21 ſtito priùs in genere procedendo Iudex facit litem ſuam, & tenetur in ſyndicatu, vt tenet *Angel. de maleſ. in verbo fama publica,in verſ.in tantum Iudex,*& per prædicta, & alia multa ità firmitèr tenet *Hippol. in conſ.*14.*num.*13.*vol.*1. nullus enim deponit de verberibus illatis.

Nec obſtaret ſi diceretur,quod prætẽſi liuores, & nigredines corporis dicti qu. Matthęi arguant dicta verbera,& prætenſum vulnuſculum in facie,poſtquàm prætenſæ nigredines,& liuores ſoleant euenire propter morbum , etiam quod nulla fuiſſent illata verbera, immò ægretudo dicti quond. Matthęi non fuerunt prętenſa verbera,ſed febris continua orta ex humore colerico , commixto humore flemmatico,prout teſtificati fuerunt, & cum iuramento depoſuerunt duo excellentes, ſingulares,& peritiſſimi Art. & Med. Doctores , Dominis Iuſdicentibus notiſſi-
22 mi , quibus vti Peritiſſimis in cotũ profeſſiones ſcientia, & arte ſtandum, & credendum eſt, *l.ſemel,C.de re milit.lib.*12. vbi *Bart. & Luc.de Penna in l.*1. §.1. *ff de ventre inſpiciendo,* & idem *Bart.in proem.ff.in princ.* immò non ſolùm dictis duobus Medicis eſt credendum, ſed etiam vni eorũ,quando alius in Ciuitate nõ fuiſſet, & hoc per *text.in auth.de non alien.*§.*quod autem,*ibi aut etiam vni, tantò magis quando fuiſſet ſolus èxcellens D.N. prout eſt,conductus,&
23 ſalariatus à publico,& Regia Curia.quia etiam ipſi ſoli eſſet credendum , vt voluit *Bart.in l.*1.*C.de pond.& aur.illat. lib.*10. per illum *text.* Prodeſt etiam ipſi inquiſito depoſitio tot honeſtarũ mulierum,& proborum virorum deponentium dictum quond. Matthęum eſſe mortuum propter malum regimen, ac etiam famem,ex quo ſemper vociferabat,quod non erat, qui ei cibum , & potum prębere t: & ex his omnibus ſic breuitèr adductis,dictus Magnificus Carolus debet omninò abſolui,& liberari à prætenſis per Regiũ Fiſcũ, & inquiſitione cõtra ipſum formata,&c. Reliqua,&c. Refertur deciſio in ſequẽti Allegatione.

Franciſcus de Laurito I. C. Neap.

Adde, qualitèr inimicitia probetur, & & quando erit ſufficiens inditiũ,vel non, *Maſcard. de probat. concl.*857. *& concl.*1050. *concl.* 899. latè *Farinac. in ſua praxi crimin. quæſt.*49. latiùs *Vinc. Ferrarocl.in tract de inimicitiis,Ant.de Ballis in tract.crim.lib.*1. *tit.de inditijs quæſt.*21.

Reſpectu probationis famæ multa congerit *Maſcard.eod.tract concluſ.*754. *Farinac. eadem praxi quæſt.*44. *Caball.reſolut.crim. reſolut.*200.*tom.*1. latè *Ciazius diſcept. crimin. tom.*2.*diſcept.*9.*Ballis vbi ſupra quæſt.*13.

*Ad num.*13. vide *Ciazium d.tom.*2. *diſceptat.*25. *num.*189.

Torqueri ex inditijs quando poſſit, *Ciazius diſceptat.*7.. *Thoro.*

S V M M A R I V M.

1 *Vbi maius periculum cautiùs agendum eſt.*
2 *Diſcutiendum eſt ante omnia id,de quo diſputatur.*
3 *Mortuus ex vulnere,an,& quãdo præſumatur.*
4 *Dies ſeptimus debet expectari in vulnerato,& quare,vt veritas eliciatur.*
5 *Mortuus ex ipſius mala cuſtodia, & culpa ſibi imputatur.*
6 *Statutum,quod offendẽs in perſonam teneatur, & omnes de eius domo , an pro furto verifficetur.*

7 *Promi-*

7 *Promittens non rumpere pacem, an teneatur, ſi furtum fecerit.*
8 *Inimicitia contrahitur ob litem omnium bonorum, vel maioris partis, non pro minima.*
9 *Inimicitia cauſata. facto offenſi, non redundat in perſonam offenſoris.*
10 *Inimicus capitalis præſumitur, quando aliquis minatur velle aliquem offendere.*
11 *Teſtes debent reddere rationem inimicitiæ, etiã ſi non fuerint interrogati.*
12 *Reconciliatio tollit inditium inimicitiæ.*
13 *Inimicitia non eſt ſufficiens inditium ad torturam.*
14 *Inditium inimicitiæ, tollitur per probationem bonæ famæ.*
15 *Teſtes deponentes de auditu clamantis ſuſpictionem arguunt, quod reus fuerit viſus in loco delicti.*
16 *Inditium proximum quando dicatur eſſe.*
17 *Actus propinquus, et proximus quãdo dicatur.*
18 *Inditium remotum, debet probari per duos teſtes.*
19 *Teſtis deponens de voce clamãtis, non ſequitur, quod aliquem inuiſum offendit.*
20 *Teſtes aſſerentes vidiſſe interfici hominem, ſed ignorant nomen rei. non probant.*
21 *Operam rei licitè dat, quis ſtando intus eius rem.*
22 *Teſtis deponens audiuiſſe ab offenſo, eius offenſionem factam ab aliquo non probat.*
23 *Teſtis deponens audiuiſſe aliquem ex voce, non probat.*
24 *Dicta Virgilij, & Ouidij referuntur.*
21 *Fama ortum habens à principali, vel eius domeſtici, non probat.*
26 *Teſtis de fama deponens audiuiſſe publicè, ſed non à maiori parte populi, non probat, & hæc opinio admiſſa eſt in Regno.*
27 *Fama non probat, quando poſt informationem captam, & carcerationem orta eſt.*
28 *Fama tollitur per probationem bonæ famæ.*
29 *Teſtis deponens per dictionem* in circa, *non probat.*
30 *Mendacium ad hoc vt noceat, debet eſſe in facto principali, non in circumſtantijs.*
31 *Reus interrogatus à Iudice ſi negat, vel fatetur, & poſteà contrarium dicat ob eius ſalutem, non torquetur.*
32 *Periurus habet ſolum Deum in vltorem.*
33 *Fuga ante delictum facit inditium, & quando, num. 34. & 35.*
36 *Abſentia purgatur per iuramentum.*
37 *Exculpatio offenſi tollit quodcunq; inditium.*
38 *Regula, quod ſi non proſunt ſingula multa iuuant, qualitèr procedat.*

ARGVMENTVM.

Homicida an dicatur verberans aliquem, qui poſtmodùm obijt exiſtẽtibus inditijs, ſcilicet famæ, inimicitiæ leuis, & depoſitionis vnius teſtis de auditu, vt puniri poſſit pœna homicidij.

ALLEGAT. II. ET IVRIVM ADDIT.

1 QVoniam vbi maius eſt periculum, ibi cautiùs eſt agendum, *cap. vbi periculum de elect. in ſexto*, ideò ampliando alias per nos tacta, allegata, & aliqua ſupplendo in cauſa inquiſitionis formatę contra Magnif. Carolum Aldemoriſcum, ſobrinum meum, de prætenſis verberibus, & vulnere in facie, ex quibus prætenditur mors ſequuta in perſonam quond. Matthęi Porro in euacuatione, & annullatione prætenſorum inditiorum, quæ afferuntur per Regium Fiſcum, quibus eliſis abſolutio, & liberatio inquiſiti euidentiſſimè reſultabit.

Et ante omnia diſcutiendam eſſe qualitatem prætenſi delicti opere pretium
2 duxi, vt ſciatur id, de quo diſputatur, vt ait *Cicero lib. 1. officiorum*, videlicet, an tractandum ſit de verberibus, vulnere, homicidio, & morte ſequuta ſimul, vel de verberibus, & vulnere tamen; cùm aliud ſit tractare de occiſo, aliud de verberibus, & vulnere tamen, quod autem tractandum ſit tamen de verberibus, & vulnere, & non de morte, apparet ex proceſſu, in quo licet fuerit examinatus N. N. chirurgus, vidiſſe offenſum prædictum cum vulnere in facie, & cum liuoribus, nigredine, & tumefactionibus in ventre, & lumbis, ex quibus poterat incurrere mortis periculum, idq; etiam aſtipulentur nonnulli alij teſtes, tamen cum à die verberum, & vulneris ſint tranſacti pluſquàm quinquaginta dies non præſumitur ex eis mortuus; nàm ſi vulneratus moritur infra triduum, præſumitur ex vulnere mortuus, vel ad plus infra quadraginta dies, poſt quos lę-
3 talitèr vulneratus, ex communi Medicorum opinione non poteſt viuere, proùt pulchrè, & latè tradit in terminis *Boer. in deciſ. 323. num. 11. & 12. & num. 18. par. 2.* & ideò Medici, & Chirugici nõ debent eſſe veloces, & ſubiti ad iudicandum; an vulnus

nus ſit letale,ſed bene deliberati,ſed prius
quàm accedat ad deponendũ, debent ex-
pectari dies ſeptem, quia illo die conſue-
uerunt apparere accidentia , & bona , &
4 mala, ac de febre , ſincopi alienatione, &
ſpaſmo,vt ait *Galen.in prognoſtic.* refert idẽ
*Boer.d.deciſ.propè finem,nu.24.verſic ibi.vndè
Medici* . At in præſenti caſu ceſſant om-
nia, poſtquam duo Phyſici excellentes, &
peritiſſimi teſtantur, dictum Mattheum
eſſe morruum ex febre continua cauſata
ex humore colerico , & flegmatico, non
autem ex alia cauſa,& verberibus, immò
quod ipſe Mattheus conualuerat , & po-
ſteà reincidit in febrem ob malum eius
guberniũ , quia noluit accipere ſyropos,
& medicinam , nec obſeruare ordinem
Medicorum,quod expreſsè eſt probatum,
quo caſu imputatur malæ ipſius cuſto-
5 diæ,& culpæ,vndè percuſſor excuſatur, &
non tenetur de occiſo , vt in *l. qui occidit,
§ fin.& in l.ſi ex plagis,ff.ad leg. Aquil.* tradit
amplè more ſuo *Boer.d.deciſ.323.num.*10.
Reſtat ergo quod tractandum ſit tantùm
de verberibus , & vulnere . Veniamus ad
inditia. & Primum inditium quod inſur-
git , eſt præſumpta inimicitia inter ipſos
ex cauſa , quod aliàs dictus offenſus fuit
inuẽtus furari fructus in viridario,& Ru-
re per Robertum eius fratrem,quæ quidẽ
ſpecies inimicitiæ neſcio quomodò ada-
ptari poterit cũ Magnifico Carolo , quid
enim cõmune habet, quod fuerit inuẽtus
furari fructus per Robertum,& efficiatur
inimicus cum inquiſito fratre,quę exten-
ſio eſt iſta? ex iſto furto non offendebatur
familia,ità quod poſſet dici,quod iniuria
facta vni de agnatione,cenſeatur facta to-
ri agnationi,vt per *Bart.in l.lex Cornelia,ff.
de iniur.* quoniam iſtud procedit in iniu-
rijs perſonalibus,in quibus offẽditur per-
ſona in honore , & offenſa perſonali , ſed
furtum , quod fit alicui, non offendit nec
in perſona,nec in honore,& ideò *Bart.no-
tabilitèr in l.licitatio, §.quod illicitè, num.6. ff.*
6 *de public.& vectig.*dixit,quod ſi ſtatutum
dixerit , quod offendens aliquem in per-
ſonam,teneatur ipſe,& omnes de eius do-
mo;quod ſi fecerit furtum,non teneantur
illi de eius domo,quia furtum non eſt in-
iuria in perſona,ſed circa res,& ideò non
extenditur ad illos de domo, nec ille, qui
7 promiſit non rumpere pacem , tenetur ſi
furtum fecerit, vt *Bart. ibidem num. 3. & in
l.verum, num.5.ff.de furt.* & cum ſpectanda
ſit ſpecies inimicitiæ, non equidem con-
ſideranda eſt iſta,quod propterea furtum
fructuum intelligeretur contracta inimi-
citia cum omnibus de familia,quis enim
rectè diceretur propter furtũ rei tàm mi-
nimè, quod contracta eſſet inimicitia ca-
8 pitalis,quæ cõtrahitur propter litem om-
nium bonorum, vel maioris partis, non
autem propter rem minimam, certè eſſet
inimicitia irrationabilis,ità *Roman.in l.1.
§.hoc reſcriptum, ff.ad Syllan. & Grammat.in
conſil.54. num.15.* præterea tali caſu iſta
9 inimicitia obueniſſet culpa ipſius Mat-
thei inuenti ad furandũ fructus,ità quod
non eſſet imputanda inquiſito, vt notabi-
litèr dicit in ſpecie *Gram.in conſ.30.nu.18.
& 19.* & quod fuerit modica cauſa inimi-
citiæ , apparet ex eademmet informatio-
ne , dùm ſecundus teſtis examinatus di-
xit,quod habebant parum odij,& non di-
xit magnum odij , ſed parum , ità quod
inter parum,& nihil parum diſtat .

Vlteriùs maior cauſa inimicitiæ ade-
rat cum illo iuuene extero de Litio , cui
offenſus abſtulerat pallium,ex quo dictus
iuuenis minatus fuit velle ipſum offende-
re, & nuſquam aliàs fuit viſus, & quando
aliquis minatur velle aliquem offendere,
10 præſumitur inimicus capitalis , ſecundũ
Gloſ. quem ſequitur ibidem *Card. Abb. &
Imol in cap.cũ ſuper, extra de offic.deleg. Hip-
pol in l.1. §.præterea,num.10.ff.de quæſtion.&
Blanc.Patau. in l. fin. num.106. ff.de quæſtion.*
maximè quia poſt minas diſceſſit , & nuſ-
quam aliàs apparuit,& ſic cum iſta inimi-
citia potuiſſet oriri contra plures,non eſt
de ea faciendum aliquod fundamentum,
deficiunt etiam teſtes , quia non dicunt
vidiſſe ſigna aliqua inimicitiæ, ex quibus
11 ſignis arguitur inimicia , & ſic non red-
dunt rationem , quomodò ſciebant ipſos
eſſe inimicos. quam etiam non interoga-
ti reddere tenebantur,vt habetur in *can.ſi
inimicus 93.diſt. Luc.de Penna in l.1.C.de his,
qui ſe defer. lib.10. Felin. in proem. decretal.
col.5.num.22.& 2.Reg. cap.13.* eſt etiã pro-
12 bata reconciliario, quæ tollit inditium
inimicitiæ , ſecundum *Iacob. de Beluiſ, in
eius praxi, tit.de iniur. in ver. quod dictus reus,
Blanc vbi ſupra num.161. Foller.in 2.par. ſe-
cundæ partis,tit.recipiant defenſio. reor. num.2.
Hippol.in l.1. §.præterea. ff de quæſt. Gram.in
voto 30.& Carrer.in eius praxi nu.118.* item
13 vltra quod inimicitia non eſt ſufficiens
inditium ad torturam, ſecundum veriorẽ
opinionẽ, de qua per *Imol.in l.fin. ff.de hæ-
red. inſtit. & Auguſt.de Arim. in tract. malef.
in verbo fama publica , præcedente verſ.quæro
an vnum inditium, col.7.& Hippol.in praxi,§.
diligentèr, num.70.& Blanc.vbi ſupra nu.177.*
14 nihilominus tollitur hoc inditium per

proba-

Digitized by Google

probationem bonæ famæ, vt eſt text. in l.
non omnis, §. à barbaris, ff. de re milit. Angel. in
l. 1. §. ſed & ſi ex improuiſo, ff. eod. tit. Corn. in
conſ. 58. volum. 2. Hippol. conſ. 109. 118. 120.
130. & 135. Grammat. conſ. 35. 37. & 47. Car-
rer. in praxi num. 158. Dec. conſ. 189. incip. Le-
tatus ſum, num. 15. Socein. conſ 88. nu. 49. lib. 2.
Petr. Calefat. conſ. 102. incip. In cauſa inquiſi-
tionis falſitatis, num 14. & ſeq poſito inter con-
ſil diuerſ. 23. lect. Venet & Foller. in eius pra-
xi tit. item qui ſororem venenauit, num. 24. in
2. par. ſecundæ partis, & ſic ex omni capite
ceſſat hoc inditium inimicitiæ.

Secundum inditium proprius ad deli-
ctum inſurgit, ex depoſitione Petri de lo
Salice deponentis audiuiſſe vociferantem
intus Rus Magnifici Caroli inquiſiti, qui
occurrit, & non vidit exclamantem, ſed
vidit Carolum currentem per eius Rus,
& de auditu vociferantis aſtipulantur ei-
dem duæ mulieres, ſed quod non vide-
runt nec offenſum, nec offendentem,
ſed tantùm audiuerunt exclamantem, ar-
guitur ex hoc ſuſpitio, quod inquiſitus
15 fuerit viſus in loco delicti, vel propin-
quo, maximè fugiendo, l. 1, § quid ergo, &
§. hoc autem, ff. ad Syllan. Luc. de Penna in l.
exceptiones, verſ. item nota, quod inuentus, C.
de curſ. publ col. 3. lib 11. Paris de Put. in tract.
ſyndic. in verbo tortura, el primo, cap 2. incip.
ſi quis eſt inuentus, & Blanc. in alleg l. fin. num.
1300.

Sed hoc inditium tollitur ex pluribus;
Primò, quia iſtud inditium eſt remotum
à maleficio, quoniam proximum ad deli-
ctum eſt quando vidiſſet percutere, & ver-
16 berare, tùnc enim dicetur inditium deli-
cto proximũ, quod eſt deuentum ad actũ
principalitèr propinquum, ità quod iudi-
catur de eius eſſe, & quaſi pars eius intrin-
ſecè, ſecundum Bald. in l. ſi quis non dicam
rapere, col. 3. C. de Epiſc. & cler. quem refert
17 Capyc. in deciſ. 126. nu. 2. qui actus propin-
quus, & facti proximus dicitur eſſe illum,
quo ſuppoſito alterius ſequitur cõtinua-
tio, ſecundũ Bald. in conſ. 300. Statuto Pla-
centiæ cauetur, vol. 3. & in conſ. 27. punctus ſu-
per quo, vol. 2. quem refert Boer. in deciſ. 316.
num. 1. par. 2. non enim dicetur actus pro-
ximus, ſi eſt alius magis proximus, in ca-
ſu de quo agitur actus magis proximus
eſt, quod fuerit viſus percutere, vel tenere
offenſum ſubtus, & illum vociferare, vel
vidiſſe ipſos rixantes, & poſt rixam ſan-
guiuolentum, ſed quod Carolus fuerit vi-
ſus currere, & non percutere, dicetur in-
ditium remotum à maleficio, nec poterit
dici teſtis de viſu, cum ergo inditium re-
motum debeat probari per duos teſtes in
indiuiduo, qui deponant ſimul, & ſemel
actum vidiſſe, vti in terminis firmat Bart,
in l. fin. num. 7. ità declarando, & loquitur
de eo, qui fuit inuentus in loco delicti, qui
18 requiruntur duo teſtes, idem Bart. & Bal.
in l. fin. C. famil. erciſc. pulchrè Grammat. in
voto 22. num. 1. & in conſ. 59. num. 26. Angel.
& Salyc. in l fin. C. de quæſt. Angel. Caſtrenſ. in
conſ. 94. nu. 26. poſito inter conſilia crimi-
nalia diuerſorum, Ziletti plura ſunt etiam
circa hoc cõſilia, Alex. videlicet conſ. 5. nu. 4.
vol. 1. conſ. 180. num. 2. & 6. vol. 2. conſ. 138.
num 4. vol. 5. & 216. num. 8. eodem lib. conſ. 2.
num. 15. vol. 7. eſt enim in eius dicto ſingu-
laris, qui in criminalibus non probat, ſe-
cundum DD. in cap. licet cauſã, extra de pro-
bat. Angel. Caſtrenſ. in allegato conſ. 94. nu. 25.
Cepoll. in conſ. 3. num. 8.

Secundò tollitur, quia tùnc probaret
aliquid, quando vidiſſet offendentem, &
offenſum in loco, ſed teſtis non vidit of-
fenſum, niſi Carolum fugientẽ intus eius
Rus, cum enim tractetur de offenſa certi,
& determinati hominis, videlicet Matthei
probari debet offenſum Mattheum, quem
cum non viderit dictus teſtis, ſed tantùm
19 vocem exclamantis audierit, ſequitur nõ
probare offenſum fuiſſe Mattheum, ità in
in ſpecie dicit Angel. in l. prætor edixit. §. 1.
ff de iniur. idem Bald. in l. ſi cum exceptione,
§ in hac, verſ. inducitur iſta gloſ. ad queſtionem,
ff quod metus cauſa, Paris de Puteo in tract. ſyn-
dic. in verbo confeſſio, cap. 1. num. 1. & 2. & la-
tiùs Blanc. in pluries alleg. l. fin. num. 15. 17. &
18. ff. de quæſt. & ideò optimè Paul. Caſtr. in
l. quoties, § ſi quis hæres, ff. de hæred. inſtit. quem
refert Felin. in cap. auditis, num. 28. verſ. dic
etiam quod ſi non conſtat. extra de præſcript. di-
xit, quod ſi non conſtat de occiſione, quia
nullus vidit occiſum, licet dicatur aliquẽ
occiſum in tali loco, & infamia haberet
contra ipſum, adhùc inquiri non poteſt
20 propter incertitudinẽ, alibi ſatis ad pro-
poſitũ dixit notabilitèr Bald. in l. data ope-
ra, col. 19. verſ. ſed quid ſi teſtes, C. qui accuſ. non
poſſ. quem ſimilitèr refert Felin. in d. cap. au-
ditis, num. 28. verſ. ſi tamen accuſatio diceret.
quod ſi accuſator diceret fuiſſe interfectũ
Titium, & teſtes dicerent, quod viderunt
interfici hominem, ſed ignorant eius no-
men, quod reus eſt abſoluendus, quoniam
nõ eſt probata accuſatio, quid enim pro-
bat ipſe teſtis ſingularis, qui non vidit ali-
quem offendi, ſed audiuit exclamantem,
neſcit vbi, & fugientem per eius Rus. Præ-
tereà id, quod dicitur, quod præſumitur
contra inuentum, ſeù viſum in loco de-

licti,

Digitized by Google

licti, procedit quando eſt viſus in ſtrata,
& loco ſuſpecto; ſecus autem quando in
proprio domus ſuę, vel Ruris ſui, quia tūc
21 nulla ſuſpitio oriri poteſt, dat enim ope-
ram rei licitè ſtando intus rem ſuam, vt
dicit *Grammat. in conſ. 59. num. 26. & 27.* qui
enim moratur in re ſua, non debet præſu-
mi, quod ibidem fuerit animo committē-
di delictum.

Vlteriùs dictus offenſus nō fuit inuen-
tus intus Rus Caroli per teſtem, ſed ante
Paleare Minicucci, ergo non poteſt dici,
nec inuentus, nec viſus in loco delicti.

Accedat prædictis, q̃ rectè intuenti, te-
ſtis nō deponit contra Magnif. Carolum,
dùm dicit: *Che affacciandoſe da vno pontone
del ſuo Giardino, e tenendo mente verſo la maſ-
ſaria de detto Carlo, doue hauea inteſo detta vo-
ce gridare, vedde detto Carlo, che ſe ne giua cor-
rendo dentro detta ſua maſſaria vicino doue ha-
uea inteſo detti gridi.* Potuit enim eſſe, & ſic
eſt credendū, quod Carolus currebat ver-
ſus vociferationes, vt preſto eſſet in auxi-
lium vociferantis, & ad videndum quid
eſſet, non quod offendiſſet, & ſic nec teſtis
de neceſſitate concludit offenſum eſſe à
Carolo. teſtis enim non vidit niſi Carolū
currentem, ſi offenſus non dixiſſet Caro-
lum vulneraſſe, & verberaſſe, certè Petrus
teſtis non potuiſſet cum veritate dicere
quis fuerit, qui dictum Matthęum offen-
dit, ergò depoſitio Petri dependet à di-
22 cto offenſi, quod non probat tanquàm a
principali, vt in *l. in omnibus, C. de teſtib.* te-
ſtis enim de auditu à principali non pro-
bat *Bart in l. 1. num. 29 ff ſi cert pet.*

Nec coadiuuatur ex depoſitionibus
Antonellæ, N. & Lucretiæ, N. quæ dicunt
audiuiſſe vocem intus Rus Caroli, quia
non viderunt offenſum, nec offendentem,
nec aliquos rixantes: & experientia do-
cet, quod ſæpiùs vociferatio creditur eſſe
in vno loco, & eſt in alio longiori. proùt
vox vento, vel interpoſitione concauita-
tis deducitur, ventus enim reflectit vocem
proùt ſpirat. ſic etiam ex intercapedine
parietis, vallis, vel cōcauitatis: hinc enim
reſònat illa Eccho. & ideò teſtis non pro-
23 bat dicens, cognouiſſe aliquem in voce,
cùm vox poſſit alterari ex diuerſis acci-
dentibus, vt docet eleganter *Bart in tract.
de teſt. num 27.* & iuxtà illud *Virgil. 3 Æneid.
Gemitus lacrimabilis imo. Auditur tumulo. &
vox reddita fertur ad auras.* & *Ouid. in epiſtola.*
24 *Ariadnes, reddebant nomen concaua ſaxa tuū.
& Poeta vulgaris Arioſtus, e al nome di Bireno
Riſpondean gl'antri, che pietà n'haueno.* mu-
lieres autem non audierunt, niſi vocem
clamantis in deſerto, & non viderunt of-
fendentem, nec offenſū, ergo nihil pro-
bationis inducunt. maximè cum offen-
ſus fuerit inuentus per Petrum extra Rus
Caroli ante Paleare Minicucci cum eius
bubulco, eſt etiam depoſitio iſtorum in-
uerisſimilis. quia ſi rumor, & clamor fuiſ-
ſet intus Rus Caroli, dictus bubulcus
támq; magis vicinus, occurriſſet, vidiſſet
& dixiſſet dictum Matthęum offenſum a
Carolo, & tamen non conſtat aliquid di-
xiſſe, vndè veritas alitèr ſe habet, & ex his
tollitur hoc ſecundum inditium, in quo
videbatur conſiſtere neruus totius proba-
tionis prætenſæ per Fiſcum.

Nulla etiam eſt habenda ratio de præ-
tenſa fama, quæ pro tertio inditio addu-
citur, quia corruit ex pluribus. Primò,
quia conſtat habuiſſe originem à dicto, &
25 depoſitione principalis offenſi, eum in-
culpantis, & quando habet originem a
principali, vel eius domeſticis, nihil pro-
bat ex traditis per *Aym. Crauett in conſ. 41.
num 1. vſq; ad ſeſtum, vol. 1. & Foller. in eius
praxi, tit dent. capit. quod ſuffocauit vxorē, n. 35.
che toſto ò buona, ò ria, che la fama eſce fuor
d'vna bocca, in infinito creſce.* & alibi dicitur
fama volat, tranſitq; modum quocunquè
feratur, eximiè creſcit, ſed non cito fama
quieſcit.

Secundò, dicta fama eſt nullitèr, & in-
formitèr probata, cùm omnes teſtes di-
cant, quod audiuerunt publicè dici, &
non dicunt à maiori parte Populi, qui
26 non probant, quia poteſt eſſe, quod vnus
homo ſic publicè dicebat, vt in ſpecie
tradunt *Bart. & Bald in l. 3. §. einſdem, ff de
teſtibus,* plenè *Grammat. in conſ. 26. num. 12. &
13. & conſ 42 nu. 13.* & hæc eſt communior
opinio, ex calculo DD. proùt refert etiam
Hippol. in l. de minore, §. plurimum, ff. de quæſt.
quicquid dicat *Clar.* de contraria obſer-
uantia *lib. 5. ſententiarum, §. ſi quæſtio ſexta,
verſ. debent etiam dicere,* quia in Regno no-
ſtro per omnes eſt admiſſa opinio in con-
trarium, vt per *Foller. in eius praxi, tit. dent.
cap. quod ſuffocauit vxorem, num. 28.*

Tertiò, quia dicta fama eſt contracta
poſt informationem, ac etiam poſt carce-
27 rationem inquiſiti, quo caſu fama non
probat, ſecundum *Bald. in l. ea quidem, col.
penult. verſ. item quæro an fama contracta, C. de
accuſat.* & poſt omnes, quos latè adducit
Foller. vbi ſupra num. 28.

28 Quartò, tollitur per probationem bo-
næ famæ, etiam in genere probatę, ſecun-
dum *Bald. in d. l. ea quidèm, col. penult. verſ. itē
quæro an infamatus, & in l. fin. C. de probat.* latè
Foller.

Digitized by Google

*Foller. d.loco nu.*30. & profecto ex tot qua-
litatibus, quæ requiruntur in probatione
famæ. nunquam vidi famam meliùs pro-
batam.

Nec obſtat ſi prætenderetur aliquod
mendacium principalis, eo quod dixerat
in examine ſe contuliſſe Neap. circa me-
dietatem menſis Septembris, cum tamen
ex depoſitione Donati de Reno, & Domi-
nici Volpe examinatorum die 18. Octo-
bris cõſtet alloquutos Carolum illinc ad
quindecim dies, ſeù viginti in circa, & ſic
in fine Septẽbris, ſeù principio Octobris
inquiſitus erat in loco; nàm dico nullam
adeſſe varietatem, quia inquiſitus dixit
diſceſſiſſe circa medietatem Septembris,
non autem dixit rediјſſe. in fine autem
Septembris, ſeù principio Octobris fuit
reuerſus, quoniã ſtant iſta ſimul ipſum di-
ſceſſiſſe circa medietatem Septembris, ꝙ
intelligitur paulò poſt, vel paulò ante, &
rediјſſe in fine. Vndè non contradicit, te-
29 ſtis enim, qui deponit per dictionẽ *circa,*
nullitèt deponit, & non probat, cum non
deponat de certo, & determinato tempo-
re, ità *Alex. in conſ.*184. *num.*11. *vol.*6. *& in
conſ.*183. *num.*7. *vol.*7. præterea ad hoc vt
mendaciũ noceat debet eſſe in facto prin-
cipali, non autem in circumſtantijs, & ap-
penditijs, vti aſſerit *Grammat. in conſil.*59.
*num.*6. *&* 8. prout etiã dicimus teſtes non
30 puniri de falſo, immò probare, ſi dicunt
falſum in circumſtantijs, & non in facto
principali, per adducta per *Grammat. de-
ciſ.*60. *num.*16. *&* 17. & etiam quod dixiſ-
ſet mendacium vti principalis non tene-
tur, quia licet mentiri propter eius ſalutẽ,
& ideò ſi reus interrogatus à Iudice, ne-
get, vel fateatur aliquod, & poſteà dicat
contrarium eius, quod priùs dixerat, licet
eius aſſertio largè dicatur teſtimonium,
tamen non torquebitur, quia licet cõtra-
31 ria dicere propter ſui ſalutem, ità in ſpe-
cie dixit *Andr. de Iſern. in Conſtit. Regni Si
damna clandeſtina, col.*7. *verſ. idcircò ſi reus in-
terrogatus, lib.*1. quem ſequitur *Afflict. ibidẽ
num.*45. *& Grammat.* latè *in voto* 30. *col.* 3.
verſ. circa tertium, vbi dicit, quod ex com-
muni concluſione non reperiri, qui men-
dacium ſit, ſufficiens inditium ad tortu-
ram, & eſt *Ritus M.C V incip. Item qui quan-
docunque partes principales in fine*, vbi dicit,
ꝙ tàm in cauſis ciuilibus, quàm crimina-
libus principales poſſunt deponere abſq;
metu pœnæ varietatis, & periurij, vndè ſo-
32 lùm Deum habet vltorem, vt in *l.*2. *C. de
reb. cred.* igitur ex omni capite ceſſat men-
dacium prædictum, quatenùs adeſſet.

Nec obſtat prætenſa latitatio, & fuga
poſt prætenſum delictũ, & quod poſteà nõ
fuerit viſus publicè, ſed clàm, nàm licet
33 fuga ante delictum faciat inditium, vti
dixere *Bart. & Roman. in l. lege Cornelia, ff. ad
Syllan.* quoniã latitatio præſupponit con-
ſcientiam malam, vt eſt *text. in l. Fulcinius,
quib. ex cauſ. in poſſeſſ. eat.* eo quia qui malè
agit, odit lucem. Nihilominus tollitur ex
pluribus.

34 Primò, quia tùnc fuga ante delictum
facit inditium quando præcedit fama le-
gitimè probata, ità *Angel. in l. ſi vacantia, C.
de bonis vacant. lib.* 10. *Raphael. Fulgoſ. in con-
ſil.*107. *ſuper eo formata inquiſitione*, & latè
*Blanc in repetit. l. fin. num.*279. *ff. de quaſt.* ſed
hic ex ſuperiùs allegatis ſuper dicto indi-
tio famæ, conſtat famam ipſam non eſſe
legitimè probatam, & habuiſſe originem
à principali offenſo,

35 Secundo, fuga non facit inditium, quo-
tieſcunq; ſit poſt inquiſitionem, vel parum
ante, quia præſumitur aufugiſſe timore
inquiſitionis, ſecundum *Rom. & DD.* com-
munitèr in *d. l. lege Cornelia, ad Syllan. Bart.
in l.*1. *C. de bon. eor. qui ant. ſent. ſibi mort con-
ſcin. Blanc. vbi ſupra num.* 281. & ibi etiam
dicit extendi ad illum, qui dubitabat ac-
cuſationem, vel informationem capi, *vt
nu.*282. & pulchrè in terminis, *Dec. in conſ.*
234. *incip. in effectu num.*3. *part.*2. vndè cùm
eſſet diuulgatum ex ore offenſi, qui incul-
pabat ipſum Carolum, veriſimilitèr dubi-
tare potuit ſe ipſum, & informationem
capi.

Et quod non ſe abſentauerit ob deli-
ctum, ſed quia ob aliam cauſam Neapoli
36 venit ſtatur eius iuramento, qui cum iu-
ramento ſic depoſuit, & ſic tollitur per iu-
ramentũ purgationis, ſecundum *Cyn. C.
de requir. reis, Hippol. in eius praxi, in* §. dili-
gentèr *num.* *col.*4. *Blanc. vbi ſupra nu.*283.
quia ea, quæ conſiſtunt in animo proban-
tur ſolo iuramento aſſerentis, ſecundum
Iaſ. in §. *ſed iſte, num.*88. *& ſeqq. Inſtit. de act.
Arnon. in* §. *in ſingul.*44. & quia ſponte com-
paruit, ideò non nocet ex prædictis, vt
ſupra.

Tandem vltra, quod dicta inditia ſunt
eliſa, & ſublata, vt ſupra. Nihilominus
nulla ratio de eis haberi debet, ſtante ex-
culpatione offenſi, nàm licet inculpatio
offenſi non facit niſi ad inquirendum
37 tantùm, tamen exculpatio offenſi tollit
quodcunq; inditium, quod eſſet contra
inquiſitum, ità *Gerard in ſingul.*55. *num.*2. &
latiùs *Hippol. in ſingul.*22. *verſ. teneas tamen,*
menti caſum, in quo cõfeſſio offenſi pro-

deſt offendenti, poſt alios, qnos latè adducit.

38 Nec nocet regula, quod ſi non proſunt ſingula, multa iuuant, vt in *l. ſpadonem, §. qui iura, ff. de excuſat. tutor.* quoniam procedit quando inditia ſunt perfecta, & in eorum genere probata, ſecus autem vbi sũt imperfecta, ſeù eliſa, ità *Bald. in l. ſi quis & argentariis, §. 1. ff. de edendo, Alex. in conſ. 18. col. fin. vol. 4. conſ. 13. col. fin. vol. 1. conſ. 150. col. fin. vol. 5. & conſ 180. col. 2. vol. 2. Iaſ. in l. admonendi, col. 96. ff. de iure iur. Felin. in cap. cum cauſam, col. penult. in verſ. limita iſtam, extra de probat.* & poſt omnes latiſſimè *Ant. Gabr. lib. 1. commun. opin. tit. de probat. concl. 1. num. 33. & 34.* & plenè in terminis *Grammat. in conſ. 3. num. 18.* vbi ità declarat, ex quibus omnibus concluditur inquiſitum eſſe abſoluendum, & huiuſmodi debere eſſe partes Dominorũ Iudicentium ſperatur. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito I. C. Neap.

De anno 1598. per M C.V. dictus inquiſitus fuit habilitatus in forma nouis ſuperuenientibus inditijs. In Banca Barreſij.

Additio. Licet vulneratus mortalitèr preſumatur ex vulnere deceſſiſſe, & vulnerans de occiſo tenetur, *Farinac. de homicid. quæſt. 127. num. 10.* etiam ſi moriatur ex interuallo poſt vulnus receptũ, ſubdit *nu, 11.* & etiam quod Medicus non fuerit adhibitus, vel adhibitus imperitus, & etiam quod probetur negligẽtia Medici, & culpa ipſius infirmi, *num. 12.* Attamen mortalitèr non vulneratus præſumitur non deceſſiſſe ex vulnere, ſed vel culpa Medici, vel ex malo regimine infirmi, vt ibi *num. 13.* licet alij contra ſentiunt *num. 14.* & ibi alia congerit ad materiam iſtam, quibus conferunt congeſta per *Ciazium diſcept. forenſ. tom. 2. diſcept. 9.* vbi plura.

De inimicitia fuerunt in præcedẽti allegatione aliqua adicta, ſed reſpectu reconciliationis vide *Ferrar. in tract. de inimic. §. 77.*

Circa materiam inditiorum proximorum, & ſimilium, plura congeſſit idem *Almont. Ciazius d tom. 2. diſcept. 7. Anton. de de Ballis in tract. crimin. lib. 1. tit. de indit. q. 1. cum ſeq.*

Quo verò ad teſtes deponentes de auditu vocis alicuius, latè *Farinac. de teſtibus quæſt. 69. à num. 164. & ſeq.* hanc materiam exarat, *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Contumacia incuſari debet in quarta dies aliàs nulla erit.*

2 *Sentẽtia foriudicationis redditur nulla, ob nullitatem citationis, & contumaciarum.*

3 *Dies aſſignata ad vnum actum, non poteſt fieri actus alia dies nàm corruit.*

4 *Actus iudiciales nulli, nullum producunt effectum, nec conſtituunt reum in contumacia.*

5 *Annus præfixus ad foriudicandum incipit à die banni, & niſi de publicatione banni conſtet bona non conſiſcantur.*

6 *Tempus foriudicationis poteſt, ex cauſa moderari per Principem.*

7 *Ordinationes Principis ſunt ſtricti iuris, & nõ extenduntur.*

8 *Bona inquiſiti ad Fiſcum peruenire non poſſunt, niſi elapſo anno.*

9 *Qualitates contrariæ quando cenſentur repetitæ.*

10 *Terminus menſis conſtitutus in abbreuiatione à Principe facta, quando incipit currere.*

11 *Procurator in cauſa criminali non admittitur.*

12 *Citatio contra abſentem extra Prouinciam debet fieri.*

13 *Exceptio indultus impedit ſententiam, & proceſſum ad vlteriora, & ratio affertur.*

14 Anna in ſingul. 56. *qualitèr procedat.*

15 *Sententia contra legem lata, eſt nulla, nec tranſit in rem iudicatam.*

16 *Paria ſunt aliquid non eſſe, vel eſſe inutilitèr.*

17 *Remiſſio vaſſalli poſt ſententiam foriudicationis fieri an debeat Baroni, deciſiones afferuntur.*

ARGVMENTVM.

Remiſſio cauſę criminalis, poſt latam ſententiam foriudicationis fieri, an debeat Baroni illam petenti, & ampliùs exiſtentibus illius nullitatibus.

ALLEGATIO III.

AD reſcindendam aſſertam foriudicationis ſententiã minùs iuſtè prolatã per N. olim Commiſſarium, contra V.I.D. Paulum Laurenzanum, & Marcum Antonium de Simeone; quinque præcipuè nullitates afferuntur, quarum, etſi vna ſatis ſufficiens eſſet ad ipſam inualidandam, ad vberiorem tamen Dominorum Iudicantium informationem ſingulæ diſcutiun-

ſcutluntur, infraſcriptiſq; veris iuris con-
cluſionibus roborantur.

Prima enim nullitas, qua dicta ſenten-
tia corruitur, reſultat ex citatione ad in-
formandum circumducta ob primam
contumaciam malè, & non ſuo tempore
incuſatam, nàm de anno 1598. die 3. Apri-
lis citantur inquiſiti ad informandum,
& ad capitula cum termino ad primam
iuris, qui erat in quarta die ſequenti, & in
ea erat incuſanda prima contumacia, quę
verè reperitur incuſata in quinta die (li-
cet dies quarta in proceſſu reperiatur ac-
comodata, & vitiata, & ex eo colligitur
clarè iniquitas Iudicis, & falſitas in dicta
accomodatione iàm facta, eaq; refragari
1 non poteſt, cũ ex actis clarè liquear) con-
tra ſtylum *Rituũ M.C.* 123. vbi *Carau. notat
num* 4. *& 6. & Foller. in ſua pract. crimin. in
verbo accuſentur contumacia*, *num*. 2. qui dat
formam incuſandi contumacias, ſubdens,
quod ſi prima contumacia non incuſatur
die ſtatuta in citatione, citatio ipſa expi-
rat, & circumducitur, & eſt tanti momen-
ti nullitas citationis, & contumaciarum,
quod reddit proceſſum nullum contra
contumaces, adeò quod non poteſt ſubſe-
2 qui ſententia foriudicationis, quia nulla
eſt, per *Afflict. in Conſtit. Pœnam eorum, à ter-
tio, vſque ad ſeptimum requiſitum*, *Foller. in
verbo foriudicentur, num*. 27. & ea ratio aſſi-
gnari poteſt, quam ponit *Bald. in cap. cum
Marcus*, 2. *car. de conſtit.* & ſequitur *Afflict. d.
Conſtit. num*. 20. vbi dicit, quod ſi aſſigne-
3 tur vna dies, ad actũ, non poteſt fieri alia
die, quia dies eſt aſſignata pro forma, qua
non adimpleta, actus corruit. Actus enim
4 iudiciales, qui nulli ſunt, nullum produ-
cunt effectum, nec conſtituunt reum in
contumacia, *Gloſ. in cap. de cauſis, de offic. de-
leg. in cap. veniens, de accuſat.* de quo etiam
in *cap. gratum, de offic. deleg. Iaſ. in rubr. ff. de
in ius voc. Afflict. in deciſ.* 366. *Bald. in l.* 1.
C. . . . faciunt dicta per *Afflict. in cap.* 1.
§. prætor, quæ ſit prima cauſa.

Secunda in ordine Nullitas, quæ ex
actis apparet, eſt defectus Banni, eſt enim
Bannũ adeò de ſubſtantia, quod foriudi-
catio dependat à Banno, & ſi non banni-
5 tur, nunquàm poteſt foriudicari inquiſi-
tus, annuſq; præfixus ad foriudicandum
à die Banni incipit *Andr. de Iſer. in d. Conſt.
Pœnam eorum*, 1. *colum.* & ibi *Afflict. num*. 19.
cũ ſequentibus ratio, dicit *Andr.* quia Iu-
dices M.C. nunquàm foriudicant, nec
bannitorum bona confiſcant, niſi de pu-
blicatione Banni conſtet, & ex tùnc cõpu-
tant annũ, *add. Foll. in ver. foriudicētur, n*. 27.

6 Nec his refragari poteſt diſpenſatio
Principis, quæ moderauit terminum con-
ſtitutionis de anno ad menſem, quod iure
ex cauſa fieri poteſt, *l. digna vox*, *C. de leg.*
dummodò dicit *Andr. in d. Conſtit.* quòd
moderatum tempus ſtatuat reo ſe ad de-
fendendum, aliàs eſſet exhaurire, & defen-
ſiones omninò tollere, & diſpẽſatio odio-
ſa, & non extenditur vltra caſum ſuum,
ordinationes enim Regiæ ſtricti iuris
7 ſunt, & ad alios caſus non extenduntur,
Gloſ. in d. Conſtit. Pœnam eorum, *verbo occul-
tatores*, quem ſequitur *Afflict. num*. 92. &
ante eum *Andr. in Conſtit. Proſequentes*, & in
tantum eſt verum, quod non extenditur
vltra caſum, quod non obſtante diſpen-
8 ſatione, bona inquiſiti non poſſunt veni-
re ad Fiſcũ, niſi elapſo anno *à Conſtitutio-
ne* ſtatuto per omnes allatas ibi per *Andr.*
cùm igitur Dominus Prorex terminum
Conſtitutionis, qui erat annus ad menſem
reduxit, mẽſis ille vtilis eſſe debet, & cur-
rere non incipit, niſi à die Banni, quod eſt
de forma requiſita, vt deueniri poſſit ad
actum foriudicationis, aliàs ipſa foriudi-
catio nulla, vt ſupra diximus, quando .n.
fit extenſio, fit cum qualitatibus ſuis,
idemq; in contrario, cum contrariorum
9 ſit eadem diſciplina. Cenſentur enim re-
petitę qualitates in vtroquoq;, *argum. l. ſed
etſi manente, ff. de precar.* vbi DD. notant, cũ
igitur Bannum prædictũ non fuerit ema-
natum, & ſi adeſſet, adhùc nullum ſtante
citatione circumducta, vt in Prima Nulli-
tate dictum eſt, nec etiam menſis, ad quẽ
10 annus reductus eſt, & abbreuiatus per
Principem currere nunquam incepit, nec
incipiet, nempè diſpenſationis verba ter-
minum anni in *Conſtitutione* præfixum mi-
nuunt, & arctant, ſed non expreſsè, nec ta-
citè tẽpori, à quo annus currere incipie-
bat, derogent, vel nouitèr conſtituunt, nec
etiam alias ſollemnitates, quas numerat
*Afflict. à primo vſq; ad decimum requiſitum in
d. Conſtitut.* tollunt, remanet ergo ſub iu-
ris communis, & Conſtitutionis, argumẽ-
to *l. præcipimus, C. de precib. Imper. offer.*

Suntq; hæ duę nullitates tanti momen-
ti, quod opponi poſſunt per Procuratorẽ
ad inualidandam, & reddendam ſenten-
11 tiam nullam, non obſtante *Ritu M.C.* qui
non admittit Procuratores in cauſa cri-
minali, adducta per *Foller. in ver. audiantur
excuſatores, num*. 3. & meliùs *num*. 7.

Tertia Nullitas ſubſtantialis, quæ ſola
ponit gladium ad radicem, affertur eaq;
nàm poſt diſpenſationem Domini Prore-
gis de anno ad menſẽ de ſtylo M.C. etiam

denuò citandi inquiſiti ad informandũ,
& ad capitula, & poſtmodùm reputari
contumaces ad foriudicandum infra mē-
ſem à Prorege ſtatutum,cum ſi ſciuiſſent
tempore primæ citationis debere ſequi
diſpenſationem Principis, vtiquè com-
paruiſſent, ſi nouitèr citati fuiſſent,quod
non fuit peractum,ſed tantùm cum inſer-
ta forma veteris citationis, & contuma-
ciarum, ad foriudicandum fuerunt tan-
tùm citati, quæ apparens nullitas etiam
per Procuratorem proponi,& allegari, vt
ſupra poteſt.
Quarta affertur Nullitas, nàm citatis
agnatis, & cognatis in ſententia foriudi-
cationis fuerunt remotiores affines, &
conſanguinei ipſius Pauli tantùm vocati,
& citati, & non eius vnica filia Iſabella
Laurenzana,de cuius intereſſe principali-
tèr agebatur,& licet fuiſſet petitum,& in-
ſtatum per illos agnatos,vt ſupra citatos,
nec de geſtis contra patrem poterat ipſa
notitiã habere, cum eo tempore degebat
in Ciuitate Troiæ, extraq; Prouinciam,&
12 ipſius citatio neceſſaria erat, iuxtà *Gloſ.
in d.Conſtit.Pœnas eorum*, & ità ibi in praxi
obſeruari,notat *Andr.de Iſern.* ac etiã tra-
dit *Foller.in verbo foriudicentur,num 4. Affl.
in d.Conſtit. num.21*, addo *Præſid.de Franch.*
in ſpecie *deciſ.516.*
Accedat poſtremò Quinta, & Vltima
Nullitas, exceptionis Indulti promiſſi, &
obtempti de ordine Illuſtriſs.& Eccellen-
tiſs.Proregis Comitis Lemmi, mediante
albarano Commiſſarij Anibalis Capaſſi,
confirmato per dictum Dominum Prore-
gem pro ſeruitio promiſſo,& ſequuto per
ipſos,Regiæ Curiæ in tradendo famoſum
latronem inquiſitum, & iuſtitiatum pro
furto Regij Procacci in Terra Grupti
Minardæ, tempore quo citati ad infor-
mandum, & ante citationem ad foriudi-
candum dictum ſeruitium erat peractum,
illudq; oppoſitum, & per publica docu-
menta probatum coram dicto Commiſſa-
rio N. ad impediendum dictam foriudi-
13 cationis ſententiam, dùm in Collaterali
Conſilio de expeditione Indultus ageba-
tur, quæ exceptio vigore dictæ *Conſtitutio-
nis* impediebat ſententiam; & proceſſum
ad vlteriora, quia præiudicialis erat ad
cauſam,& peremptoria, vt notat *Afflict.in
d.Conſtit.num.2.& 19.* actenta etiam maio-
ritate ſeruitij facti,& inquiſitionis contra
eum,vt idem *Afflict. ibidem* notat, & *Bart.
in l.conquerebatur, ff.de iudic. & in l.ſi vt pro-
ponis, col.2.C.quomodo,& quando, Lanfr. cap.
quoniam contra, de probat. num.72.* cum alijs
per *Vantium in tract. nullit. tit.8. num.10.*
Vndè idem Princeps agnoſcēs iniuſti-
tiam peractã, per eius particulare reſcri-
ptum inhibuit dicto Cõmiſſario N. quod
non procederet ad alium actum contra
ipſos inquiſitos pendente diſcuſſione di-
cti Indultus, ſicque fuit exequutum,quod
Principis reſcriptũ reddit actum ad pri-
ſtinum, ac ſi non eſſet factum, ipſiuſq; vi-
gore Reg.Cam.Summariæ,de ordine Do-
mini Proregis ſeruatis ſeruandis, facto
verbo in Aula, auditoq; Regio Fiſco, de-
creuit eos non moleſtandos,& in ſpecie
bona exequuta ipſius Pauli diſſequeſtra-
uit, ac ipſos vti non contumaces,nec for-
iudicatos reintegrauit, vt ex decreto, &
prouiſionibus exindè expeditis apparet.
Nec obſtant appoſitis his in Iure,& Fa-
cto veriſſimis, adducta per *Dom. Vincentiũ
de Anna in ſingul. ſuo 56.* quia procedit in
14 ſententia foriudicationis valida, & legi-
timè lata,quę tranſitum vtiq; fecit in rem
iudicatam, non autem in ſententia nulla,
15 & inualida, quæ nullitas ex eiſdem actis
apparet, ac etiam manifeſtè iniqua, quia
lata contra legem,ſcilicet contra *Conſtitu-
tionem Regni Pœnam eorum*, de commune
omnium Curiarum ſtylum, & præcipuè
ipſius M.C. vt *Iſern. & Afflict. in d. Conſtit.*
notant,quoniã vltra, quod hæc nunquam
tranſit in iudicatum,vt eſt *text. in cap.inter
literas,de re iud. Bald.in l.1.in fine, C.ſentent.
reſcind.non poſſ. Anton.Gabr.* latiſſimè *in tit.
de ſentent.concl.10.num.1.& 6. & per totum,*
eſt etiam inre nulla, vt latiſſimè probat
*Alex.conſ.81.vol.2.& conſ.82.vol.3. Bart. in
l.cum prob. ff.de re indic.* & communem opi-
nionem dicit idem *Anton. Gabr. in eod. tit.
de ſentent. concl.9.* & proindè habetur,ac ſi
16 non eſſet lata, paria enim ſunt aliquid
non eſſe, vel eſſe inutilitèr, *l.4. § com. ff.de
re indic.*
Prætereà, & ſi *Anna in d. ſing.56.* Baro-
nem non poſſe dicere ſententiã foriudica-
tionis nulla appareat, illa eſt ratio, quàm
ad ipſum aduerſus dictam ſententiam,
nullum ius principalitèr ſpectat, non ta-
men hoc locum habet in ipſis inquiſitis,
ſine eorum procuratore, qui ſententiam
nullam dicere, illamq; reuocari, petere
poſſe,ſupra demonſtratum eſt.
Cùmq, dicta foriudicationis ſententia
ſit nulla ex ſupra allatis, vtiquè Baro ſuo-
rum vaſſallorum remiſſionem petere, &
proceſſus contra eos exiſtentes poſt de-
17 claratam nullitatē,cum nihil obſtet, quo
minus patet idem *Vincent. de Anna in alio
ſuo ſingul. 55.* cum notoria ſint ſatis, am-
pliſſima

pliſſima priuilegia Illuſtriſſimi Domini Principis Abellinatum, quorum vigore ſępè ſępiùs etiam poſt ſententiam fuerũt vaſſalli carcerati ſibi remiſſi, & in ſpecie in cauſa Octauij de Hieronymo, qui condemnatus ad mortem per Regiam Aud. Principatus Vltra, fuit ſibi vna cum actis remiſſus, ac ipſa M. C. indicauit me Patrono in quodam vaſſallo Magnif. Marci Antonij de Morra affinis mei, de Terra Munti, forindicato eſſe remittendũ, prout remiſit ad ſuum Baronem, non obſtante forindicationis ſententia, vt eſt deductum in proceſſu, & poſſent alia exempla afferri, quæ vt notoria Dominis Iudicantibus breuitatis cauſa omittuntur. Reliqua, &c.

Franciſcus de Lauriso I.C. Neap.

Per M. C. V. fuit dictum primam, & quintam nullitatem obſtare. Anno 1600. Panſa Actuarius.

Conferunt aliæ conſimiles deciſiones per nos relatæ in 1. *parte noſtri Compendij verbo vaſſalli Baronum*, & iterum in 2. *parte verbo remiſſio cauſæ alicuius vaſſalli*, & paritèr in eadem 1. *parte verbo remiſſio cauſæ an peti poſſit per Baronem poſt ſententiam forindicationis fol.* 458. *col.* 2. poſt *Reg. Rouitum in pragm.* 2. *vbi de delicto quis deb. conuen. num.* 6. *fol.* 552. vbi aliàs retulit deciſiones, licet *Grammat. deciſ.* 26. *nu.* 5. contrarium teneat *Anna ſingul.* 55. *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 Dictum Pauli Apoſtoli *refertur*, q̀p ſeruus Domino ſuo ſtat, aut cadit, *enucleatur.*
2 Text. in l. fin. C. an ſeru. pro ſuo facto, *ponderatur.*
3 Text. in l. ſerui, & filij, ff. de furt. *ponderatur.*
4 Text. in l. reſpiciendum, §. furta domeſtica, ff. de pœnis, *enucleatur.*
5 *Accuſatio contra ſeruum in criminalibus, an recipienda.*
6 Text. in l. ſi filius, ff. pat. pot. *adducitur.*
7 *Cautela prodita contra ſeruum delinquentem affertur.*
8 *Nemo decipi debet, nec deceptus remanere debet iuris auctoritate.*
9 Text. in l. meminerint, C. vnde vi, *affertur.*
10 *Facultas offerendi ſeruos delinquentes Curiæ, à lege conceſſa eſt.*
11 *Poteſtas domini in ſeruos eſt vitæ, & necis de iure.*
12 *Dominus poteſt ſeruos ſuos ponere in vinculis.*
13 *Seruus delinquens in dominum, puniri non poteſt eo nolente.*
14 Text. in l. Iulianus, ff. de act. empt. *declaratur.*
15 *Seruus ergo fur, ſeruus ergo iniquus.*
16 *Serui fugitiui ſunt inquirendi, & dominus reddendi.*
17 *Concordia iurium à* Gloſ. *facta circa ſeruorũ delicta.*
18 *Pœna vltimi ſupplicij datur, pro furto in Regno vltra vntiam.*
19 *Capitula Regni de furtis commiſſis loquentia, an comprehendant furta domeſtica à ſeruis commiſſis.*
20 *Pœna ſerui minoris furtum committentis, quæ nam ſit.*
21 *Pœna furti alterata per ſtatutum, an operetur, vt furtum ſit crimen priuatum.*
22 *Pœna capitis impoſita pro furto, quãdo exequi debeat.*
23 *Incauti patres, qui denuntiãt Curiæ furta commiſſa abſque proteſtatione, quod ſua intereſt, non bene faciunt.*
24 *Maritus an poſſit agere actione furti, & poteſtas punire quando procedit, an procedat in ſeruo,*

ARGVMENTVM.

Seruus furtum committens contra Dominum, licet ab eo puniri non poſſit, ſi fuerit Curię traditus ad habendum illius cõfeſſionem, an ab ea iudicari debeat, vel Domino indè reſtitui.

ALLEGATIO IV.

1 P*Aulus Apoſtolus Prædicator egregius* dicebat: *Seruus Domino ſuo ſtat, aut cadit*, habetur tranſlatiuè in *cap. nimis, de iure iur. DD. & Gloſ. ibi primum dicunt*, ſi Domino ſuo ſtat remunerandus eſt ab ipſo, ſi cadit puniendus. quaſi dicat, ſi ſteterit remunerabitur, ſi ceciderit iudicabi-
2 tur à Domino ſuo, & eſt id, quod dicit *text. in l. fin. C. an ſeruus pro ſuo facto.* ibi, *Sint ſerui ſint hi, quorum mentionẽ feciſti domi eos conueni: Gloſ. ibi* dicit verberando, & illa
3 eſt ratio *text. in l. ſerui, & filij, ff. de furt.* ſerui, & filij noſtri, qui nobis furtum faciunt, ipſi tamen furti nobis non tenentur. audiant rationem. neque enim, qui poteſt in furem ſtatuere, neceſſe habet aduerſus

furem

furem litigare. idcircò nec actio ei à ve-
4 teribus prodita eſt. & hoc per *text. in l.re-
ſpiciendum, § furta domeſtica, ff de pœnis*, vbi
caſus, ꝙ furta domeſtica, ſi leuiora ſint,
publicè vindicanda non ſunt per Iudicē,
ſed domi per Dominum, nec admictenda
eſt huiuſmodi accuſatio, cū ſeruus à Do-
mino offeratur quæſtioni, hæc iura demō-
ſtrant, quod publicè ex officio procedi
non poteſt. inſuper quod vltra procedi
non poteſt, etiā fundatur, quod dùm Ma-
gna Curia dedit defenſiones in caſu, vbi
Domino nolente procedi, non poteſt, gra-
uauit, & ab hoc grauamine interpoſita eſt
appellatio, & dictum eſt, quod M. C. ver-
bum faciat, nàm vbi lex, vt in hoc caſu
ſancit, quod non recipiatur accuſatio, &
5 ipſa M. C. procedit grauat. *text. eſt in l. ſi
ſeruus, C. de his, qui ad Eccleſ. confug.* ibi cri-
minationis conflandę, *Gloſ. & Bart.* per il-
lum *text. in 1. not.* ad idem *text. in l. fin. C. vt
nemo priuatus*, vbi *Iaſ.* poſt *Bald.* & hoc eſt,
quod dicit *Bart. in l. 1. §. ſublata, ff ad Tre-
bell.* quam in criminalibus impedit ius
agendi. vndè fit, quod M.C. grauauit, &
fortiùs grauat, dùm ſeruū ad interrogan-
dum tantùm oblatum non liberauit, per
*text. in l. nec quicquam, §. de plano, ff. de offic.
Proconſ. & Legat.* ibi comminari, & terrere
filium, vel ſeruum oblatum, verbis aut fu-
6 ſtium caſtigatione. ad idem *text. in l. ſi fi-
lius, C. de patr. poteſt.* ibi, *Eumq; Præſidi Pro-
uinciæ oblaturum dicturo ſententiam, quam tu
7 quoque dici volueris, & hæc eſt cautela l. mili-
tes agrum, §. deſertorem, ff. de re milit & l. qui
cum vno, §. filium, ff. eodem*, & per illa iura
*Rainerius de Forliuio Forliuij ità reſponſum, de
facto teſtatur, refert Cepolla cautela prima ſua,
& poſt eum Tiraq. de pœn ſubleuand. cauſa* 18.
quare fit, quod mihi nihil propoſuiſſet, vti
8 legis conſilio ità ſeruum meum M. C.
obtuliſſe, nemo enim decipi, nec deceptus
remanere debet iuris authoritate, *l. 1. C. de
his, qui ven. ætat. impetr.* ibi, *Ne qui cū eis con-
trahunt principali authoritate, circumſcripti eſſe
9 videantur, & l. meminerint, C. vnde vi.* ibi, *Ne
iniuriarum occaſio vnde iura naſcuntur. hæc fa-
cultas offerendi ſeruos per Iudicem interrogan-
10 dos à lege tribuitur. per tex in l. ſi poſtulauerit,
§. quæſtioni, ff. de adult.* ibi, *Interrogandiq; fa-
cultas datur. & Gloſ. ibi allegat text. in l. ſi
ſine, §. 1. ff. de interrog. act. & probat text. in l. 3.
§. effractura*, ibi, *Quæſtionem habere de ſeruis,
ff de officio Præfecti Vigil. & eſt text. magis ex-
preſſus in l. cum ſeruus, ff. de condit. cauſ. dat. non
ſequ.* ibi, *Cum in ſuſpicionē furti veniſſes, dedi-
ſti eum in quæſtionē ſub ea cauſa, quæ iura ad id
Ang. & poſt eum Iaſ. expendit in d. l. cū ſeruus.*

Ex his iuribus apparet, quod potui
ſeruum interrogandū, & ſi opus erat tor-
quendum offerre, non tamen puniendum
me patrono nolente, nàm quàmuis ſum-
11 ma patronorum poteſtas in in ſeruos, vi-
tæ neciſq; *Inſtit. de his, qui ſunt ſui, vel alien.
iur.* vbi *Io. Faber* qui etiam *in l. 1. C. de priu.
carcer.* quod lex permictit Dominum ha-
12 bere carceres pro ſuis ſeruis, non autem
publicè accuſatos. poteſt dominus ſeruos
proprios ponere in vinculis etiam perpe-
tuis, *Bald.* dixit *in l. ſi Dominus la 11. in fin.
verbis, ff. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iur.* & idē
Bald in l. in ipſius, C. fam. ercīſc. per *tex. in l. 1.
C. de emendat. ſeruor.*

13 Quod ſeruus puniri nequeat delinquēs
in dominū, domino nolente videatur ca-
ſus ſi in furto loquitur, in quo verſamur
in *l. ſerui, & filij, ff. de furt.* vbi *Alber.* dicit,
quod criminalitèr non puniuntur, dicit
idem *text. in l. reſpiciendum, § furta domeſtica,
ff. de pœnis*, vbi *Bart.* idem dixit, quod ſerui
criminalitèr non puniuntur in fuga, quæ
delictum eſt, *l. lege Cornelia, ff. ad Syllan. &
l. 1. C. de ſeru. fugit.* vbi in fuga ſui furtum
facit, & tamen domino nolente non pu-
niuntur. ratio illa *l. 1.* eſt ne ſeruorum fu-
ga dominis ſuis, ex quacunque cauſa fiat
damnoſa, eſſet in poteſtate poſt hac ſer-
uorum, qui vellent ſe ſubtrahere à iugo
ſeruitutis dominorum, quod à Poetis ità
deploratur. heù ſemper, vt eſt miſerrima
ſeruitus ſubacta vi fert æquum plurima,
ſed longè grauiora ſubſtinēt domini, qui
eos retinēt, ſed hęc retinere, & furem ha-
bere poſſumus. videatur quæſo *text.* in
hoc propoſito, & per rationem conſenſus
domini, qui patitur furtum, nolens puni-
14 tionem, quod audiri debeat *text. in l. Iu-
lianus, in princ. ff. de actio. empt.* vbi in ratione
differentiæ inter ſeruum fugitiuum, &
ſeruum furem, illa eſt, quia fugitiuum ha-
bere non licet, & qui promiſit fugitiuum
non eſſe, quaſi euictionis nomine tenetur
venditor, ſed ſecus in ſeruo fure, quem
habere poſſumus. & *Gloſ. ibi in verbo quan-
to minoris, circa medium*, dùm aſſignat ra-
tionem ſpecialitatis dicit, quia emptor
eo ipſo, quod emit ſeruum ſcire debet,
quod ſeruus. ergo fur, qui dùm aliud nō
poſſunt dominis ſuis cinerem ſurripiunt,
quod annotauit *Pett. Recxanati in ſuo aureo
alfabeto extrauagantium, fol. mihi* 157. *incipit
15 volo.* vbi dixit ſeruus, ergo fur per illam
Gloſ. & plus, ſeruus ergo iniquus per *l. pe-
nult.* vbi *Bald. C. de liber. & eor. liber.* vnde
*Virgilius, quid domini facient audent cum talia
fures?* idest ſerui, vt exponit, & refert *Gloſ.
in d. l.*

Digitized by Google

in d.l.Iulianus, dùm retinemus ſeruos faue-
mus nobis fures, nè furtum bonorum, &
fuga ipſorum, quæ eſt furtum ſui ipſius
damnoſa ſit. bonis ſubtractis,& ſeruo ca-
rere, nos domini puniremur nō ipſi. vndè
hac ratione dictorum iurium attenta, fiat
ꝙ domino nolente non punitur,quia ipſe
dominus punitus,& mulctatus remaneret.
Rurſus videatur *tex.in l.3.ff.de ſeru.fugit.*
& in l.fin ff.de offic.Præfect.Vigil. ibi,*& fugi-*
16 *tiuos ſeruos conquirere, eoſque dominis reddere*
debet.ad idem allego *text. alium in l. poſt li-*
minium.,in §.transfugæ, ff.de capt.& poſtlim.ni
reuerſ. vbi ſerui habent, & ipſi ius poſt liminij.
ſed videant rationem ibi Iuris Conſulti, qui
dicit, nè ſi contrarium ſtatueretur non
tàm ipſi iniurioſum ſit,qui ſeruus ſemper
permanet quam domini damnoſum, ſer-
uo,& bonis carituro,& propterea *Gloſ.no-*
17 *tab.*ad hoc propoſitum concordat de *tex.*
in d.§. transfugæ, cum §.transfugæ, in l. ſi quis
aliquid in princ. ff.de pæn. dicit, quod quan-
do ab aliquo non patitur puniri, vt erat
in d. §. transfugæ, de captiu. & poſtlim. reuerſ.
domino redditur. videant ergo, & pon-
derent,quia in hoc propoſito notabilis,&
decidit punctum *Gloſ.dicta in d.l. ſi quis ali-*
quid §.transfugæ.ff de pænis.
Supereſt videamus de iure noſtro Re-
gni, in quo ſancitum eſt in furto procedi
debere ex officio, quando furtum eſt gra-
18 ue,dùm excedit vnciam,quod pœna vlti-
mi ſupplicij per *capit.ad hoc.* omitto nunc,
quod omnes noſtrates Regnicolæ ſcribē-
tes admittunt, quod in crimine furti re-
gularitèr ex officio procedi nequit, niſi
graue ſit,vt in *d.cap.ad hoc,& in cap.cum no-*
19 *bis*, & quod alij ſint ſub illa diſtinctione
quando magnum.ſed Ego dico,quod ne-
mo ipſorum loquitur in hoc furto dome-
ſtico per ſeruos facto dominis, ità quod
poſſem dicere remanere hunc caſum, ità
regulis ſuis prouiſum, in quo delicto *Io.*
Faber in §.his qui,& poſt eum *Angel. ibi In-*
ſtit. de oblig. quæ ex delict. naſc. voluerunt,
quod ex officio in hoc crimine furti per
ſeruum,& ſimiles alieno iuri ſubiectos nō
poſſe procedi ex officio, in hoc crimine
furti per ſeruum, & ſimiles alieno iuri ſu-
biectos, non poſſe procedi ex officio,etiā
ꝙ & ipſi admittunt, niſi graue ſit crimen.
Tamen Ego dicebā quod hoc,ꝙ ſit graui,
nihil aliud facit, niſi ꝙ hodie per *cap. ad*
20 *hoc*,alterauit pœnam vltimi ſupplicij,quę
quidē pœna in hoc ſeruo,qui adhùc puer
eſt, & minor annis 18. applicari non po-
teſt,ſed quod ferula cęſus domino redda-
tur, per *text.in l.1. §.impubes,ff.ad Syllan.* &
21 quàmuis alterata ſit pœna per ſtatutum,
adhùc illud crimen; remanet crimen
priuatum, ità eſt *Gloſ.ſolemnis in d l. cum*
ſeruus,ff de cond.ob cauſ.non ſeq. in verbo ſum-
mo ſupplicio. ibi, *quia hoc non erat publicum.*
licet crimē capitis impoſita fuerit pœna,
de qua *Gloſ.* in propoſito facit feſtū *Paul.*
de Caſtr.in d.l.Alex. poſt omnes eum ſequi-
tur,quem videant *Bald.* quem non allegat
in cap. 1. §.iniuria,col.11.verſ.ſequitur de pace
iuram. firm. Bart. in l. fin. ff. de priuat. delict.
& per *Capyc. deciſ.* 75. ſi hoc eſt verum, vt
22 eſt veriſſimum, quod remanet crimen
priuatum, & cuius intereſt non accuſari,
quin immò ea cōditione obtuli nè punia-
tur, vt facere potui, quia non incautè, vt
multi alij faciunt, vt refert *Angel. Aret. in*
d.§. his qui, Inſtit. de oblig. quæ ex delict. naſc.
23 vbi dixit quàndo incauti patres denun-
ciant furta filiorum fortè,nō præuia pro-
teſtatione, quod ſua intereſt non puniri,
vt ego feci, qui allegat *Bart. in l.1. ff. rer.*
24 *amot.* vbi quærit de vxore, qui etiā quod
maritus non poſſet agere actione furti, ſi
magnum eſſet, poteſtas poſſet punire,non
dicit quando ea cautela vſus eſſet, & prò-
teſtatus eſſet nolle, & tamen *Gloſ. in l.ſi li-*
bertus, ff.de furt. quem allegat etiam,quan-
do furtum eſt magnum,dicit illud proce-
dere in libera perſona, ſecus in ſeruo, ꝙ
aduertant, quia illa *Gloſ.* confirmat opi-
nionem meam, conſeruat mihi ſeruum
meum, dùm dicit, quod in re viliori id
quod ibi dicitur procedit, ſecus in non
vili, ſi eſt libera perſona, cum ille *text.* de
perſonis liberis loquitur,ſed *Gloſ.* aduer-
tit in re non vili, ſi fur eſt libera perſona.
ergò ſi ſeruus eſt, vt iſte nō naſcitur actio
furti. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito Patronus I.C.Neap.

Deciſio refertur in ſequēti allegatione.

SVMMARIVM.

1 Text.in l.fin.ff.de furtis,*exploditur.*
2 *Abigeatus crimen publici iudicij non eſt,& ſa-*
tio aſſertur.
3 *Furti crimen eſt priuatum, non publicum, &*
non poteſt procedi ex officio, etiam ſi pæna
mortis vendicaret, num.9.
4 *Proceditur ex officio in furto notorio, & com-*
miſſo coràm Iudice.
5 *Proceditur ex officio in furto, pro quo venit*
imponenda pæna mortis.
6 *In priuatis delictis non proceditur ex officio.*
7 *Natura furti non immutatur ob pænæ varia-*
tionem,

8 *Regula*

8 *Regula, quod non mutatur, cur ſtare prohibetur,*
10 *Capitula Regni de furtis loquētia quando procedant.*
11 *Dictio*, aut, *ponderatur,*

ARGVMENTVM.

Quod crimen furti ſit delictum priuatum, & non publicū, & quod in eo non poſſit procedi ex officio, ſed ad partis querelam oſtenditur.

ALLEGAT. V. ET IVRIVM ADDIT.

1 V*Lpianus in l. fin. ff. de furtis,* ait, meminiſſe oportebit, nunc furti plerumque criminalitèr agi, & eum,
qui agit in crimen ſubſcribere: non quaſi
publicum ſit iudicium, ſed quia viſum temeritatem agentium etiam extraordinaria animaduerſione exercendam.
2 Et in *l.2. ff. de abigeis*, Abigeatus crimen
publici iudicij non eſt. quia furtum magis eſt, & *Gloſ. in l. penult. verſ. ſummo ſupplicio, ff. de condit. cauſ. dat. & gloſ. in l. auxilium, ff. de minorib. in verbo atrocioribus*, idem fir-
3 mant, quod crimen furti ſit priuatum, &
non publicum,
Quam opinionem ſequitur *Luc. de Pen. in Cap. Regni, quod incipit Cura nobis, num 5. & Campag. in cap. ad hoc, de furtis, num 138.* vbi tenent expreſsè, quod ſit priuatum delictum, & non publicum, & quod non poſſit procedi ex officio, vt per *Iaſ. & Alex. in l. penult. §. ſummo ſupplicio, ff. de cond. cauſa data*, & per *Luc. de Penna in l. ſi vacantia, col. 4. verſ. in Regno autem. C. de bonis vacant. lib. 10. Matth. de Afflict. in Conſtit. Regni, Eos qui ſcientèr, col. 1. & in Conſtit. Iuſtitiarij nomen, in 18. notab. num 18. & ſeq.*
Et licet idem *Campagn.* in notorio fur-
4 to, & commiſſo coram Iudice poſſe procedere ex officio, limitet regulam prædictam, & alij *DD.* in furto magno, Domino rei furato ſilente, & ob publicam vtilitatem, & quando pœna pecuniaria venit Fiſco applicanda, vt per *Iulium Clar. in §. furtum, in princ. quod eſſe verum credo.*
Nihilominus idem *Campagna* limitat
prædictam concluſionem non habere lo-
5 cum, quando venit imponēda pœna mortis naturalis, vel abſciſſionis mēbri, nàm
tùnc tenet poſſe procedi ex officio in omnibus furtis per *Capit. Regni Ne tuorum, & Cap. Vt delatos*, & ità dicit tenere *Par. de Puteo in verbo inquiſitio, col. 2. in fine, & Robert. Maranta in ſuo ſpec. in 6. par. verſ. inquiſitio, car. 53. num. 169.*
6 Attamen hanc limitationem non eſſe
veram, fundabo ex doctrina *Lucæ de Penna in d. cap. cura nobis, nu. 5.* vbi reſpondet, quod
in priuatis criminibus non proceditur ex
officio, contra opinionem *Andr. de Iſernia in Conſtit. Regni Super inciſionibus, in fine*, vbi
tenet, quod in furto Iudex poſſit ad inquiſitionem, & ex officio procedere, quod
videtur contra hunc *text.* & licet aliàs imponatur pœna mortis, ſecundum *Cap. Re-*
7 *gis Caroli Primi Ad hac, de furtis*, non tamen
ipſius criminis cognitio immutatur, videlicet vt de priuato publicum fiat, neq;
enim menſura pœnæ variat criminis qualitatem, ſed ipſa natura criminis facit illum cenſeri publicum, vel priuatum, &
poſtquā à veteribus iuris authoribus crimen furti fuit poſitum pro priuato, licet
per noua iura in ipſo pœna mutetur, non
8 ex hoc natura mutanda eſt, iuxtà regulā,
quod non mutatur, cur ſtare prohibetur,
l. præcipimus. §. fin. C. de appell. & l. ſancimus, C. de teſtam. & ità tenet *Iacob. Borl. in l. capitalium, §. famoſos, nu. 16. & Bart. in 2 de pac. & Afflict. in §. iniurias, in 3. notab. num. 6. de pace iuramento firmata*, vbi concludit, quod
9 in crimine furti nō poteſt procedi ex officio, etiam quod pro eo eſſet imponenda
pœna mortis, *num. 8. & 9* & tantò magis,
quia natura rei, & origo mutatur ex cauſa ſuperuenienti, vt in *l. aſſumptio, ff. ad municip.*
Iaſon in l. cum ſeruus, num. 4. ff. de condit. cauſ. dat.
Gand. in tract. de furtis, num. 2. & 35.
Boſſius in tit. de furtis num 59.
Pract. Corradi in rubr. de furtis n. 20. & 21.
Bonifac. in tract. de furtis, §. poſſeſſores, num. 12. cum ſeqq.
Carrer. in eius pract. num. 161.
Didac. Cantera quæſt. crimin. num. 8. rubr. de furtis, num. 1.
10 Non obſtat doctrina *Parid. de Puteo* adducta per *Campagn. in d. ſua limit. & Roberti Marant. per Capit. Regni Ne tuorum*, &
per *Cap. Vt delatas*, quia iſta Capitula loquuntur in caſibus particularibus, ſcilicet vbi in perſona Eccleſiaſtica, pupilli,
ac viduæ iniuria ſit illata, vel in homicidijs clandeſtinis, vbi nullus accuſator appareat, prout ex *lectura dictorum Capitulo-*
11 *rum* apparet, vltra quod dictio, *aut*, appoſita in dictis capitulis coniunctiuè & non
diſiun-

Digitized by Google

diſiunctiuè accipitur, ex doctrina *Paridis de Puteo* magis concludit in fauorem noſtræ concluſionis, quam contrariæ, quod poſſit procedi ex officio, & *Maranta* fundat eius dictum pertrãſendo dubitatiuè.

Et ſic ex his clarè apparet, quod fundata ſit intentio Patroni ex tot iuribus, & authoritatibus in furtis nõ poſſe, nec deberi procedi ex officio, ſed ad partis querelam, remictendo me ſemper ſaniori iudicio. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito I.C. Neap.

Seruus fuit conſignatus Domino, qui deindè ipſum vendidit Regiæ Curiæ ad ſeruiendum in triremibus, proceſſus in Banca Cunctij 1596.

Additio. Furta domeſtica facta per ſeruum Domino per libertum patrono, & mercenarium ei, cui operas ſuas locauit, non ſunt criminalitèr iudicanda, *Caball. reſolut. crim caſu* 204. *num.* 1. ſed de conſuetudine contrarium ſeruatur, & ibi alia deduxit, & an Dominus poterit ſeruum furtum facientem punire quomodo, qualitèr, & quando, refert *Bonacoſ. in tract. de ſeruis, & famulis, q.* 171. ſed veriùs ad huius materiæ enucleationẽ ſatis conferunt adducta per *Io. Boniſac. in tract. de furtis, §. animo lucrandi, nu.* 162. *& ſeq.* vbi oſtẽdit furta ſeruorũ, an à dñis puniri poſſint, ac etiam alia plura hoc idẽ continentia. *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Compoſitio admicti debet ſtãte remiſſione partium vigore Pragm.*
2 *Conſobrinus eſt iunctus in quarto gradu.*
3 *Amita eſt coniuncta in tertio gradu.*
4 *Cedi non poſſunt, quæ ad hæredes non tranſeunt, & qualitèr, & deciſio affertur, num 5.*
6 *Actio iniuriarum, quæ ad hæredes non tranſit, cedi non poteſt, & quando, num. 7.*
8 *Actio homicidij, an ſit tranſmiſſibilis ad hæredes, num. 10.*
9 *Homicidium eſt publici iudicij, & num. 12.*
11 *Accuſandi facultas reſtricta ad certum genus perſonarum.*
13 *Ius querulandi, & remictendi ſpectat ad eum, cui lex defert hæreditatem.*
14 *Iura ſanguinis, & qualitas proximitatis, non ſunt in commercio noſtro, nec poſſunt in alios transmicti. num. 15.*
16 *Iura ſanguinis in animi ſeruitia conſiſtunt, etiã ſunt animi paſſiones, in quo ſedem habent.*
17 *Actio querulandi, & remictendi, cedi non poſſunt, & ſic deciſum.*
18 *Lex cõcedẽs aliquid alicui, eſt pſonalis cõceſſio.*
19 *Iura perſonalia in aliũ transferri non poſſunt.*
20 *Verbum delata, cuius ſit effectus.*
21 *Proximitas attẽdiẽ tẽpore mortis, et nõ alitèr.*
22 *Procurator nõ admictitur ad remictendum etiã cum ſpeciali mandato.*
23 *Lex ex identitate rationis poſtmodùm comprehenſionis, ad caſum non expreſſum porrigitur.*
24 *Hæres hæredis eſt hæres teſtatoris, quãdo procedit.*
25 *Emptor hæreditatis dicitur hæres reſpectu cõtrahentium.*
26 *Iura ſanguinis non ſunt in patrimonio, neque in bonis, ſed ſpectant ad eum, quem lex vocat ad hæreditatem occiſi.*
27 Text. in l. quod ſi in diem, §. Iulianus, ff. perit. hæred. *expenditur, qualitèr procedat.*
28 *Ceſſio facta à cedente, qui obijt, antequàm ceſſionarius partẽ ſuſciperet, in iudicio euaneſcit.*
29 *Debitor cedens ius ſuum tertio vtilitèr conſequitur liberationem, ſi ceſſionarius non fuerit ad actum deuentum, & quando.*
30 *Appellatione actionis, etiã accuſatio cõtinetur.*
31 *Ceſſionarius quando incidit in pœnas à iure impoſitas, vti litis redemptor.*

ARGVMENTVM.

Compoſitio homicidij petita per occiſorem, admicti an debeat ſtante remiſſione conſanguineorum proximorum exiſtẽtium in tertio gradu, non obſtãte obiectione alterius conſanguinei exiſtentis in quarto gradu, & hæredis declarati certo modo, ac ceſſionarij alterius cohæredis in tertio gradu exiſtentis.

ALLEGATIO VI.

Silvius Maranta V. I. D. Venuſinus, ex cauſa homicidij per ipſum patrati, vt aſſeritur in perſonã Vincentij Tiſcio, dùm obtinuiſſet remiſſionem omnium, ad quos ſpectabat, inſtetit admicti ad cõ-
1 poſitionem, iuxtà diſpoſita per *Pragmat. Regni ſin. de compoſit.* ad quam impediendã inſurgit nunc Scipio de Bella, dicens ad ipſum ſpectare ius remittendi, duplici iure. Primò hæreditario, nàm eſt hæres declaratus dicti quond. Vincentij, licet nul-

liter,vt infra dicetur. Secundò, ex iure ceſſo Beatricis Tiſciæ hæredis ſimilitèr dicti quond. Vincentij occiſi, quæ antequàm remitteret Siluio, ei ceſſit hæreditatem dicti Vincentij cum facultate querulandi, & remittẽdi, vt prætendit, & proptereà Siluium ad compoſitionem petitam non admitti, ipſo reluctante, & non remittente inſtabat.

Pro parte verò Siluij, quem defendimus, dicitur dicto Scipioni de Bella, nullam, nec accuſandi, nec remittendi competere actionem, ex infra dicendis.

Curia Ciuitatis Venuſij declarauit Scipionem de Bella, & Beatricem Tiſciam hæredes Vincentij Tiſcij mediãte decreto præambuli fol. 44.

Hoc decretum eſt notoriè iniuſtum, & nullum reſpectu Scipionis, quoniam ipſe eſt conſobrinus dicti Vincẽtij, prout conſtat per teſtes per eundem productos fol. 40. ad 44.

2 Et vti conſobrinus eſt cõiunctus mortuo in quarto gradu, § *quarto gradu, Inſtit. de gradib. cognat.* & conſequentèr eſt remotior, Beatrice Tiſcia, quæ illum præcedit, cũ ſit amita occiſi, vti ijdem met teſtes deponunt citatis folijs. Amita verò dicto occiſo in tertio gradu coniuncta eſt, §.
3 *tertio gradu, Inſtit. eodem*, & in ſucceſſione conſobrinos excludit ex reg. *text. in l. ab auunculo, C. commun. de ſucc.*

Nulla ergò habenda ratio dicti decreti nullitèr, & iniuſtè, & ad complacentiam interpoſiti, & propter craſſam, & ſupinam iuris ignorantiam, nàm cum alij conſobrini, ſcilicet illi de Tiſcijs, vt ex ijſdem teſtibus dictis folijs, concurriſſent ad eãdem hæreditatem cum præfato Scipione, eadem Curia illos excluſit, vti remotiores, vt in decreto, vt ſupra.

Et remanent hæres legitimè declarata ſola Beatrix, & cum ipſa concurrunt Io. Angelus Iannottus, & Camilla Iannacta auunculus, & matertera occiſi, vt ex actis M. C. reproductis à fol. 49. ad 50. qui per M. C. fuerunt declarati hæredes dicti occiſi mediante decreto præambuli, fol. 51. cum ſint coniuncti mortuo in eodem tertio gradu, quo eſt coniuncta prædicta Beatrix, *d. § tertio gradu.*

Omnes autem iſti tres hæredes remiſerunt Siluio in ampliſſima forma, ſcilicet illi de Iannotto, vt in inſtrumento remiſſionis omni ſolemnitate vallato, f. . . & Beatrix in vltimis cõſtituta in Terra Sãcti Felicis corã pluribus teſtibus remiſit, verùm actus nõ fuit extenſus propter penuriam Notariorũ. vndè Lucius Ruffinus filius, & hæres dictæ Beatricis mediãte decreto præambuli Curiæ Venuſinæ fol. . . & Sorores Agnes, & Antonia moniales profeſſę in Monaſterio S. Marię de Scalis dictæ Ciuitatis Venuſiæ ſimilitèr filiæ dictę Beatricis, quæ poſt mortẽ matris querelauerant Siluiũ, vt fol. . . , pro adimplemento maternæ voluntatis remiſerunt, vt in inſtrumentis deſuper fieri rogatis cum omni ſollemnitate requiſita fol. vlt.

His pręmiſſis reſtat reſpondendum oppoſitis per dictum Scipionem, & in quantum attinet ad ius hæreditarium, iàm eſt probatum nullum ius habere, nàm remotior eſt, & præambulum eſt nullum, & iniuſtum.

Quo verò ad ius ceſſum non habet ius querulandi, nec remittẽdi, nàm huiuſmodi iura cedi non poſſunt tàm inſpecto iure communi, quàm iure Regni.

4 Siquidèm inſpecto iure communi cedi ea non poſſunt, quę ad hæredes non tranſeunt, ex *vulgata regula l. ex pluribus, ff. de adminiſtr. tutor. cum concord.* vbi *Bart. & communitèr DD. omnes*, iura verò huiuſmodi ad hæredes, vti hæredes nunquàm tranſeunt, ſed cum defuncto, cui competebãt, extinguntur, & hęredibus illius competunt, nõ vti hæredibus, ſed vti ſequentibus in gradu, *l. fin.* vbi *Gloſ. C. ſi reus, vel accuſat mort. fuer. l. libellorum, § fin ff. de accuſat. & l. accuſatore, ff. de publ. iudic. Gloſ. Magiſtralis in l. vnic. C. ex delict. defunct.* vbi *Bart. Bal. & Butrigar*, quam cæteri DD. communitèr ſequuntur, *Salic. in l. qui de crimine, C. de accuſ. nu. 5. Gandin de malefic. tit. de pœnis mor. nu.* 15. & eſt recẽptiſſima opinio *Clar. quæſt.* 51.
5 *num.* 9. & ſecundum eam fuit deciſum in S. C. ex doctrina *Andreæ in Conſtit. Eos, qui ſcientèr, verſ. at ſi vt teſtatur. Capyc. deciſ.* 75. *in fine*.

6 Nec prætenſis obſtat, quod actio iniuriarum, quæ ad hæredes non tranſit, cedatur, *Gloſ. in l. fin. C. de hæredit. vel act. vendit.*

Etenim diſtinguendum eſt cum *Bart. in l. iniuriarũ, la ſeconda, ff. de iniur.* inter actio-
7 nem nullo tempore tranſmiſſibilem ſcilicet, nec ante litem conteſtatam, nec poſt, quæ actio nunquam tranſmiſſibilis, non eſt ceſſibilis, & actionem aliquo tempore tranſmiſſibilem, ſcilicet poſt litem conteſtatam, prout eſt actio iniuriarum deſcendens ex edicto Prætoris, quæ cum aliquo tempore tranſmittatur, cedi poteſt, vt poſt *Gloſ.* aduertit *Bart. d. l. fin.*

8 Actio verò homicidij, de qua in pręſenti caſu tractatur, nullo tempore eſt tranſ- miſſibi-

miſſibilis,nec ante, nec poſt litem conte-
9 ſtatam, nàm cum homicidium ſit publici
iudicij, §.*item lex Cornelia*, *Inſtit. de public.*
10 *indic.* eius actio non tranſit in hæredem
querulantis, nec ante,nec poſt litem con-
teſtatam, *Gloſ.Magiſtralis in l.vnica,C.ex de-
lict.defunctor.* cõmunitèr approbata à *Bart.
Bald.& Butrigar.& omnibus DD.*
11 Et licet facultas accuſandi hodie in
Regno ſit reſtricta ad certum genus per-
ſonarum, ex *Ritu* 191. & 192. qui vocant
ad accuſandum eos tantùm,qui ſuam,vel
ſuorum proſequuntur iniuriam, non ta-
men per hoc homicidium effectũ eſt pri-
uati iudicij, ſed remanſit publici iudicij,
12 vt priùs erat, quoniam huiuſmodi reſtri-
ctio propriam delicti eſſentiam non mu-
tauit, *l.lege Cornelia, la ſeconda*, §.*fin. ff ad l.
Cornel. de falſ. & l.quãmuis, ff ad l.Iuliam de
adult.* vbi omnes,& in terminis *Bart. in l.1.
nu.56.ff.de publ.iudic.& Troiſius d. Ritu 191.
in fine.*
13 Vlterius cum ius querulandi, & remit-
tendi ſit ſanguinis, ſpectans ad eum, cui
lex defert hæreditatem occiſi, iuxtà verã
opinionem approbatam in S. C. vt per
*Dom. Præſid. de Franch. deciſ.*611. & iura
14 ſanguinis, & qualitas proximitatis, nec
in comercio noſtro ſint, vt notant *Bart.&
Iaſon.in l.cætera, ff.de legat.*1. nec in alium
15 per ceſſionem trãsferri poſſint, *l.ius agna-
tionis, ff de pact.& l.iura ſanguinis, ff. de reg.
iur.* conſequens erit talia iura penitùs ce-
di poſſe.

Quinimmò cùm prædicta iura in ani-
mi ſæuitia conſiſtant *Andr. in Conſtit. Eos,*
16 *qui ſcientèr,verſ.& ſi*, & in libello actor, &
& reus, *verſ.accuſator*, & ſint animi paſſio-
nes, *Monter.deciſ.*35.*num.*2.non ſunt ceſſi-
bilia penitùs, quia huiuſmodi effectus
animi habent propriam, & naturalem ſe-
dem, à qua ius poſitiuum naturali ſuppo-
ſitum, eos euellere non poteſt *Monter.
d.deciſ.*

Et ex prædictis puntualitèr docuere
*Bald. in l. per diuerſas, C. mandati, quæſt.*16.
*num.*10. *Alberic. in l. fin. C.de hered. vel act.
vend.verſ.quid in actione criminali, Petr.Plaza*
17 *in epitom.delictor. cap.*47. actionem queru-
landi, & remittendi, cedi non poſſe, & ſe-
cundum hanc opinionem refert deciſum
in Aragonenſi Senatu *Monter. deciſ.*35. *nu-
mer.*22.

Quæ opinio de iure Regni multò ma-
gis procedit cum *Reg. Pragmat. fin. de com-
poſit.reor.* ordinauerit,huiuſmodi iura per-
ſonalia vocando ad querulandum, & re-
mittendum proximiores tempore mortis
occiſi,ad quos hęreditas ipſius delata eſt,
18 talis namque vocatio iura prædicta per-
ſonalia conſtituit,quia quoties lex conce-
dit alicui aliquod factum, talis conceſſio
eſt perſonalis, *Bart.in l.fin.ff de ſeruit. legat.*
19 *num.*4. iura verò prædicta perſonalium
in alium per conceſſionem penitùs poſ-
ſunt transferri, vt punctualitèr in termi-
nis noſtris docuere *Bald. in cap.*1. *de pace
iuram.firm.* § *ſi quis verò, num.*3. *verſ. & hoc
facit ad quæſtionem, & Alex.ad Bart. in l.cum
fundum, ff. de vi, & vi arm.* quæ doctrinæ
quæſo videantur, nàm decidunt caſum
noſtrum in proprijs terminis.

Immò cum *Reg.Pragm.* prædicta requi-
rat concurſum trium qualitatum in per-
ſonam illius,qui remittere poteſt. Prima,
quod ſit proximior occiſo.Secunda,quod
ſit proximior occiſo tempore quo fuit
occiſus.Tertia,quod ad ipſum proximio-
rem fuerit delata hæreditas occiſi,& nul-
la harum qualitatum in perſonam ceſſio-
narij cõcurrat inſpecta mente *Reg.Pragm.*
ceſſionarius excluditur.

Nàm in ceſſionarij perſona non con-
currunt prima,nec ſecũda qualitas, ſiqui-
dem ſi eſſet proximior, fruſtratoria eſſet
ceſſio,& ſuperfluè,quæ arguit ceſſionariũ
eſſe in remotiori, non in proximiori grã-
du,& in facto eſt deductum tempore mor-
tis proximiores occiſi fuiſſe,amitam,ma-
terteram, & auunculam; non tertia, quia
ad iſtos proximiores delata eſt hæreditas
occiſi, ideſt oblata ex iuris diſpoſitione
in eo ſtatu,vt adiri,& repudiari potuerit,
20 hæc enim eſt vis, & effectus verbi delata,
ad *text.in l.delata, ff.de verb.ſignif.*

Nec ceſſio habet vim trãsferendi grã-
dum proximioris cedentis, in remotiorẽ
ceſſionariũ, tùm quia gradus eſt ius ſan-
guinis, quod cedi non poteſt, ad *text. in l.
agnationis, ff. de pactis*, tùm quia cedens,ce-
dit ius, & hæreditatem occiſi, non gradũ,
vt in inſtrumento ceſſionis,cum demum,
quia poſito, quo gradus potuerit cedi, &
fuerit ceſſus, iſta proximitas ceſſionarij
ſuperuenit poſt tempus à *Reg.Pragmat.*ità
21 determinatum, quæ dùm requirit proxi-
mitatem tempore mortis,& quod eodem
tempore hæreditas ſit delata,omnem aliã
ſuperuenientem proximitatẽ non atten-
dit,vt in terminis eſt *text.in l ſciendum, §.itẽ
lex Elia ſentiæ, ff.de verb ſignif.*

Inſuper ſi daretur ceſſibilitas horum
iurium, *Reg.Pragm.fin.de compoſit.reor.* pro-
mulgata ad tollendas infinitates, teſte
*Dom. Præſide de Franch.deciſ.*611.*in fine*,non
haberet effectũ, nàm vnus cederet alteri,

& alter alteri, & res abiret in infinitum.

Et pro coronide accedat prædictis, quod cum in Regno attenta diſpoſitione *Regiæ Pragmaticæ vnicæ de remiſſione partium*, qua diſpoſitum eſt, remiſſiones fieri debere per partes offenſas perſonalitèr conſtitutas coràm Capitaneo domicilij, Procura-
22 tor non admittatur ad remittendum etiã cum ſpeciali mandato, vt dicunt *Carau. ritu* 275. *num.* 3. *Foller. ſuper pragmat. fin. de compoſit. reor. nu.* 77. *Baiard. ad Clar. quæſt.* 58. *verſ. non admittatur Procurator*, ex eadem diſpoſitione non debet, nec admitti ceſſionarius, qui eſt Procurator in rem propriam; eadem enim ratio militat in hoc
23 Procurator, quę in ſimplici Procuratore, & lex ex indemnitate rationis per modũ comprehenſionis ad caſum non expreſſũ porrigitur, ad notata per *DD. in l. commodiſſimè, ff. de liber. & poſthum.*

Quæ verò obijciuntur non obſtant. Non Primum, ceſſionarium repreſentare cedentem, & in eius locu ſubintrare, quia hoc procedit in re ceſſibili; iura verò prędicta ceſſibilia non ſunt, prout pariter nõ obſtat Secundum, hęredem hęredis Teſta-
24 toris, eſſe hæredem, ex quo hoc locum habet in re tranſitoria ad hæredem, ſecus verò in re nõ tranſitoria, vt aduertit *Mangrell. ad Bart. in d. l. fin. C. de hæred. vel act. vend.* vlterius *Reg. Pragm.* non vocat ad remittendum hæredem, ſed proximiorem, cui delata eſt hæreditas occiſi. Ceſſionario verò nunquàm hæreditas occiſi fuit delata, & licet is dicatur hæres, hoc habet locum reſpectu cedẽtis, & ceſſionarij tantùm, non reſpectu tertij, vt aduertit *Gloſ.* poſt *Bart. in l.* 2. *§ fin. in ſummario*, dùm no-
25 tauit emptorem hæreditatis dici hæredẽ reſpectu contrahentium tantùm, *ff. de hæred. vel action. vend.*

Nec obſtat Tertium, iura prędicta cum Vniuerſitate bonorum poſſe cedi, prout iura patronatus, & congrui, alioqui non ceſſibilia ceduntur, quoniam iura patronatus, & congrui, ceduntur in Vniuerſitate bonorum, ex quo ſunt in patrimonio,
26 & in bonis, iura verò quærulandi, & remittendi non ſunt in patrimonio, nec in bonis, ſed ſunt iura ſanguinis ſpectantia ad eum, quem lex vocat ad hæreditatem occiſi, ex deciſis per *Dom. de Franch. deciſ.* 611.

27 Nec tandem obſtat *text. in l. quod ſi in diem, §. Iulianus, ff. de petit. hæred.* vbi actio criminalis poteſt cedi; ſiquidem *text.* ille, & ſimiles procedũt, quando actio principalitèr datur ad perſecutionem rei familiaris, non quando ad publicam vindictam, vt in conditione furtiua, notat *Gloſ. in l. vnica, C. de delict. defunct.*

28 Verùm poſito iura prędicta cedi poſſe, adhùc ceſſionarius nullam habet actionẽ in præſenti caſu. Tùm quia cedens, obijt re integra antequàm ceſſionarius partem ſuſciperet in iudicio, & quęrularet, vel litem conteſtaretur, quare ceſſio euanuit, vt in noſtris terminis habent pro abſoluto *Bald. & Salycet. in l. fin. C. de hæred. vel act. vend. num.* 3.

Tùm etiam quia quemadmodùm debitor à creditore, qui ceſſit ius ſuum tertio vtilitèr conſequitur liberationem, ſi ceſ-
29 ſionarius ab eo partem debiti non ſuſceperit, ceſſionem non denunciauerit, vel litem conteſtatus non fuerit, ex diſpoſitione *text. in l.* 3. *C. de nouat.* ità & reus inquiſitus vtilitèr à cedente remiſſionem homicidij conſequutus eſt, quia antequã remiſſionem à cedente obtineret ſibi per actum æquipollentem tribus prędictis innoteſcere non fecit de ſua ceſſione. Eadem enim ratio militat in iſto caſu, quæ in illo, & generalis eſt diſpoſitio prædictæ legis, quæ in qualibet actione procedit, &
30 appellatione actionis, etiã accuſatio continetur, *Alberic. in rubr. C. ne liceat potentiorum.*

31 Cum demùm ceſſionarius obtinuerit ceſſionem à cedente pro ducatis triginta ad infeſtandum, & cruciandum inquiſitũ, & in fraudem legis, ad tegendam eius iniquitatem, confici fecit inſtrumentum donationis, vndè incidit in pœnas comminatas in *text. in l. ab Anaſtaſio, C. mand.* & tanquàm redemptor litium priuandus eſt omni iure ex ceſſione peruenientè, & contractus annullandus, vt notant *DD. in d. l. ab Anaſtaſio*. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito I. C. Neap.

Fuit admiſſus ad compoſitionem per Magn. Cur. Vic. anno 1600. penès Florillum Actuar. M.C.V.

Adde, quod remiſſio partis requiritur expreſſa, vt compoſitio facta per reum cũ Fiſco valeat, & poteſt probari per inſtrumentum, & teſtes, *Guazzin. in tract. ad defenſam reorum, defenſ.* 34. *cap.* 3. *num.* 1. *& ſeq.* & recipi debet ab Actuarijs in capite, & per principalem, non autem per Scribam, *Eliſeus Danza de pugna Doctor. tom.* 2. *tit. de remiſſ. part. cap.* 1 *à num.* 5 *ad* 13. & an fieri debeat per Notarium publicum, *ibi num.* 8. & an

& an fieri poſſit per Procuratorem, iuxtà hic notata *ibidem à num.*14. *ad* 18. vbi alia plura ad ornatum materię congerit,& ad ornatum materiæ, quod remiſſio coniunctorum defuncti ad ſubſtinendam gratiã impetratam erit neceſſaria, vt probatur, & includi poſſit intra gradum ſucceſſionis,quod proximior non adſit,& ſic iudicatum, refert *Reg. Sanfelic. deciſ.*25. *tom.*1. vbi alia congerit reſpectu ſucceſſoris ſanguinis, & proximioris, & an remiſſio facta à proximiore,præiudicet alijs conſanguineis,vt non poſſint iterum accuſare, vide *Anton. de Ballis in tract. crimin. lib.*5. *de Pragmat. Regni,in pragm.*5.*tit.*28.

Thoro.

SVMMARIVM.

1 *Crimen raptus non contrahitur, quando adeſt alia cauſa non libidinis.*
2 *In raptoribus tàm maſculi, quàm fœmina, debet eſſe cauſa libidinis.*
3 *Domino licitum eſt propria auctoritate ſeruũ ſuum capere,& plagis mediocribus caſtigare.*
4 *Dominus in ſeruum habet manus iniectionem, nedum ius capiendi, ſed retinendi, ſicut pater in filium, & non committit priuatum carcerem.*
5 *Qui habet poteſtatem à lege ſe vendicandi,poteſt ſecum ducere amicos, vel affines, & tales non puniuntur,& nomine oſtenditur.*
6 *Conceſſo vno,omnia conceſſa videntur,per quæ peruenitur ad illud.*
7 *Tractatus debet præcedere in crimine raptus, vt pœna ordinaria locum habeat.*
8 *Raptus in dubio præſumitur caſu, non ex propoſito.*
9 *Punitur vnuſquiſque de eo, quod fecit in raptu, quando ignorantèr ſucceſſit, ſecus tamen ſcientèr.*
10 *Auxiliator in raptu quando tenetur,vel non.*
11 *Pœna raptus vt locum habeat, debent copulatiuè concurrere comixtio cum raptu.*
12 *Caſus refertur de rapiente puellam euntem ad fontem pro aqua, non tamen copula ſubſequuta.*
13 *Caſus rapientis nuptam non ſequuta copula, quando punitur.*
14 *Lex debet eſſe ſancta, & immaculata, & talis debet eſſe interpetratio.*
15 *Lex puniens affectum in delictis, non ſeruatur de conſuetudine, ſi non ſequatur effectus, & qualitèr, & per talem conſuetudinem cenſetur derogatum*, l. ſi quis non dicam rapere, *num.*16.
17 *Pœna raptus ordinaria puniri debet raptor,etiã non ſequuta copula, aliqui tenuerunt.*
18 *Diſpoſitio* pragm.1. de capient. hom. per vim, *quando procedit.*
19 *Teſtes omni exceptione maiores in actibus, & teſtimonijs præferuntur.*
20 *Homo nobilitatur moribus, & vita, quæ nil aliud eſt,quam operatio virtutis.*
21 *Nobilitas etiam ex diuitijs acquiritur.*
22 *Nobilitas nil aliud eſt, quã inueterata diuitia.*
23 *Omnia obediunt pecuniæ.*
24 *Diues dicitur quaſi diuus,& bona,quia beant.*
25 *Nobilitas verè in auro conſiſtit.*
26 *Diuitiæ conferunt ad magnanimitatem, quæ virtus eſt.*
27 *Homines honeſtiores populares diuites, penès nobilium plectuntur.*
28 *Nobilitas morum plus prodeſt, quam genitorum.*
29 Text.in l.1.ff.de cenſib.*ponderatur.*
30 *Populares mediocris conditionis inclitæ Ciuitatis, præferuntur nobilibus inferioris Ciuitatis.*
31 *Natus ex matre nobile, quàmuis plebeo patre nobilis dicitur.*
32 *Nobilitas non tantùm ex paterna origine, quã ex materna peruenit.*
33 *Nobilitas patris,& matris, in filios communicari, quia iuris fictione eadem reputantur.*
34 *Nobilitas patris magis attenditur, quam aui, etiam ſi fuiſſet ruſticus.*
35 *Legitimati gaudent nobilitate patris.*
36 *Doctoratus eſt dignitas.*
37 *Vbi eſt virtus,ibi nobilitas.*
38 *Probationes leuiores ſufficiunt quando agitur de probanda aliqua qualitate incidentèr.*
39 *Nobilis alio modo punitur in Regno,quã ignobilis.*
40 *Pœnæ ſunt potiùs molliendæ, quam exaſperandæ.*

ARGVMENTVM.

Rapiens ſeruum ſuum à domo alicuius, qui illum contaminauit, vt fugeret citra tamen delictum carnis propria auctoritate,nulla Iudicis licentia obtenta, qualitèr puniri debeat.

ALLEGATIO VII.

PRo defenſione Iulij Romani inquiſiti de prætenſo auxilio præſtito N.N. in exemptione Ioannis Fracaſſi à poſſe D.Melchioris Creſcentij.

Dici-

Digitized by Google

Dicimus non eſſe raptum, neque puni-
ri poſſe pœna impoſita pro eo auxiliatori-
bus, & aſſociantibus. Namque ex depo-
ſitionibus eiuſdẽ Ioannis, & teſtium Re-
gij Fiſci conſtat prædictum N. N. fuiſſe
eius dominum, eiq; per prius inſeruiſſe,
& ex abrupto illicentiatum per dies ante
diſceſſiſſe noctis tempore à Terra Gruttis
Minaroæ mediante auxilio eiuſdem D.
Melchioris Creſcentij, & vti Patritius, &
offenſus voluit iniuriam eodem modo re-
pellere, & eximere à manibus, & poſſe di-
cti D. Melchioris, quando adeſt alia cau-
1 ſa, quam libidinis crimen raptus nõ con-
trahitur, *Salyc. in l. vnica, C. de rapt. virg. n. 6. Dec. conſ. 234 num 8. Carrer. pract. crimin. in mater. rapt. caſu 2. num. 12. fol. 175. Maſcard. de probat lib. 3. concluſ. 1253. nu. 33.* & quod
2 in raptoribus tàm fœminæ, quàm maſculi
debet eſſe cauſa libidinis, *Farinac.* qui re-
fert alios DD. ità tenentes, & ponit pro
limitatione ad regulam *in tit de delict carn, quaſt. 145 § raptus, num. 45.* & latè *num. 75, in 7. limit, 4 vol.* & ante eum *Alex. conſil. 1. num. 23. 3. vol.* & in caſu noſtro apertè con-
ſtat de alia cauſa ſcilicet repellendi iniu-
riam, quia deponit Ioannes, *Che ſtando lui alli ſeruitij di N. ſi partì vna ſera à tre hore di notte ſecretamente con le caualcature mandateli dall'isteſſo Signor Melchiore con vn' huomo à poſta,* & deponit etiam, *che da principio, che promiſe d'andare à ſeruir detto N. dopò hauer hauuto ducati noue antecipati in denari, & in drappi, laſciò d'andarlo à ſeruire, è fù portato à ſeruire detto Signor Melchior.* & quod hæc
fuit vera, vrgẽs & proxima cauſa demon-
ſtratur ex verbis dictis in ipſo actu à N.
che detto Melchior nõ haueua fatto bene à procedere con queſti termini di farlo fuggire, che come Caualiere ſi doueua ammazzare con eſſo.
& adeò æſtimauit hanc iniuriã, quod vo-
lebat illũ occidere, & Iulium prohibuit,
& etiam dixit. *di Mercordì te lo pigliaſti, e di Mercordì ne lo leuo.* & facit, quod licitum
3 eſt duo propria auctoritate ſeruum ſuum
capere, & plagis mediocribus caſtigare,
Bald. in authent. ad hoc 6, de latin. libert. toll, Grammat. deciſ. 104. num. 6. quia habet ma-
4 nus iniectionem, & non ſolùm habet ius
capiendi, ſed retinendi, ſicut pater filium,
& non committit priuatum carcerem,
Alber. Angel. & Salyc. in l. vnic. C de priuat. carcer. & Abbas monacum, & ſi retinuerit vl-
tra 20. horas, aſſignat rationem *Farinac. in tract. variar. opin. in tit. de carcerib. & carcerat. quaſt. 22.* quia dominus habet poteſtatem
à iure non ſolùm capiendi, ſed & retinen-
di ſine incurſu pœnæ priuati carceris; &
à crimine raptus, quælibet cauſa excuſat
credentem ſibi licere, *Decian. lib. 8. cap. 13.*
5 *num. 56.* & qui habet poteſtatem à lege ſe
vindicandi, poteſt ſecum ducere amicos,
vel affines, ſine quibus illam tutè facere
non potuiſſet, & tales non puniuntur, ſicut
6 nec principalis punitur, quia conceſſo
vno, omnia videntur conceſſa, per quę de-
uenitur ad illud, *Paul. de Caſtr. in l. refectionis gratia,* & ibi *Iacob. de Butr.* per illum
text. in verſ. ego, fabriq; mei, ff. commun. præd.
& dixit *Bald in cap fin. de iur calum.* quod ſi
aliquis ex forma ſtatuti poteſt ſe propria
auctoritate vendicare, licet nõ poſſit hoc
ius cedere, tamen poteſt ſecum adhibere
ſocios & complices, ſine quibus non poſ-
ſet tutè peragere tale factum, & tandem
aduertitur, quod cepit, & aſportauit, vt
caſtigaretur à Regia Audientia, in cuius
territorio aufugiendo deliquit, vt in litte-
ris miſſiuis eiuſdem Ioannis legitur ſcri-
ptis ab eo tempore, quo in carceribus di-
ctæ Regiæ Audientiæ detinebatur.

Præterea, & ſi eſſet raptus (quod nega-
tur) principalis fuit N. Iulius autem pro
complice, & aſſociante inquiritur, & ex
ſui parte non conſtat fuiſſe excogitatum,
7 & vt teneretur eadem pœna deberet con-
ſtare pręceſſiſſe tractatũ, & coadunamen-
tum ad hoc principalitèr factum, vt ra-
piant, fundãt ſubſcripti DD. per *l 3. § homine ff. de vi bonor. raptor. Ancharan conſ. 217. Bald. conſ. 229. 3. vol. Alex. in l. ſi duo patroni, ff de iureiur. Felin in cap. ſicut, de homicid.* qui
8 dicit in dubio præſumi caſualitèr non ex
propoſito, & *Hippol. de Marſil. in d. l. vnica, num. 114. & Farinac. lib. 4 in tit. de delict. carn. quaſt. 145. § raptus, num. 35.* qui dicit habere
9 locum *d. l. vnic.* ſi ſcientèr, & doloſè opem
præſtitit, ſecus ſi caſu, & ignorantèr, nullo
pręcedente tractatu, quia tùnc vnuſquiſq;
punitur de eo, quod fecit, idem *Farinac.*
qui atteſtatur de cõmuni, & cumulat om-
nes *in eod. libro, tit. de conſult. quaſt. 31. par. 1. num. 28. 1. limit.* & ampliat *num. 32.* præſu-
mi in dubio potiùs caſu, quam ſcientèr,
10 & maximè ſi non cooperaſſet, ſed fauo-
rem, & auxiliũ ſimplicitèr præſtitiſſet, vel
nihil adiecisset, quia habetur, ac ſi fauor
non interueniſſet, *num. 42.* quod ſi adeſſet
aliqua qualitas aggrauans in principali
delinquente, tùnc auxiliator non punitur
de dicta qualitate, *num. 44.* quæ omnia
concurrunt pro defenſione Iulij inquiſiti,
quia abſque armis acceſſit, & abſque ma-
gno numero preſonarum, ſed ſolummo-
dò interuenit cum dicto N. & famulo,
& opem, & auxilium in ipſo actu, non
ſolùm

ſolùm non præſtitit, ſed ſedebat, & nihil operatus fuit, nec animauit dictum principalem, quin imò operatus fuit contrarium, prohibendo facto, & verbis homicidium, quod dictus principalis committere intendebat in perſonam dicti Melchioris, nec deindè poſt delictum fuit aſſociatus.

Inſuper etſi excogitatè interueniſſet, (quod ſimilitèr negatur) copulatiuè con-
11 currere debet, deindè commixtio cum raptu, vt fortiùs tali pœna principalis puniri poſſet, probatur ex *text. in d.l. vnica, C. rapt, virg.* ibi, *Quia virginitas corrupta non poteſt reſtaurari*, & ponunt caſum *Gloſ. Azo. Odofr. Cyn. Iacob. Butrig. Bart. Bald. Salyc. & communitèr DD.* ſi quis rapuerit per vim honeſtam mulierem, viduam, nuptam, vel religioſam, & habuerit acceſſum ad eam, puniatur pœna mortis, requirendo actum perfectum, vt ceſſante copula, ceſſare debeat iuris diſpoſitio, ità tenet *Angel. in d.l. vnica, & Io. de Anan in cap. cum cauſa, de rapt.*
12 & ponit caſum de raptore puellæ euntis ad fontē pro aqua, qui fuit liberatus, quia non cognouerat, & aliàs accidiſſe, & ità iudicatum *Cepoll. conſ. 57.* & quod ſine copula non puniatur pœna ordinaria, *Dec. conſ. 234. Mari. gloſ. Conſtit. Regni Si quis rapere, in verſic. quæro vlterius de alia quæſtione, Viui. comm. opin. in verbo raptor honeſtæ, Carrer. pract. crim. caſu 2. num. 8 fol. 175. Boer. deciſ. 316. num. 9 circa medium*, qui dicit eſſe communem *Paul. de Caſtr. conſ. 27.*
13 Et *Theſaur. deciſ. 217.* qui ponit caſum innupta, & quod principalis (copula non ſequuta) fuit condemnatus ad remigandum per triennium, quia aliàs reſultaret
14 intellectus vitioſus, & lex debet eſſe ſancta, & immaculata, & talis debet eſſe eius interpretatio, *l. certè, §. 1. ff. famil. erciſc.* & à tali opinione (coitu non ſequto) in iudicando, non eſſe recedendum, *Burſat. con-*
15 *ſil. 447. num. 374. vol.* . & lex, quę punit affectum in delictis, nō ſeruatur de generali conſuetudine, ſi non ſequatur effectus ſaltim quoàd imponendam pœnam ordinariam, *Salyc. in l is, qui cum telo, C. ad l. Cornel. de Sicar.* & de conſuetudine atteſtatur *Specul. in §. 1. de accuſat. Grammat. deciſ. 2. n 6.*
16 *& ſeq.* & per talem conſuetudinem cenſeri derogatum in ſpecie, *l. ſi quis non dicā rapere* (excepto tantùm raptu Monialis) *Farinac. in d. §. conatus, num. 209. & 213. limit. 3. in d tit. de delict. carn.* qui ponit regulam *num. 196. & 198.* & refert omnes DD. pro vtraque parte.

Et quamuis aliqui tenuerunt contrariā
17 ſententiam puniri eadem pœna, etiam non ſequuta copula, adeſt tertia opinio diſtinctionis fœdere controuerſiam abſoluens, aut non eſt ſequuta copula, quia noluit, aut quia non potuit, ſi noluit, procedat prima opinio, ſin autem non potuit, vigeat ſecundum *Iul. Clar. in §. raptus, verſ. ſed quid, Anton Gomez*, qui tenet contrariā opinionem *ad l. Tauri, l 80 num. 40 in fine*, & tenere contrariam eſſet nimis religioſa, dicit *Hippol. de Marſil. in repet. d.l. vnic. num. 302. & 303. C. de rapt. virg.* nàm tantùm puniretur delictum perfectum, quantum imperfectum, quod non eſt dicendum, cū pœna ſit commenſuranda delicto, & iſtud pro limitatione pouit *Farinac. in loco citato, in d. §. conatus, num 209.* & in caſu noſtro dubitari non poteſt, quod ſi N. principalis voluiſſet, potuiſſet, quod colligitur ex depoſitione eiuſdem Ioannis, qui dicit: *Che fù di notte, & ſmontorno alla Grotte di S Giouanni. e N. ſe lo ritirò da parte à parlare, e poi ſe ne venne in Napoli all'alloggiamento doue alloggiaua detto N. & là ſe pigliorno le caualcature per andarſene alla Grotte Menarda, e dopoi l'iſteſſa notte andorno alla caſa di eſſo Giulio à farſi preſtare vna ſpada, e tutti due ſoli ſe ne andorno inſino al Cardinale, e ſmontorno in vna Tauerna doue ſtettero, e ſi aſciugorno, & è pur veriſſimo, che in tutto queſto tempo, e luoghi non ſi fece vn minimo atto laſciuo, nè ſi diſſe parola diſhoneſta.*
18 Nec diſpoſitio *Reg. Pragm. ſub tit. de capient. hom. per vim*, in hac cauſa applicari poteſt, ſiquidèm habet locū, quoties fuit ad obtinendam remiſſionem per vim, vel ad comparendum, & *Cap. Regni Contra effrenatas, ne qui. auth. propr.* non habet locum quando tantùm hominem ceperit, *Afflict. in Conſtit. Duram, & Diram, num. 10. de prohib. offic. noſtr occaſ.* ſed *lex Iulia de vi publica cum armis, & ſi ſine de vi priu.* & allegat pro eius opinione *Neapod. ſuper d. cap. & Luc. de Penna, in l. fin. C. de cohort. lib. 12. in vlt. col. & nouiſſ. addent. ad d. Cap.*

Et vt ſatisfaciam Ioanni Hieronymo Romano inquiſiti patenti, clienti benemerentiſſimo, vltra à me ſuperiùs conſiderata pro defenſione dicti inquiſiti, concernentiam cauſam principalem, & ſi eſſet locus aliquali pœnæ (quod negatur.) Nobilium eſſe debet, non plebeorum, ob patris, & maiorū nobilitatem, proprianiq; virtutem, ſiquidèm eſt probatum, in facto eſſe nobilem per fides productas inſigniū perſonarum regentium ſeptem Regni officia, & à latere Conſiliariorum, & aliorū
19 titulo decoratorū, & per teſtes omni ex-
ceptione

ceptione maiores, qui in actibus, & teſti-
monijs præferuntur. *l.maiorem in princ.ff.de*
poſtul. l. 3. §. *ff. de teſt.* & tales fuere eius
qualitates, quod non ſunt dedignati ipſũ
libentèr colere, ſecum conuerſare, & aſſi-
duè viſitare, & venerare, & nobilitèr, &
ſplendidè vixit, tenẽdo vehiculos, equos,
mancipia, & ancillas, domos palatia, &
benè comparendo, & ſe ipſum tractando,
maxima cum omniũ admiratione, & lau-
de, & quis dubitabit hominem nobilita-
20 ri, moribus, & vita? quæ nihil aliud eſt,
quam operatio virtutis, *Afflict in Conſtit.*
Regni Magiſtri Camerarii, 5 *notab. num.6.* &
21 vnica dicitur nobilitas, licet diuerſis mo-
dis quęratur, & diuitiæ, per quas homines
poſſunt dici Principes, adhùc nobilitant,
latamq; viam nobilitati, & dignitatibus
aperiuntur, nempè feudorũ, vaſſallorumq;
ditione, *Luc. de Penna in l.mulieres, C. de di-*
*gnit.lib.*12. *Bald conſ.*129. *Guid.Pap.deciſ* 385
Andr. quis dicatur Dux. verſ cæteri. idemq; in
*cap.*1.§ *fin.de capit.qui cur.vend. Afflict.in præ-*
*lud.Conſtit.Regni, quæſt.*25 *in fine, Camerar.in*
princ.leg Imperialem, mundana enim nobi-
22 litas nihil aliud eſt quam inueteratæ di-
uitiæ, vt inquit *D. Hieron. ad Helbid* poſt
*Ariſt.*4. *Æthic.cap.*8. *Tiraquel.de nobilit.cap.*3.
*num.*8 *in fine,* & qui ipſas habet, omnia di-
23 citur habere, & pecuniæ obediũt omnia,
Bald. in l.deceptitia, C.de conſtit.pecun. Luc de
Penna in l ad ſplendidiaris, C. de diuerſ. offic.
24 *lib.*10 vndè diues, quaſi diuus, & bona
quia beant, dicit *tex.in l.bonorum ff de verb.*
ſignif & habetur *Ecclef, cap.*13. diues lo-
25 quutus eſt, & omnes tacuerunt, & verè
bilitas in auro conſiſtit, *Tiraq. d. tract. de*
*nobilit. num.*3. & ſi velimus tenere opinio-
nem, quod diuitiæ dent cauſam nobilita-
26 ti, negari non poteſt quin conferent ad
eam & ad magnanimitatem, quæ eſt vir-
tus, *D.Thom.*2.2. *quæſt* 128. *cap.fin.* & cum
vitæ, & bonis moribus, & poſſeſſione di-
uitiarum efficitur nobilis; hinc infertur,
27 quod in pœnis infligendia, ue dùm nobi-
les & patritij, ſed etiã honeſtiores popu-
lares diuites pœnis nobiliũ ſunt punien-
di, *Bart.in l.capitalium,* § *ſerui ceſſ, ff.de pœnis,*
*Felyn.in cap.cum quidam col.*3. *verſ.tertia de-*
claratio, de iure iur. quam concluſionem
pluribus alijs exornat auctoritatibus *Fa-*
bius de Anna optimus Iuriſconſultus, et amicus
*meus cariſſimus in conſ.*34. cum quibus con-
ſonat lex Caroli Primi huius Regni Re-
gis, regiſtrata in Regio Archiuio Siclæ in
regiſtro ſignato 1269. lit.S. indit.13.f.13,
& 38. per quam nobilitèr, & cultè viuen-
tes (licet genere ignobiles) reputentur
nobiles, proùt Notarij, Iudices, Cartula-
rij, Cauſidici, & aliorum honeſtę condi-
tionis homines; cuius legis reddit ratio-
nem Regina Ioanna Prima per conſimi-
lem legem regiſtrara in dicto Archiuio
in regiſtro ſignato 1346. litera C. fol.156.
his verbis: *Nobilitas morum plus prodeſt quã*
28 *genitorum)* & faciunt dicta per *Ang. in l. ſi*
quis ſtipulatus ſit ſtiechum, §. *ſi quis ità, ff. de*
verb. obligat. & eo maximè hęc vera ſunt,
& locum habent in ciue inclitę Ciuitatis
Neap. vbi eſt ipſe Iulius inquiſitus Patrię
29 enim ſplendor ad nobilitatem plurimũ
videtur conferre *text eſt in l.*1. *ff.de cenſibus,*
vbi *Vlpianus* gloriatur originem ducere
è Syria Phęnice ſplendidiſſima Tiriorum
Colonia. & *Cicer. Rhetor.lib.*3. Patriæ ſplẽ-
dorem inter præcipua fortunæ bona ad-
numerat. & facit doctrina *Bart.in l.vnica,*
30 *C. de Alex. primat lib.*11. vbi populares
(ſcilicet mediocris conditionis ciues)
inclytæ, & magnificæ Vrbis dicit præfe-
rendos Nobilibus, & Patritijs inferiorum
Ciuitatum. cum ſequuntur *Iaſ. in* §. *item*
Seruiana, col 4 *de act. Bald. Angel. Io.de Platea,*
Iacob. Rebuff. Dec.in cap.clerici, de iudic. Rom.
in l ſi verò, §. *de viro, in* 14. *fallent. ff ſol.matr.*
Luc.de Penna in l.mulieres, verſ.octauo ex loco,
*C.de dignit.lib.*12.

His accedat dictũ Ioannem Hierony-
mum in vxorem duxiſſe Magnificã Ioan-
nam Sicardã, nobilis, & peruetuſtæ fami-
liæ Ciuitatis Caſtri Maris de Stabia, quæ
aliàs Neap. ſe in matrimonium coniun-
xit cũ Familijs Illuſtribua Cartaſa, Bran-
catia, Coppola, Gambacurta, & alijs, vt in
proceſſu eſt deductum. ex quibua coniu-
gibus ortus eſt dictua Iulius inquiſitus,
qui ex vtroque parente nobilis reputari
31 debet: Natus enim ex matre nobili, quã-
uis plebeo patre, nobilis dici debet, dùm
ex vteri ſplendore nobilitatem quandam
acquirit. *Caſſan. catal.par.*8. *conſ.*8. *Neuiz.*
*ſyua nupt.ſem non eſt nubendum, nu.*26. *fol.*142.
cum quibus conſonat illud Virgil. 11.
Æneid.

Genus huic materna ſuperbum
Nobilitas dabat.

& Ouid. Metam.13.

Eſt quoq; per matrem Cyllenius addita nobis
Altera nobilitas incertum de patre ferebat.

& Faſto. 1.

Nobilior ſacra ſanguine matris erat.

32 Nobilitatem verò non minus à paterno,
quam à materno latere filijs acquiri dicit
*Ariſt. Rhetor.*1. *cap.*5. & in Regno noſtro
per particularẽ legem Caroli Primi Re-
gis ſtatutum legimus in Archiuio Regiæ

Siclæ

Siclæ Neap. in regiſtro ſignato 1267. fol.
14. & 1283. lit.E. fol.13.11.ind.& in pro-
33 ceſſn eſt deductũ. Quam quidem patris,
ſeù matris nobilitatẽ in liberos commu-
nicari, indubitati iuris eſt, quoniam eadẽ
perſonæ iuris fictione reputantur, *l.filium,
& l.liberos, ff de ſenatorib.* vbi *Bald.& in l.fin.
in fine, C.de ſeru.fugit.* & notant *Canoniſtæ in
cap. Raynutius, de teſtam. Gloſ. Bart. Bald. &
Angel.in l.cum legitimè.ff.de ſtatu homin. Tira-
quell.de nobilit. cap.15.*& illuſtrantur filij, &
34 gaudent tali nobilitate, etiam ſi auus
fuiſſet ruſticus, dummodò pater ſua in-
duſtria, & probitate nobilitèr ſe geſſerit,
& tanquàm nobilis ſe geſſerit, & tanquã
nobilis vixerit, quia magis prodeſt probi-
tas patris, quam obſit ruſticitas aui. *Bar-
tholom. de Capua ſingul. 84. incip. Manifeſtè,*
qui allegat *text.in l.lege Iulia, §.hoc capite, in
verſ non obſtat auum, vel alium artem ludricã*
35 *feciſſe, ff. de ritu nupt.* & patris nobilitate
gaudent etiam legitimati, quia non ſunt
turpes perſonæ, *l.imperialem, §.præſenti, C.
de nupt.* ibi, *omni macula penitùs deleta.*

Accedat etiam, quod principalis inqui-
ſitus eſt benè morigeratus, & de proximo
erat doctorãdus, & Doctoratus eſt digni-
tas, *Felin.* qui dicit eſſe communem reli-
ctis opinionibus *Bart. & Bald. in cap. quan-*
36 *to, in 1.concluſ.de magiſtr.*& cingendus de
proximo, habetur pro cincto, *l.penult. ff.de
teſtam milit, l item legato. ff.de legat 2. l.ſi qui
cum ſciret, ff. de vſucap.* & præſentauit ma-
triculam, iuxtà formam *Regiæ Pragmaticæ,*
37 & curſum ſtudij peregit, & vbi eſt virtus,
ibi nobilitas, *Bart in d.l.ſi vt proponis, nu.6.*
& meritò ſciẽtia nobiliſſimos facit, *l.pro-
uidendum, C.de poſtul.cap.venerabilis, extra de
præb.* & per actus virtuoſos dantur digni-
tates. *l.2. ff.de orig.iur.*& ibi *Bart.* & tandẽ
38 vt effugiant inquiſiti pœnam ignobiliũ,
requiruntur leuiores probationes, *Bald.
in l.non ignorat 2.col. verſ. verbi gratia, C.qui
accuſ. non poſſ.* ex regula quia quoties agi-
tur de probanda aliqua qualitate incidẽ-
tèr, & non principalitèr leuiores proba-
tiores ſufficiunt, idem *Bald. in l. prouiden-
dum, C.de poſt. Anton.Padilla in l.ſi ædibus, in
2.illat.num.5.verſ.quod probat, C.de ſeruit.&
aqua,*& ità iudicatum refert *Dom.Præſ. de
Franch deciſ 630. 4.vol.*& in Regno noſtro
39 alio modo punitur nobilis, & alio igno-
bilis, idem *de Franch.deciſ.569.volum.4.* &
40 pœnæ ſunt potiùs molliendæ, quàm exa-
ſperandæ, *l.penult. ff.de pœnis.* & nil facit
*deciſ. eiuſdem Dom.Præſid.*111. quia ibi in-
quiſitus erat filius fabri, & pro concluſio-
ne Excellentiſſimi Principis, & Domino-
rum Regentium tàm ampliſſimi Conciſtorij, maximæ authoritatis, eminentis ſcientiæ, magniq; conſilij, & ſingularis virtutis, natura eſt, magis ad clementiam, quam ad vindictam prona, vt ſupplicatur. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito I.C. Neap.

Poſt carcerationem menſium ſeptem fuit inquiſitus condemnatus in exilium per triennium extra Prouinciam anno 1600. in Banca Serici, ad relationem Regij Conſiliarij Pomponij Salui Delegati.

Regularitèr pœna raptus, eſt de iure conſtituta pœna mortis, *Peguera deciſ.Catal.43. num.1. D.Ioannes Vela in tract.de pœnis delict.cap.29.Godofred à Bauo in ſua praxi crim § raptus, Eliſeus Danza de pugna Doct. tom.2. tit. de raptu, cap.1. Reg. Sanfelic. deciſ.266. tom.2. Honded. conſ.98.nu.2.& Triuiſ. deciſ.59. num.5. lib.2. Anton. de Ballis in tract.crim.lib.3.tit.de liter diſpenſat. quæſt.13.* qui aſſerunt ad hoc vt locum habeat exquiritur, vt actus venereus interueniat, quibus addo *Farinac.conſ.crim.33.tom.1.*& quid in muliere rapiẽte virum cauſa libidinis paritèr hoc idem teſtificantur, & in rapiente nouitium, quibus addo *Baiard. ad Clar.in §.raptus.num.32.& ſeq.* & latiſſimè de hac materia agit *Campagn. in Cap. Regni Placuit, Ludouic. Gilhauſ. in ſuo arbore crimin. cap.6 §.42.*vbi plura, & *cap.2.tit.23. Leander Galgagn.ad ſtatuta Vrbis lib.2.cap.52 Coler.deciſ.Germaniæ 176 num.100.& ſeq.*& de raptu pueri libidinis cauſa agit, *Honded.conſ.98.num.3.tom.1.*nouiſſimè *Sperell. deciſ.Eccleſ.38.num.8.tom.1.* vbi alios allegat, verumtamen quando non alitèr rapeus contingerit ratione libidinis, ſed ob aliam cauſam non militaret pœna *l.1. C. de raptu virg.*& quomodo fuit in conſimili facto obſeruatum, refert *Tiber.Decian.in ſuis tract.crimin. tom.2.lib 8.cap.7.num.36.* ſi benè de iure cõmuni raptor non ſequuta copula carnali, nõ punitur pœna mortis, ſed pœna arbitraria achẽta natura, & qualitate facti, & conditione perſonarum, *DD. inter conſil. crimin. diuerſ. nouiſſ. tom.2. conſ.59. num.1.* contrarium tamen probãt *nu 60. ad finem,* ſed contraria opinio refertur deciſa per *Triuiſan. lib.2.deciſ.41.* ſatis ad hanc materiam collexit *Menoch.de arb. Iud. caſu 291.* & quid in rapiente meretricem, vt ſit locus pœnæ arbitrariæ, *Muſtrill. deciſ.207.num.10.& 11.* *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Pœna minoratur minori, etiam in delicto carnis tàm de iure communi, quàm de iure Regni; num. 2.*
3 Text. in l. auxilium, §. in delictis, ff. de minor. *enucleatur.*
4 *Pœna minoratur in minori delinquẽte, ob adulterium.*
5 *Pœna diminuitur ob delictum carnis in minore.*
6 *Minori parcitur, quod contracto matrimonio cũ conſanguinea coiuit.*
7 *Verbum* deprecatio, *qualitèr exponitur.*
8 *Minor non ſuccurritur in totum per reſtitutionem in integrum, ſed minoratur pœna.*
9 *Fruſtra legis auxilium inuocat qui in legem committit.*
10 *Minor committens homicidium, minoratur ei pœna.*
11 *Homicidium eſt maius delictum, quam adulterium.*
12 *Vitium ſodomiticum eſt atrociſſimum ſicut homicidium.*
13 *Deciſio M. C. V. refertur in minore radente monetam, fuit ad remigandum damnatus.*
14 *Pœna patientis muliebria eſt deportatio.*
15 *Minor nec pro ſe, nec pro alio poſtulare poteſt.*
16 Text. in l. 1. §. qui puero, ff. de extraord. crim. *adducitur.*
17 *Appellatione pœnæ, venit etiam pœna damnationis in metallum.*
18 *Pœna mortis in patiente an procedat.*
19 *Verbum* vir, *quid denotat.*
20 *Verba* in delictis, *propriè, & ſtrictè ſunt intelligenda.*
21 *Statutum vbi imponit pœnam pro delicto, nunquam comprehendunt caſum, in quo pœna deberet de iure communi mitigari.*
22 *Iudex tenetur de iure, pœnam minorare minori.*
23 *Pœna minoratur in delictis carnis, & quare.*
24 *In ambiguis, quæ ex legibus proficiſcuntur, iudicatur ſecundum conſuetudinem.*
25 *Pœnæ ſunt molliendæ.*
26 *Fœmina innupta perſiſtens in corpus ſuum, delinquens culpa patris non exhæredatur.*

ARGVMENTVM.

Minor in delictis carnis, an pœna ordinaria erit afficiendus, vel extraordinaria.

ALLEGATIO VIII.

1 QVod minori debeat minorari pœna etiam in delicto carnis, patet ex *text. in l. auxilium, §. in delictis, ff. de minor.* dùm illum ſummat *Alber. de Roſat.* videlicet, in delictis atrocibus, & maximè in adulterio, minor non reſtituitur niſi quatenùs miſeratio ætatis.
2 Probatur etiam per *Conſtit. Regni Minorum iura*, quæ generalitèr loquitur nullum caſum excipiens, generalitèr igitur debet intelligi, *l. 1. §. generalitèr, ff. de leg. præſt.* non obſtat *text. in d. §. in delictis, verſ. ſed vt ad le-*
3 *gem Iuliam de adult.* dùm Fiſcus vult, quod ille *verſ.* veniat ad limitationem dictæ limitationis, niſi quatenùs miſeratio ætatis, quoniam ex eodem *text.* apparet illum *verſ. vt ad legem, includit ſub regula §. in delictis*, vt intelligatur de totali reſtitutione, recipiens limitationem dicti *verſ. quatenùs*, proùt ſummat *Alber.* & idem voluit *Alber.*
4 *in l. ſi minor, ff. de adulter.* dùm vult minori committenti adulterium, licet in totum non reſtituatur minorari tamen pœnam, idem voluit *Odeff. in d. §. in delictis, colum. 1. & 2. Io de Anan. in cap. 1. de delict. puer. col. 5. in fine, Cuman in conſil. 95.* vbi conſuluit cõ-
5 mittenti delictum carnis propter ætatem deberi diminui pœna, *Paul. Grillan. in tract. de hære. & omni fa. cohit. in 3. quæſt. col. fin.* dùm determinat parci minori, qui con-
6 tracto matrimonio cum conſanguinea, cum ea cohiuit, & in *6. quæſt. col 4.* dùm vult ſimilitèr parci minori habenti cohitum cum coniugata, cum qua contraxerat matrimonium. Nec verbum illud nulla deprecatio ætatis. ſic vniuerſalitèr habeat mouere Magnificos Iudicantes ad ſentiendum contrarium *q. 2.* intelligitur
7 de totali reſtitutione, quod probatur ex *Gloſ.* dùm exponit illa verba *deprecatio, id eſt venia, & verba* magis prægnantia v3. nullo modo ſuccurritur, pariformitèr exponit *Dom. Anton. de Alex. in l. 1. C. ſi aduerſ. delict. col. 2.* vt non ſuccurratur in totum
8 per reſtitutionem in integrum, minoratur tamen pœna, vt inquit ipſe. *Idem voluit Ant. de Butr. in cap. 2. de apoſt. ſuper gloſ. 4. dùm allegat tex. in d. §. in delictis, & d. cap. 1. de delict. puer. probatur etiam ex Gloſ. d. verſic. ſed vt ad legem poſita ſuper verbo nec ſi quid. dùm vult, quod fallit text. loquens de adulterio in inceſtu.* allegat *text. in l ſi adulterium cum inceſtu, §. fratres*, vbi minori committenti inceſtum fuit in totum pœna remiſſa. ergo regula de qua in *text. d. verſ. ſed vt ad legem*, loquitur de totali remiſſione, cum falle-

fallentia declaret regulã *l. nàm quod liqui-*
dè de pæn. leg. & datur intelligi, quod de
totali remiſſione intelligatur *text. d. verſ.*
ſed vt ad legem, ex ratione quã ſubdit vʒ.
9 quia fruſtra legis auxilium inuocat, qui
in legem committit, nàm ſi de minoratio-
ne pœnę intelligeretur *text.* vtique in nul-
lo delicto haberet locum minorationem
pœnę in minore, cum in quolibet delicto
committatur in legem, ergo intelligendũ
eſt de totali remiſſione, quæ in quolibet
delicto denegetur, ex ratione generali
text. 9l. fruſtra legis auxilium. & quod
hic *verſ ſed vt ad legem Iuliam*, loquitur de
totali remiſſione, & non de minoratione
10 pœnæ, *par. 3 ex eo q. 2.* ſi minor committit
homicidium, minoratur ei pœna, *Bald. in*
l. & ſi ſeuerior, C. ex quib. cauſ. not. inf. col. 2.
11 & conſtat, quod homicidium eſt maius
delictum, quam adulteriũ, *cap. quid in om-*
nibus, ſuper verbo grauius 32. quaſt. 7. & text.
in cap. ſi quid 33. quaſt. 2. & ſic ex prædictis
apparet nullo modo dictum *verſ ſed vt ad*
legem, opitulari intentioni Fiſci, allegãtis
non minorari pœnam propter ætatem in
delicto carnis, & ſi diceretur per Fiſcum,
§ in delictis, loqui in atrocioribus, at vitiũ
12 ſodomiæ eſt atrociſſimum, quoniam &
homicidium eſt atrociſſimũ, vt dicit *An-*
gel. in conſ. 217. quod incipit in cauſa accuſatio-
nis, quem refert, & ſequitur *Soc. conſ. 157.*
col. 3. vol. 2. & tamen in homicidio mino-
13 ratur pœna. idem determinatum fuit per
M.C.V. referente Magnifico Domino Pa-
tigno, in minore, qui raſit monetam; nàm
condemnatus fuit ad remigandum, & ta-
men atrociſſimum delictum eſt, quia di-
cit *Cap. Regni incit. Iàm ſæpè*, quod radens
monetam, veluti crimine læſæ Maieſtatis
tenetur. *Nec de iure digeſtorum reperitur tex.*
14 qui inferat pœnam mortis muliebria pa-
tienti etiam maiori, immò reperitur de-
terminatum pœnam patientis muliebria
eſſe deportationem, vt dicit *Alber. in l. 1.*
§. remouet. ff. de poſtul. ſuper gloſ. in verbo paſ-
ſus, & quod ille *text.* loquatur de maiori
apparet ex illa *gloſ.* quæ vult, quod patiẽs
muliebria licet non poſſit poſtulare pro
alio, poteſt tamen pro ſe, etiam poſt ſen-
15 tentiam, cum minor nec pro ſe, nec pro
alio poſtulare poteſt vt in *d. l. 1. §. initium*,
quinimmò & in agente de *iure digeſtorum*
non erat pœna mortis, nec in puero pa-
tiente aliqua pœna. Nàm *text. in l. 1. §. qui*
puero ſtuprum, ff. de extraord. crimin. dicit,
16 quod ille, qui puero abducto Comitem
ſtuprum perſuaſit perfecto flagitio, capi-
te punitur, ſubducti Comites vltimo ſup-
plicio afferuntur de puero quòad pœnam
verbum nullum. Et poſtquam quòad Co-
mites expreſſit de vltimo ſupplicio, reſtat
vt illa verba, capite punitur, intelligatur
de pœna damnationis in metallum: nàm
17 appellatione pœna capitalis, venit etiam
pœna damnationis in metallum, *l. capita-*
lium, ff. de pœnis. & ſi per Fiſcum dicatur,
18 quod *de iur. Cod.* etiam in patiente ſit pœ-
na mortis, per *text. in l. cum vir, C. ad legem*
Iuliam de adulter. Reſpondetur illum textũ
19 procedere in adulto, vt apparet ex illo
verbo vir, quod propriè, & ſtrictè accipiẽ-
do deſignat adultum, vt voluit *Bart. in 1.*
not. in l. 1. ff. de minor. & ex *text. in l. cumque*
decedens, § codicillis, iuncta *gloſ. ff. de leg. 3.*
20 & conſtat, quod in delictis verba debent
propriè, & ſtrictè intelligi, *l. in delictis, ff. de*
noxal. Non obſtat *Reg. Pragmat.* quia ſi be-
nè inſpiciatur, loquitur in agente, & dato
quod loqueretur etiam in patiente, non
includeret minorem, quia vbi ſtatutum
imponit pœnam pro aliquo delicto, nun-
21 quam comprehendit caſum, in quo pœ-
na deberet de iure communi mitigari. ità
Card. Zabarell. in cap. 2. de delict. puer. ex qui-
bus licet clariſſimè appareat minorari
debere pœnam, etiam in delicto carnis,
non ex gratia, ſeù diſpenſatione Iudi-
cis, ſed *quaſt. 2.* minoratur delictum pro-
22 pter minorem ætatem, ideò tenetur Iu-
dex de iure minorare pœnam, ità *Dom.*
Anton. de Alexand. poſt *Alexand. de Imola in*
l. & ſi ſeuerior, C. ex quib. cauſ. infam col. 5.
& hoc à fortiori concludendum eſt in de-
lictis carnis, quia ſi minoratur delictum,
& ſucceſſiuè pœna in delicto homicidij
commiſſi per minorem, quod omni iure
eſt prohibitum, & ab aliquo intrinſeco
naturaliter inhito ad id non mouetur, idẽ
& multò magis dicendum eſt in delicto
23 carnis, ad quod natura humana facilè la-
bitur, per quam rationẽ dixit *Luc. de Pen-*
na in l. mulieres, C. de incol. lib. 10. fornicatio-
nis minus puniri, quam alia crimina, de
quo dicto meminit *Caſſan. in comment. Con-*
ſuet. Burgund fol. 283. col. 1. & ſi per Fiſcum
aliquid allegari contingerit, in tàm cla-
ram, & æquam firmatam concluſionem,
quod ſubſiſtere, ſeù hęſitare faciat Ma-
gnificos Iudicantes mementote *text. in l. ſi*
de interpretatione, & l. ſeq. Imperator vbi ha-
24 betur in ambiguitatibus, quæ ex legibus
proficiſcuntur Conſuetudinem, aut rerũ
perpetuò ſimiliter iudicatarum, auctori-
tatem vim legis obtinere debere; nàm
Conſuetudo optima eſt legum interpres,
fuit nàmque ſemper à tempore, quo fuit

erectum Tribunal M. C. delictum carnis in minori patiēte, mitiùs punitur, & nunquam pœna mortis, vt aliquibus ex Magnificis Dominis Conſiliarijs, qui in cauſa iudicare habent, pleniſſimè conſtat.
25 Pœnæ namq; molliendæ ſunt, *l. ſi Præſes, & l. interpretatione, ff. de pœnis*, & in dubio contra Fiſcum iudicandum eſt, *l non puto, ff. de iure fiſci*, & poteſt Fiſco obijci, quod cauſam delicto dedit, cum ipſum minorē ephebū inter lupos dimiſit, à quibus difficile erat intactum, ſe cuſtodire. & ideò poteſt Fiſco dici, quod culpa tua hoc paſſus ſum, non potes mihi pœnam inferre, ſicut & filia illa excedens annum 25. &
26 inupta exiſtens commiſit in corpus ſuū, obiecit patri exhęredare volenti culpam ſuam, & propterea ab exhęredatione immunis euaſit, vt voluit *Dom. Abb. in cap. ex literis, de diuort. col. 2.* ſtat igitur firmata concluſio, vt huic minori, minoretur pœna. Reliqua, &c. Ann. 1597.

Franciſcus de Laurito I. C. Neap.

Ad articulum vide noſtrum *compend. par. 1. verbo minor. fol. 337. 1. col.* vbi habes plures *deciſ. et in ſupplem verbo minor, f. 406. 1. col. Dom. Regens Sanfelic. deciſ 57. num. 12.* & quod minor punitur extraordinariè in delictis carnis, *Honded. conſ. 94. num 29. & 30. volum. 1.* & quid quando minor eſſet agens in delicto carnis habito cum puella, idem procedere dixit *Hippol. Rimin. inter conſ. rimin. diuerſ. nouiſſ. tom. 2 conſ. 135. num. 15.* aſſequitur *Caroc. in tract. de minore in delictis excuſandi; quæſt. 2 num. 6.* & ibidē alia conſimilia cumulauit, quid autem in alijs delictis, vt idem *Caroc.* proſequitur *in quæſt. 47.* *Thoru.*

S V M M A R I V M.

1 *Confiſcatio bonorum pro pœna impoſita eſt in Regno vſurarijs.*
2 *Bona confiſcata pertinent ad dominum territorij vbi ſita ſunt, & quid in bonis extra territorium exiſtentibus, num. 3.*
4 *Bona in alieno territorio exiſtentia de iure cōmuni veniunt in confiſcatione bonorum.*
5 *Sententia confiſcationis extēditur etiam ad bona extra territorium ſita, ſed Fiſcus cuiuſcumque loci capiet, & ſic deciſum.*
6 *Conſtitutiones ſunt ius commune in Regno.*
7 *Bona vbique poſita veniunt in confiſcatione de iure communi, an etiam eo, quæ ſunt in iuriſdictione alterius, num. 8. & qualiter procedas, num. 9.*
10 *Sententia confiſcationis bonorū extenditur extra territorium, dùm fertur in ſubditum ratione delicti.*
11 *Confiſcatio bonorum ſpectat ad dominum loci, vbi bona ſunt.*
12 *Bona confiſcata propter delictum pertinent ad eum, qui principalitèr ex delicto læditur.*
13 *Confiſcatio bonorum à lege, vel ſtatuto impoſita ipſo iure, vt locum habeat, requiritur declaratoria, & Principe volente.*
14 *Vſurarius debet priùs damnari, antequam Fiſcus bona accipiat.*
15 *Sententia erit neceſſaria, vbi bona publicantur ipſo iure.*
16 *Confiſcatio bonorum eſt quid acceſſorium, ad ſententiam condemnatoriam.*
17 *Fiſcus occupat omnia bona confiſcata, quando ſub vno Rege exiſtunt.*
18 *Bona in alieno territorio publicantur quando ſunt ſub eodem Principe.*
19 *Bona confiſcata extra territorium ſpectant ad Fiſcum illius territorij, exemplo oſtenditur num. 21.*
20 *Confiſcatio bonorum non tranſit ad bona extra territorium.*
22 *Conſtitutio Regni viget per totum Regnum.*
23 *Leges dicuntur particulares illorum locorum, in quibus ſunt promulgatæ.*
24 *Bona ſimpliciter confiſcata ſi delinquens, eſſet ſuppoſitus alteri territorio ratione originis, vel domicilij, nouus proceſſus fieri debet, & ſequi noua condemnatio, vt confiſcari poſſint.*
25 *Confiſcatio bonorum venit in conſequentiam delicti.*
26 *Bona confiſcata an capiat dominus delicti, vel vbi bona ſunt confiſcata.*
27 *Confiſcatio vltra diſtrictum non ſe extendit.*
28 *Fiſcus quilibet in ſuo territorio acquirit bona.*
29 *Fiſcus tenetur creditoribus ſui territorij.*
30 *Domini inferiores an fiſcum habeant, & qualitèr.*
31 *Barones licet fiſcum non habeant, poſſunt tenere coadiutorem.*
32 *Inueſtitura de mero & mixto imperio, omnes pœnas comprehendit, ità quod in eis Barones ſubintrant.*
33 *Ius confiſcandi competit ſupremo Principi, & ex priuilegio, & conſuetudine inferiori competit.*
34 *Publicatio bonorum competit Principi, cum ſit de regalibus, ſed ex cōceſſione meri, & mixti imperij communicata eſt Baronibus.*
35 *Publicatio bonorum facta à Tribunali Regio quoàd bona ſita in territorio Baronis, an cedat ipſi.*

ARGV-

ARGVMENTVM.

Cōfiſcatio, ſeù publicatio bonorum vſurariorum in diuerſis locis exiſtentium, aliorum dominio ſubiectorum, an paritèr procedat, & quomodo.

ALLEGATIO IX.

ARticulus perſcrutādus mihi demandatus à quodam Miniſtro Officiali, qualiter in eo verſari cōperitur,
cum fuiſſet reus vſurariæ prauitatis condemnatus, per Curiam Roccæ Monfine
pro tali delicto, & quia pro pœna eſt con-
1 fiſcatio bonorum, iuxtà *Conſtit. Regni Vſurariorum*, approbata in *pragm. 3. de vſuris*,
& reus in diuerſis partibus cōuicinis bona poſſidebat, hoc eſt in territorio Sueſſano, Calcni, & alijs, ob quód dubitari
contingit, ſi etiam bona ſita extra territorium Iudicis punientis, & confiſcantis,
cui ex dominiis acquirantur, vel Baroni
loci rei, vel Baroni territorij, in quo bona
2 ſunt ſita, & per ea, quæ in ſimili materia confiſcationum DD. aſſerere videantur,
nempè *Farinac. in eius praxi quæſt. 25. n. 101. Petr. Caball. reſolut. crim. centur. 1. caſu 138. Gratian diſcept. forenſ. cap. 642. num. 16. Montanus de regal. in cap. de bon. cōtrah. inceſt. nupt. num. 17. Donat. Anton. de Marin. quotid. reſol. cap. 5. tom. 1.* talia bona pertinere ad dominum territorij, vbi bona ſita ſunt, ijs
addo *Guazzin. in tract. de confiſcat. bonor. in limit. 16. ad concluſ. 13. num. 1.* firmantem bo-
3 na ſita in territorio cōfiſcantis Fiſcus capit; ſecus alia bona extra territorium, nouiſſimè *Angel. Stephan. de iure & priuil. fiſci, artic. 36. num. 85.* cum alijs allegatis per *Alfarum de offic. fiſcal. gloſ. 20. num. 282.*

Conſiderabam ante omnia circa reſolutionem articuli, quod ſi attendatur diſpoſitio iuris communis, tùnc bona ſita in alieno territorio veniunt in confiſca-
4 tione, etiam quod burſæ fiſcales ſint ſeperatæ, quando confiſcatio ſit de iure communi, vt probāt *Io. Bapt. de Plotis inter conſil. crimin. diuerſ. nouiſſ. tom. 1. conſ. 130 nu. 15. Guazzin. vbi ſup. num. 9.* ſubdens *num. 10.* quod magis procedit, quando eſt idem dominus vtriuſq; territorij, ad quod ſubdit ibidem *Angel. Stephan. vbi ſupra, ex Reg. de Ponte decif. 23. num. 16.* quod ſi confiſcatio nō ex conſtitutione particulari illius
loci, in quo facta eſt condemnatio ſequuta ſit ex diſpoſitione iuris communis, tūc
5 ſententia extenderetur ad bona etiam extra territorium ſita, ſed Fiſcus cuiuſcunque loci capiet, *Afflict. decif. 282. nu. 16. Guido Papa quæſt. 76. verſ. alia verò, num. 1.* & deciſum refert *Anton. Fab. in eius Codice tit. de bonis damn. definit. 1.*

6 Quo fit, vt cum Conſtitutiones Regni ſunt ius cōmune in Regno, vt dixit *Praſ. de Franch. in decif. 102. num. 21.* quemadmodùm enim vt dictum eſt, ſupra attenta di-
7 ſpoſitione iuris communis ad omnia bona, vndiq; poſita extendantur, quod etiā probat *Dom. Reg. Rouit. in pragmat. de bonis prodit. num. 11.* per hæc verba: *Quæ autem bona comprehendat talis pœna confiſcationis, an*
8 *etiam ea, quæ ſita ſunt in iuriſdictione alterius.* latè explicat *Andr. ibidem num. 45. verſ. ſed ſi Iudex, Angel. Aret. de malef. verbo & eius bona publicamus, propè princip. Afflict. in §. fin. in fine, quæ ſit prima cauſa benef. amitt.* qui cō-
9 cludunt comprehendi, quando condemnatio fuit de iure communi, ſecus de iure ſpeciali, vt per *Farin. decif. poſthum. 565.* latiſſimè *Alfar. de offic. fiſcal. gloſ. 20. num. 297.* hæc ille, ità etiam attenta diſpoſitione
10 iuris communis *Conſtit. Regni*, ſicuti ſententia publicationis bonorum extēditur, extra territorium, dùm fertur in ſubditū ratione delicti, & bona ſequuntur perſonam, ità *Franciſc. Marcus decif. 728. tom. 1.*
11 quemadmodùm etiam confiſcatio bonorum mobilium ſpectat ad dominū illius loci vbi delinquens, condemnatus eſt, nō non autem ad dominum loci vbi bona ſunt, *Farinac. conſ. crim. 71. nu. 1. & 2. tom. 1. & conſ. 118. num. 9. tom. 2. Guazzin. vbi ſupra*
12 *num. 24.* eo quia confiſcata bona propter delictum pertinent ad eum, qui principalitèr ex delicto læditur, idem *Farin. d. conſ. 118. num. 3.* ſicquè cum talis ciuis Roccæ Monfine ſubditus Baroni illius loci, inquirebatur de tali delicto commiſſo contra alios conciues, videbatur offenſio facta nedum ipſi domino loci, ſed etiā conciuibus, nō tamen dominis aliorū locorū, vbi alia bona illius exiſtebāt, & ob id ſi ei nullum damnū, neq; offenſio illata fuerat, qualitèr ei acquiri poterant bona, capropter cum fuiſſet lata ſentētia per Officiales dicti loci dubitari cōtingit, & quia cō-
13 fiſcatio bonorū à lege, vel ſtatuto impoſita ſit ipſo iure, adhuc vt habeat locū, requiritur declaratoria, & Principe volente, aliàs ſecus, *Farinac. decif. crim. 61. num. 10. & 11. aliàs voto 61. tom. 2.* & meliùs ad rem noſtram inquit *Andr. in d. Conſtit. Vſurariorum,*

rum, ſuper verbo damnetur 5. debet damna-
14 ri vſurarius antequã Fiſcus accipiat bo-
na, quod eſt de omni crimine, vt priùs cõ-
uincatur, & damnetur antequam Procu-
rator Fiſci mittat manus ad bona, *C. vbi*
cauſ. fiſcal. l. 1. ff. ad Syllan. l. neceſſarios, & de
iure fiſci l. 2. §. an bona, in gloſ. hoc idem eſſet,
15 vbi bona publicarentur ipſo iure, & con-
tra poſſeſſorem ſententia neceſſaria pro-
pter bona, *Authent. de inceſt. nupt. in princ. hi*
gloſ. ff. qui, & à quibus quæſitum pro ſocio, l. ſi
fratres, § idem reſpondit, hæc ille, & ratio eſt,
16 quia confiſcatio bonorum eſt quid ac-
ceſſorium ad ſententiam condemnatoriã,
Farinac. d. conſ. 118. num. 4.

Nihilominus hæc omnia benè proce-
derent, quando ſub vno domino verſare-
17 mur, vtputà Rege, aut quolibet libero
Domino, qui habet Fiſcum, & tùnc Fiſcus
poterit vendicare bona contra quemcun-
que poſſeſſorem, vt habetur in *Cap. Regni*
Bona proditorum, & ſic bona in alieno ter-
18 ritorio ſita publicantur, quando ſumus
ſub eodem Præſide, *Guazzin. ibi num. 6.*

Sed cum in caſu de quo agebatur, erãt
bona delinquentis ſub territorijs diuer-
ſorum dominorum, hoc eſt principalitèr
in dicta Terra Roccæ Monfine, quæ nunc
eſt ſub dominio Duciſſæ Mondragonis,
alia in Ciuitate Sueſſæ, quæ eſt ſubdita
Duci eius Domino, alia in Ciuitate Cale-
ni, quę eſt ſubdita Principi Hoſtiliani, ali-
19 tèr dicendum videbatur, nàm bona con-
fiſcata extra territorium, ſpectat ad Fiſcũ
illius territorij, poſt *Afflictam alleg. 14. nu. 7.*
Guazz. ibid n. 11. ad ꝙ *Farin. in cõſ. crim. 135.*
ſub n. 15 tom 2. ꝙ quãdo diuerſi ſunt Dñi,
& burſæ fiſcales diſtinctæ, & ſeperatæ; tũc
fiſcales burſæ quoties ſunt diuerſæ, confi-
ſcatio ſpectat ad eum Fiſcum, vbi bona
ſunt in ſuo territorio, *Muta deciſ. 29. nu. 11.*
20 ex quo confiſcatio non tranſit ad bona
extra territoriũ, ex *Nello de bannitis par. 1.*
2. temporis quæſt. 17. ſequitur *Farin. d. quæſt.*
25. num 99. vbi de communi, & *Iul. Clar.*
quæſt. 78. verſ. ſed hoc quæro, & ibidẽ *Angel.*
Stephan. ſubſequitur dicẽdo: At ſi ex Con-
ſtitutione particulari illius loci; in qua
facta fuit ſententia, ſequatur confiſcatio,
tùnc comprehendentur bona tantũ in il-
lo loco ſita, etiam ſi vna; & eadẽ burſa ſit
fiſcalis, exemplum habemus apud eundẽ
21 *Bart.* in Marchia Anconitana, & Ducatu,
nàm Marchia habet particulares Conſti-
tutiones in Ducatu minimè vigentes, vn-
dè confiſcationis ſententia ex illis facta,
non porrigetur ad bona ſita in Ducatu,
quàmuis Marchia, & Ducatus ſubſint vni
tantùm Principi, nempè S. P. immò ſi con-
tingerit in vtroque loco vigere ſimile ſta-
tutum, idem foret dicendum, quemadmo-
dùm obſeruat *Boſſ. de bonor. public. num. 62.*
verſ etiam quod. (& hoc verificari poteſt ex
22 dicta noſtra *Cõſtitutione,* quæ eſt generalis
per totum Regnum, & idem procederet,)
& ſequitur *Angel. Stephani ibidẽ.* & hæc ob-
ſeruatio mihi videtur veriſſima, quàmuis
territoria vtraq; eſſent ſub eodem Præſi-
de Prouinciæ, licet teſtetur alitèr fuiſſe
quandoq; obſeruatum in Ducatu, ex *Cla-*
ro in §. fin quæſt. 78. num 26. verſ. ſed certa, non
enim perſona Iudicis, ſed legis conſidera-
tur, militatq; ratio eadem in vtroq; caſu:
quia dictæ leges ſemper dicuntur parti-
23 culares illorum locorum, in quibus ſunt
promulgata, *Cabail. d. caſu 138. num. 3. verſ.*
qua obſeruantia, hæc ille, quod fortiùs mili-
tabit, attenta *d. Conſtit.* hinc eſt, quod bo-
24 na quando ſimplicitèr confiſcãtur, & de-
linquens eſt ſuppoſitus alteri territorio
ratione originis, vel domicilij, poteſt fieri
nouus proceſſus, & ſequi noua condem-
natio, vt bona ſita confiſcari poſſint, ſicu-
ti etiam probat *Guazzin. vbi ſupra num. 21.*
quod etiam aſſequitur *Dom. Reg. Rouit. vbi*
ſupra num. 12. ex *Andr. ibi citato,* quod vt va-
leat bona committentis delictum extra
ſuam iuriſdictionem Iudex confiſcare rei
ſitæ, non ſufficiunt probationes factæ co-
ram Iudice loci delicti, ſed probandum
eſt delictum coram Iudice rei ſitæ confi-
25 ſcare volenti, &c. nàm talis cõfiſcatio bo-
norum venit in conſequentiam delicti,
Præſ de Franch. deciſ. 102. nu. 26. & pro con-
firmatione pręmiſſorum conferunt addu-
cta per *Alfar. vbi ſupra nu. 285.* ſic inquiens,
26 & ità quærendum eſt, an bona confiſcata
capiat dominus delicti, an verò loci, vbi
bona ſita ſunt dominus, & ad dominum
loci, vbi bona ſita ſunt pertinere, in ijs ca-
ſibus docet *Felin. in cap. poſtulaſti, num. 6, de*
foro compet. plures pro hac opinione eam
tenentes citat *Simanc. in cathol. inſtit. d. cap. 9.*
num. 110. Canter. in quæſt. crim. in quæſtione tan-
gentibus punitionem delicti, num. 42. nec vl-
27 tra diſtrictum confiſcationem poſſe ex-
tendi, docet *Paul. conſ. 209. 2. par. num. 1.*
28 & quemlibet Fiſcũ in ſuo territorio ac-
quirere, tenet *Rebuff. nu. 24.* quod de con-
fiſcatione ex ſtatuto, intelligit *Rota nouiſſi-*
ma 1. par. deciſ. 704. & Faber in Codice lib. 9.
tit. 60. de bonis damn. definit. 1. Claper. cauſ. 41.
quæſt. vnic. confiſcatio enim non extendi-
tur, *Farinac. in praxi crim. quæſt. 25. num. 94.*
& ſeq. & deciſ. 16 num. 6. & 10. & ita Fiſcũ
29 ſolummodò creditoribus ſui territorij
teneri.

Digitized by Google

teneri, docet *Peregr. lib.5. tit.1. num. 143.* ſentit cum alijs *Iulius Clar. §.fin. quaſt. 78. num.28.* quod in tantum *Cantera* verum
30 exiſtimat, vt etiã ad inferiores Dominos Duces, ſcilicet Marchiones, & Comites hoc ius pertinere affirmet, ea motus ratione, quod & ij fiſcum habent, quod ego, & omnes ſciunt, vt licet fiſcum habere non poſſint, vt vidiſti ſupra *Gloſ.9. num.5.* fiſcum quodammodò habere, vel priuilegio, vel ſaltim communi ab vſu acquiſitũ, & quemadmodũ per Regios Iudices Cameræ fiſcali cõdemnationes applicantur, ità & Iudices creati per inferiores Dominos, eorundem Dominorum Cameræ
31 etiam condemnationes applicant hæc ille, eoque ſuppoſito, quod ſi benè Barones non poſſunt tenere Procuratorem fiſcalẽ, quia non habent fiſcum, vt inquit *Capibl. in pragmat.8 par.1. num.233. de Baron.* ſubdit *num* 234, poſſunt tenere coadiutorem
32 Curiæ aſſiſtentem in cauſis, qui Procuratori fiſcali æquiparantur, adeò quod facta inueſtitura de mero, ac mixto imperio, veniunt omnes pœnæ, & Barones ſubintrãt io locũ fiſci, ex *Iſern. Capyc. Boſſ. & Caran.* probat ibidem *Capiblanc. ſub num. 212.* &
33 quia confiſcandi ius ſupremo Principi competit ex priuilegio tamen, ſeù conſuetudine poteſt inferiori cõpetere, *Giurba conſ.58. num.3.* idcircò publicatio bo-
34 norum Principi competit cum ſit de regalibus, ſed ex conceſſione meri, & mixti imperij communicata Baronibus intelligitur, vt idem *Capiblanc. in 2. tomo de Baron. cap.40. num.1.* aſſerit, ſubdens *num.2.* quod
35 publicatio bonorum licet facta ſit à Regio Tribunali quòad bona ſita in territorio Baronis ſunt ipſius, idem nouiſſimè aſſequitur *Giurba in ſuis obſeruat. in obſeruat.90. à nu.1. ad 9.* quantò magis hoc idẽ procedere debet in confiſcatione bonorũ facta ab alio Combarone, vt in caſu præmiſſo, & ità iuris eſſe cenſeo, ſaluo, &c.

Io. Baptiſta de Thoro I. C. Neap.

SVMMARIVM.

1 *Iudex poteſt ſuum arbitrium extendere vſq; ad mortem naturalem incluſiuè.*
2 Gloſ. in §. in ſumma, Inſtit. de iniur. *de qua loquitur.*
3 *Alapam inferens Officiali, pœna mortis puniri debet.*
4 Bald. *doctrina* in cap.1. §. iniuria, de pace iurani. firm. *qualiter procedat.*
5 *Poteſtas qualitèr intelligatur.*
6 Conſtitutio Regni Vt participatio, *de quibus Officialibus loquitur, an in Baronalibus.*
7 *Pœna vulnerantis Officialem Baronis, quæ nàm ſit, & an procedat in Officialibus inferioribus.*
8 *Officiales Baronales non ſunt propriè Regij.*
9 *Atrocitas iniuriæ conſideratur ratione perſonæ, vt grauiùs puniatur.*
10 *Atrocitas iniuriæ facta, attenditur in Officiali pro Tribunali ſedente.*
11 Conſt Si quis aliquem, *non extenditur vti pœnalis.*
12 *Offenſio conſideratur facta Officiali intuitu officij.*
13 Conſtit Eos tantùm, *ponderatur, & nu.15.*
14 *Iniuria facta Officiali, quando cenſeatur facta Regi, ob priuata negotia.*
16 *Reſiſti poteſt Iudici, qui extra iudicium iniuriã alteri infert.*
17 *Reſiſtere quando erit licitum Officialibus, & num.26.*
18 *Offendens Officialem ſpeciali odio, vel ſe defendendo cenſetur vti priuata perſona.*
19 *Excedens modum defenſionis, & iuſtè propulſationis non debet puniri quod fecit, ſed quod plus fecit.*
20 *Homo intenſo dolore promotus, nòn eſt in plenitudine intellectus.*
21 *Officiali non licet aliquem iniuriare, nàm tenetur actione iniuriarum, & qua pœna erit puniendus, num.22.*
23 *Officialis prouocatus, adhùc ei non licet inferre iniuriam.*
24 *Propulſare eſt iniuria, iniuriam retorquere.*
25 *Officialis Regis cum audit verba iniurioſa contra ſe à priuatis proferri, non debet ad iram prouocari, & qualitèr declaratur.*
27 *Reſiſti poteſt Officiali, qui iniuſtè exequitur, quod exemplo demonſtratur.*
28 *Reſiſtere comprehendit actum manualem.*
29 *Reſiſtentia eſt licita in defenſione iuſto dolore interueniente.*
30 *Iudex nõ poteſt mutare pœnam in caſibus à lege determinatis.*
31 *Pœna impoſita per* Conſt. Vt participatio, *pro iniuria, quæ nàm ſit, & qualitèr intelligatur.*
32 Conſtit. Vt participatio, *locum habet in Officiali Regio, non Baronali.*
33 *Pœna impoſita per* Conſt. Vt dignitatum *quæ nàm ſit*
34 Conſtit. Si quis aliquem, *qualitèr procedat, & num.36.*
35 *Deciſ. Sacr. Reg. Conſ. contra percutientem cum cortellatio magnum vulnus inferendo, quæ nàm fuit.*

37 Con-

37 Conſtit. Vt dignitatum, *qualitèr procedat*.

38 *Miles offenſus ab aliquo, an vti nobilis, debet iudicari*.

39 *Ruſticus offendens Officialem, qualitèr punitur*.

40 *Pœna illa imponi debet, quæ erit ſolita*.

ARGVMENTVM.

Alapam in faciem Officialis Miniſtri in rixa, ac præſuppoſita etiam quodammodò prouocatione dans, an puniri poſſit pœna mortis, vel alterius arbitraria, quemadmodum reus prætendebat ex ſequentibus.

ALLEGATIO X.

1 IN crimine iniuriarum de iure communi pœna eſt arbitraria pro loci, temporis, & perſonarum qualitate, proinde in his dubitauerunt DD. an Iudex hoc arbitrium poſſit extendere vſq; ad mortem naturalem incluſiuè, de quare, latè agit *Menoch. de arbitr. quæſt.* 86. & poſt *Iul. Clar. Vinium*, & alios collectores, *commun opin.* latè *Farinac. in quæſt.* 17. *à n.* 34.
2 & quod ſic famoſa eſt *Gloſ. in* §. *in ſumma de iniur.* quæ *Gloſ.* non loquitur de morte naturali, ſed de pœna capitis; & ſic venit mors ciuilis in dubio, & magis conſtet cum ea quis capite minuitur, & proindè infiniti Doctores intellexerunt illam *Gloſam* debere intelligi de morte ciuili, & non naturali: Secundò, DD dixerũt, illam *Gloſ.* magis conſtet reprobari, vt apparet ex *Menoch. d. quæſt.* 86. *Clar.* §. *fin. quæſt.* 83. *Suarez in comm. opin* §. *pœna, & noſtri Regnicolæ communitèr, vt Afflict. deciſ.* 276. *num.* 6. *Grammat. conſ.* 48 *num.* 2. *Carau. ritu* 41. *Vaſq. contrau. vſu freq. cap.* 35. *num.* 26. & ex alijs relatis per *Farinac d num.* 34.

Verùm pleriq; DD. limitarunt dictam concluſionẽ, niſi iniuria eſſet adeò atrox, vt ex eius circumſtantijs, & qualitatibus Iudex poſſit vſque ad mortem ſe extendere, tradunt exemplum in eo, qui intulit
3 alapam Officiali, vt Iudex illum poſſit pœna mortis afficere, fuit originale dictum *Bald. in cap.* 1. §. *iniuria de pace, iuram. firm. in princ.* allegat *Innoc.* qui hoc non dicit, & hoc dictum per eademmet verba retulerunt pleriq; *Scribentes* relati *à Farin. num.* 36. *limit.* 2.

Verùm iſthæc concluſio, quando etiam de iure procederet nullo modo adaptari
4 poteſt ad caſum noſtrum ex pluribus. Primò, quia *Bald.* dixit, ſi quis alapam dederit Poteſtati, & Poteſtas eſt Capitaneus,
5 & Iudex totius illius loci. omnes DD. referunt verbaimet *Bald.* & quod hoc ſit verum, idem *Bald.* non relatus *à Farinac. in l. data opera, num.* 9. *C. qui accuſ. non poſſ.* hoc idem dicit in Præpoſito, ſeù Duci Belli, vel Poteſtati, vel Capitaneo illius Terræ. allegat *tex. in argum. in l. omne delictum*, § *qui manus, ff. de re milit.* qui *text.* loquitur in militia, cuius pœnæ ſunt grauiores, loquitur in Duce Belli, & ſic *(in Colonnello, ò altro Generale)* vt ibi explicat *Gloſ.* idem dixit *Boniſac. Vital in tit quib. ex cauſ. poſſ. ad mort. condemnari, fol. mihi* 299. *col.* 1. loquens in Centurione, & addit, & idem poteſt dici de Capitaneo, & Poteſtate, allegat in argumento *l. milites*, § *irreuerens, ff de re milit.* *Arnon* non relatus à *Farinac. ſingul.* 13. dat exemplũ in Prætore, *Egid. Beſſ. inſignis Doctor in tit. de iniur. num.* 30. dixit quando daretur colaphus Prætori, vel alteri magno Officiali, vel alitèr verberaretur, tùnc poſſet extendi vſque ad mortem, aliàs non; cum ergo in caſu noſtro Ferdinandus N. nullo modo ſit Officialis, vt ſupra probatur, vel nõ ſit Regius Officialis, vt ex *Bart.* infra ſubijcitur, nec Capitaneus ordinarius, vel Poteſtas noſtræ Ciuitatis, apparet non eſſe caſum de quo loquuntur ſupradicti DD.

6 Hoc idem clariùs apparet, cum ius certum municipale habeamus ex *Conſtitutione Regni Vt participatio*, vbi Imperator voluit ſtatuere pœnam inferentibus iniuriã Officialibus, ne dùm rebus, ſed eorum perſonæ, vt ibi notat *Afflict. num.* 30. etiam *text.* dicit (Officialibus noſtris in Curia noſtra commorantibus) & *Afflict.* diſputans articulum, concludit non procedere in Officialibus Baronis, licet habeãt merum, & mixtum imperium à Rege, *ibi in* 2. *quæſt. num.* 5. latius idem *Afflict. in Conſtit. Si quis aliquem, in* 1. *lib. num.* 14. *in* 10. *not.* in
7 illo, qui vulnerauit Capitaneum Terræ Solofræ, fuit punitus, tanquam ſi vulneraſſet priuatum, pœna *Conſtit. Si quis aliquem*, non autem pœna *Conſtit. Vt participatio*, loquentis de Officialibus, quod dictum ſatis confirmatur per ſingularem doctrinã *Bart. in tit. qui ſint rebelles, verbo rebellando, num.* quod ad hoc vt quis incurrat pœnã illius edicti, debet intelligi de Officialibus

cialibus

cialibus ſuis immediatis, qui (inquit de
directo pro eo ſunt) ſecus in Regibus, vel
Baronibus, qui licet habeant iuriſdictio-
nem ab Imperatore, eam tamen exercent
principaliter propter ſe, nō propter Prin-
cipem, ad idem facit *Calder. conſ. 6. in tit. de
accuſ.* quod nō incurrit in illis pœnis, quā-
do quis delinquit contra inferiores ha-
bentes iuriſdictionem à Principe de per
ſe, ex prædictis plura inferuntur, quod Ba-
8 rones licet habeant iuriſdictionem à Re-
ge, tamen quia illam exerceri faciunt de
per ſe, & ſub eorum nomine, non dicentur
Officiales Regis. Itē quod licet aliquan-
do largè poſſint dici Officiales, attamen
ſtrictè nō ſunt Officiales, vt poſſint com-
prehendi in dicta *Conſtitutione Vt partici-
patio*, vt in ſpecie aduertit *Afflict. in Conſtit.
Si quis aliquem, lib. 1. num. 14. in fine illius nu-
meri* quia iuriſdictio nō exercetur per ip-
ſos, ſed per eorum Capitaneum, & Iudi-
ces, & quòad proprietatem tantùm, penès
eos reſidet, vndè apparet, quod Magnifi-
cus Ferdinandus N. nullo modo eſt Offi-
cialis, cùm licet habeat aliquam iuriſdi-
ctionem in certum genus perſonarum,
illam tamen actu non exercet, ſed tantùm
retinet in proprietate, & illam exerceri
facit per ſuum Iudicem, Conſultorem, &
alios Miniſtros. Secundò, non eſt Officia-
lis Regius, nempè de illis, qui in Curia, vel
Conciſtorio, & Conſilio Regis reſiderent,
nec illam exercet ſub nomine Regio, nec
eſt Ordinarius Ciuitatis nec de maioribus
Officialibus. Hinc licet iudices M.C. non
exercent iuriſdictionem ſub nomine Re-
gis, ſed ſub nomine Magni Iuſtitiarij, at-
tamen puto etiam, quod delinquentes in
eos deberent ſubſtinere illas grauiſſimas
pœnas, quia eliguntur à Prorege. Secun-
dò, quia ſunt Iudices ordinarij totius Ci-
uitatis. Tertiò, quia ſunt de maioribus
Officialibus. idem, & multò fortiùs de
omnibus Officialibus Regię Camerę, quia
eliguntur à Rege, ſunt in Curia Regis,
ſunt de maioribus Officialibus, ſecùs di-
cerem de Officialibus in hac Ciuitate re-
ſidentibus in Curia Serici, Lanæ, Admita-
9 tus, Siclæ, & de qua agimus notiſſimè vi-
di *Leopoldum Haklman in diſputationibus
iuris, in diſput. 7 ad ſeptimam partem pandecta-
rum de iniur. concluſ.* 3. (ratione perſonæ
atrocitas iniuriæ extimatur, quæ inter-
dùm capitalem meretur pœnam, maximè
ſi Sacerdoti ſacra facienti, aut ſupremo
Principi facta ſit.)

Secunda circumſtantia, quæ attenditur
in ponderando hanc atrocitatem eſt, vt
10 Officialis ſit Curia pro Tribunali ſeden-
te, ità *Afflict. in Conſtit. Eos, num. 2.* lariùs, &
benè idem *Afflict. in Conſtit. Si quis aliquem,
11 num. 15.* quia eſt pœnalis, & reſtringenda,
& in *Conſtit. Vt participatio, num. 5.* vel exer-
cendo actum iudiciarium, *Farinac. vbi ſu-
pra nu. 42.* vt putà ſi officialis domi ſuæ pu-
blicè audiret negotia, quando dat au-
dientiam publicam, reddendo ius inter
partes, nullum actum iudiciarium, nullum
ius reddere poteſt Magnificus Ferdinan-
dus abſq; ſuo Iudice, & Conſultore, nec
poteſt dici notorium, cum non coràm
populo, & id erat clauſis ianuis, & Curia
non regebatur, vt dicunt omnes teſtes, nec
regi poterat, quia non aderat Iudex, &
Curia non poteſt eſſe ſine Iudice, quod
autem non ſit actus iudiciarius, licet iſti
inquiſiti ipſum adijſſent, petendo iuſtitiā
in ſequenti circumſtantia lariùs deducā.

Tertia circumſtantia eſt, vt offenſa prę-
dicta fiat intuitu officij. nàm ſi ex odio, &
12 particulari inimicitia ſecus. ità eſt com-
munis opinio, quā poſt *Menoch. d. caſu 263.
num. 10. Roland & alios*, firmat *Farinac. vbi
ſupra num. 39.* & hæc opinio diſputari po-
terat de iure communi, quia apud nos eſt
indubitata, cum illa fuit firmata à *Con-
13 ſtitut. Regni Eos tantùm*, his pulcherrimis
verbis (eos tantū Officiales de illatis ip-
ſis iniurijs volumus prærogatiua lętari,
qui officium exercendo commiſſum in-
iurias aliquas patiuntur non qui inimici-
tiarum ſuarum vindictas, vel ſua priuata
negotia pertractando, dùm aliquos ſubie-
ctos indebitè perſequuntur à Fidelibus
noſtris iniuriam patiuntur.) quæ *Conſtitu-
tio* fuit facta ad determinandum Superio-
rem, qua fuit prouiſum, quod iniuria fa-
14 cta Officiali, ſpectaret etiam ad offenſam
Regiæ dignitatis, quia inquit *ibi Andr.* vt
tùnc videatur fieri Regi, quando propter
ſeruitia officij ſit, ſecus ſi priuato odio,
vel inimicitia ſpeciali. idq; dixit *Andr. in
d. Conſtit. Vt participatio, in princ.* ibi: (Cum
exercendo officium, tales iniurias patiun-
tur, ſecus ſi ob inimicitiam, vel ob ſua
priuata negotia pertractāda.) Hanc opi-
nionem ſequitur vbiq; *Afſt. Foller. ad Ma-
rant. diſt. 1. num. 71. Capyc. & omnes alijs DD.*
communitèr allegati per *Farinac. num. 39.
& 40.* & ipſemet *Farinac. qui num. 4.* affert
rationem, quia deficiente cauſa intuitus,
& contemplationis officij dicitur defice-
re qualitas aggrauans, & ſic arbitrandi
pœnam ad mortem, & per alia per eum
difficultas eſt fundare, quod in caſu no-
ſtro iniuria non ſit illata intuitu officij,

quod pro Fiſco videtur clarum, cum ex actis appareat, quod iſti inquiſiti adiuerunt Magnificum Ferdinandũ, vt ſibi reſtitueret farinas, quæ prætendebantur interceptæ, dicendo, *facite giuſtitia*, & ſic videtur quod erat in forma officij, & in actu iudiciario; vltra ponderata ſupra, quod Curia non regebatur, quod nõ erat Iudex, quod Ianuæ erãt clauſæ, quod ipſe Ferdinandus nõ reddebat ius. dico, quod ſi Iudex in actu, & forma officij committit exceſſum in ſuo officio, vel præuidendo extraiudicialitèr, vel faciendo partibus iniuriam, vel inferendo manus; tùnc Iudex fit ſtatim priuatus, & de omnibus per eum talitèr geſtis iudicatur, vt de priuato. afferam in primis *Andream* noſtrũ hoc ſingularitèr decidentem *in d. Conſtit. Eos tantùm*, vbi diſtinguens inter offensã, quæ fit Officiali propter ſeruitia officij, ſecus ſi priuato odio, vel inimicitia ſpeciali, addit, vel ſi exceſſiſſet in officio ſibi commiſſo, & ſic offenſa facta propter exceſſum commiſſum à Iudice in officio, di-
15 citur facta odio, & particulari inimicitia. caſus in terminis eſt. facit *text. Conſtitutionis met*, ibi: *(Dùm aliquos ſubiectos indebitè perſequuntur à fidelibus noſtris iniuriã patiuntur.) Innoc. in cap. ſi dilecti filij de ſentent. excommun. in 6.* dixit, licet ſe tueri, etiam ſi Iudex ſuus ordinarius ordine iudiciario non ſeruato, iniuriatur ſibi in rebus, vel in perſona. & *Abb.* referens dictum *Innoc. in cap. ſi quando, num. 2. de offic. deleg.* quod ſi
16 Iudex iniuriatur extra iudiciũ animosè tanquam pars; poteſt ſibi violentèr reſiſti, ſicut cuilibet alteri; & ſemper procedit extraiudicialitèr; quando ſine cauſæ cognitione, & iuris ordine non ſeruato. & *Dec.* poſt alios ſingularitèr *in l. factum à Iudice 131. ff. de regul. iur.* dicit, nàm quando Iudex officiũ eius excedit, videtur vt priuatus, & addit, & quando Iudex procedit abſque cauſæ cognitione dicitur procedere vt priuatus, *& in fine num. 3.* ſi enim Iudex facit quod ad eius officium non pertinet, non dicitur factum à Iudice, cuius poteſtas videtur limitata reſpectu officij Iudicis, qui dicitur Iudex, quaſi ius dicens, & ideò extra illam qualitatem nõ dicitur Iudex. hæc *Dec.* hoc idem voluerunt omnes alij DD. quos inferiùs allega-
17 bo dicentes, quod Iudex in forma iudicij dùm excedit, & partibus iniuriatur verbis, manibus, vel facto, quod licet ei reſiſtere, tanquam priuato, nè bis idem repẽtam. hinc dixit *Paris de ſyndicatu, verbo officialis offenſa, in princ.* ex *Andr.* quod ſi quis
18 offenderet Officialem ſpeciali odio, vel vt inimicum, vel ſe defendendo puniretur tanquam priuatam perſonam.

Quarta circumſtantia eſt, quia Magnificus Ferdinãdus acritèr offendit hos miſeros inquiſitos turpiſſimis iniurijs verbalibus, & in perſonã cum manibus, nàm verum eſt in facto, quod Marinus de Alexandro pater, hæc tantùm verba dixit: *(Signor Ferrante li magnifici voſtri Officiali m'hanno ſcaliata la Maſſaria, e ſcaſſata la caſa, & robbatomi le farine mie)* vt ex quinque teſtibus Regij Fiſci. hæc verba nullam inferunt iniuriam Domino Ferdinando, ex quo tanquam ad Superiorem conqueſtus fuit de malè geſtis per eius miniſtros, & hoc non eſt offendere Superiorem, eſt clarum de iure, ne ſim longus, nõ allego cotas, maximè quia dicebat veritatem, quia illi Miniſtri excedendo eorũ commiſſionem, officium, & poteſtatem illicitè *(haueano ſcaſſata la Maſſaria, & ſcaſſata la porta della caſa, & pigliatoſi le farine)* & habuiſſent ordinem etiam di ſcaſſare la caſa dello Panettiero, ſeù Fornaro, qui eſt ſubditus non ipſius Marini, Ferdinandus dixit: *chi vuol dire, che l'Officiali miei ſono latri, mẽte per la gola, & le darò bone mazzate.* hæc eſt grauior iniuria, quæ inter omnes verbales poſſet dici, mentiris per gulam, vt dicũt omnes, non allego cotas, alia grauiſſima fuit: *vi darò de mazzate*, maximè quia Marcus Antonius filius erat Doctor, qui reſpondit: *e noi le daremo bone ſtoccate, & pugnalate.* & Ferdinandus replicauit *à forfante, forfante, e li poſe mano in petto, & li diede vna ſpettorone.* alij dicunt *vna buttata*. ex iſtis apparet Ferdinandũ fuiſſe primum, qui prouocauit abſque vlla cauſa, & occaſione verbis, & facto, vnde ſequitur, quod ſi Marcus Antonius Doctor, & nobilis, iuſto dolore commotus,
19 modum defenſionis, & iuſtæ propulſationis exceſſerit, non debet puniri quod fecit, ſed quod plus fecit, & ſic de exceſſu, vt notat *Alex. in conſ. 140 nu. 9. vol. 2.* addens, quod ſi pœna ordinaria eſſet mortis naturalis, commutaretur in relegationem, ex *Angel. in l. ſi adult. cum inceſt. §. Imperatores, ff. ad l. Iul. de adulter.* (ignoſcendum eſt enim, qui voluit ſe vulciſci prouocatus.) *l. qui cum maior. 14. §. ſi libertus, ff. de bon. libert.* qui pluribus exornat *Lucas de Penna in l. errat, num. 9. in 5. quæſt. C. de caſtr. pecul. lib. 12 & Tiraquell. de pœnis leg. temp. cauſ. 1.*
20 *num. 9. & 12. cum ſeqq.* homo enim intenſo dolore permotus, non eſt in plenitudine intellectus, dixit *Bald. in cap. 1. §. ſi quis verò,*

Digitized by Google

verò, in fin. de pace iuram. firm. & quia hæc vi-
dentur generalitèr dicta, & non de pro-
uocatione facta ab Officiale, ideò afferam
doctrinas punctuales ad hoc.
21 Aduerto in primis, quod de iure com-
muni non licet Officiali aliquem iniuria-
ri, & ſi fecerit, tenetur actione iniuriarum,
l. nec magiſtratibus 32. *ff. de iniur.* (Nec Ma-
giſtratibus licet aliquid iniurioſè facere,
ſi quid igitur per iniuriam fecerit Magi-
ſtratus, vel quaſi priuatus, vel fiducia Ma-
giſtratus iniuriari poteſt conueniri.) &
ibi DD. omnes, & vbiq; de iure *Conſtitutio-*
22 *nis Regni Hoc ſpeciali lege eſt ſancitum*, & pę-
na ſatis ampliata in *Conſtit. Eos tantùm, in
fine*; (quod ſi alter ipſos attrixerint, eos
fortè iniurijs propulſando tertiæ partis
bonorum omnium publicationem dam-
nandos eſſe cenſemus, & in vtroque caſu
cum perpetua infamia ab officio decer-
nimus amouendos) & declarat *ibi Andr. in
vltimis verbis*, latiùs explicat *Afflict. ibi in
4. & 5. not. nu. 5. & 6. Paris de ſyndic. cap. 6.
ver. ſyndicentur etiam Officiales, per totum.*
23 *fol. 107. à ter.* amplio hoc dictum, vt pro-
cedat etiam ſi officialis fuiſſet priùs iniu-
rijs prouocatus, nàm adhùc non licet ipſi
inferre iniuriam, verbo, vel facto eius ſub-
diti; hoc voluit *text. in d. Conſtit. Eos tantùm*,
ibi *(iniurijs propulſare)* nàm propulſare eſt
24 iniuria, iniuriā retorquere, explicat *Spe-
cul. in tit. d accuſatore, in princ. ver. quid ſi te
vocaui.* eſt *text. in cap. ſignificaſti, lo ſecondo. in
fine, extra de homicid.* & eſt *text. in l. vt vim, de
iuſtit. & iure*, (vt vim, atque iniuriam pro-
pulſemus) ergo nō licet Officiali per di-
ctam *Conſtitutionem*, nec etiam iniuria la-
ceſſitus, alteri inferre iniuriā, & per eun-
dem *text. in princ. Conſtit.* per illa verba,
iniurias patientur, notat *ibi Afflict. in 2. notab.*
25 quod Officialis Regis cum audit verba
iniurioſa contra ſe à priuatis proferri nō
debet ad iram prouocari, ſed ſi eſt de ma-
ioribus, debet illum in carcere detrude-
re, & iuxtà leges caſtigare, ſi minor adeat
ſuperiorem, *§. ſi vero egerunt, auth. de defen-
ſor. Ciuit.* ibidem *Afflict. num. 2.*
26 Si verò Officialis tanquàm priuatus in-
iuriam, vel violentiam infert, licet ei reſi-
ſti de facto, vti priuato, & eſt caſus indu-
bitabilis, idem ſi in forma officij alicui
iniuriatur, *Gloſ. in l. probibitus, C. de iure fiſci
lib. 10. ver. reſiſtentibus.* (nota, quod etiam
Principis Officialibus reſiſtitur, ſi exce-
dant in ſuo officio) & *Gloſ. Can. in cap. ex
literis 29 extra de offic. deleg. ver. denunciatis*,
dicit, quod etiam violentèr licet reſiſtere,
& *Bart. quod ſint rebelles, ver. rebellando, nu. 2.*
(in eo vero, quod loquitur in eo, qui re-
bellat contra Officiales ſuos, loquitur li-
mitatiuè, ſcilicet in his, quæ ad com-
miſſum eis officium pertinēt, & hoc quia
ſi vltra facerent, poſſet eis legitimè reſiſti)
Bald. in l. vt vim, in 7. quæſt. diſtinguit, & Se-
cundus caſus eſt, ſi in forma officij, & ꝙ
licet reſiſti de facto quando excedit, &
Bart. in d l. probibitus, num. 2. loquitur in of-
ficio, dum dicit, quod quando Officialis
27 iniuſtè exequitur, licet reſiſti, clariùs id
voluit in *l. omnes 33. C. de decur. lib. 10.* po-
teſt, inquit, reſiſti Iudici malefacienti, vel
aliàs officium ſuum malè adminiſtranti,
de hac re latiſſimè omnes *Canon.* pręcipuè
Abb. in cap. ſi quando, num. 2. de offic. deleg. vbi
Dec. num. 2. & Felin. & omnes cōmunitèr,
Dec. in l. vt vim, nu. 24. vbi *Salamo. Seyſel. &
alij* repetentes, & difficultas eſt apud eos,
quando Iudex in forma officij procedit
extraiudicialitèr, & abſque partis cogni-
tione, quod licet reſiſtere, ſi verò iudicia-
litèr eſt appellandum, niſi actus eſſet irre-
tractabilis, & de hoc eſt controuerſia,
quando actus ſit irretractabilis, ſed quan-
do in forma officij Iudex procedit iniu-
riando, vel manus inferendo, non eſt quid
appellandum, verba ſingularia ſunt *Io. de
Plat. in d. l. probibitum, circa finem*, (ſi autem
facit in forma, & figura officij iniuriam,
& iniuſtitiam, tùnc ſi eſt tale quid, quod
non poteſt reparari in fine officij ſui, & ſi-
militèr licet ei reſiſtere, & ideò Iudici
percutere, vel torquere, vel maſſilatam in-
ferre volenti, licitum eſt reſiſtere, cum ta-
le grauamen per appellationem, vel alio
modo ſit irreparabile) *alios allegat adden-
do ad Alex. conſ. 144. vol. 2.* & per *Marant. in
1. diſput. num. 34. & Afflict. in Conſtitut. Pacis
cultum.*
28 Iudici ergo quando excedit in officio,
& iniuriam infert verbis, vel manibus li-
cet reſiſtere de facto violentèr, & vti pri-
uato, & reſiſtere comprehendit etiam
actum manualem, ità not. *Luc. de Penna in
d. l. probibitum, num. 15.* allegat *l. milites, §. ir-
reuerens. ff. de re milit.* cum ergo reſiſtentia
29 in hoc caſu ſit licita, etiam ſi iuſtam de-
fenſionem exceſſerit iuſto dolore com-
motus, & propter primos motus, qui non
ſunt in poteſtate noſtra, & ideò dicit *Bal.*
quod nō ponitur pro toto, ſed pro tanto,
ſubdens, quod etiam contra Principem
licet ſe defendere dùm eſt prouocatus, &
intenſo dolore permotus in *d. cap. 1. §. ſi
quis verò, lo primo, in fine, de pace iuram firm.
& omnes DD. in d. l. vt vim*, dùm tradiderūt
regulam de reſiſtentia licita tàm aduer-

ſus Iudicem, quàm aduerſus priuatum,
dixerũt, quod ſi exceſſerit eum occidendo,
non debet puniri pœna ordinaria, ſed
pœna extraordinaria; quia prouocatus.
non poteſt benè deliberare, nec habere
ſtateram in manu, nàm ſæpè excedit occaſio
rationem, ità *Bald. in d. l. vt vim, col. fin.*
& ibi latè *Dec. num. 18. Salam. num. 2.* latiſſimè
*Sayſell. num. 104. Tiraquell. vbi ſupra
cauſ. 1. num. 8.* nec omittam ſingulare verbum
Andr. in Conſtitut. Pacis cultum, quod
quando in patior moleſtiam exigitur hoc
moderamen, ſecus quando in perſona;
vndè apparet, quod ſi in caſu noſtro à iure
eſſet ſtatuta pœna ordinaria mortis naturalis
propter exceſſum etiam culpa ſui
non datur niſi extraordinaria relegationis,
multò magis quia eſt arbitraria, &
proindè ſtante prouocatione arbitrium
Iudicis non poteſt extendi ad mortem.

Quintò principalitèr dico, quod prædicta
concluſio, quod hæc pœna vti arbitraria
poſſet extendi vſque ad mortem
non procedere quando adeſſet ſtatutum,
quod imponeret aliam pœnam certam,
30 & determinatã, ratio eſt in prõptu, quia
non poteſt Iudex mutare pœnam in caſibus
à lege determinatis, vt per DD. alleg.
per *Farinac. vbi ſupra nu. 50. 4. limit.* ſed per
Conſtitutionem Regni Vt participatio, eſt de-
31 terminata pœna ipſerenti iniuriam in rebus,
vel in perſonã Officialis, ergo ad plus
non poſſit prætendi niſi illa pœna, quæ eſt
quod duplicetur pœna irrogata iure, & à
Conſtitutionibus Regni, ſi talem iniuriam intuliſſet
priuato, vt explicat *Gloſ. Marin. ibi
in princ.* & ibidem *Afflict. in princ.* eſt verũ,
32 quod illa *Conſtitutio* non procedit in Barone,
nec in alio, qui habet iuriſdictionem
à Rege, & illam exercet nomine ſuo,
ſed tantùm in Officiali Regis, & in Regia
Curia, ſiuè Conciſtorio commorante, vt
latè diximus ſupra ex *Afflict. in Conſtit. Si
quis aliquem hominem, num. 14. & in d. Conſt.
Vt participatio, & in Conſtit. Eos tantùm*, pęna
33 verò inferentis hanc iniuriam, de qua in
caſu noſtro eſt determinata per *Conſtit. Vt
dignitatum gradus*, vbi ſi burgenſis, & ruſticus
militem verberauerit, niſi probetur,
quod ſe defendendo hoc fecerit, manus
detruncatione punitur; eadem pœna vallecto
imminente, ſi verò nobilem priuatur
honore militiæ, & per annum extra
Regnum relegatur, & in duobus caſibus
34 ſubſequentibus: hæc tamen *Conſtitutio* loquitur
de detruncatione manus, & altera
in *Conſtitutione Si quis aliquem, in princ. lib.*
quæ loquitur de percuſſione facta cum
armis prohibitis, & requiritur magnum
vulnus, & quod ex percuſſione ipſa percuſſus
non moriatur, tùnc percuſſor ma-
35 num ammittat, & iſta *Conſtitutio* temporibus
noſtris non obſeruatur, nàm in anno
1584. dùm hic caſus accidiſſet in perſonam
cuiuſdam Ioannis Teleſe, qui percuſſerat
cum vno cortellaccio, faciendo
magnum vulnus in faciem. Magn. Cur. ad
relationem Iudicis Velli cõdemnauit ad
amputationem manus, & facta relatione
in Aula Domini Cadenæ, fuerunt in pari
voto, quia Dominus Franciſcus de Curte
aſportauit in S. C. librum Conſtitutionis
Dom. Io. Andreæ de Curte olim Pręſidentis
S. C. qui ſua manu notauerat, qui illa
Conſtitutio non ſeruabatur, ſed in locum
eius ſucceſſerat pœna ad triremes, & fuerunt
dati adiuncti Dominus Lanarius, &
Dominus de Franchis tùnc Regiſ Conſiliarij,
qui ſic iudicauerunt, tempore *Afflicti*
obſeruabatur, uàm ipſe in *d. Conſtit.* refert
num. 14. quod dùm quis vulneraſſet
Capitaneum Solofræ, prætendebant eum
36 punire pœna *Conſtitutionis Vt participatio*,
quæ loquitur de offendẽtibus Officiales,
tamen fuit deciſum contrarium, quia illa
Conſtitutio procedit in offendentibus Officiales
Regios tantùm, & ſic fuit punitus
pœna illius *Conſtitutionis Si quis aliquem*,
hic non eſt caſus noſter, quia non adeſt
percuſſio cum vulnere, cum armis prohibitis.

37 Alia *Conſtitutio eſt dicta Conſtitutio Vt dignitatum*,
quæ dat amputationem manus,
dummodò concurrãt tria. Primum, quod
ſit villanus, ruſticus, & burgenſis, vel vallectus,
qui eſt, vt ibi explicat *Afflict.* qui ſunt
deputati in exercitu ad faciendam vallos;
& foſſata, vulgo *guaſtatori*. Secundũ, quod
38 percuſſus ſit miles, qui non eſt quilibet
nobilis, ſed qui viuit militalitèr cum armis,
& equis, *vt ibi Gloſ. Marin. in princ. &
Andr. & Afflict.* Tertium, quod non fecerit
ſe defendendo; ſi verò offendens eſt nobilis,
non datur niſi relegatio extra Regnum,
vndè in caſu noſtro, cum offendẽs
non ſit villanus, vel ruſticus, ſed nobilis;
quia Doctor non poteſt tractari de pœna
manus, ſed duplicanda pœna relegationis
ad arbitrium Iudicis, Secundo, quia
quod fecit ad defenſionem, vndè ſumus
in limitatione tradita à *Conſtitutione*,
nõ omitto vnum ſingulare, quod decidit
Afflict. in d. Conſtit. Si quis aliquem, in 10. not.
39 quod ſi quis villanus offendiſſet Officialem,
qui ſi iniuriam feciſſet priuato, puniretur
pœna manus, quia Officialem, duplicatur

Digitized by Google

plicatur pœna, añ debeant amputari duæ manus,& dicit ſingularitèr ex *Bald.* quod non,quod dictum eſt ſingulare.

Vltimò non procedit ſupradicta prima concluſio, quando caſus aliàs accidiſſet,
40 & apparet pœna.nàm illa eſſet imponenda, tanquam ſolita, *Farinac.* alios allegat *num.* 54. nàm dùm aliàs accidiſſet caſus ſatis fortior in perſonam Petri Antonij de Summa, qui habebat eundem officium,cum viliſſima perſona,& ei ſubdita, qui erat piſcator, & publicè, quia fuit in platea, & abſque prouocatione, & & vt audeo cũ vulnere fuit amputa ei manus, quia erat vilis perſona. vel quia percuſſit cum vulnere, & aucta pœna relegationis.

Ex quibus ſatis apparet caſum noſtrũ non eſſe de exemplificatis per DD. cum Magnificus Ferdinandus nullo modo ſit Officialis, cum habeat iuriſdictionem in proprietate, vel non ſit Regius Officialis, nec Ordinarius Ciuitatis, nec in Curia, vel Conciſtorio, & Conſilio Regis commorans,nec de maioribus,nec fuit facta Curia ſedente pro Tribunali,nec exercẽti iuriſdictionem, vel Curiam Regenti, nec intuitu officij, ſed propter maximam, & acerbam prouocationem, & iniurias verbis, & manu illatis propter priuatum odium, & inimicitiam, & etiã ſi eſſet Officialis, vti priuato, quibus exiſtentibus non adſunt copulatiuè omnes illæ circũſtantiæ, qui poſſent reddere iniuriã atrocem pro extendendo arbitrium vſque ad mortem, quæ eſt deterrima pœna.

Nec poteſt tractari de amputatione manus ſtãte nobilitate perſonæ, & ex quo lex illam infert villano tantùm,& plebeo, & viliſſimæ perſonæ, nàm hoc nihil aliud eſſet, niſi implicitè Doctorem non nobilem declarare, & ſtantibus *Conſtitutionibus Regni* propter exceſſum, & iuſtum dolorẽ, & primos motus temporali relegatione mulctari. Hæc currenti calamo pro temporis anguſtia. & vt Excellentiſſimi Domini Proregis mandato obtemperarem. Reliqua ſuppleãt Dominorum Iuſdicentium ſumma pietas,& doctrina,&c.

Franciſcus de Laurito I.C.Neap.

De hoc eodemmet articulo agũt *Dom. Reg. de Ponte de poteſt. Proreg. tit. de promiſ. fieri ſolit.* §.2. *num.*18. *Dom. Epiſc. Aloyſius Riccius collect.*1783.*&* *deciſ.*31. *nu.*5.*&* 300. *Mari ad Grammat. deciſ.*14.*nu.*7.*in fine, Taſſon.in pragmat de antefato, obſeru.*7.*num.*3.*&* *ſeq. fol.*390. *& Nos in compend. deciſ. par.*1. *verbo alapa.fol.*28. ad materiam iſtã ſi fuerit Officialis offenſus, vel ei alapa data, à quo puniatur dans, & qua pœna, & an Baro, vel Officialis de tali iniuria cognoſcat, *Eliſeus Danſa de pugna Doct. tom.*1.*tit.de official.in genere.cap.*8.*num.*32. allegat *Roland.conſ.*48. *Maſull.ad Capyc.deciſ.*124. *Caball.conſ.*28. poſt *Farinac. quæſt.*12. *de delict.num.*39.*& ſeq.*

Thoro.

Deciſio patet in ſeqq. Allegationibus.

SVMMARIVM.

1 *Iniuria ex qualitatibus, & circumſtantiis ipſius grauatur.*
2 *Iniuria grauis dicitur ex qualitate perſonæ.*
3 *Banna ſiunt pro Republica benè gubernanda.*
4 *Iniuria facta perſonæ, quæ repreſentat perſonam Principis, qui vocatur Præfectus Vrbis.*
5 *Iniuria facta Officiali lædit maieſtatẽ Principis.*
6 *Iniuria facta Officiali dicitur facta Regi.*
7 *Officialis, qui habet merum imperium de per ſe,ad inſtar Senatoris offenditur.*
8 *Locus attenditur in delictis, cum illud augeat.*
9 *Dominus noſter aduerſus alapam ſibi illatam, qualitèr reſpondit.*
10 *Pœna cum delicto compenſatur.*
11 *Pœna arbitrio Iudicis ſunt relictæ cõmunitèr.*
12 *Iniuria atrox arbitrio Iudicis relicta eſt punienda,vſque ad vltimum ſupplicium.*
13 *Percutiens Officialem odio priuato,& inimicitia grauitèr agit.*
14 *Pœna arbitraria ſe extendit vſque ad mortem ob criminis atrocitatem.*
15 *Alapa data Officiali,eſt grauis iniuria.*
16 *Iudex, cui datum eſt arbitrium,poteſt vſque ad mortem arbitrari.*
17 *Iudex debet habere latas habenas,ad punitionem malefactorum.*
18 *Conſuetudo loci erit attendenda in pœnis infligendis.*
19 Text. in l.omne delictũ, §.1. ff. de re milit. *ponderatur.*
20 *Honor debetur Officiali.*
21 *Iudex ſi verberaſſet, dùm honorem, & ornamenta attentauerit, erit abſoluendus.*
22 *Officialis prouocatus dicendo,ſi non eſſet ob reuerentiam officij benè eum caſtigaret, & indè ſi ipſe depoſuiſſet veſtem, & fuerit verberatus, an incurrit in pœnam verberantis Officialem.*
23 *Officialis non poteſt abdicare officium à ſe.*
24 *Perſona officij, & dignitas contemplatur, non tamen inimicitia parcicularis.*
25 *Offenſio facta Officiali,dicitur etiam quando in actu aliquo exercitationis officij fiat.*

26 *Deci-*

26 *Deciſiones diuerſæ factæ contra afficientes iniurias Officialibus, referuntur.*
27 *Licet iniuria propulſare, & iniurioſè reſpondere.*
28 *Iniuria duplex eſt.*
29 *Mentita non eſt iniuria, ſed defenſio.*
30 *Licet homini pro defenſione ſui honoris, hominem interficere, & quando.*
31 *Iniuria per aliam iniuriam propulſatur, & compenſatur.*
32 *Iniuria facta miniſtris Officialis, cenſetur ipſi facta.*
33 *Socius pro ſocio habet actionem pro iniuria.*
34 Text. in l. prohibitum, C. de iure fiſci lib. 10. *ponderatur.*
35 *Teſtium numerus auget delicti veritatem.*
36 *Teſtes inhabiles aliorum habilitate coadiuuantur.*
37 *Iudex laicus data falſitate bullarum, procedit contra reum.*
38 *Falſitatis crimen grauiſſimum eſt, ideò grauitèr puniendum.*
39 *Producēs falſas ſcripturas, pœna falſi punitur.*
40 *Sufficit quod falſis vtatur ſcripturis, vt poſſit puniri de falſo.*
41 *Pœna mortis eſt in falſificante reſcriptū Principis, in reſcripto prælatorum eſt pœna deportationis.*
42 *Non inconuenit pœnam priſcæ feueritati accedere.*
43 *Pœna manus etiam plecti debet cum deliquit, offendens alapa, ſicut in ſimilibus.*
44 *Armorum exportatio eſt prohibita.*
45 *Terror armorum ſufficiens eſt.*
46 *Deciſio Collat. Conſ. refertur contra dantem alapam Officiali.*

ARGVMENTVM.

Alapam dans Officiali, in actu exercitij ſui officij, pro re ſpectante ad illud, an pœnam mortis contineat, & qualitèr.

ALLEGATIO XI.

QVod grauiſſimùm, & maximum ſit delictum, de quo inquiritur Marcus Antonius de Alexandro non, nō dubitatur, & caſus ferè lugen-
1 dus, vt publicè feratur alapa Officiali, poſtquàm ex qualitatibus, & circumſtantijs ipſius grauatur ipſe Marcus Antonius, vulgata *l. aut facta, ff. de pœn.* per *Bald. in l. ſi fugitiui, & in l. quicūque, C. de ſeru. fugit. Farinac. in tit. de delict. & pœnis, quæſt. 17. nu. 35.* & eſt communis opinio ſecundum *Dec. in cap. ex literis, de conſt.* ſi perſona du-
2 plici modò offēſa, vt Patritius Neapolitanus, in quo omnes ſpecies nobilitatis cōcurrunt, vt per *Bart. in l. 1. col. 7. C. de dignit. lib. 12.* & vt Officialis, qui habet merum, & mixtum imperium, & de eius ordine promulgantur ſententiæ, & pœna etiam corporalem imponit reſpectu publici officij, & publicæ vtilitatis, & in exercitio ipſius, poſtquàm in fraganti delicto contra formam banni fuerunt capti mulieres cum farinis extra Regiam Dohanam, & rectè fuit imploratum ſuum officium,
3 cum banna ſint facta pro Republica bene gubernanda; & *Diuinus ille Plato* plura ſcripſit *in ſuis dialog.* & propriè *dialog. 2. de materia annonæ, toto tit. ad l. Iul. de annona,* offenſa igitur fuit quæ repreſentat perſonā Principis, poſtquàm vocari poteſt Præfectus Vrbis, *l. 1. §. cura carnis, ff. de offic. Præf.*
4 vel Præfectus Annonæ, & ideò iura exiſti-
5 mare lędi Maieſtatem Principis, *l. quiſquis, C. ad l. Iul. Maieſt. Andr. in Conſtit. Regni, Vt participatio,* & latius *in cap. 1. § & bona committentium, in tit. quæ ſint regalia,* & Officialis extimatur pars corporis Principis, per *Andr. in d. cap. 1. quæ ſint regalia,* & iniuria
6 facta Officiali, dicitur facta Regi conſtituenti, vt per *Afflict. in d. Conſtit. Vt partici-*
7 *patio,* & Officialis, qui habet merum imperium, de per ſe ad inſtar Senatoris offenditur, per *Crauett. in conſ. 168. num. 10. cum ſequ.*

Si enim locus, & tempus attenditur in domo propria, & tēpore quo erat in exercitio ſui officij in dicta cauſa, qui locus
8 conſideratur in delictis, cum augeat delictum, *l. aut facta, § locus, ff. de pœn.* per *Bald. in l. cum ancillis, C. de inceſt. nupt. Dec. in conſ. 65. l. prætor edixit, §. atrocem, ff. de iniur.*

9 Si qualitas contumeliæ non audeo dicere cū Deus, & *Dominus noſter Ieſus Chriſtus reſpondit in alapa,* his verbis: *quid me cædis? Io. cap. 18.* quæ iniuria ad perpetuam memoriam, ſemper in memoria hominū permanet, & ſic tota iuſtitia videtur læſa, cum iniuria facta Prelato, & Eccleſię cenſetur facta, *Gloſ. P. in §. 43. num. 117. in noua impreſſ.*

Auſa enim nō fuit pars offenſa contra Marcum Antonium deponere factum, & querelam pro iniuria ſibi illata proponere iuſta ratione motus, quia fuit facta Regi offenſa, ex quo principalitèr fuit offenſus, vt magiſtralitèr dixit *Andr. in Conſtit. Beneficium,* ibi; *Quid autem ſi intereſt Fiſci,*

Fiſci; vel Regis ratione iniuriæ ſibi factæ relinquendo omne id, quod prætendere poſſit arbitrio, ſententiæ tàm Supremi Conſilij, & iudicio tot Procerum reſidentiū hodie in Collaterali Conſilio ſola enim veritas, & iuſtitia extat in eorum manibus, & quieſcere partes ſententijs prædictorū, & nō appellare poſſint iudicio omniū, et meo.

10 Quid de pœna dicam? quod pœna de
iure cum delicto ſemper compenſatur, *cap. non afferamus 34. diſtinct. Authent. omnes peregrini, C. commun. de ſucceſſ. Deutor. cap.* 25. & licet DD. diuerſimodè in genere pœnarum ſint loquuti. tamèn commu-
11 ni conſenſu putarunt relinquendum arbitrio Iudicis, *Gloſ. in l. 1. in ver. parte, ff. de cuſtod. reor. Bald. in cap. propoſuit, de appell. Barb. conſ. 51. col. 2. lib. 1. Io. Lopez in rubr. de donat. inter vir. & vxor. §. 2. nu. 13. Hippol. in l. quæſtionis modum, ff. de quæſt.* ſi delictum hoc eſt grauiſſimum, & pœna mortis, ſecundum DD. grauiſſima certè hac pœna debet puniri, & ità de iure dicam, & fundabo; nàm licet DD. in iniuria loquuti ſunt, quod relinquitur arbitrio Iudicantium, & inter iniurias ſunt gradus, ſecundum *Clarum §. iniuria*, nàm aliæ ſimplices, aliæ atroces, *d. l. prætor edixit, Boer. deciſ. 168. Plaz. in epit. delict. cap. 6.* Si enim arbitrio Iudicis relinquitur, quod ſit atrox iniuria ſecundum *Hoſtienſ. in ſumma, in tit. de ſentent. excommun. Tiraquell. in l. ſi vnquam, in ver. omnia, vel partem, C. de reuoc. donat. Abb. in cap. cum illorum de ſent. excom. Alex. conſ. 203. vol. 2. Ruin. cōſ. 81. vol. 4.* quis dubi-
12 tabit, quod hæc non dicatur atrox iniuria? & arbitrio Iudicis, vltimo ſupplicio condemnari, attenta opinione *Gloſ. in §. in ſūma inſtit. de iniur. Felin.* latiſſimè de pœna vltimi ſupplicij, *in cap. ex literis num. 2. de conſtit.* quod *Bald.* expreſsè dixit *in cap. 1. §. iniuria de pace, iuram. firm.* loquens in homi-
13 ne percutiente Officialem ex odio priuato, & inimicitia, quod minùs eſt, vt caſus noſter, & idem in *l. fin. de rerum diuiſ.* aſſi-
14 gnando rationem, quia iniuria non cadit in ſpeciale nomen delicti, ſi ſit factum nimis graue, nàm arbitrium datum à lege, etiam ad mortem ſe extendit in maleficijs, & cum iſta opinione concurrunt omnes data atrocitate, & qualitate delicti, vt per *Menoch. in lib. 1. de arbitr. iudic. quæſt. 86. num. 1. cum ſeqq.* & nouiſſimè *Farinac. in tit. de delict. & pæn. quæſt. 17. num. 34. ampl. 2* quē rogo videri, & omnia dicit, & in ſpecie de
15 alapa data Officiali, *limit. 2. num. 36.* & hoc ratione mali exēpli motus, & dicit, quod communitèr eſt obſeruatum, & non inuenit contradictorem.

Tantò magis prædicta pœna eſt imponenda inquiſito, cùm tractatur cauſa in
16 Conſilio Collaterali, & ſic in Supremo Magiſtratu, cui datum eſt arbitrium ad mortem arbitrari. *Marſ. in ſing. 397. Rolan. conſ. 99. nu. 28. lo primo, Menoch. d. quæſt. nu. 2.*
17 Iudex enim debet habere latas habenas etiam ad punitionem malefactorum ſtudere debet, *Guid. Pap. deciſ. 206. Marſil. ſingul. 182.* maximè ex cauſa. *l. hodie,* vbi *gloſ. de pæn. Marſ. in l. in pæna, §. ſed etſi. ff. de falſ. Alex. conſ. 65. volum. 1.* ex quibus videtur, quod poſſint vſque ad mortem extendi, & condemnare inquiſitum, & ſecundum prædicta in hoc Regno eſt impoſita hæc pœna mortis in Doctore, qui tempore Excellentiſſ. Comitis Mirandæ malè loquutus fuit, & cum ignominia fuit decapitatus, & priùs obtruncata ei manus, & ſic à Conſuetudine iſta in Regno non eſt rece-
18 dendum, quia Cōſuetudo loci attendenda in pœnis infrigendis, *Felin. & Franch. in cap. inter cætera, de reſcript. Cepol. in conſ. 39.* cum certa dicatur ſecundū *Gloſ. in l. quid ergò, §. pæna grauior, ff. de his, qui not. infam. Felin. in cap. ex literis, & ibi Dec. de conſtit. cap. ſicut dignum, de homicid. Imol. in cap. inquiſitionis, extra de accuſ.* & ità intelligit *Gloſ. in d. §. in ſumma, Bald. in l. fin. de rer. diuiſ. & in l. fin. C. de his, qui latro. & in l. incredibili, C. de pæn. Angel. in l. miles, § edictum de milit. teſtam. Alexand. conſ. 111. 2. vol.* & latè per *Menoch. loc. cit. num. 26.* quod in attentatis delictis non credo, quod opinio prædictæ *Gloſæ* poteſt extendi vſque ad mortem, ſed hic non eſt caſus noſter.

Sed quid loquimur de arbitrio Iudicantium cum *Iuriſconſult. in l. omne delictū, §. 1. ff. de re milit.* dat pœnam mortis, & de-
19 terminat caſum, & formalia verba ſunt *textus: Qui manus inulit Præpoſito, capite puniendus eſt;* augetur enim petulantię crimen, dignitate Præpoſito, & ſic conſiderat, & dignitatem, vt Officialis, & perſonam, vt Præpoſitus, & in præſenti cauſa omnia ſunt deducta, & clara.

Sed audio, quod Pars aduerſa fundat ſe dicendo delictum eſſe rixoſum, & cum prouocatione, in quo rogo Dominos Iudicantes, vt animaduertant factum; Marinus pater fuit author, quia protulit verba iniuriosa contra Officiales, minatus eſt Ferdinandum, cum eo habuit verba, & diſceſſit remanſo Marco Antonio in domo, qui vidēs patrem diſcedentem, dedit alapam, ex iſto facto, non rixa, ſed prouocatio ex parte Inquiſitorum adeſt, cum in domo propria ex cauſa ſui officij, Ma-

rinus

rinus vocanit Officiales Ferdinādi latro-
nes, ergo ipſo fuit author. & quod poſteà
ſubſecutum eſt, omnia à Marino ſunt or-
ta; ſi enim modeſtè, vt decet coràm Ma-
giſtratu loquutus fuiſſet, hęc omnia non
20 ſucceſſiſſent. cum honor debeatur Offi-
ciali, *l. item apud Labeonem, §. adijcitur, ff. de*
21 *iniur.* quod etiã ſi Iudex verberaſſet, dùm
honorem, & ornamenta attentauerit, ta-
men abſoluendus, formalia verba *text.* &
ibi *Gloſ.* & ad hoc vide *Reg. Pragmat. in tit.*
de offic. S.C. prag. 21. & Conſtit. Regni, quæ in-
cipit Cultus Iuſtitiæ, & pro iſto caſu vide
Caſſan. in catal. glor. mund. par. 8. conſid. 13. in
princ. dicens, quod ſi aliquis Officialis
22 fuit prouocatus dicendo, quod ſi non eſ-
ſet ob reuerentiam officij, benè eum ca-
ſtigaret, ſi officialis depoſuiſſet veſtem,
& fuit verberatus, numquid incurrat in
pœnam verberantis Officialem Regis, di-
ſputat quæſtionem, & tandem motus au-
thoritate *text. in l. 2. §. vſque adeò, ff. de iniur.*
23 decidit, quod ſic, quia Officialis non po-
teſt à ſe abdicare officium, *l. legatis, ff. de*
offic. Proconſ. l. fin. C. de defenſ. Ciuit. Io. Faber
in l. ſeruus, C. de pæn. & erat ex particulari
odio, ſecundum *Afflict. in Conſtit. Vt parti-*
cipatio, quæſt. 3. noſter autem ex cauſa of-
24 ficij, & ſic aggrauat delictum, ſecundum
Andr. in cap. 1. in ver. bona committentium, in
tit quæ ſint regalia, & ibi *Afflict.* contempla-
ta enim fuit perſona officij, & dignitas, &
non particularis inimicitia, cum à parte
non ſit probata, *Paris in tract. ſyndicatus, in*
ver. iniuria officialis, §. an officialis, Capyc. de-
ciſ. 130.

Poterit tamen Pars aduerſa proponere,
quod non ſit facta tempore exercitij of-
ficij, ideſt tempore, quo regebatur Curia;
nàm clara datur reſponſio, non ſolũ tem-
pus quo regitur Curia attenditur in of-
fenſa facta Officiali, ſed etiam quando eſt
in exercitio, vel aliquo actu iudiciario,
25 nàm etiam dicitur facta offenſa Officiali
contemplatione officij, vt per *Bart. in l. ſi*
quis obrexerit, ff. ad l. Cornel. de Sicar. Cyn. in
l. ſi non conuicij, C. de iniur. Angel. in verbo fal-
ſario, ſemper enim Officialis dicitur quã-
do tractat negotia, etiam quod non regit
Curiam. iniuria prædicta fuit facta tem-
pore quo tractabat negotium Marini pa-
tris, Marci Antonij, & hoc benè probatur
in proceſſu.
26 Si enim ad exempla recurrimus; nun-
quam in Regno noſtro talis iniuria fuit
illata Officiali, & propter nouos emergẽ-
tes caſus licitum eſt iura tranſgredi, *In-*
noc. in cap. 1. de conſtit.

Don Ioannes de Aualos ob verba ad
aures dicta Officiali perpetuò relegatus.

Dux Montis Alti ab Aragonia familia
deſcendens, quia per nuntium verba non
ſolita miſit Officiali, ad tẽpus relegatus.

Dux Roccę Mõtisdragonis filius Prin-
cipis Hoſtiliani deambulando per Ciui-
tatem, ex quo Officialis capud non dete-
xit, verba minatoria protulit, relegatus
per decennium fuit.

Don Petrus à Toledo Præfectus Trire-
mium, ac offenſus in ſua Regali iuriſdi-
ctione, per Iudicem Magnæ Curiæ perpe-
tuò relegatus.

Veſpaſianus de Palmerio, qui abſenti
Officiali intulit iniurias. deportatus in
Inſulam fuit.

Quidam Fabius . . . . qui intus car-
ceres M.C. dedit alapam cuidam Comi-
ti, amputata fuit ei manus dextera, & per
decennium in Inſulam deportatus.

Quidam quod Capitaneo Birruariorũ
dedit alapam prouocatus à Capitaneo,
nàm primo cũ virga magna eum verbe-
rauit. etiam fuit ei amputata manus, &
per decennium in exilium miſſus extra
Regnum.

Saluator Saullus, qui in rixa Petrum
Antonium de Summa vulnerauit de re-
tro, non ex cauſa ſui officij, fuit ei ampu-
tata manus, & ad perpetuum exiliũ extra
Regnum miſſus, cum comminatione
mortis.

Et ſi dixerit Pars aduerſa, quod Ferdi-
nandus protulit hæc verba: *Chi vuol dire,*
che li Officiali miei ſono ladroni, ne menta per la
gola. Pro parte Regij Fiſci conſideratur
id, quod in principio fuit dictum ex par-
te Marini, dicendo, quod Officiales Fer-
dinandi erant latrones, & ſic fuit prouo-
catus ad reſpondendũ illa verba, tu men-
27 tiris; nàm quando aliquis eſt prouoca-
tus, & reſpondet tu mentiris, cum ſit ad
defenſionem, licet his verbis, huiuſmodi
iniuriam propulſare, & iniurioſè reſpon-
dere, ſecundum *Paul. de Caſtr. & Ang. l. fin.*
ff. quod quiſque iur. Bologn. in l. vt vim, ff. de
iuſtit. & iure per text. in l. 1. §. cum arietes, ff. ſi
quadrup. paup. fec. dic. Aduertũt enim DD.
28 quod iniuria duplex eſt, facto, & verbo.
& quia naturale eſt homini, & licitum in
iure primi generis iniuriæ reſiſtere, vtiq;
licere debet in ſecundo genere, & aduer-
tendum eſt, quod mentita nõ eſt vindicta,
29 ſed defenſio, quia ita natura docemur re-
ſiſtere verbis, & factis. *Addentes ad conſil.*
Bertaz. conſ. 135. lit. A. & conſ. 358. ead. litera,
Carr. in praxi crim. in ver. homicidium, §. 6.
num. 101.

Digitized by Google

num 101. *cum ſeq. Capye, deciſ.*58. loquens
de verbis imperſonalitèr iniurioſè dictis,
& ſunt verba Ferdinandi. poſt *Bart. in l.*
quæ omnia, §.1 *ff. de procur.* ſi enim licet ho-
30 mini pro defenſione ſui honoris, hominē
interficere, *DD. in l. vt vim, de iuſtit. & iure,*
ergo multò magis licebit pro defenſione
ad repulſandam iniuriam incontinenti,&
31 non ex interuallo dicere mentiris,quia
iniuria per aliam iniuriam propulſatur,&
cōpenſatur. *Plaz. in tit. de delict. lib.*1 *.cap.*1.
num. 21. quod etiam militat in foro con-
ſcientiæ,ſecundum *Sotum in tit. de iuſtit. &*
*iure, cap.*5 *.queſt.*9 *.artic.*3 *. col.*3 *in fine,* quia
32 iniuria cum ſit facta Officialibus Ferdi-
nandi, cenſetur ipſi Ferdinando illata, cū
ab ipſo ſint Officiales deputati. *Iſern. in*
tit. quæ ſint regalia, & in Conſtit. Vt participa-
33 *tio*. præſertim quia ſocius pro ſocio ha-
bet etiam iniuriarum actionem, ſecundū
*Iaſon. in l. turpia, num.*10 *.ff. de leg.*1. hinc eſt
Ferdinandum culpæ non eſſe obnoxium,
& propterea inquiſitus nō poterit ſe tue-
ri per terminos *text in l. probibitum, C. de*
*iure fiſci lib.*10. vbi dicitur licere Officia-
34 libus etiā Principis reſiſtere, ſi excedant
in ſuo officio,nàm ex ſuperioribus dedu-
ctis in nihilo exceſſit Ferdinandus cum
pro defenſione iniuriam propulſauerit.
35 Hinc deuenio ad aliam partem obie-
ctionum circa teſtium dicta, nàm ex nu-
mero quatuordecim teſtium, qui veritatē
facti depoſuerunt contra Marcum Anto-
nium poſſet quieſcere pars hoc propone-
re,ſecundum *Gloſ. in l.*3. §.1. *ff. de teſt. Iaſ.*
*in auth. ſi verò, col.*1 *.C. de iudic. Anton. Gabr.*
*in lib. comm concluſ. lib.*1 *.de teſt,* qui numerus
tollit affinitatem, coniunctionem, ſingu-
laritatem, intereſſe, vel commodū,& alia,
quæ contra teſtes produci poſſunt, *Anton.*
Gabr. in d. loco, & pro parte Fiſci fuerunt
examinati ſocij dicti Marci Antonij, qui-
bus repulſa per partem non datur,qui ve-
36 ritatem negotij depoſuerunt, & licet alij
eſſent inhabiles,vt pars dicit, & habilita-
te aliorum ſuppletur eorum inhabilitas,
ſecundū *Bald. in l. ſi quis ex argentarijs,* § *co-*
*gitur, ff. de edend. idem in l.*1 *.C. de teſtam.* tan-
tò magis, quia delictum domi fuit patra-
tum, vbi teſtes domeſtici admittuntur,
l. conſenſu, & ibi *Bald. C. de repud.* quod ta-
men Fiſcus negat eſſe inhabiles, & plenè
probatum per omnes, quod in facto pars
non negat.

Accedat vltimo, falſitas Bullæ in ordi-
ne Subdiaconatus per ipſum præſentatæ,
& falſitas aliarum Bullarum aliorum or-
dinum,quæ falſitas iàm detecta per decla-
rationes factas per Epiſcopum, & Actua-
37 rium, & etiam per copiam libri regiſtri
ordinationum, iuxtà terminos *deciſ. de*
Franch. 189. fuit dictum, quod proceda-
tur per Dominū Delegatum, non obſtan-
tibus prædictis tanquam falſis, qui enim
falſum inſtrumentum præſentat, dicitur
falſum committere, *l. maiorem, C. de falſ.* &
38 quia graue eſt delictum falſitatis, graui-
tèr eſt puniendum, *l.*1. §. *vlt. ff. ad l. Cornel.*
39 *de falſ.* producens enim falſas ſcripturas,
pœna falſi punitur,vt per *Bal in l. fin.* 1 *.not.*
C. de fide inſtrum. & in l. ſi quis decurio, C. de
*falſ. Bart. in l.*1. § *tradidit, ff. eod. Gloſ. in l. da-*
mus, C. eod. Bald. in rubr. C. de fide inſtrum.
*Alex. conſ.*77. *vol.*1. de falſitate non dubi-
tatur, poſtquàm ità iudicatū fuit per Su-
premum Collaterale Conſilium, & poſt-
quam petijt remiſſionē, vt Clericus vſus
fuit dictis Bullis, quæ cum ſint falſæ, licet
de fabricatione dubitari poſſit, tamen
ſcientia, & dolus eſt, ſufficit enim Regio
Fiſco,quod vſus fuerit ad hoc, vt falſi pœ-
40 na puniatur, *l. ſi falſas, C. ad l. Corn. de falſ.*
& in tantùm eſt verum, vt vtens re falſa
præſumatur eamdē fabricaſſe,niſi expreſ-
sè doceat de fabricante, ſecundum *Bald.*
in l. maiorem, C. de falſ. & Alex in l. ſi quis ob-
repſerit. ff. eodem. Foller. praxi crim. in ver. itē
*quod commiſit falſitatem, num.*8. quæ pœna
41 eſt in falſificante, reſcriptum Principis
ſit pœna mortis, tamen in falſificante re-
ſcriptum Prælatorum pœna deportatio-
nis, iuxtà *text. in l.*1. §. *fin. ff. ad l. Cornel. de*
*falſ. Boer. deciſ.*82. *Grammat. voto* 25. *& de-*
*ciſ.*27. *Salic. in d. l. maiorem,* dicit,quod in
Bullis Papæ eſt pœna mortis, in cæteris
mitiùs punitur.

Ex quibus clarè patet Marcum Anto-
nium pro ipſa falſitate pœna deportatio-
nis debere puniri,non recedendo à pœna
mortis,quæ ex iuris diſpoſitione,& ex ſu-
periùs deductis veniret ipſi imponenda
42 pro alapa data Officiali, poſtquàm non
inconuenit pœnam priſcæ ſeueritati ac-
cedere, *l. qui ſepulchra, C. de ſepulcr. viol.* ad-
dendo ad prædictam pœnam mortis pro
atrocitate tanti delicti, quod amputetur
43 ei manus dextera cum qua deliquit,cum
dens pro dente,oculus pro oculo erit pu-
niendus, iuxtà notata per *DD. in auth. ſed*
nouo iure, C. de ſeru. fugit. & ibi *Bald. Cyn. &*
alij, & rogo videri *Bald. in cap.*1. § *.iniuria de*
*pace, iuram. firm. num.*13. accedente etiam
mala qualitate, & fama ipſius Marci An-
tonij vt ſoliti committere facinoroſa de-
licta.

Addicur his delictum commiſſum per

famulum Marci Antonij, nàm data alapa, euaginauit enſem animo occidendi Ferdinandum, poſtquàm teſtes dicunt, quod impulſit Marcum Antonium cõtra Ferdinandum,& ſic audacior factus Marcus Antonius, & deponunt etiam, quod ſtatim viſo enſe euaginato illi occurrerunt, nè interficeret Ferdinandum. & licet erat in domo propria, Ferdinandus erat diſarmatus. publicè officium ſuum gerendo,& iuſtitiam miniſtrando, in quo delicto famuli tria conſiderantur. Primo, aſportatio armorum abſque licentia. Secundo, enſis euaginatio. Vltimo, animus
44 offendendi; quòad Primum, iura ſunt clara,nàm tàm ex diſpoſitione iuris communis eſt prohibita armorum aſportatio, *Auth.de armis, l.1. C vt armor vſus,lib.11.in cap.1.§.ſi quis ruſticus,de pace ten.*& ibi *And.* quàm etiam *de iure Conſtit Regni, quæ incipit Intentionis, & Pragmat. ſub tit. de arm. de ſecũdo prag.1. ſub eod.tit.* dat pœnam, quatuor ictuum cordę publicę,& aliam pœnã reſeruatam arbitrio S. E. & ità iudicauit pluries M.C. de vltimo animus offendendi cognoſcitur ex eo, quod dicunt teſtes, quod cõtra Ferdinandum inſiluit animo vulnerandi, quod ſi non fuiſſet detentus, vtique peiora feciſſet, & ſic audacior fuit factus Marcus Antonius, ſufficit enim in hoc terror armorum. *l.3. §. qui armati, de*
45 *vi, & vi arm.* quæ omnia cum de per ſe ſint delicta, debet puniri pęna remigationis ad exemplum aliorum,accedente etiã quia Dominus non erat in diſcrimine vitæ conſtitutus, Dixi,

Franciſcus Bermudez de Caſtro Fiſci Patronus.

Deniq; ad relationem Reg. Conſ. Delegati Io. Thomæ Salamanca fuit condemnatus ad obtruncãtionem capitis, & & ità exequutum.

Ijs adde qualitèr alapa ſit grauis iniuria propter grauem ignominiã ſic communitèr ab omnibus reputata, ex *Farin. quæſt.105. num.211. & 202.* probat *Perſius conſ.crim.29. num.8.* & propterea dans alapam poteſtati poteſt ſuſpendi, *Auiles in cap.Prætorum, cap.1. in gloſ.derechamente, nu.12.* & nouiſſimè *Almon. Ciazius diſcept. forenſ.ad defenſam reorum.diſcept.27.num.105.* vbi agit ſi quis alapam Poteſtati dederit, vel Gubernatori. ex quo iniuria facta Officiali Regis,cenſetur facta ipſi Regi,& *num.110.* ſubſequitur, quando fuit data alapa Iudici actu officium exercẽti, quid agendum, & *num.111.* ſubnectit, pœna condigna delicto dari debet,& præſertim alapam Officiali inferens, punitur pœna mortis,*Farin.conſ.crim 41.n.9.vol.1. Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Pœnæ arbitrariæ extenduntur vſque ad mortẽ.*
2 *Licitum eſt leges tranſgredi propter emergentes caſus.*
3 *Arbitrium Iudicis nedum vſque ad mortem extenditur ſed ad manus amputationem.*
4 Conſt.Regni Obſeruent, cum l.ſeq. *ponderantur.*
5 Conſt.Eos tantùm, *declaratur.*
6 *Offendens Officialem non ex particulari inimicitia,qualitèr puniendus, dùm officiũ exercet.*
7 *Quælibet iniuria data Officiali Regis exiſtente in actu officij, intelligitur ac ſi Regi illata fuiſſet.*
8 *Alapa dicitur atrociſſima iniuria,& nu.15.*
9 *Rebelles dicũtur offendentes Ambaſciatores,& Poteſtates, & puniuntur crimine lęsa Maieſtatis..*
10 *Atrocitas delicti deſumitur ex conditione perſonæ.*
11 *Alapam dans Officiali, eſt iniuria atrociſſima, & pœna mortis plectenda,& num.13.*
12 *Opinio* Gloſ.in §.in ſumma, Inſtit. de iniurijs *communitèr recepta.*
14 *Perſona offendentis in iniurijs conſideratur.*
16 *Pœna arbitrariæ ad mortem extenduntur.*

ARGVMENTVM.

Quod inquiſitus de alapa data Regio Iuſtitiario, ſit puniendus pęna truncationis manus,& capitis, clarè probatur.

ALLEGATIO XII.

PRimò *Auth. Bald. in cap. iniuria punitur, ſub tit. de pace iuram.firm. in vſib.feudor.* qui in principio dicit hæc verba: *Quæro nunquid iniuria, quæ non cadit in ſpeciale nomen delicti, tamen cadit in authoritate facti, vt ſi quis dat vnam alapam Poteſtati alicuius Terræ propter ſingularem inimicitiam, quam habet cum eo,poſſit capitalitèr puniri.*
1 Reſpondeo quod ſic, nàm pœnæ arbitrariæ extenduntur vſque ad mortem incluſiuè propter exceſſum facinoris. iſta eſt *Gloſ.ordinaria in rubr.de iniur.§.in ſumma,*

& dicit

Digitized by Google

& dicit *Innoc.* quod propter emergentes
2 caſus licitum eſt legem rranſgredi, vt ipſe
notat *extra de conſtit. cap.* 1. hæc *Bald.* eiuis
doctrina multò magis procedit quando
intuitu officij, non particnlaris inimici-
tiæ iniuria Officiali committitur, & in
grauibus delictis, *Gloſ.* illa fuit aliàs per
3 M.C.& S.C. tecepta, extendendo arbitriũ
vſque ad mortem, & manus truncationẽ,
teſtatur *Dom. Præſidens deciſ.* 504. *num* 9. *&*
10. & poſt *Imol Gomeſ. Marant. & alios*, qui-
bus deciſionibus ſtantibus ampliùs dubi-
tari de hac opinione non licet. Præſup-
ponendo notorium Regium Iuſtitiarium
iſtum habere à Rege iuriſdictionẽ ciuilẽ,
& eriminalem, merum, & mixtum impe-
rium in Ciuitate Neap. & eius Caſalibus
in certum genus perſonarum, & exercen-
do officium paſſus fuit.
4 De Iure Regni habemus caſum *Conſtit.*
incipientis Obſeruent, ſub tit. de iniur. curialibus
perſonis irrogatis, cum l. ſeq. lib. 3. quæ dat for-
mam Iudicibus vindicandi iniurias Offi-
cialibus illatas, ſtatuens pœnam per hæc
verba, ipſis autem facta iniuria, non ipſis
5 dumtaxàt; ſed ad Regiæ dignitatis ſpe-
ctat offenſas, ſed offendens eius Officia-
lem, ſequitur *Conſtit. ſeq. quæ incipit Eos tan-*
tum, & declarando caſum *Conſtit.* in præ-
dictam pœnam incidere offendentẽ Offi-
6 cialem officium exercentẽ, & eius intuitu
non particularis alterius inimicitiæ, eſt
concluſio iſta approbata ibi per *Gloſ. Ma-*
rini Caramanici, & Andr. de Iſern. in d. Conſtit.
Eos tantùm, & ibi *Afflict. & Grammat.* do-
ctiſſimam fecit *Additionem in d. Conſtit.* &
etiam in *Conſtitut. ſeq. Eos tantùm*, ex cuius
theorica caſus iſte redditur indubitabi-
lis. & *Grammat. num.* 5. refert doctrinam
Cyni, & Lucæ de Penna in l. 1. *colum. vlt.*
num. 5. *&* 6. *C. de cohortalibus lib.* 12. dicens,
7 quod quælibet iniuria illata Officiali Re-
gis exiſtente in actu officij intelligitur,
ac ſi Regi illata fuiſſet, & alapa dicitur
atrociſſima iniuria, *Bald. in l. ſed ſi hoc Præ-*
tor, ff. de in ius voc. & ibi *Iaſ.* & offendens
8 Officialem, tenetur pœna parricidij. *Paris*
de ſyndic. fol. 8. *Grammat. d. loco num.* 13. qui
9 plura alia refert ſimilia, & in offendente
Ambaſciatores, & Poteſtates, quod dica-
tur rebellis, & puniatur pœna læſæ Maie-
ſtatis, *Bald. in cap.* 1. *num.* 7. *de offic. deleg.* plu-
ra alia colligare poſſem, quæ breuitatis
cauſa ommitto, & hæc in caſu adeò atro-
ciſſimo conſiderata offenſa perſona Offi-
10 cialis, & officij intuitu, qualitate ipſius, &
offendentis, ac loco Curiæ, alijſq; à iure
ſpecialiter conſideratis à *Iuſtiniano in* §.
atrox, *Inſtit. de iniurijs*, *cum concordant.*
Conſideratur Primo, locus, ideſt do-
mus, in qua iniuria facta fuit Ferdinan-
do, in qua regitur Curia. Secundo perſo-
na Magiſtratus. Tertio inęqualitas perſo-
næ, omnia hæc reddunt atrocem iniuriã,
& hæc currenti calamo tetigiſſe ſufficiat,
ſub clypeo tamen doctiſſimi Fiſci Patro-
ni, cuius correctioni ſubijciantur, &c.
De iure communi, & Regni vt ſupra
per collegam eſt iàm fundatum, dans ala-
11 pam Officiali eſſe ininriam atrociſſimã,
& proindè pœna vltimi ſupplicij poſſe
plecti, & vltra allegata aſſero *final. Glo. ver-*
bo placuit, in l. omne delictum, § *qui præpoſitum*,
de re milit. Ægid. Boſſ in tit. de iniur. num. 30.
qui recitando opiniones Doctorum cir-
ca intellectum *Gloſ. in* § *in ſumma*, tenet in-
12 diſtinctè, quando iniuria eſſet enormis,
& quæ in facto, non ſolo verbo conſiſte-
ret, ab opinione *Gloſæ* in iudicando non
eſſe recedendum, dùm & ponit exemplũ
13 de iniuria enormi, vtputà ſi Officiali eſ-
ſet datus colaphus motus, ex clara do-
ctrina *Bald in cap.* 1. § *iniuria, in princ. de pace*
iuram. firm. idem tenet *Felin* & clariùs *Dec.*
in cap. ex literis, de conſtit. & idem *Bald. in l.* 1.
in fine, C. de his, qui lant. Paris de Puteo in tra-
ctatu ſyndic. verbo pœna, verſ. an ſi, l. vlt. circa
princ. fol. mihi 266 quibus additur *Farinac.*
in quæſt. 17. *in* 12. *ampl. vna cum limitatione*
dictæ ampliationis, num. 39. *vſque ad* 70. fuſiùs
omnes DD. adeò quod hanc opinionem
referẽs, hæc quæſtio ſatis claria redditur.
Ferdinandum eſſe Officialem exercen-
tem merum, & mixtum imperium in hac
Ciuitate in perſonis viginti mille, cum
commiſſione Illuſtriſſimi, & Excellentiſ-
ſimi Proregis huius Regni eſt notorium
facti permanentis, ſententiæ ſub eius no-
mine proferuntur tàm ciuiles, quàm cri-
minales, quæ vſque ad pœnam mortis ex-
tenduntur.
His additur qualitas perſonæ offenſæ,
illuſtris proſapię, & circumſpectiſſimi Iu-
14 dices conſiderent perſonam offendentis,
ex traditis per *Grammat. deciſ.* 14. locus vbi
iniuria fuit illata, nàm in propria domo
Ferdinandi, vbi ius redditur, & in qua
acceſſit pater offendentis ad petendam
iuſtitiam, adeòq; intuitu officij iniuriam
factam eſſe non dubitatur; qualitas iniu-
rię atrociſſimæ, vitam, & morem percuſſi;
& percutientis conſiderant Iudices in
tantùm, quod omnes iſtæ qualitates fun-
15 dant de iure atrociſſimam iniuriam, vt
vt ſigillatim loquitur *Imperator in* § *atrox*,
Inſtit. de iniur. & proindè ille arbitrium

 Iudi-

Iudicis mouere debent,vi capitali pœna feriatur.

1 Præterea dico, quod pœna Iudicis arbitrio remiſſa,quando poteſt extendi vſq; ad mortem,quando iniuria, & delictum eſt in ſe atrox,vt ex eius circumſtantijs,& qualitatibus illud grauantibus, Iudex ad mortis pœnam imponendam ſe diſponat, prout eſſet caſus noſter,& procedit de iure, quando Iudex ſolus procedit in cauſa, at quando conſulitur Princeps, quiſnam dubitabit omnes pœnas arbitrarias
16 ad mortem extendi,prout ſibi viſum fuerit, & facti, & perſonarum qualitatibus. hoc firmat *Farinac.in d quaſt 17. num.60.in 1.ſublimitat. not.x limit ad 12 ampliat. alleg. Aug.ad Angel.de malef.verbo & capout aſpotalis, verſ. quando aliqua lege*, prout illum refert *Io.Mar. Monticell.in pract.crim regul.2. num.8 verſ quod autem*.dictum eſt ſupra.

Ex his enim percutientem debere mori iàm eſt fundatum.

Reſtat, vt vni obiectioni in facto conſiſtenti reſpondeam,prætendit enim inquiſitus pœnam mortis euadere ex eo, qui verbis fuerat à Ferdinando offenſus dicendo,quod mentiebatur.

Huic obiectioni duobus modis reſpondetur. Primò, quod prouocatio verbalis quatenùs vera eſſet, habuit originem ab inquiſito, qui tàm irreuerētèr alloquutus fuerat cum Ferdinando, qui proteſtatiuè hinc loquutus fuerat, dicendo: *Non dire vn'altra volta, che li miei Officiali ſono ladri, che dirò, che ne menti per la gola*. Secunda reſponſio eſt etiam clariſſima, nàm altercatio verbalis non erat inter Ferdinandum,& Marcum Antonium,ſed cum Marino patre, adeòq; illa atrociſſima iniuria per Marcum Antonium Ferdinando illata egreditur à Marco Antonio ſolo, nulla inter ipſum, & Ferdinandum cauſa præcedente,& ſic obiectum hoc partis nō obſtat.

Poſsē dicere multa circa notorias falſitates bullarum ab inquiſito fabricatas, & conſtructas de per ſe ſufficiētes ad pœnam vltimi ſupplicij iuxtà *Pragmat. huius Regni*. Attamen quia hoc negotium eſt exemplariſſimum, & tangens iuriſdictionem Regis, in hoc ſperatur à ſupremo Collaterali Conſilio, vt præſentibus inquiſitis irrogetur pœna talis, ob quā alij forſan in futurum hoc attentare volentes perterreant, tàm graue facinus patrare, &c.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe non venit in delictis, vel quaſi maximè,ſi illud eſſet ſingulare,& extra rem,nu.2.*
3 *Querulatus tenetur ad expenſas, quas fecit querulans,& non ad impendia operarum.*
4 Text.in l.ex hac lege,ff.ſi quadrup.paup. & l.fin.ff.de ijs,qui deiec. vel effu. *qualitèr procedant*.
5 *Qui cauſam damni dat, damnum dediſſe videtur*.
6 *Medicamenta per incantationes prohibentur.*
7 *Querulans de vulnuſculo, ſi offenſus periret, non tenetur de occiſo*.
8 *Argumentum validum eſt à ſufficienti partium enumeratione*.
9 *Argumenta etiam in materia pœnali,& odioſa locum habent*.
10 *Impenſa medicorum offendens, tenetur ſoluere ad quam rationem*.

ARGVMENTVM.

Intereſſe an debeat ſoluere offendens pro leui vulnuſculo.

ALLEGATIO XIII.

IN cauſa Nobilis Iuuenis Pompei de Laurito,aliàs Monforte V.I.D. nepotis mei, inquiſiti de caſuali vulnuſculo lato in brachio cuiuſdam Petri Verde, in qua de intereſſe ipſiuſmet querulātis tractatur, & licet dictus inquiſitus condemnatus ſit per M.C.V. ad ſoluendum ducatos . . . . eidem Petro, qui appellauit ad S.C. & cauſa ipſa commiſſa de intereſſe paſſo tractatur, vt in actis, circa quod videndum eſt, an petitū intereſſe debeatur,& quanquam ſuperfluū ſit in præſenti materia certas denigrare. Attamen vt innocentiæ ipſius inquiſiti magis eluceſcat, dicendum eſt,petitū intereſſe non deberi, nàm clarè conſtat in delictis,vel quaſi in-
1 tereſſe non venire,per *text.in l.in furti, ff.de fur.* & latè *Philipp.Dec. in l.vnica, C.de ſent. quæ pro eo, quod inter. num.19.* eo maximè
2 cum petitum intereſſe ſit ſingulare, & extra rem, quod nullo modo debetur, *l.ſi ſeruum meum, ff.ad legem Aquil.* vbi *I.C.* ait, *Pretia rerum non ex affectione, vel vtilitate ſingulorum extimanda, ſed communitèr fungi*; adeòq; dictum intereſſe non ex affectione, vel vtilitate petentis eſt liquidandum, ſed ſolùm querulatus tene-
3 tur ad expenſas quas fecit querulans tàm

pro

pro ſe, quã pro medico, iuxtà *Conſt. Regni Pœnã præcedenti ſanctione*,& non ad impen-
4 dia operarum amiſſarum, *l.ex hac lege, ff.ſi quadrup.pauper.fecis.dic. l.fin. ff.de his,qui deiec. vel eff.* cum dictæ leges habeant locũ in caſibus vbi interuenit ſaltim leuis culpa,vt dicit *Afflict.in Conſtit.qui de alto,nu.6.* ſed in caſu de quo agitur, nec leuis, nec leuiſſima culpa interuenit, vt ex actis cõ-
5 ſtat, & diceretur, quod impenſæ operarum amiſſarum debeantur per regulam, qui cauſam damni dat.damnum dediſſe videtur,vulgata *l.nihil intereſt.ff.de Sicar.* replicatur hoc non obſtare,cum querulans, ſinè vulneratus ipſe noluit ſe mederi facere à medicis peritis, ſed à quadam mu-
6 liercula medicante per incantationem, quod medicaminis genus à lege prohibetur, *l.1. §.medicorum, verſ.non tamen ſi incantauit, ff.de var.& extraord.cognit.* cum talia non ſint medicinæ genere,& ſi queru-
7 lans ipſe de prædicto vulnuſculo periret, nequaquam querulatus de occiſo teneretur,vt latè tenet *Hippol in citata l.nihil intereſt, num.*10. ergo ad impenſas, & intereſſe operarum amiſſarum querulatu non tenetur, vt vulneratus prætendit cum validum ſit in iure argumentũ à ſufficienti
8 partium enumeratione, *cap cui licet,de reg. iur. in 6. l non debet, ff. eodem*, vbi *Dec. nu.8.*
9 quod argumentum etiam in materia pœnali, & odioſa, vindicat ſibi locum l. nec in ea,& ibi *Bart. num 2 ff.de adult. Alex. in l.in ſuis,num.3 ff.de liber.& poſthum. Dec. conſil.76. num.3.* ergo immò dictus querula-
10 tus non tenetur impenſas Medicorum ſoluere, niſi ad rationem granorum decẽ pro dieta,vt in *Conſt. Quia nunquam*, & ibi *Afflict.num.3 verſ.quæro,*& in præſenti caſu ità de iure arbitror. Reliqua,&c.

Franciſcus de Laurito.

Per Sacrum Conſilium fuit confirmatum decretum Magn.Cur.Vic. in Banca Danielis.

Ad ornatum quæſtionis vide *Dom.Reg. Merlin.controuerſ.forenſ. centur.1. cap.19. per totum, fol.90. & ſeqq.* intereſſe, & damna quando debeãtur ab occiſore hæredibus occiſi,oſtendit *Caball.reſol.crim.tom.2. caſu 248. num.27.* & latè *Plotus in tract. de in litẽ iuran.§.41.* vbi *nu.*10. in ſpecie dixit,quod vulnerator tenetur ad expenſas curationis vulnerati, & ad æſtimationem operarum amiſſarum,& ad omne damnũ emergens. *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Iuſdictionem habens cum mero, & miſto imperio,ex qua in dominium,non in officium, & iure proprietatis verſatur, an poſſit indulgere reis.*
2 *Gratia reis fieri poteſt pro delicti à Baronibus iuriſdictionem habentibus in proprietate cum poteſtate indulgendi.*
3 *Poteſtas indulgẽdi eſt de regalibus,& ſoli Regi competit.*
4 *Barones nequeunt facere gratias, & compoſitiones poſt ſententias latas.*
5 *Determinatio unica reſpiciens plura determinabilia,æqualitèr terminari debet.*

ARGVMENTVM.

Indulgentia pro homicidio facta reo, à ſubſtituto generali Baronis habentis iuriſdictionem cũ mero, & mixto imperio poſt iudicatum, an ſuffragatur.

ALLEGATIO XIV.

LVcas Albanus inquiſitus de homicidio ex cauſa honoris,vt prætenditur annis retro elapſis per Curiam Inſulæ Procitæ, fuit condemnatus ad pœnam mortis naturalis,à qua ſententia ipſe pauperrimus appellauit, & coram Iudice appellationis proceſſum adduxit, & fuit facta apertura, quo negotio ſic ſtante, fuit miſſus ad Regias Triremes loco depoſiti, & in libro dicitur qualitèr vaſſallus Baronis, & appellatione pendente mictebatur,& dum propter ſui notorium impedimentum, & paupertatem extremam de eius inquiſitione, non potuiſſet obtinere, citiùs expeditionem, obtinuit nouiſſimè de dicto prætenſo homicidio gratiam ab Illuſtriſſimo,& Reuerendiſſimo Domino Cardinale de Aragonia poteſtatẽ habente nomine Illuſtriſſimi Domini Marchionis Vaſti,& adfuit partis remiſſio,& dùm inſtantiam ipſe Lucas feciſſet pro dictæ gratiæ exequutione,fuit per M.C.V. prouiſum,quod non gaudeat gratia prędicta. à qua prouiſione Ill.Marchio tanquã grauatus appellauit, & modo punctus decidendus eſt, quod gratia prædicta potuit fieri,& præſuppono per Priuilegium conceſſum, hoc eſſe clarum,nàm dicitur cum poteſtate indulgendi,& commutandi pœnas,

nas,& cum primis,& ſecũdis cauſis,ſicuti
eſt Ill. Marchio in poſſeſſione. Baro enim
hăbens iuriſdictionem cum mero, & mix-
to imperio poteſt hoc facere , quia habet
in dominium , non autem in officium, &
iure proprietatis.& benè in propoſito di-
1 cunt DD.videlicet,*Io Faber , in l & ſi ſeue-
rior, in fine, in verbo, & hoc videtur procedere,
C.ex quibus cauſ.in fin.irrog. Angel.in authent.
vt nulli Iudicum, in §.vt autem, num.29. Dec.
in l. principalibus , num. 12. in verbo non obſtat
illa ratio, ff.ſi cert.pet.* dùm allegat *Bald in l.
ſolent,§ fin ff de offic.Proconſ in 2.quæſt. Frecc.
lib.2.de ſubfeud. in vlt.diff feudi plani, & qua-
tern.num.37.Capyc decis.27.nu.17.ibi in ver-
bo,ſed dictæ authoritates,Paris de ſyndic.in rub.
de officio ſyndicatorum, in cap dicitur autem ,
num.13.*dùm allegat *Bald in l.fin.C.de arbit.*
qua ratione cum nõ ſint tantùm Iudices,
2 ſed iure proprio iuriſdictionem exerceãt,
& habeant poteſtatem indulgendi , & fa-
ciendi gratias de omnibus delictis, ſine
dubio gratia iſta potuit fieri,vt ex clauſu-
lis iſtis notant *Iacobinus. & Capycius in in-
ueſtituris,in verbo & cum mero,& mixto impe-
3 rio*,& licet hæc poteſtas ſit de regalibus,&
ſoli Principi competat, vt per *Andr. in tit.
quæ ſint regalia.in verbo & bona committentiũ,
poſt num.75.in fine,* dùm dicit,quod hoc ſit
de iure ciuili , & tamen ex vi horum pri-
uilegiorum Barones poſſunt ſine dubio,
vt *Iacobinus , & alij* . neque obſtat ſi oppo-
nantur duæ difficultates .

4 Prima eſt, vt licet Barones ex clauſulis
poſſint facere gratias & commutationes,
tamen non poſſunt poſt ſententiam latã,
per *text.in l.1. in §.quis vltro, ff.de quæſt.* per
Bart.in l.acta, §.de amplianda, ff.de re iud. per
*Andr. in d.tit. quæ ſint regal. in verbo & bona
committentium, num.75.* dùm allegat *text.in
l.1.§.1.ff ad turpill.& l.ordine, ff.ad municip.
cum ſimil.*

Secũda,vt diù ſit lata ſentit,adeò quod
poſſit dici,quod ſit tranſacta in rem iudi-
catam,& tantò magis nõ potuit fieri,qui-
bus reſpondetur.

Primo nõ militate in caſu noſtro , Pri-
mo,quia dùm eſt priuilegium cum facul-
tate indulgendi, & cum primis , & ſecun-
dis cauſis iſta poteſtas , & hoc priuilegiũ
comprehendunt tam caſus in primis cau-
ſis,quàm in ſecundis , poſtquàm datur fa-
cultas indulgendi, in primis , quod in ſe-
cundis cauſis ex his concluſionibus pro-
5 batur.Primo,quia vnica determinatio re-
ſpiciẽs plura determinabilia debet æqua-
litèr determinare , vulgata *l. iàm hoc iure ;
ff.de vulg.& pupill.ſubſtit. l.quàmuis,C.de im-
pub.& alijs ſubſtit.* ſic ergo ſi in primis cau-
ſis intelligitur ſine dubio poteſtas indul-
gendi eo modo,at in ſecundis, & æquiſſi-
mas concluſiones in fauorem horum mi-
ſerorum,qui cauſas ſuas defendi facere
nequeunt , & iſtum maximè propter pau-
pertatẽ conſiderent, & quotidiè videmus
non obſtante temporis lapſu,quod cauſæ
ipſorum tractentur ſemotis difficultati-
bus, nec non Barones fuerunt,& ſunt in
hac poſſeſſione,ideò cũ caſus non ſit gra-
uis,meritò gratia facta potiri debet miſer
homo iſte , vt ſine dubio Domini iudica-
buntur . Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito I.C. Neap.

De Anno 1576. per S. C. fuit deciſum
ſecundum allegata in fauorem Illuſtriſs.
Marchionis Vaſti, penès Panza Actorum
Magiſtrum M.C.V.

Facit *deciſ. Dom.de Franch.370. Capibl.
de Baron. pragmat.6.num.170.in vltima com-
pilatione* , cum alijs per me allegatis in
*1.par. noſtri compendij deciſ.Regni verbo Baro-
nes habentes priuilegia iuriſdictionis. Thoro.*

S V M M A R I V M.

1 *Habitatio ſola longiſſimi temporis, ciuem non facit .*
2 *Tempus non eſt modus inducendi , vel tollendæ obligationis .*
3 *Animo opus erit ad inducendum incolatum.*
4 *Pupillus, vel impubes domicilium conſtituere, nec incolatum poteſt,& ratione demonſtratur num.5 .*
6 *Ciuilitatem acceptans , cenſetur ſe obligare ad onera illius loci .*
7 *Pupillus non poteſt ſe obligare ſine auctoritate tutoris .*
8 *Renunciare videtur,quis deſerendo ciuilitatem priùs contractam .*
9 *Domicilij ratio temporaria eſt .*
10 *Renunciare incolatui quando poteſt .*
11 *Ciuitas poteſt eius ciuem vendicare , quando alibi ſe tranſtulit,& num.17.*
12 *Appellatione ciuis non venit incola .*
13 Text. in l.eum,qui certarum, ff.de verb. oblig. *quando locum habet .*
14 *Electio cadit inter plura .*
15 *Priuilegium ſtrictè interpetrandum , dùm non ſit clauſum in corpore iuris communis.*
16 *Electio fieri poteſt, & per primum actum tollitur .*
18 *Ciuis quando dicatur .*

19 *Habi-*

19 *Habitare non dicitur, ſi non contulerit domicilium.*

20 *Scolaris habitare non dicitur.*

21 *Habitare dicitur pro maiori parte anni, & per decem annos cum uxore, & familia, ac maiore parte fortunarum ſuarum.*

ARGVMENTVM.

Remiſſio rei inquiſiti pro delicto commiſſo in Ciuitate Neapolis, in qua ipſe inhabitauerat, an erit concedenda Baroni eius Domino, ea non obſtante ciuilitate.

ALLEGATIO XV.

Qvod M.C. grauauerit iuriſdictionẽ Ill. Marchionis Lauri, prouidendo, quod cauſa Palmerij Vallicti remanet, & tractetur in eadem M.C. ex capite prætenſæ, & figuratæ ciuilitatis, ex infraſcriptis demonſtrabitur.

Primò, quia diſcuſſis probationibus factis ex parte Palmerij nulla probatur ciuilitas. Secundò, quia dato, quod aliqua ciuilitas adfuiſſet iàm per querelã priùs expoſitã in Terra Lauri, & ſic in loco originis renunciatũ fuit huic ciuilitati, quæ renunciatio ne dùm ipſi, ſed & Magnificæ Ciuitati Neap. obſtat, cum ſit contracta ex incolatu, vt inferiùs demõſtrabitur.

Ad Primum, non eſſe probatum de ciuilitate, videàntur teſtes partis, qui dicũt matrem Palmerij veniſſe ad hanc Ciuitatem ad ſeruitia cuiuſdam Nobilis Nidi, & ſecum aſportaſſe Palmerium tùnc infantem annorum trium, qui per 12. 13. & 14. annos habitauit, & per hoc tempus ſæpiùs declarauit animum continuandi, incolatum. ex hac habitatione dico ego nullam fuiſſe contractam ciuilitatẽ, quia
1 habitatio ſola quàmuis longiſſimi temporis ciuem non facit, *l. eſt verum, C. de*
2 *incol.* Tempus enim modus non eſt inducendæ, vel tollendæ obligationis, *l. obligationum ferè, §. placet, ff. de verbor oblig.* & ideò
3 ad inducendum incolatum, animo opus eſt, *DD.* concludunt vnanimitèr *in l. hæres abſens, de iud. & in l. placet ad municip.* &
4 alibi ſæpiſſimè animo autem pupillus, vel impubes domicilium conſtituere nõ poteſt, nec incolatum acquirere, *Bart. & ceteri in l. 1. ff. de tutor. & curator. dat. ab his, & in l. 1. C. vbi petant. tutor.* cuius rei duplex
5 eſt ratio. Prima, quia pupillus iudicium perfectum non habet, vt ex *Bart. in d. l. pla-*
6 *cet.* Altera, quia qui ciuilitatem acceptat, cenſetur ſe obligare ad onera illius loci, etiam ſi illa ignoret. *Caſtr. in l ſi duo, ff. de*
7 *acquir. hared.* ideòq; non poteſt pupillus ſine authoritate tutoris ſe obligare, vndè cenſuit *Rubeus Alexandrin. conſ. 9. poſt nu. 5.* non poſſe pupillos etiam per allectionem Ciuitatis creari ciues ſine auctoritate Principis, dùm ergo teſtes dicunt habitaſſe Palmerium 10. 12. vel 14. annos, totum hoc tempus ferè pubertatem non capit, quod etiam ex aſpectu Sacrũ Conſilium vidit, vt ſic nullus incolatus, nulla ciuilitas, quod eo magis comprobatur, quia habitatio fuit cauſa addiſcendi artem. vndè militat deciſio DD. qui dicũt ſcolatẽ inhabitantẽ cauſa ſtudij etiã per viginti annos non acquirere ciuilitatem.

Ad Secundum, fuiſſe renunciatũ ciuilitati ſaltim tacitè, adeſt querela expoſita in Curia Lauri loco originis dicti Palmerij, adeſt etiam, quod paulò ante fuerat per eandem vti vaſſallus Marchionis inquiſitus, & demùm carceratus, petijt gratiam à Marchione, & in memoriali dicit ſe vaſſallum, per hunc actum geminatum, iàm agnouerat locum originis, &
8 incolatui renunciauerat deferendo ciuilitatem priùs contractam, ſi qua fuiſſet, quod quidèm fieri poteſt, *l. libertus, § patris*
9 *ff. ad municip ibi q. 2.* domicilij ratio temporaria ſit, *Gloſ. in l. origine, C. eod tit. lib. 11.* ex quo *text. & gloſ.* concludunt DD. poſſe incolam ad ſui libitum domicilium mutare, nec alitèr recedere prohibetur, niſi fortè dùm in loco eſſet publicis muneribus deſtinatus fuiſſet, tùnc enim renun-
10 ciare incolatui non poteſt niſi perfecto munere, *l. incola 9. ff. eod. tit.*

Hæc renunciatio etiam Ciuitati obeſt, nouiſſimè comparuit allegando in præſenti cauſa non potuiſſe Palmerium in præiudicium ſui renunciare, quia hæc vera ſunt in ciue, non autem in incola, licet
11 enim Ciuitas ſuum ciuem reuocare, & vindicare poſſit, ſi alibi ſe transferat, vt ex *Gloſ. & Bart. in l. 1. §. per hanc, ff. de reiuend.* hoc nunquàm locum habebit in in-
12 cola, tùm quia in materia diſtincta, & differenti appellatione ciuis non venit incola, vt per *Bart. & DD. in l. ſi maritus, la vndecima, ff. ad l. Iul. de adulter. & in l. pupillus, § territoriũ, ff. de verb. ſignif.* tùm etiam ſi alitèr diceretur, non eſſet vera concluſio ſu-

ſio ſupradicta, poſſe incolam ad ſui libitũ domicilium mutare. ideò licet priuilegium trahendi per Capitula Neapolitana comprehendat ciues, incolas, & habitantes. in caſu tamen renunciandi huic priuilegio maxima fieri debet differentia inter ciues, & incolas, quia licet ciuis non poſſit renũciare, procedit quia magis alligatur, & ob fauorem publicum poteſt Ciuitas illum alibi ſe transferentẽ reuocare, quod non eſt in incola, quia tamdiù priuilegio gaudebit, quamdiù habitare voluerit, & ſic noua comparitio Ciuitatis nihil obſtat. Accedat rurſus, quia ex parte Marchionis plenè probatum, Palmeriũ ſubijſſe onera Terrę Lauri, & cum ad propriam originem redijt, facilè conuincitur incolatum Neapolis deſeruiſſe.

An autem ſi verè eſſet ciuis, competat variatio pro nunc non diſputo *q* 2. ſupra dicta benè fundant intentionẽ Marchio-
13 nis. Benè dico pro nunc terminos *l. cum qui certarum, ff. de verb. oblig.* nõ poſſe adaptari in ciue Neapolitano, quia habent priuilegium, quod dicit poſſe trahere, & non trahi, non datur ipſis electio aliqua, quia nõ conſtituuntur ex priuilegio plu-
14 ra tribunalia, electio autem cadit inter plura, *Bald. in l. 1. C. de fur.*

Nec eſt priuilegium hoc extendendũ, immò ſtrictè interpetrandum, & ità vt in quantum minus poteſt iura communia lędat, quia non clauſum in corpore iuris,
15 vt illud quod habetur in *tit. quando Imperator inter pupill.* cuius priuilegij alia eſt, & fauorabilior ratio; Concludendum ergo breuibus cauſam remittendam, cum inter vaſſallos, & delictum in territorio Marchionis. cuius Curia iàm habet in fortijs ſuſpectos de hoc delicto. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito.
Io. Camillus Bilotta.

VLtra doctiſſimè allegata per Magnicũ Dominum Collegam, dico, quod ipſe non poteſt variare, ſiuè ciuis fuerit, ſiuè habitans, vel habitator poſtquàm ſemel eligit forum domicilij Illuſt. Marchionis Lauri, & hoc ſiuè per authoritatem iudicij, ſiuè quod renunciauerit fauori ſuo,
16 quod fieri poteſt, vel quod electione primo actu fuerit ſublata poteſtas, vt latè conſiderat *Andr. in tit. de ſtatu, & conſuet. in verſ. lite ſecunda*, vbi de ſcolari loquitur qui habet plures Iudices, vt videri poteſt.

Sin autem tractatur reſpectu Ciuitatis, quæ hodiè comparet, dico quod licet Ci-
17 uitas poſſit vendicarę ſuũ ciuem, & agere pro eo, argumento *l. de iure, ff. ad munic.*
18 tamen hic non eſt ciuis, cum non interuenerit aliquid, de his quibus conſtituitur, vt dicitur in *l. 1. & toto tit ff. ad municip. & in l ciues, & toto tit. C. de incol. lib.* 10. de quibus per *Afflict. deciſ.* 384. *& Grammat.* 87. meritò tanquàm ciuis vendicare non poteſt.

Si verò tanquàm habitans, vt videtur dicere capitula, adhùc dico, quod nec habitare poteſt prætendi, cum ipſe non
19 contulerit domicilium in Ciuitate, iuxtà *text. in l. pupillus, § incola, ff. de verb. & rer. ſignif.* ſed venit adiſcendi tantummodò ar-
20 tem, in qua nunquam ſcolaris habitare dicitur, *l. nec ipſi C. de incol. lib.* 10. *l. lex. Cornelia, § ſi tamen, ff. de iniur. Salic. Ludou. Alex. & alij, in l. cum filius, ff. ſi cert. pet.* aliàs ſi nõ
21 didiceret artem, debuiſſet habitare pro maiori parte anni, & per decem annos cũ vxore, & familia, *l. abſentem, cum gloſ. ff. de iudic. l. eſt verum, cum Gloſ. C. de incol.* & maiori parte fortunarum, aliàs non diceretur habitare, *Bart. in l. cum delanionis, § Sabinus. ff. de fund. inſtrut. idem in l. 1. § 1. num. 7. de lib. agnoſc. in l. vxori,* vbi *text. ff. de leg. 3. & in l. ſi mulieri, ff. quibus mod. vſufruct. ammittat. Bart. in l. lex Cornelia, § ſi tamen, ff. de iniur.* vbi *apoſtilla Alex.* qui multa allegat, dixit *Luc. de Penna in l ciues, C. de incol. Bald. in authent. habita, in* 5. *notab. C. ne fil. pro patre nu.* 5. *Felin. in cap. quoniam in princ. extra de offic.* & ſic quomodocunque ſit, debet cauſa agnoſci per Officiales Illuſtr. Marchionis Lauri non obſtantibus oppoſitis pro parte fideliſſimæ Ciuitatis.

Vincentius Siccodus.
Fabius Marcheſius.

Hanc materiam exactè pertractat *Dom. Regens Scipio Rouitus in prag.* 1. *vbi de delict. quod conuen. deb. à num.* 9. *& ſeq.* dùm inter duos Barones lis verteretur de inquiſito, ſi in loco originis, vel delicti erit cognoſcendum, & refert deciſum ſpectare ad Iudicem loci delicti, & ad ornatum materiæ vide noſtrum *compendium par. 1. verbo habitans, fol.* 250. 1. *col. & in ſupplem. verbo ciuis fol.* 85. 2. *col. in fine*, vbi multa *Petra ad Grammat. deciſ.* 87. *Mari ad eundem d. deciſ.* & nouiſſimè *Heliſeus Danza in Addit. ad eandem deciſ. Gram.* plura collexit. *Thoro.*

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Pœna deportationis, & publicationis bonorum eſt de iure commmuni pro falſitate, & nu.3.*
2 *Pœna mortis eſt in falſificante literas Regis.*
4 *Pœna mortis eſt, in falſificante literas Regis de Iure Regni.*
5 *Pœna mortis* ex Conſt. Regni Contra falſarios, *non eſt exorbitans à iure communi, cũ ſit correctoria.*
6 Conſtit. Regni Qui literas, *qualitèr intelligatur.*
7 *Pœna contra falſarios, an detur aſſiſtenti falſitati literæ, & ea vtenti.*
8 *Falſarius acritèr punitur quã qui vſus fuerit litera falſa.*
9 *Pœna vltimi ſupplicij non imponitur de iure communi fabricanti, vel vtenti literis Regis.*
10 *Agentes, & patientes pari pœna puniuntur.*
11 *Auxilians, & faciens in delicto falſitatis, arbitrio Iudicis punitur, non eadem pœna ſicut principalis.*
12 Text. in §. interdum. Inſtit de oblig. quæ ex delict. naſc. *ponderatur.*
13 *Præſtans opem maleficio nõ dando cauſam ipſi malefacit, ſed mitiori pœna punitur.*
14 *Pœna ordinaria non erit puniendus, quando nõ fuit cauſa immediata ob delictum patrandũ.*
15 Text. in l. ſi pignori, §. ferramenta, ff. de furt. *ponderatur.*
16 *Pœna mitiori punitur, ſi non fuerit principalis delinquens, & ſic deciſum.*

ARGVMENTVM.

Aſſiſtens in crimine falſitatis alicuius literæ Regis, & ea vtendo, qua pœna erit plectendus.

ALLEGATIO XVI.

1 REgularitèr pœna *legis Corneliæ de falſ.* de iure communi, in homine libero, non eſt pœna mortis naturalis, ſed pœna deportationis, & publicationis bonorum, *l. 1. §. fin. ff ad leg. Cornel. de falſ l lex Cornelia, ff. de publ. iudic. Inſtit. de publ. iudic. §. item lex Cornelia,* ibiq; *Ioan. Fabèr, Gloſ. in cap. in criminali 5. quæſt. 7. & Io. de Anan. in conſ. 12. niſi in partu ſuppoſito, l. 1. C. de falſ in ſeruo,* vt in *d. §. fin.* & aliquãdo in humili perſona, eſt pęna damnationis in metallum, *l. ſi quis aliquid, §. qui viui,*
2 *ff. de pœn.* in falſificante verò literas Regis, licet *Gloſ. in l. vbi, C. de falſ.* dixerit, quod
imponitur pœna mortis, tamen *Angel. in l maiorem, C. de falſis,* tenuit contrarium, dicens, quod maioritas pœnæ, de qua in *d. text.* conſiſtit in inueſtigando, & non
3 in puniendo, & quod ſolùm pœna deportationis, & publicationis bonorũ puniatur, immò dicit *Afflict. in deciſ. 11.* quod de iure communi non habemus expreſſum, quod ſit pœna mortis naturalis.

Hodie tamẽ in Regno in falſificãte Regias literas, & Regiũ ſigillum, pœna mor-
4 tis imponitur per *Conſtit. Regni, Qui literas.* Dubitari modò contingit nunquid Franciſcus Veggius, qui non ipſe fabricator literarum Illuſtriſſimi Domini Proregis, ſed potiùs ſciens aſtetit, vt per alium fabricarentur, ſed per Antonium Principatum, poſſit pœna *dictæ Conſtitutionis* puniri, & quod pœna *dictæ Conſtitutionis* non poſſit imponi dicto Franciſco, ex infraſcriptis pluſquam liquidò demonſtratur, nàm ſi de iure communi, vt benè fundatũ eſt, pro hoc delicto non imponitur pœna mortis, ſequitur quod cum hæc *Conſtitutio*
5 imponens pœnam mortis, negari nequit, quod non ſit exorbitans à iure communi, cum ſit correctoria, *Bart. in l omnes populi, ff. de iuſtit. & iur in 4. & 6 quæſt. Alber de Roſ. in 3. par. ſtatut. quæſt. 55. l. ſi verò, §. de viro, ff. ſol. matr. l. fin. C. de inter. ma cap. 2. de reg. iur. lib 6.* habetur in *Authent quas actiones, C. de Sacroſ Eccleſ. & in l præcipimus, C. de appell.*
6 modo cum *Conſtitut. Qui literas,* loquatur in fabricante literas Regias falſas, non
7 extenditur ad hunc caſũ in eo, qui ſciens aſtetit fabricationi, & ea vſus eſt, ità dixerunt *Abb. & Io de Anan. in cap. ad falſariorum, de crim. falſi,* faciunt, quæ idem *Abb* dixit *in cap ſicut dignum, §. illi autem de homic.* & in ſpecie conſuluit *Hippol. in conſ. 24. & 47.* quem rogo videri. & *Guid. Pap. deciſ. 455.* facit etiam, quod fabricans falſum inſtrumentũ, & vtens illo paritèr puniantur, *l 2. C. de fide inſtrum. l. ſi falſos,* iuncta
8 *Gloſ. C. de falſ.* attamen ille, qui fabricauit, acriùs, & duriùs punitur quam ille, qui eo vſus fuerit, ità dicit *Gloſ in d. l ſi falſos,* & optimè *Cynus in d. l. 2. C. de fide inſtrum.* & larè per *Hippol. in d. conſ. 47. num 5.*

Vltimo, caſus eſt deciſus in indiuiduo in *deciſ. Boer. 82. par. 1.* in qua allegat tàm *dictam Conſtitutionem Qui literas,* quàm *deciſ. Afflicti* 21. licet non alleget aliam *de-*
9 *ciſ. 404.* vbi fuit deciſum non eſſe imponendam pœnam vltimi ſupplicij, de iure communi fabricanti, vel vtenti literis Regis, facit ad hoc *deciſ. Gram. 27.* ex qua etiã hic caſus deciditur, & in *voto 25. per tot.*

Digitized by Google

Quod autem dicitur de ſecunda litera Illuſtriſs. Proregis, quæ ſimilitèr falſificata dicitur, non tamen ab hoc Franciſco, ſed ab eodem alio patratore, & fabricatore prędictæ literæ, non poteſt ex hoc maior pœna imponi, iiſdem iuribus, & rationibus allegatis, & per præſertim per ea, quæ in dicta ſua *deciſ.82. Dominus Boer.* in indiuiduo dixit, ad quod faciunt, quæ DD. & maximè *Veron. in auth. ſed nouo iure, C. de ſeru. fugit.* & in ſpecie idem *Boer. in ſua deciſ.219. in 2. par.* dicens, minimè lex illa reiteratione poſſe pœnam augeri.

Reſtat modò videre, an ex quo dictus Franciſcus requiſitus ab Antonio, vt aſſiſterat fabricationi dictę falſitatis in dictis literis, illiſq; vtendo, exhibendo illas Illuſtriſſimo Marchioni de Sancta Cruce, dicatur incidiſſe in pœnam *legis is qui opem,* & doctrinæ *Bart. ibidem, ff. de furt.* ità agẽ-
10 tes, & patientes pari pœna puniantur, vel mitiori pœna tanquàm aſſiſtens, & opem præſtans in vendendo gratiã, & accipiendo pecuniam.

11 Et in hoc Ego reperio caſum noſtrum, etiam in fortioribus terminis deciſum, limitando dictam doctrinam *Bart.* per *Io. Andr. in cap. filius, de pœn. lib.6.* vbi dicit, ꝙ vbicunque auxilium, & fauor eſt ſimplex, ità quod abſq; eo quis eſſet commiſſurus maleficium, prout in caſu noſtro, tùnc auxilians, & faciẽs arbitrio Iudicis puniendus eſſet, non autem eadem pœna, qua puniretur principalis, & hoc eſt mirabile dictum ad caſum noſtrum, ità *Angel. in l. in furti, §. quæ, ff. de furt. & Angel. etiam in d. l. is, qui opem,* vbi dicit eſſe perpetuò menti
12 tenendum *text. eſt ad literam*, omninò videndus *in §. interdum, verſ. ope, vſque ad finẽ,* & ibi *Gloſ. in verſ. non tenetur furti, Inſtit. de obligat. quæ ex delict. naſc. Gloſ.* eſt conſimilis *in clem. 1. de pœn. in verbo defenſauerit, in med. Auguſt.* poſt *Angel.* omninò videndus *in addit. ad Angel. de malefic. in §. dicto maleficio ſemper aſtitit, in verſ. tu autem in hac materia, num. mihi* 16. qui dicit ſe aliàs euaſiſſe vnũ à pœna furcarum, qui præſtitit auxilium quinq; latronibus, qui furati fuerunt vnã apotecam cum violẽtia, & is ſemper aſtitit in via, cum alijs quatuor latronibus, & hoc per rationem ſupra allegatam, quia eſt abſque eo erant commiſſuri dicti latrones delictum huiuſmodi.

Iſtam opinionem, & deciſionem ſequitur *Salyc.* pleniſſimè, qui hanc quæſtionẽ examinat diligentèr in *l. 1. C. de rapt. virg.*
13 *num.* 24. quam rogo videri, vbi dicit fuiſſe conſultum *Dinum Bononiæ,* & alios, qui deliberatè reſponderunt, quod præſtans opem maleficio, ſed non dando cauſam ipſi maleficio, debet mitiori pœna puniri, ità dicit dictus *inſignis Doctor in verſ. tamen credo. Soccin. in conſ.* 188. *incip. viſa bulla,* vbi plura elegantèr ponit ad caſum noſtrum *Cepoll. in conſ. crim.* 27. *num.* 9. & 10. *Hippol. in conſ.* 24. *num.* 22. *verſ. qui præſtans auxilium, & in conſ.* 47. & ſic omnes DD. concludunt, quem non eſſe pœna ordina-
14 ria puniendum, ſicut principalis quando non fuit cauſa immediata ad delictum committendũ, proùt in caſu noſtro, quoniam Franciſcus Veggius non præparauit aliquid ad maleficium perpetrandum videlicet cartam, atramentum, cęram, ſigillum falſum, neque etiam copias literarum ſcripſit, ſicut fecit ſcolaris, qui eas
15 ſcripſit, & ſic non ſumus in caſibus *l. ſi pignori, § ferramenta, ff de furt.* neq; accomodauit ſibi domum, vt delictum committeretur quando fuit in domo ipſius Antonij, iuxtà *l. ſi amici, §. 1.* & ibi *Bart. ff. de adulter.*

Sed in caſu noſtro ante maleficium nõ conſtat de conſilio, quia ipſe Antonius dixit: *detto Franceſco che voleua fare la gratia falſa,* & deindè, *che voleua fare vn bel colpo.* & Franciſcus contentatus fuit, ſed Franciſcus tanquam ignarus ad ſcribendum, non potuit eidem Antonio præſtare, proùt non fecit, ergo.

Ex quibus omnibus cum dictus Franciſcus non fuerit mediator, neque mandans ad delictum perpetrandum, neque conſilium, aut opem in delicto delinquẽti præſtiterit, ſed ſolùm aſtando in illius fabricatione. Cenſeo de iure non ſolùm pœna ordinaria, non eſſe plectendum, ſed alia pœna extraordinaria, maximè concurrente fide Regia dicto Franciſco per Illuſtrem Dominum Lanarium data, vt ex proceſſu apparet, qui erat in Ciuitate Beneuenti ad effectum capiendi Antonium, proùt in eius depoſitione, ac defenſioni-
16 bus apparet, quo caſu mitiùs cum eo agendum eſſet per ſupradicta, ex eo maximè cum iàm fuerit caſus deciſus per *Grammat. d. deciſ.* 27. & per *Boer. d. deciſ.* 82. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito I.C. Neap.

Adde, quod licet falſum etiã committere dicatur, qui ſciens, & dolo malo falſis ad alio fabricatis inſtrumentis vtitur, non tamen quòad pœnam infligendam inter componentem falſum inſtrumentũ,

& inter

& inter vtentem, nàm ille ordinaria pœna plectatur, hic verò extra ordinem punitur, *l. 1. de falſ. Menoch. de arb. Iudic. lib. 2. caſu 315. num. 1. & ſeq. Gilhauſen. in arbore crimin. cap. 2 tit. 26. num. 17.* & circa iſtam materiam, vtendi falſis ſcripturis, & qua pœna locum habet ſatis proſequitur *Farin. de falſit. quæſt. 151. per totam.* & falſa ſcriptura vtens, non debet puniri, proùt fabricans, *Muta in prag. Sicil. tit. 35. nu. 52.* quàmuis falſum committatur de iure fabricando, & vtendo, *Giurba conſ. 5. num. 2.* requirit tamen vſum ipſa falſitas, vbi *num. 1.* probat, nàm ad hoc vt is, qui vtatur falſa ſcriptura, duo debent concurrere, dolus proprius, & eo vſus, *Godoffr. à Bauo in praxi crimin. §. falſum, num. 53.* ſed qui minus delinquit, vtitur falſo, & falſum non fabricauit, *vt ibi num. 32.* & quod pœna falſi in nobile eſt deportationis cũ publicatione bonorum, in plebeo damnatio in metallum in ſeruo vltimum ſupplicium, refert *Caball. reſolut. crim. caſu 165. num. 19.* vbi in ſequenti *numero* aſſerit, quod Iudices duos tantùm gradus conſtituunt, quæ tamen pœna hodie non eſt in vſu, ſed deficiente ſtatuto Iudicis arbitrio conſtituitur, & quomodò arbitrari debeat, *ibidem nu. 24. & ſeq.* refertur, & quando punitur pœna mortis, *idem in caſu 206. num. 4. & ſeq.* & in falſificante literas Regis, quod non punitur pœna mortis, ſed falſi, *idem caſu 216.* & in falſificante literas Proregis, vel Locumtenentis, aut Vicarij Regis, leuiori pœna coercetur, quam ſi falſificaſſet literas ipſius Regis, *idem caſu 206. num. 2.* latè *Anton. de Ballis in tract. crim. lib. 3. tit. de lit. diſpenſat. caſu 12. à 4. ad 6.* *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Negatiua probata videtur, attenta probatione facta per reum in alio loco delicti commorantem.*
2 *In dubio ſemper præſumitur pro eo, quod delictum excuſat.*
3 *Iudex maiorem honorem ex abſolutione, quã condemnatione conſequitur.*
4 *Teſtes deponentes de auditu de inimicitia rei cum occiſo, & repulſanti, nec dantes cauſam ſcientiæ repelluntur.*
5 *Teſtes repulſati ob inimicitiam capitalem contractam cum reo non probant.*
6 *Inimicitiæ probata ad repellendum teſtes, ſi dicantur capitales, vel leues remittantur arbitrio Iudicis.*
7 *Inimicitia quando non eſſet capitalis contra teſtes faciunt tantùm inditium ad torturam.*
8 *Teſtes repulſati an faciant inditium ſaltem ad torturam.*
9 *Reus ſtante probatione negatiua, vrgentibus etiam inditus ad torturam liberandus erit.*
10 *Delicta puniri Reipublicæ intereſt.*
11 *Officium Iudicis eſt proſequi malefactores, vt puniantur, & delicta eorum.*
12 *Fiſci Patronus dicitur reorum Inquiſitor, qui accuſat quemlibet de populo.*
13 *Fiſcus ſemper, & quandocunque poteſt in criminalibus procedere, licet interueniat accuſator.*
14 *Fiſcus dicitur magis dominus cauſa criminalis, quam accuſator in omnibus delictis.*
15 *Teſtes duo ſufficiunt ad probandum delictum ex præcepto dominico.*
16 *Teſtis ſufficit, vt concordent in depoſitionibus.*
17 *Teſtes poſſunt eſſe conteſtes, licet vnus dicat, quod nullus alius erat præſens, vel de præſentia aliorum.*
18 *Fuga poſt homicidiũ commiſſum inditium, & præſumptionem, ac ſuſpicionem facit.*
19 *Fugiens ex fuga, in dolo patrati criminis eſſe dicitur.*
20 *Exul indicabitur, quando inter exules repertus aufugit.*
21 *Fuga multum præualet, ad probandum homicium.*
22 *Fama per tres teſtes probata, iuncta cum vno de viſu, plenam fidem facit.*
23 *Fama de per ſe ſola, plenam facit probationẽ.*
21. *Fama probata cenſetur, per duos teſtes aſſerentes ità audiuiſſe.*
25 *Teſtes infames, & inhabiles ad probationem famæ admittuntur.*
26 *Conuictio oritur ex dolo præſumpto, ex varietate procedente ex dicto vnius teſtis.*
27 *Delicti præſumptio oritur, ex dolo rei negantis veritatem.*
28 *Inditium contra reum inquiſitum de homicidio, quando oriatur.*
29 *Teſtis vnus contra producentem plenè probat.*
30 *Teſtes probantes negatiuam, qualitèr deponere debent.*
31 *Teſtibus numero maioribus, & conteſtibus vera deponentibus, magis ſtandum, quam duobus præſertim in criminalibus.*
32 *Teſtibus duobus affirmantibus magis ſtandum, quam mille negantibus.*
33. *Metus videtur per actus extrinſecos illum incutientis.*
34 *Inimicitia capitalis, quæ dicatur.*
35 *Teſtis vt repellatur ob inimicitiam, qualitèr fiat, remiſſiuè.*
36. *Deciſio quæſtionis refertur.*

ARGVMENTVM.

Pęna homicidij commiſſi per clericum, quæ nàm ſit, & ſi probata fuerit negatiua, ac etiam contra teſtes defectus probati.

ALLEGATIO XVII.

DE anno 1651. die 18. menſis Maij Reuerendus D. Iacintus Faugnus de Terra Circelli, fuit inquiſitus de homicidio cõmiſſo in perſonam D. Franciſci de Simone eiuſdem Terræ, captaq; de eo diligenti informatione ad inſtantiam Violantis de Simone quęrelantis dicti occiſi germanæ fol. 13. conſtito de eo, fuit per Adm. Reuerendum Archidiaconum Beneuentanũ dictus D. Iacintus condemnatus ad remigandum per decenniũ fol. 53. à ter. cumque ſe grauatus intenderit, ſupplicationem porrexit Sanctiſſimo appellando à ſupradicta ſententia, à quo Apoſtolicum obtinuit reſcriptũ directè Illuſtriſs. Domino Epiſcopo Acerrarum, eiuſq; Vicario, & obtempta inhibitione cum inſerta forma, ac tranſmiſſis actis, quęrelans ipſamet de Simone comparuit coràm dicto Domino Delegato, inſtando confirmari prędictam ſententiã, nec non dictum inquiſitum declarari excommunicatum, ſeruata tamen poteſtate abſoluendi Summo Pontifice, vt legitur fol. 64.

Pro parte tamen inquiſiti dicebatur, ex teſtibus in termino ſibi ad faciendas defenſiones conceſſo, vt fol. 71. examinatis, forè, & eſſe abſoluendũ dictum D Iacintum inquiſitum de prædicto homicidio oppoſitis non obſtantibus contra ipſum in dicta Reuerenda Curia Terræ Circilli. Primò, cum ſit probatum dictum inquiſitum tempore homicidij commiſſi, & ſignantèr in eadem hora ſe ipſum reperiri in aliqua ſua Villa ſita, & poſita in Caſtello Pagano, & ſic non poterat adeſſe in loco delicti commiſſi tẽpore homicidij, quia probata præſentia in vno loco, dici-
1 tur probata abſentia in alio loco, & iſto modo perfectè dicitur probata negatiua, ex *Foller. in pract. crimin. verbo recipiantur defenſiones, num. 31. Io. de Amic. conſ. 82. nu. 1. Iul. Clar. quæſt. 52. verſ. ſcias autem, Grammat. deciſ. 56. nu. 4.* communitèr ex *Canoniſtis omnibus in cap. ex tenore, de teſtibus, & Legiſtis in l. actor, de probat.* proùt concludit *Sebaſtian. Guazzin. in tract. de defenſ. reor. defenſ. 28. cap. 1. num. 13.*

Qua negatiua ſic probata, dictum inquiſitum liberandum eſſe puto; non obſtant teſtes examinati contra dictum inquiſitum. Primò, quia ſtantibus proba-
2 tionibus pro vtraque parte, in dubio ſemper pręſumitur pro eo, quod delictum excuſat, *l meritò, ff. pro ſocio, Alex. conſ. 5. vol. 1. Iaſon. in l. 1. ff. de verb. oblig. & in l. ſciendum, C. de ſeru. fugit.* & adeſt etiam regula *iur. in 6.* in pœnis benignior eſt interpetratio facienda, tantò magis, quod teſtes examinati in dicta negatiua, ſunt melioris conditionis, quam teſtes Fiſci, & Iudex maio-
3 rem honorem ex abſolutione, quam condemnatione inquiſiti conſequitur, *Paul. de Caſtr. conſ. 319. Petr. de Anche. in ſuo conſ. 24.* & contra faciẽtes Iudices, dicunt hi Doctores eſt facere cõtra *l. abſentem, ff. de pæn.* quam ſequitur *Dec. conſ. 175. Innoc. in cap. quam veriſimile de præſumpt.*

Confirmatur, quod non eſt veriſimile dictum inquiſitum huiuſmodi homicidiũ commiſiſſe, cum probatum fuerit, eſſe Sacerdotem magnæ deuotionis, Canonicũ, Confeſſorem, Prædicatorem, non iracundum, & beneuolum dicti D. Franciſci, & ſimilia, & in illa die cõmiſſi homicij, ſanctam Miſſam celebraſſe, quæ omnia animum Iudicis Inducere debent ad abſolutionem inquiſiti, vt aſſerunt ſupra allegati DD.

Neque obſtat contra dictum inquiſitũ obſtare, inimicitiam contractam cum dicto mortuo, tempore quo viuebat, vt aſſe-
4 runt teſtes Fiſci, quia dicti teſtes ſunt repulſati, & deponunt de auditu tantùm, nõ dantes cauſã ſcientiæ, deficientibus etiã omnibus alijs requiſitis neceſſarijs approbatis à Doctoribus, ità *Clar. in §. fin. quæſt. 6. verſ. illud tamen, lib. 5. Bart. in l. de minori, §. plurimum, num. 19. ff. de quæſt. Simanc. cap. 63. num. 16.* & communitèr DD. omnes, quapropter excluditur etiam indicium contra ipſum inquiſitum, per publicam famã homicidij commiſſi per Fiſcum probatã deficientibus prædictis omnibus requiſitis.

Secundò, quia dicti teſtes de viſu fuerunt repulſati, propter inimicitias capita-
5 les contractas cũ dicto inquiſito, quæ inimicitiæ fuerunt in ſpecie probatæ, vt volunt DD. inter quos *Bald. in l. ſi quis teſtis, in fine, ff. de teſtibus, Iaſon. in l. ſororem, ff. de his, quibus vt indign. Imol. in cap. Raynutius, de teſtam. Grammat. deciſ. 34. nu. 21. cum ſeq. Foller. vbi*

*ler. vbi ſupra verbo conceditur repulſa, nu.*11.
*Sebaſt.Guaz. in tract.de defenſ.reor.defenſ.*28.
*rap.*8.*num.*21 & an prædictæ inimicitiæ in
6 actu probatæ,dicantur capitales,vel leues
ad repellendum teſtem ad probandum
contra reum, remittitur arbitrio Iudicis,
*Bart.in l.maritus,ff.de quaſt.Marſill.in l.*1.§.1.
ff.eodem, Innoc. in cap.cum oportet, de accuſat.
aſſerentes etiam quod quando inimicitia
non eſſet capitalis, neque dictum teſtem
7 congruentèr probare,ſed tantùm facere
inditium ad torturam, vt aſſerit dictus
*Grammat.deciſ.*34.*num.*28. quod non mili-
tat in caſu noſtro,cum ſint dictæ inimici-
tiæ probatæ capitales, vt apparet ex pro-
ceſſu.
8 Neque Secundò obſtat inquiſitionem
aliquorum, & dictos teſtes ſic repulſatos
facere ſaltem inditium ad torturam,inter
quos idem *Guazzin. cap.*9.*nu.*3. *Grammat.*
*num.*11. alijq; per eos allegati, quia idem
9 *Guazzin.cap.*1.*num.*15. dicit, inquiſitum
probata negatiua vt ſupra liberandum
eſſe,quàmuis adeſſent inditia ad torturã,
vt per eum., cum dicta probatio ſit plenè
probatio, ità etiam *Alex. conſ.*24.*num.*17.
*lib.*2. vndè ex variatione, & inhabilitate
teſtium Fiſci examinatorum contra dictũ
inquiſitum, puto liberandum forè.
Ex aduerſo ipſe fiſcale munus gerens,
nè facilè delictum in vltum totalitèr per-
10 tranſiret, contra iura diſponentia, quod
Reipublicæ intereſt delicta puniri, ad *tex.*
in l.ità vulneratus,§.quod ſi quis,ff.ad l.Aquil.
cum alijs per *Dom. Io. Baptiſtam de Thoro*
*I.C.celeberrimum par.*2.*voto* 66.*num.*74. *vo-*
to 93.*num.*2.*& voto* 97.*num.*8.pro punitio-
ne delicti inſtando,cuius proprium ſit of-
ficium (ſcribit idem *Dom.Thorus voto* 22.
11 *num.*3.) perſequi delinquẽtes vt punian-
tur *Hieron.de Laurent.deciſ.Auen.*121.*nu.*7.
ſed etiam agere vt delicta puniãtur, ideò
agit criminalitèr pro intereſſe publico,
l.omnes,C.de delat.lib.Mill.in praxi crimin. §.
exhibere, in 6.*commiſſ.fol.*118. *num.*3. & ſic
accuſat de iure, & Conſuetudine Regni,
idem in §.*viſo indiciorum,fol.*38.*num.*1.& di-
citur vltor delictorum, *Burg. de modo pro-*
*cedendi ex abrupto,quaſt.*19.*num.*2.nimirùm
12 quia Fiſci Patronus dicitur reorum in-
quiſitor, qui accuſat quemlibet de popu-
lo,*Maſtrill.deciſ.*214.*num.*32. idcircò tene-
tur ea, quæ proponit contra inquiſitum
probare,*Farinac.conſ.*114.*num.*48. imò ne-
dum delictum facientẽ probare, ſed qua-
litatem delicti,idem *Farin.conſ.*175.*nu.*12.
13 quapropter Fiſcus ſemper, & quãdocun-
que poteſt in criminalibus procedere, li-
cet interueniat accuſator, ità *Maſtrill. de-*
*ciſ.*213. *num.*2. ſubdens *num.*3. ex quo Fi-
ſcus dicitur magis dominus cauſæ crimi-
14 nalis, quam accuſator, & in omnibus de-
lictis publicis,& Priuatis ſubintrat, idem
*Maſtrill.deciſ.*207. hactenus *Dom. Io. Bapt.*
de Thoro.
Eſſe exequendam ſententiam latam
cõtra inquiſitum, vtporè de prædicto ho-
micidio commiſſo in perſonam dicti D.
Franciſci conuictum, nec non declarari
eum in pœnam excommunicationis inci-
diſſe,eiuſq; abſoluendi poteſtatem, reſer-
uando Sanctiſſimo ſequentibus meum
apetui ſenſum.
Quodque dictum homicidium fuiſſe
à dicto D.Iacinto de co-inquiſito cõmiſ-
15 ſum,apertiſſimè demõſtrabatur: Primo,
ex teſtibus de viſu nu.4. vt legitur fol.19.
20. 21. 22. 23. & 24. cum duo tantùm ad
illud probandum ſufficiant, iuxtà illud
Dominici præceptum *Deuteronom* 19. 15.
(non ſtabitis teſtis vnus contra aliquem,
quicquid illud peccati, de facinoris fue-
rit,ſed in ore duorum,vel trium teſtium
ſtabit omne verbum.) Item *Matth.*18.16.
ſic etiam *Apoſtoli ad Corinth.* 13. 1. ecce
tertio hoc venio ad vos (loquens) in ore
duorum,vel trium,ſtabit omne verbum,
& teſtatur Summus Pontifex *Alexander*
Tertius in cap. licet vniuerſis 23. *in fine, verbo*
de teſtib.& atteſtat. ibidemq; aduertit *Gloſ.*
verbo duorum.
Nec Aduerſarius aduerſus huiuſmodi
fundamentũ erit in eius obiectione exau-
diendus,quod nulla eſt prædictis teſtibus
fides adhibenda,tanquã ſingulares,& non
ſine falſitatis labe, ex quo ſe ipſos in con-
teſtes non allegent.
16 Decipitur apertiſſimè Aduerſarius,ſuf-
ficit enim, vt in depoſitione concordent,
vt clariſſimè patet ex proceſſu, ità ſingu-
laritèr dixit *Paul. de Caſtr.in l.fin.C.de bon.*
*poſſeſſ. ſecundum tabulas nu.*6. quod vt quo-
tidianum admonet ipſe eſſe menti tenen-
dum,quem ſequitur *Hyppol.de Marſil. ſin-*
*gul.*401.*nu.*2.*Farinac.de teſtib.quaſt.*64.*nu.*29
Anton.Gabr. per eum relatus *commun. concl.*
*concl.*2.*num.*5 qui *num.*6. ampliat,quod te-
17 ſtes poſſunt eſſe conteſtes, licet vnus di-
cat,quod nullus alius erat præſens, vel de
præſentia aliorum nõ recordetur, ex ſen-
tentia *Hyppol.de Marſil d ſingul.*401. idem
conſulendo tenuit *Iacob.Mandell.conſ.*602.
num. 23. *& conſ.* 623. *num.* 6. vbi *Addentes*
*volum.*4.
Secundò ex fuga ſtatim poſt homici-
dium commiſſum ſequuta,per duos teſtes
probata,

18 probata, fol.7. & 11. quæ indicium, præ-
ſumptionem,ſuſpicionemq; non leuem,
nulla eſt apud DD. dubitatio,quin faciat,
vt expreſsè deſumitur ex *text.in §.igitur,ac
latente eo. auth.de exhibend reis, in l in eos, ff.
de cuſtod.reor.in l.in puber, § in puberibus,ff de
ſuſpect. tutor. & in l 3. §. ſi ad diem , ff de re
milit.* ex quibus iuribus hoc ipſum firma-
runt *Bart. & DD. in l ſi quis ità fugitiuus,
§ ſicuti, ff.de ædilit edict. & in l.Cornelia, ff.ad
Syllan. Bald in l.voluntatis, num.11. C.de fi-
deicommiſſ.& conſ.250.num 3 vol.1. Felin.in
cap.nullus,num 3.de præſumpt. Guid.de Suzar.
in tit.de indit.& tortura nu 33.verſ.item ſi au-
fugit, Carrer.in praxi crimin.tract.2. tit.de in-
dit.& tortura.§.tertium inditium, num.1. Lau-
rent. Aboìca inter conſ crim.diuerſ.conſ.63.nu.
17. lib.2.*
19 Ex fuga namq; huiuſmodi in dolo pa-
trati criminis aufugiens eſſe dicitur ob-
ſeruat,*Maſcard.tom 1 de probat.concluſ.532.
num.23.* ex *reſponſ.Vlpian in d.l.in puberibus.*
qui *tom.2. concluſ.819.num.7.* generalem
ampliando concluſionem, inquit, vt fuga
faciat probationem , quòad tollendam
incertitudinem, & dubitationem,quando
20 dubitatur quis commiſerit delictum , vt
ſi duo ſint exules eiuſdē nominis,& igno-
ratur, vter ipſorum ſit exul, tùnc ille, qui
fugit, iudicabitur ille, qui exilio multa-
tus eſt, vt retulit *Franciſc.Caſſ. in tract. ma-
lef. tit.de fug cap.4. num.23.* quod placuit
*Marſil in praxi crim.in § diligentèr,poſt nu 47
verſ ſed in vltra,& in rubr.C.de probat. num.
285. in fine,* vbi refert *Bald.* ità ſentiente *in
l.voluntatis, nu 11. C.de fideicommiſſ.* ex quo
dixit *Menoch.de præſumpt.lib.1. præſūpt.89.
num.36. & ſeq.* quod multum præualet ad
21 probandum homicidium , & ſequuntur
DD. ſuper eum,ex cuius ſententia obſer-
uat *Farinac. in praxi crim. tit.de indic.& tort.
quæſt.48 num.69* quod ſi fuga fuerit iuncta
cum vno teſte de viſu immediatè de deli-
cto diſponente, tùnc forſan poterit ſuffi-
cere ad condemnandum; eo magis,quod
in caſu noſtro duo ſunt teſtes , qui de fu-
ga deponunt,vt coſtat in facto.
22 Tertiò , ex ſama per tres teſtes ad eius
defenſionē examinatos, vt legitur ſol.78.
à ter.lit.C.& fol.94. à ter. lit.B. qui iuncti
cum vno de viſu , plenam faciunt proba-
tionem,notat *Felin. in cap.veniens, num.16.
in fine,de teſtib. Angel.de malefic.in verbo quod
fama publica, num.41. verſ. tene tamen menti,
Marſil.in l.de minore, §.plurium,num.11.ff de
quæſt. Corrad.in praxi rubr.de teſtib. §.dicta te-
ſtium aſſumendo,num.54. verſ ſed hanc limita-
tionem,fol.142. Maſcard.tom.2.de probat. con-
cluſ.753. num.11. Magon. deciſ. Lucenſ.46.
num.15.* ſiquidèm cum veriſſima ſit ſentē-
23 tia, ſama de per ſe ſolā ſemiplenā facere
probationem,iuxtà tradita per *Bart.in l.de
minore, §.plurīū,verſ.& alibi,ff.de quæſt. Felin.
in d c.veniēs,de comun.*& ità in praxi ſeruari
teſtatur *Dec.* cōtrarijs ſatisfaciēs *in d. cap.
veniens,nu.24.& in cap.1.nu.36.*vbi *Addentes
lit.B. Io.Bapt.Villalob in ſuis com. opin. verbo
fama, num.6.idem Maſcard.d.concl.753.nu.6.*
cenſuitq; *S.Roman.Rot. deciſ 330. aliàs 15.
de re iudic.in nouiſſ.& deciſ.82 num.2.in princ.
par.1.diuerſor. Caputaquenſ deciſ.208.num.7.
par.7. Bellam. deciſ.740.* iuncta ergo cum
alia ſemiplena vnius teſtis de viſu plenā
probationem facit, ex ſuperiùs traditis
ſufficientèr namque famam probatam
24 eſſe dicitur per duos teſtes aſſerentes ſe
publicè ità audiuiſſe,tradunt *idem Bart.in
d. l. de minore, §. plurium, verſ.quæro qualitèr
probetur, Villalob.vbi d.num.9. Viuius in com-
mun. opin. verbo teſtes in his, quæ percipiuntur
ſenſu corporeo*, qui de communi teſtantur,
ſequuntur *idem Maſcard. concluſ. 749. nu.1.
Farinac.d.quæſt.47 num.208.*& ità in Curia
Romana ſeruari,refert *Pariſ.conſ.52.in fin.
Ferrett. conſ.168. poſt num.19.* quam quidē
Romanæ Curiæ obſeruantiam (fateor) in
materia probationū omnes alias Curias
imitari debere.

Quibus accedit, quod ſuptadicti teſtes
fuerunt à parte ad eius defenſionem pro-
ducti ab ea,quæ eorum dicta fides, & per-
ſonæ approbata , quæ omnia adeò vera
25 ſunt,vt tametſi teſtes fuerint infames , &
inhabiles , etiam ad eam probandam ad-
mittuntur, docet *Iaſon. in cap.cum poteſt, de
accuſat.*

Quodq; de huiuſmodi delicto commiſ-
ſo dicatur conuictus,aperitur ex dolo præ-
26 ſumpto; ex varietate, de qua ipſemet in-
quiſitus ab vno ex teſtibus ad eius defen-
ſionem examinatis,vt fol.97.à ter cōuin-
gitur , vt I.C. loquitur in *l.ſeruus, §. ſi per-
ſuaſerit, ff. de dolo, & in l. ſi quis affirmauerit,
Bar.in l.procurator, qui pro euictione,ff.de pro-
curat. Crauett.conſ.1.nu.23.lib.1.& conſ.281.
num.7. Imol. conſ.78.in princ. Riminald. conſ.
274.num.66.lib.3. Dec conſ.32.nu.24.& ſeq.
lib.1. Maſcard.vbi ſupra concluſ.532.num.19.
& ſeqq. Grammat.conſ.5.nu.6.*& ſtante dolo
27 negantis veritatem,non eſt mirum,quod
contra ipſum oriatur delicti præſumptio:
Et hæc concluſio non ſolùm eſt commu-
nis, prout teſtatur *Roland.conſ.14.* ſed etiā
ab omnibus approbata, apertiſſimè enim
deponere in eo fatetur, poſt peractū ſan-
ctiſſimum ſacrificium Miſſæ ſolus ab ea
exiuit,

Digitized by Google

exiuit, vineamq; verſus iter fuit, vt legi-
tur fol. 43. At primus teſtis ad eius de-
fenſionem examinatus, dicit peractis miſ-
ſis, dictus inquiſitus inſimul cum quondã
D. Franciſco de Simone ab ea diſceſſerit
domum verſus iter facientes, ſumentes,
vulgò dicto *Tabacco*, quod dictus qnondã
D. Franciſcus dicto inquiſito præbebat, vt
legitur d. fol. 97. à ter. ex eo enim maxi-
28 mum contra eum oritur inditiũ, ad *text.*
in l. vnius teſtis, §. teſtes, ff de quæſtor. vbi *Bart.*
num. 3. Felin. in cap. literas, extra de præſumpt.
Alex cons. 62 vol. 3. Grammat conſ. 17. num. 9.
de communi teſtatur *Roland conſ. 14. n. 19.*
lib. 4. vbi alios refert concordantes.

Nec obſtat proindè, ſi pro parte inqui-
ſiti obijciatur vnicum eſſe teſtem hoc de-
29 ponentem: Cum quod vnicus teſtis con-
tra producentem pleniſſimè probat, no-
tat *Iaſon. in l admonendi, ff. de iure iur. Specul.*
in tit. de teſtib. §. reſtat, num. 11. in fine, Maſcard.
de probat. tom. 3. concluſ. 1366. num. 5. alijſq;
quos longa ſerie allegati, & ſequitur *Fa-*
rinac. de teſtib. quæſt. 63. nu. 51. Dom. Io. Bapt.
de Thoro par. 1. voto 35. num 15. Dom Regens
Sanfelic deciſ. 163. num. 5. par. 2. ex doctrina
Roman conſ. 104. num. 6.

Ad Primum ergò obiectum, in quo di-
citur inquiſitũ tempore homicidij com-
miſſi, & ſignantèr in eademmet hora re-
periri in aliqua ſua villa ſita, & poſita in
Caſtello Pagano, & ſic non poterat adeſſe
in loco delicti tempore homicidij com-
miſſi, ex regula illa, quod probata præſen-
tia in vno loco, dicitur probata abſentia
in alio modoq; iſto, perfecta dicitur pro-
bata negatiua. Reſpondetur, quod teſtes
30 ad probandam negatiuam pro parte in-
quiſiti producti, non benè concludunt, eo
quia deficit forma verborum, qua ipſi ad
eam probandam debebant, vt enim con-
cludi, & dicere debebant, quod continuè
per id tempus continuum, de quo depo-
ſuerunt teſtes accuſatoris, ipſe fuit in ſua
villa, vt ex *Ioan. Andr. Doctoriſq; reliquis in*
cap. ex tenore de teſtib. Bald in d. l. optimam ſu
per verbo die, & *text.* vbi *Gloſ. in §. item verbo-*
rum, Inſtit de inutil. ſtipulat. firmat *Boſſ. in tit.*
de defenſ. reor. num. 24. fol. 126. à ter. 1. colum.
maximè vbi locus parum adeſt, ità vt po-
tuiſſet ire, & redire, vt in facto probatur,
quod dicta Villa, in qua dicitur ſe fuiſſe
parum diſtat à Terra Circelli, vt legitur
fol. 94. à ter. lit. B.

Sed quàmuis perfectè eſſet probata ne-
gatiua, vt ex aduerſo præſupponitur, duo
ſunt teſtes illam probantes, verum teſtes
pro Fiſco ſunt numero maiores, propte-
reà his ſtandum ſit numero maioribus, &
31 conteſtibus, atq; vera deponentibus ma-
gis, quam duobus, ad *tex. in cap in noſtra 32.*
de teſtib. Anton. Gabr. lib. 1 tit. de teſtib. concl. 4.
num 10 & ſeq. Rota Romana deciſ 272. nu. 3.
& deciſ. 299. nu. 2. par 3. in recent. plenè *Bar-*
boſ. in d cap. in noſtra, nu. 11 & in cap licet cau-
ſam, num. 11. de probat. Dom. meus Maranta
par. 2. reſponſ. 45. num. 8. præſertim verò in
criminalibus, & ad criminis excluſionẽ,
Gabriel vbi ſupra num. 20. & 50. Viuius deciſ.
377. num. 9. lib. 2.

Immò eſtò, quod teſtes negantes eſſent
numero plures, non eſt ipſis credendum,
32 cum potiùs ſit duobus teſtibus affirman-
tibus fides adhibẽda, quam mille negan-
da, quam mille negãtibus, vt probat *Gloſ.*
in l. diem proferre, § ſi plures, ff de arbitr. quã
ſequitur *Bart in l. 1. in princ. ff de ventre in-*
ſpiciendo, alijſq; quos refert *Gratian. tom. 5.*
forenſ. diſcept. cap. 843 num. 18. Farinac. de te-
ſtib. quæſt. 65. num. 201. & 241. quemadmo-
dum in teſtibus de metu deponentibus,
receptiſſima eſt ſententia, quod magis
fides duobus habetur teſtibus de metu
atteſtantibus, quam illę de ſpontanea vo-
luntate deponentibus, cùm hæc res ſit,
quæ in præcordijs deliteat, neque appa-
33 reat; Metus verò videtur per actus extrin-
ſecos illum incutientis, *Innoc. in cap ſuper*
hoc 5. de renunciat. Sanchez de matrim. tom. 1.
lib. 4. diſput. 27. nu 1. Gamma deciſ. Luſit. 250.
num. 4. vbi *Florez de Mena in addit. Marant.*
conſ. 39. num. 34. Rota Romana in vna Leodien.
Caſtrorum coràm Reu. P. Dom. Motmamo de-
ciſ. 315. num. 1. par. 5. diuerſ. Barboſ. voto 1. à
num. 80 lib. 1.

Ad Secundum verò obiectum, quod in-
ter Fiſcales, & ipſummet inquiſitum capi-
tales contractas eſſe inimicitias, ſicque
vtpotè inimici fuerunt ab eo repulſati;
Facilis eſt reſponſio, nàm capitalis, quæli-
bet exiſtimari haud debeat inimicitia,
prout talem teſtes ad eius defenſionem
producti exiſtimant, qualis non probatur
ità, ſi rectè ipſemet aſſertæ perpendantur
34 inimicitiæ. Capitalis enim inimicitia
eſſet ſi vno contingerit ex caſibus enume-
ratis per *Franciſc. de Auiles in cap. 25. Pretor*
verbo la pragmatica num. 8. & talis ad repel-
lendum teſtem vt inimicum requiritur,
notant DD. plena manu relati per *Fari-*
nac. de teſtib. quæſt. 53. num. 17. & 52. limit. 1.
Gratian. tom. 2. forenſ. diſcept. cap. 184. nu. 28.
Dom. Regens Capycius Latro deciſ 90. nu. 17.
tom. 1. Ciarlin. tom. 2. forenſ. controu. cap. 174.
num. 45 ex pluribus iuris fundamentis fir-
mauit *recolenda memoria ſapientiſſimus ille*

I. C.

I.C. D. Franciſ. Merlinus olim S.R.C. Præſ. tom.1.controuerſ.cap.98.per tot. qui in cauſa Auguſtini Porrecta de blaſphemia inquiſiti, cum de capitali non conſtabat inimicitia ad repellendos teſtes contra ipſum examinatos, ſic cenſuit, quod decretum in cauſa reclamationis ad eius relationē per Collaterale Conſilium fuit confirmatum.

56 Et ità dixi, & voti fui poſtmodùm die 4. menſis Aprilis 1653. ſententia remigationis per decennium lata per Rener. Archidiaconum Beneuentanum, reuocata fuit per Adm Reu. Dom. Vicarium Aerrarum Apoſtolicum Delegatū, & per decennium ad exulandum condemnatus, nec non excommunicatus, & irregularis declaratus. Verùm pro parte querelantis porrecta fuit cōparitio appellando à ſententia quòad relegationem, & fuit admiſſa appellatio, ſed vlteriùs non proſequutum. Acta ſunt penès Tepedinum cauſæ Actuarium.

Ioſeph Spera.

SVMMARIVM.

1 *Doctores torqueri an poſſint de iure communi, ſecus de iure conſuetudinario, nu 2. & an de iure valeat, num 3.*

4 *Doctores antequàm torqueantur degradandi ſunt, & refertur deciſio, num.5. & in quibus delictis, num 6.*

7 *Modus torturæ adhibēdæ arbitrio Iudicis relictum eſt, quod eſſe debet regulatū à iure. n. 8.*

9 *Iudex facere debet illud, quod ſi in eius perſona euenerit, fieri vellet.*

10 *Iudex in atrociſſimis, debet obſeruare iuris diſpoſitionem.*

11 *Sollēnitates, quæ in aliis criminibus obſeruantur, in enormibus obſeruari debent.*

12 *Ordo eſt ordinem non ſeruari, conſulto Principe, & non alitèr, num.13.*

14 *Arbitrium Iudicis in torquendo qualitèr verſari debeat.*

15 *Iudices in torquendo, nō debent abuti arbitrio.*

16 *Tormenta adhibenda ſunt non q̄tò accuſator poſtulat, ſed vt moderata rationis temperamenta deſideranda.*

17 *Iudicibus ſæuientibus immodicè freni temperies adhibenda erit.*

18 *Iudices canes appellantur, immoderatè ſine indiciis reos torquentes.*

19 *Iudex iniuſtus homo appellari non poteſt, ſed inter animalia bruta connumerandus.*

20 *Confeſſio extorta à reo immoderatè nulla erit.*

21 *Argumentum à poteſtate dominica ad poteſtatem Iudicis validum.*

22 *Immoderata ſæuitia, & quæſtio etiam in ſeruū à quacunque perſona habenda, punitur in iure.*

23 *Quod enim prohibitum eſt, & punibile in priuatis, fortiùs in Magiſtratibus, qui ſub colore iuſtitiæ delinquunt, & nullum effectum operari.*

24 *Crimen falſi ſub atrociſſimis delictis, an connumeretur.*

25 *Iudices caueant, nè torqueant in delictis ordinariis cum ſubtili corda.*

26 *Ratificatio confeſſionis per atrociora tormenta eruta, an procedat.*

27 *Ratihabitio confeſſionis, an ex iniuſtitia torturæ ſuppletur.*

28 *Vſurpator Regiæ iuriſdictionis qua pœna debet puniri, & num 34. & 38.*

29 *Vſurpantes Regiam Iuriſdictionem committūt crimen læſæ Maieſtatis.*

30 *Falſi crimine tenetur nomen ſibi vſurpando, quod realitèr non habet.*

31 *Falſum eſt veritatis mutatio.*

32 *Falcem ponere in alienā meſſem, non eſt licitū.*

33 *Vſurpare iuriſdictionem quando dicatur.*

35 *Iuriſdictionis creatio eſt de regalibus.*

36 *Vſurpator iuriſdictionis, quis dicatur.*

37 *Iuriſdictio exercetur de mandato Regis in Regno, & non ab extero.*

39 *Vſurpare iuriſdictionem quando dicatur.*

40 *Barones quando dicantur iuriſdictionem Regiā vſurpare.*

41 *Magiſtri Iurati, quando vſurpant iuriſdictionem.*

42 *Vſurpare iuriſdictionem, vel excedere, quando dicatur.*

43 *Nomen alicuius aſſumens dignitatis, & ſimilis, qua pœna punitur.*

44 *Crimen ſtellionatus quando locum habet.*

45 *Pœna falſæ aſſertionis, quæ nàm ſit.*

EPITOME.

Doctores nùm torqueri valeant? In quibus delictis procedat tortura? Confeſſio per atrociora tormēta exorta, an valeat? Et nùm eius ratificatio ſpontanea ipſius torturæ iniuriam ſuppleat? Et vbi quæſtionibus veniunt ſubiiciendi quænam genera tormentorum ſint adhibēda? Regalem vſurpans iuriſdictionē, quā pœna ſit puniendus?

ALLE-

ALLEGATIO XVIII.

HIeronymus N. I.V.D. in conſeſſu
Illuſtriſſimorum Senatorum noſtri
Almi Collegij vti ciuis admiſſus,
inquiſitus de prætenſis falſitatibus,& in
M.C.V. per quinquennium continnum
carceratus,receptis defenſionibus, dùm
erat ex decreto ipſius M.C. rorquendus,
fuit ſpoliatus non more ſolito, ſed vſque
ad pudenda denudatus,pluribus verberi-
bus afflictus, funiculis tortus,& demùm
cum eiſdem funiculis ad cordam alliga-
tus,non obſtante proteſtatione per ipſum
facta,in qna aſſerebat ſe vti erniofum non
debere ſubijci cordæ tormento. Per hęc
igitur tormentorum genera fuit confeſ-
ſus ſe animo extorquendi pecuniam cum
quibuſdam ſocijs acceſſiſſe ad nonnullos
Oppidos Aprutij, ibiq; finxiſſe ſe Cōmiſ-
ſarium M.C.V præuio ordine Regij Col-
lateralis Conſilij ad explorandas contra-
uentiones factas per Vniuerſitates illas
circa ſtatum diſtinctum per Dominum
P. olim ad hoc deſtinatum per S.E. Faſ-
ſus etiam fuit expediuiſſe literas exequu-
toriales contra Syndicos, & Electos Ter-
ræ Atini, quarũ vigore exequutũ fuit ſu-
per quibuſdam Animalibus Vaccinis per
eius ſocios,quibus ipſe vti Commiſſarius
licentiam dederat aſportandi arma. Plu-
ra etiam confeſſus fuit, quæ cum lęuiora
ſint, vel iuris indaginem non requirant,
nè prolixiùs quàm par eſt, protrahatur
oratio, prætermittuntur.

Euenit ex huiuſmodi facti contingen-
tia de duobus dubitari: Primò numquid
præfata confeſſio extorta per huiuſmodi
tormenta ſic ipſo iure nulla? Secundò,da-
to quod legitimè faſſus eſſet, qua nam
pœna veniret pro prædictis puniendus.
Nos pro ſolutione Conſulti,noſtrũ,vt ape-
riremus ſenſum, quòad Primũ caput plu-
res reſpondimus eſſe examinandos caſus.
Primò, an legũ Doctores, aliarumq; ſcié-
tiarum torqueri valeant? Secundò, eſto
quod poſſint torqueri, quibus in delictis
procedat tortura? Tertiò, an arbitrium
Iudicis debeat eſſe regulatum in illis tor-
quendis. Quartò,an præfata tormentorũ
genera illis in torquẽdis ſint adhibenda.
Vltimò, an ratihabitio extra locum tor-
turæ ſuppleat in iuſtitiam ipſius torturæ.

Et ſanè quòad Primum diſtinguendo
reſpondimus, quod iure communi inſpe-
1 cto,legum,aliarumq; ſcientiarum Docto-
res,iuxtà theoricam *Bart.in l.1.num.2.C.de
dignit. lib.12.* haud valent torqueri, cuius
theoricam ſequitur *Alex. in addit. ad eundẽ
Bart.in l.medicos,C.de profeſſ.& medic.lib.10.
Paris de Puteo in tract ſynd. verbo an Doctor,
num.1.3.& 8. Boſſ. in tit.de indit. & conſider.
ante tortur.num.111. Gomez de delict. cap.13.
ſub rubr. de tortur.& qualitèr ad eam ſit deue-
niend.num.3. Iul.Clar.quæſt.64.verſ.quæro an
Doctores, Brunor.à Sole conſ.crim.*180.& cō-
mnnitèr teſtatur tenere DD *idem Gomez
tom.3.variar. d cap.13.num.3.verſ.item repe-
ritur prohibitus Doctor,* cum relatis *Farinat.
in praxi de indic.& tortur. quæſt.41.à num.37.*
qui *à num.40. vſque ad* 44. multis hoc am-
2 pliat in caſibus. Secus autem conſuetu-
dinario attento iure,vt per *Grammat. voto
crimin.25.num.4.Franc.Marc.deciſ.707.nu.1.
& 2.par.1. Fran. Caſon. de torment cap.10.
num.14. verbo decuriones*, qui de generali
totius Italiæ conſuetudine teſtatur *Petr.
Caball.caſu 200.in fine,Vulpell.reſponſ.crimin.*
141. *in fine*, & in conſulendo,& iudicando
3 etiam quod talis conſuetudo de iure non
valeret, ità tenendum eſſe ſcribunt, *Brun.
tract.de indit.& tortur. par.2.quæſt.4.num.23.
ad finem,verſ.ſed de conſuetudine,Grammat. d.
voto 25.num.4. Farinac.cum per eum d. q.41.
nu.54.& 56.* quidquid alij dixerint *nu.55.*
4 & vbi eſſent torquendi, priùs ſunt degra-
dandi,inquit *Alex. in addit.ad Bart d.l.me-
dicos,& in l.omnes Iudices,*per *text.in l.exem-
pta, ff. de malefic. & mathem.* ibi *(præſidio di-
gnitatis exuſi)* allegatũ à *Roman. in ſuo quo-
dam ſermone incip. Manifeſtiſſimum,* & relatis
alijs perpendit *idem Farinac.num* 44.& ob-
5 ſeruatum per M.C.V. in perſonam cuiuſ-
dam Auditoris Prouinciæ manum falſi-
ficantis Gubernatoris, qui poſt degrada-
tionem Doctoratus fuit perpetuò depor-
tatus, refert cum per eum *D. Thor. 1.par.
compend.verbo falſificans literas Regis,*obſer-
nauitq; etiam *Dom. Reg.Sanfelic. deciſ.56.
ſub num.18.num.1.*

Verum tamen hoc intelligimus, quoli-
6 bet haud delictorum genere, at in atro-
ciſſimis tantùm (& ad ſecundum deueni-
mus caſum) quæ enumerat *Bald. in l.decu-
riones,ff de quæſt. Aretin.tract de malefic.verbo
quod fama publica, quæſt.6 fol.90. à ter.* ibi-
demq; *Addentes, Sforz.Odd. tract.de reſtit.in
integr.par.2.quæſt.80.num.5.& ſeqq. Clar.§.1.
verſ.ſunt etiam,* qui iuxtà per eum enume-
rata refert annuiſſe Mediolanenſes Sena-
tum petitioni Sereniſſimi Regis, ſequi-
turq; *Farinac. de delictis, & pænis, quæſt.18.
num.89.& 90.*

7 Quibus ex caſibus modũ torturę adhi-
bendæ,remitti Iudicis arbitrio,dixit *Bal.
in l.vnica,num.9.C.de confeſſ.*& quamplures

quos congerit Menoch. de arbitr. caſu 271.
num. 2. qui tamen modum ſeruare debet
iuxtà conſuetudinem, & qualitatem per-
ſonæ.docet Dom.de Marin. tom.1.reſol.quo-
8 tid.cap.205,num.3. hoc autem arbitrium
debet eſſe regulatum à iure, vt voluit idē
Angel.vbi ſupra num.9.Corrad.in praxi, tit.de
deuegat.crimin.& torment. nu.16. Hippol.Ri-
minald.conſ.361.num 50.in fine vol.4. Eugen.
9 conſ.27.num 67, vbi inquit Iudicem debe-
re facere illud, quod ſi in eius perſona
euenerit.fieri vellet, idemque ſcripſit Fla-
min.Cartar in tract. de interrog.reis,cap.1 n.57.
& 128, Paris de Puteo de repetit tortur. verſ.
& ſemper in dubijs,Clar. d.quæſt.64, verſ hæc
autem omnia. Farinac. cū alijs longè, latèq;
coacernatis.vbi ſupra nu.193. qui quomo-
dò cōmunitèr huiuſmodi opinio decla-
retur, latè explicauit quæſt.36.num.232. &
idem pro more docet recolendæ memo-
riæ Dom.Præſ. Merlin. omni virtutum genere
I.C.ornatiſſimus tom.1 forenſ.controu.cap.96.
num.17.

10 Cum receptiſſimum ſit apud DD.quod
Iudex etiam in atrociſſimis debet obſer-
uare iuris diſpoſitionem, prout tradit Io-
doc.in praxi crimin.cap.55.rubr.de condemnat.
& puuit,nu.9. Clar.§ fin,quæſt 31 verſ.arbitr.
11 quodq; in enormibus etiā ſeruandæ ſint
ſollemnitates,quę in alijs criminibus ſer-
uantur, voluit Grammat. voto 34. col.fin. &
conſuluit Roland. à Valle conſ.12, num.76,
vol.3. poſt Marſil. in praxi crimin. §. diligen-
tèr,num.175. idem Clar. d.quæſt.64 .verſ.dixi
etiam, & licet plures crediderint in atro-
12 ciſſimis licere Iudici iura tranſgredi, re-
quiſitas ſollemnitates non abhibere, & q
ordo ſit non ſeruare,ex Innoc. in cap. 2. de
conſtitut. quem ſequuti ſunt paſſim DD.
tamen hoc non erit etiam in atrociſſimis
13 ſeruandum, niſi priùs conſulto Principe,
& non aliàs, ſicuti poſt Roman. voluit Iaſ.
Marſil. & Grammat. quos allegat, ſequi-
turq; Roland. à Valle conſ.6. num.45, vol.1.
& pluries practicatū, ex teſtimonio Dom.
Reg.de Ponte, refert idem Dom. Reg.Sanfe-
lic. d.decis.56.ſub num.18.in fine, proùt in ſi-
monia improbatum oſtendit, niſi Princi-
pis conſenſus, & licentia accedat, Gigas
tract.de crim.læſæ Maieſt.lib.2.tit.quomodo,&
per quas crimen læſæ Maieſt. probetur, num. 8.
quem congeſtis alijs refert idem Farinac,
d.quæſt.41.num.100.

Iudiciſq; huiuſmodi arbitrium verſa-
tur,vtendo magis vſitatis tormentis, & il-
14 lis proprię,quibus vtuntur alij Iudices in
illa Prouincia, in qua contingit reum
torqueri,vt poſt Anton. Gomez vbi ſupra d.
cap.13.nu.5.& Clar.d.quæſt.64. voluit Fran-
ciſc.Bernard.in ſchol.ad Ambroſ. lib.4.num.2.
Guazzin de defenſ.reor.cap.21.num.4.

15 Enim apud DD. cautum reperitur, nè
Iudices prætextu arbitrij, modum in tor-
quendos reos excedant, teſte Clar.d.q.64.
verſ hæc autem omnia,quippè dicebant I.C.
in l.de minores,§.tormenta,ff.de quæſt.tormen-
16 ta ſunt adhibenda, non quanta accuſa-
tor poſtulat, ſed vt moderatè rationis tē-
peramenta deſiderant, & I.C. magnus ille
Vlpian. quæſtionis modum arbitrari Iudi-
ces oportere, & ità quæſtionem habere,
vt reus ſaluus ſit, vel innocentia, vel ſup-
plicio, in l.quæſtionis modum,ff.eod.tit. Iudi-
17 cibuſq; immodicè ſęuiētibus fręni tem-
periem adhibendam eſſe, ſtatuit Conſtan-
tin. Auguſt. in l. ſi quis in ea, C.de cuſtod. reor.
propterea cōtra eos maximè inuehit Ro-
land.à Valle conſ.12.num.96.& ſeqq.vol.3. &
18 canes prædicti Iudices immoderatè, le-
gitimiſq; ſine inditijs reos torquētes ap-
pellat,poſt Vital.de maleſic.tit.de inquiſit n.8.
quem allegat Flamin.Cartar.in ſua praxi in-
terrog.reor. lib.4.cap.1 num.50. & 57. in fine,
eius dicti rationem reddens,quia iniuſtus
Iudex homo appellari non poteſt, ſed in-
19 ter Animalia Bruta connumerandus eſt,
ſecundum Ariſtot. politic.1. at quā pœna,
& quando ſint dicti Iudices puniendi, la-
tiſſimè in puncto examinat idem Farinac.
in praxi de indit.& tortur. quæſt.37. à nu.112.
Dom.de Marin d.cap.205.per tot. qui nu.16.
20 nullam voluit eſſe confeſſionem implici-
tè à reo immediatè torto extortā, ex Fol-
ler.& Grammat.quos allegat,& ante eum
poſt alios ad amuſſim adductos, ſcripſit
21 idem Farinac. num.110. à poteſtate domi-
nica ad poteſtatem Iudicis arguēs, quod
iſto caſu validum putat,ex text.in l.poteſta-
22 tis, ff. de verbor. ſignific. inquit, quod ſicut
immoderata ſęuitia,& quæſtio,nec etiam
in ſeruos à quacunque priuata perſona
habenda eſt,& ſi habetur,punitur in iure,
l ſi conſtante, § maritus, ff ſolut.matrim. §.quæ
quidem poteſtas.in fine, Inſtit.de his,qui sūt ſui,
vel alien.iur. l.ſed etſi quęcunque, §.ſi magiſter,
ff.ad leg. Aquil. l.locum,§ fin. ff de vſufr.legat.
l.elegantèr, §.planè.ff de pignor.act. Ità multò
23 magis puuibilis eſt indebita quæſtio in
libertos etiam à Iudice,& Magiſtratu illa-
ta; quod enim prohibitum eſt,& punibile
in priuatis, multò magis illicitum repu-
tatur,& prohibitum in Magiſtratibus,qui
ficto ſub colore iuſtitiæ delinquunt, ex
l nec Magiſtratibus,ff.de iniur. per quæ iura
ſic firmarunt DD.prolixiùs per eum cita-
tos, nullumq; operari effectum poterit, &
nulla

nulla de ea ratio erit habenda, ſicuti poſt
alios, quos referunt antiquiores, tradidit
Vant de nullit. in rubr. quib. mod. ſentent nullit.
reparet num. 126. Cartar. de exequut. ſent. capt.
bandit. cap. vlt. nu 217. Brunor. à Sole in com-
pend. verbo confeſſ. inualid. & verſ. ſequenti,
Roman. conſ. 167. num. 3. in fin. & 4. de Marſil.
conſ. 14. num. 3. & 17. & conſ. 39. num. 9. Ber-
tazzol. conſ. 341. nu. 17. lib. 2. Roland. conſ. 31.
num. 8. lib. 1.

24. Nec quod pro Fiſco obici poterat, re-
ferebat, ſub atrociſſimis delictis, etiã falſi
crimen comprehendi, ex *Farin. d. quæſt. 41.*
num. 56. cui reſpondendũ eſſe cenſui falſi
crimen in hoc intelligi debere propriè
de eo, qui falſificat ſigillum Principis, ex
ſupradictis, quod non eſt in caſu noſtro.

Præterea fac velimus, pro ſupradictis
Hieronymũ ipſum potuiſſe torqueri, nul-
latenus tamen præfata illis in torquendis
abhiberi haud potuiſſent genera tormen-
torum (& ad quartum progredimur ca-
ſum,) quæ ſcimus ex conſuetudine diu-
turna M.C.V. Regniq; Tribunalium om-
nium, ſolùm aſſaſſinij, graſſatoribus, pi-
ratis, vel huiuſmodi criminoſis inferri
cenſueuiſſe. Nimirùm, quia prætenſa cri-
mina per Hieronymum cõmiſſa ordina-
ria ſunt, non atrociſſima, ſequitur ſtante
qualitate, perſonaliq; priuilegio non po-
tuiſſe cũ funiculis torqueri, verberibuſq;
affligi, quemadmodùm contra Iudices
exclamat *Par. de Put. tract. ſyndic. verbo tor-*
tura il terzo, cap. 4. nu. 5. in fine, Farinac. q. 38.
num. 62. Giacb. ad Clar. d. quæſt. 64. Guazzin.
vbi ſupra cap. 21. num. 8. admonentes, quod
25 caueant Iudices ne torqueant in delictis
ordinarijs cum corda ſubtili, quãtò ma-
gis exclamaſſent, ſi vidiſſent legum Do-
ctores Almi Collegij Conſeruatorem pro
delictis ordinarijs verberatum, denudatũ,
funiculiſq; tortum? ait enim *Præſ. de Fran-*
chis deciſ. 630. num. 2. vbi *Ricc. in addit. allega-*
tus nouiſſimè per Dom meum Io. Baptiſtam de
Thoro I. C. peritiſſimum, in annotat. ad Ioan.
Grand de bello exulum, in ſpeciali 91. in princ.
quod tortura pro exceſſibus diuerſo mo-
do infertur nobilibus à popularibus.

Hanc proindè ob cauſam, quàmuis ex-
tra locum torturæ coràm alio Iudice, qui
26 metum nõ intuiit ratihabitio fuerit ſub-
ſequuta, haud ratificatur confeſſio ipſa
per atrociora tormenta eruta, (& poſtre-
mò caſui facimus ſatis) firmauit *Marſil. in*
l. dictum, num. 25. 29. & 30. ff de quæſtionib. &
conſ. 14 nu. 20. in fine, Capyc. deciſ. 145. Gram-
mat. conſ. crim. 37. num. 6. 7. & 8. & voto 6. à
num. 7. Carzer. in praxi crim. tract. de indit. &
tortura, §. circa tertium, num 20. *Viuius in com-*
mun. opin. opin. 698. num. 1. tom. 1. qui hanc
communẽ ſe Doctorum habere teſtatur,
& poſt eos communem dixit *Farinac q. 37.*
num. 110. quæſt. 41. num 95. & quæſt. 47 nu 8.
27 non enim ſuppler in iuſtitiam ipſius tor-
turæ confeſſionis ratihabitio ex quocun-
que capite fuerit indebitè illata tortura,
Anton. Gomez d. cap. 13. num. 25. in fine, vbi
latè defendit hanc opinionem tanquàm
communem, iuriſq; explorati eſſe cõfeſ-
ſionem huiuſmodi, etiam ratificatam non
ſufficere ad reum condemnandum, affir-
mat *Hieron. de Laurent. deciſ. Auen. 139. nu. 5.*
& 6. vbi refert in contingenti caſu pro-
poſitam dubitationem in illa Rota, & ta-
men cõcludit omnes illos Dominos fuiſ-
ſe in voto, quod nec ad condemnandum,
nec ad torquendum ſufficiebat. Ideòque
ſtante grauamine in prima confeſſione
illato, forè ipſum confeſſum liberandum,

Ad Secundum verò ex principalibus
quæſitis videlicet, ſuppoſito quod legiti-
mè fuerit confeſſus, qua nàm pœna veni-
ret puniendus? Reſpondeo plures repe-
riri Doctorum opiniones.

28 Prima eſt, quod tanquã vſurpator Re-
giæ Iuriſdictionis debet puniri pœna
mortis, publicationis bonorũ, & falſi, tàm
de iure communi, ad *text in l. 3 ff. ad l. Iul.*
Maieſt. in l. eos, qui ſe, ff. de falſis, in l. eorum,
l. fin. ff ad ad l. Iul. Maieſt. iuncta *Gloſ. & in*
§. publica, Inſtit. de publ. iudic. vbi *Gloſ. in ver-*
bo & memoria, cum Romanorum Iure læſæ
29 Maieſtatis crimine teneatur, & plerumq;
capitalis pœna eodemmet iure ſtatuatur
in vſurpantes talia ſine iuſſu, & licentia,
perpendit *Bart. in d. l. 3. verbo is, qui priua-*
tus, Iſern. in Conſtit. Regni Terminum vitæ, &
duram, & diram, ibidemq; *Petrus de Monte-*
forte, Afflict. ſub num. 2. ipſis relatis, Petr. Pic-
col. in addit. ad d. Conſtitut. Duram, & Diram,
Capyc. deciſ. 130. nu. 9, 20. 21. 24. & 28. Cam-
pagna in cap. contra effrenatas, nu. 8. Guid. Papa
deciſ. 423. num. 2. Menoch. de arbitr. Iudic. caſu
320. nu. 2. & poſt eos *Gratian. tom. 1. forenſ.*
diſcept. cap. 10. num. 18. Giurba conſ. 92. nu. 7.
nouiſſimè *Dom. Io. Bapt. de Thoro voto 14.*
num. 3. & 14. Dom. Reg. Sanfelic. deciſ. 340.
30 *num. 61. 62. 63. & 64.* & falſi etiam crimi-
ne nomen ſibi vſurpando, quod realitèr
non habebat, voluit *Bald. in l. data opera. C.*
qui accuſare non poſſunt, per *text. in l. eos, § fin.*
ff. de falſis, idẽ Dom de Thoro voto 29. nu. 11.
cum relatis *Conſiliar. de Bottis in addit. ad d.*
Conſtit. Duram, & Diram; falſum eſt enim
31 veritatis mutatio, notat *idem Iſern. in d.*
Conſtit. Terminum vitæ, & duram, & diram,

Muta in cap. Regis Federici 82. num.3. Etenim non poterat Commiſſarij nomen aſſumere, & in præfatos Oppidos accedere, & ea, quæ per Dominũ P. à Sua Excellentia ſpecialitèr deputatum Vniuerſitatum ipſarum ſancita fuerant, eſſent ritè obſeruata, explorare, vt ij, qui ſe culpóſos crederent pecuniæ pœnam luerent, cuius
32 non erat officium, propterea in alienam meſſem ponere falcem haud poterat, *cap. venerabilem, de elect.* notat *Afflict. in Conſtit. Cum ſatis, nũn.1.* vſurpando iuriſdictionẽ alterius, in malum vſum eam prætenden-
33 do, tùnc enim vſurpare dicitur iuriſdictionem, animaduertit declarando, idem *Campagn. num 16. Neapod. Sebaſtian. in addit. ad cap contra effrenatas, Afflict. d. Conſtit Regni Duram, & Diram, num.6.* & vbi nullam Officialis habet iuriſdictionem, ſubſequitur idem *Giur. d. conſ 92 nu.22.* ſequiturq; *Foller in Conſtit. de quaſt. num.14. Regens Rouit. in pragm. 8. num.1. de Baronib.* allegati per eundem *Dom de Thoro d. voto 14. num 7. & 10.* quàm de Iure Regni, vt in *Conſtit. Cum ſatis officia. & in Cap. Regni Contra effrenatas,* dicunt *Iſern. in d. Conſtit. Cum ſatis, Afflict. & Campagn. d Cap Contra effrenatas,* ibidemq; idem *Neapod Sebaſtian. in addit.*

34 Secunda eſt opinio eorum, qui crediderunt irrogandam eſſe pœnam proſcriptionis, bonorumq; amiſſionis, per *text. in l. probatorios, l. fin. C. de diuerſ. offic. lib.12. in l. Actuarios, C. de enumerat. eodem libro, in l. penult & l Præſes, ff. de pœnis; in Conſtit. Regni Duram, & Diram,* & eaque ſcribunt idem *Iſern. ibidem, & in Conſtit. Regni Terminum vitæ,* vbi *Afflict. num.3. & in d. Conſtit. Cum ſatis, num 6. Capyc. citata deciſ. 130. num 8. in fine 22.29. & 30. Campag. in Cap. Regni Quia de Vicariis, num 6.* & ſequitur *Ann. in d. Conſtit. Terminum vitæ,* cum prædictorum crea-
35 tio iuriſdictionalium ſit de regalibus, inquit idem *Iſern.* ad Principem ſolùm ſpectantibus, *cap.1. verbo poteſtas creandorum, tit. quæ ſint regalia,* idcircò vſurpantes puniuntur ad omnia bona, haud enim debet quis vſurpare iuriſdictionem, & vtilitatẽ authoritate propria, *l. nemo, C. de indic. can. quæ ad perpetuam 25. quæſt.1.* & refert idem *Capyc ſupradicta allegata deciſ 130 num.26.* à Maieſtate Regia dependentem, notat *d. Petrus Piccol. in addit. ad d. Conſtit. Eaque,*
36 & vſurpator dicitur iuriſdictionis huiuſmodi, & dicit ex *text. in cap. conqueſtus de foro compet. Afflict in d. Conſtit. Duram, num 8.* qui in allegata *Conſt. Cum ſatis, num.8.* ait, quod ipſe ſolitus erat per iſtam Conſtitutionem dicere, quod ſi aliquis Rex exterus, vel Ciuitas faceret Conſulem inter ſuos homines habitantes in Regno, quod ſine mandato Regis, ille Conſul non po-
37 teſt exercere iuriſdictionem virtute creationis ſuæ factæ à Domino extero: & diceretur tùnc quando cum mandaris Regis exercet iuriſdictionem inter illos habere iuriſdictionem à Rege huius Regni, & non ab extero, per *l. obuenire, ff de verb. ſignific.* ſecundum *Gloſ. hic,* & per not. in *l & quia, ff de iuriſd. omn. Iudic.* hæc *Afflict.* nouiſſimèq; latiſſimè adduci in *foreſ. mea diſſertat. de paſcuis.*

38 Tertio ſunt, qui aſſerunt Iudicis arbitrio debere illum puniri, teſtantur *Salic. in l. damns, C. de falſ. Bart in l. ſi quis legatum, ff. eod. tit. in l. reddatur, C de profeſſ. & med lib.11.* citati ab eodem *Afflict. d. Conſtit. Duram, ſub num.5. Iſern. in Conſt. Regni Domini à vaſſallis, ſub num.80. Ouid. Pap d. deciſ. 423. num.4. Menoch. de arb. caſu 318. d nu.17. & caſu 320. num.4. & 5. Gratian. d cap.10. num.19.* idem *Dom. Thor. cit voto 14. num.14.*

Ego verò prædictorum opiniones omnes veras eſſe crediderim; at quamlibet ſuo in caſu intelligendam: ſunt enim, reſpectu primæ, quidam adeò ſceleribus inuoluti, vt vel Principis ſigillũ falſo effingere, vel literas commiſſionales falsò efformare, vel aliud huius modi audent ve-
39 rè, & realitèr Regiam iuriſdictionẽ vſurpando, & de his loquuntur iura ſuperiùs allegata, iuncto *text in l qui nomine, ff ad leg. Cornel. de falſ.* Regniq; *Conſtitutionem Cum ſatis officia, & Cap. Regni Contra effrenatas,* iuncta *Conſtit. Qui literas, & Cap. Vtque ab Excellentia,* ibidemq; *Gloſ,* prout declarant, idem *Afflict. d. Conſtit. Duram, num.4. Capyc. d. deciſ. 130. num.21. & deciſ. 30. per tot.* idem *Afflict. deciſ. 21. & 404. Boer. deciſ. 82. Grammat. deciſ. 27. num. 9. & in addit. ad Capit. vtq; ab Excellentia, Orauett. conſ. 46,* congeſti per *Conſiliar. de Bottis in addit. ad d. Conſtit. Qui literas, & Capit. Regni Vtque ab Excellentia,* vbi etiam *Bartholom. de Capua, Menoch. cit. caſu 320. à num.6.* deciſumq; refert dictus *Dom. de Thoro in compend. verbo falſificans literas ſub nomine, tom 1.*

Reſpectu ſecundæ, & alij, nullum ſigillum, nullaſq; effingentes literas, ſolummodò ad proprium vſum, Regiam conuertũt iuriſdictionem, temere illam vſurpando;
40 huiuſmodi ſunt Barones, qui ampliantes propriam iuriſdictionem, Iudices primarum, vel ſecundarũ cauſarum faciunt, ius non habentes, vel aliud huiuſmodi ex Regiæ iuriſdictionis fonte hauriũt, quod eis de iure vetitum eſt; vt animaduertit *Capyc.*

pyc.

pyc. poſt *Luc. de Penna*, *& Parid. de Puteo*
*d.deciſ.*130.*num.*10.*&* 24. & Magiſtri Iura-
41 ti, qui etiam temere excedentes eorum
iuriſdictionem, de qua per *Capiblanc.* poſt
Grammat. & Campag in pragm 10 *num.*86.*de*
Baronibus, ex iuriſdictionis Gubernatoris
illius Terræ, cui pro tempore præeſt, fonte
hauriunt, quod eſt ipſis prohibitum, vt
ſcribit idem *Dom. Io. Bapt de Thoro d. vo-*
to 14 qui *nu.*11.*&* 12. ex *Maſtrill.deciſ.*241.
42 *num* 101. dicit, quod inter tales non dici-
tur vſurpare alienam, ſed eorum excede-
re vltra quam poſſunt, & hi ſunt, qui pro-
ſcriptionis pœna, & amiſſionis bonorum
plectendi veniunt, ſubaudiunturq; iura in
d.l.probatorias. & in l.fin. C. de diuerſ. offic. lib.
10. notat *Iſern. in d. Conſtit. Terminum vitæ,*
& eaque, Ioan. de Platea, ibidem Iſern. Capyc.
*num.*21. & in contingentia caſus, in Ma-
giſtro Iurato Franciſco Mariano conce-
dente licentiam faciendi Muſicam noctis
tempore ſtante prohibitione Andreæ Lo-
pez Zurilla Gubernatoris Monopolis cũ
pœna arbitraria plectendum eſſe, voti fuit
dictus *Dom Thor ſæpiùs cit. voto* 14.

Denique ſunt & Tertio alij, qui nec ſi-
gillos falſificant, nec literas commiſſio-
nales efformant, nec animum habẽt vſur-
pandi Regiam Iuriſdictionem, ità vt illã
ad proprium vſum conuertere audeant,
ſed tantummodò aliquo inducti intereſ-
ſe, vel cupiditate, aſſerũt ſe Officiales eſſe
cum non ſint vendicantes nomen illud,
quod non habent, & hi pœna extraordi-
naria, & admodum leui puniri debent ex
falſa illa aſſertione, quæ licet alteri no-
ceat, vel nocere poſſit, nihil tamen comu-
ne habent cum vſurpatione Regiæ Iuriſ-
43 dictionis, in qua punitur temeritas, perti-
naciaq; vſurpantis, docet *Menoch. de arbit.*
caſu 318. *num.*17.*&* 18 fuitq; ſequutus in
caſu, de quo ibi agebatur *Gratian d. cap* 10.
num. 19. *idem Dom Thor. ſupracit. voto* 14.
*num.*12. *&* 14. quemadmodum firmatum
refert in eo, qui in fraudem ſibi aſſumit
nomen Clerici, vel Doctoris, ex *Bart in l.*
qui ſub prætextu, in fine, C. de ſacroſ. Eccleſ. in
l. reddatur, C. de profeſſ. & Medic. lib. 12. *& in*
l. eos, §. qui pro ſe milite, ff. de falſis, Felin. in
*proem. Gregoria: num.*38. *Ruin conſ.*99.*nu.*16.
*lib.*1. idem *Menoch num.*19.*&* 20. vt puniri
debeat, ſed pœna extraordinaria Iudicis
arbitrio, cum nomen tantùm ſibi aſſum-
pſit, concludit *num.* 21. iuxtà notata per
Alexand. in addit. ad Bart. d. §. qui pro ſe milite,
*Tiraquell de nobilit. cap.*13. quos allegat, ve-
44 rùm ſi ad dolum inſpicias; dico, quod
ſtellionatus crimini locus eſſe poterit, ob-
ſeruat citatus *Menoch. caſu* 320. *num.*11. &
latè *caſu* 381. de quo etiam crimine ſcri-
pſit ſupradictus *Dom. Io. Bapt. de Thoro vo-*
to 29. *par.*2.

Inſpiciendum ergò ex his eſt, quę nàm
ex ſupradictis pœnis aptari poſſit in caſu
noſtro. Et quidèm ſi Hieronymi verba
in confeſſione prolata perpendantur, pœ-
na erit hæc vltima infligenda: Inquit
enim ipſe, quod animo extorquendi pe-
cuniam cum aliquibus fuit alloquutus,
cum quibus deſtinauit in præfatos Oppi-
dos accedere, ibidemq; tanquàm Com-
miſſarium velle explorare nunquid ea,
quæ à D. P. ad ſtatum Vniuerſitatum ip-
ſarum ſancita fuerant, eſſent ritè obſer-
uata (vtinam re vera huiuſmodi explora-
tio quandoq; fieret) acceſſerunt, aſſerue-
runt præfata, ſeque Commiſſarium finxit,
nullis adhibitis literis cõmiſſionalibus;
ſed tantummodò id oretenùs aſſerendo;
& ſcilicet intentione, vt ij, qui ſe culpo-
ſos crederent pecuniæ pœnam luerent;
idque vt efficeret, citauit Electos, vt veni-
rent coràm ipſo; contra verò non com-
parentes, exequi mandauit; quæ nàm
erit igitur iuriſdictionis vſurpatio? Vſur-
pat ea, quæ nemini fuerunt conceſſa, vti-
tur ijs, quæ nemo poſſidet: nullus enim
ad hoc Commiſſarius deſtinatus fuerat,
nullo vſus fuit falſo duplomate, nulloq;
ſigillo, quid igitur? erit falſa aſſertio, vt
diximus, cui facilè obuiari poterat per
ipſos Electos, ſi literas commiſſionales
exhiberi poſtulaſſent: quibus cum care-
ret, nulla erit ei præſtanda obedientia.
45 Per ea igitur, quæ ex huiuſmodi falſa aſ-
ſertione exacta, vel extorta eſſent, quatru-
plum tenetur reſtituere, neque alia erit
pœna coercenda. Ità doctiſſimè docuit
Aurig. noſter Andr. de Iſern. in d Conſtit. Du-
ram, in fine, his loquens. Illi verò, qui di-
cunt ſe Officiales cum non ſint ad aliqua
miniſteria, putà ad rècolligendam pecu-
niam fiſcalem puniuntur in quadruplum,
*C. de ſtat. & imag. l.*1. & hoc non mutatur
per hanc Conſtitutionem capitalem pœ-
nam commutantem in priuatione bono-
rum, & in prædicto caſu non eſt pœna ca-
pitalis, hactenus *Andreas*, cuius doctrinã
ſequitur *Afflict. ibidem ſub num.* 5. eius di-
cti rationem reddens, quia exigere pecu-
niam fiſcalem ſine mandato, non eſt vſur-
pare iuriſdictionem, ideò ceſſat eius pœ-
na: ſed ſi feciſſet falſum mandatum Re-
gis, tùnc eſſet pœna capitalis, & adapta-
retur pœna huius Conſtitutionis plecten-
tis vſurpantes officium iuriſdictionem
concer-

Digitized by Google

concernens. Quæ opinio tamquàm magis æqua ſanioris, iudicijq; melioris haud exploſa virga à Dominis Iuſdicentibus ſectanda erit.

Rogatus vt veritatẽ aperirem; meumq; darem ſenſum reſponſionem hanc dedi, Quem autem finem lis viderit. Compertum minimè habeo. Sapienti occaſionem dedi, vt ſapientior ipſe ſit, ſuam manifeſtans eruditiorem ſententiam.

Ioſeph Spera;

SVMMARIVM.

1 Text. in l.aut facta, §.cauſæ, ff.de pœnis, *quando locum habet.*
2 *Teſtes deponentes de minis, non faciunt fidem, & quare.*
3 *Iterpetratio pro reo eſt facienda.*
4 *Suggeſtio quando fidem non facit.*
5 *Verba quando in fauorẽ rei referuntur quando confeſſio extraiudicialis per binos teſtes probatur.*
6 *Falſitas, & inuerisſimilis, eſt imago falſitatis.*
7 *Confeſſio extraiudicialis fieri debet coràm duobus teſtibus.*
8 *Teſtes deponentes de duobus inditijs, non coniunguntur ad faciendum vnum.*
9 *Depoſitio abſq; cauſa ſcientiæ non valet.*
10 *Teſtis voluntariè deponens, & non creditur vti inimicus.*
11 *Depoſitio teſtis quando cum altera confunditur, neutri creditur.*
12 *Teſti deponenti ob timorem non creditur.*
13 *Teſti vario in ſubſtantia negotij non creditur.*
14 *Teſti inimico non creditur.*
15 *Nemo præſumitur ità fatuus, & inſanus quis eſt innocens, & verus reus velit ſe priuare libertate & conſtituere ſe in carcere.*
16 *Carceratio longa, pœnam tollit.*
17 *Iudicandum eſt pro reo in dubio.*
18 *Probationes vbi pares ſunt, ſemper e latere rei vna adeſt præſumptio iuris ne delinquiſſe credatur.*

ARGVMENTVM.

Homicidium probatũ ex inimicitia, minis conſilio, & teſtiũ depoſitionibus, an ipſis reiectis ceſſet, ità puniri non poſſit reus.

ALLEGATIO XIX.

INquiritur Io. Franciſcus Comite, qui de menſe Iulij 1600. de eius mandato fuiſſe interfectum D. Iacobum Antonium Gommarinũ. Vndè Fiſcus prætendit fundare eius intentionẽ ex infraſcriptis cauſis. Primo ex inimicitia, minis, conſilio. & ex depoſitionibus teſtium.

Et ex infraſcriptis iuridicis rationibus dicitur ſupradictum Io. Franciſcum forè, & eſſe abſoluendum à dicta prætenſa inquiſitione, & ab omnibus in ea contentis, & quòad Primum.

Præſupponit Fiſcus adeſſe inimicitiã, quæ realitèr non adeſt. deponunt enim omnes teſtes vnanimitèr de ordine ſupra dicti inquiſiti, fuiſſe perpetratum homicidium ex cauſa cuiuſdam beneficij impetrati ab interfecto, quod poſſidebatur per D. Iulium Cæſarem Comite fratrem dicti inquiſiti. & quia per publicam ſcripturã in actis præſentata fol. . . . apparet dictum D. Iulium Cæſarem renunciaſſe dictum beneficiũ occiſo longè ante homi-
1 cidium. ideò *text in l.aut facta, §.cauſa, ff.de pœnis*, vendicat ſibi locum, & per conſequens deficiente cauſa inimicitię, corruũt minæ, & conſilium non conſideratur, homicidiumq; neque fuiſſe commiſſum de mandato ſupra dicti inquiſiti.

Quod aliqui teſtes deponunt fuiſſe ortam inimicitiam etiam ex depoſitione quã fecit Io. Andreas Gomarinus frater occiſi contra prædictos de Comite, dicitur neque obſtare poſtquã depoſitio prędicti Io. Andreæ fuit de anno 1598. de menſe Iunij, & renunciatio beneficij fuit facta de eodemmet anno, & de menſe Septembris, vt in proceſſu homicidij Detij Fictipaldi fol. 56. itaque poſt examen, & reconciliatio præſumitur.

2 Teſtes, qui deponunt de minis, non faciunt fidem, ex quo ſunt ſingulares, iuxtà *Gloſ in l fin in verſ inditijs, C.famil.erciſc.*

Conſilium non pręſumitur, ſi qua cauſa inimicitiæ non eſt vera, ac etiam quia teſtes non deponũt audiuiſſe verba, ſed tantùm *(queſto traditore ci haue ruinato)* ita quod ſumus in dubio, & eſt facienda interpetratio pro reo, *l. ſi Præſes, ff.de pœnis*,
3 & in dubijs inditia ſunt abſolutoria, *§.fin. Inſtit.de perpet. & temp. action.*

Depoſitionibus teſtiũ dicitur pro parte inquiſiti non eſſe credendum pluribus ex cauſis. Primo, quia fuerunt ſpecialitèr interrogati de inquiſito, vt eſt videre in depoſitionibus. Lucretiæ, & Io. Caroli, &

4 proindè

4 proindè eſt ſuggeſtio,& non faciunt fidẽ, vt dicit *Scaccia in tomo ſuo de iudic.cauſar.ciuil.& crim.cap.86.ſub num.7.* allegans *Boſſ. & Clar.* dicentem eſſe communẽ opinionem *Franc.Caſſ. in tract.de torm.cap.15.text. eſt ad literam in l.1. §. in cauſa tributorum. verſ.qui quæſtioni habiturus eſt, ff.de quæſt.*

Et deueniendo ad particularem, deponit prædicta Lucretia, *che quando ſe ſebbe la morte del detto D.Iacouo Antonio, haueſſe detto lo Gio. Franceſco ben' ſtà, eſſo è ſtato la roina de caſa noſtra; ſtà ben freſco*, verba iſta non ſolùm non faciunt inditium, ſed neque præſumptionem, poſtquàm ſunt conſide-
5 randa in fauorem rei, proùt dictat *text.in d.l.ſi Præſes*, *ci hà maltrattato à noi, Dio l'hà caſtigato*. ſicut ordinariè,& in dies euenire ſolet, ſi autem accipimus verba iſta per confeſſionem extraiudicialẽ, non facit fidem, ex quo neceſſarium eſt probari per duos teſtes, *d.l.fin.Gloſ.ibi.*

Depoſitio Io. Caroli non nocet inquiſito, poſtquàm ex eademmet depoſitione apparet falſitas,ac etiam inueriſimilis deponit in 4.interrogat. *che paſſando vna ſera per la caſa di Ceſare de Rimola, qual'è disbabitata,doue ſtauano impoſtati tre, ò quattro,non poſſette bene conoſcere, perch'era vn'hora de notte in circa, & quaſi ſe naſcondeuano, & acappucciauano da eſſo teſtimonio, & de perſone, che le poſſeano vedere, & in quello inſtante vedea Gio.Franceſco, & Gio.Matteo Comite andare intorno per la ſtrada,come faceſſero la ſpia, ſe paſſaua detto D. Iacouo Antonio, & vedendo queſto, andò ſubito alla caſa del detto D.Iacouo Antonio,& l'auisò, & ritornò ſubito,& conoſcì vno delli impoſtati,ch'era Egidio Comite.*

Se non poſſette conoſcere, perche era vna hora di notte, & ſe naſcondeuano; come dopoi le conobbe che trà tanto, che andò in caſa del detto D. Iacouo Antonio,ſe fè più notte; & ſe ſi na-
6 *ſcondeuano, per non eſſerno viſti, come dopoi le vede*; ideò falſitas,& inueriſimilis, quæ eſt imago falſitatis, *Marſil. in l. 1. ff. de quæſt. num.15. circa medium, Egid.Boſſ. in tit.de oppoſit.contra teſtes, num.94.*

Che deponga, che Gio. Franceſco dice andamogenne, non è paſſato, che facemo quà? meno ſi deue credere. à che propoſito voleano raggionare de maniera che foſſero inteſi, e publicarſi, facẽdo publico quel,che ſecreto trattauano. ideò ſimilitèr inueriſimilis, & propterea falſitas, *Bald.in l.1.in 3.col. C.de ſeru.fugit. tanto più, che il detto teſtimonio dice,che ſi naſcondenano per non farnoſe conoſcere.*

Che detto inquiſito l'habbia detto, che hauea fatto ammazzare il detto D. Iacouo Antonio, nequaquam creditur,poſtquã vltra, quod
7 in confeſſione extraiudiciali neceſſariũ eſt, quod ſit facta coràm duobus teſtibus, *Gloſ.in verbo inditijs, d.l.fin.* neceſsè eſt etiã quod ſit facta cum cauſa,ſit veriſimilis, & teſtes ſint omni exceptione maiores, ita *Blan. in tract. de indit. num.207. & 208.* quæ cauſa mouebat prædictum Io. Franciſcũ ad confitendum delictum, quæ vtilitas ex
8 prædicta confeſſione oriebatur? ſed magis pœna igitur ſtantibus prædictis non creditur, *Bald.in l.fin. in fine, C.de edendo,* & teſtes deponentes de duobus inditijs non coniunguntur ad faciendum vnum inditium perfectum, *Egid. Boſſ. de inditijs,& conſiderationibus ante torturam,num.20.*

9 Nec minus nocet dicta depoſitio inquiſito, ex quo deficit in ſalutari, poſtquam non deponit de cauſa ſcientiæ, ità ſingularitèr dixit *Salyc.in l.fin.C.de probat.* quem refert,& ſequitur *Alex.in conſ.15.incip.viſo proceſſu inquiſitionis formatæ,in 8.col. 1.volum. Paul Grill in art.225.in controuerſijs criminalibus. Specul.in tit.de teſte, §.1. verſ.itẽ quod interrogatus,* quod procedit,proùt dicit *Ludouic.Rom.in l.ait Prætor, ff.de iur. iur.* quando venit imponenda pœna corporalis, proùt in caſu noſtro, vt patet in dicta eius depoſitione in 5.interrogatorio.

Neque obſtat depoſitio Franciſci delle Roſe,qui deponit,*che vede lo detto D.Iacouo Antonio in mezo di Egidio, Gio. Geronimo Comite,& Roberto Gomarino* ex duodus.

Primò,quia deponit voluntariè abſque citatione, & ſpontè acceſſit ad Commiſſarium, proùt ipſemet deponit fol.110. à
10 ter. & proindè non creditur tanquã inimicus, *Decian.in primo ſuo tract.crim cap.25. de cauſa inimicitiæ,num.62.& 63.* dicens eſſe communem opinionem, idem affirmat *Blanc.in tract.de indic num.153. Egid.Boſſ.in tit.de oppoſit.contra teſtes, num.29.* quod non fuit citatus à Commiſſario fol.40.

Secundò, interrogatus de conteſtibus circa homicidium dixit, *che lo potea vedere Florio Perrone*, qui examinatus fol. 22. deponit, *che la ſera dell'homicidio io vede in mezo di Notare Gio. Aleſandro Ferraro, & Roberto Gomarino*,& proindè ex doctrina *Egid.Boſſ.in tit.de falſis,num.22.* dicitur di-
11 ctam depoſitionem nõ nocere inquiſito, poſtquàm vna inquiſitio confunditur per aliam, & neutri creditur, & ideò pro reo *d.l.ſi Præſes.*

Quo verò ad depoſitionẽ Angelæ Rotundæ in hoc proceſſu duas inueni depoſitiones,vnam factam fol.31.in qua interrogata de interfectoribus, dixit neſcire, aliam fol.88. poſt multos dies,in qua de-

ponit, *che vede detto D. Iacono Antonio in mezo di Egidio, & di Gio. Geronimo*, & interrogata ex qua cauſa nō depoſuit, ità in prima eius depoſitione dixit ob timorem, quem habebat de prædictis de Comite, & proindè non creditur, *Menoch. de arb. Iud.*
12 *quæſt.* 25. *num.* 3. & ideò creditur primę depoſitioni tanquàm magis, veriſimili, ita *Menoch. vbi ſupra caſu* 108. *num* 17. nàm idē timor, & plus militabat tempore ſecundæ depoſitionis poſtquàm pręducti de Comite erant etiam extra carceres. vndè ſtantibus prædictis, dicitur prædictus teſtis
13 varius, quia variauit circa ſubſtantiam negotij. *Bart. in l. eos, num.* 50. *de falſis, l. qui vario, vel falſo, ff. de teſtib.* debebat enim torqueri ad videndum, cui depoſitioni inhęrebat, &, quod prædictæ depoſitioni non eſt ſtandum in terminis decidit *Foller in pract. crimin. in verbo capiat informationem, num.* 60. *per totum.* Rurſus rogo vt aduertatur vnū, & eſt, quod informatio fuit incepta ab inimico, & ſic, qui priùs ſe examinauit fuit Octauius Nepita frater carnalis D. Pompei Nepita, quam clarè con-
14 ſtat eſſe inimicum prædicti inquiſiti, & indè non eſt prædictæ informationi credendum, iuxtà tradita per *text. in l.* 3. *ff. de teſt.* & nō ſine ratione, nàm lex omne malum ab inimico præſumit, *l.* 1. *§. præteread, ff. de quæſt. Menoch de arbitr. Iud. quæſt.* 28. *per totum*, & inimicus ſemper præſumitur male de eius inimico cogitare, & inire conſilium, quo pacto illi nocere poſſit, *D.D. in d. l.* 1. *§. præterea*.

Et vltra quod ex prædictis ſupra allegatis, clarè conſtat ſupradictum inquiſitum eſſe innocentem, demonſtratur etiā eius innocētia ex ſpontanea comparitione, nàm dicunt DD. ſpontaneam comparitionem non eſſe debile indicium in ſignum innocentiæ rei, & aſſignant rationem, nemo enim præſumitur ità fatuus, &
15 inſanus, qui ſi eſt nocēs, & verus reus delicti velit ſe priuare libertate, & cōſtituere ſe in carcerem, & hoc quādo tractatur de pœna vltimi ſupplicij, proùt in caſu noſtro *Marſil. in §. diligentèr, num.* 204. *Grammat conſ.* 29. *num.* 31. *circa medium*, fuit etiam habilitatus ſub fideiuſſoria cautione vnciarum 55. & perueniēdo ad aures inquiſiti, Egidium eſſe torquendum ante tempus aſſignatum in fideiuſſione, demonſtrando eius innocentiam, ſe conſtituit carceratum.

16 Adde carcerationem tàm longam, quæ vt dicit *Grammat. conſ.* 63. *num.* 5. tollit pœnam ordinariam, quæ magis fuit ad pœnam, quam ad cuſtodiam, & quia non duplici pœna puniri. fuit etiam prætenſus mandatarius tortus, & nihil dixit.

Ex quibus omnibus prædictū Io. Franciſcum abſoluendum ſperatur, tùm maximè quia præſumptiones Regij Fiſci ex iàm dictis rationibus ſunt reiectæ. & ſi
17 eſſemus in dubio iudicandū eſt pro reo, ad *text. in l. ſciant, C. de probat. Maſcard. concluſ.* 36. *num.* 26. in qua dicit, quod non ſolùm in dubio pronunciandum eſt in fauorem rei, ſed etiam ſi probationes eſſent pares, & aſſignat rationem, quia vbi pa-
18 res ſunt ſemper ex latere rei, vna adeſt præſumptio iuris, ne deliquiſſe credatur, *l. merito, ff. pro ſocio, Cepol. conſ.* 155 *nu.* 30. *col.* 2. *Dec. conſ.* 390. *num.* 9. ac etiam quia ſumus in claris, poſtquàm ex depoſitionibus dictorum teſtium apparet notoria eius innocentia. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito I.C. Neap.

Qualitèr fuit deciſum, habetur in Banca Coppulæ.

Quot modis committatur homicidiū, refert *Maſcard. de probat. concl.* 864 & quomodò verificari poteſt homicidiū, oſtendit *Ciazzius diſcept forenſ. crimin. tom* 1. *diſcept.* 1. *num.* 241. & reſpectu inimicitiæ eſt clarum, quod inimicitia eſt inditium remotum à maleficio, & ex ea non oritur inditium ad torturam, niſi ſit adminiculatum, *Ciazz. diſcept forenſ. tom.* 1. *diſcept.* 34. *par.* 3. & ibi plura, & inimicitia non facit inditium, niſi fuerit grauis, & magna, *Farinac. conſ crim.* 130. *nu.* 4. *tom.* 2. minę quando faciunt inditium, & quando non, vltra *Farinac. d. conſ.* 130. *Ciazzius d.* 2. *tom. conſ.* 6. *& tom.* 1. *diſcept.* 65. & conſilium nudum, & ſimplex ad homicidiū non punitur ordinaria pœna homicidij, *Farinac. conſ. crim. num.* 5. *tom.* 2. & quomodò conſilium perſuaſio inflammatio portās literas, vel ambaſciatas ad homicidiū puniatur, *Guazzin. in tract ad defenſam, defenſ.* 33 *cap.* 10. *nu.* 20. reſpectu variationis teſtium copioſè agit *Ciazzius tom.* 1. *diſcept. crim. in conſ.* 2. *& tom.* 1. *diſcept.* 11. *per totam.* *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Proceditur in fragantia criminis, non datis defenſionibus, ſecus in notorio delicto.*

2 *Dilatio ad defendendū, nulla datur in fragantia delicti.*

3 Defenſio

4 *Defenſio in omni crimine conceditur, & quid ſi non fuerit petita, & quid in condemnatione num. 4.*

5 *Dilatio defenſionis non petita, operatur renunciationem.*

6 *Arbitrio Iudicis relictum eſt concedere defenſiones, & quando.*

7 *Captus ab Officialibus abſq; defenſionibus ad torturam, imò ad condemnationem deuenit, ſecus ſi ab alus captus fuiſſet.*

8 *Dilatio aliqualis datur capto, poſt illatam torturam antequàm condemnatur.*

9 *Fragantia qualitèr probetur.*

10 *Quando poteſt procedi ad condemnationem abſq; defenſionibus.*

11 *Officialis an incidat in pœnam, non dando defenſiones reo.*

12 *Faciliùs denegantur defenſiones reſpectu torturæ.*

13 *Tortura faciliùs datur, abſq; defenſionibus, & quando.*

14 *Iudex iudicans ſecundum opinionem vnius doctoris excuſatur à pœna, & qualitèr.*

15 *Iudex credere tenetur vni Doctori atteſtanti de conſuetudine, & qualitèr.*

16 *Iudex qualitèr debet ſe informare de conſuetudine.*

17 *Iudex iudicans contra ſtatutum, aut conſuetudinem non in ſcriptis redactam, an excuſetur.*

18 *Teſtes recepti parte non audita, aut præſente, non faciunt inditium ad torturam.*

19 *Iudex grauitèr errat, qui ex teſtibus non ritè receptis, torqueret reum.*

20 *Ordo fragãtia delicti requirit partis præſentiã.*

21 *M. C. V. ſola ex præeminentia infert torturas, ob defectum teſtium non ritè receptorum.*

22 *Ignobilis quiſquàm præſumitur, niſi ſe nobilẽ probauerit.*

23 *Pœna damnationis in metallum, in cuius locũ ſucceſſit.*

24 *Tortura priùs datur captis in fraganti, antequàm ad condemnationem deuenitur.*

25 *Confeſſio facta à capto in fraganti, & ſi non ratificata, an valeat.*

26 *Tortura modica non dicitur tortura.*

27 *Electio pœnę alternatiuè ſpectat ad Iudicem.*

28 *Arma reperta ad pedes alicuius ſufficit ad cõdemnandum, quantò magis ad torturam.*

ARGVMENTVM.

Tortura in ferri, an poſſit per Iudicem capientem aliquem in fraganti crimine aſportationis armorum, contingit in facto occurſo ventilari,

ALLEGATIO XX.

PRo Magnifico Paulo Gallo olim Capitaneo Terræ Paulæ, in caſu torturę illatæ Petro Antonio Romano capto in fraganti cum pugione, ſiuè dagha.

1 Fragantia eſt maioris potentię, quam
notorium, nempè in fragãtia proceditur,
non datis defenſionibus, *Clar quæſt. 8. verſ.*
ſed nunquid, at in notorio debent dari, idẽ
Clar. quæſt ſeq. nona, licet in fragantia ap-
pelletur, non in notorio, ibidem. Propte-
reà *Afflict. in Conſtit. Humanitate, 6. not.* ea
ponit ſeparatè, & reprehendit ea confun-
dentes.

2 In fragantia nulla datur dilatio ad de-
fendendum, *Bald. in l. vt vim, de iuſtit, & iure,*
Puteus in verbo condemnatio, §. an poteſtas, Co-
lumb. in tract. quom. proced. art. 6. Boſſ. de con-
feſſ. num. 17. Foller. in verbo fiat lit. cont. nu. 2.
Grammat. deciſ. 36. num. 50. cum ſeq. Clar. d.
quæſt. 8. idem *Grammat. ſuper Conſtit. Hu-*
manitate fol. 48. licet in omni alio crimine
3 defenſio negari non poſſit, *Clar. quæſt. 49.*
verſ. eſt igitur, & verſ. ſeq. & ità obſeruari
quotidiè in practica, & de conſuetudine
indiſtinctè refert *Clar. in d. quæſt. 8.* poſt
Grammat. & Foller. ibi per eum relatos.

4 Quod maximè procedit quando non
fuit petitum per partem, *Foller. in verbo*
item, quod fuit capt. in frag num. 12. quia etiã
in omni alio crimine reſpectu torturæ, nõ
datur non petenti, *Boſſ de indit. nu. 79. Clar.*
quæſt. 49. verſ ſcias, ſecus quòad condem-
nationem, quia tùnc etiam non petenti
concedenda, quia de maiori præiuditio
agitur, immò in fragantia, nec petenti
etiam reſpectu condemnationis eſt dan-
da, vt annuit *Clar ead. quæſt. verſ. vlteriùs.*
Maximè quando à die capturæ ad tortu-
ram interuenit aliquod interuallum, quia
nõ fuit ſtatim tortus, infra quod cogna-
5 ti, amici, aut ipſi non petendo dilationẽ,
videntur dicere non habere, & renuncia-
re. *Boſſ de confeſſ num 6. & 13.* quod maxi-
6 mè procedit quando Iudex videt nullas
competere defenſiones, & allegari calum-
nioſè, vt ſit in arbitrio Iudicis concedere,
aut negare, *Foller. in d. verb. num. 12.* vt in
præſenti caſu, vbi poſteà habito termino
ter, aut bis, nihil probauit de allegata ex-
cuſatione, & vbi non fuit petitum.

Quod longè magis procedit in capto
per Officiales proceditur, non datis de-
fenſionibus non modò ad torturam, ſed
7 etiam ad condemnationem. ſecus in ca-
pto per alias perſonas non habentes offi-
cium. ità diſtinguit *Afflict. in Conſtitut. Iu-*

*ſtitiarij, non per calendas. 4.notab. num.*11. hic
ſumus in capto per Officialem.

Maximè quādo ſumus ante torturam,
quia ante torturam indubitantèr,& indi-
ſtinctè proceditur abſque defenſionibus
8 quòad torturam, poſt verò illatam tortu-
ram, ſi negat, debet dari aliqualis dilatio
ante condemnationem, iuxtà diſtinctio-
nem *Afflict.in d.Conſt.humanitatem, 6.notab.*
quam refert.& ſequitur *Carr in princ.pract.*
*num.*44. nos ſumus in tortura.

9 Quæ multò magis, & abſque ſcrupulo,
cum fragantia. Probatur,non tantùm per
deprehenſores, qui cum videantur loco
partis, non ſunt omninò integri, ſed etiā
per alios teſtes vltra deprehenſores, *Clar.*
d. quæſt.8. verſ.ſcias & verſ nunquid. diſtin-
guens ſimilitèr inter torturam.& hoc ca-
ſu poſſit procedi non datis defenſionibus
in fragantia probata tantùm per depre-
henſores, aut non ſolùm probata per de-
10 prehenſores, ſed etiam per alios teſtes,&
hoc caſu poſſit procedi abſq; defenſioni-
bus,etiam ad condemnationem, *d 9.verſ.*
ſed nunquid, & d.verſ.ſcias, dicens ibi: *Qui*
ſecurè, & abſque ſcrupulo precederet, non da-
tis defenſionibus, quando vltra deprehenſores
fragantia probatur per teſtes. Alioquin ipſe
dicit,non obſeruare practicam,non dandt
defenſiones. Nos ſumus in fragantia pro-
bata per alios teſtes, vltra deprehenſores,
& ſumus in tortura, non in condemna-
tione.

Quæ opinio maximè eſt amplectenda,
dùm ſumus in determinando, an Officia-
11 lis inciderit in pœnam per non dationē
defenſionis, & hic poſt factum, nō ante fa-
ctum. *Alex. conſ.65. vol.*1. quem ſequitur
*Boſſ.de indit.num.*80.

12 Faciliùs proceditur ad torturam, quā
ad condemnationem, propterea faciliùs
denegantur defenſiones reſpectu torturę,
Boſſ.de indit.num.79.Clar.quæſt.49.verſ ſcias.

Et ideò aduertatur ad capita præcedē-
tia,quia omnes DD modificantes, aut di-
ſtinguentes doctrinam *Bald. in d. l. vt vim,*
13 & communem practicam loquuntur, &
modicant reſpectu torturæ indiſtinctè, &
abſque aliqua modificatione loquuntur
poſſe procedi non datis defenſionibus; le-
gantur benè, quia aut loquuntur per ver-
bum condemnare,aut exequi quando di-
ſtingunt, non de tortura,licet in caſu no-
ſtro concurrant omnia requiſita, etiam
ad condemnationem, vt patet diſcurren-
do per vnumquodq; caput ex præceden-
tibus.

14 Iudex iudicans ſecundum opinionem
vnius Doctoris excuſatur ab omni pœna,
Bald.de ſyndic.quæſt.52.58.& 61.Amod.num.
112.*cum ſeqq Paris in verbo Iudex num.*10.
& 11. *& in verbo licet aliàs,num.3.& in ver-*
*bo an ſi Iudex, num.*3. dummodò in eo caſu
non reperiatur communis, *Angel.& Alex.*
in l.cum prolatis, de re iud. dummodò non
ſit communiter repeobata, *Cardin.clem.2.*
de elect.

In caſu iſto non ſolùm vnius opinio,
ſed omnium non ſolùm communitèe ee-
probata, ſed vna omnium voce, nec vno
quidèm diſcrepante in contrarium ap-
probata:

Vni Doctori atteſtanti de conſuetudi-
15 ne, Iudex poteſt, immò tenetue, & ceede-
ee, quòad ſibi demonſtratur contrarium
communis opinio, de qua teſtatur *Aym.*
*conſ.166.num.9.Rota Bonon quæſt.*95. ſaltim
Iudex credens vni Doctori excellenti de
conſuetudine dicitur eſſe in iuſta credu-
litate, *Pomar.ad Bart in l.de quibus,de leg.* Iu-
dex, qui facit quicquid excuſatue ab er-
rore, *Paris in d.verbo licet aliàs, & verbo an ſi*
Iudex.

Feci ego quicquid potui, ſtudui, & ità
eeperi de iure ſcriptum,nec aliquem con-
16 eradicentem informari volui de conſue-
tudine. & practica,& ità quotidiè practi-
cari de conſuetudine, teſtantur *DD. vbi*
ſupra, & ità in Terra Paulæ, & in Prouin-
cia Calabriæ,vt patet ex fide præſentāda.

17 Iudex iudicans contra ſtatutum, refor-
mationem,aut conſuetudinem non reda-
ctas inſcriptis, aut ſibi productas excuſa-
tur. *Catald. num.38.& ſeq. Amod. num.*130.
& ſeq. etto quod alibi foret obſeruantia
M. C. cum non ſit redacta in ſcriptis, nec
producta, excuſat.

Maximè in hoc caſu, vbi tot, & tanti
Viri Regnicolæ, & in hoc foro, in magi-
ſtratibus, & practica verſatiſſimi, de pra-
ctica teſtantur non antiqui, ſed moderni
tempeſtate noſtra.

Proceſſus informatiuus duos patitue
defectus. Primus & hic eſt maximus,quia
18 teſtes recepti, parte non audita, aut præ-
ſente etiam ſi eſſent mille,non faciunt in-
ditium, nec ad torturā, *Grammat. deciſ.*34.
& ideò grauitèr erraret Iudex, qui ex te-
19 ſtibus talitèr receptis torqueret, quia di-
ceretur torquere ſine inditijs, *Clar. quæſt.*
. . . in quocunque crimine etiam leſæ
Maieſtatis teſtes examinandi parte præ-
ſente, aliàs eſſet defectus de iure naturæ,
Bart. in tract.ad reprimendam, in verbo figura,
verſ. ſed an præſente, & hoc pro maximo
defectu ponderat *Afflict.in deciſ.*391. dùm
loquitur

Digitized by Google

loquitur de præeminentia Magnæ Curiæ.
20 Iſte defectus non concurrit in fragantia, quia ordo ipſius requirit partis præſentiam, *Afflict. in d. Conſtit. Humanitate.*

Alius defectus in proceſſu informatiuo, quia vltra quod creditur teſtibus non facientibus fidem, proceditur non datis defenſionibus, & iſte defectus in fragantia, & multis alijs caſibus poteſt interuenire, maximè reſpectu torturæ, dummodò non adſit primus defectus in teſtibus parte abſente, quia iſte defectus eſt intollerabi-
21 lis apud inferiores, ſola M.C. ex pręeminentia, & ſtilu ſupplet, per *cap ſi cum ſceleratis, in cap. Regni, ſub tit. de pręem. M.C.* in *text.* ibi. (Tu ſolus per teſtes, quos ad tui tantùm informationem receperis parte alitèr nõ vocata.) & ſic teſtes recipi parte non citata, nec præſente.

Præeminentia non poteſt procedere abſq; defenſionibus ad condemnationẽ, ſed ad torturam tantùm. Fragantia etiã an condemnationem non datis defenſionibus, & ſic ſunt diuerſa, & maioris potẽtiæ fragantia, quam pręeminentia.
22 Pœna aſportationis daghæ in ignobili remigatio, quiſq; præſumitur ignobilis, & proceditur tamquàm vnumquemq; vti ignobilem, donec ſe probauit nobilem. *Bald. in d. cap. ſi quis ruſticus, de pace tenenda, Apoſtilla ad Bart. in l. 1. C. de dignit. lib. 11.* quia facti, & eſt qualitas accidentalis.

Etiã ſi ſit notoria, non relenant ab onere allegandi, ſed probandi, & ideò ſaltim alleganda, quando eſſet notoria.
23 Pœna damnationis in metallum, in cuius locum ſucceſſit remigatio, eſt maior relegatione, etiam ad metallũ ad tempus, *l. aut damnum, §. in miniſterium, de pæn.* quia per eam perditur Ciuitas, vt in *d. §. & non per relegationem, l. relegatorum, de releg.*
24 Capti in fraganti, & conuictis, vt poſſit procedi ad condemnationẽ, debet priùs inferri tortura, ordo traditur per *Afflict. in Conſt. Humanitate,* in negante vltra quod conuictis ad tollendum appellationem de generali conſuetudine in omni caſu infertur, *Grammat. voto 2. Clar. quæſt. 28.*
25 Confeſſus in fraganti, in tortura, & nõ ratificans, nihilominus valet confeſſio, *Grammat. deciſ. 36. Foller. 3. par. num. 115.*
26 Modica tortura, non dicitur tortura, *Boſſ. de tortura, nu. 15. Catalan. q. 19. Grammat. voto 6.*
27 Pœna alternatiuè impoſita per ſtatutũ, proceditur vti veniret corporalis, donec arbitretur, & eligatur per Iudicem ad quẽ ſpectat electio, non ad partem, *Bart. in terminis Pragmaticæ noſtræ de dagha, in l. 2. de publ. iud.*
28 Arma reperta ad pedes alicuius, ſufficiunt ad condemnationem, quantò magis ad torturam, *Afflict. in Conſtit. Intentionis, quæſt. 2.* Hic reperta ad pedes, & viſa cadere deſuper ipſum. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito I.C. Neap.

Proceſſus eſt in Banca Barreſij.

Adde quis dicatur captus in fraganti crimine, & quomodo contra eum procedatur, optimè *Vulpell conſ. 137.* & licet omni iure erint defenſiones reis concedendæ, vt prolixiùs agit *Farin. in eius praxi crimin. quæſt. 39 per totam,* nihilominus *ibidem num. 103. & ſeq.* probat illas non eſſe concedendas notorio delinquenti, ſeù reperto in fraganti delicto, ex *Grammat. deciſ. 36. num. 69.* cætera autem pertinentia ad materiam defenſionum reis concedendorum, agit *Ciazius tom. 1. diſcept. forenſ. diſcept. 32.* adde *Franc. Tuntol. in ſuis iudic. & vot. iudic. 1. num. 7. & 8.* *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Abolitio nulla redditur, ſi impetrans indultum, omnia delicta non expreſſerit, etiam de illis, de quibus fuit liberatus.*
2 *Factum generalitèr expreſſum in indultu non ſufficit, niſi modi, & qualitates fuerint expreſsè.*
3 *Dans operam rei illatæ, non ſolùm punitur de eo, quod fecit ex propoſito, ſed etiam ob delictum ſucceſſum.*
4 *Pœna vltimi ſupplicij punitur, dans operam rei illicitè, ſi ex ea homicidium ſubſequatur.*
5 *Qualitas quælibet erit exprimenda in gratia indultus, etiam minima.*
6 *Sacrilegium committitur ex iniectione manum in clericos.*
7 *Delictum commiſſum ſub tractatu pacis, dicitur proditorium.*
8 *Indultus reditur inualidum ex relatione facta per Fiſcum, qui fuit Aduocatus partis.*
9 *Gratia redditur nulla, ſi fuerit tacitum illud, quod potuiſſet retrahere Principem ad illam non concedendo.*
10 *Gratia vitiatur per ſubreptionem minimam, ſi non fuerint narrata delicta per ignorantiam, vel ſimplicitatem.*
11 *Ignorans non habet culpam.*
12 *Gratia Principis probanda erit per ſcripturas, non per teſtes.*
13 *Teſtis vnicus non probat.*

14 *Quæ ſunt de conſuetudine Principis non poſſunt mutari.*
15 *Poteſtas bannito conceſſa nominandi, ſi fuerit facta elapſo temporis ſpatio, an ſuffragatur.*

ARGVMENTVM.

Indultus, ſeù abolitio conceſſa bannito, an ei ſuffragatur, ſi non fuerint ſpecificata omnia delicta, & eorum qualitates.

ALLEGATIO XXI.

ET infraſcriptis iuridicis, & indubitatis rationibus, Indultũ Cæſaris Caballi dicitur eſſe nullum, & Primò.

Trita regula eſt in iure, & communis opinio, quod impetrans Indultum, tenetur exprimere omnia delicta non ſolùm
1 illa, de quibus non fuit punitus, ſed etiam de quibus fuit liberatus, aliàs abolitio eſt nulla, ſecundum *Bald. in l. quicunque, C. de ſeru. fugit. l. 3. C. de Epiſc. aud. Gloſ. Abb. & Io. Anan. in cap. 1. de cler. percuſ. Bart. in l. ſi cui, in fine, de accuſat. Afflict. in Conſt. Cum vniuerſis, nu. 8,* nàm ex illa multitudine delictorum poterat moueri Princeps ad non concedendum.

Et non ſolùm tenetur exprimere delicta, ſed etiam modum, & qualitates, nàm ad tollendum ſubreptionem non ſufficit exprimere factũ aliquod generalitèr, niſi
2 etiam exprimatur modus, per quẽ factum fuit, & qualitates, *Brun conſ. feud 12. col. 4. Grammat. conſ. 34. nu. 10. Ber conſ. 104 vol. Menoch. de arbitr. Iudic. caſu 103. nu. 31.* aliàs gratia erit nulla.

Sicut fecit Cæſar Caballus, nàm ipſe non ſolùm omiſit delicta, ſed etiam modum, & qualitatem aggrauantes, & quod ità ſit, legatur memoriale porrectũ à Cæſare, & relatio M.C.V. nàm in prædictis non fit mentio de cauſa tantorum homicidiorum, & ſic de ſcalatione domus, in qua degebat Iſabella N. virgo nobiliſſima, & honeſtiſſima, quam prædictus Cæſar in vxorem petierat, vt ex iuſtiſſimis cauſis fuit repulſatus.

Ad quod Primum caput nullitatum fuit replicatum ex aduerſo, non adeſſe tale delictum, ideòq; fuiſſe ommiſſum; ſed quia in M.C.V. adeſt proceſſus dictæ ſcalationis, & ipſe fuit examinatus vti principalis ſuper dicta ſcaliatione, & teſtes de viſu fol. . . . ideò ſubreptio, & obreptio.

Secundò dicitur, quod in prędicto memoriali non fit mentio de tribus homicidijs commiſſis per dictum Cæſarem tempore inſultus facti à dicto Cæſare in perſonam V.I.D. Sartorij N. auunculi prędictæ Iſabellæ, & nihil intereſt, quod in relatione M.C.V. fuerit facta mentio de prædictis homicidijs, poſtquàm in dicta relatione ſimplicitèr dicitur.

Cui Secundo capiti fuit replicatum, ex aduerſo quod ſufficit, quod in relatione fuerunt prænarrata homicidia, ſed in rixa.

Replicatur huic reſponſioni, quod prædicta homicidia fuerũt commiſſa appenſatè, nàm appenſatè acceſſit Cæſar Caballus ad domum ſupradicti Sartorij, & vltra quod infraſcripti teſtes deponũt fol. . . . apparet, poſtquàm prædictus Cæſar erat aſſociatus cum foriudicatis, & contumacibus de homicidijs, de furto in ſtrata publica, & alijs, proùt eſt videre fol. . . . & in tantùm eſt verum, quod prædicta homicidia fuerunt per dictum Cæſarem commiſſa, quod M.C.V. licentiauit illos de N. inſultatos; & ſocij prædicti Cæſaris fuerunt torti, & citati ad informandũ alij, vt fol. . . . & ipſe Cęſar examinatus vti principalis ſuper prædicto inſultu, & homicidijs commiſſis, & non ſine ratione, poſtquàm dedit operam rei illicitæ,
3 & propterea non ſolùm punitur de eo, quod ex propoſito deliquit, ſed etiam ob delictum conſequutiuum, *l. ſi quis aliquid, §. cui abortionis, ff. de pœn. l. qui ſaccum,*
4 *ff. de furt.* & ideò venit puniendus pœna vltimi ſupplicij, *text.* eſt ad literam in *l. quoniã multa facinora, C. ad l. Iul. de vi publ.* debebat enim præuidere futura, *l. qui occidit, §. in hac quiq; actione, ff. ad l. Aquil.*

Tertiò dicitur etiam nullum, ex quo Io. Andreas N. vnus ex occiſis erat clericus, vt clarè conſtat per Bullas, & tàm in memoriali porrecto à Cæſare, quàm in relatione, de prædicta qualitate non fuit facta mentio, & quãdo gratia impetratur,
5 eſt exprimenda quælibet qualitas etiam minima, & vltra *DD. ſupra citatos,* ità affirmat *Bald. in l. præſcriptione, C. ſi contra ius, vel vtilit. publ.* & ibidem *Iaſ. num. 31. Grammat. in d. conſ. 34.* tantò magis, quia erat qualitas tanti momenti, ex qua vltra homicidium fuit commiſſum ſacrilegium, quod
6 committitur ex violenta in Clericos manus iniectione, *cap. ſi quis ſuadente Diabolo 17. quæſt. 4. l. ſi quis hoc genus, C. de Epiſc. & cler. vbi Bald.*

Et nihil

Et nihil facit, ſi ex aduerſo dicatur nõ fuiſſe Clericum, poſtquã apparet ex Bullis contrarium fol. . . .

Quartò, tacuit homicidia in perſonas V. I. D. Loyſij Antonij N. & Clerici Io. Andreæ N. fuiſſe commiſſa proditoriè, ex quo tempore quo fuerunt illa commiſſa, agebatur de pace; poſtquàm Excellentiſſimus Dom. Prorex dedit authoritatem Domino Carolo Spinello de contrahendo illam, & erat notum omnibus, & teſtes
7 fol. . . . & committẽs delictum ſub tractatu pacis, proditoriè dicitur, *Marſil. conſ. 121. vol. 2. num. 15.* & cum ſit enormiſſimũ delictum, *Decian. in 2 tom. cap. 30. in princ.* idem *Marſil. in d. conſ. num. 16.* dicit *Bald. in l. ſi quos.* per illum *tex. C. de poſt limin reuerſ.* quod non gaudet beneficio iuris, neque immunitate Eccleſiæ, ſi ad illam confugerit, *Decian. vbi ſupra num. 6.*

Ad quod caput ex aduerſo non fuit reſponſum, ſed tantùm quod fuerunt commiſſa cum hominibus armatis.

Et non mirùm ſi relatio ità fuit facta à M. C. V. poſtquàm tempore relationis erat Fiſci Patronus Reg. Conſ. de N. qui fuit Aduocatus prædicti Cæſaris, & ſocio-
8 rum in dicta cauſa, vt fol. . . . & ideò vendicant ſibi locum dicta, *Decian. in ſuo 1. tract. crimin. cap. 35. nu. 91.* vbi dicit, quod ex prædicta cauſa indultus dicitur nullũ, & ꝙ Fiſcus erat, cum decet reuerẽtia Aduocatus Cæſaris. Aduertatur vnum, & eſt, quod prædictus Cæſar bis petijt gaudere indultu pro captura Cæſaris dello Furno, pro qua fuit nominatus, & Ill. Dom. Comes de Lemos noluit admittere ex cauſis prænarratis tempore quo fuit facta dicta relatio erat Fiſci Patronus D. Reg. Conſil. de N. & fuit facta ſub die 12. Martij 1599. & pro captura Nardi Antonij Playtani, fuit petitus indultus ſub die 8. Ianuarij 1600. quo tempore erat Fiſci Patronus Dom. Laurentius de Franchis, & pro obtinendo indultu vltimo loco petito, præſentauit illam relationem factam ſub die 13. Martij 1599. tẽpore quo erat Dominus de N. & non aliam, ex quo dubitabat non habere ſimilem.

Fuit replicatum ex aduerſo, non obſtare, poſtquàm à Regio Fiſci Patrono fuit acerrimè defenſa cauſa.

Replicatur huic reſponſioni, nàm fuerunt ommiſſa ſupra narrata delicta, & modus, & qualitates, vt clarè conſtat in dicta relatione, & rogo, vt legatur relatio Alexandri Tranſi præſentata in actis, qui erat inquiſitus de ſimplici homicidio, & & quia non erat amicus dicti de N. fuit tàm acritèr facta ſub die 2. Octobris 1600. & prædictus Cęſar inquirebatur de pluribus homicidijs, & enormibus delictis, & fuit facta ſimplicitèr, & de plano, ſicut ſi eſſet inquiſitus de pugillis.

Cum igitur tacitũ fuerit id, quod mentem Principis potuiſſet retrahere à con-
9 ceſſione gratiæ, gratia ipſa redditur nulla, *cap. poſtulaſti, de reſcript. Abb. in cap. præſentiam, & in cap. cæterorum, eod. tit.* & in tantùm eſt hoc verum, quod *Franciſc. Marcus in ſuo 1. tom. deciſ. 504. num. 16.* dicit, quod
10 per minimam ſubreptionẽ vitiatur gratia, & hoc etiam ſi in ſupplicatione, non fuerunt narrata delicta per ignorantiam, vel ſimplicitatem, *Felin. in cap. ſuper literis, num. 1. verſ. limita primo, de reſcript. Socc. ſen. in conſ. 174. poſt princ. & in conſ. 268. col. vlt. poſt num. 12 lib. 2. & Crau. conſ. 68. num. 9.* & ratio eſt, quia non inſpicitur culpa, nec
11 ignorantia impetrantis, quam culpa non habet, ignorans, *l. ex maleficiis, ff. de action. & obligat.* ſed propoſitum, atque voluntas concedentis, *cap. ad aures, de reſcript. & cap. dudum, de elect.*

Vltimò dicitur nullum, ex quo nõ conſtat de poteſtate nominantis, niſi per fidẽ Secretarij N. N. in qua atteſtatur fuiſſe conceſſum per Dominum D. Franciſcum de Caſtro Capitaneo Dominico Antonio de Sanctis nominare quatuor delinquentes, qui valeant obtinere indultũ pro delictis per eos patratis, non obſtante quod non haberent partium remiſſiones, in locum quatuor ſociorũ prædicti Nardi Antonij, quibus fuit facta promiſſio indulgendi, tunc quando erit mediãtibus ipſis, dictus Nardus Antonius in poſſe Curiæ.

12 Cui fidei non eſt danda fides, ex quo gratia Principis probãda eſt per ſcripturas, & non per teſtes, *l probatorias, C. de diuerſ. offic. lib. 12.* & ità teſtatur *Afflict. deciſ. 243. num. 4. 319. num. 11. & 398. num. 6. & 7.* communem dicit eſſe opinionẽ *Maſcard. concluſ. 846 per totam, Baiard. quæſt. 59 nu. 9.* & dato, & nõ conceſſo, quod gratia Principis poſſit probari per teſtes, neque eſſet probata, poſtquàm non adeſt niſi fides vnius, qui licet eſſet teſtis iuratus, nõ probaret concludentèr, ex *text. in cap. licet, & cap. veniens, il primo, de teſtibus,* cum teſtis
13 vnicus non probet, etiam quod ſit Senator, vel Cardinalis, *cap. in nomine Domini, de teſtibus, Iaſ. in l. ſi quando num. 9. C. vndè vi, Felin. in cap. ſuper ijs de fide inſtrum.* & quod non ſit eredendũ prædictæ fidei habemus conſuetudinem in contrariũ, nàm quando Pro-

do Proreges faciũt ſimiles promiſſiones, ſemper per literas roboratas eorum ſubſcriptione apponunt verba illa, *ſub fide, & verbo Regio*, quæ ſunt de ſubſtantialibus, ſicut in nominatione cõceſſa Regio Conſiliario Carolo Tironi pro captura Cæſaris dello Furno præſentata in actis, & in
14 nonnullis, & quæ de conſuetudine Principis ſunt, non poſſunt mutari, *Maſcard. concluſ.* 846. *nu.* 8. *l. minimè, ff. de legib. l. illud*, vbi *Bald. de excuſat. tutor.*

Dico etiam ſi fuit cõceſſa dicta nominatio, quomodò non procurauit illam ſtatim completo ſeruitio, poſtquàm ſtetit per ſpatium quinque menſium; ſeruitium in mẽſe Aprilis, & fides fuit facta de men-
15 ſe Septembris, cur tandiù tacuit? vnde vendicat ſibi locum *conſ. Bald* 37 *incipiente Quidam Tabellio. fundatum ſuper cap.* 1. *de frigid & malef.* & ideo ſuſpecta eſt. dicitur in fide, quod fuit conceſſa nominatio pro illis ſocijs Nardi Antonij, quibus fuit facta promiſſio pro captura dicti Nardi Antonij, dico quod talis promiſſio non apparet, & tale bannũ nunquàm fuit emanatum: ſi fides fundatur ſuper banno, & tale bannum non apparet, ergo talis promiſſio non eſt vera, & deficiẽte principali deficit acceſſorium.

Adde etiam, quod cum prædicta fide fuerunt indultati viginti octo, & in quolibet indultu fuit dicta fides præſentata, 1 Dato, & nõ conceſſo, quod prędicta fides ſit vera, fuerunt indultati vltra promiſſa, & nihil intereſt, quod prædictus Cæſar fuit ſecundo loco indultatus, & ſunt excludendi vltimi. Dico, quod vigintiquinque ſunt indultati, quia fuerunt in ſeruitio, & ità fuit promiſſum, vt per literas S.E. & eo ipſo, quod completum fuit ſeruitium, intelliguntur indultati, & non qui per pecuniam fuit indultatus.

Vndè ex iàm dictis rationibus reijcitur reſponſio ex aduerſo ad vltimũ caput nullitatum, dũm fuit probatum dictum indultum fuiſſe inualidũ ex defectu præſentatis nominantis.

Ex quibus omnibus currenti calamo congeſtis inſtatur, indultum iàm dictum declarari nullum. Reliqua, &c. Proceſſus extat in Banca Bruni.

Franciſcus de Laurito I.C. Neap.

Adde quod indulta conceduntur delinquentibus ob capturam malefactorum, etiam parte non concordata, & in præiudicium Baronum ratione fauoris publici, *Dom. Reg. Sanfelic. deciſ.* 53. *nu.* 22. *tom.* 1. & vt ſortiatur effectum indultus neceſſè erit, vt delicta indultanda ſint commiſſa ante publicationem banni, *Reg. Rouit. in rubr. pragmat. de exul. num* 16. & non mirùm ſi indultandus debet exprimere omnia delicta qualitercunq; de eis ſit notatus, etiam ſi de eis non adſit informatio, *Capiblanc de Baron tom.* 2 *cap.* 31. *num.* 36. aliàs poſſit arreſtari pro delictis non expreſſis, *vt ibi num.* 21. ad ornatum articuli vide *Farinac. in pract crimin. quæſt.* 6. *nu.* 49. *& ſeqq. Dom. de Franch deciſ* 330. *num.* 3. vbi *addent. Baiard. ad Clar. § fin. quæſt.* 59. & nouiſſimè copioſè *Reg. Conſ. Staiban. in* 1. *lib. reſolut. reſolut.* 1. *Catalan de indultu cap.* 39. *in* 3. *limit. num.* 36. vbi committens tria homicidia non debet gaudere indultu. *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 Text. in l. illicitas, §. veritas, ff. de officio Præſid. *ponderatur.*
2 *Reus ſubijcitur tormentis apparentibus ſufficientibus inditijs.*
3 *Copula carnalis quando præſumatur interueniſſe inter amaſium, & amaſiam.*
4 *Præſumptio inducitur ex confeſſione mulieris aſſerentis ab aliquo cognitam.*
5 *Probatio bonæ famæ alicuius, tollit præſumptiones contra ipſum exortas.*
6 *Præſumptiones, & inditia, tolluntur contrarijs præſumptionibus, & inditijs.*
7 *Fama bona tollit præſumptionem delicti, ex allocutione cum muliere.*
8 *Inimicus meus dicitur ille, qui eſt inimicus fratris mei, vel mei affinis.*
9 *Inimicus repellitur à teſtimonio.*
10 *Inimicus dicitur, porrigendo accuſationem contra aliquem.*
11 *Variationi principali, non creditur quando deponit contra aliquem.*
12 *Teſtes ſingulares deponentes de mala fama alicuius, probant.*
13 *Teſtes deponentes de mala fama alicuius mulieris, præferuntur illis deponentibus de bona.*
14 *Iura multum deferunt innocentiæ.*

ARGVMENTVM.

Teſtes cortinati deponentes vidiſſe aliquem cum aliqua muliere alloquentẽ in ſecreto per fiſſuram parietis, an probãt ſtuprum, & raptum.

ALLE-

Digitized by Google

ALLEGATIO XXII.

IN cauſa,& proceſſu fabricato in M.C.V.
contra morigeratũ iuuenem Tiberium
de Caprio de , & ſuper prætenſis raptu,
& ſtupto commiſſis in perſonam cuiuſdã
mulieris nomine Prudentię, pediſſeq; Ma-
gnificæ Victoriæ de N. ſubſcripta breui-
tèr in iure allegantur ad eius fauorem, ex
quibus omne ſperatur eius abſolutio. Et
Primò eſt diſcutiendum ex meritis dicti
proceſſus , ſecundum quem quilibet re-
ctus Iudex ad decidendum arctatur ex
1 præcepto , *text. in l. illicitas, §. veritas, ff. de
officio Præſid.* an ſcilicet dictus Tiberius ex
deductis contra ipſum veniat puniendus
pœna capirali, ſi delictum quo inquiritur,
apparuerit plenè contra ipſum verificatũ,
vel ſaltem plena deficiẽte probatione, ip-
ſum debere ſubijci quæſtionibus , & tor-
mentis pro veritare ab ipſo eruenda, ſi in-
ditia contra ipſum appareant ſufficiẽtia.

Et videtur prima facie dicendũ , quod
deficientibus plenis probarionibus ad ip-
ſum Tiberium condemnandũ dicta pœna
capitali , & quod apparentibus ſufficien-
tibus inditijs contra ipſum eſſe quæſtio-
nibus, & tormentis ſubijciendum , iuxtà
doctrinam *text. l. diuus, ff. de quaſt. l. edictum,*
2 *eod. tit.* & ꝙ inſunt ſufficientia inditia ad-
ducitur depoſirio Martini N. teſtis exa-
minati contra Tiberium ipſum, deponen-
tis ſe adinueniſſe eundem Tiberium allo-
quentem, atque perſiſtentem cum dicta
Prudentia ſolum cum ſola in quodam
foramine facto in pariete exiſtente in me-
dio domorum Magnif. Alphonſi de Ca-
prio patris ipſius Tiberij, & Magnificę Vi-
ctoriæ patronæ dictæ Prudentiæ, ob quod
teſtem ipſum tunc temporis ſuſpicaſſe
dictum Tiberium carnalitèr voluiſſe co-
gnoſcere dictam Prudentiam, ex qua de-
poſitione inducitur maximum inditium
ad torturam contra Tiberium ipſum , cũ
carnalẽ copulam præſumatur iurer ipſoa
3 interueniſſe , vt colligitur ex doctrina
DD. in cap. literis , de præſumpt. & maximè
per *Felin. & Sicul. ibi* per *Aret. in tract. ſuo
maleſic. in rubr. quod fama publica præcedente,
in verbo quæro , an per vnum inditium* , & ibi
per *Auguſt. de Arim. Alex. in l. 1. ff. ſi cert. pet.
& in conſ. 576. 4. part.* & ratio, quæ per ip-
ſos aſſignatur, eſt quod ſufficiat in caſu
de quo agitur, teſtem ipſum præſumptiuè
depoſuiſſe , cum probatio directa haberi
non poteſt, concurrẽtibus nonnullis alijs
coniecturis , atq; præſumptionibus con-
tra ipſum Tiberium , proùt colligitur ex
depoſitione Scipionis N. teſtis producti,
& examinati contra ipſum, deponentis de
dicto foramine in dicto pariete reperto ,
de verbis ſibi per dictũ Tiberium dictis,
Prudentiã ipſam eſſe formoſã, cõcurren-
te etiã confeſſione ipſius Prudentiæ con-
fitentis ſe fuiſſe carnalitèr cognitam ab
ipſo Tiberio, per quam confeſſionem in-
ducitur contra ipſum Tiberium præſum-
ptio de dicto aſſerto delicto , vt habetur
4 in *cap. interrogatum 10. quæſt. 5.* ac etiam
depoſitione dictæ Magnif. Victorię, vt do-
minæ , & patronæ ipſius Prudentiæ depo-
nentis de foramine prædicto nouitèr fa-
cto in dicto pariete per dictũ Tiberium.

Attamen ijs in contrariũ adductis non
obſtantibus contrariam ſententiam iuris
eſſe arbitror in fauorem dicti Tiberij , ex
meritis dicti proceſſus , ſtantibus depoſi-
tionibus nonnullorum teſtium examina-
torum pro ipſius Tiberij parte, adducen-
do primo bonam ipſius Tiberij famam
verificatam , perſonæ non actintæ de ſimi-
libus , nec de alijs delictis : bonæq; vitæ,
famæ, & cõditionis, ob quæ prædicta om-
nia tolluntur dictæ præſumptiones indu-
centes contra ipſum inditium , quod ipſe
rem habuiſſet cum dicta Prudentia, vt ha-
berur eleganter per *Alex. in l. fin. in apoſtil-*
5 *lis, ff. de quæſt.* & per *eundem in ſuo conſil. 90.
incip. Viſo themate ante ſcripto 3. volum.* per
Bald. in l. fin. C. de probat. & ijs regula illa
6 reſultat, quod pręſumptiones, & inditia,
cõtratijs præſumptionibus, & inditijs eli-
duntur, vt refert *Bart. in l. fin. C. famil. ercisc.*
& per *Franc. Brun. in ſuo tract. de indit. & tor-
tura vol. 10. fol. 98.* ex quibus omnibus de-
ductis, & verificatis in fauorẽ dicti Tibe-
rij officium recti Iudicis eſt perpendere,
& conſiderare, quod dato, & non conceſ-
ſo, quod dictus Tiberius viſus fuiſſet in
dicto foramine exiſtens , quod non malo
animo, nec ad malum effectum, ſed bonũ,
cum de iure non alitèr præſumatur , ipſũ
ibi permanſiſſe ſtante dicta eius bona vi-
7 ta, fama, & conditione, & alijs vt ſupra
verificatis , & hoc eſt , quod tenet , refert
*Gam. in rubr. de præſumpt. & in dictis, §. quia
ſupra dictum eſt cum ſeq.* accedente etiam
in ijs depoſitione ipſius Victoriæ factæ
ſub die vigeſimo primo menſis Maij , ex
qua apertè colligitur dictum Martinum
dixiſſe ſe reperijſſe eandem Prudentiam
cum ipſo Tiberio alloquentẽ *in vna ſenga
di muro ſpaccato*, vbi ad præſens tempore
prætenſi raptus reperitur factum magnũ
foramen, & tàm per ipſum Martinum, quã
etiam per ipſam Prudentiam fuiſſe ipſi

Victoriæ

Digitized by Google

Victoriæ dictum, quod ex ipſa fiſſura parietis ligna ipſius Victoriæ furto ſubtrahebantur per pediſſequã patris ipſius Tiberij, & quod Tiberius ipſe ad rumorem, quam ad inuicẽ faciebant dictę pediſſeq; de dictis lignis; ſuperuenit dicendo dictam fiſſuram fabricare, & obturare velle, & ſimilitèr idem Martinus in dicta eius depoſitione facta ſub eodem die, aſſeruit ſe reperiſſe dictam Prudentiam in loco prædicto alloquentem cum ipſo Tiberio, ac Prudentiam ipſam tùnc temporis ſe excuſaſſe, q. dicta pediſſequa dicti Magnifici Alphonſi furto ſubtrahebat ligna dictæ Victoriæ, & per dictum Tiberium tũc temporis fuiſſe dictum prædictorum occaſione velle obturare, & fabricare, proùt fabricauit dictam fiſſuram, ſeu foramen illud magnum, vt factũ prætenditur tempore prætenſi raptus ipſius Prudentiæ per ipſum Tiberium illud fore factum, cum probatur plenè per Magnificam Ferandinam N. & Victoriam N. illud fuiſſe factũ per ipſam Victoriam, & non per ipſum Tiberium, tantò fortiùs, quod depoſitiones tàm ipſius Martini, quam etiam dicti Scipionis, nullam inducunt contra ipſum fidem, nec iudiciũ, tanquàm legitimè per ipſum Tiberium repulſatorum, vt nepotũ dictæ Victoriæ eorum auiæ maternæ, & querulantis ipſius Tiberij de dictis aſſertis ſtupro, & raptu, criminalem contra ipſum porrigendo accuſationem ac illos, vt habitantes, & commorantes in eadem domo cum dicta eorũ auia, proùt ipſimet in eorum depoſitionibus confitentur, ob quod ipſi fuerunt, & ſunt effecti inimici
8 capitales ipſius Tiberij, proùt effecta extitit dicta eorum auia, vt colligitur ex doctrina *Hippol de Marſil. in l. 1. § prætereà, colum 12. cum ſeqq. verſ modo redeundo ad principalem materiam, ff. de quæſt.* vbi habetur, quod inimicus meus dicitur ille, qui eſt inimicus fratris mei, vel mei affinis, ac etiam ille, qui eſt amicus mei inimici, dicitur meus inimicus, & hoc eſt quod cõſulendo meminit *Alex. in conſ. 98. 1. vol.* &
9 hoc præcipuè quòad repullandum ipſos ab eorum teſtimonijs, ex eleganti doctrina *Bald. in l ſi quis teſtibus, col. 3. C. de teſtibus,* vbi habetur copulans amicitiã cum inimicò meo, dicitur meus inimicus, ita quod ab eius teſtimonio repellatur, hoc tamen maximè quando ex tali amicitia reſultat odioſitas alterius, tantò fortiùs in caſu de quo agitur, cum ipſi sũt nepotes ipſius Victoriæ eorum auiæ maternæ, & cum ea in vna, & eadem domo habitãt, quæ Victoria capitalis inimica effecta extitit ipſius Tiberij propter dictam porrectam contra ipſum criminalem accuſa-
10 tionem, vt voluit *tex. notab, in authent. de teſtibus, § 1. verſ. ſi verò quis dicatur odioſus,* & ibi *Gloſ. in verbo de crimine,* & non ſolùm ipſa Victoria effecta eſt capitalis inimica ipſius Tiberij occaſione prædicta, & ipſi prædicti nepotes, ſed etiam Io. Petrus N. pater ipſius Martini, & gener ipſius Victoriæ tanquàm productor teſtium contra ipſum, ac inſtigans, vt mortatur, aut quæſtionetur, ipſumq; etiam armata manu tùnc temporis pręſenti raptus, vt plenè probatus extitit pro eius Tiberij parte in eius exceptionibus repulſatorijs.

Et ſimilitèr nec confeſſioni factæ per dictam Prudentiam, & fides aliqua adhibenda, nec ex ea contra ipſum Tiberium aliqua præſumptio inducitur, tùm propter variationem in eius depoſitionibus
11 per ipſam factã, cui nõ creditur, vt habetur per *Innocent. in cap. prætereà, de teſtib.* per *Anton. de Butr. in cap. in tua, eod. tit. Hippol.* hoc idem per *Hippol. in ſingul.* 103. tùm etiam propter inhoneſtam vitam ipſius Prudentiæ verificatam per nonnullos teſtes pro ipſius Tiberij parte examinatos in eius repulſatorijs exceptionibus in numero decimę exceptionis, ac etiam deponentes de eius vili conditione, fama, & reputatione, qui teſtes ſi qui fuerint ſingulares, attamen probant dictam inhoneſtam vitam, malamq; famam ipſius Prudentiæ, vt colligitur ex doctrina *Alex. in conſ. 13. vol. 7.* qui tanquàm deponentes in
12 ſpecie de mala fama ipſius Prudentiæ, præferuntur teſtibus ex aduerſo productis, & deponentibus de bona ipſius Pru-
13 dentiæ fama in genere; & hoc eſt, quod dicit *Innoc. in cap auditis, de præsũpt.* conſulendo illud idem tenuit *Alex. in conſ. 77. incip. in cauſa accuſationis, 1. vol.* plenè *Hipp. in eius auerolda § diligentèr, num 98.* ex quibus omnibus in facto, & in iure ſubſiſtentibus in fauorem ipſius Tiberij, ipſum proptereà tanquàm innocentem abſoluendum
14 de dictis raptu, & ſtupro, cui eius innocentiæ iura multum deferuntur, vt idem *Hipp.* refert *in d. eius auerolda, §. oportunè, num. 14. cum ſeq.* & iura in contrarium adducta, & allegata haberent locum, atque loquuntur quando teſtes deſuper examinati, fuiſſent omninò integri, omni exceptione maiores, ac etiam quando ipſi depoſuiſſent ipſos vidiſſe eundem Tiberium tùnc aſſerti temporis in loco prædicto oſculantem, atq; tangentem mam-

millas,

Digitized by Google

nullas, aut alias partes pudendas ipſius Prudentiæ, quod ceſſat in caſu noſtro, eo maximè quod ex aduerſo non probatur locum de quo ſupra ſecretum, & occultum eſſe. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito I.C.Neap.

Adde, quod iſti teſtes cortinati regulariter non probat in criminalibus, vt refert *Farinac.conſ.*50.*vol.*1.*num.*1.& quando ibi oſtenditur *num.*15. & idem *Farinac. in tract. de teſtib.q.*69.*nu.*175.*& ſeq.* *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 Text.in l.1.§.qui quæſtionem,ff.de quæſtionib. *qualitèr procedat.*

2 *Teſtis interrogatur per extenſum in articulis, vel interrogatorijs Iudici porrectis extra torturam.*

3 *Teſti deponenti in tortura ob metum, non creditur.*

4 *Teſtes examinari debent iuxtà formam commiſſionis datæ.*

5 *Iudex, cui peccaſſet, ſi ſic interrogat reum, vel teſtem exiſtentibus inditijs manifeſtis.*

6 *Ius oritur ex facto.*

7 *Teſtibus aſſerentibus in cauſis criminalibus, nō ità dixiſſe contra Notarium, an ſit credendum.*

8 *Teſtis, qui depoſuit corām Iudice, & Notario, ſi indè aſſerit non ità depoſuiſſe, poteſt de falſo puniri.*

9 *Depoſitio prima teſtis attenditur, quādo interrogatur de ſe tantùm, vel de ſe, & alijs.*

10 *Depoſitio teſtis ſpontanea cum iuramento, attenditur.*

11 *Depoſitio prima actuarij alicdi debet, vti magis veriſimilis.*

12 *Iudex non debet ſtare correctioni teſtis ſimplicitèr, ſed attendere ad modum correctionis.*

13 *Teſtis an poſſit in continenti corrigere dictum ſuum, & quando.*

14 *Homo quilibet quærit ſanguinem ſuum, qualitercunque à morte redimere.*

15 *Teſtis tortus nolens confiteri delictum, non cenſetur ſpontè crimen alterius magnum confiteri, niſi corruptus.*

16 *Commiſſio data à Prorege alieni ad inquirendum, & denuntiandum, non extēditur ad carcerationem.*

17 *Geſta omnia à carente iuriſdictione ſunt nulla.*

18 *Dictum pro eruenda veritate, intelligitur etiā de principali.*

19 *Tortura non imponitur, niſi vltra relegationem.*

20 *Pœna vltimi ſupplicij impoſita eſt contra coniurantes.*

21 *Pœna mortis eſt contra ſeditioſos.*

ARGVMENTVM.

Teſtes examinati de coniura facienda, ſi illinc ad certos menſes contrarium aſſeruiſſent, an eis credendum, vel Notario eos examinantes.

ALLEGATIO XXIII.

SVggeſſiſſe non dicitur quando Magnificus Nicolaus Antonius Quaranta V. I. D. examinauit Franciſcum Nigrum, aliàs Amelium, & Troylum Melegari, teſtes ſuper coniura, & narrauit factum, & modum coniurationis, ſeù illiciti collegij, nàm hoc licuit, ex quo *text. in*
1 *l.*1.§. *qui quæſtionem, ff. de quæſt.* qui hanc ſuggeſtionem prohibet, loquitur in teſte, qui examinatur in tortura, ſecus eſt in teſte, qui examinatur extra torturam, quia
2 tùnc per extenſum, interrogatur ſuper articulis, capitulis, vel interrogatorijs Iudici porrectis, ità *Bart.in d.l.*1. §.*qui quæſtionem, num.*3.& latiùs ibidem *Marſil. num.*3. *verſ. ſubdit poſteà, & verſ. quæ omnia,* & ratio diuerſitatis aſſignatur per *Salycet. in l. fin. verſ. quæro tùnc de modo, C.de accuſat.* quem refert, & ſequitur *Angel. in tract. maleſic. in verbo quod fama publica præcedente, num.*118. *verſ. tertio ſit bene cautum,* quia teſtis exiſtens in tortura ſic ſuggeſtus, vel doctus metu tormentorum illud diceret, quod
3 nunquàm ſciuiſſet, nec potuiſſet dicere, propter metum torturæ, immò ad euitandum torturam, dixit *Boſſ. in ſua pract. in tit. de reſponſion. à reo facien.* §.1.*num.*12.qui vltra *Angel.*citat etiam *Brun. in tract. de indit tar.*3.*col.*3.*verſ. qualis aut ſit modus,* quod ceſſat in teſte ſpontè deponēte, quia tùnc poſſunt per extenſum interrogari ſuper capitulis, vel inſtructionibus datis, vt fecit prædictus Magnificus Quaranta, qui dictos teſtes examinauit iuxtà inſtructio-
4 nes ſibi datas per Collaterale Conſilium ſcriptas intus eius commiſſionem, iuxtà *text. in cap. præſentium, de teſtib. in ſexto,* ibi, *Super poſitionibus in Bulla noſtra tranſmiſſis.* Rogantur Domini Senatores, vt hoc aduertant.

Secundò, quando inditia ſunt multum

manifeſta, teſtem, vel principalem reum
commiſiſſe delictum, non video quare Iu-
5 dex ad conuincendum malitiam negan-
tis, ad demonſtrandũ qualitèr Iudex ſcit
omnia. quare Iudex peccaſſet, ſi ſic inter-
rogaret. ità *Aug. ad Angel. in d. verbo quod
fama publica præcedente, in d. num.* 118. *Boſſ.
d. tit. de reſponſ. à reo fac.* §. 1. *num.* 22. ibi, *Niſi
inditia eſſent ità magna*. & hoc etiam vide-
tur eſſe de mente *Bart. in d.* §. *qui quæſtionem,
num.* 1 *verſ. item debent eſſe aliqua inditia con-
tra teſtes, qui debent hoc ſcire*, & ſic appatet
non fuiſſe ſuggeſtium, tantò magis cum
coniuratio ſit quædam res iuris, de qua
non poteſt reddi cauſa ſcientiæ per ſenſũ
corporeum, & propterea ſuper ipſo facto
6 teſtis interrogari debet. ex quo facto ori-
tur ius. quod eſt coniuratio, ità *Bart. in l.
ſciendum, ff. de verb. obligat. num.* 6. *ante lit. B.*
ex quibus apparet non poſſe tractari de
ſuggeſtione, & in hoc non eſſe ſuggeſtum.
7 Dictis duobus teſtibus poſt quinque
menſes dicentibus non dixiſſe de contra-
ra, prout ſcriptum reperitur non credi-
tur, quia quando proceditur criminalitèr
non creditur dicto teſtis contra Notariũ,
nec ſcripturæ Notarij contra teſtem, etiã
ſi plures ſint teſtes. cum ſint ſingulares, ità
*Abb. in cap. ad audientiam, extra de præſcript.
num.* 7. & ibi *Felin.* latè *Capyc. deciſ.* 94. *in
cauſa Io. Pauli, & deciſ.* 61. *in cauſa Magnifici
Carrafelli*, & ità *Iul. Clar. in verbo falſum, nu.*
10. *verſ. pone teſtis negat*, qui allegat *Alex. in
conſ.* 74. *num.* 12. *in* 1. *volum. Rimmal. conſ.* 56.
num. 2. & complures alios. Vndè cum non
credatur eis ſic deponentibus, nulla eſt in
eis facienda vis. Tantò magis, quia iàm
dicti DD. inquũtur quando Notarius ſo-
8 lus examinauerat teſtes, ſed ſi vltra Nota-
rium interuenit Iudex in examine non
auditur, teſtis poſteà dicens, non ità de-
poſuiſſe, vt ſcriptum eſt à Notario, immò
poteſt, & debet de falſo puniri, vt per plu-
res fundat authoritates prædictus *Clar. in*
§ *fin. pract. crim. quæſt.* 53. *num.* 17. vndè cum
in caſu de quo agitur, interuenerint, &
Actuarius, & Commiſſarius, omninò eſt
credendum eorum ſcripturæ, & dicti duo
teſtes debebãt de falſo puniri; tantò ma-
gis, quia apparet eſſe falſos per ea, quę sũt
ſcripta in memoria facti.

Actuarius Alexander Simeonus non
nocet Magnifico Quaranta, immò ip-
ſum releuet, & veritatem totius negotij
eius prima depoſitione dilucidat, enu-
dando diligentiam dicti Magnifici Qua-
rantæ in toto negotio, & quod ſcripſerat
veritatem, & id quod eſt ſcriptum in de-
poſitionibus dictorum teſtium coràm
Magnifico Quaranta eſt verum, & id de-
poſuerunt teſtes, & ipſe tanquàm Actua-
rius id ſcripſit, & eſt ipſa veritas, & ipſe
cum iuramento coràm Domino Catena
ſpontè deponit, in qua depoſitione iterũ
examinatus perſiſtit, & tertio perſeuera-
uerat in affrontatione Amelij, ſeù Fran-
ciſci Nigri, & quarto in affrontatione
Troyli Melagari, & ſic in quatuor depoſi-
tionibus dixit veritatem, & licet ex poſt
facto reuocauerat id, & depoſuit ſcripſiſ-
ſe falsũ de conſenſu dicti Magnifici Qua-
rantæ, & in hac depoſitione cum tortura
perſeuerauerat; non eſt dubium, quod de
iure debet attendi prior depoſitio ſpontè
facta, nàm quando teſtis interrogatur de
ſe tantùm, vel de ſe, & alijs, attenditur de-
9 poſitio prima ſpontè, & non ſecunda. etiã
in tormentis facta, & prima eſt validior,
ità *Bart. in l.* 1. §. *quæſtioni, ff. de quæſtionib. &
Dec. in conſ.* 189. *num.* 12. qui decidit caſum
in proprijs terminis, & conſuluit pro Ma-
gnifico Quaranta, & in *conſ.* 175. *num.* 8.
Crau. in conſ. 6. *num.* 4. & 5. *Aret. in conſ.* 61.
non obſtat *Bart. in l. eos, ff. de falſ.* vbi dixit
attendi depoſitionem teſtis factam in tor-
mentis, quando variat, quia illud proce-
dit, quando teſtis interrogatur de alijs
tantùm, quia tùnc eſt validior depoſitio
facta in tormentis, ſecùs quando interro-
gatur de ſe tamen, vel de ſe, & alijs, vt in
caſu noſtro, quia fuit interrogatus tàm
de ſe, quàm de Magnifico Quaranta, quia
10 tùnc attenditur prior confeſſio ſponta-
nea cum iuramento, ità *Bart. ſe declarat fa-
ciendo tres caſus in d. l.* 1. §. *queſtioni, ff. de quæſt.*
quod refert, & ſequitur *Didacus Couarr.
lib.* 2 *variar. reſolut. cap.* 13. *num.* 8. *verſ. quod
autẽ*, ſcripſit *Bart. in d. l. eos*, & maximè quia
prima depoſitio dicti Alexandri fuit plu-
riès reiterata, quo caſu fortior, & magis
deliberata videtur iuxtà *Gloſ. fin.* 2. *quæſt.* 3.
cap. ſi quis iuratus, vt dicebat *Dec. d. conſ.* 189.
num. 10. *verſ. & maximè iſta concluſio*, & pri-
ma depoſitio eſt magis veriſimilis cõcor-
dans cum depoſitionibus dictorum teſtiũ
coràm Magnifico Quaranta, & depoſitio
dicti Actuarij concordat cum depoſitio-
ne dicti Magnifici Quarantæ, & vnus non
ſciebat depoſitionem alterius, tantò ma-
gis, quia Actuarius fuit examinatus Ca-
tanzarij, & Quaranta Neap. & ſic tan-
11 quàm magis veriſimilis, prima depoſitio
Actuarij debet attendi, vt tradit *Soccin. in
conſ.* 253. *in princ. & Dec. d. conſ.* 189. *num.* 10.
verſ. ſecundo reſpondit, & conſ. 175. *nu.* 8. *verſ.
tertio reſponderi poteſt*, maximè cum non

ſie de

Digitized by Google

ſic de facili tales reuocationes ſunt admittendæ,vt dixit *Innoc.in cap.prætereà, ex-*
12 *tra de teſtib.cog.*vbi dicit,quod etiam ſi teſtis incontinenti, ſe corrigit, non debet Iudex ſtare dictæ correctioni ſimplicitèr; ſed attendere modum correctionis,& ibi *Abb.* quem refert, & ſequitur *Felin. ibidem num.*14. & meliùs *num.*11. *& Bart. in l.eos, num.*3. *ff.de falſ.* qui dixit, quod teſtis po-
13 teſt incontinẽti corrigere dictum ſuum, ſi iuſtam cauſã erroris alleger, & hoc Iudici videbitur, aliàs tanquàm varius debet puniri; immò dicit *Tindar. in tract. de teſt.var.cap.*4.*incip.Alteram,*quod Iudex debet aduertere ad cauſam correctionis, ſit conſona,vel ne, & ſi nõ probabilis eſſe videtur,puniat teſtem tanquàm varium; ſequitur *Boſſ. in pract. tit. de public. proc. & teſt.in princ.num.*32.*cum ſeq.* vndè cum iſte Actuarius reuocauerit eius depoſitionem poſt quatuor conformes depoſitiones, & reuocatio eſt inuериſimilis,cum in primis depoſitionibus non aderat delictum,& in reuocatione ſpontè confitetur delictum, mẹrens pœnam mortis,qui Iudex prudẽs non iudicabit hunc Actuarium,vel à partibus ſubductum pecunia, aut ſpe indultus,ſuadendo,quod Dominus Catena ha-
14 bebat facultatem, cum quilibet homo quærat ſanguinem ſuum qualitercunq; à morte redimere? iuxtà *text. in l.*1. *ff de bonis eorum, qui ante ſent. mort. conſc.* maximè
15 cum hic aliàs tortus per duas horas in M.C. pro furto noluit cõfiteri;ergo quomodò volebat confiteri ſpontè tàm ſcelus ingerens pœnam mortis? niſi corruptus,vel ſeductus,vt dicit *text.in l.ſi ità quis, verſ. qui nemo ſanus diceret, ff.de euict.* & latè diſcurrit hoc *Marſil.in l.*1.*nu.*35.*ff.de quæſt.* accedat etiam,quod in tortura bis noluit ratificare,& eſt varius in ſuis depoſitioninus reuocãtibus, & varietas inter ipſum, & teſtes maxima,vt in nota facti dictum eſt, ex quibus patet depoſitionem Actuarij in tortura non obeſſe.

Vltimo dicitur omnia facta per Dominum Catenam nulla ex defectu poteſtatis, nàm ſibi fuerat commiſſum ab Excellentiſſimo Prorege, quod inquireret tan-
16 tùm,& denuntiaret quomodò ſe geſſerũt Magnifici Quaranta, & Maſtrillus, ergo non poterat procedere ad carceratiõẽ, & alios actus,ità *Bart. in l.*1. *C.de cohartal.*
17 *lib.*10. & conſequentèr omnia geſta à carente iuriſdictione ſunt nulla, vt notat *Abb.Felin.Det.*& communitèr Scribentes *cap. at ſi clerici,* §. *de ijs, de adulter. extra cum vulg.*

Nec obſtat ſi diceretur de defectu poteſtatis,quod prẹheminentia cum ſit conceſſa pro eruenda veritate, intelligitur quòad teſtes tantùm, quia hoc negatur,
18 quia dictum pro eruenda veritate,intelligitur etiam de principali, proùt eſt *text. ad literam in l.*1. §.*quæſtionis fides, ff. de quæſt. l.edictum, eod.tit.* & hoc ſuadetur, quod cũ cõmiſſione fuiſſet conceſſa prẹheminentia generalis,poſt illatam torturam Ioanni Alphonſo,Excellẽtiſſimus Prorex iuſſit,quod ex nùnc in anteà prẹheminentia dictus Magnif. Nicolaus Antonius vteretur contra teſtes, vt patet fol.110. 1.vol. ergo ab initio porrigebatur etiam cõtra principales,contra quos fuit inducta prẹheminentia per *Capit.Regni.*

Nec minus obſtat, ſi diceretur pœnam
19 iſtius coniuræ non importare torturam, cum non eſſet pœna vltra relegationem per *Capit.Regni Tormenta*, quia immò iſta
20 pœna vltimi ſupplicij,& crimen lẹſẹ Maieſtatis, per *text. in l.*1. *ad l.Iul. Maieſt. in verbo quouè cẹtus conuentuſuè fiat*, vel pœna, quæ imponitur ſeditioſis, quæ ſimilitèr eſt vltimi ſupplicij,nàm hẹc coniura fiebat cõtra Ciuitatem Catanzarij pro illa ſuppe-
21 ditanda, quo caſu eſt pœna mortis, *l.*1. *C.de ſedit.*& ibi *Salyc.nu.*1.*Iul.Clar.in lib.*5. *pract.* §.*fin.quæſt.*68.*num.*36. *Iaſ.in conſ.*167. *lib.*4.*Det.in conſ.*26.*Grammat.in voto* 19.tanto magis,quia coniura habuit effectum in committẽdo per coniuratos tot enormiſſima delicta, quæ fuerunt verificata in proceſſu Magnif. Troyli de Troianis Cõmiſſarij, vt deponunt teſtes fol.20. ad 34. in 4.vol. & propterеà fecit bannum,quod non fiat coniura, nec cõgregatio,& comburit trabem coniurẹ,& prohibuit de cẹtero poni fol.78. ex quibus patet Magnificum Quarantam rectiſſimè proceſſiſſe abſq; fraudè, & propterеà abſoluendum. Reliqua,&c.

Franciſcus de Laurito I.C.Neap.

Adde hic,quod teſti dicenti nõ dixiſſe, quod Notarius ſcripſit, non creditur,nec Notario contra teſtem ad finem puniendi de falſo,ex *Capyc.deciſ.*94.*&* 61. *Caball.reſol.*183.*nu.*3. cum alijs apud *Giurb.conſ.*78. *num.*16.probat *Dom.Reg.Sanfelic.deciſ.*231. *nu.*2.*tom.*2. vbi non aſſerit teſti dicenti nõ dixiſſe,quod Notarius ſcripſit,non creditur,& punitur de falſo,ſi eius depoſitio eſt ſubſcripta ab ipſo teſte, vel ſi ſit facta coràm Iudice. *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor rei inquiſiti, an teneatur ad pœnam, ſi reus aliud fecerit delictum.*
2 *Pater, & filius eſt vna eadem perſona.*
3 *Pater an ſit in dolo, non obuiando delicto filij.*
4 *Fideiuſſor pœnā euitare non poteſt, quando poteſt obuiare delicto rei.*
5 *Fideiuſſor tenetur ad pœnam quando reus ex ſecundo crimine, non eſt bannitus cum publicatione bonorum.*
6 *Fideiuſſor rei non tenetur ad pœnam quando Fiſcus cœperit bona illius.*
7 *Fideiuſſor non liberatur, & ſemper tenetur ſi principalis mutauerit ſtatum.*
8 *Libellus neque ordo iudiciarius requiritur contra fideiuſſorem rei, ſed fit præceptum de ſoluendo, aut in vinculis ſe defendat.*
9 *Intereſt Reipublicæ delicta puniri.*

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor rei inquiſiti, qui poſteà aliud delictum patrauerat, an teneatur ad ſolutionem pœnæ pro eo.

ALLEGATIO XXIV.

Quidam Hieronymus N. commiſit maleficiū, de quo fuit per M.C.V. relaxatus ſub fideiuſſoria cautione de repreſentando eum toties, & quoties, ſub pœna vnciarum auri viginti-quinque, poſteà nulla habita ratione fideiuſſionis prædictus Hieronymus principalis, commiſit aliud maleficiū, & ſtatim fugam arripuit, vt eſt notorium, & de dicto vltimo delicto non extitit accuſatus, deindè poſt paucos dies per M.C. fuit citatus dictus principalis pro vltimo crimine, & non comparuit; demum tàm principalis, quàm fideiuſſor ad inſtantiam Regij Fiſci citatur pro primo maleficio, vt exhibeatur principalis, & ſiſtatur in iudicio, aliàs procedatur ad pœnam contra fideiuſſorem; fideiuſſor non exibuit, neç præſentauit principalem; quæritur, an fideiuſſor teneatur ad pœnam quantitatis contentæ in obligatione; circa quā quæſtionē quatuor ſunt breuitèr diſcutienda.

Primò, an fideiuſſor procurauit ſecundum maleficium.

Secundò, an fideiuſſor non procurauerit, nec fuerit in dolo.

Tertiò, an principalis ex ſecundo delicto fuerit accuſatus, & condemnatus ad publicationem bonorum.

Quartò, an fideiuſſor quātitatis habeat aliquam excuſationem.

Circa Primum, Doctores ſunt concordes, quod ſi fideiuſſor procurauerit principalem committere ſecundum delictum,
1 quod fideiuſſor teneatur ad pœnam, vt latiſſimè per *Hippol. de Marſil. in rubr. de fideiuſſor. in 19. quæſt.* & per *Bart. poſt alios in l. ſi verò, ff. qui ſatiſd. cogant.* vt eſt in caſu noſtro, quia fideiuſſor procurauit, q principalis, qui eſt ſuus filius committeret ſe-
2 cundum maleficium, quia pater, & filius vna eſt perſona, *l. fin. C. de impubet. & alijs ſubſtit.* & pater ſcit, & ſcire poteſt, quod filius agat, *l. octaui, ff. vnde cog.* ergo fideiuſ-
3 ſor, qui erat pater, fuit in dolo, quia non obuiauit delicto, vt debent facere cauti, & boni patres, *l. culpa, ff. de regul. iur. l. quod ſeruius, ff. quod vi, aut clam,* & hoc caſu fide-
4 iuſſor pœnam euitare non poteſt, per ea, quæ congerit *Felin. in cap. fin. de teſt.* & per ea, quæ ponit *Iaſ. in l. ſi verò, ff. qui ſatiſd. cogant.*

Circa Secundum, quod ſi fideiuſſor nō procurauerit, nec fuerit in dolo, an teneatur ad pœnam; & in iſto caſu DD. ità diſtinguunt, aut ex ſecundo crimine principalis non eſt bannitus cum publicatione
5 bonorū, & tùnc fideiuſſor tenetur ad pœnam, vt per *Specul. in tit. de accuſ. in 3. lib. §. 6. verſ. item quæritur eſſe,* quam opinionem tenet *Bart. in d. l. ſi verò, ff. qui ſatiſd. cog. Bart.* etiam *in l. capitis, ff. de fideiuſſ.* idem *Bart. & Iaſ. in l. ſed etſi quis, ff. ſi quis caut. Bonifac. in tit. de inquiſit. num. 50. verſ. ſed pone, & in tit. de comparit. nu 66. verſ. ſed pone quod aliquis, Gandin. ſūmus practicus in tit. de multis quæſt. de fend. & ſta. num. 330. in verſ. pone quæſt. de facto,* & iſte eſt caſus noſter apertiſſimus, quia Fiſcus præuenit bannum.

Circa Tertium, aut principalis fuit cōdemnatus cum publicatione bonorum, & in hoc caſu Scribentes diſtingunt, aut Fiſcus cępit bona, aut non, primo caſu fi-
6 deiuſſor liberatur, quia Fiſcus intus habet quod petit, vt per *Bart. in d. l. ſi verò, ff. qui ſatiſd. cogant.* idem *Bart. in l. capitis, ff. de fideiuſſ.* ſecundo caſu non liberatur dictis iuribus, & iſte etiam eſt caſus noſter.

Circa Quartum, an fideiuſſor quantitatis habeat aliquam exceptionem, & circa iſtud vltimum Scribentes conſentiunt in hoc; quod ſi principalis mutauerit ſtatū,
7 quod fideiuſſor non liberatur, ſed ſemper teneretur, vt per *Alexand. & Soccin. in d. l. ſi*

verò,

verò.ff.qui ſatiſd.cogant. & iſte etiam eſt caſus noſter.

Reliquum eſt, vt tali fideiuſſori fiat præceptum de ſoluendo dictam pœnam, quia
8 in hoc nec libellus, nec ordo iudiciarius
requiritur, vt per *Bald. in l qui crimen, in 6. quæſt. C.qui accuſ. non poſſ.* per *Boniſac. in tit. de inquiſ. num.* 58. aut in vinculis ſe defendat, vt per *Grammat.deciſ.* 95. intereſt enim
9 Reipublicæ nè delicta remaneant impunita, *l.ſi vulneratus, ff ad leg. Aquil.* & vt Ciuitas malis hominibus euacuetur, *l. congruit, ff. de offic. Præſid.* hæc currenti calamo pro temporis anguſtia, & vt Excellenti Domino N. N. morem gererem. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito I.C. Neap.

Adde ad hanc materiam *Dom. Reg. Sanfelic.deciſ.* 158. *tom.* 2. vbi hunc articulum exarat, ſi fideiuſſor de præſentando reum infra certum tempus ſit liberatus reo citato ob nouum delictum per idem Tribunal, coràm quo comparuit, & fuit relaxatus cum mandato nè diſcedat à Palatio, vbi *Nos allegat in 3. par. noſtri compendij verbo fideiuſſor an teneatur*, vbi deciſiones afferuntur, & quid ſi reus ex ſecundo delicto fuerit bannitus, an teneatur ad pœnam, diſputat articulum pro vtraq; parte *Giurba conſ.* 35. vbi plura, & tales fideiuſſores ad pœnam ſoluendam coguntur exequutiuè, ideò non audiuntur proponẽtes exceptiones requirentes altiorem indaginẽ, *Hect. Felic. in alleg. 53. nu. 7. par. 1.* *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 Pragm. 3. §. 5. de procur. *adducitur, & ponderatur.*
2 *Verbum poteſt, præciſè inducit neceſſitatem.*
3 *Forma ommiſſio vitiat actum in totum.*
4 *Peccans in minima parte formæ, ipſa tota vitiatur.*
5 *Defectus maior dicitur formæ, quã ſubſtantiæ.*
6 *Lex prohibens, ſemper cenſetur actum in contrarium annullare.*
7 *Forma inducitur per illud verbum, & non aliter.*
8 *Verbum,* & non alitèr, *cuius ſit natura.*
9 *Actus inducit formam decreti irritantis, ſeu annullatiua.*
10 *Forma erit obſeruanda ante actum, vel ſaltim in ipſo actu nec conualidatur, ſi ex poſt facto ſeruetur.*
11 *Ratum haberi non poteſt, quod eſt ipſo iure nullum.*
12 *Actus nullus de conſenſu partium, non ſubſtinetur.*
13 *Actus nullus per ratihabitionem, non ſubſtinetur in præiudicium tertij.*
14 *Omnia, quæ ſubſequuntur ex actu nullo corruunt, quod exemplo demonſtratur, nu.* 15.

ARGVMENTVM.

Supplicatio data nomine Vniuerſitatis contra Officiales, non ſeruata forma Regiæ Pragmaticæ, an ſit nulla.

ALLEGATIO XXV.

1 PEr *Pragmaticam ſanctionem tertiam, ſub rubr. de procurator.* §. 5. *ſancitur*, quod Vniuerſitatum Decuriones non valeant porrigere contra quoſuis, capitula Vniuerſitatis nomine, niſi conſilio congregato, & fuerit per maiorem partem ità concluſum; verba autem *Pragmatica*, vt faciliùs per nos annotanda ſuper illius elucidatione intelligantur inſerere libet.

Comandando ſimilmente, ſotto le medeſime pene; che li ſopradetti Sindici, Eletti, & altri Officiali di detto gouerno non poſſano, nè debbiano ſcriuere ſotto nome di loro Vniuerſità, contro li detti Officiali, nè d'altri, che prima nõ ſia congregata l'Vniuerſità more ſolito, & conſueto, & ſe ne faccia concluſione, e deliberatione con diſtintione delli capi, che ſe l'hanno da ſcriuere cõtro, e conforme à detta cõcluſione debbiano ſcriuere, e non altrimente.

Per quę verba nullitatem actus in contrariũ facti induci ipſo iure per ſatis exploratum eſt.

2 Primò, quia cum negatiua præcedit verbum *poteſt*, præciſè inducit neceſſitatem, tollitq; omnimodam potentiam alitèr diſponendi, actum in contrarium reddens nullum, *Gloſ. celebris in cap. 1. verbo nõ poteſt, de regul. iur. Gloſ. in l. 1. C. ne fideiuſſ. dot. dent. Bart. & Scribentes in l. de his, ff. de tranſact.* idem *Bart. in l. Gallus, in princ.* vbi *Iaſ. ff. de liber. & poſthum. Panorm. in cap. cum ex officio, not. 3 de præſcript.* vbi *Anton. de Butr. Couar. de pact. 1. par. relect. §. 4. num. 4. verſ. ſed aduerſus*, vbi plures adducit, ſed ipſe pro pluribus ſufficit *Molin. de Hiſpan. primog. lib. 2. cap. 11. num. 12. Nicol. Bellon. conſ. 8. nu. 10. Ceball. commun. contra commun. quæſt. 404. num. 5.*

Secundò, quia per dictam Pragmaticã

ſtatuitur

ſtatuitur certa,& determinata forma, cu-
3 ius omiſſio,vel in minima parte vitiat, &
annullat totum actum; text. in l. Iulianus,
§.ſi quis,ff.ad exhib.in l.cum hi,§.Prætor, ff.de
tranſact.in l.vbi ità donatur,de donat.cauſ.mort.
in l.cum precario,de præcar.in l.prolatum, C.de
ſentent. in l.cum lege, ff.de fideiuſſ. in cap. cum
dilecta,& ibi Felin.de reſcript. in cap Piſanis,
de reſtit.ſpoliat. Rota Romana in nouiſſ collect.
per Farinac. deciſ.30. num.3. par.1. Bald.in l.
humanum, C de legib.num.3. in l.comparatio-
nibus, 3 oppoſit,in fine,C de inſtrum. Arg conſ.
186.num.2.& conſ.216.num.2. Parlador.rer.
quotid. lib.2.cap.fin.§.3.num.5. plura conge-
rit Tiraquell. de retract.lignag.§ 36.gloſ.2.nu.
29. & de retract.conuent. §.4. gloſ 6. num.51.
Oſaſc.ſatis latè,& doctè deciſ.165.num.8.&
16. Afflict.deciſ 378.nu 4. peccatum enim
4 in minima parte formæ, eſt tota forma,
quia eſt indiuiſibilis, ideòq; non poteſt
vitiari in parte, quin & in totum corruat,
vt docet I.C.in l.4.§.Cato,ff.de verbor.oblig.
ibi: Ab omnibus ſi id factum,de quo cautum eſt,
indiuiduum ſit,in l.ſi is qui,§.quædam, ff.ad leg.
5 falcid. quapropter dicitur maior defectus
formæ,quam ſubſtantiæ, text.in l.an inutilis,
ff.de acceptilat.vbi Bart num.51. Caſtr.nu.3.
Alex.num.3. Iaſ.nu.21. & communiter no-
ſtrates docent in l.1.§.ſi quis ità, ff de ver-
bor. oblig. & in l.2.§.ex his. eod. tit. Albert.
Brun de form.& ſolemn.in rubr.quando ſentia-
tur aliquid pro forma,concl.12.Vinc de Frãch.
& ab eo relati deciſ.441.num.5.& 6.
6 Tertiò,quia etſi ſimpliciter lex actum
prohiberet, ſemper cenſetur actũ in con-
trarium annullare,iuxtà protritum text.in
l.non dubium, C.de leg.in cap exibita de iudic.
in cap.dilecta de reſcript. Tiraq. in l.ſi vnquam
verb. reuertatur, à num.58. C.de reuoc. donat.
Caſſan.in conſuetud. Burg. rubr.4. §.7.in princ.
num.1. Cald. Pereira recept.ſentent. concl.19.
num.12.
7 Quod autem per diſpoſitionem dictæ
pragmaticæ inducatur forma,docet ex plu-
ribus Ozaſcus cit.deciſ.165.num.11.omninò
quo loci num.13. probat, quod per illa
verba, e non altrimente; inducitur etiam
forma,ex deciſ.text.in l.fin.vbi Gloſ.& Bart.
C.de vendit.rer.Ciuit.lib.11. vbi innumeros
8 affert,vt probet verba prædicta,& non ali-
ter, eſſe annullatiua diſpoſitionis,in qua
proferuntur, ſi in actu non ſeruentur om-
nes qualitates præcedentes, ità vt modifi-
catio aliqua non ſit admittẽda,nu.14.pro-
bat prædicta verba,& nõ aliter,habere vim
decreti irritantis,ex Iaſ.in l.fin. num.25.&
26. ff. de ferijs,ex Soccin.conſ.21.vol.4.ex Dec.
conſ.52. num.1. & ex alijs quampluribus,

quos ibidẽ refert, & ſequitur, quibus ad-
do Carau ſuper rit.44.num.5. clauſula verò
9 decreti irritantis, ſeù annullatiua actus,
inducit formã, Mattienſ.in l.1.gloſ.4.nu.19.
tit.4.lib.5. nouæ recopilat. Guttier.pract quæſt.
lib.3.quæſt.15. Garcia de nobilit. gloſ 15.nu.9.
Flamin.de reſignat.lib.5.quæſt.6 num.226.Ce-
uall commun contr.commun.tom.4.quæſt 9000
num.13.Vulpell.de propoſit. & aduerbiorum ſi-
gnificatione in dictione non aliter, pagina 65.Ce-
nedo pract.& canon.quæſt.65.num.1.
10 Cum ergo prædictæ qualitates ſint pro
forma à lege introductæ fatendũ eſt per-
neceſſè forè adimplendus ante actum,vel
ſaltem in ipſo actu,nec eum conualidare,
ſi ex poſt facto ſeruentur,iuxtà text. in l. ſi
quis mihi bona, §. iuſſum, ff. de acquir. hæred.
Ozaſc. deciſ.165.in fine, ſed latiùs deciſ.166.
nu 8.& 9.Dec.in l.ſemper qui non prohibet 60.
ff.de regul.iur.num.17. cuius veriſſimę con-
11 cluſionis ea eſt ratio, quia ſcilicet ratum
haberi non poteſt, quod eſt ipſo iure nul-
lum, Paul.de Caſtr in l.bonorum,num.6.ff.rem
ratam haberi, Guid.Papa deciſ.13. Balb.deciſ.
253.& 126 Ioſeph. Ludou.deciſ.18 nu.8.& 9.
12 Afflict.deciſ.300. ideò nec de cõſenſu par-
tium ſubſtinetur actus, Menoch. conſ.348.
num.48.
Et quàmuis eſſemus in caſu, in quo ra-
tihabitio locum habere poſſet, nec tunc
13 conualidaretur per eam actus in præiu-
dicium tertij, quemadmodũ eruditè pro-
bat Ozaſc.vbi ſupra num.10.ex Ruin. Afflict.
Dec.& alii, etiam ſi Princeps reſcriberet
cum clauſula perindè valere.
Igitur cũ ſupplicatio porrecta per Syn-
dicos, & alios de regimine Vniuerſitatis
Terræ Lauriti in Prouincia Principatus
Citra (nominatus pręter alios familiæ
meæ ab annis ſupra tercentum, à quo ſic
ſępiùs cognominata eſt; penè poſthabito
Gentilitio cognomine de Monſorte. Dei
Omnipotentis benignitate adhùc perſe-
uerans, in perſonam Magnifici Ferdinan-
di de Laurito, aliàs Monſorte ſobrini ne-
potis mei, Patritij optimi.) contra Simo-
nettum Graſſum Capitaneum eiuſdem
14 Terræ ſit nullius roboris ex defectu for-
mæ à lege introductæ,& omnia,quæ indè
quuntur,ſunt ſimiliter nulla, iuxtà vulga-
tam deciſionem,text.in d.l.non dubium,C.de
legib. ibi,ſed etſi quid fuerit ſubſequutum
ex eo, vel ob id, quod interdicente lege
factum eſt, illud quoquè caſſum, atque
inutile eſſe præcipimus, quod perindè
15 eſt, ac ſi dixiſſet, quod mediatè, vel
immediatè ſequitur, etiam eſt nullum,
Vulpell.de propoſit.& aduerb. ſignif. in dictio-
ne, ex

ne, ex num. 2. Bertazzol. de clauſ. inſtrum. clauſ. 26. gloſ. 10. num. 1.

Nec obſtat dicere, quod ſuper prætēſis criminibus, quæ imputantur dicto Simoni, poteſt etiam ex officio procedi, quia reſpondetur, quod Regius Auditor non recepit informationem prædictam ex officio, neque id proceſſit vigore ordinariæ iuriſdictionis, ſed vigore commiſſionis nullitèr obtentæ per Syndicum; & alios de regimine, qui ei dictas ſoluerunt, & ſic quod potuit, non fecit, & quod fecit, non potuit.

Minus etiam aduerſatur aſſerere, quod cum per Regium Collaterale Conſilium ad preces Syndici, & Electorũ dictæ Vniuerſitatis fuerit expedita commiſſio, tacitè fuit diſpenſatum Pragmaticæ prędictæ; reſpondetur namque, quod Regium Collaterale Conſilium ſuppoſuit, & merito ſeruatam fuiſſe formam à lege introductam, cui contrauenire eſt delictum, quod non præſumitur, vulgato *text. in l. merito, ff. pro ſocio.* Reliqua, &c. die 3. Aprilis 1600.

Franciſcus de Laurito I. C. Neap.

Ad quæſtionem vide *Barboſ. in ſuis remiſſionibus dictione 226. fol. 106. Dom. Merlinus controuerſ. forenſ. cap. 73. num. 1. par. 1. Dom. Capyc. Latro deciſ. 29. num. 3. Marta de iuriſd. par. 4. cent. 1. caſu 49. nu. 19. & de clauſul. par. 1. clauſ. 225. num. 1. idem Dom. Merlin. controu. forenſ. cap. 68. num. 12. & cap. 71. d. par. 2.* *Thoro.*

S V M M A R I V M.

1 *Proximior in gradu admictitur ad accuſandũ, deſiſtente, ſeu remictente altero proximiore.*

2 *Iniuria facta vni, cenſetur facta toti agnationi.*

3 *Proximior an admictatur ad accuſandum ſtante remiſſione, vel ſententia, aut tranſactione alterius.*

4 *Remiſſio omnium proximorum, an ſit neceſſaria, vel vnius, aut maioris partis conſanguineorum declaratur.*

A R G V M E N T V M.

Accuſare an, & quando ſit permiſſum agnatis, & quid ſtante remiſſione aliorum, ſeù tranſactione, vel ſententia.

A L L E G A T I O XXVI.

CVm quæritur, an vno remictēte alius agnatus licet in vlteriori gradu poſſit admicti ad accuſandum; diſtinguendum eſt, aut cauſa accuſationis, adhùc non eſt finita, nec per ſententiam, nec per indulgentiam, nec per compoſitionem, aut prædictis modis eſt finita:
1 Primo caſu deſiſtente, & remictente proximiore in gradu, alius admictitur, *l. ſi maritus, §. ſi negauerit, ff. ad l. Iul. de adulter. l. qui cœtu, §. qui vacante, ff. ad l. Iul. de vi publ. Gloſ.* quæ allegat illa iura *in l. transigere in ver. prohibitum, C. de tranſact.* quam ibi communitèr ſequuntur *DD. & Bald. ibi col. fin.* dicit, quod accuſator qui venit ad accuſan-
2 dum, ſuam iniuriam dicitur proſequi, cũ iniuria facta vni, toti agnationi facta dicatur, *l. neganda, C. de his, qui accuſ. non poſſ. l. lex Cornelia, ff. de iniur.* & ideò *ibi num. 27.* concludit, quod nec vi præuentionis poteſt hic alius excludi, dicit *Luc. in l. 1. in 14. quæſt. C. publ. letit.*

Si autem ponamus cauſam ſtante partis remiſſione eſſe ſopitã, vel Iudicis ſententia, vel tranſactione, vel compoſitione,
3 tùnc regularitèr iſte non eſſet admittendus, per *l. ſi cui, §. iiſdem, ff. de accuſat.* & per *l. 2. C. de abolit.* hanc diſtinctionem facit *Luc. de Penn. in l. 1. C. publ. let. quæſt. 14. & 15.* & idem tenet in *l. 1. C. de deſert. col. 17.* vbi loquitur ſtante cõpoſitione, an alius committatur, & hoc eſt de mēte *Gloſ. in d. l. tranſigere in ver. prohibitum,* dùm opponit de *l. præuaricationis, ff. de præuaricat. & l. eum qui, §. in popularibus, ff. de iure iur.* & reſpondet, quod ibi interceſſerat Iudicis decretum, & auctoritas hic ſimplex partis cõſenſus. *Pragmaticæ*, in hoc nihil innouauerunt. Nàm primo fuit diſpoſitum quod omniũ
4 remiſſio requiratur, ad quos de iure actio competit, & hoc fuit inductum ad tollendum dubitationē, de qua per *DD. in l. 4. §. Cato, ff. de verb. oblig.* vbi dubitant, an requiratur remiſſio omnium, vel ſufficeret remiſſio vnius, vel maioris partis, & in hoc non ſolùm Pragmatica non derogat iuri accuſandi, quinimmò fauet accuſantibus, alia declaratio, quod cum remiſſione omnium illorũ, ad quos ſpectat hæreditas poſſit tractari compoſitio ſimilitèr nihil obeſt. Nàm eſt conformis diſpoſitioni iuris communis, quæ vt ſuperiùs dictum eſt, permittit compoſitionem poſſe fieri cum remiſſione proximiorũ, ſed ſi ante compoſitionem alius comparet, & & vult accuſare, an debeat excludi, verbum

bum nullum, remanet ergò ſub diſpoſitione iuris communis, quod permittitur accuſare ante rem compoſitione finitam, per notata in *d.l.tranſigere*,& alijs ſuperiùs allegatis, Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito I. C. Neap.

Adde,quod accuſatio fit ab eo,qui ſuā, vel ſuorum proſequitur iniuriam, & qui ſunt ſub ſuorum, vel conſanguineorum nomine contineantur, refert *Reg. Rouit. in pragmat.1. de accuſat. num.1.* ſicq; accuſare poſſunt omnes,qui à iure prohibiti non reperiũtur,*Iul.Clar in § fin quæſt.14.* & maximè ſi ſuam, vel ſuorum iniuriam proſequantur,*vt ibi verſ.volo etiam, Caball.reſol. crimin.tom.1.caſu 114.num.6.* vbi *num.7.* id declarat, qualitèr procedat, & in Regno per *ritum 191.* poteſt quis proſequi ſuam iniuriam, & necem ſuorum, *Reg. Sanfelic. deciſ.55 num.20.tom.1.*& an fœmina in Regno ſit excluſa à iure vindictæ, & quid ſi renunciauit,*idem Reg.Sanfelic deciſ.27. n.1. eodem tomo*, reliqua pertinentia ad hanc materiam diffuſè agit *Godoffr. à Bauo in ſua praxi crim.§.accuſatio,per tot.* *Thoro.*

S V M M A R I V M.

1 *Fugitiuus quid ſit.*
2 *Fuga in militibus, eſt delictum graue.*
3 *Deſertor quis dicatur.*
4 Text. in l.præſenti lege. C.de ijs, qui ad Eccleſ.confug. *producitur.*
5 Gloſ. in d.l.præſenti,verbo conditionis, *expreſsè loquitur de milite, vt poſſit gaudere immunitate Eccleſiæ, num.6.*

A R G V M E N T V M.

Milites confugientes ad Eccleſias, an poſſint ab eis extrahi.

A L L E G A T I O XXVII.

CVm fuiſſem à certo Miniſtro Regio interrogatus ſi milites fugiẽtes ad Eccleſiam, gaudere debeãt immunitate Eccleſiarũ, eo quia effecti ſunt ſer-
1 ui pœnæ, ex quo ille fugitiuus eſt, qui extra domini domum fugæ cauſa, quo ſe à domino celaret, mãſit ex ſententia *Offilij*, inquit *text.in l.quis ſit fugitiuus,ff.de ædilitio edicto*, vbi refertur altera definitio *Celij* dicentis fugitiuum eſſe, qui ea mente diſcedit, nè ad dominum redeat, ſiquidèm
2 fuga in milite eſt delictum graue, nàm fuga in militibus eſt graue delictum, vt dixit *Tull. Criſpol. in ſuis caſib. milit. ca-*
3 *ſu 11.* proſequitur, vndè deſertor nuncupatur, *l.deſertorem, §. deſertor. ff.de re milit.* cum alijs apud *Ayalam de iure belli par. 3. cap. 12.* & nouiſſimè idem *Tull. Criſpol. in ſuis caſib.milit. caſu 28.* quo ſit, vt cum magnam feciſſem diligentiam inter DD. adhùc vſque non inueni quæſtionem iſtã ſpecialitèr tactam, ſed cõfiſus gratiæ Spiritus ſancti, qui me illuminauit, vt inſpicere debuerã titulum *Codicis de ijs, qui ad Eccleſiam confugiunt*,vbi reperi *text.* illum
4 incipientem *præſenti lege*, cuius verbà ſunt hæc: *Præſenti lege decernimus per omnia loca valitura (excepta hac Vrbe Regia, in qua nos vicinitate propria degentes) quoties vſus exegerit inuocati ſingulis cauſis, atq; perſonis præſentanea Conſtitutio præſtamus, nullum penitùs cuiuſcunque conditionis ſint de ſacroſanctis Eccleſijs ortodoxæ fidei expelli, aut trahi, vel protrahi confugas, nec pro ijs Venerabiles Epiſcopos, vel religioſos Oeconomos exigi, quæ ab ipſis debeantur ijs, qui hoc moliri, aut facere, aut nuda ſaltem cogitatione, atq; tractatu auſi fuerint tentare capitali, & vltimi ſupplicij animaduerſione*
5 *plectendis*, vbi *Gloſ. ſingularis, & abſcondita ſuper verbo conditionis, in fine*, inquit: *Vel dic tertio, quod largè hic conditio dicitur, quaſi dicat ſiuè miles, ſiuè non, ſiuè diues, ſiuè pauper, ſiuè magnus, ſiuè non, & erit eadem ſecunda, & tertia ſolutio*; ecce quomodo hæc *Gloſ. nota-*
6 *bilis* nominat milites, vt nõ poſſint extrahi ab Eccleſia, quando ibi confugiunt, vt poſſint gaudere tali immunitate, niſi fortè fuiſſent per eos delicta commiſſa, quæ continentur in Bulla Gregorij XIII. ob quæ priuantur tali beneficio, & ſic reſpondi ad laudem Domini noſtri.

Io. Baptiſta de Thoro I. C. Neap.

S V M M A R I V M.

1 *Pœna ordinaria delicti imponi non poteſt, niſi qui conuincatur legitimè ex confeſſione, aut teſtibus.*
2 *Semiplenæ probationes, ac inditia in Regno nõ ſufficiunt ad probationem.*
3 *Inditia indubitata in Regno ex noua Pragmatica cum moderatione, ac requiſitis ſufficiunt.*
4 *Modus probationis delicti in genere in defenſione facienda producitur.*
5 Text.in cap.cauſam matrimonij,de probat. *ponderatur.*
6 *Diſpoſitio loquens in obſtreticibus, procedit in medicis.*

7 *Proba-*

7 *Probationes in contrarium admittuntur in crimine ſodomiæ.*

8 *Condemnari non poteſt ſodomita, niſi fuerit confeſſus.*

9 *Periti in criminalibus quandoque ad torturam faciendum probant.*

10 *Teſtes duo deponentes de facto, debent eſſe omni exceptione maiores, & quando non.*

11 *Teſtes probant quando per vnum, aut quinque ſexſibus corporis deponunt.*

12 *Periti dicuntur deponere de iudicio, & ſcientia intellectus.*

13 *Probatio vera, an dicatur, qua ex dictis peritorum habetur, an erit ſufficiens ad condemnandum, quid in ciuilibus. num. 14.*

15 *Credi an debeat depoſitioni expertorum de re ad eorum artem pertinente.*

16 *Plena probatio medicorum, quando non debet admitti.*

17 *Probatio debet eſſe luce meridiana clarior.*

18 *Inditium in crimine ſodomiæ, quando adeſſe dicatur.*

19 *Stuprum probatur ex medicorum dicto.*

20 *Emiſſio ſeminis in crimine ſodomiæ, qualitèr requiratur.*

21 *Inditium indubitatum quando dicatur.*

22 *Inuериſimile, & incredibile factum admittitur.*

23 *Reus non conuincitur, ſi alius aderat magis captus in lecto.*

24 *Falſitas præſumitur dùm inimicus adeſſet.*

25 *Delictum ſodomiticum ceſſat, quando ſigna nō apparent.*

26 *Confeſſio Clerici in criminalibus eſt nulla.*

27 *Teſtis contrarius in depoſitionibus non admittitur, & quare.*

28 *Dormitio in lecto cum pueris, an faciat inditium, & quando.*

29 *Inditium indubitatum in crimine ſodomiæ non datur.*

30 Pragm. 1. & 2. de ſodom. *ſolùm loquitur de confeſſis, aut conuictis.*

31 *Confeſſio exigitur ad puniendum ſodomitas.*

32 *Inditium vnum indubitatū, ſit ex pluribus inditiis dubitatis, qualitèr procedat.*

33 *Naturalia ſunt immutabilia.*

34 *Deciſio refertur.*

ARGVMENTVM.

Sodomita, ſiuè fuerit agens, ſiuè patiens ex inditijs indubitatis, an poſſit puniri pœna ordinaria, vel extraordinaria, ſequentia fuerunt allegata per ſubſcriptū olim doctum Aduocatum, nùnc Regium Cōſiliarium videlicet.

ALLEGATIO XXVIII.

INdubitata iuris communis concluſio fuit, non poſſe, quem condemnari pœ-
1 na ordinaria delicti, niſi legitimè ex confeſſione, aut teſtibus conuinceretur, *l. qui ſententiam, C. de pœn.* vt proindè nun-
2 quàm in Regno ſemiplenæ, nec quæuis alia inditia fuerint ſufficientia, iuncta ad probationem inducendam, teſte *Dom. de Franch. deciſ. 538. num. 16.*

3 Sed quia iure nouo Regni vicem plenè probationis obtinuerunt inditia indubitata, cum moderatione tamen, & requiſitis, vt ex *pragm. 12. & 13. de offic. Iud.*

Et Marcus de N. non eſt confeſſus neq; conuictus, meritò ſententiā mortis contra ipſum per M.C.V. delegatam, latam in gradu admiſſæ reclamationis reuocandā eſſe ſperatur, nec confirmari poſſe prætextu indubitati inditij.

At quia in facto præſupponitur pauperum hunc nō ſolùm ſodomiam exercuiſſe cum adulto quodam, ſed poſteà ipſum nupſiſſe in fœminam cū eodem, & ex hoc vltimo delicto conuictum, aiunt ex delicto in genere, ſiuè nefanda vitiatura in perſonam ipſius Marci, & expertorum dictis reperta, & probata.

Aduertendum in facto duxi, Marcum in termino produxiſſe nonnullos Medicos numero, & qualitate maiores teſtimonium perhibentes, non ſolùm nō dari cognitionem nefandi in tàm decrepita; & ſenili eius ætate, immò naturalitèr euenire ex ſoliris ſenū fluxionibus ſigna eadē, per quæ Medici Regiæ Curiæ ſodomitatum teſtarunt.

Inſuper inſtantèr petijſſe, vt à Medicis in teſtibus citatis videretur, & recognoſceretur, vt conſtaret de ſua notoria infirmitate, qua patiebatur, & paſſus fuit per multos annos, quod etſi comitaretur ex alio (vt penè demōſtratio oriebatur eius innocentiæ) nàm tēpore quo Medici Curiæ ipſum recognouerunt (quod fuit manè ſequenti, dùm ex criminali eduxerūt) audita Medicorum dubietate ex inflammatione in illis partibus reperta, ſtatim Marcus ipſe ex erumena multa ſaccari catapotia Dominis Iudicibus exhibuit, certiorando ſe multis ab hinc annis ſolo remedio ipſorum, corpus expurgare potuiſſe.

Tamen genus hoc defenſionis ſuperiùs
allegatæ, tàm iure ſuffultum denegatum
vidimus, vt dici poſſit ſublatum homini-
bus videri liberam, & naturalem faculta-
tem, ſe ipſos medēdi facere, ſeù recogno-
ſcendi à Medicis, & quod peius priuari
veniant proprijs defenſionibus, cum val-
dè conferat, Medicos viſis locis, & parti-
bus paſſis teſtificare, & ſi medela per priùs
præſtarunt, narrare ſigna, quæ tùnc tem-
poris, & ad præſens adſunt, quæ forſan
erunt eadem cum illis viſis à Curiæ Me-
dicis.

4 Dixi iura fulciri modum hunc defen-
ſionis, quia ex *cap. cauſam matrimonii, de pro-
bat.* nō ſolùm permiſſum eſt partibus pro-
bare, quicquid velint, ſed contra proba-
5 tiones expertorum in propria materia
delicti in genere teſtes inducere, ibi: *Re-
cepturi non ſolùm probationes viri, quas induce-
re voluerit, contra mulieres illas, quæ ad inueſti-
gandum ſigna virginitatis ex parte puellæ fue-
runt inductæ, verum etiam probationes alias hoc
negotium contingentes, quas pars vtralibet du-
xerit producendas. vbi Gloſ. in verbo mulieres
illas. & ibi Gloſ. margin. lit. A.* narrant mo-
dos omnes reprobandi expertos, qui *text.*
etſi loquatur de obſtetricibus, tamen cō-
prehendit & Medicos, qui in iure pariſi-
6 cantur, adeò vt diſpoſitio loquens de ob-
ſtetricibus, procedit in Medicis, ac è con-
tra *l. 1. §. ſed & obſtetrices, ff de var. & extra-
ord. cognit. l fin. C. commun de leg.*

7 Quod & DD. in propria materia fun-
darunt, permiſſi probationem in contra-
rium criminatis de tali vitio, vt teſtatur
*Scaccia de iudic. cap. 83. num 3. Guazzin. de-
fenſ. 4. cap. 6. ex num. 8.*

Hoc poſito, poſſet inferri durum nimis
eſſe, ex iſtis expertorum dictis probatio-
nem dari, ſed ſtringendo me ad caſum,
vtrum ex regula peritis in arte creditur,
poſſit Marcus conuictus appellari.

Dico Primò, me nullum inueniſſe Do-
ctorem profitentē in criminalibus, & ca-
pitalibus cauſis, præſertim in nefanda ma-
teria. Peritorum teſtificationē ſuper de-
licto in genere, conuictionem inducere
cum patiente, immò in contrarium adeſ-
8 ſe, qui profitentur in tali crimine neminē
condemnari poſſe, niſi confeſſum, *Affl. in
Conſtit. Regni Legum aſperitate, num. 13. in fin.
& Muſcatell. de adult. & ſtupro, &c. nu. 33.*

Secundò, ſi regulas generales attendi-
mus in comparationibus, vel huiuſmodi
9 factis per Peritos, in ciuilibus ſoli non
probant; in criminalibus quandoqoè ad
torturam, ex *l. at ſi contractus, C. de fide in-
ſtrum. Grammat. deciſ. 34. nu. 16. Nicol. de Paſ-
ſer. in tract. de ſcript. priuat. lib. 2. quæſt. 1. ex
num. 65. 109. 110. & ſeq. Guazzin defenſ. 20.
cap. 23. Mart. voto 45. num. 4. Farin. quæſt. 53.
num. 118.*

Tertiò, tùnc datur conuictio, quando
duo teſtes de veritate facti deponunt, & hi
10 omni exceptione, ſiuè indubitatæ fidei
maiores ſint, ex *l. vbi numerus, ff de teſt.* ſed
periti non ſunt veri teſtes, ſed præſumpti,
Bald. l. data opera, num 23. C. de ijs, qui accuſ.
(qui loquitur de Medicis deponentibus
ſuper cicatrice) adeò vt non comprehen-
dantur ſub ſtatuto de falſis teſtibus, vt ex
eodem *Bald. in cap. propoſuiſti, de probat.* er-
go ſi iſti non ſunt teſtes, & ſic non omni
exceptione maiores, non probant, ex *Buc-
car de differ. inter Iud. ciuil. & crim. differ. 65.
num 8 & 9.*

11 Quartò, teſtes illi dicuntur, qui dictum
probant per vnū ex quinque ſenſibus cor-
poris, *l. qui teſtamenta 20. §. & veterem, ff. de
teſtam. & qui teſt. fac. poſſ. Gloſ. in l. iubemus,
verbo decem, C. de erog. milit. ann lib. 12.* Peri-
12 ti dicuntur deponere de iudicio, & ſciē-
tia intellectus, vt ex *Purpur. in l admonendi,
num. 17. ff. de iure iur.* fundauit *Additio ad
Dec. d. cap. propoſuiſti, num. 51. lit. E. Bald. d. l.
13 data opera, num. 23.* ergo non eſt vera pro-
batio, quæ ex ipſorum dictis habetur, ſed
priuilegiata, *Felin. in d. cap. propoſuiſti, nu. 10.*
vndè nec rationabile eſt, vt in negotijs
præſertim arduis, ad condemnationem
ſufficiant, *Buccar. in d. differ. 65. nu. 8. & dif-
fer. 189. num. 30.*

14 Vndè contrarij, aut in ciuilibus proce-
dere, vt *de Paſſer. vbi ſupra ex nu 65. & 109.*
aut fœdere diſtinctionis cōciliandi erunt.

15 Nàm aut loquimur de expertorum de-
poſitione in re ad eorum artem pertinen-
te, quæ oculari inſpectione, ſeù per alium
corporeum ſenſum percipitur, ad *text. in
l. ſi duobus, §. idem Pomponius ſcribit, ff. ſi menſ.
falſ. mod. dix.* & procedat regula, quod ſtan-
dum eſt Peritis.

Aut verò loquimur in caſu, quo vltra
perceptibilia viſu, requiritur iudicium,
16 ſeù ſcientia, intellectus, & tùnc non indù-
citur ex eis plena probatio, nàm ipſimet
Medici in definitione eorum artis iudi-
cium difficile cōfitentur, & iuris pruden-
tes iudicium fallax atteſtantur, *d. cap. cau-
ſam matrimonii, in fine,* ibi, *ſæpè manus fallitur,*
& oculus obſtetricum, *Gloſ. in d. cap. propo-
ſuiſti, verbo per aſpectum,* ergo ſi fallax eſt
17 dictum eorum, vndè plena probatio in-
fertur? quæ luce meridiana clariùs eſſe
iubetur, *l. fin. C. de probat.* quæ diſtinctio

colligi

colligi videtur ex diſcuſſis à DD. præcipuè *Felin. d.cap.propoſuiſti,num.9.* vbi *Dec. num.46. Cepoll. conſ.28. num.19. & conſ.61. num.9.* cum alijs relatis à *Guazz.defenſ.4. cap.12.ex num.14.* vbi tractant quando Periti poſſunt deponere de iudicio, vel credulitate,& quando præcisè teneatur dicere, ità eſt,vel non eſt.

In caſu autē noſtro nulla adeſt fractura in podice Marci, ſed ſolùm inflammatio, ergo nulla adeſt perceptibilis,& ocularis viſio, ſed iudicium intellectus exer-
38 cent Periti,& quando adeſſent fracturæ, & inflammationes ſimul, & ſemel, dùm Medici proceſſiſſe illud ex neſando concludunt,etiam iudicium exercent intellectus,vt ex *Felin.d.cap.propoſuiſti,nu 9.* nàm & fractura,& ſtuprum ipſum aliundè perueniri poſſe, fundarunt *Scaccia de iudic. d. cap.83.nu.3. Guazz.in. defenſ 4.cap.6.nu.11. & 12.* quos refert. & ſequitur teſtādo caſus conſimiles practicaſſe *Dom. Baldaxar de Angel.in addit.ad Foller. in pract. verbo capiat informationem ex num.30.*

39 Quod videtur ſenſiſſe *Iul. Clar. in §. fin. quæſt.4. à num.4. in fine,* vbi probari ſtuprū, ex Medicorum dictis ſatis dixit quòad hoc, vt contra delinquentem poſſit procedi,& non dixit,quod condēnari poſſit.

40 Et tandem ſi requiritur emiſſio ſeminis intus podicem, vt morte moriatur ſodomita,ex *Dom.Epiſc.Riccio deciſ.Archiep.82. par.3.*cum alijs relatis à *Dom.Reg.Sanfelic. in addit.ad deciſ.47.verſ.nàm etſi pœna,* quando dictum iſtud Medicorū probaret podicem vitiatum ex neſanda cauſa, nulla emiſſio probatur ſeminis ex proceſſu, cū neque in ſubuncula Marci, neq; in illa adulti agentis macula vlla ſeminis aut alterius fuerit inuenta, ex quibus indubitatam probationem collexit *Dom. Reg. Sanfelic. vbi ſupra,* ergo ex delicto in genere præſertim vbi non eſt fractura. (vt eſt in caſu noſtro) non probatur vitium neſandum ad finem puniendi pœna ordinaria, & cum ex ſola fricatione abſque alia immiſſione, aut emiſſione intus poſſit cauſari inflammatio.

Probatio iàm non eſſe conuictū ex delicto in genere in ſui perſonā ſupereſt videre, vtrum tanquàm agens in ſodomia ex inditijs indubitatis ſaltim cōuincatur.

Et pro intelligentia ſciendum eſt in facto Marcum nocte quadam dormientē (vt moris erat) tanquàm ſuſſectum, ſeù Aiutante Carcererij in Sala Carcerū Regij Iuſtitiarij circa horam quartā noctis fuiſſe vocatum, prætextu quod carceratū quendam ibi reponere intēdebat,& aperta ab eo ianua, Satellites, denunciator, & teſtes ad hoc vocati introeuntes, inuenerunt tres lectulos, ab vno quorū Marcum ſurrectum aſſerūt,& in alijs duobus duos Iuuenes inuenerunt, facta diligentia in vno ex dictis lectulis, vbi adultus quidam iacebat abſque linteis, in eius culcita comentitia maculas duos ſpermatis aſpexerunt,cui deniq; viſo,ac recognito à teſtibus prædictis podice, ſprem elabantem vidiſſe non erubeſcunt. verùm in ſubucula,& lectulo Marci nihil fuit inuenctum.

Mane ſequenti in genere conſtauit cū fractura, & ſanguine reſpectu ipſius patientis per expertos,ipſum Adultum confeſſum vidimus. Alium iuuenē ibi de nocte carceratum vti teſtem examinatum,& vltra diffamationem contra Marcum, ipſum nempè publicum eſſe ſodomitam,nō adeſſe in loco capturæ alium aditum, neque exitum,legimus probatum.

21 Si indubitati inditij definitionē attendimus,tùnc dari traditum eſt,quando Iudicis quieſcit animus, *Bald. in l.eaque lege, C. de accuſ.* qui quieſcere dicitur, quando aliud in contrarium nō dari poteſt, vndè ſi poſſibile fuerit rem alitèr ſe haberi poſſe, non erit indubitatum, ad *textum in l.1. §.mulier ſi inter, cum § ſeq. ff.de ventre inſpic. Boer.deciſ.164. Ant.Gom.de delict.tom.3.c.12. num.25. Maſcard.de probat.concl.1221.nu.49. Farinac.quæſt.36.& quæſt.86.num.67.Caball. conſ.288.num.10. Guazz.in defenſ.33.cap.15. Giurba conſ.71. num.3. Dom.Reg.Rouit. deciſ.63.*

22 Et ſi poſſibile in contrarium dari poſſe iuuat,ergo inueriſimile,& incredibile factū admittitur, *Gloſ.l.Mænius,ff.de leg.2. verbo nàm incredibile,* vbi ait. poſſibile tamen eſt, ad quod facit caſus relatus à *Farinac. quæſt.52. num.111.* qui vt reuideatur rogo,nàm ibi non aderat niſi ſolus caminus ignis, & fuit compertum ex eo alium delinquiſſe,& deſcendiſſe.

23 Vndè ſi hæc attendenda ſunt, non poteſt in caſu noſtro indubitatum dari,nàm ſi ſprem ex podice fluentē conſideramus, hoc non infertur contra Marcum, dùm alius ibidē aderat magis idoneus, & ætatis annorum quindecim,ex *Farin quæſt.52. num.111.* & facta diligentia in ſubucula ipſius Marci, macula vlla eſt inuēta ſpermatis.

24 Teſtes,qui deponunt,ſuſpecti ſunt,dùm idem denūciator, & inimicus illos adduxit,& in ſimilibus, vbi inimicus adeſt, facillimè falſitas,ſeù impoſtura pręſumitur,

vt ex *Dom. de Thoro in ſuo compend. tom.3. par.3. verbo ſodomita vt puniri, colum.5. incip. Quarto cum per prædictum.*

Item patiens ipſe in cōfeſſione per Fiſcum acceptata aſſerit, ſprem lapſam fuiſſe, & eſſe illam in culcitra tomentitia repertam.

Quod & conſiderato temporis interuallo, non poteſt non credi elapſam. nàm delictum præſumitur hora prima noctis pulſata, & hæc captura fuit hora quarta, & ex motu in agendo per patientem facto non poterat non efflui.

Si delictum in genere de recenti opponitur, conſtat ex Regij Fiſci probationibus, ipſum adultū hora prima noctis pulſata dormitum introiſſe in loco capturæ, vndè potuit parum ante ab alijs ſodomi-
25 tari, & mane ſequenti recognitionis, ſimilitèr de recenti delictum apparere, vel eadem noctæ ab alio adulto ibi reperto delictum committi, quia nullum apparuit veſtigium ſanguinis in ſubucula Marci, ex *Thoro vbi ſupra col.4.& 5.*

26 Si confeſſionem adulti cōtra Marcum, hæc poſteà fuit reuocata, ex quo clericus, & ſic nulla de ea haberi poteſt ratio, ad *text.in cap.at ſi clerici, de iud.*

27 Si adultum in teſtem examinatum hic eſt periurus, nàm in prima ſua depoſitione audiuiſſe aſſerit, Marcum luce extincta iter arripuiſſe eius lectulum patientis, & in ſecunda depoſitione dicit ſe hoc vidiſſe ad lumen aeris per cancellos introeuntis: item ſentit commodum, quia ad ſe exonerandum, ad *text.in l.omnibus, C.de teſtibus, Graſſ.de except. except.11. num.95. Bertazz. conſ.crim.225.nu.16 Giurb.conſ.37.nu.35.*

Si capturam in eodem loco, ibi aderāt tres, & non ſoli ipſi duo, Marcus è ſuo lectulo ſurrexit, & diligentiæ non fuerunt factæ cum alio adulto, neq; in ſubucula, neq; in ſuo lectulo an eſſent maculæ ſpermatis, aut alterius.

Et tandem ſi ipſa dormitio cum pueris in vno eodemq; lectulo, non facit inditiū
28 ad torturam, niſi adſit mala vita, & fama, & rationabilis cauſa dormitionis cum eis non aſſeratur, *Farinac.quæſt.*148. *nu.69. Maſtrill.deciſ.294.ex num 30. Dom.Ricc. deciſ. Archiep.39. num.7.& 8. par.2.& in praxi par.1.deciſ.451.& 452.*

Quomodò poteſt dici indubitatè conuictum Marcum, ſi aduerſus ipſam dormitionem ſolus cum ſolo, naturalis præſumptio inſurgit, & malam, & prauam reprehendamus cauſam nō ſinit oriri, vt ex *Maſtrill.d.deciſ.295.num.31. Gom.ad ll.Tauri* 80.*num.*18.*& Ricc.vbi ſupra* & hinc aderant tres, & vnuſquiſq; manebat in lectulo ſuo, & rationabilis cauſa dormitionis datur.

Et ſi natura reſiſtit præſumptionibus tàm vrgentibus, quomodò poteſt animus cōquieſcere Iudicis, aut contrarium dari non poſſe affirmare, ex quibus pendet indubitatum, vel dubitatum iudicium?

29 Et ex hoc credo moti DD. non dari indubitatum in ſodomiæ crimine aſſeruerunt *Decian.reſp.83.num.11.lib.3. Gomez ad ll.Tauri* 80.*nu.*18.*& Farin. quæſt.136.nu.25. & quæſt.86.num.113.& ſeq.*

30 Et hac de cauſa in *pragm.1.& 2. de ſodomia,* ſolùm de confeſſis, vel legitimè conuictis loquutū fuit, vt ponderauit *d. Campan. vbi ſupra à Thoro in comp. tom.3. par.3. verbo ſodomita vt puniri, col.2.*

31 Et noſtri Regnicolæ confeſſionem requiri ad puniendos ordinariè ſodomitas affirmarunt, vt ex *Afflict.& Muſcat.vbi ſup.*

32 Nec obſtabit, quod ex pluribus dubitatis inditijs vnum ſit indubitatum, vt ex *Farinac. quæſt.36 num.41.& quæſt.86. ex nu. 159. & ſeq.* quia vt vt ipſemet *Farin.* fatetur, procedit quando inditia hæc dubitata plenè appareant probata, & nō ad pœnam corporalem, ſed pecuniariam, vt ex *num.78.& 113.*

33 Item hoc dictum *Farinac.* eſt contra regulas iuris, quod naturalia ſunt immutabilia, vt ex §.*ſed naturalia, Inſtit.de iur.nat. contra l. cum furti, ff. de in lit. iur.* vbi quod pluris eſt, vtiq; tanti eſt. ſi ergo inditia, quæ iunguntur, ſunt dubitata de ſui natura, quomodò poſſunt effici indubitata, ex quo iuncta, ſi plus, vel minus, non differunt in ſpecie?

Hæc ſi conſiderentur in hac inquiſitione formata inſtante inimico denunciatore, qui, & oretenùs, & in ſcriptis procurauit carcerationem ſuppreſſo proprio nomine, & expreſſo nomine carceratorum aliquorum, infamando ipſum Marcum cū quodam alio iuuene; quem proceſſum non vidimus, nec inditia probata, iuncta decrepita ætate ipſius Marci, ac inhabilitate, nunquàm de ſimilibus criminibus notati, non ſolùm indubitatè nō conuinci arbitrabitur, ſed ſuſpectiſſimam inquiſitionem eſſe iudicandam ſperatur. Cætera ſuppleāt de more Domini Iudicantes.

Anellus Portius Regius Aduocatus Pauperum M. C. V.

34 Ad

34 Ad relationẽ Iudicis Baldaſſaris de Angelis Iudicis M.C.V. delegatæ fuit dictus Marcus inquiſitus tortus, & ex quo non confeſſus, fuit condẽnatus intus carceres M.C.V. vita durante; ſed ſuccedente deindè Populi tumultu, fuit è carceribus emangipatus. Penès Meulam Scribam.

Ad ornatum articuli vide *Dom. de Thoro in ſupplemento verbo ſodomita an poſſit puniri, col. 1. fol. 605. & voto 4. fol. 12. 2. par.*

SVMMARIVM.

1 *Carceratus pendente gratia erit relaxandus, nec poteſt recomendari, ſeù emparari, & ratio affertur, num. 2.*

3 *Interdictum de libero homine exhibendo, conceditur à iure.*

4 *Guidatus non eſt moleſtandus, ſed reduci in priſtinam libertatem.*

5 *Gratia obtempta à Principe pro pœna debita pro delicto etiam pro bonis intelligitur.*

6 *Pœna pecuniaria Baronibus debetur ex diſpoſitione Pragmaticæ.*

7 *Princeps nequit in præiudiciũ iuris tertij gratiam facere.*

8 *Priuilegiũ Ducis Parmæ ex confiſcatione feudorum remanſit extinctum.*

9 *Renouatio feudi ex inueſtitura, debet per inſtrumentum probari.*

10 *Derogatio* l. vnicæ, C. quando Imper. inter pupill. & vid. *debet in ſpetie fieri.*

11 *Feudum nouum nouo indiget priuilegio, ac noua inueſtitura.*

12 *Contractus feudalis eſt ſtricti iuris,ità extendi non poſſit.*

13 *Feudum ad Regem reuerſum liberum deuoluitur, & ſine oneribus.*

14 *Conceſſio noua feudi exigitur, quando illud alteri conceditur.*

15 *Reſtitutus ad feudi ammiſſi, quando primęua iura reacquirat.*

16 *Conceſſio priuilegij* l. vnicæ, C. quando Imperator inter pupill. & vid. *expreſsè eſſe debet.*

17 *Remiſſio cauſæ in ciuilibus non fit Baroni ſtante fori electione in M.C.V.*

18 *Deciſio cauſæ refertur.*

ARGVMENTVM.

Remiſſio vaſſalli delinquentis petita per Baronem, an concedi debeat, ſi fuerit captus, pendente controuerſia gratiæ obtẽptæ à Prorege, vt inſeruiret in bello, ſi erit admictẽda, vel non.

ALLEGATIO XXIX.

IN anno 1641. cũ in Ciuitate Caſtri maris de Stabia fuiſſet ictu ſcoppictæ peremptus Andreas Donnarumma, capta informatione per M.C.V. per viã electionis fori factã per N. viduam matrem dicti occiſi, fuit pro dicto homicidio per eandem M.C.V. reputatus cõtumax Hiacintus de Puteo.

Cumq; adhùc penderet generalis abolitio, ſiuè Indultus Excellentiſſimi Domini Proregis, fuit dictus Hiacintus concordatus ad ſeruiendum bello; non obſtante quod delictũ prędictum fuiſſet commiſsũ poſt publicationẽ dicti Indultus, & quamuis ad inſtantiam partis quęrulantis, & Regij Fiſci fuiſſet ab eodem Excellentiſs. Prorege obtentum, quod dicto Hiacinto aboleretur gratia aſſientus, & non admitteretur ad dictum militare ſeruitium. Nihilominus habito per dictum Hiacintum recurſo ad dictũ Excellentiſs. Proregem aſſerendo M.C.V. non alitèr velle admittere eius ſcripturas, ſiuè concordiã dicti militaris ſeruitij, & aſſientus; & per eundem Excellentiſſimũ Dominum fuit particulari reſcripto ordinatum dictæ M. C. quod concordiam dicti militaris ſeruitij debitæ exequutioni demandaret.

Medio tempore fuit dictus Hiacintus captus, & exiſtens nùnc in fortijs dictæ M.C.V. comparuit Procurator Sereniſſimi Regis Poloniæ vtilis Domini Ciuitatis prædictæ Caſtri maris, inſtando pro remiſſione dicti Hiacinti ad Curiam dictæ eius Ciuitatis, nec pro pœna ducatorum mille ex cauſa dicti delicti commiſſi cum armis igneis ſeruata forma *Regiæ Pragmaticæ*, ſuper qua petitione fuit terminus impartitus.

Et verſa vice pro parte dicti inquiſiti fuit inſtatum excarcerari ſtãte dicta gratia, & concordia militaris ſeruitij, & ad pœnam prædictam ducatorum mille minimè teneri, quod ſuadetur.

Primò, quia licet per Excellentiſs. Proregem fuiſſet gratia prædicta reuocata, & ordinatum dictum Hiacintum aboleri à libro aſſietus militaris ſeruitij, attamen dicta reuocatio pręuio particulari decreti Excellentiſſimi Domini reſcripto fuit

confir-

confirmata, & ordinatum, quod ſeruetur
dicta Regia decretatio, vt ſupra dictum
eſt.

Secundò, quia & ſi gratia prædicta fuit
reuocata, non alitèr fuit abolita à libro
aſſientus, & tempore quo fuit dictus Hia-
cintus captus aſſientus prædictus erat in
ſuo robore, & non abolitus, ſicut etiam
ad præſens extat purus, & intactus.

Tertiò, quia dicta reuocatio nec minus
fuerat notificata dicto Hiacinto, ideoquè
ſtabat ſub bona, & Regia fide.

Nec obſtat, quod aſſeritur, & præten-
ditur pro parte dicti Sereniſſimi Regis,
ſcilicet quod Articulus validitatis, vel in-
ualiditatis dicti Indultus, & repoſitionis
in priſtinam libertatem debeat remitti, &
decidi per dictam eius Curiam Ciuitatis
Caſtri maris, quia reſpondetur Primò, cũ
1 iàm conſtet iniuſtè dictum Hiacintum
carceratum, & ſic ante omnia relaxandus,
nec ab alio recomendari, ſeù emparari
poſſe, vt latè fundat *Bart. in quæſt. 6. incip.
Loquens, num. 1. & 2.* & in hoc caſu quando
quando Iudex carcerat eum, qui carcera-
ri non poterat, ait *num. 18. verſ ſecũdo caſu*,
2 & ratio eſt, cum is per carceratione ſpo-
liatur libertate: ideò ante omnia hæc ſpo-
lij cauſa eſt cognoſcenda, & ſic ad liber-
tatem reſtituendus, nec vlla alia exceptio
valet opponi, quin excarceretur, *l. 2. C. ſi
per vim, vel alio modo, l. ſi quis ad ſe fundum,
ff. quod vi, aut clam*, competit enim hoc ca-
3 ſu interdictũ de libero homine exhiben-
dum, *l. plerique. in fin. ff. de lib. hom. exhib.*

Secundò, quia hic Hiacintus ſub ſaluo
conducto manebat, & guidatico militari,
4 quo caſu nec directè, nec indirectè eſt
moleſtandus, ſed ante omnia in priſtinam
debere libertatẽ reduci, ità vt alitèr mo-
leſtari non poſſit, ex pluribus fundat *Fa-
rinac. quæſt 29. num. 11. Paris de Puteo verbo
captura, cap. 4. nu. 3. & verbo ſaluus conductus,
cap. 1. poſt num. 11.*

Hanc autem reſtitutionẽ ab ipſa M. C.
Vic. faciendam eſſe, nec Baronis locum
eſſe remiſſioni, & communis eſt praxis, &
ex ſupradictis DD. & iuribus clarè eli-
citur.

Reſpectu verò pœnæ ducatorum mille,
nec minus ius aliquod dictæ Curiæ Caſtri
maris competit, cum ſit comprehenſa in
concordia ſeruitij militaris, tùm etiam
quia adeſt electio fori M. C. V. & conſe-
quentèr ſi deberetur, (quod negatur) eſ-
ſet ſoluenda M. C. V. cum qua fuit tran-
ſactum.

Nec primò obſtat, quod in prædicta
concordia militari de pecuniaria pœna
nulla ſit facta mẽtio; etenim cum pro de-
licto igneis commiſſo armis ſit cõcorda-
tus ad bellum, pro omni pœna ex tali de-
licto debita, & ſic tàm pro corporali, quã
pro pecuniaria gratiatus debet intelligi,
& ideò ſi Princeps delinquenti dicat fa-
5 cio tibi gratiam, & pro pœna corporali,
& pro bonis etiam intelligitur gratiatus,
dixit *Iul. Clar. in §. fin. 59. verſ. quæro nun-
quid ſi Princeps, & Bart. in l. fin. num. 10. C. de
ſent. paſſ.* & ità deciſum per *Senat. Mediol.
Clar.* vbi teſtatur de illius ſtatus praxi,
quod in gratijs ſẽper additur quòad cor-
poralem pœnam facio tibi gratiam, aliàs
enim omnes pœnæ in gratia permanerẽt
comprehenſæ; proùt in caſu noſtro ait
*Gomeſ. variar. reſol. tit. de delict. cap. 13. nu. 29.
verſ. 3.* & in ſpecie expreſsè ait *Gloſ. in l. 2.
verbo concedi, C. de in ius voc.* ex *text. in l. re-
ſcripta, C. de precib. Imper. offer.*

Tantò magis, quod in caſu noſtro eſt
ſimplex gratia, ſed pœnæ potiùs eſt com-
mutatio, quo caſu cum hoc pœna perſo-
nalis ſeruitij in bellum præſtandi ſucce-
dat loco aliarum pœnarum ex dicto deli-
cto de iure debitorum; ideò omnes illas
valet comprehendere.

6 Nec obſtat, quod hæc pœna pecuniaria
vigore *Regiæ Pragmaticæ* Baronibus eſt de-
bita, etenim cum hæc militaris cõcordia
pro bono pacis ſit facta, certum eſt hoc
poſſe Principem ius tertij tollere, & gra-
7 tiam in præiudicium iuris tertio quæſiti
concedere *l. Lutius Titius. ff. de euict. l. item ſi
verberatum, § ſi fortè, ff. de rei vind.* ità *Afflict.
deciſ. 361. num. 4. Menoch de recup. poſſ. remed.
10. num. 55. verſ. declarat primo, Boer. deciſ. 39.
num. 2.*

Tantòq; magis, quod in caſu, & viduæ
querulantis in M. C. V. fori eſt facta ele-
ctio, quo caſu tantò minus ius aliquod
dictæ Curiæ competit.

Nec Secundò obſtat, quod per dictam
Curiam Caſtri maris de Stabia prætendi-
tur habere, nimirùm priuilegium etiam
contra viduas, & perſonas priuilegiatas
cum ſpeciali derogatione, *l. vnica, C. quan-
do Imper. inter pupill. & vid.*

Reſpondetur enim, quod licet tempo-
re Sereniſſimi Ducis Parmæ hoc in ſuo
robore manebat priuilegium, attamen
poſtmodùm ex nota cauſa, cõfiſcatis feu-
8 dis, prædictum priuilegium remanſit ex-
tinctum, ex punctuali *deciſ. D. de Franch.
192.* quo caſu, & extinctum remanſit feu-
dum, & omnia eius euanuerunt priuile-
gia, ait *Afflict. deciſ. 361. num. 35. ex Iſern. in*

cap. 1.

cap. 1. col. vlt. ex quib. cauſ. feud. ammitt.

Et licet ad præsẽs prædicta Ciuitas Caſtri maris loco pignoris conceſſa ſit præ-
9 dicto Sereniſſimo Regi Poloniæ, vt datur intelligi, nulla tamen exhibetur inueſtitura, nulla priuilegij agnoſcitur reuouatio. Hanc autem feudi inueſtiturã per inſtrumentum omninò eſſe probandam, ait *Andr. de Iſern. in cap. 1. §. verò, de feud. Guard.*
10 prout nec prædicti priuilegij cum derogatione *l. vnic.* renouatio, aut noua præſumitur conceſſio, cum de illa ſpecialiſſima ſemper ſit facienda mẽtio, ex notatis per *Grammat. deciſ. 20.*

Imò cum ex cauſa prædictæ confiſcationis extinctum remãſerit feudum, dum hodie prædicto Sereniſſimo Regi feudũ allegatur conceſſum, ità hoc nonum dici-
11 tur feudum, & ſic noua priuilegiorum egget conceſſione, & nouam etiam requirit inueſtiturã, ità *Iſern. in cap. 1. §. 1. nu. 1. verſ. ſi autem perdatur ipſo iure*, vbi *Liparul. verbo & ſi hæres, tit. de vaſſall. decrep. ætat.* ex *Odoffr. Io. Rayn. Bald. & Aluar. in cap. 1. §. inſuper, de prohib. feud. alien. per Feder.* cum igitur nulla ad præſens inueſtitura, nulla prædictæ *legis vnic.* exhibeatur derogatio, ideò fori electionem in M.C.V. firmam remanere cognoſcimus, ex quo nulla etiã prædictæ Curiæ Caſtri maris, pecuniaria pœna dicitur acquiſita.

Eò fortiùs quod cum hac noua inueſtitura ſit contractus feudalis, ideò vt ſtricti
12 iuris, nec de perſona ad perſonã, nec de loco ad locum, prout nec de tempore ad tempus valet extendi, vt ait *Iacob de Franchis tit. de feud. defunct. controu. fuer. quæſt. 11. num. 12.* quare cum prædictũ Sereniſſimi Ducis priuilegium iàm extinctũ remanſerit, ideò de illo ad hunc Dominum Regem extendi non poteſt, non entis enim ſunt qualitates.

Iàm dictis adde, quod cum prædictum feudum ad noſtrum Catholicum Regem
13 deuolutum fuerit liberum, & ſine oneribus, ac extinctis priuilegijs remanſerit, ex *Bald. in cap. 1. §. ad hac, de pace iuram. firm.* propterea cum illud loco pignoris Sereniſſimo Regi Poloniæ ad præſens conceſſum dicatur, quòad fructuum perceptionem, non quòad alia ſpecialiſſima iuriſdictionis priuilegia (quæ iàm remanſerunt extincta) conceſſum debet intelligi, in quibus noua etiam ſpecialiſſima requirebatur conceſſio, ex *Grammat. d. deciſ. 20.*

Nec obſtat, quod prædictus Sereniſſimus Dux ad omnia feuda, & priuilegia
14 ampliſſimè ſit reſtitutus, nunquàm enim ad ea porrigitur reſtitutio, quæ vel per Principis donationẽ, vel per alterius præoccupationem alteri dicuntur acquiſita, vt ait *Luc. de Penna in l. penult. num. 6 circa medium, verſ. vel ſolutio, C. de his, qui in exil. dat vel ord. mot. lib. 10.* cum igitur prædicta Ciuitas Caſtri maris per dictum Dominũ Regem Poloniæ tempore reſtitutionis reperiretur occupata: ideò ad illam talis porrigi non poteſt reſtitutio.

Eo magis, quod licet quis ampliſſimè per Principem dicatur reſtitutus, nunquàm tamen primæua iura recuperat, niſi priorum iurium reacquiſierat poſſeſſio-
15 nem, in hac autem reacquiſitione iudicialis, & actualis poſſeſſionis neceſſaria eſt traditio, vt in terminis noſtris dicit *Afflict deciſ. 116. num. 1 in medio, & deciſ. 361. num. 12.* in caſu autem noſtro nulla reſpectu dictæ Ciuitatis Caſtri maris tradita eſt poſſeſſio, ergo nec nullam etiam ius, aut priuilegium cognoſcimus reacquiſitum, & per conſequens firma prædicti fori in M.C. remanſit electio.

Nec prædictus Sereniſſimus Poloniæ Rex huius priuilegij valet opponere poſ-
16 ſeſſionem, in illo enim ſpecialis *d. l. vnica* requiritur derogatio, ac ſpecifica requiritur inueſtitura, ſecundum DD. omnes relatos per *Dom. Reg. Tap. in Conſtit. Statuimus, num. 15. & 30. Maſtrill. deciſ. 127. Capiblanc. de Baronib. pragmat. 8. par. 1. num. 154.* in inueſtitura enim eſt fundãda poſſeſſio, *cap. 1. §. ſi verò, de mil. vaſſ. cum illa ſit de ſubſtantia feudi, cap. 1. quib. mod. feud. amitt.* tantò magis, quod in iuriſdictionibus poſſeſſio in nihilum releuat, niſi & de eius titulo doceatur.

Et ità per M.C.V. in ciuilibus aliàs eſt deciſum cõtra dictum Sereniſſimum Re-
17 gem non eſſe locum remiſſioni petitæ, ſtante fori electione in M.C. facta per viduam, penès Actuarium Albanum, & ità ſimiliter deciſum in Banca Canalis, prout ſic tàm ratione electionis, quàm ratione militaris concordiæ excarcerandum dictum Hiacintum, & pro pecuniaria pœna non moleſtandum ſperatur.

18 De anno 1645. per M.C.V. (nota, quod gratia militaris ſeruitij fuit habita pro ſubreptitia) ad relationem Domini Iudicis Cioffi fuit dictus Hiacintus remiſſus ad Curiam Caſtri maris de Stabia, penès Sportellum Actuariũ M.C.V. Mirabaſſus Scriba.

Hæc habui ex annotatis ſingularibus per Magnificum Franciſcum de Laurito iuniorem I.C. Neap.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor non tenetur reum præſentare, niſi ſuperuenerint noua inditia.*

2 *Inditia pro præſentatione rei liberati ſub cautione debent eſſe ſufficientia ad torturam.*

3 *Exceptio* l. dolo facis, ff. de doli except. *quando militat.*

4 *Fideiuſſor quando ceſſat Fiſci intereſſe, non tenetur reum præſentare.*

5 *Inditia quando dicantur eſſe ſufficiẽtia pro præſentatione principalis ſub fideiuſſione liberati.*

6 *Depoſitio primo loco facta, an erit ſufficiens, ità vt reuocari non poſſit in præiudicium illius, & quando procedat, num. 7.*

8 *Inditium nullo modo producitur ex confeſſione extraiudicium facta, contra primam depoſitionem.*

9 *Fideiuſſor pro nouo delicto, an teneatur præſentare reum, vt moleſtari poſſit.*

10 *Circuitus inutilis erit euitandus.*

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor alicuius rei inquiſiti, iàm liberati ſub cautione de ſtando iuri, qui depoſuerat in iudicio de falſitate donationis factæ, indè per aliam cartulam extra iudicium cõtrarium affirmans, an teneatur ad præſentandum reum.

ALLEGATIO XXX.

Sanctorus Gambardella in anno 1594. publico mediante inſtrumento donauit Santulo Langella eius priuigno irreuocabilitèr inter viuos quandam eius domum in diuerſis membris conſiſtentẽ ſitam hìc Neap. in platea Portus, nec non annuum cenſum ducatorum 83. ſequuta tamen eius morte, qua deindè eodem anno ſequuta fuit dictus Santolus Iudicis decreto immiſſus in poſſeſſionem dicti cenſus, & domus: cumq; fuiſſet poſtmodùm Sebaſtianus Veſpulus dicti Sanctori ex ſorore nepos, hæres ab inteſtato declaratus; comparuit in M.C.V. & oppoſuit de falſitate donationis prædictæ, fuitq; pro dicta cauſa per eandem M. C. ad deponendum citatus Dominicus Menſa teſtis, qui inter alios interfuit in inſtrumẽto donationis prædictæ, qui ſtatim dictæ M. C. mandato obtemperans, cum iuramento depoſuit interfuiſſe pro teſte in dicto inſtrumento donationis, & per dictam M.C. fuit habilitatus cum cautione de ſtando iuri in forma, & pro eo fideiuſſit Cæſar de Mario, illinc ad annũ, & menſes, dictus Sebaſtianus hæres præſentauit quandam cartulam publici Notarij, & teſtium ſubſcriptione vt aſſeritur roboratã, in qua dictus Dominicus Menſa confitetur ſe non alitèr interfuiſſe inſtrumento donationis prædictæ, ſed vi, & metu ad id deponendum fuiſſe inductũ, ideòq; confeſſionem prædictam in iudicio per ipsũ factam pro exoneratione ſuæ conſcientiæ reuocabat. Fuit eapropter dictus Dominicus per M.C.V. citatus ad ſe præſentandum, & dictus Cæſar fideiuſſor ad dicendum cauſam quare non debet procedi ad incuſationẽ fideiuſſionis prædictæ, fuit per dictum Cæſarem appellatum ab indebita citatione, & obtentum, verbum fieri in S.R.C. à quo omninò ſperat iudicandum ad eius fauorem, & his iuridicis, & indubitatis rationibus, quæ ſubnectuntur.

Siquidèm indubitati iuris eſt habilitatum cum cautione de ſtando iuri in for-
1 ma, non poſſe cogi, nec moleſtari ad præſentandum pro eodem delicto, niſi noua ſuperueniant inditia, dicit *Pirr. Maur. Aret in ſuo tract. de fideiuſſ. cap. 3. nu. 75. Boſſ. in tract crim. tit de ſentent nu. 61. Caball. reſol. crim. caſu 193. num 36. & ſeqq* optimè *Farin. conſ. 50. num. 25. & quæſt. 4. num. 25. Foller. in ſuis pragm. poſt pract crim. tit de fideiuſſ. nu. 251. Muſcatell. in pract. fideiuſſ. par. 1. modo 1. num. 14 & 15.*

2 Quæ quidèm inditia nulli dubium eſt debere eſſe ſufficientia ad torturam inferendam, vt per præcitatos DD. qui quàmuis loquantur quando reus fuit liberatus, datis defenſionibus, & publicato proceſſu, nihilominus id etiam locum habent, quãdo quis fuit habilitatus cum cautione de ſtando iuri in forma, non alitèr publicato proceſſu, vt in caſu noſtro, ſed cũ ſequenti declaratione, & diſtinctione videlicet, quando quis eſt liberatus, datis defenſionibus, quia inditia reperiuntur euacuata, ideò ea, quæ ſuperueniunt, debent à primis ſpecie, & ſubſtantia differre, ità quod ſint grauiora, & de per ſe ſufficientia ad torturam inferendam, quando verò reus fuit habilitatus cũ cautione de ſtando iuri in forma ante publicationem proceſſus, tùnc inditia poſſunt eſſe

cuiuſ-

cuiuſcumq; qualitatis, ità tamen vt iun-
ctis cum primis poſſit ad torturam per-
ueniri.
Ratio eſt ſatis clara, quia alitèr iudiciũ
inutile eſſet; nàm ſi reus non exiſtentibus
nouis inditijs ad torturam citaretur, ſi
ſpontè venerit, iterũ ſine dubio eſſet ſub
3 eadem fideiuſſione habilitandus, & Fiſco
reſpondeo, ꝙ obſtaret exceptio, *text. l. dolo
facit, ff. de doli except.* cumq; dicto caſu ceſ-
4 ſet fiſci intereſſe, non tenetur principalis
ad deputandum, proùt neq; tenetur fide-
iuſſor, dicit *Farinac quæſt. 34. nu. 64 & ſeqq.*
qui teſtatur ſecundum prædicta deciſum
in Vrbe Romæ, *Iul Clar. quæſt 64. num. 10.*
latè *Boſſ. tit. de carcer. fideiuſſ. commiſſ. nu. 19.*
Corroborantur iàm dicta alia ratione,
& in caſu fortiori, nàm multoties per ean
dem M. C. habilitentur rei ante publica-
tionem proceſſus cũ cautione de ſe præ-
ſentando ad omnem ordinem, etiam no-
uis non ſuperuenientibus inditijs, & eo
5 caſu minimè poteſt reus moleſtari vigore
dictæ fideiuſſionis ad libitum Iudicis, ſed
neceſsè eſt, quod inditia ſint de proximo
peruentura, & promptiora, & ſufficientia
ad torturam inferendã, nàm alitèr vt ſu-
pra diximus, iudicium redderetur eluſo-
rium, & teſtatur *Tull. Criſpalt. in ſuis caſibus
milit. caſu 39.*
Nunc ad caſum noſtrum deueniendo
inditia contra dictum Dominicum non
apparent ad tortura ſufficientia, nàm
etſi ex ſcriptura præſentata appareat pri-
mam depoſitionem in iudicio factam re-
uocaſſe, attamen cum talis reuocatio non
habeat vim niſi extraiudicialis confeſſio-
nis, meritò prima depoſitio attendi de-
bet, & per dictam declarationem primæ
6 depoſitioni nullum præiudicium infertur
etiam ſi fuiſſet in articulo mortis exiſten-
te facta, *text. eſt in cap ſicut, extra de teſt.* vbi
*Gloſ. Innoc. in cap. cum dilecti. de electi Roman.
& Angel. in l. ſi quis in graui, §. ſi quis moriens,
ff. ad Sillan. Bart. in l. 1. in 1. col. in princ. ff. de
falſ. Bald. in l. 1. col. 1. C. de non numer. pecun.
Marſil. in pract. §. reſtat, Maſcard. de probat.
concluſ. 1135. nu. 13. Clar. § fin. quæſt. 53. verſ.
ſecundo eſt caſus, & in § falſ. nu. 9.* quod pro-
cedit etiam quando quis deponit tanquã
principalis quòad ſe, & vti teſtis quòad
7 alios, proùt in caſu de quo agit *Couarr.
variar. reſolut. lib. 2. cap. 13. num. 7. & ſeq verſ.
cæterum, propè finem.*
8 Cum igitur dictæ declarationis, depo-
ſitionis, & reuocationis, nulla eſt habenda
ratio, ſed attendi debeat, quod fuit depo-
ſitum in depoſitione facta in iudicio, nul-
lum inditium producere poteſt, *Foller.
in pract. crim. 1. par. tertiæ partis, verbo etſi con-
fitebuntur, num. 91.*
Sed dato (citra verò veritatis præiudi-
cium) quod dictæ declarationi eſſet lo-
cus, quodnàm delictum commiſit dictus
Dominicus, qui negauit, non interfuiſſe
pro teſte in dicto inſtrumẽto donationis?
certè nullum, proùt ſi tempore primæ de-
poſitionis in iudicio factæ, ità quoq; de-
claraſſet, licentiandum veniebat, & cõtra
ipſum ad nihilum procedi poterat.
Nec obſtat ſi Fiſcus replicaret, quod
dictus Dominicus in crimen falſi incidit
per depoſitionem in iudicio factam, quæ
conſtat ex prædicta eius declaratione, &
proindè vbi falſus ſit puniendus.
Reſpõdetur, nàm non, quia dictus Do-
minicus principalis incidit in falſitatem,
debet eius fideiuſſor moleſtari, & cogi ad
9 præſentandum, cum fideiuſſio fuerit præ-
ſtita pro illa cauſa tantùm, & non pro no-
uo delicto, quod commiſit, & vltra id,
quod promiſit, non tenetur, *text. eſt in l. fi-
deiuſſores 69. ff. de fideiuſſ.* vbi DD. & ſi non
poteſt reus pro hoc nouo delicto cogi ad
ſe præſentandum cum pro primo delicto,
pro quo fuit fideiuſſio præſtita noua non
ſuperuenerint inditia, ità paritèr mole-
ſtandus non erit fideiuſſor, *l. fideiuſſor 58.
ff. eodem, Farinac. d. quæſt. 34. num 31.*
Idque alia indubitata confirmatur ra-
tione, quoniã ex eadem ſcriptura, in qua
Regius Fiſcus ſe fundat, ex eademmet fi-
deiuſſor releuatur; nàm ſi ex declaratio-
ne facta in ea, in nouũ crimen dictus Do-
minicus principalis incidit, non ſic dici-
tur notorius delinquens? ſi ex eodẽ fon-
te inſpicitur, & ex actis apparet, & quan-
do notoriè conſtat reum patraſſe nouum
delictum, fideiuſſorem moleſtari non poſ-
ſe, ex multis firmat *Farin. d. quæſt. 34. nu. 56.*
Ex quibus ſatis, ſuperq; apparet non
modo, non adeſſe inditia ſufficientia ad
torturam contra dictum Dominicum, ve-
rum etiã ex ipſamet declaratione obno-
xium apparere, proindè citatio ad præ-
ſentandum inutilis redderetur, & vt eui-
10 tetur circuitus inutilis, & vanus ſubſtine-
ri non poteſt, iuxtà notata in *l. ſingularia,
ff. ſi cert. petat.* latè *Anton. Etius. in tract. de fi-
deiuſſ. cap. 22. num. 59. & 61.* & ità iudican-
dum ſperatur, & ſupplicatur. Reliqua, &c.
Anno 1596.

Franciſcus de Laurito.

His inſpectis non fuit ampliùs de cau-
ſa loquutum.

Ad materiam vide *Guazzin. ad defenſ. reor. defenſ. 2. cap. 7. num. 16. & defenſ. 6. cap. 4. num. 38. & 33. & defenſ. 4. num. 15. Ricc. deciſ. 24. num. 4. par. 1. & deciſ. 148. nu. 4. Dom. Rouit. in pragm. 4. de falſis num. 28. Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Mandatum corruit ſi in eo peremptorium, aut æquipollens, non apponatur.*
2 *Contumax non dicitur qui fuit citatus abſque peremptorio, aut habente vim peremptorij.*
3 *Iudex ſi ommittat verbum peremptoriè, facit contra legem, & non valet, quod agit potiſſimùm citatio.*
4 *Mandatum pœnale corruit, ſi eius forma non fuerit ſeruata.*
5 *Aſſecuratio debet inſeri in citatione, quæ fit reo ad valuas Curiæ, vt legi poſſunt.*
6 Reg. Sanfelic. deciſ. 236. *quo caſu loquitur.*
7 *Comparere an quis teneatur in caſu loci non tuti, vel iuſti timoris.*
8 *Comparere in caſu abſentiæ neceſſariæ, an teneatur.*
9 *Iuſtitia, ac æquitas potiùs inſpici debet, quam culpa delinquentes.*
10 *Abſenti ex ſua culpa ſuccurrendum erit.*
11 *Nemo carnem ſuam odio habere debet.*
12 *Nemo dominus membrorum ſuorum.*
13 *Obligatio ad pœnã oritur, perpatrato crimine.*
14 *Suſpicio quælibet, & cauſa etiam parua locũ non tutum conſtituunt, & à non comparendo excuſant.*
15 *Citatus ad locum ſuſpectum, ire non tenetur.*
16 *Solus timor etiam de futuro excuſat.*
17 *Timor infert iuſtum metum, & excuſatur.*
18 *Citatus debet mittere excuſatorem ad allegandum exceptionem loci, non tuti, & qualitèr procedat.*
19 *Notorium releuat ab onere probandi, non autem proponendi.*
20 *Reus iuuabitur ope reſtitutionis in integrum, ſi Iudex ignoraſſet impedimentum illius.*
21 *Reus debet citari priùs ad dicendum cauſam quare, non debet ſoluere pœnam contentam in mandato.*
22 *Contumacia debet incuſari, vt pœna poſſit exigi à reo.*
23 *Contumacia vera exigitur non ficta, vt poſſit reus mulctari.*
24 *Pœna magna pecuniaria, quæ abſorbet patrimonium, continet ſpeciem confiſcationis.*
25 *Procurator in cauſis criminalibus non admittitur in Regno.*
26 *Inſtructor ſimplex in cauſa capitali pro abſente reo officium Iudicis implorare debet, quod etiam in bannito, & contumace procedit, num. 27.*
28 *Excuſator, ſiuè inſtructor in criminalibus admittitur etiam ſi de nullitate ageretur, nu. 29.*
30 *Contumax fictè non prohibetur appellare, ac ſupplicare.*
31 *Contumax quis dicatur.*
32 *Procurator in cauſa pœnæ pecuniariæ admittitur.*
33 *Ritus 269. qualitèr intelligatur.*
34 *Procurator admittitur in crimine vſurarum, pro quo imponitur pœna cõfiſcationis bonorũ.*
35 *Pœna amputationis manus erat priùs impoſita periuro, ſed nùnc pecuniaria.*
36 *Nullitas quando ex eiſdem actis reſultat, tùnc Iudicis officium ſupplere debet.*
37 *Nullitas reſultans ex eiſdem actis, poteſt per excuſatorem proponi.*
38 *Nullitas non tantùm per Procuratorem, quàm etiam per quemcunq; opponi poterit, & qualitèr.*
39 *Contumaciam nullam, nullum producit effectum.*
40 *Paria ſunt aliquid non fieri, vel nullitèr.*
41 *Nullum quod eſt, nullum præſtat impedimentum.*
42 *Actus ſi ex facie apparet, vt impugnari poſſit, tùnc nõ obſtante ſtatuto, vel prohibitione, nunquàm intelligitur præcluſa via opponendi.*
43 Pragm. 8. cap. 7. de inſtrum. liquid. *producitur, & qualitèr fuit iudicatum ob nullitatis cauſam propoſitam contra liquidationem inſtrumenti.*
44 *Impeditus legitimè excuſatur, dùm impedimẽtum remouere nequit.*
45 *Deciſio cauſæ refertur.*

ARGVMENTVM.

Mandatum pęnale factũ reo ſub pęna certæ quantitatis pecuniarum abſq; peremptorio, an ob eius controuentionem exequi debeat pro exactione pœnæ in eo contentæ.

ALLEGATIO XXXI.

ADuerſus incuſationem aſſerti mandati pęnalis duc. 20. mil. iniuncti, vt prætenditur ſub die 19. Septembris 1653. Illuſtr. D. Antonio Vrſino Pacentri, Oppidiq; Comiti per affiſſionem ad Ianuam domus, Ioſeph de Fuſco (in qua tùnc ſupponebatur dictum Illuſtr. Comitem incolatum habere) plura fuerunt oppoſita

poſita per eius Procuratorem, ſiuè excu-
ſatorem, ex quibus reſultat euidens nulli-
tas dicti aſſerti mandati, eiuſuè incuſa-
tionis; ac propterea inſtatum ipſum mi-
nimè moleſtari pro dicta prætenſa pœna.
1 Primò, & principalitèr dictum manda-
tum corruit, cũ in eo minimè perempto-
rium, aut ſaltim aliud æquipollens appo-
natur, ex *Bart. in l. ſi finita. §. Iulianus, num. 4.
ff de damno infecto*, vbi benè declarat, & in
*l. inter minores, num. 10. verſ. & intelligas non
contumaciam, ff. de in integr. reſtit.* vbi dicit,
2 quod non dicitur contumax ille, qui fuit
citatus abſq; peremptorio, ſiuè habente
vim peremptorij, *Andr de Iſern. in Conſtit.
Edictorum, col 3. verſ. quid ergo ſi Iudex man-
dauit*, vb etiam *Afflict. num. 11.* dicit, quod
3 ſi Iudex omittat verbum peremptoriè,
facit contra legem, & proindè non valet,
idem ſequitur *Foller in pract. in verſ. vel eos
verbalitèr citari faciat, num. 5.* vbi etiam con-
cludit, quod aliàs eſſet nulla citatio, opti-
mè *Dom. Reg. Sanfelic. deciſ. 235.* vbi ità de-
ciſum refert, & in *deciſ. 142.* vbi ponit for-
ma mandati, in terminis etiã *Bened. Plot.
conſ. crim. diuerſ. 3. num. 10 tom. 2.*
Secundò fundatur, ex quo dictũ aſſer-
tum præceptum pœnale emanauit ex ab-
rupto cum reuer. abſq; vlla aſſecuratione
tàm prætenſæ disfidæ, ſiuè duelli (cuius
pœna pro ſecunda vice eſt vltimi ſuppli-
cij, vt in *pragm. 1. de duello*) quàm aliorum
aſſertorum criminum, de quibus dictus
Illuſtr. Comes antea inquirebatur in ipſa
M. C. pro quorum aſſecuratione ante ta-
men incuſationem dicti aſſerti mandati,
pluries nomine dicti Illuſtr. Comitis fuit
proteſtatum, qua non oblata, non teneba-
tur parere, nec in aliqua mora ſiuè contu-
macia conſtitui poterat, cum legitimam
cauſam non comparendi habuerit, ne ſe
euidenti periculo exponeret, ac propterea
dictum mandatum corruit, proùt tradit
4 pro forma in hiſce præceptis pœnalibus
Dom. Reg. Sanfelic. d. deciſ. 142. vbi hæc ver-
ba ſubnectit: *Cum aſſecuratione tamen pro
pœna delictorum ex cauſa prædicta mandati, &
præſentationis*, quod ipſum ante eum opti-
mè adnotauit *Roland. conſ. 68. num. 8. vol. 2.*
5 vbi docet, quod aſſecuratio debet inſeri
in citatione, quæ fit reo ad valuas Curiæ,
ità quod ab omnibus legi poſſit, & ita
practicari, & obſeruari dixit *Farinac. de in-
quiſit. quæſt. 11. num. 58. in fine*, & alibi paſſim
per DD.
6 Eoq; magis cũ non de delicto (in quo
caſu loquitur idem *Dom. Reg. Sanfelic. de-
ciſ. 230.*) ſed de capitalibus, & mortis pœ-
nam irrogantibus pertractetur, quo in
caſu ratione euidentis periculi, quod in-
ſtabat dictus iuſtus timor, propter quem
quis excuſatur. Nec conſtituendam eſſe
differentiam cenſeo, an ſi quis pro priori
crimine reperiatur bannitus, vel ſolum-
modò inquiſitus, vt in primo videntur lo-
7 qui nonnulli DD. cum vtroq; caſu ratio
loci non tuti, ac iuſti timoris non compa-
rendi, (quam I. C. conſiderauerunt) ven-
dicat ſibi locum, vt colligitur ex reſpon-
ſo *S. P. in cap. ex parte*, vbi *Gloſ. in verbo pe-
riculoſa, de appell.* alius *text. in cap. ſinè coningi
33 quæſt. 2.* vbi *Gloſ. notab. in verſ. etiam locus*,
alia *Gloſ in cap. bonæ memoriæ, verſ ſecurè, de
elect. Bart. poſt Gloſ. in l. metus, ff. ex quib. cauſ.
maior.* idem *Bart & Bald. in l. 2 § ſimili mo-
do, ff ſi quis cant.* vbi etiam *Iaſ. in §. quod di-
ximus, num. 10. & 11.* facit *text. in l. vbi eſt ibi
(tutiſſimo loco) ff. de reb. dub.* & in ſpecie nõ
8 comparente ex cauſa commiſſi criminis,
vt dicatur abſentia neceſſaria, tradit *Bal.
in l. ab eo, in princ. C. quomodo, & quando Iu-
dex* quem ſequuntur *Add. ad Bart. in l. inter
minores, ſub num. 7. lit. C. verſ. ex cauſa neceſ-
ſaria tantùm, ff. de in integr. reſtit. Vant. de nul-
lit. rubr. de nullit. ex defectu iuriſd. & vndè, &
quibus modis &c. nu. 165.* vbi ponit vtrumq;
caſum ſcilicet quando timetur corporis
cruciatus, & quando eſſet bannitus, quod
9 procedit etiam ſi locus non ſit tutus cul-
pa, & delicto citati, cum potiùs iuſtitia
& æquitas inſpici debeat, quàm culpa de-
linquentis, ad *text. in l. Papinianus exuli, ff. de
minorib. Afflict. deciſ. 289. num. 26.* in termi-
nis etiam *Bart. in l. 2. §. ſi propter, & in §. ſi-
mili modo, ff. ſi quis cant. Bald. in d. l. 2. in addit.
poſt num. 3. Baiard. ad Clar. quæſt. 34. num. 30.*
10 cum etiam abſenti ex ſui culpa ſuccur-
rendum ſit, dicit *Bald. in l. Diuus Antoninus
nu. 3. ff. de integr. reſtit.* aliàs enim, vt inquit
Boſſ. de citat. num. 35. eſſet valdè impium,
vt quis euidenti periculo ſe ſubijciat, cũ
11 nemo carnem ſuam odio habere debeat,
argumento *text. in l. 1. §. item Diuus, in verſ.
ſibi, & ſuis, ff. de Sicarijs*, & alibi etiã dicitur,
12 quod nemo ſit dominus membrorum
ſuorum, ad *text in l. ità vulneratus, ff. ad leg.
Aquil.* nàm vt ait *S. P. in clem. paſtoralis, de
re iudic.* hæc de iure timentur, hæc de mo-
re vitantur, hæc humana fugit ratiò, hæc
abhorret natura, vbi *Gloſ. in verſ. vitantur*,
citat illud *Ouidij*.

Quæ nimis apparent retia vitat auis.

Nec ob id ſecuritas offerenda non erat,
præſertim reſpectu dictæ disfidæ, quia
forſan tũc vlla de ea capta eſſet informa-
tio, nàm ſat erat, quod de eo crimine Co-

mes ipſe potuiſſet inculpari , licet formi-
tèr non eſſet in iudicio deductum, cum
13 ſtatim perpetrato crimine , oritur obli-
gatio ad pœnam, vt dicit *Bald. in l. metum
autem* , *§. ex hoc edicto, num. 1. ff. quod metus
cauſa*, quod quidèm ipſi Iudici benè inno-
tuerat, cùm ea de cauſa præceſſerit dictum
mandatum pęnale, quapropter non vanus
timor , ſed probabilis tùnc ſuberat , qui
iuſtam excuſationem non parendi præ-
buit .

14 Immò de iure qualis qualis timor , ac
quęlibet ſuſpictio, & cauſa etiam ſi parua,
locum non tutum conſtituunt , & à non
comparendo excuſant , vti fundat *Bened.
Plot. d. conſ. crim. diuerſ 3. nu. 29.* & ante eum
Aretin in l. 2. notab. 2. C. de Carbon. edict. quod
ipſum etiam annotauit *Bart. in d. l. metus,
ff. ex quib. cauſ maior, & in l. recuſare, § ſi quis
in alio, num 1. ff. ad Trebell & in l. ſciendum,*
15 *ff. de legation.* quibus in locis docuit, quod
citatus ad locum ſuſpectum non tenetur
ire, ſequitur *Bald. in l. ea quæ, circa finem, C.
quomodo, & quando Iudex, & in l. vnica, §. hoc
indicium, num. 7 verſ. ex quo nota, ff ſi quis ius
dicen. non obtemp.* vbi concludit, quod quale
quale impedimentum excuſat, ſolus enim
16 timor etiam de futuro excuſat, ad *text in
l. 1. § metus. verſ. vel futuri ff quod met. cauſa,*
dicit *Bald in l non eſt, §. ſi iuſto metu, eod. tit,*
17 & præſertim *in addit. num. 2.* ſolùm timorẽ
inferre iuſtum metum, argumento *l. nouiſ-
ſime , in princ. ff. quod falſ. tutor. auctor.* ibi,
quod compulſus, vel metuens, nè compel-
leretur; nõ ne debet eſſe excuſatus? ad idẽ
text. in l. prohibere, §. fin. ff. quod vi, aut clam,
ibi *Si modo timuit eius controuerſiam, vel de-
buit timere* .

18 Et licet aliqui videantur in opinione,
quod vt excuſetur citatus, debeat mitte-
re excuſatorem ad allegandum exceptio-
nem loci non tuti , contra quos optimis
rationibus inſurgit *Farinac. d. quæſt. 11. poſt
num 60. verſ. quibus non obſtantibus*, data pro
nùnc dicta opinione, ea procedit, quoties
Iudex de impedimẽto inſcius eſſet, ſecus
verò ſi eſſet ei notorius (vt in caſu noſtro)
ex *Bart. in l. recuſare, §. ſi quis in alio, num. 2.
ff. ad Trebell.* vbi dicit , quod alias citatio
eſſet ipſo iure nulla, *Afflict. deciſ. 289. nu. 24.
& deciſ. 29. num. 3.* vbi *Vrſill num. 4.* ſequitur
*Farinac. d quæſt. 11. poſt num. 55. verſ. quæ qui-
dem concluſio*, vbi plures DD. allegat , quæ
notorietas reſultat ex eodem mandato ,
fuit iniunctum ratione , & cauſa diſfidæ ,
quam ſupponebatur tùnc miſiſſe dictum
Illuſtr. Comitem, quapropter nulla poteſt
cadere ignorantia in Iudice, cui hoc erat
notorium , quod etiam ratione compro-
batur , quia etſi regulariter notorium re-
19 leuet ab onere probandi, non autem pro-
ponendi , cum tamen illud Iudici, aut ex
actis conſtet etiam à proponendo, & alle-
gando excuſat, doctrina fuit *Angeli in l. fin.
ff. de petit. hæred. Doc. in l lecta, num. . . . ff. ſi
certum petatur*, maximè reo abſente, ad tra-
dita per *Abb. in cap. ex parte, el primo, de ap-
pellat* .

20 Immò, quod magis eſt, etiam ſi Iudex
ignoraſſet impedimentum, ope reſtitutio-
nis in integrum reus iuuabitur , vti poſt
Bart. Alex Cephal. et alios, benè fundat *Fa-
rinac. d quæſt. 11. poſt d. nu. 60. verſ. mouet me
ſecundo* .

21 Tertiò , ex ſupra dictis infertur , quod
multò minus poterat procedi ad incuſa-
tionem dicti aſſerti mandati, & appoſitio-
nem pœnæ in libro Inferni , ſiuè prouen-
tuum, minimè priùs monito, ac citato di-
cto Illuſtr. Comite ad dicendum cauſam
quare non debebat ſoluere pœnam in di-
cto mandato contentã , ex doctrina *Bart.
in l 2. num. 17. ff. ſi quis in ius voc. non ier.* vbi
etiam *Iaſ. num. 8.* idem *Bart. in l 1. num. 13.*
vbi etiam *Iaſ. num. 30. ff ſi quis ius dicent. non
obtemp.* ſequitur etiã poſt *Afflict. in d. Con-
ſtitut. Edictorum, Vrſill. d. deciſ. 289. nu. 8. Fa-
rinac. tit. de delict. & pæn. quæſt. 18. num 44.* vbi
in fine dicti numeri teſtatur ità in Vrbe
practicari, & maximè deficiente dicto pe-
remptorio, ſiuè æquipollenti, vt colligitur
ex poſitis per *Bart. in d. l. ſi finita, §. Iulianus,
num. 4. & 25 ff de damno infecto*, & per *Abb. in
cap. 1. num. 30. de iudic.* quæ eo magis vrgẽt,
22 cum nec etiam appareat contumacia ali-
qua incuſata , prout diſponit *rit. 118.* qui
loquitur in ſpecie de mandato pęnali, ſe-
cundum *Dom. Reg. Sanfelic. deciſ. 142. nu. 3.*
vbi dicit ità fuiſſe per Reg. Collat. Conſ.
interpetratum .

Quandò, & tandem , quia dictum prę-
ceptum fuit affixum in ianua domus Io-
ſephi de Fuſco , in qua vnquam dictus Il-
luſtr. Comes domicilium habuit, ſed in
domibus V.I.D. N. N. in quibus paucis
menſibus anteà fuerat eidem Comiti or-
dine M.C.V. aliud mandatum iniunctum;
vt ex actis penès Scribam præſentis cau-
ſæ, & in promptu etiam fundatur, & exin-
dè nullatenùs in contumacia cõſtitui po-
terat, ad notata per *Iſern. in Conſtitut. Cita-
tionis literæ* , & in terminis per *Dom. Præſ.
de Franch. deciſ. 514.* ità vt ſatis non ſit quẽ
domi citari , niſi etiam dicatur ſolitæ ha-
bitationis, ex *Bart. in l. 3. §. Prætor ait, nu. 13.
ff. de damn. infect.* vndè ſi quis in hoſpitio
citatur,

Digitized by Google

citatur,non valere citationem, ait *Bald.in l.ea quæ, num.9.C.quomodo,& quando Iudex.*
23 Nec omittam,quod attenta diſpoſitione iuris,ad hoc vt quis poſſit mulctari,vera requiritur contumacia, nec ſatis erit ficta (prout in caſu noſtro) vti notât paſſim DD. & præſertim *Iaſ.num.31.in l.vnica, § fin. ff ſi quis ius dicent. non obtempt.* præſertim vbi de pœna pecuniaria graui, & contra notorium Neapolitanum agitur, vt in caſu noſtro,in quo pœna pecuniaria
24 ferè abſorbet patrimonium, ac confiſcationis ſpeciem continet,ex his,quæ latiori calamo perbellè, ac ſatis doctè fundat *Dom. Reg. Capyc. Latro conſult.1.*

Ex quibus ſic in iure veriſſimis tolluntur duæ obiectiones, quæ ex aduerſo in ordine fieri poſſent,quarum prima deducitur ex *ritu 269.* qui in cauſis criminali-
25 bus minimè Procuratorem admitti iubet, per quem *text.* dicit *Carau.in ritu 118. poſt num.3.* quod diſpoſitio iuris communis ſit correcta,& tantò magis, quia caſus noſter verſari videtur in contumace, cui omnis audientia denegatur.

Secunda inſurgit,eo quod poſt incuſationem dictæ pœnæ,fuit etiam pœna prædicta poſita in libro prouentuum M. C. ac per conſequens obſtare videtur non eſſe audiendum niſi in vinculis, vel facto depoſito.

Verũ enim verò licet hæ obiectiones, ac ſimiles prima fronte vrgere videantur, attamen facillimè ex infraſcriptis diluũtur.

26 Et quoad Primum adnotandum duxi, quod de iure licet in criminalibus cauſis. maximè capitalibus Procurator minimè admittatur; non tamen prohibetur ſimplex inſtructor, etiã in cauſa capitali pro abſente reo, Iudicis officium implorare, vti eſt ſingularis doctrina *Bart.in l.ſeruum quoque,§.publicè intereſt.num.4. & 5.* vbi *Paulus,& alij ipſum ſequuntur ff de procurat. Iaſ. in l.1.num.9.& ſeq.ff de iuriſd.omn.Iud. Marſil. in rubr.de fideiuſſor.num 325. Vant.de nullit. rubr.quis poſſit dicere de nullitate,num.12.*
27 Et in bannito, ſiuè contumace, in ſpecie adnotauerunt ijdem *Iaſ. in l.2. num.7. C.qui teſtam.facere poſſ.& Marſil. in pract. §. ſequitur, num. 43. & 46.* qui concludunt
28 etiam pro contumace admicti excuſatorem,ſiuè inſtructorem,quod etiam voluit *Theſaur.deciſ.165.nu.9.* qui loquitur, quod magis eſt in vero contumace, & tamen ait,poſſe eius defenſorem de nullitate dicere, & in terminis *ritus 269.* voluit *Carau. ibi ſub nu.11.verſ.quinto limita,*& ante ipſum *Auguſt.ad Angel.in pract.crim.rub qui dominus Iudex videns,ante nu 20.* vbi dicũt,
29 quod quando agitur de nullitate, etiam ſi cauſa ſit criminalis, admittitur excuſator pro abſente, idem etiam ante eos voluit *Bald in l.reos,num.25. C.de accuſ. Vant. de nullit.rubr.quis poſſit dicere de nullitate, nu. 12.* aliàs dixit *Abb. in cap.dilectus,num.5.de ſequeſtr. poſſeſſ. & fructuũ,* quod licet verus
30 contumax non appellat, non tamen prohibetur grauamen ſibi illatum per viam querelæ proponere, immò contumax fictus non prohibetur etiam appellàre, ac ſupplicare,*Maranta in pract rubr.& quandoque appellatur,nu.284.& ſeqq.* & verus con-
31 tumax dicitur ille,ad quem re vera,& nõ veriſimilitèr notitia citationis prouenit, vti aduertit *Theſaur.deciſ.265.num.5.*
32 Eoq; maximè cum pertractetur de pęna pecuniaria, in qua Procurator de iure admittitur,*Gloſ & DD. in d.l.ſeruum quoq; §.publicè,ff de procurat.& in l.penult.§.ad crimen,ff.de publ.iudic.* quod non videtur immutatum de iure Regni, nàm quàmuis
33 *ritu 269.* loquatur in quibuſcunquè cauſis criminalibus, propter quam generalitatẽ videtur corrigere *ritum 91.* tamen diſpoſitio dicti Ritus poteſt, & debet intelligi non tantùm in criminibus à relegatione ſupra, vti eſt mortis naturalis, vel ciuilis, verum etiam infra relegationẽ, proùt eſt ipſa relegatio, exilium, depoſitio ab officio,& ordine,& his ſimilia,nàm autem in pœna abſolutè pecuniaria, vt minus quã fieri poſſit, lędat ius commune, quod videtur eſſe de mente eiuſdem *Carau in d. ritu 269. poſt num.9 ampliat.2.3.& 4 & ritu 68. num.14. & 17.* quibus in locis ſi rectè illius verba intueantur implicitè,concludie etiam attenta diſpoſitione Rituum, poſſe in cauſa criminali (in qua venit imponẽda pœna pecuniaria) intereſſe Pro-
34 curatorem, quod etiam fundatur, quia in crimine vſurarum, pro quo imponitur de Iure Regni pœna publicationis bonorum, Procurator admittitur,vbi dicit idẽ *Carau.ritu 21.nu.8.* nec aliquid facit,quod in cauſa liquidationis inſtrumẽti vbi agitur de pœna pecuniaria Procurator non admittatur, iuxtà *ritum 109.* ex quo olim
35 illius pœna erat amputationis manus,inſpecta dicta origine, quæ omninò attendi debet,reputatur vt cauſa criminalis ſupra pœnam pecuniariã,ex doctrina *Guid. Pap. deciſ.338.nu.5.*& aduertit *Carau. d ritu 109. à num. 2.*

Quæ quidèm quatenùs poſſent in practica in dubium reuocari, illud tamen in

36 præ-

36 præſentiarum ceſſabit,vbi nullitas oritur
ex eiſdemmet actis mandatis, & illius in-
cuſationis, ex. ſuperiùs adductis vti poſt
Angel in l nàm,& poſteà, §.ſi damnetur,ad finẽ,
ff de iure iur. & alios,notat *Iaſ. in d.l.1. poſt*
num.9.verſ. Angelus tamen,ff de iuriſd.omn iu-
dic. quem etiam ſequitur *Marſil. in rubr.de*
fideiuſſ. num.326.verſ.& ſubdit Iaſ. & ratio
eſt,quia quando nullitas inſurgit ex facie
eiuſdem actus, tùnc Iudex debet ex offi-
cio ſupplere,vti dicunt *Iaſ. in d.l.1.num.9.*
in fine, ff de iuriſd.omn.Iudic.& alij ſupra ci-
tati,& poſt eos *Vant. d.rubr quis poſſit dicere*
*de nullitate,num.*11.quod ſi tenetur ex offi-
cio,quantò magis excuſatore inſtante,vti
dicit *Bart. in d §.publicè, num.4.& 5.* quod
non potuit negare *Clar.in pract. §.fin.q.32.*
num. 20. quem ſequitur *Farinac. quæſt. 99.*
nu.180.& 181.& ſequitur *Clarus*, qui con-
37 cludunt, quod quãdo nullitas reſultat ex
eiſdem actis,poteſt per excuſatorem pro-
poni, optimè etiam faciunt adducta per
Dom Præſ.de Franch deciſ.688.

Et magis in indiuiduo in terminis di-
cti *rit.269.*(vltra allegata) tenuit expreſsè
idem *Caran in d. ritu num.*20. vbi docet in
38 practica ſeruari, nullitatem ex eiſdem
actis apparentem poſſe non tantùm per
Procuratorem, verum per quemcunque
proponi, cuius verba ſi rectè intueantur,
loquitur etiam ſi contra reum proceſſum
eſſet ad incuſationem contumaciæ,vt pa-
tet in illis verbis: *& contumaciam non eſſe*
incuſatam ſuo die; & paulò poſt, *aut contu-*
macia incuſata. & ſubdit, quod competenti
aliqua nullitate non proceditur vltra ad-
uerſus non comparentem.

Et ratio eſt,quia illud,quod dicitur pro
contumace neminem poſſe loqui, proce-
dit quoties contumacia ritè, & rectè pro-
39 ceſſit, ſecus ſi nulliter, quia contumacia
nulla,non poteſt dici contumacia, nec vl-
lum effectum producere, vt dicit *Præſ. de*
Franch. d. deciſ.688. poſt num.3. & patet ex
40 pluribus iuribus, in quibus habetur par
eſſe aliquid non fieri, vel nulliter, *l.1. in*
fine,cum l ſeq.ff.de author tutor. l.non dubium,
41 *C.de legibus*,nàm quod nullum eſt,nullum
præſtat de iure impedimentum, *cap. quæ*
contra ius, & cap. non præſtat, cum concord. de
reg.iur. Andr.in cap.1. §.propterea,quæ ſit pri-
ma cauſ.beneſ.

Ex quibus etiam clarè patet reſponſio
ad ſecundam obiectionem de incuſatio-
ne pœnę dicti mandati, & eius poſitione
in libro prouentuum, nàm etſi tali caſu
aliàs prohibitum ſit, quem audiri niſi fa-
cto depoſito, vel in vinculis; tamen hoc
ceſſat, quoties exceptio, ſiuè nullitas, quæ
proponitur, eſt euidens, nihilq; extrinſe-
cus deſiderat,& maximè ſi ex facie eiuſdẽ
42 actus,quod impugnatur appareat, nàm
tùnc non obſtante quolibet ſtatuto, ſiue
prohibitione, nunquàm intelligitur præ-
cluſa via ipſam opponendi, proùt benè
fundat *Cacher. deciſ. Pedem. 142. num. 33.*
omninò videndus *Afflict. deciſ.283. num.1.*
latè *Vant. de nullit. tit. de nullit. rubr. quis poſſit*
dicere de nullitate,à num.51.cum ſeq.& faciũt
etiam adducta per *Præſ.de Franch.dec.688.*
43 Et magis ad rem *Dom. Reg. Sanfelic. de-*
ciſ. 299. vbi refert bis iudicatum per Re-
gium Collaterale Conſilium, quod non
obſtante *Reg. Pragmat.8.cap.7.de inſtrum.li-*
quidat. qua expreſsè cauetur, omnem au-
dientiam denegandam poſt inſtrumenti
liquidationem, niſi facta priùs reali ſolu-
tione pœnæ Fiſco debitæ,fuiſſe admiſſam
nullitatem ex actis reſultantem, & impe-
ditam exequutionem inſtrumenti iàm li-
quidati (proùt etiam fuit practicatum in
alijs conſimilibus caſibus) & tamen nulli
dubium eſt, quod cauſa liquidationis in-
ſtrumẽti ſit merè criminalis inſpecta eius
origine, proùt ſupra fundaui, nec in ea
admittitur Procurator, & in cauſa dictæ
deciſionis fuerat iàm proceſſum ad acta
liquidationis in contumaciam, & ſucceſ-
ſiuè poſitionis pœnæ in libro prouentuũ
ad beneficium Regij Fiſci.

Nec in præſentiarum poteſt redargui
de maiori culpa, ac contumacia dicti Il-
luſtr.Comitis,quare perſonalitèr ſe non
conſtituat ad prædicta proponendum,
ſtante dicto notorio impedimẽto,& iuſto
timore allegato, & ante incuſationẽ præ-
dicti mandati, fuit eius nomine inſtatum
pro aſſecuratione, ad hoc vt tutè valeret
mãdatis M.C. parere,de quibus per anteà
vllam notitiam habuerat,quapropter nul-
la poteſt ei imputari culpa,nec contuma-
cia,cum de per ſe non ſtet,nec ſtetit com-
parere, proùt ſuperiùs adductis fundaui.

Et tantò minus poterit ei imputari,
quare non faciat depoſitum, vt impedi-
mentum remoueat,cum pertractetur de
tàm graui, & notabili pœna, maximè hi-
ſce temporibus ſic anguſtis,& deponere
dictam quantitatem eſſet omninò non
dico ferè impoſſibile, & de iure dicitur
44 legitimè impeditus, excuſatus,qui impe-
dimentum de facili remouere non po-
teſt, ad *text. in l. ſed etſi, §. ſed nec ad vos, ff.*
ex quibus cauſ. maior. cap.fin. de elect. Iaſon
in l. 2. §. ſi quis in iudicio, in fine, ff. ſi quis
cautionibus.

Cætera

Cætera ſuppleat Dominorũ Iuſdicentium integritas, & doctrina; quorum cenſuræ omnia ſubmitto. Laus DEO.

Franciſcus Maria Pratus.
Mutius Gazella.
Petrus Antonius Spatacenta.

45 Die ... Nouembris 1653. per M.C.V. facto verbo per Iudicem D. Ioſeph Filiũ Commiſſarium, fuit dictum, ſecundam nullitatem obſtare. & proindè Illuſtr. Comitem non eſſe moleſtandum pro pœna. fuitq; etiam reſtitutum exequutũ per Regium Fiſcum, penès Armenante Actuar. M.C.V. Bertonus Scriba.

Iàm dictis conſonãt, quæ in ſimili quęſtione ſatis doctè, & eruditè pro D Octauio Capycio Bozzuto allegauit, & obtinuit Franciſcus de Laurito Iunior I C. & Aduocatus Neap. Domini Franciſci de Laurito ſenioris Viri Patritij maximi, Iuriſconſulti, & Aduocati celeberrimi. Almi Collegij Neap. Senatoris, vieeq; Cancellarij meritiſſimi; & Magnifico Michaele filio nepos, & adducta abundantèr per Nos in *noſtro ſupplemento compend. deciſ. verbo contumaci 2. col. fol.* 115. vbi alias deciſiones habes. *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Tria concurrere debent in falſitate.*
2 *Dolus in dubio non præſumitur.*
3 *Probationes debent eſſe liquidè, nec præſumptiuè ad conuincendum de falſo.*
4 *Relatum eſt in referente cũ omnibus ſuis qualitatibus.*
5 *Ea, quæ ſunt in ſcriptura, ad quem fit relatio, nihil nocet, ſed ex ſcoprire dicitur.*
6 *Notario quando creditur.*
7 *Notarijs promittitur ante ſtipulationem teſtamenti interlineare. addere, & cancellare.*
8 *Quando aliquando per errorem ſcribitur, non inciditur in pœnam falſi.*
9 *Exitus cauſæ ciuilis in crimine falſi erit expectandus.*
10 *Ratificatio inſtrumenti falſi, ſeù nulli, non facit illud verum. nec validum.*
11 *Omnia contenta in inſtrumento nullo debent in ratificatione contineri.*
12 *Pœna falſi vt locum habeat, ſufficit quod potuit nocere, aliàs ſecus.*
13 *Error potiùs quàm falſitas in Notario præſumitur.*
14 *Falſitas ſine cauſa non præſumitur.*
15 *Deciſio quæſtionis producitur.*

ARGVMENTVM.

Notarius, qui contrariam fidẽ fecerat de tranſactione habita inter partes, an pœna falſi teneat, licet inaduertentèr non viſo protocollo.

ALLEGATIO XXXII.

NOtarius Franciſcus B. filius quondã V. I. D. Ioſeph B. inquiritur in M.C.V. de falſitatibus ad querelã Magnificæ Victoriæ Baſilis, aliàs Suarez, prætextu quod cum in anno 1571. quondam Nicolaus Maria de Abenauolo filius Ioannis Baptiſtæ, & Lucretiæ Caracciolæ, ex maiorum ſucceſſione vtilis Dominus Terrarum Amendoleæ, Sancti Laurentij Montis belli, &c. in Prouincia Calabriæ quondam Dominæ Siluiæ de Abenauolo auiæ meæ, vxoris quon. Franciſci de Laurito ſenioris præclariſſimi I. C. aui mei germanus frater in ſuo vltimo quod condidit teſtamẽto, ſuos vniuerſales hæredes inſtituiſſet Io. Iacobum, & Io. Vincentinum de Abenauolo eius fratres vtrinque coniunctos, legaſſetq; inter cętera Hectori, & Racheli de Abenauolo eius filijs naturalibus duc. 1500. item poſthumo naſcituro ex Sibilia de Giane eius Amaſia alios ducatos 1500. cum ſubſtitutione inter eos ad inuicem, nec non dictæ Sibiliæ vncias centum, ex qua deindè Sibilia, orta fuit Lucretia poſthuma, quæ ex cauſa dicti legati relicti ad ſui beneficium, & medietatis portionis Rachelis eius ſororis iàm ſine liberis defunctæ ad ipſam ſpectantis vigore ſubſtitutionis innctim cum dicta Sibilia eius matre pro conſequutione dictorum legatorum inſtetiſſent in S.C. contra dictos hæredes de Abenauolo, vna cũ intereſſe, & aliorum iàm liquidato vſque ad annum 1612. in duc. 6013. 2. 10.

Deindè in anno 1597. dicta Lucretia donauit, & ceſſit omnia eius bona, iura, & actiones dictæ Sibiliæ eius matri, quæ ſimilitèr in anno 1615. donationem fecit omnium eius bonorũ dictæ Victoriæ Baſili, aliàs Suarez quęrulanti cum reſeruatione tamen ducat. 12. eius vita durante, & ducat. centum diſponendorũ in mortis articulo, quæ cum in dicto mortis articulo manu dicti Not. Franciſci B. teſtamento iàm diſpoſuiſſet in beneficiũ dictę

Victoriæ

Victoriæ eius donatariæ, aſſerendo etiam
in dicto teſtamēto ad concordiam deue-
niſſe, & ſe tranſegiſſe cum dictis hæredi-
bus de Abenauolo per inſtrumentum ma-
nu Not. Franciſci Antonij Sacchetella,
vigore cuius tranſactionis reſtabat credi-
trix dictorum de Abenauolo in duc. 700.
quos voluit à dicta Victoria eius hærede
recuperari.

Cumq; plures poſt annos dictus Not.
Franciſcus fuiſſet requiſitus de fide dicti
teſtamenti in ea aſſeruit, quod dicta Sibi-
lia confirmauit donationem per ipſam
factam dictæ Victoriæ duc. 12 ann. & ra-
tum habuit tranſactionem factam cum
dictis de Abenauolo inſtrumento manu
dicti Not. Sacchetella, cum totum oppo-
ſitum aſſerere debuiſſet, fuiſſetq; per di-
ctam Teſtatricem ordinatum. Cuius oc-
caſione dicta Victoria Baſilis non aliter
expectato exitu cauſæ ciuilis, inſtetit cri-
minaliter contra dictum Not. Franciſcũ
aſſerendo contenta in dicta eius fide non
aliter eſſe vera, nec aſſertam tranſactionẽ
per dictam Teſtatricem factam, & ordi-
natam, qui deindè pro dicta cauſa fuit in
M, C, V, carceratus, & interrogatus, in
eius depoſitione aſſeruit facti veritatem
videlicet; *Che l'errore di detta fede è caggio-
nato perche hauendo fatto il ſudetto teſtamento
in tempo, che ſtaua alla Curia di Notar Iacobo
Aniello Iouene, li ſuoi protocolli, faſcicoli, &
manuali reſtarono al detto Iouene come capo
della Curia, & eſſendo richieſto eſſo Notare per
vna fede di detto teſtamẽto, trouò frà le ſue ſcrit-
ture vn ſtizzo del detto teſtamento, & regola-
toſi da detto ſtizzo, e non dal teſtamento ſtipula-
to, che reſtò à detto Notare fè detto errore, ſeù
equiuocatione, dicendo donataria de ducati 12,
volendo dire, che la riſerba era de ducati 12. ma
che la verità ſteua ſcritta nel teſtamento ori-
ginale.*

*Stando hoggi il negotio in prouiſione, giuſta-
mente pretende eſſo Notare Franceſco, che in
ciò non habbia commeſſo falſità alcuna, e che
dell'hauere fatta la detta fede ſenza prima ve-
dere l'originale; ne habbia hauuto baſtante pe-
na di noue meſi di carcere. funda non eſſerci fal-
ſità;* ex infraſcriptis iuridicis annotatio-
nibus, ſiquidèm vulgata eſt iuris regula,
1 quod ad hoc vt dicatur falſitas, tria con-
currere debent: dolus, mutatio veritatis,
& intereſſe partis, prout fundat *Iul. Clar. in
§. falſum, verſ. excuſatur autem à crimine, &
pœna falſi, lib. 5.* in caſu de quo agitur, om-
nia prædicta requiſita deficere clariſſimè
patet.
2 Primò, dolus deficit, quia cum dolus
probatus à parte non reperitur, in dubio
non præſumitur, *l. quoties, §. qui dolo, ff. de
probat l. dolum, C. de dolo, Bald. conſ. 250. col. 2.
lib. 1.* & ad conuincendum Notarium de
3 falſo probationes debent eſſe liquidiſſi-
mè, & non ſufficiunt præſumptiones, &
coniecturę, *Foller. in ſua pract. crimin. in ver-
bo item quod commiſit falſitatem num. 59. Ma-
ſcard. de probat lib. 2. num. 18. concluſ. 1094.*

Secundum requiſitum mutationis ve-
ritatis non reperitur, quia ſi attendemus
fidem donationis, nihil facit æquiuoca-
4 tio prædicta; nàm cum fides ſe referat ad
contractum donationis, contractus, & nõ
fides attenditur per regulam relatum eſt
in referente cum omnibus ſuis qualitati-
bus, *l. aſſe toto, ff. de hæred. inſtit.* vbi *Bart. Ro-
man. conſ. 30. Dec. conſ. 43. nu. 2. Crau conſ. 45.
num. 4. & Pariſ. conſ. 94. num. 20. lib. 1.* ait ſub
his verbis, qui explicat in ſcriptura, refe-
5 rente ea, quæ ſunt in ſcriptura, ad quam
fit relatio, nihil nociuum facit, ſed ex ca-
pite dicitur id, quod eſt in relatum, idem
Bald. conſ. 212. lib 5. Dec. conſ. 647. num. 3. re-
6 ſpectu verò ratificationis tranſactionis,
taliter apparet in teſtamento, & creditur
Notario, *Caualcan. & alij*, quos citat *Dom.
de Thoro voto 97. num. 106.*

Nec obſtat ſi dicatur, quod ratificatio
prædicta non reperitur in corpore teſta-
menti, ſed in imargine dicti teſtamenti,
quod reperitur cum cãcellationibus, adi-
tionibus, abreuiaturis, & alijs defectibus,
prout etiam dictum mentionarum ſtiz-
zum, quia reſpondetur, quod Notarij an-
te ſtipulationem teſtamenti in illius ma-
trice, ſeù ſtizzo, ſolẽt facere interlineatio-
7 nes, cancellationes, & additiones prout à
teſtatoribus (mutãdo eorũ volũtates) fuit
iniunctũ, vel ſublatum, & id Notarijs pro-
mittitur, prout in puncto *Corn. conſ. 118.
num. 33. lib. 1. in fine lib. 4. Clar. in § teſtamen-
tum, quæſt. 7 verſ aliquando, Pariſ conſ. 28. nu.
21. lib. 1.* teſtatur eſſe de conſuetudine
Notariorum.

Tertiò, requiſitum de intereſſe partis
nullatenùs adeſt, quia ſi tractetur de ſu-
pradicta fide reſpectu donationis nullum
parti infertur præiudicium, quia refertur
ad inſtrumentum donationis, quod attẽ-
ditur per regulam ſupradictam relatum
in referente, & quando aliter per errorem
ſcribitur, non inducitur in pœnã falſita-
8 tis, nec punitur falſi, nec derogatur veri-
tati, *text. in l. nec exemptũ, C. ad l. Cornel. de
falſ.* vbi DD. communiter *Goffred. in rubr.
de crimine falſi, num 2. verſ. item aliter tranſcri-
bendo*, facit *text. in cap. cum venerabilis, de ex-
cept.*

cept. & quod tali caſu non dicitur falſitas,
Sforz.Odd.conſ.77.num.34.in fine, Natta conſil.314.Gloſ.in §.fin auth.de tabell.verſ.ſi eſſet dubitatio in inſtrumento, tantò magis, quod ſi eadē donataria eſt donantis hæres vniuerſalis,ad quid contendendum de donatione? Reſpectu verò ratificationis,tranſactionis, vera enim tranſactio præſumi debet habito reſpectu perſonæ, cum mulier pauper pro lite ſe tranſegit in ducatis mille,& vigore dictæ trāſactionis modernè habuit ducatos 1510. 2. 10.de quibus ſatis eſſet contenta, ſi ex calamitate noſtri temporis nō adeſſent nonnulli magnates (prout in hoc caſu) qui lites emūt, & tendunt ad ruinam aliorum ; ſed quicquid ſit Deus ſcit, & Domini Iudicantes non ignorant. Alter ex tribus,aut inſtrumentum tranſactionis eſt verum , & validum, prout præſupponitur, & ratificatio illa nihil ponet,nec indiget ; quia tanquā factum à maioribus, à principalibus non
9 requirit ratificationem, vel eſt dubium, & dependet certitudo ab euentu cauſæ ciuilis , & in iſto caſu expectādus eſt exitus validitatis ipſius,& ſic cauſæ ciuilis,iuxtà *text. in l.damus licentiam, C.ad leg.Cornel. de falſ.* vbi communitèr DD. & *text. in l.prohemus, C.eodem*, ſi inſtrumentū eſt falſum,
10 & nullum,ratificatio inſtrumenti falſi,ſeù nulli, non facit illud verum , nec efficitur validum reſpectu ratificationis,in puncto *Roman.conſ.194.hac confeſſio, per totum, ibidē in apoſtilla alij multi DD. citati , Bald.conſ. 351.lib.5. Dynus conſ.191.num.6.verſ.preterea,* & quando datur caſus, quod inſtrumentum nullum conualidetur,& vires accipiat à ratificatione neceſsè eſt, quod in
11 ratificatione inſerentur, & explicentur omnia contenta in inſtrumento nullo, *Aret.conſ.128.num.2.& ſeq. verſ.ſecundo ſpecies, Gem. conſ.128. num.4. verſ.quando iura, Signorell. conſ.87.num.9. verſ.hinc reſpondet, Oldrad.conſ.329.num.10.& 332.nu.12.Caſtr. conſ.4. lib.1. Alex. conſ.146.num.13.lib.5.& Bald.conſ.322.circa finem,lib.2.* ait,quod eadem ſollemnitates , & partium interuentus, quæ requiruntur in contractu, requiruntur in confirmatione,ſeù ratificatione contractus , vt ratificatio aliquid operetur, ſi igitur in caſu noſtro pdicta omnia deficiunt dubitationi locus nō remanet , q dicta ratificatio deſeruiat ad aliquid.

Et ſi ex aduerſo dicatur cum *Farinac.in ſuo tract.de falſ.quæſt.150.num.355. par.12.*
12 quod ſufficit (vt pœna falſi puniatur) ſi ſcriptura potuit nocere,quàmuis non noceat , quia ex ſupra dictis ceſſat hæc concluſio,nàm non nocet,nec potuit nocere, & tali caſu nulla pœna erit puniendus. *Farinac.d.tract.de falſ. quæſt.150.num.336.& 338. Foller. in pract.crim in verbo etſi confitebuntur, num.102. Alex conſ.74.num.10.lib.1. Paul.de Caſtr.conſ.130.lib.1.*

Nec obſtat, ſi dicatur, quod cum dicta fides donationis ſit falſa,cadit regula,falſum in vno, falſum in omnibus , quia in
13 dubio in Notario potiùs dicitur error, quā falſitas, *l.penult.C.de iis,qui ſibi abſcripſ. Menoch. de præſumpt. præſ.20. num.1. lib.5. Dec.conſ.175.num 5. Riminald.iun.conſ 145. num.3. lib.3. Maſcard de probat. concluſ.745. num.3.* & in ſcriptura relatiua ad aliam, prout ſupra, non cadit falſitas, ſed error, & recurritur ad originale, immò ex dicta fide poteſt contrarium argui , cum non poſſit conſiderari cauſa, propter quod in dicta fide dolo noluiſſet errare cum illa, vt in facto nemini prodeſt , nec nocet , &
14 falſitas ſine cauſa nō præſumitur, *Cuman. Aymon. & alij multi*, quos citat *Farinac. de falſ.quæſt.153.num.203.*

Tandèm non obſtat,quod ſit aliàs de falſo inquiſitus,quia licet per M.C.& S.C. in cauſa appellationis fuiſſet dicto Notario impoſita pœna reſpectu falſitatis , vt ampliùs non exerceat, & exulet per quinquennium, tamen poſteà cognita eius innocentia,& quod totum fuit commiſſum per ignorantiam (abſq; dolo) ſententia fuit reuocata ,& dictum, carcer cędat in pœnam,& quia in hoc caſu ſimilitèr videtur potiùs ſimilis ignorantia , quam falſitas iuſtiſſimè ſperat determinari , dùm iàm ſtetit carceratus per menſes nouem , quod carcer cędat in pœnā. Reliqua,&c.

Franciſcus de Laurito iunior.

15 Die 7.Aprilis 1645. Neap. fol.193. Per M.C.V. prouiſum,& decretū eſt,quod dictus Not. Franciſcus vt ſupra inquiſitus pro cauſa prędicta exulet,& exulatus permaneat à Ciuitate Neap.eiuſq; territorio, & diſtrictu, locis omnibus reſidentiæ collateralis à propria patria , & loco delicti per annum continuum , & ampliùs non exerceat pro falſitate,& caueat de ſeruandis finibus , & pro minis , & iniurijs eius carcer cędat in pœnam : hoc ſuum.

Vrraca. *Velaſco.*

Penès Tartaglia Actor.Magiſter M.C.V. Grimaldus Scriba.

Nota, quod iſte Notarius fuit punitus, vt nobilis, ex quo filius Doctoris.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium Regis Ladiſlai affertur.*
2 *Scientia multis modis colligitur*
3 *Confirmatio priuilegi facta cenſentur cum in priuilegio ſit clauſula,* ex certa ſcientia.
4 *Citatio partis in confirmatione priuilegu non requiritur, quod ſecus in confirmatione inſtrumentorum, & aliorum actorum inter partes.*
5 *Citatio partis non requiritur, vbi eſt appoſita* ex certa ſcientia.
6 *Clauſula*, ex certa ſcientia, *quid operatur, vt non ſit neceſſe, vt conſtet de confirmato.*
7 *Clauſula*, ex certa ſcientia, *operatur, quod non liceat dubitare de eo, quod Primceps aſſeruit.*
8 *Clauſula*, ex certa ſcientia, *eſt maxime importantiæ.*
9 *Clauſula*, ex certæ ſcientia, *operatur idem, quod ſpecialis ipſa expreſſio.*
10 *Confirmatio primi habetur, ac ſi de verbo ad verbum fuerit inſertum.*
11 *Confirmatio priuilegiorum, nedum operatur nouam conceſſionem, ſed maiorem tribuit authoritatem.*
12 *Confirmatio tribuit facultatem præſcribendi.*
13 *Princeps mentionem faciens in ſuo priuilegio alterius priuilegii, illud præceſſiſſe præſumitur, ſiuè extet, ſiuè non, & num. 16.*
14 *Confirmatio quando ſpectat ad Principem, tūc qui confirmat dat, vel datum confirmat.*
15 *Conceſſionarius non tenetur probare de priori conceſſione.*
17 *Priuilegium in tantùm amittitur, in quantùm fuerit contra eum iudicatum, vel data occaſione illo vtendi non fuerit admiſſum, ſecus nulla data occaſione illo vtendi, & iudicatum referetur.*
18 *Negligentia non vtendi priuilegio ſucceſſori, non nocet, nec præiudicat.*
19 *Priuilegium conceſſum ob merita, non amittitur per contrarium vſum, etiam reſpectu perſonæ quæ non eſt vſa tali priuilegio.*
20 *Priuilegiū tùnc amittitur quando ſcientèr quis contrauenit, ſecus ignorantèr.*
21 *Scientiam allegans probare tenetur maximè contra ſucceſſorem, vt per exempla demonſtratur.*
22 *Error, & ignorantia in facto proprio non præſumitur.*
23 *Scientia in facto antiquo nunquàm præſumitur.*
24 *Renuntiatio quid ſit.*
25 *Renunciaſſe in ſui præiudicium quando præſumitur.*
26 *Renunciari priuilegio quando non poſſit.*
27 *Vaſſalli demeniales nequeunt præiudicare Fiſco ex renunciationibus ipſorum.*
28 Text. in l. ſi quis in conſcribendo, C. de pactis, *qualitèr procedat.*
29 *Præiudiciū oritur quoad actum factum in contrarium, non quoad alios.*
30 *Priuilegia contrario actu, licet vnico, quando ſunt momentanea, ſeù reiterabilia.*
31 *Conceſſio generalis non poteſt comprehendere iura priùs alteri conceſſa.*
32 *Princeps non præſumitur velle vni præiudicare, & auferre ius ſuum, & alteri dare.*
33 *Verba priuilegii licet ampla, & importēt conceſſionem cum præiudicio tertii debent ſtrictè interpetrari, vt minus lędant, quod ampliatur.*
34 *Clauſulæ generales derogatoriæ derogatoriarum, & amplæ in præiudicium tertii, an operentur in priuilegiis.*
35 *Princeps non poteſt ius quæſitum alteri tollere ſine cauſa legitima.*
36 *Cauſa legitima intelligitur de publica, nō priuata.*
37 *Princeps ex cauſa donationis factæ, per ipſum alicui, nequit tollere ius alteri quæſitum, & ratione oſtenditur, etiam ob ingratitudinē ipſius reuocari non poteſt.*
38 *Priuilegium in contractum tranſlatū, vel pars illius nequit à Principe reuocari de abſoluta eius poteſtate.*
39 *Rex tenetur contractus à ſe geſtos ſeruare, maximè in remunerationem factos.*
40 *Princeps tenetur obſeruare contractum etiam inefficacem.*
41 *Principis boni eſt timere culpam vbi non eſt.*
42 *Reuocatio priuilegiorum, nec iure ordinario, nec ex plenitudine poteſtatis à Principe fieri poteſt, neque reſtringere, & alius modis.*
43 *Donatio nunquàm præſumitur in dubio, ſeù potiùs error, & ſtultitia.*
44 *Donatio valida reputatur, & ſi mentio falſa non fuerit de meritis.*
45 *Donatio remuneratoria præſumitur probatis meritis aliundè.*
46 *Princeps cōcedendo priuilegium alicui ex cauſa meritorum illa ſuſpexiſſe refertur.*
47 *Officium Mareſcalli, in quo conſiſtit.*
48 *Donatio irreuocabilis efficitur, nedum quia ex titulo oneroſo proceſſit, ſed in vim contractus adeo quod reuocari nequit.*
49 *Celeſtinus Papa, quod de mane cōcedebat, ex ſero reuocabat.*
50 *Principi conuenit illud, nam ſemel emiſſum volat irreuocabile verbum, & alia conferentia.*
51 *Princeps non ligatur ſua conſtitutione contrarium faciendo, videtur ſe ſubiiciſſe.*
52 *Contractus cur reuocari non poſſint.*
53 *Merita in ſubditis cōſiderari nequeūt, ſed contrarium demonſtratur.*
54 *Meritum, ſeù premium, liberè eſt voluntatis.*

55 *Pro-*

55 *Prorex poteſtatem non habet reuocandi priuilegia à Rege conceſſa.*
56 *Ratificatio Regis ſi non reperitur deſcripta in quinternionibus,& infra annum,an ſubſiſtet.*
57 *Clauſula*,nullius efficaciæ,& valoris, *quid operetur.*
58 *Succeſſores nequeunt reuocare conceſſiones factas per prædeceſſores,& ratio affertur.*
59 *Succeſſor ligatur ſicut Princeps, qui contraxit.*
60 *Succeſſores per electionem in dignitate tenentur obſeruare geſta per prædeceſſores, etiam ſi ſucceſſor tantùm ſit in dignitate.*
61 *Contractus anteceſſorum, an ligant ſucceſſores in dignitate.*
62 *Regnum ſemper idem,& vnum ſit.*
63 *Dignitas conſideratur in Regno, quæ nunquàm moritur.*
64 *Tirannus concedens ſub nomine dignitatis, obligat ſucceſſorem, quod exemplis demonſtratur.*
65 *Conceſſio facta à Rege pro ſe, & ſucceſſoribus hæreditaria cenſetur.*
66 *Regnum Neap. hæreditarium.*
67 *Succedere nequeunt in Regno, niſi ſint hæredes.*
68 *Imperator ſuccedens in Regno Neapol. an teneatur ſeruare prædeceſſorum Regum conceſſiones.*
69 *Reges antiqui Regni huius Neap. differūt qualiter ſucceſſerunt.*
70 *Conceſſiones à prædeceſſoribus ratas haberi debent ſucceſſores.*
71 *Succeſſores in feudis tenentur ad debita prædeceſſorum, etiam ſi præter defuncti voluntatē ſucceſſiſſent.*
72 *Baro nequit renūtiare cognitioni cauſæ in prœiudicium vaſſalli,& è contra.*
73 Pragmat. 4. de poſſeſſ. non turb. *qualitèr procedat.*
74 *Priuilegium à Rege conceſsū familiæ vaſſalli, latiſſimè erit interpretandum.*
75 *Exitus cauſæ oſtenditur.*

ARGVMENTVM.

Remiſſio cauſæ vaſſalli alicuius baronis illam petenti, an erit facienda obſtante priuilegio legis declarante familiam ipſius forè,& eſſe de demanio.

ALLEGATIO XXXIII.

Priuilegium Regis Ladiſlai.

1 *Ladiſlaus Rex, &c. Vniuerſis præſentes literas inſpecturis tàm præſentibus,quā futuris. Laudabile opus agere credimus, ſi fideles noſtros in eorum libertatibus conſeruamus. Sanè moti nouitèr ſupplicationibus per Virum nobilē Galiottum Paganum de Nuceria militem, Regni noſtri Siciliæ Mareſcallū, noſtriq; Hoſpitij Seneſcallum, dilectū fidelē noſtrum, aſſerentem omnes de genere Paganorum certas habuiſſe hactenùs franchitias,& immunitates, & de noſtro ſemper demanio extitiſſe, illaſq; ipſis per Nos confirmari,& concedi ſuppliciter poſtulauit. Volentes nihilominus fideles noſtros, in eorum libertatibus conſeruari præfatiſq; omnibus, & ſingulis de dicto genere de Paganis,iàm dictas immunitates,& frāchitias omnes, & ſingulas de cætero ipſis conceſſas, & in quorum poſſeſſione hactenùs extiterunt iuxtà ipſarum mentem,& ſeriem cōfirmamus,& concedimus harum ſerie, de ſcientia certa noſtra, eoſq; tenere perpetuò in noſtro demanio, & demanio, tenore præſentium firmitèr publicamus, mandantes ipſarum tenore præſentium de dicta certa noſtra ſcientia vniuerſis, & ſingulis noſtris Officialibus ad quos ſpectat, & ſpectare poterit præſentibus, & futuris, quod idm dictos omnes de præfato genere de Paganis in poſſeſſione frāchitiarum,& immunitatum prædictarum,& demaniali etiam libertate manuteneant, protegant, & defendant, nec eos ſuper illorum poſſeſſione impetant, vel moleſtent, & ſuper illis non permittant ab alijs indebitè moleſtari; in cuius rei teſtimoniū præſentes literas exindè fieri,& pendenti Maieſtatis noſtræ ſigillo iuſſimus communiri. Datum Neap. &c. vt ſupra die 9. Iulij ſeptima inditionis Regnorum noſtrorū anno 13.*

PRiuilegium conceſsū à Sereniſſimo Rege Ladiſlao nobili Familiæ Paganorum ad inſtantiam Galeoti Pagani de Nuceria Mareſcalli, Hoſpitijq; dicti Regis Seneſcalli, quod omnes de dicto genere ſemper ſint de demanio ipſius Regis debere operari in beneficiū Dominici Pagani ex dicto genere, & familia Paganorum deſcendentis, qui in præſentiarum reperitur inquiſitus in M.C.V. ità vt non debeat remitti ad Curiam Ciuitatis Nuceriæ Paganorum, ſed cauſam ipſam eſſe cognoſcendam per eandem M. C. non obſtante remiſſione petita pro parte Ill. Ducis dictæ Ciuitatis Nuceriæ, ex infraſcriptis ſuaderi poſſe arbitramur.

Primò, quia licet dictus Sereniſſimus

Ladiſlaus confirmauerit omnes immuni-
tates,& franchitias dictę familiæ Pagano-
rum, in quarũ poſſeſſione exiſtebat iuxtà
ipſarum tenoré,& ſeriem,adeò quod non
videatur facta conceſſio principalitèr,ſed
confirmatio priuilegiorum hactenus ex-
peditorum in forma communi, cùm non
adſit clauſula. & de nouo concedimus, & ſic
deberet exhiberi priuilegium per prius
conceſſum, nihilominus adhùc dicendũ
eſt in caſu noſtro, dictum priuilegium
fuiſſe expeditum in forma ſpecifica,& di-
ſpoſitiua, nàm illud requiritur, vt valeat
confirmatio in forma ſpecifica, & tribuat
ius ei, in cuius beneficium ſit, quod talis
confirmatio ſit facta ex certa ſcientia
Principis,qui confirmat, quæ certa ſcien-
2 tia multis modis colligitur, inter quos il-
le eſt præcipuus, quoties in confirmatio-
ne expreſsè dicitur ex certa ſcientia,ita
Gloſ.in cap ſtatutum, in verbo literas in fine,de
reſcript. in ſexto, in clem.2. in gloſ fin. eod.tit.
de reſcript. Dec in cap.porrecta, num.13. cum
ſeq.de confirm.vtil. vel inut. & in cap. cum in-
ter, num 19 de except. Alex.conſ.11 num.2 vo-
lum.7. Reg. Rouit. in pragm.4.num.20.de poſſ.
non turb. vndè cũ dictus Sereniſſimus Rex
Ladiſlaus confirmauerit priuilegium di-
ctæ familiæ Paganorum, cùm dicta clau-
3 ſula, ex certa ſcientia, dicitur facta confir-
matio in forma ſpecifica, quæ habet vim
principalis, & nouæ diſpoſitionis; qui
enim confirmat, dare videtur, l.lege obue-
nire,ff.de verb.& rer.ſignific. Bart.in l.& quia,
ff.de iuriſd omn. Iud.

4 Nec in tali cõfirmatione vt valeat con-
firmatio ſpecifica, requiritur citatio par-
tis, cùm in priuilegijs, quæ Princeps re-
nouat, & confirmat ea non requiritur;
quidquid ſit in confirmatione inſtrumen-
torum, & aliorum actorum inter partes
factorum, Abb. in cap ex parte, 3.not. de pri-
uileg. Butr. Zabar. Hoſtienſ.& Imol quos re-
fert, & ſequitur Dec. in cap.1. num. . . de
5 confirm. vtil. vel inut. quæ citatio eò magis
non requiritur,quoties eſt appoſita dicta
clauſula,ex certa ſcientia, Innoc.in cap. Alberi-
cus; in fine, de reſtitut. ſpoliat. Abb in cap cum
olim.de re iudic. Rom.conſ.369. Ruin conſ.76.
num.15. volum. . . alijſq; quos refert Gabr.
commun.concluſ.tit.de clauſul.concl.1.nu.12.

6 Secundò, quia dicta clauſula, ex certa
ſcientia, appoſita in confirmatione,facit vt
non ſit neceſsè, vt conſtet de confirmato,
Innoc.& alij in cap.inter dilectos, de fide inſtru-
ment. Specul.in tit.de inſtrum.edit.§.nunc autẽ,
poſt princ. Ruin conſ.12.num.5.vol.1. Gabr.
concluſ.1.num.37.

Tertiò, quia licet in confirmatione di-
xerit,dictus Sereniſſimus Rex confirmare
immunitates, in quarum poſſeſſione exi-
ſtebat,nihilominus clauſula, ex certa ſcien-
tia, operatur,vt non liceat dubitare de eo,
7 quod Princeps aſſeruit, cùm dicatur ple-
nè informatus, Alex. conſ.217. col.5.vol.2.
Felin.in cap nonnulli, §.ſunt & alij, col.16. de
reſcript. Grammat.conſ.100.num.2. Guid.Pap.
ſingul. 7. nec in dubium reuocari poteſt,
quod à Principe conceditur ex certa
ſcientia, Bart.in l.fin.col.2. C.ſent.reſcind.non
poſſ. Oldr conſ.157.col 3. Bart.in l.conficiuntur,
§.codicilli, ff de iur.codicil. Grammat. conſ ci-
uil.8.col.2 cum alijs per Gabr concl.1.nu.29.
8 & 31. eſtq; maximę importãtiæ hęc clau-
ſula, ex certa ſcientia,vt poſt Dec.& Cagnol.
refert Bertazzol. clauſ.11. gloſ. 2. num.1. &
9 idẽ operatur, quod ſpecialis ipſa expreſ-
ſio, Guid.Pap.conſ.75.& 178. Socc.ſen.conſ 3.
num.3.& conſ.63. lib 3.& poſt Menoch. Reg.
Capyc.Latro conſult.41.num.41.vol.1.& hoc
10 eò magis ſuadetur, quia Princeps in hoc
priuilegio,quod confirmauit,meminit de
priuilegio confirmato, quò fit,vt primum
confirmando habeatur, ac ſi de verbo ad
verbum tenoré primi priuilegij inſeruiſ-
ſet, l.omnes,vbi Angel.num.2. C.de præſcript.
30. vel 40.ann. Gloſ.in cap dudum,verbo con-
ceſſionem,de decim. Lanar.conſ.21.ex num.1.cũ
ſeq. & poſt innumeros DD. Dom.Reg. Ca-
pyc. Latro d. conſult.41. num.38. & 39. imò
inquit Reg. Galeot. reſponſ. fiſc.16. num.16.
11 quod confirmatio priuilegiorum,nedùm
operatur nouam conceſſionem,ſed maio-
rem tribuit authoritatem, ex Gloſ.ſingul.in
cap.quia diuerſitatem,verbo forma communi,de
conceſſ. præbend. & Franciſc.Marc. deciſ.330.
num.7 lib.1.

Quartò, quia dato, quod eſſet confir-
matio in forma communi, nihilominus
12 talis confirmatio nõ eſt adeò inutilis, vt
nullum tribuat ius, cùm tribuat ſaltim
facultatem præſcribendi, Abb antiq.in cap.
dudum,extra de elect. Hoſtienſ.in ſumma de cõ-
firmat. vtil.vel inut. Put.deciſ.80.lib.1. cum
alijs per Reg. Rouit. in pragm.4. num.31. de
poſſeſſ.non turb. per text in d.cap.dudum,§ cer-
tum, de decim. vndè cum tractetur de pri-
uilegio conceſſo à Sereniſſimo Rege La-
diſlao,nulli dubium eſt,fuiſſe acquiſitum
titulum habilem ſufficientem ad præſcri-
bendum.

Hinc non obſtat, Primò, non apparere
alias conceſſiones per retro Reges factas,
quia præterquàm, quod dictus Ladiſlaus
Rex denuò ipſe conceſſerit, attamen da-
to, quod de nouo ipſe non conceſſiſſet,
adhùc

Digitized by Google

adhùc non oporteret eas produci, ſiqui-
13 dèm quoties Princeps in ſuo priuilegio
alterius priuilegij mentionem facit, illud
proculdubio præceſſiſſe præſumitur, ſiuè
extet, ſiuè non, *Gloſ. in cap. ſi Romanorum,
19. diſt.* & ibi *Dom. & Card. in cap. Abbate,*
vbi *DD. de verb. ſignificat. Innoc. & Felin. in
cap. inter dilectos, de fide inſtrum. Bart. in l. ad-
monendi, num. 7.* vbi *Iaſ. num. 28. ff. de iure iur.
Garz. de nobilit. gloſ. 113. num. 3. Maſcard. de
probat. concl. 923. nu. 9. Giurba conſ. 59. nu. 55.*
14 quia quando datio, & cõfirmatio ſpectat
ad eundẽ Principem, tùnc qui confirmat,
dat, vel datum confirmat, *d. l. obuenire, ff. de
verb. ſignif.* & ibi *Alberic. de Roſ. & Abb. Si-
cul. & Felin.* poſt *Innoc. in cap. inter dilectos,
col. 9. verbo in gloſ. & in verbo confirmari, in 3.
& 4. fallent. de fide inſtrum. Reg. Capyc. Latro
d. conſult. 41. num. 34. vol. 1.*
15 Neque is, cui eſt facta talis conceſſio,
tenetur de priori conceſſione probare,
*Oldr. conſ. 121. col. 2. verſ. ad ſecundam quæſtio-
nem,* qui multis hoc plenè probat, & præ-
ſertim ex *cap. Abb. Sancti Syluani, de verbor.
ſignific.* quem innumeri DD. ſectãtur, quos
refert, & ſequitur *Boer. dec. 247.* nàm Prin-
ceps concedendi priuilegio facultatem
habens, alterius priuilegij effectum refe-
16 rens, aut illud probat, licèt non extet, aut
illud de nouo inducit, *Curt. iun. in d. l. ad-
monendi, num. 53.* vbi *Scrad. n. num. 205. Ma-
ſcard. d. concluſ. 913. num. 10. Giurba d. con-
ſil. 59. num. 55. in medio,* vtroq; modo nobis
ſat eſt.

Nequè obſtat Secundò, quod priuile-
gium per non vſum amittatur, ad *text. in
l. 1. ff. de nund.*

17 Nam reſpondetur Primò, priuilegium
in tantùm amittitur, in quantum fuerit
contra illud iudicatum, vel data occaſio-
ne illo vtendi non fuerit admiſſum, aliàs
ſi vnquam fuerit data occaſio illo vtendi,
ſtandum eſt priuilegio, etiam ſi per centũ
annos priuilegiatus illo vſus non fuerit,
*Gloſ. in cap. vt priuilegia, §. illud, in verbo ſe-
mel, de priuileg.* cum alijs per *Crau. conſ. 111.
num. 3. Ruin. conſ. 117. nu. 138. & ſeqq.* alijſq;
quos refert, & ſequitur *Gizzarell. deciſ. 70.*
qui etiam iudicatum refert per S.C. *Anna
ſingul. 300. Dom. Praeſ. de Franch. deciſ. 115.
num. 3. Verall. deciſ. 382. par. 2. Gratian. diſcep.
forenſ. tom. 1. cap. 16. num. 55. Natta conſ. 304.
num. 9. Menoch. conſ. 908. num. 19. vol. 10. Ce-
phal. conſ. 179. num. 47. vol. . . Surd. conſ. 179.
num. 27. Decian. conſ. 40. num. 89. vol. 4. Seſe
deciſ. 6. num. 17. par. 1. Aun. conſ. 129. num. 9.
lib. 2. Maſtrill. deciſ. 96. num. 6. Camill. de Me-
dic. conſ. 53. nu. 2. & Reg. Tapia in l. fin. 2. par.
cap. 1. num. 10.* vndè cùm nunquàm fuerit
data occaſio dictæ familiæ vtendi dicto
priuilegio, non poteſt dici amiſſum per
non vſum.

Secundò reſpondetur, dato quod fuiſ-
ſet data occaſio vtendi, & perſonæ inter
mediæ dictæ familiæ Paganorum, negle-
xiſſent vti tali priuilegio, huiuſmodi ne-
18 gligentia ſucceſſoribus non præiudicat,
*Otolora de Hidalgia, ſiuè de nobilit. & immun.
Hiſpan. 2. par. princ. cap. 9. num. 11. & 12. Reg.
Rouit. conſ. 80. vol. 1.* & eſt *text ad literam in
l. 3. ff. de interd. & releg. in l. emancipatum, §. fin.
ff. de Senat.* quinimò priuilegium conceſsũ
19 ob merita, nequè amittitur per contrariũ
vſum etiam reſpectu perſonæ, quæ non eſt
vſus tali priuilegio, *Aldac. conſ. 20. nu. 155.
Gabr. conſ. 151. num. 11. vol. 2. Surd. conſ. 419.
nu. 36. Maſtrill. deciſ. 96. nu. 8. Bardell. conſ. 22.
num. 38. Rimin. ſer. conſ. 385. num. 9. lib. 2.* & in
ſpecie *Giurba d. conſ. 59. num. 43.*

Quibus addo, quod tùnc ex contra-
20 rio actu priuilegium amittitur, quandò
ſcienter quis contrauenit; ſecùs ſi igno-
ranter, *cap. ſi de terrã,* vbi *Dec. de priuileg.
Henric. Boyc. in cap. cum acceſſiſſet, num. 9. de
conſtit. Tappia d. l. fin. cap. 2. num. 23. Decian.
conſ. 43. num. 35. lib. 3. Giurba d. conſ. 59. nu. 41.*
neq; ſcientia præſumitur, *l. verius, ff. de pro-
bat. Magon. deciſ. Lucen. 49. num. 11.* cum in
dubio ignorantia potiùs præſumatur, *d. l.
verius, l. hoc autem, ff. de admin. tutor. l. vlt. ff.
pro ſocio, l. ſuper ſeruis, C. qui mil. non poſſ. lib.
11. §. quod autem, Inſtit. de leg. cum concord.
Marant. in l. is poteſt, num. 224. ff. de acquir. hæ-
red.* latè *Ioſeph Ludou. deciſ. 19. nu. 22.* ideò
21 qui hoc in caſu ſcientiam allegat, etiam
probare debet, *Bald. in l. quicunque, num. 2. in
fine, C. de ſeru. fugit.* & maximè ſi cõtra ſuc-
ceſſorem ea allegetur, contra quem nun-
quàm præſumitur, *l. qui in alterius, ff. de reg.
iur. cap. cum quis, de regul. iur. in ſexto,* etiam
ſi ſit filius, *Bald. conſ. 392. & conſ. 295. lib. 1.*
& cum patre habitauerit, *Aret. in l. qui Ro-
mæ, § duo fratres, nu. 15.* vbi etiam *Rip. nu. 50.
& 51. ff. de verb. oblig. Dec. conſ. 495. num. 21.*
alijq; apud *Crau. conſ. 193. num. 6.* etiam ſi
paternæ ſe immiſcuerit hæreditati, vt ex
Bart. Crot. Cagnol. Neuiz. & innumeris DD.
eam communem eſſe refert, & ſequitur
*Ioſeph. Ludou. d. deciſ. 19. num. 20. ſeq. & 24.
verſ. vndè veriſſima.*

22 Imò etiam ſi eſſemus in facto proprio,
quo caſu error, & ignorantia non præſu-
mitur, *l. quanquã, ff. ad Senat. Conſ. Vell. l. plu-
rimum, ff. de iur. & fact. ignor. & d. l. vlt. ff. pro
ſuo,* adhùc in caſu noſtro ignorantiam
eſſe pro certo præſumendam putò, cum

ſimus

33 ſimus in facto antiquo, quo in caſu DD. afferunt ſcientiam nunquàm præſumi, *Dyn. in cap. præſumitur,iu fine,de regul.iur.in ſexto, Soccin. in tract.fallent. in verbo ignorantia,fl primo,fallent.2.*poſt *Bart.in l.peregrè, ff. de acquir.poſſeſſ.& in l.non fatetur, num.10. in fine, ff de confeſſ. Gaudin.iu tract.malefic. tit de falſ. num.28. Grammat.conſ.crim.47 num.13. & voto 36.num.2. Maranta in d.l.is poteſt, nu. 277.verſ.tertiò limita,*& denique *Menoch. d. præſumpt.23.num.38.*

Et tandem dato, quod ſcienter aliquis dictæ familiæ Paganorum actum contrarium dicto priuilegio feciſſet, quod non admittimus, adhùc ramen non præſumitur huic priuilegio renunciaſſe, ſiquidem
34 renunciatio nil aliud eſt, quã proprij iuris donatio quædam, quæ non præſumitur, *l.eum de indebito,cum concord.ff.de probat.* cum alijs plenè manu congeſtis per *Menoch. lib.3. præſumpt.45. num 11.* quod licet limitent DD. quando actum contrarium quis fecerit, ex *cap. ſi de terra,* vbi *Gloſ. & Dec.num.21.de priuileg.* & idem *Dec.in cap. cum acceſſiſſent.num.17.* vbi *Felin.num.28. de conſtit.* attamen id DD. intelligunt,quòad perſonam ipſius actum contrarium priui-
35 legio gerentis, cui quidem ad ſui præiudicium renunciaſſe præſumitur, ſecus verò quòad alios, quibus præiudicare nequibit,vt copiosè docet *Felin. in d.cap.cum acceſſiſſent, nu.28. verſ.hanc regulam, Menoch. lib.3. præſumpt.41. num.5.* etenim priuile-
36 gium,quod nedum priuilegiati fauorem reſpicit, ſed alterius in eius præiudicium contrario actu renunciari non poteſt, *cap. cum tempore,de arbitr. cap.2.de reſtit.in integr. cap.cum olim,de priuileg.in ſexto, Felin.in cap. cum accedentibus,num.28.* vbi *Dec. num.284. de priuileg. Reg.Tapia d.l.fin. cap.2. num.19. Trentacinq.variar.reſolut lib.1.tit.de reſcript. reſol.10. par.1. Menoch. lib. 6. præſumpt.41. num.5.7.8.& 9.conſ.1261.nu.23.* & optimè *Giurb. d.conſ.59.nu.47.iu fine,* & in caſu noſtro non tantùm de præiudicio totius familiæ Paganorum agitur,ſed etiam M.C. & ità Regij Fiſci, cùm ſint vaſſalli dema-
37 niales, quo caſu eorum conſenſus Regio Fiſco præiudicare non poterit, *Felin.in c.1. nu.20. verſ quarta declaratio, de tregua, & pace, Alex.conſ.132.lib.2.& conſ.33.col.2.verſ. nec obſtat.lib.5.* prout de vaſſallo Burgenſi, inquit *Dom.de Franch.deciſ.417.num.2. Capyc.deciſ.9.num.15.*

38 Neque enim procedit *text. in l. ſi quis in conſcribendo, C. de pact.* ſi de alterius quam renunciãtis præiudicio agatur, vt ibi notat *Dec. num.29. de Franch.deciſ.540.nu.20. Menoch. d.conſ.1261.num.25. & conſ.1129. num.2. Reg.Tapia d cap.2.num.19.Trentacinq. d.tract.reſol.9.num.1.& 6.& reſol.10.num.4. & Giurba d conſ.59.num.42.*

39 His accedit,quod actum contrarium faciens quòad eaſum, & actum illum ſibi præiudicaſſe præſumitur,non autẽ quòad alios actus, *Felin.iu d cap.cum acceſſiſſent, nu. 29.* & ibi etiam *Dec. col. penult. iu princ. & conſ.469 num.13. Put.deciſ.188.num.3.lib.1. Alex.conſ.33. vol.5. Menoch. d.præſumpt 41. num.6. Trentacinq. d.reſol.9 nu.5 & reſol.10. num 2.Giurba d conſ.59.num.48.*quibus ipſe addo optimũ *text.* & quod ibi dixit *Bart.*
40 *l.voluntariè,C.de excuſat.tutor.*

in Et deniq; tunc priuilegia cõtrario actu liceat vnico amittuntur,quando momentanea ſunt, non autem quando reiterabilia, vel quæ tractum habent ſucceſſiuum, ità omnes DD.inquiũt,teſte *Dec.conſ.469. Alex.conſ.33.lib.5.Reg.Tapia d.cap.2.n.26. Trentacinq.d.reſolut.9.num.6.& d.reſolut.19. num.3. Borrell.conſ.1.num.202. Cayll lib.2. obſeru.60.num.11. Fontanell:de pact nuptial. clauſ.4.gloſ.10. par.1. num.132. Valenzuela conſ.79.num.134.*& poſt *Surd.Dec.& Garz. Giurba d.conſ.59.num.49.*

Neq; obſtat Tertiò, quod Ciuitas Nuceriæ fuerit conceſſa ab Inuictiſſimo Carolo V. Don Tiberio Carrafa cum cognitione cauſarum ciuilium, & criminalium pro omnibus delictis commiſſis, tàm in territoriò,quàm extra territorium.

Nàm reſpondetur, dictum priuilegium fuiſſe conceſſum in anno 1523. & ſic poſt priuilegium conceſſum dictæ familiæ Pa-
31 ganorum, vndè conceſſio illa generalis, non poteſt comprehendere iura per priùs alteri conceſſa, *Bald in cap.1.nu.2. de Capit. qui cur vend. Anna alleg.53.num.23. Reg. Rouit in d.pragmat.4.num 44.*& eſt ratio,quia nunquàm venit in conceſſione, niſi ius, quod habet conceſſor, *l.Publius, §.1. ff. de condit. & demonſtrat. l.qui tabernas, ff. de contrah. empt.*

Neque replicari poteſt, quod in dicto priuilegio conceſſo dicto Ill. Duci Nuceriæ in dicto anno 1523.expreſsè fuerit dictum, *non obſtante quouis priuilegio in contrarium expedito,* de quo oportet fieri expreſſam mentionem, & quod fuerit cõceſſum cum cognitione cauſarũ ciuilium, & criminalium in quaſcunq; perſonas,etiam ſi delinquerint extra territorium.

Quoniam videtur per tale priuilegium ſecundo loco conceſſum noluiſſe Inuictiſſimum Carolum V. præiudicare iuribus dictæ familiæ Paganorum, & dato quod voluiſ-

voluiſſet, non potuiſſet, etiam de plenitu-
dine poteſtatis præiudicare.
32 Noluiſſe inquā præiudicare, patet, quia
Princeps vti iuſtitia plenus, non præſumi-
tur velle vni præiudicare, & auferre ius, &
alteri dare, etiam in priuilegijs, *l.2. §.me-
rito, & §. ſi quis à Principe. ff. ne quid in lo-
co publico, l.nec auus, C.de emancip. liber. cap.
quamuis, de reſcript. in ſexto,* licet verba pri-
33 uilegij viderentur ampla, & importare
conceſſionem cū præiudicio tertij, *Ruin.
conſ.88. vol.4.* quia debent ſtrictiſſimè in-
terpretari, vt minus præiudicent tertio,
quàm fieri poſſit, *Clement. paſtoralis. de pri-
uileg.* etiam ſi neceſsè fuiſſet impropriare
verba priuilegij, & ſic impropriando ea,
redderentur otioſa, *cap ſuper eodem de offic.
deleg.* vbi *Dec. in 1.limit.* rurſus ſi voluiſſet
reuocare, mentionem in ſpecie in ſecun-
eundo priuilegio conceſſo dicto Ill. Duci
Nuceriæ de primo feciſſet, vt requireba-
tur ad tollendum primum, *cap.cæterum, de
reſcript. Feder. de Sen. conſ.233. in princ.* vbi
etiam quod requiritur, vt fiat ſpecifica, &
indiuidua mentio, nec ſufficiant clauſulæ
34 generales derogatoriæ derogatoriarum,
quamuis amplæ in tertij præiudicium,
*Gonzal. & Gomeſ. in reg. Cancell de iur. quæſit.
non tollen.* poſt *Calder. conſ.176. alias 11. de
priuileg. Corn. conſ.140. num.14. lib.1. Couarr.
in 2.par. relect. cap. poſſeſſor, de regul. iur. nu.4.*
& nouiſſimè *Reg. Capyc. Latro conſult. 66.
num.22. & 23. lib.1.* quod cum in priuile-
gio Ill. Ducis Nuceriæ penitùs non appa-
rent, non poteſt dici voluiſſe Inuictiſſi-
mum Carolum V. præiudicare dicto pri-
uilegio.

Et ſupponendo (quod expreſsè nega-
mus) quod valida eſſet dicta ratificatio, &
Princeps etiam abſq; cauſa potuiſſet pri-
uilegium prædictum reuocare, videamus
an Princeps reuocauerit, & quidē apertè
videtur hoc à mente Principis ſatis alie-
num fuiſſe, ſiquidèm ſi hoc voluiſſet men-
tionem in ſpecie in dicto Ill. Ducis Nu-
ceriæ priuilegio feciſſet, vt requirebatur
ad tollendum primum.

Neque potuiſſe præiudicare etiam de
plenitudine poteſtatis iuri dictæ familiæ
Paganorum; patet, quia ſi nō poteſt Prin-
35 ceps tollere ius quæſitum abſq; cauſa le-
gitima, *Fulgoſ. Roman. Corn. Iaſ. & alij in l.ſi
teſtamentum, C. de teſtam.* quæ cauſa legiti-
36 ma intelligitur publica, nō priuata, *l.Lu-
cius, ff. de euict. Bald. in l.quicumque, C. de fide
inſtrum. lib.10. Oldrad. conſ.224. Cran. de an-
tiq. temp. par.1. cap.1. num.51. Peregr. de iure
fiſci lib.5. tit.2. num.4. & 8. de Ponte conſ.4.
num.9.* latè *Gabr. lib.3 commun. concluſ. tit. de
iure quæſito non tollendo, concl.1. num.1.*

Quod procedit etiam ſi quæſitum eſſet
37 ius ex cauſa donationis factæ ab ipſo
Principe, *Ruin. conſ.31. col. penult vol.5.* quia
niſi lege contractus Princeps ligaretur,
nemo cum eo contraheret, humana com-
munione priuaretur, omnia ad tirannidē
reducerentur, aliaq; ſequerentur abſur-
da, quę optimè aduertit *Reg. Tapia d.cap.9.
in princ. & deciſ.5. num.3.* quapropter etiam
38 ob ingratitudinem Principis reuocare
nequit, vt ex *d.l. ſi pater, ff. de donat.* docet
*Surd. d.conſ.140. num.38. Cancer. variar. reſol.
cap 3. de priuil num.155. Tiraquell. in l ſi vn-
quam, ver donatione largitus, ex num.38. ad 42.*
alijq; apud *Giurb. conſ.59. num.62. propè fin.
& num 63. verſ. alia eſt iuriſdictio.* Nec quidē
de abſoluta Principis poteſtate, quando
in contractum tranſijt priuilegiū, vel fuit
pars contractus, *Reg. Galeota d. cap.55.* &
nedùm per ſe, ſed etiam per Magiſtratus,
39 Officiales ſuos Rex tenetur contractus à
ſe geſtos ſeruare indemnes, *Cabed. deciſ.80.
nu.3. par.2* præſertim, ſi in remuneratione
meritorum, idem *Cabed deciſ.19. nu.1. Becc.
conſ.129. num.44. Grammat. deciſ.65. nu.24.
de Ponte conſ.60. num.22. Belognett. conſ.1. nu.
136. Paſcal. de virib. patr. poteſt. cap.1. nu.853.
par.1. Turrett. conſ.9. num.8. & 20. Menoch.
conſ.377. num.7. Decian. conſ.25. nu.29. Giurb.
40 d.conſ num.8. & 12.* teneriq; Principem
obſeruare contractum, etiam ſi ineffica-
cem, addit *Menoch. conſ.1. num.140.* quia
41 boni Principis eſt timere culpā, vbi nul-
la eſt culpa, *Mantica de tacit. & ambig. lib.1.
tit 9. num.46 Decian. d. conſ.25. num.98. vol.1.*
42 quod nequit reuocare, nedum iure ordi-
nario, vt docet *de Franch. deciſ.125. num 6.*
ſed nec etiam ex plenitudine poteſtatis,
*Surd. conſ.419. num.55. Villan. conſ.8. num.20.
33. 34. & 36.* imò neque reſtringere, aut
modificare, quia eſſet in parte aliqua re-
uocare, *Gammacurt. de immun. Eccleſ. lib.3.
cap.12. nu.17.* & ex ratione *Gloſ. in cap. quia
circa, de priuileg. & text. in cap.1. 16. quæſt.7.*
defendit *Giurba d.conſ.94. num.13. & d. con-
ſil.59. num.62. poſt verſ. alia verò ſunt,* neque
ſi in ſecundo adſit clauſula, *non obſtante,
Gutier. in l.nemo poteſt, num.175. ff de leg.1.
Barboſ. claſ.43. num.5.* vel clauſula, *motu pro-
prio, Caſtr. in d.l. digna vox, Grammat. deciſ.65.
num.29. Gabr. conſ.133. num.12. in 2. & tit. de
iure quæſit. non tollen. concl.1. num.1.* innume-
riq; apud *Giurb. d. conſ.59. 4. ver. alia verò
ſunt, in med.* cùm Dominus illius priuilegij
ampliùs non ſit, concedens, *Vin. deciſ.126.
num.11.*

Hos

Hoc priuilegium reuocari non poteſt,
43 ſiquidem certum eſt, donationem in dubio nuquàm præſumi, *l. cum de indebito, ff. probat.* cùm potiùs error, & ſtultitia, quàm donatio præſumatur, vt poſt innumeros DD. probat *Maſcard. de probat. conclus.* 155. *num* 5. *&* 7. & potiùs remuneratio, quàm ſimplex eſt præſumenda, cùm lex magis ex neceſſitate, quàm ex voluntate, quem
44 donare præſumat, nàm donatio etiam ſi abſq; meritorum mentione ſimplicitèr ſit facta, ſi verò merita præcedant, ob eadem merita facta cenſebitur, quàmuis de eis quādo donatio fit, nulla ſit facta mentio, *Bart. in l.* 1 *§. nec Caſtrenſe, col. penult. verſ. & hic eſt aduertendum, ff. de collat. bonor. Bart. in l. & ſi mortis, ver, quæro nunquid, C. ad leg. falc, Tiraquell. in l ſi vnquā, in verbo donatione largitus, num.* 21. *&* 74. *in ſiue, C. de reuoc. donat.* & optimè aduertit *Grat. diſcept. for. tom.* 5, *cap* 984. *nu.* 5. quibus addo *Soccin. conſ.* 147. *lib.* 1. *argum. l ſi verò non remunerandi, §. idem Papinianus, ff. mand.* ex qua quidèm lege docet *Coraſ. in l. qui liberos, nu.* 38. *ff de rit. nupt.*
45 donationem in dubio remuneratoriam præſumi, quod etiam in prohibitis perſonis locum obtinere modo in illis merita aliundè probantur, probat poſt innumeros DD. & præſertim poſt *Bald. ex l. nec adiecit, ff. pro ſocio, & l.* 1 *C. de ann. ciuil. lib.* 11. *Tiraquell. d. num.* 71. 50. *&* 77. & nouiſſimè defendit *Franc. Salern. conſ.* 19 *lib.* 1 *§.* 4. *nu.* 61. *&* 62. qui in præcedenti §. 3. *nu* 37. ma-
46 gis in ſpecie inquit, Principem, cum prilegium gratuitum induſſit, ex aliqua iuſta cauſa fuiſſe motum, vt illud concederet arbitrari debeamus, nè illum ſine ratione operari arbitremur, & ità optimè refellit *Reg. Galeota in reſp fiſc.* 23 *num.* 33. ſpecialē meritorum mentionem in priuilegijs requirentem, inquiens ipſe *Salern.* remunerationem Principis non eſſe obſequia ipſa, vel merita, ſed affectus, quo illa exhibita fuere, qui tamen qua mente, quaue intentione fuerit, intelligi nequaquam poteſt ax ſpecifica meritorum mentione, vt ex *Diuo Thoma, & alijs DD. ipſe* §. 4. deducit.

47 Quod eo magis elucèſcit, ex quo prædictus Rex quādo prædicto Galeotto dictam immunitatem conceſſit eum Mareſcallum, ſuiq; Hoſpitij Seneſcallū appellauit, vt apertè in priuilegio patet, quo caſu illa officia potiùs inſpexiſſe præſumitur, argumēto *l. quod Principi, ff. de leg.* 2. *Lucius in fine, ff. de annis legat. cap. quoniam Abbas, ff. de offic. & poteſt. Iud. deleg. Menoch. de arbitr. Iud. quæſt.* 68. *num.* 20. *&* 21. *& de præſumpt. præſ.* 121. *lib.* 1. *Maſcard. de probat. conclus.* 968. *num.* 24. *Mantica de conictur. vltim. volunt. lib.* 8. *tit.* 17 & ità ad remunerationē illorum munerum oneribus annexorum, conceſſio prædicta facta cenſetur. Nec in dubiū reuocare poteſt dicta officia multa onera, multaq; ſeruitia præſeferre, nàm ad Mareſcalli officium ſpectat prouidere de exercitu, de cuſtodia, de excubijs, de loco vbi Caſtra ponet exercitus, & detentorijs, ſeù Bannerijs Regijs, & magnatum inſtruere, acies equitum, ac peditum, & deniquè omnia, quæ ſunt ad exercitum neceſſaria prouidere, vt refert *Freccia de ſubfeud lib.* 1. *tit. de ſeptem offic. Regni, verſ. de offic. Magni Comeſtabilis, num.* 15. Seneſcalli verò onus erat prouidere de victualibus, vino, carnibus, recentibus, & ſalatis ſpeciebus, cera, & alijs victui hominum neceſſarijs, & equorū hoſpitijs, & de animalibus forestis, equis, pullis, & omnibus, quæ pro hoſpitio, & viuere ſecundū temporum, & locorum qualitatem expediebāt; inſuper Regijs ſeruitoribus, & alumnis in dicto Hoſpitio, omneſq; familiares dicti Regij Hoſpitij in Curia ipſa delinquētibus præter Collaterales, & Cambellanos Regios poteſtatem coercēdi, & puniendi habebat, & ſingulis duodecim diebus dare computum expenſarum Regij Hoſpitij tenebatur, qui propriè ſtructor, & Archimelinus appellatur, ideſt qui curam domus Domini habebat, & quem Scalcum *Boccac.* vocauit, cuius verba refert *Frecc. d. tract. lib.* 1. *tit. de offic. magni Seneſcalli, num.* 1. *in fine.*

48 Vndè non ſolùm eſt irreuocabilis, quia ex titulo oneroſo proceſſu, ſed etiam quia vti remuneratoria in vim cōtractus tranſijt, vt poſt *Bart. Iaſ. Afflict. Grammat. Crau.* & ibi *Troyſ. Fabr. Paſcal.* & alios innumeros docet *Reg. Tappia in d l. fin. cap.* 9. *num.* 1. *de conſtit. Princ. & deciſ. ſupremi Senat. Ital.* 5. *num.* 34. *& ſeq. Reg. Galeota d. cap.* 55. *num.* 53. *&* 54. ad cuius obſeruantiam vti priuatus Princeps tenetur, *l. Princeps, ff. de leg. l. digna vox, C. eodem, de Franch. deciſ.* 17. *num.* 6. poſt *Bald. in d. l. qui ſe patris, C. vndè liberi, Tiraq. de iure primogen. quæſt.* 35. *nu.* 23, *& ſeq. Gratian. tom.* 1. *diſcept cap.* 167. *nu.* 31. neq; ab eo poteſt reuocari, *Io. Andr. & Imol. in cap.* 1. *de probat. Abb. in cap.* 1. *de conſtit. DD. in d. l. digna vox, & in l. donationes quas parentes, C. de donat. inter vir. & vxor.* vbi præſertim *Ignat. Gabr. lib.* 3. *commun. concluſ. tit. de iur. quæſit. non tollen. concl.* 5. *Curt. in diuerſ. feud. §. reliquum eſt, num.* 27. *&* 29. & innumeri DD. quos (ne prolixior ſim) non refero, quos

enume-

enumerat,& ſequitur *Giurba conſ.94. nu.5.*
& 6. & Io. Andr. de Georg. allegat.15. nu.15.
quibus ipſe addo id,quod ex *text. in cap.1.*
de renunc. in ſexto, adduxit *Bald.* quòd Ce-
49 leſtinus Summus Pontifex, qui de manè
concedebat gratiam,& de ſero auferebat,
reputatus fuit animal irrationale, & non
homo,vt ipſe *in conſ.327.num.3.lib.1.* cùm
ad Principem propriè ſpectet illud Ho-
50 ratij dictum,*Nam ſemel emiſſum volat irre-*
uocabile verbum, imò dixit *Bald d.conſ.327.*
nu.5. quòd bonus,& verus Princeps debet
perſiſtere in liberalitate conceſſorũ, ſicut
Polus in Cœlo,& debet dicere,*quòd ſcripſi,*
ſcripſi,& eius verba debent eſſe immobilia
ſicut lapis angularis,eiq; conuenit præci-
puè illud ſeruare, *Semel loquutus eſt Deus,*
Pſalm.88. *quæ proceſſerunt de labijs meis non*
faciam irrita, vt optimè ex nonnullis DD.
authoritatibus aduertit *Rouit ſuper rubr.*
de reuocat. Grat. num.10. & melius *Salern.*
51 *conſ.1.num.19.lib.1.* nàm licèt non ligetur
Princeps ſua Cõſtitutione, *d cap.1. de con-*
ſtit. in 6. quia eſt agens liberum, & nullã
neceſſitas ei imponitur, *Fulgoſ. conſ.143.*
Bald. in prima conſtit. Felin. in d.cap.1. de conſt.
attamen faciendo aliquid videtur diſpo-
ſitioni illius actus ſe ſubiecisse, *d. l. digna*
vox, clem. paſtoralis, de ſent. & re iud. cap.1.
de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Roman. conſ.369.
Tiraquell. d. quæſt:35. num.18. quod adeò
verùm eſt, vt priuilegium conceſſum
ex contractu, ex cauſa oneroſa reuocari
nequeat, etiam ſi contractus cum ſubdito
52 fieret, cùm contractus ſint irreuocabiles
tanquàm iuris gentium, & non poſſunt
proindè aliqua ratione mutari,vt latè *Re-*
gens Tapia d.l.fin. 2.par.cap.9.num.14.& ſeq.
& poſt *Afflict. deciſ.282.nu.7. Oſaſc. deciſ.90.*
Burſat. conſ.16.& 18. num.6. Gabr. commun.
concluſ. concl.5.num.9. Gomez variar. reſolut.
cap.1. par.1. Riccius deciſ.141. num.9.& 13.
Azeued. in l.1.num.18.& l.3. num.67.& 19.
tit.10.lib.5.recomp. Giurba d.conſ.94. num 6.
in fine,& nu.11. & ante eum *Gayll. obſeru.56.*
& 60.lib.2. Roland. conſ.66.lib.2. Caſtr. conſ.
58. Maluaſ. conſ.1. Petr. de Princ. poteſt. c.34.
quæſt.2. num.48.& quæſt.3. num 93. Gabr. de
iur. quæſit. non tollend. concl.5.num.19.

Et quàmuis contrariũ defenderit *Reg.*
53 *Galeota d.reſp.23.num.32.* dicens,in ſubdi-
tis merita non cõſiderari cum ea ceſſent,
vbi quis ex debito operatur, ex *Afflict.*
Grammat. Rouit. Reg. de Ponte, Pinell. & alijs,
contrarium tamèn veriùs eſſe demonſtra-
tur à dicto *Salern. d.conſ.29.§.5.* dicens, quòd
aut ipſe Regens negat meritum condi-
gnum ex iuſtitiæ legibus debitum,conce-
ditq; congruum,aut vtrumq; inficiatur,ſi
primum eligat nobis ſanè ſatis eſt ex op-
timè ab ipſo perpenſis ex *Diuo Thoma, &*
alijs in præcedenti §.4. vbi tenet, & benè cõ-
tra eundem Regentem dicentem, merita
debere eſſe æquiualentia rei conceſſæ, vt
ipſe optimè ſuo more *num.53.* probat,atq;
defendit, ſi verò vtrumquè inficiatur, &
apertè ipſius doctrinã euerti ex pluribus
ſacræ Scripturæ locis,quas ne trãſcriptor
ſim nõ refero,ipſe apertè fundat,inquiẽs,
aliam eſſe neceſſitatem coactionis, aliam
verò neceſſitatem conſequentẽ obedien-
tiam. Prima enim cum faciat inuolunta-
rium, nullum meretur premium, & de his
ſunt intelligenda in contrarium ab ipſo
Regente perpenſa. Secunda verò,quia li-
54 beræ eſt voluntatis meritum, premiumq;
meretur,vt optimè *D.Thom. 2.2. quæſt.86.*
num.5. quantum,quæ nàm ſint in caſu no-
ſtro ſeruitia prænominata demonſtrant.

Sed quorſum hæc diſputare de volun-
tate,& poteſtate Principis? ſi in caſu no-
ſtro in mandato facto per Inuictiſſimum
Imperatorem Carolum V. Domino Ex-
cellentiſſimo D. Raymundo à Cardona
non aderat ſpecialis derogandi poteſtas
55 alijs priuilegijs,quòd de per ſe non pote-
rat ipſe Dominus Prorex facere, cùm in
mandatis nõ habèbat, proùt docent DD.
etiam exiſtente clauſula, *non obſtante qua-*
uis Regni lege, vt *Iacob. Gallus conſ 125. nu.*
25. & conſ.130.num.66. imò,neq; ea clau-
ſula vti potuiſſe Proregem,ex *Belloh. conſ.*
25.num.20.& Petr. de Princip. poteſt cap.3.
quæſt.4. num.22. admonet *Giurba conſ.99.*
num.38. reſp.5. qui in *reſp.6.* inquit, quòd
ſi ea clauſula vti poſſet Dominus Prorex,
nedùm Priuilegia,ſed etiam Regni Capi-
tula remoueret.

56 Neq; obſtat prætenſa ratificatio prędi-
cti Imperatoris Caroli V. in anno 1564.
quia cùm ea non reperiatur deſcripta in
quinternionibus Regiæ Cameræ, nec in-
fra annum exequutoriata, nullam habet
firmitatem, *Pragmat. vnica de priuileg. infra*
annum exhib. Præſ. de Franch deciſ.62.nu.11.
in fine, imò inquit *Reg. Rouit. d.pragm. nu.4.*
quod ex eo, quod in *d. pragmat.* dicitur,
quòd elapſo anno nullius efficaciæ, valo-
57 ris, & momenti priuilegia exiſtant talis
clauſula latam ſententiam importat, ip-
ſoq; iure nullitatem inducit, ex cumula-
tis per *Gratian. diſcept. forenſ. tom.4. cap 691.*
num.2.& 3. imò aſſerere audeo, venditio-
nem metipſam ab Excellentiſſ. Domino
Viceregè factã, nullius eſſe roboris, & mo-
menti, ſiquidèm cum à Rege confirmata

haud appareat, pro nulla haberi debet,
ex diſpoſitione *Pragm. 2. §. 1 de reuocat, & ſuſpenſ. grat.*

Neque obſtat Quartò, hæc omnia procedere in eodemmet concedente, non in
58 ſucceſſore. Quoniam reſpondetur veriùs
eſſe, neque ſucceſſorem reuocare poſſe
conceſſiones factas per prædeceſſores, *c. 1. de probat.* ibi: *quatenùs, &c.* & in *cap. ſi ea 25. quæſt. 2.* ibi: *Si ea deſtruerem, quæ anteceſſores noſtri ſtatuerunt, non conſtructor, ſed euerſor eſſe iuſtè comprobarer.* & in *l. donationes, la ſeconda, C. de donat. inter vir. & vxor. Cyn. Bald. & Caſtr. in d. l. digna vox, Abb. & Canoniſtæ in d. cap. 1. de probat. Affl. in cap. 1. nu. 19. qui ſucceſſ. teneant & cap. 2. num. 20. & deciſ. 128. num. 10. Boer deciſ. 104. num. 42. Oſaſc. deciſ. 139. num 11.* & poſt *Iaſ. in l. 1 num. 13. ff. de conſtit Princ. Reg. Tapp. d. l. fin. d. cap. 9. nu. 11. Reg Galeot. d. controu 55. in med.* alijq; apud *Giurb. d. conſ. 94. num. 7* prout de ſucceſſore Pontificis dixerunt *Iaſ conſ. 86. colum. 5. lib. 2. Roland. conſ. 1. num 42. lib. 2.* & de ſucceſſore Regis *Bald. in d. l. digna vox, Ign. d. l. donationes, Suar. allegat 8. num. 9 & 9. Pariſ. conſ. 2. num. 132. lib. 4. Ruin conſ. 7. num 12. lib. 1. & conſ 69. num. 23. lib. 3. Trentacinq. conſil. 43. num. 9. & deciſ. 27 num. 5.* & ibi *Vrſill. num. 2 Capyc. deciſ. 121. num 14.* & eò magis hæc procedere inquit *Reg. Tapp. d. deciſ. 5. n. 54. in fine,* vbi innumeros enumerat DD.
quia ſumus in ſucceſſore iure hæredita-
59 rio non electionis, quapropter obligatur
ſucceſſor ſicut idem Princeps, qui contraxit, *Bald. conſ. 326. num 6. lib. 1. Menoch conſ. 534. num 3. lib. 6 Lofred d. conſ 38. num. 18. & Paſcal. d. tract. de vir. patr. poteſt. par. 3. cap. 1.*
60 *num. 87. & 88* imò etiam ſi ſint ſucceſſo-
res per electionem in dignitate adhùc teneri obſeruare geſta per prædeceſſores, inquit *Bart. in l. prohiberi, num. . . . Iaſ. in l. 1. num. 13. & 14. ff de conſtit. Princip. Afflict. deciſ. 18. num. 9. & 10.* idem *Paſcal. num. 51. Natta conſ. 122. num. 3. & conſ. 636 num. 16. Rouit. conſ 8. num 10. Menoch conſ. 201. nu. 29. conſ. 263. num. 24. & conſ 264. num. 20. Grat. diſcept. forenſ. cap. 169. num. 5. Capyc. d. deciſ. 121. Peregr. de iure fiſci lib. 1. tit. 13. num. 43. Scrader. de feud. par. 10. ſect. 1. num. 56. Ama conſ. 129. num. 14. Giurb. d. conſ 94. num. 7. & conſ. 197. num. 6.* etiam ſi ſucceſſor tantùm ſit in dignitate, *Viu. d. deciſ. 141. num. 8. Menoch. d. conſ. 264. num. 20. per tot. 24. Morot. conſ. 45. num. 9.* nàm quod *Bald.* ſcripſit in *tit. de pace confirm. verſ. ſucceſſorum noſtrorum,*
61 contractus anteceſſorum non ligare ſuc-
ceſſorem in dignitate, reprobatur ex *Menoch. conſ. 201. num. 178. & conſ. 203. num. 24.* vel in lege, non in cõtractu admittendum eſt, cùm illa ſucceſſorem non obliget, ſed cõtractus, ſic *Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſ. 5. num. 22. Natta d. conſ. 122. num. 7. Me-*
62 *noch. conſ. 201. num. 171.* cùm iddem & vnũ
ſemper ſit Regnum, *Gratian. diſcept. forenſ. cap 167. num. 51.* & latè *Giurba d. conſ. 94.*
63 *num. 7. & 8.* nec mirũ, quia in Regno con-
ſiderari debet dignitas, quæ nunquam moritur, *Becc. conſ. 159. num. 4. in princ. lib. 2.*
64 vndè fit, quòd etiã Tirannus quãdo con-
cedit ſub nomine dignitatis, obligat ſucceſſorem in illa dignitate, prout in conceſſis per Manfredum, qui fuit Tirannus, & non Rex Regni, quòd obligauit Carolum Primum Regem inueſtitum à Sancta Romana Eccleſia, ponit *Guido de Luz. in l. decernimus,* vbi etiam *Alber de Roſ. C. de ſacroſanct. Eccleſ.* imò de intruſo in Regno, hoc idem *DD. not. in cap nihil, de elect. & in l Barbarius, ff. de offic. Præt.* & in *l. ſi vrbana, ff. de condict. indeb. Alexand. conſ 138. vol. 1.* & in ſpecie *Io. Andr. de Georg. alleg 15. nu. 14. & 15.* qui *num. 12.* pro certo firmat priuilegia, quæ in contractum tranſiere, ſucceſſores Regum ſeruare debere etiam ſi prędeceſſorum non fuerint hæredes, ex *Bald. in conſ. 771, num. 1. vol. 1.* qui in famoſo illo *conſ. 159. vol. 3.* in ſpecie loquitur Rege, & Summo Pontifice per electionem electis à Republica, & à cetu Cardinalium, quos teneri ad obſeruantiam conceſſorum à prædeceſſoribus ſub nomine dignitatis plenè docet, & probat præſertim *num. 3. 4. & 5.*

Quapropter à fortiori dicendum eſt in caſu noſtro, cùm apertè pateat illud Carolo Primo Andegauenſium Duci, & Prouentiæ Comiti, à Sancta Romana Eccleſia, & pro ea à Summo Pontifice Vrbano IV. 4. Kalend. Iulij 1266 in Ciuitate
65 Romæ conceſſum fuiſſe pro ſe, & hæredi-
bus ſuis, igitur hæreditarium cẽſeri probat *Andr. de Iſern. in cap. 1. §. quid ergo, in fine, de inueſt. de re alien. fact.* & in ſpecie text. Regis Caroli Secundi *in cap. Prælatis Eccleſiarum,* ibi, *Vt peculiare Domini Patris Prædilectum noſtrum hæreditarium Regnum Siciliæ,* & deniquè optimè aduertit *Camill. Salern. in addit. ad Conſuet. Neap. Et ſi teſtator, ver. diſponere; in verſ. incip. Napodanus, fol. mihi 176. lit. E.* qui in *fol. 177. lit. F.* reprehendendo *Bald.* inquit, ipſum non rectè hiſto-
66 rias inſpexiſſe, cùm verè hoc Regnum ſit
hæreditariũ, quòd etiam affirmauit *Gaſp. de Leo in addit. ad dictam Conſuetudinem* poſt illam *Camill. Salern. incip. dicitur hic, fol. mihi 178.*

Nequè

67 Neque in eo ſuccedere niſi ſit hæres,
docet *Iacobus de Frãch.in vſib.feud. quæſt.2.
num.109.* & vti hæreditarium in hæredi-
taris peritionem venire, ex *Gloſ. in l.item
veniunt, §.fin. ver. ſiuè iure, ff de petit. hæred.*
probat *Andr.de Iſern in cap.1.in fine,qui ſuc-
ceſſ.ten.& in § hoc quoquè,2.colum. ver.ſi feu-
dum,de ſucceſſ.feud. & in d.§.quid ergo, in fine,
& in cap.1.col.1. ver item loquitur,de alienat.
feud.pater.& in cap.1.col.1 in princ an agnat.
& in cap.1. § huius autem generis,col 3. ver. ſi
ergo,ex quib.cauſ.feud.amitt.* & poſt *Alexand.
& Curt.*notat *Iacobus. de Franch. d quæſt 2.
num.108.& Io.Andr.de Georg.alleg.19 nu.3.*
verùm meliorem *text.* prædicta *gloſ.*adno-
tauit *Camill.Salern.in d.ver.dicit Napodanus,
propè finem,in d fol.178 lit.D.* nempè *text.in
l. ſi familiæ, C.famil herciſc.*deprauatè in-
quiens illam *gloſ.* allegari,& non dictum
textum.

68 Ex his vltro fluit ſolutio, ſi diceretur,
quod Ladiſlaus Rex cum Andegauenſis
fuerit, Imperator verò Carolus Quintus,
à quo Illuſtr.Nuceriæ Dux cauſam habet
ex Aragonenſi familia deſcenderit non
teneri ipsũ Imperatorem tanquàm nouũ
dominium, prædictum priuilegium à La-
diſlao Rege conceſſum ratum habere.

69 Siquidem ex prædictis facilè hoc obie-
ctum diluitur,vltrà quod, ſi hiſtorias per-
legamus,apertè videbimus Reges Arago-
nenſes hoc Regno fuiſſe inueſtitos non
ex perſona propria, ſed vti prædeceſſorũ
hęredes,nàm ab Alphonſo Primo Arago-
nenſium Rege, hoc Regnum ad Arago-
nenſes Reges deuenit; cùm enim Regina
Ioanna Secunda ex Andegauenſi familia
filios non haberet,pręd ctum Alphonſum
Primum in filium adoptauit,ipſumq; hæ-
redem in Regno inſtituit, qua diem fun-
cta hoc Regno vti prædictæ Ioannæ hæ-
res ab Eugenio IV. Summo Pontifice in-
ueſtitus prædictus Alphonſus fuit,in quo
poſt Ferdinandum Primum, Alphonſum
Secundum, Ferdinandum Secundum, Fe-
dericum, & Ferdinandum Tertium Ara-
gonenſes Reges Regina Ioanna Tertia
deſcendit, quæ nupta Principi Philippo
de Auſtria Archiduci, Carolum Quintũ
Inuictiſſimum Romanorum Imperatorem
genuit, qui vti Matris hæres, hoc Regno
coronatus fuit,à quo prædictus Ill.Nuce-
riæ Dux priuilegium aſſequutus fuit,qua-
propter ambigendum non eſt,prædictum
Carolum Quintum Imperatorem vti ſuc-
ceſſorem in Regno, quod iure hæredita-
rio ei deuolutũ fuit debuiſſe omnia præ-
deceſſorum tàm Andegauenſium, quàm

70 Aragonenſium Regum priuilegia,& con-
ceſſiones ratas habere, ex vulgata regula
*l.cum à matre,C.de rei vend.*imò tanquàm
71 in feudo hæreditario ſucceſſorem etiam
ad omnia prædeceſſorum debita teneri,
ſiuè filius, ſiuè agnatus foret. probat *text.
in cap.1.*vbi *Iſern in princ an agnat. Capyc.in
inueſtit.feud. ver.feudorum exequutiones, verſ.
ſucceſſor vaſſalli, Frecc d.tract. lib.2 auth.29.
num.10. Gayll.lib 2 obſeru pract.cap.154.nu.
18. de Franch.deciſ.1. Anna conſ.4. volum.1.*
quod ampliant DD. etiam ſi quis præter
defuncti voluntatem ſucceſſiſſet, *Capyc.
deciſ.198. Lanar.conſ.30. Campag in cap. Re-
gni Conſiderantes,num.31.& ſeq.de Ponte con-
ſil.13.num.19 & 26.* poſt *Dom.de Franch. d.
deciſ.1.*& latiſſimè *Gizzar. deciſ.28.*

Nec obſtat Quintò,hanc ſecundã con-
ceſſionem factã præiudicare iuribus eiuſ-
dem Regis, qui ſibi reſeruauerat iuriſdi-
ctionem in familia Paganorum,& ſic po-
tuiſſe ſibi præiudicare tanquàm iuri ſibi
quæſito non alteri.

Nàm reſpondetur per tale priuilegiũ,
quòd prædicta familia Paganorum ſit in
demanio ipſius Regis, fuiſſe etiam quæſi-
tum ius dictæ familiæ, neq; poſſe ipſis de
familia inuitis Inuictiſſimum Regem al-
teri concedere iuriſdictionem, proùt di-
cimus in iuriſdictione conceſſa Baroni;
non poſſe ipſum renunciare cauſæ cogni-
72 tioni in præiudicium vaſſalli,neq; vaſſal-
lum præiudicare Baroni,latè *D. de Frãch.
deciſ.417.& 141.Carleual.de iudic lib.1 tit.1.
diſput.2.quæſt.7.ſect.2.nu.808.& 958.ſect.2.
num.1059.*

73 Neque Sextò, & tandèm obſtat, quod
prædictus Illuſtr. Dux Nuceriæ, tanquàm
poſſeſſor dictæ Ciuitatis poſſit ſe defen-
dere except. *pragmat 4. de poſſ. non turb.*

Nàm reſpondetur,illam *pragmat.* non
prodeſſe illis, qui acquiſiuerunt ius poſt
Reges Aragoneos, *Anna alleg.87. num.11.
Reg.Rouit.d.pragm.5.num.9.*

74 Accedat tandèm, quod cùm tractetur
de beneficio Principis conceſſo dictæ fa-
miliæ Paganorum eſt latiſſimè interpre-
tandum, ſi aliqua oriri poſſet dubietas,
quòd non admittimus, *l.fin. ff. de conſtitut.
Princip. cap.cum dilecti,de donat. cap.olim, de
verb.ſignif.* cum infinitis quos refert,& ſe-
quitur *Reg.Tap.in d.l fin.in rubr.cap.7.*

Vndè cum priuilegium prædictum ſit
expeditum in forma ſpecifica cum clau-
ſula, *ex certa ſcientia*, vigore cuius non eſt
neceſsè patefieri confirmatum, nec dubi-
tari poteſt de eo, quòd Princeps aſſerit,&
eſto, quod eſſet in forma cõmuni, tribuit

Digitized by Google

tamen facultatem præſcribendi minimè refragantibus cum priuilegio conceſſionis factæ Ciuitatis Nuceriæ Illuſtr qu. Tiberio Carraſa, vti poſtmodùm expedito, per quod neq; præſumitur voluiſſe, neq; poterat etiam ſi non eſſet idem concedẽs, ſed ſucceſſor, & cauſam nõ habeat à prædeceſſore iuribus dictæ familiæ, iàm acquiſitis præiudicare maximè cum in remunerationem ſeruitiorũ fuerit conceſſum, turſus non a Sereniſſimis Regibus Aragoneis, ſed ab Inuictiſſimo Carolo V. tùm nõ vſu dicti priuilegij, vel quia nunquàm fuit data occaſio vtendi, vel quia negligentia maiorum nõ præiudicat ſucceſſoribns in illis, quæ à genere proueniunt, ſperat dictus Dominicus eſſe pro-
75 cedendum per M.C.V. quod procedatur in ea, non obſtante remiſſione petita per Illuſtr. Ducem Nuceriæ.

Cętera ſuppleat Dominorum Iudicantium Religio, & doctrina.

Franciſcus de Laurito iunior I.C. Neap.

SVMMARIVM.

1 *Probatio homicidij in genere ex requiſitis ortis, admittitur.*
2 *Ædificium corruit, ſi minus idonee ſupra poſitum ædificatum ponatur.*
3 *Iudex non conſtito de delicto, etiam ſi eſſet conuictus, vel confeſſus reus, nequit procedere ad citationem, & alia.*
4 *Argumentum à rubrica ad nigrum validum.*
5 *Lectura magis verior conuenit legi, quæ rubricæ conuenit.*
6 *Canon in dubio debet intelligi, vt conueniat rubricæ.*
7 *Armorum delatio leue eſt delictum, quod de facile remittitur quando ad finem non offendendi deferuntur arma.*
8 *Credulitas, ſeù cauſa qualibet excuſat ab exportatione armorum etiam iniuſta, vel fatuã.*
9 *Officialis qualibet pro aſportatione armorum non tenetur.*
10 *Teſtis non deponens de loco, & tempore, falſus redditur.*
11 *Aſſertio negatiuè facit cenſeri in lata culpa, & ratione temeritatis, reus extra ordinẽ puniendus.*
12 *Teſtes non ſolùm negatiuam expreſsè deponentes repelluntur, ſed etiam implicitam.*
13 *Teſtis falſus in vno, præſumitur falſus in omnibus.*
14 *Teſtis vltroneus quando dicatur eſſe.*
15 *Teſtis, qui ſpontè vadit ad teſtificandum, torqueri debet vti ſuſpectus.*
16 *Teſtis ſpontaneus deponens, præſumitur inimicus.*
17 *Teſtis citatus, & non allegans priuilegiũ, quod quod habet, dicitur ſpontè deponere.*
18 *Teſtes in iudicio reperti præſumuntur citati, et quando hoc procedit.*
19 *Teſtes viles, qui dicantur, vt poſſint repelli.*
20 *Teſtes pauperes repelli an poſſint & quando.*
21 *Teſtis, qui ſpontè ſe offert, nil ei creditur.*
22 *Teſtis inimicus an, & quando excludatur.*
23 *Inimicitia cauſata ex lite, an ſit iuſta cauſa probabilis repellẽdi, quæ durare præſumitur, quod limitatur.*
24 *Teſtis inimicus dicitur, qui non citatus ſubiecit ſe examini.*
25 *Teſtis primo examinatur, habetur pro denuntiatore.*
26 *Denuntiator examinatus, non probat vt teſtis.*
27 *Teſtes omni exceptione maiores eſſe debent in criminalibus.*
28 *Teſtes quàmuis admittantur multum eorum fidei detrahitur ob eorum defectus.*
29 *Dicere teſtimonium, eſt quid dignitatis generosè.*
30 *Quæ ſunt dignitatis, ſunt præcluſa infantibus.*
31 *Homo malæ vitæ, non eſt idoneus teſtis.*
32 *Infamis, infamia facti repellitur à teſtimonio in criminalibus, ſed in ciuilibus ei fides diminuitur.*
33 *Delictum vt dicatur difficilis probationis, quidnam exigitur.*
34 *Tortura exigitur in teſtibus, quod alitèr veritas haberi non poſſit aliundè.*
35 *Teſtis vnus falſus, vel duo præſumi facit alios eſſe falſos.*
36 *Teſtis contrarius eius depoſitioni non probat.*
37 *Plus notabilior eſt excluſio delicti, quam incluſio.*
38 *Teſtes deponentes de diuerſo tempore, ſunt ſingulares.*
39 *Colloquium cum bannitis, an ſit prohibitum.*
40 *Auxilium an, & quando admitti debeat, vel non.*
41 *Tres inquiſiti deponentes in tortura ſe eſſe receptatos, an probent.*
42 *Inimicitia an, & quãdo præſumatur inter coniunctos ex aliorum cauſa.*
43 *Vaſſallus faciens parentelam cum inimico domini, dicitur proditor.*
44 *Inuerisſimilitudo naturæ aduerſatur, & habet imaginem falſitatis.*
45 *Teſtes deponentes ſuper non veriſimili debent concludere, & eſſe omni exceptione maiores.*
46 *Innocentia probatur per præſumptiones.*
47 *Innocentia reſultat ex teſtibus inueriſimilia deponentibus.*
48 *Proceſſus pauci reperiuntur, in quibus falſitates non reperiantur.*
49 *Identitas perſonæ qualitèr probatur.*

50 *Iden-*

Digitized by Google

50 Identitas nominis, & cognominis alicuius,qualitèr probatur.
51 Opinio receptantis non attenditur,neq; communis reputatio, ſed veritas rei.
52 Receptans bannitum,quando puniri debet.
53 Scientia requiritur, vt quis puniatur de receptatione banniti.
54 Fama probatio erit neceſſaria cōtra receptantes bannitos.
55 Receptans bannitum, an, & quando poſſit puniri pœna ordinaria, vel non.
56 Receptans bannitum ſibi coniunctum, an excuſetur.
57 Natura non ſufficit,vt is, qui offendit aliquem, quem defendere debet.
58 Receptator banniti vt puniri poſſit, exigitur, quod malo animo,et dolo recipiat,vbi abſcōdat à Iudice.
59 Receptans bannitum toleratum à Superioribus excuſatur,& qualitèr procedat.
60 Fama, ſeù rumor de bannito ſolet eſſe fallax.
61 Animus malus præſumitur in Officiali, qui negligit, incumbere quibus debet.
62 Officialis cenſetur fautor inquiſiti cum illum carceribus mancipare poteſt, & non facit, & cum hoc ſit delictum præſumi non debet.
63 Officialis ſēper præſumitur bonus, nec puniendus, cum qualibet cauſa ſicut excuſat à dolo, ità à pœna.
64 Pœna carceris maior dici debet.
65 Officialis an, & quando tenetur carceratos viſitare.
66 Deciſio cauſæ refertur.

ARGVMENTVM.

Homicida inquiri,& indè puniri an poſſit, obſtante lapſu temporis,& nulla facta probatione criminis in genere,nequè legitimę probationes pro receptatione bannitorum probatę ob teſtium inhabilitatem.

ALLEGATIO XXXIV.

SI lapidem iudicij angularem, ſi teſtiū perſonas, ſi teſtium dicta, ſi Regiam Aprutinam Audientiam condemnantem, ſi totum deniquè proceſſum contra Dominicum Antonium Verrottam condemnatum ad Regias triremes per annos quinque,& ad ducatos ſex mille ſub cenſuram reuocauerimus, forè per M. C. V. iure decernendam cōdemnati abſolutionem, doctiſſimis eiuſdem DD. Iudicibus ſuadere,(nec difficile) mihi propoſitū eſt.

Sed vt pleniori marte progrediamur, ſupponendum nobis eſt noſtrum Verrottam eſſe inquiſitum de mandato homicidij,& aſſiſtentia ad illud in perſonam cuiuſdā Martiņi Dauidett in Oppido Planellæ. De armorum aſportatione. De receptatione cuiuſdam Cecchini, Iouini,& Dominici de Capraria, quos ſupponunt fuiſſe inquiſitos Regiæ Audientiæ.

Circa Primum,inermibus quidem manibus Fiſci molem ſubuertemus, præter enim, quam, quod hoc fuiſſet ante generalem criminum abolitionem de annò 1648. vt ipſimet Fiſci teſtes deponunt folio 5. & 6. additur homicidium in genere nullatenùs probari: de anno enim 1650. examinantur teſtes de homicidio, quod dicunt commiſſum de anno 1647. in perſonam dicti Martini,quem vel nunquàm in rerum natura fuiſſe,vel nùnc etiā viuere crediderim; vbi namq; exumatio? vbi Notarius vidit, vel vulneta diſcripſit? vbi teſtes per ſenſum viſus,& tactus de cadauere, & vulnerum qualitate deponunt? nonnè neceſsè non erat cadauer exumari?

1 & deniq; vbi tot alia requiſita ad homicidij in genere probationem,quæ referuntur per Criminaliſtas omnes,& ex noſtris per *Foller. in verbo capiat informat. & Muſcat. de cognit. delict. in proem. & in verbo homicidium?* Quam verum eſt illud, quod nonnulli Iudices dùm reos condemnare feſtinant, huius nullitatis vigore inuiris

2 dentibus coguntur abſoluere! Lapis n. iudicij angularis eſt hoc,quo non poſito, nihil ædificari poteſt, & minus idoneè poſito omne ſupra ædificatum corruit,*l.1. §.item illud,ff.ad Syllan. Ruin. conſ.8. num.3. Iul. Clar. in §.1.quæſt.4.num.1.* quod locum habet etiam in caſibus,in quibus ex abrupto procedi poteſt,& nulla iuris ſolemnitate ſeruata,adeò vt non conſtito de deli-

3 cto, Iudex non poſſe nec ad citationem, nec ad capturam, nec ad interrogationē deuenire, & etiam ſi reus eſſet conuictus, immò etiam confeſſus,nullo modo foret plectendus, vt poſt innumeros *Guazzin. ad defenſ. reor. defenſ.4. per tot.* immò non modo viuere crediderim Dauidett, verū etiam teſtes hoc deponentes fere iniuriarum actione teneri Curię Planellæ,vbi dicunt commiſſum homicidium, & de die cū tamen vlla ſit informatio,vllus ſit proceſſus in dicta Curia contra noſtrum condemnatum;etenim cum à Regia Audien-

aa

ria ſuiſſet tranſmiſſus Cōmiſſarius ad di-
ctum Oppidum pro capienda informa-
cione,quam nitimur demoliri.&: per hunc
fuiſſet mandatum Curiæ illius loci, quod
ad ſe tranſmitteret omnes inquiſitiones
contra Verottam captas,fuit per illam re-
ſponſum nullam contra iſtum adeſſe in-
formationem fol.3. à ter.& 4. crediderim
nempè iniuriarum actione teneri Curiam
illam arguendo ſocordiæ,cum tamen lip-
pis pateat, & tonſoribus Baronū Officia-
les non tantùm cōtra verè ſontes eſſe ſol-
licitos; verum etiam & cōtra ſtere inſon-
tes, immo, & noua criminum genera re-
periſſe, & pijſſimo cuiq; facto atrociſſimi
titulum impingere ad ſubditorum locu-
los expilandos.

Circa Secundum, ideſt armorum dela-
tionem nimis vagari non oportet, nàm
nec Fiſci teſtes de armis prohibitis depo-
nunt, nec Regia Audientia condemnādo
ſuper hoc ſe fundauit, vt videre eſt in ru-
brica dictæ ſententiæ; ſolùm enim loqui-
4 tur de receptatione; valere autem argu-
mentum à rubrica ad nigrum non eſt qui
ambigat, *Bald. Angel. Salyc. Paul. de Caſtr.
Iaſ. & DD. omnes in l.1. ff. ſi cert. petat.* & li-
cet ſententia poſſet adaptari alijs etiam
delictis, vt adaptari non poteſt, nàm con-
demnauit tantummodo ad pœnā à Prag-
matica inflictam contra receptatores;ha-
buit enim pro verò poteſtatem in illo ar-
ma deferendi,vt infra dicemus, tamen in
caſu noſtro debet tantùm adaptari rece-
5 ptationi, nàm quādo lex,vel canon habet
plures lecturas, illa videtur verior, quæ
magis conuenit rubricæ,*Gloſ. eſt not in cap.
bona, de confirm. vtil. vel inut & Pan.* ibi,*Gloſ.
in cap. cum monaſterium*, & ibi *DD. de elect.
Gloſ. in l. vnic. in verbo tractare*, & ibi *Bald.
C. ne lic. tert. prouoc.* lex enim, vel Canon in
6 dubio debet intelligi, vt conueniat rubri-
cæ, vel titulo, ſub quo ponitur, *l. Imperat.*
ibi *Bart. ff. de in diem addict.* hinc dicit *Bald.
in d. l. vnic.* quod quando *text.* eſt dubius,
rubrica probat, qualitèr *text.* ſit intelli-
gendus.

7 Et quàmuis armorum delatio leue de-
lictum ſit,vt per *Caball caſu* 107. per *Farin.
quaſt.* 108. *num.* 130. & 77. & per *Reg. Ronit.
in pragm.* 8. *de armis num.* 34. de facili namq;
remittitur quando ad finem offendendi
non deferūtur,vt per *Taſſon. de antefato, ob-
ſeruat. 1. num.* 128. pro quo vide *Dom. Eliſ.
Danza de pugna Doctor in tit. de armis, cap.* 2.
& *in cap.* 6. vbi *num.* 20. & 24. aſſerit quam-
8 libet credulitatem,& cauſam, etiam leuē,
etiam iniuſtam,& fatuam ab illarū aſpor-
tatione excuſare,etiam quòad prohibita,
Burſat. conſ. 77. *nu.* 16. *conſ.* 141. *vol.* 1. *nu.* 14.
Bertazzol. conſ. crim. 173. *num* 5. & *conſ.* 46.
nu. 11. *vol.* 1. tamen non ex hoc mota fuit
ad pœnā pro iſta delatione non infligen-
dam; ſed ex illo motam dicimus, & mo-
ueri debebat, quod per teſtes ad defensā
examinatos fuit probatum noſtrum Ver-
tottam fuiſſe per tres annos continuos,
(vt vulgò dicunt) Cauallariū Regiæ Do-
hanæ Menepecudū, tempore quo Guber-
nator illius erat Ioannes Aliprandus in
Prouincia Aprutij, iura reddidiſſe inter
ouium paſtores, & Dominos, & querelas
recepiſſe,vt deponūt primus teſtis ſol.21.
à ter. in pede ſuper 8. artic. ſecundus ſu-
per eodem fol. 23. à ter. & tertius fol.24.
conſtat autem, & notorium eſt Ioannem
Aliprandum ante dictam criminum abo-
litionem, & etiam poſt Verrottæ carcera-
tionem iugitèr, & continuò fuiſſe dictæ
Dohanæ Gubernatorem; quod verò Ca-
uallarius Regiæ Dohanæ poſſit arma de-
ferre in dubium reuocare nimis ſuperſti-
tioſum videretur, præter enim, quā quod
hoc habet ex priuilegio ſpeciali, adeò no-
torio, vt illud allegare ſufficiat, conuenit
9 etiam iuri communi; quiuis enim Offi-
cialis iuſtitiam adminiſtrans pro illarum
aſportatione non tenetur, *Menoch. de arbit.
lib.* 2. *centur.* 3. *caſu* 394. *num.* 65. deferuntur
etenim intuitu officij, vt per *Caball. d. caſu*
107. *Dec. in cap. ſignif. de off. deleg.*

Hæc pro deſtruendo ſecūdo Fiſci ſup-
poſito ſatis, ſuperq; ſunt, ſed quomodo-
cumq; ſit mihi temperare non poſſum,
quin de Ioanne Bernardino Piſcia, primo
ſuper hoc Fiſci teſte non conquerar; per
hæc enim verba depoſuit ſol.5. à ter. in
in princ. *(ogni volta, che uſciua il detto Do-
menico Antonio, sēpre andaua armato d'archi-
bugio, e daga)* obſeruate, quæſo, teſtis ani-
moſitatem, attendite qua facie loquatur;
ergò nè non poterat exire Verrotta quin
ab ipſo videretur? Dixeris illum forſitan
Zonæ habuiſſe alligatū, vel claues domus
Verrottæ sēper tenuiſſe? hanc depoſitio-
nem luſtrando (nec diſſimulo) illicò mi-
hi occurrit caſus illorum fratrum vnico
partu enixorū, qui iunctis cutibus aura
fruiti vitali, vno illa functo, alter, quia di-
uidi non poterant, propter olus, & functus
eſt. Nonnè hęc depoſitio in negatiuam
10 indeterminatam non reſoluitur? Quid
fatebere illum depoſuiſſe, niſi quod nun-
quam exiuerit ſine armis? atqui huic nul-
lam fidem forè adhibendam, cum loco, &
tempore non coarctauerit, & falsū incur-
rere,

Digitized by Google

rere, eſt *Doct. Angel. in l. Lucius, ff. de infam. in l. teſtium, C. de teſt. in l. ſi per alium, ff. ne quis eum qui. &c.* & vbiq; allegat ità tenere *Innocent. in cap cũ Eccleſia Sutrina, extra de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* iſta ergò temeraria aſſer-
11 tio negatiuæ facit eum cẽſeri in lata culpa, & ratione temeritatis extra ordinem puniendum, ſecundum *Angel. in l. plagiis, C. ad l. Flau. de plag* iunctis notatis in *l lege Cornel. ff. de Sicar.* & quod non modò re-
12 pellantur teſtes expreſsè negatiuã dicentes; verum etiam & implicitam (vt in noſtro caſu) voluit *Innoc. in d cap. cum Eccleſia, Specul. in tit. depoſ. §. 7. verſ. & verò, & Angel. in d. l. teſtium,* adeòq; verum eſt, vt omnia eius depoſitio collabatur, & ruat in præceps. *Corn. in conſ. 170. vol. 2. conſ. 135. volum. 4. & conſ. 132. volum. 1.* ſi
13 enim teſtis dictum reperiatur falſum in vno, præſumitur falſum in omnibus, *Maſcard. concluſ. 742 num. 22.* & ſuſiſſimè in ſequenti *per tot.*

Sed iam tempus eſt, vt cum hoſte inſolem prodeamus, ac puluerem; vmbratilis quidèm eſt; ſed laruatã hoſtis realis præſefert imaginem, & ſi figi, refigiq; non poterit, veritatis tamen iubar, & lumina abhorrens, fuget, & refuget. In tertium igitur Fiſci ſuppoſitum, nempè inquiſitorum receptationem, pro qua noſter Verrotta fuit condemnatus, calamũ perſtringere non pigeat, & circa hoc, teſtium perſonas, teſtium dicta, Regiam Audientiam, vt in initio polliciti ſumus, ſtatera appendamus.

14 Ad Primum, teſtes ſunt vltronei, ſunt viles, ſunt pauperes, ſunt inimici, ſunt infames. Sunt vltronei, quia licet expedita fuerit ad illos citatio, tamen intimata nõ fuit, vt fol. 4. & 5. & tali caſu non probare, cum videantur ſpontè deponere, & ſpontè ſe ingerere, voluit *Farinac de teſtib. quæſt. 72. nu. 1. Guazzin. ad defenſ. reor. tom. 2. defenſ. 28 cap. 6. num. 7. Bart. in l. quæ omnia, §. 1. ff. de procur. & in l. poſt leg. ff. de his, quib. vt indign. Felin. poſt Abb. in cap. 2 num 23. de teſt. Gaſp. Caball. milleloq 938. Marſ. in l. & liber.*
15 *num. 7. ff. de quæſt.* vbi ait, quod teſtis, qui ſpontè vadit ad teſtificandũ, debeat torqueri tanquàm ſuſpectus, idem voluit in *l. vnius, §. ſeruo qui vltrò ff eod. tit. Ludou. Roman. in conſ. 420. num. 3. Alex. conſ. 68. nu. 17. volum. 2. Rimin. ſen. Ceph. Bertran. & Decian.* quos vide apud *Maſcard. de probat. concluſ. 1364.* immò, quod tali caſu præſumantur
16 inimici, voluit *Marſ. in d. l. vnius, Panorm. in cap. cum P. de Monconella, de accuſ. Bald. ſing. 144. & Petr. Rebuff. in tract. de teſt. artic. 1. gloſ. 4. num. 21.* nec etiam ſufficere, ſi domi citarẽtur, tenuit *Farinac. in d tract. quæſt. 76. num. 141. Guazzin. loc. cit.* quin etiam cita-
17 tus, & non allegans priuilegiũ, quod forſitan habet, dicitur ſpontè deponere, *Bald. in l. libertorum,* & ibi *Salyc. num 4. de teſtibus, Gratian. diſcept. 227. num. 22. Guazzin. ibidem num. 4.* latè *Decian reſponſ 48. num. 16. Caſtrenſ in l. 2 de iud.* & alij apud *Guazz.* præſertim verò *Surd conſ. 132. num. 28. volum 1.* Subdens (vt refert ille) quod ſpontè diceretur depoſuiſſe, quàmuis Notarius aſſereret (teſtis iuratus, monitus, &c) Nec
18 dixeris teſtes, qui reperiuntur in iudicio præſumi citatos, at per *Felin. in cap. 2. de teſtib.* hoc enim declarandum eſt, vt procedat quando teſtes veniunt de longinquo, ſecus ſi manerent in loco, in quo examinantur, vt in caſu noſtro; omnes enim ſunt à Planella, & Planellæ examinantur, vt in *rubrica* eorum depoſitionis, *Butr. in cap. 1. de iud.* quem ſequitur *Alexand in l. de vnoquoque, col. 2 ff. de iud. Roman. & Iaſ.* apud *Maſcard. concluſ. 1364. num. 70.* nec conſuetudo in contrariũ valeret, cum per hanc introduci non poſſit, ſicuti nec etiam per Principem, per infra dicenda, vt inimici, quales iſtos eſſe innuimus, ſtetur teſtimonio.

19 Sunt viles, & plebei, vt ex ipſorummet depoſitione in principio fatentur enim eſſe laboratores, & agricultores; hos autẽ à teſtimonio repelli tanquàm ſuſpicione non carentes, teſtatur *concl. 1357. num. 16.* & exemplificat in artificibus ignobilibus, & obſcuris, allegat *l. ob carmen, §. 1. ff. de teſt. Iaſ. in l cunctos populos, num. 47. in 2. lect. C. de sũma Trini. & fide cathol.* & nonnullos alios, ego autem id ſolùm (vt ex animo loquar) non ſufficere arbitrarer, ſed iunctis alijs, vt in re noſtra, arbitrarer certiſſimè.

20 Sunt pauperes, viuũt enim proprijs laboribus, vt dicunt ibidem, & iſtos reijci, & præſertim in cauſis criminalibus dicit *Maſcard. concluſ. 1364. num. 37.* refert *Butr. in cap ſi quis, de teſtib. Socc. reg. 289 fall. 2.* aſſerentem eſſe communem opinionẽ *Alex. in conſ. 237. vol. 6. Soccin. conſ. 17. vol. 1. Marſ. Campeg. Crot. Rebuff. Aufrer et alijs apud eundem*; benè verum eſt, quod in hoc multũ inter ſe digladiantur DD. vt videre eſt apud *Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 1. caſu 96.* qui *num.* 8. concludit teſtem pauperem ſuſpectum eſſe, maximè quando alius concurrit defectus, ex doctrina *Crau. in conſ. 249. num. 11. Aret. conſ. 14. num. 16. Dec conſ. 311. num. 5. & Soccin. iun. conſ. penult. num. 38. libr. 2.* ſed clarior, & in puncto pro me facit

eſt doctrina *Bart.* quàm refert *Aufrer. in*
tract. de teſtib. nu. 78. videlicet, quod quàm-
uis etiam in criminali pauper non repel-
latur, ſi eſt perſona honeſta, ſed poteſt tor-
queri, maximè ſi vacillat; ſubdit tamen,
quod non tantùm creditur ei in crimina-
libus, ſicut in alijs, & addit, quod ſi ſpon-
21 tè ſe offert (vel ſe iſti obtulerint) nihil eis
creditur, per *text. in* §. *ſi verò ignoti, verſ. fe-*
ſtinantes, in Auth. de teſtib.

Eſt inimicus primus teſtis Ioannes Ber-
nardinus Piſcia, de quo ſupra conqueſti
ſumus, vt deponit teſtes omnes ad repul-
ſam ſuper 6. fol. 21. 22. & 23. Inimici au-
tem teſtimonium repelli, etiam in cauſis
arbitrarijs, priuilegiatis, leſæ Maieſtatis,
ſimoniæ, hæreſis, certiſſimum eſt; & cùm
de iure gentiũ arceatur; nec etiam Prin-
ceps facere poteſt, vt inimici teſtimoniũ
recipiatur; nec ſemiplenè probat, etiam
ſi ſit inimicus præſumptus etiam ſi inimi-
citia non ſit publica; ſed ignoretur, etiam
ſi ſit reconciliatus, etiam ſi ex cauſa minus
probabili hæc inimicitia proueniat, &
etiam ſi deponat in mortis articulo, vt vi-
dere eſt apud *Menoch. de arbitr. Iudic. lib.* 1.
caſu 28. *per totum, & Maſcard. concluſ.* 900. *per*
totum, apud quos ad nauſeam vſque repe-
22 ries DD. hæc firmantes. Nec negotium
faceſſere videtur, quod iſta inimicitia ha-
buerit ortum ex lite inter eos, ac propte-
reà videndum ſit, an hæc ſit capitalis, vel
capitali æquiparetur; nàm hoc procede-
ret quando ex lite vellemus probare ini-
micitiam, non autem quando probauimus
inimicitiam propter litem, probata enim
23 inimicitia non curamus an cauſa ſit pro-
babilis, nec nè, vt ſupra innuimus, *text. eſt,*
& ibi *Butr. in cap. vnius, il ſecondo, de ſponſalib.*
Alex conſ. 99. *lib.* 1 *nu* 3. *Iaſ. in l. ſi filiam, nu.* 1.
C. de inoff. teſtam. Bald. Alex. Rip. Pariſ. Gram-
mat. & Roland. à Valle, penès *Menoch. loc. cit.*
num 9. multi enim ſunt, qui propter quæq;
leuia grauitèr iraſcuntur, teſte experien-
tia, ſed grauem eſſe litem inter eos teſta-
tur ipſamet inimicitia; hæc autem (nè
quid omittamus) durare præſumitur, niſi
contrarium probetur, *Bald. in l. non ignora-*
bit, num. 5. *C. ad exhibend. & in conſ* 176. *nu.* 3.
vol. 1. *Anchar conſ.* 246. *num.* 4. *& Maſcard. de*
24 *probat. concl.* 899. *num.* 23. & comprobatur
inimicitia, nec probat eo magis, quod nõ
citatus ſubiecit ſe examini, vt in terminis
noſtris *Gratian. diſcept.* 525. *num* 29. allegat
Decian. in praxi par. 1 *lib.* 3. poſt *Abb. Cardin.*
& alios in d. cap. cum P. Monconella. Huic
quippè teſti ex alio capite nullam fidem
forè adhibendam, cur non ſtatuimus? cũ
enim nullus in proceſſu adſit apertus de-
nunciator, vel accuſator, iſte tanquàm
primus teſtis examinatus habetur pro de-
25 nunciatore, vt firmat *Dec. reſponſ.* 93. *ſub*
nu. 125. *vol.* 2. & ideò tanquàm denuncia-
tor non probat, vt exclamat contra Iudi-
26 ces aliter facientes, *Bertazzol. conſ.* 258.
num 103. *vol.* 2. *Guazzin. ad defenſ. reor. tom.* 2.
defenſ. 29 *cap.* 19.

Eſt infamis Andreas Giſimundi ſecun-
dus teſtis; omnes enim teſtes ad repulſã
ſuper 5. fol. eiſdem, deponunt per hęc ver-
ba: *Sì, che Andrea di Giſmondo ſi fece dare*
30. *carlini da' P P. di S. Franceſco da Paola con*
dire, che voleua loro far trouare vn Teſoro, e ne
fù carcerato ad iſtãza di detti P P. l'haue fat-
to ancora con molte perſone di Pianella, & al-
tri luoghi, e ſono reſtati tutti gabbati. Quid
igitur Sicophantæ huic, Verſipelli, Fedi-
frago dabimus fidem? forſitan vnum, vel
duos decepit? nonne nõ interuenit dece-
ptio, & pro deceptione cauſa infamis, &
vituperoſa? Quid aliud agunt Theſauri
inuentores, quam Dęmones inuocare? cũ
quonam familiariùs vtuntur, quam cum
Dęmone? & familiarium Dęmonis men-
daciorum patris teſtimonium nos ſuade-
bit ad condemnandum? Infamis eſt er-
gò tanquàm Sicophanta, & deceptor, tan-
quàm pro hoc carceratus, tanquàm præ-
ſumptus Dęmonis familiaris. Hoc poſito
ſi quis velit concedere, quod talia com-
mittens, ſit infamis ipſo iure, nihil diutiùs
foret nobis laborandum, vt concludamus
omninò repelli; dato autem, quod tantũ
ſit infamis, infamia facti adhùc mihi ne-
gare non poterit, quid repellatur, eum
enim in cauſis criminalibus requirantur
27 teſtes omni exceptione maiores, & pro-
bationes luce meridiana clariores, *l. ſciant*
cuncti, C. de probat. nullo modo probabunt,
vt per *Maſcard. concluſ* 1362. *nu.* 65 qui am-
pliat *num. ſequenti*, etiam in cauſa ciuili ar-
28 dua, immò & in alijs non arduis, licet ta-
les teſtes admittantur multum tamen eo-
rum fidei detrahitur, vt voluit *Bart. poſt*
Gloſ. in l. 3. §. *duo autem, ff. de Carbon. edict. &*
in l. cunctos populos, C. de ſumma Trinit. & fide
cathol. Maſcard. d. concluſ nu. 59. dicere nam-
29 que teſtimonium eſt, quid dignitatis ge-
neroſæ, vt inquit *text. in cap. præcept.* 27. *q.* 5.
30 quæ autem ſunt dignitatis, ſunt omninò
præcluſa infamibus, *l.* 1. *C. de infam. lib.* 12.
quid enim expectabimus à criminoſis niſi
crimina? ſolitus mentiri, & fidem frange-
re, quid aliud aget, quam mentiri, & fi-
dem eſtringere tanquàm ſibi odioſam?
31 homo denique malæ vitæ erit teſtis ido-
neus?

nens? certè non, *cap. licet, de foro compet. cap. inſuper, de teſtib. cap teſtium, eod. tit. & Alber. de Malet. in tract. de teſtib. par. 2. num. 16.* poſt longam verborum ſeriem hæc verba effudit (& breuitèr ex prædictis conclu-
32 dire, quod infamis infamia facti repellitur in criminali, in ciuili admittitur, ſed fides diminuitur) ità etiam firmant *Crot. de teſtib. Iaſ. Bald. Felin. Aufrer.* apud *Maſcard. d. concluſ. num. 59.*

Si quis autem obijceret, quod crimen receptationis ſit difficilis probationis, & quod quando veritas alitèr haberi non poteſt, tales teſtes admittantur, facilis erit
33 reſponſio, nàm ad hoc vt crimen dicatur, difficilis probationis, & quod veritas alitèr haberi non poſſit, requiritur, quod haberi nō poſſit, nec habitu, nec actu, vt tradit *Specul. in tit. de teſtib. §. 1. verſ item quod eſt ſeruus*, & ibi *Io. Andr. Alb. in tract. de teſtib. Lancellott. Campeg.* & alij apud *Maſcard. concluſ. 1364. num. 18.* innumeri etiam apud eundem in *concluſ. 1365. num. 9.* in caſu autem noſtro, & ſi velimus concedere, quod habitu haberi non poſſint, actu tamen haberi poterant; omnes enim Fiſci teſtes deponunt, quod allocutio fuerit de die in platea, vbi nos per teſtes ad repulsā probauimus ſuper ſeptimo ſemper multam gentem commorari, & ex platea ad domum etiam de die traductionem deponunt ijdem Fiſci teſtes. Dato autem, quod
34 nec habitu, nec actu, alitèr veritas haberi potuiſſet, tùnc & eo caſu neq; tales ſine tortura admittendos eſſe, voluit *Bart. in l. Caſſ. ff. de Sen. & in d. l. cunctos populos*, vbi *Iaſ. num. 69. Grammat. conſ. 35. nu. 58. conſ. 58. num. 3. & 4. & conſ. vlt. in fine, Menoch. de arb. queſt. 27. num. 7. conſ. 101.* & alij apud *Maſc. d. concl. 1363. num. 52. & 70.*

Tertius teſtis eſt præſumptiuè falſarius,
35 nàm quando in proceſſu reperitur vnus teſtis falſus, vel duo, alij etiam præſumuntur falſi, ità *Guazz. defenſ. 28. cap. 13. nu. 17. Menoch. de præſumpt. par. 2. lib. 5* & alij apud illum, latiſſimè *Maſcard. concl. 742. per tot.* qui innumeros id firmantes adducit.

Sed iàm ſatis, ſuperq; teſtium perſonas ſanciauimus; omnes enim vltroneos, viles, pauperes oſtendimus, tres ex tribus tantummodò inimicum vnum, alterum infamem, alterum falſarium demonſtrauimus, reſtat vt illorū dicta vulneremus, vel pro nobis facere contendamus: feſtinemus igitur.

Ad Secundum. Hìc vos expectabam ò teſtes. Deponit primus teſtis de receptatione Cecchini, ſed deponit de illa ante criminum abolitionem, vt ex illis verbis ſequentibus *(e dopò li rumori, e fatta la pace) fol. 5. in pede.* Deponit de receptatione Iouini, & eſt ſingularis, & inſimul cōtrarius Martino Marrinetti, vt in illius depoſitione dicemus: immò, & repetitus addit fol. 16. à ter. prima enim vice dixerat, q; vide-
36 rat alloqui in platea, nec aliquid aliud vidiſſe, poſteà verò dicit veſperam verſus vidiſſe receptare, & in hoc caſu nihil probat, vt voluit *Tynd. in tract. de teſt. cap. 8. nu. 4. & ſeq.* qui enim in prima depoſitione dicit ſe vnū ſcire, & non plus, vel nihil aliud ſcire, tali caſu ſi poſtmodùm diceret, eſt falſarius, quia hæc dicta ſunt incompaſſibilia, nec poteſt teſtis labilem memoriā, vel aliud quid allegare, poſtquàm illa fuit aſſertiua loquutio, & negat vlteriorem cognitionem, adde *Foller. in verbo capiat informationem, num. 60.*

Andreas Giſimundi deponit de receptione Cecchini, ſed etiam ante dictā abolitionem; nullum verbū facit de receptatione Ionini, deponit, quod ad domum duxerit Dominicum de Capratia, quem vocat ſub nomine (Mencuecio) addit verò in repetitione, quod permanſerint illa nocte in domo inquiſiti, ſicq; militat ratio falſitatis, de qua ſupra.

Martinus Martinetta deponit de receptatione Cecchini cum 20. circiter ſocijs, alij autem deponunt de 30. examinatur die 17. Martij 1650. & dicit, quod fuerit hoc circa annum cum dimidio à tùnc retro elapſum, & ſic relinquendo quæſtionem illam, an teſtis deponens per verbum (in circa) probet in hoc caſu, quia dicerem non probare, cum tempus ſit de ſubſtantia in caſu noſtro, nec enim præſumendum quem ſemper fuiſſe inquiſitum, debeatq; probari tempus inquiſitionis ad videndum, an receptatio fuerit ante illā, vel poſt, & ſuſiùs oſtenderem, ſi per otium liceret, dicimus omninò iſtius teſtis depoſitionem eſſe reducendam ad concordiam cum dictis aliorum, qui deponunt ante dictam abolitionem, ſi enim ad Fiſci inſtantiam quantum fieri poteſt ad illam reducendi ſunt, quantò màgis ad delictum excludendum? nemo enim, qui ne-
37 ſciat, quam fauorabilior ſit excluſio, quā incluſio delicti, vt innumeri apud *Guazzin. defenſ. 29. cap. 19. num. 2.* qui dicit debere fieri interpretationem, vt interpretatio excluſiua delicti, delicti probationē confundat, ſatiùs enim eſt nocentē abſoluere, quam innocentē condemnare. Subdit, quod aliqui Cecchini ſocij fuerint à Verrotta

rotta receptati, alij autem dicunt, quod
omnes, & quàmuis nec in re hac, quis ve-
lit contendere eſſe varietatem, vel non ã
eſſe de ſubſtantia, tamen negare non auſit
quin multum ſit fidei teſtis eripiendum, s.
Dicit ante Paſcha de menſe Februarij vi-
diſſe colloquentes Iouinum, & Verrottam
fol. 7. à ter. & ità non concordat cum pri-
mo, ille namq; deponit de tempore æſti-
uo fol. 5. à ter. de menſe autem Februarij
in Prouincijs Aprutij non modo non eſt
æſtas, neq; ver, ſed ſenit, & fuerit hyems, at
38 teſtes deponentes de diuerſo tẽpore ſunt
ſingulares, *Aym. conſ 151 num. 12. Alexand.
conſ. 156. nu. 1. lib. 1. Bald. conſ. 39. lib 3. Caſtr.
conſ. 137. lib. 2. Soccin. conſ 59. lib. 4.* Inſuper
ille de receptatione hic de colloquio tan-
tùm, ille de octo, & decem ſocijs, hic de
tribus, & quatuor tantummodò. Deponit
de colloquio tantùm cum Dominico, ſe-
cundus autem teſtis de receptatione, &
ità non probant, nec colloquium, nec re-
ceptationem, remanet igitur depoſita re-
ceptatio Mencucij tantùm per ſecundum
teſtem infamem, & receptatio Iouini per
primum tantummodò teſtem inimicum,
hic enim deponit de colloquio tantùm
39 cum vtroque; immò, quod colloquium
non ſit prohibitum cum banuitis, probat
*Dom. Eliſeus Danza d. tract. tom. 1. de recept.
cap. 1. num. 16.* tùm quia *pragmat.* non in-
cludit alloquentes, ſed auxilium dantes;
40 auxilium autem debet eſſe cooperatiuũ
ad illum abſcondendum, idem *num. 61.*
tùm quia poteſt eſſe ad alium bonum fi-
nem, vt *Theodor. alleg. 97. num. 13.* nempè
ex cauſa concordiæ cum Regia Curia,
ſiuè emendatione, &c.

Quid dixeris in tanta teſtium varieta-
te, ſingularitate, contradictione? nonne
probabunt, & pro inſligenda pœna trire-
mium, & ducatorum ſex mille quanti ferè
non æſtimatur totum Oppidum Planellę?
41 Et quanquam ex *pragmat.* ſufficiat etiam
ſi tres inquiſiti deponãt in tortura ſe eſſe
receptatos etiã diuerſis temporibus, hoc
ideò eſt, quia deponunt circa factum pro-
prium, per ea, quæ dicit *Maſcard. concluſ.
1362. num. 51.* nos autem agimus circa di-
uerſa.

Sed quidquod inuerisimilia, & contra-
ria naturæ deponunt? nonne eſt veriſimi-
le inimicum receptaſſe inimicum, contra
quem ſemper cogitare mala, & iura lo-
quuntur, & docet experiẽtia? atqui nonne
Iouinus, & Dominicus non ſunt inimici
Verrottæ? nonne inimicitia non eſt capi-
talis? ità deponunt teſtes ad repulſam
ſuper 4. fol. 21. à ter. fol. 22. à ter. fol. 24.
reddunt autem cauſam ſciẽtiæ, quia Cec-
chinus Verrottæ affinis in primo, & ſecũ-
do gradu eſt capitalis inimicus dictorũ
Dominici, & Iouini, immò & hoc caſu
42 præſumi inimicitiã inter eos, eſt *text. in l.
liberi,* vbi *Bal. C. de inoff. teſtam. l. 1. §. cum pa-
tronus, ff. de officio Præfecti Vrbis.* vbi *Gloſa in
verbo cum inimicis, Gloſ. in cap. cum inimicus,
in verbo nolite, el ſecondo, diſt. 93.* hinc dice-
bat *Bald. in l. 1. col. 3. num. 33. ff. de rer. diuiſ.*
43 quod ſi vaſſallus fecerit parentelam cum
inimico domini, dicitur proditor, quem
ſequitur *Marſ.* apud *Maſcard. concluſ.* 899.
teſtis verò non veriſimilia deponens, non
probat, & eſt de falſo ſuſpectus, quod enim
non eſt veriſimile, nec credibile, nec con-
ſiderabile eſt; nàm veriſimilitudo eſt co-
44 gnata naturæ; inueriſimilitudo autem
naturæ aduerſatur, & falſitatis habet ima-
ginem, *l. ob carmen, §. fin. ff. de teſt. cap. quia
veriſimile,* & ibi *Abb. & Felin. extra de præ-
ſumpt. Iaſ. Marſ. Dec. Boſſ. Crau. Curt. iun.
Port. Soccin. Ruin. Rimin. Natta, Bero. Corn.
Tiraq. & alij pleriq;* apud *Maſcard. concluſ.*
1370 *nu. 1. vſq; ad* 5. & quod teſtes depo-
45 nentes ſuper nõ veriſimili debeant opti-
mè concludere, & eſſe omni maiores ex-
ceptione. *text. eſt in l. fin. in princ. ff. quod me-
tus cauſa. l. ſi extraneus, ff. de cond. ob turp. cauſ.
Dec. Felin. Curt. iun. Tiraq. & alij,* apud *Ma-
ſcard. concluſ. præd. num. 9.* & ſi verum, prouè
46 veriſſimum eſt, quod innocentia probe-
tur per præſumptiones, vt docuit *Gloſ. in
l. 1. in verbo non occidendi, C. de Sicar. Bart. in
l. vlt. §. vlt. num. 2. ff. de bon. eorum, qui. Cepolla
in conſ. crim. 1. & conſ. ciuili 6. Marſ. in conſ.
51. num. 47. Cranett. conſ. 119. num. 9.* nonne
maximam non habemus præſumptionem
pro Verrottæ innocentia? contra teſtium
dicta, contra teſtium perſonas tanquàm
47 de falſo ſuſpectas, tanquàm inueriſimilia
deponentes? quam iure conqueritur *Con-
ſtant. Pap. in tract. de præemin. & arbitrio M. C.
cap. 4. num. 41:* paucos eſſe proceſſus crimi-
48 nales, in quibus falſitates non reperian-
tur, & *Mauſ. in tract. de contraban. quæſt. 16.
nu. 30.* dicẽs, quod aliqui teſtes ſunt omni
exceptione peſſimi, quod quandoq; ſunt
ſuppoſiti, quandoq; ſimulati, & quandoq;
mortui loquuntur. Nunc etiam intelligo
cur in calce citationis ad teſtes in noſtro
proceſſu adſint deſcripti tredecim teſtes,
& tres tantummodò ſint examinati; nem-
pè quia cæteri decem dicere noluerunt,
quod illæſa conſcientia dicere non pote-
rant, non vtiquè fuit, quia forſan Regia
Audientia haberet, quod quærebat, ſed
ideò

ideò fuit, quia quod quærebat ab alijs de-
cem habere non potuit. Pro Verrotta
etiam facere videtur, quod Dominicus
præſumptum receptatus fuerit à Regia
Audientia tortus ad ſciendum receptato-
res, vt ex decreto, quod ipſamet Regia
Audiētia in noſtro proceſſu adduxit nul-
literatem apparet, quod confeſſus ſit ſe à
Verrotta, receptatum; ſique hoc ſignum
habeat veriſimilis innocentiæ, quam de-
fendimus DD. Iudicũ arbitrio relinqui-
mus perpendendum.

Poſito autẽ, quod teſtes ſint omni ex-
ceptione maiores tàm in perſona, quàm
depoſitionibus, quid deniquè conclude-
rent? forſitan concludunt Verrottam re-
ceptaſſe inquiſitos? minimè procul du-
bio, ſed diſtant ab hoc probando toto
Cœlo, totaq; Terra, dicunt enim receptaſ-
ſe inquiſitos per hæc verba *(Cecchino della
Montagna, Iouino, Mencuccio della Caprara)*
vbi cognomina? Cecchinus eſt nomen
diminutiuũ à Franciſco, Mencuccius à Do-
minico: ergo tantummodo vnus Cecchi-
nus, ideſt vnus Franciſcus erit in Monta-
nea? & à qua Montanea? à Montanea
Vallis Caſtellanæ, à Montanea communis
Roiani, à Montanea Ciuitellæ, vel à Mon-
tanea Campli? quotquot enim homines
sũt de dictis locis, omnes dicũtur à Mon-
tanea, ſed Montaneæ particularis nomi-
nis: ergo vnus tantũmodò erit Mencuc-
cius, ideſt Dominicus, vnus tantummodò
Iouinus in Terra Caprariæ? Nec officit
illud additũ *(Caporale)* hoc enim in bo-
num, non in malũ ſumendum eſt, ni con-
trarium quis probauerit, nec illud iden-
titatem perſonæ demonſtrabit; aderunt
ſexcentum caporales Cecchini in dictis
Montaneis, ſexcentum Iouini, ſexcentum
Mencuccij in Terra Caprarię; non eſt hic
49 vtiq; modus probandi identitatem per-
ſonæ, ſed per nomen, & cognomen, *l. de-
monſtratio falſa, ff. de vondit. & demonſtr. Cran.
conſ. 169. poſt num. 2. Mattheſ. in l. 1. num. 3.
50 C. ſi vnus ex plurib.* & quando adeſſent plu-
res eiuſdem nominis, non ſufficit conſta-
re de nomine, & cognomine, ſed debet
probari illos eſſe eoſdẽ, qui deſcripti re-
periuntur, veluti in inſtrumento, vel alia
ſcriptura, *Dec. Card. Abb.* & alij apud *Ma-
ſcard. concl. 875. num. 2.* ſed ad validiora de-
ſcendamus. Quomodò nàm probant il-
los eſſe inquiſitos Regiæ Audientiæ? for-
ſitan quia dicunt, quod ità publicè dice-
batur? At quid refert publicè dici, ſi va-
nus erat populi rumor? quid aliud habe-
mus circa Cecchinum, & Iouinum, quàm
hoc? & circa Mencuccium quid aliud ha-
bemus quam decretum, quod ſuſpẽdatur?
cum autem hoc latum ſit die 19. Aprelis,
& receptatio dicatur de menſe Februarij
nonne non poterat indè delinquere? vale-
bit ergo huius enthimematis concluſio,
fuit ſuſpẽſus de menſe Aprelis: ergo erat
inquiſitus de menſe Februarij? & tali ca-
ſu cum non ſint inquiſiti, nec etiam ſuffi-
ceret, ſi ipſemet Verrotta fateretur ſcire
51 eſſe inquiſitos, non enim attenditur opi-
nio receptãtis, nec communis reputatio,
ſed veritas rei, ità *Farinac. Vulpell. Cepoll.
Caſtrenſ. Bart. Alex. Dec. Aym. Menoch.* &
alij apud *Gratian. diſcept. 638. num. 9.* qui lo-
quitur in caſu fortiori, nempè quando re-
ceptatus erat non ſolùm inquiſitus, ſed
etiam bannitus; nullitèr verò, & quod nec
52 etiam tali caſu puniatur receptãs ſaltem
ratione contemptus Iudicis tanquàm ac-
ceſſorij, quem dicit non poſſe conſiderari
cum non adſit principale, allegat *text. in l.
qui liberis, de vulg. & pupill. Dec. in l. cum prin-
cip. ff. de regul. iur. Surd. conſ. 93. num. 1. lib. 1.*
ſed vide latiùs per eum in *d. diſcept. per tot.*

Poſito autẽ, quòd fuiſſent verè inquiſi-
53 ti nonne ad puniendum, quem de talium
receptatione non requiritur ſcientia?
equidèm ità *Burſat. conſ. 318. nu. 10. & conſ.
331. num. 3. Addentes ad Bertazz. conſ. crimin.
126. lit. B.* immò quando quis conuenitur,
vt receptator neceſsè eſt, vt hæc ſcientia
articuletur, & probetur? *Bald. in l. omnes,
C. de agr. & cenſ. lib. 11. Angel. in l. 1. C. de nil.
ager. non rump. Clau. Bertaz.* ibidem, & eſt
communis opinio. Dicetur autem quis
ſcire per vanum Populi rumorem? & ſi
per famam ſcire ſufficere dicamus, quod
nolim in dubiũ reuocare pro nũnc, eſt nè
benè probata fama in caſu noſtro? quid
aliud dicunt teſtes, quàm audiuiſſe publi-
cè dici? Subdunt nè quod etiam audie-
rint dici à maiori populi parte? ità pro-
54 fectò neceſsè erat, quod deponerent ad
famam probandam, *Corn. in conſ. 127. col.
fin. lib. 4. Dec. in conſ. 210. Crau. conſ. 41. n. 50.
Alex. conſ. 70. num. 7. vol. 3. Iaſ. conſ. 78. nu. 2.
vol. 3. Soccin. iunior conſ. 69. nu. 19 vol. 1. Ber-
tran. conſ. 184 num. 15. & 16. & conſ. 126. nu. 7.
vol. 7. Pariſ. conſ. 27. num. 37. volum. 7. Barbat.
conſ. 90. num. 14. vol. 4.* nàm ſi teſtis deponit,
quod publicè dici audiuerit, famam non
probat, poſſet enim eſſe, quod vnus ſolus
id publicè dixerit, vt ex adductis per *Dec.
in conſ. 57. ſub num. 24. Angel. in l. 3. ff. ad Ma-
cedon. Alex. conſ. 25. vol. 4. & conſ. 70. vol. 3.*
probat *Maſcard. concluſ. 749. num. 2.*

Sed ponamus etiam, quod fuiſſet fama

55 optimè probata, poterat nè puniri Verrotta pœna ordinaria? non vtiquè, ità *Menoch. de arbitr. lib. 2. caſu* 348. *num.* 15. dicens, tali caſu non puniri pœna corporali, ſed alia mitiori Iudicis arbitrio, & infert ad Statuta, & Conſtitutiones receptatores punientes, intelligi enim debent, (dicit ipſe) cum plena eſt ſcientia, aliàs ſi erit ſcientia per ſolam famam, ſolùm Iudicis arbitrio punietur.

Et deniquè ponamus, quod Verrotta non modò per famam, verum etiam certiſſimè ſciuerit illos eſſe inquiſitos, nunquid propter hoc puniendum ſtatuemus? negamus omninò, & ſi de Cecchino lo-
56 quamur res omni vacat difficultate, receptans enim etiam bannitum ſibi coniunctum excuſatur, *l. fin. de receptatoribus*, iuſtitia enim cedit pietati, & verba banni ſunt potiùs poſita ad terrorem; nec natura
57 ſuffert, vt is offendat eum, quẽ defendere tenetur, ità ex *Capiblanc. Baiard. ad Clar. Mangrell. Rouit. Farin. Grammat. & de Ponte*, concludit *Dom. Eliſeus Danza in d. tit. de recept. à num.* 42. *vſque ad* 48; hac etiam opinione exploſa, adhùc omninò negamus, erant enim iſti tales publicè tolerati, vt videre eſt in dictiſmet pro Fiſco depoſitionibus; omnes enim dicunt, quod illi morabãtur in platea, quod autem in platea fit, & de die, publicè fieri dicitur; ſi ergo tolerabat Superior Planellæ, vt quid Verrotta vitare tenebatur? poſito quod non vitauerit, non vitaſſe apertiſſimum eſt, quia nemo vitabat: crediderìs forſan tantummodò cum Verrotta illos fuiſſe allocutos, & ſi ſępè ſępiùs acceſſerunt ad Oppidum Planellæ, ſemper à Verrotta fuiſſe receptatos? crediderìs forſan non potuiſſe à Planella expelli, ſi iuerunt etiã non armati? ità ſecundus teſtis ad repulſam fol. 21. à ter. in illis verbis: *(ſono venuti à Pianella, e molte volte l'ho viſti armati)* ergo iuerunt, & non armati, ſed ſi non potuiſſent expelli pœnam receptator non mereretur, metus enim, & vis omnem excludit conſenſum, ità DD. omnes in hac materia ſcribentes. Dixeris forſan ad Superioris aures nõ perueniſſe? & tantæ negligentiæ illum accuſabimus? eſt nè magna Vrbs eſt nè, Roma, Planella, equidèm ſunt ibi non centũ domus, ſed caſæ. Benè igitur negauimus forè puniendum, cùm ſit toleratus, præter enim quã quod ex iſta tolerantia non præſumatur in receptante animus delinquentes occultandi à Iudicis oculis cum illi paterẽt, & requiri, vt receptator puniatur, quod malo
58 animo, & dolo recipiat, vt abſcõdat à Iudice, voluerint *text. in l.* 1. *&* 2. *de receptat. l. congruit, ff. de off. Præſid. l. fin. C. de his, qui latrones occultauerunt, Borſatt. conſ.* 318. *nu.* 10. *Claud. ad Bertaz. loc. cit. idem ad eundem conſil.* 98. *lit. A.* & alij plerìq; apud ipſum, tamen in caſu noſtro habemus Patronos, *Marſ. in pract. crimin. § agred. num.* 28. *& ſingul.* 77. *Ioſeph Ludou. deciſ. Peruſ.* 31. *num.* 11. *Rouit. ad pragmat.* 1. *de recept. num.* 4. *Baiard. ad Clar. quæſt* 90. *num.* 50. & in terminis terminantibus facit pro Verrotta *Foller. in pract. crim. in verbo banniantur, nu.* 14. vbi dicens ad pœnam non teneri receptantem
59 bannitũ toleratum à Superiore in Ciuitate, ſubdit hæc verba: *Et hoc puto procedere ſiuè eſſet Superior, qui banniuit, ſiuè Superior ipſius receptatoris*, & quàmuis DD. omnes concluderent contra illud, quod concludunt, nempè receptantem bannitum à Superiore toleratum eſſe plectendũ, tamen concluſio illa deberet procedere tantùm receptante bannitum, non autem inquiſitum, quem eſſe talem tantùm publica per-
60 ſona, & fama, cùm enim iſta ſępè fallax ſit rumor, *Paul. in l. vlt. ff. de hæred. inſtit. & Maſcard. concluſ.* 11. *num.* 7. Mendoſam enim eam in *Aetna*, & incredibilem *in* 3. *Aeneid.* vocauit *Verg.* loquacem *Lucan. lib.* 8. incertam *Ouid. in Epiſt. Deian.* improbam, *Valer. Flac. lib.* 5. garrulam, *Senec. in Herc. fur.* vitream, *Horat.* malignam, *Aurug.* verboſam, *Text.* multò magis mendoſam, improbã, & incredibilem iure putauit, cum ſuum Superiorem illos perſequi non curare vi-
61 debat, cùm enim malus animus pręſumatur in Officiali, qui negligit incumbere quibus debet, *l. reprehend. C. de inſtitut. &*
62 *ſubſtitut.* immò cenſeatur fautor inquiſiti, cum illum carceribus mancipare poteſt, non mancipat, *Farinac. deciſ.* 361. *num.* 12. & & hoc cum ſit delictum, præſumi non debeat, ex *Vlpian. in l. meritò, ff. pro ſocio, Burſat. Menoch. Alciat. & alijs* apud *Maſcard. concluſ.* 495. iure inquam putauit potiùs illam mendacem exiſtimando, quàm hunc improbum iudicando, cum tamen ſemper bonus vir à lege Officialis appelletur. Iuſta itaq; cauſa ipſum ad incredulitatem induxit, imò etiam ſi tàm veriſimilis ad illam non induxiſſet, ſed minus, non tamen foret puniẽdus, quęlibet enim
63 ſicuti excuſat à dolo, ità à pęna, iuxtà *tex. in l. igitur, ff de liber. cauſ. Dec. in l. qui alterius, ff. de regulis iuris*, & hoc recipi etiam in Iudicijs criminalibus, eſt *Gloſ. in l. plagij, C. ad leg. Flau. de Plag. Cepolla, Soccin. & alij* apud *Vrſill. ad Affl. deciſ.* 328. *num.* 4. accedit etiã

bona

bona fama Verrottæ, iàm probata per teſtes ad repulſam ſuper primo; ſed faſtidientes DD. Iudicum aures me reuocant.

Ad Tertium, ad Audientiæ condénantis, ſcilicet cenſuram, iſta enim animosè ſe geſſit (cum reuerentia) ante ſententiã, in ſententia, poſt ſententiam. Ante ſententiam; carceribus enim mãcipauit noſtrum Verrottam, & cum nulla contra iſtũ foret capta informatio per nouem menſes ad Commiſſarium tranſmittendum, pro illa capienda protraxit, poſt verò captam ſtetit per alios octo menſes ad cauſam expediendam, vt videre fas eſt fol.8. à ter. Ergò carcer eſt bona manſio? nonnè non eſt ſpecies ſeruitutis? nonnè non
64 iudicamus maiorem pœnam in carcere ſtare, quam in publico quolibet opere laborare? de Iure Canonico, quæ maior pœna (loquimur de corporali) infligi poteſt quam carcer? Cœcum illũ vocauit *Verg.* ſqualidum mæſtum, *Ouid.* durum, *Manil.* ſæuum, *Panph.* rigidum antrum, *Lud. Big.* ferocem, *Sedul.* ingratũ, *Quint.* & horrendum, *Fauſt.* Hęc ergò celeritas cauſarum? hæc eſt ſolertia, quam Iudex in illis expediẽdis adhibere tenetur? hoc eſt, quod
65 Iudex non debet eſſe facilis ad capturam eorum, qui deferuntur? hoc eſt, quod tenetur ex officio viſere carceratos, & ſi reperierit aliquem abſq; cauſa incluſum, tenetur ex officio dimittere? hoc eſt ne ſeruare terminos *legis properandum*, *C. de iudic.* In ſententia animosè ſe geſſit (cum reuerentia) per omnia ea, quæ ſupra retulimus. Quid? erit amicus ille Iudex, qui innocentem, & adeò liquidè innocentem condemnauit? contra quẽ haud, ſed propter quem ipſimet Fiſci teſtes deponunt? qui vocauit Verrottam in titulo ſententiæ receptatorem bannitorum, cũ tamen nec vllum quidèm verbũ ſit in toto proceſſu, quod illi eſſent banniti, ſed tantùm inquiſiti, cum maior requiratur excuſatio in banniti, quam in inquiſiti receptatores animosè ſe geſſit (cum reuerentia) poſt ſententiam; ſimul ac enim fuit Verrottæ intimata ſententia, appellauit, & de nullitate dixit fol.25. à ter. & 26. & tamen exequutioni demandauit circa pœnam pecuniariam exequendo, & quod acerbiùs eſt etiam in bonis, etiam in veſtibus vxoris Verrottæ, fallit nos forſan per prouocationem reduci cauſam ad terminos litis conteſtatæ, & de ſententia nullam quidèm rationem haberi, ac ſi non eſſet? Sed neq; ſiſtunt hic grauamina (cum reuerẽtia) ab Audientia Verrottæ illata, nàm cum fuiſſet illi mandatum per M. C. inſtante Verrotta, quod Neapolim catena deuinctum non trãſmitteret, ſed illic nomine dictæ M.C. retineret adhæc parere non curauit, immò, & tùnc nõ tranſmiſit, ſed ardente ſirio, quando nec etiam quis citatus comparere tenetur, inuitum illum inuita M. C. traiecit; mirùm equidèm, cur & viuorum enim legibus non obtemperare non timuit.

Hæc pro te faciunt Verrotta, quid times, nè confirmationes illius ſententiæ, quæ non habet lapidem iudicij angularẽ? Times nè confirmationem illius ſententiæ, quam tua innocentia excludit? Times nè confirmationem illius ſententiæ, quæ nititur in depoſitione teſtium vltroneorum, vilium, pauperum, inimicorum, infamium, contraria, varia, & inuerìſimilia deponentium? Cui refragantur iura, rationes, authoritates? Quæ lata eſt à Iudice grauante (cum reuerentia) ante prolationem, in prolatione, & poſt prolationẽ illius? Quę reuidenda eſt à Iudicibus doctiſſimis, prudentiſſimis, religioſiſſimis? diſpeream, ni te velim condẽnare ad pœnam extraordinariam ſi times; vnum tantùm te excuſatione dignum faceret, nempè quod longa carceris tabes te puſillanimem reddidit, quod per menſes viginti-octo carceribus incluſus inter corporis languores, inter animi perturbationes, ac turbines non maneas in ſenſu, & tandèm quod innocens fueris condemnatus, at abſit hæc vereri à DD. Iudicibus M. C. quotquot enim ſunt, tot legum lumina, tot pietatis fontes exiſtunt.

Tandèm vos Religioſiſſimos M. C. Iudices, vos, vos volo teſtes, quot à dicta Audientia condemnatos, quot ſimulac catena deuincti ad vos peruenerunt ex eiſdẽ actis abſoluiſtis? Quoties amabo, condoluiſtis, & vt piorũ eſt illacrymati eſtis tot ærumnas, tot calamitates, tot longiſſimas condemnatorum carcerationes, cum illorum facultatum diſpendio, ſalutis diſcrimine, contra quos nec tantillum quidèm indicij laborare reperiſtis? At ne videar irrepere in animoſitatem, quam reprębendo (omni tamen qua decet reuerentia) cano receptui, & calamum ſiſto.

Dominicus de Rubeis à Roſeto.

66 His pro me recitatis in Aula M.C. die 20. Februarij 1652. fuit interpoſitum decretum tenoris ſequentis ad relationem Iudicis Miconi.

In cauſa

In cauſa Dominici Antonij Verrottæ.

Per M.C.V. viſis, videndis, & conſideratis de iure conſiderandis, fuit dictum, & decretum, quod pro homicidio ante Indultum præſtet cautionem iuxtà formam traditam, pro alijs verò liberetur in forma, talitèr reformando decretum Regiæ Audientiæ.

Burgos	*Staibanus*
Lopez	*Portius*
Boliaca	*Allegria*
Vaez	*Zurulus*
Confalonus	*De Angelis*
Miconus	*Filiù*

Penès Auguſtinum Puntium Scribam. In Banca Panzeræ.

SVMMARIVM.

1 *Ictum ſcoppictæ emiſiſſe, vel emittere iuſſiſſe paria ſunt.*
2 *Hiſtoria Vliſſis cum Aiace occiſo refertur.*
3 *Viſus exire ex domo cum gladio exiſtente occiſo pluribus vulneribus reperto operatur, vt animum Iudicis impellat ad credendum ipsũ occidiſſe.*
4 *Actus ſubſequuti inferunt ad præcedentia.*
5 *Actus præſumitur in exequutionẽ præcedentis.*
6 *Actus quando ad alterius perfectionem tendit connexum præſumitur.*
7 *Captus in fragantia, debetur vt illicò pœnam luere debet.*
8 *Captus in fraganti crimine, quando dicatur.*
9 *Confeſſus, pro iudicato habetur.*
10 *Nil refert, an Iudex ſedeat, vel curſor dummodò ſit in actu iuſtitiam, & officium miniſtrandi, vel in itinere.*
11 *Confeſſio fieri poteſt, vel Iudice ſedente pro Tribunali, aut alibi ius redente.*
12 *Confeſſio legitima eſſe probatur per teſtes eam factam coràm Iudice fuiſſe.*
13 *Iuramentum reo deferri an debeat, ſi de facto ſine iuramento fateatur, vt puniri poſſit.*
14 *Confeſſio facta ſine interrogatione Iudicis, an valida ſit.*
15 *Ea, quæ quis in libello aſſerit, confiteri videtur tàm in criminalibus, quàm in ciuilibus.*
16 *Confeſſio facta coràm pluribus probant, nàm per eam notorium inducitur.*
17 *Pœna ordinaria an locum habeat quando confeſſio extraiudicialis præcedit, & inditia eſſẽt indubitata.*
18 *Confeſſio extraiudicialis veriſimilibus fulcita, plenam probationem facit.*
19 *Diſpoſitioni* l. is, qui cum telo, C. ad l. Corneliam de Sicar. *an ſit derogatum de generali conſuetudine.*
20 *Voluntas in delictis non exitus inſpicitur.*
21 *Emittens ictum ſcoppicti, non tamen exploſo totalitèr, an puniri debeat pœna mortis.*
22 *Priuilegiatus ex armorum delatione, ſi cum illis præmeditatè delinquat, punitur etiam pœna delationis armorum, & quando hoc procedat, vel non, declaratur num. 23.*
24 Pragmat. 22. §. 2. de armis *ponderatur.*
25 *Cauſa conceſſionis priuilegij ceſſat, ea ceſſante vt non iuuetur priuilegio.*
26 *Diſpoſitio regulatur à ſua ratione.*
27 *Licentia conceſſa in detrimentum Reipublicæ non operatur.*
28 *Facultas aſportandi arma conceſſa, ſi illa abuteretur, non iuuat.*
29 Auth. de mand. Princip. in princ. *ponderatur.*
30 Text. in cap. volentes, §. idipſum, de priuileg. in 6. *explicatur.*
31 *Priuilegium iure ſpecialis conceſſum, faciliùs ammictitur, quam iure communi quæſitum.*
32 *Deciſio cauſæ refertur.*

ARGVMENTVM.

Homicidia cũm ſclopo igneo, licet puniri debeat pœna mortis, an ſubſequuta remiſſione partis, eadem pœna puniri debeat, & qualitèr reſpectu immictentis ictum ſcoppicti, non tamen cõſumato ex impedimento, vel cauſa ſclopi nõ alitèr immictentis.

ALLEGATIO XXXV.

ANno 1636. die 12. Februarij, Manfredoniæ ante fores domus Fabritij N. præteriens Annibal de Florio ictu ſcoppictæ per mediũ pectoris fuit traiectus; illicòq; ictu emiſſo Fabritius prædictus cum ſclopo, & tormento paruo vna cum alio ſocero extero itidem ſclopo, & duobus tormentis armato, domum ſuam exiuit, & cum tormento ictum in Annibalis pectus iàm lethalitèr vulnerati immittere fuit enixus. Verùm puluis interior non fuit accenſa; imperauit tùnc eius ſocio, quod in Annibalem alium, & ipſe proijceret ictum, attamen etſi ſocius Fabritij

Fabritij iuſſionem toto conatu perficere
intenderet cũ vno,& alio tormento,vtriq;
interiùs defuit ignis: tùnc verò Anniba-
le iam ſemiuiuo ad humum proiecto,vna
cum ſocio fugam Fabritius arripuit. Ve-
rùm cum Regius Gubernator ad clamo-
roſam patrati criminis vociferationem
occurriſſet, auxilium declamens delin-
quentes fuit inſequutus, apprehenditq;
tandem Fabritium in ipſa fuga ſclopo, &
tormento armatum, ſocius verò haud ali-
tèr capi potuit, quia cum armis, quæ de-
ferebat ſe audacter tutauit, & fugæ proſe-
quutione libertatem quæſiuit: interroga-
tuſq; illic Fabritius à Gubernatore, quã
ob cauſam Annibalem interemiſſet, im-
manè odium oſtendens, iuſtitiam magi-
ſtratumq; deſpiciens reſpondidit. Anni-
bali vitam ademiſſe, quia ille ei,& ſubſtã-
tiam ſubſtulerat, iteratiſq; vicibus dixit,
& dennò illũ centies interimere. Eſt enim
verũ, quod cum ambo eſſent Regiæ Do-
hanæ Miniſtri officiorum,cauſa fuit inter
eos orta contentio, ſed poſtmodùm pace
inhita amicabilitèr, familiaritèrq; valdè
ad inuicem ſe geſſere, quapropter homi-
cidio, & proditionis ineſſe qualitatem nõ
ambigitur, Annibal infra triginta horarũ
ſpatium ob illatum vulnus ex hac luce
diſceſſit.

Hęc autem plurimorum teſtium depo-
ſitionibus probantur, & quàmuis quin-
quennio expeditionem cauſæ reus differ-
rẽ valuerit, tandem iuſtitia ſibi locũ vin-
dicauit, fuit enim ſub die quarta Februa-
rij currentis anni per M. C. V. Excellen-
tiſſimi Proregis delegatam damnatus ad
pœnam vltimi ſupplicij, quã in gradu re-
clamationis exequutioni demandare iu-
ris eſſe,& ſequentibus patet.

Primò, quia tametſi nemo ex teſtibus
deponat,à quo fuerit illatũ Annibali vul-
nus, cum illicò emiſſo ictu, quo traiectus
fuit, Fabritius domum ſuam exiuerit, ir-
ruens cum armis in Annibalem; violen-
tèr, & neceſſariò inducimur ad credendũ
1 ictum Fabritiũ emiſiſſe, vel emittere iuſ-
ſiſſe,quæ paria ſunt, iuxtà *text. protritum in
l. nihil intereſt, ff. ad l. Cornel. de Sicar. cum ſi-
milibus*; Magna eſt enim profectò certitu-
do, quæ ab inditijs,& coniecturis apparẽ-
tibus lege,vel ratione probitatis naſcitur.
2 Sic dicimus Aiacem ab Vliſſe occiſum,
quod poſt odia antiqua inter eos, viſus
fuit Vliſſes nudo gladio,& cruento iuxtà
Aiacis cadauer conſiſtere: quo exemplo
vtitur *Citus ad Herennium*: Quod ſanè
exemplum,& illud, quod vulgus afferre
ſolet, quodquè refert *Fabius Quintilianus
lib. 5 inſtitut. orator cap. 9* nempè cum Titius
3 exire fuit viſus domũ diſtricto,& cruento
gladio, & Sempronius vulneribus exami-
natus repertus fuit; nec exiuit,aliundeuè
exire potuit alius;& ſi adeò ſint efficacia,
vt extra omnem hęſitationem indicantis
animum impellẽt ad credendum, ità rem
ſe habere. Nihilominus valdè ſatis ea
ſuperat à nobis propoſita facti ſeries,quæ
nulla ſanè poteſt tergiuerſatione cęlari,
ità vt nec reo, vel ſimulæ locus pateat, vt
ordinariam pœnam quęat euadere. Nàm
cum teſtes deponant in continenti ictu
emiſſo Fabritium cum tormento paruo,
Annibalis pectori applicato ictũ immit-
tere curaſſe,ſociumq; idem,ipſo mandan-
te, nixum fuiſſe; ex prædictis actibus per-
4 neceſsè infertur ad præcedentem, *text. in
l. ex perſona, C. de probat. in l. 1. §. ſi magiſtra-
tus. ff. de mag. conuen. in l. ſi ij, qui adulteriũ, C. ad
5 l. Iuliam de adulter.* prẹſumitur namq; actus
incontinenti ſequutus factus in exequu-
tionem præcedentis, *l. 4. §. indè quæri, ff. de
manumiſſ. l. qui in aliena, §. his qui putabant, ff.
de acquir. hæred. in l. ſi ventri, § fin ff de priuil.
credit. Gloſ. in l. vt ius iurandi, verbo libertatis,
ff. de oper. libert. Gloſ. magna in cap. officij, de
elect. Bertazzol. conſ. 41. num. 105. Alciat. de
præſumpt. reg. 2. præſumpt. 23. nu. 3 & 7. Me-
noch. de præſumpt. lib. 1. quæſt. 19.* per *text. in
l. ſi tamen, §. ei qui, ff. de ædilit. edicto, Ant. Gabr.
commun. concluſ. lib. 1 concl. 13. per totam,* qui
& cæteros referunt, licet autem in ſe plu-
res ſint actus,ratione cõnexitatis pro vno
reputantur illa ſcilicet perfectione inſpe-
cta, qua idem omnium eſt intenſus finis;
nàm cum vnus pendeat ab altero in ne-
ceſſarium antecedens, vel neceſſariũ con-
6 ſequens venit,diciturq; aliquid connexũ,
quando vnum ad alterius perfectionem
tendit. ità probat doctiſſimus *Menoc. lib. 2.
de arbitr. Iud. cent. 1. caſu 95. num. 5.* per *text.
in l. eum actum, §. planè. ff. de negot geſt.* vbi *Vl-
pianus, attenta actuum connexitate de toto ra-
tionem eſſe reddendam reſpondit.*

Sed ponamus, Fabritium nullã inimi-
citiæ cum occiſo cauſam habere, poterit
ne inficias ire quiſquis? vltimi ſupplicij
reum eſſe, vti auxilium cooperatiuũ præ-
bentem præmeditato facinori, in cuius
7 fragantia captus illicò,pœnam luere nul-
lo alio iuris ordine ſeruato ius erat, vt ex
innumeris probat *Guazzin defenſ. 5. cap. 9.
num. 1. & 2.*

Nec replicetur non fuiſſe in ipſo faci-
nore deprehenſum,dicitur enim & in fra-
8 ganti crimine captus reus, quantumuis
poſt

Digitized by Google

quant, puniuntur etiam pro delatione, idem & dicere debemus, quando cum armis delinquunt, qui illa ex priuilegio de-
31 ferunt: Immò faciliùs iure ſpeciali competens priuilegium amittitur, quam iure communi quæſitum, *text. in l. eius militis, §. militia miſſus, ff. de milit. teſtam.* & ibi *Gloſ. quocunq; modo.* Hæc Conſultus, & in gratiã N. N. amici optimi, Viriq, meritiſſimi reſpondi. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito iunior.

Ad relationem Dom. Iudicis D. Ioannis Burgos per M.C.V. fuit prouiſum vt
32 infra, nàm pendente reclamatione inquiſitus, obtenta partis remiſſione, ſe cõcordauit ad ſeruiendum bello per quinquennium. Anno 1643. penès Ioelem Magiſtrũ Actorum M.C.V. Armenante Scriba.

Ad ornatum materię de ictu ſcoppictæ vide *Addentes ad Gizzarell decif. 25. noſtrum compend par. 2. ver. pœna mortis, fol. 441. 2. col. & ver. pragmat. de ictu ſcoppicti diſponens, & ci fol. 472. 1. col. in fine.* Bene verum eſt, quod occidendi animus præſumitur etiam ex genere armorum, *Muta ad pragmat. Siciliæ tit. 41. num. 118. Perſius conſ. crim. 29. num. 22.* quanto magis ex aſportatione ſcoppicti, ſeù archibuſij, nàm portans ſcoppectam malo animo præſumitur, *Anton. de Ballis in tract. crim. lib. 5. de pragmat. Regni pragm. 3. 4. & 5. tit. 41. num. 5.* quare ex diſpoſitione *pragm. 3. de ictu ſcoppicti,* ſtatutum eſt, quod delinquentes cum ictibus ſcoppictorum igneorum reputantur proditores, & contra eos proceditur cũ termini abbreuiatione, & pro huius facti enucleatione reſpectu homicidæ iſtius, certum eſt, quod occiſus ſi reperiatur de nocte, præſumitur contra vicinum vbi reperitur mortuus, *Campagn. in cap. Frequens, num. 90.* ſic occiſus ſi reperiatur in domo alicuius, præſumitur contra dominum domus, & hoc eſt inditium ad torturam, *Bertazzol. conſ. crimin. 448. num. 1. tom. 2.* ſed reſpectu alterius, qui voluerat aliũ ictum ſcoppicti immittere, ſed non potuit ex impedimento, attenta diſpoſitione iuris communis archibuſium exonerans animo occidendi, non ſequuta morte, pœna mortis non punitur, latè *Almont. Ciazius diſcept. crim. tom. 2. diſcept. 3. num 85. & diſcept. 26. num. 98. & 224. diſcept. 23. nu. 44.* quod ſecus eſt in Regno per *pragm. 1. de ictu ſcoppicti.* *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 Pragm. 1. de exul. *ponderatur.*
2 *Defectus formæ vitiat actum.*
3 *Generale dictum generalitèr erit intelligendũ.*
4 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*
5 *Quod lege permittẽte fit, pœna nulla meretur.*
6 *Genus illud dicitur, quod prædicatur de pluribus differentibus in ſpecie.*
7 *Cauſa finalis cum ſit prima in intẽtione, eſt vltima in exequutione.*
8 *Verba quouis modo ponderantur, & num. 17. & 36.*
9 *Finis eſt melior iis, quæ ſunt ad finem.*
10 *Bellum eſt res iniquiſſima.*
11 *Bellum permittitur à lege cõtra hoſtes, ob publicam vtilitatem.*
12. *Bellum pro publica cauſa, cum nõ poteſt exerceri à priuata perſona, niſi in caſibus à iure permiſſis, hoc eſt propter perſonæ defenſionẽ.*
13. *Malum minus cõparatur ad maius, vt habeat rationem boni.*
14 *Homicidium permittens ſtatutum eſt contra ius, eo magis ſi proditoriè fiat.*
15 *Reſcriptum Principis permittens aliquid fieri contra ius, debet in eo clauſula apponi non* obſtante tali lege.
16 *Extenſio in pœnalibus, & odioſis, nõ fit de vno caſu expreſſo, ad alium non expreſſum.*
18 *Illicita non veniunt in generali conceſſione.*
19 *Quod in ſpecie denegatur, non permittitur in genere.*
20 *Non ſufficit aliquid in genere proponere, quando qualibet ſpecies eundem non operetur effectum.*
21 *Defectus cauſæ finalis vitiat actum.*
22 *Banniti ſunt publici hoſtes.*
23 *Nihil tàm naturale eſt vt eo vinculo, quo ligati ſumus, eodem diſſoluamur.*
24 *Præſcriptio inducta eſt à Principe propter publicam vtilitatem.*
25 *Spoliari nemo poteſt rei ſuæ ſine facto ſuo.*
26 *Locupletari nemo poteſt cum aliena iactura.*
27 *Reipublicæ intereſt Prouinciam malis hominibus expurgari.*
28 *Princeps quãdo gratiam facere poteſt ſine partis remiſſione.*
29 *Cauſa, quæ eſt potentia, minori præfertur.*
30 *Extenſio datur in fauorabilibus.*
31 *Iura exorbitantia extenduntur, quando agitur de fauore publico.*
32 *Ius idem ſtatui debet, vbi eſt eadem ratio.*
33 *Deo reſiſtit, qui Regis ordinationi reſiſtit.*
34 *Fruſtra exprimitur, quod tacitè ineſt.*
35 *Cauſa propinqua magis attenditur, quam remota.*
37 *Modus occidendi bannitum proditoriè, vel*

odio

*odio priuato, & non zelo iuſtitia, non impu-
tatur à iure communi.*
38 *Iuramentum non valet præſtitum contra ius in
præiudicium iuris ſuperioris.*
39 *Dolus, an virtus in hoſte requiritur..*
40 *Bannitum occidere impunè mediante pecunia
poſſe, nonnulli DD. voluerunt.*
41 *Ignorantia præſumitur, niſi ſcientia probetur.*
42 *Occidens foriudicatum, excuſatur de iure, &
ſic deciſum.*
43 *Deciſio articuli.*

ARGVMENTVM.

Occidens bannitum, ſeù foriudicatum proditoriè, vel accepta pecunia per aſſaſſinum puniri an debeat.

ALLEGATIO XXXVI.

SAnctorus Borrellus reperitur carcera-
tus in M. C. V. quod annis præteritis
proditoriè, & mediāte pecunia ad in-
ſtantiam alterius necauit Franciſcũ Bor-
rellum foriudicatum aſſecuratum, licet
ſecunda qualitas aſſaſſinamenti non re-
periatur probabilibus argumentis verifi-
cata in proceſſu, tamen quatenùs fuiſſet
verificata ex iuris diſpoſitione demõſtra-
bitur, nulla pœna mereri inquiſitum, ſed
præmium.
Primò, non eſt dubium, quod per illa
verba, quæ ponuntur in ſtatuto (quouis
modo) inducitur forma ſtatuti, proùt in
1 *Pragmat. 1. de exulibus*, quæ quidèm forma,
cum ſit illa, quæ dat eſſe rei, *l. Iulianus*, §. 1.
ad exhib. eſt magnoperè attendenda, quia
2 defectus formæ vitiat actum, vt *l. cum mihi.
§. Prætor, ff. de tranſact.* quibus enim verbis
ſic generalitèr, & indiſtinctè prolatis da-
3 tur cuilibet libera poteſtas occidendi
bannitos, quia generale dictum, gene-
ralitèr debet intelligi, vt *cap. ſolitæ de ma-
ior. & obedient. & cap. ſi Romanorum 19. diſt.*
4 vbi lex nõ diſtinguit, nec nos diſtinguere
debemus, *l. de pretio, ff. de prob. in rem act.*
ex quibus clariſſimè patet, quod modus,
& electio modi occidendi ex forma ſta-
tuti, repetitur in arbitrium occidentis, &
ſic (quouis modo) quo ipſi placuerit, gra-
tis, ac cum pecunia, poteſt quilibet ipſos
impunè occidere, quia tale homicidium
permittitur à ſtatuto, quod ſubſtinet vicẽ
5 legis, quia quod permittente lege factum
eſt, nulla meretur pœna, vulgata *l. Gracens,
C. de adulter.*
6 Secundò probatur, nàm modus tradi-
tus à ſtatuto, cum ſit generalis, & genus
ſit illud, quod prędicatur de pluribus dif-
ferentibus ſpecie, vt *l. 2. §. 1.* vbi *Gloſ. in ver-
bo ſpecie, ff. ſi cert. pet.* vt animal, quod præ-
dicatur de homine, & equo, qui licet ſint
ſpecies inter ſe formalitèr diſtinctè, quia
alia eſt forma, & anima hominis intelle-
ctiua, & alia forma, & anima equi ſenſiti-
ui, nihilominus ambo continẽtur ſub ap-
pellatione animalis, ità etiam in pręſenti
caſu, quàmuis modus occidendi cum pe-
cunia, & modus occidendi ſine pecunia
ſint duæ ſpecies inter ſe formalitèr diſtin-
ctè, nihilominus ambæ comprehenduntur
ſub genere modi, & ſic quilibet poteſt vir-
tute generis poſiti in ſtatuto in vtraque
ſpecie, & in vtroq; modo impunè occide-
re bannitum.
7 Tertiò in ſtatutis, quod principalitèr
attenditur, eſt intentio ſtatuentis, quæ eſt
cauſa finalis ipſius ſtatuti, quia cauſa fina-
lis cum ſit prima in intentione, & vltima
in exequutione, vt *l. fin. de hæred. inſtit.* & il-
la, quæ principalitèr mouet animũ diſpo-
nentis, ſed finis dicti ſtatuti eſt, vt quilibet
8 poſſit impunè occidere bannitos, qua ra-
tione; dato quod illa verba generalia
(quouis modo) nõ eſſent in ipſo ſtatuto,
adhùc ipſe Sanctorus poterat omnimodo,
quo ipſi placuerit cum pecunia, & ſine
pecunia impunè occidere ipſum banni-
tum; ex vulgatiſſima regula quam habe-
mus, quod non eſt curandum de modo,
dummodò habemus eundem effectum, &
ſic non virtute modi, ſed virtute finis, qui
eſt nobilior ordine, quia cum cætera ope-
9 rentur gratia finis, finis eſt melior his, quę
ſunt ad finem, vt dicit Phyſ. 3. & *I. C. in
l. & ſi non ſint, §. peruenimus, de auro, & argen-
to legato*, & ſic nullum commiſit delictum.
Ex alia parte dicitur, quod debet præ-
dictus inquiſitus puniri de homicidio,
quod probatur etiam ex multis, & non
10 etiam lęuibus; & Primò, nàm bellum eſt
res iniquiſſima, vt dicit *text. in l. æquiſſimũ,
11 ff. de vſufr.* & permittitur à lege contra
hoſtes publicos propter publicam vtilita-
tem, vt *l. hoſtes. ff. de capt. & l. ex hoc iure, ff. de
12 iuſtit. & iure*, pro publica cauſa non poteſt
exerceri à priuata perſona, niſi in caſibus
à iure permiſſis, vt propter defẽſionẽ per-
ſonæ, & alijs ſimilibus, *l. vt vim*, vbi latè
per *DD. ff de iuſtit. & iure*, ità etiam in pręſenti
negotio, nàm homicidium eſt res
iniquiſſima, quia tendit ad effuſionem

Digitized by Google

eſt doctrina *Bart.* quàm refert *Aufrer. in tract. de teſtib. nu.* 78. videlicet, quod quàm-
tis etiam in criminali pauper non repel-
latur, ſi eſt perſona honeſta, ſed poteſt tor-
queri, maximè ſi vacillat; ſubdit tamen,
quod non tantùm creditur ei in crimina-
libus, ſicut in alijs, & addit, quod ſi ſpon-
21 tè ſe offert (vel ſe illi obtulerit) nihil eis
creditur, per *text. in §. ſi verò ignoti, verſ. fe-
ſtinantes, in Auth. de teſtib.*

Eſt inimicus primus teſtis Ioannes Ber-
nardinus Piſcia, de quo ſupra conqueſti
ſumus, vt deponit teſtes omnes ad repul-
ſam ſupet 6. fol. 21. 22. & 23. Inimici au-
tem teſtimonium repelli, etiam in cauſis
arbitrarijs, priuilegiatis, læſæ Maieſtatis,
ſimoniæ, hæreſis, certiſſimum eſt; & cùm
de iure gentiũ arceatur, nec etiam Prin-
ceps facere poteſt, vt inimici teſtimoniũ
recipiatur, nec ſemiplenè probat, etiam
ſi ſit inimicus præſumptus etiam ſi inimi-
citia non ſit publica, ſed ignoretur, etiam
ſi ſit reconciliatus, etiam ſi ex cauſa minùs
probabili hæc inimicitia proueniat; &
etiam ſi deponat in mortis articulo, vt vi-
dere eſt apud *Menoch. de arbitr. Iudic. lib. 2.
caſu 28. per totum, & Maſcard. concluſ. 900. per
totum,* apud quos ad nauſeam vſquè repe-
22 ries DD. hæc firmantes. Nec negotium
faceſſere videtur, quod iſta inimicitia ha-
buerit ortum ex lite inter eos, ac propte-
reà videndum ſit, an hæc ſit capitalis, vel
capitali æquiparetur; nàm hoc procede-
ret quando ex lite vellemus probare ini-
micitiam, non autem quãdo probauimus
inimicitiam propter litem, probata enim
23 inimicitia non curamus an cauſa ſit pro-
babilis, nec nè, vt ſupra innuimus, *text. eſt,*
& ibi *Butr. in cap. vnius, il ſecondo, de ſponſalib.
Alex. conſ. 99. lib. 1 nu. 3. Iaſ. in l. ſi filiam, nu. 1.
C. de inoff. teſtam. Bald. Alex. Rip. Pariſ. Gram-
mat. & Roland. à Valle,* penès *Menoch. loc. cit.
num. 9.* multi enim ſunt, qui propter quæq;
leuia grauitèr iraſcuntur, teſte experien-
tia, ſed grauem eſſe litem inter eos teſta-
tur ipſamet inimicitia; hæc autem (nè
quid omittamus) durare præſumitur, niſi
contrarium probetur, *Bald. in l. non ignora-
bit, num. 5. C. ad exhibend. & in conſ. 176. nu. 3.
vol. 1. Anchar conſ. 246. num. 4. & Maſcard. de
24 probat. concl. 899. num. 23.* & comprobatur
inimicitia, nec probat eo magis, quod nõ
citatus ſubiecit ſe examini, vt in terminis
noſtris *Gratian. diſcept. 525. num. 29.* allegat
Decian. in praxi par. 1. lib. 3. poſt *Abb. Cardin.
& alios in d. cap. cum P. Monconella.* Huic
quippè teſti ex alio capite nullam fidem
fore adhibendam, cur non ſtatuimus? cũ
enim nullus in proceſſu adſit apertus de-
nunciator, vel accuſator, iſte tanquàm
primus teſtis examinatus habetur pro de-
25 nunciatore, vt firmat *Dec. reſponſ. 93. ſub
nu. 125. vol. 2.* & ideò tanquàm denuncia-
tor non probat, vt exclamat contra Iudi-
26 ces aliter facientes, *Bertazzol. conſ. 258.
num. 103. vol. 1. Guazzin. ad defenſ. reor. tom. 2.
defenſ. 29 cap. 19.*

Eſt infamis Andreas Giſimundi ſecun-
dus teſtis; omnes enim teſtes ad repulsã
ſupet 5. fol. eiſdem, deponunt per hęc ver-
ba: *Sì, che Andrea di Giſmondo ſi fece dare
30. carlini da' PP. di S. Franceſco da Paola con
dire, che volena loro far trouare vn Teſoro, e ne
fù carcerato ad iſtãza di detti PP. l'haue fat-
to ancora con molte perſone di Pianella, & al-
tri luoghi, e ſono reſtati tutti gabbati.* Quid
igitur Sicophantæ huic, Verſipelli, Fedi-
frago dabimus fidem? forſitan vnum, vel
duos decepit? nonne nõ interuenit dece-
ptio, & pro deceptione cauſa infamis, &
vituperoſa? Quid aliud agunt Theſauri
inuentores, quam Dęmones inuoçare? cũ
quonam familiariùs vtuntur, quam cum
Dęmone? & familiarium Dęmonis men-
daciorum patris teſtimonium nos ſuade-
bit ad condemnandum? Infamis eſt er-
gò tanquàm Sicophanta, & deceptor, tan-
quàm pro hoc carceratus, tanquàm præ-
ſumptus Dęmonis familiaris. Hoc poſito
ſi quis velit concedere, quod talia com-
mittẽs, ſit infamis ipſo iure, nihil diutiùs
foret nobis laborandum, vt concludamus
omninò repelli; dato autem, quod tantũ
ſit infamis, infamia facti adhùc mihi ne-
gare non poterit, quìd repellatur; cum
enim in cauſis criminalibus requirantur
27 teſtes omni exceptione maiores, & pro-
bationes luce meridiana clariores, *l. ſciant
cuncti, C. de probat.* nullo modo probabunt,
vt per *Maſcard. concluſ. 1362. nu. 65* qui am-
pliat *num. ſequenti,* etiam in cauſa ciuili ar-
28 dua, immò & in alijs non arduis, licet ta-
les teſtes admittantur multum tamen eo-
rum fidei detrahitur, vt voluit *Bart. poſt
Gloſ. in l. 3. §. duo autem, ff. de Carbon. edict. &
in l. cunctos populos, C. de ſumma Trinit. & fide
cathol. Maſcard. d. concluſ. nu. 59.* dicere nam-
29 que teſtimonium eſt, quid dignitatis ge-
neroſæ, vt inquit *text. in cap. præcept. 27. q. 5.*
30 quæ autem ſunt dignitatis, ſunt omninò
præcluſa infamibus, *l. 1. C. de infam. lib. 12.*
quid enim expectabimus à criminoſis niſi
crimina? ſolitus mentiri, & fidem frange-
re, quid aliud aget, quam mentiri, & fi-
dem eſtringere tanquàm ſibi odioſam?
31 homo deniquè malæ vitæ erit teſtis ido-
neus?

neus? certè non, *cap. licet, de foro compet.*
cap. inſuper, de teſtib, cap teſtium, eod. tit. & Al-
ber. de Malet. in tract. de teſtib. par. 2. num. 16.
poſt longam verborum ſeriem hæc verba
effudit (& breuitèr ex prædictis conclu-
32 dite, quod infamis infamia facti repelli-
tur in criminali, in ciuili admittitur, ſed
fides diminuitur) ità etiam firmant *Crot.*
de teſtib. Iaſ. Bald. Felin. Aufrer. apud *Ma-*
ſcard. d. concluſ. num. 59.

Si quis autem obijceret, quod crimen
receptationis ſit difficilis probationis, &
quod quando veritas alitèr haberi non
poteſt, tales teſtes admittãtur, facilis erit
33 reſponſio, nàm ad hoc vt crimen dicatur,
difficilis probationis, & quod veritas ali-
tèr haberi non poſſit, requiritur, quod ha-
beri nõ poſſit, nec habitu, nec actu, vt tra-
dit *Specul. in tit. de teſtib. §. 1. verſ item quod*
eſt ſeruus, & ibi *Io. Andr. Alb. in tract. de te-*
ſtib. Lancellott. Campeg. & alij apud *Maſcard.*
concluſ. 1364. num. 18. innumeri etiam apud
eundem in *concluſ. 1365. num. 9.* in caſu au-
tem noſtro, & ſi velimus concedere, quod
habitu haberi non poſſint, actu tamen
haberi poterant; omnes enim Fiſci teſtes
deponunt, quod allocutio fuerit de die in
platea, vbi nos per teſtes ad repulsã pro-
bauimus ſuper ſeptimo ſemper multam
gentem commorari, & ex platea ad do-
mum etiam de die traductionem depo-
nunt ijdem Fiſci teſtes. Dato autem, quod
34 nec habitu, nec actu, alitèr veritas haberi
potuiſſet, tùnc & eo caſu neq; tales ſine
tortura admittendos eſſe, voluit *Bart. in l.*
Caſſ. ff. de Sen. & in d. l. cunctos populos, vbi
Iaſ. num. 69. Grammat. conſ. 35. nu. 58. conſ. 58.
num. 3. & 4. & conſ. vlt. in fine, Menoch. de arb.
quæſt. 27. num. 7. conſ. 101. & alij apud *Maſc.*
d. concl. 1363. num. 52. & 70.

Tertius teſtis eſt pręſumptiuè falſarius,
35 nàm quando in proceſſu reperitur vnus
teſtis falſus, vel duo, alij etiam præſumun-
tur falſi, ità *Guazz. defenſ. 28. cap. 13. nu. 17.*
Menoch. de præſumpt. par. 2. lib. 5. & alij apud
illum, latiſſimè *Maſcard. concl. 742. per tot.*
qui innumeros id firmantes adducit.

Sed iàm ſatis, ſuperq; teſtium perſonas
ſauciauimus; omnes enim vltroneos, vi-
les, pauperes oſtendimus, tres ex tribus
tantummodò inimicum vnum, alterum
infamem, alterum falſarium demonſtra-
uimus, reſtat vt illiorũ dicta vulneremus,
vel pro nobis facere contendamus: feſti-
nemus igitur.

Ad Secundum. Hùc vos expectabam ò
teſtes. Deponit primus teſtis de recepta-
tione Cecchini, ſed deponit de illa ante
criminum abolitionem, vt ex illis verbis
ſequentibus *(e dopò li rumori, e fatta la pace)*
fol. 5. in pede. Deponit de receptatione Io-
uini, & eſt ſingularis, & inſimul cõtrarius
Martino Martinetti, vt in illius depoſitio-
ne dicemus: immò, & repetitus addit fol.
16. à ter. prima enim vice dixerat, ꝙ vide-
36 rat alloqui in platea, nec aliquid aliud vi-
diſſe, poſteà verò dicit veſperam verſus
vidiſſe receptare, & in hoc caſu nihil pro-
bat, vt voluit *Tynd. in tract. de teſt cap. 8. nu. 4.*
& ſeq. qui enim in prima depoſitione di-
cit ſe vnũ ſcire, & non plus, vel nihil aliud
ſcire, tali caſu ſi poſtmodùm diceret, eſt
falſarius, quia hæc dicta ſunt incompaſſi-
bilia, nec poteſt teſtis labilem memoriã,
vel aliud quid allegare, poſtquàm illa fuit
aſſertiua loquutio, & negat vlteriorem co-
gnitionem, adde *Foller. in verbo capiat in-*
formationem, num. 60.

Andreas Giſimundi deponit de recep-
tione Cecchini, ſed etiam ante dictã abo-
litionem; nullum verbũ facit de recepta-
tione Iouini, deponit, quod ad domum
duxerit Dominicum de Capratia, quem
vocat ſub nomine (Mencuccio) addit ve-
rò in repetitione, quod permanſeriut illa
nocte in domo inquiſiti, ſicq; militat ra-
tio falſitatis, de qua ſupra.

Martinus Martinetta deponit de recep-
tatione Cecchini cum 20. circiter ſocijs,
alij autem deponunt de 30. examinatur
die 17. Martij 1650. & dicit, quod fuerit
hoc circa annum cum dimidio à tùnc re-
tro elapſum, & ſic relinquendo quæſtio-
nem illam, an teſtis deponens per ver-
bum (in circa) probet in hoc caſu, quia
dicerem non probare, cum tempus ſit de
ſubſtantia in caſu noſtro, nec enim præſu-
mendum quem ſemper fuiſſe inquiſitum,
debeatq; probari tempus inquiſitionis ad
videndum, an receptatio fuerit ante illã,
vel poſt, & fuſiùs oſtenderem, ſi per otium
liceret, dicimus omninò iſtius teſtis de-
poſitionem eſſe reducendam ad concor-
diam cum dictis aliorum, qui deponunt
ante dictam abolitionem, ſi enim ad Fi-
ſci inſtantiam quantum fieri poteſt ad il-
lam reducendi ſunt, quantò màgis ad de-
lictum excludendum? nemo enim, qui ne-
37 ſciat, quam fauorabilior ſit excluſio, quã
incluſio delicti, vt innumeri apud *Guaz-*
zin. defenſ. 29. cap. 19. num. 2. qui dicit debe-
re fieri interpretationem, vt interpretatio
excluſiua delicti, delicti probationẽ con-
fundat, ſatiùs enim eſt nocentẽ abſolue-
re, quam innocentẽ condemnare. Subdit,
quod aliqui Cecchini ſocij fuerint à Ver-

rotta receptati, alij autem dicunt, quod
omnes, & quàmuis nec in re hac, quis ve-
lit contendere eſſe varietatem, vel nonà
eſſe de ſubſtantia, tamen negare non auſit
quin multum ſit fidei teſtis eripiendum.
Dicit ante Paſcha de menſe Februarij vi-
diſſe colloquentes Iouinum, & Verrottam
fol.7. à ter. & ità non concordat cum pri-
mo, ille namq; deponit de tempore æſti-
uo fol.5. à ter. de menſe autem Februarij
in Prouincijs Aprutij non modo non eſt
æſtas, neq; ver, ſed ſenit, & fuerit hyems, at
38 teſtes deponentes de diuerſo tẽpore ſunt
ſingulares, *Aym. conſ. 151 num. 12. Alexand.*
conſ. 156. nu. 1. lib. 1. Bald. conſ. 39. lib 3. Caſtr.
conſ. 137. lib. 2. Soccin. conſ 59. lib. 4. Inſuper
ille de receptatione hic de colloquio tan-
tùm, ille de octo, & decem ſocijs, hic de
tribus, & quatuor tantummodò. Deponit
de colloquio tantùm cum Dominico, ſe-
cundus autem teſtis de receptatione, &
ità non probant, nec colloquium, nec re-
ceptationem, remanet igitur depoſita re-
ceptatio Mencucij tantùm per ſecundum
teſtem infamem, & receptatio Iouini per
primum tantummodò teſtem inimicum,
hic enim deponit de colloquio tantùm
39 cum vtroque; immò, quod colloquium
non ſit prohibitum cum banuitis, probat
Dom. Eliſeus Danza d. tract. tom. 1. de recept.
cap. 1. num. 16. tum quia *pragmat.* non in-
cludit alloquentes, ſed auxilium dantes;
40 auxilium autem debet eſſe cooperatiuũ
ad illum abſcondendum, idem *num. 61.*
tùm quia poteſt eſſe ad alium bonum fi-
nem, vt *Theodor. alleg. 97. num. 13.* nempè
ex cauſa concordiæ cum Regia Curia,
ſiuè emendatione, &c.

Quid dixeris in tanta teſtium varieta-
te, ſingularitate, contradictione? nonne
probabunt, & pro infligenda pœna trire-
mium, & ducatorum ſex mille quanti ferè
non æſtimatur totum Oppidum Planellę?
41 Et quanquam ex *pragmat.* ſufficiat etiam
ſi tres inquiſiti deponãt in tortura ſe eſſe
receptatos eriã diuerſis temporibus, hoc
ideò eſt, quia deponunt circa factum pro-
prium, per ea, quæ dicit *Maſcard. concluſ.*
1362. num. 51. nos autem agimus circa di-
uerſa.

Sed quidquod inueriſimilla, & contra-
ria naturæ deponunt? nonne eſt veriſimi-
le inimicum receptaſſe inimicum, contra
quem ſemper cogitare mala, & iura lo-
quuntur, & docet experiẽtia? atqui nonne
Iouinus, & Dominicus non ſunt inimici
Verrottæ? nonne inimicitia non eſt capi-
talis? ità deponunt teſtes ad repulſam
ſuper 4. fol. 21. à ter. fol. 22. à ter. fol. 24.
reddunt autem cauſam ſciẽtiæ, quia Cec-
chinus Verrottæ affinis in primo, & ſecũ-
do gradu eſt capitalis inimicus dictorũ
Dominici, & Iouini; immò & hoc caſu
42 præſumi inimicitiã inter eos, eſt *text. in l. 2.*
liberi, vbi *Bal. C. de inoff. teſtam. l. 1. §. cum pa-*
tronus, ff. de officio Præfecti Vrbis. vbi *Gloſa in*
verbo cum inimicis, Gloſ. in cap. cum inimicus,
in verbo nolite, el ſecondo, diſt. 93. hinc dice-
bat *Bald. in l. 1. col. 3. num. 33. ff. de rer. diuiſ.*
43 quod ſi vaſſallus fecerit parentelam cum
inimico domini, dicitur proditor, quem
ſequitur *Marſ.* apud *Maſcard. concluſ 899.*
teſtis verò non veriſimilia deponens, non
probat, & eſt de falſo ſuſpectus, quia enim
non eſt veriſimile, nec credibile, nec con-
ſiderabile eſt; nàm veriſimilitudo eſt co-
44 gnata naturæ; inueriſimilitudo autem
naturæ aduerſatur, & falſitatis habet ima-
ginem, *l. ob carmen, §. fin. ff. de teſt. cap. quia*
veriſimile, & ibi *Abb. & Felin. extra de præ-*
ſumpt. Iaſ. Marſ. Dec. Boſſ. Crau. Curt. iun.
Port. Soccin. Ruin. Rimin. Natta, Bero. Corn.
Tiraq. & alij plerique; apud *Maſcard. concluſ.*
1370 nu. 1. vſq; ad 5. & quod teſtes depo-
45 nentes ſuper nõ veriſimili debeant optì-
mè concludere, & eſſe omni maiores ex-
ceptione. *text. eſt in l. fin. in princ. ff quod me-*
tus cauſa l. ſi extraneus, ff. de cond. ob turp. cauſ.
Dec. Felin. Curt. iun. Tiraq. & alij, apud *Ma-*
ſcard. concluſ. præd. num. 9. & ſi verum, proùt
46 veriſſimum eſt, quod innocentia probe-
tur per præſumptiones, vt docuit *Gloſ. in*
l. 1. in verbo non occidendi, C. de Sicar. Bart in
l. vlt. §. vlt. num. 2. ff. de bon. eorum, qui. Cepolla
in conſ. crim. 1. & conſ. ciuili 6. Marſ. in conſ.
51. num. 47. Crauett. conſ. 119. num. 9. nonne
maximam non habemus præſumptionem
pro Verrottæ innocentia? contra teſtium
dicta, contra teſtium perſonas tanquàm
47 de falſo ſuſpectas, tanquàm inueriſimilia
deponentes? quam iure conqueritur *Con-*
ſtant. Pap. in tract. de præemin. & arbitrio M. C.
cap. 4. num. 41. paucos eſſe proceſſus crimi-
48 nales, in quibus falſitates non reperian-
tur, & *Mauſ. in tract. de contraban. quæſt. 16.*
nu. 30. dicẽs, quod aliqui teſtes ſunt omni
exceptione peſſimi, quod quandoq; ſunt
ſuppoſiti, quandoq; ſimulati; & quandoq;
mortui loquuntur. Nunc etiam intelligo
cur in calce citationis ad teſtes in noſtro
proceſſu adſint deſcripti treſdecim teſtes,
& tres tantummodò ſint examinati; nem-
pè quia cęteri decem dicere noluerunt,
quod illęſa conſcientia dicere non pote-
rant, non vtiquè fuit, quia forſan Regia
Audientia haberet, quod quærebat, ſed
ideò

ideò fuit,quia quod quęrebat ab alijs de-
cem habere non potuit. Pro Verrotta
etiam facere videtur, quod Dominicus
præſumptum receptatus fuerit à Regia
Audientia tortus ad ſciendum receptato-
res, vt ex decreto, quod ipſamet Regia
Audiẽtia in noſtro proceſſu adduxit nul-
li autem apparet, quod confeſſus ſit ſe à
Verrotta, receptatum; ſiquè hoc ſignum
habeat veriſimilis innocentiæ, quam de-
fendimus DD. Iudicũ arbitrio relinqui-
mus perpendendum.

Poſito autẽ, quod teſtes ſint omni ex-
ceptione maiores tàm in perſona,quàm
depoſitionibus, quid deniquè conclude-
rent? forſitan concludunt Verrottam re-
ceptaſſe inquiſitos? minimè procul du-
bio, ſed diſtant ab hoc probando toto
Cœlo,totaq; Terra,dicunt enim receptaſ-
ſe inquiſitos per hæc verba *(Cecchino della
Montagna, Iouino, Mencuccio della Caprara)*
vbi cognomina? Cecchinus eſt nomen
diminutũ à Franciſco, Mencuccius à Do-
minico; ergo tantummodo vnus Cecchi-
nus, ideſt vnus Franciſcus erit in Monta-
nea? & à qua Montanea? à Montanea
Vallis Caſtellanæ, à Montanea communis
Roiani, à Montanea Ciuitellæ, vel à Mon-
tanea Campli? quotquot enim homines
sũt de dictis locis, omnes dicũtur à Mon-
tanea, ſed Montaneæ particularis nomi-
nis: ergo vnus tantũmodò erit Mencue-
cius, ideſt Dominicus, vnus tantummodò
Iouinus in Terra Caprariæ? Nec officit
illud additũ *(Caporale)* hoc enim in bo-
num, non in malũ ſumendum eſt, ni con-
trarium quis probauerit, nec illud iden-
titatem perſonæ demonſtrabit; aderunt
ſexcentum caporales Cecchini in dictis
Montaneis, ſexcentum Iouini, ſexcentum
Mencuceij in Terra Caprarię; non eſt hic
49 vtiq; modus probandi identitatem per-
ſonæ, ſed per nomen, & cognomen, *l. de-
monſtratio falſa, ff. de condit. & demonſtr. Crau.
conſ. 169. poſt num. 2. Matthеſ. in l. 1. num. 3.*
50 *C. ſi vnus ex plurib.* & quando adeſſent plu-
res eiuſdem nominis, non ſufficit conſta-
re de nomine, & cognomine, ſed debet
probari illos eſſe eoſdẽ, qui deſcripti re-
periuntur, veluti in inſtrumento, vel alia
ſcriptura, *Dec. Card. Abb.* & alij apud *Ma-
ſcard. concl. 875. num. 2.* ſed ad validiora de-
ſcendamus. Quomodò nàm probant il-
los eſſe inquiſitos Regiæ Audientiæ? for-
ſitan quia dicunt, quod ità publicè dice-
batur? At quid refert publicè dici, ſi va-
nus erat populi rumor? quid aliud habe-
mus circa Cecchinum, & Iouinum, quàm
hoc? & circa Mencuccium quid aliud ha-
bemus quam decretum, quod ſuſpẽdatur?
cum autem hoc latum ſit die 19. Aprelis,
& receptatio dicatur de menſe Februarij
nonne non poterat indè delinquere? vale-
bit ergo huius enthimematis concluſio,
fuit ſuſpẽſus de menſe Aprelis: ergo erat
inquiſitus de menſe Februarij? & tali ca-
ſu cum non ſint inquiſiti, nec etiam ſuffi-
ceret, ſi ipſemet Verrotta fateretur ſcire
51 eſſe inquiſitos, non enim attenditur opi-
nio receptãtis, nec communis reputatio,
ſed veritas rei, ità *Farinac. Vulpell. Cepoll.
Caſtrenſ. Bart. Alex. Dec. Aym. Menoch.* &
alij apud *Gratian. diſcept. 638. num. 9.* qui lo-
quitur in caſu fortiori, nempè quando re-
ceptatus erat non ſolùm inquiſitus, ſed
etiam bannitus; nullitèr verò, & quod nec
52 etiam tali caſu puniatur receptãs ſaltem
ratione contemptus Iudicis tanquàm ac-
ceſſorij, quem dicit non poſſe conſiderari
cum non adſit principale, allegat *text. in l.
quèliberis, de vulg. & pupill. Dec. in l. cum prin-
cip. ff. de regul. iur. Surd. conſ. 93. num. 1. lib. 1.*
ſed vide latiùs per eum in *d. diſcept. per tot.*

Poſito autẽ, quòd fuiſſent verè inquiſi-
53 ti nonne ad puniendum, quem de talium
receptatione non requiritur ſcientia?
equidèm ità *Burſat. conſ. 318. nu. 10. & conſ.
331. num. 3. Addentes ad Bertazz. conſ. crimin.
126. lit. E.* immò quando quis conuenitur,
vt receptator neceſsè eſt, vt hæc ſcientia
articuletur, & probetur? *Bald. in l. omnes,
C. de agr. & cenſ. lib. 11. Angel. in l. 1. C. de nil.
ager. non rump. Clan. Bertaz.* ibidem, & eſt
communis opinio. Dicetur autem quis
ſcire per vanum Populi rumorem? & ſi
per famam ſcire ſufficere dicamus, quod
nolim in dubiũ reuocare pro nùnc, eſt nè
benè probata fama in caſu noſtro? quid
aliud dicunt teſtes, quàm audiuiſſe publi-
cè dici? Subdunt nè quod etiam audie-
rint dici à maiori populi parte? ità pro-
54 fectò neceſsè erat, quod deponerent ad
famam probandam, *Corn. in conſ. 127. col.
fin. lib. 4. Dec. in conſ. 210 Crau. conſ. 41. n. 50.
Alex. conſ. 70. num. 7. vol 3. Iaſ. conſ. 78. nu. 2.
vol. 3. Soccin. iunior conſ. 69. nu. 19 vol 1. Ber-
tran. conſ. 184 num. 15. & 16. & conſ. 126. nu. 7.
vol. 7. Pariſ. conſ. 27. num. 37. volum. 7. Barbat.
conſ. 90. num. 14. vol. 4.* nàm ſi teſtis deponit,
quod publicè dici audiuerit, famam non
probat, poſſet enim eſſe, quod vnus ſolus
id publicè dixerit, vt ex adductis per *Dec.
in conſ. 57. ſub num. 24. Angel. in l. 3. ff. ad Ma-
cedon. Alex. conſ. 25. vol. 4. & conſ. 70. vol. 3.*
probat *Maſcard. conclus. 749. num. 2.*

Sed ponamus etiam, quod fuiſſet fama

55 optimè probata, poterat nè puniri Ver-
rotta pœna ordinaria? non vtiquè, ità
Menoch. de arbitr. lib. 2. caſu 348. *num.* 15. di-
cens, tali caſu non puniri pœna corpora-
li, ſed alia mitiori Iudicis arbitrio, & in-
fert ad Statuta, & Conſtitutiones recepta-
tores punientes, intelligi enim debent,
(dicit ipſe) cum plena eſt ſcientia, aliàs ſi
erit ſcientia per ſolam famam, ſolùm Iu-
dicis arbitrio punietur.

Et deniquè ponamus, quod Verrotta
non modò per famam, verum etiam cer-
tiſſimè ſciuerit illos eſſe inquiſitos, nun-
quid propter hoc puniendum ſtatuemus?
negamus omninò, & ſi de Cecchino lo-
56 quamur res omni vacat difficultate, rece-
ptans enim etiam bannitum ſibi coniun-
ctum excuſatur, *l. fin. de receptatoribus*, iuſti-
tia enim cedit pietati, & verba banni ſunt
potiùs poſita ad terrorem; nec natura
57 ſuffert, vt is offendat eum, quē defende-
re tenetur, ità ex *Capiblanc. Baiard. ad Clar.*
Mangrell. Rouit. Farin. Grammat. & de Ponte,
concludit *Dom. Eliſeus Danza in d. tit. de
recept. à num.* 42. *vſque ad* 48. hac etiam opi-
nione exploſa, adhùc omninò negamus,
erant enim iſti tales publicè tolerati, vt
videre eſt in dictiſmet pro Fiſco depoſi-
tionibus; omnes enim dicunt, quod iſti
morabātur in platea, quod autem in pla-
tea fit, & de die, publicè fieri dicitur; ſi er-
go tolerabat Superior Planellæ, vt quid
Verrotta vitare tenebatur? poſito quod
non vitauerit, non vitaſſe apertiſſimum
eſt, quia nemo vitabat: crediderís forſan
tantummodò cum Verrotta illos fuiſſe
allocutos, & ſi ſępè ſępiùs acceſſerunt ad
Oppidum Planellæ, ſemper à Verrotta
fuiſſe receptatos? crediderís forſan non
potuiſſe à Planella expelli, ſi iuerunt etiā
non armati? ità ſecundus teſtis ad repul-
ſam fol. 21. à ter. in illis verbis: *(ſono ve-
nuti à Pianella, e molte volte l'ho viſti armati)*
ergo iuerunt, & non armati, ſed ſi non po-
tuiſſent expelli pœnam receptator non
mereretur, metus enim, & vis omnem ex-
cludit conſenſum, ità DD. omnes in hac
materia ſcribentes. Dixeris forſan ad Su-
perioris aures nō perueniſſe? & tantæ ne-
gligentiæ illum accuſabimus? eſt nè ma-
gna Vrbs eſt nè, Roma, Planella, equidèm
ſunt ibi non centū domus, ſed caſæ. Be-
nè igitur negauimus forè puniendum,
cùm ſit toleratus, præter enim quā quod
ex iſta tolerantia non præſumatur in re-
ceptante animus delinquentes occultan-
di à Iudicis oculis cum illi paterēt, & re-
quiri, vt receptator puniatur, quod malo

58 animo, & dolo recipiat, vt abſcōdat à Iu-
dice, voluerint *text. in l. 1. & 2. de receptat.
l. congruit, ff. de off. Præſid. l. fin. C. de his, qui la-
trones occultauerint, Borſatt. conſ.* 318. *nu.* 10.
*Claud. ad Bertaz. loc. cit. idem ad eundem con-
ſil.* 98. *lit. A.* & alij pleriq; apud ipſum, ta-
men in caſu noſtro habemus Patronos,
Marſ. in pract. crimin. § agred. num. 28. *& ſin-
gul.* 77. *Ioſeph Ludou. deciſ. Peruſ.* 31. *num.* 11.
Rouit. ad pragmat. 1. *de recept. num.* 4. *Baiard.
ad Clar. quæſt.* 90. *num.* 50. & in terminis ter-
minantibus facit pro Verrotta *Foller. in
pract. crim. in verbo bammantur, nu.* 14. vbi di-
cens ad pœnam non teneri receptantem
59 bannitū toleratum à Superiore in Ciui-
tate, ſubdit hæc verba: *Et hoc puto procede-
re ſiuè eſſet Superior, qui banniuit, ſiuè Superior
ipſius receptatoris*, & quàmuis DD. omnes
concluderent contra illud, quod conclu-
dunt, nempè receptantem bannitum à Su-
periore toleratum eſſe plectendū, tamen
concluſio illa deberet procedere tantùm
receptante bannitum, non autem Inquiſi-
tum, quem eſſe talem tantùm publica per-
60 ſona, & fama, cùm enim iſta ſępè fallax ſit
rumor, *Paul. in l. vlt. ff. de hered. inſtit. & Ma-
ſcard. concluſ.* 11. *num.* 7. Mendoſam enim
eam in *Aetna*, & incredibilem *in* 3. *Aeneid.*
vocauit *Verg.* loquacem *Lucan. lib.* 8. incer-
tam *Ouid. in Epiſt. Deian.* improbam, *Valer.
Flac. lib.* 5. garrulam, *Senec. in Herc. fur.* vi-
tream, *Horat.* malignam, *Aurug.* verboſam,
Text. multò magis mendoſam, improbā,
& incredibilem iure putauit, cum ſuum
Superiorem illos perſequi non curare vi-
61 debat, cùm enim malus animus pręſuma-
tur in Officiali, qui negligit incumbere
quibus debet, *l. reprehend. C. de inſtitut. &
62 ſubſtitut.* immò cenſeatur fautor inquiſiti,
cum illum carceribus mancipare poteſt,
non mancipat, *Farinac. deciſ.* 361. *num.* 12. &
& hoc cum ſit delictum, præſumi non de-
beat, ex *Vlpian. in l. meritò, ff. pro ſocio, Bur-
ſat. Menoch. Alciat. & alijs* apud *Maſcard.
concluſ.* 495. iure inquam putauit potiùs
illam mendacem exiſtimando, quàm
hunc improbum iudicando, cum tamen
ſemper bonus vir à lege Officialis appel-
letur. Iuſta itaq; cauſa ipſum ad incredu-
litatem induxit, imò etiam ſi tàm veriſi-
milis ad illam non induxiſſet, ſed minus,
non tamen foret puniēdus, quęlibet enim
63 ſicuti excuſar à dolo, ità à pęna, iuxtà *tex.
in l. igitur, ff. de liber. cauſ. Dec. in l. qui alterius,
ff. de regulis iuris*, & hoc recipi etiam in Iu-
dicijs criminalibus, eſt *Gloſ. in l. plagij, C. ad
leg. Flau. de Plag. Cepolla, Soccin. & alij* apud
Vrſill. ad Affl. deciſ. 328. *num.* 4. accedit etiā
bona

Digitized by Google

bona fama Verrottæ, iàm probata per teſtes ad repulſam ſuper primo; ſed faſtidientes DD. Iudicum aures me renocant. Ad Tertium, ad Audientiæ condẽnantis, ſcilicet cenſuram, iſta enim animosè ſe geſſit (cum reuerentia) ante ſententiã, in ſententia, poſt ſententiam. Ante ſententiam; carceribus enim mãcipauit noſtrum Verrottam, & cum nulla contra iſtũ foret capta informatio per nouem menſes ad Commiſſarium tranſmittendum pro illa capienda protraxit, poſt verò captam ſtetit per alios octo menſes ad eauſam expediendam, vt videre fas eſt fol. 8. à ter. Ergò carcer eſt bona manſio? nonnè non eſt ſpecies ſeruitutis? nonnè non
64 indicamus maiorem pœnam in carcere ſtare, quam in publico quolibet opere laborare? de Iure Canonico, quæ maior pęna (loquimur de corporali) infligi poteſt quam carcer? Cœcum illũ vocauit *Verg.* ſqualidum męſtum, *Ouid.* durum, *Manil.* ſeuum, *Panph.* rigidum antrum, *Lud. Big.* ferocem, *Sedul.* ingratũ, *Quint.* & horrendum, *Fauſt.* Hęc ergò celeritas cauſarum? hæc eſt ſolertia, quàm Iudex in illis expediẽdis adhibere tenetur? hoc eſt, quod
65 Iudex non debet eſſe facilis ad capturam eorum, qui deferuntur? hoc eſt, quod tenetur ex officio viſere carceratos, & ſi reperierit aliquem abſq; cauſa incluſum tenetur ex officio dimittere? hoc eſt neſeruare terminos *legis properandum*, *C. de iudic.* In ſententia animosè ſe geſſit (cum reuerentia) per omnia ea, quæ ſupra retulimus. Quid? erit amicus ille Iudex, qui innocentem, & adeò liquidè innocentem condemnauit? contra quẽ hand, ſed propter quem ipſimet Piſci teſtes deponunt? qui vocauit Verrottam in titulo ſententiæ receptatorem bannitorum, cũ tamen nec vllum quidèm verbũ ſit in toto proceſſu, quod illi eſſent banniti, ſed tantùm inquiſiti, cum maior requiratur exeuſatio in banniti, quam in inquiſiti receptatores animosè ſe geſſit (cum reuerentia) poſt ſententiam; ſimul ac enim fnit Verrottæ intimata ſententia, appellanit, & de nullitate dixit fol. 25. à ter. & 26. & tamen exequutioni demandauit circa pœnam pecuniariam exequendo, & quod acerbiùs eſt etiam in bonis, etiam in veſtibus vxoris Verrottæ, fallit nos forſan per pronocationem reduci cauſam ad terminos litis conteſtatæ, & de ſententia nullam quidèm rationem haberi, ac ſi non eſſet? Sed neq; ſiſtunt hic grauamina (cum reuerẽtia) ab Audientia Verrottæ illata, nàm cum fuiſſet illi mandatum per M. C. inſtante Verrotta, quod Neapolim catenadeuinctũm non trãſmitteret, ſed illic nomine dictæ M. C. retineret adhæc parere non curauit, immò, & tùnc nõ tranſmiſit, ſed ardente ſirio, quando nec etiam quis citatus comparere tenetur, inuitum illum inuita M. C. traiecit; mirùm equidèm cur & viuorum enim legibus non obtemperare non timuit.

Hæc pro te faciunt Verrotta, quid times, nè confirmationes illius ſententiæ, quæ non habet lapidem iudicij angularẽ? Times nè confirmationem illius ſententi, æuam tua innõcentia excludit? Times nè confirmationem illius ſententiæ, quæ nititur in depoſitione teſtium vltroneorum, vilium, pauperum, inimicorum, infamium, contraria, varia, & inuerifimilia deponentium? Cui refragantur iura, rationes, authoritates? Quę lata eſt à Indice grauante (cum reuerentia) ante prolationem, in prolatione, & poſt prolationẽ illius? Quę renidenda eſt à Iudicibus doctiſſimis, prudentiſſimis, religioſiſſimis? diſpeream, ni te velim condẽnare ad pœnam extraordinariam ſi times; vnum tantùm te excuſatione dignum faceret, nempè qnod longa carceris tabes te puſillanimem reddidit, qnod per menſes viginti-octo carceribus incluſus inter corporis languores, inter animi perturbationes, ac turbines non maneas in ſenſu, & tandèm quod innocens fueris condemnatus, at abſit hæc vereri à DD. Iudicibus M. C. quotquot enim ſunt, tot legum lumina, tot pietatis fontes exiſtunt.

Tandèm vos Religioſiſſimos M. C. Iudices, vos, vos volo teſtes, quot à dicta Audientia condemnatos, quot ſimulac catena deuincti ad vos peruenerunt ex eiſdẽ actis abſoluiſtis? Quoties amabo, condoluiſtis, & vt piorũ eſt illacrymati eſtis tot erumnas, tot calamitates, tot longiſſimas condemnatorum carcerationes, cum illorum facultatum diſpendio, ſalutis diſcrimine, contra quos nec tantillum quidèm indicij laborare reperiſtis? At ne videar irrepere in animoſitatem, quam repręhendo (omni tamen qua decet reuerentia) cano receptui, & calamum ſiſto.

Dominicus de Rubeis à Roſeto.

66 His pro me recitatis in Aula M. C. die 20. Februarij 1652. fuit interpoſitum decretum tenoris ſequentis ad relationem Iudicis Miconi.

In cauſa

Digitized by Google

In cauſa Dominici Antonij Verrottæ.

Per M.C.V. viſis, videndis, & conſideratis de iure conſiderandis, fuit dictum, & decretum, quod pro homicidio ante Indultum præſtet cautionem iuxtà formam traditam, pro alijs verò liberetur in forma, taliter reformando decretum Regiæ Audientiæ.

Burgos	*Staibanus*
Lopez	*Portius*
Boliaca	*Allegria*
Vaez.	*Zurulus*
Confalonus	*De Angelis*
Miconus	*Filiù*

Penès Auguſtinum Puntium Scribam. In Banca Panzeræ.

SVMMARIVM.

1 *Ictum ſcoppicta emiſiſſe, vel emittere iuſſiſſe paria ſunt.*
2 *Hiſtoria Vliſſis cum Aiace occiſo refertur.*
3 *Viſus exire ex domo cum gladio exiſtente occiſo pluribus vulneribus reperto operatur, vt animum Iudicis impellat ad credendum ipſū occidiſſe.*
4 *Actus ſubſequuti inferunt ad præcedentia.*
5 *Actus præſumitur in exequutionē præcedentis.*
6 *Actus quando ad alterius perfectionem tendit connexum præſumitur.*
7 *Captus in fragantia, debetur vt illicò pœnam luere debet.*
8 *Captus in fraganti crimine, quando dicatur.*
9 *Confeſſus, pro indicato habetur.*
10 *Nil refert, an Iudex ſedeat, vel curſor dummodò ſit in actu iuſtitiam, & officium miniſtrandi, vel in itinere.*
11 *Confeſſio fieri poteſt, vel Iudice ſedente pro Tribunali, aut alibi ius redente.*
12 *Confeſſio legitima eſſe probatur per teſtes eam factam coram Iudice fuiſſe.*
13 *Iuramentum reo deferri an debeat, ſi de facto ſine iuramento fateatur, vt puniri poſſit.*
14 *Confeſſio facta ſine interrogatione Iudicis, an valida ſit.*
15 *Ea, quæ quis in libello aſſerit, confiteri videtur tàm in criminalibus, quām in ciuilibus.*
16 *Confeſſio facta coràm pluribus probant, nàm per eam notorium inducitur.*
17 *Pœna ordinaria an locum habeat quando confeſſio extraiudicialis præcedit, & inditia eſſet indubitata.*
18 *Confeſſio extraiudicialis veriſimilibus fulcita, plenam probationem facit.*
19 *Diſpoſitioni* l.is, qui cum telo, C.ad l.Corneliam de Sicar. *an ſit derogatum de generali conſuetudine.*
20 *Voluntas in delictis non exitus inſpicitur.*
21 *Emittens ictum ſcoppicti, non tamen exploſo totaliter, an puniri debeat pœna mortis.*
22 *Priuilegiatus ex armorum delatione, ſi cum illis præmeditatè delinquat, punitur etiam pœna delationis armorum, & quando hoc procedit, vel non, declaratur num. 23.*
24 Pragmat. 22. §. 2. de armis *ponderatur.*
25 *Cauſa conceſſionis priuilegij ceſſat, ea ceſſante. vt non iuuetur priuilegio.*
26 *Diſpoſitio regulatur à ſua ratione.*
27 *Licentia conceſſa in detrimentum Reipublicæ non operatur.*
28 *Facultas aſportandi arma conceſſa, ſi illa abutetur, non iuuat.*
29 Auth. de mand. Princip. in princ. *ponderatur.*
30 Text. in cap. volentes, §. idipſum, de priuileg. in 6. *explicatur.*
31 *Priuilegium iure ſpecialis conceſſum, facilius ammittitur, quam iure communi quæſitum.*
32 *Deciſio cauſa refertur.*

ARGVMENTVM.

Homicidia cum ſclopo igneo, licet puniri debeat pœna mortis, an ſubſequuta remiſſione partis, eadem pœna puniri debeat, & qualitèr reſpectu immictentis ictum ſcoppicti, non tamen cōſumato ex impedimento, vel cauſa ſclopi nō alitèr immictentis.

ALLEGATIO XXXV.

Anno 1636. die 12. Februarij, Manfredoniæ ante fores domus Fabritij N. præteriens Annibal de Florio ictu ſcoppictæ per mediū pectoris fuit traiectus; illicòq; ictu emiſſo Fabritius prædictus cum ſclopo, & tormento paruo, vna cum alio ſocero extero itidem ſclopo, & duobus tormentis armato, domum ſuam exiuit, & cum tormento ictum in Annibalis pectus iàm lethaliter vulnerati immittere fuit enixus. Verùm puluis interior non fuit accenſa; imperauit tùnc eius ſocio, quod in Annibalem alium, & ipſe proijceret ictum, attamen etſi ſocius Fabritij

Fabritij iuſſionem toto conatu perficere
intenderet cũ vno,& alio tormento,vtriq;
interius defuit ignis: tùnc verò Anniba-
le iam ſeminiuo ad humum proiecto,vna
cum ſocio fugam Fabritius arripuit. Ve-
rùm cum Regius Gubernator ad clamo-
roſam patrati criminis vociferationem
occurriſſet, auxilium declamans delin-
quentes fuit inſequutus, apprehendítq;
tandem Fabritium in ipſa fuga ſclopo, &
tormento armatum, ſocius verò haud ali-
tèr capi potuit, quia cum armis, quæ de-
ferebat ſe audacter tutauit, & fugæ proſe-
quutione libertatem quæſiuit: interroga-
tuſq; illic Fabritius à Gubernatore, quã
ob cauſam Annibalem interemiſſet, im-
manè odium oſtendens, iuſtitiam magi-
ſtratumq; deſpiciens reſpondidit. Anni-
bali vitam ademiſſe, quia ille ei,& ſubſtã-
tiam ſubſtulerat, iteratiſq; vicibus dixit,
& denuò illũ centies interimere. Eſt enim
verũ, quod cum ambo eſſent Regiæ Do-
hanæ Miniſtri officiorum,cãuſa fuit inter
eos orta contentio, ſed poſtmodùm pace
inhita amicabilitèr, familiaritèrq; valdè
ad inuicem ſe geſſere, quapropter homi-
cidio, & proditionis ineſſe qualitatem nõ
ambigitur, Annibal infra triginta horarũ
ſpatium ob illatum vulnus ex hac luce
diſceſſit.

Hęc autem plurimorum teſtium depo-
ſitionibus probantur, & quàmuis quin-
quennio expeditionem cauſæ reus differ-
rẽ valuerit, tandem iuſtitia ſibi locũ vin-
dicauit, fuit enim ſub die quarta Februa-
rij currentis anni per M. C. V. Excellen-
tiſſimi Proregis delegatam damnatus ad
pœnam vltimi ſupplicij, quã in gradu re-
clamationis exequutioni demandare iu-
ris eſſe,& ſequentibus patet.

Primò, quia tametſi nemo ex teſtibus
deponat,à quo fuerit illatũ Annibali vul-
nus, eum illicò emiſſo ictu, quo traiectus
fuit, Fabritius domum ſuam exiuerit, ir-
ruens cum armis in Annibalem; violen-
tèr, & neceſſariò inducimur ad credendũ
1 ictum Fabritiũ emiſiſſe, vel emittere iuſ-
ſiſſe,quæ paria ſunt, iuxtà *text. protritum in
l.nihil intereſt, ff. ad l. Cornel. de Sicar. cum ſi-
milibus*; Magna eſt enim profectò certitu-
do, quæ ab inditijs,& coniecturis apparẽ-
tibus lege,vel ratione probitatis naſcitur.
2 Sic dicimus Aiacem ab Vliſſe occiſum,
quod poſt odia antiqua inter eos, viſus
fuit Vliſſes nudo gladio,& cruento iuxtà
Aiacis cadauer conſiſtere: quo exemplo
vtitur *Citro ad Herennium*. Quod ſanè
exemplum, & illud, quod vulgus afferre
ſolet, quodquè refert *Fabius Quintilianus
lib. 5 inſtitut. orator cap. 9* nempè cum Titius
3 exire fuit viſus domũ diſtricto,& cruento
gladio, & Sempronius vulneribus exami-
natus repertus fuit; nec exiuit,aliundeuè
exire potuit alius;& ſi adeò ſint efficacia,
vt extra omnem hęſitationem iudicantis
animum impellẽt ad credendum, ità rem
ſe habere. Nihilominus valdè ſatis ea
ſuperat à nobis propoſita facti ſeries,quæ
nulla ſanè poteſt tergiuerſatione cęlari,
ità vt nec reo, vel rimulæ locus pateat, vt
ordinariam pœnam queat euadere. Nàm
cum teſtes deponant in continenti ictu
emiſſo Fabritium cum tormento paruo,
Annibalis pectori applicato ictũ immit-
tere curaſſe,ſociumq; idem,ipſo mandan-
te, nixum fuiſſe; ex prædictis actibus per-
4 neceſsè infertur ad præcedentem, *text. in
l. ex perſona, C. de probat. in l. 1. §. ſi magiſtra-
tus. ff. de mag. conuen. in l. ſi ij, qui adulteru, C. ad
5 l. Iuliam de adulter.* pręſumitur namq; actus
incontinenti ſequutus ſactus in exequu-
tionem præcedentis, *l. 4. §. indè quæri, ff. de
manumiſſ. l. qui in aliena, §. his qui putabant, ff.
de acquir. hæred. in l. ſi ventri, § fin ff de priuil.
credit. Gloſ. in l. vt ius iurandi, verbo libertatis,
ff. de oper. libert. Gloſ. magna in cap. officij, de
elect. Bertazzol. conſ. 41. num. 105. Alciat. de
præſumpt. reg. 2. præſumpt. 23. nu. 3 & 7. Me-
noch. de præſumpt. lib. 1. quæſt. 19.* per *text. in
l. ſi tamen, §. ei qui, ff. de ædilit. edicto, Ant. Gabr.
commun. concluſ. lib. 1 concl. 13. per totam*, qui
& cæteros referunt, licet autem in ſe plu-
res ſint actus,ratione cõnexitatis pro vno
reputantur illa ſcilicet perfectione inſpe-
cta, qua idem omnium eſt intenſus finis;
nàm cum vnus pendeat ab altero in ne-
ceſſarium antecedens, vel neceſſariũ con-
6 ſequens venit,diciturq; aliquid connexũ,
quando vnum ad alterius perfectionem
tendit. ità probat doctiſſimus *Menoc. lib. 2.
de arbitr. Iud. cent. 1. caſu 95. num. 5.* per *text.
in l. cum actum, §. planè ff. de negot geſt.* vbi *Vl-
pianus, actenta actuum connexitate de toto ra-
tionem eſſe reddendam reſpondit*.

Sed ponamus, Fabritium nullã inimi-
citiæ cum occiſo cauſam habere, poterit
ne inficias ire quiſquis ſ vltimi ſupplicij
reum eſſe, vti auxilium cooperatiuũ præ-
bentem præmeditato facinori, in cuius
7 fragantia captus illicò,pœnam luere nul-
lo alio iuris ordine ſeruato ius erat, vt ex
innumeris probat *Guazzin defenſ. 5. cap. 9.
num. 1. & 2.*

Nec replicetur non fuiſſe in ipſo faci-
nore deprehenſum,dicitur enim & in fra-
8 ganti crimine captus reus, quantumuis
poſt

poſt patratum delictum .. ſi deprehenda-
tur in fuga, vel latitatione, ante quam ad
locum, quo ſe conferre deſtinanerat per-
ueniat, quemadmodũ probat idem *Guaz-
zin. in eadem defenſ. 5. cap. 8. num. 2.*

Verũ, & ex alio capite manifeſtus tanti
criminis eſt reus, cùm in ipſa fragantia
corām Regio Gubernatore, & quamplu-
ribus alijs confeſſus fuit ſe Annibalem
necaſſe, & quod denuò eum ſi poſſet, in-
terficeret. Tanta enim iracundia arde-
bat, vt non ſolum factis, verùm & verbis
odium prætẽdere voluerit, nec fuit ei pu-
dori ſe proditorẽ oſtendere, quinimò pe-
tulantia deſeruiens in ſe tulit ſententiam,
9 eum cõfeſſus pro iudicato habeatur, iux-
tà *text. in l. proindè, § fin. ad l. Aquil. in l. ſi con-
feſſus, ff. de cuſtod. & exhibit reor. in l. qui ſen-
tentiam, C. de pœnis cum ſimil.* nec reo opitu-
lantur, quæ aduerſus confeſſionem affe-
runtur, nempè non emanaſſe corām Iudi-
ce pro Tribunali ſedente, neç iuramento
fuiſſe munitam, Reſpondetur namq; ni-
10 hil referre, an Iudex ſedeat, vel curſet,
dummodo ſit in actu iuſtitiam, & officiũ
ſuum exercendi, etiam ſi in itinere con-
tingat, vti probat *text. in l. voluit, §. quod ait
Prætor, ff. de interrog. act.* ibi, *Vel in itinere,
ità tenet ex Gandino, & aliis, magnus crimina-
liſta Boſſ. tit. de denunciat. nu. 5.* & in proprijs
terminis confeſſionis *Innoc. in cap. qualitèr,
& quando, col. 4. de accuſat. Abb. Pan. in conſil.
118. num. 4. vol. 2. Vant. in tract. de nullit. tit.
quib. mod. ſentent. nullit. num. 26. Cacher. deciſ.
Pedem. 109. num. 13. Magon. deciſ. Lucenſ. 25.
num. 44. Franc. Marc. deciſ. 712. num. 3. vol. 1.
deciſ. 724. Cumia in ritibus Siciliæ cap. 37. nu.
44. & 45. Roland à Valle conſ. 31. nu. 5. vol. 1.
Guid. Papa deciſ. Delfin. 120. Couarr. variar.
lib. 1. cap. 2. num. 5.* per hæc verba: *Et illud
11 præmitto confeſſionem corām Iudice, vt Iudice
fieri poſſe, vel ipſo ſedente pro Tribunali, vel in
itinere, aut alibi ius reddente;* quos omnes re-
fert, & ſequitur *Borrell. in ſumma deciſ. tit. 3.
de confeſſione, & confeſſis, à num. 113. vſque
ad 137.*

12 Nec ex eo, quod Actuarius non fuerit
preſens, confeſſio deſinit eſſe legitima, &
iudicialis, ſiquidèm per plures teſtes pro-
batur factam fuiſſe corām Iudice, vt Iudi-
ce, prout in proprijs terminis docet, qui
vera, & iuri conſona ſemper docet *Couarr.
lib. 1. variar. cap. 1. num. 9.* videndus per totũ
numerum.

13 Et licet inter DD. ſit controuerſum, an
reo debeat deferri iuramentum, necne, ſi
tamen de facto ſine iuramento fateatur,
vti legitimè confeſſus damnari debere,
tenet *Ant. Gomez. tom. 3. variar. cap. 12. nu. 4.*
per hæc verba: *Ità etiam extendo ſuperio-
rem doctrinam, & concluſionem, vt procedat, &
habeat locum, etiam ſi talis confeſſio ſit facta in
iudicio ſine aliquo iuramento, & adhùc ſine
14 aliqua Iudicis interrogatione,* ità probant
prędicta iura, & magis in ſpecie probat
text. in l. ſi ſine, ff. de interrog. actio. cuius
verba ſunt: *Si ſine interrogatione quis reſpon-
derit ſe hæredem, pro interrogato habetur,* & li-
cet loquatur in ciuilibus tamen eius ra-
tio, & diſpoſitio militat etiam in crimi-
15 nalibus; confirmatur, quia ea, quæ quis
aſſerit in libello, videtur cõfiteri tàm in
ciuilibus, quàm etiam in criminalibus,
*text. eſt in l. cum precum, C. de liber. cauſ. text. in
l. 2. C. de inſtit. & ſubſtit. text. in l. prædia, C. de
præd. minor. text. in l. mercalem, C. de condit. ob
turp. cauſ. text. in l. 1. C. de liber. cauſ. text. in l. 1.
C. de crim. ſtellion.* & vtrobiq; communitèr
DD, hæc doctiſſimus *Gomezius.*

Quam ſententiã veram eſſe tenent *Fe-
lin. Anton. de Butr. Soccin. Anton. Gabr.* & alij
relati, & ſequuti à *Maſcardo de probat. con-
16 cluſ. 350. num. 35.* cum doceant criminis
confeſſionem factam corām magna per-
ſonarum quantitate plenè probare, cum
per eam inducatur notoriũ; ergo faten-
tur valere ſine iuramento, ſine figura iudi-
cij, & q magis eſt ſine Iudice, & Actua-
rio, quibus deferendi iuramentũ eſt pote-
ſtas, ſi igitur poteſt reus damnari vigore
confeſſionis factæ corām pluribus, quan-
tò magis idem in caſu præſenti eſt dicen-
dum, cum Fabritius corām Iudice iuſti-
tiam, & officium exercente, & tot alijs cri-
men in ipſa fragãtia cõfeſſus fuit ſpontè.

Sed quãtumuis verſaremur in terminis
confeſſionis merę extraiudicialis, & indi-
17 tię tantummodò eſſent indubitata, quan-
do illa iſtis accedit, pœnæ ordinariæ ſit
locus, iuxtà *Senat. Dolani dec. 93.* apud *Gri-
nell. num. 6. & 7.* quem refert, & ſequitur
Dom. Reg. Rouit. in pragm. 1. de pœnis num. 36.
tradit idem *Boſſ. in pract. tit. de commin. nu. 32.*

18 Immò confeſſionem extraiudicialem
veriſimilitudinis fulcitam etiam in cri-
minalibus, plenam probationem induce-
re, tenent *Capyc. deciſ. 179. num. 1. Marſil. in
l. de minore, num. 52. ff. de quæſt. idem conſ. 116.
Tiraq. in l. ſi vnquam, C. de reuoc. donat.* quos
refert, & ſequitur *Baiard. ad Clar. quæſt. 55.
num. 2. & 3. Maſcard. de probat. relata concluſ.
350. num. 38.* vbi plures refert, ſed veriſi-
militudines pro inditijs indubitatis vſur-
paſſe putamus.

His & accedit, quod quàmuis generali
19 conſuetudine diſpoſitioni *text. in l. is qui*

cum telo,

cum telo, C.ad l. Iul. Cornel. de Sicar. & ſimi-
lium ſit derogatū, vt teſtatur *Dom. Epiſc.*
Riccius, qui omnes ferè refert *collect.* 377.
attamen in hoc Regno aliter eſt dicendū,
dum per Caroli V. Imperatoris ſēper glo-
rioſi, Pragmaticam fuerit ſancitum, pęna
mortis puniri reos, qui cum ſclopis ictus
emiſerint ad nocendū, quāmuis effectus
non ſequatur, quę Pragmatica diſpoſitio-
ni iuris communis conformis eſt ſatis, ſe-
20 cundum quod in delictis non exitus, ſed
voluntas debet inſpici; *l. Diuus, ff. ad l. Cor-*
nel. de Sicar d. l. is qui cum telo, C. eodem, & ibi
Gloſ. verbo ambulauerit, Bart. in ſumma, &
Odofred. in princ. Angel. in ſumma notab. 1. Bal.
in l. data opera, C. de his, qui accuſ. non poſſ. &
vbiq; noſtrates.

Et ſi ius commune pœna *legis Corneliæ*
de Sicariis punire iubet ambulantem cum
telo hominis necandi cauſa; quid mirùm,
quod Pragmatica eadem pœna punire
præcipiat immittentes ictus ſclopis, vel
cū armis igneis, cum aggreſſor quicquid
potuit præſtitit, nec per eum remanſit ali-
quid peragendūm, vt delictum perficere-
tur, quia ex parte aggreſſoris effectus cō-
pletus fuit; ictu enim emiſſe non eſt am-
plius in poteſtate ſua nocere, vel non. Ob
21 has rationes fuit per M.R.C. Siciliæ Vl-
terioris damnatus ad pœnam vltimi ſup-
plicij reus, qui volēs offendere cum ſclo-
po illud extinxit, & vt ità loquar puluis,
quæ erat in focone ſolummodò fuit ac-
cenſa, vt teſtatur *Maſtrill. deciſ. 155. num. 12.*
cui minimè aduerſatur S.R.C. deciſio ex
congeſtis per *Reg. Conſ. Gizzarell. deciſ. 25.*
ibidem enim nō agebatur de delicto prę-
meditato, ſed in rixa commiſſo. Pragma-
tica enim intelligi debet quando præme-
ditatè delinquitur, prout in caſu noſtro
contingit, & ſi lex prò communi ſecurita-
te ab Inuictiſſimo Imperatore ſancita
ſeruaretur, dubio procul reſtringeretur
facilitas delinquendi cum huiuſmodi ar-
mis, in dies namque, & quaſi per momen-
ta videmus cum illis homines interime-
re; quid enim eſt? vt apellentur rigidæ,
& odioſę leges, quarum finis eſt Reipubli-
cæ proſpicere, eamq; pacatam, & pacifi-
cam conſeruare.

Nec reo opitulatur aſſerere, tùnc tem-
poris facultatem habere deferendi etiam
tormenta parua, & alia arma prohibita,
quia quantumuis legitima eſſet licentia
(plures enim patitur defectus) illi non
poteſt ſuffragari, quia diſpēſatus, vel pri-
22 uilegiatus circa vſum, & delatione armo-
rum, ſi cum illis præmeditatè delinquat,
etiam pœna delationis punitur; ità *Ba-*
iard. ad Clar. quæſt. 62. num. 75. qui adducit
Marſil. in pract. crimin. in §. pro complemento,
nu. 9. Afflict. in Conſtit. Regni Intentionis noſtræ,
not. 8. Carr. in praxi verſ. item eorum, qui ma-
nifeſtam violentiam, num. 11. Farin. quæſt. 108.
num. 131. Caball. caſu 63. Caualcan. de brachio
Regio par. 4. num. 148. Dom. de Thoro voto 96.
num. 66. Dom. Riccius deciſ. 48. in fine, Guaz-
zin. defenſ. 29. cap. 2. nu. 19. qui & alios quā-
plures referunt *Dom. Reg. Tapia ſuper Con-*
ſtit. Intentionis noſtræ, nu. 41. tom. 5. & quàm-
uis *Decian. tract. crim. lib. 8 cap. 4. num. 13.* te-
23 neant nō puniri pœna delationis armo-
rum, qui licitè illa deferebat, vltra quod
nullum conteſtem affert, loquitur ſimpli-
citèr, & ſic eſt intelligendus quando in
rixa delinquitur, nè tantùm virum ſine
lege loquutum fuiſſe dicamus; ſed in Re-
gno res eſt plana, attenta diſpoſitione
24 *Pragmaticæ 22. §. 2. de armis.* Si enim illi,
qui ratione exercitij arma licitè geſtant,
ſi præmeditatè cum illis delinquant iubet
Pragmatica, quod puniantur etiam pro de-
latione armorum, quantò magis eius di-
ſpoſitio vindicat ſibi locum in caſu no-
ſtro, cùm facultas ideò conceditur, vt Re-
giæ Curiæ inſeruiat, delinquentes inſe-
25 quendo, non enim iuuatur priuilegio,
quando conceſſionis cauſa ceſſat, *text. in*
l. Titia, §. vſuras, ff. de leg. 2. & ibi communi-
tèr DD. *l. athletæ, §. 1. l. ex geometra, & l. idē*
Vlpianus, ff. de excuſat. tutor. Tiraquell. in tract.
quod ceſſante cauſa, 1. par. num. 210. quælibet
26 namq; diſpoſitio regulatur à ſua ratio-
ne, *Tiraquell. vbi ſupra num. 513.* aliàs licen-
27 tia conceſſa in Reipublicę beneficium, in
illius detrimentum verteretur, anſaq; de-
linquendi præberetur contra regulā *text.*
in l. conuenire, ff. de pact. nupt.

28 Verùm etſi facultas arma deferendi nō
ad certum, & determinatū vſum, ſed ſim-
pliciter eſſet conceſſa, illa abutentem nō
iuuaret, *text. in l. auxilium, ff. de minor. in cap.*
priuilegium 11. quæſt. 3. in cap. tuorum, de pri-
uileg in ſexto, text. in l. 2. C. de priuileg. ſcolar.
lib. 12. ibi: prætextu priuilegiorū flagitio-
rum authoritatem creſcere, & publicam
vtilitatem vacillare non oportet, *text. in*
29 *Auth. de mandatis Principum*, ibi: *Non per-*
mittas priuilegijs aliquibus uti nocentes.

30 Vlteriùs contra inquiſitum vrget, *text.*
in cap. volentes, §. id ipſum, de priuileg. in ſexto,
quo loci, reſpondet Pontifex, priuilegium
recipere interpetrationes, quas recipit ius
commune in materia, ſuper qua diſponit,
igitur ſi illi quibus ſecundū ius commu-
ne arma deferre licet, ſi cum illis delin-

quant, puniuntur etiam pro delatione, idem & dicere debemus, quando cum armis delinquunt, qui illa ex priuilegio de-
31 ferunt: Immò faciliùs iure ſpeciali competens priuilegium amittitur, quam iure communi quæſitum, *text. in l. eius militis, §. militia miſſus, ff. de milit. teſtam.* & ibi *Gloſ. quocunq; modo.* Hæc Conſultus, & in gratiã N. N. amici optimi, Viriq; meritiſſimi reſpondi. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito iunior.

Ad relationem Dom. Iudicis D. Ioannis Burgos per M.C.V. fuit prouiſum vt
32 infra, nàm pendente reclamatione inquiſitus, obtenta partis remiſſione, ſe cõcordauit ad ſeruiendum bello per quinquennium. Anno 1643. penès Ioelem Magiſtrũ Actorum M.C.V. Armenante Scriba.

Ad ornatum materię de ictu ſcoppictæ vide *Addentes ad Gizzarell decis.* 25. *noſtrum compend. par. 2. ver. pœna mortis, fol.* 441. 2. *col. & ver. pragmat. de ictu ſcoppicti diſponens, & ci fol.* 472. 1. *col. in fine.* Benè verum eſt, quod occidendi animus præſumitur etiam ex genere armorum, *Muta ad pragmat. Siciliæ tit. 41. num. 118. Perſius conſ. crim. 29. num. 22.* quanto magis ex aſportatione ſcoppicti, ſeù archibuſij, nàm portans ſcoppectam malo animo præſumitur, *Anton. de Ballis in tract. crim. lib. 5. de pragmat. Regni pragm. 3. 4. & 5. tit. 41. num 5.* quare ex diſpoſitione *pragm. 3. de ictu ſcoppicti*, ſtatutum eſt, quod delinquentes cum ictibus ſcoppictorum igneorum reputantur proditores, & contra eos proceditur cũ termini abbreuiatione, & pro huius facti enucleatione reſpectu homicidæ iſtius, certum eſt, quod occiſus ſi reperiatur de nocte, præſumitur contra vicinum vbi reperitur mortuus, *Campagn. in cap. Frequens, num. 90.* ſic occiſus ſi reperiatur in domo alicuius, præſumitur contra dominum domus, & hoc eſt inditium ad torturam, *Bertazzol. conſ. crimin. 448. num. 1. tom. 2.* ſed reſpectu alterius, qui voluerat aliũ ictum ſcoppicti immittere, ſed non potuit ex impedimento, attenta diſpoſitione iuris communis archibuſium exonerans animo occidendi, non ſequuta morte, pœna mortis non punitur, latè *Almont. Ciarius diſcept. crim. tom. 2. diſcept. 3. num 85. & diſcept. 26. num. 98. & 224. diſcept. 23. nu. 44.* quod ſecus eſt in Regno per *pragm. 1. de ictu ſcoppicti.* *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 Pragm. 1. de exul. *ponderatur.*
2 *Defectus formæ vitiat actum.*
3 *Generale dictum generaliter erit intelligendũ.*
4 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*
5 *Quod lege permittẽte fit, pœna nulla meretur.*
6 *Genus illud dicitur, quod prædicatur de pluribus differentibus in ſpecie.*
7 *Cauſa finalis cum ſit prima in intẽtione, eſt vltima in exequutione.*
8 *Verba quouis modo ponderantur, & num. 17. & 36.*
9 *Finis eſt melior ijs, quæ ſunt ad finem.*
10 *Bellum eſt res iniquiſſima.*
11 *Bellum permittitur à lege cõtra hoſtes, ob publicam vtilitatem.*
12 *Bellum pro publica cauſa, cum nõ poteſt exerceri à priuata perſona, niſi in caſibus à iure permiſſis, hoc eſt propter perſonæ defenſionẽ.*
13. *Malum minus cõparatur ad maius, vt habeat rationem boni.*
14 *Homicidium permittens ſtatutum eſt contra ius, eo magis ſi proditoriè fiat.*
15 *Reſcriptum Principis permittens aliquid fieri contra ius, debet in eo clauſula apponi* non obſtante tali lege.
16 *Extenſio in pœnalibus, & odioſis, nõ fit de vno caſu expreſſo, ad alium non expreſſum.*
18 *Illicita non veniunt in generali conceſſione.*
19 *Quod in ſpecie denegatur, non permittitur in genere.*
20 *Non ſufficit aliquid in genere proponere, quando qualibet ſpecies eundem non operetur effectum.*
21 *Defectus cauſæ finalis vitiat actum.*
22 *Banniti ſunt publici hoſtes.*
23 *Nihil tàm naturale eſt vt eo vinculo, quo ligati ſumus, eodem diſſoluamur.*
24 *Præſcriptio inducta eſt à Principe propter publicam vtilitatem.*
25 *Spoliari nemo poteſt rei ſuæ ſine facto ſuo.*
26 *Locupletari nemo poteſt cum aliena iactura.*
27 *Reipublicæ intereſt Prouinciam malis hominibus expurgari.*
28 *Princeps quãdo gratiam facere poteſt ſine partis remiſſione.*
29 *Cauſa, quæ eſt potentia, minori præfertur.*
30 *Extenſio datur in fauorabilibus.*
31 *Iura exorbitantia extenduntur, quando agitur de fauore publico.*
32 *Ius idem ſtatui debet, vbi eſt eadem ratio.*
33 *Deo reſiſtit, qui Regis ordinationi reſiſtit.*
34 *Fruſtra exprimitur, quod tacitè ineſt.*
35 *Cauſa propinqua magis attenditur, quam remota.*
37 *Modus occidendi bannitum proditoriè, vel*

odio

*odio priuato, & non zelo iuſtitiæ, non impu-
tatur à iure communi.*
38 *Iuramentum non valet præſtitum contra ius in
præiudicium iuris ſuperioris.*
39 *Dolus, an virtus in hoſte requiritur.*
40 *Bannitum occidere impunè mediante pecunia
poſſe, nonnulli DD. voluerunt.*
41 *Ignorantia præſumitur, niſi ſcientia probetur.*
42 *Occidens foriudicatum, excuſatur de iure, &
ſic deciſum.*
43 *Deciſio articuli.*

ARGVMENTVM.

Occidens bannitum, ſeù foriudicatum proditoriè, vel accepta pecunia per aſſaſſinum puniri an debeat.

ALLEGATIO XXXVI.

SAnctorus Borrellus reperitur carcera-
tus in M. C. V. quod annis præteritis
proditoriè, & mediãte pecunia ad in-
ſtantiam alterius necauit Franciſcũ Bor-
rellum foriudicatum aſſecuratum, licet
ſecunda qualitas aſſaſſinamenti non re-
periatur probabilibus argumentis verifi-
cata in proceſſu, tamen quatenùs fuiſſet
verificata ex iuris diſpoſitione demõſtra-
bitur, nulla pœna mereri inquiſitum, ſed
præmium.

Primò, non eſt dubium, quod per illa
verba, quæ ponuntur in ſtatuto (quouis
modo) inducitur forma ſtatuti, prout in
1 *Pragmat.* 1. *de exulibus*, quæ quidèm forma,
cum ſit illa, quæ dat eſſe rei, *l. Iulianus*, §. 1.
ad exhib. eſt magnoperè actendenda, quia
2 defectus formæ vitiat actum, vt *l. cum mihi*,
§. *Prætor*, *ff. de tranſact.* quibus enim verbis
ſic generalitèr, & indiſtinctè prolatis da-
3 tur cuilibet libera poteſtas occidendi
bannitos, quia generale dictum, gene-
ralitèr debet intelligi, vt *cap. ſolitæ de ma-
ior. & obedient. & cap. ſi Romanorum* 19. *diſt.*
4 vbi lex nõ diſtinguit, nec nos diſtinguere
debemus, *l. de pretio*, *ff. de prob. in rem act.*
ex quibus clariſſimè patet, quod modus,
& electio modi occidendi ex forma ſta-
tuti, reperitur in arbitrium occidentis, &
ſic (quouis modo) quo ipſi placuerit, gra-
tis, at cum pecunia, poteſt quilibet ipſos
impunè occidere, quia tale homicidium
permictitur à ſtatuto, quod ſubſtinet vicẽ
5 legis, quia quod permictente lege factum
eſt, nulla meretur pœna, vulgata *l. Graccus*,
C. de adulter.

6 Secundò probatur, nàm modus tradi-
tus à ſtatuto, cum ſit generalis, & genus
ſit illud, quod prędicatur de pluribus dif-
ferentibus ſpecie, vt *l.* 2. §. 1. vbi *Gloſ. in ver-
bo ſpecie*, *ff. ſi cert. pet.* vt animal, quod præ-
dicatur de homine, & equo, qui licet ſint
ſpecies inter ſe formalitèr diſtinctè, quia
alia eſt forma, & anima hominis intelle-
ctiua, & alia forma, & anima equi ſenſiti-
ui, nihilominus ambo continẽtur ſub ap-
pellatione animalis, ità etiam in pręſenti
caſu, quàmuis modus occidendi cum pe-
cunia, & modus occidendi ſine pecunia
ſint duæ ſpecies inter ſe formalitèr diſtin-
ctè, nihilominus ambæ comprehenduntur
ſub genere modi, & ſic quilibet poteſt vir-
tute generis poſiti in ſtatuto in vtraque
ſpecie, & in vtroq; modo impunè occide-
re bannitum.

7 Tertiò in ſtatutis, quod principalitèr
actenditur, eſt intentio ſtatuentis, quæ eſt
cauſa finalis ipſius ſtatuti, quia cauſa fina-
lis cum ſit prima in intentione, & vltima
in exequutione, vt *l. fin. de hæred. inſtit.* & il-
la, quæ principalitèr mouet animũ diſpo-
nentis, ſed finis dicti ſtatuti eſt, vt quilibet
8 poſſit impunè occidere bannitos, qua ra-
tione; dato quod illa verba generalia
(quouis modo) nõ eſſent in ipſo ſtatuto,
adhùc ipſe Sanctorus poterat omnimodo,
quo ipſi placuerit cum pecunia, & ſine
pecunia impunè occidere ipſum banni-
tum; ex vulgatiſſima regula quam habe-
mus, quod non eſt curandum de modo,
dummodò habemus eundem effectum, &
ſic non virtute modi, ſed virtute finis, qui
eſt nobilior ordine, quia cum cætera ope-
9 rentur gratia finis, finis eſt melior his, quę
ſunt ad finem, vt dicit Phyſ. 3. & *I. C. in
l. & ſi non ſint*, §. *peruenimus, de auro, & argen-
to legato*, & ſic nullum commiſit delictum.

Ex alia parte dicitur, quod debet præ-
dictus inquiſitus puniri de homicidio,
quod probatur etiam ex multis, & non
10 etiam lęuibus; & Primò, nàm bellum eſt
res iniquiſſima, vt dicit *text. in l. æquiſſimũ*,
11 *ff. de vſufr.* & permittitur à lege contra
hoſtes publicos propter publicam vtilita-
tem, vt *l. hoſtes ff. de capt. & l. ex hoc iure*, *ff. de
12 iuſtit. & iure*, pro publica cauſa non poteſt
exerceri à priuata perſona, niſi in caſibus
à iure permiſſis, vt propter defẽſionẽ per-
ſonæ, & alijs ſimilibus, *l. vt vim*, vbi latè
per *DD. ff. de iuſtit. & iure*, ità etiam in pręſenti negotio, nàm homicidium eſt res
iniquiſſima, quia tendit ad effuſionem

 ſangui-

ſanguinis proximi contra præceptum legis Diuinæ (non occiſor eris) & ſi diceretur quod permittitur à lege propter ſalutem ciuium, quod equidē cenſetur ſanctiſſimè factum,quia expedit bānitos occidi,vt conſeruetur vniuerſalis ſtatus Rei-
13 publicæ,cum minus malum comparatur ad maius, habet rationem boni, *cap. iurauit 22. quæſt.4.* tamen non permittitur fieri pro pecunia ad inſtantiam alterius, quia hoc expreſsè prohibetur, vndè ceſſante publica vtilitate, quæ fuit cauſa concedendi immunitatem, ceſſat, & ipſa conceſſio, & ipſa impunitas, & ſucceſſiuè committens homicidiū contra legis prohibitionem, à lege puniri debet de homicidio.

14 Secundò,non eſt dubium,quod tale ſtatutum, quo permittitur homicidium impunè,eſt cōtra ius commune, quia homicidium prohibetur à lege Diuina, & humana, & multò magis eſſet cōtra ius eſſe, vt ſupra diximus, ſi promitteretur fieri proditoriè,vel ad inſtantiam alterius mediante pecunia,quia tale homicidium eſt vltra modum inimicum legibus,& quan-
15 do in reſcripto Principis aliquid permittitur fieri, quod eſt contra ius eſſe, debet poni in eo clauſula, *non obſtante tali lege*, vt dicit *Bart. in l. ſi quis in teſtamento, de leg. 3.* ſed dicta clauſula non reperitur in dicto ſtatuto, ergo etiam quod ſi per ipſum ſtatutum expreſsè concederetur licentia impunè occidendi ad inſtantiā alterius, nec etiam poſſent banniti impunè occidi ex defectu dictæ clauſulæ, quæ vitiat conceſſionem.

Tertiò,& Vltimò probatur, nàm non eſt dubium, quod tale ſtatutum eſt odioſum,& pœnale,& regula eſt,quod in pęna-
16 libus, & odioſis non fit extenſio de vno caſu expreſſo ad alium non expreſſum, *l. pater Seuerinam*, vbi *Bart. de condit. & demonſtrat.* & ex maioritate rationis, vt latè per *Iaſ. in l. cum quidam, col. penult. de liber. & poſthum.* quantò magis in caſu noſtro non expreſſo, vbi maior eſt ratio concedendi homicidium, quam in expreſſo, quia homicidium proditorium, vel cum pecunia ad inſtantiam alterius,eſt magis odioſum legibus,quam homicidium ſimplex,ſine pecunia cum enormitate delicti, & atrocitate facinoris, Clericus ob delictum ad inſtantiam alterius cum pecunia iudicatur, & ſuſpenditur à Iudice ſeculari, ſpoliatus immunitate Eccleſiaſtica, & ſic ex prædictis clariſſimè apparet, quod dictus carceratus debet puniri de homicidio.

17 Nec obſtant oppoſita, & Primò, quod dictum de generali diſpoſitione legis, & vniuerſali forma ſtatuti tradita in illis verbis (quouis modo) quia in generali
18 conceſſione legis non veniunt illicita, vt *text. in l. quod ſeruus, ff. de acquir. poſſeſſ.* & ratio eſt, quia non permittitur in genere;
19 quod in ſpecie denegatur, vt *l. ſpecie promiſſorum, ff. quando res pignor. oblig. poſſ.* vndè cùm tale homicidium proditorium ſit in ſpecie prohibitum à lege, non cenſetur, in genere conceſſum.

Nec obſtat Secūdò, quod dicit de modo, qui vt genus prædicatur de pluribus differentibus ſpecie, & ſic de vtroq; modo, & ſpecie occidendi cum pecunia, &
20 ſine pecunia, quia non ſufficit aliquid in genere proponere, quando quælibet ſpecies eundem nō operatur effectum, vt dicit *gloſ. ordinaria in cap. 1. §. ſi quis igitur, in verſ. ſpecie, de except. in 6. & Abbas in cap. in præſentia, col. 4. de probat.* & ſic vbi vna ſpecies operatur publicam, & altera priuatā vtilitatem, de vna non infertur ad aliam, quia ex diuerſis non infertur.

Nec obſtat Tertiò, quod nō eſt curandum de modo, vbi habemus eundem effectum, quia attenditur intentio ſtatuentis,quę eſt finalis cauſa ſtatuti,quæ mouet animum diſponentis,quia hæc regula fallit,quando modus eſt prohibitus à lege, vt dictum eſt,& in caſu de quo agitur,vbi homicidium proditorium,vel mediante pecunia ad inſtantiam alterius expreſsè prohibetur à lege; immò inquiſitus non obſeruauit finem ſtatuti, ſed finem ipſius delinquentis, qui non occidit ipſum bannitum ad inſtantiam Regis ob publicam vtilitatem, ſed ad inſtantiā alterius proditoriè,& mediante pecunia, qua ratione
21 cum defectus cauſæ finalis vitiat actum, *l. fin. ff. de teſtam. tutel. & l. fin. de hæred. inſtit.* tale homicidium factum contra diſpoſitionem diſponentis, & finem ſtatuti, gratia Regis non gaudet, & immunitate ſtatuti.

Sed amando veritatem, quam ſemper ſuper omnia amare debemus, prædictus inquiſitus non debet puniri,ſed premiari rationibus,& cauſis, quas diximus in prima parte.Nec obſtant in contrariū adducta,& Primo,quod dicitur de bello, quod ſi permittitur ad inſtantiam Regis contra hoſtes publicos, prohibetur ad inſtantiā
22 priuati, quia banniti ſunt publici, vt per iura adducta per *Vulpell. conſ. 142. num. 7. & in tract. de tregua, & pace, quæſt. 36. num. 2. & quæſt. 37. num. 5.* & per *Conſt. Regni Panam*

eorum,

eorum, ergo poteſt bellum prædictū exerceri à priuato.

Nec obſtat Secundò, quod dicitur de defectu clauſulæ, *non obſtante tali lege*, quæ eſt neceſſaria in reſcripto Principis diſponentis contra ius commune, quia hoc non procedit in ſtatutis confectis authoritate Principis pro publica vtilitate, & ſalute ciuium, quia eius eſt nolle, cuius
23 eſt velle, & nihil tàm naturale eſt, vt eo vinculo, quo ligati ſumus, eodem diſſolnamur, *l. nihil naturale, de regul. iur.* immò pro bono publico poteſt etiam tolli ius
24 naturale, vt videmus in præſcriptione inducta à Principe, propter publicam vtili-
25 tatem, *l. 1. ff. de vſucap.* quia quis ſpoliatur dominio rei ſuæ ſine facto ſuo contra ius ciuile, *l. nemo poteſt, de regul. iur.* & contra ius naturale, quia contra naturam eſt, vt
26 quis locupletetur cum aliena iactura, *l. nam hoc natura, ff. de condict. indeb.* & hoc, quia fauore publicæ vtilitatis recedit à
27 regulis iuris, qua ratione, quia Reipublicæ intereſt Prouinciam malis hominibus expurgari, *l. congruit, de officio Præſidis*, quo-
28 tidiè videmus, quod Princeps facit gratiam delinquentibus ſine partis remiſſione, & ſine illa clauſula, *quod de iure facere poteſt*, vt voluerunt DD. & præcipuè *Angel. in l. ſi verberatum, ff. de rei vend.* & *Gloſ. in l. fin. C. ſi contra ius, vel vtil. publ.*

Tertiò non obſtat, quod dicitur de extenſione prohibita de caſu expreſſo, ad caſum nō expreſſum in pœnalibus etiam ex maioritate rationis, quia hoc ſtatutum eſt fauorabile inſpecta publica vtilitate, quæ reſultat a cuſtodia ciuiū, & eſt odioſum inſpecta licentia, quæ datur impunè occidendi bannitos, ſed quando concurrunt duæ cauſæ circa eundem effectum;
29 cauſa, quæ eſt potentior, minori præfertur, vt *l. 3. §. ſi quis palàm, de iure fiſci, & Iaſ. in l. ſi mater, C. de inoffic. teſtam.* qua ratione cum cauſa publica præferatur priuatæ, ſtatutum eſt fauorabile, & nòn odioſum,
30 & in fauorabilibus datur extenſio, *l. cum quidam, de liber. & poſthum.* & ſic ſtatutum concedens impunitatem occidendi bannitos (quouis modo) extenditur non caſum non expreſſum, etiam occidendi proditoriè cum pecunia, & ad inſtantiam alterius, quæ etiam extenſio non poteſt impediri inhabilitati termini ad quem, eo quod terminus à quo, eſt expreſſus, eſtq; etiam à lege permiſſus, & terminus ad quem, qui non eſt expreſſus, eſt à lege prohibitus, quia tam homicidium cum pecunia, quàm ſine pecunia eſt prohibitum à lege; vltra quod etiam ſi tale ſtatutum eſſet odioſum, quia odium ipſum eſt rationabile, etiam in hoc caſu daretur ex-
31 tenſio, quia quando agitur de fauore publico, iura exorbitantia extēduntur identitate, vel maioritate rationis, vt per *Bart. & alios DD. in l. ſi conſtante, 2. quæſt. ſol. matr.* & idem *Bart. in l. quemadmodùm, C. de agric. & cenſit. lib. 10.*

Sed hic modus occidendi cum pecunia eſt ſpecies, quæ continentur ſub genere modi, qui traditur à ſtatuto per illa verba (quouis modo) & ſic caſus non expreſſus continetur in expreſſo, qui duo caſus cum ſint vnum eſſentialiter vnitate eſſentiæ, quæ eſt inter genus, & ſpecies identitate rationis, idem iudicatur in tacito, quod in expreſſo, quia vbi eſt eadem
32 ratio, ibi idem ius ſtatui debet, vulgato *text. in l. illud, ad legem Aquiliam*, & ſic in vtroq; caſu homicidium eſt impunibile, quicquid dicant alij, qui prædicta minimè intelligunt.

Nec obſtat, quod in generali conceſſione legis non veniunt illicita. Nàm reſpondetur, quod Rex poteſt facere de il-
33 licito licitum, & qui Regis ordinationi reſiſtit, Deo reſiſtit, vt *cap. qui poteſtatibus 11. quæſt. 3.* qua ratione cum tale homicidium proditorium, ſit comprehenſum, vt probauimus in generali licentia Principis per illa verba in ſtatuto (quouis modo) ſitq; etiam ſi non expreſsè, tacitè per-
34 miſſum à Principe dicitur, quod ſufficit in præſenti caſu, quia fruſtra exprimitur, quod tacitè ineſt, *l. Cornelius, de hæred. inſtit.*

Nec obſtat, quod quando duæ ſpecies non operantur eundem effectum de vna ſpecie, non infertur ad aliam, vt hic, vbi ſpecies occidendi ſine pecunia, operatur publicam vtilitatem; & ſpecies occidendi cum pecunia, operatur priuatam vtilitatem, quia dictę ſpecies differunt in modo tantùm, quia alius eſt modus occidendi cum pecunia, & alius ſine pecunia, ſed differunt in effectu, cùm enim finis proximus ſtatuti ſit, vt banniti occidantur, ex quo ſuccedit publica vtilitas, & ſalus ciuium, quæ eſt finis proximus ipſius ſtatuti, vnde ſufficit, quod conueniat in pri-
35 mo effectu, quia cauſa propinqua magis attenditur, quam remota, vt *l. ſed ſi plures, §. in arrogato, de vulg. & pupill. ſubſtitut.* ambæ operentur eundem modum, & effectum, quia cum ambæ ipſe duæ ſpecies occidendi, vt ſupra probauimus, concedantur à ſtatuto per illa generalia verba (quouis

(quonis modo) impunitum,redditur homicidium.

Nec obſtat,quod dicitur do modo,qui quando eſt illicitus, fallit regula, quam habemus, quod nō eſt curandum de modo,dùm habemus eundem effectum, quia hic modus licet ſit illicitus de iure communi, de iure tamen ſpeciali eſt licitus; quia per ſtatutū derogatur iuri communi, & ſic de illicito factum eſt licitum, qua ratione ille, qui occidit bannitum ſpe lucri ad inſtantiam alterius non poteſt dici, quod illud fecerit contra intentionem ſtatuentis, & finem ſtatuti, cùm non pro publica, ſed pro priuata cauſa, non ad inſtantiā Regis, ſed priuati commiſerit illud delictum,quia per illa verba
36 generalia poſita in ſtatuto (quouis modo) clariſſimè apparet, quod voluntas, & intentio ſtatuentis, quæ vt cauſa finalis ſtatuti principaliter attenditur eſt, quod omni modo, ſeù illicito, prout potuerit, vel placuerit, poſſit bannitū impunè occidere,vt adimpleatur voluntas Regis deſiderantis (quouis modo) exterminare ipſos bannitos, & conſeruare Rempubli-
37 cam,quæ deſtruitur à bannitis; bannitus poteſt occidi proditoriè,qui quidèm modus occidendi proditoriè bannitum, vel odio priuato,& non zelo iuſtitiæ,non imputatur à iure cōmuni, vt tenuerunt *Dec. in cap. quæ in Eccleſiarum, de conſtit. num.70. & 72. Vulpell. conſ.59. num.2. Gaball. in 3. centur caſu 276. num.4.* teſtatur de communi *Foller. in pract.crimin. verbo foriudicentur, num.11.* quæ concluſio vt poſſit bannitus proditoriè impunè occidi,ampliatur etiā ſi adfuerit pax iuramento vallata, nàm publica vindicta pacto priuatorum tolli
38 non poteſt,& non valet iuramentum præſtitum contra,& in præiudicium iuris ſuperioris,vt dixit *text.in cap.venientes,de iure iurando*,& in ſpecie *Vulpell.in d tract. de tregua,& pace,quæſt.37.num.2. Gaball. d.cent.3. caſu 220. num. 36.* allegans illud vulgare
39 dictum: dolus, an virtus in hoſte requiritur,& *Baiard.ad Clar.in §.homicidium,num. 231.* teſtatur de communi,*& num.236.* loquitur in ſpecie in terminis ſtatuti noſtri Regni Neap. bannitus poteſt occidi ad inſtantiam alterius, nec etiam impugna-
40 tur à iure communi, bannitum poſſe impunè occidi mediante pecunia ad inſtantiam alterius,vt voluerunt multi DD.magnæ magnæ authoritatis, vt ſunt *Nell. de bannit. in 2.par.ſecundi temp. num.12. Dec.in conſ.327.num.5. Foller.citato loco, de Franch. deciſ.276.nu.4.Gaball.3.cent.caſu 220.nu.40.*

Baiard. ad Clar. in §. homicidium, num. 237. allegans alios DD. teſtatur de communi.

Vltimò,nec refert, ſi dicatur,quod in poſſe prædicti oceiſi fuit inuencta ſecuritas ambulandi. Nàm reſpondetur, quod ipſe inquiſitus, de hoc habebat ſcientiā, neque homines eiuſdem Vniuerſitatis, & Fiſcus, & querulantes non verificauerunt de ſcientia ipſius inquiſiti, & propterea
41 præſumitur ignorantia,niſi ſcientia probetur, *l.veriùs ff.de probat.* & realiter ſaluus conductus non fuit publicatus; ob quod
42 occidens foriudicatum,excuſatur de iure, vt in terminis refert fuiſſe deciſū *Dec. in d.conſ.327. num 6.* vltra quod in guidatico prædicto non conceditur licentia accedendi vbi degebant partes offenſæ,vt in eo expreſsè legitur, & fuit interfectus prædictus foriudicatus vbi degebant partes offenſæ, vt benè verificauit per teſtes in defenſionibus à fol.192. vſque 195. ſic ſtante,quod fuit occiſus in loco prohibito,& abſq; ſecuritate ibi accedendi,licito iure ſperatur prædicto inquiſito deberi premium,& non pœnam.

Hæc omnia, quæ ſic ignare deſcripſimus conſcientiæ,atq; ſapientiæ Dominorum Iudicantiū corrigenda ſubmittimus.

Mutius Gazella.

43 Per M.C.V. ad relationem Dom. Iudicis Roſſini,fuit dictum,quod liberetur in forma,& ſic confirmatum per S.C. ad relationē Reg.Conſ. Salgado, in Aula Reg. Conſ.Carauitæ, in Banca Tartaglia,& penès Secretarium S.C.

Ad ornatum quæſtionis vide noſtrum *compend.1.par.ver.occidens bannitum etiam de mandato alterius, ſol.364. 2. col. Amend. ad deciſ. Dom. de Franch.276. Ricc. & Viſcont. ad eundem, Boſſ. tract. crimin. tit. banniti quid amitt.num.1.Iul.Clar.in §.homicidium,col.36. verſ.an licebit,& per totum, Reg.Conſ.Paſcal. de virib. patr.poteſt. par.4. cap.3.num.8.9.13. & ſeq. & num. 26. 28. & ſeqq. Farinac. conſ. crimin.113.num.12. tom.2.& conſ.101. num. 22.volum.1.* optimè hanc tuetur partem ex alijs, *Caball. reſolut.crim.tom.2.cap.278.* vbi *num. 5.* ponderat eſſe interpretandum ſtatutum contra bannitos quomodocunque ſequatur occiſio, & quod poſſint banniti occidi mediante pecunia etiam per aſſaſſinium, refert *Iulius Cartarius deciſ.1. num.14.* vbi plures allegat Doctores aſſerens ità deciſum Mediolani, & ſi aliter ſit de iure communi, vltra *d. Caball.*

Digitized by Google

*d. Caball. in tractatu de omni genere homicidij, à num.*404. *ad* 410. vbi hanc quæſtionem pro vtraque parte exarat, *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ſeptem in teſtamento exiguntur de iure.*
2 *Teſtes octo exiguntur quando teſtamentum de falſo arguitur.*
3 *Teſtes reprobantes teſtamentũ, debent eſſe idonei habiles, & omni exceptione maiores, ac omni macula carere, num.* 4. *&* 6.
5 *Teſtes reprobantes teſtamentum, debent eſſe in ſuperlatiuo gradu optimæ opinionis.*
7 *Teſtamentum primum, vel ſecundum attendi debet, & quando.*
8 *Subſcribens enim habetur, ac ſi totam ſcripturam ſua manu ſcripſiſſet.*
9 *Teſtes teſtamentarij circa teſtamenti falſitatem deponunt contra ipſos.*
10 *Teſtes deſcripti in teſtamento, ſi illud reprobaſſent, non audiuntur.*
11 *Qui contra ſuum ſignum deponunt, tenentur de falſo.*
12 *Permiſſum videtur ſubſcribi teſtamentum ab alio, ſi teſtator ſubſcribere nequit.*
13 *Subſcriptiones, & ſegnacula teſtium finem teſtamenti oſtendunt.*
14 *Fœminæ teſtes teſtamentarij an ſint idoneæ.*
15 *Coniectura vna quando concurrit, tollit aliam.*
16 *Magis veriſimile tollit aliud.*
17 *Reus probata bona fama, non poterit torqueri vno exiſtente inditio delicti.*
18 *Qualitas præcedentis vitæ elidit inditium.*

ARGVMENTVM.

Teſtamentũ à Teſtatore conditum, atq; ſubſcriptum à teſtibus, ſi certo modo poſt illius cõſignationẽ, Teſtator ab huc tùnc diſceſſerat, an ex teſtium depoſitionibus hoc deponentibus de falſo argui poſſit.

ALLEGATIO XXXVII.

CVm in anno 1637. de menſe Auguſti in Terra Tulbij in vltimis conſtitutus Paſcalis Sperone genere Ianuenſis, ſuum finale condidiſſet teſtamentum ſolemne tantùm, & in ſcriptis adhibitis ad illius clauſuram ſeptem teſtibus rogatis, qui adimpleta forma *l. hac conſultiſſima, C. de teſtam.* ſe ſubſcripſerunt, eodemq; tempore conſignauerunt, in quorum præſentia illud ſuum Teſtator teſtamentum eſſe dixerit, extremo iàm clauſo ſibi die, indèq; ad non multum temporis eiuſdem teſtamenti facta formitèr apertura per Notarium, & Iudicem ad contractus in eorundem teſtium, qui teſtamento ſe ſubſcripſerant, & conſignauerant præſentia illud, illiuſq; tenorem confirmando, compertum ſit hæredem vniuerſalem fuiſſe inſtitutũ Petrum Sperone fratrem patruelem Teſtatoris, qui adhibita tandem, (iuris forma ſeruata) hæreditate ad inſtantiam Teſtatoris fratrum germanorum Ianuæ commorantiũ, ſuper eadem fuit factum ſequeſtrum porrectis Principi precibus, prætextu quod tempore quo teſtamentum fuit per teſtes ſignatum, & ſubſcriptum, Teſtator iàm erat mortuus, redarguendo illud de falſo; ſuper quo capta ordinatione eiuſdẽ Principis informatione per quendam Commiſſarium, (licet per Petrum hæredem recuſatum, & per M. C. alijs ordinibus S.E. inhibitum.)

Prætenditur illa conſtare Iudicem ad contractus, & ſeptem teſtibus numerarijs neceſſarijs, qui ſe ſubſcripſerant teſtamẽto, illudq; conſignauerant, depoſuiſſe Teſtatorem tempore quo fuit clauſum teſtamentum, & per teſtes ipſos conſignatum eſſe iàm mortuum, idq; etiam affirmatum in informatione eadem per tres eiuſdem Teſtatoris Ancillas. Item alios teſtes extra teſtamentum depoſuiſſe confeſſionẽ extraiudicialitèr factam per alios teſtes numerarios, qui extra iudicium hoc idẽ declaraſſent, hiſq; medijs, cum falſi crimine Notariorum redarguere Fiſcus intendat; videndum, verum poſſit? An potiùs eiuſdem, ille veniat licentiandus, aut ad ſummum habilitandus in forma? addendo iuribus partis, & Fiſci teſtamentũ prædictum, licet ſollemne, & clauſum non fuiſſe manu Teſtatoris, & ſi literati, ſubſcriptum, ſed ſolùm eiuſdẽ Notarij, quod quam maximã arguere videtur ſuſpitionem, tenet Fiſcus.

Ad cuius rei euidentiam, & reſolutionem, arguendo de cõtractibus, in quibus duo tantùm teſtes ſunt neceſſarij ad teſtamenta, in quibus neceſſariò requiruntur
1 ſeptem, qui ſe ſubſcribant teſtamento, & illud idem, eodemq; tempore, & nõ ex interuallo conſignent, iuxtà *l. hac conſultiſſima, C. de teſtam.* loquendo de teſtamento ſolemni, quod quando criminalitèr

tèr agitur ad illud reprobandũ, & redarguendum de falſo, requiruntur octo teſtes, ſecundum opinionem *Odofredi*, quã tanquam communem ſeruari teſtatur *Alber. in l. cum precibus, num. 3. colum. 2. C. de probat. Specul. in tit. de inſtrum. edit. §. reſtat videre, num. 2. verſ. dicunt autem. Cuiac. in l. 1. §. ſi neget, num 7. verſ. item ad derogandum, ff. quemadm. teſtam. aper.* vbi refert *Dynum* ità conſuluiſſe, & practicari vidiſſe; illud idem refert, & tenet nouiſſimè *Marius Giurba in conſ. 78. num. 6. propè ſeptimum.*

Nec id ſufficere docet *Farinac. conſ. 170. num. 4.* quandoquidèm (inquit ipſe) quod ſiuè criminalitèr, ſiuè ciuilitèr agatur, vel ſiuè tractetur de puniendo Notarium, (proùt in caſu noſtro) ſiuè de illum tor-
3 quendo, teſtes reprobantes teſtamentum, non ſolùm debent eſſe idonei, & habiles, verùm etiam omni exceptione maiores, nullam prorſus maculam etiam leuem, aut exceptionem patientes allegat *Boer. decif. 118. num. 7. verſ. cum teſtes, & nu. 14. 26. & 27. Aym conſ. 75. nu. 34. & conſ. 56. num. 3. Natta conſ. 95. num. 10. & 11. Franc. Marc. decif. 486. num. 17. par. 1.* quod fortiùs vrget, & procedit quando criminalitèr
4 agitur, etiam quod teſtes reprobantes teſtamentum, vel inſtrumentum fuit teſtamentarij, vel inſtrumẽtarij ex neceſſarijs, vt eo maximè omni macula carere debeant, dicit *Boſſ. in tit. de falſ. nu. 43. & ſeq. Anchar. quæſt. 71. par. 1. num. 8. & 9. Menoch. de arb. Iud. lib. 2. caſu 105. num. 7. in fine.*

5 Imò quod huiuſmodi teſtes reprobatorij teſtamentum, non ſolùm debeant eſſe omni exceptione maiores, ſed etiam in ſuperlatiuo gradu optimæ opinionis, voluerunt *Iaſ. conſ. 13. verſ. ex aduerſo autem, lib. 3. Anan. conſ. 197. num. 2. Aymon conſ. 56. num. 3. Addentes ad Lanfranc. in cap. quoniam contra, de inſtrum. product. num. 486. lit. G. extra de probat.*

Hinc cum iſti duo teſtamentarij teſtes putà Iudex ad contractus, & alius ex ſeptem dùm fuit apertum teſtamentũ prædictum, & ne dùm apertum, ſed inſuper reaſſumptum, & redactũ in forma inſtrumenti in pergameno, lecto illius tenore à Notario tempore aperturę illius, illud confirmarũt, & propterea in reaſſumptione prędicta proprijs eorum manibus ſubſcripſerunt, eorumq; conſignationes recognouerunt, nùnc qui (hac informatione, & ſi ſuſpecta) iudicialitèr, & cum iuramento affirmare audent contrariũ, quàmuis huic dicto iudiciali magis ſtaretur,
6 nõ per hoc tamen poſſunt dici teſtes omni exceptione maiores, & macula carentes, vt requiritur ad teſtamenti reprobationem, ex ſuperiùs adductis, ità *Tind. de teſtib. lib. 1. par. 1. cap. 14. num. 2. ad finem, Boſſ. in tit. de oppoſ. contra teſtes, num. 3. Gabr. lib. 7. conſ. 31. num. 8. & ſeq. Clar lib. 5. ſentent. §. fin. quæſt. 53. verſ. primus caſus eſt, poſt med.* qui dicit ſic omnes DD. fateri, & propterea ex eorum depoſitionibus teſtamentum reprobantibus, nullam poſſe induci vim contra Notarium, de quo tractatur.

Inſuper in hoc caſu (& ſunt propria verba *Farinacij loco citato num. 8.*) attendi debet non dictum iudicialitèr etiam cum iuramento tandiù poſt conditum teſtamentum, ſed primum extraiudiciale rogatum à Notario paulò poſt conditum teſtamentũ, in illius apertura, & reaſſumptione ſtante eorum confirmatione per ſcripturam, & ſubſcriptionem, ità vt dùm modo audent iſti duo teſtes teſtamentarij (hac informatione) iudicialitèr affirmare contrariũ eius, quod tùnc per ſcripturam aſſeruerunt, præſumuntur à parte
7 & ſic attendendum eſt eorum primum teſtimonium, non autem ſecundum, ad quod adducit *Decius in cap. per tuas, nu. 43. extra de teſtibus, Menoch. de arbitr. lib. 2. caſu 108. num. 25. Roman. conſ. 65. num. 3.* & alios quamplures.

Illud idem confirmat idem *Mar. Giurb. d. conſ. 78. num. 10. circa medium,* ibi: *(Niſi teſtamento ſe ſubſcripſerint teſtes)* adducit *Bar. in d. l. 1. §. ſi quis neget, ff. quemadm. teſtam. aper. num. 10. Alex. conſ. 147. nu. 4. lib. 2. Guid. Papa decif. 503. Borrell. conſ. 44. num. 12. 16. & 18.*
8 & alios innumeros, ſubſcribẽs enim perindè habetur, ac ſi totam ſcripturam ſua manu ſcripſiſſet, *Ludou. decif. 454. nu. 5. & 7.*
9 Quorum ratio eſſe poteſt, quia veniunt iſto caſu, teſtes contra ſeipſos notando ſe, & ſic non probant, ſecundum *Rebuff. tom. 1. Conſt. regal tract. de chirogr. & cedular. recogn. num. 101. & 102.* qui omninò videndũs, illud idem tenuit *Boſſ. loco citato, Paul. Caſtr. in l. Seia, ff. ad Vell. Iaſ. in l. iuſiurandum, § procurator, ff. de iure iur.* quos allegat *Seſe decif. Arag 107. num. 13. & ſeq.* vbi vnus teſtis neceſſarius deponebat contra Notarium, & quàmuis aliundè probaretur Notarium ſolitum falſa inſtrumenta facere; nihilominus cũ tractaretur de procedendo contra Notarium, fuit citatio realis contra eundem denegata.
10 Addo, & ex abundanti, quod cũ teſtes etiam ſi omnes ſint teſtamentarij, qui teſtamentum reprobaſſent, ſint ſubſcripti, deindè contradicere velint, non audiuntur,

tur, imò eos teneri de falſo, tenet *Bart. in*
d. § ſi quis neget, num. 11. quod confirmat
Anton. Capyc. deciſ. 192. num. 5. vbi ex *l. eos,*
ff. ad legem Corneliam de falſis, ait: (teneri de
11 falſo, qui contra ſuum ſignum deponũt)
refert *Menoch. de arbitr. d. caſu 105. num. 23.*
cui non diſſentit *Andr. Fachin. contron. iur.*
lib. 9 cap. 85 lit. B. Anchar. in clem. 2 de teſtib.
non procul à fine, Cappell. Tholoſ. deciſ. 376. &
alij quamplures apud *Ant. Gabr. lib. 7. com-*
mun. concluſ. concl. 31. ſub tit. de malef.

Nec opitulatur Fiſco, quin Teſtator
ſubſcripſerit; hoc enim ſi à lege poſſe aliũ
adhiberi, qui loco Teſtatoris, ſi litteras
Teſtator ignoret, vel ſubſcribere nequeat,
12 adhùc non eſſet permiſſum, prout iàm
permittitur per *d. l. hac conſultiſſima*, non
ideò poſſe agi criminalitèr ſequeretur;
ſed illud tanquàm contra formam tradi-
tam conditum inualidari, quod etiam rei
noſtræ non conuenit; ſiquidèm Notarius
loco Teſtatoris ſubſcripſit, vel quia Teſta-
tor ſe ſubſcribere non valuit, vel etiam
quia de Notario valdè confidit, vtroque
etenim caſu Teſtatori licere ſolẽnè con-
dere teſtamentum, reſonant verba *text.*

Item in omnibus teſtamentis, quæ præ-
ſentibus, vel abſentibus teſtibus dictan-
tur ſuperfluum eſſe vno eodemq; tempo-
re exigere Teſtatorem, & teſtes adhibere,
& dictare ſuum arbitrium, finireq; teſta-
mentum, ſed licere alio tempore dictatũ,
& ſcriptum teſtamentum proferre; ſuffi-
cit enim vno tempore eodemq; die nullo
actu extraneo interueniente teſtes omnes
ſimul, nec diuerſis temporibus ſubſcribe-
re, ſignareq; teſtamentum, finem autem
13 teſtamenti ſubſcriptiones, & ſignacula
teſtium eſſe decernimus, (inquit *text. in*
d. l. hac conſultiſſima) ſubdẽs: (Non ſubſcri-
ptum teſtamentum à teſtibus, ac non ſub-
ſignatũ, pro imperfecto haberi cõuenit;)
vndè Teſtator licet teſtibus abſẽtibus te-
ſtamentum condidiſſet, dùm tamen ipſis
præſentibus Teſtator illud ſum teſtamen-
tum eſſe dixerit, quod offertur; id ſuffice-
re, nec ideò infirmari, quod teſtes, quæ in
eo ſcripta ſunt teſtamento neſciant; hinc
cum teſtes neceſſarij in hoc teſtamento
adhibiti vno, eodemq; tempore iuris for-
ma iàm adimpleta, quod fuit per Nota-
rium Teſtatori oblatum coràm ipſis, illud
Teſtator dixerit ſuum eſſe teſtamentum,
& propterea exindè illud idẽ ſubſcripſe-
runt, & conſignauerunt, tandem tempore
aperturæ ſigna, eorumq; ſubſcriptiones
recognouerunt actui aperturę inhęrendo,
& poſtmodùm cum fuit reaſſumptum in
formæ probante iterum ſe ſubſcripſerũt;
quomodò quin in crimen falſi incidant,
quàmuis omnes impugnarent, ne dùm
duo aſſerere poſſunt, & affirmare tempo-
re clauſuræ teſtamenti Teſtatorem mor-
tuum? ſi igitur quàmuis improbarent te-
ſtamentarij (ex quo non poſſunt contra
ſuum ſignum deponere) cùm ſint nedùm
omni exceptione maiores, quinimò cri-
minoſi, & falſi non probent, quid de inca-
pacitate, & inhabilitate illarum trium te-
ſtium fiſci, aſſertarum famularum Teſta-
toris dicendum? niſi de ipſarum depoſi-
tionibus, nullam prorſus rationẽ haben-
dam forè, cum ſint fœminæ, ſolùm macu-
la ſexus (omni alia ceſſante) notatæ, quæ
14 prætérquàm quod in priuilegiatis crimi-
nibus, & atrocioribus haud idoneæ ſunt,
Io. Andr. in cap. tanta labes, de ſimon.

Accedat, quod crimen, quod ſuſpica-
tur etiam coniecturis, repugnari videtur,
quandoquidẽ ne dùm tempore teſtamen-
ti, ſed nullo vnquã in dicta Terra Petrus
hæres inſtitutus eſt commoratus, adeò vt
vix illius nomen ibidẽ, & apud illas gen-
tes noteſceret, vndè cum Neapoli eo tem-
pore, prout ſemper reperiretur, & à quo-
dam Sacerdote, in cuius domo deceſſerat
Teſtator, de tali inſtitutione fuiſſet cer-
tioratus, quis ergo, vt rem Petro abſenti,
& ignoto gratam peragerct, crimen hoc
patrare, ſic temerè auſus eſſet? quin ſal-
tim ex eo aliquid pretioſum lucrifaceret?
quod argui facilè poſſet, ſi huic aliquod
adſcriptum foret teſtamento prædicto.

Hinc ſequi, quod etiam ſi coniecturæ
ad hoc crimen indagandum concurrerẽt,
prout cum effectu illi repugnant, ex iàm
dictis tanquàm ſuſpitioni criminis pror-
15 ſus contrarijs, ille tollerentur vna enim
coniectura quando huic rei concurreret,
tollit aliam, ſecundum *Bald. in conſ. 302.*
incip. Proponitur, vol. 2. ante finem, & Fulgoſ.
in conſ. 173. incip. In cauſa, & Angel. in l. iniu-
riarum, §. ſi quis de honore, ff. de iniur. quod
quidèm poteſt dici in duobus veroſimi-
16 libus, nàm magis veroſimile tollit minus.
ſecundum *Bald. in l. fin. C. de hæred. inſtit. in*
2. oppoſ. & maior ſimilitudo tollit minorẽ,
ſecuudum eundem *Bald. in l ſiuè poſſidetis,*
C. de probat. quem refert, & ſequitur *Iaſ. in*
l. ſi extraneus, ff. de condit. cauſ. dat. cauſ. non ſe-
quut. in 2. col.

Et quod dicitur de coniecturis, & indi-
tijs, eſt adeò vtile, quod ſi contra reum
adeſt vnum inditium maleficij, & pro eo-
17 dem reo, ſit probata bona fama, quod
hoc caſu non poterit talis reus torqueri

vigore illius inditij etiam vehementis, ità notantèr *Bald. in l. fin. C. de probat. in vlt. col.* quem refert, & ſequitur *Alex. in l. fin. ff. de quæſt. in 3. apoſtilla*, quod procedit eo magis quando qualitas rei, & conditio, ac bona fama ſic credere conatur, qualitas
18 enim præcedentis vitæ elidit huiuſmodi
inditium, per *l. non omnis, §. à barbaris, ff. de re milit. & cap. cum iuuentute, de præſumpt.* quod noſtræ rei cõuenit multum, tàm reſpectu perſonæ hæredis, quã Notarij, quorum integritas, vitæ probitas, & morum honeſtas, quodlibet inditium, & ſi vehemens (ſi quod eſſet) ad elidendum eſſet nimis ſufficiens. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito iunior V. I. D.

Fuit enim ob infirmitatem iſte reus habilitatus, ſed morte præuentus, non fuit exitus cauſæ habitus.

SVMMARIVM.

1 *Inimicitia ſola, an præmeditatur, et arguat homicidium.*

2 *Animus deliberatus ad homicidium præſumitur ex pluralitate vulnerum.*

3 *Præſumptio appenſamenti in homicidio, tùnc ex inimicitia oritur, quoties ipſa ex graui cauſa orta eſſet.*

4 *Cauſa leuis inimicitiæ, non eſt ſufficiens ad præmeditationem homicidij.*

5 *Qualitas reiteratæ percuſſionis non efficit, vt homicidium ſui natura rixoſum deliberatum fiat, quando occiſor ab initio non habuit animum occidendi.*

6 *Animus occidendi, qualitèr præſumatur, vt homicidium dicatur deliberatum.*

7 *Ratio deliberati animi occidendi, qualitèr præſumatur.*

8 *Vox eſt mentis teſtimonium.*

9 *Coniectura deliberationis ex facto non leuis oritur.*

10 *Famulus mercede conductus ſi homicidiũ fecerit, qualitèr feciſſe dicatur.*

ARGVMENTVM.

Homicidiũ ex reiteratis vulneribus, an deliberatũ dici poſſit, vel rixoſus ex coniecturis illud patratis, potiſſimùm ex inimicitia.

ALLEGATIO XXXVIII.

QVæſtionis eſt, nunqnid homicidium in perſonã Petri Pauli Ceſani dicatur deliberato animo, & ex propoſito, an potiùs calore iracundiæ, & in rixa commiſſum per Vincentiũ Troſum inquiſitum, & carceratum in M. C. V. & Io. Iacobum Mettulam eius dominum.

Et præmeditatum vtiq; prima facie videtur per ea, quæ conſiderat Fiſcus; affert
enim Primo loco inimicitiam, quæ intèr
Io. Iacobum, & Ceſanum vertebatur, quæ
1 quidèm ſola præmeditati conſilij præſu-
ptionem inducit iuxtà ea, quæ tradit *Al-
beric. de Roſat in l. & ſi amici domum, ff. de
adult. & de ſtatut quæſt. 64. Caſon de indit. nu.
89. Maſcard. de probat. concluſ. 98. Burſat. conſ.
146. num. 18. Vulpell. conſ. 127. num. 8. & Vin.
deciſ. 282. num. 3.*

Secundò, præſupponit Fiſcus appenſa-
mentum ex vulnerum pluralitate, tribus
enim ictibus gladij confoſſus fuit, ideòq;
2 animum deliberatum occidendi pręſumi
debere, voluit *Gloſ. fin. in cap. ſi quis iratus
3. quæſt. 2. Hippol. de Marſil. in l. 1. num. 37.
C. ad l. Cornel. de Sicar. Carrer. in praxi §. de
homicidij autem ſpecie, Caſon. tract. 4. de delict.
cap. 5. nu. 4. Boſſ. & alij* quos refert *Maſcard.
de probat. concl. 864. num. 8.*

Veruntamen rem accuratiùs intuenti
ſatis clarum eſſe arbitror, homicidium
prædictum rixoſum, & abſq; dolo, abſquè
præmeditatione, vel inſidijs fuiſſe patra-
tum; & Primo ad ea, quæ de inimicitia
Fiſcus affert, breuitèr reſpondeo, tùnc de-
3 mùm ex inimicitia oriri poſſe præſum-
ptionem appenſamenti, cum illa grauis
eſt, & ex graui cauſa nata, vt inquit *De-
cian. lib. 3. cap. 25. num. 30. & ſeq.* quem ſequi-
tur *Giurba conſ. 91. num. 21.* nàm ſi leuis eſt
cauſa, nec inimicitiam parit, neq; ex ea
occidendi animus arguitur, *Honded. conſ.
87. num. 91. Bertazzol. conſ. 85 nu. 19. & 20.*

Videamus quæſo in caſu noſtro, quænàm inimicitiæ cauſa ſit, quęuè odij origo, & quidèm altercantibus paucis antè diebus ipſo Mettula, cùm quodam Lutio Perſonè, Ceſanus rixam ſedare cupiens, Mettulam adhortatus eſt, vt pacem iniret, illudq; ad domum duxit, cumq; ante illius fores alloquerentur, inſiliens Perſonè ictum ſcopittæ aduerſus ipſos Mettulam, & Ceſanum iniecit, vtriuſq; terrore nullius damno, potuit ne Mettula hac de re aduerſus Ceſanum odium concipere, ità vt illum occidere poſteà deliberauerit?

vtiquè

vtiquè non; cùm neque in dolo, neque in
culpa vnquàm fuerit.
4 Cùm igitur in caſu noſtro, nulla cauſa;
vel ſaltem leuis admodum ſit, leuem etiã
inimicitiam producere poterat, & ab ho-
micidij præmeditatione ſatis remotam,
quemadmodũ in ſimili conſiderat *Giurba*
citato loco.

Ad Secundum reſpondet verum non
eſſe ſimpliciter id, quod Fiſcus circa vul-
nerum pluralitatem præſumit, etenim ſi
5 deliberatum occidendi animũ ab initio
non habuit occiſor, reiteratæ percuſſio-
nis qualitas non efficit, vt homicidium
ſui natura rixoſum deliberatum fiat, *Mu-*
ta deciſ.27. num.1. quem refert, & ſequitur
Giurba conſ.82.num.37. hùc illa pertinent,
quæ tradit *Iacob. Menoch. de arbitr. Iudic. ca-*
ſu 361. num. 33. cum ſeq. animum ſcilicet
6 occidendi benè poſſe præſumi in eo, qui
pluribus percuſſionibus offendit, ſed non
tamen deliberatum, quod quidèm confir-
matur ex eo, quia aliàs ſequeretur, quod
vbi in rixa vnus, alteri plures intuliſſet
vulnera animo deliberato id factum cen-
ſeretur contra iuris regulas, nõ enim plu-
ra, vel pauca vulnera arguunt homicidiũ
non eſſe caſu, vel ex propoſito commiſsũ,
vt idem *Menoch.* aduertit *citato loco*, vbi
etiam affert plures coniecturas appenſa-
menti, quarum nulla obtinet locum in
caſu noſtro.
7 Cæterum deliberati animi ratio conij-
citur ex verbis, ità *Gloſ. in §. ſed iſtæ, Inſtit.*
de action. Pariſ. conſ.131. num.20. vol.1. Alba
conſ.119. Surd. conſ.82. num.37. Menoch. lib.5.
præſumpt.7. nu.9. lib.6. & præſumpt.35 nu.13.
ſed verba prolata per Mettolam tempore
rixæ, non niſi pacati genij, & ſedatæ vo-
luntatis inditiũ clarè demonſtrãt, quem-
admodùm ex teſtium depoſitionibus ap-
paret: igitur appenſamentum præſumi te-
merarium abſq; dubio foret.

Deniquè ex facto etiam conіectari li-
cet ipſum Mettolam non habuiſſe animũ
occidendi, primò enim ipſum Ceſanum
ſalutauit, deindè cum per aliquod ſpatiũ
inceſſiſſet, & triginta ferè paſſibus diſta-
ret ab eo, vocauit (*Signor Ceſano*) ipſiq;
obuiam eunti blandis verbis eſt alloqu-
tus, dicens, (*vna parola à V. S.*) ità deponit
Lutius Antonius famulus occiſi, cũ itaq;
8 vox ſit mentis teſtimonium, *l. Labeo, ad fi-*
nem, ff. de ſuppell. leg. Boſſ. in tit. de homicid.
num.57. Surd. conſ.106. num.30. & Becc. conſ.
9 117. *num.13.* & ex facto non leuis conie-
ctura deliberationis oriatur, vt inquit
Bart. in l. Legtera, §. fin. num.3. ff. de legat.1. Me-
noch. lib.1. præſumpt.28. nu.21. Pariſ. conſ.14.
num.30. vol.1. conſequens erit nullam om-
ninò deliberationẽ poſſe argui, nullamq;
conſilij præmeditationem.

Hæc itaq; cum ità ſint, conſiderandam
omninò exiſtimo qualitatem Ceſani oc-
ciſi, & Mettolæ rixantis, qui cum minor
eſſet, & in diſcrimine vitę cõſtitutus faci-
lè occidi poterat ab ipſo Ceſano ne dùm
maiore, ſed viribus corporis ſtolidè fe-
roce: Quid faciat Troſus videns dominũ
ſuum ab ipſo Ceſano, ità correptum, vt
alligatas habere quaſi manus cenſeretur?
deſtituet, eum abſq; ope, abſq; auxilio?
iniquum profectò, & ab officio fidelis fa-
muli ſatis aberrans; erit heri lis nęcis
iners, & ſimplex ſpectator? non poterit
abſq; infamiæ, & ingratitudinis nota:
Fecit itaquè illud, quod ſuos quiſquè ſer-
uos, in tali re facere voluiſſet, victa vis,
vel potiùs oppreſſa virtute audacia eſt.
Quamobrem ne dùm, vt ſimplex, & rixo-
ſus homicida, ſed vt neceſſarius, & ad ſui
propriam, ſuiq; Domini ſalutem coactus
defenſor iudicandus eſt. Famulus enim
10 mercedem conductus tenetur, proùt in
text. in l.1. §. eodem autem tecto, ff. ad Senat.
Conſ. Syllan. l. cum dominus, cod. tit. Gandin.
defenſ. à reo fact. num.3. Alex. conſ.435. Clarus
§. homicidium, num.22. Plaza cap.28. num.28.
allegando quamplures Doctores in hoc
caſu concordantes.

Fuluius Danesius.

Additio. Inimicitia an, & quando fa-
ciat inditium, vel magnum, vel paruũ in
delictorum patratione proſequitur abun-
dantèr *Farinac. in ſua praxi crim. quæſt. 49.*
per totam, & Almont. Ciazius diſcept. forenſ.
crim. tom.1. diſcept.34. Ant. de Ballis in tract.
crim. lib.1. tit. de indit. quæſt.21.

Et inimicitia, & cauſa delicti, vt faciat
inditium, debet eſſe grauis, & capitalis,
non autem leuis, *Farinac. conſ.147. num.12.*
tom.2. & conſ.130. num 4. quæ non facit in-
ditium ad torturam, *idem conſ.127. num.6.*
26. & 27. eod. volum. nàm inimicitia gra-
uis, & capitalis inducit pręmeditationem
homicidij, *Perſius conſ. crim.29. nu.21.* aliàs
ſecus *Farinac. conſ. crim.138. num.7.8. & 28.*
tomo 2.

Circa homicidium enuntiatum eſt cla-
rum, quod homicidium ſimplex, & non
pręmeditatum dicitur illud, quod in pu-
ra rixa committitur, *Farinac. de homicid.*
quæſt.126. num.7. & homicidium præſumi-
tur potiùs commiſſum in rixa, quam præ-

meditate, *idem conſ crim. 138. num. 17. & 27. tom. 2.* maximè ſi nulla præceſſerit inimicitia, *idem conſ crim. 166. num. 5 eod. vol.*

Homicidium autem premeditatum, & ex propoſito dicitur illud, quod reſoluitur in animo occidentis ex interuallo antequàm committatur, *Farinac. d. 126. nu. 8. & ſeq.* vbi plura, & tale homicidium probatur præſumptionibus, & coniecturis, *idem d. conſ. 138. num. 1.* & præſertim ex inimicitia præcedenti, *idem conſ. 142. num. 2.* dummodò ſit capitalis, non leuis, vt ſupra dictum eſt. *Thoro*.

SVMMARIVM.

1 *Stuprum, ſeù defloratio, qualitèr probetur.*
2 *Conſenſus mulieris in rapto cum ſtupro ſi interuenerit, ceſſaret pœna ordinaria.*
3 *Pœna ordinaria raptus, & ſtupri, eſſet vltra relegationem ex blandis verbis, & ſuaſionibus ob violentiam interpetratiuam.*
4 *In dubio contra raptorem receditur ex coniecturis.*
5 *Mulier acclamare poteſt quando eſſet in Ciuitate, ſecus in Villis.*
6 *Rapiens mulierem, quæ promiſerat ſe ſuprari, non punitur pœna raptus.*
7 *Acclamatio mulieris, vel ante, vel poſt, facit præſumere violentiam in genere, & in ſpecie.*
8 *Violentia in crimine raptus debet eſſe vera, nō interpetratiua.*
9 *Mulieri aſſerenti aliquem eam cognouiſſe non creditur, neque ſtatur eius dicto, & quare, num. 10.*
11 *Contrarietas teſtium cum depoſitione principalis, an admittatur.*
12 *Raptus an dicatur committi, ſi non fuerit illata vis, ſed conſenſus.*
13 *Raptus ſine violentia non committitur.*
14 *Pœna raptus ceſſat data voluntate mulieris.*
15 *Deciſio caſus raptus cum ſtupro adducitur.*

ARGVMENTVM.

Pœna raptus, & ſtupri puellę, an, & quando debeat capitalitèr admitti, vel non.

ALLEGATIO XXXIX.

CApta informatione per M.C.V. præuia quærela Scipionis Surrentini contra Carolum Parullum de raptu, & ſtupro commiſſo in perſonam Prudentiæ de Mauro, ex facti ſerie apparebat die primo Ianuarij 1654. de hora duodecima, dùm ipſa Prudentia ſerua ipſius Scipionis inſimul cum altera ſerua ſe contuliſſent ad Eccleſiam Diui Pauli, vt audirent miſſam, & ibi ſe ab ipſa Eccleſia aſſociaſſet cum dicto Carolo quam aſportauerat, in quadā Taberna ſita apud Eccleſiam Diui Caroli, & ibidem eam ſtuprauerat, & attenta eius principalis depoſitione ſtupri commiſſi poſt cœnam ibi habitam, aſſeruit, qualitèr dictus Carolus duxit verſus quandam gradiatam dictæ Tabernæ, & eam ſtuprauit; quod etiā ex depoſitionibus Tabernarij, eiuſq; vxoris verificabatur, poſtmodùm præfatus Carolus ipſam ſeruam aſportauit in domum ipſius domini, pretendens ex hoc conſequi premium remanſit carceratus, & factis diligentijs in eius perſona, repertum fuit in eius ſubucula naſiſtergium ſanguine aſperſum, & marciæ, quod fuit recognitum ab obſtetricibus deponentibus de recenti fuiſſe maculatum ex ſanguine, & ſemine, & ipſam mulierem eſſe
1 vti maritatam perſiſtere, & ſtuprum, ſeù defloratio probatur ex ſemine reperto in interola viri, poſtquàm rem habuit cum puella, *Farinac deciſ. crim. 69. num. 2 tom. 1.*

Et ex ijs facta relatione per Dom. Baldaſſarem de Angelis Iudicem in criminalibus M.C.V de menſe Februarij 1654. fuit ſententialitèr condemnatus ad mortem, vt ex actis in Banca Matthęi Curtij Actor. Mag. penès Ioſeph Naclerium ſcribam.

Sed interpoſita reclamatione ex parte ipſius ad Collaterale Conſilium fuit per illud ordinatum, vt reciperetur reclamatio.

Quapropter pro defenſione ipſius Caroli dicebatur ante omnia ineſſe conſen-
2 ſum ipſius mulieris ex correſpondentia priùs habita inter eos, quod facit ceſſare crimen raptus, & paritèr ſtupri, & ad hoc facit, quod dixit *Coler. deciſ. German. 176. num. 107.* quod ſi non inuitam, ſed conſentientem in copulam rapuiſſet, ac vitiaſſet, eo in caſu ceſſare pœnam gladij, raptorem autem nihilominus fuſtigandum, & relegandum eſſe, *Lipſienſ. deciſ. 188. vol. 3.*

Sed dato, quod talis conſenſus mulieris eſſet in dubio fortè ex blandis verbis,
3 ſuaſionibus, ac promiſſionibus fuiſſet inducta tùnc pœna ordinaria eſſet vltra relegationem ob violentiam interpetratiuam, vt aſſerunt DD. *Theſaur. deciſ. 218. num. 9. in fine, Peguera deciſ. Catal. 43. num. 7.*

Capiblanc.

Capiblanc.de Baron. tom.2. cap.49.num.20.
4 A qua præſumptione, quæ eſt in dubio
contra raptorem, receditur ex coniectu-
ris relatis per *Menoch de arb. Iudic. lib.2. ca-
ſu 291.* inter quas præcipuè colligitur, ſi
mulier in actu raptus non acclamauerit,
cum acclamare poſſet, tùnc mulier ſua
5 ſpontè receſſiſſe videtur, & mulier accla-
mare poteſt quando eſt in Ciuitate, ſecùs
ſi in Villa, *vt ibidem Menoch. num 27.* imò
6 rapiens mulierem, quæ promiſerat ſe ſtu-
prari, non punitur pœna raptus, quia non
dicitur honeſtè, vt inquit *Caſtr. conſ.222.
volum.2.*

6 Adeò quod cum deficiant requiſita, de
quibus loquuntur *Doctores in l.vnica, C.de
7 raptu virg.* & primo acclamatio mulieris
ante, vel poſt, quæ facit præſumere violen-
tiam in genere, & in ſpecie, vt inquit *Cra-
uett. conſ.2.* nàm acclamatio mulieris vio-
lentiam arguit *Vulpell. conſ.17. num. 4.* &
dùm acclamare poterat, dùm erat in Ci-
uitate, eò magis dùm erat in Eccleſia nō
acclamauerat, ceſſabat violentia requiſita
8 in raptu; & quod imò requiratur non
ficta, & interpetratiua violentia, ſed vera,
aut in perſonam raptæ, aut parentum, vel
alterius, in cuius cuſtodia raptæ detine-
batur, *Farinacc. in conſ. crimin.33. num.42.
tom. 1.*

Et quàmuis Fiſcus prætenderet funda-
tam habere intentionem tàm ex confeſ-
ſione principalis, reſpondebatur, quod
9 confeſſio illius non erat ſufficiens, nàm
mulieri aſſerenti aliquem eam cognouiſ-
ſe non creditur, *Boer. deciſ.319 nu.9. Paul.
Caſtr. conſ.348. num.14. Alexand conſ.157. in
princ. volum.5.* nec creditur mulieri aſſe-
renti vim paſſa, *Crauett. conſ.41.* neque ſta-
10 tur eius dicto, quia videtur deponere in
facto proprio contra tertium, *Vrſill. ad Af-
flict. deciſ.22. num 1. Burſat. conſ.69. num.19.*

Prætereà ex depoſitionibus Taberna-
rij, & eius vxoris deponentium dictum
Carolum hora 18. aſportaſſe dictam puel-
lam in eorũ Tabernam, & directè introie-
runt quodam cortinum, & portam inter-
mediam introcluſerunt, & illinc ad cer-
tum paruum tempus fecit epulare ipſam,
& ambulauit, apparet ex ijs còntrarietas
11 cum depoſitione principalis, ob quod
concordari nequeunt ad effectum euitan-
di falſitatem, *Vrſill. ad Afflict. deciſ. 364.
num.6. Burſat. vbi ſupra, Abbas, & Butrius in
cap. vim tu, de teſt.*

12 Inſuper ſi benè raptus dicatur cõmitti,
etiam quod mulieri non ſit illata vis, ac
etiam quod ipſamet ſenſerit rapi, vt pro-
bat *Farinac. d. conſ. 33. num.3.* dummodò
non adſit conſenſus eorum, in quorum
domo rapta fuit videlicet parentum, fra-
trum, & aliorum ſimilium, vt ſubdit *nu.4.*
13 nihilominus contrarium putet, quod ſine
violentia raptus non dicatur committi,
vt ibi num. 39. ad finem, & num. 44. & 55.
agit de muliere ſpontè aufugiente, prout
erat caſus iſte, quo fit, vt pœna raptus lo-
14 cum non habeat, data voluntate mulie-
ris, & ceſſante violentia, idem *Farinac. conſ.
crim.24. num.22. vol.1.*

Nec demùm obſtabat fuiſſe inuentum
naſiſtergium ſanguinolentum in eius ſu-
bucula, eo quia ex fide Barbitonſorum
apparebat id proceſſiſſe ex vlceribus exi-
ſtentibus in eius membro, prout aſſerue-
rabant ipsũ medicaſſe, adeò quod ſi verè
fuiſſet ab eo ſtuprata, vtiquè communi-
caſſet in infirmitatem cum illa, quæ iàm
erat ſana.

15 Et tandem ad relationem eiuſdem Iu-
dicis fuit ipſe reus condemnatus ad in-
ſeruiendum in Regijs Triremibus per ſe-
ptennium, vt ex actis in dicta Banca, ſub
patrocinio D. Gregorij Paſchæ Aduocati
Neapolitani.

SVMMARIVM.

1 *Metus inducitur ex minis prouenientibus à perſona, cui debetur reuerentia.*
2 *Metus præſumitur durare, durante cauſa metus.*
3 *Metus minor requiritur in perſona timida.*
4 *Metus iuſtus dicitur cruciatus corporis, vel mortis.*
5 *Metus ex præterito arguitur de præſenti.*
6 *Quod ab initio eſt vitioſum, non poteſt ex tractu temporis conualeſcere.*
7 *Metus non cenſetur ratificatus per quemcunq; actum durante eadem cauſa.*
8 *Confeſſio metu extorta non præiudicat confitenti.*
9 *Nemo eſt dominus membrorum ſuorum.*
10 *Infecta primitiua, inficiuntur deriuatiua.*
11 *Pœna ordinaria an locum habeat ex negatione delicti.*
12 *Iudicari debet per euidentiam facti.*
13 *Confeſſus tamen de crimine, & non conuictus, mitiùs punitur.*
14 *Deciſio caſus occurrentis affertur.*

ARGV-

ARGVMENTVM.

Confeſſio furti ſpontanea facta, licet meticuloſa, & indè ratificata, an noceat furi minori prætextu metus illati, vel adiuuet.

ALLEGATIO XL.

CVm fuiſſent plura furta commiſſa in domo Comitis Oppidi, hoc eſt in menſe Decembris 1653. de ſero, & fuiſſe aſſerebatur furto ſubtractum plactum paruum argenti valoris duc. 16. & indè de menſe Ianuarij 1654. aliud furtũ vnius candelarij argentei valoris ducatorum 20. & in menſe Februarij eiuſdem anni aliud furtum ex baullo certarum camiſarum valoris ducatorum 20. & demùm in principio menſis Aprelis dicti anni prætendebatur contra Simeonem de Maſſa eius ſeruũ furto ſubtraxiſſe vulgo *vno ſmicciaturo de candela d'argento* ex pretio ducat. 4. ac etiam anolum carolenorum decem, præſupponebatur ex hoc vltimo furto commiſſo per ipſum alia etiã commiſſa fuiſſe, poſtmodùm die 19. Aprelis cum ipſe Simeon acceſſiſſet ad domum Comitis pro conſecutione carolenorum ſex pro complemento ſui ſalarij, fuit ab eo detentus in quadam camera, & flagellis afflictus, indè ductus coràm Dom. Iudice Confalone, iuxtà illius ordinem, & confeſſus fuit coràm eo furto ſubrepſiſſe dictam vulgo ſmicciarurum, & anolum, & poſteà die 22. ratificauit coràm tota M.C.V. eius confeſſionem, poſtmodùm ductus ad cameram cordę pro conualidatione eius confeſſionis in caput aliorum ſociorum, negauit omnia, & non eſſe veritatem, & dixiſſe priùs præ timore Comitis verberibus afflictum ab eo.

Ex hac ſpontanea, meticuloſa, & ratificata confeſſione, nulla prorſus ratio haberi poterit ex rationibus in contrarium adductis in fauorem ipſius rei.

Et Primò, quia orta fuit ex præcedenti metu, iuxtà dictum eius in depoſitione, dùm fuerat aſportatus ad cameram cordæ pro conualidatione confeſſionis, & omnia negauit. Secundò, dùm fuiſſet ab ipſo Comite detentus in camera, dùm ibidem acceſſerat pro recuperatione eius ſalarij, vt probatum erat, & ibidem flagellis fuiſſe afflictum, & ſic maletractatum ductũ coràm Iudice Confalone, aſſiſtente ipſo Comite, terrendo ipſum reum ex
1 ſua præſentia, poſtquàm metus inducitur
ex minis prouenientibus à perſona, cui
debetur reuerentia, *Farinac. deciſ. crimin. 7. num. 7. par. 1.*

Reſtabat indubitatum, id quod per reum allegabatur in ſua vltima depoſitione in camera cordæ ductum, dùm ad-
2 hùc durabat metus, quoniam metus præ-
ſumitur durare durãte eadem cauſa metus, *Anna allegat. 114. num. 4. & ſingul. 341. Farinac. deciſ. crim. 58. num. 7. par. 1.*

Sic quia illicò ità atterritus aſportatus in præſentia Iudicis, aſſiſtente eius Domino, ſic quoq; quia erat minor, & perſo-
3 na timida, ideò metus minor requiritur
in perſona timida, quàm in perſona non timida, *Farinac. deciſ. crim. 242. num. 17.* & per regulam iuris apparet, quod ſicuti per actum ſubſequens, & aſſerta cauſata ex præcedenti metu cruciationis corporis:
4 quoniam metus mortis, vel cruciatus cor-
poris dicitur, metus iuſtus, *Bart. in l. interpoſitas, num. 2. C. de tranſact. Anna d. allegat. num. 3.*

Declarat præcedentem metum ex verberibus illatis pugione euaginato a Do-
5 mino, ſicq; à pręterito arguitur metus ad
præſentia, *Mogoll. de ijs, quæ vi metus cauſa fiunt, cap. 2. §. 7. num. 20.*

Et quamuis circa hoc prætenderetur per Fiſcum, quod per ratificationem fuiſſet metus purgatus, dicebatur non procedere in criminalibus; dùm ſpontanea confeſſio ſic meticuloſa facta ex ſubſequenti ratificatione facta, redditur nulla, atq; inualida, ex regula illa, quod ab ini-
6 tio vitioſum eſt, non poteſt tractu tempo-
ris conualeſcere, ad *text. in l. quod initio, ff. de regul. iur.* vbi *Dec. num. 4.* in ſimili dixit, quod confeſſio in quæſtione, nullis inditijs illata non validatur ſuperuenientibus
7 inditijs, ſicq; metus non cenſetur ratifi-
catus per quemcunq; actum durante eadem cauſa metus, *Farinac. deciſ. crimin. 295.*
8 *num. 3.* vndè ſuccedit, quod confeſſio me-
tu extorta non præiudicat confitenti, nec prodeſt, *Auend. de metu, lib. 2. cap. 2. num. 29. & 35.* poſtquàm metus purgari nequit,
9 quia nemo eſt dominus membrorũ ſuo-
rum, *l. liber homo, ff. ad legem Aquiliam*, & quod durante primęua cauſa metus pur-
10 gari non poteſt, quia infecta primitiua,
inficitur omnis deriuatiua, ex *Menoch. & Ceuall.* probat *Capiblanc. 2. tomo de Baron. cap. 64. num. 13.*

Et ſi

Et ſi benè per Fiſcum fuiſſet inſtatum
fieri confeſſionem in caput aliorũ ſocio-
rum pro dictis furtis, prout fuit ſubſequu-
tum, quod expreſsè negauerat reus, at ſi
ex confeſſione vt ſupra narrata prætende-
retur ipſum condemnari facere ad pœnã
11 ordinariam nullo iure procedere videtur
ex negatione delicti, vt colligitur ex *Pe-
tra ad Grammat. deciſ.8.num.3.* ſed extraor-
dinariè, *vt ſubdit num.4.* quod clarè colli-
gitur in *deciſ.96. num.1.& 2.* quod ſi reus
reſpondit deindè aliquid ſuper principali
delicto præſumitur ſuper eo interrogatus,
& proindè euacuaret, quæ omnia concer-
nit in facto.

Quatenùs autem Fiſcus prætẽderet vi-
gore dictæ confeſſionis, ac ſubſequutæ
ratificatæ confeſſionis reum torqueri de-
bere obſtabit minor ætas, vt ex depoſitio-
ne, atquè aſpectu colligebatur, & per eui-
12 dentiam facti, atq; probatione debet iu-
dicari, *l. minor 25. annis, ff de minor. & Gram-
mat. deciſ.48. num.18. Menoch. de arbitr. in d.
caſu* 117. & Fiſco impugnanti, incumbit
onus probãdi, *l. cum te minorẽ, ff. de probat.*

Imò quando Fiſcus prætendiſſet dictã
confeſſionem fuiſſe purificatam, & quod
reus fuiſſet maior, quod eſt reiectũ ex ſu-
pra adductis, & practicare voluiſſet iuxtà
eius inſtantiam pœnã triremium; repli-
cabatur ex notabili doctrina *Tiraquell. de
pœnis temper. cauſa* 30. *nu.1. & 2.* quod con-
13 feſſus tantùm de crimine, & non conui-
ctus, mitiùs ſemper punitur, proùt ſerua-
tur in iudicando.

Et propterea attenta bona qualitate ipſius rei probata, ex adductis rationibus erit pœna mitiganda, quatenùs veniret puniendus.

Quapropter facta relatione die ſeptimo menſis Iunij 1654. in Mag. Cur. Vic. per doctiſſimum Virum, ac digniſſimum Iudicem illius in criminalibus Franciſcũ Mariam Pratum, auditis partibus, ac plenè Aduocatis præuia diſcuſſione cauſæ fuit præfatus Simeon Maſſa condemnatus ad exulandum per annum ab hac Ciuitate, ſub patrocinio D. Gregorij Paſca Aduocati in Iure celeberrimi, potiſſimùm in criminalibus, in Banca Thomæ Carolæ, penès Carolum Caccaum Scribam.

SVMMARIVM.

1 *Aſſiſtens maleficio, tenetur vt principalis.*
2 *Auxiliatores tenentur, ac ſi occidiſſent.*
3 *Opem præſtans homicidio, tenetur vt homicida, & ratione fundatur, num.4.*
5 *Pœna vnica tenentur principales, & auxiliatores.*
6 *Auxiliator adhùc eadem pœna venit puniendus, ſi ob aliquam qualitatem veniret pœna alia maior imponenda principali.*
7 *Extenſio in criminalibus non erit facienda, ſed potiùs incluſio propter idemnitatem rationis.*
8 *Interpetratio extenſiua, quæ nàm ſit.*
9 *Comprenſio quando verè dicatur, non tamen extenſio.*
10 *Interpetratio intellectiua, non autem extenſiua quando dicatur.*
11 *Extendere quãdo dicatur verè incriminalibus, vel non.*
12 *Quod veriſimilitèr ſtatuentis interroganti reſpondiſſe pro expreſſo haberi debet.*
13 *Doctrina* Reg. Rouiti in pragm. de aſſaſſinio num.53. *declaratur.*
14 *Auxiliatores qua ratione includi mandatur in pœnalibus.*
15 *Deciſio cauſa refertur.*

ARGVMENTVM.

Aſſiſtens armatus in maleficio committendo, an eadem pœna puniri debeat ſicut principalis.

ALLEGATIO XLI.

AD copioſam iurium congeriem per Dom. Alexandrum Palmeriũ concernatam pro iuſta vindicta homicidiorum immanitèr patratorum per Saluatorem Milonum, & Coruos in perſonas fratris, & nepotis nihil adijcere audeo, vt cum bonus meſſor quantũ ad defenſionem decreti foriudicationis inquiſiti opus fuit, collegit luculentèr, & accuratè, ſed aliquas ſpiculas, vt aiũt poſt terga tanti meſſoris legendo hæc panca addere volui ad ſecundum dubium, in quo conſiſtit tota difficultas.

Dùm enim dubitabatur, an verba Regiarum Pragmaticarum editarum die 31. Martij 1612. & 14. Aprilis 1614. per quas arctatur terminus foriudicationis contra mittentes ictum cum ſclopis, comprehendat caſum dicti inquiſiti, qui perſonalitèr interuenit in dictis homicidijs appenſatè aſſiſtit cum ſclopo rotato præſtitit auxilium, & cum ſocijs occiſoribus aufugit, credo poſſe reſolutiuè reſponderi, quod iſte non fuit mandans, nec poſſunt adaptari

ptati termini iuris,& diſceptationes Do-
ctorum loquentiũ de mandato, quoniam
iſte fuit principalis, & vti principalis te-
1 netur eadem pœna qua verus occiſor, vt
plenè ſuo more doctiſſimus *Farinac in tra-
ctatu de conſultat quæſt.* 131.*num.*1.3.*&* 4.cui
addo optimam *Addit. ad Alex. in conſ.*15.
*vol.*1. collatam per *Caball. in reſolut. crim.*
192 *in princ.* qui dicit ſecundum eam ſe-
pluries iudicaſſe,quod in terminis ſtatuti
ſolùm punientis occiſorem, licet vnicum
tantùm fuerit vulnus, & vnus ſolùm per-
cuſſor tamen cum dictum vulnus datum-
fuerit ab vno mediante auxilio aliorum
debent, & ipſi quàmuis non percuſſerint
teneri de homicidio, in quo occidenti
2 præſtiterunt auxiliũ, non ſecus, ac ſi om-
nes occidiſſent, iuxtà *l.vnic* §.*pœnas autem,*
C.de raptu virg. & in l.is,qui opem,ff.de furt.
cum ſimil.& in terminis eſt *text in cap.ſicut*
dignum, § *illi autem, de homicid.* per quem-
3 conſtituitur regula ,quod præſtans opem
homicidio, tenetur vt homicida, & idem
*Caball. reſol.*198. dicit, quod quando plu-
res delinquentes æqualitèr,& vnanimitèr,
& data opera, & ex propoſito delictum-
vnum committunt, tùnc enim omnes vt
principales inſolidum ad pœnam tenen-
tur,non autem vnus de delicto,& alius de
4 auxilio, quia ex quo tenetur vt principa-
lis,non poteſt teneri acceſſoriè, proùt te-
netur opem præſtans, ſecundum declara-
tionem *Bart.in l.qui ſeruo,*§.*item placuit,ff.de*
furtis, quia acceſſoria obligatio non po-
teſt in eadem cauſa cõcurrere cum prin-
cipale, ſed extinguitur per ipſum princi-
palem, *l.generalitèr, ff.de fideiuſſ.* per quæ iu-
ra tradit *Bart. in d.l.qui ſeruo,* §. *ſi duo, in*
princ. ſubdens, quod ſi duo dicerent in-
propoſito caſu eſſe factum homicidiũ, &
auxilium,&ideò de ambobus pœnam ſta-
tuendum reſponderi poteſt, quod omnia
5 iſta tendunt ad vnum effectũ, & vna tan-
tùm pœna puniuntur per *l.illud,* § *fin. ad l.*
Aquil.& dicit *Menoch.de arb Iudic.centur.*4.
caſu 362.quòad pœnam ſtatuti omnes de-
bent puniri ad pœnam ordinariam, cùm
verum ſit omnes percuſſiſſe.

6 Et *Iulius Clarus in quæſt.*90.*in princ,*dicit,
quod ſi propter aliquam qualitatem ve-
niret;principali delinquenti imponenda
pœna maior, quam auxilianti, adhùc eſ-
ſet auxiliator,eadem pœna puniendus di-
citur ipſe commiſſi delicti, ſciuiſſet illam
qualitatem aggrauantem delictũ, & hanc
dicit eſſe communem opinionem *Corrad.*
*in prætor.lib.*1.*cap.* ... §.3. *num.*6. *de conſen-*
*ſient.*quæ doctrina nimis facit ad propoſi-
tum, cùm tangat in ſpecie caſũ noſtrùm.

Cùm igitur in omnibus iſte auxiliator
aſſimilatur principali vulnerãti, & eſt ea-
dem ratio, & penitùs omnimodò ſimili-
7 tudo non dicitur fieri extenſio de perſo-
na ad perſonam, ſiuè de caſu ad caſum-,
vel ampliatio in criminalibus, ſed potiùs
incluſio propter idemnitatem rationis,vt
per *Euerard in loco à ratione leg.larg.num.*55.
fol.mihi 474. per *Gloſ.ſingul.in clem.*1.*in ver-*
bo diæceſanis,de iure patronat. & dicit *Angel.*
in l.ſciendum, ff.ad leg.Pomp de parricid. rela-
tus à *Cepoll. in tract. de interpret. leg. extenſ.*
8 *num.*127. *fol mihi* 18. quod impetratio ex-
tenſiua propriè eſt cum caſus de quo quæ-
ritur,non cõtinetur in verbis,nec in men-
tè, ſed ſolùm propter idemnitatem ratio-
nis, ſed extendi poteſt ad caſum de quo
quæritur, non ſit verbis expreſſus, ſi ta-
men continetur ex mente legis, ſeù ver-
borum, dicetur tacitè expreſſus, & com-
9 prehenſus, nec tùnc locum habebit pro-
priè extenſio, ſed comprehenſio, & di-
cit *Bald. in l. de quibus, ff. de leg. & in l.ſi*
quis ſeruo, C. de furt. quod conſtitutio etiã
pœnalis non dicitur extendi, quando ex-
tenditur ex mente eiuſdem Conſtitutio-
nis, allegat notata per *Ioan.Andr. in cap.ſi*
poſtquàm de elect.in 6. idem *Bald.in conſ.*148.
incip.Quidam Angelus, quod vbi eſt ratio,
10 & mens legis,non eſt interpetratio exten-
ſiua,ſed intellectiua, quia ratio,& intelle-
ctus idem ſunt,& quod colligitur ex men-
te,dicitur quaſi expreſſum, idẽ tenet *Cra-*
*uett.de antiq.temp. par.*4.§ *videamus, num.*19.
fol.mihi 229.*à ter.& Dom.de Franch.in deciſ.*
403.*num.*10. reſpondẽdo obiectioni,quod
11 in pœnalibus non ſit licita extenſio, dicit,
quod eſt extendere,quando quid venit ex
mente,& ratione legis, nec iuſtitia offen-
deretur per DD. *Napod.*quam allegat,cui
addo *Minad. in Conſtit. In aliquibus, num.*62.
*fol.*109.

Adduco etiam argumentum licet vul-
gatum eſt clarum, quod ſi legiſlator fuiſ-
ſet interrogatus, an vellet dictas ſanctio-
nes extendi huiuſmodi auxiliatores, vtiq;
reſpondiſſet, quod ſic, & nemo ſani capi-
tis diceret contrariũ, meritò concluden-
12 dum,quod id,quod veriſimilitèr ſtatuen-
tis interrogati reſpondiſſet, pro expreſſo
haberi debet, *Tiraq.in l.ſi vnquam, in princ.*
*num.*56. *C.de reuoc.donat.Farinac.in conſ.*27.
*num.*10.*Gabr de regul.iur. concluſ.*10.*num.*2.
*Mantic.de coniectur.vltim.volunt.lib.*3.*tit.*19.
*num.*15. maximè quando caſus nõ eſt om-
ninò ommiſſus, *Gabr. vbi ſupra num.*53. &
ſubnectit id,quod aſſerit *Menoch.in conſ.*95
*num.*37.

num.37.& in præſumpt.45. lib.1. & Franch. in deciſ.612.num.3. quod ſcriptum expreſsè dicitur, quod ex coniecturis conſtat.

13 Nec credo obſtare, quod adducitur per *Dom. Rouit. Reg. Conſ. in pragm. de aſſaſſ. n.53.* quod ſecundùm opinionem in Regno receptum eſt, veriùs eſt, quòd etiam expreſſa ratio in lege correctoria, & pęnali, nunquàm eſt licita extenſio, per *Aſſlict. in deciſ.21.num.5. & vltima num.17. Camp. in cap. ad hoc, num.144. Euerard in loco 35. à ratione legis larg.* quoniam eius quæſtio diuerſa eſt à caſu noſtro, cùm ibi tractetur de extenſione, Nos ſumus in materia comprehenſionis, de quo nemo dubitat, quin non comprehendat auxiliatores per prædictã, quàmuis in præſenti caſu arduo, & mali exempli, & in homicidio adeò crudelitèr, & imperiosè commiſſo, eſſet ponere os in Cœlum, ſequi aliam opinionem cũ

14 ſit fauorabilis, & tendat ad modum vindictę, quam ſequuntur poſt *Bart. in l. quemadmodùm, C. de agric. & cenſit. lib.12. Cotta in verbo ſtatutũ propriè debet interpetrari propriè, Marſil. in conſ.32. nu.6. 54. nu.8. & 85. nu.16. Tiraquell. de retract. conſang. §.1. gloſ.9. verſ. octauus, fol. mihi 66. Campag. in loco prædicto num.150.* & doctrinam benedictam dicit *Caſſan. ſuper conſuet. Burgund. rubr.1. §.5. in verbo in contrarium videtur, num.2. fol.151. Farinac. var. quæſt. in quæſt.103. num.253.* qui tenet contrarium eius, quod dixit in *conſil.27. num.7.* & hæc breuitèr dicebam ſaluo meliori iudicio ſupremi Senatus Italiæ, in quo cauſa ventilatur, &c.

15 Fuit in cauſa prædicta iudicatũ vt exequeretur ſententia foriudicationis, vt dixi in 2. *par. noſtri compendij in verbo exequutio ſententiæ, fol.201. & in verbo pragmaticæ*, iterum in 3. *par. noſtri compendij verbo aſſiſtens armatus, fol.76.* *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 Pragm.7. de citat. *affertur*.
2 *Teſtes debent ſubſcribi in relatione.*
3 Pragm.3. de citat. *producitur*.
4 *Citationes debẽt ſcribi, & ſubſcribi ab Actuarijs in capite, non autem ab aſſumpto.*
5 Pragm.10. de offic. Iud. *refertur*.
6 *Aſſecuratio poſita in citatione ad informandũ, debet continere omnia alia delicta, & ſic deciſum.*
7 *Verba* pro quauis cauſa in quouis foro, ſtante quod pro illis aſſecuramus eos ſub fide verbo Regio, atq; noſtris, *quid operantur*.
8 *Relatio Nuntij continere debet, quibus citatio erit notificanda, vt recipiatur iuramentum ab eis de certiorando citatum.*
9 *Citatio ad informandum, fieri non debet in loco vbi ea dies erat feſtum particularis Sancti.*
10 *Iuriſdictio dicitur excitari, quando cauſa committitur Ordinario.*
11 *Cauſæ Neapolitanorum non poſſunt delegari minori numero quam quatuor Iudicibus.*
12 *Citatio expediri debet per edictũ, quando reus non habet domicilium in loco delicti.*
13 *Princeps mandando, præſumitur fieri ſecundũ leges.*
14 *Arbitrium Iudicis ceſſat vbi lex, vel ſtatutum ſeperatim pœnam imponit.*
15 *Verba* vt tibi videbitur, *arbitrium boni viri denotant, & qualitèr intelligantur.*
16 *Conſanguinei præſumuntur velle reos defendere.*
17 *Filij reorum an citari debeant in citationibus expeditis contra patrem, vt notitiam habeãt.*
18 *Dies contenti in citatione debẽt expleri, & contumacia vltima quando deſumitur.*
19 *Citatio matris inquiſiti, quæ anteà domũ alibi conduxerat, & ſi ſubſiſtet facta in loco delicti.*

ARGVMENTVM.

Nullitates diuerſæ propoſitæ aduerſus informationem captã de fractura carcerum, & fuga carceratorum, an opponi poſſint nè procedatur ad ſententiam foriudicationis faciendã per Delegatum.

ALLEGATIO XLII.

COràm Regio Conſiliari D. Stephano Garrillo Salçedo Gubernatore Ciuitatis Capuæ, & Delegato per S. E. comparent V. I. DD. Antonius de Ponte, & Mutius Gazzella amici D. Cæſaris, & D. Laurentij de Capua, dicentes ex infraſcriptis, & alijs nullitatibus propoſitis in Iure, & in Facto ſubſiſtentibus non poſſe procedi ad prolationem ſentẽtiæ foriudicationis, contra prædictos inquiſitos pro cauſa fracturæ carcerum Ciuitatis Capuæ, fuga carceratorũ, & alijs omni modo meliori.

Prima nullitas, quia relationes in citationibus ſuper tenore inſtrumenti ad informandum, & ad capitula, & ad foriudi-

 candum,

candum,ſunt faciendæ ab Alguzerijs ma-
1 triculatis,vt per *pragmat.7.in ordine, in titu-
lo de citationibus, & relatio non fuit facta à
Sabatino Varrato, qui habet matricolam
à Ciuitate Capuæ,& poteſtatem intiman-
di iuxtà antiquum ſolitum,& conſuetum,
ſed ab alio non deſtinato ab ipſa Ciui-
tate.

Secũda nullitas, quia expedita citatio-
ne ad informandum, & ad capitula con-
tra prædictos D.Cæſarem,& D.Laurentiũ
2 non fuerũt ſubſcripti teſtes in relatione,
vt habetur in *Conſtitut.Regni Citationis lite-
ræ*, & ibi *Dom.Tapia lit.T.verbo duorum,vel
trium teſtium.* & *pragm.2. de ordine iudiciorũ.*

3 Tertia nullitas oritur ex diſpoſitione
pragm.2. in tit. de citationibus, ex qua habe-
tur, quod facta relatione per Nuntium,
debebat citatio præſentari Magiſtro acto-
rum cauſæ, qui debebat in pede dictæ ci-
tationis continuare manu ſua diem præ-
ſentationis dictę citationis,quod non ap-
paret, ergo,&c.

4 Quarta nullitas, quia citationes non
fuerunt ſcriptæ, aut ſubſcriptæ à Franci-
ſco Garigliano Actorum Magiſtro præ-
dictæ Ciuitatis Capuæ,qui iurauit de be-
ne, & fideliter exercendo officium ſuum,
vt ſubiaceret ſindicatui,vt ex pluribus de-
ciſionibus teſtatur *Reg. Rouit.in pragmat.1.
num 10.* & *16. de officio Iudicum*,ſed à Caro-
lo Griſignano Actuario aſſumpto contra
formam iuris,& præſertim *cap. quoniã con-
tra, de probat.* vbi *Lanfranch. de Orian.* quod
loquitur etiã in iudicijs extraordinarijs,
5 & à conſimili diſponitur per *pragmat.10.
in ordine de officio Iudicum*, vulgaritèr dicta
delli 89 capi, in cap.35.

Quinta nullitas, quia in decreto dici-
tur *viſis reſcriptis,&c.*citentur pro nunc ad
informandum,& ad capitula D.Cæſar, &
D. Laurentius de Capua cum abbreuia-
tione termini dierũ quatuor, ſeruata for-
ma dictæ poteſtatis, etiam cum aſſecura-
6 tione, & non explicatur aſſecuratio pro
alijs delictis, & pœnis, vt requiritur, ad
tradita per *Farinac.quæſt.11.num.58.* & per
Collaterale Conſilium eũ interuentu Do-
mini Proregis de Oñate fuit iudicatum
ad beneficium Franciſci Compoſtæ, nec
refert, quod in citatione dicatur,*pro qua-*
7 *uis cauſa in quouis foro, ſtante quod pro illis aſ-
ſecuramus eos ſub fide verbo Regio, atque no-
ſtris*,quia citatio ſumit robur à decreto,&
non poteſt alterare formam decreti. er-
go, &c. nec obeſt relatio Nuntij dicentis
per Dominum Delegatum aſſecurari præ-
dictos inquiſitos pro omnibus, & quibuſ-
cunq; inquiſitionibus delictis, & pœnis,
quia non poteſt ſupplere id,quod non di-
citur in decreto.

Sexta nullitas,quia aſſertus Nuntius in
relatione non nominat quibus de domo
8 notificauit citationes, contra prædictos
inquiſitos, tàm ad informandum,quàm
ad capitula, vt de iure requiritur, vt per
Foller. in verbo fiat relatio Nuntij, num. 8. &
etiam in cauſis ciuilibus diſponitur per
pragmat. 28 in fine de officio S.C. & debet re-
cipere iuramentum ab eo de certiorando
citatum, *Foller. ibidem, Anton. de Butrio in
cap fin. extra de eo,qui mitt.in poſſeſſ. Soccinin
tract de citat.art.17.verſ.circa tertiam ſpeciem,
Grammat.in Conſtit.Citationis literæ,num.5.*

9 Septima nullitas,quia vltima contuma-
cia reperitur incuſata ſub die primo Sep-
tembris 1654. tempore quo erat Feſtiui-
tas Sancti Priſci primi Epiſcopi Capuani,
& non poterat Regi Curia iuxtà antiquũ,
ſolitum,& conſuetum in dicta Ciuitate,
vt per publicas ſcripturas præſentatas,er-
go nullitas, ex traditis per *Galter. in pract.
inſtrumentaria, in verbo expediatur citatio, nu.
48.* & *49.fol mihi 126.*vbi attẽditur locus,
vbi citatio exequutioni mandatur,& non
à Neap.vbi expeditur,& per *Cauenſ.ad rit.
M.C. 116.*

Octaua nullitas,quia quando cauſa de-
legatur Ordinario habenti Vniuerſitatem
10 cauſarũ, dicitur potiùs exercitata iuriſdi-
ctio, quam delegatio,vt per *DD. in cap.li-
cet incorrigendis, de officio Ordinarij, Reg. San-
felic. deciſ. 350. num. 20.* vndè oritur alia
nullitas, nempè contumaciæ erant incu-
ſandæ Curia pro Tribunali ſedente, & in
Ciuitate Capuæ,vbi eſt Ordinarius locus
regendi Curiam, & non alibi, ſcilicet in
Caſali Sanctæ Mariæ, *Reg. Sanfelic. poſt de-
ciſ.290.nu.51 fol.300.* imò oritur alia nul-
litas, nempè dùm aderat gratia S. C. M.
11 anni 1617. vt cauſæ Neapolitanorum nõ
poſſint delegari minori numero, quam
quatuor Iudicibus; quæ gratia eſt regi-
ſtrata,& inſerta in *pragm.1.de deleg.cauſar.*
cui gratiæ non fuit diſpenſatum per re-
ſcriptum S.E. vt in eo legitur,ſed tantùm
Pragmaticis, Capitulis, & Conſtitutioni-
bus, vndè cũ citati ſint notorij Neapoli-
tani,non poterant cognoſci per dictum
Dominum Conſiliarium, à quo erat cer-
tiorandus Excellentiſs. Dominus Prorex
de prædictis,quo caſu non delegaſſet,quæ
omnia congerit *Dom. Sanfelic. deciſ. 290.
num.43.*

Nona nullitas, quia D.Laurentius non
habebat domicilium in Ciuitate Capuæ,
vt ex

Digitized by Google

vt ex ſcripturis, quæ in promptu produ-
12 cuntur, & ſic citatio erat expedienda per
edictum, ex traditis per *Dom de Franch.de-
ciſ.516.num* 5.

Decima nullitas, quia non poterat per
Dominũ Delegatum abbreuiari tempus
foriudicationis ad dies quatuor; ſub præ-
textu, quod Excellentiſſimus Dominus
Prorex in reſcripto tribuat poteſtatem
abbreuiandi terminum foriudicationis,
13 quia Princeps mandando præſumitur fie-
ri ſecundum leges, ex traditis per *Menoch.
de arbitr. Iudic. quæſt.7. num.70.* & Iudicis
14 arbitrium ceſſat, vbi lex, vel ſtatutum ſpe-
ciatim pœnam imponit, vt ex iuribus al-
legatis per *Baiard.ad Clarum quæſt.85.nu.3.*
& in Regno iſto Neapolitano habemus
tot, & tãtas Pragmaticas in materia ictus
ſcoppictæ, in quibus ſtatuitur terminus
dierum quindecim poſt contractam vlti-
mam contumaciam, ad procedendum ad
foriudicationem, & fuerunt citati, etiam
ad ſoluendum pœnam ducatorum mille,
pro ictu ſcoppictæ, ſeruata forma dictæ
Regiæ Pragmaticæ.

15 Vndecima, quia verba *(vt tibi videbitur)*
demonſtrant arbitrium boni viri fuiſſe
conceſſum, *Menoch. quæſt.8. num.1.4. & 5.*
& in omni caſu, in quo ſtatutum reſtrin-
git defenſiones reorum, etiam quoad illa-
rum formã debet intelligi, vt minus cor-
rigat ius commune, quam ſit poſſibile,
*DD.in l.2.C.de noxal. Alexand.conſ.19.nu.9.
vol.1. Farinac.quæſt.39.num.28.*

Duodecima, quia Nuntius falsò retu-
lit, cum reuerentia, citaſſe D. Alexandrũ
de Capua fratrem D. Cæſaris, & D. Lau-
rentij de Capua, tempore quo ex publicis
ſcripturis apparet fuiſſe, & eſſe in Ciuita-
te Neap. in Collegio Nobiliũ, & ſic falſus
in vno, falſus in oibus, vulgatis iuribus.

Decimatertia, non fuerunt citati D.
Hieronymus Siſcara patruus dictorum
inquiſitorum D. Ioannes Baptiſta, & D.
Alexander Macedonij fratres ſobrini, D.
Elionora de Capua patrua, Marchio Ma-
tiui D. Ioſeph de Tuſo, D. Marius, & D.
Antonius de Tuſo eorum cognati, & alij
16 quibus veriſimilitèr eſt credendum velle
reos defendere, ex traditis per *Dom. de
Franch.deciſ.516.num.12.*

17 Decimaquarta, ex quo non fuerunt ci-
tati filij D. Cæſaris, prout debebant cita-
ri, ex traditis per *Dom de Franch.deciſ.516
num.3. & 14.* ex *l.1. §.denunciari, ff. de ventre
inſpiciendo,* & ex *l.filius, ff. de ſuis, & leg. lib.*
ergò nullitas, aut ſaltẽ dari curator pro-
pter minorem ætatem.

Decimaquinta, dato, & non conceſſo,
quod vltima contumacia ad informan-
dum, & ad capitula eſſet valida in loco
non conſueto, & quia primo Septembris
1654. fuerunt conceſſi quindecim dies ad
certiorandum, & quatenùs Regius Conſi-
liarius, & Commiſſarius Delegatus virtu-
te arbitrij ſibi conceſſi potuiſſet arctare
tempus ad foriudicandum ad dies qua-
tuor contra Neapolitanos, contra formã
Ordinis S.C.M. de anno 1617. vt in dicta
pragmat.1. de delegat. expectari etiam de-
bebant dicti dies quatuor, vt per *Afflict. in
18 Conſtit. Grandis vtilitas, num.19.* & in *Conſtit.
Pœnam eorum, num.21.* vbi habetur, quod
Iudex tenetur expectare finem temporis
aſſignati, & per *Dom de Franch. deciſ.515.
num.15.* nàm dicti dies quatuor currunt à
die contractæ vltimæ contumaciæ, & ſic
cùm debebat expediri citatio ad foriudi-
candum poſt diem decimumnonum Sep-
tembris, ſeù poſt vigeſimum, tandèm fuit
expedita, præcedente decreto ſub die 18.
Septembris, ergò nullitas.

19 Decimaſextà, dato quod fuiſſet citata
D. Portia Siſcara mater inquiſitorum in
Ciuitate Capuæ, nullitas notoria eſt, quia
per multum tempus antè intimationem
conduxit domum Neap. vbi habitauit, &
habitat, vt ex ſcripturis præſentatis, & de-
ciſis per *Dom. de Franch deciſ.514.*

Antonius de Ponte.
Mutius Gazella.

Fuit per Reg. Conſil. D. Stephanum
Garrillo Salçedo Gubernatorem Ciuita-
tis Capuæ, & Delegatum per S.E. dictum,
quod foriudicetur, & indè fuit reclama-
tum.

SVMMARIVM.

1 *Illatio non fit à diuerſis.*
2 *Extenſio in pœnalibus non fit.*
3 *Extenſio de vno caſu ad aliud in pœnalibus non fit, neq; in odioſis.*
4 *Extenſio de caſu ad caſum, quando fiat, & num. 6.*
5 *Extenſio ſtatuti de caſu ad caſum, quando fit.*
7 *Diuerſitas rationis impedit extenſionem etiam in materia fauorabili.*
8 *Falſitas in quibus conſiſtit.*
9 *Furti nomine quid contineat.*
10 *Fraus præſumitur, quando fit mixtura contractum.*
11 *Pœna ſtellionatus locum habet in corrumpentibus merces.*

12 *Pœna ſtellionatus eſt pecuniaria.*
13 *Pœna ſtellionatus ceſſat, vbi dolus non habet particulare nomen delicti.*
14 *Pœna ſtellionatus locum non habet, vbi dolus poterit purgari actione ciuili.*
15 *Dolus eſt delictum.*
16 *Nemo debet decipi ſub publica fide, & auctoritate.*
17 *Decipere aliquem ſub fide publica turpiſſimum eſt.*
18 *Numiſmatum qualitas apud antiquos in magna exiſtimatione erat.*
19 Text. in l. 1. C. de vet. numiſ. pot. lib. 11. *ponderatur.*
20 *Explicatio* Gloſ. in l. 1. C. de vet. num. pot. *adducitur.*
21 *Forma, materia, & pondus diuerſificat nummos.*
22 *Pœna capitis imponitur facientibus adulterinã monetam.*
23 Conſtit. Magiſtros mechanicarum *ponderatur.*
24 *Artifices quid apponere debeãt in mixtura auri, & argenti.*
25 *Pœna imponitur ex* Conſtit. Regni Magiſtros mechanicos *cõtra artifices malè miſturantes aurum, & argentum, quæ nàm ſit.*
26 *Pœna, quæ nàm imponi debet, mercatoribus prauis res corrumpentibus in qualitate, & ſpecie.*
27 *Fraus inter permiſſum, & prohibitum cadit, fraus committitur per eum qui ad deceptionẽ alterius, aut ſui commodum, aut verum tacet, aut falſum exprimit.*
28 *Fraus committitur propriè ad decoctionem alterius, & commodum proprium.*
29 *Fraudibus obuiandum.*
30 *Fraudis appellatione venit dolus, & impropriè culpa.*
31 *Fraus, & dolus nemini debet patrocinari.*
32 *Fraus non eſt ſine dolo.*
33 *Pœna ſtellionatus Iudicis arbitrio relicta eſt.*
34 *Pœna arbitraria extendi poteſt vſque ad mortem.*
35 *Confiſcatio bonorum ſubſequitur in omni caſu, vbi imponitur pœna mortis, vel deportationis.*
36 *Confiſcatio eſt ſequela pœnæ mortis.*
37 *Confiſcatio de iure authenticorum eſt ſublata, in caſu quo veniret in conſequentiam, & ſic de conſuetudine totius mundi recepta.*
38 *Pœna confiſcationis vbi à iure non eſt ſtatuta, non poteſt Iudex ex ſuo capite imponere illam.*

ARGVMENTVM.

Mercatores auri, & argenti, ſi in illis miſcuerunt plus æris quam fuerit ordinatum per Superiores, qua pœna puniri debeant.

ALLEGATIO XLIII.

CVm noua incidiſſet controuerſia exaranda in R.C.S. & mihi notificata à quodã Miniſtro ipſius, quid de iure ſentirem, volui ante omnia factũ diligentèr exquirere, ſuppoſito qualitèr in anno 1629. cùm fuiſſet ſupplicatum Suæ Excellentiæ in Collat. Conſ. per Ludouicum. Orlandum velle introducere in hanc Ciuitatem laminas argenteas, & aureas, prout conficiuntur in Ciuitate Florentiæ, de qua ipſe ciuis erat & magiſter dictæ artis pro maiore commoditate, & beneficio nedùm dictæ Ciuitatis, ſed totius Regni, & aduenorũ mercatorum, & indè per dictam Excellentiam ordinatum, quod eadem Reg. Cam. faceret conſultationem, per quam ruminato negotio ad relationẽ Spectab. Regentis Scipionis Rouitiſco tùnc Præſidente eiuſdem Reg. Cam. & Commiſſario, conſideratis conſiderandis, conſuluiſſet eidem Excellentiæ, quod poterat concedere petitam licentiam laborandi, & fabricandi dictas laminas, prout laborantur in dicta Ciuitate Florentiæ, verùm, quod in qualibet libra aurei ponatur liga vnciarum duarum æris, & pro qualibet libra argentei indorati ponatur libra vnciarum trium, vt ex cõſultatione liquebat, & per Reg. Collat. Conſ. ordinatum exequi ſub die 15. Octobris 1629.

Et inter alios, quia Reg. Cam. licentiã obtinuerunt conficiendi dictam artem, fuerũt Matthęus, & Simeon Sancti Florentini fratres per medium Ioſephi Romani, vt ex prouiſionibus expeditis ſub die 31. Martij 1631.

Habita poſtmodùm denuntia in dicta Reg. Cam. de fraudibus, & doloſè ſciẽtèr cõmiſſis in conficiendis dictis lamis valdè exceſſiuè, cuius vigore fuit per dictam Regiam Cameram, referente Domino D. Petro Moſcoſio Præſidente, & Commiſſario, fuit dictum, quod caperetur informatio, & fiant diligẽtiæ, indè capta informatione

tione de prædictis, ac captis omnibus lamis argenteis,& aureis confectis per eundem Simeonem, fuerunt repertæ tàm intus eius domum,quàm intus eius apothecam aſcendẽtes ad libras ſeptuaginta ſex, & vntias vndecim, & facta de ijs diligenti probatione, ac examine in Regia Sicla monetarum per Officiales ordinarios dictæ Regiæ Siclæ cum coppella,fuit cognita veritas inqualibet libra dictarũ lamarum repertæ fuerunt vntiæ octo de ære, & vntiæ quatuor circitèr argenti.

Libra quarum argenti eſt valoris vz:

Primà	d.	3	4	13	
Secunda	d.	4	1	18	
Tertia	d.	4	1	13	$\frac{5}{6}$

Libra verò aurea.

Prima	d.	4	2	17	$\frac{1}{6}$
Secunda	d.	4	3	6	$\frac{1}{2}$
Tertia	d.	4	3		$\frac{11}{16}$
Quarta	d.	4	4	5	$\frac{10}{12}$

Iuxtà fidem Regij Comprobatoris Regiæ Sicla monetarum.

Et ſic duæ partes æris vna quidèm argenti,& illas vendebat, publicè temerè,& doloſè prædictus Simeon inquiſitus, ſcilicet lamam argenteam ad rationem carolenorum decem cum dimidio pro vntia,& lamam auream ad rationem carolenorum duodecim cum dimidio pro vntia,talitèr quod qualibet libra lamæ argentei, quæ venditori cõſtabat ad rationem vt ſupra declaratam vendebat ad rationem ducatorum duodecim argenteam, & tarenos tres,& librã lamæ aureæ ad rationem ducatorum quindecim, quod nunquàm in Regno fuit à ſęculo exauditum.

Vnde hæſitari contingit, qua nam pœna erat plectendus iſte inquiſitus, eo quia in cõſultatione facta Suæ Excellentiæ per Reg Cam. in conficiendis dictæ lamis, nõ fuit in ea, neq; in licentia conceſſa,aliqua pœna in caſu contrauentionis impoſita.

Et quàmuis in banno aliàs publicato per Reg.Cam. in anno 1628.fuiſſet impoſita pœna triremis annorum ſex, & ducatos 200. Tiratoribus,ſeù Filatoribus argẽti,& auri puri, & abſq; liga, quod per traſilam transfertur ſemper,& quando non obſeruarẽt diſpoſita in dicto Banno, nàm alia eſt ars Tirantium per traſilam, alia eſt ars Florentina, quæ non per traſilam oritur,ſed argentum,& aurum extenditur cum malleo ferreo pluribus ictibus, & cũ forbice indè inciditur,& fuit lamina longæ,vel paruæ,& latitudinis, proùt Artifici videtur,adeò quod differunt artes prædictæ in liga, & in modo conficiendi, vndè
1 ſuccedit regula vulgata, quod illario non fit à diuerſis, *l. vlt. ff. de calumn.* cum aliſs apud *Barboſ princip iur.lit.I.num.6.*
2 Præterea quia extenſio in pœnalibus non fit, *Bertazzol. conſ.crim.77.nu.9.tom.1. conſ.115.num.4. conſ.125.nu.15.& conſ.166. lit. I.* & in odioſis *Farinac. deciſ.51.num.2. tomo 1.*
3 Neq; fit extenſio de vno caſu ad alium in pœnalibus, *idem conſ.424.num.1 tom.2.*
4 Quàmuis autem extenſio fiat de caſu ad caſum in diſpoſitione inducta ratione euitandę fraudis,quãdo vtroq; caſu adeſt eadem ratio, vt inquit *Farinac. deciſ. 181. num 10.tom.2.*
5 Similitèr extenſio ſtatuti erit facienda de caſu ad caſum ex identitate rationis expreſſa in ipſo ſtatuto, *idem in deciſ.252. num.1.eodem tomo*;
6 Attamen tùnc extenſio fit de caſu ad caſum, in quibus viget eadem ratio,ſi ratio expreſſa ſit, ſi verò tacita eſt, & multiplex, tùnc eſt periculoſum aliquid firmi conſtituere, at ſi vnica eſſet ratio perindè eſt, ac ſi expreſſa eſſet, *Bertazzol.conſ.164. lit.C.in Addit.tom.1.*
7 Sicq; diuerſitas rationis impedit extẽſionem etiam in materia fauorabili, *Farinac. conſ crim.81.num.12.vol.1.*

Adhùc tamen negari non poteſt; quin hoc delictum non tantùm falſitati aſſimilatur, quæ in tribus conſiſtere videtur,
8 hoc eſt in dolo, mutatione veritatis, & præiudicio aliorum, *Feliceus alleg.19.nu.1. alleg.29. num.1.par.1. & alleg.at.135.num.2. par.2. Honded.conſ.109 num.55.vol.2.* pari-
9 terq; etiam furto comparatur,etenim furti nomine intelligitur omnis illicita vſurpatio rei alienæ, ſiuè clam, ſiuè palam, ſiuè contrectatio ſit vera,ſiuè ficta, *cap.pœnale 14.quæſt.5.* cum alijs apud *Felic. alleg. 32.num.5.par.1.*
10 Quò fit, vt cũ fraus præſumatur quando ſit mixtura quorundam contractuum diuerſorum, ità *Fimia in ritu Siciliæ 200. fol.119. lit.F.* multò fortiùs in mercibus
11 cum ſit cõſtituta pœna ſtellionatus contra corrumpentes, & falſificantes merces, *l.1.§.ſed etſi quis,ff.de crim.ſtellionat. Honded. conſ.96.num.1.vol.1.*
12 Et quàmuis pœna ſtellionatus ſit pecuniaria,& non corporalis, *Farinac. conſil.* 133.

133. *num.*3. 12. *&* 18. *tom.* 2. & ſucceſſiuè
13 talis pœna ſtellionatus nunquàm intrat
ratione doli, quando dolus nõ habet par-
ticulare nomen delicti, idem *Farinac.conſ.*
168. *num.*18 *.eod.volum.* & tùnc pœnæ ſtel-
lionatus locum haberet, quando crimen
non haberet ſpeciale nomen, *idem deciſ.cri-*
14 *min.*291. *num* 1. paritèrq; talis pœna, & cri-
men ſtellionatus locum non haberet, vbi
dolus poterit purgari actione ciuili ex
contractu, *idem Farinac.conſ.*153. *num.*8.12.
& 13. *tom.* 2. attamen in caſu enarrato,
nedùm deceptio fraus, falſitas, & furtum
ineſſe videntur, quæ ſunt de per ſe deli-
15 cta, ſed paritèr dolus, qui eſt delictum,
quod delictum eſt, probãt *Ciarlin. controu.
forenſ. cap.* 82. *num.* 37. *tom.*1. *Celſ Bargal.
in tract.de dolo, lib.*2. *tit.de dolo vero, & de dolo
preſumpto.nu.*84. & ampliùs, quia nemo de-
16 bet ſub publica fide auctoritate decipi,
*Farinac. conſ.*46 *num.*10. *vol.*1. & decipere
17 aliquem ſub fide publica turpiſſimũ eſt,
*idem in praxi crimin. queſt.*29. *num.*5. conue-
niunt etiam relata per *Nos in* 3. *par. com-
pendii, verbo pœnæ, fol.*262.

18 QVam magna fuit apud antiquos ha-
bita numiſmatum qualitas, non ta-
men inſpecta materia illius, quam etiam
19 ſpeciei probitate, vt habetur in *l.*1. *C. de
vet.numiſm.poteſt.lib.*11. ſic inquiens Impe-
rator, ſolidos veterũ Principũ veneratio-
ne formatos ità tradi, ac ſuſcipi ab emen-
tibus, & diſtrahentibus iubemus, vt nihil
omninò refragationis oriatur modo, vt
debiti ponderis ſint, & ſpeciei probæ, vbi
20 *Gloſ.in verbo ſpeciei,* ſubdit, quod nõ dete-
riorata ſit res, ex *l.*2. *de ſponſal.* ſicq; tria re-
quiruntur in numiſmate, ſcilicet metallũ,
pondus, & forma, quorum ſi quid deſue-
21 rit, non eſt numiſma, eo quia forma, ma-
teria, & pondus, diuerſificant nummos,
Luc. de Penna in d.rubr.de vet. numiſm.poteſt.
talitèr quod diſpoſitum reperitur in *Con-
ſtitut. Adulterinam,* monetam condentibus,
22 vel ſcientèr accipientibus, pœnam capi-
tis irrogamus, & eorũ ſubſtantiam publi-
camus, &c. hoc idem erit attendendum
inter magiſtros mechanicarũ artium; vt
23 habetur in *Conſtit. Magiſtros mecanicarum,*
ibi: *Artifices autem, qui in auro, & argento la-
borant ſellarios, & ſcutarios, frenarios, atque
larmenos, candelarios, fabros, qui æris, & ferri
quecunque opera formant, baliſtas etiam facien-
tes, & arcus generalitèr omnes artifices cum fide,
& ſtudio, prout artificium vnius cuiuſque me-
lius nouerit. volumus operari, &c.* & ſequitur:
in fine: *Sic nullus in Regno noſtro labores au-
rum, quod per libram de puro auro per minus
teneat quam octo vntias ſimilitèr argentum ali-
quis non laboret, quod minus vntiis vndecim pu-
ri argenti per libram teneri noſcatur, quod obti-
net, ſiuè venale opus huiuſmodi artifices per ſe
faciant, ſiuè ab alio receptis materiam opus fin-
gat, vt anulos fabulans paropſides, vel cuppas
aureas, aut argẽteas, in quibus aliquid vltra præ-
24 dictam quantitatem, & formam materiarũ do-
minis immiſceri minimè putatur, &c.* vbi *Af-
flict. in princ.* notat, dicendo: *Item illi arti-
fices, & argentarij, qui laborant aurum, vel ar-
gentum, caueant ne in vna libra auri, ponant tan-
tam ligaturam, vt non remaneant octo vntiæ au-
ri puri, ſimilitèr caueant ne in vna libra argenti,
ponant tantam ligaturam, quod non remaneant
vndecim vntiæ de argento, et hoc habet locũ ſiue
auri faber, argentarius faciat vaſa aurea, vel ar-
genti de ſuo, vel ſit data ſibi materia auri, vel
argenti ad faciendum paropſidos, vel anulos, vel
alias res aureas, vel argenteas, &c.* & hoc ſub
pœna contenta in *d. Conſtit.* nàm pro pri-
25 ma vice impoſita eſt pœna vnius libræ
auri puri Fiſco applicanda, pro ſecunda
26 vice, pœna manus, pro tertia, pœna mor-
tis in furcis, ad quorum corroborationẽ
optimè *Caball. reſolut.crim. tom.*1. *cap.*177.
*num.*5. inquit, *Vtiquè acriùs agendum erit cum
iſtis prauis hominibus, qui in ipſa rerum ſubſtã-
tia, ſeù ſpecie, & qualitate fraudem committũt.*
vt notat *Io. Nider in ſuo compendioſo tract.
de contract.mercat. cap.*1. *num* 10. *verſ.in ſub-
ſtantia, & num* 11. *verſ.in qualitate,* vbi exem-
plificat in dante auricalcũ in loco auri,
aquam pro vino, aurum, vel argentum ab
Alchimiſta factum, vnam ſpeciem auri, &
argenti, non habens pro auro, & argento
vero, vinum corruptum, vel aqua mixtum
pro vino ſano, vel puro, falſam monetam
pro bona, vel aliquam aliam rem non ve-
racitèr talem, qualem fraudulẽtèr aſſerit,
vt ibi per eum, & ibi caſum deciſũ affert,
fraus enim ex hoc conſpicitur, dùm ipſa
27 inter promiſſum, & prohibitũm cadit
non inter permiſſa tantùm, vel prohibi-
ta, *Giurba conſ.*56. *nu.*3. eo quia fraus com-
mictitur per eum, qui ad deceptionem
alterius, aut ſui commodum, aut verum
tacet, aut falſum exprimit, *Bertaz.col.conſ.*
374. *num.*3. *vol.*2. & ſic fraus committitur
28 propriè ad deceptionem alterius, & com-
modum proprium, *idem conſ* 93. *num.*10.
29 *volum.*1. quocirca fraudibus obuiandũ,
*l.in fundo, ff.de rei vend. Barz.deciſ.*19. *num.*8.
30 quoniam fraudis appellatione propriè
venit dolus, & impropriè culpa, *Barz.con-*
31 *ſil.*387. *num.*10. ideò fraus, & dolus patro-
cinari nemini debet, *l.cum donationis, C.de
donat.*

donat. Barboſ. princip. iur. lit. F. num. 54. cùm
32 fraus non ſit ſiue dolo, *Ciarlin. cap.* 82. *num.* 36.

33 Et ſuppoſito, quod pœna ſtellionatus ſit Iudicis arbitrio relicta, vt inquit *Menoch. de arbitr. Iudic. caſu* 381. *num.* 4. *& Farinac. in eius praxi quæſt.* 19. *num* 34. adhùc quia
34 pœna arbitrio Iudicis relicta eſt, poteſt extendi vſq; ad mortem, §. *in ſumma, Inſtit. de iniur.* vbi *Additio ad Gloſ.* allegat *text. in l. Pedius,* §. 1 *ff. de incendio ruina, & naufragio,* quemadmodùm impoſita videtur in dicta *Conſtitut. Magiſtros Mecanicarum*, quare inſpecto Iure antiquo confiſcatio bonorũ ſubſequebatur in omni caſu, in quo im-
35 ponebatur pœna mortis, vel deportationis, *Farinac. in eius praxi quæſt.* 25. *num.* 7. cùm ſit pœna vltimi ſupplicij, & in illius conſequentiam venit, *idem in conſ. crimin.* 118. *num.* 4 *&* 7. *Guazzin. de confiſcat. bonor. concluſ.* 19. *num.* 17. verùm, quia per diſpoſitionem *Auth. bona damnatorum, C. de bon.*
36 *præſcript.* ſublata conſpicitur talis confiſcatio, in caſu quo illa imponebatur in conſequentiam pœnæ mortis, vel deportationis, vt dixit *Farinac. d. quæſt.* 25 *num.* 7. 8. & hoc contrarium veriùs eſſe oſtendit *idem in d. conſ.* 118. *nu* 8. *& ſeq.* & talis pœ-
37 na ſublata eſt de conſuetudine totius mundi in caſu prædicto, vt tradit *Guazzin. d. tract. concluſ.* 13. *limit.* 4. 5. *&* 6. & pro-
38 ptereà confiſcationis pœna, vbi à iure ſtatuta non eſt, eam Iudex ex ſuo capite imponere non poteſt, idem *Farinac. conſil. crimin.* 185. *num.* 38. *tom.* 2. hæc occurrunt, adhùc pendet deciſio in R.C.S.

SVMMARIVM.

1 Pragmat. 1. de oſcul. mul. per vim, *ponderatur*.
2 Cap. Regni Vt ſine mortalis, *explicatur*.
3 Cap. Regni Vt delatas, *producitur*.
4 *Extenſio non eſt facienda de caſu ad caſum ex maioritate rationis.*
5 *Verba quando ſunt ambigua in beniguiorẽ partem intelligenda ſunt.*
6 *Pęna nõ imponitur, niſi expreſsè dicatur à lege.*
7 *Verbum* Aculeos, *an importet pœnam corporis afflictiuam.*
8 *Federicus Rex floruit poſt Regem Robertum.*
9 *Articulus dubius deciſus per ſententiam Regis facit ius vniuerſale.*
10 *Pęna oſculi violẽtis eſt arbitraria, hoc eſt exilij.*
11 *Pragmatica, ſeù conſtitutio, vbi mentio facta nõ fuerit de deciſione cauſa vertentis, remanet in ſuo robore.*
12 Deciſ. 333. Præſ. de Franch. *qualitèr intelligatur.*
13 Cap. Regni Si quis, *adducitur*.
14 *Foriudicari non poteſt quando quis puniri non poſſit pœna mortis, & ſic deciſum.*
15 *Verba Cap. Regis Roberti ponderantur, & requirunt dolum.*
16 *Dolus in dubio non præſumitur.*
17 *Oſculus debet eſſe ad os, vel ad mammillas, vt locum habeat Pragmatica.*
18 *In criminalibus debẽt eſſe luce meridianæ clariores probationes.*
19 *Famulus minor repellitur à teſtimonio, vel vti pauper.*
20 *Quod non eſt veriſimile pro falſitate habetur.*
21 *Dicta teſtium ſunt interpetranda, nè videantur captioſa.*
22 *Deciſio cõtrouerſiæ oſculi violẽtis producitur.*

ARGVMENTVM.

Qua pęna puniri debeat oſculans mulierem per vim.

ALLEGATIO XLIV.

INquiritur Dominicus Caſſano ad quęrelam Andreæ longo ſub prætentu, ꝙ die 7. Februarij 2649. poſt 24. horas oſculatus fuerit Ioannam Longo eius filiã intus propriã domum, in faciẽ, infligendo poſteà ei alapam, idq; pręenditur verificatũ per tres teſtes de viſu, ac pro huiuſmodi cauſa debere puniri pœna mortis naturalis, vigore Edicti Regis Roberti contenti in *Reg. Pragm. ſub tit. de oſculantibus mulieres per vim*. Sed antequã deueniamus ad ſpecialia pro inquiſiti defenſione, primo generalitèr indagandum eſſe, quę nàm ſit pœna ſtatuta in dictis ſanctionibus.

1 Quod vt expleam ſuppono *Reg. Pragm. editã ſub die 9 Martij* 1563. ſtatuiſſe, vt Edictum Regis Roberti, quo fuerat impoſita pœna mortis naturalis contra oſculantes per vim mulieres, quia erat locale obtineret etiam locum extra Ciuitatem, & tempus ad ſententiam foriudicationis, quod per prædictum edictum erat ſex menſium, reduceretur ad menſes tres.

2 At per Edictum Regis Roberti, quòd incipit *Vt ſine mortalis,* non fuiſſe impoſitã pœnam mortis naturalis, & ibi legitur, ſed mandaſſe, vt crudelitèr caſtigẽtur rei huius delicti, & ſic nõ loquitur de pęna mortis naturalis, vt colligitur ex verbis Edicti, ibi: *In eum vultrices pœnarum aculeos exiſtimet irremiſſibilitèr ſęuituros,* ex quibus dũ

non

non exprimitur pœna mortis naturalis,
non debet ea ſubintelligi,nàm quãdo vo-
3 luit dixit,vt idem Rex in *cap.vt delatas*, &
alibi,nec eſt facienda extenſio de caſu ad
4 caſum, etiam ex maioritate rationis, vul-
gato *text.in l.ſi verò,§.de viro,ff.ſol.matr. cũ*
5 *alijs ſimilib.*quando verba ſunt ambigua,
in benigniorem partem facienda eſt in-
terpetratio,*Gloſ.in cap.cum tu,cum alijs con-*
6 *cord.de teſt.* & pœna nõ imponitur, niſi ex-
preſsè dicatur à lege,ſecũdum iura àddu-
ducta,per *Caball.caſu 1.nu.11.& ſeqq.* imò
7 quod tale verbũ,*aculeos*,non importet pœ-
nam corporis afflictiuam, probat *text. cũ*
Gloſ.in l.1.C.vt intra certum tempus,quem
locum in terminis dicti Capituli Regis
Roberti obſeruauit *Affl. in Conſt. Terminũ*
vitæ, num.8. Imò ex illis verbis poſitis in
dicto Capitulo Regis Roberti tantùm
abeſt,vt debent inferri ad pœnam mortis
naturalis, vt potiùs intelligi debeant de
pœna non corporis afflictiua, & ſuadetur
ex alia ponderatione, nàm ſi fuiſſet ſtatu-
ta pœna mortis, minimè fuiſſet poſitum
in controuerſia, quę pœna eſſet infligen-
da in illa facti ſpecie, quæ fuit agitata tẽ-
8 pore Regis Friderici, qui floruit longè
poſt Regem Robertum,vt apud *Afflict.de-*
ciſ. 276. vbi inquiſito fuit impoſita pœna
exilij temporalis.
Quod etiam fundatur ex eo, nàm quã-
9 do articulus dubius eſt deciſus per ſen-
tentiam Regis præcedente Conſilio facit
ius vniuerſale in Regno, vt teſtatur *Dom.*
de Franch. deciſ.81. num.2. ſed in materia
oſculi violẽti, fuit facta particularis con-
10 ſultatio per S.R.C. Regi Friderico,& de-
ciſũ, quod pœna ſit arbitraria citra mor-
tem, & fuit impoſita pœna exilij tempo-
ralis, vt dictum eſt per *Afflict. d. deciſ.276.*
quẽ referunt *Muta deciſ.62. Caball. caſu 96.*
Peguer.cap.7.num.9.& 17.Menoch.de arbitr.
caſu 278. Farin. quæſt.142.num.160.& 163.
*Clar.quæſt.83.verſ.oſculum ſub nu.6.*dùm er-
11 go in Regia Pragmatica,quæ fuit noua
Conſtitutio,nulla fuit facta mẽtio de prę-
dicta deciſione per modum legis genera-
lis,ergò remanet in ſuo robore,per *text.in*
*cap.1.de conſt.in 6.cum concord.*hinc *Baiard.ad*
*Clar.quæſt.83.num.30.*aſſerit, nunquàm vi-
12 diſſe ſeruatam *Reg.Pragm.Regni*,& quãuis
Dom.de Franch. in deciſ.333. referat vidiſſe
illam ſeruatam in quodam de Terra San-
ſę, tamen ibi concurrebãt qualitates ag-
grauantes,videlicet inæqualitas perſona-
rum,& alia,quæ ceſſant in caſu noſtro, vl-
tra quod deciſa in particulari,vel ſpecia-
li caſu non ſunt ad exemplum trahenda,
l.ſed licet, ff. de offic.Præſ. & l.nemo, C.ſen-
tent. & inter.
Nec refert ſi dicatur,quod in nouo ſta-
tuto arctatur tempus foriudicationis ad
tres menſes,ergò tacitè ſtatuit de pœna
vltimi ſupplicij, nàm reſpondetur, quod
Regia Pragmat. fuit ædita in anno 1563.
quò tempore vigebat,*Cap. Regni*,quod in-
13 cipit *Si quis*, in quò ſtatuebatur, quod
quis poterat condemnari ad mutilationẽ
membri,ad carcerem perpetuum,ad mor-
tem ciuilem,& ad mortem naturalẽ,quod
aduertit *Trepid. in Cap. Regni Vt ſine morta-*
lis,ſed poſteà in anno 1604.iunctis Conſi-
liarijs duarum Aularum, in Collat. Conſ.
14 fuit deciſum, quod non poſſit quis foriu-
dicari quando non poteſt puniri pœna vl-
timi ſupplicij,vt per *Gizzar.deciſ.13.*
15 Et edictũ Regis Roberti vtitur his ver-
bis,*Vt nullus audeat, vel præſumat*, & requi-
ritur omninò dolus,vt ex traditis per *Fa-*
rinac.quæſt 87.nu.32.& in caſu noſtro dolus
16 minimè fuit probatus, qui nec in dubio
præſumitur, *cap. non præſumitur, de reg. iur.*
*in 6. l.meritò, ff pro ſocio,cum alijs concord.*de-
bet omninò pœna delicti ceſſare, *Farinac.*
d.loco num.1.& dùm etiam ſeruata forma
dictæ *Reg.Pragm.*requiritur violentia, quę
nec in caſu noſtro fuit probata, quinimò
interceſſerat quodãmodò cõſenſus puel-
læ prætenſæ deoſculatæ,quæ poſt aſſertum
oſculum iniunxit eius famulo,vt nihil di-
ceret patri ipſius puellæ, vt deponit Ia-
nuarius de Sanctis fol.4. & alij teſtes exa-
17 minati in S.C. vltra quod oſculum debet
bet eſſe ad os,vel ad mammillas, vt ſit lo-
cus diſpoſitionis Reg.Pragmat. *Dom. Ro-*
uit. pragm.1.num.3.de oſculant mulier. in vlt.
impreſſ.
Nec in facto adſunt probationes præ-
tenſi delicti,nàm quàmuis fuerint produ-
cti tres teſtes,tamẽ ex eorum depoſitioni-
bus nulla poteſt colligi certa probatio,
18 quæ in criminalibus debet eſſe luce me-
ridiana clarior, *vulg. iur.* nàm quòad pri-
mum teſtem,qui eſt Ianuarius de Sanctis,
ne dùm vti famulus, ſed etiam minor an-
norum terdecim repellitur à teſtimonio
19 in criminalibus, *vulg.l.in teſtimonium, ff.de*
teſtib. Secundus teſtis, qui eſt Sperantius
de Pierro, non eſt omni exceptione ma-
ior,etiam attenta eius depoſitione,cum
figurat acceſſiſſe ad domum prædictam
pro conductione eius operarũ, & vti pau-
per debet quoq; eius depoſitio reijci, *Fa-*
rinac. quæſt.55. inſpect.2.nu.117.& quæſt.57.
num.1.& 3. & Tertius teſtis, qui eſt Caro-
rolus Iouene, à nemine fuit viſus,neque
vocatus

vocatus in conteſtem, qui vtiq; ſi interuenitſet, & fuiſſet præſens tempore aſſerti oſculi fuiſſet vocatus in conteſtem, & in depoſitione affert cauſam figurando occaſionem, quod acceſſerat in domum dicti Andreæ patris aſſertæ deoſculatæ, vt ſimilitèr conduceret operas ad laborandũ, vt viueret, & ſic eodem morbo laborat, & idem teſtis Carolus Iouene minimè fuerat præſens tempore aſſerti oſculi cùm anteà, & poſteà fuit viſus in alio loco lu-
1 dens, vt ſuper quarto articulo deponunt teſtes fol. 52. à ter. & propriè 54. & teſtis fol. 62. à ter. & propriè 64. & teſtis fol. 64. à ter. & mater eius fuit nuptui tradita patruo querulantis, vt per teſtes fol. 47. 49. 52. à ter. 56. à ter. ſuper 7. artic. vltra quod ijdem teſtes deponunt de geſtis tempore noctis, nec eſt veriſimile, quod omnes ſubſcripti teſtes, qui continuò locabant eorũ operas à querulante, ſi fuiſſet deoſculata eius filia in eorum præſentia, & alapa ceſa non acclamaſſent, & illud, quod non eſt
20 veriſimile pro falſitate habetur, *cap. quia veriſimile, de præſumpt.* & ex parte inquiſiti eſt probata coarctata loco, & tempore dicti teſtis Caroli Iouene, qui tẽpore aſſerti oſculi minimè aderat in loco prædicto, vt ſupra probatum eſt.

Nec refert ſi dicatur, quod vnus ex teſtibus productis ad ſe defenſam deponat vidiſſe in loco prædicto, vbi ludebatur, nonnullos ludere, inter quos non nominauit dictum Carolum Iouene, quia reſponderur, quod dicta teſtium ſunt inter-
21 pretanda, nè videantur captioſa, vt aduertit *Iaſon in l. ait prætor, §. iurari, num. 2. ff. de iure iurando*, & in ſpecie loquitur in caſu quando teſtes interrogati, an aliqui eſſent præſentes, reſponderunt, quod nulli, & ex aduerſo probaretur, quod alij erant præſentes ſaluantur eorum dicta, quod nulli, ſcilicèt, quos viderint, vel ad quos aduerterint, prout eſt caſus noſter.

Vndè ex his, quæ Dominorũ Iudicantium Religioni, & peritiæ ſubijciuntur, cæterum ex eorum more ſupplendis ipsũ Dominicum Caſſano inquiſitum liberandum ſperamus.

Mutius Gazella de Caieta.

22 In cauſa Dominici Caſſano cum Regio Fiſco, & Andrea Longo inquiſiti de oſculo violenti in perſonam Ioannæ Longo filiæ dicti Andreæ.

Per M. C. V. ad relationem Magnifici Iudicis de Scacciauento fuit inquiſitus condemnatus ad regandũ ad Regias Triremes per quinquennium.

A quo decreto per inquiſitum fuit appellatum ad S. C. & commiſſa cauſa Regio Conſiliario Miroballo ad relationem eiuſdem.

Die quinto Nouembris 1649. per S. C. facto priùs acceſſu ſuper faciem loci rotius Aulæ S. C. Domini Thomæ de Aquino vbi dictus Commiſſarius reſidebat cũ interuentu Spectabilis Præſidis dicti S.C. fuit dictum, quod dictus inquiſitus torqueatur, & die 8. eiuſdem menſis fuit rortus per ſpatium mediæ horæ, & non confeſſus. deindè die 15. Decembris 1649. per S.C. fuir confirmatum decretum M.C.V. condemnandum inquiſitum ad remigandum per quinquennium, iuxtà *deciſ. Dom. de Franch. 664. num. 15. & ſeq.*

A quo decreto per inquiſitum fuit reclamatum, & dictũ de nullitate, quæ fuerunt admiſſæ abſq; depoſito, ſtante eius paupertate, & dictum, quod diſcutiantur corã Domino Præſide, & fuit cauſa commiſſa Reg. Conſ. Ianuario Pinro, & pendenre reclamatione inſtãte Regio Fiſco, & parte, vt dicitur prænio reſcripro particulari S. E. fuit inquiſitus miſſus ad Regias Triremes loco depoſiti, deindè in cauſa reclamationis fuir per S.C. ad relationem Reg. Conſ. Pinti minorata pœna remigationis in triennium, quo peracto fuit inquiſitus liberatus.

In Banca de Caro, olim Raimo.

Donato de Bartholomeo Scriba.

Ad ornatum *d. deciſ. de Franch. 664. nu. 15. & ſeq. vide eundem deciſ.* 139. *in fine, &* 470. *num. 6. &* 510. *num. 16. & ſeq. & Addentes ad dictas deciſ.*

Et quando ſententiæ dicantur conformes, ad hoc vt ab eis non poſſit reclamari, & eius praxis vide *Dom. de Thoro in compend. par. 1. verbo ſententia, fol. 198. colum. 1. verſ. 5.* quem cirat *Dom. Epiſc. Riccius in addit. ad d. deciſ.* quod conſiderandũ, & menti tenendum in caſu noſtro.

Er facit etiam ad cauſam, nàm indiria quando ſunt valdè vrgentia, ſolet rèus etiam poſt torruram illatam condemnari ad triremes, *Franch. deciſ. 571. in fine, & deciſ. 538. num. 17.*

SVMMARIVM.

1 *Probatio plena oritur ex receptione pecuniæ ex Banco cum apoca.*
2 *Libris Bancorum creditur.*
3 *Plena probatio oritur ex libris Bancorum, etiã ſi negetur receptio pecuniæ ex eo.*
4 *Probatio plena oritur ex partita Banci.*
5 *Probatio in contrarium non admittitur, contra partitam Banci.*
6 *Pœna arbitraria extat in crimine falſi.*
7 *Pœna arbitraria vſque ad mortem extenditur, maximè in crimine falſi, num 9.*
8 *Crimen falſi atrociſſimum, & duriùs omnibus alijs.*
10 *Conſuetudo delinquendi, extenditur per binos actus.*
11 *Iudex pœnam auget, & minuit ex cauſa.*
12 *Furtum committit Procurator, recipiendo pecuniam cum falſitate.*
13 *Pœna mortis extat pro magno furto.*
14 *Inſtrumentum poteſt teſtibus reprobari, ac eius falſitatem.*
15 *Inſtrumentum reprobatum cenſetur, quãdo teſtes aſſerunt nõ fuiſſe celebratum uti falſum.*
16 *Notarius poteſt de falſo condẽnari quando duo teſtes reprobant inſtrumentum.*
17 *Pœna Notarij committentis falſitatem, eſt arbitraria, ſed quando eſſet falſitas magna, vel iterata, erit pœna mortis, num. 18.*
19 *Notarius falſum conficiens inſtrumentum, punitur pœna mortis, & ſic deciſum.*
20 *Deciſio cauſæ refertur.*

ARGVMENTVM.

Qua pœna puniri debet falſam procurationem concipiens in perſonam alicuius, vt ex Banco illius vigore pecuniam alterius ſubtraxerat illam alienãdo.

ALLEGATIO XLV.

HOnophrius F. inquiritur de furto,
& falſitate ducatorũ 625. per eum
cum falſa procuratione Magnificæ
Beatricis Summonte alienatorum, & ex
ijs, quæ in facto deducuntur, remanet di-
ctus Honophrius conuictus virtute falſæ
procurationis alienaſſe dictos ducat. 625.
Monti Maritagiorum, & pecuniã à Ban-
1 co accepiſſe ex partita Banci, ex qua in-
ducitur plena probatio contra dictum
Honophrium, vt fundat *Eſcobar. de ratioc.*
cap. 11. num. 5. 6. & 7. & præſertim in hac
2 Ciuitate Neap. vbi libris Bancorum in-
diſtinctè creditur, *Bellon. deciſ. Genuæ 38.*
num. 2. Nicol. Gen. in tract. de ſcriptura priuata,
lib. 4. tit de lib. Campſoris, & Bancheru, num. 8.
& hoc procedit etiã ſi aliquis negat rem
3 geſtam eſſe cum ipſo, quia ſtatur dictæ
probationi, quæ eſt plena, *Crauett. de antiq. temp. verſ. vidimus,* & abundè *num. 31.*
& num. 71.
4 Et in hoc noſtro Regno, etiã ſi aliquis
negat ſibi pecuniam eſſe numeratam, ad-
hùc ex partita Banci oriri pleniſſimam
probationem, fundat *Gait. de credit. cap. 2.*
tit. 1. num. 54. & 82. & tit. 9. cap. 2. num. 32.
vbi plures allegat.
5 Quod adeò eſt verùm, vt contra parti-
tas Banci non admittatur probatio in
contrarium, vt fundat *Scaccia de commerc.*
& camb. §. 7. gloſ. 3. num. 33. & 34.
Item remanet conuictus dictus Hono-
phrius ex depoſitione quatuor teſtium
feciſſe dictam alienationem vigore dictæ
procurationis falſæ.
Duo igitur commiſit delicta, falſitatem
ſcilicet, & furtum.
6 Circa falſitatem, licet ſit hodiè pœna
arbitraria in hoc delicto falſi, vt per *Menoch. de arbitr. Iud. caſu 306. ſub num. 8. Clar.*
7 *in §. falſum, num 40.* pœna autem arbitra-
ria poteſt vſquè ad mortem extendi in
delictis grauibus, *Franch. deciſ. 504. nu. 11.*
8 & crimen falſi, eſt crimen atrociſſimùm,
& duriùs omnibus alijs criminibus, vt
fundat *Boſſ. in tit. de falſ. num. 72. Clarus in*
§. falſum, in princ. vndè abſquè dubio po-
9 teſt extendi vſquè ad mortem, *Faber deciſ. 6. de gradib. & pœn. falſi,* quem refert, &
ſequitur *Dom. Epiſcopus Riccius collect. 248.*
par. 2. & maximè quia eſt inquiſitus de
10 alia falſitate, vndè pœna mortis arbitrari
poteſt ex hac conſuetudine delinquendi
per duas vices, *Grammat. deciſ. 16. num. 4.*
vbi *Addentes, & voto 9. num. 26. & voto 17.*
num. 13. Vulpell. reſp. 16. num 4. & facit *Gloſ.*
in l. 3. in verbo conſuetudini, C. de Epiſc. aud.
quia generalitèr ex aliqua circumſtantia
11 licitum eſt Iudici pœnam augere, & mi-
nuere, vt docet *Couar. lib. 2. variar. reſolut.*
cap 9. num. 8. verſ. 12. cum crimine, & poſt
alios *Caball. caſu 18. num. 9.* quæ maior cir-
cumſtantia cogitari poteſt, quam peſſimũ
exemplum, quod naſceretur, ſi pœna or-
dinaria mortis non irrogaretur huic de-
linquenti cõuicto, daretur enim alijs po-
teſtas, & facilitas vendendi inſcijs veris
dominis alienum patrimonium, quod ro-
go con-

Digitized by Google

go conſiderent circumſpectiſſimi Domi-
ni Iuſdicentes.
12 Commiſit etiam furtum, ex quo tan-
quàm falſus Procurator recepit pecuniã,
ad *text. in l falſus creditor* 44. *§.falſus procu-
rator, ff de furtis, & in l falſus procurator, C. de
furtis*, vndè habet locum *Capitulum Regni
Ad hoc vt noſtrum*, vbi in furto vltra vntiã
imponitur pœna mortis, & in caſu noſtro
13 ſumus in magno furto, vbi practicari pę-
nam mortis, teſtatur *Reg. Conſiliar. Gizza-
rell. deciſ.* 13. *num.* 7. adeſt etiam circum-
ſtantia mali exempli, quæ abſquè dubio
delictum grauat, vndè imponitur pœna
mortis, *Afflict. in Conſtit. Regni Bauli loco-
rum, num.* 17. vbi ſic ſuo tempore practica-
tum teſtatur, & optimè fundat *Caball. caſu*
18. *num.* 4. *& ſeqq.*

Et ſic decidendum ſperatur à doctiſſi-
mis Dominis Iudicantibus.

Notarius Carolus Franciſcus Miglius
inquiſitus de fabricatione falſæ procura-
tionis in perſonam Honophrij Feroce, de
qua remanet conuictus, cum Iudex, & alij
teſtes negauerint interfuiſſe inſtrumento.
Vndè videndum de duobus: Primò ſit
conuictus. Secundò, qua pœna ſit pu-
niendus.

Quòad Primum, nulli dubium eſt, in-
14 ſtrumentum poſſe teſtibus reprobari, &
eius falſitatem, *Gloſ. in cap. tertio loco, de pro-
bat. in verbo nota quod teſtes*.
15 Vndè ſi duo teſtes neceſſarij inſtrumē-
to dicant, inſtrumentum non fuiſſe cele-
bratum, omninò inſtrumentum cenſetur
reprobatum, & vti falſum reputatur, *In-
nocent. in cap. cum Ioannes Heremita*, *num.* 2.
extra de fide inſtrum. & hæc eſt communis
opinio, vt refert *Aret. conſ.* 88. *num.* 3. com-
munem opinionem etiam aſſerit *Curt. ſen.
conſ.* 55. *num.* 1. *Grammat. conſ.* 51. *num.* 4. *Co-
uarr. variar. reſolut. reſol.* 2. *cap.* 13. *num.* 11.
verſ. ſecunda concluſio, *Villalobos in commun.
opin. lit. I. nu.* 74. *Baiard. ad Clar. in §. falſum*,
num. 101. *Maſcard lib.* 1. *in præfat. quaſt.* 6. *nu.*
36. *vſque ad num.* 47. vbi ex doctrina *Bart.*
docet, non per hoc eſſe teſtes ſingulares,
& omninò inſtrumentum falſum reddi,
dicens hanc opinionem eſſe ab omnibus
ferè receptam, & hanc eſſe communem,
& indubitatam concluſionē teſtatur *Al-
ciat. conſ.* 558. *nu.* 1. *Farinac. quaſt.* 158. *nu.* 82.
contra *Caball. cap.* 183. *Clar. num.* 15. vn-
16 dè Notarius poteſt de falſo condemna-
ri, quando duo teſtes reprobant inſtru-
mentum, vt fundat *Farinac. d. quaſt.* 158.
num. 16. *&* 17. *Boſſ. tit. de falſ. num.* 40. *Natta
conſ.* 192. *&* 194.

17 Quòad Secundum, licet de iure com-
muni, pœna Notarij committentis falſi-
tatem, ſit arbitraria, vt fundat *Farinac.
quaſt.* 155. *num.* 1. *& ſeqq.* tamen quando
18 falſitas eſt magna, vel iterata, vt in caſu
noſtro, poſſe extendi ad mortē hanc pœ-
nam arbitrariam, fundat idem *Farinac. eo-
dem loco, num.* 11.
19 Et in hoc Regno Notarius falſum con-
ficiens inſtrumentum, punitur pœna mor-
tis, vt per *Conſtit. Regni Iudices*, tradit *Fol-
ler. in verbo commiſit falſitatem*, *num.* 70. *Ca-
pyc. deciſ.* 153. *in fine*, vbi ſic deciſum teſta-
tur, & eſſe pœnam mortis ſtatutam per
per dictam Conſtitutionem contra Nota-
rios in viridi obſeruantią teſtatur *Dom.
de Franch. deciſ.* 444.

Vndè ſic ſperatur ab integerrimis Do-
minis Iudicantibus decidendum.

Donatus Danza.

20 Per M.C.V. fuerunt inquiſiti damnati
vltimo ſupplicio. Verùm exequutio ſen-
tentiæ ex particulari reſcripto Excellen-
tiſſimi Proregis Ducis Medinæ fuit im-
pedita, & quietate deindè parte, fuerunt
ad Regias Triremes miſſi. In Banca Pan-
zeræ, Punzo Scriba.

SVMMARIVM.

1 *Calumniatores eadem pœna plectuntur, qua calumniatis imponitur.*
2 Conſtitutio Regni Peſſimam, & horrendum, *producitur.*
3 Textus in l. fallacitèr, C. de calumn. *affertur.*
4 *Pœna calumniantium, quæ nàm ſit.*
5 *Iudex ex officio contra calumniatores procedit.*
6 *Iudicium calumnioſum ad hæredes calumniæ tranſit.*
7 *Pœna calumniantium de Iure Regni, quænàm ſit.*
8 *Pœna calumniatoris quando locum habeat.*
9 *Pœna calumniæ eſt arbitraria.*
10 *Accuſator in crimine læſæ Maieſtatis ſi nil deduxit, an excuſetur.*
11 *Actore non probante, reus abſoluitur.*
12 *Inſcriptio ad pœnam talionis eſt abolita.*
13 *Pœna vltimi ſupplicij contra calumniatores extat in obſeruantia.*
14 *Iura armantur pro conſeruanda innocentia.*
15 *Pœna criminis læſæ Maieſtatis procedit in denuntiante, non in accuſatore, & ratio affertur num.* 16.

17 Text.in l.fin. C.de abolit.& l.3.C.ad leg. Iul.Maieſt. *producuntur*.

18 *Accuſator tenetur ad plenam probationem delicti, non autem ad ſemiplenam.*

19 *Pœna mortis fortiùs infligenda calumniatori, ſi concurrit falſitas.*

20 *Subornans teſtes ſi peruenerit ad actum proximum, an puniatur.*

21 *Pœna mortis vt locum habeat contra accuſantes, oportet vt ſententia ſit exequuta contra accuſatos.*

22 *Probatio nulla, aut indicium reſultabit ex depoſitionibus teſtium ſubornatorum ad falſitatem.*

23 Imolæ conſ.209. *declaratur.*

24 *Delictum atrociſſimum reputatur ſubornationis ad falſum deponendum, ob quod excluditur ab omni indulgentia.*

25 *Pœna ſubornationis ad falſitatem, etiam in attentatis militat.*

26 *Teſtimonio teſtium perſuaſorum ad falſitatem ſtandum erit contra perſuadentes.*

27 *Teſtes tentati ad falſitatem dicendum, non ſunt condemnandi, ſed commendandi.*

28 *Deciſio cauſa.*

ARGVMENTVM.

Calumniatores perſuadentes teſtes ad deponendum falſum contra aliquem; qua pœna debeant puniri.

ALLEGATIO XLVI.

ALoyſius Lanno dùm reperiretur carceratus, vti notorius rebellis Sereniſſimi Regis noſtri, Franciſcus Lanno eius frater eum indultu ſanguine innocentium formando, quęrebat illum è carceribus eripere, & ad priſtinam libertatem reponere. Proindè in eodem reatu fratris ſui procurabat conſtituere A.M.D. Ioſeph Brozzutum, & alios, prætextu fuiſſe machinatores contra Realem proſperitatem, qua de cauſa quamplures homines ad falſum deponendum contra prædictos innocentes perſuaſit, inſtruendo illos ad falſa dicenda, pecuniam quoque eis ſubminiſtrando pro effectu prędicto, vt innocentes ipſi legis Iuliæ Maieſtatis rei efficerentur, prædictuſq; eius frater pœnam criminis perduellionis in quã inciderat, euaderet.

Duriſſimo igitur carcere, & vinculis prę́fati innocentes compreſſi fuerunt, cognitoq; poſtmodùm à circumſpectiſſimis Dominis Iudicibus M.C.V. doloſa hac circumuentione, eorum; innocentiam ſtatim non ex defectu probationum, ſed vti verè innocentes dimiſſi, & abſoluti fuerunt; opus eſt nùnc ſecundùm iuris cenſuram, reprobum hunc calumniatorem, in eandem foueam incidere, in quã proijcere intẽdebat ipſos miſeros calumniam paſſos.

1 Nàm apertiſſimi iuris eſt, eandem pœ-
nam luere calumniatorem, quę calumnia-
tis infligeretur, *l.qui non, & l. noſtris, C. de*
calumniat. hanc iuris communis regulam
amplectitur Ius Regni, vt habetur in *Con-*
2 *ſtit.* quæ incipit *Peſſimam, & horrendam, ſub*
tit. de pœna mulier iniuſtè conquer.

Quod quidèm crimen atrociſſimùm
reputatur, dùm propter eius immanita-
tem, nec publica, nec priuata abolitio
calumniatoribus proficit, proùt nec ge-
3 neralis, aut ſpecialis indulgentia Princi-
pis eis ſubuenire poteſt, *text. eſt notab. &*
ſingul. in l. fallaciter, C. eod. tit. huiuſmodi
enim pœna non poteſt tolli, nec diminui,
ratione cuiuſlibet priuilegij, in quo ca-
lumniatores exiſterent, immò tale priui-
legium erit cauſa pœnam exacerbari vſq;
4 ad ignis concremationem, in quo viuus
proijcitur Fiſcus, ſi calumnioſè innocen-
tem verat, *l.vniuerſi, C.vbi cauſa fiſcalis,* per-
5 miſſum eſt etiam Iusdicentibus contra
calumniatores, ex officio procedi abſquè
vlla accuſatione, *Baiard. quaſt 62. num.* 18.
pariterq; damna, & expenſas illius, qui
hoc calumnioſum iudicium paſſus fuit
6 ad hæredes calumniatoris tranſire etiam
lite non conteſtata, *Bertazzol.conſ.*362. in
odium calumniæ ſpecialitèr per iura hu-
ius Regni ſancitum eſt Iudices damnari
ad pœnam infamiæ, & duarum librarum
puri auri, quotieſcunq; mitigarẽt ſimili-
tudinẽ ſupplicij calũniatoribus, vt habe-
7 tur in *Cap.Regni,* ꝙ incip. *Accuſatorũ teme-*
ritas, & nõ mirũ ſi atrocitas talis criminis
ſupradicta omnia operatur, quia natura-
lis æquitas in hoc crimine exclamat vlci-
ſci ſimilitudine ſupplicij, vt in *l.fin.C eod.*

Calumniator verò ad ſe redimendum
tali imminenti pœna. Tres affert conclu-
9 ſiones. Prima eſt, quod pœna talionis
tùnc locum ſibi vendicat, quando accu-
ſator ad illã ſe obligauit cum inſcriptio-
ne, *l.ſicuti,ff.de accuſat. & l.qui crimen,C.qui*
accuſ. non poſſ. hæc inſcriptio in hoc iudi-
cio nunquàm præceſſit, ergo de pœna
talionis nulla habenda eſt conſideratio.

9 Secun-

9 Secunda eſt, & ſi quidèm inſcriptio
præceſſiſſet, de conſuetudine ipſa pœna
talionis non eſt in vſu, ſed arbitrio Iudi-
cis, & extra ordinem infertur, *l. in priuatis,*
ff. ad Turpill. cap. ſuper his, de accuſ. ergo eua-
neſcit conſimilis pœna.
10 Tertia, & duriſſima eſt, quia accuſator
in crimine læſæ Maieſtatis, ſi nil deduxit
contra accuſatum, non ideò incidet in
Turpillianum, ſed excuſatur à calumnia,
Cynus in l. 1. C. de falſa moneta, & ratio eſt,
quia ſpecialitas talis criminis coercet ac-
cuſatum propalare ſuam innocentiam,
quàmuis nulla probatio, inditiũ, ac con-
iectura contra ipſum militarent, quod ſe-
cus eſt in alijs delictis per illam vulgatam
11 iuris regulam, actore non probante, reus
abſoluitur, *Decian.* hoc probat *in ſuo tract.*
crim. tom. 2. lib. 7. cap. 45. num. 35. ergò ſimili-
tudo ſupplicij procul eſt ab hac facti ſpe-
cie.

Supra narratæ obiectiones carent omni
medio ad mitigandam vniformitatem
pœnæ. Prima concluſio ſubſiſtere nequit,
12 nulla ſubſcriptio ſequuta ſit, quia non
obſtãte inſcriprione prædicta, ſemper ca-
lumniatores tenentur ad idemtitatem
pœnæ, ſtante quod inſcriptio prædicta de
generali cõſuetudine ſublata fuit per ea,
quæ tradit *Afflict. in d. Conſt. Peſſimam, nu. 8.*
ergo mors naturalis erit ſtipendiũ impij
calumniatoris.

Secũda reprobatur, quia vltimum ſup-
plicium eſt in viridi obſeruantia, & in
dies practicatur contra dictos impios ca-
lumniatores, proùt infraſcripti DD. te-
13 ſtantur, vidiſſe multos magnos nobiles
decapitari pro calumnia, *Bald. in l. & ſi le-*
gibus, num. 3. verſ. ſecundus intellectus, C. ſi con-
tra ius, & vtilit. publ. Boſſ. in tit. de falſis, num.
171. Clarus quæſt. 81. num. 3. circa finem, ſed
Caball. in caſu 167. num. 3. & ſeqq. tenacitèr
14 tenet in calumnia habere locum pœna
talionis, reijciendo omnes contrarium
affirmantes, & ratio eſt, quia iura arman-
tur pro conſeruanda innocentia, *l. abſen-*
tem, ff. de pœnis.
15 Tertia ſimilitèr reſpuitur, quia ſenten-
tia *Cyni* cadit in conſcio criminis læſæ
Maieſtatis denunciante, non autem in ac-
cuſatore, ità *Decian.* ſententiam *Cyni* di-
ſcernit *in d. lib. cap. 44. num. 26.* & ratio eſt,
16 quia denunciator valdè differt ab accu-
ſatore, *idem Decian.* hanc diſtinctionem
proſequutus fuit *in eod. lib. 7. cap. 34. nu. 16.*
17 *verſ. tenentur denunciare,* & in puncto facit
text. in l. fin. C. de abolit. & text. in l. 3. C. ad le-
gem Iuliam Maieſt. in caſu noſtro eſt vera
accuſatio, quæ inſtituta fuit ab ipſo in-
quiſito ad finem obtinendi indultum, per
18 quem omninò accuſator indigebat, ac-
cuſatos reducere ad veram, & plenam
probationem delati criminis, non autem
ad ſemiplenam, aut ad aliqua inditia, ali-
tèr torquendus erat, vt in *d. l. 3.* quod eſt
ſpeciale in crimine perduellionis, quod
non ſeruatur in alijs criminibus; & dùm
19 non ſolùm concurrit calumnia, ſed etiã
falſitas, tantò fortiùs morti naturali ſup-
ponendus erit, per ea quæ *Farinac.* deducit
in q. 16. num. 7.

Inquiſitus iterũ inſurgit ad oppugnan-
dum, formãdo tria alia argumẽta, vt poſ-
ſit deleri ab hoc iudicio falſitatis, cõcur-
rente cum calumnia. Primum eſt, quod
non ſumus in caſu veræ falſitatis conſu-
matæ, ſed in attentatis, perſuaſis, & inſtru-
ctis ad falſum deponendum, vbi nullus
effectus ſequutus fuit; propterea caſus
prædictus nullam pœnam meretur, etiam
20 ſi ſubornans eſſet peruentus ad actum
proximum, vz. ad loquelam, & tractatum,
Imola conſ. 209. num. 3. & 4.

Secundum argumentum eſt, quia nulla
mortalis ſententia contra accuſatos pro-
lata fuit, imò neceſſe erat exequutio mor-
21 talis ſententiæ in perſonam accuſato-
rum, vt pœna mortis naturalis inferri
poſſit ordinanti falſitatem, *Caball. caſu 65.*
num. 17.

Tertium, & Vltimum, quod de prædicta
corruptela teſtium, ac de illorum ſubor-
natione nil apparet, niſi ex earum depoſi-
22 tionibus aſſerentiũ fuiſſe ſubornatos ad
falſitatem, & dùm prædicti teſtes detegũt
eorum turpitudinem, nulla probatio, in-
dicium, aut præſumptio ex eis oriri po-
teſt contra ſubornantem, *l. cum profitearis,*
C. de reuoc. donat. cap. ſicut, de teſtib. & præci-
puè cum ipſis teſtibus ſit annexa ſingula-
ritas eorum depoſitionum.
23 Pro reiectione argumentorum inquiſi-
ti, reſpondetur opinionem *Imolæ celeber-*
rimi I. C. non militare etiam in puncto
iuris communis, quia dùm hoc delictum
ſubornationis ad falſum deponendum in
24 iudicio criminali, atrociſſimum reputa-
tur, adeò quod vti tale excluditur ab om-
ni indulgentia, & generali abolitione, te-
ſte *Maſtrillo in tract. de indult. cap. 38. num. 6.*
25 propterea etiam in actentatis pœnam
vendicat, *Bart. in l. non ſolùm, §. ſi mandato,*
nu. 3. de iniur. & in terminis habemus *Reg.*
Pragmat. 4. de falſ. per quam irrogatur vlti-
mum ſupplicium omnibus inſtruentibus
teſtes ad falſum deponendum, & cum hac
diſpo-

Digitized by Google

diſpoſitlone ſtatuti reijcitur etiam ſecundum argumentum.

26 Tertium, nullo modo obſtare poteſt, quia omninò, ac præciſè ſtandum eſt depoſitionibus ipſorum teſtium atteſtantiũ fuiſſe perſuaſos ad falſitatem prædictam, ex quibus quidèm depoſitionibus liquidiſſima probatio oritur cõtra perſuadentes, *text. eſt in cap. fin. de teſt. cog.* & ibi *Bald.* hanc diſpoſitionem Iuris Canonici ſequitur *Iaſ in l. 1. in princ. colum. 3. verſ. tertio limita in teſtibus corruptis, ff. de ſerus*, *Maſtrill. in d. num. 6.* & ratio eſt, quia teſtes requiſiri, & tentati ad falſum, dùm non conſen-

27 ſierunt, commendandi ſunt, idem *Bald. conſ. 429 volum. 4.* ſingularitas paritèr non opacat conuictionem, quia in omni caſu ſubornationis conuictionem prædictã nõ interrumpit, ſed pura remanet in robore ſuo, *Muſcatell. in praxi crimin. §. corruptela, num. 38.*

Petrus Dominicus Paraſcandolus.

28 De anno 1650. fuit inquiſitus condemnatus ad Regias Triremes per decenniũ, ad relationem Reg. Conſil. Anelli Portij Commiſſarij. Penès Grimaldum Sollicitatorem fiſcalem, & Scribam cauſæ.

Ad materiam vide *Afflict. in Conſt. Peſſimam, per totam*, & calumniator dicitur, qui falſa crimina alicui ſcientèr intendit *Godoffr. à Bano in praxi crim. § accuſatio, nu. 28.* & ſequitur *num. 29.* quod calumniatores plecti debent, quam ſit rationi, & æquitati, & dicuntur crudeles, & viperinam incolem habentes, & ad hoc extat *deciſio Regentis Sanfelicij* 54. vbi tradit, quis dicatur calumniator vt puniri poſſit, & qualitèr in Regno punitur, & ſi non fuerit probatũ crimen obiectum, & meliùs in *deciſ.* 374. in quibus aſſerit priùs eſſe pœnam talionis, ſed hodie ſublata, vt quoquè teſtatur *Godoffr. à Bano vbi ſupra num.* 18. & quis dicatur calumniator, & quomodò poſſit contra eum procedi, & ad condemnationem refert *Muta ad pragmat. Sicilia tit.* 81. *per totum.* *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Delinquens in Eccleſia, immunitate nõ gaudet.*
2 *Fruſtra legis auxilium implorat, qui in legem committit.*
3 *Occaſio delinquendi erit tollenda in Eccleſijs, & quare.*
4 Text. in cap. fin. de immun. Eccleſ. *qualitèr intelligatur, num* 5.
6 *Lex ceſſat ceſſante cauſa, & eius ratione.*
7 *Diſpoſitio legis, quæ eſt fundata in duabus rationibus, vna deficiente, an procedat.*
8 *Veritas, & propoſitum diſtinguunt maleficium.*
9 *Verba Bullæ Gregorii XIII. ponderantur.*
10 *Clauſula*, ſublata, &c. *quid operatur.*
11 Exod. cap. 21. *ponderatur.*
12 *Caſus fortuitus quis dicatur.*

ARGVMENTVM.

Delinquens intus Eccleſiam caſualitèr, an erit ibidem reponendus.

ALLEGATIO XLVII.

1 DElinquens in Eccleſijs, earumque Cœmiterijs, immunitate nõ gaudet, ex *text. in cap. fin. de immun. Eccleſ. & cap. frater, & cap. ad Epiſcopos* 14. q. 4. nàm in eo, in quos quis deliquit, puniri debet, neq; gaudere debet immunitatis priuilegio, qui ſe facit indignum, nec ab Eccleſia tueri, qui Eccleſiam offendit, fru-

2 ſtraq; legis auxilium implorat, qui in legẽ committit, *cap. fruſtra, de vſur. l. auxilium, §. in delictis, ff. de minor.* nàm ſi in Eccleſijs

3 eſſent tuti, præberetur occaſio delinquendi, & eſſet incentiuum, vt fieret Eccleſia Dei ſpelunca latronum. & ita communitèr DD. hanc concluſionem fundant in *d. cap. fin.* excepto *Romano in conſ. 234. aduertendum, nu. 2.* qui audactèr tenet contrariũ ex *Gloſ. in c. frater* 17. q. 4. reſpondendo ad *cap. fin.* qui loquitur in caſibus ſpecialibus exceptuaris à regula, & licet opinio *Romani* non fuerit recepta cum *d. cap. fin.* nõ tan-

4 tùm qualitatem delictorum, ſed etiam locum ſacrũ reſpiciat, & extenditur ad omnes caſus, nàm ex *text. in cap. ad Epiſcopos* 17. q. 4. qui Eccleſias violant, acceſſu earũ prohibentur, ſi ergo prohibetur acceſſus, multò magis immunitas.

5 Verùm quia in *d. cap. fin.* dicitur, quod nullatenùs ſi delinquẽtes fuiſſent cõmiſſuri ea delicta, niſi putaſſent ſe tutos in Eccleſijs, & ſi cõſtaret quod nõ eo animo deliquerunt, vt defenderẽtur ab Eccleſia, an erint tuti? cum ceſſante ratione in cõſtitutione, debet ceſſare ipſius diſpoſitio, &

6 ceſſante cauſa, & ratione legis, debet ceſſare ipſa lex, *l. adigere, §. quãuis, ff. de iur. pat.* & licet per *Abb. in d. cap. fin.* teneatur, quod non erit tutus, quia licet videatur ceſſare prima ratio, tamen aliæ duæ rationes ibidem

dem expreſſę militant cum prima ratio,
quod nõ commiſiſſent delicta, niſi putaſ-
ſent ſe tutos, eſt poſita in verbis narrati-
uis facti, ex quibus nõ ſumitur diſpoſitio,
neq; inducitur miſterium iuris, *Rom conſ.*
191. Spectabilis Domine, num 4. & non ceſſat
7 diſpoſitio quando lex eſt fundata in dua-
bus rationibus, quarum vna tantùm deſi-
cit, altera non, ità *tex. in §. affinitatis, Inſtit. de*
nupt. attamen *Hoſt. in d. cap fin.* fundat con-
trariũ ſequutus à *Remig. Menoch.* & à com-
muni opinione DD. quia ſi nõ ſpe immu-
nitatis, ſed caſu fortuito in ea deliquit, nõ
debet priuari priuilegio immunitatis, dũ
8 non habuit animum offendendi Eccleſiã
cum voluntas, & propoſitum diſtinguunt
maleficiũ, *l. 1. §. 1. & l. diuus, ff. ad l. Cornel.*
de Sicar ſed delinquẽs caſu, non habet ani-
mum delinquendi, & abſq; voluntate, non
committitur delictum, ergo non offendi-
tur Eccleſia, & ſic dùm nõ offenditur, ceſ-
ſat diſpoſitio, & ratio ſecundæ legis, & ca-
nonis, cum prima ceſſet nõ delinquendo
fretus immunitate Eccleſiæ, & ſic omninò
vt ea priuetur, debet concurrere propoſi-
tus, & animus deliberatus. & iſta veritas
9 colligitur ex verbis *Bullæ, & Conſtitutionis*
Gregorij XIV. ibi: *Quinè homicidia, & mu-*
tilationes membrorum in ipſis Eccleſijs, earumq;
Cœmiterijs committere nõ verentur, ex quibus
verbis animus deliberatus, & ex propoſi-
to reſultat, & excludit caſum, nàm ſi hoc
includeret Bulla dixiſſet homicidia com-
mittunt. ſed dicendo, *committere non ve-*
rentur, idem eſt dicere non dubitant, ſed
audent cõmittere. ſed delinquens in rixa,
vel caſu, nõ videtur audacter delinquere,
nec ex propoſito. ergo ceſſat ratio Cano-
nis, & Bullæ, & licet Bulla tollat omnem
extraneam interpetrationem, & extenſio-
10 nem per clauſulam, *ſublata*, vt conſultus
reſpondit *Farinac. conſ. 76 num. 14.* dùm ge-
neralitèr loquatur (quinè homicidia, &
mutilationes membrorum) non diſtin-
guendo, ſi caſu, vel ex propoſito commit-
tatur, attamen cum ex verbis eiuſdemmet
Bullæ interpetratio dicatur, & ſic germa-
na interpetratio, & nõ extranea debet ad-
mitti, & approbari, dùm vſu quotidiè in
foris fuit recepta, & eſt conformis diſpo-
11 ſitioni *Exod. cap. 21.* (Qui autem non eſt
inſidiatus, ſed Deus illum tradidit in ma-
nus eius: conſtituam tibi locum, in quem
fugere debeat.)

Nec obſtat offenſam fuiſſe illatam in perſonam clerici, dùm Bulla non includit clericum, nec in proceſſu conſtat de clericatu.

12 Et licet caſus fortuitus ſit, cui per hominis prouidentiam reſiſti, nec præuideri poteſt, *l. quæ fortuitis, C. de pignor. act.* item eſt inopinatæ rei euentus, vt per *Gloſ. in §. theſauros, in verbo fortuito caſu, Inſtit. de rerũ diuiſ. d. l. quæ fortuitis, C. de pignor. act.* & caſus noſter inter fortuitos caſus facto hominis annumerari poteſt, dùm Scipio Ferretta inquiſitus incedere, & introire armatus in Eccleſiam voluit pro euitandis ſcandalis in Sanctæ Virginis Reſtitutæ Feſto, erat nempè Caporalis Magnifici Gubernatoris, & eius familia, dabat operam rei licitæ ſuo officio aſſiſtendo, & ſi ſclopum caſu emiſit ictum non eius culpa, ſed caſu fortuito facto hominis tribui poteſt, qui etſi præuideri poterat, & excuſari, non incedendo armatus per Inſulam, nec in Eccleſiam intrando cum ſclopo onuſto. attamen eius officium non adimplebat hoc faciendo, nec ſcandalis occurrere poterat, & cuſtodiæ Inſulanorum vacare, & eorum inſolentiæ occurrere, qui non contenti, quod inquiſitus poſt caſum euentum mancipatus à familia duceretur, nonnullis vulneribus etiam ipſum confodere mortalibus, ſumendo proprijs manibus vindictam, magno cum imperio, & audacia, quæ omnia non modo ad reponendum inquiſitum in Eccleſia, ſed ad liberandum ſufficiunt. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito iunior.

Ad relationem Regij Conſiliarij Ioannis Franciſci Sanfelicij Commiſſarij fuit per M.C.V. fuit dictum, quod reponatur in Eccleſia, de anno 1642. in Banca Tartagliæ.

Ad ornatum quæſtionis vide *Dom. Reg. Sanfelic. deciſ. 19. num. 10. Dom. Reg. Merlin. controuerſ. forenſ. par. 1. cap. 66. nu. 30. fol. 312. Nouar in ſumma bullar. par. 2. de immunit. Eccleſ. num. 40. fol. 354. Taſſon. ſuper pragmat. de antefato, verſ. 13. obſeruat. 2. num. 36. fol. 537. noſtrum compend. par. 1. verſ. reponi an debeat, 2. col. in fine, fol. 472. & ſeq. par. 2. verſ. repoſitio rei, 1. colum. fol. 588. par. 3. verſ. immunitas Eccleſiæ, 1. col. fol. 542. & ſupplem. verſ. immunitas Eccleſiaſtica, 2. col. fol. 288.* quibus in locis alias deciſiones habes. *Thoro.*

SVMMARIVM.

1 *Cauſa in delictis vti Regina exigitur.*
2 *Proceſſus, ſeù acta criminalia factus, ſeù facta in aliquo proceſſu, ſeù actis alicuius delicti dependentes, aut dependētia ex alio delicto præcedenti debent vniri.*
3 *Vnio proceſſorum, ſeù actorum, an, & quando erit facienda.*
4 *Diuerſitas perſonarum, ac actionum, non operatur, vt non poſſit coràm diuerſis Iudicibus agitari, ſed coràm vni nè continētia cauſæ diuidatur.*
5 *Continentia cauſæ, in quo conſiſtere videtur.*
6 *Incidentia cauſarū ibi erit decidenda, vbi cauſæ principales agitantur, quod exemplo demonſtratur.*
7 *Deciſio cauſa refertur.*

ARGVMENTVM.

Vnio actorum criminalium, ſeù proceſſus criminalis alicuius delicti an fieri debeat cum alijs actis, & proceſſu alterius delicti, à quo aliud delictū proceſſerat.

ALLEGATIO XLVIII.

1 IVris regula eſt, cauſam in delictis vti
Reginam in primis inſpiciendā eſſe,
eamq; minuere, aut augere delictum,
ad *text. in l. legitur, ff. de liber. cauſ. l. de ætate, §. qui inſto, ff. de interrog. act.* cum alijs cumulatis per *Tiraquell. de pœn. temper. cauſa 43. Iul. Clar.* ibiq; *Baiard. & Addent. lib. 5. § fin. q. 60.*

Indè fit, vt vbi Fabritius, Andreas, & Io.
Baptiſta Surrentini audientes quondam
Io. Berardinum Surrentinum eorum fratrem
fuiſſe interfectū à Fœlice Grimaldo,
domus ipſius Fœlicis in eodē inſtanti petentes
pro vindicanda morte fratris oc-
2 ciſi, eoq; non reperto, aliquas iniurias in
vxorem dicti Fœlicis conſciam, & penè
immediatam cauſam dicti homicidij inquirūtur
contuliſſe proceſsū dictæ inquiſitionis,
tanquàm dependentem ex cauſa
homicidij præcedentis ab actis dicti homicidij
non eſſe ſeparandum, & coràm
Iudice illius eſſe terminandum, ad *text. in l. nulli, C. de iudic. l. 1. ff. de quib. ren. ad eundem Iudicem eatur,* vbi *Bart.* notat in cauſis connexis
plures, licet diuerſi fori cogi apud
eundem Iudicem litigare.

Ex quo orta eſt praxis, nè continentia
cauſæ diuidantur vnionem proceſſuum
coràm vno eodemq; Iudice eſſe faciendā,
aliàs nullitatis morbo cauſa laboraret,
3 ſiuè in ciuilibus, ſiuè in criminalibus agatur,
proùt pleniſſimè tractat *Vant. in tract. de nullit. tit. quib. mod. ſentent. defendi poſſit, nu. 68. & ſeq.* & per S.R.C. iudicatum, teſtantur
Afflict. deciſ. 354. & Capyc. deciſ. 122.

Vndè cū cauſa delicti, quod Fratribus
de Surrentino imputatur ortū habeat ab
homicidio in perſonam eorum fratris patrato,
eaquè omninò per Iudicem ſit cognoſcenda
vera nè ſit, an falſa pro minoranda
pœna delicti, quis eſt quem lateat
cum eodem proceſſu homicidij eſſe acta
prædicta vnienda? *Bald. enim, & Iacob. de Belniſio in d. l. nulli, C. de iudic.* docent, diuer-
4 ſitatem perſonarum, & actionum quando
ab vno principio ortum habent non operari,
quo minus coràm vno Iudice eatur,
nè continentia cauſæ diuidātur, quapropter
Felin. in cap. fin. num. 8. de iudic. ait illas
5 propriè eſſe cauſas continentes, vbi vnius
cognitio cōfert ad cognitionem alterius,
id quod verè practicatur in preſenti negotio.

6 Et hac ratione deciſum refert *D. Præſ. de Franch. deciſ. 252.* incidentia cauſarum
eſſe iudicanda iunctis Aulis, vbi cauſa
principalis iunctis Aulis eſſet terminānda
per doctrinam *Bart. in l. ſolent, num. 16. & in l. alio, ff. de aliment. & cibar. legat.* & ſequitur
Frecc. de ſubfeud. in 12. limit. ad Conſtit. Diuæ memoriæ, num. 36. Dom. Reg. Rouit. in prag. 41. num. 3. de officio S.R.C. Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito iunior.

7 Per M.C.V. ad relationem Domini Iudicis
Vrraea, deindè Regij Conſiliarij,
fuit deciſum ſecundum allegata, in Banca
Sportelli de anno 1645.

Ad ornatū materiæ vide *Petram, & Mari ad Capyc. dec. 122. D. Epiſc. Ricc. collect. 677. in fine 3. par. & collect. 1511. p. 5.* *Thoro.*

SVMMA-

SVMMARIVM.

1 *De competentia fori diſceptatur.*
2 *Facti contingentia enarratur.*
3 *Motiua Regiæ Audientiæ proponuntur.*
4 *Quod cauſa ſit remittẽda Regiæ Cameræ fundatur.*
5 *Exceptio rei iudicatæ obſtat quando tractatur de iure deciſo, & diſcuſſo inter eaſdẽ partes.*
6 *In exceptione rei iudicatæ, idem modus agendi eædem perſonæ. & eadem res requiruntur; ſufficit tamen, vt interpretatiuè concurrant.*
7 *Decretum Regiæ Audientiæ, quod obſeruentur prouiſiones Regiæ Cameræ, refertur.*
8 *Supremum Senatum non oportere emendicatis ſuffragijs, & relationibus Iudicum, ſed veritatem inquirere.*
9 Text. l.prohibitũ, C.de iure fiſci, & text. l. miſſi opinatores, de exactorib. trib. lib.10. *cum eorũ limitationibus ponderantur.*
10 *Reſiſtentia non committitur, ſi per Officiales, ſiuè eorum exequutores literæ commiſſionales non fuerint exhibitæ Capitaneo loci.*
11 *De depoſitionibus birruariorum nõ eſt habenda ratio, quia ſunt loco accuſatoris, & teſtes eſſe non poſſunt.*
12 *Iuriſdictio data priuatiuè, adimit alijs cognitionem, num. 13.*
14 *Clauſula abdicatiua, & priuatiua eſt talis efficaciæ, quod æquiparatur cauſæ clericali.*
15 *Iuriſdictio Regiæ Dohanæ fuit conceſſa priuatiuè, & abdicatiuè quòad omnia Tribunalia.*
16 *Iuriſdictio limitatè conceſſa etiam de partium conſenſu non prorogatur.*
17 *Adiens Iudicem incompetentem eſt puniendus, & locati Regiæ Dohanæ, nec etiam pro obligationibus penès acta cum renunciatione fori ab alijs cognoſci poſſunt.*
18 *Deciſiones relatè per* Conſil. Fab. de Anna in conſ.107. *in cauſa Magni Admirati ponderantur.*
19 *Verba* Priuilegij Magni Admirati *notata per* Præſ. de Franch. in deciſ. 722. num. 8. *referuntur.*
20 *Ampliora eſſe priuilegia Regiæ Dohanæ dubitari non poteſt, & cap. 28. dictæ Regiæ Dohanæ refertur.*
21 *Argumentum à minori in iure validiſſimum eſſe probatur.*
22 *Innocentia Baronis circa victum præſtitũ bannitis per eius Paſtores proponitur, & varijs medijs comprobatur.*
23 *Dolus, & propoſitum diſtinguunt hominum maleficia.*
24 *De erectione, & ampliatione dictæ Regiæ Dohanæ per Sereniſſimos retro Reges Regni fit mentio.*
25 *Ex conſuetudine interpretari conceſſionem, & ex poſſeſſione priuilegium.*
26 *In obſeruantia interpretatiua non requiritur, quod ſit longo tempore præſcripta.*
27 *Priuilegia dictæ Dohanæ extendũtur etiam ad mulieres locati. Et ità iudicatum per Regiã Audientiam Principatus Vltra in delictis campaneæ.*
28 *Generalis ordo Excellentiſſimi Comitis Montis Regij de anno 1633. circa obſeruantiam priuilegiorũ Regiæ Dohanæ in delictis campaneæ, cognitis dictis priuilegijs, refertur.*
29 *Poteſtas quàmuis exorbitans, & extraordinaria tributa. non tollit priuilegia alteri quæſita, niſi expreſsè diſpenſetur.*
30 *Reſcriptum S.E. non continens verbis expreſſim delegationem excitationem iuriſdictionis tantùm inducit.*
31 *Ius dicenti extra territorium, vel ſi ſupra iuriſdictionem ſuam velit ius dicere impunè nõ paretur.*
32 *Facta poſt inhibitionem ante omnia ex priuilegio attentatorum reuocanda ſunt.*
33 *Iudex etiam in dubio parere debet ſuperioris inhibitioni, aliàs temerarius reputatur, & puniri debet.*

ARGVMENTVM.

Iuriſdictionem Regiæ Dohanæ Menepecudum Apuleæ priuatiuè, & abdicatiuè quoàd omnes, pro quibus vis arduis criminibus Regio Dohanerio in inſtitutione, & ampliatione dictæ Regiæ Dohanæ fuiſſe cõceſſam etiã pro delictis Campaneæ dilucidè demonſtratur. Proindèq; diſpoſitionem ***text. l.nullum, C. de teſtib.*** in locatos, & ſubditos dictæ Regiæ Dohanæ non militare ex iuribus, & deciſionibus S.R.C. cõuincitur. Priuilegium ***l.vnica, C.quando Imperator inter pupill. & vid.*** contra prædictos locatos non extendi, ac iuriſdictionem dictæ Regiæ Do-

hanæ habere locum etiam cõtra Neapolitanos, iudicatũ aſſertur. Iudices incompetentes in præiudiciũ iuriſdictionis prędictę Regiæ Dohanæ per locatos, eiuſq; ſubditos adiri nõ poſſe,& adeuntes puniri; nec pro obligationibus penès acta cum renunciatione fori dictæ Regiæ Dohanæ ab alijs cognoſci poſſe oſtenditur. Delegationem non cenſeri, niſi quando expreſſim in reſcripto dicatur, vt Iudex tanquàm Delegatus procedat, & abſquè ſpeciali diſpenſatione priuilegiorũ dictæ Regiæ Dohanæ, eius locatos, & ſubditos comprehendere non poſſe fundatur. De clientis innocentia non nulla in medium afferũtur, & publicis ſcripturis roboratur, & demũ cauſam de qua agitur, ad Supremũ Tribunal Regiæ Cameræ tàm in ordine,quàm in iuſtitia ex antiquiſſima, & continuata obſeruantia priuilegiorum dictæ Regiæ Dohanæ, & Viglietti S. E. etiam pro augumento introituũ Regalis Patrimonij diſertiſſimè comprobatur.

ALLEGATIO XLIX.

1 DE fori competentia Regiæ Theatinæ Audiẽtiæ in locatos, & Regiæ Dohanæ Menepecudũ Apuleæ ſubditos in Regio Collaterali Conſilio de ordine Excellentiſſimi Domini diſceptatus; ſed cum de iuriſdictione dictę Regiæ Dohanæ priuatiuè, & abdicatiuè quòad omnes, tùm ex antiquiſſimis Priuilegijs,tùm de eorum continuata obſeruantia de quocumq; enormi crimine cognoſcendi dubitari non poſſit. Paucis, agam cum paucis ſit opus, vt ex aduerſo corruant obiecta.

Et deueniendo ad cauſam Baronis Caroli Giazi, de qua agitur.

2 Sciendum eſt,quod prætendẽs in anno 1652. dicta Regia Audientia manus inijcere in dictum Baronem Ordinarium locatum dictę Regiæ Dohanæ contra illum indebitè ad citationem procedendo (ad Supremum Tribunal Regiæ Cameræ,vt à Cæſarea Maieſtate denominatur in *prag. 13. de offic. Procur. Caſ.*) eius Iudicem competentem perſonalitèr ſe contulit, & prouiſiones inhibitoriales dictæ Regiæ Audientiæ directas obtinuit.

Sed dicta Regia Audiẽtia parnifaciendo dictarum prouiſionum Reg. Cam. per idem Tribunal alias obſeruatoriales fuiſſe expeditas, & perſiſtẽs dicta Regia Audientia in eius prætẽſione mandaris prædictis Reg.Cam.non acquieſcens,relationem fecit Excellentiſs. Domino Comiti Ognate in hoc Regno tũc Viceſgerenti, à quo per reſcriptum dictę Reg.Cam.fuit iniunctũ, vt de meritis cauſæ S.E. certioraret; factaq; conſultatione per dictam Reg.Cam. illaq; ad Supremum Collaterale Conſilium remiſſa ad relationem Spectab.Regentis Zufia,nunc S.R.C. meritiſſimi Præſidis, fuit reſolutum prouiſiones per dictam Reg.Cam.in dicta cauſa expeditas debitæ exequutioni eſſe demandandas, & denunciata dicto Excell. Domino determinatione dicti Collateralis Conſilij, ſuper dicta Conſultatione Reg. Cam. per Illuſtr. Ducem Canzani Regni Secretarium,iuſſit ſcripturas in poſſe eius Secretarij aſportari, & deindè per reſcriptũ S.E. dictæ Reg.Cam.fuit remiſſum, quod in cauſis prædictis Baronis Locati procederet,& iuſtitiam faceret, & per aliud reſcriptum dictæ Regiæ Audientiæ ordinatum,quod ordinibus dictæ Reg.Cam.obtemperaret, ibidem acta contra dictum Baronem exiſtentia tranſmitteret, & ampliùs non ſe intromitteret.

Sed reiteratis poſtmodùm per dictam Regiam Cameram alijs prouiſionibus cũ inſertione dictorum ordinum S. E. dictæ Regiæ Audientiæ directis, nec obedire curanti, mediante decreto dictæ Regiæ Cameræ fuiſſe ordinatum, quod replicatis in eis non obſtantibus obſeruentur, & nihilominus ex cauſa prædictæ inobediẽtiæ proceſſum ad ſuſpenſionẽ ſalarij Auditorum,

diterum, & Fiſci Patroni eiuſdem Tri-
bunalis.

Et præſentatis deindè nouiſſimis pro-
uiſionibus in dicto Tribunali dictę Regię
Audientiæ exiſtentibus in ea tribus Au-
ditoribus, Miliore, Cariſſimo, ac Moya,
per maiorem partem fuiſſe decretū, quod
obſeruentur prouiſiones dictæ Regiæ Ca-
meræ iuxtà earum ſeriem, continentiam,
& tenorem, ſed prædictus Auditor Moya,
qui decreto prædicto conſentire noluit,
nec etiam per concurſum, retinens penès
ſe prouiſiones originales, cum eius, ac Fi-
ſci Patrono relationibus S. E. tranſmiſit,
prætendens triplici præſertim ex capite
cognitionē inquiſitionum dicti Baronis
ad Regiam Audientiam ſpectare.

3 Primò, ob figuratam reſiſtentiam per
dictum Baronē factam cuidam Caporali
Birruariorum per dictā Regiam Audien-
tiam miſſo in dicta Terra Carpinettæ ad
capiendum Sebaſtianum Galleſium vaſ-
ſallum dicti Baronis ingreſſū in eius do-
mum non permittendo.

Secundò, ob prætenſum victum præſti-
tum annis elapſis bādito Io. Hieronymo
Padula eiuſq; comitiuæ per paſtores di-
cti Baronis in campancam, longè ab eius
Terra ſpatium triginta milliarum, & hoc
ſolùm ex confeſſione prædicti banditi in
dicta Regia Audientia facta ſub ſpe in-
dultus.

Tertiò, ob aſſertam contumaciam per
dictum Baronem contractā citationibus
contra eum per dictam Regiam Audien-
tian expeditis non parendo.

4 Sed his, & alijs non obſtantibus. Quod
omni iure cauſa prædicta ſit remittenda
ad Supremum Tribunal dictæ Regiæ Ca-
meræ tàm in ordine, quàm in iuſtitia, ex
inferiùs dicendis ſuadetur.

Et Primò, quòad ordinē; Cum ex præ-
dicto facti themate plenè conſtet præuijs
relationibus dictæ Regiæ Audientiæ, ac
dicta conſultatione Regiæ Cameræ per
S.E. & Collaterale Conſilium fuiſſe iàm
prouiſū prouiſiones dictæ Regiæ Camerę
eſſe obſeruandas, dùm ad præſens iterum
5 idem articulus decidendus in eademmet
cauſa, & inter eaſdē perſonas veniat ob-
ſtare exceptionem rei iudicatæ non am-
bigitur; quia quando controuertitur idē
ius diſcuſſum, & deciſum inter eaſdem
perſonas, & concurrunt idē modus agen-
di, & eadem res hoc tantū ſufficit, & con-
trouerſiæ ſit finis; quod etiam procedit ſi
eſſet inter perſonas diuerſas, quia lex non
eſt inſita vèrbis, ità quod ſēper, quod ve-
nit diſcutiendum idem ius diſcuſſum, &
deciſum ſemper reſpectu iuris, idē eſt iu-
6 dicium interpretatiuè, quia dependet ex
eodem ſonte, ità probat *text. in l. egi, ff. de
except. rei iudic. Gloſ. notabilis in l an eadem, in
ver. concurrant, & in ver. perſonam, eodem tit.*
cum alijs adductis per *Dom. Reg. de Ponte
in conſ. 30. nu. 2. vol. 2.* qui punctualitèr fuiſ-
ſe deciſum refert in Collaterali Conſilio
ad relationem Regiæ Cameræ in cauſa
Comitis Triuenti cum Principe Scillarū.
Quantò magis obſeruandum ſit in caſu
noſtro, vbi omnia requiſita concurrunt,
ſcilicet idem ius diſcuſſum. idem modus
agendi, & inter eaſdem perſonas, ad *l cum
quæritur, cum. ſeqq. ff. de except. rei iudic.* &
quàmuis decretum interpoſitum per Col-
laterale Conſilium in præſenti cauſa non
fuerit publicatū, ſed tantùm præfato Ex-
cellentiſſimo Comiti Ognate per Illuſtr.
Ducem Cāzani Regni Secretarij denun-
ciatum, poſtmodùm per viglietttum S.E.
ſuum habuit effectum iniungendo dictæ
Regiæ Cameræ, vt in dicta cauſa proce-
deret, & iuſtitiam faceret, & per aliud re-
ſcriptum dictæ Regiæ Audientiæ ordina-
tum, vt prouiſionibus dictæ Regiæ Came-
ræ ſe ſubmitteret, prout in nota facti.

7 Secundo, cum per dictam Regiam Au-
dientiam, ſiuè maiorē partem ius dicen-
tium in ea interpoſitum fuerit decretum,
quod prouiſiones dictæ Regiæ Cameræ
obſeruentur, ſumus in deciſis, & nullo iu-
re cauetur, potuiſſe dictum Auditorem
Moya decretum prædictum impedire,
immò debuiſſe ſaltem per cōcurſum ſub-
ſcribere, cum maior pars deroget minori
ſecundùm *Bald.* doctrina *in l. fin. C. de auth.
præſtan.* cum alijs adductis per *Praſ. de
Franch. in deciſ. 2. num. 34.* vnde ex prędictis
euidentèr dignoſcitur prædictum Audi-
torem maxima cum affectatione citra Iu-
dicis officium proceſſiſſe.

8 Primò, ſupremum Senatum, vbi veritas
tantùm attenditur, non oportere emendi-
catis vti ſuffragijs, & relationibus dictæ
Regiæ Audiētiæ, ſed rei veritatem inqui-
rere iuxtà diſpoſitionem *text. in l. ſinguli,
C. de accuſ.* iuncta *l fin. C. de relat.* Hoc po-
ſito. Primum motiuum dictæ aſſertæ reſi-
ſtentiæ penitùs euaneſcere. Nàm quàm-
uis dicta Regia Audiētia in eius relatio-
nibus aſſeruerit dictum Baronem eſſe in-
quiſitum de reſiſtentia, ideòq; cognitio-
nem eius cauſæ ad eandem ſpectare vigo-
re diſpoſitionis *text. l. nullum, C. de teſtibus,*
vt ab ipſo Iudice offenſo ſit cognoſcen-
dus etiam ſi eſſet incompetēs, & in offen-

Digitized by Google

ſum ſit protogata iuriſdictio; attamen
ex facti contingentia patet dictā Regiam
Audientiam non eſſe in probatis dictum
Baronem commiſiſſe reſiſtentiam.

9 Ex quo licet regularitèr definitum, ait
Bart. in l. prohibitum, C. de iure fiſci lib. 10. non
licere magiſtratibus Iudicibus, eorumq;
Officialibus reſiſtere. Planè ſi iniuſtè exe-
quuntur contra erit *d. l. prohibitum*, & re-
gulam prædictā in pluribus limitari. Pri-
mò, quando extra ſuum territorium exe-
quuntur per *l. fin. ff. de iuriſd. omn. Iudic.* Se-
cundò, quando vltra ſuam iuriſdictionem
exequuntur, *l. quemadmodùm, ff. ad l. Aquil.*
Tertiò, quando apparitores non habent
ſignum ſuū, putà baculum, vel armillam,
Salyc in l. factum, ff de regul. iur. Quartò, ſi
non oſtendunt literas ſuæ commiſſionis,
*d. l. prohibitum, & l. miſſi opinatores, C. de exa-
ctor. tributorum lib.* 10. vt in caſu noſtro.
Cum clarum ſit Caporalem prædictum
non fuiſſe per dictam Regiam Audientiā
expeditum contra dictum Baronem, ſed
ad capiendum dictum Sebaſtianum Gal-
leſium carceratum, qui præuijs prouiſio-
nibus M.C.V. per Curiam Status Montis
Odoriſij Curiæ dicti Baronis vti eius vaſ-
ſallus erat remiſſus, & detinebatur in car-
ceribus Terræ Montazzoli ob facultatem
ipſi Baroni conceſſam per Collaterale
Conſilium ſub die 18. Decembris 1644.
aſportandi eius vaſſallos inquiſitos dictæ
Terræ Carpinetæ ad carceres Montazzoli
ob vicinitatem, & tùm carcerem, quæ
reperitur regiſtrata per *Dom. Regent. San-
felicium in eius praxi iudiciaria nu.* 16. *fol.* 21.
& dictum per Caporalem noluiſſe literas
ſuæ aſſertæ commiſſionis Officiali dictæ
Terræ exhibere, nec ordines dictæ Regiæ
Audientiæ propalare, nec cum familia
Curiæ dictæ Terræ aſſociari. Licito iure,
prædictus Baro in eius domum ſe confe-
rens ingredi cum ſuis ſocijs ob iuſtum
timorem banditorum non permiſit, quia
ſæpè ſub nomine Curiæ delinquere ſo-
10 lent; ideòque nullo iure imputari ei po-
teſt aſſertus titulus reſiſtentiæ, eo magis,
quia per dictam Regiam Audientiam
ipſi Baroni nihil fuerat ordinatū, & con-
ſignatio dicti carcerati erat facienda per
Capitaneum dictæ Terræ obſtenſo ſibi
priùs ordine dictæ Regiæ Audientiæ, quo
non peracto, ſumus in caſu vltimæ fallen-
tiæ dictæ regulæ. Imò licet ex diſpoſi-
tione *d. l. prohibitum* permiſſum eſſet dicto
Baroni temeritatem dicti Caporalis legi-
timè repellere, vt habetur per *Caualcan. in
tract. de brachio Regio, par.* 2. *num.* 226. *Ma-
ſcard. de probat. concluſ.* 189. tamen eidem
nihil mali fecit, prout de iure ſibi permit-
teretur, vt latè per *Amayam in d. l. prohibi-
tum, num.* 41. *cum ſeq.* ſtandum eſt depoſi-
11 tionibus dictorum Birruariorum, quia
iſti ſunt loco accuſatoris, & teſtes eſſe nō
poſſunt, *cap. licet Hely, de ſimonia*, & ex præ-
dictis patet nullam adfuiſſe reſiſtentiam,
proindeq; prætenſionem dictæ Regiæ Au-
dientiæ non ſubſiſtere.

Secundò, dato, & non conceſſo, delictū
reſiſtentiæ prædicto Baroni imputari poſ-
ſe, quod expreſsè infringitur, attamen di-
ſpoſitionem prædictæ *l. nullum* non habe-
re locum in præſenti cauſa demonſtratur,
12 nàm quando alicui iuriſdictio eſt con-
ceſſa in certum genus perſonarum, & ad
vniuerſitatem cauſarum, prout reperitur
tributa Dohanerio dictæ Regiæ Dohanæ,
intelligitur priuatiuè cōceſſa, & alius co-
gnoſcere, & ſe intromittere non poteſt,
Gloſ. in l. 1. *C. vbi, & apud quem*, vbi *Angel.*
quem refert, & ſequitur *Felin. in cap. paſto-
ralis, colum.* 3. *verſ. tertio limita, de officio Or-
dinarij, Ruin. conſ.* 7. *nu.* 7. *lib.* 4. *Menoch. de arb.
Iud. lib.* 1. *quæſt.* 4. *num.* 2.

13 Vndè cum conſtet expreſſum eſſe in
conceſſione, Principem voluiſſe reſeruare
iuriſdictionem in cauſis locatorum ſoli
Dohanerio dictæ Regiæ Dohanæ, & ad
illum deuoluere, & alios priuare, tùnc alij
non poſſunt ſe intromittere, fundat *Capyc.*
in proprijs terminis *in deciſ.* 9. *in* 6. *limit.*
& pulchrè *Iaſon in l. ſi per errorem, in gloſ.* 1.
*ff. de iuriſd. omn. Iudic. Menoch. in tract. de præ-
ſumpt lib.* 11. *præſumpt.* 18. *in* 7. *caſu, Abb. &
Felin. in cap. cæterum, de iudicijs*, quos ſequi-
tur *Auend de exequend. mandat. par.* 1. *cap.* 5.
nu. 1. *verſ quod limito, Afflict in deciſ.* 41. *Mu-
gnoz de Eſcobar. de ratiocin. cap.* 7. *nu.* 43. *Ma-
xill. in Conſuet. Bari*, quæ incip. *Nequè à Co-
mitibus, colum.* 3. *in princ.*

14 Et pro confirmatione dictæ concluſio-
nis adducitur clauſulam abdicatiuam, &
priuatiuā, talis eſſe efficaciæ, quod æqui-
paratur cauſæ clericali, & ſicut Iudex lai-
cus in cauſis Clericorum ſe intromittere
non poteſt, *cap. nullus, & cap. ſi diligenti, de
foro compet.* ità & Regia Audientia in qui-
buſuis cauſis locationū dictæ Regiæ Do-
hanæ, *Capyc. deciſ.* 122. *num.* 6. *Præſ. de Fran-
chis deciſ.* 183. *num.* 5. *& deciſ.* 417. *nu.* 8. *idem
Capyc. d. deciſ.* 9. *num.* 15. *Grammat. deciſ.* 30.
num. 8. ſequitur *Dom. Præſ. Merlin. controu.
iur. cap.* 99. *lib.* 1. & ante ipſum *Dom. Mar-
chio Belmontis deciſ. S. C.* 13. & non eſſe
locum præuentioni, ait *Afflict. deciſ.* 45. *de
Franch. deciſ.* 142. *&* 722. & derogatum

censeri

cenſeri, *l.nullum*, pluries in caſu prædicto
deciſum, teſtatur *Theſaur. in deciſ.266.* &
ratio allegata per *Dom. Marchionem Bel-
montis in d.deciſ.*13.præcipua eſt, quia clau-
ſula prædicta eſt conceſſa ratione exerci-
tij, nè ab illo extrahantur, quæ ratio ma-
gis viget in locatis dictæ Regiæ Dohanæ,
cum ex eorum exercitio eximium vtile
Regia Curia annuatim percipit.
15 Si igitur *text. d.l.nullum*, non habere lo-
cum in Clerico, affirmat *de Franch in deciſ.
722.num.6. Fabius de Anna conſ.*107. idem
dicendum eſt in cauſis locatorum dictæ
Regiæ Dohanæ, quæ iuriſdictionem pri-
uatiuè, & abdicatiuè habet in omnes lo-
catos, & Dohanæ ſubditos, vt per *Reg. de
Ponte de poteſt. Proreg.tit.4.§.8.num.42. Reg.
Galeota in contron.23.num.16.*
16 Cùm ſimus in iuriſdictione ſolùm, &
limitatè conceſſa dicto Dohanerio pro-
rogationem, nec etiam de partium con-
ſenſu dari poſſe, tenet *Bald. in l. teſtamenta,
in princ. 2.notab. C. de teſtam. & in l.certa ra-
tione, num.4. C.quando prouoc.non eſt neceſſ. &
in auth.habita, num.32.C.ne fil.pro.pat.* imò
17 etiam poſſe puniri adeuntem Iudicem in-
competentem, idem *Bald in l.2.C.de donat.
Gratian. deciſ.145.num.9.* ac etiam per ſpe-
ciales prouiſiones dicti Tribunalis Regiæ
Cameræ pro obſeruãtia priuilegiorũ ha-
betur, pluries fuiſſe ordinatũ, moleſtãdos
non eſſe locatos dictę Regię Dohanæ vi-
gore obligationum penès acta quarumuis
Curiarum, & Tribunaliũ ſtipulatarum, cũ
renunciatione fori dictæ Regiæ Dohanæ.
18 Sed vt prædicta noſtra concluſio me-
liùs roboretur, inutile non erit adducta
per dictum *Conſ. Anna in d.conſ.*107. pon-
derare in cauſa Magni Admirati, cum de-
ciſionibus iunctis tribus Aulis S. C. indè
ſequutis in fortiori caſu reſiſtentiæ factæ
Alguazerijs M.C.V. cum exemptione car-
cerati contumacis dictæ M. C. & lęthali-
bus vulneribus, & non alia ratione fuiſſe
iudicatum non militare *text in l nullum*, in
ſubditos Magnæ Admirariæ, niſi quia iu-
riſdictio Magno Admirato priuatiuè, &
abdicatiuè conceſſa eſt, vt ait *Præſ. de
Franch. in d.deciſ.*722. in qua per ipſum re-
19 feruntur verba Priuilegij dicti Magni Ad-
mirati *num.1.* & 2. ibi: *Quod prædicti ſub-
diti Magni Admirati ſint exempti, & immunes
ab omni alia Curia, & cùm vocati fuerint corã
quocumque Officiali ex quauis cauſa ciuili, vel
criminali, debeant eos remittere ad Curiam di-
ctæ Admiratiæ pro iuſtitia facienda,* & fuerunt
perpenſa illa verba, *ex quauis cauſa*, quod
eſt verbum generale.

20 Tantò magis eſt iudicandum non ha-
bere locum *text.* prædictum *l. nullum*, in
locatos, & ſubditos dictæ Regiæ Dohanę,
quantò ampliora ſunt priuilegia conceſſa
dictæ Regiæ Dohanæ, vt legitur inter in-
ſtructiones dictæ Regiæ Dohanæ in *Cap.*
28. Card. Granuelæ, *Vbi abdicatur iuriſdi-
ctio ab omnibus Officialibus Regni, ſub pœna
ducatorum mille pro quacumque cauſa ciuili,
criminali, & mixta, & pro quocumque enor-
miſſimo crimine, itaut Officiales, Locati, &
alij notati in libris Regiæ Dohanæ ſolùm poſſint
cognoſci à dicto Dohanerio, cum facultate etiã
trahendi ad dictum Tribunal Regiæ Dohanæ
alios, & alibi trahi non poſſint, cum limitatione
tamen, quod æſtiuo tempore prædicta facultate
trahendi alios vti nõ valeant, niſi pro rebus tan-
gentibus ad Dohanam, firma remanente exem-
ptione fori, nè trahi poſſint ab alijs quocumque
tempore.*
21 Proindè cùm argumentum à minori
validiſſimum ſit in iure, ſi id, quod minus
videtur in eſſe ineſt, & id, quod magis eſt,
text. eſt elegans *in l fin.* iuncta *gloſ. C.qui æta-
te, lib.*10.& bonus *text.in cap.cùm in cunctis,*
vbi *Canoniſtæ de elect. & text.in l.3. C.de con-
dict.indeb.in l.ſi quando, C.de teſtibus, in l.ſi non
ſinguli, C.ſi certum petatur, & in authent.mul-
tò magis, de ſacroſ. Eccleſ.* cum alijs longè
adductis per *Euerard.* in loco à minori,
iuſtè ergo applicari poſſe prædictas deci-
ſiones allegatas per *Annam in d. conſ.*107.
& per *Præſ.de Franch.in d.deciſ.*722. dubita-
ri non poteſt, & ex prædictis ſufficienter
videtur primo motiuo eſſe ſatisfactum,
imò etiam ad alia infringendũ prodeſſe.
22 Nec Secundum aſſumptũ, ex quo agi-
tur de victu præſtito bãnitis per paſtores
prædicti Baronis in campanea, obſtacu-
lum præbere poteſt, quin cauſa prædicti
Baronis locati ad Tribunal Regiæ Came-
ræ remitti non debeat.
Tùm quia ſi delictum adfuiſſet impu-
tandum, potiùs eſſet paſtoribus, quàm
prædicto Baroni, qui de prædictis non
23 fuit conſcius; nàm dolus, & propoſitum
diſtinguunt maleficia, imò hominum vul-
gatis iuribus. Ex originalibus literis, &
relationibus Generalis Campaneæ Lutij
Figliolæ tùnc temporis Auditoris Cam-
paneæ in dicta Prouincia, ac Illuſtr. Mar-
chionis Caſalichi, tùnc Præſidis in Pro-
uincia Contatus Moliſij, & Illuſtr. Ducis
S.Manghi Præſidis dictę Prouincię Thea-
tinæ, in proceſſu Regiæ Cameræ pręſen-
tatis clarè dignoſcitur, prædictum Baro-
nem eſſe potiùs premiandum, quàm pœ-
nis affligendum pro dicta cauſa cum ſua,

eiuſq; fratrum diligentia, iuncta anthori-
tate, & præſidio prædictorum Officialium
comitinam prędicti banniti Io. Hierony-
mi fuiſſe dimiſſam, ac deperditam.

24 Sed vt funditus prædictum aſſumptum
reijciatur, inſpiciendum eſt. Primò, per
Sereniſſimos retro Reges huius Regni in
conſtructione dictæ Regiæ Dohanæ fuiſſe
Regio Dohanerio conceſſam iuriſdictio-
nem cum mero, & mixto imperio in om-
nes locatos, ac dictæ Dohanæ ſubditos, &
quomodocumq; eam inſequentes quòad
omnes, nec habere locum priuilegium
l. vnic. C. quando Imperator inter pupill. & vid.
ità quod iudicatum fuiſſe etiam contra
Neapolitanos, atteſtatur *Dom. Reg. de Pon-
te loc. cit.* aſſerens prędictum Tribunal Re-
giæ Dohanæ fuiſſe ampliatum, & regula-
tum cum optimis ordinationibus, & in-
ſtructionibus Proregum, & Collat Conſil,
& non minus prædicti Tribunalis Regiæ
Cameræ Eminentiſſimi, vt etiam affirmãt
*Freccia de ſubfend. lib. 1. tit. de officio Magni
Camerarii, num. 13. & in 46. auth. num. 12. &
Regens Tapia Marchio Belmontis in tract. de
conſtit. Princ. cap. 4. num. 47.* & per decreta
lata per *Reg. Reuerterium* in anno 1549. &
in anno 1574. quando Dominus Cardi-
nalis Granuelanus commiſit Dom. Re-
genti Moles, vt tanquàm informatus de
neceſſarijs, & bono regimine huius Do-
hanæ, procederet vna cum dicto *Regente
Reuerterio* ad edendas Sãctiones, & Prag-
maticas ſuper omnibus, quæ neceſſaria
fuiſſent, quod cùm exequeretur dictus
Dominus Moles edita ſunt 28. Capitula
inſtructionum, ſiuè Pragmaticarum, vt vi-
deri in Regiſtro intitulato *Menepecudum
primo anni* 1574. *num. 1.*

Secundò, ex obſeruantia continuata
priuilegiorum dictæ Regiæ Dohanæ iu-
riſdictionem exercẽdo in omnes eius lo-
catos. Scribas, & ſubditos, expediendo
hortatorias Regijs Audientijs pro remiſ-
ſione cauſarum dictorum locatorũ; nàm
25 ex conſuetudine interpetrari conceſſio-
nem, & ex poſſeſſione declarari priuile-
gium, habetur in *cap cùm dilectus, de conſuet.*
ſecundum *Bald. in conſ. 446. Bart. in conſ. 59.
commune Spoleti, Roman. conſ. 89. viſis iis, & in
conſ. 271.* vis tota allegans *Gloſ. in cap. 1.
ver. adempta, in fine, quæ ſit inueſt. & in cap. 1.
verbo beneficium, de capit. Corradi, & l. ſi priùs,
§. placuit, ff. de aqua pluuia arcenda, Crau. con-
ſil. 101. num. 7. de Franch. deciſ. 56. num 6. Lof-
fred. d. conſ. 36. num. 8.* per *l. quæ ſemiſſes, ff. de
vſur. l. aduorſus, & l. quàmuis, C. eodem, l. ſed
& Iulianus, ver. & ſi ab initio, ff. ad Macedon.
Innoc. & Gloſ. in cap. 1. de poſtul. prælat. Franc.
Aretin. conſ. 63.* & maturè *Reg. de Ponte con-
ſil. 31. num. 11. & conſ. 32. num. 17. in 2. Socc.
conſ. 84. num. 15. in 3. Lanar. conſ. 34. num. 3.
Dec. conſ. 48. col. 1. Bald. etiam conſ. 145. in 3.*

Quam interpetrationem multis exem-
plis remiſſionis in eiſdem terminis pri-
uilegium prædictum abſque vlla contro-
uerſia tàm in Regia Camera, quàm in
ſupremo Collaterali Conſilio ſemper re-
cepit, ità quod ſic iudicandi inducta ſit
conſuetudo, *l. 1.* vbi *gloſ. C quæ ſit longa con-
ſuetudo*, & ſic ſemper eſſe iudicandũ dixit
Imperator in l. fin. C. eodem.

26 Quinimò in obſeruantia interpetrati-
ua non requiritur, quod ſit obſeruantia
longo tempore præſcripta, nàm declara-
tur per obſeruantiam ſubſequutam, & ſe-
cundùm id, quod obſeruatum reperitur,
*l. minimè, & l. ſi de interpetratione ff. de legibus,
d. cap. cum dilectus, de conſuet. Paul de Caſtr. in
conſ. 347. colum. fin. lib. 1* cum alijs longè ad-
ductis per *Crau. in conſ. 273. num. 13. in fine,*
& per binas iudicaturas conſuetudinem
iudicandi induci, ait *Praſ de Pranch. in de-
ciſ. 238.*

27 Priuilegia enim dictæ Regiæ Dohanæ
ſignantèr circa fori declinatoriam, tali-
tèr ſunt in viridi obſeruantia (à tempore
quo non extat memoria in contrarium,)
quod reperitur in forciori caſu iudicatũ
etiam in muliere Petri Ciaurri Baronis
Gineſtræ Locati Regiæ Dohanæ, inquiſi-
ta de victu pręſtito bannitis in Regia Au-
dientia Principatus Vltra, in qua licet
per Fiſcum Regiæ Audientiæ fuiſſet op-
poſitum non eſſe remittendam, cùm de
delictis Cãpaneæ ageretur, pręrextu quod
mulier ſequitur forũ viri quòad honores,
& dignitates, non autem quòad pœnam.
attamen expeditis per Tribunal Regiæ
Dohanæ literis hortatorialibus (quæ lo-
co inhibitionis habentur) cum inſertio-
28 ne ordinis generalis Excellentiſſimi Co-
mitis Mõtis Regij in hoc Regno Vicem-
gerentis de anno 1633. adhibita cogni-
tione priuilegiorum dictæ Regiæ Doha-
næ atteſtantis inter alia reperiri eidem
conceſſum merum, & mixtum imperium,
in omnes Locatos, & Dohanæ ſubditos
de omnibus cauſis criminalibus, & ſignã-
tèr de delictis Campaneæ inhibendo om-
nibus Regijs Audientijs Regni, ac Com-
miſſario Campaneæ. Cauſam prędictam
vxoris Locati inquiſiti de delictis Cam-
paneæ fuiſſe remiſſam dictę Regiæ Doha-
næ, refere *Danza in tract. de pugna Doctorũ,
in tit. de electione fori, tom. 2. fol.* 539. vbi etiã
notatur

Digitized by Google

notatur generalis ordo datus per dictum Comitem Montis Regij, vt inuiolabiliter ab omnibus Officialibus priuilegia prædicta Regiæ Dohanæ obſeruarentur fol. 541.

29 Nec de aſſerta, & prætenſa delegatione dictæ Regiæ Audientiæ in delictis Campaneæ habita fuit ratio. Nàm poteſtas quàmuis exorbitans, & extraordinaria tributa non tollit priuilegia alteri quæſita, niſi exreſsè in ea diſpenſetur, proùt in proprijs terminis circa delegationem probauit idem *Danza in eod. tract. tom. 1. tit. de delegat. cap. 1. num. 43.*

Ex qua continuata obſeruantia, & declaratione generali facta per dictum Excellentiſſimum Dominum Montis Regij cognitionem etiam de delictis Campaneæ ſpectare ad dictam Regiam Dohanã vigore eius priuilegiorum, ceſſat etiam aliud motiuum Fiſci Patroni dictæ Regiæ Audientiæ Theatinæ reſpectu figuratæ delegationis habitæ à dicto Excellentiſſimo Comiti Ognatte pro delicto commiſſo per dictum Sebaſtianum Galleſum, & ea vti etiam contra dictum Baronem pro figurata protectione prædicti Seba-
30 ſtiani, qui erat ad eius Curiam remiſſus; nàm reſcriptum S. E. non continens delegationem verbis expreſſis in excitationem iuriſdictionis debere intelligi ex *Regia Pragmatica 10. in ordine num. 14. de officio Iudicum* colligitur, imò etiam ſi eſſet cauſa delegata, quod expreſsè negatur, abſq; diſpenſatione priuilegiorum dictæ Regiæ Dohanæ, dictum Baronem locatum comprehendere non poſſe indubitati iuris eſt.

Nec Tertium aſſumptum, nempè contumaciæ aliorumq; actorum per dictam Regiam Audientiam contra dictum Baronem, in controuerſiam eſt deducendũ,
31 duplici præſertim ratione. Prima ex defectu iuriſdictionis dictæ Regiæ Audientiæ in dictos Locatos Regiæ Dohanæ per apertam diſpoſitionem *text. d. l fin. ff. de iuriſd. omnium Iudicum*, ibi: *Extra territorium ius dicenti impunè non paretur, vel ſi ſupra iuriſdictionem ſuam velit ius dicere*. Secunda, quia incuſatio dictæ contumaciæ; quam alia acta per dictam Regiam Audientiam
32 contra Baronem fuerunt facta poſt inhibitionem Regiæ Cameræ; nàm omnia acta facta poſt inhibitionem notificatam, tanquàm attentata ex priuilegio attenta-
33 totum in primis, & ante omnia reuocanda ſunt, *cap. non ſolùm, in fine, cap. Romana, §. quod ſi obijciatur, de appellat in 6.* quod reſpectu Iudicis inhibiti procedit in Regno, non minus, ac ſi eſſet inhibitio à Romana Curia emanata, vt per *Mandoſ. queſt. 112.* latè *Lancell. de attent. poſt inhibit. 2. par. cap. 20. & Seſſe de inhibit. cap. 24. num. 6. cum ſeq.* ait, quod etiam in dubio parendum eſt, *Gloſ. in l. de pupillo, §. ſextus pedius, in verbo fecit, in fine, ff. de noui oper. nunciat.* non enim Iudex inhibitus, debet eſſe tàm temerarius, vt in cauſa contra inhibitionem procedat, ſed tenetur obedire Superiori, aliàs inobedientia punienda erit; proùt illa primorum Parentum, de qua *Geneſis cap. 78.* cauſa fuit amiſſionis Iuſtitiæ originalis; Hinc vir Dei, Deo non obediens, ſed in domo alterius Prophetæ contra præceptum comedens, à Leone occiſus fuit, *3. Regum cap. 13.* & ideò iuſtè puniendi ſunt per inobedientiam, qui contra inhibitionem dicti Supremi Tribunalis Regiæ Cameræ cum inſertione ordinum Excellentiſs. Protegis procedere in cauſa auxi ſunt; proùt meliùs Excellentiſſimo Domino videbitur.

Et ex his currenti exaratis calamo ob temporis anguſtiam, alijſquè per doctiſſimum Dominum meum Fiſci Patronum Regalis Patrimonij (de cuius intereſſe præcipuè agitur) addendis, & Dominos Collateralis Conſilij Iudicantes Superioris ſupplẽdis, iuſtè ſperat dictus Baro Carolus Gizzi Locatus Regiæ Dohanæ cauſam prædictam eſſe Regiæ Cameræ remittendam. Neapoli die 16. menſis Februarij 1654.

Vincentius Antonius Barra.

Die 27. menſis Februarij 1654.

Facta relatione de prædictis in Regio Collaterali Conſilio per Illuſtr. Marchionem Torelli Regentem Hectorem Capycium Latro fuit ordinatũ Regiæ Audientiæ quod tranſmittat proceſſum originale in Collaterali Conſilio penès Illuſtrem Regni Secretarium ad finem prouidendi. Et tranſmiſſis actis prædictis, cauſa prædicta fuir ſopita per gratiam obtemptam à Barone inquiſito ab Excellentiſſimo Domino. penès Iannarium Anaſtaſium Regium à mandatis Scribam.

SVMMARIVM.

1 *Verba comendatitia, ſeù perſuaſoria, inducunt fideicommiſſum.*

2 *Fideicommiſſum quibuſcumque verbis inducitur.*

3 *Fideicommiſſum etiam tacita, & coniecturata mente teſtatoris inducitur.*

4 *Fideicommiſſum vt dici poſſit, pendet in verbis, & mente teſtatoris, & ex quibus verbis.*

5 *Verbum* rogo, *importat fideicommiſſum.*

6 *Verbum* præcor, *denotat fideicommiſſum.*

7 *Verbum* rogo, *importat neceſſitatem, & quomodo.*

8 *Teſtator in dubio de ſua hæreditate rogaſſe, intelligitur, & de ſuis rebus diſpoſuiſſe.*

9 *Fideicommiſſum inducitur per quemcunque verba, imò ex coniecturis.*

10 *Legatum cenſetur factum animo compenſandi cum debito neceſſario.*

11 *Verba perſuaſoria, quæ nàm dicantur, quando fuerint prolata ab eo, qui reuerentiam debet.*

12 *Creatura omnis mouetur ad beneficiandũ benefactoribus.*

13 *Verba* cupio vt des, rogo vt des, credo te daturum, *non inducunt fideicommiſſum.*

14 *Fideicommiſſum nedum ex verbis, ſed ex ſola diſponentis mente coniecturis deprehenſa inducitur.*

15 *Volũtas, & mens magis inſpicitur in fideicommiſſis.*

16 *Mens inſpicitur in fideicõmiſſis ex coniecturis.*

17 *Mens ex coniecturis percipitur.*

18 *Fideicommiſſum inducitur ex vocabulis ſinonimis.*

19 *Fideicommiſſum inducitur per verbũ* rogo.

20 *Mens teſtatoris ante omnia attendenda.*

21 *Mens teſtatoris in fideicommiſſis potiùs attenditur, quam verba.*

22 *Voluntatem colligi in fideicommiſſis ſufficit.*

23 *Voluntas, quæ ex coniecturis colligitur, dicitur clara.*

24 *Voluntas teſtatoris in fideicommiſſis attendenda quam verba.*

25 *Legata, & fideicommiſſa poſſunt nutu relinqui.*

26 *Fideicommiſſum tanquàm onus reijcitur à legitima.*

27 *Fideicommiſſum eſt onus.*

28 *Fideicomiſſum eſt grauamen ei, ſi ſit reciprocũ.*

29 *Teſtator poteſt apponere quodcunq; grauamen teſtando, & conditionem.*

30 *Teſtator in ſua diſpoſitione poteſt omnia imponere, dummodò non repugnet legi.*

31 *Hæreditas proximioribus debetur non exiſtentibus liberis, & potiſſimùm in fideicommiſſis, num. 32.*

33 *Proximiores non reſpectu gradus, ſed reſpectu ordinis intelliguntur.*

34 *Fideicommiſſum relictum poſt mortem, qualitèr intelligatur.*

35 *Fideicommiſſum regulatur ſecundum ordinem ſuccedendi ab inteſtato.*

36 *Teſtator cẽſetur ſe conformare cum diſpoſitione iuris communis.*

37 *Teſtator habet affectionem ad nepotes poſt filios, & filias.*

38 *Teſtator præſumitur diligere magis nepotes, et deſcendentes ex filio in portione illi relicta.*

39 *Teſtator ad minus equalem amorẽ erga nepotes, quam erga filios habuiſſe præſumitur.*

40 *Compenſatio eſt crediti, & debiti inuicem contributio.*

41 *Compenſatio præſupponit creditum, & debitũ.*

42 *Fideicommiſſarius quodammodò dicitur creditor in rebus fideicommiſſo relictis.*

43 *Legatum relictum animo compenſandi cum fideicommiſſo, an cenſeri debeat.*

44 *Compenſatio fit in legato quando hæres, & legatarius ſunt dilecti à teſtatore.*

45 *Animus compenſandi cum debito, quando præſumitur cum re legata.*

46 *Cõpenſatio de quantitate ad quantitates, quando admittatur.*

47 *Compenſatio quando fit, erit facienda pro concurrenti quantitate, quod limitatur.*

48 *Compenſatio admittitur pro quantitate legata.*

49 *Compenſationis legatũ cum debito animo, plenè probatur coniecturis.*

50 *Compenſatio in fideicommiſſo admittitur quãdo eſſet reſtitutorium.*

51 *Donatio quid ſit.*

52 *Compenſatio reſpectu legitimæ benè procedit.*

53 *Compenſationis animus, an dicatur quando legatum eſſet factũ à teſtatore, qui non eſſet verè debitor, ſed impropriè.*

54 *Legatũ non debetur, niſi acceptetur, nec acquiritur.*

55 *Legatum factum in teſtamento acceptans, ſibi præiudicat, nec ſuccedit.*

56 *Acceptans legatum, non poteſt ampliùs impugnare teſtamentem, ſeù teſtatoris voluntatem.*

57 *Legatum acceptatum, non licet impugnare.*

58 *Subſtantia legati conſiſtit in acceptatione.*

59 *Acceptans rem cum ſua cauſa onere, & natura acceptare tenetur.*

60 *Legatarius legatum ſibi factum agnoſcẽdo voluntatẽ teſtatoris, etiã quòad alia dicitur conſenſiſſe.*

61 *Acceptans legatum factũ animo compenſandi, tenetur compenſare ſolùm pro quantitate relicta.*

62 *Vxor acceptans legatum ſibi factum à viro, non poteſt agere ad quartam ſibi debitam vigore diſpoſitionis* Auth. præterea.

ARGV-

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum an inducatur ex verbis deprecatiuis, ſiuè ſuaſiuis, & quid ſi fuerit factum legatum ab inſtituto, cenſeri debeat factum animo compenſandi cum fideicommiſſo, exiſtente diuerſitate ſummarum inuicem.

ALLEGATIO L.

SVper controuerſia mihi perſcrutanda, mihi tranſmiſſa ex Ciuitate Ianuæ, quid de iure ſentirem circa legatum factum per Felicem Pallauicinum ſeniorem duc. 4000. Magdalenę Grimaldę Pallauicinæ eius matri huiuſmodi. *Laſcio ducati 4000. à Madalena Grimalda mia madre, pregandola à non ſcordarſi perciò del figlio, ò figlia, che naſcerà da eſſo Teſtatore, &c.* videatur inductum fideicommiſſum, & quòad legatum duc 3000. factum per ipſam Magdalenam Felici Pallauicino iuniori vna cum legitima ei debita huiuſmodi. *De più laſcia al detto Magnifico Felice etiandio ragioni, e titulo de inſtitutione, & in ogn'altro modo la legitima, che per legge di natura, & rapreſentando ſuo padre li ſpetta, & è douuta ne i beni, & heredità di eſſa Teſtatrice, e più ducati 3000. de oro in oro, nelli quali duc. 3000. morendo detto Felice in qualſiuoglia tempo ſenza deſcendēti legitimi, e da lui nati di legitimo matrimonio, li ſubſtitueſce l'infraſcritti heredi di eſſa Teſtatrice li loro heredi reſpettiuamente, e volgarmente, e per fideicommiſſo, & in ogni altro modo megliore, &c.* Si ex tali legato onus reſultare videbatur, ità vt acceptando tale legatum cum onere ſibi præiudicium afferre videatur, & conſequentèr inducta quædam compenſatio ad inuicem totalitèr, vel in partem receptam.

Et quantum pertinet ad primam dubi-
tationem legati facti per dictum Ioſeph
in beneficium eius matris cum dictis ver-
bis ſupplicibus, *pregandola à non ſcordarſi
perciò del figlio, ò figlia, che naſcerà da eſſo Te-*
1 *ſtatore, &c.* nàm & ſi verba comendatitia,
ſeù perſuaſoria, non inducunt fideicom-
miſſum, *Mazola conſ. 43. num. 11. Simon de
Petr. de interp. vltim. volunt. lib. 3. ſol. 4. num. 2.*
certum eſt inductum eſſe fideicommiſsū
reſtitutorium, poſtquàm fideicommiſſum
2 quibuſcunque verbis inducitur *Tiber. De-
cian. in reſp. 83. num. 47. Ramon. conſ. 66. nu. 17.*
3 *Surd. conſ. 178. num. 3.* nàm etiam tacita, &
coniecturata mente Teſtatoris illud indu-
citur, *Franc. Curt. iuu. conſ. 294. num. 8. Mal-
uaſia conſ. 76. num. 9. Gratus reſp. 19. num. 12.
reſp. 101. nu. 6. reſp. 8. nu. 9. & reſp. 126. nu. 5.*
4 *vol 2.* & in ſumma fideicommiſſum quid-
quid dici poſſit, apparere poſſe, pendet in
his duobus, in verbis, & mente teſtatoris,
cuius verba ſunt pręcaria rogatiua. ſ. pe-
to, rogo, volo, mando, *Sim. de Petr. vbi ſup.*
5 *num. 1.* & ſic per verbum *rogo*, quod impor-
tat fideicommiſſum, vt probat *Fuſar. in
tract. de ſubſt. quæſt. 243. nu. 2. Medic. conſ. 124.
num. 21. Bellus conſ. 75. num. 19. Paul. Rub. re-
ſol. pract. cap. 5. nu. 330.* & ſimilitèr per ver-
6 bum *pracor*, quod denotat fideicommiſ-
ſum, ex *l. omne verbum, C. comm. de leg.* pro-
bat *Polid. Ripa in obſeruat. 92. num. 3.* talitèr
quod ex ijs verbis reſultare videtur ne-
ceſſitas, quemadmodùm dictum verbum
7 *rogo*, importat neceſſitatem, quatenùs ſu-
biecta materia poſtulat *Coſta in rubr. de iu-
8 dicijs, num. 61.* & ſic Teſtator in dubio de
ſua hæreditate rogaſſe intelligitur, ac de
rebus ſuis diſpoſuiſſe, *Peregrin. de fideicom.
9 art. 2. num. 43.* nàm fideicommiſſum indu-
citur per quemcunq; verba, *Gratus reſp. 31.
num. 13. vol. 2.* imò ex coniecturis, & indi-
tijs, *Roland. conſ. 97. nu. 19. vol. 4. Ramon. con-
ſil. 31. num. 14.*

Quòad Secundū dubium dicebatur, ꝓ
ſtante fideicommiſſo reſultante ex legati
verbis ipſius Felicis vt ſupra concluſum
patet, ſubſequitur illud eſſe debitum ne-
ceſſarium, eo quia in reſtitutione cōſiſte-
bat, vt infra dicetur, & ideò inſpecto lega-
to ipſius Magdalenæ duc. 3000. facto Fe-
10 lici iuniori, cenſetur factum animo com-
penſandi cum debito neceſſario, ex tradi-
tis per *Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſ. 109.
Honded. conſ. 50. nu. 13. vol. 2. & conſ. 63. nu.
99. vol. 1. Petr. Caball. conſ. 115. nu. 13. Paul.
Criſtin. tit. 24. deciſ. 11. num. 4. Io. Ant. Bellon.
conſ. 88. num. 5. Io. Bolla conſ. 13. nu. 11. Reg.
Capyc. Latro conſult. 112. num. 9. tom. 2. Marta conſ. 85.*

Reſpectu quartæ dubitationis concer-
nentis legatum duc. 4000. facti per eundē
Felicem ſeniorem eidem Magdalenæ ſub 1
illis verbis: *pregandola à non ſcordarſi del fi-
glio, ò figlia, che naſcerà da eſſo Teſtatore, &c.*
conſpicitur talia verba eſſe perſuaſoria,
quæ vim habere dicuntur, ad *text. in l. 1.
§. perſuadere, ff. de ſeruo corrupto,* quod eſt ve-
rum, cum ſint prolata ab eo, cui alteri de-
bet reuerentiam, *Cancer. variar. reſol. lib. 1.
cap. 7. nu. 141.* & inducant quandam obli-
gationem

gationem naturalem ad benefaciendum
12 benefacientibus, ad quod omnis creatura
monetur, vt inquir *Gloſ. in l. ſed etſi, §. conſuluit. verſ. obligauerāt, ff. de pet. hæred.* ex quibus verbis licet realitèr non videatur inductum fideicommiſſum, eo quia fideicō-
miſſum non intelligitur inductum, ſeù re-
13 lictum conſimilibus verbis: *cupio vt des, rogo vt des, credo te daturum. Mantica de coniect. vltim. volunt. lib. 8. tit. 1. num. 11.*
14 Nihilominus fideicommiſſum nedùm ex verbis, ſed etiam ex ſola diſponentis mente coniecturis deprehenſa inducitur, *Port. Imola conſ. 13. num. 1.* & latiùs *conſ 52.*
15 in fideicommiſſis voluntatem, & mentem magis inſpicere debemus, quam verba, *Ludou. Bellus conſ. 23. num 4. & conſ. 67. nu. 9.*
16 & mens illius in fideicōmiſſo potiſſimū conſideratur. *idem conſ 67 nu. 9.* quæ ſiqui-
17 dèm mens ex coniecturis percipitur, idē *Ludou. Belius d. conſ 23. num. 5.* & mens præſumpta, & cōiectura, ex quibus ſit elicienda, docet *Berous conſ. 84 nu. 50. vol. 2.* ſic fideicommiſſum coniecturis induci poteſt, *Io. Ant. Bellon. conſ 39 nu. 10.* imò fideicom-
18 miſsū inducitur ijs vocabulis ſinonimis ex coniecturis in dictis argumentis, præſumptionibus, & veriſimilibus verbis, *Simon de Petr eod tract. lib. 3 ſolut. 12. num. 3 & ſolut. 1. nu. 14.* ſic fideicōmiſſum inducitur non ſolùm verbis, ſed etiam mente Teſtatoris, quæ vltra ſonum verborum percipitur ex effectu coniecturato, exequendo ipſorum verborum, quod conſequi poteſt, niſi vigore, & iure fideicōmiſſi, quomodocunq; appareant verba concepta ipſa diſpoſitiua de transferēdis bonis de manu hæredis, ſeù alius grauati in alium,
19 vt per verba *rogo*, reſtituas, &c. idem *Sim. de Petr. d. tract. eod. lib 3. ſolut. 5. num. 1.* & in
20 ſumma mens Teſtatoris ante omnia attendenda erit, *Berous conſ. 57. nu. 27. vol. 2.*
21 potiſſimùm in fideicommiſſis potiùs attenditur quam verba, *idem conſ. 81. nu. 15,*
22 *eod. vol. & conſ. 95. nu. 6.* in fideicommiſſis ſufficit voluntatem colligi ex cōiecturis,
23 *Fuſar. conſ. 60. num. 12.* & voluntas, quæ ex coniecturis dicitur clara, *idem conſ. 184.*
24 *nu. 83.* non mirū ſi voluntas Teſtatoris in fideicōmiſſis erit attendēda, *idem conſ. 54. num. 21. ampl. nu. 22.* poſt *Io. Boſſam conſ. 7. nu. 7.* quam verba *Io. Boſſa conſ. 5. nu. 11.* cū
25 etiam legata, & fideicōmiſſa poſſint nutu relinqui, *Sforz. Odd. conſ. 76. nu. 1.* & quatenùs id ſit verum oſtendit *Paul. Rub. reſolut. practicab. cap 49. num. 438. & 439.* & valeat, *idem cap. 48. nu. 380. cap. 94. nu. 137. & cap. 47 num. 373.*

Sed reſpectu legati ipſius Magdalenæ huiuſmodi facti vz. *De più laſcia al detto Magnifico Felice etiamdio ragione, e titulo de inſtitutione, & in agn altro modo la legitima, che per legge di natura, & rapreſentando ſuo padre li ſpetta, & deuuta ne i beni, & heredita di eſſa Teſtatrice, e più ducati 3000. de oro in oro, ne' quali duc. 3000. morendo detto Felice in qualſiuoglia tempo ſenza deſcēdenti legitimi, e da lui di legitimo matrimonio, li ſubſtitueſce l'infraſcritti heredi di eſſa Teſtatrice li loro heredi reſpettiuamente, & vulgarmente, e per fideicommiſſo, & in ogn'altro modo. &c.*
26 Ex hoc legato percipitur fuiſſe legitimam relictam abſque onere, poſtquàm fideicommiſſum tanquàm onus reijcitur à legitima, *Mantica d. tract. lib. 7. tit. 1. num. 2. Bellon. conſ. 39. nu. 54. Girard. Mazol. conſ. 119 num 41.*
27 Reſpectu tamen legati duc. 3000. videbatur dicendum, nullatenùs fieri potuiſſe ſubſtitutionem, etiam ſub onere fideicōmiſſi, eo quia fideicommiſſum eſt onus, *Curt. iun. conſ. 267 nu. 27. Grat. conſ 21. n. 62. & reſp. 64. nu 42. reſp. 5. nu 3 & reſp. 9. n. 23. vol. 2. & conſ. 18. nu. 5. conſ 43. nu. 25. & conſ. 97. nu. 4. Port. Imol. conſ. 40. nu. 3. Girard. Mazol. conſ. 6. num. 12. & conſ. 108. nu. 60. Ram. conſ. 17 nu. 29. Bellon conſ. 60. nu. 30 Pancirol. conſ. 59. num. 17. conſ 125. nu. 14. & conſ. 127. nu. 2. Maluaſ. conſ. 125. n. 25. Mandel conſ. 31. nu. 9. & conſ. 51. nu. 10. Decian. reſp. 3. nu. 11. vol. 5. Marcamb. conſ. 34. n. 18. & conſ. 34 n. 18. Pancirol conſ. 1. num. 370. Ant. Cioff. conſ. 46. nu. 13. tom. 1. Veggius conſ. 74. num. 265.* & ex hoc videbatur nō militare compenſatio-
28 nem ad inuicem, etenim fideicommiſſum eſt grauamen ei ſi ſit reciprocum, *Syluan. conſ. 64 num. 19.*

Sed replicabatur de iure eſſe certum,
29 quod Teſtator poteſt apponere imò quālibet conditionem quodcumque grauamen teſtando, *Ioan. Boſſa conſil. 20. num. 46.*
30 in diſpoſitione ſua dummodò non pugnet legi, *Anguiſſol. conſ. 192. nu. 32.* nàm ſi conſideretur talis conditio ſubſtitutionis appoſita in legato prædicto etiam ſub tenore fideicommiſſi, certum eſt non aduerſari iuri communi, quæ mandat hære-
31 ditates deberi proximioribus non exiſtē-
32 tibus liberis, potiſſimū in fideicōmiſſis, vt proſequitur *Fuſar. de ſubſtit quæſt 483 &*
33 *quæſt. 488 num. 98.* & proximiores poſſunt intelligi non reſpectu gradus, ſed ordinis ſuccedendi, *Mantic. de tacit. & ambig. conu. lib. 2. tit 18. nu. 7.* in tantùm eſt verum, quod
34 fideicommiſſum filio relictum poſt mortem intelligitur ſi deceſſerit ſine liberis,

etiam

etiam ſi rogatus ſit reſtituere matri ſuæ,
quæ fuit vxor Teſtatoris, *idem eodem tract.*
lib.21.tit.10.num.25. quantò magis vbi fue-
rit hoc expreſſum, vt in caſu prædicto. &
35 fideicõmiſſum regulatur ſecundũ ordi-
nem ſuccedẽdi ab inteſtato, *Surd.conſ.178.*
nu.12. Roland. conſ.68.nu.49.vol.1. Honded.
conſ.70. nu.23.vol.1. Gargiar.conſ.70.nu.23.
vol.1. & conſ 31. num.16. tom.1. et conſ.94.
num.71. Laderch conſ.120.num.4.
36 Quo fit, vt Teſtator cẽſeatur ſe confor-
mare cum diſpoſitione iuris communis,
Io. Ant. Bellon.conſ 72.num.12. Grat.reſp.21.
nu.19. & reſp.103 nu.6.tom.2. Rolan.conſ.68.
nu.10.vol 1. Port Imol.conſ.54.nu.12. & conſ.
121.nu.15. Mazol.conſ.31.nu.34.conſ.39.nu.
41.conſ.89.nu.31. & conſ.117.nu.46. Reg. He-
ctor Capyc. Latro conſult.143.nu.90.tom.2.
Et ampliùs, quia talis conditio, ſeù ſub-
ſtitutio fideicommiſſum in legato appoſi-
ta facta in beneficium nepotis legatarij,
nõ fuerat in odium appoſita, eo quia Te-
37 ſtator habet affectionem ad nepotes: pro-
pter filios, & filias, *Grat. reſp.120. num.45.*
38 *vol.2.* & præſumitur diligere magis nepo-
tes, & deſcendentes ex filio in portione
illi relicta, quã cohęredes eius, *Sforz. Odd.*
39 *conſ.46.nu.68.* & Teſtator ad minus æqua-
lem amorem erga nepotes, quam erga fi-
lios habuiſſe præſumendum eſt, *Robles de*
repreſent.lib.3.cap.7.num.12.
Vndè certiſſimè aſſeuerari comperitur
compenſationi locum eſſe, non obſtante
tali conditione adiecta, eo ſiquidẽ ſubie-
40 cto axioma, quod compẽſatio eſt debiti,
& crediti inter ſe contributio, *Ramon.conſ.*
36.nu.28. & conſ.50.nu.47. poſt *Menoch. d.*
lib.4. præſumpt.109.nu.21. Venturin conſ.12.
num.209. Eugen conſ.16.num.12.tom.2. nàm
41 ipſa præſupponit debitum, & creditum,
hinc indè inter creditorem, & debitorẽ,
Aldograd.conſ.59.num.31.
42 Hinc eſt, quod cum fideicommiſſarius
quodammodò poteſt dici creditor in re-
bus fideicommiſſo relictis, *Simon de Petr.*
de interpr.vlt.volunt.lib.5.dubit.4.nu.307.
43 Et ſi benè legatum nõ videtur relictum
animo compenſandi cum fideicommiſſo,
quod debuit legatarius poſt mortem Te-
ſtatoris, vt inquit *Mantic. eod. tract. lib.10.*
tit.2.n.15. hoc declarando, quod procedit
quando ab eodẽ Teſtatore fieret, & quan-
do eſſent eadẽ bona; at in caſu præmiſſo
non erat idem Teſtator, vt erat Felix ſe-
nior, ſed Magdalena auia, & propterea
44 compenſatio fit in legato quando hæres,
& legatarius ſunt dilecti à Teſtatore, *Ciar-*
lin.cap.180.num.50.
45 Et quàmuis compẽſandi animus cum
debito, præſumatur cum re legata, quãdo
quantitas cõcordat cum ea, *Morot.reſp.1.*
num.8. & ſi ſumma legata maior ſit debito,
46 *nu.9. & conſ.31.nu.7.* cùm ipſa compenſa-
tio quantitate ad quantitatem admitta-
tur, *Gratus reſp.118.num.33.tom.2. Ciarlin.*
vbi ſup.num.64.
47 Et conſequentèr compenſatio quando
erit facienda, fit pro concurrenti quanti-
tate, ſeù ſumma, *Maluaſ.conſ.72.num.9.* fal-
lit quando legatarius agnouit legatum,
etiam ſi minus in eo ſit, quam in credito
in totum fit compenſatio, *vt ſubdit nu.10.*
& ſic legatum quando præſumitur relictũ
48 animo compenſandi, compenſatur tantũ
cum quantitate legata, *Honded. conſ 39.nu.*
79. vol.2. Venturin.d.conſ.12.nu.206. & 231.
49 vndè ſubſequitur, quod compenſationis
legatum cum debito animo, plenè proba-
tur præſumptionibus, & coniecturis, *Hon-*
ded.conſ.50.num.12.vol.2.
Quo fit, vt ſi benè legatum factum ab
ipſo Felice ſeniore duc.4000. eidem Mag-
dalenæ, & legatum ipſius Magdalenæ fa-
ctum duc. 3000. eidẽ Felici iuniori. ade-
rat etiam legitima relicta, vltra dictã ſum-
mam, quæ poterat faciliùs compenſari, ex
50 quo tale fideicommiſſum erat reſtituto-
rium, non tamen prohibitoriũ alienatio-
nis, per ea, quæ congerit *Peregr.de fideicom.*
art.14 num 7. & 8.
Et reſpectu quintæ obiectionis, quate-
nùs dici poterit, quod legatum factum à
dicta Madalena, non fuerat animo cõpen-
ſandi factum, ſed gratuito, cum legatum
51 ſit donatio quædã à defuncto relicto ab
hærede præſtanda, *l.legatum, ff.de leg.1.* cum
alijs apud *Craſſum de ſucceſſ.tom.1.§.legatũ,*
quæſt.3. ſi eo caſu Felix iunior, vel eius hę-
res poterit petere fideicommiſſum ab hę-
redibus Magdalenæ, ſiuè pro tota ſumma
duc.4000. ſiuè pro alia, in qua prætẽſione
verificari poterint illa verba, *la prego, &c.*
ſicut replicabatur, quod reſpectu legitimę
52 relictæ certum eſt, quod animo compen-
ſandi relictam eſſe videtur, vt exemplo
oſtendit *Menoch.de præſumpt. d. lib.4. præſ.*
109. ſub num.5. reſpectu verò legati duc.
3000. tradit *Menoch.vbi ſup.num.60.* quod
legatum factum à Teſtatore, qui non eſt
verè, & propriè debitor legatarij, ſed im-
53 propriè, quod videtur factũ animo com-
penſandi, ex *Caſtr.ibi relato,* quem ſequuti
ſunt *Ruyn. & Crauett. ibidem relati,* eo am-
pliùs ex cõiectura *ibidem tradita ſub nu.62.*
dicendo, poteſt etiam afferri illa cõiectu-
ra, quando Teſtator legaſſet cauſa tollen-
di

di diſcordias inter ſuum hæredem,& creditorem illum,uàm conie&tura hinc dicitur voluiſſe legare animo compenſandi, & ità reſpondit *Corneus ibi citatus*, quem ſequitur *Phannuc. ibidem* citatus, vt poteſt exemplificari in caſu iſto.

Vltimo dubitari poterat, an in quolibet iſtorum caſuũ noceat acceptatio facta legati duc. 3000. à dicto Felire iuniore, vt ex inſtrumento liquebat, cum legatum nullatenùs debeatur, niſi agnoſcatur, & petatur, *Anguiſſol.conſ* 268 *num*.10. & le-
54 gatum non debetur, niſi acceptetur, *Honded. conſ*.14. *num*.6.*vol* 1. & legatum non niſi acceptetur, acquiritur, *Barz. deciſ*.25.
55 *num*. 47. idcirro legatū ſibi in teſtamento factum acceptans, ſibi præiudicat, ad hoc vt ampliùs illis bonis ſuccedere non poſſit, *Barz.in conſ.vnico poſt deciſ.num*.190.
56 adeò quod acceptans legatum, nõ poteſt amplius impugnare teſtamentum,ſeù Teſtatoris voluntatem, *Honded. conſ*.89.*n*.37.
57 *vol*.1. nàm acceptatũ, quod eſt, non licet impugnare, *Ciarlin.vbi ſupra nu*.6. eo quia
58 ſubſtantia legati conſiſtit in acceptatione, *Marta conſ*.48 *num*.3.

Quanquàm autem in dicto legato fuerit ſubſtitutio adiecta ſub onere fideicõmiſſi in caſu decedentiæ legatarij ſine filijs legitimis, & naturalibus, &c. adhùc
59 tamen acceptans rem cum ſua cauſa, onere, & natura acceptare tenetur, *Menoch. de præſumpt. lib*.4.*præſumpt*.101.*num*.45. & le-
60 gatarius legatum ſibi factum agnoſcendo voluntati Teſtatoris, etiam quòad alia dicitur conſenſiſſe, *Barz. deciſ* 86.*num*.46. & legatum poteſt fieri adiecto onere non petendi, quod ſibi debetur, talitèr quod acceptando, illud ſibi præiudicat, *Port. Imol.conſ* 20.*num*.1.*Reg Capye.Latro vbi ſupra num*.8 *&* 13.

61 Licet autem acceptans legatum factũ animo compenſandi, teneatur compenſare ſolum pro quantitate relicta, idem *Menoch.eod tract lib*.2 *præſumpt*.110.*num*.51.

Adhuc tamen ex legato legitimè vltra legatum duc.3000. videntur inuiré ſimolizare cum legato duc. 3000. & ſic compenſationi lorũ eſſe reſoluitur, quemadmodùm iu ſimili exarat *Caſar Manent.conſil*.118.*tom*.2.*num*.1. 3. *&* 17. quod vxor
62 acceptans legatum ſibi factum à viro, nõ poſſit agere indè ad quartam ſibi debitã vigore diſpoſitionis *Auth. preterea*. Quare ex ijs veritas vndiq; elicitur pro reſolutione dubiorum excitatorum, ſaluo tamen meliori iudicio,& ità,&c.

Ioannes Baptiſta de Thoro I.C.Neap.
Almi Collegij Neap.Senator.

FINIS.

INDEX

INDEX LOCVPLETISSIMVS ALLEGATIONVM,

Vnà cum correctionibus.

A

ABigeatus crimen publici iudicij non eſt,& ratio affertur. alleg.5.num.2.

Abolitio nulla redditur ſi impetrãs indultum omnia delicta non expreſſerit,etiam de illis, de quibus fuit liberatus. alleg.21.num.1.

Abſentia purgatur per iuramentum. allegat.2.numer.36.

Abſenti ex ſua culpa ſuccurrendum erit.alleg.31.num.10.

Acceptans rem cum ſua cauſa onere, & natura acceptare tenetur. alleg.50.num.59.

Acceptans legatum, non poteſt ampliùs impugnare teſtamentum, ſeù teſtatoris voluntatē. alleg.50.num.56.

Acceptans legatum factum animo compenſandi,tenetur compenſare ſolùm pro quantitate relicta. alleg.50.num.61.

Acclamatio mulieris vel ante,vel poſt,facit præſumere violentiã in genere,& in ſpecie. alleg.39.num.7.

Accuſandi facultas reſtricta ad certum genus perſonarum eſt. alleg.6.num.12.

Accuſatio contra ſeruum in criminalibus, an recipienda. alleg.4.num.5.

Accuſator in crimine læſæ Maieſtatis ſi nil deduxit, an excuſetur. alleg.46.num.10.

Accuſator tenetur ad plenam probationem delicti, non autem ad ſemiplenam. alleg.46.nu.18.

Actio iniuriarum, quæ ad hæredes non tranſit, cedi non poteſt,& quando. alleg.6.num.6.

Actio homicidij an ſit tranſmiſſibilis ad hæredes.alleg.6.num.8.& 10.

Actio querulandi,& remittendi, cedi non poteſt,& ſic deciſum. alleg.6.num.17.

Actore non probante, reus abſoluitur. allegat.46.num.11.

Actus propinquus, & proximus, quando dicatur. alleg.2.num.17.

Actus inducit formam decreti irritantis,ſeù annullatiua. alleg.25.num.9.

Actus nullus de conſenſu partium non ſubſtinetur. alleg.25.num 12.

Actus nullus per ratihabitionem non ſubſtinetur in præiudicium tertij. alleg.25.num.13.

Actus ſi ex facie apparet,vt impugnari poſſit, tùnc non obſtante ſtatuto, vel prohibitione, nunquam intelligitur præcluſa via opponendi. allegat.31.num.42.

Actus ſubſequuti inferunt ad præcedētia.alleg.35.num.4.

Actus quando ad alterius perfectionem tendit connexum præſumitur. alleg.35.num.6.

Adiens Iudicem incompetentem,eſt puniendus, & locati Regiæ Dohanæ, nec etiam pro obligationibus penès acta cum renunciatione fori ab alijs cognoſci poſſunt. alleg.49.num.17.

Ædificium corruit, ſi minus idoneè ſupra poſitum ædificatum ponatur. alleg.34. num.2.

Agentes, & patientes pari pœna puniuntur. alleg.16.num.10.

Alapa data Officiali,eſt grauis iniuria. allegat.11.num.15.

Alapa dicitur atrociſſima iniuria. alleg.12.nu.8.

Alapam dans Officiali,eſt iniuria atrociſſima,et pœna mortis plectenda. alleg.12.num.11.& 13.

Amita eſt coniuncta in tertio gradu. allegat.6.num.3.

Ampliora eſſe priuilegia Regiæ Dohanæ, dubitari non poteſt, & cap.28. dictæ Regiæ Dohanæ refertur. alleg.49 num.20.

Anna in ſingul.56. qualitèr procedat. allegat.3.num.14.

Animo opus erit ad inducendum incolatum. alleg.15.num.3.

Animus deliberatus ad homicidium,præſumitur ex pluralitate vulnerum. alleg.38.num.2.

Animus occidendi, qualitèr præſumatur, vt homicidium dicatur deliberatum. alleg.38.nu.6.

Animus compenſandi cum debito, quando præſumatur cum re legata. alleg.50.num.45.

Annus præfixus ad foriudicandū, incipit à die bannū,& niſi de publicatione banni conſtet, bona non confiſcantur. alleg.3.num.5.

Animus malus præſumitur in Officiale, qui negligit incumbere, quibus debet. alleg.34.num.61.

Appellatione actionis etiam accuſatio continetur. alleg 6. num.30.

Appellatione pœnæ, venit etiam pœna damnationis in metallum. alleg.8.num.17.

Appellatione ciuis non venit incola. allegat. 15. num.12.

Arbitrio Iudicis relictum eſt concedere defenſiones, & quando. alleg.20.num.6.

Arbitrium Iudicis nedum vſque ad mortem extenditur, ſed ad manus imputationem. alleg.12. num.3.

Arbitrium Iudicis ceſſat vbi lex, vel ſtatutum ſeparatim pœnam imponit. alleg.42.num.14.

Arbitrium Iudicis in torquendo, qualitèr verſari debeat. alleg.18.num.14.

Argumenta etiam in materia pœnali, & odioſa, locum habent. alleg.13.num.9.

Argumentum validum eſt à ſufficienti partiū enumeratione. alleg.13.num.8.

Argumentum à poteſtate dominica ad poteſtatem Iudicis validum. alleg.18.num.21.

Argumentum à minori in iure validiſſimū eſſe probatur. alleg.49.num.21.

Argumentum à rubrica ad nigrum validum. allegat.34.num 4.

Arma reperta ad pedes alicuius ſufficit ad condemnandum, quantò magis ad torturam. alleg.20. num.28.

Armorum exportatio eſt prohibita. allegat. 11. num.44.

Armorum delatio leue eſt delictum, quod de facile remittitur quando ad finem non offendendi, deferuntur arma. alleg.34.num.7.

Aſſecuratio poſita in citatione ad informandum debet continere omnia alia delicta, & ſic deciſum. alleg.42.num.6.

Aſſecuratio debet inſeri in citatione, quæ fit reo ad valuas Curiæ, vt legi poſſint. alleg.31.nu.5.

Aſſertio negatiuè facit cenſeri in lata culpa, & ratione temeritatis reus extra ordinem puniendus. alleg.34. num.11.

Aſſiſtens maleficio tenetur vt principalis. alleg.41. num.1.

Artifices quid apponere debeant in mixtura auri, et argenti. alleg.43.num.24.

Articulus dubius deciſus per ſententiam Regis, facit ius vniuerſale. alleg.44.num.9.

Atrocitas delicti deſumitur ex conditione perſonæ. alleg.12.num.10.

Atrocitas iniuriæ conſideratur ratione perſonæ, vt grauiùs puniatur. alleg.10.num 9.

Atrocitas iniuriæ factæ attenditur in Officiali pro Tribunali ſedente. alleg.10.num.10.

Auth. de mandat. Princip. in princ. *ponderatur. alleg.35.num.29.*

Auxilians, et faciēs in delicto falſitatis arbitrio Iudicis punitur, non eadem pœna ſicut principalis. alleg.16. num.11.

Auxilium an, & quando admitti debeat, vel non. alleg.34.num.40.

Auxiliator in raptu quando tenetur, vel non. allegat.7.num.10.

Auxiliator adhùc eadem pœna venit puniendus, ſi ob aliquam qualitatem veniret pœna alia maior imponenda. principali. alleg.41.num 6.

Auxiliatores tenentur, ac ſi occidiſſent. alleg. 41. num. 2.

Auxiliatores qua ratione includi mandatur in pœnalibus. alleg 41.num.14.

B

BAld doctrina in cap.1.§.iniuria, de pace iuram. firm. *qualitèr procedat. allegat.10. num. 4.*

Banna ſiunt pro Republica benè gubernanda. alleg.11 num.3.

Banniti ſunt publici hoſtes. alleg.36.num.22.

Bannitum occidere impunè mediante pecunia poſſe, nonnulli D D. voluerunt. alleg.36.nu.40.

Baro nequit renuntiare cognitioni cauſæ in præiudicium vaſſalli, & è contra. alleg.33.nu.72.

Barones licet fiſcum non habeant, poſſunt tenere coadiutorem. alleg.9.num.31.

Barones nequeunt facere gratias, & compoſitiones poſt ſententias latas. alleg.14.num.4.

Barones quando dicantur iuriſdictionem regiam vſurpare. alleg.18.num.40.

Bellum eſt res iniquiſſima. alleg.36.num.10.

Bellum permittitur à lege contra hoſtes ob publicam vtilitatem. alleg.36.num.11.

Bellum pro publica cauſa cum non poteſt exerceri à priuata perſona niſi in caſibus à iure permiſſis, hoc eſt propter perſonæ defenſionem. alleg. 36. num.12.

Bona inquiſiti ad Fiſcum peruenire non poſſunt, niſi elapſo triennio. alleg.3. num.8.

Bona ſerui minoris furtum committentis, quæ nàm ſit. alleg.4.num.20.

Bona confiſcata pertinēt ad dominum territorij vbi ſita ſunt, & quid in bonis extra territorium exiſtentibus. alleg.9.num.2.& 3.

Bona in alieno territorio exiſtentia de iure communi veniunt in confiſcatione bonorum. alleg.9. num. 4.

Bona vbiq; poſita veniunt in confiſcatione de iure communi, an etiam eo quia ſunt in iuriſdictione alterius, & qualitèr procedat. allegat.9. num.7. 8. & 9.

Bona

Bona cōfiſcata propter delictum pertinent ad eum, qui principaliter ex delicto læditur. allegat. 9.
Bona in alieno territorio publicantur, quando ſunt ſubiecta ſub eodem Principe. alleg.9.nu.18.
Bona confiſcata extra territorium, ſpectant ad Fiſcum illius territorij, exemplo oſtēditur. alleg.9. num.19.
Bona ſimpliciter confiſcata ſi delinquens, eſſet ſuppoſitus alteri territorio ratione originis, vel domicilij nouus proceſſus fieri debet, & ſequi noua condemnatio, vt confiſcari poſſint. allegat. 9. num.24.
Bona confiſcata, an capiat dominus delicti vt vbi bona ſunt confiſcata. alleg.9. num.26.

C

Calumniatores eadem pœna plectuntur, quæ calumnianti imponitur. alleg.46. num.1.
Capitula Regni de furtis loquentia quando procedunt. alleg.5.num.10.
Cap.Regni Vt ſine mortalis, *explicatur. alleg. 44. num.2.*
Cap.Regni Vt delatas, *producitur. allegat.44. num. 3.*
Cap.Regni Siquis, *adducitur. alleg.43.nu.13.*
Capitula Regni de furtis commiſſis loquentia comprehendant furta domeſtica à ſeruis commiſſis. alleg.4.num.19.
Captus in fraganti crimine quando dicatur. allegat.35.num.8.
Captus in fragantia debetur, vt illicò pœnam luere debeat. alleg.35.num.7.
Captus ab Officialibus abſque defenſionibus ad torturam, imò ad condemnationem deuenit, ſecus ſi ab alijs captus fuiſſet. alleg.20.num.7.
Canon in dubio debet intelligi vt conueniat rubricæ. alleg.34.num.6.
Carceratio longa pœnam tollit. alleg.19.nu.16.
Carceratus pendente gratia, erit relaxandus, nec poteſt recomendari, ſeù emparari, & ratio affertur. alleg.29.num.1.
Caſus refertur de rapiente puellā euntem ad fontem pro aqua, non tamen copula ſubſequuta. alleg.7. num.12.
Caſus rapientis nuptam, non ſequuta copula, quando punitur. alleg.7.num.13.
Caſus fortuitus quis dicatur. alleg.47.nu.12.
Cauſa legitima intelligitur de publica, non priuata. alleg.33.num.36.
Cauſa conceſſionis priuilegij ceſſat ea ceſſante, vt non iuuetur priuilegio. alleg.35.num.25.
Cauſa finalis cum ſit prima in intētione, eſt vltima in exequutione. alleg.36. num.7.
Cauſa, quæ eſt potentia minori præfertur. alleg.36. num.29.
Cauſa propinqua magis attenditur, quam remota. alleg.36.num.35.
Cauſa leuis inimicitiæ, non eſt ſufficiens ad præmeditationem homicidij. alleg.38 num.4.
Cauſa in delictis vti Regina exigitur. allegat.49. num.1.
Cauſæ Neapolitanorum non poſſunt delegari minori numero, quam quatuor Iudicibus. alleg.42. num.11.
Cautela prodita contra ſeruum delinquentem affertur. alleg.4 num.7.
Cedi non poſſunt, quæ ad hæredes non tranſeunt, & qualitèr, & deciſio affertur. alleg.6.nu.4.& 5.
Celeſtinus Papa quod de mane concedebat, ex ſero reuocabat. alleg.33.num.49.
Ceſſio facta cū cedente, qui obijt antequàm ceſſionarius partem ſuſciperet in iudicio euaneſcit. alleg.6. num.28
Ceſſionarius quando incidit in pœnas à iure impoſitas vti litis redemptor. alleg.6. num.31.
Circuitus inutilis erit euitandus. allegat.30. numer.10.
Citatio expediri debet per edictum quādo reus non habet domicilium in loco delicti. allegat. 42. num.12.
Citatio matris inquiſiti, quæ anteà domū alibi conduxerat, an ſubſiſtet facta in loco delicti. allegat.42.num.19.
Citatio partis in confirmatione priuilegij non requiritur, quod ſecus in confirmatione inſtrumentorum, & aliorum actorum inter partes. alleg.33. num. 4.
Citatio partis nō requiritur vbi eſt appoſita ex certa ſcientia. alleg.33.num.5.
Citatio contra abſentem extra Prouinciam debet fieri. alleg.3.num.12.
Citationes debent ſcribi, & ſubſcribi ab Actuarijs in capite, non autem ab aſſumpto. allegat.42. num. 4.
Citatus ad locum ſuſpectum ire non tenetur. allegat.31 num.15.
Citatus debet mittere excuſatorem ad allegandum exceptionem loci non tuti, & qualitèr procedat. alleg.31. num.28.
Ciuilitatem acceptans, cenſetur ſe obligare ad onera illius loci. alleg.15 num 6.
Ciuis quando dicatur. alleg.15. num.18.
Ciuitas poteſt eius ciuem vendicare, quando alibi ſe tranſtulit. alleg.15 num.11.& 17.
Clauſulæ generales derogatoriæ derogatoriarum, et & amplæ in præiudicium tertij, an operentur in priuilegijs. alleg.33. num.34.
Clauſula nullius efficaciæ, & valoris, *quid operetur. alleg.33.num.57.*
Clauſula ſublata, &c. *quid operetur. alleg. 47. num.10.*
Clauſula abdicatiua, & priuatiua, *eſt talis efficaciæ, quod æquiparatur cauſæ clericali. alleg.49 num.14.*
Clauſula ex certa ſcientia, *quid operetur, vt nō ſit ne-*

ſit ne-

I N D E X.

ſit neceſsè, vt conſtet de confirmato. allegat. 33. num. 6.

Clauſula ex certa ſcientia, operatur, quod non liceat dubitare de eo, quod Princeps aſſeruit. allegat. 33. num. 7.

Clauſula ex certa ſcientia, eſt maximæ importantiæ. alleg. 33. num. 8.

Clauſula ex certa ſcientia, operatur idem, quod ſpecialis ipſa expreſſio. alleg. 33. num. 9.

Colloquium cum bannitis, an ſit prohibitum. allegat. 34. num. 39.

Commiſſio data à Prorege alicui ad inquirendum, & denuntiandum, extenditur ad carcerationem. alleg. 23. num. 16.

Comparere an quis teneatur in caſu loci non tuti, vel iuſti timoris. alleg. 31. num. 7.

Comparere in caſu abſentiæ neceſſariò, an quis teneatur. alleg. 31. num. 8.

Compenſatio eſt crediti, & debiti inuicem contributio. alleg. 50. num. 40.

Compenſatio præſupponit creditum, et debitum alleg 50. num. 41.

Compenſatio fit in legato, quando hæres, & legatarius ſunt dilecti à teſtatore. alleg. 50. nu. 44.

Compenſatio de quantitate ad quantitatem, quando admittatur. alleg. 50. num. 46.

Compenſatio quando fit, erit facienda pro concurrenti quantitate, quod limitatur. alleg. 50. nu. 47.

Compenſatio admittitur pro quantitate legata. alleg. 50. num. 48.

Compenſatio in fideicommiſſo admittitur quando eſſet reſtitutorium. alleg. 50. num. 50.

Compenſatio reſpectu legitimæ benè procedit. alleg. 50. num. 52.

Compenſationis legatū cum debito animo benè probatur. alleg. 50. num. 59.

Compenſationis animus an dicatur quando legatū eſſet factum à teſtatore, qui nō eſſet verè debitor, ſed impropriè. alleg. 50 num. 53.

Compoſitio admitti debet ſtante remiſſione partium vigore Pragmaticæ. alleg. 6. num. 1.

Comprehenſio quando verè dicatur, non tamen extenſio alleg. 41. num. 9.

Conceſſio noua feudi exigitur quando illud alteri conceditur. alleg 29. num. 14.

Conceſſo vno, omnia cōceſſa videntur, per quæ peruenitur ad illud. alleg. 7. num. 6.

Conceſſio priuilegij l. vnicæ, C. quando Imper. inter pupill. & vid. expreſsè eſſe debet. alleg. 29. num. 16.

Conceſſio generalis non poteſt comprehendere iura priùs alteri conceſſa. alleg. 33. num. 31.

Conceſſio facta à Rege pro ſe, & ſucceſſoribus, hæreditaria cenſetur. alleg. 33. num. 65.

Conceſſionarius non tenetur probare de priori conceſſione. alleg. 33. num. 15.

Conceſſiones à prædeceſſoribus, ratas habere debent ſucceſſores. alleg. 33. num. 70.

Concordia iurium à Gloſ. facta circa ſeruorum delicta refertur. alleg. 4. num. 14.

Condemnari non poteſt ſodomita, niſi fuerit confeſſus. alleg. 28. num. 8.

Confeſſio fieri poteſt vel Iudice ſedente pro Tribunali, aut alibi ius redente. alleg. 35. nu. 11.

Confeſſio extorta à reo immoderatè nulla erit. alleg. 18 num. 20.

Confeſſio legitima eſſe probatur per teſtes, eam factam coràm Iudice fuiſſe. alleg. 35. nu. 12.

Confeſſio facta ſine interrogatione Iudicis, an valida ſit. alleg. 35. num. 14.

Confeſſio facta corā pluribus probat, nàm per eam notorium inducitur. alleg. 35. num. 16.

Confeſſio extraiudicialis verſimilibus fulcita, plenam probationem facit. alleg 35. num. 18.

Confeſſio metu extorta, non præiudicat confitenti. alleg. 40. num. 8.

Confeſſio extraiudicialis fieri debet coràm duobus teſtibus. alleg. 19. num. 7.

Confeſſio facta à capto infraganti, & ſi non ratificata, an valeat. alleg. 20. num. 25.

Confeſſio clerici in criminalibus eſt nulla. alleg. 28. num. 26.

Confeſſio exigitur ad puniendum ſodomitas. alleg. 28. num. 31.

Confeſſus tamen de crimine, & non conuictus, mitiùs punitur. alleg. 40. num. 13.

Confeſſus pro iudicato habetur. alleg. 35. nu. 9.

Confirmatio primi habetur, ac ſi de verbo ad verbum fuerit inſertum. alleg. 33. num. 10.

Confirmatio priuilegiorum, nedum operatur nouā conceſſionem, ſed maiorem tribuit auctoritatem. alleg. 33. num. 11.

Confirmatio tribuit facultatem præſcribendi. allegat. 33. num. 12.

Confirmatio quando ſpectat ad Principem, tùnc qui confirmat dat, vel datum cōfirmat. alleg. 33. num. 14.

Confirmatio priuilegij facta cenſetur, cum in priuilegio ſit clauſula ex certa ſcientia. alleg. 33. num. 3.

Confiſcatio de iure Authenticorum eſt ſublata in caſu quo veniret in conſequentiam, & ſic de conſuetudine totius mundi recepta. alleg. 43. n. 37.

Confiſcatio bonorum pro pœna impoſita eſt in Regno vſurarijs. alleg. 9 num. 1.

Confiſcatio bonorum ſpectat ad dominum loci vbi bona ſunt. alleg. 9. num. 11.

Confiſcatio bonorū à lege, vel ſtatuto impoſita ipſo iure, vt locum habeat, requiritur declaratoria, & Principe volente. alleg. 9 num. 13.

Confiſcatio bonorum eſt quid acceſſorium ad ſententiam condemnatoriam. alleg 9. num. 16.

Confiſcatio bonorum non tranſit ad bona extra territorium. alleg. 9. num. 20.

Confiſcatio bonorum venit in conſequentiam delicti. alleg. 9. num. 25.

Digitized by Google

I N D E X.

Confiſcatio, vltra diſtrictū non ſe extendit. alleg.9. num.27.

Confiſcatio bonorum ſubſequitur in omni caſu, vbi imponitur pœna mortis, vel deportationis. alleg. 43. num.35.

Confiſcatio eſt ſequela pœna mortis. allegat. 43. num.36.

Coniectura deliberationis ex facto non leui oritur. alleg.38. num.9.

Coniectura vna quando concurrit, tollit aliam. alleg.37. num.15.

Conſanguinei præſumuntur velle reos defendere. alleg.42. num.16.

Conſenſus mulieris in rapto cum ſtupro, ſi interuenerit, ceſſaret pœna ordinaria. alleg.39. nu.2.

Conſobrinus eſt iunctus in quarto gradu. alleg.6. num. 2.

Conſt. Magiſtros mechanicarum, *ponderatur. alleg.43. num.23.*

Conſtit. Regni, viget per totum Regnum. alleg.9. num.22.

Conſt. Regni Vt participatio, *de quibus Officialibus loquitur, an in Baronalibus. alleg.10. num. 5.*

Cōſt. Regni Peſſimam, & horrendum, *producitur, alleg.46. num.2.*

Conſt. Si quis aliquem, *non extenditur vti pœnalis. alleg 10. num.11.*

Conſt. Eos tantū, *ponderatur. allegat. 10. num.13.*

Conſt. Vt participatio, *locum habet in Officiali Regio, non Baronali. alleg.10. num.32.*

Conſt. Si quis aliquem, *qualitèr procedat. alleg.10. num.34. & 36.*

Conſt. Vt dignitatum, *qualitèr procedat. alleg. 10. num.37.*

Conſtit. Regni obſeruent cum lege ſequenti ponderantur. alleg.12. num.4.

Conſt. Eos tantùm, *declaratur. allegat. 12. num. 5.*

Conſt. Regni Qui literas, *qualitèr intelligatur. alleg.16. num.6.*

Conſtitutiones ſunt ius commune in Regno. allegat.9. num.6.

Conſuetudo loci erit attendenda in pœnis infligendis. alleg.11. num.18.

Conſuetudo delinquēdi extenditur per binos actus. alleg.45. num.10.

Continentia cauſæ, in quo conſiſtere videtur. allegat.48. num.5.

Contractus anteceſſorū, an ligant ſucceſſores in dignitate. alleg.33. num.61.

Contractus feudalis eſt ſtricti iuris, ità extendi non poteſt. alleg.20. num.12.

Contrarietas teſtium cum depoſitione principalis, admittatur. alleg.39. num.11.

Contumacia incuſari debet quarta die, aliàs nulla erit. alleg.3. num.1.

Contumacia debet incuſari, vt pœna poſſit exigi à reo. alleg.31. num.22.

Contumacia vera exigitur, non ficta, vt poſſit reus mulctari. alleg.31. num.23.

Contumacia nulla, nullum producit effectum. alleg.31. num.39.

Contumax nō dicitur qui fuit citatus abſq; peremptorie, aut habente vim peremptorij. alleg.31. num. 2.

Contumax fictè non prohibetur appellare, & ſupplicare. alleg.31. num.30.

Contumax quis dicatur. alleg.31. num.31.

Conuictio oritur ex dolo præſumpto, ex varietate præcedente, ex dicto vnius teſtis. allegat. 17. num.26.

Copula carnalis quando præſumatur interueniſſe inter amaſium, & amaſiam. alleg.22. nu.3.

Creatura omnis mouetur ad benefaciendum benefactoribus. alleg.50. num.12.

Credi an debeat depoſitioni expertorum de re ad eorum artem pertinente. alleg.28. num.15.

Credulitas, ſcù cauſa qualibet excuſat ab aſportatione armorum etiā iniuſta, vel fatua. alleg.34. num.8.

Crimen rapeus non contrahitur quando adeſt alia cauſa non libidinis. alleg.7. num 1.

Crimen falſi atrociſſimum, & duriùs omnibus alijs. alleg.45. num.8.

Crimen falſi ſub atrociſſimis delictis an commemoretur. alleg.18. num.24.

Crimen ſtellionatus quando locum habet. alleg.18. num.44.

D

Dans operam rei illicitæ, non ſolùm punitur de eo, quod fecit ex propoſito, ſed etiā ob delictum ſucceſſum. alleg.21. num.3.

Debitor cedens ius ſuum tertio vtilitèr conſequitur liberationem, ſi ceſſionarius non fuerit ad actum deuentum, & quando. alleg.6 num.26.

Decipere aliquem ſub fide publica, turpiſſimū eſt. alleg.43. num.17.

Deciſio caſus raptus cum ſtupro adducitur. alleg.39. num.15.

Deciſ.333. Præſ. de Franch. *qualitèr intelligatur. alleg.44. num.12.*

Deciſio controuerſiæ oſculi videntis, producitur. alleg.44. num.22.

Deciſ. M.C.V. refertur in minore radente monetam, fuit ad remigandum damnatus. allleg. 7. num.13.

Deciſ. S.C. contra percutientem cum cortellatio, magnum vulnus inferendo, quæ nàm fuit. alleg.10. num.35.

Deciſ. Collat. Conſ. refertur contra dantem alapā Officiali. alleg.11. num.46.

Deciſiones diuerſæ factæ contra afficientes iniurias Officia-

INDEX.

Officialibus, referuntur. alleg.11.num.26.

Deciſiones relatæ per Conſiliarium Fabium Annam in conſ.107. *in cauſa Magni Admirati, ponderantur. alleg.49.num.18.*

De competentia fori diſceptatur. alleg.49. nu.1.

Decretum Regiæ Audientiæ, quod obſeruetur prouiſiones Regiæ Cameræ, refertur. allegat.49. num.7.

De erectione, & ampliatione Regiæ Duanæ per Sereniſſimos Reges Regni fit mentio. alleg.49. num.24.

Defectus maior dicitur formæ, quam ſubſtantiæ alleg.25.num.5.

Defectus formæ vitiat actum. alleg.36.nu.2.

Defectus cauſæ finalis vitiat actum. allegat.36. num.21.

Delicta puniri Reipublicæ intereſt. allegat.17. num.10.

Delicti præſumptio oritur ex dolo rei negantis veritatem. alleg.17.num.27.

Delictum ſodomiticum ceſſat quando ſigna non apparet. alleg.28.num.25.

Delictum vt dicatur difficilis probationis, quidnam exigitur. alleg.34 num.33.

Delictum atrociſſimum reputatur ſubornationis ad falſum deponendũ, ob quod excluditur ab omni indulgentia. alleg 46.num.24.

Delictũ commiſſum ſub tractatu pacis, dicitur proditorium. alleg.21 num.7.

Delinquens in Eccleſia, immunnitate non gaudet. alleg.47.num.1.

Denuntiator examinatus non probat vt teſtis. alleg.34. num.26.

Deo reſiſtit, qui Regis ordinationi reſiſtit. alleg.36. num.33.

De depoſitionibus birruariorum, non eſt habenda ratio, quia ſunt loco accuſatoris, et teſtes eſſe non poſſunt. alleg.49.num.11.

Depoſitio cum verbo circa, *intelligitur plus, & minus. alleg.1. num.16.*

Depoſitio primo loco facta, an erit ſufficiens, ita vt reuocari non poſſit in praiudiciũ illius, & quando procedat. alleg.30.num.6.

Depoſitio teſtis quando cum altera cõfunditur, neutri creditur. alleg.19.num.11.

Depoſitio prima teſtis ſpontanea cum iuramento attenditur, quãdo interrogatur de ſe tantùm, vel vel de ſe, & alijs, alleg.23. num.9.

Depoſitio abſq; cauſa ſcientiæ non valet. alleg.19. num.9.

Depoſitio teſtis ſpontanea cum iuramento attenditur. alleg.23.num.10.

Depoſitio prima Actuarij attendi debet vti magis veriſimilis. alleg.23.num.11.

Derogatio l.vnicę,C.quando Imper.inter pupill. & vid. *debet in ſpecie fieri. allegat.29. num.10.*

Deſertor quis dicatur. alleg.27.num.3.

Dicere teſtimonium eſt quid dignitatis generoſę. alleg.34 num.29.

Dicta teſtium ſunt interpetranda, nè videantur captioſa. alleg.44.num.21.

Dicta Virgilij, & Ouidij, *referuntur. allegat.2. num.24.*

Dictio, aut, *ponderatur. alleg.5.num.11.*

Dicto vnius Medici quando ſtandum erit. alleg.1. num.23.

Dictum pro eruenda veritate, intelligitur etiam de principali. alleg.23.num.18.

Dictum Pauli Apoſtoli *refertur, quod ſeruus domino ſuo ſtat, aut cadit, enucleatur. allegat. 4. num.1.*

Dies ſeptimus debet expectari in vulnerato, & quare, vt veritas eliciatur. alleg.2.num.4.

Dies aſſignata ad vnum actũ, non poteſt fieri actus alia die, nàm corruit. allleg.3.num.3.

Dies contenti in citatione debent expleri, & contumacia vltima quando deſumitur. allegat. 42. num.18.

Dignitas conſideratur in Regno, quæ nunquam moritur. alleg.33.num.53.

Dilatio ad defendendum, nulla datur in fragantia delicti. alleg.20.num.2.

Dilatio defenſionis nõ petita, operatur renunciationem alleg.20.num.5.

Dilatio aliqualis datur capto poſt illatam torturam antequàm condemnatur. alleg.20.num 8.

Diſcutiendũ eſt ante omnia id, de quo diſputatur. alleg.2.num.2.

Diſpoſitio loquens in obſtetricibus, procedit in Medicis alleg.28.num 6.

Diſpoſitio pragm.1.de capient.hom.per vim, *quando procedit. alleg.7 num.18.*

Diſpoſitio l.is, qui cum telo, C.ad l.Cornel.de Sicar. *an ſit derogatum de generali conſuetudine. alleg.35.num.19.*

Diſpoſitio regulatur à ſua ratione. allegat. 35. num.26.

Diſpoſitio legis, quæ eſt fundata in duabus rationibus, vna deficiente, an procedat. allegat. 47. num. 7.

Diuerſitas rationis impedit extenſionem etiam in materia fauorabili. alleg.43. num.7.

Diuerſitas perſonarum, ac actionum, non operatur, vt non poſſit coràm diuerſis Iudicibus agitari, ſed coràm vno, nè continentia cauſæ diuidatur. alleg.48. num.4.

Diues dicitur quaſi diuus, & bona, quia beat. allegat.7. num.24.

Diuitiæ conferunt ad magnanimitatem, quæ virtus eſt. alleg.7.num.26.

Doctrina Domini Regentis Rouiti in pragmat. de aſſaſſ.num.53. *declaratur. alleg.41. num.13.*

Doctoratus eſt dignitas. alleg.7 num.36.

Doctores torqueri an poſſint de iure communi, ſe-

cus

I N D E X.

ens de iure cõſuetudinario,& an de iure valeat. alleg.18. num.1.2.& 3.

Doctores antequàm torqueantur, degradandi ſunt, & refertur deciſio, & in quibus delictis. alleg. 18. num.4.5.& 6.

Dolus in dubio non præſumitur. alleg.32.nu.2.

Dolus an virtus in hoſte requiratur. allegat.36. num.39.

Dolus in dubio non præſumitur. allegat.44. numer.16.

Domicilij ratio temporaria eſt. alleg.15.nu.9.

Domini inferiores an fiſcum habeant, & qualitèr. alleg.7. num.30.

Domino licitum eſt propria auctoritate ſeruum capere,& plagis mediocribus caſtigare. allegat.7. num. 3.

Dominus in ſeruum habet manus iniectionem nedum ius capiendi, ſed retinendi ſicut pater in filium, & non committit priuatum carcerem. allegat.7.num.4.

Dominus noſter aduerſus alapam ſibi illatam,qualitèr reſpondit. alleg.11.num.9.

Dominus poteſt ſeruos ſuos ponere in vinculis, allegat.4.num.12.

Donatio nunquàm præſumitur in dubio, ſeù potiùs error,& ſtultitia. alleg.33.num.43.

Donatio valida reputatur, & ſi mentio facta non fuerit de meritis. alleg.33 num.42.

Donatio remuneratoria præſumitur probatis meritis aliundè. alleg.33.num.45.

Donatio irreuocabilis efficitur nedùm quia ex titulo oneroſo proceſſit, ſed in vim contractus, adeò quod reuocari nequit. alleg.33. num.48.

Donatio quid ſit. alleg.50.num.51.

Dormitiò in lecto cum pueris, an faciat inditium, & quando. alleg.28.num.28.

E

EA, quæ ſunt in ſcriptura, ad quem ſit relatio, nihil noceăt,ſed excoperire dicitur. alleg.32. num. 5.

Ea, quæ quis in libello aſſerit, confiteri videtur tàm in ciuilibus,quàm in criminalibus.alleg.35. num.15.

Electio cadit inter plura. alleg.15.num.14.

Electio fieri poteſt, & per primum actum tollitur. alleg.15.num.16,

Electio pœnæ alternatiua ſpectat ad Iudicem. alleg.20.num.27.

Emiſſio ſeminis in crimine ſodomiæ, qualitèr requiratur. alleg.28.num.20.

Emittens ictum ſcoppicti, non tamen exploſo totalitèr, an puniri debeat pœna mortis. alleg.35. num.21.

Error potiùs quam falſitas in Notario præſumitur. alleg.32.num.13.

Error,& Ignorantia in facto proprio non præſumitur. alleg.33. num 22.

Excedens modum defenſionis,& iuſtæ propulſationis non debet puniri quod fecit,ſed quod plus fecit. alleg.10.num.19.

Exceptio Indultus impedit ſententiam, & proceſſum ad vlteriora, & ratio aſſertur. alleg. 3. num.13.

Exceptio l.dolo facis, ff.de doli except. quando militat. alleg.30.num.3.

Exceptio rei indicatæ obſtat quando tractatur de iure quæſito,& diſcuſſo inter eaſdem partes. alleg.49.num.5.

Ex conſuetudine interpetrari conceſſionem, & ex poſſeſſione priuilegium. alleg.49.num.25.

Exculpatio offenſi tollit quodcunq; inditium. allegat.2. num,27.

Excuſator, ſiuè inſtructor in criminalibus admittitur,etiam ſi de nullitate ageretur. alleg.31. num. 28. & 29.

Exitus cauſæ ciuilis in crimine falſi, erit expectandus. alleg.22.num.9.

Explicatio Gloſ.in l.1. C.de vet.num. pot. adducitur. alleg.43.num.20.

Extenſio in pœnalibus,& odioſis,non ſit de vno caſu expreſſo ad alium non expreſſum. allegat.36. num.16.

Extenſio datur in fauorabilibus. allegat.36. numer.30.

Extenſio in criminalibus non erit facienda, ſed potiùs incluſio propter idemnitatem rationis. allegat.41.num.7.

Extenſio in pœnalibus non fit. alleg.43 num.2.

Extenſio de vno caſu ad alium in pœnalibus non fit neq; in odioſis. alleg.43.num.3.

Extenſio ſtatuti de caſu ad caſum quando fit. allegat.43.num.5.

Extenſio de caſu ad caſum quando fiat. alleg.43. num.4.& 6.

Extenſio non eſt facienda de caſu ad caſum ex maioritate rationis. alleg.44.num.4.

Exul iudicabitur quando inter exules repertus aufugit. alleg.17.num.20.

F

FActa poſt inhibitionem ante omnia ex priuilegio attentatorum reuocanda ſunt. allegat.49. num.32.

Factum generalitèr expreſſum in Indultu non ſufficit,niſi modi,& qualitates fuerint expreſſi. alleg.21.num.2.

Faciliùs denegantur defenſiones reſpectu torturæ. alleg.20.num.12.

Facultas offerendi ſeruos delinquentes Curiæ à lege conceſſa eſt. alleg.4.num.10.

Facultas aſportandi arma conceſſa, ſi illa abuteretur, non inuat. alleg.35.num.28.

Falcem

I N D E X.

Falcem ponere in alienam meſſem non eſt licitum alleg.18.num.32.

Falſarius acritèr punitur, quam qui vſus fuerit litera falſa. alleg.16.num.8. alleg.18.num.32.

Falſitas ſine cauſa non præſumitur. allegat.32. num.14.

Falſitas in quibus conſiſtit. alleg.43.num.8.

Falſitas præſumitur dùm inimicus adeſſet. alleg. 228. num.24.

Falſi crimine tenetur nomen ſibi vſurpando, quod realitèr non habet. alleg.18.num.30.

Falſitatis crimen grauiſſimùm eſt, ideò grauitèr puniendum. alleg.11.num.38.

Falſum eſt veritatis mutatio. alleg.18.nu.31.

Fama ortum habens ab offenſo, & eius domeſticis non probat, & dicitur potiùs diffamatio, quam fama. alleg.1.num.6.& 7.

Fama quando dicatur non vere probata. alleg.1. num. 8.

Fama vt probet, debet eſſe ante captam informationem. alleg.1.num.9.

Fama quid ſit. alleg.1.num.10.

Fama an probetur per teſtes difformitèr deponentes. alleg.1.num.12.

Fama ortum habens à principale, vel eius domeſticis non probat. alleg.2.num.25.

Fama non probat quando poſt informationem captam, & carcerationem orta eſt. allegat. 2. num.27.

Fama tollitur per probationẽ bonæ famæ. alleg.2. num.28.

Fama per tres teſtes probata, iunctis cum vno de viſu, plenam fidem facit. allegat.17. numer.22.

Fama per ſe ſola, plenam facit probationem. allegat.17.num.23.

Fama probata cenſetur per duos teſtes aſſerentes ita audiuiſſe. alleg.17.num.21.

Fama bona tollit præſumptionem delicti ex allocutione cum muliere. alleg.22.num.7.

Fama, ſeù rumor de bannitis ſolet eſſe fallax. alleg.34.num.60.

Famæ probatio erit neceſſaria contra receptantes bannitos. alleg 34.num.54.

Familia de Laurito quare ſic dicta. alleg.25.ſub num.13.

Famulus minor repellitur à teſtimonio vti pauper, alleg.44 num.19.

Famulus mercede conductus ſi homicidium fecerit, qualitèr feciſſe dicatur. alleg.38.num.10.

Fauorabilior eſt excluſio delicti, quam incluſio. alleg.34.num.37.

Federicus Rex floruit poſt Regem Robertum. alleg 44.num.8.

Fœmina innupta perſiſtens in corpus ſuum delinquens culpa patris non exhæredatur. allegat.8. num.26.

Fœminæ teſtes teſtamentarij an ſint idoneæ. alleg. 37.num.14.

Feudum nouum, nouo indiget priuilegio, ac noua inueſtitura. alleg.29.num.11.

Feudum ad Regem reuerſum, liberum deuoluitur, & ſine oneribus. allegat.29. num.13.

Fideicommiſſum quibuſcunq; verbis inducitur. allegat.50.num.2.

Fideicommiſſum etiam tacita, & cõiecturata mente teſtatoris inducitur. alleg.50.num.3.

Fideicommiſſum vt dici poſſit, pendet in verbis, & mente teſtatoris, & ex quibus verbis, alleg.50. num 4.

Fideicommiſſum inducitur per quæcunque verba, imò ex coniecturis. alleg.50.num.9.

Fideicommiſſum nedum ex verbis, ſed ex ſola diſponentis mente coniecturis deprehẽſa inducitur. alleg.50.num.14.

Fideicommiſſum inducitur ex vocabulis ſinonimis. alleg.50.num 18.

Fideicommiſſum inducitur per verbum, rogo. alleg.50.num.19.

Fideicommiſſum tanquàm onus reijcitur à legitima. alleg.50.num.26.

Fideicommiſſum eſt onus. alleg.50.num.27.

Fideicommiſſum eſt grauamen ei, ſi ſit reciprocũ. alleg.50.num.28.

Fideicommiſſum relictum poſt mortem, qualitèr intelligatur. alleg.50 num.34.

Fideicommiſſum regulatur ſecundum ordinem ſuccedendi ab inteſtato. alleg.50.num.35.

Fideicommiſſarius quodammodò dicitur creditor in rebus fideicomiſſo relictis. allegat. 50. numer.42.

Fideiuſſor rei inquiſiti, an teneatur ad pœnam, ſi reus aliud fecerit delictum. alleg.24. nu.1.

Fideiuſſor pœnam euitare non poteſt, quando poteſt obuiare delicto rei. alleg.24.num.4.

Fideiuſſor tenetur ad pœnã quando reus ex ſecundo crimine non eſt bannitus cum publicatione bonorum. alleg.24.num.5.

Fideiuſſor rei non tenetùr ad pœnã quando Fiſcus ceperit bona illius. alleg 24.num.6.

Fideiuſſor non liberatur, & ſemper tenetur ſi principalis mutauerit ſtatum. alleg.24. num.7.

Fidiuſſor non tenetur reum præſentare, niſi superuenerint noua inditia. alleg.30.num.1.

Fideiuſſor quando ceſſat Fiſci intereſſe, non tenetur reum præſentare. alleg.30. num.4.

Fideiuſſor pro nouo delicto an teneatur præſentare reum, vt moleſtari poſſit. alleg.30.nu.9.

Filij reorum an citari debeant in citationibus expeditis contra patrem, vt notitiam habeant. alleg.42.num.17.

Finis eſt melior ijs, quæ ſunt ad finem. alleg.36. num. 9.

Fiſci Patronus dicitur reorum Inquiſitor, qui accuſat quemlibet de populo. allegat.17.nu.12.

Fiſcus

I N D E X.

Fiſcus occupat omnia bona confiſcata, quando ſub vno Rege exiſtunt. alleg.9.num.17.

Fiſcus quilibet in ſuo territorio acquirit bona. alleg.9.num.28.

Fiſcus tenetur creditoribus ſui territorij. alleg.9. num.29.

Fiſcus ſemper, & quandocunq; poteſt in criminalibus procedere, licet interueniat accuſator. allegat.17.num.13.

Fiſcus dicitur magis dominus cauſæ criminalis, quam accuſator in omnibus delictis. alleg.17. num.14.

Forindicari non poteſt quando quis puniri non poſſit pœna mortis, & ſic deciſum. allegat.44. num.14.

Forma inducitur per illud verbum, & non alitèr. alleg.25.num.7.

Forma erit obſeruanda ante actum, vel ſaltim in ipſo actu. nec conualidatur, ſi ex poſt facto ſeruetur alleg.25.num.10.

Forma, materia, & pondus, diuerſificant nummos. alleg.43.num.21

Formæ ommiſſio vitiat actum in totum. alleg.25. num. 3.

Fragantia qualitèr probetur. alleg 20.nu 9.

Franciſcus de Laurito ſenior laudatur in Addit. ad alleg.31. ſub num.45.

Fraudis appellatione venit dolus, & in propriè culpa. alleg.43.num.20.

Fraudibus obuiandum alleg.43.num.29.

Fraus præſumitur quando ſit mixtura contractuũ. alleg.43.num.10.

Fraus inter permiſſum, & prohibitum cadit, & fraus committitur per eum, qui ad deceptionem alterius, aut ſui commodum, aut verũ tacet, aut falſum exponit. alleg.43.num.27.

Fraus committitur propriè ad deceptionem alterius, & commodum proprium. allegat.43. numer.28.

Fraus, & dolus nemini debet patrocinari. alleg.43. num.31.

Fraus non eſt ſine dolo. alleg.43.num 32.

Fruſtra legis auxilium inuocat qui in legem committit. alleg.8.num.9 & alleg.47.num.2.

Fruſtra exprimitur, quod tacitè ineſt. allegat.36. num.34.

Fuga poſt homicidium commiſſum inditium, & præſumptionem, ac ſuſpictionem facit. alleg.17. num.18.

Fuga multum præualet ad probandum homicidiũ. alleg.17.num.21.

Fuga ante delictum facit inditium, & quando. alleg.2.num 33.34 & 35.

Fugiens ex fuga in dolo patrati criminis eſſe dicitur. alleg.17.num.19.

Fuga in militibus eſt delictum graue. allegat.27. num. 2.

Fugitiuus quis ſit. alleg.27.num.1.

Furti nomine quid contineat. alleg.43.num.9.

Furtum committit Procurator recipiendo pecuniã cum falſitate. alleg.45.num.12.

G

Generale dictum, generalitèr erit intelligendũ. alleg.36.num.3.

Generalis ordo Excellẽtiſſimi Comitis Montis Regij de anno 1633. circa obſeruantiam priuilegiorum Regiæ Duanæ in delictis Campaneæ cognitis dictis priuilegijs refertur. allegat. 49. num.28.

Genus illud dicitur, quod prædicatur de pluribus differentibus in ſpecie. alleg.36.num 6.

Geſta omnia à carente iuriſdictione ſunt nulla. alleg.23.num.17.

Gloſ.in §.in ſumma, Inſtit. de iniur. declaratur. alleg.10.num.2.

Gloſ.in l.præſenti. de ijs, qui ad Eccleſ.confug. expreſsè loquitur de milite, vt poſſit gaudere immunitate Eccleſiæ. alleg 27.nu.5.& 6.

Gratia reis fieri poteſt pro delictis à Baronibus iuriſdictionem habentibus in proprietate cum poteſtate indulgendi. alleg.14.num 2.

Gratia redditur nulla, ſi fuerit tacitum illud, quod potuiſſet retrahere Principem ad illam non concedendo. alleg.21.num 9.

Gratia vitiatur per ſubreptionem minimam, ſi non fuerint narrata delicta per ignorantiam, vel ſimplicitatem. alleg.21 num.10.

Gratia Principis probanda erit per ſcripturas, non per teſtes. alleg.2.num 12.

Gratia obtẽpta à Principe pro pœna debita pro delicto, etiam pro bonis intelligitur. allegat. 29. num. 5.

Guidatus non eſt moleſtandus, ſed reduci in priſtinam libertatem. allegat.29.num.4.

H

Habitatio ſola longiſſimi temporis, ciuem non facit. alleg 15.num 1.

Habitare non dicitur, ſi non contulerit domicilium. alleg 15.num.19.

Habitare dicitur pro maiori parte anni, & per decem annos cũ vxore, & familia, ac maiore parte fortunarum ſuarum. alleg.15.num.21.

Hæreditas proximioribus debetur non exiſtentibus liberis, & potiſſimũ in fideicommiſſis. alleg.50. num.31.

Hæres hæredis eſt hæres teſtatoris, quãdo procedat. alleg.6.num.24.

Hiſtoria Vliſſis cum Aiace occiſo refertur. alleg. 35. num.2.

I N D E X.

Homicidium eſt publici iudicij. allegat.6. num.9. & 12.

Homicidium permittens ſtatutum, eſt contra ius, eo magis ſi proditoriè fiat. alleg.36.nu 14.

Homicidium eſt maius delictum, quam adulteriũ. alleg.8.num.11.

Homines honeſtiores populares diuites pęnis nobilium plectuntur. alleg 7.num.27.

Homo intenſo dolore promotus, non eſt in plenitudine intellectus. alleg.10.num 20.

Homo nobilitatur moribus, & vitæ, quæ nil aliud eſt, quam operatio virtutis. alleg.7 num.20.

Homo quilibet quærit ſanguinem ſuum, qualitercunq; à morte redimere. alleg.23.num 14.

Homo malæ vitæ non eſt idoneus teſtis. alleg.34. num.31.

Honor debetur Officiali. alleg.11.num.20.

I

ICtum ſcoppitti emiſiſſe, vel emittere iuſſiſſe, paria ſunt. allleg.35.num 1.

Identitas perſonæ qualitèr probetur. allegat. 34. num 49.

Identitas nominis, & cognominis alicuius, qualitèr probatur. alleg.34.num.50.

Ignobilis quiſquam præſumitur, niſi ſe nobilẽ probauerit alleg.20.num.22.

Ignorantia non habet culpam. allegat. 21. numer.11.

Illatio non fit à diuerſis. alleg.43.num.1.

Illicita non veniunt in generali cõceſſione. alleg.36. num.18.

Immoderata ſęuitia, & quæſtio etiam in ſeruo à quacunque perſona habenda punitur in iure. alleg.18.num 22.

Imol. conſil. 209. *declaratur. allegat. 46. numer.23.*

Impeditus legitimè excuſatur, dùm impedimentũ remouere nequit. alleg.31.num.44.

Impenſas Medicorum offendens tenetur ſoluere ad quam rationem. alleg.13.num.10.

Imperator ſuccedens in Regno Neapolitano, an teneatur ſeruare prædeceſſorum Regum conceſſiones. alleg.33.num 68.

In ambiguis, quæ ex legibus proficiſcuntur, indicatur ſecundum conſcientiam. allegat. 8. numer.24.

Incauti patres, qui denuntiant Curiæ furta commiſſa abſq; proteſtatione, quod ſua intereſt, non benè faciunt. alleg 4.num.23.

Inditia quæ non poſſunt iungi, & ſi iungantur, nihil operantur. alleg.1.num.19.

Inditia indubitata in Regno ex noua Pragmatica cum moderatione, ac requiſitis ſufficiunt. alleg. 28. num.3.

Inditia pro præſentatione rei liberati ſub cautione, debent eſſe ſufficientia ad torturam. alleg.30. num.2.

Inditia quando dicantur eſſe ſufficientia pro præſentatione principalis ſub fideiuſſione liberati. allegat.30.num.5.

Inditium inimicitiæ tollitur per probationem bonæ famæ. alleg.2.num.14.

Inditium proximum quando dicatur eſſe. alleg.2. num.16.

Inditium in crimine ſodomiæ, quando adeſſe dicatur. alleg.28.num.18.

Inditium indubitatum quando dicatur. allegat.28. num.21.

Inditium indubitatum in crimine ſodomiæ, non datur. alleg.28 num.29.

Inditium indubitatum, fit ex pluribus inditijs dubitatis, qualitèr procedat. alleg.28.nu.32.

Inditium nullo modo producitur ex confeſſione extra iudicium facta contra primam depoſitionem. alleg.30.num.8.

Inditium contra reum inquiſitũ de homicidio quando oriatur. alleg.17.num.28.

Inditium remotum à delicto, non eſt ſufficiens inditium ad torturam. alleg.1.num.5.

Inditium remotũ probari debet per teſtes. alleg.1. num.13. & alleg.2 num.18.

In dubio ſemper præſumitur pro eo, quod delictum excuſat. alleg.17.num.2.

In dubio contra raptorem receditur ex coniecturis. alleg.39.num.4.

Indultus redditur inualidus ex relatione facta per Fiſcum, qui fuit Aduocatus partis. alleg. 21. num 8.

In exceptione rei iudicatæ idem modus agendi eędem perſonæ, & eędem res requiruntur, ſufficit tamen, vt interpretatiua cõcurrant. alleg.49. num.6.

Infecta primitiua, inficiuntur deriuatiua. alleg.40. num.10.

Inimicitia facit inditium ad torturam, & qualitèr intelligatur. alleg.1.num.1.& 2.

Inimicitia capitalis, qualitèr eſſe dicatur. alleg.1. num.3.

Inimicitia, ſequuta reconciliatione, euaneſcit. allegat.1.num.4.

Inimicitia contrahitur ob litem omnium bonorum, vel maioris partis, non pro minima. allegat. 2. num. 8.

Inimicitia cauſata, facto offenſi, non redundat in perſonam offenſoris. alleg 2.num.9.

Inimicitia non eſt ſufficiens inditium ad torturam. alleg.2.num.13.

Inimicitia probata ad repellendum teſtes, ſi dicantur capitales, vel leues, remittuntur arbitrio Iudicis. alleg 17.num.6.

Inimicitia quando non eſſet capitalis contra teſtes,

faciunt

Digitized by Google

faciunt tantùm inditium ad torturam. alleg. 17. num. 7.
Inimicitia capitalis, quæ dicatur. allegat. 17. num. 34.
Inimicitia ſola, an præmeditatur, & arguat homicidium. alleg. 38 num. 1.
Inimicitia cauſatur ex lite, an ſit iuſta cauſa probabilis repellendi, quæ durare præſumitur, quod limitatur. alleg 34. num 23.
Inimicitia an, & quando præſumatur inter coniunctos, ex aliorum cauſa. alleg. 34 num. 42.
Inimicus meus dicitur ille, qui eſt inimicus fratris mei, vel mei affinis. alleg. 22 num. 8.
Inimicus repellitur à teſtimonio. allegat. 22. numer. 9.
Inimicus dicitur porrigendo accuſationem contra aliquem. alleg. 22. num. 10.
Iniuria facta Officiali, quando cenſeatur facta Regi ob priuata negotia alleg. 10. num. 14.
Iniuria ex qualitatibus, & circũſtantijs ipſius grauatur. alleg. 11 num. 1.
Iniuria grauis dicitur ex qualitate perſonæ. allegat. 11. num. 2.
Iniuria facta perſonæ, quæ repreſentat perſonam Principis, qui vocatur Præfectus Vrbis. alleg. 11. num. 4.
Iniuria facta Officiali, lædit Maieſtatem Principis. alleg. 11. num 5.
Iniuria facta Officiali, dicitur facta Regi. alleg. 11. num. 6.
Iniuria duplex eſt. alleg. 11. num. 28.
Iniuria per aliam iniuriam propulſatur, & compenſatur. alleg. 11. num. 31.
Iniuria facta Miniſtris Officialis, cenſetur ipſi facta. alleg. 11. num. 32.
Iniuria facta vni, cenſetur facta toti agnationi. alleg 26. num. 2.
In obſeruantia interpretatiua non requiritur, quod ſit longo tempore præſcripta. allegat. 49. numer. 26.
Innocentia probatur per præſumptiones. alleg. 34. num. 46.
Innocentia reſultat ex teſtibus inuериſimilia deponentibus. alleg. 34 num 47.
Innocẽtia Baronis circa victum præſtitum bannitis per eius paſtores proponitur, & varijs medijs comprobatur. alleg. 49. num. 22.
In priuatis delictis non proceditur ex officio. allegat. 5. num 6.
Inquiſitio corruit non probatis verberibus. alleg. 1. num. 20.
In raptoribus tàm maſculi, quã fœminæ, debet eſſe cauſa libidinis. alleg. 7. num. 2.
Inſcriptio ad pœnam talionis eſt abolita. alleg. 46. num. 12.
Inſtructor ſimplex in cauſa principali pro abſente reo officium Iudicis implorare debet, quod etiam in bannito, & contumace procedit. allegat. 31. num. 26
Inſtrumentum reprobatum cenſetur quando teſtes aſſerunt non fuiſſe celebratum vti falſum. allegat. 45. num. 15.
Inſtrumentum poteſt teſtibus reprobari, ac eius falſitas. alleg. 45. num. 14.
Interdictum de libero homine exibendo conceditur à iure. alleg. 29. num. 3.
Intereſſe non venis in delictis, vel quaſi, niſi illud eſſet ſingulare, & extra rem. allegat. 13. numer 1. & 2.
Intereſt Reipublicæ delicta puniri. alleg. 24. nu. 9.
Interpetratio pro reo eſt facienda. allegat. 19. num. 3.
Interpretatio intellectiua; non autem extenſiua, quando dicatur. alleg. 41. num. 10.
Inuеriſimile, & incredibile factum admittitur. alleg. 28. num. 22.
Inuеriſimilitudo naturæ aduerſatur, & habet imaginem falſitatis. alleg. 34. num 14.
Inueſtitura de mero, & mixto imperio, omnes pœnas comprehendit, ità quod in eis Barones ſubintrant. alleg. 9. num. 32.
Iudex facit litem ſuam, & tenetur in ſyndicatu, non conſtito priùs in genere procedendo. alleg. 1. num. 21.
Iudex tenetur de iure pœnam minorare minori. alleg. 8. num. 22.
Iudex non poteſt mutare pœnam in caſibus à lege determinatis. alleg. 10. num. 30.
Iudex, cui datum eſt arbitriũ, poteſt vſque ad mortem arbitrari. alleg. 11. num. 16.
Iudex poteſt ſuum arbitrium extendere vſque ad mortem. alleg. 10. num. 1.
Iudex debet habere latas habenas ad punitionem malefactorum. alleg. 11. num. 17.
Iudex ſi verberaſſet, dùm honorem, & ornamenta attentauerit, erit abſoluendus. allegat. 11. numer. 21.
Iudex laicus data falſitate bullarum, procedit contra reum. alleg. 11. num. 37.
Iudex minorem honorem ex abſolutione, quam condemnatione conſequitur. alleg. 17. num. 3.
Iudex facere debet illud, quod ſi in eius perſona, euenerit, fieri vellet. alleg. 18. num. 9.
Iudex in atrociſſimis debet obſeruare iuris diſpoſitionem. alleg. 18. num. 10.
Iudex iniuſtus homo appellari non poteſt, ſed inter animalia bruta connumerandus. alleg. 18. num. 19.
Iudex iudicans ſecundum opinionem vnius Doctoris, excuſatur à pœna, & qualitèr. alleg. 20. num. 14.
Iudex iudicans contra ſtatutum, aut conſuetudinem non in ſcriptis redactam, an excuſetur. allegat. 20. num. 17.

INDEX.

Iudex qualitèr debet ſe informare de conſuetudine. alleg.20.num.16.

Iudex granitèr errat, qui ex teſtibus non ritè receptis,torqueret reum. alleg.20. num.19.

Iudex cui peccaſſet, ſi ſic interrogat reum, vel teſtem, exiſtentibus inditiis manifeſtis. allegat.23. num. 5.

Iudex non debet ſtare correctioni teſti ſimplicitèr, ſed attendere ad modum correctionis. alleg.23. num.12.

Iudex ſi ommittat verbum peremptoriè, facit contra legem,& non valet quod agit potiſſimùm citatio. alleg.31. num.3.

Iudex non conſtito de delicto, etiam ſi eſſet conuictus,vel confeſſus reus, nequit procedere ad citationem,& alia. alleg 34.num.3.

Iudex pœnam auget, & minuit ex cauſa. alleg.45. num.11.

Iudex ex officio contra calumniatores procedit. alleg.46.num.5.

Iudex etiã in dubio parere debet ſuperioris inhibitioni, aliàs temerarius reputatur,& puniri debet. alleg.49.num.32.

Iudicandum eſt pro reo in dubio. allegat.19. numer.17.

Iudices in torquendo non debent abuti arbitrio. alleg.18. num.15.

Iudices canes appellantur immoderatè ſine inditiis reos torquentes. alleg.18 num.18.

Iudices caueant, nè torqueant in delictis ordinariis cum ſubtili corda. alleg.18.num 25.

Iudicibus ſeuientibus immodicè freni temperies adhibenda erit alleg.18 num.17.

Iudicium calumnioſum,ad hæredes calumniæ tranſit. alleg.46.num.6.

Iura ſanguinis, & qualitas proximitatis, non ſunt in commercio noſtro, nec poſſunt in alios transmitti. alleg.6.num.14.

Iura ſanguinis in animi ſænitia conſiſtunt, etiam ſunt animi paſſiones,in quo ſedẽ habent. alleg.6. num.16.

Iura perſonalia in alium transferri non poſſunt. alleg.6. num.19.

Iura ſanguinis non ſunt in patrimonio, neq; in bonis, ſed ſpectant ad eum, quem lex vocat ad hæreditatem occiſi. alleg.6.num.26.

Iura multum deferunt innocentiæ. allegat. 22. num.14.

Iura exorbitantia extenduntur quando agitur de fauore publico. alleg.36.num.31.

Iura armantur pro conſeruanda Innocentia. alleg. 46. num.14.

Iuramentum nõ valet præſtitum contra ius in præiudicium iuris ſuperioris. alleg.36. nu.38.

Iuramentum reo deferri an debeat, ſi de facto ſine iuramento fateatur, vt puniri poſſit. allegat.35. num.13.

Iuriſdictio data priuatiuè adimit aliis cognitionem. alleg 49.num.12.& 13.

Iuriſdictio exercetur de mandato Regis in Regno, & non ab extero. alleg.18.num.37.

Iuriſdictio dicitur excitari, quando cauſa committitur Ordinario. alleg.42.num.10.

Iuriſdictio Regia Duana fuit conceſſa priuatiuè, et abdicatiuè quòad omnia Tribunalia.alleg.49. num.15.

Iuriſdictio limitatè conceſſa etiam de partium conſenſu non prorogatur. alleg.49.num.16.

Iuriſdictionem habens cum mero, & mixto imperio, ex qua in dominium,non in officium,& iure proprietatis verſatur,an poſſit indulgere reis. alleg 14 num 1.

Iuriſdictionis creatio eſt de regalibus. allegat.18. num.35.

Iuſtitia, ac æquitas potiùs inſpici debet, quam culpa delinquentis. alleg.31.num.9.

Ius querulandi, & remittendi, ſpectat ad eum, cui lex defert hæreditatem. alleg.6. num.13.

Ius oritur ex facto. alleg.23.num.6.

Ius idem ſtatui debet vbi eſt eadẽ ratio. alleg.36. num.32.

Ius dicenti extra territorium, vel ſi ſupra iuriſdictionem ſuam velit ius dicere impunè non paretur. alleg.49.num.31.

Ius confiſcandi, competit ſupremo Principi, & ex priuilegio, & conſuetudine inferiori competit, alleg.9.num.33.

L

LEctura magis verior cõuenit legi,quæ rubricæ conuenit. alleg.34.num.5.

Legata,& fideicommiſſa poſſunt nutu relinqui. alleg.50. num.25.

Legatarius legatum ſibi factum agnoſcendo voluntatem teſtatoris,etiam quòad alia dicitur conſenſiſſe. alleg.50.num.60.

Legatum relictum animo compenſandi cum fideicommiſſo, an cenſeri debeat. allegat. 50. numer.43.

Legatum non debetur, niſi acceptetur, nec acquiritur. alleg.50.num.54.

Legatum factum in teſtamento acceptans, ſibi præiudicat, nec ſuccedit. alleg.50.num.55.

Legatum acceptans, non licet impugnare. alleg.50. num.57.

Legatum cenſetur factum animo compenſandi cum debito neceſſario. alleg.50.num.10.

Leges dicuntur particulares illorũ locorum, in quibus ſunt promulgata. alleg.9.num.23.

Legitimati gaudent nobilitate patris. allegat. 7. num 35.

Lex concedens aliquid alicui, eſt perſonalis conceſſio. alleg.6.num.18.

Lex

I N D E X.

Lex ex identitate rationis poſt modum comprehenſionis ad caſum non expreſſum porrigitur. allegat.6.num.23.

Lex debet eſſe ſancta, & immaculata, & talis debet eſſe interpetratio. alleg.7.num.14.

Lex puniens affectum in delictis, non ſeruatur de conſuetudine, ſi non ſequatur effectus, & qualiter, & per talem conſuetudinem cenſetur derogatum, l.ſi quis non dicam rapere. *alleg.7. num.15.& 16.*

Lex prohibens ſemper cenſetur actum in contrariũ annullare. alleg.25.num.6.

Lex vbi nõ diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus. alleg.36.num.4.

Lex ceſſat ceſſante cauſa, & eius ratione.alleg.47. num. 6.

Libellus neque ordo iudiciarius requiritur contra fideiuſſorem rei, ſed ſit praeceptum de ſoluendo, aut in vinculis ſe defendat. alleg.24. num.8.

Libris Bancorum creditur. alleg.45.num 2.

Licentia conceſſa in detrimentum Reipublicæ, non operatur. alleg.25.num.27.

Licet homini pro defenſione ſui honoris, hominem interficere,& quando. alleg.11.num.30.

Licet iniuris propulſare, & iniurioſè reſpondere. alleg.11.num.27.

Licitum eſt leges tranſgredi propter emergentes caſus. alleg.12. num 2.

Locus actenditur in delictis, cum illud augeat. alleg.11.num.8.

M

Magis veriſimile tollit aliud. allegat. 37. num.16.

Magiſtri Iurati quando vſurpant iuriſdictionem. alleg.18 num.41.

Magn.Cur.Vic. ſola ex præheminentia infert torturas ob defectum teſtium non ritè receptorum. alleg.20.num.21.

Malum minus comparatur ad maius, vt habeat rationes boni. alleg.36.num.13.

Mandatum corruit, ſi in eo peremptoriũ, aut æquipollens non apponatur. alleg.31 num.1.

Mandatum pœnale corruit, ſi eius forma non fuerit ſeruata. alleg.31.num.4.

Maritus an poſſit agere actione furti, & poteſtas punire quando procedat, an procedat in ſeruo. alleg.4.num.24.

Medicamenta per incantationes prohibentur. alleg. 13. num.6.

Mendacium ad hoc noceat, debet eſſe in facto principali, non in circumſtantiis. alleg.2.nu.30.

Mens inſpicitur in fideicommiſſis. allegat.50. numer.16.

Mens teſtatoris ante omnia actendenda. alleg. 50. num.20.

Mens teſtatoris in fideicommiſſis potiùs actenditur, quam verba, alleg.50.num.21.

Mentis ex coniecturis percipitur. allegat.50. numer.17.

Mentita non eſt iniuria, ſed defenſio. allegat. 11. num.29.

Merita in ſubditis conſiderari nequeunt, ſed contrarium demonſtratur. alleg.33.num.53.

Meritum, ſeù premium liberæ eſt voluntatis. alleg.33. num.54.

Metus ex præterito, arguitur de præſenti. allegat. 40. num.5.

Metus videtur per actus extrinſecos illũ incutientes. alleg.17.num.33.

Metus inducitur ex minis prouenientibus à perſona, cui debetur reuerentia. alleg.40. num.1.

Metus non cenſetur ratificatus per quemcunq; actũ durante eadem cauſa. alleg 40.nu.7.

Metus præſumitur durare durante cauſa metus. alleg.40. num.2.

Metus minor requiritur in perſona timida. alleg. 40. num.3.

Metus iuſtus dicitur cruciatus corporis, vel mortis. alleg.40.num.4.

Miles offenſus ab aliquo, an vti nobilis debet iudicari. alleg.10.num.38.

Minor non ſuccurritur in totum per reſtitutionem in integrum, ſed minoratur pœna. allegat. 8. num. 8.

Minor committẽs homicidium, minoratur ei pœna. alleg.8.num.10.

Minor nec pro ſe, nec pro alio poſtulare poteſt. alleg.8. num.15.

Minori parcitur, quod contracto matrimonio cum conſanginea coiuit. alleg.8. num.6.

Modus torturæ adhibendæ arbitrio Iudicis relictus eſt, quod eſſe debet regulatus à iure. alleg.18. num.7.& 8.

Modus probationis delicti in genere in defenſione facienda producitur. alleg.28.num.4.

Modus occidẽdi bannitum proditoriè, vel odio priuato, & non zelo Iuſtitiæ, non imputatur à iure communi. alleg.36.num.37.

Mortuus ex vulnere an, & quando præſumatur. alleg.2. num.3.

Mortuus ex ipſius mala cuſtodia, & culpa ſibi imputatur. alleg.2.num.5.

Motiua Regiæ Audientiæ proponuntur. alleg. 49. num. 3.

Mulier acclamare poteſt quando eſſet in Ciuitate, ſecus in Villis. alleg.39.num.5.

Mulieri aſſerenti aliquem eam cognouiſſe non creditur, neque ſtatur eius dicto, & quare. alleg.39. num.9.& 10.

Natura

N

NAtura furti non immutatur ob pœnæ variationem. alleg.5.num.7.

Natura non ſufficit vt is, qui offendit aliquem quæ defendere debet. alleg.34.num.57.

Naturalia ſunt immutabilia. alleg.28.nu.33

Natus ex matre nobili.quàmuis plebeo patre,nobilis dicatur. alleg.7.num.31.

Negatiua probata videtur attenta probatione facta per reum in alio loco delicti commorantem. alleg.17.num.1.

Negligentia non vtendi priuilegio ſucceſſori, non nocet, nec præiudicat. allet.33.num.18.

Nemo decipi debet, nec deceptus remanere debet iuris auctoritate. alleg.4 num.8.

Nemo præſumitur itâ fatuus, & inſanus quis eſt innocens, & verus reus ſe priuare libertate, & conſtituere ſe in carcere. alleg.19.num.15.

Nemo eſt dominus membrorum ſuorum alleg.40. num.9.

Nemo debet decipi ſub fide publica,& auctoritate. alleg.43 num.16.

Nemo carnem ſuam odio habere debet. alleg 31. num.11.

Nemo dominus membrorum ſuorum. alleg. 31. num.12.

Nil.refert an Iudex ſedeat, vel Curſor dummodò ſit in actu iuſtitiam, & officium miniſtrandi, vel in itinere. alleg.35 num.10.

Nihil tàm naturale eſt,vt eo vinculo,quo ligati ſumus, eodem diſſoluamur. alleg.36.nu.23.

Nobilis alio modo punitur in Regno,quam ignobilis. alleg.7.num.39.

Nobilitas etiam ex diuitijs acquiritur. allegat.7. num.21.

Nobilitas nil aliud eſt quam inueteratæ diuitiæ. alleg.7.num.22.

Nobilitas verè in auro conſiſtit. allegat.7. numer.25.

Nobilitas morum plus prodeſt, quam genitorum. alleg.7.num.28.

Nobilitas non tantùm ex paterna origine, quam ex materna peruenit. alleg.7.num.32.

Nobilitas patris, & matris in filios communicari, quia iuris fictione eadem perſonæ reputantur. alleg.7.num.33.

Nobilitas patris, magis attenditur, quam aui, etiā ſi ſuiſſet ruſticus. alleg.7.num.34.

Nomen alicuius aſſumens dignitatis,& ſimilis,qua pœna punitur. alleg.18.num.43.

Non inconuenit pœnam priſcæ ſeueritati accedere. alleg.11.num.42.

Non ſufficit aliquid in genere proponere quando qualibet ſpecies eundem non operetur effectum. alleg.36.num.20.

Notario quando creditur. alleg.32.num.6.

Notarijs permittitur ante ſtipulationem teſtamenti interlineare, addere,& cancellare. allegat.32. num.7.

Notarius poteſt de falſo condemnari quando duo teſtes reprobant inſtrumentum. allegat.45. numer.16.

Notarius falſum conficiens inſtrumentum, punitur pœna mortis, & ſic deciſum. allegat. 45. num.19.

Notorium releuat ab onere probandi, non autem proponendi. alleg.31.num.19.

Nullitas reſultans ex eiſdem actis,poteſt per excuſatorem proponi. alleg.31.num.37.

Nullitas quando ex eiſdem actis reſultat, tunc Iudicis officium ſupplere debet. allegat. 31. num.36.

Nullitas non tamen per Procuratorem, quam etiam per quemcunque opponi poterit,& qualitèr 31. num.38.

Nullum quod eſt, nullum præſtat impedimentum. alleg.31.num.41.

Numiſmatum æqualitas apud antiquos in magna exiſtimatione erat. alleg.43.num.18.

O

OBligatio ad pœnam, oritur perpatrato crimine. alleg.31.num.13.

Occaſio delinquendi erat tollenda in Eccleſijs, & quare. alleg.47.num.3.

Occidens foriudicatum, excuſatur de iure, & ſic deciſum. alleg.36 num.42.

Offendens Officialem ſpeciali odio, vel ſe defendendo, cenſetur uti priuata perſona. alleg.10. num.18.

Offendens Officialem,non ex particulari inimicitia, qualitèr puniendus, dùm officium exercet. allegat.12.num.6.

Offenſio conſideratur facta Officiali intuitu officij. alleg.10.num.12.

Offenſio facta Officiali dicitur ei quando in actu aliquo exercitationis officij fiat. allegat.11. numer.15.

Officiales Baronales non ſunt propriè Regis. allegat.10.num.8.

Officiali non non licet aliquem iniuriare, nàm tenetur actione iniuriarum,& qua pœna erit puniendus. alleg.10.num.21.

Officialis prouocatus adhùc ei non licet inferre iniuriam. alleg.10.num.23.

Officialis Regis cum audit verba iniurioſa contra ſe à priuatis proferri, non debet ad iram prouocari, & qualitèr declaratur. allegat.11. numer 25.

Officialis, qui habet merum imperium de per ſe ad inſtar Senatoris offenditur. alleg.11.nu.7.

Officialis

INDEX.

Officialis prouocatus dicendo ſi non eſſet ob reuerentiam officij benè eum caſtigaret, et indè ſi ipſe depoſuiſſet veſtem, & ſuerit verberatus, an incurrat in pœnam verberantis Officialem. alleg. 11. num. 22.

Officialis non poteſt abdicare officiũ à ſe. alleg. 11. num. 23.

Officialis an incidat in pœnam, non dando defenſionem reo. alleg. 20. num. 11.

Officialis quilibet pro aſportatione armorũ non tenetur. alleg 34. num. 9.

Officialis cenſetur fautor inquiſiti, cum illum carceribus mancipare poteſt, & non facit, & cum hoc ſit delictum, præſumi non debet. alleg. 34. num. 62.

Officialis ſemper præſumitur bonus, nec puniendus eum qualibet cauſa, ſicut excuſat à dolo, ita à pœnà. alleg. 34. num 63.

Officialis an, & quando tenetur carceratos viſitare. alleg. 34. num 65.

Officium Iudicis eſt proſequi malefactores vt puniantur. & delicta eorum. allegat. 17. numer. 11.

Officium Mareſcalli in quo conſiſtit. allegat. 33. num. 47.

Omnia obediunt pecuniæ. alleg. 7. num. 27.

Omnia contenta in inſtrumento nullo, debent in ratificatione contineri. alleg. 31. num. 11.

Omnia, quæ ſubſequuntur ex actu nullo corruunt, quod exemplo demonſtratur. allegat. 25. num. 14. & 15.

Opem præſtans homicidio tenetur vt homicida, & ratione fundatur alleg 41. num. 3.

Operam rei licitè dat quis ſtando ipſius eius rem. alleg. 2. num. 21.

Opinio Gloſ. in §. in ſumma, Inſtit. de iniur. *communitèr recepta. alleg. 12. num. 12.*

Ordinationes Principis ſunt ſtricti iuris. allegat. 3. num. 7.

Ordo eſt ordinem non ſeruari conſulto Principe, & non alitèr. alleg. 18. num. 11.

Ordo ſragantia delicti requirit partis præſentiam. alleg. 20. num. 20.

Oſculum debet eſſe ad os, vel ad mammillas, vt locum habeat pragmatica. alleg. 44. num. 17.

P

Paria ſunt aliquid non eſſe, vel eſſe inutilitèr. alleg. 3. num. 16.

Paria ſunt aliquid non fieri, vel nullitèr. alleg. 31. num. 40.

Pater, & filius eſt vna eadem perſona. allegat. 24. num. 2.

Pater an ſit in dolo non obuiando delicto filij. allegat 24. num. 3.

Peccans in minima parte formæ, ipſa tota vitiatur. alleg. 25. num. 4.

Pœna vltimi ſupplicij datur pro ſurto in Regno vltra vntiam alleg. 4. num. 18.

Pœna ſerui minoris furtum committentis, quæ nàm ſit. alleg. 4. num. 20.

Pœna furti alterata per ſtatutum, an operetur, vt furtum ſit crimen priuatum. alleg. 4. nu. 21.

Pœna capitis impoſita pro furto, quando exequi debeat. alleg. 4. num. 22.

Pœna raptus vt locum habeat, debent copulatiuè concurrere commixtio cum rapto. allegat. 7. num. 11.

Pœna raptus ordinaria puniri debet raptor, etiam non ſequuta copula, aliqui tenuerunt. alleg. 7. num. 17.

Pœna minoratur minori etiam in delicto carnis tàm de iure communi, quàm de iure Regni. alleg. 8. num. 1. & 2.

Pœna minoratur in minore delinquente ob adulterium. alleg 8. num. 4.

Pœna diminuitur ob delictum carnis in minore. alleg. 8. num. 5.

Pœna patientis muliebria eſt deportatio. alleg. 8. num. 14.

Pœna mortis in patiente an procedat. allegat. 8. num 18.

Pœna minoratur in delictis carnis, & quare. allegat. 8. num. 23.

Pœna vulneranti Officialem Baronis, quæ nàm ſit, & an procedat in Officialibus inferioribus. alleg. 10. num. 7.

Pœna impoſita per Conſt. Vt participatio, *pro iniuria, quæ nàm ſit ei, qualitèr intelligatur. alleg 10. num. 31.*

Pœna impoſita per Conſt. Vt dignitatum, *quæ nàm ſit. alleg. 10. num. 33.*

Pœna illa imponi debet, quæ erit ſolita. alleg. 10. num. 40.

Pœna cum delicto compenſatur. allegat. 11. numer. 10.

Pœna arbitraria ſe extendit vſque ad mortem ob criminis atrocitatem. alleg. 11. num. 14.

Pœna mortis eſt in falſificante reſcriptum Principis in reſcripto prælatorum, eſt pœna deportationis. alleg. 11. num. 41.

Pœna manus etiam plecti debet cum deliquit offendens alapa ſicut in ſimilibus. alleg. 11. nu. 43.

Pœna falſæ aſſertionis, quæ nàm ſit. allegat. 18. num. 45.

Pœna deportationis, & publicationis bonorum eſt de iure communi pro falſitate. allegat. 16. numer. 1. & 2.

Pœna mortis eſt in falſificante literas Regis. alleg. 16. num. 2.

Pœna mortis eſt in falſificante literas Regis de iure Regni. alleg. 16. num. 4.

Pœna

Digitized by Google

INDEX.

Pœna mortis ex Conſtit. Regni *contra falſarios, non eſt exorbitans à iure communi cum ſit correctoria. alleg.16 num.5.*

Pœna contra falſarios an detur aſſiſtenti falſitati litteræ, & ea vtenti. alleg.16.num.7.

Pœna vltimi ſupplicij non imponitur de iure communi fabricanti, vel vtenti literis Regis. alleg. 16. num 9.

Pœna ordinaria non erit puniendus, quando non fuit cauſa immediata ob delictum patratum. alleg. 16. num.14.

Pœna mitiori punitur ſi non fuerit principalis delinquens, & ſic deciſum. alleg.16.num.16.

Pœna damnationis in metallum, in cuius locum ſucceſſit. alleg.20.num.23.

Pœna vltimi ſupplicij punitur dans operam rei illicitæ, ſi ex cauſa homicidium ſubſequatur. alleg.21 num.4.

Pœna vltimi ſupplicij impoſita eſt contra coniurantes. alleg.23.num.20.

Pœna mortis eſt contra ſeditioſos. allegat. 23. numer.21.

Pœna ordinaria delicti imponi non poteſt, niſi qui conuincatur legitimè ex confeſſione, aut teſtibus. alleg.28 num.1.

Pœna pecuniaria Baronibus debetur ex diſpoſitione Pragmaticæ alleg.29.num.6.

Pœna magna pecuniaria, quæ abſorbet patrimonium, continet ſpeciem confiſcationis. alleg.31. num.24.

Pœna amputationis manus erat priùs impoſita per iura. ſed nunc pecuniaria alleg.31.nu.35.

Pœna falſi vt locum habeat, ſufficit quod potuit nocere, alias ſecus. alleg.32.num.12.

Pœna carceris maior dici debet. allegat.34. numer.54.

Pœna ordinaria an locum habeat quando confeſſio extraiudicialis præcedit, & inditia eſſent indubitata. alleg.35.num.17.

Pœna ordinaria raptus, & ſtupri eſſet vltra relegationem ex blandis verbis, & ſuaſionibus ob violentiam interpetratiuam. allegat. 39. num. 3.

Pœna raptus ceſſat data voluntate mulieris. alleg. 30. num.14.

Pœna ordinaria an locum habeat ex negatione delicti. alleg 40 num.11.

Pœna vnica tenentur principales, & auxiliatores. alleg.41. num.5.

Pœna ſtellionatus locum habet in corrumpentibus merces. alleg.43.num.11.

Pœna ſtellionatus eſt pecuniaria. allegat.43. numer.12.

Pena ſtellionatus ceſſat vbi dolus non habet particulare nomen delicti. alleg 43.num.13.

Pœna ſtellionatus locum non habet vbi dolus poterit purgari actione ciuili, alleg.43.nu.14.

Pœna capitis imponitur facientibus adulterinam monetam. alleg.43.num.22.

Pœna imponitur ex Conſtit. Magiſtros mechanicos, *contra artifices malè miniſtrantes aurum, & argentum, quæ nàm ſit. alleg.43.nu.25.*

Pœna, quæ nàm imponi debet mercatoribus prauis res corrumpentibus in qualitate, & ſpecie. alleg.43.num.26.

Pœna arbitraria extendi poteſt vſque ad mortem. alleg.43 num.34.

Pœna ſtellionatus Iudicis arbitrio relicta eſt. allegat 43.num.33.

Pœna confiſcationis vbi à iure non eſt ſtatuta, poteſt Iudex ex ſuo capite imponere illam. alleg. 43. num.38.

Pœna non imponitur, niſi expreſsè dicatur à lege. alleg.44.num.6.

Pœna oſculi violentis eſt arbitraria, hoc eſt exilij. alleg. 44.num.10.

Pœna arbitraria extat in crimine falſi. allegat.45. num. 6.

Pœna arbitraria vſque ad mortem extenditur, maximè in crimine falſi alleg.45.num.7.& 9.

Pœna mortis extat pro magno furto. allegat.45. num.13.

Pœna Notarij committentis falſitatem eſt arbitraria. ſed quando eſſet falſitas magna, vel iterata, erit pœna mortis. alleg.45.num.17.& 18.

Pœna calumniantium, quæ nàm ſit. alleg.46.nu4.

Pœna calumniantium de Iure Regni, quæ nàm ſit. alleg.46 num 7.

Pœna calumniatoris quando locum habeat. alleg. 46.num.8.

Pœna calumniæ eſt arbitraria. alleg.46.nu.9.

Pœna vltimi ſupplicij contra calumniatores extat in obſeruantia. alleg 46.num.13.

Pœna criminis læſæ Maieſtatis procedit in denunciante, non in accuſatore, & ratio affertur. allegat.46.num.15.

Pœna ſubornationis ad falſitatem, etiam in actitatis militat alleg.46.num.25.

Pœna mortis, vt locum habeat contra accuſantes oportet, vt ſententia ſit exequuta contra accuſatos. alleg.46.num.21.

Pœna mortis fortiùs infligenda calumniatori, ſi concurrit falſitas. alleg 46.num.19.

Pœnæ arbitrio Iudicis ſunt relictæ communitèr. alleg.11.num.11.

Pœnæ arbitrariæ extenduntur vſque ad mortem. alleg.12.num.1.

Pœnæ arbitrariæ ad mortem extenduntur. alleg.12. num.16.

Pœnæ ſunt molliendæ. alleg.8.num.25.

Percutiens Officialem odio priuato, & inimicitia, grauitèr agit. alleg 11.num.13.

Periti in criminalibus quandoq; ad torturam faciendam probant. alleg.28.num.9.

Periti

I N D E X.

Periti dicuntur deponere de iudicia, & ſcientia intellectus. alleg.28.num.12.

Peritis inarte ſtandum erit. alleg.1.num.22.

Periurus babet ſolùm Deum in vltorem. alleg. 2. num.32.

Permiſſum videtur ſubſcribi teſtamentum ab alio, ſi teſtator ſubſcribere nequit. alleg. 37.nu.12.

Perſona officij, & dignitas contemplantur, non tamen inimicitiæ particulares. alleg.11.nu.24.

Perſona offendentis iniurijs conſideratur. alleg.12. num 14.

Papulares mediocris conditionis inclitæ Ciuitatis præferuntur nobilibus inferioris Ciuitatis. allegat.7 num.30.

Poteſtas domini in ſeruas eſt vitæ, & necis de iure. alleg.4 num.11.

Poteſtas qualitèr intelligatur. alleg.10.num.5.

Poteſtas indultandi eſt de regalibus, & ſoli Regi competit alleg.14.num.3.

Poteſtas conceſſa nominandi, ſi fuerit facta elapſo temporis ſpatio, an ſuffragetur. alleg.21. numer.15.

Poteſtas quàmuis exorbitans, & extraordinariè tributa non tollit priuilegia alteri quæſita, niſi expreſsè diſpenſetur. alleg 49.num.29.

Pragm.3. §.5. de procur. *adducitur, & ponderatur. alleg.25.num.1.*

Pragmat.1.& 2. de ſodom. *ſolùm loquuntur de confeſſis, & conuictis. alleg.28.num.30.*

Pragmat.8.cap.7.de inſtrum.liquid. *producitur, & qualitèr fuit iudicatum ob nullitatis cauſam propoſitam contra liquidationem inſtrumenti. alleg.31.num.43.*

Pragmat.4.de poſſeſſ.non turb. *qualitèr procedat. alleg.33.num.73.*

Pragmat.22. §.2. de armis, *ponderatur. alleg. 35. num.24.*

Pragmat.1.de exulib. *ponderatur. allegat.36. num. 1.*

Pragmat.7.de citationib. *affertur. allegat.42. num. 1.*

Pragmat.3.de citationib. *producitur. alleg.41. num. 3.*

Pragmat.10.de officio Iudicum, *refertur. alleg.42. num 5.*

Pragmat.1.de oſcul.mul.per vim, *ponderatur. alleg.44 num.1.*

Pragmatica, ſeù Conſtitutio, vbi mentio facta non fuerit de deciſione cauſę vertentis remanet in ſuo robore alleg.44.num.11.

Præiudicium oritur quòad actum factum in contrarium, non quòad alios. alleg.33.num.29.

Præſcriptio inducta eſt à Principe propter publicã vtilitatem. alleg.36.num.24.

Præſtans opem maleficio, non dando cauſam ipſi malefacio, ſed mitiori pœna punitur. alleg.16. num.13.

Præſumptio appenſamẽti in homicidio, tùnc ex inimicitia oritur, quoties ipſa ex graui cauſa orta eſſet. alleg.38. num.3.

Præſumptio inducitur ex confeſſione mulieris aſſerentis ab aliquo cagnita. alleg.22.num.4.

Præſumptiones, & inditia tolluntur contrarijs præſumptionibus, & inditijs. alleg.22.num.6.

Princeps nequit in præiudicium iuris tertij gratiã facere. alleg.29 num.7.

Princeps non præſumitur velle vni præiudicare, & auſerre ius ſuum, & alteri dare. allegat.33. num.32.

Princeps non poteſt ius quæſitum alteri tollere ſine cauſa legitima. alleg.33.num.35.

Princeps ex cauſa donationis facta per ipſum alicui nequit tollere ius alteri quæſitum, & ratione oſtenditur etiam ob ingratitudinem ipſius reuocare non poteſt. alleg.33. num.37.

Princeps tenetur obſeruare contractum etiam ineſficacem. alleg.33.num.40.

Princeps non ligatur ſua Conſtitutione contrarium faciendo videtur ſe ſubieciſſe. allegat. 33. numer.51.

Princeps mentionem faciens in ſuo priuilegia alterius priuilegij illud praceſſiſſe præſumitur, ſiuè extet, ſiuè non. alleg.33. num 13.& 16.

Princeps quando gratiam facere poteſt ſine partis remiſſione. alleg.36.num.28.

Princeps mandando præſumitur fieri ſecundum legem. alleg.42.num.13.

Principi conuenit illud non ſemel emiſſum vocat irrenocabile verbum. alleg.33.num.50.

Principis boni eſt timere culpam vbi non eſt. alleg. 33. num.41.

Priuilegia Regiæ Dohanæ extenditur etiã ad mulieres locati, & ità iudicatum per Reg. Audient. Principatus Vltra in delictis Campanea. alleg. 49. num.27.

Priuilegia contrario actu licet vnico, quanda ſunt momentanea, ſeù reuocabilia. allegat. 33. numer.30.

Priuilegium Ducis Parmæ ex confiſcatione feudorum remanſit extinctum. alleg.29.num.8.

Priuilegium Regis Ladislai affertur. allegat. 33. num. 1.

Priuilegium in tantùm ammittitur in quantũ fuerit contra eum iudicatum, vel data occaſione illo vtendi, non fuerit admiſſum, ſecus nulla data occaſione illo vtendi, & iudicatum refertur. allegat.33 num.17.

Priuilegium conceſſum ob merita, non ammittitur per contrarium vſum, etiam reſpectu perſonæ, quæ non eſt vſa tali priuilegio. allegat.33. numer.19.

Priuilegium tùnc ammictitur quando ſcientèr quis contrauenit, ſecus ignorantèr. allegat. 33. numer. 20.

Priuilegium in contractum tranſlatum; vel pars illius nequit à Principe reuocari de abſoluta eius poteſtate. alleg 33 num.28.

Priuilegium à Rege conceſſum familiæ vaſſalli latiſſimè erit interpetrandum. alleg.33.nu.74.

Priuilegium ex armorũ delatione ſi cum illis præmeditatè delinquat. punitur etiam pœna delationis armorum. & quando hoc procedat, vel non, declaratur. alleg 35. num.22.& 23.

Priuilegium iure ſpeciali conceſſum faciliùs ammictitur quam iure communi quæſitũ. alleg.35. num 31.

Priuilegium ſtrictè interpetrandum, dùm non ſit clauſum in corpore iuris communis allegat.15. num.15.

Probatio in contrarium non admictitur contra partitam Banci. alleg 45.num 5.

Probatio plena oritur ex libris Bancorum, etiam ſi negetur receptio pecuniæ ex eo. alleg 45.nu 3.

Probatio nulla, aut inditium reſultabit ex depoſitionibus teſtium ſubornatorum ad falſitatem. alleg.46. num.22.

Probatio plena oritur ex receptione pecuniæ ex Banco cum apoca. alleg.45.num.1.

Probatio plena oritur ex partita Banci. alleg.45. num.4.

Probatio homicidij in genere ex requiſitis ortis admictitur alleg.34.num.1.

Probatio bonæ famæ alicuius tollit præſumptiones contra ipſum exortas alleg.22 num 5.

Probatio vera an dicatur, quæ ex dictis peritorum habetur, an erit ſufficiens ad condemnandum; & quid in ciuilibus. alleg.28.num.13.& 14.

Probatio debet eſſe luce meridiana clarior. alleg.28 num.17.

Probatio bonæ vitæ, & famæ, rei operatur, quod ſi eſſent inditia ſufficientia ad torturam, non poteſt torqueri alleg.1 num.15.

Probationes debent eſſe liquidè, non præſumptiuè ad conuincendum de falſo. alleg.32. nu.3.

Probationes vbi pares ſunt ſemper è latere rei vna adeſt præſumptio iuris, ne delinquiſſe credatur. alleg 19.num 18.

Probationes in contrarium admictuntur in crimine ſodomiæ. alleg 28.num.7.

Probationes leuiores ſufficiunt quando agitur de probanda aliqua qualitate incidentèr. alleg. 7. num.38.

Proceditur in fragantia criminis, non datis defenſionibus, ſecus in notorio delicto. allegat. 20. num. 1.

Proceditur ex officio in furto notorio, & commiſſo coràm Iudice. alleg.5 num.4.

Proceditur ex officio in furto, pro quo venit imponenda pœna mortis alleg.5.num.5.

Proceſſus pauci reperiuntur, in quibus falſitates nõ reperiantur. alleg.34.num.48.

Proceſſus, ſiuè acta criminalia facta, ſeù facta in aliquo proceſſu, ſeù actis alicuius delicti dependentes, ſeù dependentia ex alio delicto præcedente debent vniri. alleg.48 num 2.

Procurator in cauſa criminali non admictitur. alleg.3 num.11.

Procurator non admictitur ad remictendum, etiam cum ſpeciali mandato. alleg 6.num.22.

Procurator in cauſis criminalibus non admictitur in Regno. alleg.31.num.25.

Procurator in cauſa pœnæ pecuniaria admictitur. alleg 31.num.32.

Procurator admictitur in crimine vſurarum, pro quo imponitur pœna confiſcationis bonorum. alleg.31.num.34.

Producens falſas ſcripturas, pœna falſi punitur. alleg 11.num.39.

Promictens non rumpere pacem, an teneatur, ſi furtum fecerit. alleg.2.num 7.

Propulſare eſt iniuria, iniuriã retorquere. alleg.10. num.24.

Prorex poteſtatem non habet reuocandi priuilegia à Rege conceſſa. alleg 33.num.55.

Proximior in gradu admictitur ad recuſandum deſiſtente, ſeù remictiente altero proximiore. allegat.26.num.1.

Proximior an admictatur ad accuſandũ ſtante remiſſione, vel ſententia, aut tranſactione. alleg.26. num. 3.

Proximiores non reſpectu gradus, ſed reſpectu ordinis intelliguntur. alleg.50.num.33.

Proximitas attenditur tempore mortis, & non aliter. alleg 6.num 21.

Publicatio bonorum competit Principi, & ex priuilegio, & conſuetudine inferiori competit. alleg 9. num 34.

Publicatio bonorum facta à Tribunali Regio quoad bona ſita in territorio Baronis, an cedat ipſi. alleg 9. num.35.

Punitur vnuſquiſque de eo, quod fecit in raptu, quando ignoratèr ſucceſſit, ſecus tamen ſcientèr. alleg.7.num 9.

Pupillus, vel impubes domicilium conſtituere, nec incolatum poteſt, & ratione demonſtratur. allegat.15.num.4.

Pupillus non poteſt ſe obligare ſine auctoritate tutoris. alleg.15. num.7.

Q

QValitas præcedentis vitæ elidit inditium. alleg 27 num 18.

Qualitas reiteratæ percuſſionis nõ efficit, vt homicidium ſui natura rixoſum deliberatũ fiat quando occiſor ab initio non habuit animum occidendi. alleg.38.num.5.

Qualitas

Digitized by Google

INDEX.

Qualitas qualibet erit exprimenda in gratiam indultus etiam minima. alleg.21.num.5.
Qualitates contrariæ quando cenſentur repartitæ. alleg 3.num.9.
Quando aliquando per errorem ſcribitur, non inciditur in pœnam falſi. alleg.32.num.8.
Quando poteſt procedi ad condemnationem abſque defenſionibus. alleg.20.num.10.
Quæ non proſunt ſingula multa iuuant. alleg.1. num.18.
Quæ ſunt de conſuetudine Principis, non poſſunt mutari. alleg.21.num.14.
Quæ ſunt dignitatis, ſunt præcluſa infamibus. alleg.34 num.30.
Qui habet poteſtatem à lege ſe vendicandi, poteſt ſecum ducere amicos, vel affines, & tales nõ puniuntur, & ratione oſtenditur. alleg.7.nu.5.
Qui contra ſuum ſignum deponũt, tenentur de falſo. alleg.37 num.11.
Qualibet iniuria data Officiali Regis exiſtenti in actu officij, intelligitur, ac ſi Regi illata fuiſſet. alleg.12.num.7.
Quærulans de vulnuſculo, ſi offenſus periret, non tenetur de occiſo. alleg.13.num.7.
Querulatus tenetur ad expenſas quas fecit querulans, & non ad impendia operarum. allegat.13. num. 3.
Quod enim prohibitum eſſet punibile in priuatis, fortiùs in Magiſtratibus, qui ſub colore iuſtitiæ delinquunt, & nullum effectum operari. alleg. 18.num.23.
Quod lege permittente fit, pœna nulla meretur. alleg.36.num.5.
Quod in ſpecie denegatur, non permittitur in genere. alleg.36.num.19.
Quod ab initio eſt vitioſum, non poteſt ex tractu temporis conualeſcere. alleg.40.num.6.
Quod veriſimiliter ſtatuentis interroganti reſpondiſſet, pro expreſſe haberi debet. allegat 41.numer.12.
Quod non eſt veriſimile pro veritate habetur. alleg.44.num.20.
Quod cauſa ſit remittenda Regia Camera fundatur. alleg.49.num.4.

R

RAptus in dubio præſumitur caſu, non ex propoſito. alleg.7.num.8.
Raptus an dicatur committi, ſi nõ fuerit illata vis, ſed conſenſus. alleg.39.num.12.
Raptus ſine violentia non committitur. alleg.39. num.13.
Ratificatio confeſſionis per atrociora tormenta eruta, an procedat. alleg.18 num.26.
Ratificatio inſtrumenti falſi, ſeù nulli, non facit illud verum, nec validum. alleg.32.num.10.
Ratificatio Regis ſi nõ reperitur deſcripta in quinternionibus, & infra annum, an ſubſiſtet. alleg. 33.num.56.
Ratihabitio cõfeſſionis, an ex iniuſtitia tortura ſuppletur. alleg.18.num.27.
Ratio deliberati animi occidendi, qualitèr præſumatur. alleg.38.num.7.
Ratum haberi non poteſt, quod eſt ipſo iure nullum. alleg.25 num.11.
Rebelles dicuntur offendentes Ambaſciatores, & Poteſtates, & puniuntur crimine læſæ Maieſtatis. alleg.12.num.9.
Receptans bannitũ, an, & quando poſſit puniri pœna ordinaria, vel non. alleg.34.num.55.
Receptans bannitum ſibi coniunctum, an excuſetur. alleg.34.num.56.
Receptans bannitum toleratum à Superioribus excuſatur, & qualitèr procedat. allegat. 34. num.59.
Receptans bannitum, quãdo puniri debet. alleg.34. num.52.
Receptator banniti vt puniri poſſit, exigitur, quod malo animo, & dolo recipiat, vbi aſcondat à Iudice. alleg.34.num.58.
Reconciliatio tollit inditium inimicitiæ. allegat.2. num.12.
Regens Sanfelic. deciſ.236. quo caſu loquitur. alleg.31.num.6.
Reges antiqui Regni huius Neap. dixerunt, qualitèr ſucceſſerunt. alleg.33.num.69.
Regnum ſemper idem, & vnum ſit. allegat. 33. num.61.
Regnum Neapolitanum hæreditarium. allegat.33. num 66.
Regula, quod ſi non proſunt ſingula multa iuuant, qualitèr procedat. alleg.2.num.38.
Regula, quod non mutatur, cur ſtare prohibetur. alleg.5.num.8.
Relatio Nuntij continere debet, quibus citatio erit notificanda, vt recipiatur iuramentum ab eis de certiorando citatum, alleg.42.num.8.
Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus. alleg.32.num.4.
Remiſſio vaſſalli poſt ſententiam forindicationis fieri an debeat Baroni, deciſiones afferuntur. alleg.3.num.17.
Remiſſio omnium proximorum, an ſit neceſſaria, vel vnius, aut maioris partis conſanguineorum declaratur. alleg.26.num.4.
Remiſſio cauſæ in ciuilibus non fit Baroni ſtante fori electione in M.C.V. alleg.29.num.17.
Renouatio feudi ex inueſtitura debet per inſtrumentum probari. alleg.29.num.9.
Renuntiare videtur quis deferendo ciuilitatẽ priùs contractam. alleg.15.num.8.
Renuntiare incolatum quando poteſt. allegat.15. num.10.

I N D E X.

Renuntiari priuilegio quando non poſſit. alleg. 33. num. 26.

Renuntiaſſe in ſui præiudicium, quando præſumitur. alleg. 33. num. 25.

Renuntiatio quid ſit. alleg. 33. num. 24.

Reſcriptum S. E. non continens verbis expreſſis delegationem, excitationem iuriſdictionis tantùm inducit alleg 49. num. 30.

Reſcriptum Principis permittens aliquid fieri contra ius, debet in eo clauſula apponi nō obſtante tali lege. *alleg. 36. num* 15.

Reſiſtentia eſt licita in defenſione iuſto dolore interueniente alleg. 10. num. 29.

Reſiſtentia non committitur, ſi per Officiales, ſiuè eorum exequutores literæ cōmiſſionales non fuerint exhibitæ Capitaneo loci. alleg. 49 nu. 10.

Reſiſtere quando erit licitū Officialibus. alleg. 10. num. 17. & 26.

Reſiſtere comprehendit actum manualem. alleg. 10. num 28.

Reſiſti poteſt Officiali, qui iniuſtè exequitur, quod exemplo demonſtratur. alleg. 10 num 27.

Reſiſti poteſt Iudici, qui extra iudicium iniuriam alteri infert. alleg. 10 num. 16.

Reſtitutus ad feudi amiſſi reacquiſitionem, quando primæua iura reacquirat. alleg. 29 num. 15.

Reuocatio priuilegiorum nec iure ordinario, nec ex plenitudine poteſtatis à Principe fieri poteſt, neq; reſtringere, & alijs modis. alleg. 33. num 42.

Reus probata bona fama, non poterit torqueri vno exiſtente inditio delicti. alleg. 27. num. 17.

Reus ſubijcitur tormentis apparentibus ſufficientibus inditijs. alleg. 22 num. 2.

Reus interrogatus à Iudice ſi negat, vel fatetur, & poſteà contrarium dicat ob eius ſalutem, non torquetur. alleg. 2. num. 31.

Reus ſtante probatione negatiua, vrgentibus etiam inditijs ad torturam, liberandus erit. alleg. 17. num. 9.

Reus non conuincitur, ſi alius aderat magis captus in lecto. alleg. 28. num. 23.

Reus iuuabitur ope reſtitutionis in integrum, ſi Iudex ignoraſſet impedimentum illius. allegat. 31. num. 20.

Reus debet citari priùs ad dicendum cauſam quare non debet ſoluere pœnam contentam in mandato. alleg. 31. num. 21.

Rex tenetur contractus à ſe geſtos ſeruare, maximè in remunerationem factos. alleg. 33. nu. 39.

Ritus 269. *qualitèr intelligatur. alleg. 31. nu. 33.*

Ruſticus offendens Officialem, qualitèr punitur. alleg. 10. num. 39.

S

Sacrilegium committitur ex iniectione manum in clericos. alleg 21. num. 6.

Scholaris habitare non dicitur. alleg. 15. nu. 10.

Scientia multis modis colligitur. alleg. 33. nu. 2.

Scientia in facto antiquo nunquàm præſumitur. alleg. 33. num. 23.

Scientia requiritur, vt quis puniatur de receptatione banniti. alleg. 34. num 53.

Scientiam allegans, probare tenetur maximè contra ſucceſſorem, vt per exempla demonſtratur. alleg. 33 num. 21.

Semiplenæ probationes, ac inditia in Regno nō ſufficiunt ad probationem. alleg. 28. num. 2.

Sententia foriudicationis redditur nulla ob nullitatem citationis, & contumaciarum. allegat. 3. num. 2.

Sententia contra legem lata eſt nulla, nec tranſit in rem iudicatam. alleg. 3. num. 15.

Sententia confiſcationis extenditur etiam ad bona extra territorium ſita, ſed Fiſcus cuiuſcunq; loci capiet, & ſic deciſum. alleg 9. num. 5.

Sententia confiſcationis bonorum extenditur extra territorium, dùm fertur in ſubditum ratione delicti. alleg. 9. num. 10.

Sententia erit neceſſaria, vbi bona publicantur ipſo iure. alleg 9 num. 15.

Serui fugitiui ſunt inquirendi, & dominis reddendi. alleg. 4. num. 16.

Seruus ergo fur, ſeruus ergo iniquus. allegat. 4. num. 15.

Socius pro ſocio habet actionem pro iniuria. alleg. 11. num. 33.

Sollemnitates, quæ in alijs criminibus obſeruantur, in enormibus obſeruari debent. allegat. 18. num. 11.

Solus timor etiam de futuro excuſat. allegat. 31. num. 16.

Spoliari nemo poteſt rei ſuæ ſine facto ſuo. alleg. 36. num. 25.

Statutum, quod offendens in perſonam teneatur, & omnes de eius domo, an pro furto verificetur. alleg 2. num. 6.

Statutum vbi imponit pœnam pro delicto, nunquā comprehendit caſum, in quo pœna deberet de iure communi mitigari. alleg. 8. num. 21.

Stuprum, ſeù defloratio, qualitèr probatur. alleg. 39. num. 1.

Stuprum probatur ex Medicorum dicto. alleg. 28. num. 19.

Subſcribens enim habetur, ac ſi totam ſcripturam ſua manu ſcripſiſſet. alleg. 37. num. 8.

Subſcriptiones, & ſignacula teſtium ſinē teſtamenti oſtendunt. alleg. 37. num. 13.

Subornās teſtes ſi peruenerit ad actum proximum, an puniatur. al eg 8. num. 20.

Subſtantia legati conſiſtit in acceptatione. alleg. 50. num. 58.

Succedere nequeunt in Regno niſi ſint hæredes. alleg. 33. num. 67.

Succeſ-

Digitized by Google

I N D E X.

Succeſſor ligatur ſicut Princeps, qui contraxit. alleg.33. num.59.
Succeſſores nequeũt reuocare cõceſſiones factas per prædeceſſores,& ratio affertur. alleg.33.nu.58.
Succeſſores in feudis tenentur ad debita prædeceſſorum,etiam ſi præter defuncti voluntatem ſucceſſiſſent. alleg.33.num.71.
Succeſſores per electionẽ in dignitate tenentur obſeruare geſta per prædeceſſores, etiam ſi ſucceſſor tantùm ſit in dignitate. alleg.33.num 60.
Sufficit quod falſis vtatur ſcripturis,vt poſſit puniri de falſo. alleg.11.num.40.
Suggeſtio quando fidem non facit. alleg.29.nu.4.
Supremum Senatum nõ oportere emendicatis ſuffragijs,& relationibus Iudicum, ſed veritatem inquirere decet. alleg.49.num.8.
Suſpicio qualibet, & cauſa etiam parua locum nõ tutum conſtituunt, & à non comparendo excuſant. alleg.31.num.14.

T

TEmpus non eſt modus inducendi, vel tollendæ obligationis. alleg.15.num.2.
Tempus foriudicationis poteſt ex cauſa moderari per Principem. alleg.3.num.6.
Terminus menſis conſtitutus in abbreuiatione à Principe facta, quando incipit currere. alleg.3. num.10.
Teſtamentum primum, vel ſecundum, actendi debet. alleg.37.num.7.
Teſtator in dubio de ſua hæreditate rogaſſe intelligitur, & de ſuis rebus diſpoſuiſſe. allegat.50. num. 8.
Teſtator poteſt apponere quodcumq; grauamen teſtando,& conditionem. alleg.50. num.29.
Teſtator in ſua diſpoſitione poteſt omnia imponere, dummodo non repugnant legi. alleg.50.nu.30.
Teſtator cenſetur ſe confirmare cum diſpoſitione iuris communis. alleg.50.num.36.
Teſtator habet affectionem ad nepotes poſt filios,& filias. alleg.50.num 37.
Teſtator præſumitur diligere magis nepotes,& deſcendentes ex filio in portione illi relicta. alleg. 50. num.38.
Teſtator ad minus æqualem amorem erga nepotes, quam erga filios habuiſſe præſumitur. alleg.50. num.39.
Teſtes debent reddere rationem inimicitiæ, etiam ſi non fuerint interrogati. alleg.2.num.11.
Teſtes deponentes de auditu clamantis, ſuſpictionẽ arguunt, quod reus fuerit viſus in loco delicti. alleg.2.num.15.
Teſtes aſſerentes vidiſſe interfici hominẽ, ſed ignorant nomen rei, non probant. alleg.2.nu.20.
Teſtes omni exceptione maiores in actibus,& teſtimonijs præferuntur. alleg.7.num.19.
Teſtes deponentes de auditu de inimicitia rei cum occiſo,& repulſanti, nec dantes cauſam ſcientiæ, repelluntur. alleg.17.num.4.
Teſtes repulſati ob inimicitiam capitalem contractam cum reo, non probant. alleg.17.num.5.
Teſtes repulſati, an faciant inditium ſaltem ad torturam. alleg.17.num.8.
Teſtes duo ſufficiunt ad probandum delictũ ex præcepto dominico. alleg.17.num.15.
Teſtes poſſunt eſſe conteſtes, licet vnus dicat, quod nullus alius erat præſens, vel de præſentia aliorum. alleg.17.num.17.
Teſtes infames, & inhabiles ad probationem famæ admictuntur. alleg.17.num.25.
Teſtes probantes negatiuam, qualitèr deponere debent. alleg.17.num.30.
Teſtes ſufficit vt concordent in depoſitionibus. allegat. 17.num.16.
Teſtes deponentes de minis, non faciunt fidem, & quare. alleg.19.num.2.
Teſtes deponẽtes de duobus inditijs,non coniunguntur ad faciendum vnum. alleg.19. num.8.
Teſtes recepti, parte non audita, aut præſente, non faciunt inditium ad torturam. alleg.20.nu.18.
Teſtes ſingulares deponentes de mala fama alicuius, probant. alleg.22.num.12.
Teſtes deponentes de mala fama alicuius mulieris, præferuntur illis deponẽtibus de bona. alleg.21. num.13.
Teſtes examinari debent iuxtà formam commiſſionis datæ. alleg.23.num.4.
Teſtes duo deponentes de facto debent eſſe omni exceptione maiores, & quando. allegat. 28. num.10.
Teſtes probant quando per vnum, aut quinque ſenſibus corporis deponunt. alleg.28.num.11.
Teſtes non ſolùm negatiuam expreſsè deponentes repelluntur, ſed etiam implicitam. allegat.34. num.12.
Teſtes in iudicio repeti, præſumũtur citati,& quando hoc procedit. alleg.34.num.18.
Teſtes viles, qui dicantur, vt poſſint repelli. alleg. 34. num.19.
Teſtes pauperes repelli an poſſint,& quando. allegat.34.num.20.
Teſtes omni exceptione maiores eſſe debent in criminalibus. alleg.34.num.27.
Teſtes quãmuis admictantur multum eorum fidei detrahitur ob eorum defectus. allegat.34. numer.18.
Teſtes deponentes de diuerſo tempore ſunt ſingulares. alleg.34.num.38.
Teſtes deponentes ſuper non veriſimile, debent concludere, & eſſe omni exceptione maiores. alleg. 34. num.45.
Teſtes octo exiguntur quando teſtamentum de falſo arguitur. alleg.27.num.2.

Teſtes

INDEX.

Teſtes reprobantes teſtamentum debent eſſe idonei, habiles, et omni exceptione maiores, ac omni macula carere. alleg.37.num.3.4.& 6.

Teſtes reprobantes teſtamentum debent eſſe in ſuperlatiuo gradu optimæ opinionis. allegat.37. num.5.

Teſtes teſtamentarij circa teſtamenti falſitatem deponunt contra ipſos. alleg 37 num.9.

Teſtes deſcripti in teſtamento, ſi illud reprobaſſent, non audiuntur. alleg.34.10.

Teſtes debent ſubſcribi in relatione. allegat.42. num.2.

Teſti deponenti ob timorem non creditur.alleg.19. num.12.

Teſti vario in ſubſtantia negotij non creditur. alleg. 19. num.13.

Teſti inimico non creditur. alleg.19 num.14.

Teſti deponenti in tortura ob metum, non creditur. alleg.23.num.3.

Teſtibus numero maioribus, & conteſtibus iura deponētibus, magis ſtandum quam duobus, præſertim in criminalibus. alleg.17.num.31.

Teſtibus duobus affirmantibus magis ſtandum, quā mille negantibus. alleg 17.num.32.

Teſtibus aſſerentibus in cauſis criminalibus non ità dixiſſe contra Notarium, an ſit credendum. alleg.23. num.7.

Teſtis vnus non deponens vidiſſe reum in codē loco vulnerationis, non probat. alleg 1.num.14.

Teſtis deponens de voce clamantis, non ſequitur, quod aliquem inuiſum offendit. alleg.2.nu.19.

Teſtis deponens audiuiſſe ab offenſo eius offenſionem factam ab aliquo non probat. allegat.2. num.22.

Teſtis deponens audiuiſſe aliquem ex voce, nō probat. alleg.2.num.23.

Teſtis de fama deponens audiuiſſe publicè ſed non à maiori parte populi, non probat, & hæc opinio admiſſa eſt in Regno. alleg 2.num.26.

Teſtis deponens per dictionem, in circa, *non probat. alleg.2.num.29.*

Teſtis vnus contra producentem plenè probat.alleg. 17. num.29.

Teſtis vt repellatur ob inimicitiam, qualitèr fiat, remiſſiuè. alleg.17.num.35.

Teſtis voluntariè deponens, non creditur vti inimicus. alleg.19.num.10.

Teſtis vnicus non probat. alleg.21 num.13.

Teſtis contrarius iin depoſitionibus non admictitur, & quare. alleg.28. num.27.

Teſtis interrogatus per extenſum in articulis, vel interrogatoriis Iudici porrectis extra torturam, an probat. alleg.23.num.2.

Teſtis, qui depoſuit corā Iudice, & notario, ſi indè aſſerit non ità depoſuiſſe, poteſt de falſo puniri. alleg.23.num.8.

Teſtis tortus nolens confiteri delictum, non cenſetur ſpontè crimen alterius magnum cōfiteri, niſi corruptus. alleg.23.num.15.

Teſtis an poſſit in continenti corrigere dictum ſuū, & quando. alleg.23.num 13.

Teſtis non deponens de loco, & tempore, falſus redditur. alleg.34.num.10.

Teſtis falſus in vno, præſumitur falſus in omnibus. alleg.34 num.13.

Teſtis vltroneus quando dicatur eſſe. allegat.34. num.14.

Teſtis, qui ſpontè vadit ad teſtificandum, torqueri debet vti ſuſpectus. alleg.34.num.15.

Teſtis ſpontaneus deponens, præſumitur inimicus. alleg.34.num.16.

Teſtis citatus, & non allegans priuilegium, quod habet, dicitur ſpontè deponere. alleg.34. nu.17.

Teſtis, qui ſpontè ſe offert, nil ei creditur. alleg.34. num.21.

Teſtis inimicus an, & quādo excludatur. alleg.34. num.22.

Teſtis inimicus dicitur qui non citatus, ſubiecit ſe examini. alleg.34.num.24.

Teſtis primò examinatus habetur pro denuntiatore. alleg.34.num.25.

Teſtis vnus falſus, vel duo, præſumi facit alios eſſe falſos. alleg 34.num.35.

Teſtis contrarius eius depoſitioni non probat. alleg. 34. num.36.

Teſtis ſeptem in teſtamento exiguntur de iure. alleg.37. num.1.

Text.in l.aut facta, §.cauſæ, ff.de pœnis, *quando locum habet. alleg.19.num.1.*

Text in l illicitas, §.veritas, ff.de offic.Præſid. *ponderatur. alleg.22.num.1.*

Text. in l.fin. C.an ſeru.pro ſuo facto, *ponderatur. alleg.4.num.2.*

Text.in l.ſerui, & filij, ff.de fur. *ponderatur. alleg.4. num.3.*

Text. in l.reſpiciendum, § furta domeſtica, ff.de pœn. *enucleatur. alleg.4.num.4.*

Text. in l.ſi filius, ff.de patr.pot. *adducitur. alleg.4.num.6.*

Text.in l.meminerint.C.vnde vi. *affertur. alleg.4.num.9.*

Text.in l.Iulianus, ff.de act. empt. *declaratur. alleg.4.num.14.*

Text. in l.fin. ff.de fur. *exploditur. allegat.5. num.1.*

Text.in l.quod ſi in diem, §.Iulianus, ff.de pet. hæred. *expenditur, qualitèr procedat. alleg.6.num.27.*

Text. in l.1. ff. de cenſ. *ponderatur. allegat.7. num.29.*

Text.in l.auxilium, §.in delictis, ff.de minor. *enucleatur. alleg.8.num.3.*

Text.in l.1.§.qui puero, ff.de extraord.crim. *adducitur. alleg.8.num.16.*

Text.

I N D E X.

Text. in l.omne delictum. §.1. ff.de re milit. *ponderatur. alleg.11.num.19.*
Text. in l.prohibitum, C.de iure fiſci lib.10. *ponderatur. alleg.11.num.34.*
Tex. in l.ex hac lege, ff.ſi quadrup.pauper.& l.fin. ff.de ijs, qui deiec. vel effun. *qualitèr procedant. alleg.13.num.4.*
Text. in l.cum qui certarum, ff.de verb. obl. *quando locum habet. alleg.15.num.13.*
Text. in §.interdum, Inſtit. de oblig. quæ ex delict. naſc. *ponderatur. alleg.16.num.12.*
Text. in l.ſi pignori, § ferramenta, ff.de furt. *ponderatur. alleg.16.num.15.*
Text. in l. præſenti, C. de ijs, qui ad Eccleſ. confug. *producitur. alleg.27.num.4.*
Text. in cap. cauſam matrimonij. de probat. *ponderatur. alleg.28.num.5.*
Text. in l.ſi quis in conſcribendo, C.de pact. *qualitèr procedat. alleg.33.num.28.*
Text. in cap. volentes, §.id ipſum, de priuileg. in 6. *explicatur. alleg.35.num.30.*
Text. in l.1.C.de vet.numiſ.poſt.lib.11. *adducitur. alleg.43.num.19.*
Text. in l.fallacitèr, C.de calumniat. *affertur. alleg.46 num.3.*
Text. in l.fin. C.de abolit.& l.3. C.ad leg.Iul. maieſt. *producuntur. alleg.46.num.17.*
Text. in cap.fin. de immun.Eccleſ. *qualitèr intelligatur. alleg.47.num.4.*
Text. in l.prohibitum, C.de iure fiſci, & text. in l.nulli opinatores, C.de exact.trib. lib. 10. *cum eorum limitationibus ponderantur. alleg 49.num.9.*
Timor infert iuſtū metum, & excuſatur. alleg.31. num.17.
Tirannus concedens ſub nomine dignitatis, obligat ſucceſſorē, quod exemplis demōſtratur. alleg.33. num.64.
Tormenta adhibenda ſunt nō quanto accuſator poſtulat, ſed vt moderata rationis temperamenta deſideranda. alleg.18.num.16.
Torqueri non poteſt ex inditijs, ſi contra reum extarent ſufficientibus. alleg.1.num.17.
Tortura faciliùs datur abſq; defenſionibus, et quando. alleg.20.num.13.
Tortura priùs datur captis in fraganti, antequā ad condemnationem deuenitur. alleg.24.nu 24.
Tortura modica non dicitur tortura. allegat. 20. num 26.
Tortura non imponitur niſi vltra relegationem. alleg.23.num.19.
Tractatus debet præcedere in crimine raptus, vt pœna ordinaria locum habeat. alleg.7.nu.7.
Tres inquiſiti deponentes in tortura ſe eſſe receptatos, an probent. alleg 34.num.4.
Tria concurrere debent in falſitate. allegat. 32. num.1.

V

Vana vox populi attendi non debet. alleg.1. num.11.
Variationi principalis non creditur quando deponit contra aliquem. alleg.18.num.11.
Vaſſalli demaniales nequeunt præiudicare Fiſco ex reununciationibus ipſorum alleg.33.num.27.
Vaſſallus faciens parentelam cum inimico domini, dicitur proditor. alleg 44 num.43.
Vbi maius periculum tantiùs agendum eſt. alleg.2. num.1.
Verba in delictis propriè, & ſtrictè ſunt intelligenda. alleg.8.num.20.
Verba quando in fauorē rei referuntur, quando confeſſio extraiudicialis per binos teſtes probatur. alleg.19 num.5.
Verba priuilegii licet ampla, & importent conceſſionem cum præiudicio tertij, debent ſtrictè interpetrari, vt minus lędant, quod ampliatur. alleg.33.num.33.
Verba quouis modo, *ponderantur. allegat.36. num.8.17.& 36.*
Verba pro quauis cauſa in quouis foro, ſtante quod pro illis aſſecuramus eos ſub fide, & verbo Regio, atque noſtris, *quid operantur. alleg.42.num.7.*
Verba vt tibi videbitur, *arbitrium boni viri denotant, & qualitèr intelligantur. allegat. 42. num.15.*
Verba quando ſunt ambigua, in benigniorem partē intelligenda ſunt. alleg.84 num.5.
Verba Cap. Regni Roberti ponderantur. alleg.44. num.15.
Verba Bullæ Gregorij XIII. ponderantur. alleg. 47.num.9.
Verba priuilegij Magni Admirati notata per Prę ſ. de Franch. deciſ.722.num.2. *referuntur. alleg.49.num.19.*
Verba perſuaſoria, quænam dicantur quando fuerint prolata ab eo, qui reuerentiam debet. alleg. 50.num.11.
Verba cupio vt des, rogo vt des, credo te daturum, *non inducunt fideicommiſſum. alleg. 50.num.13.*
Verbum vir, *quid denotat. alleg.8.num.19.*
Verbum delata, *cuius ſi effectus. alleg 6.nu.20.*
Verbum deprecatio, *qualitèr exponitur. alleg.8. num. 7.*
Verbum poteſt, *præciſè inducit neceſſitatem. allegat.25.num.2.*
Verbum aculeos, *an importet pœnam corporalem afflictiuam. alleg.44.num.7.*
Verbum, rogo, *importat fideicommiſſum. alleg. 50.num.5.*
Verbum, precor, *denotat fideicommiſſum. alleg. 50.num.6.*

Verbum

Verbum, rogo, importat neceſſitatem, & quomodò. alleg. 50. num. 7.

Veritas, & propoſitum diſtinguunt maleficium. allegat. 47. num. 8.

Violentia in crimine raptus debet eſſe vera, non interpetratiua. alleg. 39. num. 8.

Viſus exire ex atrio cum gladio exiſtente occiſo, pluribus vulneribus reperto operatur, vt animū Iudicis impellat ad credendum ipſum occidiſſe. alleg. 35. num. 3.

Vitium ſodomiticum eſt atrociſſimum ſicut homicidium. alleg. 8. num. 12.

Voluntas in delictis non exitus inſpicitur. alleg. 35. num. 20.

Voluntas, & mens magis inſpicitur in fideicommiſſis alleg. 50. num. 15.

Voluntas, quæ ex coniecturis colligitur, dicitur clara. alleg. 50. num. 23.

Voluntas teſtatoris in fideicommiſſis attendenda, quam verba. allegat. 50. num. 24.

Voluntatem colligi in fideicommiſſis ſufficit. alleg. 50. num. 22.

Vox eſt mentis teſtimonium. alleg. 38. num. 8.

Vſurarius debet priùs damnari ante quam Fiſcus bona accipiat alleg. 9 num. 14.

Vſurpantes Regiam Iuriſdictionem, cōmittunt crimen læſæ Maieſtatis. alleg 18. num. 29.

Vſurpare iuriſdictionem, quomodò dicatur. alleg. 18 num. 33.

Vſurpare iuriſdictionem, vel excedere, quando dicatur. alleg. 18. num. 42.

Vſurpator Regiæ Iuriſdictionis, qua pœna debet puniri. alleg. 18. num. 28.

Vſurpator iuriſdictionis, quis dicatur. allegat. 18. num. 36.

Vxor acceptans legatum ſibi factum à viro, non poteſt agere ad quartam ſibi debitam vigore diſpoſitionis Auth. præterea. *alleg. 50. num. 62.*

FINIS.

CODEX

CODEX SELECTARVM RERVM IVDICATARVM

Ciuilium, & mixtorum Caſuum,

AVCTORE

IO. BAPTISTA DE THORO I.C. NEAP.

ac Almi Collegij Neapolitani Conſeruatore.

SVMMARIVM.

1 *Reus delatus etiam ante ſententiam honores petere prohibetur, & præſertim futuros.*
2 *Reus criminis nouos honores adipiſci nequit.*
3 *Rei inquiſiti priuantur vtraq; voce actiua, & paſſiua.*
4 *Reus non poteſt medio tempore honorem petere, & qualitèr intelligatur, num.* 5.
6 Text. in l. quòad ſtatum, ff. de pœnis, *refertur.*
7 Text. in l. in ſeruorum, §. qui ex cauſa, ff. de pœn. *producitur.*
8 *Deſerens excubias Palatij capite punitur.*
9 *Æſtimatio hominis minuitur, cum prohibetur honoribus publicis fungi.*
10 Text. in l. reus, ff. de muner. & honor. *ponderatur, & num.* 25.
11 *Reus vt verè dicatur exigitur, quod ſit delatus.*
12 *Delator nominis accuſare videtur, & qualitèr.*
13 *Poſtulare, idem eſt quod accuſare.*
14 *Accuſatio operatur, quod rei nomen inter reos habeatur.*
15 *Inſcriptio priùs fit, & poſteà ſubſcriptio.*
16 *Nomen rei in libello deſcribi debet.*
17 *Aboleri verbum interpetratur, ideſt cancellari.*
18 *Reus dicitur quando Notarius ponit cedulam in libra, præcedente accuſatione.*
19 *Iudex conſiderare debet, an accuſatio ſit iuſta, vel non, & admittenda.*
20 *Reus tùnc dicetur, quando nomen eius receptū eſt inter reos.*
21 *Nomen rei inter reos receptum videtur, quando Iudex pronuntiauerit eſſe procedendum in cauſa, aut Iudex viſa accuſatione committit citationem, num.* 22.
23 *Citatio qualitèr faciat reum.*
24 *Honores peti nequeunt à reis, ſed offerri.*
26 Io. cap. 8. *refertur.*
27 *Officia exercere reis non conceditur, ſed ſi fuerint electi, non impedirentur exercere.*
28 Text. in l. reo, ff. de ſolut. *exploditur.*
29 *Electores priuandi per ſententiam poſſunt ante priuationem eligere.*
30 Text. in l. poſt contractum, ff. de donat. *ponderatur.*
31 *Reuertens in breui, non diuertit.*
32 *Carceratus ſub fideiuſſione non dicitur contrauenire, ſi ex domo egrediatur, & ſtatim redeat.*
33 *Fugiens ſi ſtatim reuertatur, excuſatur, ſed ſecundum aliquos punitur, concordatur, nu.* 34.
35 Text. in l. quis ſit fugitiuus, ff. de ædilit. edict. *refertur.*
36 *Culpa eſt male facere.*
37 *Culpa dicitur vitium.*
38 *Culpa vbi non eſt pœna, non committitur.*
39 *Cauſa vbi datur, ceſſat delictum.*
40 *Cauſa delicti ceſſante, ceſſant omnia inditia, & præſumptiones.*
41 *Nemo ſine cauſa delinquere præſumitur.*
42 *Cauſa quælibet excuſat à contemptu, & legis tranſgreſſione excuſat à pœna ſtatuti.*
43 *Ac etiam à pœna parendi præcepto, num.* 44.
45 *Dolus, & culpa præſumitur in eo, qui ratione officij tenetur ad cuſtodiam, qualitèr procedat.*
46 *Cauſa fugæ erit attendenda.*
47 *Peccatum Diaboli qualitèr fuit irremediabile, & peccatum Adæ remediabile.*
48 *Adam per Euam deceptus eſt.*

49 *Adam,& Eua confeſſi ſunt.*
50 *Adam,& Eua ad ſuggeſtionem alterius tranſgreſſi ſunt.*
51 Text. in l. 3. ſi ad diem, ff. de re milit. *ponderatur.*
52 *Iniqua conditio non debet alteri per alterum inferri.*
53 *Nemo debet alieno odio prægrauari.*
54 *De mora modica non curandum.*
55 *Moram modici temporis non fert magnum damnum.*
56 *Modicum interuallum temporis non inducit diuerſitatem actuum.*
57 *Momentum temporis non curatur.*
58 *Modica non nocent.*
59 *Cuſtodia non eſt danda tyronis, ſed veterans.*
60 *Ratio erit habenda dierum, quibus tardiùs reuerſus eſt, derelinquens cuſtodiam.*
61 *Banna ſiunt potiùs ad terrorem, quam ad valorem.*
62 *Quis pro modico peccato nõ debet tantam pœnam pati.*
63 *Deciſio affertur de decurione præ timore ſui centurionis aliquando à ſignis abſente.*
64 Text. in l. qui excubias, ff. de re milit. *qualitèr procedat.*

ARGVMENTVM.

Cuſtos deputatus ad cuſtodiã Portis Ciuitatis ad perſcrutandum bollectina ſanitatis, ſi ea relicta, ad perſuaſionem alicuius vt inquireretur, ne potuiſſet ad munera Ciuitatis aſcendere, & illicò reuerſus ſit, an puniri debeat, & ad officium eligendum admicti.

SPIRITVS SANCTI GRATIA illuminet ſenſus, & corda noſtra.

CASVS I.

NOtarius Franciſcus Paulus Aquaniua cum fuiſſet deſtinatus per Regium Gubernatorẽ Ciuitatis Monopolis ad cuſtodiam Portis einſdem Ciuitatis inſimul cum Io. Franciſco de Chiantera V.I.D. contra exteros aduenientes in eam pro recognitione bollectinorum ſanitatis ob ſuſpictionem peſtis, fuit ad ſtimulationem, & moleſtiam certę perſonæ ſollicitatus, vt illicò quandam ſcripturam quam in domo habebat ſibi traderet, & compulſus diſceſſit relicta cuſtodia, hinc ſtatim per eundem Gubernatorem facta priùs perquiſitione contra eum, informationem capi iuſſit, quo pertento ad eius aures, coràm eodẽ Gubernatore ſe præſentauit, aſſerendo ex cauſa vrgenti diſceſſiſſe, & illicò reuertiſſe, ſatis mirando de tali perquiſitione facta ob interuallum modici temporis momentanei, & ſic vſq; ad noctem perſeuerauit in cuſtodia, ſed totũ hoc accidit, vt præſupponebatur ex malitia, & dolo illius perſonæ petentis tùnc ſcripturam ſibi tradi, ad hoc vt inquireretur, ex quo dùm electio noui regiminis ipſius Ciuitatis facienda erat de proximo, ad hoc vt cum ipſe inquiſitus reperiebatur, ea obſtante ad electionem aſcribi non poterat.

1 Eſtq; de iure cautum, quod reus delatus etiam ante ſententiam honores petere
Conſtitutionibus principalibus prohibetur, ad *text. in l. reus, ff. de munerib. & honorib.*
quod etiam corroboratur ex *text. in cap. Omnipotens Deus, de accuſat.* & maximè honores futuros, vt ſubnectit ibi *Gloſ. in ver-*
2 *bo honoribus*, ſicq; reus criminis nouos honores adipiſci nequit, ex *text cum gloſ. vlt. l. vnica, C de reis poſtul. lib.* 10. *Battandier. re-*
3 *gula* 141 *num.* 1. priuantur enim rei inquiſiti vtraq; voce actiua, & paſſiua, ex *Frãch. deciſ.* 709. *num* 2. & alijs probat *Auguſt. Caput de regim. Reipubl. cap.* 3 *num.* 76. idcireò
4 reum non debuiſſe medio tempore honorem appetere, inquit *text. in l. Lucius, § idem reſpondit, ff. de muner. & honor.* vbi *Gloſ. verbo*
5 *medio tempore*, ideſt ante ſententiam, vel antequàm habeatur pro deſiſtente, nàm & ſi ſententia opus erit condemnatoria,
6 ad hoc vt penitùs quis excludatur ab honoribus, ad *text. in l. quòad ſtatum, ff. de pœn.* ibi: *Nàm ſola ſententia non genus criminis ſpectatur, ideò ſtatim vt ſententia de ijs dicta eſt conditionem ſuam permutat*, inquit *I. C. in l. in ſeruorum, § qui ex cauſa, ff. eodem.*

7 Nihilominùs ſpeciale eſt circa honoris conſecutionem, vt ante ſententiam excludatur reus, *d. l. reus.*

Accedebat, quod ſtantibus bannis, & ordinibus de ordine Excell. Proregis de mandatis pro ſimili cuſtodia facienda valdè rigoroſis, & pœnalibus pœnam vitę comminantibus, adeoquè tales vigilias peragentes continuò ſolliciti eſſe debent ad cuſtodiã, nè fortè ſuſpectus ingrediatur Ciuitatem ob incuriam Cuſtodis, & damnum

damnum aliquod ex hoc reſultaret,quod
in puncto contingi poſſit,ideò vbi maius
perienlum imminet, ibi cautiùs agendũ,
cap.vbi maius,de elect. in 6. & hoc compro-
batum cernitur ex iuris diſpoſitione,ete-
8 nim qui excubias palatij deſeruerit,capi-
te punitur, ad *text. in l.qui excubias,ff.de re
milit.* idemq; confirmatur in *l.ſi quis, §.mi-
les,ff de pœn.* ibi, *Eadem pœna tenetur,& qui
eum quem cuſtodiebat deſeruit* .

9 Ex parte autem ipſius rei dicebatur,ex
quo minuitur æſtimatio hominis, cum
prohibetur honoribus publicis fungi, ad
*text. in l.cognitionum, §.minuitur, ff.de var.&
extraord. cognit.* idcircò pro eiuſdẽ defen-
ſione tria potiſſimùm conſideranda erãt,
ex quibus proculdubio ceſſare videbatur
allegata dubitatio, quin honores ſibi ex-
petere prohiberetur, & ad illos admitti,
& ante omnia intuẽda ſunt,ac ponderan-
da verba illius *text. l.reus*, nàm primo di-
10 cit reus, & vt verè reus dicatur,exigitur
11 vt ſit delatus, hoc eſt accuſatus, ſic ex-
plicat *Gloſ.in l 2.§.ideò,verſ delatus, ideſt ac-
cuſatus, ff.de adulter, & in l. ij tamen, verſ. ab
alio, ff. de accuſat.& in l. . verſ.ſi quis, ff.ad l.
Iul.de ambit. in l.patre,verſ rei, ff.de quæſt. &
l.cum quidam, verſ. reus, ff. de iure fiſci, & in
l.qui cum vno,ff de re milit,et in l.defertur,§.in
reatu, ff de iure fiſci,& l.fin ff.de re milit. l.ca-
pitis,ff. de fideſſuſſ. l.publicè.ff.de publ.iudic.&
in l.3.§.ideò,verſ.velit eo.*

12 Nàm delator nominis, videtur accuſa-
re,cum idem ſit effectus, & quantum ad
punitionem delicti,*Grammat.deciſ.39.nu.6.*
13 & poſtulare,idem eſt quod accuſare,*l.de-
nuntiaſſe,verſ.poſtulari.ff.de adult.*

14 Operaturq; talis accuſatio,vt nomen
eius inter reos habeatur,*Gloſ.d.l.2.verſ.re-
pellere, ff. de adulter, & in l. ſi quis reus, ff. de
publ. iudic.*

Et in hoc aduertendũ eſſe refertur ſer-
uato ordine iudicij poſt accuſationem
15 factam, Primò enim fit inſcriptio, & po-
ſteà ſubſcriptio,*Gloſ.in l.ſi cui, verſ.ſubſcri-
ptio, ff de accuſat.* eo quia dùm accuſatio
contra aliquem proponitur, neceſsè erit
16 attenta iuris diſpoſitione, vt deſcribatur
in libello, & ſi non fieret, nomen rei abo-
litur, *l.liberorum,§.quod ſi libelli ff de accuſat.*
17. vbi *Gloſ.in verbo aboletur*, reſpondet, ideſt
cancellatur accuſatio poſtulante reo, per
text.eiuſdem l. §.ſi accuſator.& tùnc quando
18 Notarius ponit cedulam in libro, dice-
tur reus inter reos.ex *Iacob.Putrigar.*notat
*Blanc. in ſua praxi crim. § datis defenſionibus
ſub num.1.*& hoc præcedente accuſatione
porrecta Iudici per accuſatorem, vt eam
videat, & conſideret, *d.l.miles, §.2. & §.li-
cet,de adulter.Felin.in cap fin.de iudic. DD.in
cap quoniam contra, de probat.* & iſtud fit, vt
19 Iudex cõſideret,an accuſatio ſit inſta,vel
ne, & admittenda, proùt ex *Oldr. Bald. &
Iaſ.*comprobat ibi *Blanc.num.3.*& indè vi-
ſa, & conſiderata per Iudicem accuſatio-
ne,ſi per eum lis conteſtatur,certum erit,
20 quod tùnc reus inter reos cõnumeratur,
quia eius nomen receptum eſt inter reos,
vt probat *Iul.Clar. in ſua praxi crimin. §.fin.
quæſt.14.num.13.vbi Addit.lit.G.*alios citat.

21 Sin autem Iudex pronuntiauerit eſſe
procedendum in ea paritèr nomen rei in-
ter reos receptum eſſe videtur, *Marſil con-
ſil.46.nu.9. Marant.in ſuo ſpec. par.4. in 6.di-
ſtinct. num 59.*

21 Aut Iudex viſa accuſatione commictit
citationem, *l.neminem, C.de exhib.reis,* vbi
*Gloſ.in princ.*dixit,quod priùs petitur reus
23 per citationem.& poſt annotatur, ſeù re-
cipitur inter reos, & ſic citatio facit ipſũ
reum,&c. vt ſubdit *ibi Blanc.nu.5.* attamen
in præmiſſo caſu nulla prępoſita cerneba-
tur accuſatio, ob quod inter reos connu-
merari potuiſſet, idcircò reus delatus
nuncupari non poterat, ſi verba *d. l.* reus
attendamus, vt ad honores non admitte-
retur, neq; alia Iudicis prouiſio, vt cita-
ri potuiſſet, vel ad vlteriora in cauſa pro-
cedi.

Secundò principalitèr conſiderandum
erat id,quod prætendebat reus iſte nè hu-
ius prætextu impediretur promoueri ad
24 officia Gubernij ipſius Ciuitatis, nàm
& ſi *Gloſ.in l.eos qui, ff.de decurion. verbo pe-
tere*, explicat habere, tamen ſubdit, nec
enim honores peti debent,ſed offerri,*l.2.
§.1. ff.de var.cogn.& l.fin de crim.ſacril.*nihi-
25 lominùs *text. in d l.reus,* inquit: *Reus dela-
tus ante ſententiam honores petere principali-
bus Conſtitutionibus prohibetur*. & ſequitur:
*ſed poſt annum quam reus delatus eſt, petere nõ
prohibetur, niſi per ipſum ſteterit, quo minus
cauſa intra annum expediretur*; at cum in
26 facto nulla accuſatio imminebat, nulla
indè ſententia opus erat, ſic legitur apud
Io. cap.3. *Mulier vbi ſunt qui te accuſabant,
nemo te condemnauit, quæ dixit nemo Domine,
dixit autem Ieſus, nec ego te condemnabo,vade,
& iàm ampliùs noli peccare*; ſicquè petere
honores nõ prohibebatur,ſed veriùs quia
in iſtis electionibus Officialium Vniuer-
27 ſitatum non alitèr petuntur officia, ſed
eliguntur publicè idonei, non alitèr rei
criminum,quorum occaſione impediren-
tur electi exercere, ſed ſi fuerint electi,nõ
propterea impedirentur, ex *Gloſ. in l.Bar-*

barius, ff. de offic. Præſid. & quàmuis de tali
crimine capta fuiſſet informatio, nec ali-
tèr proceſſum ad vlteriora contra ipſum
28 reum. non per hoc ſi fortè electus fuiſſet,
prohibebatur exercere,ad quod facit *tex.*
in l.reo, ff. de ſolut. vbi accuſato de quo ve-
niant bona publicanda, interim non vi-
detur interdicta adminiſtratio bonorum
ſuorum pendente accuſatione,quem *text.*
cũ *Gloſ.* allegat *Gloſ in cap. ſi tibi abſenti, de*
29 *priuil. in 6.* in argumentum quod Electo-
res priuandi per ſententiam, poſſunt ante
priuationem eligere, *Gloſ.eſt in cap. §.quod*
prædicta, in verbo ipſo iure, de elect. in prag-
mat. ſanctio, & ad idem facit *text. in l. poſt*
contractum, ff. de donationib. Poſt contractum
capitale crimen donationes facere valent ex
30 *Conſtitutione Diuorum Veri, & Antonini,*
niſi condemnatio ſequuta ſit, vbi *Gloſ. &*
DD.

Tertiò, conſiderandum erat crimen
prædictum, & qua nàm pœna plecti de-
buerat, & per ea, quæ contra ipſum præ-
tendebatur, dùm aſcriptus fuerat pro cu-
ſtodia Portæ Ciuitati ab ea diſceſſiſſe, il-
linc modico temporis interuallo rediiſſe,
occaſione ſibi prębita à petente ſcriptu-
ram, non enim ordinibus Superiorum
directo contraueniendo in non obedien-
do circa cuſtodiã, ob quod pœna ibi ap-
poſita ſibi locum vendicaret,ſed per mo-
mentum temporis illam relinquendo ſta-
tim reuerſus fuit illam continuando, in
31 qua eius ſocius inuigilauerat, quo caſu
pœna nulla videbatur inferri. nàm reuer-
tens in breui non diuertit, *Gloſ. in cap. &*
*venit,verſ pleniorem,de pænit.diſt.*1.

32 Hinc eſt, quod carceratus domi ſub fi-
deiuſſione non dicitur contrauenire,ſi ex
domo egrediatur, & ſtatim redeat, *Farin.*
*conſ.*122. *num.*29.*&* 30. vbi conciliat *conſ.*
*Vulp.*130. quem refert *Addit.ad Bertazzol.*
*conſ.*80. *lit. A.vol.*1. qui loquitur in eo, qui
exierat animo fugiendi, & non reuerten-
di,quod ſequitur *Honded. conſ.*94.*num.*24.
*l.b.*2. ibi relatus, eandemq; opinionem
probat *Guazzin. in tract. ad defenſ. reor. de-*
*fenſ.6.cap.*1.*ſub nu.*8.*verſ.& idem eſt in eo.*

33 ſimilitèr fugiens ſi ſtatim reuertatur,
erit excuſandus, ex *Boer. deciſ.*115. *nu.*18.
& 19 *& Clar.d §.fin.quæſt.*21. *verſ tertio au-*
*tem,*probat *Paul. Bellon in tract.de poteſt. eo-*
*rum, quæ in cont. fiunt, lib.*1.*cap.*34.*num.*3.
vbi licet referat ex mente *Theſaur. Ca-*
rocc. Farinac. mitiori pœna eſſe plectendos
fugientes, & ſtatim reuertentes, ſubne-
ctens in fine num.4 ità fuiſſe deciſum per
Senatum Mediolanenſem, attamen eo-
34 rum opinio procedit quando fuga pro-
cederet ex propria voluntate malitioſa,
& ſine cauſa,ad *tex.in l.quis ſit fugitiuus,ff.*
de ædilit. edict in princ. ibi: *Tamen ſic mu-*
tato conſilio, ad eum reuertatur, nemo enim
35 *tali peccato inquit pænitentia ſua nocens eſſe*
deſinit. & *text. in l.fugitiuus, ff de verb. ſi-*
36 *gnific.* ibi, *Sed qui ipſum factum fugæ vitium*
mentis deduxerit, quinimò ex ijs deſumi-
tur culpam in eſſe,quò male facere eſt, ad
quod *Bald. in l.fin. C.mand.* ex *l ſiue, § ſi ità,*
37 *ff. de negot. geſt* notat,quod culpa dicitur
eſſe vitium, & ſic non ſolùm dolus eſt vi-
tium,ſed ipſa culpa,quod male facere eſt,
38 culpa vbi non eſt, pœna non committi-
tur, *Farinac conſ* 15.*num.*36.

At dùm adſit cauſa vera, & legitima
diſceſſus, ſecùs eſſe videtur, poſtquàm ſi
benè cauſa in delictis dicitur baſis,& fun-
39 damentũ,& vbi non datur cauſa,ibi ceſ-
ſat pręſumptio,*Guazzin.eod.tract tom.*2.*de-*
40 *fenſ.*28.*cap.*1.*nu.*6. & cauſa delicti ceſſan-
te, ceſſant omnia inditia, & præſumptio-
nes, *Farinac. conſ.*151.*num.*10.*tom.*2.*& con-*
41 *ſil.*170.*num.*15 ſubdens,quod nemo ſine
cauſa delinquere pręſumitur,& in *conſ.*50.
*num.*34.*& conſ.*19 *num.*19.*tom.*1.

42 Adhùc tamen pari modo cauſa quæli-
bet excuſat à contemptu, & tranſgreſſio-
ne legis, *Farinac.conſ.*60.*nu.*64 *vol* 1. *& de-*
*ciſ.crim.*196.*num.*3.*tom.*2.

43 Excuſat etiam cauſa à pęna proclama-
tis,vel ſtatuti, *Bertazz.conſ.crim.*115.*n.*22.
44 *vol.*1. ac etiam excuſat à pœna non pa-
rendi præcepto, *idem conſ.*181. *num.*16.*eo-*
dem volum.

45 Et ſic id quod dicitur, quod dolus, &
culpa præſumũtur in eo, qui ratione offi-
cij tenetur ad cuſtodiam, vt refert *Farin.*
*deciſ crim.*97.*num.*5.*tom.*2. procedit in ca-
46 ſu ab eo relato non tamen indifferentèr,
eo quia non ſola fuga,ſed cauſa fugæ erit
attendenda,*d l.ſi quis ſit fugitiuus,Tull.Criſ-*
pol.in ſuis caſib.milit.caſu 11.*num.*3.vbi *nu.*4.
ſequitur dicens, quod fugitiuus non à fu-
ga,ſed ab effectu animi intelligendus eſt.

Quapropter circa præmiſſa erit in cõ-
ſideratione habendũ id,quod tradit *Gloſ.*
notab.in cap.voluiſſent,verſ.non reuocabatur,de
47 *pœn. diſt.*1. rationem reddens, quare pec-
catum Diaboli fuit irremiſſibile, & pec-
catum Adæ remiſſibile,inquit, quia irre-
mediabile fuit peccatum eius,& impoſſi-
bile eſt eum reuocare ad pœnitentiam,
vt inf. d. 2. *§. quod autem reprobi,verſ.impoſ-*
ſibile, hominis autem peccatũ fuit reme-
diabile, & hoc duabus de cauſis, quia to-
tum genus humanum perierat de pecca-
to Adæ,

to Adæ, ſed non tota Angelica natura peccato Diaboli, item homo incitatorem habuit ad malum, quod non habuit Angelus, & ideò per alium iſte non debuit iuuari, ſicut nec ille per ſe potuit ſurgere, & ideò peccatum Diaboli fuit irremediabile, & non peccatum hominis, hactenùs illa, etenim Eua habuit incitatorem, dicens Serpens decepit me, & manducaui, *Gen.3.cap.ſerpens, de pœn diſt.1.* & ſequitur ibi *text.* venialis culpæ quã ſequitur profeſſio delictorum ideò nõ deſperata mulier, quæ non reticuit, ſed magis confeſſa, peccatum eſt quam medicinalis ſentẽtia
48 ſequuta eſt, Adam enim per Euam deceptus eſt, *cap. Adam 33. quæſt. 5.* mulier quam dediſti mihi ſociam dedit mihi de ligno,
49 & comedi, & ſic Adam, & Eua confeſſi ſunt, *Gloſ. in d. cap. ſerpens, verſ. confeſſa,* propterea meruerunt indulgentiam, quia nõ
50 propria voluntate tranſgreſſi ſunt, ſed ad ſuggeſtionẽ alterius, *cap. ſicuti, de pœn. d.1.* ſic iſte ad alterius ſuggeſtionẽ motus cuſtodiã reliquit, & ſuggeſtori potiùs aſcribendum; nàm Cuſtodes murorũ, vel Caſtri, non debẽt ab illo loco auocari, *Boer. deciſ.212.num.12.*

Vndè pro deciſione præſentis altercationis ſatis facere cernitur caſus in fortioribus terminis enarratus à *I.C. in l.3.*
51 *§. ſi ad diem. ff. de re milit.* vbi hæc verba enuntiantur, *Si ad diem comeatus quis non venit, perindè in eum ſtatuendum eſt, ac ſi emanſiſſet, vel deſeruiſſet pro numero temporis, facta priùs copia docendi non fortè caſibus quibuſdam detentus ſit, propter quod venia dignus eſſe videatur.* & ibi *Gloſ. in verbo ſi ad diem comeatus,* explicat, idest die poſito in comeatu, vt vadat fortè ad cuſtodiam alicuius Caſtri, vel loci, ex quo *text.* colligitur cauſam excuſationis eſſe proponẽdam, vt pœna, vel venia locũ habeat, cauſa enim ipſius Notarij euidens erat, dùm ad importunitatẽ cuiuſdã nobilis quandam ſcripturam petentis maxima cum inſtantia, cui pluries reſiſtit non obedire, demùm ſuggerente tali moleſtia, diſceſſit derelicta cuſtodia, ſcripturam ex domo ſumendo, & illi eam conſignando, illicò redeundo ad locum cuſtodiæ perſeuerauit vſq; ad noctem, & quod peius, vt dabatur intelligi ſtudiosè cõtingit ad hoc, vt ipſe Notarius inquireretur, nè ad Decurionatus officium promoueretur ſtante tali informatione capta contra eum, quod certè ei obeſſe nõ debet, cũ de iure diſpoſitum ſit, quod non debet alteri per
52 alterum iniqua conditio inferri, *l. non debet, ff. de regul. iur. cap. primum 22. quæſt. 2.* ibi
53 *Quia nulli, & alieno odio debet prægrauari. l. ſi quis, § 1. C. de inoff. teſtam. l. ſancimus, C. de pœn. cap. nobis, de ſimon.* & propterea non debet nocere alij, quod inter alios actum eſt, *l. nàm & poſteà, in fine, ff. de iure iur.*
54 Sed potiùs ei prodeſſe, nàm in modico deliquerat modicam moram committendo, quæ non eſt in conſideratione, ſic modica non curanda, *Afflict deciſ.129.nu.15.*
55 nàm modici temporis mora, non magnũ fertur dãmnum, *l. ſi debitori, in princ. ff. de iu-*
56 *dic.* & modicum temporis interuallum non inducit diuerſitatem actuum, *l pleriq;*
57 *ff. de ritu nupt.* adeòq; momentum temporis non curatur, *Gram conſ. ciuil. 2. nu. 3. Lazar. de momento temp. cap. 31. num. 1. Barboſ. princip. vtriuſque iur. lit. P. num. 31.* ſubdens
58 *num.32.* quod modica non nocent, *cap. ſi proponente, de reſcript.*

Deniquè ad noſtrum propoſitum ſatis conferre videtur *tex in d.l.3. § ſi plures, ff. de re milit.* vbi caſus exponitur de pluribus militibus deſerentibus militiam, nàm ſi intra tẽpus reuerſi ſint gradu erint pulſi, & per diuerſa loca diſtribuendi, ſed tyronibus parcendum eſt, etenim cuſtodia
59 non eſt danda tyronis, ſed veteranis, probat *Tull. Criſpol. caſu 25. nu. 15.* & ſequitur *num.17.* quod miles tyro, qui obedientiæ cauſa aſſumpſit, onus cuſtodię nõ aſſumpſit, propterea periculum cuſtodiæ, quod præter ipſius culpam euenire poteſt, quod per exempla oſtendit, ſic erat obſeruatum in perſonã ipſius Notarij tyronis, & ineſ-
60 perti; vndè ratio erat habenda dierum, quibus tardiùs reuerſus eſt, *l. qui comeatus, ff. eodem.*

Quocirca minimè obſtare videbantur in contrarium adducta, nempè de pœna grauiori impoſita cõtrauenientibus bannis emanatis, nã vltra, quod talia loquuntur in caſu verę contrauentionis nolendo obedire, vel contraueniẽdo mandatis di-
61 recto, talia enim banna videntur potiùs ad terrorem, quam ad valorem emanata, ex *Bald. in Addit. ad Spec. in § ſententia, ver. banna,* refert *Gram deciſ.36 in princ.* nec propterea ex hac deſertione cuſtodiæ damnum aliquod reſultauerat, neque reſultare potuerat, cum periculum peſtilentiæ longè aberat ab ipſis partibus, dùm in Inſula Siciliæ pululabatur, & ad hoc ad euitandũ periculum cuſtodia decreta fuerat, vltra quod conſocius remanſerat in cuſtodia Ianuæ Ciuitatis pro cauſa prædicta, & tantò minus videbatur deliquiſſe, quo

circa

circa iuſtũ non videbatur,nec condecens
62 pro tàm modico peccato tantam pœnã pati, ex *Bald.* notat *Praſ.de Frãcb.deciſ.* 229. *ſub num.*5. & ad hoc propoſitum allegatus *Tull.Criſpol.in dictis caſib. militarib. caſu* 10.
63 exarat conſimilem altercationem,nempè de quodam Decurione, qui præ timore ſui Centurionis aliquandiù à ſignis abfuerat, & excuſſa rei veritate reſolutum fuit ex illius reuerſione non fuiſſe fugitiuum, neq; officio Decurionis priuandũ ex rationibus ibi deductis.

64 Et propterea *text. in d.l.qui excubias* in contrarium adductus,loquitur in nocturnis vigilijs Palatij Principis, vel Ducis Belli, vt ibi *Gloſ.* ſubaudit, & non mirandum, ſi ità intelligendus erit ob periculũ imminens,vel tempore Belli, vel hoſtium, quo nàm caſu omnis derelictio periculoſa eſſet, atq; punibilis eo maximè tẽpore Belli,de quo ſatis agit *Ayala in tract. de iure,& officio belli,lib.3.cap.*17. poſt *Boer.deciſ.* 212. non fuit vlteriùs proſequutũ criminalitèr, exiſtente cauſa legitima allegata, & de hac altercatione verba etiam feci in *vltimo voto primæ partis*,ad quorum confirmationem fuerunt addita vt ſupra allegata.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex ſemper debet habere æquitatem præ oculis.*
2 *Pactum non reprobatum de iure erit ſeruandum.*
3 *Reuocatio Procuratoris præſentata in iudicio, & ei notificata an teneat.*
4 *Mandatum ſpeciale exigitur in tranſactione.*
5 *Ius ex facto oritur.*
6 *Falſitas arguitur ex diuturnitate tẽporis lapſi in præſentando ſcripturas Curiæ.*
7 *Scriptura noua in pagina veteri facta, arguitur ſuſpictionem ineſſe.*
8 *Reuocatio Procuratoris ad negotia,vt ad notitiam perueniat, quid agendum, & contrario reſpondetur, num.*9.
10 *Solutio per Procuratorem fieri poteſt.*
11 *Procurator cum libera, ex quibus verbis percipitur.*
12 *Verba mandati contra mandantem interpetrantur.*
13 *Donatarius in præiudicium filiorum an poſſit de donatione diſponere in fauorem nepotum.*
14 *Generalis Procurator ad negotia poteſt ſoluere creditoribus domini,nec requiritur ratificatio.*
15 *Procurator ſoluens de ſuo pro domino repetit.*
16 *Procurator debitorem nequit liberare niſi quatenùs ad eum peruenit.*
17 *Soluens pro alio, dicitur eius negotia vtilitèr agere.*
18 *In generali mandato venit omne illud,ad quod dominus de iure poſſit compelli.*
19 *Datio inſolutum habet vim ſolutionis.*
20 *Mandatum finita voluntate extinguitur.*
21 *Omnis res, quæ per quaſcunq; cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur.*
22 *Scriptura authentica reuocationis procurare debet notificari.*
23 *Reuocatio procurationis non valet ſi non fuerit intimata.*
24 *Reuocatio procurationis debet notificari Iudici, & parti,& num.*33.
25 *Reuocatio procurationis ſufficit fieri penès acta.*
26 *Reuocatio procurationis ad negotia erit notificanda.*
27 *Soluens procuratori reuocato, non tamen notificato, aut Iudici, aut ſcienti debitori ſi efficeretur non ſoluendo debitor liberatur.*
28 *Debitor bene ſoluit, procuratori reuocato ante denuntiationem factam.*
29 *Reuocatio mandati non nocet debitori ſoluenti, ad cuius notitiam non peruenit.*
30 *Reuocatio procuratoris ſi occulta ſit,& fuerit particeps aduerſarius valent geſta à procuratore in præiudicium aduerſarij.*
31 *Iudicium factũ cum procuratore reuocato valet, ſi de reuocatione aduerſarius neſciat.*
32 *Ignorantia ſemper præſumitur, niſi contrariũ probetur, cum in facto conſiſtet.*
34 Text.in l.hoc iure, §.ſi quis dederit,ff.de donat. *ponderatur.*
35 *Dominium transfertur per dationem inſolutum.*
36 *Datio inſolutũ vim habet emptionis, & venditionis.*
37 *Procurator generalis tranſigere nequit, niſi in ſpecie habuerit mandatum & quando, nu.*39.
38 Text.in l.mandato, ff. de procur. *quando procedit.*
40 *Verbum cum libera,vel æquipollens in mandato procuratorio, quid operetur.*
41 *Dictio* omnimoda *eſt vniuerſalis, & quid operatur.*
42 *Poteſtatis verbum eſt generale, & quid ſignificat.*
43 *Verba*,omnia, & ſingula alia neceſſaria faciendum,&c. *in mandato quid denotant.*
44 *Clauſula*,omnia,& ſingula, *habent vim expreſſi, & ſpecialis.*
45 *Qui omne dicit nil excludit.*
46 *Verba illa* ad infraſcripta,*quid denotat.*
47 *Dictio* demonſtratiua, & relatiua *ad expreſſa nominata refertur.*
48 *Procurator conſtitutus ad certum negotium cũ libera omnia facere poteſt, ac ſi generaliter fuiſſet conſtitutus.*

49 *Admi-*

49 *Adminiſtratio cum libera etiam cenſetur, ſi dictum quod habeat totalem poteſtatem.*

50 *Verba* cum omnimoda poteſtate geminata, *quid operentur*.

51 *Geminatio verborum, ſeù actus reiteratio, denotat firmitatem propoſiti.*

52 *Geminatio verborum plus operatur, quam ſimplex locutio, & oſtendit deliberatam voluntatem diſponentis, num.* 53.

54 *Clauſula*, cum libera poſita in teſtamẽto, *qualitèr intelligatur, & quid in contractibus, num.* 55.

56 *Clauſula*, cum libera *in procuratorio mandato ex ſtylo Notariorum, potiùs quam ex voluntate partium.*

57 *Clauſula*, cum libera, *ad quæ extenditur.*

58 *Clauſula*, cum libera, *auget poteſtatem procuratoris ſuper ſpeciali cauſa expreſſa in mandato.*

59 *Clauſula*, cum libera, *reſtricta per verba præcedentia, & ſequentia ad præmiſſa quid operetur.*

60 *Reuocatio mandati an ſubſiſtet, ſi dominus non fecerit actum iudicialem, & ſi nõ fecerit proteſtationem.*

61 *Cauſæ ſola facti veritate in Regno expediũtur.*

62 *Sententia debet eſſe conformis libello.*

63 *Sententia rectè lata dicitur quando partes à directa petitione diſcedunt, & replicatis capitula, poſitiones proceſſum, & probationes.*

64 *Actio prima in libello propoſita, poteſt in articulis accomodari, & reformari.*

65 *Articuli in Regno habẽtur loco petitionis, quaſi quod ſuper deductis poſſit fundari ſententia.*

69 *Practica, quod cauſæ poſſint incipere ab articulis, qualitèr intelligatur, remiſſiuè.*

ARGVMENTVM.

Datio in ſolutum facta per Procuratorem generalem cum clauſulis ampliſſimis in beneficium ſui principalis, eius creditori, an ſubſiſtet data reuocatione Procuratoris certo modo ad eius notitiam peruenta.

CASVS II.

CVM pergerem aliquando in Ciuitate Cuſentina tempore Præſidatus D. Ioannis Pimentel, & Auditoratus mei Conſobrini Frãciſci Antonij Salinas, occurrit altercatio non modica, ſuper qua conſultus elaborare coactus fui, viſis priùs Allegationibus ſequentibus, quæ huiuſmodi fuerunt præpoſitæ, & allegatæ videlicet: Petitionem Ioãnis Baptiſtæ Migliareſij patris, & legitimi adminiſtratoris Finitiæ Migliareſij ad cenſus annui ducatorum 400. venditionem debiti ab hæredibus qu. Lelij Campolõghi, quon. Flauio de Florio, & ſuis hæredibus tàm pro ſumma duc. 1280. in anno 1607. liquidatorum, quàm pro cenſibus decurſis, pro ſatisfactione crediti prædicti procedi debere continentem magnam iuſti-
1 tiam, ſummamq; æquitatem quam Iudex ſemper præ oculis habere debet, *l. quod ſi ephæſi. ff. de eo, quod certo loco*, continere breuitèr, vt moris eſt concluſiuè procedendo demonſtrabimus.

Intentio ipſius Actoris ex ſcripturis, & proceſſu fundatur, nempè Nicolaum Mariam de Planis Procuratorem Flauij de Florio inſolutum, & ſoluti nomine eidem actori annuum cenſum prædictum vſque ad effectualem ſolutionem ceſſiſſe pacto appoſito, quod in caſu impedimenti exactionis prædictæ ipſi actori ad venditionẽ illius procedere liceret, impedimentum fuit petens per exactionem à Flauio factam, & hæredes ipſius exigere intendũt,
2 hoc pactum à iure reprobatum nõ reperitur, meritò ſeruandum, *l. iuris gentium, §. Prætor, ff. de pactis.*

Tribus oppoſitionibus per hęredes Flauij factis reſpondere ſupereſt, & appoſita ſunt videlicet.

Primum, Nicolaum Mariam prædictũ prædictæ ceſſionis tempore Procuratorẽ reuocatũ fuiſſe, reuocationemq; prædictã ad ipſius Procuratoris, reuocati notitiam perueniſſe conatus ſum ex literis eiuſdẽ Procuratoris, tùm etiam ex quadam petitione, reuocationem aſſerente priùs Curiæ Regij Locumtenentis præſentata, &
3 poſteà ipſi Procuratori notificata, & prętenſio nõ fundari in diſpoſitione *l. ſi mandaſſem, ff. mandat. cap. ex parte decani, de reſcript.* credimus.

Secundum, illam ceſſionem tranſactio-
4 nem continere, & tranſactionem de caſibus ſpeciale mandatũ requirentibus eſſe, *l. tranſactionis, C. de tranſact. l. mandato generale, & l. procuratorem, ff. de procur. Specul. in tit. de procur. par. 1. § 1.* & Nicolaum Mariã ſpeciale mandatum non habuiſſe, aſſerũt.

Tertium, cenſuum annuum prædictum per Io. Dominicum de Florio Flauij patrem, eidem Flauio contemplatione matrimonij initi inter ipſum Flauiũ, & De-

liam

Digitized by Google

liam Morelli donatũ fuiſſe, & ob id eun-
dem Flauium nec diſponere potuiſſe in-
ferri credimus.

Hæc tamen ſi verè perpendantur, nihil
obſtare poſſunt, nàm deficit ipſis hæredi-
5 bus factum, ex quo ius oritur vulgata *l. ſi
ex plagis, §. in cliuo, ff. ad leg. Aquil.* & deficit
ius, factum deficit, nàm renocationem ad
ipſius Nicolai Mariæ notitiam deueniſſe
ex literis eiuſdem Procuratoris reuocati,
probari negamus, in caſu noſtro loquen-
do, ille in quam prædictum Procuratorē
impugnatæ fuerunt, imò Procurator pre-
dictus querelam, de falſo proponere mi-
natus fuit, vt ex quadã petitione per ip-
ſum preſentata apparet, & in termino nec
Flauius illas conualidauit.

Nec petitio Curiæ Regij Locumtenen-
tis præſentata aliquid operari poteſt, ex
multis.

Primò, quia per quē fuerit præſentata,
non apparet, imo nec veriſimile eſt predi-
ctum Flauiũ tempore prædicto in Inſula
Capri deportatũ, vt ex decreto præſenta-
to apparet petitionem prædictã in Curia
prædicta præſentare voluiſſe, vel potuiſſe.

6 Secundò, coniecturatur euidēs falſitas
ex diuturnitate temporis lapſi in præſen-
tando, *Crau. conſ. 28. nu. 6. in fine,* ſed in fine
& expeditione cauſæ, & parte inaudita
recognitionem manus à Magnifico Sci-
pione Freccia procurauit.

7 Tertiò, quia vt euidentèr apparet, eſt
ſcriptura noua in carta veteri, quæ ma-
gnam ſuſpicionem in ſe continet, *cap. cũ
inter, § ſed contra, de fide inſtrum.*

Ius etiam deficit, nàm in concluſione
procedendo, vt ſupra promiſimus, vera
eſt illa communis in iure cõcluſio, reuo-
8 cationem Procuratoris ad negotia gene-
ralitèr conſtituti ad notitiam ipſius Pro-
curatoris perueniendam eſſe, nec non
quando non eſt certa perſona illam per
proclama, & edicta publicandam eſſe, te-
ſtatur *Bald in l ſed & ſi pupillus, § præſcribe-
re, ff. de inſtit. act.* latè *Felyn. in cap. ex parte
decani, reg. 4. de reſcript.* quem *Bertazzol. in
ſuo tract. clauſul. inſtr. clauſ. 5. gloſ. 1. num. 3.* ſe-
quutus fuit.

9 Contraria procedunt quando nõ adeſt
intereſſe tertij, & de damno, & intereſſe
mandantis tantùm tractatur, vt ex dictis
eiuſdem *Felin.* patet, & ſic procedit *cap.
mandato, de procur.*

Factum etiam ſecundæ oppoſitioni de-
ficit, nàm Flauius, & ipſum repreſentantes
illam ceſſionem, tranſactionem contine-
re, demonſtrare, & probare debebant, cp
vtiq; non fuit probatum, meritò omnia
ceſſant, tamen ad magis conuincēndum,
& iuſtitiam notoriam actoris demõſtran-
dam omnibus in proceſſu contentis, benè
conſideratis, nempè Flauium vti hæredē
Io. Dominici, patris percepiſſe ſummam
ducat. 3000. & proindè debitorem ipſius
Io. Baptiſtæ eſſe ceſſionem illam ſolutio-
nem debiti domini mandantis continerē
10 omnibus patet, & ſolutionem à Procura-
tore fieri poſſe, demonſtrat *text.* clarus in
l. quodlibet, ff. de ſolut.

Sed aliquantulum diſcurrēdo, & ſuper
abundanti dato, & non conceſſo, ceſſionē
prædictam tranſactionem cõtinere, lectis
benè verbis dicti mandati *text.* pro con-
traria parte allegatos non obſtare, imò
ſecundum ipſorum diſpoſitionem con-
tractum initum fuiſſe ſubſtinemus, in illis
enim legibus Procuratorem cum libera
tranſigere poſſe dicitur, & prædictum Ni-
colaum Procuratorem cum libera con-
ſtitutum ex illis verbis in fine mãdati po-
11 ſitis demõſtratur videlicet: promiſit Fla-
uius habere ratum quidquid, &c. ex qui-
bus plenam, & liberam conceſſam eſſe po-
teſtatem, demonſtrant tres, *Gloſ. Iuris Ca-
nonici,* nempè *Gloſ. in cap. cum dilectus, de re-
lig. dom. cap. contingit, de tranſact. & in cap.
per tuas, de arb.* quas ſic declarauit, & ſe-
quutus fuit *Bertaz. in d. ſuo tract. clauſ. inſtr.
clauſ. 5. gloſ. 2. num. 4.* addendo etiam, nàm
& ſi verba mandati ſint diligentèr atten-
12 denda, tamen ſemper contra mandautē
interpetranda ſunt, *Afflict. deciſ. 91.*

13 Tertium, in præſenti cauſa vanitatem
vanitatũ eſſe ſemper tenuimus, nàm & ſi
quæſtio diſputabilis ſit, ſi facta donatio-
ne contemplatione matrimonij per pa-
trem filio, & filijs naſcituris, donatarius
in præiudiciũ filiorum diſponere potuiſ-
ſet, de qua longa ſerie pro nepotibus cõ-
tra diſpoſitionē, & alienationem ſcripſit
Reg. Io. Franc. de Ponte in conſ. 25. nonnulla
pro ſua opinione ponderanda, & nouiſſi-
mè quamplures ſcripſit in ſuo *tract. de po-
teſt Proreg. in tit. de aſſenſ. reg. ſuper dote, § 2.
num. 21.* & etiam in ſimplici nouatione
allegauit *Guido Papa deciſ. 145. & de Frãch.
deciſ. 436. & 205.* & dicta ipſorum ponde-
rauit, & de hac etiam contrariam partem
defendendo ſcripſit *Fab. de Anna conſ. 52.
num. 21. vol. 1.* & plura conſiderauit *Surd.
in deciſ. 322. & 324. vol. 1.* ponderando *conſ.
Bertran. & aliorum,* & idem *de Ponte in conſ.
81. volum. 1.*

Sed quia Flauio prædicto per Io. Do-
minicum patrem cenſus, de cuius vendi-
tione

tione ad præſens tractatur, donatus non
fuit, ſed quidam aſſixus ſuper Ciuitate
Coſentiæ, vt ex lectura donationis appa-
ret, nec non quia donatio fuit facta Fla-
uio tantùm, & non filijs, meritò de verita-
te opinionum prædictarum videre ſuper-
uacuum eſſe iudicauimus, tantò magis
quia in alia in ipſa Regia Audientia ver-
tente ſuper diſcuſſione huius quæſtionis
longa ſerie ſcripſimus, & illa remanſit in-
deciſa, & partes ſe concordauerant.

Vnum tamen nocere noluimus pro re-
ſponſione, eorumq; dici poſſent in dona-
tione contemplatione matrimonij eam
ſimplicitèr facta, & eſt, hanc oppoſitionẽ
non potuiſſe per Flauium, nec per hære-
des eius fieri, ſed quatenùs opponi poſſet
illam vxor Flauij opponere poſſet, quod
nec tàm ſicco pede concederemus.

Et quia Flauius ipſe alienauit, vel per-
cipiendo bona hęreditaria ipſius Ioannis
obligata ipſi actori, vel per contractum
per dictum Procuratorem factam, meritò
excluſæ ſunt hæredes tali prætenſione.

Sed quia libellus aliud contra eundem
Flauium caput continet, nempè fuit peti-
ta executio inſtrumẽti cenſualis tàm pro
capitale, quàm pro cẽſibus decurſis con-
tra prædictum Flauium vti hæredem pr-
dicti Io. Dominici patris debitoris quon-
dam Petri Franciſci Guerræ, à quo cau-
ſam habet actor ipſe, Flauiũ Ioannis Do-
minici hæredem eſſe vltra alia receptio
ducatorũ biscentum viginti ab Antonio
Gerbaſio Corteo prædicti Io. Dominici,
& in beneficium prædicti Petri Franciſci
per dictum Flauium vti hæredem facta
probat, & promiſſio idemnitatis per ipsũ
facta.

Sed nec Flauius negare potuit, ſed ſe
hæredem cum inuentario eſſe, & proindè
inuentarium diſcutiendũ prætenſionem
ſuam eſſe credimus, ſed nec hoc allegari
debet, nàm à principio Flauius prędictus
vti hæres conuentus fuit, & dato termino
actor in poſſe Flauij ducatos tres mille
perueniſſe probauit, & Flauius ſe defen-
dendo quaſdam cartulas ſolutionis du-
cat. 150. continẽtes præſentauit, ideò quia
tanquàm talis à principio fuit conuentus
tanquàm talis ſe defendit inuentarium,
nulla alia diſcuſſione indiget.

In iudicio contra prædictum Nicolaũ
Mariam de falſo Procuratore intentato
non inſiſtimus, tùm quia ad hoc iudiciũ
deuenturum actorem non ſperamus, tùm
etiam quia iudicium clariſſimum eſt.

Ex quibus ſic breuitèr dictis, religioni
doctiſſimorũ Iudicantium ſuppoſitis il-
lum magnam iuſtitiam, ſummamq; æqui-
tatem à principio promiſſam clariſſima
apparente, & proindè Ioannem Baptiſtã
actorem obtinere debere, & ad venditio-
nem cenſus procedendum eſſe pro totali
ſatisfactione non dubitamus, & ſic iuris
eſſe cenſemus Frãciſcus Guerra, Quocir-
ca lectis, & perlectis allegationibus præ-
dictis cum meum erat pro eodem actore
in iure eius intentionem fundare diù re-
quiſitus de conſilio ſequentia in iure fun-
daui videlicet. Dationem inſolutum fa-
ctam Io. Baptiſtæ Migliareſe ceſſionario
Petri Franciſci Guerræ, & creditori Fla-
uij Florij filij, & hæredis quond. Io. Do-
minici Florij per Nicolaum Mariam del-
li Piani Procuratorem ipſius Flauij factã
de bonis hæreditarijs dicti quond. Ioan-
nis Dominici puto omni iure ſubſiſtere
poſſe, eamq; validam, & firmam fuiſſe, &
eſſe, non obſtãte aſſerta reuocatione man-
dati facta per dictũ Flauium ante datio-
nem prædictam, quare ad conualidandũ
iura creditoris prædicti infraſcripta bre-
uitèr ponderanda duxi, & potiſſimùm in-
ſpecto tenore mandati generalis olim fa-
cti ad exigendum, & confitendum, ac etiã
ad lites, & quàmuis de ſolutione facien-
14 da nil dictũ fuiſſet, tamen generalis Pro-
curator ad negotia poteſt ſoluere credi-
toribus domini, nec requiritur alia rati-
habitio, *text. eſt in l. quodlibet, ff. de ſolution.* &
ſubdit optimè *Capyc. deciſ.* 18 *num.* 7. quod
15 Procurator generalis poterit ſoluere de-
bita domini de pecunia domini, vel etiã
ſua, & repetit à domino, per *text. in l ſi pro-
curator, ff. de cond. indeb. verſ. quoniam,* & ibi
Caſt. & conſequentèr Procurator cum li-
bera poteſt ſoluere æs alienum faciendo
conſtituentis conditionem meliorem,
Muta deciſ 26 *num.* 11. ex quo Procurator
non poteſt conditionem principalis de-
teriorem facere, *Coſta Sicul. conſ.* 45. *nu.* 23.
16 quo fit, vt licet Procurator debitorem li-
berare non poſſit, niſi quatenùs ad eum
peruenerit, ex *l. non abſtulit,* vbi *Bald. quæſt.* 1.
C. de nouat. probat *Port. Imol. conſ.* 170. *n.* 29.
tamen ibi ſubdit, attento tenore manda-
ti ad exigendum, recipiendum, itemq; ad
liberandum, & abſoluendũ, ſoluendo cre-
ditori ſui principalis ipſum liberat, & ſi
17 quemadmodùm ſoluens pro alio, dicitur
eius negotia vtilitèr agere, *Aretin. in tract.
de ſolut. cap.* 25. *num.* 9. multò fortiùs Pro-
curator ſoluẽdo pro eius principale rem
vtilem gerere videtur, poſtquàm in gene-
18 rali mandato Procuratoris venit omne

Digitized by Google

illud, ad quod dominus de iure, vel conſuetudine poſſit compelli, *Bald. & Angel. in l.bene à Zenone, C.de quadrien.præſcript. & Benint. deciſ. Bonon.21 num.2.* & ſic attenta iſta concluſione benè concludi cernitur, potuiſſe talem Procuratorem debitum principalis ſoluere,& ſucceſſiuè illud in
19 ſolutum dare, quæ habet vim ſolutionis, & pro ſolutione habetur,vt probat *Maur. Aret. in d.tract.de ſolut cap.2.§.9 num.1. Nouar. in tract.de dation.inſolut.quæſt.10.*

Et ſi ex aduerſo dicatur, mandatum anteà fuiſſe reuocatum,& de ea Procuratorem notitiam habuiſſe, aduertatur quęſo ad talem reuocationem, quæ non ritè, ac rectè proceſſerat, nàm & ſi mandatum
20 finita voluntate extingui videatur,*l.ſi verò, §.ſi mandato, ff. mand.* attamen cum tale mandatum mediante inſtrumento actum fuerat, eo quia illud legalitèr fieri debet, *cap. 1. de procur.* eodemq; modo reuocari debuerat cum omnes res, quæ per quaſ-
21 eumq; cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur, *cap. omnis res, extra de regul.iur.* & qualibet obligatio diſſoluitur eo modo, quo ligatur, *l. prout, ff.de ſolut.* quocirca talem reuocationem eodem modo fieri debere perſpicitur ſicut primum mandatum factum fuerat, & tùnc primum mandatum per ſecundum reuocatur, *Anna allegat.77.num.10.* per *text in l.ſi quis procuratorio, §.Iulianus, ff.de procurator.*latè *Golin.in tract.de procur.par.3.cap.5.num.69 & ſeq.*

Et quàmuis in actis appareat reuocationem eſſe factam per inſtrumentum celebratum in Terra Altimontis, & de ea ipſe Procurator notitiam habuiſſet, hoc eſt per ſimplicem comparitionem principalis comparentis penès acta Regię Curiæ Locumtenentis Coſentini, ſuper qua interpoſito decreto,vt notificeretur Procuratori ſtante ſupradicta reuocatione, nihilominùs ſi rectè inſpiciantur verba comparitionis, ipſa videntur eſſe potiùs verba aſſertiua, aſſerentia reuocationem ineſſe, quanquàm de reuocatione nulla apparuiſſet ſcriptura, quamobrem perne-
22 ceſsè erat ſcriptura authentica reuocationis notificari, vt colligitur ex *text. in cap.in noſtra, de procur.* ibi: *Mandatum, quod eis dederat intra modicum temporis ſpatium reuocauit, ſed ipſi licet mandati literas reuocatorias recepiſſent, nihilominùs in negotio proceſſerunt*, & in *cap.inſinuatione, eod. tit.* ſicque
23 reuocatio Procuratoris non valet ſi non fuit intimata, ità ex *Salic. & alijs*, probat *Gratian.diſcept.forenſ.cap.291.num.26.tom.1.* nàm hoc fundatur ex voluntate reuocantis, quæ per inſtrumentum, vel per teſtes probatur, *Pract. Papienſ. in forma libelli in actione hypoth.in gloſ.mandatum,num.3.in fine*, & per *Gloſ.in d.cap.ex inſinuatione*,& meliùs in *l.1.C.de ſatiſd.Golin.ibidem num.115.*

Ea propter cum tempore notificationis nō apparuiſſet verificatio reuocationis,nec per inſtrumentum, neq; per teſtes. vtiq; corruere, videbatur talis denunciatio reuocationis.

Quibus etiam conuenit antiqua,& noua praxis notificationis faciendæ, nàm ſi fortè in iudicijs verſetur, quod fortiùs
24 eſt,tùnc certiorari debet Procurator,Iudex, & aduerſarius, vt diſponitur in *l.1. C.de ſatiſd. Papienſ.vbi ſupra, & Miſing ſingul obſeruat.centur.5. obſeru.46.num.3. Paul. Criſtin.deciſ.108 tom.2.num.3.* quanquàm
25 hodie ſit hoc ſublatum ex nouella *deciſ. Dom.de Franch.deciſ.490.* vbi aſſerit fuiſſe deciſum ſufficere reuocationem Procuratoris fieri penès acta cauſæ,*Golin.d.tract. par.3.cap.5.num.102.& 103.*
26 Quo verò ad reuocationem procurationis, ſeù mandati generalis ad negotia perneceſsè cernitur notificandā eſſe Procuratori, vt latè proſequitur *Papienſ. vbi ſupra*,ſequitur *Donat.Ant. de Marin. quotid. reſolut.tom.2.cap.174 num.4.*
27 Cæterum autem idem procedere videtur in ſoluente Procuratori reuocato, nō tamen notificato formitèr,aut Iudici,aut ſcienti debitori, quod ſi efficeretur non ſoluendo debitor liberaretur, ex multis probat *Borgn.deciſ.32.num.81.par.2.*nàm
28 bene ſoluit debitor Procuratori reuocato ante denuntiationē ſibi factam, *Maur. Aret.d.cap.5 num.24.& 25.*

Quocirca dato, & non conceſſo, quod iſta reuocatio legitimè facta fuiſſet, ac Procuratori denuntiata, ſi enim ipſe tacuerit talem reuocationem creditore penitùs ignorante,omne geſtum per talem
29 Procuratorem in damnū creditoris, nullum præiudicium ei afferre poterit,vt patet ex *text.in l.qui hominem, §.ſi Titium, ff.de ſolut.*vbi reuocatio mandati nō nocet debitori ſoluenti, in cuius notitiā non peruenit, & coadiuuari videtur, ex *Gloſ. in cap.mandato, verſ.reuocato, de procur.in 6.* vbi concludit, quod ſi reuocatio non perueнerit ad notitiam aduerſarij, non ei præiudicat, ſi fuerit tantùm Procuratori notificatum, quemadmodùm etiam reuoca-
30 tio Procuratoris ſi occulta ſit, & huius occultationis fuerit particeps aduerſarius valent geſta ab illo Procuratore in præiudicium illius aduerſarij, *Maſcard. de probat.*

*probat. concluſ 649.num.*38. & ob iudicium
31 factum cum Procuratore reuocato vale-
bit, ſi de reuocatione aduerſarius neſciat,
d.cap.mandato, Gloſ.in d.l.1.verſ.noluerit, ibi,
Si antẽ Procurator ſicut valet pro reo, & ſub-
dit: *quod ſemper præſumitur ignorantia*, niſi
32 contrariũ probetur, cũ ipſa in facto alie-
no conſiſtet, *Gloſ in §.rectè. Inſtit de mandato,*
33 *verſ. probabilis*, nàm reuocatio Procura-
toris eſt intimanda Iudici, & parti, *Paul.
Criſtin.d.deciſ.*108.*tom.*2.*num.*3.

At in præſenti caſu noſtro ſtante igno-
rantia iſtius actoris de tali reuocatione,
nec alitèr ſcientia ex aduerſo probata
omni iure contractus iſte dationis inſo-
lutum ſubſiſtere videtur, quinimò ſi hoc
in iudicijs optimè procedere videtur,
quantò magis in contractibus, vndè ad
34 confirmandum ius actoris ſingularem, ni
fallor, *text.* ponderare audio conſimilem
caſum decidentem *in l.hoc iure, §.ſi quis de-
derit, ff.de donat.* vbi deciditur, quod ſi ali-
quis mutuã dederit pecuniã Titio exol-
uendam Seio ex cauſa donationis, ſi per
mortem donantis mandatum eſſet extin-
ctum, & fuerit facta ſolutio Seio per Titiũ,
dicit ibi *text.* erit conſequens dicere pe-
cuniam Seij fieri, & ità intelligit *text.* illũ,
optima *Gloſ.in l.*2.*§ penult.ff.eodem, verſ de-
derit*, ibi, *Secus ſi in eum tranſtuliſſet dominiũ,*
vt in *d. §. ſi quis dederit*, vndè cum datio
ipſa inſolutum vicem ſolutionis obti-
neat, *Præſ.de Franch deciſ.*50.*num.*2. ſubſe-
quitur, quod dùm fuerit facta per Procu-
ratorem poſt aſſertam reuocationẽ man-
dati futiſſe quæſitum ius creditori nõ ob-
35 ſtante tali reuocatione, ètenim per talem
dationem inſolutam transfertur domi-
nium, *l.prædium, C.de evict. Aloyſ. de Leo in
Auth.hoc niſi, num.*7.*C.de ſolut* latè *Nouar.in
tract.de dation inſolut ſect.*1.*quæſt.*11.non mi-
36 rùm ſi datio inſolutũ vim habet emptio-
nis, & venditionis, *Præſ de Franch. deciſ.*81.
num 9. *Mantic.de tacit & ambig.conuent lib.*8.
*tit.*13.*num.*1. *Nouar.vbi ſup.* hęc occurrunt.

Verũ, quia noua inſurrexerunt motiua,
ex aduerſo oportuit ſuper illis cogitari.
Duo enim potiſſimùm aduerſa Pars fun-
dare conatur ad excludendum actorem
à ſuis petitis: Primò, quod procuratio-
nis mandatum non ſit generale ad certos
actus, & conſequentèr nequiuerat tranſi-
re dando bona inſolutum, fundando eius
intentionem in *l.mandato, ff de procurat.* vbi
37 Procurator generalis nequit tranſigere,
niſi in ſpecie habuerit tale mandatum
tranſigendi, *cap. quid agendum, de procura-
tor. in* 6.

38 Sed replicabatur, poſtquàm *text.* ille
loquitur de Procuratore generali abſque
libera, vt ſentit *ibi Gloſ.in princ.* ibiq; etiam
DD. & ſic intelligit ipſum *Gloſ. in cap.cũ
dilectè res, verſ.procurationem, de relig.domib.*
39 aliàs ſi eſſet generalitèr conſtitutus cum
libera abſque dubio tranſigere poterit,
l. procurator cui, ff.de procur. & habetur in
d.cap.cap.quid agendum, in fine, ibi, *Niſi ei bo-
norum, vel cauſæ adminiſtratio liberæ ſit conceſ-
ſa, Gratian.diſcept.forenſ.cap.*196.*num.*13.

Nunc videndum erit, ſi in præmiſſo ca-
ſu libera poteſtas Procuratoris ineſſe vi-
deatur, & ſi ſpecialitèr non ſit dictum cũ
libera, & ad hoc *Apoſtill.ad Bart. in d.l.pro-
curator, lit. B ſuper verbo libera*, cenſuit, quod
40 licet in mandato ſingularium perſonarũ
requiratur illud verbum cum libera, vel
æquipollens, &c. vt etiam aſſequitur *Iaſ.
in l.ſi procurator. C de procur.num.*11. & ita
per verba æquipollentia libera admini-
ſtratio cẽſetur conceſſa, ex doctrina *Bart.
in d.l procurator*, vbi per multa exempla id
demonſtrat, & ſi libera in ſpecie non ſit
dicta, Primò, ſi fuiſſet dictum quidquid
ipſe dominus facere poteſt, vel in inſtru-
mento fuiſſet promiſſum de rato, &c. &
ſpecialitèr ſi fuiſſet plena conceſſa admi-
niſtratio, & non fuiſſet dictum de libera,
adhùc cenſetur libera conceſſa.

Cæterum autem ſi attendantur verba
mandati, & illa ponderentur, vtique ipſa
clauſula cum libera intelligeretur, & pri-
mo ibi legitur: *Conſtituit ſuum generalem
Procuratorem cum omnimoda poteſtate, &c.* ta-
41 lis dictio *omnimoda*, eſt vniuerſalis, quæ
comprehendit omnia, *Gloſ. in clem. quòm-
nis, verbo omnimodam, de foro compet. Tuſc.li-
tera D.concl.*320.*& concl.*485. quos probat
Barboſ. de diction. in diction. 204. & quando
adijcitur alicui verbo facit, vt illud ver-
bum capiatur vt genus, & ideò omnia in
genere conceſſa cẽſentur, *Verall.deciſ.*297.
*num.*3. *lib.*1. & propterea cum ſit iuncta
42 verbo *poteſtatis illud cum ſit generale*, plura
ſignificat, *l.poteſtatis verbo, ff.de verb. ſignif.*
vidè *Afflict.in deciſ.*305 *ſub num.*4. ponde-
rando illa verba *appoui ſolita in mandatis*, vt
poſſit facere quidquid ipſe dominus po-
teſt, videtur conceſſa libera adminiſtratio
per iura ibi citata, & in fine dixit, quod ſi
Procurator conſtitutus eſt ſub hac forma
do tibi poteſtatem agẽdi, & adminiſtrãdi
meum patrimoniũ, quod habeo vt per te
facere poſſis, quæ ego facere poſsũ, quod
per hoc mandatum omnis poteſtas tranſ-
lata eſt in dictum Procuratorem, quantò
magis dùm fuerit expreſſum.

Secundò, ex quo in fine dicti mandati
aſſeritur omnia, & ſingula alia neceſſaria
43 faciendum, fieriq; petendum, ac ſi ipſe-
met conſtituens præſens, & perſonalitèr
eſſet obligandum ipſum,&c. per quæ ver-
ba omnia facere, ac ſi ipſe præſens eſſet,
intelligitur,vt cenſeatur conceſſa libera
adminiſtratio etiam eorum, quod requi-
reretur ſpeciale mandatum, vt ibidem
Affl probat,& ità deciſum refert,& firmà-
tam conceſſionem eſſe factam per Procu-
ratorem, vbi *Vrſill.* notat, quod quando
adeſſet talis libertas veniunt caſus,in qui-
bus requiritur ſpeciale mandatum, poſt-
44 quàm hæc clauſula omnia,& ſingula ha-
bet vim ſpecialis, & expreſsè *Staul. Pacif.
de ſaluian. interd. inſpect.4.cap.1.num.8.* cum
alijs apud *Barboſ.de clauſul.clauſ.*51. nàm
45 qui omne dicit,nihil excludit, *l.Iulianus,
ff.de leg.*3. cum alijs apud eundem *Barboſ.
in princip. iuris vtriuſq; lit.O. num.*4.
Licet aut ſi ex aduerſo dicatur fuiſſe
ſpeciale mandatum ad expreſſa in procu-
46 rationis mandato per verba illa, *ad infra-
ſcripta videlicet*, ob quod non videbatur
47 conceſſa libera poteſtas, ex eo quia eſt
dictio demonſtratiua, & relatiua ad ſupe-
riùs expreſſa nominata, *Coccin. deciſ.* 207.
*num.*17. & includit ſolùm nominatim ex-
preſſa,quæ legi poſſunt,& non quæ intelli-
gi poſſunt, *Borgn deciſ.1.nu.6.par.*1. adhùc
tamen videtur, quod tàm reſpectu bono-
rum,quàm litium,& aliorum, ampliſſimã
dedit poteſtatem omnimodam, & ob id
etiam ſi ſpecialitèr ſit conſtitutus Procu-
48 rator ad certum negotium, in quo cum
libera omnia facere poteſt,ac ſi generali-
tèr fuiſſet cõſtitutus,ità ſingularitèr *Bart.
in d.l. procurator, num* 2. per *text. in d.cap. ad*
49 *agendum*,hinc eſt,quod plena adminiſtra-
tio cum libera etiam conceſſa cenſetur, ſi
dictum eſſet, quod habeat totalem pote-
ſtatem, *Iaſ.in d.l.ſi procurator, C.de procurat.
num.*11.prætereà ponderando etiam dicta
verba generalia, *cum omnimoda poteſtate*, &
50 in fine paritèr duplicata, ac repetita, ſeù
gemitata, & ſi fuiſſet ſpecificata poteſtas
in iſto caſu verba generalia non reſtrin-
guntur ad ſpecificata,ità punctualitèr *Af-
flict.deciſ.*285 *.num.*4.quibus accedit gemi-
natio dictorum verborum cum omnimo-
51 da poteſtate, &c. etenim verborũ gemi-
natio, ſeù actus reiteratio denotat firmi-
tatem propoſiti, *Euerard. in topica iuris loco*
52 *à rei geminationis, num.*1. nàm geminatio
verborum plus operatur, quam ſimplex
locutio, *Borgn.deciſ.9.nu.42.par.*2. & ipſa
53 multum operatur, & oſtendit deliberatã
voluntatem diſponentis, *idem deciſ.14.nu.
25.par.*3. cum alijs apud eundem *Barboſ.
d.princip.iur.lit.G.num.*1.
Sed dato quod adeſſet tale verbũ *cum
libera*, non poteſt ſe extendere ad alia,quã
54 ipſa dictio, *omnimoda*, nàm talis clauſula,
cum libera,in teſtamẽto poſita, intelligitur
de executione contentorum in teſtamen-
to,*Gratian.cap.*329*. nu.*41. in contractibus
55 verò talis clauſula intelligitur circa con-
tenta in contractu cui apponitur,*Caualer.
deciſ.*24*.num.*1. vbi plura ad hoc.
56 Quo verò ad mandatum procuratoriũ
ipſa reperitur potiùs appoſita ex ſtylo
Notariorum, quam ex partium volunta-
te, probat *Pareſcia in praxi inſtrum. tom.*1.
*tit.*5*. reſol.*10*.num.*68. quod aſſequitur no-
uiſſimè *Golin.in tract.de procur. par.*2*.cap.*4.
57 *num.*28. ſubdens tale mandatum non eſſe
receptum in praxi, quod ſanè intelligitur
quòad expreſſa,ſcilicet agendum, defen-
dendum,tranſigendum,exigendum, & iu-
randum, non quòad alia,ex *Muta in cap.
Sicil.*72*. num.*5. & ratio eſt, quia mandatũ
dicitur inextendibile, & ſic ad expreſſa
reſtringitur ſolùm circa negotium com-
miſſum, vt ibi ex alijs probat *Marta con-
58 ſil.*10*.nu.*74 & talis clauſula,*in mandato ex-
preſſa*, non ampliat mandatũ ad alias cau-
ſas, ſed auget poteſtatẽ Procuratoris ſu-
per ſpeciali cauſa in mandato expreſſa,
*Farinac.deciſ.ciuil.*754*.num.*2*.tom.*2.
59 Imò talis clauſula, *cum libera adminiſtra-
tione*, reſtricta eſt per verba præcedentia,
& ſequentia ad præmiſſa,ità vt hæc libera
poteſtas non poſſit egredi fines promiſ-
ſorum, *Rota diuerſ.par.4.deciſ.295.num.*3.&
ad hoc *Borgn.deciſ.*21*.num.*45 *par.*1. dixit,
quod clauſula in mandato ad omnia, &
ſingula faciẽda,& gerenda,quæ circa præ-
dicta,vel in aliquo prædictorum videbun-
tur oportuna,& neceſſaria dando,& circa
prædicta plenam,& liberam poteſtatem
importat,& reſtringitur ad ea ſolùm,quæ
in mandato ſunt expreſſa,vltra adducta
ibidem per *Pareſciam loco citato*, vndè ex
ijs conſpicitur magnam extare differen-
tiam inter prædicta.
Aliud obiectum conſiſtebat in reuoca-
tione mandati penès acta Curiæ Locum-
tenentis facta, nulla de hoc ſcriptura ap-
parẽte,nec formitèr facta,licet certo mo-
do notificata,in tantùm quod ſi dominus
60 non fecerit actum iudicialem, etiã ſi non
fecerit proteſtationẽ, reuocatio nõ ſubſi-
ſteret, vt ex *Guid.Bonon.deciſ.Rotæ* 130. no-
tat *Golin in d.tract.par.*3 *cap.*5*.ſub nu.*84.vbi
alia deduxit,ſubdẽs ſub *num.*97.quod re-
uoca-

nocatione Procuratoris nõ intimata valebunt geſta per eum, cumq; ſuperiùs fuit ſatis obiecto reſponſum, propterea non inſiſtendum.

Fuit habitum in conſilio ipſius Regiæ Audientiæ pro vera conclusio ipſa, vt valeat obligatio facta per Procuratorem, inſpectis verbis mãdati procuratorij, ſed quia dubitatum fuit, ſiuè reuocatio fuerat valida, ſiuè innalida, adhùc de ea notitiam habuit Procurator, & ſucceſſiuè nõ poterat præiudicare domino, ad quod extat *Gloſ. in cap. ex parte, de reſcript. verſ. Procurator,* vbi concludit, Procuratorem non ſolùm poſſe dici, qui nullum habuit mandatum, & talis nec obligat dominum, nec liberat ſoluentem, niſi dominus ratum habuerit alio modo dicitur falſus Procurator qui fuit, & non eſt, & iſte liberat ſoluentem pro domino ignorãte, ſed dominum non obligat. Tandem ad relationẽ Auditoris fuit per dictã Regiam Audientiam condemnatus hæres ad ſoluendum dictam quantitatem diſcuſſo inuentario, die 22. Februarij 1612. penès Villanum Actuarium. Licet autem id petitum non fuiſſet in libello, ſed quia probatum fuerat in articulis, propterea poterat condẽnari, nec proindè dicitur ſentẽtia difformis libello, quoniam id de iure commu-
61 ni, non tamen de iure Regni, vbi cauſæ
ſunt ſummariæ, & proceditur ſola facti veritate inſpecta, vt tradit *Muſcatell. in praxi*
S.C. lib 1 par. 7 gloſ. condemnando, num. 67.
62 nàm & ſi ſentẽtia eſſe debeat cõformis libello, *l. vt fundus, ff. com. diuid.* cũ alijs apud
Marant. in eius ſpec. par. 6 in primo actu, nu 61.
Ludouiſ decis. 176. nu. 1. tamen quando partes videntur tacitè diſcedere à directa
63 petitione, & replicatis faciunt capitula,
poſitiones, proceſſum, & probationes,
tùnc ſententia lata ſuper proſecutis, dicitur rectè lata, *Afflict. decis. 95. num 8. Gram.*
decis. 19. Borgn. decis. 19. num. 15. par. 1. poſt-
64 quàm actio prima in libello propoſita,
poteſt in articulis accomodari, & reformari, inquit *Muſcatell. in praxi S.C. lib. 1.*
par. 7 gloſ petitur, num. 48. hinc eſt, quod in
65 Regno articuli habẽtur loco petitionis,
quaſi quod ſuper deductis in eis poſſit
fundari ſentẽtia, ex *Marant. Marſil. & Borrelli.* probat *Gallupp in praxi S.C. par. 2. c. 1.*
66 *sub num. 15* ſed practica, quod cauſæ poſſint incipere ab articulis, quomodò intelligenda, & admictenda hodie, tradit *Muſcatell. vbi ſupra num. 45.*

S V M M A R I V M.

1 *Diſponat teſtator, & fiat lex.*
2 *Voluntas teſtatoris ſeruanda eſt vt lex.*
3 *Voluntas teſtatoris quando pro lege habetur.*
4 *Teſtator nequit facere quin leges locũ habeant in teſtamento.*
5 *Mater præfertur de iure omnibus tutoribus.*
6 *Mater priuatur tutela ob tranſitum ad ſecunda vota.*
7 *Mater an commodum dominij perdat per inobſeruantiam præcepti teſtatoris.*
8 *Legatum impeditiuum libertatis an ſubſiſtat.*
9 *Pactum, quod quis promiſit ſe non receſſurum à loco ſeruitutem importat.*
10 *Vxor nõ morans in loco exiſtente legitima cauſa excuſatur, & conſequitur legatum.*
11 *Æris intemperies eſt iuſta cauſa non morandi in aliquo loco.*
12 *Legatum cum onere morandi in loco debetur, ſi ibi moram trahi non poteſt.*
13 *Cauſa infirmitatis tutiſſima eſt à loco diſcedere.*
14 *Deciſio cauſæ refertur.*
15 *Pactum factum ſemper habitandi in aliquo loco non militaret, ſi ex cauſa infirmitatis aeris intemperies, ſeù inimicitia non fuerit obſeruatum.*

A R G V M E N T V M:

Legatum factum vxori cum adminiſtratione tutelæ, ſub conditione nè alibi habitaret, nec diſcederet à loco teſtatoris, an per controuentionem cauſatam ex neceſſitate eo priuari poſſet.

C A S V S III.

QVidam teſtator in ſuo vltimo teſtamento inter cætera hæc verba formalia protulit: *Voglio ancora, che ſi detta D. Maria voleſſe partirſe da Lungro, & da dette mie caſe, & ſtaſſe fora per vn meſe continuo, in tali caſu voglio che ſia ſubito priuata di detta adminiſtratione, e dominio,* adeò quod cum ipſa priùs relicta fuiſſet tutrix, & vſufructuaria à teſtatore, & indè caſus ſubſequutus, quod ipſa vxor abeſſet à dicto loco per menſem, inſteterat contutor pro priuatione tutelæ, & adminiſtratione illius, atque dominij in Regia Audientia Calabriæ, Citra, & capta informatione de prædictis dubitari cõtingit quid

quid

quid iuris,cum verba eſſent clara,& aper-
ta teſtamenti id proferentia,ex quibus re-
ſultare videbatur regula illa iuris, diſpo-
nat teſtator, & fiat lex, § *diſponat, auth. de*
1 *nupt.* & ſucceſſiuè voluntas teſtatoris ſer-
uanda eſt ſicut lex,poſt *Iul.Clar. in §. teſta-
mentum, quæſt. 61. Præſ de Franch.deciſ.11.*
2 *num.12.*nàm teſtamentum à ſola volunta-
te teſtatoris pendet,*Arumeus deciſ 9 nu.39.*
& voluntas in teſtamẽto dominatur ſicut
Rex in Regno, *vt ibi num.6.* & in illas an-
te omnia teſtatoris voluntas inſpicienda,
idem deciſ.2.num.24.

Pro conuenta dicebatur legatum præ-
dictum ſibi non opitulari, cum ſit contra
3 ius factum, & eatenùs teſtatoris voluntas
pro lege habetur, quatenùs cum lege ſe
concordat,quia cenſetur tùnc cum lege
concordare, aliàs ſecùs,*Præſ.de Franch.de-
ciſ.651.num.7.*

Et ità intelligitur illud de voluntate
teſtatoris, quod ſit lex,quod procedit in
ijs,quæ ab ipſius voluntate dependet, cæ-
4 terum non poteſt teſtator facere quo mi-
nus in ſuo teſtamento locum habeant,
*l.nemo poteſt, ff de leg.1.Clarus vbi ſupra,Vil-
lagut deciſ.4.num.6.*

Sed teſtator priuando tutela eius vxo-
rem, ac dominio legato ob non imple-
mentũ dictæ conditionis iura abhorrent,
ex infra dicendis,poſtquàm de iure tute-
5 la filiorum ad matrem ſpectare, præcepit
Imperator,vt præferatur omnibus legiti-
mis, & datiuis tutoribus, exceptis teſta-
mentarijs, *Auth.matri,& auiæ,C.quãdo mul.
tut.offic.fungi poteſt, Afflict.deciſ 281.*

Et in caſu noſtro pariter in teſtamen-
to fuit ipſa tutrix relicta, licet inſimul cũ
alio præferri ſemper debet, vt concludit
*ibi Gloſ. verſ. teſtamentarijs, Vrſill. deciſ.183.
num. 2.*

Et dùm tutela à iure permiſſa ſuſcepiſ-
ſet, ab ea talis adminiſtratio euelli non
poterat, niſi in caſu à iure permiſſo, ſci-
6 licet per tranſitum ad ſecunda vota,*Auth.
ſacramentum,C.quando mul.tut.offic &c.*vel ſi
luxurioſè vixerit, *Guttier. in tract. de tutelis
par.1.cap.9.num.20.* quæ ceſſabant in caſu
noſtro.

7 Sed dubium erat reſoluendũ, ſi ob ta-
lem inobſeruantiam amittebat commo-
dum dominij, atquè legatorum, ad quod
*Io. Anton. de Ferrar. in ſua praxi in forma li-
belli pro legat. rei ſingul.in princ. num.16.* po-
ſuit quæſtionem in ſpecie, nempè quod ſi
teſtator legauerit,vel aliquem hæredem
inſtituerit eo tenore, ſcilicet quod venire
debeat ad ſtandum in certo loco, an pri-
uetur hæreditate,vel legato ſi non venerit
ad habitandum in ipſo loco, ſe refert ad
dicta in forma libelli, quo vxor agit ad
dotem, in *Gloſ.ſi habitaculum,per totum,*vbi
8 in principio concludit tale legatum non
ſubſiſtere, cum videatur libertas impedi-
ri, vt non poſſit alibi habitare, *l.Titio cen-
tum,§.2.ff.de cond.& demonſtr.*& nihil enim
multum à ſpecie ſeruientium differunt,
quibus non datur facultas recedendi, *l.2.
ff.de lib.hom.exhib.* tamen arguendo pro,&
contra, licet in fine diſtinguat, ſi per mo-
dum,vel per conditionem, quod nõ eſt in
caſu noſtro,tamẽ in principio iuxtà men-
tem *Bart.in l.qui concubinam,§.vxori, ff.de le-
gat.3.* cõcludit,quod ſi adijciatur per mo-
dum obligationis,reddit obligationem
nullam,quia eo caſu eſſet ſpeciès ſeruitu-
tis, & infringeret libertatem hominis, vt
eſt in caſu noſtro,ſi rectè ponderetur ver-
ba teſtamẽti vt ſupra relata, quemadmo-
9 dùm etiã pactum quo quis promiſit per-
petuò ſe non receſſurum à tali loco ſerui-
tutem quandam importat ſpeciem, *Afflict.
in Conſtit. Quia frequentèr, num.3. Capyc. de-
ciſ.135.num.4.*

10 Accedebat prædictis, quod dato,& nõ
conceſſo, quod iſta vxor teneretur mora-
ri in aliquo loco, tamen ſubſiſtẽte aliqua
legitima cauſa excuſaretur, vtiq; & lega-
tum procul dubio conſequeretur, vt latè
proſequitur *Borgn.Caualc in tract.de vſufr.
mul. rel. ſub num 138.*

11 Exemplo oſtenditur in loco vbi æris
intemperies viget, nàm aeris intemperies
eſt iuſta cauſa non morandi in aliquo lo-
co, ex *Pariſ.* probat *Paul. Zacchia in quæſt.
Medicolegal. tom.1. lib.5. tit.4. num.3.* & ibi
plura differit circa hoc,hinc eſt, quod le-
12 gatum cum onere morandi in loco de-
betur, ſi ibi mora trahi nõ poteſt,ex *Bart.
in l.Caio, §.Imperator, nu.2. ff.de aliment.leg.*
probat *Actius in tract.de infirm.par.1.rub.41.
num.9.* at in facto iſto enarrato mulier iſta
allegabat, quod de conſilio eius Medici,
diſceſſerat à loco ipſo ob eius infirmita-
13 tem, quæ eſt tutiſſima cauſa excuſandi,
Carau. in ritu 269. num.24. & eſt potiſſima
cauſa tranſmigrandi ad aliam partem,
Zacchia vbi ſupra num.4.

14 Et cum ipſa eſſet Neapolitana,& cauſa
tutelaris erat in Sac. Conſ. fuit per Re-
giam Audientiam ad relationem Audi-
toris Fornies deciſum, quod cauſa ipſa
remitteretur ad Sacr. Conſ. penès Villa-
num Actuar. Sed in effectu iura videban-
tur ſuffragari eidem vxori, ex quo pactũ
factum vxoribus, quod ſemper morã tra-

15 here

Digitized by Google

15 here debent in domibus mulierum, aut aut parentũ certi loci licet teneat, tamen ſi aliud excuſabile contingerit fortè infirmitas intemperies, vel inimicitiæ ſecus erit, ex *Hoſtienſ. Capell. Tholoſ. & Aufrer. in addit.* probat *Ioan. Arnon. epiſt. 32. quotidiè.*

SVMMARIVM.

1 Pragm. odia litium *expenditur, ac ſeq.* de arbitr.

2 *Curia Regiarum Prouinciarum dicitur Curia Principis.*

3 *Regiæ Audientiæ quæſiuerunt cognitionẽ omnium cauſarum, quæ ad M.C. ſpectabant.*

4 *Regiæ Audientiæ poteſtatem ordinariam habent in tota Prouincia.*

5 *Grauatus per ſententiam Arbitri, adire poterit Iudicem loci, & quid ſi allegaret leſionem aliundè.*

6 *Iudex loci eſt Iudex inter eos, qui in eo loco litigant.*

7 *Iudex ordinarius cenſetur quando ei committitur Vniuerſitas negotiorum per habentẽ poteſtatem.*

8 *Iudices, & Aſſeſſores locorum ſunt ſicut Iudices M.C.V. qui habent iuriſdictionem ordinariam.*

9 *Iudex ordinarius dicitur qui futurus erit Iudex cauſæ.*

10 *Iuſtitiarij olim non propriæ iuriſdictionem habebant, ſed potiùs comendatam.*

11 *Præſides Prouinciarum habent merum imperium vt pars Regiæ Curiæ.*

12 *Iuſtitiarij in delictis iuriſdictionẽ habebant in ciuilibus ob defectum Baiulorum, & Camerariorum.*

13 *Appellatur ad Iuſtitiarium in Terris Baronũ.*

14 *Auditores Prouinciales in primis cauſis, an habeant iuriſdictionem.*

15 *Extrahi nequeũt ciues à diſtrictu incolatus pro primis cauſis.*

16 *Appellationes inferiorum deferuntur Regiis Audientijs, & gradatim ad earũ Superiores.*

ARGVMENTVM.

Appellatio à laudo promulgato in loco vbi reſidet Audientia Regia, an ad ipſam admicti debeat vel ad Magn. Cur. aut Sacr. Reg. Conſ.

CASVS IV.

1 DVbitari contingit in Regia Audientia Calabriæ Citra exiſtente *Regia Pragmatica in Regno incip. Odio litium, de Arbitris*, per quam diſponitur eſſe compromictẽdas cauſas conſanguineorum, & ſi contingerit aliquam partem grauatam eſſe ex laudo ad eundem eſſe Iudicem loci, vbi tale laudum fuerit latum, & quod auditis primis arbitris infra menſem de dicta grauaminis cauſa ſine figura iudicij viſa facti veritate, & ex eiſdem actis procedat, &c. vt in ſequenti alia *Pragmatica incip. Et ſi aliqua partium*, vbi in fine concluditur, poſtquàm executiones Sac. Conſ. vel deputandus ab eo, vel Mag. Cur. de pretenſo grauamine cognoſcat, &c. vt quoq; aduertit *Io. Arnon. comment. 106.* Accidit, quod cum fuiſſet laudum promulgatum in Ciuitate Coſentiæ, vna partium ſentiens ſe grauatam appellauit ad Regiam Audientiam, altera verò partium prædictis obſtabat, annuens talem appellationem ſpectare ad Sacr. Conſ. vel ad Mag. Cur. iuxtà formam verborum Pragmaticæ, idcircò fuit dubitatum quid iuris.

Pro appellante adducebatur doctrina *Carau. in ritu 232. nu. 5.* dicentis, quod Cu-
2 riam Audientiarum Principis, Curia dicitur, *vbi num. 5. ſubnectit*, quod hodie Re-
3 giæ Audientiæ quæſierunt cognitionem omnium cauſarum, quæ ad Mag. Cur. ſpe-
4 ctabant, adeò quod Reg. Aud. poteſtatẽ ordinariã in tota Prouincia habent, *Danza de pugna Doctor. tom. 1. tit. de poteſt. ad modum belli, cap. 7. num. 25.*

Pro altera parte producebatur diſpoſitio allegatæ Pragmaticæ optimè ponderatæ per *Marant. in ſpecul. par. 6. in 2. actu de appellat. num. 273.* vbi notabilitèr conclu-
5 dit, quod qui ſe grauatũ ſenſerit per ſententiam Arbitri, poterit adire Iudicem illius, ſi verò allegaret læſionem aliundè, tùnc Iudex poterit admictere nouas probationes, & iuſtificare ſentẽtias, & ſi poſt ſententiam latam per Iudicem voluerit ſe grauare non auditur vlteriùs ad impediendam exequutionem, ſed fiat exequutio realis cum effectu præſtita cautione per vincentem de reſtituendo in caſu reſtitutionis, & tùnc cauſa reuidetur ſolùm in Sacr. Conſ. vel in Mag. Cur. vel coràm deputando ab eis tertio loco, non in alia
6 Curia, &c. Iudex nunquàm loci dicitur ille, qui præeſt in illo loco, & ei commiſſa eſt poteſtas ordinaria à Superiore, & talis

Iudex

Iudex loci debet eſſe Iudex inter eos, in-
ter quos litigatur, *Præſ de Franch. dec.* 388.
num. 3. Ordinarius autem Iudex dicitur
ille, qui eſt creatus à Principe, Papa, Im-
peratore, & alio Superiore habente pote-
ſtatem concedendi ordinariam iuriſdi-
ctionem, vt præſit vniuerſali iuriſdictioni
alicuius Ciuitatis, vel Prouinciæ, eo enim
7 ipſo, quod alicui committitur Vniuerſi-
tas negotiorum per habentem poteſtatẽ,
cẽſetur ordinarius, *Marant. in d. ſpec. par.* 4.
8 *diſt.* 5. *num.* 2. vt ſunt omnes Iudices Aſſeſ-
ſores locorum ſicuti Iudices Mag. Cur.
qui habent ordinariam iuriſdictionem,
Præſ. de Franch. decis. 143 *nu.* 8. & ſic hic Iu-
dex loci ordinarius dicitur ille, qui futu-
9 rus eſſet Iudex cauſæ, quod etiam de iure
communi diſponitur, vt inquit *Borrell. ſu-
per d. pragm. de compromiſſ.* §. 7. *gloſ.* 7. *nu.* 6.

Sed Regia Audientia, quæ conſiſtit in
vno Præſide Prouinciæ, & tribus Audito-
ribus, ac Fiſci Patrono, & Procuratore fi-
ſcali, dictus Præſes Iuſtitiarius Prouinciæ
10 dicebatur in Regno, & ſuos habebat Iu-
dices, qui ſiquidem Iuſtitiarij nõ propriæ
iuriſdictionem habebant, ſed potiùs co-
mendatam, *Gloſ. in proœm. Conſt. in princ. ſu-
per verbo gladium, verſ. & ideò Curiam Magi-*
11 *ſtri*, & ipſi velut Prouinciarum Præſides
habent merum imperium, vt pars Regiæ
Curiæ, *Gloſ. vbi ſupra, verſ. & eſt de mero*,
propterea officium ſpectabat cognoſce-
12 re, & punire omnia delicta vbi veniret
imponenda pœna mortis, mutilationis
membri, etiam deſpreta defenſa, & depor-
tatione armorũ, de cauſis verò ciuilibus
in defectum Baiulorum, & Camerariorũ,
& Baronum habentium ciuilem iuriſdi-
ctionem, vt in *Conſtit. Iuſtitiarij nomen*, vbi
Afflict. ex *Andr.* notat *verbo cognitionem*,
habeat iuriſdictionem in ciuilibus impli-
citam, ideſt non exercitium iuriſdictio-
nis, ſed in iuriſdictionem, quare Iuſtitia-
rij, & Iudices non cognoſcunt in ciuili-
bus cauſis, nec principalitèr, nec inciden-
tèr, niſi eſſent in defectum Baiuli, vel Se-
creti, nec appellationem in Terris dema-
nij, vbi à Baiulo appellatur ad Camera-
rium, ſeù Secretum à Secreto Camerario
ad Magiſtrum Iuſtitiarium, ſed in Terris
13 Baronum appellatur ad Iuſtitiariũ, *Iſern.
in Conſtit. Iuſtitiarij per Prouincias, verſ. dein-
dè iſtud*, & ſubdit *Camp. in capit. Regni Iniun-
xit, num.* 22. quod ad Iuſtitiarium non ſpe-
ctat cognoſcere de cauſis ſpectantibus ad
Baiulos, & Iudices pedaneos, niſi per viã
denegatæ, vel neglectæ iuſtitiæ, quo caſu
poteſt facere commutationes vt infra ter-
minum præfixum cauſam expediat, & ſic
14 notat *num* 23. contra Prouinciales Audi-
tores, qui dicunt, quod in primis cauſis
habent iuriſdictionem cumulatiuam cũ
dominis Terrarum, ex quo hic prohibe-
tur Iuſtitiarijs cognoſcere, & ſic priuati-
uè, nàm attenta *Regia Pragmatica Ferdi-
nandi Regis* diſponẽte, quod in primis cau-
15 ſis nõ poſſunt extrahi extra diſtrictũ pro-
prij incolatus, ſed demũ mutato nomine
ex Regia Audiẽtia inſtituta in vnaquaq;
Prouincia à Ferdinando Primo Rege in
pragm. 2. *vbi de delict. quis conuen. deb. Gram.
deciſ.* 30. *num.* 9. ſtatutum fuit Gubernato-
ribus, & Auditoribus Prouinciarum lice-
re cognoſcere de cauſis appellationum
interponendarum per Prouincias ab eo-
16 rum ſententijs appellatur gradatim ad
Superiores, vt in *pragm.* 7. *de offic. S. C. incip.
Pro minori*, vnde dixit *Muſcatell. in praxi
S. C. lib.* 2. *par.* 1. *gloſ in forma, num.* 111. quod
Sacr. Conſ. Reg. Cam Sum. Mag. Cur. Vic.
& Regiæ Audientiæ ſunt in Regno Iudi-
ces ordinarij appellationum.

Et ità cernitur in Prouincijs Regiam
Audientiam eſſe Iudicem appellationum
cauſarum ciuilium, non tamen Iudicem
ordinarium loci, quare cum fuerit appel-
latum ad Iudicẽ loci à laudo iuxtà Prag-
maticas tertio loco erit S. C. & Mag. Cur.
vt ibi diſponitur, & reſeruatum eſſe vide-
tur, non autem Regia Audientia, quibus
ſic ponderatis, cumq; eſſet compertum in
proceſſu extare prouiſiones ambarum
partium, fuit deciſum per Regiam Au-
dientiam referente Auditore Franciſco
Antonio Rocca de menſe Iulij 1611. vt
partes aderent Mag. Cur. Vic. penès Vil-
lanum Actuar.

S V M M A R I V M.

1 *Tributum elargitur Regi de iure.*
2 *Tributum ab omnibus debetur.*
3 *Tributum præſtari debet in loco originis, qui eſt naturalis.*
4 *Ciuis originarius qualitèr dicatur.*
5 *Inſtitutũ naturale eſt vt patriæ, an parentibus pareamus.*
6 *Munera ſubiri debent in patria.*
7 *Veritatem nequit mutare recuſando eius patriam, neq; mentiendo.*
8 *Municeps efficitur vel ex propria natiuitate, vel paterna.*
9 *Ciuis munera præſtare tenetur in propria patria.*
10 Pragm. 1. de appretio *producitur.*
11 *Habitantes in Ciuitate, ſi bona habuerint in*
diuerſis

diuerſis territoriis, qualitèr teneantur contribuere in ſubſidiu.
12 *Tributum an, & quomodo ſoluendum ſit ob diuerſitatem locorum.*
13 *Statutum loquens in caſu vero, non procedit in caſu ficto.*
14 *Statutum loquens de hærede, intelligitur de vero hærede.*
15 *Statutum loquens de contumace, intelligitur de vero, non ficto.*
16 *Habitare dicitur qui cum familia, & bonis habitat.*
17 *Differentia, quæ ſit inter habitantem, & habitatorem.*
18 *Habitatio ſola non facit domicilium.*
19 *Incola quis dicatur.*
20 *Habitator non dicitur, etiam ſi per mille annos ſtetiſſet, niſi habeat animum ibi permanendi perpetuò cum maiore parte eius familiæ.*
21 *Animus probari difficile ſit.*
22 *Patriam ſuam relinquere impium eſt.*
23 *Incolæ velut dicitur qui in territorio alieno habitat.*
24 Text. in l. eius, §. ſi quis negotia, ff. ad municip. *ponderatur.*
25 *Domicilia plura quis habere non poteſt.*
26 *Onera ſubire quis debet tàm in loco originis, quàm domicilij.*
27 *Cauſa originis potior erit, ſi vtraque Ciuitas onera imponeret ſimul.*
28 *Originarius licet alibi habitat, tenetur ad munera perſonalia, & ipſum poſſit ab Vniuerſitate vendicari.*
29 *Expreſſio notabilis eſſe debet, vt impetratio à ſubreptione, & obreptione ſaluetur, nec ſufficit in genere.*
30 *Deciſio cauſæ.*

ARGVMENTVM.

Habitans in alieno territorio, an teneatur ad ſolutionem munerum perſonalium, atque realium eius patriæ, ſeù Caſalis.

CASVS V.

ABſtinere nō potui ab onere ſeribendi ſuper articulo ſequenti rogatus, atquè requiſitus pro elucidatione illius, vt ex ſequentibus oſtenditur: Antonius Cauarecta originarius ciuis Caſalis Malleorum Prouinciæ Calabriæ Citra, (dùm ibi aliquando moram gerebā aunis præteritis) in pertinentijs, ſeù territorio Donnici propè Ciuitatē Coſētiæ, vt illud culturę daret, habitationē proprię patrię derelinquendo ibi habitabat, prętendens nullo iure teneri ad ſolutionem munerū perſonalium, neq; patrimonialium, actenta aſſerta habitatione in Ciuitate Coſentiæ, prouiſiones obtinuit in ſui fauorem per Reg. Cam. Summarię, nè moleſtaretur à prędicto Caſali, ſtante quod non fuit in vltima numeratione dicti Caſalis pro eius foculari aſcriptus, & habitatione in Ciuitate prædicta, nec etiā pro bonis ob promiſcuitatem territoriorum.

Tamen ad fundandam Caſalis prædicti intentionem, ne ſuo iure fraudari videatur, rogo infraſcripta breuitér ponderari, ex quibus omni iure concludi non ambigitur, ipſum cogi debere ad ſolutionem munerum mentionatorum.

1 Tributum itaq; Regi ſoluendum eſſe
oſtenditur in *cap. tributum 23. quæſt. 8.* cum
ipſum detur ratione ſubiectionis in recognitionem dominij, *vt ibi Gloſ.* refert, & proindè redenda ſunt, quę ſunt Dei Deo, & quæ ſunt Cæſaris Cæſari *Luc. cap. 20.*
2 Itemq; ab omnibus exoluendum erit,
vt demonſtratur in Euangelio *Lucæ 2.* exijt edictum à Cæſare, vt deſcriberetur vniuerſus Orbis, ideſt vt quilibet deſcriberer bona ſua, vt explicat *Gloſ. in princ. Inſtitut. verbo Cæſar.*

Sed in quo loco præſtari debeat explo-
3 rati iuris eſt præſtari debere in loco ori-
ginis, qui eſt locus naturalis, *l. aſſumptio. ff ad municip.* aſſumptio originis, quæ non eſt veritatem naturæ, non perimit, & in §. 1. *filius Ciuitatem*, ex qua pater eius naturalem originem ducit, & in *l. libertus. §. in adoptiua*, ibi, *Apud originem, aut quoquè natu-*
4 *ralis reſpondere*, vndè benè ciuis verè di-
citur originarius, *Carpan ad Conſtitut. Mediol. tom. 2. cap. 218. num. 70.* & cum ſit natu-
5 ralis, naturale eſt inſtitutum, vt patriæ, &
parentibus pareamus, *l. veluti, ff. de iuſtit. &*
6 *iure*, ibiq; etiam munera ſubire, *l. ordine*,
§. *ius originis in honoribus ſubeundis, ac muneribus ſuſcipiendis, ff. eodem*, quo fit, vt neque
7 recuſando quis patriam, ex qua oriundus
eſt, neq; mentiendo de ea, quod non habeat veritatem mutare poteſt, *d. l. aſſum-*
8 *ptio*, tùnc enim natura efficitur municeps,
vel propriè, vel paterna, *l. 1. ff. eodem*, & ſecundum propriam ſignificationem ciuis venit originarius tantùm, *Vrſill. deciſ. 384.*
9 *num. 7.* & non mirùm ſi nedum perſonalia
munera ibi præſtare tenetur, ſed paritèr patrimonialia, & ſi alibi domicilium cō-

ſtituerit,per *text.in l.vnica,C.de mulier.& in*
*quo loco, lib.*10. ibi , *Patrimonii verò munera*
neceſſè eſt in iis locis, in quibus poſſidet ſub-
10 *ſtinere*,cui adſtipulatur *pragmat.1 de appre-*
tio,vt ibi bona tenentia ſolui debeant vbi
bona sũt ſita,etiã ſi alibi incolatũ habue-
rint , & ità ſingulaitèr determinat *Guido*
Papa deciſ.396. in princ. vbi habitantes in
11 aliqua Ciuitate , ſi bona habuerint in di-
uerſis territorijs,& mandamentis,tunc li-
cet ipſe credat non debere contribuere
in ſubſidijs in diuerſis locis , ſed ſolum in
loco illo domicilij debebit,tamẽ in pere-
quatione haberi reſpectus ad bona , quæ
alibi poſſident , ſed *Apoſtilla ſuper verbo*
12 *non refert*,id verum eſſe putat, ſi tributum
ſolueretur de illis in loco vbi res ſitæ sũt,
per *l priuata, C.de excuſ.mun. lib.*10. ſed ſi
alibi tributum de ipſis rebus non ſolue-
retur,& collecta imponitur ab eo,qui ha-
bet iuriſdictionem vtrobiq; ſolui debet,
ſi verò imponitur ab eo , qui non habet
iuriſdictionẽ vtrobiq; , & tùnc pro rebus
ſitis extra territorium illius ſolui nõ de-
bet , quæ ſiquidèm diſtinctiones ſi rectè
ponderentur, ad propoſitum noſtrũ con-
ferre videntur,poſtquã non apparet con-
uentum ſoluere aliquod tributum in Ci-
uitate Coſentiæ,ſed potiùs ſoluiſſe Caſali
Malleorum,imò annis decurſis dum fuiſ-
ſet in dicta Ciuitate Coſentię factum æſti-
mum,*vulgo lo taglione*,non apparet connẽ-
tum fuiſſe talleatũ, vt ex fide in actis pro-
ducta patet.

Pars verò intentionem ſuam fundare
nititur in habitatione quam probare fa-
ciliùs poterat,pro corroboratione proui-
ſionum Regiæ Cameræ,quæ conditiona-
litèr loqui videntur , ſcilicet habitãdo in
Ciuitate Coſentina non teneri ad contri-
butionem onerum pro foculari in Caſali
Malleorum , & attenta tali habitatione
ob promiſcuitatem territoriorũ ad one-
ra patrimonialia,quæ omnia tendunt cir-
ca habitationẽ aſſertam,quæ ſi rectè pon-
derentur, eius intentio longè diſtat à fa-
cti ſerie,poſtquàm habitatio prætenſa,no
verè habitatio dicitur, ſed ficta ex ſequẽ-
13 tibus, nàm ſtatutum loquẽs in caſu verò,
non habet locum in caſu ficto , *l.3. §. hæc*
verba. ff. de negot. geſt. cũ alijs apud *Coſtam*
de retrotract.reg.5.ad cap.2.num.2. vt putà ſi
14 loquatur de herede, erit intelligendũ de
vero hærede, *Cauenſ. in ritu 286.num.*12. &
15 loquens de contumace,de vero,non ficto
intelligeretur, *Gram.conſ.15.num.27.*ſic de
habitantibus loquens , & hoc ponderat
Caran.in ritu 301.ad declarationem prag-
16 maticæ, quoniam habitare dicitur qui
cum familia, & bonis habitat, *Carocc. vbi*
ſupra num.27.Gram.deciſ.87. Foller.in pract.
crim. rubr audiant.excuſat. num.114. Carpan.
ad ſtatuta Mediol. tom.1.cap.1.num.140. cum
ſeq. quæ ſiquidèm ceſſat in caſu noſtro ,
dum nec cum bonis,nec cum familia ha-
bitabat,vndè dicebatur habitator ex diſ-
17 ferentia tradita per DD.inter habitantẽ,
& habitatorem, poſt *Caran. vbi ſup. nu.37.*
Vrſill. ibidem num. 6. Carpan. ad ſtatuta Me-
diol tom.2. cap.375. num.97. ſola enim ha-
18 bitatio non facit domicilium,*Gloſ.in l.3.*
*C de incol. lib.*10. & ſic non verè dicebatur
habitãs,ſed fictè,neq; verè incola dici po-
19 terat,nàm is dicitur,qui ratione domi-
cilij habitat,quod habet in Ciuitate ani-
mo ibi manendi , vt tradit *Caran. loco al-*
legato num.29. Carpan. cap. 218. num. 70.
tom. 2.

Cæterũ ſi animus detegeretur redeun-
20 di, non diceretur habitator , etiam ſi per
mille annos ſtetiſſet,*Vrſill.in d.deciſ.num.3.*
& ſic ciuis non efficitur per habitationẽ
longeuam , nec de iuriſdictione illius lo-
ci, niſi habeat animum ibi permanendi
perpetuò cum maiori parte eius familiæ,
quod probari debet, *Carpan. d tom.2. cap.*
218. *num.*87.

21 Licet animũ probare difficile ſit, *Gloſ.*
in Conſtit. l.dictorum,verſ.item probatur.

Probatur tamen per extrinſeca , *Andr.*
in Conſtit. Aſperitatem.

Ex facto igitur noſtro animus redeun-
di colligebatur ex pluribus, ſuppoſita
prius iuris præſumptione,nempè affectio-
ne patriæ , nàm dulcis eſt amor patriæ, &
22 dulce videre ſuos,vndè patriam ſuam re-
linquere impium eſt, *Gloſ. in l.vnica, C. de*
*municip.lib.*10.tantò magis cum nõ ſit iſte
conuictus ob aliquod delictum condem-
natus,ad hoc vt extra patriam commora-
ri deberet,nequè ad exilium extra ipſam
poſitus.

Secundò cernitur animus redeundi ex
emptione nonnullorum ſtabilium bono-
rum in facto oſtenſorum in dicta Terra
Malleorum, quæ fratribus eius colenda
deſeruit , quo caſu ibi habitare videtur ,
qui habet fratrẽ,qui ſubſtinet onera,licet
ipſe ſit abſens, *Vrſill.vbi ſup.num.5.*

Tertiò colligitur ex eius habitatione
in quadam Turri conducta extra Ciuita-
tem Coſentiæ , ratione culturæ agrorũ, &
23 hoc caſu non dicitur verè incolæ,ſed ve-
lut incola , qui alieno territorio habitat,
*Gloſ.in l.3. C.de incol.lib.*10.

Quartò,ex parentela quam ibi habet,&

aditu

aditu quotidiano, dùm ipſe conuentus emerat, & vendiderat, & dies feſtiuos obſeruabat in dicto Caſali, propter quod clariſſimè demonſtratur eius animum eſſe redeundi, domicilium q; ibidem conſtituere potiùs quã in Colonia, vt deter-
24 minat *I.C. in l. eius, § ſi quis negotia. ff. ad municip.* ibi, *Magis domicilium habere dicitur, quam vbi colendi iuris cauſa*, & dato citra veri præiudicium, quod domicilium in Ciuitate Coſentiæ haberet, tamen negati
25 non poteſt quin aliquis duo domicilia in duobus locis habere poſſit, ſi vtrobiq; ibi ſe inſtruxerit, *l. aſſumptio, §. penult. ff ad municip.* tamen in caſu iſto tàm in lo-
26 co originis, quam domicilij, ſeù incolatus onera ſubire debet, *l. vnic. C. de municip. lib. 10.* vbi *Gloſ. notab.* hoc ponderando cõ-
27 cludit, quod ſi vtraq; Ciuitas munera ſimul imponeret, potior erit cauſa originis, & id confirmat, *text. in l. ciues, C. de incol. lib. 10.* aliter ſi ab aliqua ipſorum prouocaretur ad ſolutionem, quæ primo vocauit præfertur, vt in caſu iſto, dùm conuentus fuerat ab ipſo Caſali primo interpellatus, quod etiam in perſonalibus muneribus admicti non dubitabatur, poſt-
28 quã originatius licet alibi habitet, tenetur ad munera perſonalia, & Vniuerſitas poſſit ipsũ vendicare, *Montanar. in prag. 2. num. 334. de admin. Vniuerſ.*

Sed quid plura ſi conſideremus verba, & tenorem prouiſionum prædictarũ clarè conſtat ipſas eſſe ſubreptitias, cum in eis nulla ſit mentio de ſolutionibus pro focularì, vel contributione onerum pro bonis, ſed ſimpliciter aſſeritur ipſum nõ habitare, nec fuiſſe focularem deſcriptum in dicto Caſali, ſed habitari in Ciuitate Coſentiæ, vtriq; ſi expreſſiſſet in Regia Camera illud, nec ille, nec iſte ſoluere cum non ſit exẽptus, vtriq; non obtinuiſſet prouiſiones ipſas, eo quia Principi qualitates omnes ſunt exprimendæ, quibus moueri poſſet ad non concedendum, ſeù diſſicilius concedendum, & ad hoc vt ſaluetur
29 impetratio à ſubreptione, & obreptione requiritur fieri, ſeù quod facta ſit notabilis expreſſio, nec ſuffiecret in genere fieri, *Grammat. deciſ. 59. num. 57. & 58.* quapropter ex ijs notoriè conſtare cernitur, de iuſtitia, & iuribus Caſalis prædicti, ita vt omni iure conuentus ad ſolutionem munerum prædictorum compelli poſſit, & ſic continuare ſolutiones in futurum prout ſit ſupplicatur, vt Deus.

Io. Baptiſta de Thoro.

30 Tandem ad relationem Franciſci Antonij Salinas Auditoris die 23. Martij 1613. fuit per Regiam Audientiam Iudicatum in beneficium dictæ Vniuerſitatis Malleorum contra ipſum Connentum, penès Villanum Actuar.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtamenti factio publici iuris eſt, non priuati.*
2 *Intereſt ſuprema hominum iudicia exitum habere.*
3 *Tabulæ teſtamenti aperiri debent.*
4 *Apertura teſtamenti publicati fidem facit, etiam ſi originalis ſcriptura ſit deperdita.*
5 *Forma publicandi teſtamentum qualiter fiat.*
6 *Teſtamenta olim coràm Prætore aperiebãtur. Indè coràm Magiſtro cenſus num. 7. hodiè coràm defenſore, num. 8. & qualitèr extra Romanam Curiam, & in Prouincus, num. 9.*
10 *Teſtamenta coràm Iudice ordinario, vel Delegato aperiuntur.*
11 *Forma aperiendi teſtamenta refertur.*
12 *Teſtamenta debent coràm Iudice ſeculari aperiri, non autem Eccleſiaſtico.*
13 *Teſtamentum à laico conditum, etiam ſi clericus ſit inſtitutus, ſi fuerit coràm Iudice Eccleſiaſtico apertum, apertura erit nulla.*
14 *Teſtamentum fieri poteſt coràm Parocho, & duobus teſtibus de iure canonico.*
15 *Teſtamentum eſt de iure gentium.*
16 *Teſtamenti factio eſt de iure ciuili, & qualitèr.*
17 *Poteſtas teſtandi eſt de iure ciuili, & qualitèr.*
18 *Teſtamentum ſi non fuerit ſignatum ſignis ſeptem teſtium, non diceretur teſtamentum.*
19 *Teſtamentum ob ommiſſas in eo ſollemnitates debitas, & à iure requiſitas prorſus corruit, & nullius eſt roboris.*
20 *Teſtamentum coràm Notario, & teſtibus non lectum non valet.*
21 *Solemnitas iuris ciuilis eſt, teſtamenta condere coràm Notario, & ſeptem teſtibus cum ſigillis.*
22 *Publicatio teſtamenti fieri debet coràm Iudice ordinario.*
23 *Citari debent ij, quorum intereſt in apertura teſtamenti.*
24 *Citari debent teſtes vt veniant recogniturı ſua ſigilla.*
25 *Publicatio teſtamẽti eſt neceſſaria ad illius validitatem.*
26 *Teſtamenti publicatio ſi non fiat coràm Iudice, & teſtibus omnibus, non facit fidem, nec valebit.*
27 *Teſtamenti factio eſt voluntariè iuriſdictionis.*
28 *Teſtamenti factio eſt publici iuris, & nemo ſibi adimere poteſt.*
29 *Poteſtas teſtandi à iure ciuili inducta.*

30 *Stante ſtatuto, quod teſtamenta debent inſinuari, aliàs ſint nulla, ſi hæres laicus illud inſinuari non curauerat, erit nullum.*
31 *Clericus coràm Iudice ſeculari conuenitur in teſtamenti inſinuatione.*
32 *Onus inſinuationum teſtamentorũ publicationum clericis vetitum eſt.*
33 *Citationes ordinare ad executionem teſtamentorum vetita ſunt clericis, & laicis.*
34 *Officium Epiſcopi eſt monere, adhortare, vigere deputatos, vt voluntates teſtatorum adimpleant, aut renuntient.*
35 *Epiſcopus executor eſt in cauſis pijs alijs hæredibus, vel executoribus à teſtatore deſignatis.*
36 *Epiſcopus non poteſt accedere ad executionem vltimarum voluntatum, donec vnus teſtamẽtarius executor ſupereſt.*
37 *Apertura teſtamenti fieri poteſt coràm Vicario Epiſcopi, ſi in eo adſint legata pia, & qualitèr.*
38 *Prætoris officium eſt cogere ſignatores teſtamenti, & ſigilla ſua recognoſcere.*
39 *Iudex mittit Nuntios ad ſuſcipiendum iuramenta teſtium in teſtamentis deſcriptorum.*
40 *Deciſio Regiæ Audientiæ de hoc producitur.*
41 *Teſtes poſſunt ſubrogari loco aliorum in apertura teſtamentorum.*
42 *Teſtamentum non dicitur ad pias cauſas factũ quando hæres inſtitutus eſſet extraneus, & ſecularis perſona.*

ARGVMENTVM.

Teſtamentum conditũ à Vicario Epiſcopi coràm ſeptem teſtibus Clericis, & Notario, an à Iudice ſeculari, vel Eccleſiaſtico debet aperiri.

CASVS VI.

Circa teſtamentũ conditum per Vicariũ Epiſcopi Biſiniani iuxta formã iuris ciuilis in ſcriptis coràm ſeptẽ teſtibus Clericis, & Notario, hęſitatum fuit in Regia Audientia Calabriæ Citra, ſi poterat aperiri ab Epiſcopo, vel à Præſide Prouincię, ſiue Officiali Regio exiſtente tali controuerſia inter eos, & ſuppoſita ante omnia deciſione, *text. l. 3. ff. de*
1 *teſtament.* quod teſtamenti factio non priuati, ſed publici iuris ſit, vndè publicè in-
2 tereſt ſuprema hominum iudicia exitum habere, *l. vel negare, ff. quemadm. teſtam. aper.* qua de re pernecesſè erit, quod tabulæ teſtamenti aperiantur, ad *tex. in l. cum ab initio, ff. eodem*, & circa iſtam aperturam, ſeù publicationem teſtamentorum ſunt plura conſideranda; & Primò, per quos peti, & inſtari debeat, vt tabulæ aperiantur, concludit *text. in l. 1. ff. eodẽ*, omnibus qui-
3 cumq; tabulas teſtamenti inſpicere, vel etiam deſcribere, inſpiciendi, deſcribendiq; poteſtatem facturum ſe prætor pollicetur. Secundò principalitèr talis aper-
4 tura teſtamenti publicati fidem facit, etiã ſi originalis ſcriptura ſit deperdita, iuxtà *text. in l. 2. C. de teſtam.* concordat *Gloſ. in cap. cum in iure peritus, de offic. deleg. verſ. in ingo*, vbi *Gloſ. ſuper verbo publicati, & in l. repetita, C. de Epiſc. & cler.* tradunt formam
5 publicandi teſtamentũ, vt fiat coràm Iudice ordinario, *l. teſtamenta omnia, C. de teſtam.* poſtquàm antiquitus coràm Præto-
6 re tabulæ teſtamentorum aperiebantur, *l. 1. & l. cum ab initio, & l. ſed ſi quis, eod. tit.* deindè tempore iuris Codicis inſtitutum
7 fuit, vt coràm Magiſtro cenſus aperirentur, *d. l. teſtamenta omnia*, vbi *Gloſ. verſ. tranſlatio, Bellam. conſ. 1. num. 26.* ſed hodiè corã
8 defenſore Ciuitatis per nouellam *Auth. in §. nulla, Auth. de defenſ. Ciuit.* & licet *text. in d. l. teſtamenta omnia, & l. omnium*, procedãt
9 in Ciuitate Romana, & Conſtantinopolitana, ſecus tamen in Prouincijs, & extra Orbem, vt notat *Gloſ. in d. l. teſtamenta, verſ. tranſlatio, & l. omnium, verſ. publicauit*, vtcun-
10 que ſit pernecesſè erit coràm Iudice ordinario, vel etiam delegato fieri debere, *cap. fin. de fide inſtrum.* vbi DD. ad hoc vt fi-
11 dem faciat, cuius ſiquidèm formam aperiendi teſtamenta oſtendit *Rolandin. in 1. par. florum teſtament. rubr. 64. in princ.* ad quod optimè *Honded. in conſ. 26. vol. 2. à num. 12.*
12 probat, quod teſtamenti publicatio eſt facienda coràm Iudice ſeculari, nec proindè fieri poteſt coràm Iudice Eccleſia-
13 ſtico, ſi teſtamentum fuit conditum à laico, etiam ſi hæres inſtitutus ſit clericus, & facta coràm Iudice Eccleſiaſtico incompetente eſt nulla, nec facit fidem, *Craſſ. de ſucceſſ. tom. 1. §. teſtamentum, quæſt. 61. num. 2. & tom. 2. artic. ius deliberandi, quæſt. 9.* optimè *Honded. conſ. 26. num. 12. & 13. volum. 2.*

In præſenti facto agebatur de teſtamẽto condito per clericum coràm ſeptem teſtibus clericis, & circa hoc erat excogitandum, ſi conditum fuerat inſpecto iure canonico, vel ciuili; nàm ſi attendatur diſpoſitio iuris canonici, qua cautum eſt,
14 poſſe fieri teſtamentum coràm Paroco, & duobus teſtibus, *Gulielm. de Benedict. in cap.*

Raynu-

Digitized by Google

Raynutius, par.1.verbo teſtamentum 1.nu.92. Port. Imol. conſ.12.num 13. Honded.conſ.77. nu.14.vol.2. Flamin.de Rubeis conſ.50 nu.22. Maranta conſ.14. Gratian.diſcept. forenſ. cap. 233. num.52. Graſſus de ſucceſſ.tom.1.§.teſtamentum, quaeſt.56 .num.3. Leoncill. deciſ.144. num.1. Ferrar.

Sed iu præmiſſo facto fuerat conditũ corām Notario, & ſeptem teſtibus, licet clericis,& ſic actēta diſpoſitione iuris ci-
15 uilis,nàm & ſi teſtamentum ſit de iure gentium,voluit Gulielm de Bened. vbi ſupra num.2. hoc eſt quòad ſubſtantiam,quòad formam, & ſollemnitates de iure ciuili, Torniol. conſ.30. num.7. vel eſt de iure gentium reſpectu inuentionis, & ſubſtantiæ, & de iure ciuili reſpectu ſollemnitatis, & probationis, Surd.conſ.147 num.8.volum.1. Gratian. cap.458 nu.26.& 27. diſcept.forenſ. Oſaſc. deciſ.100. num.37. adhùc tamen te-
16 ſtamenti factio eſt de iure ciuili,idem Gulielm de Bened.in d.cap. Raynuntius,ſuper verbo mortuo itaq; teſtatore, par.2. num 304. Eugen. conſ.120.num.4.& conſ 64.nu.9.& conſ.76.
17 num.13.vol.2. & teſtandi poteſtas prouenit à iure ciuili, Anton.de Roſell.inter conſil. vlt.volunt.conſ.144.num.3.vol 1. ideò eſt de iure ciuili ſaltem approbatione, Honded. conſ.59. num.73. vol.1. Torniol vbi ſupra, &
18 proindè ſi teſtamentum nõ fuerit ſignatum ſignis ſeptem teſtium, non diceretur teſtamentum, Monal.conſ.72.num 61.vol.1.
19 nàm teſtamentum ob omiſſas in eo ſollemnitates debitas, & à iure requiſitas, prorſus corruit,nulliuſq; eſt roboris, Miſinger.decad.12.reſp.4.nu.2. Maranta conſ.19.
20 Et indè teſtamentum corām Notario, teſtibus non lectum,non valet, Gulielm. de Bened d.cap. Raynuntius, ſuper verbo in extremis poſitus,nu.40. Berous conſ.1.nu.60.tom.2. & conſ.11.num.54.

Quapropter videbatur iſte clericus voluiſſe teſtari actenta iuris ciuilis diſpoſitione corām Notario, & ſeptem teſtibus
21 cum ſigillis in ſcriptis, quæ eſt ſollemnitas iuris ciuilis,probat Eugen.conſ.63.nu.1. tom 2. Port. Imol.conſ.12.nu.1. Iacob.de Puteo inter conſil.vltim. volunt. conſ.121.num.1. tom.1. Miſinger.decad.10.reſp.96.nu.3.tom.1. Marant.conſ.112.nu.3. Gratian.cap.233.n.52. diſcept forenſ.& cap.976.num.6.& 17. Craſſ. de ſucceſſ tom.1.§.teſtamentum,quaeſt.59.
22 Et conſequētèr publicatio fieri debuerat etiã actenta iuris ciuilis diſpoſitione, ad hoc fidem faceret, Primò, vt fiat corã Iudice ordinario,vt dictum eſt ſupra,quibus addo Iacob. de Puteo inter conſil.vlt.vol. tom.1.conſ.121.et Card.Mantic.de coniect.vlt. volunt.lib.1.tit.6 nu.6.& ſic non corām Eccleſiaſtico. Celſus Vgo conſ.1.num.4.
23 Secundò,quod citari debeant ij,quorũ intereſt, l nàm ità diuus.ff.de adopt.cum alijs citatis ibidem per Iacob.Put.
24 Tertiò,quod citari debeãt teſtes,vt veniant recognituri ſua ſigilla, l.publicari, C de teſtam cum alijs allegatis per eundem Iacob. Puteum vbi ſupra, vbi alias circumſtantias circa hoc adduxit, & demùm refert exhibito teſtamento corām Iudice, & teſtibus recognoſcentibus eorum ſigilla,& ſubſcriptiones, Notarius de mandato Iudicis fidem facere, idcircò publica-
25 tio teſtamenti eſt neceſſaria ad illius validitatem, Surd.conſ.350.nu.4.vol.3. & perfectionem, Marta conſ.44.num.6.

Et talis teſtamenti publicatio facta co-
26 rām Iudicibus, ſi non interueniunt omnes teſtes,nõ facit fidem, Bolognet.conſ.12. num 66. nec valeret, Surd conſ.415.num.16.
27 Et hoc ideò quia teſtamenti factio eũ ſit voluntariè iuriſdictionis, probat Ber-
28 lich. deciſ.85.nu.2. ac etiam eſt publici iuris,quam nemo ſibi adimere poteſt, Natta conſ.638.num.2. Berous conſ.28.nu.53.vol.3. Purpur.conſ.558.nu.7. Cabed.deciſ.12.par.3. tomo 1.
29 Hac ſiquidèm exiſtente teſtandi facultate à iure ciuili introducta, Marta conſ.59 num.2. & pro publica vtilitate, ac etiam teſtamentorum fide ex publicatione illorum introducta,ſubſequitur,quod prætermiſſa forma vt ſupra tradita, nullius redderentur effectu,non tantùm reſpectu laicorum, quam etiam clericorum, hinc eſt, quod teſtamentum clerici redditur nul-
30 lum ſtante ſtatuto, quod teſtamenta omnia debeant inſinuari, aliàs ſint nulla, ſi hæres laicus illud inſinuari non curauerit, Honded.conſ.3.num.33.vol.1. non mirũ ſi etiam clericus in inſinuatione teſtamē-
31 ti conuenitur corām Iudice laico, Vrſill. ad Afflict. deciſ.24 num.2. cum expreſsè ſit
32 de iure conſtitutum onus teſtamentorum, inſinuationum, publicationum clericis vetitum,vt in d.l.repetita,ſimilitèr ci-
33 tationes ordinare ad executionem teſtamentorum quam laicis, probat Cabed. deciſ.157.tom.1.

Quantum verò pertinere videatur ad Epiſcoporum poteſtatem circa teſtamen-
34 ra clariſſimùm eſt,officium Epiſcopi eſſe monere, adhortare, vigere deputatos, vt voluntates teſtatoris adimpleãtur, aut legitimè renuntient, §. ſi quis autem pro redemptione, & §.ſi autem, Auth. de Eccleſ. tit. Io.Oldendor. in tract.de execut. vltim. volunt. tit.2.

Digitized by Google

tit. 2. num. 7. & 8 ſibi id comprobat etiam de iure canonico, & *num 9.* eo maximè in cauſis pijs, *Craſſ. d. tract. tom. 2. artic officium hæredis, quæſt. 2.*

35 Quapropter Epiſcopus non eſt immediatus executor in cauſis pijs alijs hæredibus, vel executoribus à teſtatore deſignatis, *vt ibidem Oldender. num 5. & 6*

36 Et propterea Epiſcopus non poteſt accedere ad executionem vltimarũ voluntatum, donec vnus teſtamentarius executor ſupereſt, *vt ſubdit num. 10.*

37 Quàmuis per Ritum vltimum Curiæ Archiep. Neap. apertura teſtamenti fieri poſſit coràm Vicario Epiſcopi, ſi in eo adeſſent legata pia, & hoc pro executione ipſorum de iure canonico permiſſa per iura ibi citata ab *Alber. Oliua*, ſubdẽs hoc eſſe impetrandum officium Iudicis in hoc.

Quò verò ad teſtes adhibitos in dicto teſtamento, ex quo erant clerici, qui compelli non poterant per Iudicem ſecularẽ, & dùm teſtamentum aperiri deberet, & teſtes iurent ità eſſe verum, ſicut ſcriptum eſt, & poſt eam publica cauſa conſcribetur ſecundum Io: vel etiam in eadem vbi priùs erat ſcriptum, ſed ſi ſcriptum non erat, publicabitur hæc voluntas, & proderit, vel licet amodo moriatur aliquis teſtis probetur per ſcripturã, quæ prius non erat, vel erat priuata, cæterum ſi teſtes renuerint ſe præſentare, & non recognoſce-

38 re eorum ſigna Prætoris id officium eſt, vt cogat ſignatores conuenire, & ſigilla ſua recognoſcere, *d. l cum ab initio*, vel negare ſe ſignaſſe, vt dixit lex ſeq. ſubdit *Gloſ. in d. l. cum ab initio, verſ. cogat captis pignoribus, &c.* vt ibi per eam, & aſſequitur *ibidem Iacob de Puteo*, & ſimiliter ſi teſtes

39 fuerint abſentes, Iudex mictet nuntios ad ſuſcipiendum ipſorum iuramenta, & alia facere, tradita in *d. l. ſed ſi quis, verſ ſua*, cumq; hoc licet permiſſum ſit Ordinario Iudici laico contra eius ſubiectos laicos, non tamen contra clericos, ex quo ob ipſam cauſam Epiſcopus excommunicauerat Gubernatorem impedientem talem aperturam, ad tollendam talem vexatio-

40 nem, Regia Audientia de prædictis certiorata mandauit Gubernatori, vt aperiri faceret teſtamentum coràm alijs te-

41 ſtibus laicis, in locum prædictorum ſubrogatis, per *text. in d. l. ſed ſi quis*, ibi, *Et ſi fortè omnibus abſentibus cauſa aliqua aperiri tabulas vrgeat, debet Proconſul curare, vt interuenientibus optimè opinionis viris aperiantur, & poſt deſcriptum recognitum factum ab eiſdẽ, quibus interuenientibus apertæ ſunt obſignentur, tunc deindè eo mictantur, vbi ipſi ſignatores ſint ad inſpicienda ſigilla ſua, &c* coquẽ magis, quia non conſtabat tale teſtamentũ conditum eſſe ad pias cauſas, & propterea te-

42 ſtamentum non dicitur factũm ad pias cauſas, licet legata adſint pia, quando hæres inſtitutus eſt extraneus, & ſecularis perſona, *Borgn. deciſ 21 num. 59. par. 3.*

SVMMARIVM.

1 *Tertius an poſſit impedire executionem ſententiæ, prætextu quod fuiſſet exequutum in bonis alienis*

2 *Emptor debet ſtare in poſſeſſione rei emptæ, & in ea manuteneri.*

3 Text. in l. à diuo Pio, § ſi ſuper rebus, ff. de re iudic. *quando procedit.*

4 *Executio ſententiæ fit quando in inſtrumento adeſſet pactum de capiendo, & conſtitutum, atq; precarium.*

5 *Tertius comparens ad impediendam executionem non prohibetur, ſi ſuccubuerit ordinariè agere.*

6 *Tertius poſſeſſor bonorum, ſuper quibus fuit præſtita aſſiſtentia, non poteſt opponere fuiſſe exequutum in bonis alienis, niſi in tribus caſibus.*

7 *Exequutio ſentẽtiæ poterit impediri ad inſtantiam poſſeſſoris rei.*

8 *Exequutio ſententiæ non retardatur quando tertius ſciuit cauſam agitari, & poſt ſententias comparuit pro ſuo iure.*

9 *Tertius an poſſit exequutionem ſententiæ lata contra alium impedire.*

10 *Tertius ratione dominij, & poſſeſſionis exequutionẽ ſententiarum contra alium latarum impedire quando poſſit.*

11 *Tertius poſſeſſor comparens poſt ſententiam inter alios litigantes latam quando poſſit impedire eius exequutionem.*

12 *Tertius an poſſit impedire exequutionem ſententiæ aſſiſtentiæ, & qualitèr ſuccurratur.*

13 *Tertius poſſeſſor rei hypothecatæ an cogi poſſit, vt contra eum exequatur in cenſu bullari.*

14 *Tertius ex cauſa ſolius hypothecæ non impedit exequutionẽ rei iudicatæ, quæ non ſit contra ſe latæ, ſed contra alium.*

ARGV-

ARGVMENTVM.

Tertius poſſeſſor rei, ſuper
qua fuit præſtita aſſiſtentia, an
poſſit impedire exequutionem
ſententiæ latæ.

CASVS VII.

EX quadam facti ſerie cuiuſdam litis
vertentis in Regia Audientia Cala-
briæ Citra, quod in anno 1560. Pe-
trus Paulus de Conrado ſe obligauerat
ſoluere Laudoniæ Migliareſe ducat. qua-
tuor centum, pro quibus vendiderat cer-
tum cenſum ducatorum quadraginta an-
nuorum, indè præfata Laudonia inſtituit
ſuam hæredem Lauram Caputo, quæ erat
mater ſororis Dianoræ, quæ inſtituit hæ-
redem ipſam ſororē Dianoram, quæ poſt-
modùm petierat aſſiſtētiam ſuper bonis
ipſius quondam Petri Pauli ad præſens
poſſeſſis per Cæſarem Spataforę notatis
in calce libelli pro ducatis biscentum,
cum cenſibus decurſis, & compilato pro-
ceſſu, & diſcuſſis nullitatibus, fuit prola-
tum decretum per dictam Regiam Au-
dientiam concedendo aſſiſtentiam ſuper
dictis bonis pro dicta ſumma vt ſupra, à
quo decreto cū fuiſſet appellatum, & de
nullitate dictum fuit prouiſum, quod in-
fra biduum proponerentur nullitates in
ſpecie, quæ non alitèr fuerant propoſitæ.

Poſtmodùm eadem ſoror Dianora pe-
tijt cōcedi aſſiſtentiam pro alijs ducatis
biscentum pro cenſibus decurſis, pro qui-
bus fuit conceſſa aſſiſtentia iuxta petita,
& intimato decreto prædicto aſſiſtentiæ,
non valens proſequi primā appellationē,
appellauit ab hoc vltimo decreto prævia
intimatione, quarè appellatio nō debeat
declarari deſerta, & indè declarata; fuerūt
poſtremò liquidati cenſus in ducat. 240.
& expeditis literis exequutorialibus pro
ducat. 640. exequutis quibuſdam bonis,
fuit proceſſum ad venditionem illorum
aliquorum, poſt venditionem illorum
comparuit dictus Iacobus præponendo
fuiſſe exequutum in bonis alienis, dicen-
1 dō de nullitate decreti vt ſupra lati, & vi-
debatur hæc ſuffragari, ex adductis per
Tomat. deciſ. Macerat. 17. num. 4. & ſeq. cum
alijs adductis per *Farinac. in repert. Iudic.
quæſt. 47. Pet. Franc. Tonduti de præuent. tom. 2.
cap. 12. & Io. Iacob. Annech. de præuent. cap. 2.
quæſt. 1. num. 53.* ex *Conſil. Carlenal ibi relatis,
Anton. de Amatò var. reſol tom. 2. reſol. 94.*

Ijs replicabat ipſa ſoror Dianora, quod
reſpectu duarum nullitatum erat Iudiciū
2 ordinarium, & interim emptor debet ſta-
re in poſſeſſione ſeruata forma *alleg. An-
næ 22. Poſtius de manut. obſeru. 11. num. 8.* &
quòad prætenſionem fuiſſe exequutum
3 in bonis alienis, *text. in l. à diuo Pio, §. ſi ſu-
per rebus, ff. de re iudic.* non procedit quan-
do fuerit proceſſum ad venditionē, poſt-
quā tùnc erit cauſa ordinaria, & ampliùs
in eius inſtantia dicebat habere hypote-
cam ſuper dictis bonis, ideò expoſtula-
bat, quod emptor manuteneri debeat in
poſſeſſione, & dari terminum ordinariū,
ex prænarratis ſunt ſequentia conſideran-
da, & Primò notandum erit, quod quan-
4 do in inſtrumento adeſſet pactum de ca-
piendo, ac conſtitutum, & præcarium po-
teſt fieri exequutio ſententiæ contra ter-
tium poſſeſſorem etiam non citatum, ac
etiam negotio non liquidato, *Maranta in
ſpec. par. 6. in 3. actu, num. 33.* & tales clauſu-
læ aderant in inſtrumento.

5 Secundò, quod tertius comparens ad
impediendum exequutionem non prohi-
betur, ſi ſuccubuerit ordinariè agere,
Franch. deciſ. 289. num. 2. vbi caſus erat ſi-
milis in reiuenditione expoſita, nec fuit
impedita prætextu exceptionis oppoſitæ
per tertium poſſeſſorem.

6 Tertiò adnotandum erat, quod tertius
poſſeſſor bonorum, ſuper quibus fuit præ-
ſtita aſſiſtentia non poterit opponere,
fuiſſe exequutum in bonis alienis niſi in
tribus caſibus, vt refert *Muſcatell. in pract.
S.C. lib 2. par. 3. gloſ. ſeruata, num. 51.* Primò
ſi eſſet anterior, & excluſiſſet ius offeren-
di. Secundò, ſi bona ſuper quibus fuit pe-
tita aſſiſtentia, non reperiuntur obligata.
Tertiò, ſi tertius poſſeſſor feciſſet melio-
rationes, pro quibus liceret retinere rem
ipſam, donec meliorationes, & expenſæ
ſoluerentur, at in caſu iſto non appare-
bat de anterioritate tertij poſſeſſoris, &
bona ſuper quibus fuit præſtita aſſiſten-
tia iàm erant obligata, vt notoriè appa-
rebat ex inſtrumento, quòad melioratio-
nes verbum vllum.

Tandem fuit deciſum per ipſam Regiā
Audientiam, quod exequatur ſententia
lata, verùm reſpectu clerici audiātur par-
tes, penès Villanum Actuar. & licet videa-
tur contrarium firmare *Marant. in conſ. 22.*
7 nempè vt poſſit impediri exequutio ſen-
tentiæ ad inſtantiam poſſeſſoris rei, ex ibi
adductis, nàm vltra, quod factum alitèr ſe
habe-

Digitized by Google

habebat, adhùc tamen quãdo tertius ſci-
8 uerit cauſam agitari, & poſt ſententiam comparuiſſet pro ſuo iure: quia tùnc nõ retardatur exequutio, nec etiam eſt audiendus data cautione de reſtituẽdo rem illi tertio in caſu victoriæ, ex *l. is à quo, ff. de re iud.* cum alijs apud *Statil. Pacif. de ſoluiano inter. inſpect. 4 cap. 4. num. 35.* vbi *nu. 36.* id ampliat, & ſi ſciuerit tertius cauſam agitari, & pro ſuo intereſſe non comparuit, ſibi præiudicatur, etiam ſi ipſe quoq; poſſideret, cum alijs apud *Anton. de Amato variar. reſolut. tom. 1. reſol. 45. num. 14. & ſeq.* vbi deciſum refert ex *Fontan. ibidem relato*, confert etiam pro deciſione huius articuli optima *deciſio Oſaſch. 37.* vbi articulum conſimilem pro vtraque parte diſſerit, &
9 demum refert deciſum non eſſe impediẽ exequutionem ſententiæ per oppoſitionẽ tertij, ſaltim media cautione, ex rationi-
10 bus ibidem traditis; nàm & ſi tertius ratione dominij, & poſſeſſionis exequutionem ſententiarum contra alium latarum impedire poſſit, cum aliàs non fieret exequutio contra victum, ſed contra ipſum tertiũ, qui nunquàm litigauit, nec victus extitit, *cap. cum ſuper, de re iud. l. fin. C. ſi per vim, vel alio modo*, cum alijs citatis per *Andriol. controuerſ. forenſ. tom. 1. controu. 53. nu. 1.*
11 & ſic tertius poſſeſſor cõparens poſt ſententiam inter alios litigantes latam, quod poſſit impedire exequutionem ſententiæ docendo in promptu de legitimo titulo, & iuſta antiqua poſſeſſione, & de eius intereſſe, ex multis probat *D. Reg. Fab. Capyc. Galeota controu. forenſ. tom. 2. controu. 56.* poſt *Mutam deciſ. 24. Matt Coler. de proceſſ. par. 2. cap. 3. num. 264.* benè verum eſt, quod cum ageretur in materia aſſiſtentiæ, quæ in hoc Regno paratam habet exequutionem ex diſpoſitione *Reg. Prag. 1. de aſſiſtent.* quo nàm caſu iuxtà diſtinctionem traditam à *Barbat. ſuper d. prag. gloſ. 3. nu. 55. verſ.*
12 *aut verò res*, ex pluribus refertur nõ impediri exequutionem, ſed cautum eſſe tertio per cautionem de reſtituendo, &c. quod adeò verũm eſt, dùm tractatur de annuis
13 redditibus, quo caſu tertius rei hypothecæ poſſeſſor licet exequutiuè cogi non poſſit niſi in cenſu bullari, nec pro rata, ſed inſolidum, ità *Giurba obſeruat. deciſ. in obſeru. 104. num. 40. & 58. Ant. de Amato vbi ſup. num. 20. in d. reſol. 94.* & ex cauſa ſolius
14 hypothecæ tertius non impedit exequutionem rei iudicatæ, quæ nõ fit contra ſe, ſed contra alium, *Poſtius deciſ. 325. nu. 3. poſt eius tract. de manut.* Hęc occurrũt, ſaluo &c.

SVMMARIVM.

1 *Officiales tenentur ſyndicatui parere vbi adminiſtrauerint.*

2 *Iudex ſolet pro adminiſtratione iuſtitiæ multos habere inimicos.*

3 *Nemo tenetur ſe exponere periculo.*

4 *Citatus non tenetur comparere ob inimicitias in loco contractas, etiam ſi haberet ſaluumconductum.*

5 *Officialis pro ſyndicatu tenetur perſonalitèr comparere.*

6 *Officialis ob querelas expoſitas criminalitèr relicto Procuratore de licẽtia Superioris potiſt diſcedere.*

7 *Ciues nequeunt ab eorum territorio extrahi, & cur.*

8 *Syndicatus Officialibus, coràm quibus erit agendus.*

9 *Syndicatus Officialium debent in Reg. Aud. agitari ex cauſa.*

10 *Terminus ſyndicatus currit de momento ad momentum, nec feriæ ſeruantur.*

11 *Terminus ſyndicatus infra 20 dies cõceditur.*

12 *Libelli contra Officiales ſyndicandos porriguntur intra 30. dies, vt infra 20. dies expediantur.*

13 *Querulantes Officiales in ſyndicatu elapſo tẽpore non audiuntur amplius.*

ARGVMENTVM.

Officialis an ex cauſa inimicitiarum parere debent ſyndicatui in loco vbi exercuit officiũ, vel alibi.

CASVS VIII.

SE offert quotidiana, atquè practicabilis altercatio exaranda, poſtquàm Officiales, qui per annum, & vltra admi-
1 niſtrauerunt officia in Terris Regni, ob quod tenentùr parere ſyndicatui, ex diſpoſitione *pragm. 1. de ſyndic. official.* cum alijs in iure allegatis per *Parid. de Puteo in tract. de ſyndic. verbo ſyndicatui, & verbo vllo de modo, & Carau. in ritu 295. num. 1. Maſtrill. de magiſtr. lib. 6. cap. 1. num. 1.*

Quapropter ipſi ſolent inimicitias cũ
2 ſubditis contrahere, nàm Iudex ſolet pro adminiſtratione iuſtitiæ multos habere inimicos, *Seſſe de inhibit. cap. 163. num. 33.* & huius pretextu ſolent reſcripta à Superioribus impetrare, vt ſyndicatum præſtare debeant

debeant in loco tuto Superiori, vndè du-
bitari contingit in Regia Audientia Ca-
labriæ Citra an talis excuſatio iure ſubſi-
ſtet, & quatenùs ſubſiſteret, in quo loco
ſyndicari debeant; quòad primum iàm
ſatis conſtabat in caſu occurrenti ſyndi-
candum præuia informatione inimicitiæ
contractæ obtinuiſſe reſcriptum ab ipſa
Regia Audientia in certo loco præſtari
debere, & circa hoc aduertendum erat,
quod ſtante inimicitia capitali non tene-
3 tur Officialis in dicto loco ſyndicatui pa-
rere, cum nemo teneatur ſe ponere in pe-
riculo, *cap. 1. de cler. non reſid. in 6* & hinc
communitèr DD. dicunt, quod ſi fuerit
4 aliquis citatus, non tenetur comparere
ob inimicitias loci, & ſi haberet de hoc
ſaluum conductum, *Gandin in rubr. de citat. accuſat. & inquiſit. num. 33.* & extat *Gloſ.* &
ibi *Andr. & Petrus de Monteſorte*, ac etiam
*Afflict in Conſtit. Regni Priuilegia quibuſdam,
ſuper verbo vndecumque*, & nouſſimè latius
proſequitur *Muſcatell in praxi S. C. par. 2.
gloſ. comparentes, nu. 101. & 102.* vbi ex men-
te aliorum concludit talem exceptionem
militare, & eſſe admittendam, tamen con-
cludit eſſe conſtituendum Procuratorem
5 in loco, quod ceſſat in materia ſyndica-
tus, cum debeat perſonalitèr comparere
Officialis iuxtà formam *d. pragm.* & *Carau.
vbi ſup. num. 13.*
6 Quanquàm non exiſtentibus querelis
criminalibus, tùnc relicto Procuratore
de licentia Superioris rectè poterit diſce-
dere Officialis, *Carau. vbi ſup. num. 21.*

Quapropter concluditur exiſtente ini-
micitia capitali non teneri Officialem
parere ſyndicatui in loco vbi geſſit offi-
cium, & ſic determinauit ipſa Regia Au-
dientia.

Cumq; fuiſſet habitus recurſus ad Ex-
cellentiſſimũ Dom. Proregem, mandauit
M.C.V. vt de iuſtitia prouideret, quæ ſi-
quidèm M.C. reſcripſit Regiæ Audientię,
quod paritèr iuſtitiam faceret, vt non ſit
locus iuſtæ querelæ, ad præſens dubitaba-
tur quo in loco parere teneatur iſte Offi-
cialis, nàm ſi partes Officialis intuantur
exiſtente inimicitia, non alitèr ibi parere
aſtringebatur, ſi verò partes querulantiũ,
7 quia de iure compertum eſt ipſos non
poſſe extrahi ab eorum territorio, nè la-
boribus, & expenſis defatigentur, vt vtar
verbis *text. in § hæc conſiderantes, in fine*, ibi:
*Et non ad hanc venientes felicisſimam Ciuitatẽ,
quorum plurimi etiam mendicantes, & afflicti,
hoc agunt, interdum quoq; hic moriuntur, Auth.
vt omnes obed. Iud.*

8 . Quid autem dicendum in hac ambi-
guitate, de iure autem cautum erat corã
Præfecto Prætorio, & Epiſcopo ſyndica-
tum præſtare Officiales: de iure verò Re-
gni per *Conſtit. Volumus coram ſucceſſore*, ſed
per *Reg. Pragmat. coràm Syndicatoribus Ciui-
tatum ab eis electis*, vt per *Carau. vbi ſupra
num. 15.*

At exiſtente tali inimicitia Officiales,
ne ſubditi defatigentur, concludi videtur
vt ſyndicatus præſtari debeat in Tribu-
9 nali eiuſdem Regiæ Audientiæ, quod vi-
detur probari ex *text. in § hæc conſiderantes,
in princ.* ibi: *Vt vnuſquiſq; in qua Prouincia
delinquit, aut in qua pecuniarum, ac crimi num
reus ſit, ſiuè de terra, & de terminis, ſiue de poſ-
ſeſſione, ſiuè de proprietate, aut hypothecaria,
vel de qualibet alia cauſa occaſione illic etiam
iuri ſubiaceat, & meliùs in § ſi quis igitur, eiuſ-
dem tituli. Si igitur fuerint ambo in Prouin-
cia. & actor, & reus nequaquam ad aliam Pro-
uinciam cauſa trahatur, neq; ad hanc feliciſſimã
Ciuitatem, neq; ex priuilegio cuiuſpiam, neque
ex iuſſione, ſed illic decidatur*, vbi *Gloſ.* ſubdit
in verſ. ſed illic, ſcilicet in Prouincia illa
vbi contractum eſt, & hoc non tantùm in
ciuilibus, ſed etiam in criminalibus, *§. ſi
verò quis comprehenſorum criminum latuerit,
aut reliquerit Prouinciam illam, in qua crimina
deliquit, iubemus legitimis edictis à Iudice euo-
cari eum, & ſi non obediat illa in eo procedere,
quæ noſtris legibus definita ſunt, Auth. vt nulli
iud. &c* haberi loci ſeruat *Gloſ. in cap. vlt.
de foro compet. in fine*, & facit *§. ſi verò cogno-
ſcatur*, vbi præcipitur Iudicibus alterius
Prouinciæ, vt delinquentes tranſmittant
ad Prouinciam vbi deliquerãt, & ita fuit
prouiſum per Regiam Audientiã vt ſyn-
dicandus pareret mandatis Regiæ Au-
dientię, & Syndicatores electi procederẽt
ad receptionem querularum, referente
Franciſco Antonio Salinas Auditore, pe-
nès Villanum, & pro confirmatione præ-
dictorum videtur hoc exprimi in *Cap. Re-
gni incip. Item ſtatuimus, quod tàm Iuſtitiarij,
quàm Officiales cęteri poſt depoſitum eorum of-
ficium in Prouincia vbi officia exercuerint pro
quolibèt anno, quo ipſa exercerunt per 40. dies
morentur, &c.* & memini, quod præteritis
annis dùm meus Conſobrinus Io. Bapti-
ſta Salinas officium Viceprincipis in Ci-
uitate Squillacij exercuiſſet, & demum
porrecta per eum inſtantia pro electione
ſyndicatorum, non illicò, ſed poſt certos
dies eos eligerant, vndè ex hoc videbatur
reſurgere quoddã principium calumnię,
quanquàm etiam multi odioſi ſurdo au-
re cogitabãt ipſum laboribus, & expenſis

defatigare, adiuit Regiam Audientiam Calabriæ Vltra, offerendo ibi ſyndicatui parere, attentis prędictis, & interim licere exſtractare vna cum bonis, & ſe præſentare in Ciuitate Catanzarij vbi ipſa Regia Audientia reſidebat, & ità exequutum, referente Regio Auditore de Bellis, & cum fuiſſet Vniuerſitas de hoc conqueſta non fuit exaudita, fuit mandatum iniunctum pro tranſmiſſione actorum, & cum parere noluiſſet, fuit eorum ſumptibus deſtinatus Commiſſarius, ſed quia prætendebat Vniuerſitas adhùc tempus ſyndicatus non cucurriſſe, intendebat querelas recipere, eo quod illud incipere aſſerebat à die electionis, non autem petitionis porrectæ, & citra dubiũ terminus ſyn-
10 dicatus ità eſt priuilegiatus, vt nedum currat de momento ad momentum, ſed nec etiam feriæ ad honorẽ Dei in eo ſeruantur, vt ex *Auiles*, probat *Reg. Rouit. in pragm.* 1. *de ſyndic. offic. num.* 8. & propterea dicebam, quod attenta diſpoſitione iuris communis, Iudex deputatus ad ſyndicandum, debet cauſas expedire infra
11 dies viginti à die qua litigia orta fuerint, & in *d. l.* 1. *C. vt omnes cauſæ*, per quem *text. Bald. in l. obſeruare, §. proficiſci, de offic. Procõſ.*
12 *quæſt* 3. dixit, libelli querimonialiũ dantur infra dies triginta depoſito officio, & infra viginti dies expediũtur, allegat *l.* 2. *ff. ad leg. Iul. repet.* vt inquit *Paris de ſyndic. d. verbo & modo, num* 1. quem ſequitur *Cumia in tract. ſyndic. cap.* 17. *num.* 23. & ſubdit *ibi Paris*, & ideò Syndicatores debebant ſtatuere tempus triginta dierum in eorũ bannis ad dandum querelas, vltra quod non audiantur, quia eſt tempus quod pręfigitur à iure ſine miniſterio hominis, &
13 poteſt fieri iſta comminatio, quod deindè non audiantur querulantes, ex *Aretino ibi citato*, vt confirmatur in *pragm.* 1. *de ſyndic. offic.* ibi, *depoſito per eos officio*, *& in pragm.* 4. at cum per Ciuitatem ipſam non fuerint electi illicò ſyndicatores depoſito officio, niſi poſt tres dies nemo acceſſerat ad querulandũ, prætendens non fuiſſe tẽpus elapſum niſi à die electionis, & banni, & ampliùs, quia ſyndicandus illicò ſuã inſtantiam præuio libello inſtiterat pro electione ſyndicatorum, & proindè fuit ipſe abſolutus à Reg. Aud. à toto ſyndicatu, non obſtantibus aliquibus querelis præſentatis poſt lapſum temporis incepti à die depoſitionis officij, & libelli porrecti, vt aliàs deciſum tàm per M.C. quàm S.C. retuli in 3. *par. noſtri compendij verbo Officialis, qui officia, fol.* 210.

SVMMARIVM.

1 Diſpoſitio l. 2. ff. quod cum eo, *qualitèr loquatur.*
2 Beneficium l. 2. ff. quod cum eo, *eſt perſonale.*
3 *Renunciatio beneficij* l. quod cum eo, *fieri debet ſpecialiſſimè.*
4 Text. in l. 2. ff. quod cum eo, &c. *cum alijs conditionalitèr loquuntur.*
5 *Conditio nil ponit in eſſe.*
6 *Conditio in forma reali, & ſpecifica, adimpleri debet, & num.* 9.
7 Minadoi conſ. 17. *exploditur.*
8 *Creditor non tenetur probare filium patris eſſe hæredem, ſed illum ab hæreditate abſtinuiſſe.*
10 *Filius ex confectione inuentarij, an hæres dicatur.*
11 *Inuentarij confectio quid operetur.*
12 *Sciens beneficium ſibi competere, an certiorari debeat.*
13 *Certioratio beneficij* l. quod cum eo, *debet in ſpecie fieri, an in Doctore procedat.*
14 *Turpe eſt ius, in quo verſatur ignorare.*
15 *Ignorantia non præſumitur in Doctore.*
16 *Abſolutio à iuramento poſt lapſum temporis concedi non poteſt, & ſi fuerit expedita, nullũ ſortiretur effectum.*
17 *Beneficio* l. 2. ff. quod cum eo, *an renunciari poſſit cum iuramento.*
18 *Iuramentum non impedit, quin exceptio opponi poſſit, qualitèr intelligatur.*
19 *Periurus audiri non poteſt in iudicio.*
20 *Certioratio non requiritur in Doctore pro eius obligatione de beneficio ei competente.*
21 *Obligatio filijfamilias facta in beneficium creditorum patris accedente eius conſenſu, an ſit valida, deciſio affertur.*
22 *Deciſio filijfamilias Doctoris ſe obligantis non alitèr in ſpecie ſpecialiſſima facta renunciatione refertur.*
23 Beneficium l. 2. ff. quod cum eo, *non tantùm filiusfamilias competit, ſed etiam perſonis ſubiectis.*
24 Beneficium l. 2. ff. quod cum eo, *conceditur cauſa miſerationis.*
25 *Renunciari an poſſit beneficio* l. 2. ff. quod cũ eo, *ſed cum iuramento, ſecus num.* 26.
26 *Priuilegio conceſſo miſerationis cauſæ renunciari nequit.*
27 *Doctor filiusfamilias quando renunciare poſſit* l. 2. ff. quod cum eo.
28 *Renunciatio generalis cum iuramento an tollat beneficium* l. 2. ff. quod cum eo.
29 *Renunciatio* l. 2. ff. quod cum eo, *cum iuramento non tenet, niſi abſolutio ſubſequatur.*
30 *Filius ergo hæres qualitèr intelligatur.*

31 *Filius*

31 *Filius non præſumitur adiuiſſe, ſeù imiſcuiſſe hæreditati.*
32 *Hæres eſt propriè conficiendo inuentarium.*
33 *Hæres conficiendo inuentarium, non cogitur adire.*
34 Text. in l.1. C. de repud. hæred. *ponderatur.*
35 *Filius quando hæres patris efficiatur.*

ARGVMENTVM.

Filiusfamilias Doctor ſi inſimul cum patre ſe obligauerit alicui cum renunciatione beneficij *l. quod cum eo*, an ſubſequuto obitu patris teneatur ad debita, non obſtante renunciatione, & qualitèr procedat, diſſeritur.

CASVS IX.

IN quadam cauſa cuiuſdam filijfamilias Doctoris vertente in Regia Audientia Calabriæ Citra fuerunt ſequentia allegata contra eum videlicet. Mutius de Boño V.I.D. qui cum Io. Baptiſta patre ſoluere Manilio de Rinaldo ducatos 730. ſe obligauerat lõgè poſt tempus ſolutionis, mortuo dicto Io. Baptiſta patre, tempore expeditionis literarum exequutorialium, oppoſuit ſe beneficio *l.2.C.quod cũ eo,&c.* velle gaudere, & proindè literas exequutoriales realitèr tantùm deducto ne egeat expediendas eſſe prętendebat prædictum V.I.D. Mutium dicto beneficio gaudere debere, infraſcripta ad nos ſic prima facie dicendum inclinare videntur.

1 Primò, qa diſpoſitiones *dictarũ legũ ff. eod.* clarè loquuntur dicẽtes filiosfamilias inſimul cum patribus obligatos per mortẽ patrum ſui iuris effectos in id, quod facere poſſunt, conueniendos eſſe, hæc omnia in caſu noſtro proceſſerunt, ergo non dubitandum de hoc.

2 Secundò, quia etſi adſit in dicta obligatione renunciatio *d l.2.* tamen hoc beneficium eſt perſonale, quod renunciari non poteſt, *l.alia, §.elegantèr, ff. ſolut. matr. & ibi Gloſ. in fine, Specul. in tit. de renunc. §.1. verſ. item quod beneficiũ, Reg. Rouit. in prag.1. in tit. de Senatus Conſulto Macedon. num. 22.* qui alios allegat.

3 Tertiò, quia dato, quod renũciari poſſit, tamen requiritur ſpecialiſſima renunciatio, & quod renunciãs fuerit per priùs benè certioratus de qualitate dicti beneficij, vt defendit idem doctiſſimus *Regens Rouit. in d. pragm. num. 24. & 25.*

Ijs tamen nõ obſtantibus hunc V.I.D. expeditionem dictarum literarũ exequutorialium realitèr, & perſonalitèr impedire non poſſe, nec dicto beneficio, aut vti poſſe dicimus, ad quod fundandum reſpondere contrarijs ſufficit.

Non obſtat Primum, nàm & ſi verùm ſit filiusfamilias ſimul cum patre, obligatum per mortem patris ſui iuris effectum in id, quod facere poteſt, conueniendum
4 eſſe, tamen leges prædictæ conditionalitèr loquentes, ſi à paterna hæreditate ſe abſtinuerit dictio enim, *Si*, conditionẽ inducit, *l. impoſſibile cũ concord. ff. de verb. oblig.*
5 & conditio nil ponit in eſſe, imò ante adimplementum actum ſuſpendit, *l. proindè, ff. ſi cert. pet. l. cedere diem, verſ. vbi ſub conditione, ff. de verb. ſignif. l. ſi quis conditione dandorum decem, ff. ſi quis omiſſa cauſa teſt.*
6 quæ conditio in forma reali, & ſpecifica, adimpleri debet, *l. Mæuius, ff. de condit. & demonſtr.* ergo hic prædicto beneficio vti volens, ſi à dicta hæreditate abſtinuiſſe, demonſtrare debebat, ſic dando cautelã dicit *Vrſill. ad Afflict. deciſ. 305. num. 20.*

Nec obſtat replicatio eiuſdem V.I.D. Mutij forſan dicentis ſe ab hæreditate paterna abſtinuiſſe per aditionem hæreditatis illius cum beneficio legis, & inuẽ-
7 tarij, adducendo *Minad. in conſ. 17.* pro filio familias reſpondentem, & dicentem id, ꝙ dictus Mutius prætendit, nàm pace tanti viri in d. conſ. lapſum fuiſſe dicimus, quia & ſi hoc dicat, tamen intentionem ſuam non probat, nàm doctrina Doctoris debet intelligi ſecundum legem quam allegat, legantur quæſo omnia fundamenta altiùs tollit *Minad.* ex eo enim non ſolùm non probatur adeuntem hæreditatem cũ beneficio legis, & inuentarij haberi, ac ſi renunciaſſet, imò in tex. talis hæres vocatur, ſed cum qualitate inuentarij vt nõ teneatur vltra vires hæreditarias, & ſi interrogatus eſſet *Minad.* quo titulo vellet conuenire hunc adeuntem hæreditatem cum beneficio inuentarij, vtiquè illum vti hæredem conueniendum eſſe fatetur, ergo hæres eſt.

8 Accedebat prædictis, quia non tenetur creditor probare illum filium patris hæredem eſſe, ſed ſi dictum debere ſe ab hæreditate abſtinuiſſe, cum ſit fundamentũ

ſuę intentionis,ex generali regula *l.ei qui,*
9 *C. de probat.* & cum cōditio in forma ſpecifica, & reali adimpleri debeat, *d.l. Męuius,* debet hic dicto beneficio gaudere volens penitùs ſe à paterna hæreditate abſtinere.

Minad. etiam ſuam intentionem pro-
10 bare volens ex cōfectione inuentarij hoc fuiſſe tributum, allegat *text. cum Gloſ. in l. quæ dotis, ff. ſolut. matr.* ſed nec allegari meretur, nàm & ſi hoc beneficium vt teneatur niſi in quantum facere poſſit, marito ſit conceſſum, *l. maritū, ff. ſol matr.* illud ſimplicitèr, & abſq; conditione marito cōpetit. ſecus verò quādo filiusfamilias, cui cū conditione fuit conceſſum, vt ſupra diximus, & in *d. text. l. quæ dotis,* meritò tali marito confectio inuentarij profuit, quia vti hæres vxoris conueniebatur, quo caſu nō
11 confectionem inuentarij prodeſſe tali hęredi, vt vltra vires hęreditarias non teneatur, iuxtà *text. in l. fin. §. & ſi præfatam, C. de iure delib.* & eodem modo ſi Manilius de Rinaldo creditor, prædictum Mutium vti hæredem Ioannis Baptiſtæ patris conueniret, vtiq; inuentarium prodeſſet.

12 Dicimus etiam non ſufficere dicere ſe cum beneficio inuentarij hæreditatem adiuiſſe, ſed teneri tantùm inuentarium exhibere, iuxtà *text. in d. l. fin.* ſed ſi exhiberet vtiq; non prodeſſet ex prædictis.

Inſuper doctrina *Dom. Regent. Rouiti* in hoc caſu applicabilis nō eſt, fundat enim ſuam opinionem, dicendo hanc renūciationem de qualitate dicti beneficij eſſe
13 ſpecificè certiorandum, ergo ſi ſcit quid tale beneficium *l. 2. ff. quod cum eo, &c.* contineat, certiorari nō debet, ſed nos ſumus in Doctore vtriuſq; iuris in Palatijs verſato, & qui ſcientiſſimū ſe profitetur, cui alleganti iuris ignorantiam nō creditur, cum turpitudinem ſuam alleget.

14 Et illi dicendum eſt, proùt Seruio ſuplicio fuit dictum, *l. 2. ff. de orig. iur.* turpe verò ius, in quo verſatur penitùs ignorare
15 ea, quæ ſunt iuris, ignorare non præſumitur, *Bart. in l. ſed ſi lege, §. ſcire, ff. de petit. hæred. Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 23. nu. 10.* & ratio eſt, quia lata culpa eſt ignorare iuris diſpoſitionem, vt idem *Menoch.* dicit, ergo ſi ignorantia non præſumitur, quam allegare non debet Doctor iſte, nec talis allegatio admittitur, fruſtra diſputamus de ſpecifica certioratione, ex qua ſpecialiſſima renunciatio oritur.

Prædictis opitulatur, quia hæc cum iuramento renunciauit, quo caſu dùm illud gaudere intēdit, periurus eſt, nec illi pro-
16 deſt abſolutio, ſiuè habilitatio obtenta, nàm poſt diem ſolutionis præfixā, nullus inferior Summo Pontifice abſoluere poteſt, & ſi fuerit expedita habilitatio illa, nullum parit effectum, ex dictis per *Affl. deciſ. 31. Feder. de Senis conſ. 300. Anchar. conſil. 198. Roman. conſ. 316.* & ſic tenet firmitèr *Io. Camill. Bilocta in tract. de abſolut. iuram. lib. 2. cap. 14. num. 2.* quod quamplures allegat.

Nec in hoc caſu obſtant doctrinæ per *Dom. Reg. Rouit.* allegatæ, dicentes huic
17 beneficio, nec cum iuramento renunciari poſſe, nàm contraria opinio fuit recepta in Sac. Conſ. *Vincent. de Franch. deciſ. 181.* & idem *Reg. Rouit.* fatetur, dùm dicunt requiri ſpecialiſſimam renunciationem, quæ ſufficit, ergo poteſt renunciari, Secundo etiam in caſu, in quo iuramentū
18 ſequitur naturam contractus, ſuper quo interponitur, & quando iuramentum non impedit, quin exceptio opponatur, tamen *Rebuff.* quē refert *Carau. in ritu 166. nu. 45.* addit granum ſalis, dummodò quod renuncians, antequàm exceptionem opponat, abſoluatur à iuramento, aliàs non audiretur, ſed in caſu noſtro non potuit hic
19 Mutius habilitari, ex quo erat periurus, meritò audiri non debet, & adeſt particularis *deciſio Rotæ in antiq. in tit. de iure iur. deciſ. 6.*

20 Ergo ex prædictis, quia renūciatio oppoſita ſufficit, ex quo certioratio non requiritur in Doctore, nec in ſpecie proùt tenebatur, impleuit conditionem renuntiationis hæreditatis paternæ, proùt *d. l. 2.* requirit, & ſtante periurio literas exequutoriales realitèr, & perſonalitèr expediendas ſperamus, cum ſic iuris eſt, vt hęc ille.

Pro confirmatione præmiſſorum principalitèr erit præmictendum, quod obli-
21 gatio filijfamilias cum conſenſu patris facta in beneficium creditorū patris, fuit per S. C. iunctis Aulis declarata valida, proùt diſcuſſo articulo pro vtraq; parte, refert *Horat. Montan. controu. forenſ. in controu. 39. per totam,* de qua deciſione etiam mentionem feci in *meo compend. par. 3. ver-*
22 *bo contractus celebratus, fol. 233.* in Doctore verò filiofamilias, qui renunciauerat dictum beneficium, non alitèr in ſpecie ſpecialiſſima, non obſtante quod fuerat hæres patris, deciſum fuit per S. C. in eius beneficium, vt non teneatur de perſona, *vt retuli in d. par. 3. verbo Doctor filiusfamilias, fol. 310.* & ſic fuit iudicatum in præmiſſo caſu, vbi diſcutiuntur etiā rationes vt ſup. relatæ contra filiumfam. Doctorē.

Circa

Circa verò renunciationem beneficij,
quod cum eo deducto nè egeat, erit ad-
23 uertendum, qualitèr hoc beneficium non
ſolùm competit filijsfamilias, vt in *l. ait
Prætor, ff. quod cum eo*, & in titulis prædi-
ctis, vt latius poſt DD. inibi, *Io Caſtagna in
tract. de beneficio deducto ne egeat, quæſt. 6. per
totàm*.

Sed etiam certis perſonis ſubiectis il-
lis, quibus reuerentia debetur, *idem Ca-
ſtagna in proœm. d. tract. par. 1. per totam, Galle-
rat. in tract. de renunc. tom. 3. in renunc. 182.* &
præſertim DD. *Caſtagna vbi ſupra in princ.
Conſiliar. Paſcal. de virib. patr. poteſt. par. 2.
cap. 9. num. 40.*

Cauſa enim conceſſionis huius priui-
legij conceſſi filijsfamilias diuerſa eſt ab
illa, quæ conceſſa eſt alijs perſonis, præ-
ſertim Doctoribus, ex qua dependet reſo-
lutio ipſa, ſi renunciari poſſit huic priui-
legio, vel non, & quantum ſpectat ad cau-
ſam illius reſpectu filiorũfamilias eſt cer-
24 tum in iure, quod tale priuilegium illis
conceſſum eſt miſerationis cauſa, & ſum-
ma æquitate conceſſum patet, ſecundum
Azon. & alios relatos à *Caſtagn. d. quæſt. 6.
num. 3.* poſt *Aſcan. Clement. de patr. poteſt. effe-
ctu 5 num 4.*

25 Et ideò huic beneficio ex tali cauſa
conceſſo renunciari non poteſt, ex *Riccio
deciſ. 288 num. 3.* probat *Caſtagn. d. tract. q. 11.
ſub num. 20.*

Licet alij teneant contrarium apud
Franch. deciſ. 104. nu. 7. Giurba deciſ. 42. nu. 8.
cum alijs apud eundem *Caſtagn. quæſt. 6. nu.
18. & quæſt. 10. & 11. num. 20.*

Benè tamen cũ iuramento hoc ſit con-
ceſſum, ex multis probat *Caſtagn d. cap. 11.
num. 21.* & deciſum affert *Giurba deciſ. 42.
num. 30.* quem ſequitur *Caſtagna d. cap. 5.
num 18.*

Sed reſpectu talis beneficij conceſſi ra-
tione reuerentiæ eſt certum, quod illi re-
26 nunciari nõ poſſit nec tacitè, nec expreſ-
sè, probat *Caſtagn.* qui alios citat *in d tract.
quæſt. 7. num. 89.* propter metum reueren-
tialem, probat nouiſſimè *Honofr. Donadei
in tract. de renunc. cap. 39 num. 19.*

Et propterea cum iſte conuentus erat
nedum filiusfamilias, ſed etiam Doctor,
& propterea competebat ei tale beneficiũ
vti filiofamilias, & vti Doctori aliud ſimi-
27 le priuilegium, & vt prædictum eſt, quia
illud renunciare poterat vt filiusfamilias,
non autem vt Doctor, qualitèr erit circa
hoc attendendum, reſoluit *Galerat. d. re-
nunc. 181. nu. 3.* quod quoad renunciationẽ
beneficij pertinentis ad reuerentiam per-
ſonæ debitam nullatenùs renunciari poſ-
ſit, ſed quando ratione contractus illud
reſultauerit, poterit renunciari, ex *Bart.
Alex. Matteſil. Surd. & Franch. ibi relatis.*

Quare ſuppoſita tali cõcluſione, vt po-
tuiſſet ipſe renunciare dicto priuilegio,
nedum ſi talis renunciatio eſſet genera-
28 lis, poſtquàm renunciatio generalis cũ
iuramento tollit beneficium deducto ne
egeat debitum tempore renunciationis,
vt exemplificat *Caſtagn. d. tract. quæſt. 1. fal-
lent. 16. num. 24.* ſecus tamen ratione reue-
rentiæ, *vt ibi proſequitur num* 23. ſed etiam
quia ſpecificè illi fuerat renunciatum, vt
ex inſtrumento apparebat.

Verũ quia talis renũciatio facta de be-
29 neficio deducto ne egeat cũ iuramẽto, eo
vti non põt, niſi obtẽta abſolutione, vt ex
multis probat idẽ *Caſtagn. d tract. in proœm.
ſecun dæ partis num. 61.* & in caſu enarrato
per lapſum temporis ſolutionis debiti in-
currerat in periurium, vt ſupra fundatum
eſt, & periurus non poteſt petere abſolu-
tionem à iuramento, *Seraphin. de abſolut. à
iuram. priuil. 174. num. 9.* meritò ei talis ab-
ſolutio ſuffragari nõ poterat, ſed poſt in-
curſum periuriũ erit illa à S. P. exquiren-
da, *Anton. Gagliard. de abſolut. à iuramẽto §. 4.
nu. 2. Ciarlin. c. 122. n. 42. tom. 2. diſcep. forenſ.*

30 Et ſi dicatur, quod vti filius hæres cen-
ſeri debeat, iuxtà illud filius ergo hæres,
cap fin. 17. quæſt. vlt.

Quia hoc debet probari, vt ex *Menoch.
& Intrigliol.* probat *Ciarlin. contron. forenſ.
cap. 66. num. 4.* vel facto declaret eſſe hære-
dem, *Ant. Niger de except. cap. 12. §. 29 nu. 22.
31 & 24.* nàm filius non præſumitur adiuiſ-
ſe, ſeù imiſcuiſſe ſe in hæreditate patris,
Phanuc. de inuent. par. 5. num. 89. & ſi benè vt
dicebatur inuentarium confeciſſet, ob ꝙ
32 hæres cum beneficio propriè hæres eſt,
Franc. deciſ. 83. num. 12. adhùc tamen quia
33 hæres faciens inuentarium, non cogitur
adire, nec repudiare, *Monticul. in tract. de
inuent. cap. 10. num. 26.* & ſic re integra pote-
rat abſtinere ab eo, eo magis extante pro-
34 teſtatione, ad quod facit *text. in l. 1. C. de
repud. vel abſt. hær.* vbi filius, qui ſe abſtinet
ab hæreditate paterna, licet poſteà hære-
ditaria bona tenet ex alia cauſa, non ta-
35 men efficitur hæres, vbi *Gloſ verſ. probatũ*,
dicit, nàm cum ſit filius talia faciendo vi-
dens velle eſſe hæres, niſi contrarium pro-
bet per proteſtationem, vel alio modo, at
iſte hæres cum proteſtatione egit inuen-
tarium, ergo, &c. Neſcio quid indè fuit
ſubſequutum ob mei abſentiam.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Nominatio fieri nequit, non data liſta locorum ſuſpectorum.*
2 *Liſta locorum ſuſpectorum infra quod tempus dari debet*
3 *Commiſſio pro examinandis teſtibus nõ fit perſonis priuatis, ſed publicis.*
4 *Commiſſario examinatori teſtium non creditur, niſi oſtenſa commiſſione facta à Iudice.*
5 *Electio fit per Iudicem data, vel non data liſta ſuſpectorum.*
6 *Citatio ad videndum iuramẽta teſtium eſt neceſſaria.*
7 *Examen teſtium corruit quando fieret ab allegato ſuſpecto.*
8 *Suſpictio generalis nõ admictitur, dùm facultas eligendi Examinatorem, competit Iudici.*
9 *Stante ſuſpictione generali, remictitur Iudici electio, ac ſi partes neglixiſſent.*
10 *Examen teſtium factum, non data liſta ſuſpectorum, tenet. & valet.*
11 *Audientia teſtium commictitur Ordinarijs locorum.*
12 *Examen teſtium commicti debet Officialibus locorum.*
13 *Literæ commiſſionales intimatæ procuratori, vel tutori ſufficeret.*
14 *Citatio ad videndum iuramenta teſtium, quibus perſonis fit, & poſſunt ſubſtituere.*
15 *Citatio ad videndum iuramenta teſtium ſufficit fieri procuratori.*
16 *Citatio fit ſimul, & ſemel teſtium, & ad videndum iuramenta eorum.*

ARGVMENTVM.

Teſtes in partibus examinati abſq; liſta ſuſpectorum Officialium locorum facta, nec etiam citatio facta tutori ad videndũ iuramenta teſtium, an nullitèr recepti videantur.

CASVS. X.

CVM fuiſſet dictum de nullitate atteſtationum factarum ad inſtantiã Salamini de Salaminis V.I.D. in cauſa quam habebat cum Decio, & Antonia Pepe pupillis, & pro eis cum Abb. Io. Antonio Romanatio Tutore, prętextu quod abſq; liſta ſuſpectorum Officialium locorum, in quibus teſtes degebant, fuerunt expeditæ literæ commiſſionales Officialibus loci Rotundi Terræ Martinæ, Ciſternini, & Faſciani, videbatur nullitèr teſtes fuiſſe receptos, atq; examinatos, & eo magis, quia non alitèr fuit Tutor ipſe citatus ad videndum iuramenta teſtium.

Ex eo quia reſpectu primi aſsũpti cla-
1 rum eſt, quod nominatio fieri non poteſt,
non data priùs nota, ſeù liſta locorum ſuſpectorum, vt probat *Muſcat. in praxi S.C. lib. 1. par. 5. gloſ. ſuſpectorum, nu. 19.* ad quod ſubiunxit *Iul. Cæſar Gallupp. in praxi S.C. par. 2. cap. 24. ſub nu. 4.* ſed hodiè id indiffe-
2 rentèr fit, dummodò nõ ſint tales Officiales, & Actuarij in partibus ſuſpecti, & proptereà praxis ſeruat, quod infra tempus termini detur nota ſuſpectorum, vt in *Reg. Pragm. 9. de ord. iudic.* quibus viſis à Iu-
3 dice, alijs locorum conuicinorum commictitur, ſed non priuatis perſonis, vt ſeruatur in praxi, per *text. in d. Auth. apud eloquentiſſimum*, vbi *Gloſ. C. de fide inſtrum.* nàm
4 Examinatori nõ creditur de commiſſione ſibi facta à Iudice, niſi appareat ipſa commiſſio ſcripta per alium Scribam, aliàs teſtes eſſent nullitèr recepti, *Reg. Rouit. in pragm. 9. num. 7. de ord. iud.*
5 Item data, vel non data liſta ſuſpectorum, fit electio ex officio per Iudicem, vt ibi *Muſcatell.* refert *num. 20.* & in hoc verſatur praxis quotidiana, vt interponatur decretum commiſſionis examinis, cuius vigore expediuntur prouiſiones, ſeù literæ commiſſionales in forma, quare cum non fuerit tale decretum interpoſitum, videbatur tales literas non ſubſiſtere, & conſequentèr examen factum.
6 Vltimo circa ommiſſionem citationis ad videndum iuramenta teſtium iàm patet eſſe neceſſariam, vt idem *Muſcat.* probat ibi *num. 27. Reg. Rouit. in pragm. 9. nu. 20. de ord. iud.*

Sed ijs ex aduerſo replicabatur verum eſſe, quoties fuerit facta electio de aliquo
7 allegato ſuſpecto per partem, & contra eius voluntatem, tùnc examen factum non valeret, vt ex *Afflict.* probat idem *Muſcatell. d. par. 5. gloſ. ſuſpectum, num 5.* & ſic in facto iſto procedi poterat, dùm ſpecificè Officiales Ciſternini erant ſuſpecti.

Nihilominus in facto apparebat non fuiſſe neceſſariam liſtam ſuſpectorũ, dùm in termino ad proponendum exceptiones dilatorias Tutoris, Procurator alle-
8 gauerat ſuſpectos Officiales Ciſternini, loci Rotundi, Martini, & Faſciani, & talis nominatio ſuſpectorum generalis de iure non admictitur, probat *Iul. Cæſ. Gallup.*

Digitized by Google

d. praxi lib. 1. cap. 4. num. 4. Farinac. in repert. Iudic. quaſt. 42. Anna ſingul. 276.

9 Meritò attenta tali generali ſuſpictio-
ne. remictitur Iudici ſacultas eligendi, ac
ſi partes ipſę allegare neglixiſſent, quo ca-
ſu ipſe elegit, vt *idem Muſcatell. in d. Gloſ. ſu-
ſpectum, num. 5.* proſequitur, & proindè vi-
detur ceſſare tale obſtaculum liſtæ ſuſpe-
10 ctorũ non datæ de ſuſpectis, non eligen-
dis, & conſequenter examen ità factum
tenet, & valet, ſicut *idem Muſcatell. in d. gloſ.
ſuſpectum, num. 5. concludit.*

Ad Secundum obiectum, quod non
aliter interpoſito decreto commiſſionis
11 Audientiæ teſtium, fuerunt expeditæ li-
teræ commiſſionales directę Officialibus
prędictis, licet in ſe praxis quotidiana ità
obſeruat; in Tribunalibus ſuperioribus,
quia Audientia teſtium Ordinarijs loco-
rum commictitur, *Gallupp. vbi ſupra, Reg.
Sanfelic. in ſua praxi Iudic. tit de contumacibus
ſub num. 7.* attenduntur tamen literæ com-
miſſionales, non tamen ob hoc examen
teſtium nullum redditur, exiſtentibus li-
teris commiſſionalibus, quia decretum
remanet in actis, & interponitur ad cau-
telam, ſed vigore ipſarum literarum com-
miſſionalium, commiſſarij procedunt ad
examen ipſum, cum de iure cautum ſit,
12 examen teſtiũ locorũ Officialibus com-
micti debere, vltra allegatos *Muſcatell. in
d. gloſ. ſuſpectorum, num. 2.* probat *Carau. in
ritu 158. Tartagl in praxi ciuili cap. 4 nu. 14.*

Deniquè vltimum obſtaculum, quod
nõ aliter citatis principalibus ad viden-
dum iuramenta teſtium, fuit proceſſum
ad examen, ex quo in facto apparebat
13 fuiſſe literas commiſſionales notificatas
tàm Procuratori, quàm Tutori, & hoc ſuf-
ficit, vt idem *Muſcatell. d. gloſ. ſuſpectorum*,
probat *num. 21.* vbi aduertit circa hoc eſſe
vſu receptum, intimatis principaliter li-
14 teris commiſſionalibus, & ad videndum
iuramenta teſtium, vel Procuratoribus
alios ſubſtituere in locis prędictis, vt quo-
què *Carau. d. ritu. 258 ſub num. 18.* aduertit,
nàm & ſi de ſubſtantia ſit citatio princi-
15 palis ad videndum iuramenta teſtium
ſufficit fieri Procuratori, *Regens Rouitus
d. pragmat. 9. num. 19. Gallupp. vbi ſupra cap.
25. num. 4. & 5.* talis citatio fit ſimul, & ſe-
16 mel cum citatione ad teſtes, in qua de-
ſcribuntur teſtes per nomina, & cogno-
mina, *Reg. Rouit. in pragmat. 9. num. 28. de
ord. iudic.*

Et tandem me exiſtente Iudice Regio
in Ciuitate Monopolitana die 26. Fe-
bruarij 1625. decreui, quod nullitatibus
non obſtantibus reſeruatis ad merita
cauſæ fiat concluſio, penès Ayetam
Actuarium.

SVMMARIVM.

1 *Quem de euictione tenet actio, eundem agentẽ repellit exceptio.*
2 *Offerri debent priùs expenſa facta in culturis agri.*
3 *Iudex à quo pendente appellatione, an poſſit procedere ad taxationem expenſarum.*
4 Pragm. 2. de expenſis *adducitur.*
5 *Appellans, nil probans in cauſa principali, condemnatur ad expenſas non proſequuta appellatione.*
6 Pragm. 1. de except. *ponderatur.*
7 *Appellans, non proſequens cauſam appellationis in termino debet condemnari in expenſis abſquè alia citatione.*
8 *Iudex pronunciare poteſt ſuper expenſis deſerta appellatione.*

ARGVMENTVM.

Iudex à quo an poſſit deſerta appellatione condemnare appellantem ad expenſas.

CASVS XI.

Marcus Antonius Indellus V.I.D. cũ
obtinuiſſet ſententiã in ſui fauorẽ
ſuper relaxatione certorum bono-
rum in affictum per ipſum datorum vna
cum fructibus, contra Octauianum Piſto-
ia, ſolutis tamen priùs per ipſum Indellũ
omnibus culturis, & expenſis factis, ac fa-
cta idemnitate in forma in beneficium
ipſius Octauiani, condemnando victum
victori in expenſis, ab hac ſententia ap-
pellauit dictus Octauianus ad M.C.V. &
obtinuit literas inhibitoriales in forma,
& quàmuis non fuerat proſequutus ap-
pellationem, dicebat Indellus, quod ob
impedimentum appellationis nequiuerat
expediri facere liquidationem, & ſic cul-
pa ipſius Octauiani, vndè ſuccedebat re-
1 gula vulgata, quem de euictione tenet
actio, eundem agentem repellit exceptio,
ad *text. in l. vendicantem, ff. de euict.*

Ex parte ipſius Octauiani dicebatur in
eius facultate eſſe adimplementum, hoc
eſt reſtituere rem, & ex parte Indelli aliud
nempè ſolutis priùs culturis, & propte-

2 rea

2 reà debebat priùs illas offerre, ad *text. in l. Iulianus, § offerri, ff. de action. empti*, ideò ſi
benè non fuerat proſequutus appellatio-
nem infra legitima tempora, ipſis elapſis
ſuum erat procurare deſertionem appel-
lationis, vt potuiſſet exequi ſententiam,
ſed quia agebatur de ſoluendo expenſas,
iuxtà formam condemnationis victum
victori in expenſis condemnãdo, pro qui-
bus inſtabat Indellus dubitari contingit,
3 ſi procedere poteram ad talem taxationẽ
expenſarum, quãuis *Reg. Rouit. in prag. 1. de*
expenſis, nu. 21. in vlt. compilat. quærit, an autẽ
pendente appellatione poſſit Iudex à quo
procedere ad taxationem expenſarum,
Anna ſingul. 31. voluit quod ſic, ſed hoc ha-
bet maximam dubitationem, ex traditis
per *Lancellott. de attent. par* 2. *cap.* 12. *lim.* 11.
ſubſequitur ſic dicendo.

Sed dato, quod poſſit procedi ad taxa-
tionem, nõ tamen facta taxatione, poterit
procedi ad executionẽ, etiam ſi eſſet ſen-
tentia S. C. à qua penderet reclamatio,
iuxtà ſtylũ ipſius S. C. de quo teſtatur *Af-*
flict. deciſ. 358. *in fine, & deciſ.* 231. niſi in pri-
ma inſtãtia nihil probauit, quia tũc de-
bet reficere, vt in *pragm. ſeq.* hæc ille, & vi-
ſo per me proceſſu reperi in cauſa princi-
pali non fuiſſe aliquid probatum per di-
ctũm Octauianũ, adeò quod dũm appel-
lauerat, debebat ante omnia expẽſas ſol-
uere, præſtita cautione per victorem de
4 reſtituendo in caſu reuocationis, vt di-
ctat ipſa *pragm. 2. de expenſis*, loquẽs in ter-
minis noſtris, quod ſi in cauſa principali
5 nil probans, & ad expenſas cõdemnatus,
appellationem non proſequitur, niſi ſolu-
tis expenſis, vt *idem Reg. Rouit.* firmat poſt
Troyſ. Io. Arron. ſingul 23. ad quod *Afflict. in*
Conſtit. Iuriſperitorum, ſub num 5. *verſ. hodiè*
verò, allegat d. pragm. dicens fuiſſe ſum-
pram ex dictis *Domin. in cap. 1. de reſcript. in*
ſexto, quibus addo *Marant. in ſpec. par. 6. in*
2. actu, de appell. num. 353. *Scagl. in ritu* 260.
num 24. *Campan. ad Olinam in ritu* 4. *Curiæ*
Archiep. Neap. ſub num. 18. *Muſcatell in pra-*
xi S.C. lib. 2. gloſ. ſententia par 1. num. 25. &
lib. 3. par. 1. gloſ. probandum, num. 13. *in gloſ.*
partis num. 98. *Carrab. ſingul. t. de ſynd.* confe-
runt ad hoc collecta per *Farinac. in repert.*
indic. quæſt. 31. *Rota in ſuo Floril. concluſ.* 6.
num. 63.

6 Et ad hoc facit *pragm. 1. de except. in fine*,
ibi, & ſi ad proceſſũ non fuerint oppoſitę,
& non probatæ vltra pœnam prædictam
in expenſis pars non probans, condemne-
tur in ſumma, ex quo reus ipſe appella-
uerat, & non fuit proſequutus appellatio-
nem, de iure eſt conſtitutum, quod appel-
lans non proſequẽdo cauſam appellatio-
7 nis in termino ſibi præfixo, poteſt condẽ-
nari in expenſis ſine alia citatione, probat
Scaccia de appell. quæſt. 14 *nu.* 17. adeò quod
ſtante deſertione appellationis ſuper ex-
8 penſis, deſerta appellatione Iudex pro-
nunciare poteſt, *Andr. Gayll. lib. 1. pract. ob-*
ſeruat. in obſeru. 34. *num.* 4. & ſic indiſtinctè
appellans, condemnandus in expenſis,
idem d. l. obſeru. 152. *num.* 4.

Et ſic iudicaui me exiſtente Iudice
Regio in Ciuitate Monopolitana die 28.
Nouembris 1614. penès Ayetam Actuar.

SVMMARIVM.

1 *Ordo iuris in Curijs Baronalibus attẽditur in cauſis Arrendamentorum.*

2 *Vniuerſitates nequeunt iuriſdictionem alicui conferre.*

3 *Significatoriæ Vniuerſitatum habent vim ſententiæ, & exequutioni mandantur.*

4 *Aſſictatores introituum Vniuerſitatum gaudẽt prærogatiua.*

5 *Significatoriæ habent exequutionem paratam de iure communi, ac Regni.*

6 *Oppoſitum ſic operatur in oppoſito, ſicuti propoſitum in propoſito.*

7 *Procedi debet ſummariè in literis ſignificatorialibus expeditis per Rationales.*

ARGVMENTVM:

Literę ſignificatoriales expeditæ per Rationalem electum ab Vniuerſitate contra Arrendatorem, qui ſoluerat vltra eius debitum, nõ tamen bonificatum ab ipſa, an exequi debebant, vel iuris ordine ſeruato.

CASVS XII.

FRanciſcus Marianus Affictator datij vnius capitis pro foculari Ciuitatis Monopolis pro ducatis 3541. 4. 13. ſoluendis, quibus Syndicus mandaret cũ onere ſoluendi ducatos 60. Iuratis deſtinatis pro ſeruitio ipſius Arrendamenti, factis indè nõnullis ſolutionibus de mandato ipſius Syndici, ac ſolutis etiam dictis ducatis 60. eiſdem Iuratis: compertum fuit in ſignificatorijs ſoluiſſe omnẽ quantitatem

titatem pet enm debitam, & vltra eam
dictos dncatos 60, idcircò eo inſtante fa-
ctum ſuit de nouo compotū, & expeditæ
ſuernnt literæ exequutoriales per Ratio-
nalem electum contra Donatum Mariam
Garzanetum olim Caſcerium, cui dicta
partita ſuit bonificata ab Vniuerſitate
pro reſtantibns ducatis 60. ſolutis Iuratis
non alitèr incluſis in dicta ſumma dnc.
3541. 4 13. prætextu tamen quod dictus
Rationalis non erat Iudex competens ip-
ſius, quo circa deducta cauſa coràm me
dnbitari contingit, ſi tales literę exequu-
toriales erint exequendæ, vel non, aut or-
dinariè procedendum pro exequutione
ipſarum; conſideraui, quod non verſeba-
1 tur in Curijs Baronalibus, in quibus pro-
cedi debet iuris ordine ſeruato, ad *text. in
l. cum ſeruus, ff. de condit. & demonſtrat.* vt per
Capiblanc. in pragm. 16. num. 83 de Baron. ſed
2 veriùs in Ciuitatibus, ſeù Viuerſitatibus
Regijs, ſeù demanialibus, eo quia nō poſ-
ſunt iuriſdictionem alicni cōferre, vt pro-
bat *Manſon. de cauſ exequut. ampl. 16. num. 4.
& 5.* licet enim contrarinm ſeruetur, &
3 ſignificatoriæ ipſarum habeant vim ſen-
tentiæ, vt mandētur exequutioni, ex *Bart.
in l. inſtar, C. de iure fiſci lib. 10. & Præſ. de
Franch. deciſ. 347.* probat *Montan. in prag. 5.
§. 3. & 4. num. 10. de admin. Vniuerſ.* quem ſe-
quitur ibidem *Capiblanc. num. 81. & ſeq.* an-
4 nueus, quod tales Afficiatores introituū
eius gaudent prærogatiua, ex *Guido Papa,
Capyc. Reg de Ponte, & Reg. Rouito ibi relatis,*
ſicq; non rantùm inſpecta iuris commu-
5 nis diſpoſitione tales ſignificatoriæ ha-
bent exeqnutionem paratam, vt probant
*Reg. Rouit. in pragm 38. de offic. Procur. Cæſar.
Manſon. vbi ſup. num. 6.* ſed etiam de iure
Regni ex Conſuetudine, vt ibi teſtatut
Manſon.

Hoc ſuppoſito inſerebatur, quemad-
modùm conceditur exequutio literis ſi-
gnificatorialibus introitum ſuperātibus
exitum, vt ibi *Capiblanc. num. 85.* ità è con-
uerſo agendum erat in exitu ſuperante
introitum, eo quia in iudicijs æqualitas
ſeruanda eſt, *cap. nouit, de iudic.* nàm quod
6 operatur propoſitū in propoſito, ità ope-
ratur oppoſitum in oppoſito, *l. fin. §. fin. ff.
de leg. 3.* cum alijs apud *Barboſ. principia iu-
ris lit. O num. 13.*

Ac demùm conſiderabam, qnalitèr in
prima inſtantia rationalis electi, ità ob-
ſeruari conſuctum erat tales ſignificato-
riales literas haberi vim ſententię, ac exe-
quutionem paratam, ità paritèr in alia
inſtātia ſuperiotis Iudicis erat obſeruan-
7 dum ſummariè procedendo, iuxtà di-
ctam *deciſ. Præſ. de Franch. 347.* quā ſecta-
tur ibidem *Montan. num. 11.*

Et ità decreui die 9. Ianuarij 1614. ꝙ
tales literæ ſignificatoriales debitæ exe-
quutioni demandentur pro ſumma in eis
coutenta, penès Ayetam Actuar.

SVMMARIVM.

1 Pragm. *teſtem falſum*, de falſ. *producitur.*
2 Pragm. 4. §. 8. de dilat. *exaratur.*
3 *Publicatio in cauſis ordinarijs, nō eſt de ſubſtā-
tia proceſſus, eiuſquè ommiſſio non vitiaret
illum.*
4 *Cauſæ omnes ſunt ſummariè in Regno.*
5 *Pub icatio fit in cauſis ordinarijs.*
6 *Publicationes in proceſſu ſunt neceſſariæ.*
7 *Publicatio dat maius robur atteſtationibus.*
8 *Cauſæ ſummariè, quæ nam ſint remiſſiuè.*
9 *Facultas ad dicendū, fit pro cauſis ſummarijs.*
10 *Citatio in ſummarijs eſt neceſſaria.*
11 *Citatio ad dicendum fit loco citationis ad ſen-
tentiam.*
12 *Caſus ommiſſus remanet in diſpoſitione iuris
communis.*
13 *Declaratio circa vſum quandocunq; peti de-
bet, & fieri etiam poſt latam ſententiam.*
14 Pragm. *pœnam impoſuit ei, qui ſcientèr pro-
duxit teſtes falſos.*
15 *Intereſt Reipublicæ delicta puniri.*
16 *Reſpondere debet ſi vti velit teſtibus, ad hoc
vt vtens illis puniri poſſit.*

ARGVMENTVM.

Declaratio circa vſum teſtiū an fieri debeat in cauſis ſummarijs vbi non fit publicatio

CASVS XIII.

IN cauſa Hieronymi de Luna cum Magi-
ſtro Tullio delle Nuce ſabricatore, fuit
dubitatum, quod poſtquàm in ipſa cau-
ſa sūmariè ſuerat proceſſum, quia ſic me-
rita ipſius exquirebant; facta demùm ſa-
cultate ad dicendum, fuit ex parte ipſius
Magiſtri Tullij petita declaratio circa
vſū, & circa hoc ponderabātur duo *Prag.*
1 quarum prima eſt, *primo, incip. teſtem falſum,
de falſis,* qua cauetur, quod ipſa declaratio
peti debet inſra octo dies poſt publicatū
2 in canſa, altera eſt *Pragm. 4 §. 8. de dilat.* ex
qua percipitur, qnod talis declaratio cir-
ca vſum infra quindecim dies poſt publi-

cationem debet peti, at cũ in cauſis ſummarijs, non requiratur publicatio, & ſine illa proceſſus valeret; imò etiam iuxtà communem opinionem in cauſis ordina-
3 rijs publicatio non eſt de ſubſtantia proceſſus, vndè eius ommiſſio non vitiaret proceſſum, vt ex *Bart. Alexand. Abb. & aliis,* probat *Marant. in eius praxi par. 4 diſtinct. 9. num. 22.* & conſequentèr ex ijs videbatur denegandã, nihilominus quia etſi in Re-
4 gno omnes cauſę sũmariè eſſe videantur, ex *cap. deteſtantes, Carau, in ritu 72. nu. 8. Muſcatell. in praxi S C. lib. 1. par. 1. gloſ. libellus, num. 4. Iul. Cęſar Gallupp. in praxi S. C. par. 1.*
5 *in prælud. num. 14.* Et in ordinarijs cauſis, ordinariè fit publicatio, quæ eſt de ordine iudicij, idem *Carau. in ritu 72. num. 4.* non tamen in ſummarijs.

Verùm quia in allegatis Pragmaticis exprimitur talem declarationem fieri debere poſt publicatum in cauſa, propterea intelligendæ ſunt de cauſis ordinarijs, in
6 quibus ordinariè fiunt tales publicationes, vndè ipſę videntur eſſe neceſſariæ, *Canenſ. in ritu 86. num. 2. & ſeq.*

Et idcirco publicatio fit: Primò, vt ea facta, partes poſſunt habere copiam teſtium examinatorum. Secundò, vt ſeruetur ordo iudiciarius, quia ipſa eſt de ordine iudicij. Tertiò, quia per eam datur maius robur atteſtationibus, *Carau. d. ritu 72. num. 3. & ſeq.* ad quod addit *Muſcat. in praxi S. C. lib. 1. par. 6. gloſ. partes, num. 14.*
7 quod publicatio fit ad ſuum finem, vt dicta ipſorum fidem faciãt, ſecundò, vt ipſe valeant percuntare, vt poſſint repulſari.
8 Sed quia in cauſis ſummarijs relatis à *Marant. in d. ſpecul. in 4. par. diſt. 9. per totam,* non alitèr fit publicatio, vt dictum eſt, ſed fit facultas ad dicendum tantùm, in quo comprehenduntur omnes actus poſt examen factum ſub compendio illius: poſtquàm non datur terminus, ſed loco ipſius
9 dicitur capiatur informatio, vocatur facultas ad dicendum, ex *Carau. d. ritu 72. num. 13.* cum alijs allegatis per *d. Iul. Cæſ. Gallupp. in d. praxi par. 2. cap. 26. num. 1.*
10 & ſic talis citatio in ſummarijs eſt neceſſaria, *Capyc deciſ. 1. num. 35* nàm ipſa cita-
11 tio ad dicendum hodie fit loco citationis ad ſententiã in Conſilio, *Præſ. de Franchis deciſ. 261. num. 11.*

Adeòq; cum in cauſis ſummarijs non fit publicatio, ſed tantùm in ordinarijs ex ſtylo ordinario, & attenta diſpoſitione dictarum Pragmaticarum non videntur comprehenſæ, quę loquuntur in caſu ſuo,
12 itaq; cum ſit caſus ommiſſus, remanet in diſpoſitione iuris communis, *l. commodiſſime, ff. de liber. & poſthum. Barboſ. in princip. iur. lit. C. num. 4.*

Et proindè attenta diſpoſitione iuris
13 communis, declaratio ipſa quandocunq; peti debet, & fieri etiam poſt latam ſententiam, refert *Vrſill. deciſ. 266.* quẽ ſequitur *Muſcat. in praxi S. C. lib. 2 par. 3. gl. inſtantia, nu. 38.* vndè ex hoc videbatur dicendũ forè concedendam talem declarationem, & ex ſequentibus ſi conſideretur ad quẽ finem concedi debeat. Primò, ad finem nè poſſit vlteriùs renunciari. Secundò, vt non poſſit per vtentem allegari igno-
14 rantia, & ſic euitari pœnam Pragmaticæ, quæ ſcienter producenti teſtes falſos, pœnam impoſuit, ex *Capyc. deciſ. 67.* probat *Muſcatell in d. praxi, d. lib. 1 par. 6 gloſ. terminum, nu. 6.* & nouiſſimè latiùs *Iul. Cæſ Gallupp. in d. praxi par 2. cap. 27.* & hæc eſt potiſſima cauſa petendi dictam declarationem, vt dixit *Reg. Rouit in d. prag. 1. num. 16.* aliàs ſi nõ concederetur, remaneret actor excluſus à ſuo beneficio redarguendi teſtes falſos, & conſequentèr delicta remanerent impunita, quod eſt contra iura
15 vulgata dictantia intereſſe Reipublicæ delicta puniri, *l. ita vulneratus, §. quod ſi quis verſ. cum neq; impunita, ff. ad leg. Aquil.* cum alijs apud *Barboſ. princ. iur. vtriuſque, lit. D. num. 10.*

Idcircò ex ijs nõ fuit denegata declaratio circa vſum, proùt quoquè percepi à practicis Scribis noſtrorum Tribunalium Neap. ità in praxi receptum eſſe, & quia falſis teſtibus vtens, cogitur præciſè re-
16 ſpondere an velit, vti ſi parte inſtante monitus ſit à Iudice, *Ciurba conſ. crimin. 5. num. 6.* vbi plura ad ornatũ refert. adeòq; cum producẽs ſcientèr teſtes falſos committit falſum, ex traditis per *Honded. conſil. 91. num. 1. tom. 2.* non excuſaretur ſi poſteà declarauerit nolle vti, vt ſubdit *nu. 2.* quod declarat quando verè, vel præſumptiuè conſtaret de ſcientia, aliàs ſecùs *num. 23. & 25.*

SVMMARIVM.

1 *Verbum* poteſt, *an neceſſitatem importet, & quando.*

2 *Verbum* poteſt, *licet ſit extenſiuũ, porrigitur ad futurum, & quando.*

3 *Verbum* poteſt, *affirmatiuè poſitum importat facultatem, non neceſſitatem, & quæ alia importet.*

4 *Verbũ* poteſt, *in materia ſtatutaria reſpiciẽtia actum vltimæ voluntatis, quid importet.*

5 *Statu-*

5 *Statutum diſponens, quod vir poſſit vſumfructum vxori relinquere, quid importet.*

6 *Verba ſuaſoria neceſſitatem important.*

7 *Quæri nõ debet cum quo de ſupremis quis loquatur; ſed in quem voluntatis intentio dirigitur.*

8 *Verbum* volo, *poſitum ante verbum* poteſt, *quid operetur.*

9 *Teſtator non præſumitur velle, niſi quod expreſſit.*

10 *Verba conſilij in fauorem prolata admictũt renunciationem.*

11 *Legatum conſanguineo factum, an ſit pium, & quando.*

ARGVMENTVM.

Legatum factum vxori certę ſummæ de vſufructu, & quod poſſit in vltima volũtate diſponere de proprietate tàm pro anima ipſius teſtatoris, quàm ipſius legatariæ, ſi non fuerit facta talis diſpoſitio, an poſſit ſumma relicta vendicari à Reu. Fabrica.

CASVS XIV.

COndito teſtamento per quondam
teſtatorem inter cætera legata ità
cauit, lego vxori meæ vſumfructũ
ducatorum 300. eius vita durante, ſed in
eius morte volo, vt poſſit dictos nummos
pro anima ipſius teſtatoris, & ipſius legatariæ
relinquere, dubitatum fuit in Tribunali
Reuer. S. Petri de Vrbe, an ſi dicta
legataria in eius morte de dicta proprietate
non diſpoſuerat, legando tàm pro
anima ipſius teſtatoris, quàm ipſius legatariæ
poſſit vendicari pro ſumma prædicta
ab ipſa Fabrica, ad hoc vt præcisè legataria
teneretur ad obſeruantiam primi
legati; Hęc .n. difficultas principalitèr ex
1 declaratione verbi *poteſt*, depēdet ſi neceſ-
ſitatē imponere videatur, an verò potentiam
neceſſitati nõ alitèr ſuppoſitã, *Gloſ.
in cap. 1. de reg. iur. in 6. verſ. non poteſt*, quod
quando hæc dictio negatiuè ponitur citra
dubium neceſſitatem importare videtur,
exemplum patet in *cap. beneficium,
de regul. iur. in 6.* & ità importare tradunt
*Berous conſ. 27. num. 10. vol. 2. Nellus de banmt.
2. par. 2. temporis, ſub num. 66. verſ. ſecundo*
caſu, Blaſcus memor. 11. num. 3. ſed *Præſes de
Franch. deciſ. 487. num. 2. & 3.* dixit, quod
verbum *poteſt*, in materia legali aliquando
exponitur pro verbo *debet*, vndè ſi fuerit
data poteſtas alicui, vt cum aliquibus
poteſt diſpenſare illud verbum *poteſt*, ibidem
importat neceſſitatem, vt alio non
repugnante cogitur diſpenſare, hoc autem
procedere videtur in caſu ſuo, licet
2 enim hoc verbum ſit extenſiuum, hoc eſt
ſi ſit præſentis temporis ad futurum porrigitur,
l. ſi ità, ff. de leg. 2. & ſic in diſpoſitione
poſitum extenditur ad futura, *Reg.
de Ponte conſ. 77. nu. 12. vol. 2. Marant. in ſingul.
ver. dictio poteſt, fol. 22. Giro Spina conſ.
18. num. 21.*
3 Sed quando affirmatiuè ponitur nullatenùs
neceſſitatem inducere videtur per
iura à *Gloſ. ſupra citata relata*, & ſic denotat
facultatē, non neceſſitatem, *Duard. deciſ.
454. nu. 15. tom. 2. poſt tract. de cenſ.* & proindè
affirmatiuè prolatum, non inducit neceſſitatem,
Eugen. conſ. 66. num. 80 tom. 2. ſed
honeſtatem, & decentiam, *Grat. diſcept. for.
cap. 506. num. 12. & 13. Caran. in ritu 18. nu. 3.*
& conſeqnētèr potentiam importat nulli
neceſſitati ſuppoſitam, *Caroc. deciſ. 36. nu. 3.*
ac etiam liberam voluntatem, *Seraphin. de
priuileg. iuram. in priuil. 33. num. 69. & 71.*
& ſic voluntatem inducit *Caſtill. controu.
iur. tom. 2. cap. 22. num. 55. Mantua conſ. 94.
num. 11. lib. 1.*
Vndè poterit exemplificari in caſu noſtro,
per quam quidem interpetrationem
poſitè à *Gloſ. prædicta*, concluditur in ma-
4 teria ſtatutaria reſpicientia caſus vltimæ
volũtatis importare, vndè *Borgn. Caualc. in
tract. de vſufr. mulier. relict. nu* 125. aſſerit, quod
5 ſtatutũ diſponens, quod vir poſſit vſumfructum
vxori relinquere, quouiã oratio
negatiua non præceſſit, neceſſitatem importare
non videtur, ſed liberã relinquendi
voluntatem, ità paritèr dicendum videbatur
in caſu iſto, dùm ceſſabat negatiua
oratio, ac libera poteſtas, & non neceſſaria
videbatur conceſſa vxori, quæ non
legando, non per hoc hæres commodum
legati amictere videbatur, ſed admictere
concluſionē prędictam, vt militare poſſet
in caſu iſto, quãdo vtilitas legati totalitèr
ſpectaret ad ipſum legatarinm, ſed quia
ex dictis verbis teſtatoris dicentis, quod
poſſit in caſu mortis de proprietate diſponere
pro anima ipſius teſtatoris, ac ipſius
legatarij reſultare videbatur, procul
dubio, quod talis vtilitas non ſpectabat
totalitèr ad legatarium, ſed ad ipſum teſtatorem,
quare concludendum videba-

tur in caſu prædicto, quod reſpectu com-
modi teſtatoris neceſſitatẽ importare vi-
debatur, ex eo quia iſta verba ſuaſoria,
nempè vt poſſit relinquere pro anima ip-
ſius teſtatoris neceſſitatem quandam im-
6 portare, etenim verba ſuaſoria neceſſita-
tem inducunt, *Gloſ in l.cum pater, §.mando,*
7 *ff.de leg.2.verſ.conſilij*, nõ enim quæri opor-
tet, cum quo de ſupremis quis loquatur,
ſed in quem voluntatis intentio diriga-
tur, *d l cum pater, §.donationis*.

8 Inſuper ponderabatur verbũ illud *volo*,
ante verbum *poteſt*, poſitum, & iuxtà opi-
nionem Doctorum tale verbum *volo*, atq;
inducit diſpoſitionem, *Gargiar. patroc.84.*
num.1 .Gratian diſcept.forenſ.cap 776 nu.9.

9 Et ſic teſtator non præſumitur velle, niſi
quod expreſſit, *Menoch. de præſumpt. lib.4.*
præſ.23. num.2. poſtquàm teſtatoris mens
declaranda erit ex verbis ipſius, *l. Labeo,*
§. idem Tubero, ff. de ſupellect. leg. Marta in
ſumma de ſucceſſ.par.1 quæſt.7.art 2.num.2.

Quo verò ad legati commodum ſpe-
ctans ad ſalutem animæ legatariæ, vt pro
eius anima etiam legare potuiſſet, neceſ-
ſitatem importare non videbatur, ſed po-
teſtatem relinquendi, cum ſint potiùs ver-
ba conſilij reſpicientia fauorem legata-
riæ, & ſic cum ſint in eius fauorem prola-
10 ta, eis ipſa renunciare poterat, vt pulchrè
tradit *Gloſella in d § mando.verſ.iuri*, & pro-
pterea cum nulla diſpoſitio de eis facta
apparebat, tacitè renunciatum eſſe vide-
batur ſuo fauori,

11 Quanquam legatum conſanguineo fa-
ctum ſanguinis attractu magis quam alia
ex cauſa rogatum cenſetur, ità *Ill. Epiſc.*
Maranta reſp.15 nu.24.tom.1 ad quod ſub-
nectit *Ill. Epiſc. Riccius in praxi variar. reſol.*
tom.1. reſol. 381. quod in hoc caſu nequit
Fabrica ſe intromictere, niſi quando fuiſ-
ſet conſanguineo pauperi relictum, aliàs
ſecus, quod non conſtabat de hoc in
præſenti caſu, ideò non alitèr vltra pro-
ſequutum.

S V M M A R I V M.

1 *Iuſtitiarij Prouinciæ cognoſcunt de feudis exceptis feudis quaternatis.*
2 *Feuda excadentialia, ſeù ruſtica, non cenſentur iure feudi, & quare.*
3 *Feuda ruſtica poſſunt per Barones concedi.*
4 *Clauſula*, iuſtitiam faciat, *quid operetur.*
5 *Clauſula*, iuſtitiam faciat, *duo operatur, & quæ.*
6 *Delegatio ex quibus verbis perficitur.*
7 *Delegatus nõ dicitur is, cui commiſſa eſt cauſa in qua alias erat Ordinarius, ſed remanet Ordinarius.*
8 *Delegatio facta cum clauſula*, iuſtitiam faciat, *quid operetur.*
9 *Induſtria perſonæ electa videtur per delegationem.*
10 *Cauſa non poteſt per alium expediri, etiam in caſu neceſſitatis, ſtante electione perſonæ.*

A R G V M E N T V M.

Remiſſio petita per conuentum poſſeſſorem feudi ruſtici, ad eius Baronem, à Regia Audientia delegata per Proregem concedi, an debeat.

C A S V S XV.

MOta quæſtione per certum feudatarium contra certos poſſeſſores aliquarum partium feudi ruſtici, ad
oſtendendum titulum, & reintegrationẽ
partium ad corpus feudi, & indè ipſi poſ-
ſeſſores cõparuerũt in Reg.Aud.Calabriæ
Citra præcedẽte ordine Suæ Excellentiæ
mandantis eidem Reg.Aud. quod de ex-
poſitis iuſtitiam faceret, & cum fuiſſet
pro parte conuentorum petita remiſſio
ad eorum Capitaneum: contingit hæſi-
tari, ſi talis remiſſio concedenda erat,
1 poſtquàm de Iure huius Regni Iuſtitia-
rius Prouinciæ cognoſcit de feudis, exce-
ptis feudis quaternatis, vt in *Conſtit. Regni*
Præſes, ibiq; *Afflict.num.2.*

Quæ ſiquidem poteſtas Baronibus vi-
detur eſſe abdicata de iure.

2 Nihilominus *idem Afflict.in Conſtit.Con-*
ſtitutionem diuæ memoriæ, num. 6. allegando
Luc de Penna in l.1 colum.8 verſ.nec dictum §.
C.de impon.lucrat.deſcript.lib.10. dixit, quod
iſta feuda excadentialia, vt vulgus vocat
feuda ruſtica, & alij vocant Athenaſia, iſta
nõ cenſentur iure feudi, quod patet, quia
pro eis contribuunt in generalibus ſolu-
tionibus, & collectis, de quibus etiam bo-
nis, Comites, & Barones vaſſallorum ſuo-
rum Ordinarij cognoſcere non vetantur,
& ſimilitèr feuda demanialia, atquè exca-
dentialia, quæ poſſunt per Barones con-
3 cedi ſicuti ruſtica, vt optimè proſequitur
Capibl.in prag.11.n.79. et ſeq de Baron. & ta-
lia excadẽtialia sũt res ſteriles, & inutiles
feudi, quæ conceduntur per Barones ſine
aſſenſu, ex multis probat *Io.Bapt. Bilotta in*
ſuis

ſuis concluſ. feudal. concluſ. 10. vbi alia recenſentur.

Dubium reſidebat in eo, qualitèr porrectis precibus Domino Proregi, fuit per eum mandatum Reg. Audient. quod de
4 expoſitis iuſtitiam faciat, quæ ſiquidèm
clauſula operatur, quod in hoc iuris ordo
ſeruetur, vt probat *Maranta in ſpec. par.* 4.
diſt. 9. *num.* 4. ad quod *Io. Arnon. comment.* 81.
dixit, quod talis clauſula duo importat,
5 nempè vt obſeruetur ordo iudiciarius, &
pronuncietur de iure, *Mari ad Gram. deciſ.*
62. *num.* 8. & ſic reſtringit reſcriptum ad
iuris diſpoſitionem, *Andriol. controuerſ.* 53.
num. 2. alia congerit *Barboſ. in tract. de clauſul. in clauſ.* 35. poſt *Dom. Reg. de Curte in diuerſ. iur. feud.* §. *ſed vndè digreſſi, num.* 28. *Reg. de Ponte de poteſt. Proreg. tit. de elect. offic.* §. 3.
num. 41.

6 Et propterea cum ipſa Regia Audientia ſit Iudex ordinarius in Prouincia, &
in tali reſcripto nō aderant verba, ex quibus percipi poterat delegatio, vt exemplificando tradit *Marant. d. par.* 4. *in* 5. *diſt. ſub num.* 4. ſubſequebatur ex hoc, quod
7 Delegatus non alitèr dicitur is, cui commiſſa eſt cauſa, in qua aliàs erat Ordinarius, ſed in cauſa illa remanet Ordinarius, & ſolū ſua iuriſdictio excitata dicebatur, vt ibi probat *Marant. num.* 77.

Ea propter cum vigore allegatæ clauſulæ, vt prædictum eſt, videatur importare, vt ſeruetur ordo iuris, & cauſæ veritate cōperta ſecundū eam decideretur, quem-
8 admodum enim in Delegato operatur, vt
habeat facultatem cognoſcendi, & terminandi, ſed etiam exequendi, vt probat *Rugin ell. in tract. de appellat.* §. 6. *gloſ.* 8. *num.* 7. ità
paritèr in Ordinario, eo quia per conſi-
9 milia verba videtur electa induſtria eius
perſonæ, prout exemplificiendo refere
Menoch. de præſumpt. lib. 2. *præſ.* 21. *num* 15.
ibi eſt idem quando fuit commiſſum, vt
proprio iudicio cognoſcat, & diffiniat,
idcircò induſtria perſonæ, quoties eſt ele-
10 cta, non poteſt etiam in caſu neceſſitatis
per aliū res expediri, probat *Io. Anton. Bellon. in tract de mand. iuriſd. cap.* 8. *quæſt.* 2. *num.* 106. & ſic non poterit à ſe abdicare cognitionem cauſæ ſibi commiſſæ à Superiore, & conſequentèr illam alteri remittere.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa deſerta expirat iuriſdictio Iudicis ad quem, & reddit ad Iudicem à quo, num.* 2. *& ratione oſtenditur, num.* 3.

4 *Iudex ad quem deſinit eſſe Iudex cauſæ appellatione deſerta, etiam quod fuiſſet inhibitum.*

6 *Iudex, qui profert vltimam ſententiam, debet illam exequi.*

7 *Deſertionis ſpecies quot ſunt.*

8 *Iudex à quo quando poſſit adiri ob pronunciationem appellationis deſertæ, & quando adiri ad Iudicem, ad quem diſtinguitur.*

9 *Inhibitoria ſtatim micti poteſt per Iudicem à quo, & ligat manus ſtatim, quando præſentatur, num.* 10.

11 *Iudex à quo quando poteſt declarare deſertam appellationem.*

12 *Sententia rata manet deſerta appellatione, præcedente declaratione deſertionis Iudicis ad quem.*

13 *Iudex pronuncians appellationem deſertam, non exequitur ſententiā per eum, ſed per Iudicem à quo.*

14 *Iudex inhibitus in dubio parere debet Superiori, aliàs eius inobedientia punitetur.*

15 *Iudex à quo procedere poteſt in cauſa etiā poſt decretam inhibitionē quando non fuiſſet præſentata inhibitoria.*

16 *Pars appellata adire debet Iudicèm ad quem inſtando, quod reſcribat Iudici à quo, quod exequatur ſententia ſtante deſertione appellationis.*

ARGVMENTVM.

Declaratio deſertionis appellationis ob lapſum temporis ad quem, ex Iudicibus pertinere, videatur, an ad Iudicem à quo, vel ad Iudicem ad quem, diſtinguitur num. 5.

CASVS XVI.

CVM fuiſſet prolata ſentētia per Regiam Curiam Ciuitatis Monopolis in beneficium Orlandi Cazani V.I.D. contra Theodotam Santa Croce, Io. Antonium Palmerium, & alios, fuit ex parte ipſorum conuentorum appellatum ad Regiam Audientiam Terræ Bari, & ab ea expedita inhibitoria in forma, verùm quia per lapſum temporis præfixi ad proſequendum appellationem, deſertio cauſę reſultauerat, vndè contingit dubitari, ad quē ex Iudicibus ſpectare videbatur declarari cauſam ipſam, ſeù appellationem deſertam, an ad Iudicem, à quo, vel ad Iudicem ad quem, & videbatur dicendum,

ſpectare

ſpectare ad Iudicem à quo, poſtquàm
1 deſerta cauſa expirat iuriſdictio Iudicis
ad quem, ita *Scaccia in tract. de appell. q. 15.*
num 118. *& ſub num.* 202. *Miſinger. centu.* 3.
2 *obſeru.* 22. *nu.* 24. & conſequenter reddit ad
Iudicem à quo, *vt ibidem Scaccia* proſequi-
tur *num.* 2. *in fine*, firmat *Andr. Gaill. lib.* 1. *ob-*
ſerat. 59. *Mandoſ. de inhibit. cap.* 77. *num.* 2.
Ciarlin. controuerſ. forenſ. tom. 2. *cap.* 133.
nu. 95. *Petr. Gregor. in tract. de appellat. lib.* 8.
3 *cap.* 2 *ſub num.* 2. eo quia appellatio deſerta
retro fingitur nō fuiſſe appellatum, *Præſ.*
4 *de Franch. deciſ.* 501. *num.* 1. ſicq; Iudex ad
quem deſinit eſſe Iudex cauſæ, appellatio-
ne deſerta, *Muſcatell. in d. praxi S C. lib.* 2.
par 1. *gloſ proſequendum, num* 73. cum alijs
apud *Giurbam obſeru.* 88. *num.* 14. vbi plura,
imò etiam quod fuiſſet inhibitum, & ſic
executio poſt deſertam appellationem
ſtatim facienda, *Miſinger. cent.* 2. *obſeru.* 70.
Ciarlin. d. tom. 2. *cap.* 209. ſed idemmet *Scac-*
cia eod. tract. quæſt. 11. *artic.* 5. *num.* 148. dùm
5 quærit, an pronunciatio deſertionis ſit ne-
ceſſaria, & quis Iudex debeat pronuncia-
re ſuper re iudicata, ſeù deſertione appel-
lationis, an Iudex à quo, vel ad quem, &
diſtinguit duos caſus, quorū Primus eſt,
quando res iudicata procedit à pluribus
ſententijs conformibus facientibus rem
iudicatam, & tùnc nulla erit neceſſaria
6 pronunciatio, ſed Iudex, qui profert vlti-
mam ſententiam, debet eam exequi, vt ex
Bart. Veſt. & Mandoſ ibi citatis, & hic non eſt
caſus noſter; Secundus caſus eſt, quando
res iudicata procedit à deſertione cauſę,
& pariter concludit ibi *nu.* 149. quod nec
etiam in iſto caſu neceſſaria erit, quod
pronuncietur appellatio deſerta, vt ex
Card. Alexandr. ibi citato.

7 Sed vlteriùs proſequendo materiam
deſertionis, cēſuit tres eſſe ſpecies deſer-
tionis, quarum Prima eſt, quando appel-
latio nullatenus fuit interpoſita, & ideò
ſententia tranſiuit in rem iudicatam, &
hoc caſu nō erit neceſſaria talis pronun-
ciatio ex pluribus ibi citatis.

Secūda deſertio ibi refert *nu.* 150. quan-
do fuit interpoſita appellatio, ſed tamen
nec appellans, nec appellatus vnquàm in-
troduxit cauſam appellationis coràm Iu-
8 dice ad quem, & neque in termino fortè
aſſignato ab homine, hoc eſt à Iudice à
quo, neq; in eo termino facta aliqua pro-
ſequutio, & hoc caſu poteſt adiri Iudex à
quo, & is debet pronunciare appellatio-
nem eſſe deſertam, ex *Franc. & Card. Alex.*
ibi relatis. Imò poſſe adiri Iudex ad quem,
& peti, quod pronunciet appellationem
deſertam, poſt *Marant. in ſpec. par.* 6. *rubr. &*
quandoq; appellatur, num. 200. *Petr. Gregor. in*
in tract. de appell. lib. 8. *cap.* 2. *num.* 2. *Muſcat.*
in praxi S. C. lib. 2. *d. par.* 1. *& gloſ. proſequen-*
dum, num. 108. ſubdens ibi *Scacc.* in hoc ca-
ſu non eſſe neceſſariā ſententiam talis de-
clarationis Iudicis à quo, neq; Iudicis ad
quem, ex *Card. Alexand. & Felino ibi relatis.*

Tertia deſertio eſt quādo cauſa appel-
lationis fuerit introducta coram Iudice
ad quem, & in hoc caſu concludit ſpecta-
re ad Iudicem ad quem, quia is ratione
dubij an appellatio fuerit legitimè impe-
ditus, vel non, & conſequenter an appel-
latio ſit deſerta, vel non, debet cognoſce-
re, & pronunciare ſuper deſertione; cum
is fuerit ſemel aditus, ex *Franch. ibi relato,*
idemq; confirmando *num.* 152. & 153. *Ma-*
rant vbi ſupra, Petr. Gregor vbi ſupra, Muſcat.
eodem loco, quod, ni fallor, adaptari videtur
caſui præmiſſo, & ampliùs ſtante inhibi-
9 toria, quę etſi ſtatim mitti poſſit per Iudi-
cem à quo, ne procedat in cauſa ad vlte-
riora, ex *Gloſ. in cap.* 1. *de offic. ordin. in* 6. *& in*
cap. Romana, §. ſi autem, & cap. non ſolùm, de
appellat. in 6. probat *Bertach. in repert. verbo*
inhibitoria, attamen fieri non poteſt, ante-
quam appellatio introducatur, & citetur
appellatus, & debet fieri etiam ſi dubite-
tur, an appellatio ſit recipienda, vel non,
ex *Archidiac. in d. cap. paſtoralis, de offic. deleg.*
probatur in *l.* 3. *C. de appellat. Bald. in addit.*
ad tit. de appellat. verſ. per appellationem ab in-
terlocutoria, Bertacch. vbi ſupra, verſ. inhibitio
10 *fieri non poteſt*, & ſic facta inhibitio Iudici
à quo, ligat eius manus ſtatim cum præ-
ſentatur, ex *Gloſ. in cap. non ſolùm de appell.*
in 6. probat *Bertach. ibidem verſ. inhibitio fa-*
cta, & non mirum ſi Iudex à quo, licet poſ-
11 ſit declarare deſertionem appellationis,
quando fuerit penès acta appellatum,
non tamen inhibitum à Superiore, vt tra-
dit *Muſcatell. in praxi S. C. lib.* 2. *par.* 1. *gloſ.*
proſequendum, num. 310. *cum ſeq.*

Sicq; inter cæteros effectus deſertionis
12 ille, præſertim primus erit, quia deſerta
appellatione ſententiæ in cauſa lata à pri-
mo Iudice rata manet, præcedente tamen
Iudicis ad quem, declaratione deſertio-
nis, ex *l. Præſes, C. quomodo, & quando Iud.*
Bald. conſ. 338. *lib.* 3. *Guido Papa in conſ.* 77.
dubio 4. probat *Leand. Galgagn. ad ſtatuta Vr-*
bis, lib. 1. *cap.* 176. *col* 8. *in fin verſ. primus itaq;*
13 *eſt*, & tùnc Iudex pronuncians appellatio-
nem, deſertam eſſe, ſententiam nō exequi-
tur, ſed Iudex à quo, *Seſſe de inhibit. cap.* 3.
§ 5. *nu.* 4. quod non erit permiſſum id Iu-
dici, à quo ſtante inhibitione, & ſi appel-
latio

latio fuerit deſerta, ſed parere cogitur
14 Superiori, etenim Iudex inhibitus in du-
bio, parere debet Superiori, aliàs eius
inobedientia punienda erit, *Seſſe de inhi-
bit.cap.24.num.7.* ſicq; Iudex inhibitus an-
te reſponſionem alterius Iudicis, non po-
teſt vlteriùs procedere ſub pœna nullita-
tis, *idem cap.9.§.1.nu.68.* & ſic vlteriùs pro-
cedere nõ poterit ſtante tali inhibitione,
& ità fuit per me iudicatũ in cauſa præ-
dicta in anno 1624. in menſe Martij, &
iterum in cauſa Marci Antonij Indelli
V.I.D. cum Octauiano Piſtoya, exiſtente
inhibitoria M.C.V niſi fortè talis inhibi-
toria non fuiſſet præſentata penès acta,
15 quoniam tùnc Iudex à quo, procedere
poterit etiam poſt decretam inhibitionẽ,
non tamen ei præſentatam, *idem Seſſe eod.
tract. cap.17. num.9.* & 10. & ideò in praxi
16 receptum eſt, quod pars appellata adeat
Iudicem, ad quem inſtando, quod reſcri-
bat Iudici à quo, quod exequatur ſenten-
tia ſtante deſertione appellationis, vt ex
*Andr. & Afflict. in Conſtit. Appellationũ tem-
pora,* firmat *Marant. vbi ſupra num.* 202.

SVMMARIVM.

1 *Appellatur ad Mag. Cur. in Regno ommiſſis medijs.*
2 *Cauſa remitti debet ad Iudicem mediũ ſtante appellatione facta ad Superiorem, quando id opponeretur.*
3 *Iudex mediatus eſt Præſes Prouinciæ.*
4 *Appellatio ommiſſo medio nõ admittitur, quia gradatim erit appellandum.*
5 *Appellatio à ſententia tranſacta in rem iudicatam non admittitur.*
6 *Sententiæ tranſactæ in rem iudicatam, paratã habent exequutionem.*
7 *Res iudicata pro veritate habetur.*
8 *Iudex à quo, vel ad quem de ſubreptione cogноſcere poterit.*
9 *Reſcriptum impetratum contra ſententiã tranſactam in rem iudicatã an valeat, & quando.*
10 *Sententia tranſacta in rem iudicatam facit ius irreparabile.*

ARGVMENTVM.

Reſtitutio exequutionis factę ordine Superioris; an per Iudicẽ à quo fieri debeat cũ cautione, donec alitèr fuerit prouiſũ per ſuperiorem Iudicem.

CASVS XVII.

CVM fuiſſet præſtita aſſiſtentia per
Regiam Curiam Ciuitatis Mono-
polis ad inſtantiam Magiſtri Iulij
Patiſſi contra filios, & hęredes Io. Andreę
Guidæ pro capitale ducatorum centum
cum intereſſe, & talis ſentẽtia iàm fuiſſet
tranſacta in rem iudicatam, cuius vigore
fuerunt expeditæ literæ exequtoriales in
forma, & per Commiſſarium Regiæ Au-
diẽtiæ Terræ Bari exequuta certa anima-
lia, pro parte ipſorum conuentorum fue-
runt obtentæ literæ inhibitoriales in for-
ma tàm per M.C.V. quàm per eandem
Regiam Audientiam, ac mandatũ, vt om-
nia ad priſtinum reducantur, & ſucceſſi-
uè animalia exequuta reſtitui, viſum fuit
mihi illa reſtitui cũ cautione de illa exhi-
bendo ad omnem ordinem Curiæ Mono-
politanæ, in qua pręeram vti illius Iudex
Regius, donec alitèr per ipſam Regiam
Audientiam fuerit prouiſum, cum ipſa
Curia Regia Monopolitana erat Tribu-
nal ſubordinatum eidem Regiæ Audien-
1 tiæ, nàm etſi in Regno appellatur ad Ma-
gnam Curiam, ommiſſis medijs, poſt *Ma-
rant. in ſpec. par.6. rubr. & quandoq; appellatur
num.377.* ſubdens *num.398.* quod appellari
poteſt ab omnibus ſententijs omnium Iu-
dicum ordinariorum Regni, etiam à De-
legato Regis, & ſic ommiſſo medio, vt in-
quit *Carau. in ritu 52. num.2.* quem ſequun-
tur *Muſcatell. in praxi S.C. lib.2. par.1. gloſ.
tenebitur, num. 6. & ſeq. Scaccia de appellat.
quæſt.7. num 99. & quæſt.8. num.*110. attamen
ibidem *Carau.* hoc limitat ſic dicẽdo pri-
mus eſt, quãdo à parte apponeretur, quia
2 tunc ad Iudicem medium remitti debet,
iuxtà *l. Imperatores, ff. de appell. & l. præcipi-
mus, C. eodem,* pro quo allegat *Ant. & Imol.
in cap. dilecti filij, lo ſecondo, de appellat.* qui Iu-
3 dex mediatus erit Præſes Prouinciæ per
Reg. Pragmat. quam ſtatim allegabo, &
ſubdit in *pragm.7. incip. pro minori, de officio
S.C.* quem ſequuntur *Scaccia d. quæſt.8. nu.
109. & ſeq. Reg. Sanfelic. deciſ.64 nu.11.* quia
4 appellatio ommiſſo medio non admitti-
tur, ex quo gradatim erit appellandum,
cap. dilecti, de appell. cum alijs apud eundem
Carau. in ritu 266. num.37. quem ſequitur
*ibidem Scacc d. quæſt.8. num.109. Petr. Gregor.
d. tract. lib.4. cap.2. num.2. Mſinger. centur.1.
obſeru.67.*

Quo fit, vt dùm fuerat appellatum tàm
ad M.C. quàm ad Regiam Audientiam,
quia appellatio fieri debuerat in eadem
Regia Audientia Iudice medio, meritò
fuit

fuit huiuſmodi per me ità prouiſum, vltra quod dubitabam nō ritè, & rectè ambas literas inhibitoriales proceſſiſſe; cum
5 fuerat appellatū à ſententia in rem iudicatam tranſactū, à qua nō datur appellatio, *Scaccia de re iudic. gloſ.* 14. *in quaeſt.* 2. *nu.* 40. *Mauſon. de cauſ. exequut. ampl.* 35. *nu.* 3.

6 Poſtquàm ſententiæ, quę tranſierunt in rem iudicatàm, paratam habent exequutione, *Carauàn ritu* 262. *nu.* 1. *& in ritu* 128. *num.* 6. *Mauſon. vbi ſupra à num.* 6. *Borgn. deciſ.* 26. *nu.* 4. *par* 4. latè *Muſcat. in praxi S.C. lib.* 2. *par.* 1. *gloſ. demandatur, num.* 1.

7 Quia res iudicata pro veritate habetur *l. res iudicata, ff de regul. iur. Andr. Gail lib.* 2. *obſeru.* 44 *num.* 7. *Scaccia d. gloſ.* 14. *quaeſt.* 2. *ſub num.* 7. *Borgn. deciſ.* 26 *num.* 4. *par.* 4.

8 Sicq; videbatur ſubreptitiæ, ſeù obreptitiæ fuiſſe impetratas tales inhibitoriales literas, quo caſu tàm Iudex à quo, quā Iudex ad quem, de tali ſubreptione cognoſcere poterit, ad *text. in cap. ſuper literis, de reſcript.* vbi *DD. Bernard. Murmſer. pract. forenſ. lib.* 1. §. 10.

9 Et ſuppoſita qualitate rei iudicatę, quę eſt magnæ auctoritatis, quod ſit, vt reſcriptum impetratum contra ſententiā tranſactam in rem iudicatam nō valet, etiam quod dicat non obſtante ſententia, quia non intelligitur de ſententia tranſacta in rem iudicatam, *Vrſill. deciſ.* 79. *num.* 5. nàm
10 ſententia tranſacta in rem iudicatam facit ius irreparabile, *Borgn deciſ* 28. *num.* 14. *par* 1. ac alia operatur, de quibus per eum in *deciſ.* 19. *num.* 7. *& deciſ.* 30 *num.* 13. *par.* 3.

Quapropter cum acceſſiſſet Commiſſarius dictæ Regiæ Audientiæ Monop. & depoſitarium citari feciſſet ad reſtitutionem exequutionis, qui nolens obtemperare, fuit carceratus, ſe excuſando cautū eſſe in ipſa Curia Monop. non tamen in Regia Audientia, ideò parere non debuerat, cum prouiſiones Reg. Aud. non dicebant præſtita cautione, ſed libera animalia reſtitui. Nihilominus habito recurſu ad eandem Regiam Audientiam, fuit per eam prouiſum, quod ſtante cautione præſtita, cogeretur ipſe ad exhibendum illa, referęnte Auditore Baldaſſare de Angelis de menſe Aprelis 1625. nunc Iudice M. C. V. in criminalibus meritiſſimo, & meo ſatis amicitia coniuncto.

SVMMARIVM.

1 *Facultas probandi non erit anguſtianda.*
2 *Cauſæ omnes ſunt ſummarię in Regno, qualitèr intelligantur, num.* 3.
4 *Cauſa continens ſummam duc.* 40. *eſt magna.*
5 *Actor incipiens agere ordinariè contra debitorem, non poteſt redere ad executiuam.*
6 *Proceſſus an valeat quādo in cauſa ſummaria procedatur ordinariè.*
7 *Teſtes nequeunt examinari poſt didicita teſtificata, & ratione comprobatur, & quando ſeeus, num.* 8. *diſtinguitur num.* 10.
9 *Teſtificata quando didieiſſe dicantur.*
11 *Teſtes examinari extra tempus datum ad probandum, & probatum habendum, non probāt, etiam quod iuraſſent intra tempus.*
12 *Teſtes examinati poſt publicationem didicitis atteſtationibus tàm in cauſa principali, quàm appellationis, an probent.*
13 *Beneficia à iure cōceſſa dantur volentibus examinare poſt didicita teſtificata.*

ARGVMENTVM.

An in cauſa ducatorum quadraginta mutuatorum ſummariè, vel ordinariè erit procedendum.

CASVS XVIII.

IN cauſa Iuliæ de Auerſa cum Maria de Auerſa eius ſorore contingit dubitari, quod poſtquā fuerat petita certa quantitas ducatorum quadraginta mutuatorum, & ſummariè recepti fuiſſent teſtes cum facultate ad dicendum tantùm pro expeditione cauſæ, comparuit ipſa Maria dicendo cauſam ipſam nō aliter ſic ſummariè cognoſcendam fore, eo quia continebat ſummam ducatorum quadraginta, & propterea cum debebat ſuas defenſiones facere non erat iuſtum, vt ex hoc prę-
1 cluderetur via probandi, cum probationum facultas non ſit anguſtianda, ad *text. in l quoniam, C. de hæret.*

2 Quapropter ſi benè in Regno omnes cauſæ ſunt ſummarię, ex *cap. Regni Deteſtantes,* notat *Campag. in cap. Inimicxit nobis, num.* 27. *Carau. in ritu* 72. *num.* 8. *Muſcatell. in praxi S.C. lib.* 1. *par.* 1. *Gloſ. libellus, num.* 4. *Io. Arnou. in differ.* 81. *Iul. Cæſ. Gallupp. in praxi S.C. par* 1. *in præclud. num.* 14.

3 Hoc tamen intelligitur reſpectu ſubſtantialium iuris poſitiui tantū, vt *ibi Carau.* retulit, & *Muſcat. vbi ſup. num.* 5. *&* 6.

Negari tamen nō poterat, q̄ eſſet cauſa paruæ ſūmę, vt potuiſſet in ea ſic procedi,
4 ſed ducatorū quadraginta videbatur eſſe cauſa

cauſa magna;& non patria,ex his,quę tradit *Marant.in ſpec.par.4.diſt.9.num.*189.

Et propterea in ea ordinariè, non autẽ ſummariè procedendum erat.

Et dato quod in ea fuerat proceſſum ſummariè, adhùc tamen non erat inconueniens,vt procederetur ordinariè, nàm reddet ad ſuam naturam.

5 Ità è conuerſo ſi creditor cępit agere ordinariè contra debitorem non poteſt redire ad executiuam, ex multis probat *Cancer.var.reſol.par.*1.*cap.*1 *num.*42.

6 Et cauſæ ſummariè licet ordinariè in illis procedatur, proceſſus tùnc valet, *Miſinger centur.*6.*obſeru.*17.*num.*1.

Ex aduerſo autem replicabatur ipſam non eſſe audiendam in ſuis iuribus, cum
7 poſt didicita teſtificata intendebat examinare teſtes,& periculum erat ſubornationis illorum, vt per *Muſcatell.in d. praxi lib.*1. *par.*6. *gloſ.*1 *num.*3. *Ioan.Arnon.in dialogo* 71.

8 Quod ſecus eſſet ſi notitiam non habuiſſet de atteſtationibus partis poſt didicita teſtificata,vt per *Afflict deciſ.*23.vbi *Vrſill.*

9 Et iàm conſtabat didiciſſe teſtificata cum conſultè, & maturè percuntauerit Procurator proceſſum,& replicauerat allegando teſtes examinatos ſuſpectos, quo caſu rectè dicebatur teſtificata didiciſſe, vt per *Vrſill deciſ.*216.*num.*7. vltra *Muſcar. ibidem num* 5.

Nec propterea applicari potuerant limitationes regulæ proditæ per *Iacob. de Franc. in rubr ſi de inueſt. contr.fuer.* §.*item ſi vaſſallus. num.*3. *Muſcatell.vbi ſupra.*

Idcircò concludi videbatur, quod aut ſciuerit didicita teſtificata, & tùnc quia
10 cùm non poterat examinare teſtes, quia de directo examinaret teſtes in contrarium, idcircò alius terminus non concederetur, ſed tantùm ad præſentandum ſcripturas, cæterum ſi ignoraſſet didicita teſtificata, ſecus eſſet, ità *Muſcatell. lib.*1. *par.*6.*gloſ.*1.*&* *par.*7.*gloſ.*1.*num.*4.

11 Nàm ſi teſtes examinare extra tempus datum ad probandum, & probatum habendum non probant, etiam quod intra tempus iùraſſent, *Borgn. deciſ.*27.*num.*12. *par.* 2.

12 Quantò magis teſtes examinati poſt publicationem didicitis atteſtationibus, & ſuper ſimilibus capitibus tàm in principali cauſa, quàm in cauſa appellationis non probãt, idem *Borgn.deciſ.*20.*n.*43.*p.*2.

Et ſic iudicaui die 28.Maij 1625.quod terminus datus currat, infra quem debet præſentare ſcripturas, & ſi vellet exami-
13 nare iàm quod fuerant didicita teſtificata vtatur beneficijs, ex *Afflict deciſ.*216. *num.* 2.

SVMMARIVM.

1 *Pupillus cõuentus ex cõtractu paterno an gaudeat fori priuilegio.*

2 *Iudex à quo, vel ad quem cognoſcit de ſubreptione.*

3 *Iudex recipiens friuolam appellationem, poterit vlla cognoſcere.*

4 *Multa facta tenent, quæ à principio fieri prohibentur.*

5 *Iudicis manus ligantur propter inhibitionem factam.*

6 *Inhibitio ſiuè iuſta, ſiuè iniuſta, timenda.*

7 *Iudex inhibitus ante reſponſionẽ alterius, nequit vlterius procedere.*

8 *Exceptio ſubreptionis eſt dilatoria, ideò debet opponi ante litem conteſtatam.*

9 *Exceptio dilatoria ſemper opponi poteſt.*

10 *Tutius eſt abſtinere, quam temerè celebrare.*

ARGVMENTVM.

Prouiſiones inhibitoriales expeditæ per M.C.V. præuia electione fori facta per pupillũ ex contractu paterno, nulla facta mentione de prædictis, an de ſubreptione illarũ cognoſci poſſit per Iudicem à quo.

CASVS XIX.

INtentato iudicio aſſiſtentiæ per Reuer. Dom Antonium Cazanum contra filios quondam Alexandri Cazani pro ducatis quadraginta nouem, vt ex inſtrumento, compilatoq; proceſſu per Io.Antoniũ filium ipſius quondam Alexandri pupillũ fuerunt præſentatæ prouiſiones inhibitoriales in forma expeditæ per M.C.V. quibus mandabatur Regiæ Curiæ Monopolitanæ, quod ſtante electione fori facta in M.C. in cauſa non procederet, & per ipſam Curiam fuerunt obſeruatæ, vndè cũ fuiſſet per ipſum actorem replicatum tales prouiſiones eſſe ſubreptitias, cum non
1 fuerat in illis expreſſum, ipſum pupillum conuentum fuiſſe ex contractu paterno, quo caſu nõ gaudebit priuilegio fori ſibi

conceſſo, aut electione, ex diſpoſitione *Ritus M.C.V.* 234. ibiquè *Caraz. Præſ. de Franch. vbi Addent in deciſ.* 234. & 364. cum alijs congeſtis per *Nouar in ſua praxi elect. ſeù variat. fori ſect.* 2. *quæſt.* 3. *nu.* 10. vbi Nos allegat in 1. *par. noſtri compend deciſ. verbo hæres*, aſſequitur *Franc. de Petris conſ.* 13. vbi ſic deciſum refert.

Vndè quemadmodùm de obreptione,
2 & ſubreptione tàm Iudex à quo, quàm Iudex ad quem, cognoſcere poterit, ex *text. in cap. ſuper literis, de reſcript.*

Iure meritò non aliter obſeruari debuerant, & quatenùs fuiſſent obſeruatæ
3 contrario imperio reuocari, nàm Iudex ſi recipit appellationem friuolam indebitè, nihilominus de ea cognoſcere poteſt, *Miſinger. centur.* 6 *obſeru.* 49 *num.* 1. & ſi deferat appellationi friuolę cauſa principalis apud Superiorem retinere poteſt, *idem centur.* 2. *obſeru.* 4. *num.* 1.

Ex aduerſo replicabatur, iàm fuiſſe tales literas inhibitoriales obſeruatas ab ipſa Curia, nefas erat illas contrario im-
4 perio reuocari; nam multa facta tenent, quæ à principio fieri prohibentur, *l. patre furioſo, ff. de ijs, qui ſunt ſui, vel alien. iur.* cum alijs apud *Barboſ. princip. iur. lit. F. num.* 5. eoque magis, quia per inhibitionem
5 factam à M. C. erant ligatæ manus Iudicis inferioris, vt ex *Bertacch. probaui ſupra caſu* 16. & ſic Iudex deferendo appellationi, abdicat à ſe iuriſdictionem, *Andr. Gail.*
6 *lib.* 1. *obſeru.* 131. *num.* 4. inhibitio enim ſiuè iuſta ſiuè iniuſta, timenda eſt, *Mandoſ. de inhibit. quæſt.* 20. *nu.* 2. & 13. & *quæſt.* 20. *nu.* 7.
7 quo fit, vt Iudex inhibitus ante reſpoſionem alterius Iudicis, non poteſt vlteriùs procedere, ſub pœna nullitatis, ità *Seſſe de inhibit cap.* 9. §. 1 *num* 68.

Et ampliùs dicebatur in præiudicium rei, non potuiſſe fieri talem reuocationẽ, quàmuis non fuiſſet intimatus, antequàm obſeruarẽtur, cum regula ipſa ſubreptionis procedat re integra, antequàm fuiſsẽt
8 obſeruatæ, eo quia exceptio ipſa ſubreptionis eſt dilatoria, & propterea debet opponi ante litem conteſtatam, ex *Felin. in cap cum dilecta, num* 2. *de reſcript.* cum alijs relatis per *Octau. Glorit. in d. cap. ſuper literis, num.* 323. & exceptio dilatoria licet ſem-
9 per opponi poſſit, ſi non dùm ſit lis conteſtata, refert *Coſta in tract. de re integra, in* 4. *prælud. num.* 2. ſecus tamen poſteà, quoniam, tùnc idem qui inhibuit, debet cognoſcere de replicatis, & mandare ſi ſubſiſteret replicatio, vel non, tandem mihi viſum fuit obſeruare cautelam proditam
10 in *cap. ſignificaſti, de homicid.* tutius eſt abſtinere, quã temerè celebrare, prout aliàs fuit concluſum in cauſa Orolandi Cazani V.I.D. cum Theodora Sancta Cruce, & ſic etiam per me iudicatum fuit in præſenti cauſa, vt aderent M.C. die 15. Aprilis 1625. & deindè ſuperuenerũt aliæ prouiſiones eiuſdem M.C.V. mandantes, vt procederetur in cauſa de mẽſe Maij eiuſdem anni.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio non in omnibus ligat manus Iudicis à quo.*
2 *Appellatio in cauſa præſtationis alimentorum non admittitur, & quando admittitur, nu.* 3.
4 *Filius alimenta præterita, an poſſit petere, & quando debitum contraxiſſet.*
5 *Pater quando tenetur alimenta filio præſtare extra domum.*
6 *Appellatio ab interlocutoria, an ſuſpẽdat ante inhibitionem.*
7 *Appellatio in cauſa alimentorum non admittitur, quando ea petuntur Iudicis officio, ſecus iure actionis.*
8 *Alimẽta filio debita ex officio Iudicis debẽtur.*
9 *Alimenta futura, quæ nàm dicantur.*
10 *Alimenta poſt litem conteſtatam conſentur futura, ideò debentur ab illo die.*
11 *Appellatio an admittatur in cauſa alimentorũ debitorum officio Iudicis.*

ARGVMENTVM.

An decretum interpoſitum pro exequutione ſententię condemnantis ad alimenta pręſtanda, exequi debeat non obſtante appellatione interpoſita.

CASVS XX.

De alio fuit heſitatum in cauſa Franciſci della Gheza cum Nicolao Maria della Gheza eius patre, de qua ſatis in meo *voto* 41. *par.* 2. qui poſt condemnationem factam ad præſtandum alimenta præterita, & ob talem cauſam debitum contraxerat, indè facto tranſitu in rem iudicatam ſẽtẽtia priùs lata, fuit pro eius exequutione prouiſũ, quod ſolueret pro nunc ducatos viginti, vna cum expenſis infra biduũ, à quo decreto præfatus conuentus appellauit, & de nullitate

dixit

dixit ad ſuperiores Officiales, ſi exequu-
tioni demandari debuerat tale decretum
non obſtante dicta appellatione, eo quia
cum ſit clarum in iure, quod appellatio
1 non ligat manus Iudicis in omnibus ca-
ſibus, in quibus appellare non licet, *Ma-
rant. in ſpec. par. 6. in tit. de appellat. num. 184.*
& inter cæteros caſus, in quibus appella-
2 tio non admictitur, eſt ſententia præſta-
tionis alimentorum, *l. fin. ff de appellat. non
recep. Bald. in l. Mela, ff. de aliment. & cibar. le-
gat.* notat *Afflict. in deciſ. 152. num. 3. in fine,*
cum alijs adductis à *Scaccia in tract. de ap-
pellat. in quæſt. 17. limit. 7. nu. 1. Intrigl. ſing. 97.
num. 85. par. 2.*

Quanquàm *Vrſill. ad Afflict. vbi ſup. nu. 1.*
3 dicat, talem appellationē admicti debere
à ſententia alimentorum de præterito de-
bitorum, ſecus tamen de futuro debendo-
rum, *Scaccia vbi ſupra num. 14. de appellat.
§. 2 cap 3 num. 271.*

Adhùc autem eramus in caſu alimen-
torum præteritorum, & tale decretum in-
terpoſitum fuerat interlocutorū pro exe-
quutione ſententiæ aliàs latæ, & tranſactæ
in rem iudicatā, & ampliùs, quod ſi benè
4 filius alimentatus non poteſt petere ali-
menta præterita, niſi feciſſet ſe debitorem
alterius pro ipſis alimentis. *Afflict. dec. 10.
num. 5.* quem ſequitur *Præſ. de Franch. de-
5 ciſ. 605. nu. 1.* & pater cogitur filio alimen-
ta præſtare extra domum, ſi inter eos ſit
lis, *Surd. de aliment. tit. 4. quæſt. 14. num. 27.
Intrigl. ſol. 142. num. 7. par. 1.* prout contin-
git in hoc facto, non mirū ſi appellatio ab
6 interlocutoria non ſuſpendat manus Iu-
dicis ante inhibitionem, & poteſt proce-
dere vſq; ad diffinitiuam, parte nō citata,
vt idem *Marant. ſupra cit. num. 208.*

7 Vlterius dicebatur, quod appellatio in
cauſa alimentorum nō admictitur quan-
do petuntur officio Iudicis, ſecus iure
actionis, vt dixit *Rom. in l. ſi res, num. 1. ff de
appellat. non recip. Intrigl. d. ſing. 97. nu. 89.* vt
dixi *d. voto 41. num. 9.*

8 Attamen nulli dubiū eſt, quin alimen-
ta filio debita ex Iudicis officio debētur,
probat *Surd. in tract. de aliment. tit. 3. quæſt. 1.
num. 1. Molfeſ. ad Conſuet. Neap. tom. 1. par. 5.
quæſt. 4. num. 4. & 5.* probauiin *d. voto 41.
num. 11.*

9 Inſuper alimenta futura ea eſſe dicun-
tur, quæ ſunt decurſa ante ſententiā poſt
petitionem illorum, vel motam litem, vt
pluries deciſū teſtatur *Rota deciſ. 764. nu. 5.
par. 4. & Verall. deciſ. 24. par. 1. Vinius deciſ.
523. num. 41.* quos probat *Ruginell. vbi ſu-
10 pra nu. 275.* imò alimenta poſt litem con-
teſtatam, ſeù motam, cenſentur futura, &
non præterita, & ideò debētur ab eo die,
nec in eo requiri, quod res alienum con-
traxerit, vt probat *Præſ de Franch. dec. 605.
num. 2. Intrigl. ſingul. 97. num. 87. par. 2.*

Hoc ſanè erit intelligendum in alimē-
11 tis debitis iure actionis, ſecus tamē quan-
do officio Iudicis deberentur, quoniam
tùnc appellari minimè poſſit, ſiuè eſſent
præſentia, ſiuè futura, ex *Gulielm de Cuneo
in l. 2 ff. de iis, qui ſunt ſui, vel alien. iur. & Bart.
in l fin. nu 1. verſ. hoc verum,* vbi *Cuman. nu. 4.
ff. de appell. recip. Aret. conſ. 95. num. 3. Specul.
de appellat. num. 11. Vital de clauſ. tit. an iuri
alim. poſſ. ren.* probat ibi *Rugin. num. 275.
Molfeſ. vbi ſupra, D. Reg. Sanfelic in ſua praxi
indic. ſectio 60 num. 31.*

Et ità fuit per me exequutum die 17.
Nouembris 1624. & idem in cauſa Iorda-
nis Valente cum D. Brigida della Bruna
eodem menſe, & anno pro alimentis per
eum præſtitis, & continuari in futurum.

SVMMARIVM.

1 *Iudex efficitur incompetens facta electione fori.*
2 *Electio fori facta per Procuratorem nomine principalis an valeat.*
3 *Iuramentum præſtari poteſt per perſonam legitimam, in cauſa electionis fori.*
4 *Procurator habens ſpeciale mandatum, vel generale cum libera poteſt eligere forum.*
5 *Mandatum ſpeciale requiritur ad iurandum.*
6 *Præſentatæ in ſcripturis per Actuarios fiunt per extenſam, non breuiatæ.*
7 *Scripturæ præſentatæ in iudicio fidem faciunt in vim probationis.*
8 *Iuramentum perhorreſcentiæ exigitur quando fit electio, ſeù variatio fori.*
9 *Iuramentum perhorreſcentiæ fundat iuriſdictionem electi.*

ARGVMENTVM.

Variatio fori, ſeù electio facta per Procuratorem nomine principalis, an admictatur.

CASVS XXI.

REfertur in cauſa intentata per Raphaelem de Cardolis contra D. Brigidam de Indello conuentam ſuper certa ſolutione pecuniarum ſibi mutuatarum, fuiſſe factam variationē cauſæ per

eius Procuratorem in M.C.V. vel S. C. & certum eſt electionem fori factam per viduam, vel aliam perſonam priuilegiatam, Iudex coràm quo litigatur, efficitur Iu-
1 dex incompetens per ea, quæ decidendo tradit *Præſ. de Franch. in deciſ.* 244. *num.* 1. eundem ſequitur alios addendo *Nouar. in tract ſeù praxi elect fori, tom.* 1 *quæſt.* 16. *nu.* 1. probans etiam, quod electione fori facta, ſtatim ſunt ligatæ manus Iudicis, coràm quo litigatur, licet ei non fuerit inhibitū, & eo ipſo debet ſuperſedere, imò electione, & variatione fàcta à priuilegiatis, Iudex coràm quo lis eſt cępta, etiam abſquè inhibitione efficitur incōpetens, *Gallupp. in praxi S.C. par.* 2. *cap.* 6. *num* 57.

Sed difficultas erat in eo, quia non ipſa principalis rea variauerat, ſed eius Pro-
2 curator nomine ſui principalis, vt proſequitur *Nouar. d. tract. quæſt.* 7. *nu.* 1. & quamuis hoc admittatur, cū talis variatio fiat præuio iuramento, non tamen requiritur
3 neceſſaria perſona principalis, ſed poteſt præſtari per perſonam legitimam, vt inquit idem *Præſ. de Franch deciſ.* 257. *ſub n.* 6. hoc eſt per Procuratorem legitimè conſtitutum, vt ſubdit *Muſcatell. in praxi S. C. lib.* 1. *par.* 2. *Gloſ comparentes num.* 78. & ita in praxi ſeruari cenſuit, non tamen ſola ſimplex conſtitutio Procuratoris penès
4 acta ſufficiens eſſet, ſed Procurator admittitur tùnc, & poteſt eligere forum nomine ſui principalis, ſi habeat ſpeciale mandatum, vel generale cum libera, vt idem *Nouar. d. quæſt.* 7. *num.* 5. probat, & ſequitur *num.* 8. & 13. quod Procurator conſtituti ad eligendum, vel variandum forum poteſt etiam iurare de perhorreſcentia, licet de hoc in mandato non ſit facta mentio, & *num.* 16. & hoc ratione iuramenti præ-
5 ſtandi, cum requiratur ſpeciale mandatū, ad hoc vt quis iuret nomine alterius, probat *Intrigl. ſingul.* 100. *num.* 100 *par.* 3. *Mancin. in tract. de iure iur. par.* 2. *art.* 1. *num.* 19. & 44.

Et hæc omnia cèſſabāt in præmiſſo caſu obſeruata fuiſſe.

Inſurrexèrat etiam poſtmodùm alia variatio facta per principalem in certa comparitione ab ipſa producta, abſque præſentata Actuarij, & iuramenti præſta-
6 tione, poſtquam ex ſtylo horum Tribunaliū omnes ſcripturæ præſentantur Actuarijs, & maximè comparitiones, quæ ſcribuntur literis integris, & non ſingularis cum die, menſe, & anno, vt habetur in
7 *pragm.* 10. *de officio Iudic.* & tùnc ſcripturæ pręſentatæ indifferentèr, fidem faciunt in vim probationis in termino, *Muſcatell. in d. praxi lib.* 1. *par.* 7. *gloſ præſentare, nu.* 27.

8 Inſuper exigitur iuramentum perhorreſcentiæ, requiritur in electione, & variatione fori facienda, & præſtandum eſt eodem tēpore quo fit electio, probat *Nouar. eod tract. quæſt.* 2. *num.* 2.

9 Nàm tale iuramētū perhorreſcētię fundat iuriſdictionē Tribunali electo, vt ſubdit *num.* 5. *Franciſc. Maria Pratus diſcept. forenſ. tom.* 1. *cap.* 13. ea propter cum hæc ceſſabant nullam prorſus rationem habendam eſſe arbitrabar, ex deciſis, & collectis per eundem *de Franch. in deciſ* 257.

Et ſic proceſſi ad expeditionem cauſæ principalis, die 11. Decembris 1624.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio per teſtes probari poteſt.*
2 *Poſſeſſio de præterito, præſumitur continuata in futurum.*
3 *Probatio per teſtes, & inſtrumēta æquiparātur poſſeſſio talis præſumitur qualis eſt titulus præcedens.*
4 *Manutenetur in poſſeſſione quis, quando appareat poſſidere.*
5 *Poſſeſſio apud duos eſſe non poteſt.*
6 *Manutentio datur poſſidenti.*
7 *Poſſeſſio ſola in iudicio manutentionis ſufficit,*
8 *Poſſeſſio probatur per inſtrumentum, qualitèr procedat, num.* 9.
10 *Poſſeſſio probatur per capturam poſſeſſionis.*
11 *Inſtrumentum adeptæ poſſeſſionis inſtrumenti emptionis mentionem facientis, non probat inſtrumentum enunciatum.*
12 *Manutētio datur docenti de poſſeſſione per inſtrumentum.*
13 *Nemo dat quod non habet.*
14 *Poſſeſſor in ſua poſſeſſione erit tuendus.*
15 *Poſſidentis melior eſt conditio.*
16 *Manutentio non datur ſpoliato, ſed reintegratio.*

ARGVMENTVM.

Poſſeſſor fundi expulſus violentèr, an erit reintegrandus, ac manutenendus, conſtito de poſſeſſione illius.

CASVS

CASVS XXII.

IAcoba,& Laura Turri filię,& hęredes Io.
Hieronymi Turri cũ poſſiderent quan-
dam clauſuram Oliuarnm in hæredita-
te paterna remanſarum, fuerunt de facto
turbatæ in earum poſſeſſione per Io. An-
tonium Admiratum faciendo eas expel-
lere, imò armata manu eas inſequendo à
loco prædicto,ob quod comparuerunt in
hac Regia Cutia Monopolitana,petendo
conſeruari, & manuteneri in earum poſ-
ſeſſione,& impartito eis termino per cer-
tos teſtes probauerunt dictam clauſuram
contingiſſe olim eorum patri in diuiſio-
ne paternæ hæreditatis, & ſemper poſſe-
diſſe,& adhùc ipsã continuaſſe poſſidere,
proùt notoriè conſtabat omnibus, & per
1 teſtes poſſeſſio probari poteſt, *Maſcard.de
probat. concluſ.*1207.*num.*1. *Farinac.deciſ.ci-
uil.*131.*nu* 2.*tom.*1. vndè cõſequebatur re-
2 gula iuris, quod poſſeſſio de præterito
præſumitur cõtinuata in præſenti,vt pro-
ſequitur *Maſcard de probat. concluſ.*1201.&
ibi plura ad corroborationem deduxit.

Licet autem per ſcripturas nil adhùc
probatum extiterat, pro quibus inſtabat
aduerſarius vt exhiberẽtur,adhùc tamen
quia probatio per teſtes,& inſtrumenta
ęquiparatur, *Cauenſ.in ritu* 235.*nu.*20. *Ca-
nau.in ritu* 275.*num.*17.

Ex quibus teſtibus conſtabat princi-
palitèr de titulo,dùm pro hęrede poſſide-
bant,ſimilitèr eorum pater iudicio fami-
3 liæ herciſcundæ, & talis præſumitur poſ-
ſeſſio,qualis eſt titulus præcedẽs,*Maſcard.
ibidem nu.*7. quo fit,vt concurrẽtibus duo-
bus poſſeſſoribus in poſſeſſione capitur
informatio ſummaria vſquè ad teſtium
4 aperturam incluſiuè, quorum depoſitio-
nibus vter appareat poſſidere,manutene-
tur in poſſeſſione,vt inquit *Capy.deciſ.*96.
5 *num.*1.quia poſſeſſio apud duos eſſe non
poteſt, *Farinac. deciſ ciuil.*263.*num.*3.*tom.*2.
*& deciſ.*560, *num* 4.*tom.*1.eqq; impẽtiùs
ſi aduerſarius nil probaſſet, vt in caſu no-
ſtro, & proindè ſtante probatione ſic per
teſtes facta, omninò manutentio conce-
6 denda erat, nàm manutentio datur poſ-
ſidenti, *Farinac. deciſ.ciuil.*56.*num.*1. *& de-
ciſ.*508.*num.*1. *tom.*2. & ſola poſſeſſio in
7 hoc iudicio manutentionis poſſeſſionis
ſufficiens erit,vt proſequitur *Poſtius in tra-
ctatu de manutent.obſeru.*15.*per totam.*

Quanquàm autẽ ipſe Admiratus præ-
tendiſſet habere quoddam.inſtrumentum
donationis per Clericum patruum ipſarũ
de Turri de fructibus dicti Olíueti in cõ-
potum ſui crediti cuidam ſuo nepoti, &
8 ſi ipſa poſſeſſio probetur per inſtrumen-
tur, *Farinac.deciſ.*35.*num.*1 *tom.*2.
9 Procedit alio non poſſidente, *Farinac.
deciſ.*660.*nu* 1 *tom.*1.*in ciuilibus.et deciſ.*359.
10 Sed benè poſſeſſio probatur per inſtru-
mentũ capturæ poſſeſſionis, inquit *Præſ.
de Franch.deciſ.*204.*nu.*31.*Farinac.deciſ.*525.
*num.*1.*tom.*2. *in ciuil. & deciſ.*601 *num.*1 *de-
ciſ.*211.*num.*1.*deciſ.*634.*num.*4.*tom.*1.*Poſtius
deciſ.*584.*nu.*1.*& deciſ* 643.*nu.*1. poſt *tract.
de manut.*

Quod adeò verum eſt, quod inſtrumẽ-
11 tum adeptæ poſſeſſionis,inſtrumenti em-
ptionis mentionẽ faciens,non aliter pro,
bat inſtrumentum enunciatum, vt inquit
*Afflict.deciſ.*48.*num.*2. & quam probationẽ
facit, oſtendit *num ſeq.* quod non eſt no-
ſtrum diſſerere, & tùnc manutẽtio datur
12 docenti de poſſeſſione per inſtrumentũ,
*Poſtius in deciſ.*108. *num.*1. *poſt eius tract.* ac
etiam erit manutenendus lite pendente
poſſeſſor, *Rota in ſuo florileg concluſ.* 40.
*num.*3. *&* 5.

Vltra quod talis donatio erat de re
aliena facta, quo caſu ſuccedit vulgata il-
13 la regula, quod nemo dat quod non ha-
bet, *l.traditio ff de acquir.rer dom.* cum alijs
apud *Barboſ.princ.iur. lit.N.nu.*15.*& lit.D.
num.*5. vbi notat,quod paria ſunt non da-
re,vel dare inutile,& hoc nõ poterat præ-
iudicare iuribus ipſarum Actricium, qua
de re firmiſſima reſultare videbatur regu-
la in eorum fauorẽ in iure expreſſa, nem-
14 pè quod poſſeſſor in ſua poſſeſſione
tuendus erit, *l.*1. §. *ſed ſi inter, ff. vti poſſid.*
cum alijs apud *Andr.Gail.pract.obſeru.lib.*1.
*obſeru.*5.*num.*5.
15 Quia poſſidetis melior eſt conditio,*l.ſi
debitor,ff.de pignor.*cum alijs apud eundem
*Barboſ.d.princip.iur.lit.P.num.*31.

Et conſequentèr manutenendus in ea,
vt dictum eſt ſupra.

Proùt fuit per me iudicatũ die 16. De-
cembris 1624. in earum fauorem, manu-
tenendo eas in poſſeſſionem dictę clauſu-
ræ Oliuarum, & ſic reintegratæ, quia ma-
16 nutentio non datur ſpoliato, ſed reinte-
gratio. *Farinac.deciſ.*704.*num.*1.*&* 2.*tom.*1.
in ciuil.

SVMMARIVM.

1 Text. in l.ſancimus, C.de fideiuſſ. *expen-
ditur.*
2 *Fideiuſſor habet ſpatiũ ſex menſium ad præ-
ſentandum reum,& moram purgandam.*
3 *Fideiuſſores poſſunt renunciare beneficio l.ſan-
cimus,*

cimus, vt poſſint ſtatim conueniri, & non allegare beneficium dictæ legis.

4 *Mora purgatur per præſentationem debitoris infra ſex menſes.*

5 Text. in l. & ſi poſt tres, ff. ſi quis caut. *producitur.*

6 *Citatio præcedere debet ante litis conteſtationem in præſentatione principalis.*

7 Text. in cap. Regni legem veterem *ponderatur.*

8 *Purgatio moræ quando admittatur.*

9 Ritus M.C.V.163. *affertur.*

10 Text. in cap. Regni legem veterem, *ſi in Magn Cur. non ſeruatur, ſecus in alijs Curijs Regni.*

11 *Purgatio moræ omni tempore admittitur, imò poſt ſententiam, & ſic deciſum, num. 12.*

13 *Præſentatio debitoris ſola ſufficiens erit Officialibus, etiam ſi poſteà aufugeret, erit liberatus fideiuſſor.*

14 *Electio eſt debitoris in alternatiuis.*

15 *Cautio prima per ſecundam ſublata dicetur.*

16 *Fideiuſſio prima ſublatur per ſecundam fideiuſſionem.*

17 *Fideiuſſor de præſentando aliquem ſub certa pœna, & certo die cum iuramento, an excludatur à facultate purgandi moram.*

18 *Fideiuſſor ſi minus legitimè reum præſentauerit, adhuc erit liberatus, ſi Iudex repreſertationem pro legitima acceptauerit.*

19 *Vnum ſufficit adimpleri ex duobus contentis in obligatione.*

20 *Fitleiuſſio prima per ſecundam eſt ſublata.*

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor an ſit liberatus per preſentationem debitoris in Camera Curiæ aſsignata, & ſtante tali præſentatione teneatur ſoluere debitum, & pœnam, & per nouam fideiuſsionem liberatus cenſeri.

CASVS XXIII.

SVper ſubſequenti Caſu vertente in Curia Regia Monopolitana fuerunt ſequentia allegata per Orolandum Cazanum V.I.D. videlicet, in quæſtione propoſita per Antonium Indellum contra Franciſcum Pinum de tribus eſt videndum: Primò, an Franciſcus Pinus ſit liberatus purgando moram, præſentando reum poſt quindecim dies, & non intus proprios carceres, ſed in Curia Cameræ aſſignata pro carcere. Secundò, ſi Franciſcus teneatur ſoluere debitum, & pœnã, ſtante prædicta præſentatione principalis. Et Vltimò, ſi per nouam fideiuſſionẽ, & habilitationem ſit ſublata prima fideiuſſio.

Et cum partes Pini tencã ius pro eius liberatione fundabo eſſe de iure cõmu-
1 ni, habemus *text.* punctualem *in l. ſancimus 26. C. de fideiuſſ.* per quem diſponitur,
2 quod fideiuſſor, habet ſpatium ſex menſium ad reum præſentandum, & moram purgandam, quem *text.* cum alijs concordantibus pulchrè exornat *Cacheran. deciſ. Pedemont.* 49. imò *Angel. in l. ſi quis reum, num 6. C. de cuſtod. reor.* ponit cautelam, ad-
3 monendo Aſſeſſores, quod faciant renunciare beneficio illius *text.* ad finẽ vt elapſo tempore ſtatuto ad prẹſentandum poſſint fideiuſſores ſtatim conueniri, & non allegare beneficium, *l. ſancimus*, ità illum *text.* intelligit *Menoch. de arbitr. Iud. lib. 2. centur. 1. caſu 40. nu. 3. & 4.* ponens hæc formalia verba: *Si quis promiſit aliquem tradere infra certum tempus, vel ſoluere, ſi elapſo termino non tradit, non compellitur, ſtatim ſummam ſoluere, ſed ſex menſes habet ad tradendũ;* ecce quo pacto, doctrinẹ ſunt clarẹ, ſi Frãciſcus non tradidit infra dies quindecim ſex menſes non ſunt elapſi, meritò moleſtari non poteſt ad ſolnendum, & quia infra ſex menſes præſentauit reum, mora eſt purgata, in ijs terminis loquitur *Gramat. deciſ.* 95. qui dicit per S.C. ità fuiſſe deci-
4 ſum, & excarceratum fideiuſſorẽ ob principalis præſentationem factam etiam extra tempus: quia durũ eſt habere hominem, & pœnam exigere.

Confirmantur prædicta omnia ex *text. in l. & ſi poſt tres ff. ſi quis caut* quem *text.* ad-
5 mittit moræ purgationem ante litis conteſtationem, & ſic præſupponit citationẽ proceſſiſſe, quæ neceſſaria eſt, vt per multa iura fundat *Cacher. deciſ. 94. in princ.* & de regnicolis optimè loquitur *Muſcatell.*
6 *in tract. de fideiuſſ. 2. par. quæſt. 1.* citatio non eſt facta principali, & fideiuſſori, neque lis conteſtata, ergo, imò ad maiorem
7 confirmationem adducitur *text. in cap. Regni legem veterem, ſub rubr. de moræ purgatione*, qui ad ampliationem diſpoſitorum in d. *l. ſi poſt tres*, dicit, purgatam moram etiã poſt litis conteſtationem admitti, cui purgationi partes vllo pacto rennnoiare poſſunt, & ſi facta fuerit, nullius ſit momenti, nõ mirum ſi etiam in obligationibus iu-

ratis,

ratis,& penès acta factis, admictitur pur-
8 gatio moræ, *Io. Anton. de Nigr. de Campan. in cap. legem veterem*, quem ſequitur *Bellug. in ſpeculo Princip. loco infra citando*, & ita fuiſſe deciſum, dicit, ſequitur *Paris de Puteo de reintegr feud. rubr. purgatio moræ, verſ. ſequitur amodo, in fine, num.* 33. ex interpetratione *d. cap. legem veterem.*

Nec in cauſa prædicta difficuitatem habere Dominum Iudicantem in beneficium clientis, cum adducam *text.* clarum
9 *Ritus M.C.V. num.* 163. vbi *Carau.* quã clariſſimè in 2. & 3. §. licet enim dicat in
10 M.C. nõ ſeruari *tex. in d. l. ſi poſt res*, & *Cap. legem veterem*, in alijs tamen Curijs Regni benè ſeruari dicit, & citato, & condemnato, principalis eum præſentando liberatur, & ità ſeruatur, vbi *Carau.* latis verbis hoc dicie, quia per præſentationem factã etiam poſt ſententiam mora purgatur, cum illa ſit fundata in æquitate, in qua *Ritus prædicti, & Cap. Regni* ſunt fundati, &
11 ſic omni tempore admictunt moræ purgationem, *Bald in l. crimen, C qui accuſ. non poſſ.* per *text. in Cap. apud miſericordem Indicẽ 3. quæſt. 1.* eandem ſequitur opinionem *Belluc. in ſpec. Princip. rubr. dr offic. in car. mi. rubr.* 31. *§. quàmuis carcer, in fin.* & poſt ſen-
12 tentiam condemnatoriam fuiſſe moram purgatam, dicit *Dom. de Franch. ſeù accuſationem in deciſ.* 507. plura ponit *Anna ſingul.* 349. & 350. multos alios cumulat oculatiſſimus Dom. meus Io. Baptiſta Thori Iudex Monopulitanus doctiſſimus eircũſpectiſſimus in ſuo *aureo compendio verbo mora*, ideò non alitèr inſiſto, cum in hoc facto contra Franciſcum non adeſt citatio, non litis conteſtatio, non accuſatio fideiuſſionis, non condemnatio, ergo audio dicere, & cum ratione, nullam adeſſe moram, & proindè ſuperuacuũ diſputare, quod admictatur moræ purgatio in hoc caſu; & quando cũ nulla poſſit imaginari mora, moram ſecundum terminum fuiſſe commiſſam.

At ſupetuacuum eſſe reſpondere obiectioni, quod Franciſcus non præſentauit principalem intus proprios carceres, quæ de ſe tollitur, cum non ſit Franciſcus cuſtos carcerum, ſed illum præſentauit in Curia, & corã Officialibus, quæ aſſignauerunt Camerã pro carcere, & ità dictat petitio, & præſentatio facta per Actorum Magiſtrum, proindè cum Cameræ illæ ſit carcer aſſignatus, qui pro cuſtodia datur, non pro pœna; ſufficit Franciſco
13 præſentando reum Officialibus, illiſquè conſignaſſe cum proteſtatione, quod amplius illũ in ſua cuſtodia teneri nolebat, à qua ſe eximere voluit per præſentationem, vt tradit *Afflict. deciſ.* 73. & 130. qui ſi etiam aufugiſſet, dicit principalem eſſe liberatum.

Ad Secundum, in obligationibus alter-
14 natiuis vltra dicta electio eſt debitoris quem vult adimplere *Bart. in l quàmuis. ff. de pignor act. text.* eſt expreſſus *in l. plerumq; §. fin. de iure dotium*, ibi, *Nàm cum illa, aut illa res promictitur rei electio eſt vera præſtet*, Frãciſcus duo alternatiua promiſit, vel præſentare, vel ſoluere, elegit præſentationẽ, iàm præſentauit, eſt ab alia de ſoluendo obligatione liberatus, meritò ſi pręſentatione eius principalis, qui debetur, omnis fuit ſublata obligatio.

15 Ad Tertium, per ſecundam cautionem primam fuiſſe ſublatam, ſunt punctuales deciſiones Senatus Pedamõtani *Theſaur.* 125. & 202. ad ornatum *text.* de hoc loquentium *in l ſi cum Hermes, C. loc. & l. itẽ quæritur. §. qui impleto, ff. eodem*, imò quan-
16 do fideiuſſio eſt interpoſita mediante noua obligatione, & ſtipulatione, vt in Curia eſt hæc noua Franciſci omninò fideiuſſorem liberari, dicit punctualiſſimus *text. in l. vbicunque* 61. *ff de fideiuſſ.* ibi, *Cum vero genere nouationis obligatio tranſeat fideiuſſorem, aut iure ipſo*, dicit *Gloſ.* aut exceptione liberandum, quẽ *text.* nominat ſingularem *Theſaur deciſ.* 125. *num.* 15. proindè eum & iure cauſa, & Regni ſit Franciſcus Pinus liberatus per pręſentationem principalis, & ſecundam cautionem pręſtitam pacto vllo moleſtari poteſt pro primo, & ità iudicandum ſentio me ſemper ſaniori iudicio Domini iudicantis ſubmictendo, &c. *Cazanus.*

Et ſi *Iurngl. in ſingul.* 219. *lib.* 1. ex mente
17 plurium DD. dicat, quod fideiuſſor de præſentando aliquem ſub certa pœna, & certa die cum iuramẽto excludatur à facultate purgandi moram, attamen in fine inquit, mihi verò ſatis placeret obſeruari iſta æquitas non ſolum in foro pœnitentiali, verum etiam in foro contentioſo re integra, cuius contrarium durisſimũ reputarem, ſcilicet hominem poſſidere, & pœnam exigere, *Grammat. deciſ.* 95. quam refert *Foller in pract. crim rubr. fragm. pars, num.* 273. *in fine*, addo *Nicol. Carbon. in ſua practica practicarum lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 44. & ad ſaturitatem *Farinac. in eius praxi crimin. tit de carcer. & carcerat. quæſt.* 34 *num.* 145 & *ſeq.* & ex *Affl. deciſ.* 140. & *Peguera deciſ.* 48. cũ alijs, firmat *Henrig. in tract. de fideiuſſor. cap.* 20. *num.* 29. & *ſeq.* nouiſſimè *Maurus*

Aretin.

Aretin. in tract. de fideiuſſor. ſect. 2. cap. 3. num. 102. & per totum.

Quantum etiã ſpectare videatur, quod non fuerat prꝑſentatus intus carceres, ſed illum in Curia, vel corã Officialibus fuerat præſentatus, attingit *Farinac. vt ſupra*
18 *num. 23. & 24.* probans, quod fideiuſſor ſe minus legitimè reũ præſentauerit, adhùc eſt liberatus, ſi Iudex illam repreſẽtationem pro legitima acceptauerit, & tũc tenetur Iudex.

19 Quo verò ad obligationem alternatiuè factam ſufficiens erit vnum adimplere, ex *Ang. & Alexan* probat ibidem *Maurus num. 172.*

20 Denique congruit ad ornatum, ſi prima fideiuſſio per ſecundam ſit ſublata, congeſta per eundem *Maur. Aret. d. tract. ſectio 12. cap. 32.*

Fuerunt præſentatæ prouiſiones Mag. Cur. Vic. expeditæ in Banca Octauij Seraphini, referẽte Iudice Thoma Lofterio, & dictum, quod veris expoſitis, quod non fuit incuſata fideiuſſio, & fuit prꝑſentatus principalis habilitatus cum fideiuſſione non moleſtet fideiuſſores, die 5. Nouembris 1624. & ſic fuit exequutũ per ipſam Regiam Curiam Monopolitanam die 9. Ianuarij 1625. mo ibi Iudice exiſtente.

S V M M A R I V M.

1 Pragmat. 2. §. 1. de ſale vendendo *producitur.*
2 *Clerici ſunt exempti à iuriſdictione ſeculari in omnibus cauſis.*
3 *Clerici nequeunt coràm ſeculari Iudice conueniri, nec iuriſdictionem prorogare, etiam ſi Epiſcopus conſenſiſſet, num 4.*
5 *Neapolitani conueniũtur in Tribunalibus Neapol. non alibi.*
6 *Neapolitani nequeunt prorogare iuriſdictionẽ in præiudicium Ciuitatis, num. 7.*
7 *Vaſſalli nequeunt prorogare iuriſdictionẽ domini, & ſic deciſum num. 8.*
9 *Renunciari non poteſt beneficio l.* vnic. C. quãdo Imper. inter pupill. & vid.
10 *Quilibet poteſt renunciare fauori ſuo.*
11 *Renunciari foro ſuo quilibet poteſt excepto clerico.*
12 *Renunciare quilibet poteſt eius priuilegio, exẽplo oſtenditur, num. 13.*
14 *Laici poſſunt iuriſdictionẽ eorum Iudicis prorogare de licentia ipſius.*
15 *Obligatio voluntaria non contemptioſam, continet iuriſdictionem.*
16 *Deus conceſſit priuilegium immunitatis Clericis.*
18 *Renunciatio miſerabiliũ perſonarum expreſſa exigitur.*
19 *Obligatio penes acta, paratam habet exequutionem, ac ſi ipſe debitor eſſet condemnatus.*
20 *Incarceratio aſſequitur ex obligatione, & fideiuſſione ſtipulata penès acta.*
21 *Obligatio penès acta dicitur quoddam pactum inter partem, & Iudicem.*
22 *Obligatio facta penès acta Iudicis ſententiæ æquipollet, & vim rei iudicatæ obtinet, n. 23.*
24 *Obligatio penès acta nedum de iure communi, ſed de iure Regni habet paratàm exequutionem.*
25 *Renunciationes factæ ab exemptibus ſunt voluntariæ iuriſdictionis.*

A R G V M E N T V M.

Pactum adiectum cum priuilegiato, vt poſſit ſe obligare penès acta cum renunciatione priuilegij ſui fori, an valeat.

C A S V S XXIV.

Contingit in cauſa vertente in Regia Curia Monopolitana inter Michaelem Simi cum illis de Capitaneis, ſi ſtante dilatione temporis conceſſa cum pacto vt ſe obligare poſſit penès acta Curiæ, & renunciare expreſsè priuilegio fori conceſſo Miniſtris Salis vigore
1 *Reg. Pragmat. 2. §. 18. de ſale vendendo*, ità vt optimo iure potuiſſet cõtra eum obligatio incuſari, & paritèr exequi realitèr, & perſonalitèr, & certum eſt, quod quando aliqui eximuntur à iuriſdictione Ordinarij, nequeunt ſe alterius iuriſdictioni ſubmictere etiam ipſis conſentientibus, quod eſt comprobatum, tùm per iura communia, quàm municipalia, talitèr quod nequent eorum priuilegio renunciare.

Et primò oſtenditur exemplo clerico-
2 rum qui ſunt exẽpti à iuriſdictione Iudicis ſæcularis tàm in cauſis criminalibus, quàm ciuilibus, nedum lege humana, ſed etiam lege diuina, vt probat *Viuius in ſylua commun. opin. verbo clerici à poteſtate*, quẽ ſequitur *Scappa de iure non ſcripto, lib. 1. c. 1. num. 2.* latè *Anſal. in tract. de iuriſd. Eccleſ. par. 2 tit. 11. cap. 1. per totum.*

3 Ità tamen, quod etiam ipſis volentibus nequeunt coram Iudice ſeculari conueniri, *cap. ſi diligenti, de foro compet.* vbi *DD. Cauenſ. in ritu 235. num. 15.* quia nõ poſſunt iuriſ-

iuriſdictionem ipſam prorogare, *Capibl. in pragm.8.par 3.num.13.de Baron.*

4 Imò etiam ſi conſenſerit ſuus Epiſcopus, *Grammat.deciſ.29.num.9.& 10.*

Et ſic ſuo foro renunciare non poterit, latè *Gallerat.de renunciat. tom.2. renunc.140. num.16.*

5 Secundò, probatur exemplo ciuium Neapolitanorũ, qui ex priuilegio eis conceſſo à Regina Ioanna Secunda, vt in *ritu 301. ſecundum ordinem Carau.* nequeunt alibi conueniri quam in Regijs Tribunalibus exiſtentibus Neap. ſicq; ipſi trahunt, & non trahuntur, vt in *pragm.2. de immun. Neap. Præſ.de Franch.deciſ.382.num.3.& deciſ.416.*

6 Vltra *Carau.in d.ritu num.5.& nu 6.* concludit, Neapolitanos non poſſe prorogare iuriſdictionem Iudicis nõ ſui, & ſic deciſum fuit tàm per M. C. quàm per S. C. vt retuli in 3.*par noſtri ſupplemẽti deciſ. verbo remiſſio cauſæ intentante.*

7 Tertiò, hoc idem procedere videtur in vaſſallo, vt non poſſit iuriſdictionem ſui domini prorogare, vt probat ex multis *Capiblanc.in d.pragm.8.par.1.num.119.*

Hinc eſt, quod liquidatio, ſeù præſentatio inſtrumenti extra forum conuenti nõ ſubſtinetur vigore pacti, quod debitor poſſit conueniri vbiq; locorum, & in om-
8 ni Curia, & ità deciſum per M.C.V. at cõfirmatum per S. C. teſtatur *Franiſc. de Petris conſ.25.* & ſic quis ſtare non cogitur corã Iudice non ſuo pacto expreſsè adiecto; ad *text.in l.ſi conuenerit, ff.de iuriſd. omn. Iudic.* vbi DD. aſſequitur *Gallerat. in tract. de renunc.tom.2.renunc.140.num.5.*

9 Vltimò, priuilegio *l.vnica, C.quãdo Imper. inter pupill. & vid.* perſonæ quibus illud competit renunciare minimè poſſunt etiam expreſsè *Præſ. de Franch. deciſ.192. num.2. Alexand.Trentacinq.variar.reſolut. tit. de citat.reſol.2. Nouar.de elect.& variat.fori tom.2.deciſ.34.num.37.*

Ijs tamen non obſtantibus contrarium de iure veriùs eſſe oſtẽditur, nempè quod talis priuilegiatus poſſit ſe alterius iuriſdictioni ſubmictere, renunciando eius fo-
10 ro, nàm quilibet poteſt ſuo fauori renunciare, *l.cum pater, § libertis, ff.de leg.2.* cum alijs apud *Barboſ. princip.iur. lit.F.num.38.*
11 & in ſpecie priuilegio fori quis renũciare poterit præter clericum, refert *Carau.in ritu 228.num.2.* ſicq; foro, quod ex priui-
12 legio, vel ſpeciali fauore cõpetit renunciare poſſe, firmat *Gallerat. vbi ſupra nu.6.* vbi de alijs conſimilibus loquitur *Rota in ſuo floril. concl.33. num.34.* & exemplificat *Vrſill. deciſ.41. num.8.* vt poſſit priuilegio Artis Lanæ, quod quis non poſſet conue-
13 niri niſi apud talem Iudicem renunciari poſſit.

14 Non enim vetitum eſt laicis prorogare iuriſdictionem non ſui Iudicis ſine licentia ſui Iudicis, ex *Caſtr. in l.ſi quis in conſcribendo, num.5. C.de pactis,* probat *Scappa de iure non ſcripto,lib.3.cap.6.num.2.* vbi ſingularitèr *num.3.& 4.* ad hoc cenſuit remedium introductũ eſſe, vt quis poſſit conueniri vbiq; locorum, vt ſcilicet promittat ſoluere vbi inuentus fuerit, & ſubdit *num.4.* de generali conſuetudine tàm in inſtrumẽtis, quàm in obligationibus apponi, vt pars ſe ſubmictat iuriſdictioni cuiuſcumq; Iudicis ordinarij, etiam non ſui, ea ſiquidẽ ratione qualitèr tàm laici, quã clerici poſſunt ſe obligari, alter in alterius Tribunali, & nõ dicitur quis proro-
15 gare iuriſdictionem, quia talis obligatio voluntariam, & non contentioſam in ſe continet illam, vt proſequitur *Capibl.in d. prag 8.par.3 num.19.in vlt. impreſſ.*

Quocirca non obſtant in contrarium adducta, & Primo, reſpectu clerici cuius exemplum non erit ad ſimilia porrigen-
16 dum, cum non homo conceſſit priuilegium clericis immunitatis, ſed Deus, vt ſint exempti à iuriſdictione laicali, refert *Scappa eod. tract. lib.1 cap.2.num.1.* & ſic eorum priuilegium fori eſt de iure diuino, probat *Leoncill.deciſ.86 ſub num.15.*

Neq; Secundum exemplum de Neapolitanis obſtabit, cum illud nequeunt re-
17 nunciare in præiudicium Ciuitatis, cui conceſſum eſt, *vt ibi Carau.* tradit, & limitationes poſuit, ſicut vaſſallus etiam burgenſis non poteſt prorogare iuriſdictionem alterius Iudicis in præiudicium ſui domini, *Franch.deciſ.417.num.2.*

Deniq; reſpectu renunciationis priuilegio miſerabilitatis, & ſi fieri poſſit, ad-
18 huc tamen exigitur ſpecialis, & expreſſa renunciatio prænia certioratione, vt probat *Nouar de elect.& variat.fori,tom.1.q 14.*

Et in ſumma quemadmodum dicitur, quod obligatio penès acta S. C. facta per creditorem de ſoluendo pecuniam ſibi ſolutam de prætio bonorum debitoris cũ
19 habeat exequutionem paratam, perindè eſt, ac ſi ipſe debitor eſſet condemnatus, *Præſ.de Franch deciſ.200.nu.22.* & ſic obli-
20 gatio, ſeù fideiuſſio apud acta facit obligatum, ſic requirente negotio incarcerari poſſe, *idem in deciſ.480.num.7.*

21 Poſtquàm obligatio penès acta dicitur quoddam pactum inter partem, & Iudicẽ,

iuxtà tenorē ſuæ iuſſionis, vt inquit *Conſiliar. Theodor. alleg. 39 num. 1.* & ſic obliga-
22 tio penès acta Iudicis ſentētiæ æquipol-
let, *Afflict. in Conſtit Dilationes, ſub num. 31.*
23 & vim rei iudicatæ obtinere, dixit poſt
Præſ. de Franch. deciſ 656. in prim. Reg. Merlinus controu. forenſ. tom. 2. cap. 66 num. 2. atq;
tranſactę in rem iudicatam.

24 Quocirca nedum obligatio facta pe-
nès acta de iure communi exequutionem paratam habet, *Præſ. de Franch. deciſ* 118. *num* 7. ſed paritèr de iure noſtro municipali *Caran in ritu* 128. *n.* 12. *Præſ. de Franch. deciſ.* 656. *num.* 3. *Muſcatell. in prexi S. C. lib. 2. par. 1. Gloſ. ſententia, num.* 89.

Vndè ſubſequitur tales obligationes ſtipulatas in omnibus Curijs Regni conſimilem habere naturam, & propterea nil officere videntur renunciationes in illis factę ab abſentibus, dùm ſunt voluntariæ
25 iuriſdictionis, vt dictum eſt, ad *text. verò d. l. ſi conuenerit*, reſpondit *Gloſ. ibi prima*, &
ſic ioit procedium cōtra ipſum obligatū.

S V M M A R I V M.

1 *Procurator exceptiones infirmitatis, abſentiæ, & captiuitatis poteſt opponere.*
2 *Debitor citatus ſuper tenore inſtrumenti, & ſi miſit procuratorem, aut amicum cum pecunia in eo contenta, vel extraneus comparuerit pro eo cum pecunia, an audiri debeat, vel contra eum procedi.*
3 *Procurator in cauſis inſtrumentorum non admittitur ad media.*
4 *Carceratio impeditur ex ſolutione in promptu probata non quòad pœnam, & aliter, nu. 5.*
6 *Debitor citatus via Ritus tenetur comparere.*
7 *Debitor non debet audiri per procuratorem, niſi facto depoſito, vel in vinculis cōſtitutus.*
8 *Debitor citatus ſi in promptu pecuniam exhibuerit, euitabit carceres, & pœnam.*
9 *Quilibet pro ſuo intereſſe exceptiones omnes opponere poteſt.*
10 *Deciſio S. C. affertur de hoc.*

A R G V M E N T V M.

Liquidatiò inſtrumēti, an poſſit impediri per procuratorem debitoris preſentantem apocam receptionis debiti, quæ indigebat probatione teſtium appoſitorum in ea, per examen ipſorū.

C A S V S XXV.

FActa liquidatione inſtrumenti pro ducatis duodecim ex reſta maioris ſūmæ per Liuiam de Iudicibus contra Manfredum de Manfreda vnum ex debitoribus inſolidum obligarum, Curia pro Tribunali ſedente die 20. Decēbris 1623. comparuit poſt rectam Curiam Sebaſtianus Manfreda Procurator ſui fratris, producendo non ſolùm fidem procurationis in promptu, ſed etiam quandam apocam ipſius creditricis teſtibus roboratā, continentem ſolutionem integram factā fuiſſe eidem creditrici, non tamen verificatam, ſed offerendo in promptu illam verificare; vndè coràm me dubitari contingit, ſi deferendum eſſet tali petitioni, &
certum eſt, quod in Regno tres tantùm
1 exceptiones opponi poſſunt per Procuratorem videlicet, infirmitatis, abſentiæ, & captiuitatis, vt retulit *Caran. in ritu* 269. *num.* 13 quem ſequitur *Nicol. Carbon. in ſua pract. practicarum, lib. 1. cap. 2. nu. 11. & lib. 3. cap. 7. num. 45. Franc. Ant. de Iudice, Rober. de liquid. inſtrum. conſid.* 10. *num.* 10. *de Franch. deciſ.* 200. *num.* 1.

Sed veriùs idem *Caran. in ritu* 269. *num.* 12. & 13. ad noſtrum propoſitum dùm
2 quærit, ſi debitor citatus ſuper tenore inſtrumenti, mitteret per Procuratorem, aut amicum pecuniam contentam in inſtrumēto, vel comparet extraneus pro eo cum pecunia debita, ſi contra ipſum procedi poſſit tanquam contumacem, ſub diſtinctione concludit, quod aut portatur pecunia per Procuratorem, vel amicum, vel extraneum non ea intentione ſoluendi, ſed deponendi, petendo aliquas exceptiones cōtra creditorem, vel inſtrumentum, quod tunc debitore non comparente, proceditur ad contumaciam, & condemnationem contra ipſum, quia in cauſis inſtrumentorum non admittitur
3 Procurator ad media ex *ritu* 109. quod etiam admittit *Marant. in ſuo ſpec. diſput. 6. num. 6.* & ſequitur ibidem *Caran.* quod ſecus eſſet, ſi pecunia aſportaretur animo ſoluendi nullam in contrarium exceptionem opponendo, *vt ſubdit num.* 13.

Et quatenùs ſpectare videatur ad propoſitam exceptionem ſolutionis per apocam priuatam vt ſupra factam, quæ indigere videbatur probatione, reſultabat ratio allegata, vt per media Procurator admitteretur, quod eſt improbatum ex dicto *ritu* 109. quocirca ſi talis ſolutio in promptu probaretur per debitorem, nulli

dubium

Digitized by Google

4 dubium erit, quia eius carceratio impediretur, ex multis probat *Bernard. Pandi de præſent. inſtrument. in* 10 *declarat num.* 11. vt ſi fieret eo tempore, quo ſit liquidatio, aliàs ſi fieret eodem die facta liquidatione, illinc ad tres, vel quatuor horas liberare-
5 tur quòad creditorem, non autem quòad pœnam Curiæ, vt ex *Carau.* aſſerente ità decretum fuiſſe, teſtatur *Ioan. Paul. Galter. in praxi liquid. inſtrum in* 2. *par. tertia partis, rubr.* 2. *num.* 41. quod non procederet in Procuratore conſtituto à de-
6 birore, nam debitor citatus via Ritus M.C.V. tenetur perſonalitèr comparere, *Praſ. de Franch. deciſ.* 672. *num.* 1.
7 Idcircò concludendum erat nõ debere audiri debitorem per Procuratorem, niſi facto depoſito per principalem, vel in vinculis conſtituto debitore, vt diſpoſitum eſt in *ritu* 166. cæterum ſi in prom-
8 ptu exhibuerit pecuniam paratus ſoluere, euitabit carceres, & pœnam, ità *Paris de reaſſumpt. inſtrum. rubr.* 30. *num.* 52.

Quapropter fuerunt reſeruata iura eidem Procuratori competentia, qui pro ſuo intereſſe pariter comparuerat, dùm in eodem inſtrumento pariter obligatus erat, & licet contra ipſum nõ fuerat proceſſum ad citationem, ex quo poterat ex hoc ſibi reſultare præiudicium, vt contra ipſum citatio expediri poterat, ſicuti releuari ob probationem ſolutionis factæ per dictam apocam apparentis, ideò ei iura reſernata fuerunt, nàm quilibet pro
9 ſuo intereſſe exceptiones omnes opponere poteſt, *Carau. d. ritu* 166. *nu* 72. & ſic decreui Monop. die 22 Decembris 1623. &
10 proceſſum ad vlteriora in cauſa, ex deciſis, & adductis per *Vrſill. deciſ.* 298. quem ſequitur *Additio ad Galter. in ſua praxi inſtrument. liquidat.* 2. *par. tertiæ partis, rubr.* 2. *nu.* 39. *vbi Nos allegat in compend. verbo dos.*

SVMMARIVM.

1 *Emphiteoſis linea finita deuoluitur ad dominũ directum.*
2 *Interdictũ retinendæ datur domino directo pro recuperatione poſſeſſionis naturalis, & ſic iudicatum Romæ, num.* 3.
4 *Dominus finita linea, immitti debet in poſſeſſionem.*
5 *Dominus directus retinet poſſeſſionem ciuilẽ, & poteſt in ea manuteneri ad effectum recuperandi naturalem.*
6 *Manutentio datur domino directo finita emphiteoſi, contra hæredem emphiteotæ.*
7 *Dominus directus ob lineam finitam an poſſit auctoritate propria expellere poſſeſſorem.*
8 *Emphiteota non expellitur finita emphiteoſi niſi per ſententiam.*
9 *Dominus directus feudi, vel ſubfeudi, an poſſit auctoritate propria feudum capere, ob lineam finitam.*
10 *Libellus, & citatio, an exigantur in probanda poſſeſſione.*
11 *Dominus directus, an poſſit ingredi poſſeſſionẽ abſquè partis citatione, qualitèr intelligatur num.* 12.
13 *Citatio an, & quando exigatur.*
14 *Dominus directus, poteſt concedere rem deuolutam ſine citatione.*
15 *Iudex viſo inſtramento ſi dederit tenutam bonorum debitoris, an parte nõ citata poſſit, vel non teneat.*
16 *Poſſeſſio apprehenſa de licentia Iudicis ſine citatione partis, nil operatur, & quãdo valeat, num.* 17.
18 *Poſſeſſio rei emphiteoſis ob lineam finitã concedi non debet niſi declaratoria procedat.*
19 *Citatio requiritur in ſententia diſpoſitiua, non in declaratiua.*
20 Deciſ. Afſl. 97. *qualitèr procedat.*
21 *Hæres cenſetur vna perſona cum teſtatore.*

ARGVMENTVM.

Dominus emphiteoſis, an ob lineam finitam poſſit auctoritate propria, rem emphiteoſi à poſſeſſore auferre.

CASVS XXVI.

Facta conceſſione certorum bonorum in emphiteoſim per quendam Clericum præbendarum cuidã Petro Cipreſſo ſub certo annuo canone pro eo, ſuiſq; hæredibus, & ſucceſſoribus ex corpore, indè ex tractu temporis per lineam finiram, non exiſtentibus hæredibus ex corpore, alius ſucceſſor in præbenda audito obitu emphiteotæ ſine hæredibus ex corpore, intendebat propria auctoritate res conceſſas vti deuolutas abſq; decreto capere, vndè fuit dubitatum quid iuris; ſi citatione, & ſententia opus eſſet, & licet
1 emphiteoſis finita linea, deuoluatur ad dominum directum, § *emphiteoſim, auth. de reb. Eccleſ. non alien. Clarus in* §. *emphiteoſis, quæſt.* 42 *num* 1 *Caualer. deciſ. Rom.* 655 *nu.* 1. ſicq; emphiteoſi finita datur domino di-
2 recto interdictum retinendæ pro recu-

peranda poſſeſſione naturali, ex *Bar. in l. 1. §. vlt num. 17. ff vti poſſid. & Beroo. conſ. 102.*
3 *num. 43. lib. 1.* & ſic iudicatum Romæ, aſſe-
rit *Mellin. deciſ. Rom. 259. num 5.* & conſe-
quentèr emphiteota finita per lineam ex-
tinctam, dominus eſt immictendus in poſ-
4 ſeſſionem, probat *Ciarlin. controuerſ forenſ.*
tom. 1. controu. 8. num. 1. poſtquàm dominus
5 directus retinet poſſeſſionem ciuilem, &
poteſt in ea manuteneri, & ad effectum
recuperationẽ naturalis re iàm deuoluta,
ità *Martin. Andrea deciſ. Rotæ Romanæ 61. num. 7.* & emphiteoſi finita, datur directo
6 domino manutentio contra heredes vlti-
mi emphiteotæ, *Ciarlin contron. 6. num. 35. eod. tomo, & d. controu. 8. num. 4.*

7 Sed an hoc procedat, ſi propria auctori-
tate Dñus directus rei emphiteoticæ poſ-
ſeſſorem expellere poſſit ob lineam fini-
tam, tangit hoc *Ill. Episc. Maranta in reſpõ-
ſo 85. par. 4. num 10. cum ſeq.* vbi poſt relatas
tres opiniones, demùm concludit *nu. 11. & 12.* requiri Iudicis ſententiam, iuxtà
ſententiam communitèr, magiſq; tutam,
& ſequitur *num. 13.* poſt Iudicis tamen
declaratoriam citato nouo poſſeſſore fa-
cilè poteſt, & rationem reddit *num. 14.*
quod Iudicis authoritate meliùs exigun-
tur, quæ alias propria poſſent authoritate
exigi, ad quod ſubdit *Ciarlin. d. controu. 8.*
8 *num. 3.* quod emphiteota, non expellitur
finita emphiteoſi, niſi per ſententiam Iu-
dicis, & etiam in feudalibus procedere
9 non ambigitur, non poſſe dominum dire-
ctum ob lineam finitam auctoritate pro-
pria feudum capere, ſed iuris ordine ſer-
uato, prout deciſum tradit *Anna ſing. 151.*

Sed licet in hoc requiratur libellus, an
etiã citatio exigatur, etenim libellus tan-
tùm requiritur quãdo mictitur in poſſeſ-
ſionem vigore inſtrumenti, reus tamen
ſi poſſeſſio eſſet probanda per teſtes, quo-
10 niam & libellus, & partis citatio require-
rẽtur, latè *Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 5. nu. 152. & 153.* vbi *num 150.* aſſeruit, quod
quando ex vrbanitate peteretur aſſocia-
tio, tùnc nec libellus, nec citatio erit ne-
ceſſaria.

Circa verò citationẽ partis, & ſi con-
cludãt DD. relati à *Ioſeph. Ludou. deciſ. Pe-*
11 *ruſ. 17. num. 9.* quod poſſit dominus dire-
ctus finito tempore locationis rei emphi-
teoticæ propria auctoritate, & de facto
abſq; vlla partis citatione ingredi poſſeſ-
ſionem rei emphiteoticæ.

Tamen ibidem *Ludou num. 13.* hoc dixit
12 intelligendum eſſe, quando non ſubeſſet
timor rixæ, aut ſcandali.

13 Et propterea in caſu præmiſſo nullate-
nus erit neceſſaria citatio, quemadmodũ
in ſimili probat *Vrſill deciſ. 178. nu. 8.* quod
14 exiſtente rebellione, dominus directus
poteſt concedere rem deuolutam ſine ci-
tatione, ex *Pariſ. conſ. 1. nu. 33. 101. & 123. vol. 1.* & in *conſ. 111. num. 9. vol. 4.*

Et *Paris de ſynd. verbo Iudices puras, n 36.*
15 probat, quod ſi Iudex viſo inſtrumento
det tenutam bonorum debitoris parte
non citata tenebit.

Et *Præſ. de Franch. deciſ. 163. num. 11.* vbi
loquitur de nullitate actus, quod poſſeſſio
16 apprehenſa de licentia Iudicis ſine cita-
tione partis nihil operatur, quòad plena-
rium iudicium, verum quòad excuſatio-
17 nem pœnæ incurſæ valet iudicium, *Ludo-
uic. deciſ. 69. num. 6. & 14.*

Et Ego in puncto reperi *Apoſtill. ad Iul. Clar. in §. emphiteoſis, quæſt. 9. lit. C. incip. Ipſo*
18 *iure*, inquit: Aduerte hic, quod tamen ſi
Eccleſia poſſit poſſeſſionẽ accipere pro-
pria auctoritate, quando deuoluitur pro-
pter canonem non ſolutum, tamen quan-
do per alienationem, vel generationẽ fi-
nitam deuolutionem Prælatus prætendit,
nõ poteſt poſſeſſionem accipere, niſi præ-
cedat declararatoria, & ratio eſt, quia
haud poteſt ità certa eſſe de alienatione
illicita, vel extintione generationis, ſicut
de non ſolutione, per *Afflict. deciſ. 97. Hie-
ron. Gabr. conſ. 88. num. fin.* & an eo non cita-
to, poſſit dominus inueſtire alium, vide
per *Alex. conſ. 44. vol. 5.* hæc ille, etenim ci-
19 tatio requiritur in ſententia diſpoſitiua,
ſed non in declaratiua, *Aret. conſ. 173. nu. 8.*

20 Et licet *Afflict. in d. deciſ. num. 3.* dicat eſſe
reum citandum in iſto iudicio, procedit
quando ageretur contra tertium, at in
caſu ſupra relato agebatur contra ean-
demmet perſonã conſtituentis repreſen-
21 tatam per eius hæredem, qui cẽſetur vna
perſona cum teſtatore, *Auth. de iure iuran-
do, § præſti, in princ. l. fin. in fine, C. de impub. & alijs ſubſtit.* Et ſic interpoſui decretum de-
claratiuum immiſſionis in poſſeſſionem
ſub die 10. Martij 1615. Theani.

SVMMARIVM.

1 *Venditio dicitur perfecta ſtatim ex conuentio-
ne rei, & pretio, ob quod periculum ad em-
ptorem ſpectat, etiam non ſoluto pretio, neque
ſubſequuta traditione reali.*

2 *Vẽditio, & emptio dicitur perfecta ſtatim, quod
eſt conuentum de re, & pretio.*

3 *Venditio facta ſub haſta reuocari non poteſt,
neque retractari.*

4 *Vendi*

4 *Venditio facta ſub haſta perpetuam accipit firmitatem.*
5 *Venditiones voluntariæ dicuntur, quæ fiunt occaſione æris alieni per Iudicem.*
6 *Venditio, & liberatio rei vẽditæ ſub haſta perfecta non dicitur, donec decretum ſit interpoſitum, pretium, depoſitum, & tradita poſſeſſio.*
7 *Venditio, quæ fit ſub haſta quando dicatur perfecta.*
8 *Venditio ex pretij ſolutione, & traditione, dicitur perfecta.*
9 *Venditio non dicitur perfecta, ſi non tranſit dominium.*
10 *Venditio non contrahitur quando venditor non trãsfert in emptorem dominium, quod habet.*
11 *Res duobus vendita, ſi fuerit ſecundo emptori tradita præfertur.*
12 *Circuitus inutilis erit euitandus.*
13 *Dolo facis, quod ſtatim reſtituturus ſis.*
14 *Venditio ob æs alienum eſt neceſſaria, quæ fieri non poteſt abſq; decreto Iudicis, num. 15.*
16 *Ius offerendi competit in venditione rei ſub haſta, & alia.*
17 *Aliud eſt, quod creditor vendat iure creditoris, & aliud quod curet vendi pignus per Iudicem.*
18 *Soluens in contemptum mandati Iudicis, malè ſoluit.*
19 *Iudex vendendo bona debitoris, perſonam ipſius repræſentat.*
20 *Qui prior eſt in tempore, potior eſt in iure.*
21 *Collecta eſt onus mixtum, quod imponitur propter res, non ideò obligatio oritur quòad res, ſed quòad perſonas.*
22 *Perſona principalitèr eſt obligata pro collectis, bona verò acceſſoria ſunt.*
23 *Collectæ poſſunt imponi, pro ſolutione fiſcalium.*
24 *Bona ſunt ſuppoſita, quaſi ſeruituti pro collectis.*
25 *Collecta eſt onus reale, quod imponitur perſonis.*
26 *Collecta reſpicit fructus.*
27 *Collecta ſoluitur ab vſufructuario.*
28 *Collecta priùs dona dicebantur, & erant voluntaria.*

ARGVMENTVM.

Venditio fundi ad inſtantiam Tutoris, concurrentibus creditoribus, facta per Iudicem mandantem emptori fieri depoſitũ de pecunia, vt illis ſatisfiat, an indè alia venditione facta per alium creditorem, poſſit infrigi per creditorem in actione perſonali exiſtentem.

CASVS XXVII.

FVit vendita quædam Terra, nõ tamen iure creditoris, ſed voluntariè ad inſtantiam cuiuſdam Tutoris nomine pupilli, eoquè inſtigante, vt creditoribus hæreditarijs ſatisfaceret, & ſuper ea interpoſitum conſuetum decretum, in quo dictum fuerat, quod pecunia deponeretur in poſſe Curiæ, vt creditoribus prædictis liberaretur pretiũ, viſis eorum inſtrumentis, & ſic remanſit Titio ſub licitatione pro certo pretio, cui fuerat notificatum mandatum, vt cum effectu pecuniã depoſitaret, ad inſtantiã cuiuſdam creditoris functionum fiſcalium pro collectis debitis, indè hoc non obſtante præfatus Tutor venditor eandem Terram alienauit Seio cum onere ſoluendi debita creditoribus, & ſic aliqui creditores ſe concordauerunt cum dicto Seio, cui relaxauerunt eorum credita ſub annuo redditu, quo peruento ad notitiam ipſius creditoris fiſcalium, comparuit in Curia, prætendendẽdo pecuniã ipſam omninò forè depoſitandam, vt per ipſam Curiam diſtribueretur creditoribus prædictis, iuxtà formã decreti lati, nec alitèr habendam eſſe rationem de venditione ſecundo loco facta per dictum Tutorem, & concordia indè ſequuta cum aliquibus creditoribus, ete-
1 nim venditio dicitur perfecta ſtatim, ſi
fuerit cõuentũ de re, & pretio, & periculum ſpectat ad emptorem, etiam pretio non ſoluto, ac etiam non ſequuta traditione reali, vt probat *Dom. Reg. Hector Capycius Latro conſult. 150. nu. 35. & 36. tom. 2.*
2 & ſicuti venditio, & emptio, dicitur per-
fecta ſtatim, quod eſt conuentum de re, & pretio, *idem conſult. 21. num. 12. tom. 1.* aſſequitur idem *Donat. Anton. de Marin. quotid. reſolut. tom. 1. reſol 46. num. 4.* vbi ſubſequitur *num. 5.* quod ità etiam contractus dicitur perfectus in venditionibus, quæ ſub haſta fuerit, ſtatimq; quod res ſubhaſtationi poſita emptori deliberatur, vnde
3 ſubſequitur, quod vẽditio facta ſub haſta
reuocari nõ poteſt, *Reg. Tapia deciſ. S. C. 12*
4 *num. 20.* & venditio ſub haſta facta, perpe-
tuam accipit firmitatẽ, *Franc. Maria Pratus practic. obſeruat. in obſeru. 62. num. 16.* vbi *nu. 25,*

*nu.*23. ait, venditiones ſub haſta retractari
nedum iniquum, ſed etiam exemplo per-
nicioſum eſſe.

Ex aduerſo autem ex parte creditorũ
dicebatur nulli dubium eſſe, quod vendi-
5 tiones voluntariè dicuntur, quæ fiunt oc-
caſione æris alieni per Iudicem, probat
Mangil. in tractatu de ſubhaſtat. quæſt. 81.
num. 3.

6 Et ſucceſſiuè venditio, & liberatio rei
venditæ ſub haſta perfecta non dicitur,
donec decretum ſit interpoſitum, pretiũ
depoſitum, & tradita poſſeſſio, probat
*Dom. Reg. Fab. Capyc. Galeota in reſponſ. fi-
ſcal.*14 *num.*4.*&* 5.*& nu.*12. ad quod idem
*Donat. Ant. de Marin. vbi ſupra cap.*74.*nu.*9.
dùm quærit quando venditio, quæ fit ſub
7 haſta dicatur perfecta, reſpõdit huiuſmo-
di, hac ſumpta occaſione placet hic ad-
uertere venditionem, quæ fit ſub haſta,
tùnc dici perfectam reſpectu contrahen-
tium, vt ab illa recedere non poſſint, quo-
ties candela accenſa, qui emere cupiunt,
accedunt, & offerunt, & demùm candela
extinguitur, cum hoc enim cõtractus di-
citur perfectus, & cùm vltimo, qui obtu-
lit, nec aliud pro contractus perfectione
requiritur, ea namquè omnia quæ exindè
ſequũtur, veputà decretum Iudicis, quod
res deliberetur vltimo licitatori, inſtru-
mentum, quod inter præconem, & rei em-
ptorem celebratur, decretum, quod con-
ſignetur poſſeſſio, &c. nõ alitèr actus per-
fectionem important, quia iàm perfectus
eſt, ſed cum ijs ſollemnibus factæ vendi-
tioni datur exequutio, eſt ſingulare dictũ
Bart. in l. licitatio, nu. 4. *verſ. quæro aliquis va-
dit, ff. de publ. & vectigal. & in l. ſi tempora,
num.* 3. *&* 4. *verſ. quæro quid ſi vnus vadit, C.
de fide inſtrum. & iure haſtæ fiſcal. lib.*10 hæc
ille, ſubdens ità deciſum in occurren-
8 ti caſu, nàm ex pretij ſolutione, & tradi-
tione, illa venditio perfecta dicebatur, *Ri-
pol. variar. reſolut. cap.*11.*num.*174. & vendi-
9 tio non eſt perfecta, ſi non tranſit domi-
nium, *Ciarlin. controu. forenſ. cap.*157.*num.*58.
10 *tom.*2. neq; venditio contrahitur quando
venditor non transfert in emptorem do-
miniũ quod habet, *Franc. Clapper. conſ.*98.
*quæſt.*1.*num.*1. quæ non omnia in præſenti
facto concurrebant, & ideò cum fuiſſet
proceſſum ad aliam venditionẽ, concur-
rente conſenſu aliquorum creditorum,
qui ſe concordauerant cum ſecundo em-
ptore, videbatur ſecunda iſta vẽditio ſub-
ſiſtere ex poſſeſſione rei ſubſequuta, qua-
propter ſuccedit illa communis conclu-
11 ſio, quod ſi res duobus vendita ſit, & res
ſit tradita ſecundo, quod iſte eſt præferen-
dus primo, cui res non fuit tradita, ex *l. ſi
ea res, §. vterque, ff. de act. empti, l. quoties, C. de
reiuend.* cum alijs adductis ibidem per *Ri-
pol num.*139.*& Hieron. Marilian. in repet. d. l.
quoties, num.*27.

Inſuper dicebatur iàm eſſe ſatisfactum
decreto, etenim ob eorum concordiam
fuit ſatisfactum creditoribus ad euitan-
12 dum circuitum inutilem, qui erit euitan-
dus, ex *clem. Auditor, de reſcript, & aliis,* pro-
bat *Barboſ. in princip. iur. lit. C num.*22.

Et quatenùs depoſitum faciendũ eſſet
ex pretio dictæ rei, pro ſatisfactione cre-
ditorum, quibus omninò erat liberandũ,
13 ſuccedit regula illa dolo facit, qui petit,
quod reſtituere tenetur, *cap. dolo, de reg. iur.
in* 6. *Barboſ. d. tract. lit. D. num.*52.

Et in ſumma inueſtigando iuſtitiam
14 cauſæ, quanquam talis venditio contine-
re videatur in ſe cauſam neceſſariam æris
alieni *l. ob æs, C. de præd. minor.* & ſic fieri nõ
15 poterat abſq; decreto Iudicis, ex *Franch.
decif.*242. & conſequentèr, eſt actus vendi-
tionis conualidaretur, & emptores tuti
redderentur de emptione, & in hoc credi-
tores nequeunt ſe inuicem inuoluere, cũ
non fiebat venditio iure creditoris, ipſis
inſtantibus.

Attamen quotiès ad inſtantiam credi-
torum venderetur, ſecus eſſet, & eis com-
16 peteret ius offerendi, & alia, etiam ſi ſub
haſta res venderetur, *idem Franch. deciſ.*69.
17 *num.*2. aliud eſt, quod creditor vendat iu-
re creditoris, & aliud quod curet vendi
pignus per Iudicem, *Poſtius de ſubhaſtat.
inſpect.*66.*num.*1.

Quocirca nullum ius, adhùc iſto credi-
tori competere videbatur, & conſequen-
tèr infringere hanc ſecundam venditio-
nem, & ſi prætendebat malè eſſe factam
inſolutum dationẽ ipſis creditoribus, exi-
ſtente mandato facto per ipſum credito-
18 rem, adeò qui ſoluit in contemptũ man-
dati malè ſoluit, *Franch. deciſ.*204.*num.*22.
19 & Iudex vendendo bona debitoris, per-
ſonam ipſius repreſentat, *idem Franch. de-
ciſ.*200. *num.*2.

Nihilominus cum ipſe ſecundus em-
ptor ſoluerat creditoribus, quibus ſolue-
re promiſerat, propter quod decretum
Iudicis impetrauerat venditor, vndè ſub-
ſequebatur ſi ritè, & rectè huiuſmodi ſolue-
re permiſſum erat.

Pro creditoribus dicebatur eos eſſe an-
teriores, & habere potiora iura ſpecialia,
& ſecundum iuris diſpoſitionem, extat re-
20 gula vulgata, qui prior eſt in tempore, po-
tior

ţior eſt in iure, *l. licet, ff. qui pot. in pign. hab.* cum alijs per eundem *Barboſ. d. princip. iur. lit. P. num. 43.*

Et propterea huic creditori poſteriori nulla competebat actio contra ipſos anteriores creditores, ſtante eorum anterioritate, nec paritèr, quia erat creditor po-
21 ſterior, & ex cauſa collectarum, nam pro eis cum ſit onus mixtum, quod imponitur propter res, nō ideò oritur obligatio quoad res, *Camp. in cap. item ſtatuimus, quod poſſeſſion. num. 7.*

22 Et in collectis perſona eſt principalitèr obligata, bona verò acceſſoriè, ideò ſequuntur conditionem perſonæ, probat *Franc. Clapper. in ſua centuria cauſarum rationum, cauſa 27. quæſt. 3. nu. 2. & cauſa 37. quæſt. vnica per totam, Ciarlin. controu. forenſ. c. 129. num. 1. tom. 2.*

23 Et quatenùs collectæ imponi poſſint pro ſolutione fiſcalium, vt inquit *Vrſill. ad Afflict. deciſ. 400. in fine,* tùnc ſuccedit, quod bona ipſa ſunt hypotecata, & ſuppoſita
24 quaſi cuidam ſeruituti pro collectis, vt inquit *Petr. Piscol in pragmat. 1. de appret.*
25 *num. 78.* licet ſit onus reale, quod imponitur perſonis pro rebus, *Ciarlin. vbi ſupra cap. 209. num. 8. & cap. 22. num. 21. tom. 1. cap. 123. num. 41.*

26 Tamen collectarum onus reſpicit fructus, idem *Ciarlin. d. cap. 129. num. 64.*

27 Non mirùm ſi ſoluenda ſit ab vſufructuario, *idem d. cap. 209. num. 35. & cap. 201. num. 41.*

Et collectas ſoluit, qui percipit fructus, *idem d. cap. 129. num. 14.*

Nec propterea ob id prætendere poterat anterioritatem, atquè potioritatem,
28 poſtquàm collectæ olim dona dicebantur, & erant voluntaria, *Proſ. de Franch. deciſ. 56. num. 17.* & ſic fuit reſolutum.

SVMMARIVM.

1 *Filiusfamilias poſt mortem patris renunciando hæreditati paternæ, an teneatur creditoribus.*
2 *Filiusfamilias per emancipationē efficitur ſui iuris, & liberatur à patria poteſtate.*
3 *Filiusfamilias per obitum patris fit ſui iuris.*
4 *Filius emancipatus, & per mortem patris liberatus æquiparantur.*
5 *Filiusfamilias tenetur in quantū facere poteſt.*
6 *Filiusfamilias per emancipationem, vel obitū patris efficitur nouus homo.*
7 *Beneficium conceſſum filiusfamilias, per mutationem ſtatus inductum eſt.*
8 *Filiusfamilias per oppoſitionē beneficij* l. quod cum eo, *non poteſt cancerari.*
9 *Renunciatio beneficij* l. quod cum eo, *an valeat.*
10 *Filiusfamilias ſi ſe immiſcuerit hæreditati paternæ, vel adiuerit cum beneficio legis habetur ac ſi ab ea abſtinuiſſet, quo caſu non poteſt carcerari, & quid ſi abſq; beneficio legis adiuerit, num. 11.*
12 *Dictio,* ſolidi, *cuius ſit natura.*
13 *Filiusfamilias licet teneatur in bonis paternis, non per hoc carceratur.*
14 *Renunciatio generalis, generalitèr intelligēda.*
15 *Renunciatio generalis quid comprehendat.*
16 *Iuramentum appoſitum in contractu, quid operetur.*
17 *Iuramento excluditur, neque teneatur, vltra quàmuis facere poteſt.*
18 *Filiusfamilias, qui iurauit, non iuuatur beneficio Macedoniani.*
19 *Renunciatio beneficijs filiorumfamilias, debet eſſe ſpecialis.*
20 *Beneficium conceſſum filiusfamilias, eſt datum miſerationis cauſa.*
21 *Beneficiū conceſſum miſerationis cauſa, renunciare nequit, niſi in ſpecie.*
22 *Renunciare nequit filiusfamilias etiam cum iuramento S.C. Macedoniano.*

ARGVMENTVM.

Filiusfamilias obligatus inſimul cum patre præuia renūciatione ſuorum iurium, effecto indè ſui iuris, ad quid teneatur creditoribus.

CASVS XXVIII.

Filiusfamilias ſi inſimul cum patre ſe obligauerat, & renunciauerint eius beneficio *l. 2. ff. quod cum eo,* ad euitandum carcerationem perſonalem, duo potiſſimùm habet remedia, hoc eſt vt ſe faciat emancipare, & liberare à patria
1 poteſtate, aliud vt poſt mortem patris renunciet hæreditati paternæ, *Caran. in ritu 166. nu. 79. Vrſill. deciſ. 308. nu. 20. Franciſc. Anton. de Iudice Rober. in praxi ſuper liquidat. inſtrum. in 4. conſid. num. 69. Muta deciſ. 94. num. 3. Giurba deciſ. 42. num. 1.*

2 Per emancipationem enim ſui iuris efficitur, & ſoluitur patria poteſtas, *§. prætereà, Inſtit. quib. mod. ſolu. patr. poteſt.* cum alijs apud *Aſcan. Clemens. de patr. poteſt. effect. vlt. num. 79.*

3 Et ſimilitèr per obitum patris, ad *text. in §. 1.*

Digitized by Google

in §. ſolutio. Inſtit. quib. mod. ius patr. poteſt. ſolu.
4 Vnde ſequitur filium emancipari, & patrem mori, æquiparari *Gloſ. in l. ſi pater, vel mater manerent, ff. de iure dotium*, & ſic filiusfamilias ſui iuris effectus nouus homo reputatur, vt ex iuris ſubtilitate olim ad nihilum creditoribus, quibus ſe obligauit tenebatur, ſed hodie ex Pretoris prouiſione eatenus tenetur, quatenus facere poteſt, vt inquit *Præſ. de Franch decıſ. 181 n. 5. Giurba deciſ. 42. num. 10. & deciſ. 43. num. 18.*
5
6 & DD. ſupra citati, ſicque filiusfamilias mortuo patre, vel emancipatus, dicitur nouus homo, *Muta vbi ſupra num. 10. Reg. Merlin. controuerſ foren. tom. 1. cap. 39 nu. 2.* atque propter mutationem eorum ſtatuum filijsfamilias fuit inductum, *Giurba deciſ 42. num 1. Caſtagna in tract. de benef. ded.*
7
8 *ne egeat. quaſt. 6 num. 2.* & ità filiusfamilias, qui opponit beneficium *tituli quod cum eo*, non poteſt carcerari, idem *Præſ deciſ. 221. num. 1.*

Nihilominus huic beneficio renunciare poterit, & filiusfamilias, qui ſe cum patre obligauit, licet habeat beneficium *tit. quod cum eo*, nihilominus ſi renunciet, tenet renunciatio, vt refert idem *Præſ. de Franch. deciſ. 164. nu. 3. Muta vbi ſupra nu. 6. & 7. Io. Caſtagn. d. tract. quæſt. 6. num. 13.*
9

Verùm, quia in contingentia facti occurſi in Regia Audientia Calabriæ Citra dubium reſultauerat, ſi filiusfamilias non aliter paternæ hæreditati renunciauerit, ſed potius illi ſe immiſcuerit, ad quid teneatur, & circa hoc dicunt DD. quod tunc ſi ſe immiſcuerit, vel adiuerit cum
10 beneficio legis, & inuentarij, eo caſu habebitur, ac ſi ab ea abſtinuiſſet, *l. fin. §. & ſi præfatam, C. de iure delib. Franc. Anton. de Iudice Roberti vbi ſupra*, & ſubdit, quod iſto caſu non poſſit carcerari, ſi verò abſque
11 beneficio legis hæreditatem adierit, ſubnectit idem dictus *Franciſcus Antonius*, quod tenebitur inſolidum, per *text. in l. ſi ex alio C. quod cum eo*, dubium tamen res ſultauerat, ſi tenebatur in actione perſonali, vel reali tantùm, & ſequitur ibidem à dicendo, quod non obſtat, quod filius in inſtrumento ſit inſolidum obligatus cum patre, quia hoc locum habet, dum exiſtit in poteſtate patris, vel ſi eſt hæres patris poſt eius mortem, & ſic concluditur teneri inſolidum, quod refertur videtur ad realem actionem, nō ad perſonalem, hoc eſt, vt amittat beneficium legis, quod non teneatur in quantum facere poteſt, ſed inſolidum ſcilicet ad integrum debitum,
12 bonorum patris, ex quo hæc dictio, *ſolidi*, refertur ad quantitatem debiti, vel dici, *inſolidum*, vbi *Gloſ. ff. de ſolut.* ſicq; importat integritatē debiti ſpectare ad vnumquemq; ex obligatis, vt poſt *Gratum de diſtion. in diſt. 99. Barboſ. de clauſul. clauſ. 33. Giurba conſ. crim. 44 num. 3. Phanuc. de inuent. hæred. par. 7. num. 30. Maur. Aret. de fideiuſſ. ſect. 6 cap. 3 num. 42. Bertazzol de clauſul. in clauſ. 39 gloſ. 7 num. 1.*

Sed melius pro reſolutione videtur decidere idem *Præſ. de Franch deciſ. 70.* maxi-
13 mè ſub *nu. 9.* vbi dixit, quod filiusfamilias licet teneatur in bonis paternis vſquè ad vnum nummū, non per hoc carcerabitur, ſed fit exequutio contra eum, nulla habita ratione, vel quod egeat, vel non egeat, ex mente *Pauli in d. l. 2 ff quod cum eo.*

Et quatenùs pertinere videatur ad renunciationem talis beneficij, vt valida reputetur, erit diſtinguendū, ſi cōprehendatur in generali renunciatione, eo quod re-
14 nunciationes generales, generaliter erunt intelligēdæ, & proindè imputandum erit paciſcentibus, vt inquit *Præſ. de Franch. d.*
15 *deciſ. 180 num. 2.* & renunciatio generalis cenſetur comprehendere omnes caſus, & de omnibus eis cogitatum *Caſtagn. eodem tract. quæſt. 1. limit. 16. num. 4.* latè *Donad. in tract. de renunc cap. 9. num. 240.*

Inſuper, quia in ſtipulatione cōtractus ordinariè iuramentum apponitur, ſubſe-
16 quitur, quod iuramentū operatur, vt quis præciſè teneatur ad obſeruantiam eius, quod promiſit, idem *Franch. d. deciſ. 180. num. 3.* etenim ne quis teneatur vltra quā
17 facere poteſt, iuramēnto excluditur, *Giurba deciſ. 42. num. 17 limit. num. 19.* indè filius
18 familias, qui iurauit, non iuuatur auxilio Macedoniani, ſed ſeruare debet iuramentum, *Gallerat. de renunt tom. 1. lib. 5 cap. 4. nu. 40.* cum alijs adductis per *d. Caſtagn. d. limit. 16.* vbi plura.
19 Ex aduerſo autem dicebatur talem renunciationem generalem in hoc caſu nō ſufficere, ſed eſſe neceſſariam, expreſſam, atq; ſpecificam renunciationem, vt probat *Giurba d. deciſ. 42. num. 17. & deciſ. 45. num. 16. Franch. d. deciſ. 181 num. 13. Caſtagna d. lim. 16. num. 7. & d. q. 1. lim. 16 ſup. num. 39.*
20 Et amplius, quia tale beneficium filijsfamilias conceſſum, patet miſerationis cauſa, *Præſ. de Franch. d. deciſ. 181. num. 10. Giurba deciſ. 42. nu. 6. Caſtagna vbi ſup. nu. 3.*
21 Et priuilegium conceſſum miſerationis cauſa alicui conceſſum, non intelligitur renunciatum, niſi ſpecificè illi renuncietur, *Franch. ibi num. 8. Galler. d. tract. renunc. 14. num. 3 tom. 1.*

22 Simi-

22 Similitèr filiusfamilias non poteſt Se-
natuſconſulto Macedoniano etiam cum
iuramenro renunciare, probat *Aſcan. Cle-
ment. de patr. poteſt. effectu 5. num. 14. & 15.
Criſtin. deciſ. 35. num. 1. par. 3. Donad. vbi
ſupra num. 235. & ſeq.*

Ex quibus reſoluitur, quod filiusfami-
lias non tenetur ad ſolutionem eorum,
quibus ſe obligauit, dùm eſſet in poteſta-
te patris, poſtquàm factus eſt ſui iuris, *idē
Aſcan. Clem. vbi ſupra num. 4. & 5.*

S V M M A R I V M.

1 Text. in l. ſi nō expedierit, §. 1. ff. de bon. auth. Iud. poſſ. *ponderatur.*
2 *Hæres deducit, quod de ſuo expedit in hæreditate.*
3 *Hæres recuperat expenſas de ſuo factas in hæreditate, ea non exiſtente ſoluendo.*
4 *Inuentarium expenſis pupilli erit conficiendū, & hæreditatis.*
5 *Expenſæ factæ in confectione inuentarij, ante omnia ſunt deducendæ.*
6 *Expenſæ inuentarij funeris, & infirmitatis, habent priuilegium prælationis.*
7 *Expenſæ factæ per hæredem putatiuū ad conſeruationē hæreditatis ſunt priùs deducendæ.*
8 *Expēſæ, quæ fiunt in hæreditate, quæ nam ſint.*

A R G V M E N T V M.

Hæres, qui impenſas fecerat in inuētario, & alijs concernentibus hæreditatem, an illas repetat, reperta hæreditate onere æris alieni grauata.

C A S V S XXIX.

IN cauſa hæreditatis quondam Franci-
ſci Pauli Chiaues, fuit difficultatum, ſi
Didacus Chiaues eius hæres, & ſubſti-
tutus Baldaſſari Chiaues filio ipſius teſta-
toris, potuiſſet recuperare expenſas ero-
gatas in conficiendo inuentarium, & diſ-
brigando hæreditatem ipſam ob credito-
rum concurſum, credens fuiſſe ſibi profu-
turam, & nihilominus compertū fuit ſa-
tis onerofam, nec ſufficientem creditori-
bus, & videbatur concludendum tales ex-
1 penſas factas potuiſſe recuperare, quod
ſatis videtur innuere tex in *l. ſi non expedie-
rit, §. 1. in fine, ff. de bon. auth. Iud. poſſ.* cuius
verba ſunt. *Quid ergo ſi aliunde pupillus
ſoluerit reddi ei debebit necne, & vtrum à cre-
ditore, an ex hæreditate Sceuola noſtra ait. ſi ali-
quid ſit in bonis deducendum ex hæreditate ſoli-
dum, exemplo eius, qui geſſit negotia, ſed ſi ni-
hil ſit in bonis, non eſſe iniquum aduerſus credi-
torem dandam repetitionē quaſi indebiti ſoluti.*
vbi *Gloſ. verſ. geſſit negotia,* inquit, ſcilicet
hæreditaria, & tanquàm hæres cum non
2 eſſet, qui conuentus de hæreditate dedu-
cit, quod creditoribus de ſuo ſoluit, *vt C.
de pet. hæred. l. de hæreditate, & ſup. de pet hæ-
red. l. ſi quis poſ.* & facit *inf. de ſeperat. l. 2.* &
ſequitur *verſ. repetitionem,* nàm fuit debi-
3 tum, ſed ex poſt facto indebitum apparet
perſonæ fauore *vt ſup. de cond indeb. l. inter-
dum,* & facit ſupra *de eo, per quem factum eſt,
l. fin. in princ.* & per ea, quæ ità in termi-
nis concludendo affirmat *Facchin lib. 6.
controu. forenſ cap. 29.* veriorem, atq; com-
munem ſententiam eſſe, vt expenſæ factæ
recuperentur, eo magis ſi hæreditas ſol-
uendo non ſit, vt in caſu iſto, ex prædictis
conueniunt congeſta per *Roland in tract. de
confect. inuent. par. 4. §. quid de expenſis,* vbi
ſub *num. 5.* hæc verba protulit *Iaſ. ibi,* vbi
poſtquàm retulit opinionem *Bal.* inquit,
ſed dic meliùs, quod ſi hæreditas non eſ-
ſet ſoluendo, quod iſtam expenſam ante
omnia deduceret, ſicut deducit expenſā,
quam fecit in confectione inuentarij, &
tamen eius vtilitas principalitèr ſpectat
hæredi, ſicut Prælatus quando litigat de
beneficio, licet principalitèr litiget ſua
cauſa, tamen expenſas fecit de redditibus
beneficij, vt in *d. cap. &c.*

4 Poſtquā expenſæ inuentarij conficien-
di expenſis pupilli conficiendum erit, ex
Iſern. & Galgagn. probat *Baldaſſ. Tomaſ. in
ſuis tract. varijs, tit. 13. cap. 6. num. 96.* ſubdens
& hæreditatis, ex *Peregr. & Fuſar. ibi rela-*
5 *tis,* nō mirùm ſi ante omnia erint tales ex-
penſæ deducendæ, *vt ibidem num. 88.* pro-
bat, & proindè expenſæ inuentarij hære-
ditarij, & funeris, ac infirmitatis, ha-
6 bent priuilegium prælationis quòad le-
gatarios, & creditores defuncti, probat
Borgn. deciſ. 21. par. 4. num. 24. ex ijs confert,
quod ex *Fontanell deciſ. 427 num. 4.* probat
nouiſſimè *Franciſc. Maria Pratus doctiſſimus
I.C. in ſuis obſeruat. practic. obſeru. 65. num. 9.*
quod expenſæ in rebus hæreditarijs factę
7 per hæredem putatiuum ad hæreditariū
conſeruationem ſunt priùs deducendæ,
quam alijs creditoribus ſatisfiat, & *Franc.
Porcellin. in ſuo tractatu de inuentario, cap. 4.
num. 8.* dùm quærit, quæ nàm expēſæ erint
deducendæ per hæredem, quādo ſunt ne-
ceſſariæ, inquit huiuſmodi, ſed vlteriùs ad

H practi-

practicam quæro dicit *text. in d. §. in computatione*, quod deducit expenſas neceſſarias in quacunq; cauſa hæreditaris, quæ
8 ſunt cauſæ hæreditariæ, dicas quod veniunt ſumptus facti in Tabellionibus in nuntijs, ſeù apparitoribus, in Aduocatis dictantibus inuentariũ in gabellis quæq; pro venditione ſoluuntur ex Conſuetudine in proxenetis, & alijs mediatoribus venditionum, & ſi qui alij ſunt ſimiles, ità dicit *Ang. in d §. in computatione, in fine, 1. not.* ad quod facit *ff. ad leg. falcid. l. quantitas autem patrimonij*, latè *Phanuc. de inuent. par. 5. ſub nu. 35. & ſeq. & Baldaſſ. Thomaſ. in tract. varijs, tract. 7. tit. 13. num.* 88. & fuerunt tales expenſæ conceſſæ eidem Didaco, & taxatæ, die 2. Septembris 1624.

SVMMARIVM.

1 *Illatio non fit ex diuerſis.*
2 *Verbum*, hæredes, *cuius ſit natura.*
3 *Diuerſitas cauſarum, diuerſitatem ſpecierum inducit.*
4 *Tractatus diuerſi, diuerſam habent ſubſtantiam.*
5 *Conceſſũ in vno caſu, in reliquis cenſetur prohibitum.*
6 *Hæredes, & ſucceſſores ſi non fuerint expreſſi in contractibus præſumerentur.*
7 *Verbum*, liceat, *quid denotet.*
8 *Arbitrio alicuius relictũ, qualitèr intelligatur.*
9 *Facultas arbitrandi eſt perſonalis.*
10 *Arbitraria ſunt ſtricti iuris.*
11 *Arbitrium vni conceſſum, non poteſt delegari.*
12 *Facultas arbitrandi ad hæredes non tranſit.*
13 *Arbitrium in aliquem collatum in ijs, quæ ſunt de ſubſtantia contractus, ad alium non tranſit.*
14 *Dictio*, dicto, *quid denotet.*
15 *Pactum factum cum aliquo, adhibita dictione*, dicto, *non tranſit ad hæredes, & ſic deciſum.*
16 *Expreſſio nominis proprij, denotat contemplatam perſonam.*
17 *Conceſſio facta proprio nomine, aut pronomine, erit priuilegium perſonale.*
18 *Conceſſio perſonalis, cum ipſa perſona extinguitur.*
19 *Poſſeſſio exigendi, extinguitur per mortem Poſſius.*
20 *Promiſſio annua, intelligitur facta pro alimentis.*
21 *Alimenta ſunt perſonalia ex parte recipientis.*
22 *Alimenta in perſona vnius, aliud ſunt, quam in perſona alterius, & ſunt perſonalia.*
23 *Alimenta finiunt cum morte; & non tranſeũt ad hæredes.*

ARGVMENTVM.

Facultas data alicui per nomen proprium nuncupato, ſi deindè in alio actu fuerit reformata, an tranſeat ad hæredes illius.

CASVS XXX.

EX tranſactione inita inter fratres de Longo, apparet diuerſitatem quandam exiſtere, ob diuerſitatem facti, & conuentionis celebratæ, poſtquàm in prima conuẽtione inter eos habita, concluſum apparet, domum quandam paruam poſt magnam domum poſitam fuiſſe in domicilio quondam Nicolai pro duabus partibus relaxatam, & pro vna parte Fabio, & alia Berardino, non obſtante quod alitèr fuerit deciſum per laudum.

Poſtmodum in alio capitulo ſeperato fuit huiuſmodi dictum: *Item ſe conuenne, che ſia lecito al detto Fabio della detta meta di Luglio paſſato eſigerſi dalli peſoni di eſſa caſa, e ſopra tutti li altri beni di detta heredità annui ducati* 210. *nelli tempi, e paghe conforme li peſoni di caſa di queſta Città di Napoli, e per mezo de Banchi quitar, far poliſa di ricenuta, & & ogn'altra coſa neceſſaria, e cedere ragioni in ampla forma, &c.*

Vndè contingit dubitari, atq; difficultari ſi iſta facultas ſecundo loco poſita ad hæredes Fabij tranſmittatur, poſtquã in prima conuentione fuerat ſtipulatum pro ſeipſis, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus, & in ſecunda non alitèr mentio de hæredibus facta fuerat: ſed tantùm conceſſum Fabio ius exigendi vt ſupra, & ſi attendatur iuris regula principalitèr, quod
1 illatio ex diuerſis non fit, *l. vlt. ff. de calumn.* cum alijs apud *Barboſ. in opuſc. princip. iur.*
2 *lit. I. num. 6.* conſpicitur, quod ipſa dictio, *hæredes, & ſucceſſores* non augent, ſed ſtant reſtrictiuè, *Triuiſ. deciſ. 26. lib. 1. nu.* 10. quocirca inſpecta diuerſitate conuentionum initarum inter eos, eſt certũ, quod ſi illa attendatur reſpectu rerũ conuentarum, dùm in prima conuentione fuerat aſſignata quarta pars domus eidẽ Fabio, & in alia conuentione conceſſa facultas exigendi, eſt de iure verum, quod
3 diuerſitas cauſarum, diuerſitatẽm ſpecierum inducit, *l. conuentionum, ff. de pact. l. 3. §. genera, ff. de acquir. poſſeſſ.* & quæ habent

4 diuer-

4 diuerſos tractatus, diuerſam quoq; habēt ſubſtantiam, *l. 2. §. quartus, C. de iure vet. enucl. l. 2. ff. de milit. teſtam.* ſicq; conceſſum
5 in vno caſu, in reliquis cenſetur prohibitum, *Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 6. num.* 58.

Sin autem attendatur altera conuētio, nempè facultas exigendi dictos annnos introitus reſpectu perſonarum, quanquā eędem ſint perſonæ, quæ ſi benè ſtipulatæ ſunt tàm pro ſe, quā pro hęredibus, & ſucceſſoribus, & ſi non fuiſſet expreſſum pro
6 hæredibus, & ſucceſſoribus, adhùc id pręſumeretur, *Menoch. de præſumptionib. lib. 1. quæſt. 18. num. 11. Bertazzol. de clauſul. in 12. clauſ. gloſ.* 4.

Nihilominus licet reſpectu primę conuentionis hęredes intelligerentur vocati, in ſecunda verò conuentione, non alitèr comprehēſi cenſentur, cum talis facultas exigendi conceſſa ipſi Fabio ſit perſonalis, & eius perſonam non egreditur, vt ex ſequētibus infra dicendis rationibus refertur.
7 Primò, ex verbo illo *ſia lecito* verbum licea, denotat liberum arbitrium bonī viri, *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 442. *num* 1. 20. *&* 22. indè arbitrio vnius ex contra-
8 hentibus, ſi aliquid confertur, intelligitur de arbitrio boni viri, *Bart. in l. hac venditio, num* 1. *ff. de contrah. empt,* talis enim
9 facultas arbitrandi eſt perſonalis. *l. ſi quis arbitratu, ff. de verb. oblig. l. fin. C. de contrah.*
10 *empt.* quo fit, vt cum arbitria ſint ſtricti iuris, *Bald. in l. non ſine, C. de bonis, qua liber. col. 2. verſ. ſed in contrarium*, idcircò arbi-
11 trium vni conceſſum, nō pòteſt alteri delegari, idem *Bald. in l. 1. §. ne autem, colum. 2. C. caduc. tollen. verſ. in arbitrariis;* nec prope-
12 reà talis facultas ad hæredes tranſit, *Iaſ. in l. cum ſtipulatus, num. 6. ff. de verb. obligat.* & non mirùm, ſi arbitrium in aliquem col-
13 latum, in ijs, quæ ſunt de ſubſtantia contractus, ad alium non tranſit, *Card. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 2. tit. 1. num.* 26.
14 Secundò, ex dictione illa, *dicto*, quæ reſtringit diſpoſitionem, *Mar. Ant. Macerat. var. reſolut. lib. 3. reſol.* 39. *num.* 9. poſt *Grati in tract. de diction in dict.* 44. *num* 3. vbi ſequitur *num.* 4. ad rem noſtrā ſic dicens, hinc ſi pactum factum cum aliquo, iſta dictio-
15 ne adhibita, illud ad hęredes non tranſit, quia eſt perſonaliſſimum, *Cagnol. in l. 2. nu. 46. verſ. allata, C. de pact. inter empt. & vend. Rota in Romana domus* 13. *Februarii, &* 24. *Nouembris* 1617. *coràm R. P. D. Pirouano, Menoch conſ.* 115. *num.* 50. *Franc. inter conſil. Felyn. conſ.* 25. *nu.* 13. *& ſeq. Guid. Pap. quæſt.* 411. *Cald. de emph. extint. lib. 4. cap.* 13. *nu* 34. *Rota Bonon. de Magiolis* 20. *Februarij* 1615. *corām R. P. D. Caualerio,* hęc ille.

Tertiò. ex expreſſione nominis proprij, vndè oritur perſonalitas, nomen
16 enim proprium expreſſum denotat contemplatam perſonam, probat *Reg. Io. Ant. Lanar. conſ.* 76. *nu.* 19. idcircò expreſſio no-
17 minis proprij non recipit extenſionem ad aliam perſonam *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 637. *num.* 24. ſicq; ſi conceſſio fiat proprio nomine, aut pronomine, priuilegiū erit perſonale, *Menoch. de præſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 103. *num.* 9. non mirum ſi conceſ-
18 ſio perſonalis cū ipſa perſona extinguatur, *Ludou. Bellus conſ.* 179. *num* 7. nec tranſit ad hæredes, *vt ibi num.* 1. retulit, & caſus refertur.
19 Quartò, ex verbo *exigere*, nàm exigendi' quaſi poſſeſſio extinguitur per mortē ipſius exigentis, *Cencius de cenſib. deciſ.* 515. *num.* 2.

Et deniq; quia iſta promiſſio exigendi
20 reſpiciebat alimēta, & ſic ꝓmiſſio annua intelligitur facta pro alimētis, refert *Surd. in tract. de aliment. tit. 2. quæſt. 7. num.* 7. quæ
21 ſunt perſonalia ex parte recipientis. *Praſ. de Franch. deciſ.* 686 *num.* 3. vndè alimenta in perſona vnius, aliud ſunt, quam in perſona alterius, & ſunt perſonalia, *Surd. de aliment. tit. 5. quæſt. 1. num* 2. & non mirum ſi
22 alimenta finiuntur cum morte eius, enī ſunt præſtanda, & non tranſeunt ad hæredes, vt ibidē probat in antecedenti *nu.* 1.
23 & ibi multa deduxit, benè verū eſt, quod poſt litem inſtitutam, partes ſe concordauerunt.

SVMMARIVM.

1 *Ius petendi alimenta, eſt mere perſonale, ideò ipſa illius morte finiuntur, num.* 2.
3 *Alimenta alicui relicta ad hæredes non tranſeunt, quia ſunt perſonalia.*
4 *Promiſſio facta pluribus, intelligitur, cuiq; pro virile, & ratio affertur, num.* 5.
6 *Ius accreſcendi in contractibus non viget.*
7 *Ius accreſcendi in legato alimentorum, an detur.*
8 *Præſtatio alimentorum reſpicit perſonam, non bona.*
9 *Alimenta in legitimam non computantur.*
10 *Alimenta futura non tranſmittuntur ad hæredes.*
11 *Conſuetud. Neap.* Si aliquis, *ponderatur.*
12 *Alimenta, quæ debentur filijs de iure conſuetudinario vno mortuo ipſorum accreſcunt alijs, & ratione conualidatur, num.* 13.

H 2 14 *Ali-*

14 *Alimenta, quæ de iure conſuetudinario, debentur perſonæ, ratione bonorum dantur.*
15 *Alimenta debentur filio principalitèr propter naturam,& leges acceſſoriè per hæreditatem.*
16 *Alimenta omnia debentur officio Iudicis excepto in caſu teſtamenti,& ſtipulationis.*

ARGVMENTVM.

Promiſſio certorum bonorum pro alimentis facta ab Auo nepotibus, an vno ipſorum decedente portio ſua alijs accreſcat, vel finiatur.

CASVS XXXI.

POſtquàm Orolandus Princeps V.I.D. de anno 1622. ob cauſam matrimonij contracti per Oratium Principem eius filium cum Iudicta Dragone promiſiſſet contemplatione matrimonij, donationis titulo ducatos decem mille filijs naſcituris, ſubſequuta eius morte, & cũ ex tali matrimonio orti ſint quatuor filij,tres maſculi, & vna fœmina, præfatus Oratius ab hac luce migrauit ipſis filijs ſuperexiſtentibus, & dicta eorũ matre,quæ cum petijſſet alimenta ab ipſo Orolando,demùm ad conuentionem deuenerunt, promittendo Orolandus illis tumulos 36.frumenti ſingulis annis à gabellis immunes,& ad domum conductos, & quatuor vegetes vini, duos paſſus lignorum, cum habitatione franca,ac etiã promiſſione veſtimentorum, cum reſtitutione dotis in forma; ſucceſſo indè obitu præfatæ Iudictæ, & poſtmodùm obitu Ioannis Baptiſtæ vnius ex dictis eius nepotibus,qui pretendebant eandem quantitatem rerum promiſſarum pro alimentis integrè eis deberi prætextu iuris accreſcendi.

E conuerſo præfatus Orolandus Princeps ſenior, & auus iure optimo prætendebat non alitèr integram quantitatẽ rerum promiſſarum pro victu, & veſtitu ipſorum ſoluere,ſed ratã ſpectantem ad fratrem mortuum eſſe extinctam, quemadmodùm ex ſequentibus iuridicis fundamentis cõprobari cernitur eius intentio.

1 Non enim eſt dubium, quin ius petendi alimenta ſit merè perſonale ex parte petentis,vt probat *Gamma deciſ.*11. *nu.*19. & proindè perſona debetur, tamẽ finiun-
2 tur morte illius, ad *text. in l. Mela, ff. de aliment.& cibar.legat.* cum alijs apud *Theſaur. iun.lib.*1.*qq.forenſ. quæſt.*15.*nu.*8. & ideò ali-
3 menta alicui relicta,non tranſeunt ad hæredes,quia sũt perſonalia,vt probat *Surd. in tract.de aliment. tit.*5.*quæſt.*5.*num.*1.*& ſeq.* ſequitur *Mangil.de imputat. quæſt.*48.*num.*5. aſſerentes ea morte finiti,vt dictum eſt.

Prætereà ſicut promiſſio,ſeù obligatio tenet quemlibet pro rata,*Coſta de port. ratæ, quæſt.*32.*num.*2. irà è contra, quia pro-
4 miſſio ſi fuerit facta pluribus, intelligitur cuiq; pro virili,vt ipſe *Surd. eod.tract.tit.*9.
5 *quæſt.*14. *num.*17. nàm videntur coniuncti verbis,per ea,quæ tradit *Iaſ. in l. re coniuncti, num.*11. *ff.de leg.*2. & ſic non realitèr vt
6 locum habere poſſit ius accreſcendi, eo magis, quia verſebatur in contractibus, in quibus nõ habet locum ius accreſcendi, ex *l.*1.*§ interdum ff.de vſufr.accreſc.* probat *Marta conſ.*31. *num.*4. cum alijs apud *Barry de ſucceſſ. par.*2. *lib.*14. *de iure accreſc.*
7 quo fit, vt ſi non habeat locum ius accreſcendi in legato alimentorum, quemadmodùm diſcutit *Surd.d tit.*9.*quæſt.*5.*num.*6. fortiùs in alijs diſpoſitionibus ceſſare cõperitur, quemadmodùm in terminis noſtris ſpecificè per ſequentia verba teſtatur *Anton. Corduba de Lara in l ſi quis à liberis. §.ſed ſi filius ff.de lib.agnoſ num.*67.& hac ratione attenta, quod ex quo alimenta præ-
8 ſtari, reſpicit perſonam,non autem bona, vt idem *Mangil. d.tract. quæſt.*676. *nu.*4. firmat, quia finiuntur morte, non tranſmi-
9 ttuntur ad hæredes, vt dictum eſt, & proindè in legitimam nõ computari, ex multis probat *Mangil. d.tract. quæſt.*48. *num.*4. *& ſeq.*& ampliùs ſi eſſent alimenta futura, quæ citra dubium non tranſmittuntur ad
10 hęredes *l. ſi cum præfinitione, ff. quãdo dies leg. ced.* & ratio eſt,quia alimenta finiunt cum vita, *d.l.cum hi, & l dominus, §.fin. Noalis in tract.de tranſmiſſ.cap.*66.*num.*17.

Licet autem inſpecto iure conſuetudinario huius Ciuitatis appareat alitèr fuiſ-
11 ſe diſpoſitum *in Cõſuet Si aliquis de alimẽt. præſt.* ibi: *Nepotes autẽ ex filio præmortuo habeant in præmiſſis caſibus partem dictorum fructuum, quæ contingeret partem ipſorum ſi viueret;* non enim ſumus in filio, qui deceſſit relictis fratribus ab inteſtato,quia portio
12 eius accreſcat alijs,vt inquit *Napodan. ibi verſ. deceſſerit,* ſumus enim in nepote, hoc eſt in filio filij ipſius Orolandi ſenioris, qui habet portionem quam haberet pater ſi viueret circa hæreditatem, irà & circa alimentationẽ ex bonis,ob quod alimenta nõ finiuntur morte in hoc caſu,vt ſubdit

dit *ibi Napod. verbo nepos*, hoc enim proce-
dit quando iſte filius defunctus poſſide-
ret bona paterna, aut materna, vel prouc-
nientia ex agnatis, ſed quando non poſſi-
deret prædicta, eo caſu ſubiunxit *ibi Con-
ſuet.* de bonis verò per eum quæſitis non
tenetur pater, auus, vel proauus paternus
dare liberis quicquam pro vita, & ſubſtē-
tatione, attenta tali diſpoſitione conſue-
tudinaria, *vt ſubdit Napod. verbo quicquam*,
non tamen de iure communi, & ratio eſt,
quia alimenta, quæ debētur de iure com-
13 muni, debentur ex charitate ſanguinis à
perſona perſonæ, ea verò, quæ debentur
14 de iure conſuetudinario, debentur à per-
ſona ratione bonorum, *Franch. deciſ.* 559.
num. 9. ea propter licet auus teneatur ali-
mentare etiā filium ſpuriū ſui filij, & con-
ſequentèr eius hæredes, iuxtà decisa per
Franch. deciſ. 586. attamen quia alimenta
15 debentur filio principalitèr propter na-
turam, & leges acceſſoriè per hæreditatē,
idem Franch. deciſ. 576. *num.* 6. ideò cum ſint
perſonalia ex parte recipientis, *idem deciſ.*
686. *num.* 3. morte tamen finiuntur, vltra
16 quod alimenta omnia debentur officio
Iudicis exceptis ijs, quæ debentur ex te-
ſtamento, vel per ſtipulationem, *idem deciſ.*
605. *num.* 8. Ambe partes amicabilitèr ſe
concordauerunt, ſed veritas ex allegatis
patet, ſaluo, &c.

SVMMARIVM.

1 *Ædificare poteſt qui poſſidet, & pretium à domino recuperat.*

2 *Dolo facit qui petit, quod ſtatim reſtituturus eſt.*

3 *Poſſeſſor poſt litem conteſtatam efficitur malæ fidei poſſeſſor.*

4 *Malæ fidei poſſeſſor tenetur ad reſtitutionem omnium fructuum etiam percipiendorum.*

5 *Reſtitutio fructuum, cum intereſſe ad inuicē fit.*

6 *Emptor non debet eſſe nec in lucro, nec in damno.*

7 *Emptori non licet fruire re, & pretio.*

8 *Bona fides non patitur, quod emptor habeat rem, & pretium.*

9 *Emptor poſſidens rem, tenetur ad ratam pretij non ſoluti, & fructus reſtituere venditori.*

10 *Emptor rei fructus percipiens à domino ſoluti pretij ad intereſſe venditori, & creditori tenetur.*

11 *Emptor rem poſſidens non ſoluto pretio, tùnc dicitur fructus compenſatiuos habere.*

12 *Bonæ fidei poſſeſſor facit fructus ſuos.*
Bonæ fidei poſſeſſor facit fructus conſumptos ſuos proprios, nec tenetur ad fructus perceptos.

13 *Fructus meliorationum ſunt domini melioramentorum, & eius, qui fecit eas.*

14 *Fructus percepti à bonæ fidei poſſeſſore, non reſtituuntur, quando fructus reſtitui iubetur, & ſic deciſum.*

15 *Fructus percepti ex re mea mihi debentur.*

16 *Fructus percepti ex melioramentis à poſſeſſore bonæ fidei non compenſantur cū ipſis ſumptibus, ſed pro melioramentis retentio rei, illi erit concedenda.*

17 *Poſſeſſor bonæ fidei fructus ex proprijs melioramentis perceptos etiam poſt litem conteſtatam lucratur ab eo, qui ſua induſtria melioraret.*

18 *Fructus reſtituendi tantùm, compenſandi ſunt cum meliorationibus.*

19 *Fructus poſt ſententiam percepti non veniunt in ſententia faciente mentionem de fructibus.*

20 *Emptor tenetur venditori ad vſuras pro rata pretij non ſoluti de omni iure, quod ampliatur.*

21 *Emptor condemnatus ad reſtitutionem rei, intelligitur etiam condemnatus venditor ad reſtitutionem pretij.*

ARGVMENTVM.

Reemptor vigore pacti de retrouendendo, an teneatur ad reſtitutionem fructuū perceptorum, pendente ſolutione pretij.

CASVS XXXII.

ANtonius de Paſtena cū emiſſet quandam domum à D. Vincētio, & Gratia de Ianuario pro ducatis 3800. ſoluendis diuerſis creditoribus liberè, illinc ad certum tempus ſuperuenit Nicolaus Scriptor olim dominus eiuſdem domus venditę ſub haſta ad inſtantiam Dorotheæ Reginaldæ creditricis, pro ducatis mille, & perijt relaxari ſibi domū prætextu pacti de retrouēdendo promiſſi per dictum D. Vincentium eidem Antonio, qui fuit condemnatus per S. C. ad reſtituendum dictam domum cum meliorationibus, poſt hæc pendente dicta reſtitutione pretij, præfatus Nicolaus ædificauit quandam cameram in aſtraco, & de ea perceperat penſiones ſingulis annis, facta illinc ad ſeptem annos reſtitutione pretij, expoſtulauerat præfatus Nicolaus abſolui

abſolui ab expenſis factis in camera, eo quia ædificauerat in ſolo alieno, & ſcientèr dùm erat reſtituturus domum ipſam, ex *text. in §. ex aduerſo, Inſtit. de rer. diuiſ.*

Sed replicabatur ex aduerſo, quia ipſe bona fide emerat domum à dicto D. Vincentio, neſciens pactum appoſitum de retrouendendo, ſicq; poſſidendo domum
1 bona fide poterat ædificare, & pretiũ recuperare à domino, ex *text. in §. certe, eodem titulo*.

Et ſi dicatur id feciſſe poſt latam ſententiam reſtitutoriam, quaſi quod erat in
2 mala fide, ſciens reſtiturum domum, quo caſu ſuccedit regula dolo facit, qui petit, quod reſtituere tenetur, *cap. dolo, de regul. iur. in 6.* non officiebat, quia ſibi pretium erat reſtituendum à dicto Nicolao priùs, & per eum ſteterat, quo minus domum reſtituerat, neutiquã poterat iudi-
3 cari malæ fidei poſſeſſor, dùm culpa ipſius Nicolai non reſtituerat illud, effectus videretur malę fidei poſſeſſor poſt litem cõteſtatã *Bellus conſ. 33. num 19.* & conſequẽ-
4 tèr malę fidei poſſeſſor tenetur ad reſtitutionem omnium fructuum, etiam perci-
5 piendorum, *idem conſ. 223. num. 8.* Sed Nicolaus ipſe replicauerat, ſibi fructus perceptos deberi, ad quos fuit condemnatus, & è conuerſo ipſe ad intereſſe pretij, nàm plùs ex fructibus ex hoc perceperat, & maius lucrũ afferebat ipſi Nicolao, ſi fieret liquidatio ſaltim intereſſe cum fructibus.

Replicabatur ex parte ipſius Antonini, quod iſta reſtitutio fructuũ cum intereſſe ad inuicem fit de æquitate, *l. curabit, C. de action. empti, Ramon. conſ. 84. num. 17.*
6 Talitèr quod emptor non debet eſſe in lucro, nec in damno, ex traditis per *Dom.*
7 *Reg. Ronit deciſ. 9. num. 27.* neq; licet frui re, & pretio, *Ciarlin. controu. forenſ. tom. 2. cap. 157. num. 41.* nàm bona fides non patitur,
8 quod emptor habeat rem, & pretiũ, *Muta deciſ. 28. num. 8.* ſed benè emptor, qui rem
9 emptam poſſedit, tenetur ad ratam pretij non ſoluti, fructus reſtituere venditori, *Borgn. deciſ. 37. num. 86. par. 2.* & rei fructus
10 percipiẽs à domino ſoluti pretij intereſſe venditori, & creditori tenetur, *Giurba deciſ. 100. num. 15.*

Et eo maximè quando emptor habue-
11 rit rem non ſoluto pretio, dicuntur fructus recõpenſatiui, probat *Mangil. de euict. queſt. 91. num. 3. & 5.*

Ampliùs, & meliùs replicabatur, poſt-
12 quàm de iure probatum eſt, quod bonę fidei poſſeſſor facit fructus ſuos, *l. bonæ fidei, ff. de acquir. rer. dom.* cũ alijs apud *Honded. conſ. 31. num. 23. tom. 1.* adhùc tamen non tenetur ad fructus perceptos, etiam conſumptos, *Seſſe deciſ. 410. tom. 4. ad text. in §. ſi quis à non domino Inſtit. de rer. diuiſ.* nàm poſſeſſor bonę fidei fructus conſumptos ſuos proprios facit *Ramon. conſ. 50. num. 51. Seſſe dec. Aragon. 20. num. 26 tom. 1.* ſic etiam di-
13 cendum erat reſpectu meliorationum quia fructus meliorationum ſunt domini melioramentorum, & eius, qui ea fecit, *Milanenſ. deciſ. 7 lib. 1. num. 82.* & eius, qui meliorauit, *Mangil. d. tract. queſt. 153. nu. 24. Ramon. deciſ. 161. num. 52.* & conſequentèr
14 fructus ex meliorationibus percepti à bonæ fidei poſſeſſore non reſtituuntur, quando fructus reſtitui iubetur, vt deciſũ tradit *Gamma deciſ. 364. num. 3.* poſtquàm
15 fructus percepti ex re mea mihi debẽtur, *Anna allegat. 70. num. 21.* talitèr quod fru-
16 ctus percepti ex melioramentis à poſſeſſore bonæ fidei non compenſantur cum ipſis ſumptibus, ſed pro melioramentis, retentio rei illi erit concedenda, reiecta opinione *Menoch.* vt refert *Mareſcott. variar. reſolut. lib. 2. cap. 112. num. 52.* ibiq; ſub-
17 dit *num. 4.* quod poſſeſſor bonæ fidei fructus ex proprijs melioramentis perceptos etiam poſt litem conteſtatã lucratur contra *Peregrin.* alitèr ſentientẽ, quando fru-
18 ctus, qui eſſent reſtituendi tantùm compenſandi ſunt cum meliorationibus, *Ramon. vbi ſupra nu. 54. Marſius deciſ. Senenſ. 99 num. 26.* ſicq; fructus poſt litem conteſtatam debentur ab eo, qui ſua induſtria, & diligentia meliorem fundum fecit, *Anton. Faber in ſuo Codice lib. 1. tit. 18. definit. 19.* imò fructus poſt ſententiam percepti, nõ
19 veniunt in ſententia faciente mentionem de fructibus, *Surd. conſ. 340. num. 10. vol. 3.* quapropter cum ipſe Nicolaus procraſtinauerat ſoluere pretium domus, ſi tamen percepiſſet fructus, & pretium non ſolueret, tenetur venditori ad vſuras pro rata
20 pretij nõ ſoluti de omni iure, vt optimè probant *Chriſtin deciſ. Belgiæ 75. nu. 6. vol. 3. Honded. conſ. 44. num. 7. cum ſeq. vol. 1.* vbi *num. 10.* dixit, quod tenetur ad vſuras etiã vltra fructus rei emptæ, ſi venditor fuit in damno, & ibi alia deduxit, eo quia emptor condemnatus ad reſtitutionem rei,
21 intelligitur etiam condemnatus venditor ad reſtitutionem pretij, *Cabail. conſ. 86. num. 6. volum. 2.* & non facta reſtitutione illius ad vſuras, ſiuè intereſſe tenetur, vt dictum eſt, ſic pretium reſciſſa venditione, reſtituitur emptori vna cum meliorationibus in re factis, etiam ſi emptor nõ probet

probet, pretium verſum fuiſſe in vtilitatem venditoris, *idem conſ.73.num.16.& 18.* & ſic fuit prolatum laudum die 11. Decembris 1635. Ex compromiſſo facto in mei perſonam.

SVMMARIVM.

1 *Legatum generale mobilium factum debet ad ſpecies reſtringi.*
2 *Legatum præſumitur factum ſecundum legatarij conditionem, & qualitatem, aliàs eſſet inutile.*
3 *Teſtator legando lectum vxori, non intelligitur lectum de ſerico legatum.*
4 *Legatum factũ vxori, quod ex ſupellectili accipiat, quæ vellet, an indè hæres obijcere poſſit, quod modicè accipiat.*
5 *Vidua ex legato ſupellectili non poterit accipere, niſi quæ eius honeſtati, & neceſſitati conuenit, & quid fuerit deciſum, refertur nu.6.*
7 *Legatum omnium mobilium, an contineat animalia, pecunias, aurum, & argentum, & fructus à ſolo ſeperatos.*
8 *Legatum factum vxori, erit ampliandum.*
9 *Maritus legando omnia bona mobilia, & domus vtenſilia cenſetur legaſſe fructus eorũ.*
10 *Vidua ex legato ſibi facto de ſupellectilibus, poteſt illud capere, non attendendo ſi eſſent parui, vel modici valoris.*
11 *Hæres nil poterit opponere vxori teſtatoris ob legatum ſupellectilium.*
12 *Legato lecto vxori veniunt omnia ornamenta.*
13 *Electio erit legatarij, acceptare partem rei legatæ, & aliam repudiare.*

ARGVMENTVM.

Legatum generale factum à viro vxori omnium mobilium, & ſupellectilium, an inſpecta cõditione perſonę vxoris ſit reſtringendum.

CASVS XXXIII.

Octauius de Maria meus cognatus inter cætera legata contenta in eius teſtamento legauit Lucretiæ de Thoro meæ ſorori, & eius coniugi per hæc verba: *Et anco li laſcio vſufruttuaria de tutti mobili cotidiani, pannamenti, ſtigli di caſa neceſſarij per ſeruitio di ſua perſona vita durante, mentre guarderà dettu letto viduale,* Prætẽdebat Matthęus de Maria eius hæres hoc
1 legatum debere reſtringi ommiſſa generalitate mobilium, ad certas paucas ſpecies ſupellectilium deſeruientiũ pro eius perſona, ex *conſ. Capræ 128.num.1.* vbi agit de legato facto mulieri cõſiſtente in pannamentis lanæ, & lini deſeruienti pro vſu ſuæ perſonæ, vt ea tantùm perciperet non omnia alia, quàmuis generaliter legata fuerunt.
2 Præterea legatum præſumitur factum ſecundum legatarij conditionem, & qualitatem, aliàs inutile videretur, ex *l. plenũ, §. equitij, ff. de vſu, & habitu,* tradit *Menoch. de præſumpt. lib.4. præſumpt.134.num.3.* vbi ſubdit exemplificando *num.5.* quod ſi te-
3 ſtator legauit lectum vidualem vxori ſuæ viduæ, non præſumitur legatum lectum ſericum ædes, ſequitur *Carroc. ſing 49.*

Accedat prædictis, quod tradit *Cancer. variar. reſolut. tom.3. cap.20. à num.326. cum*
4 *ſeq.* quod ſi teſtator legauit vxori ſuæ, vt ex ſua ſupellectili, quæ ipſa vellet acipere, an hæres obijcere ei poſſit, quod immodicè ex dicta ſupellectili accipiat, vbi ex *Lara in l. ſi quis à liberis, §. ſi quis ex iis, nu.167*
5 *ff de liber. agnoſc.* quod vidua capere ex dicta ſupellectile non poterat, niſi quæ eius honeſtati, & neceſſitati ſecundum ſuam, & viri dignitatem congruerent, habita etiam ratione facultatum hæredis per iura ibi relata.
6 Ex aduerſo autem replicabatur, quod tale legatum generaliter factum non poterat reſtringi ad eius ſpecies expreſſas, ſed generalitèr intelligendum, & Primò, ex *deciſ. Afflict.* 106. vbi caſus in terminis examinatur, & refert in beneficium mulieris pronunciatum fuiſſe, quem ſequuntur *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.9 tit.3. num.17. Gratian diſcept. forenſ. cap.9. Iacobus Gallus conſ.69.nu.12. & Vrſill. ad Afflict. vbi ſupra,* quem ſectatur ibidem *Cancer.* pro-
7 bat, quod legato omnium mobilium venire animalia, pecuniam, aurum, & argentum, & fructus à ſolo ſepetatos, vt quoq; ibidem *Mantic. num.1.* aſſequitur.
8 Secundò, dũm tale legatũ factum fuerat perſonæ dilectæ, maximè vxori, erit potiùs ampliandum, quam reſtringendũ, ex ijs, quæ in terminis tradit *Theſaur deciſ. 168. num.7.* & huic cõuenit notabile *Conſ. Petri de Luna inter conſ. diuerſ. Siculor 35.* vbi agit de conſimili legato facto à viro vxori ſuæ per hæc verba: *Et oltra lego à detta mia moglie tutte quelle robbe bianche, e ſtigli di caſa, che ſi vorrà eligere, e pigliar delle robbe, e ſtigli di caſa, che tengo nella mia caſa à ſua libera volontà;* vbi exarato articulo, ac etiã

decla-

declaratione facta ſuper dictis verbis legati, demùm concludit in fauorem vxoris, pro qua iudicatum fuiſſe, refert in calce illius.

9 Tertiò, ex *conſ. Bald.* 485. *lib.* 4. refertur determinatũ in Senatu Aueniõenſi, quod maritus legando omnia bona mobilia, & domus vtenſilia, cenſetur legaſſe nedũ ipſa, ſed fructus domus exiſtentis, & hoc per dictionem *(&)* quæ eſt copulatiua, nec propterea reſtringenda ad ſpecialitatem, ſed omnia in concurſu venire per iura citata à *Hieron de Laurent. deciſ.* 14. & ſequitur *Theſaur. iun. lib.* 1. *quæſt. forenſ. cap.* 26. *num.* 15.

Et in ſumma *Cancer. vbi ſupra num.* 331.
10 concludit, poſſe viduam capere quæcunque ſupellectilia non attendendo, an eſſent parui, vel modici valoris, dummodò ſuo ſtatu, & ordini conuenirent ob verbũ vellet, *& ſubdit num.* 332. quod ſi teſtator
11 legaſſet vxori omnia ſua ſupellectilia, heres nihil poſſet ei opponere, vt ex *Decian. Iaſ. Corn. & Peregr. ibi relatis.*

12 In tantùm ſicuti legato lecto vxori veniunt omnia ornamenta, *Surd. deciſ.* 156. *num.* 10. *Gratian. cap.* 610. *num.* 11. ità erit in facultate legatarij vnam partem rei lega-
13 tæ acceptare, & aliam repudiare, idem *Surd. de aliment. tit.* 9. *quæſt.* 4. *nu.* 12. *&* 13.

Fuit lis prædicta tranſactione ſopita inter eos acceptis quibuſdã mobilibus, & ſtileis conuenientibus eius conditioni, & ſtatui.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſidens annuos redditus, an teneatur ſatiſdare.*
2 *Annui redditus inter immobilia connumerantur. aliqui negant, num.* 5.
3 *Annui redditus neque inter immobilia, neque mobilia, connumerantur ſecundum aliquos.*
4 *Cenſus in legato mobilium an veniat.*
6 *Annui redditus tertiam ſpeciem conſtituunt.*
7 *Concordantur opiniones inuicem contrariæ.*
8 *Annui redditus dicuntur, qui ex fundis percipiuntur.*
9 *Annui redditus ſuper immobilibus conſtituti, vti ſtabilia iudicantur.*
10 *Annui redditus perpetui inter immobilia connumerantur, vel in caſu quo ſunt neceſſariè trahendi ad alterum eorum.*
11 *Annui redditus ſi debeantur actione perſonali, vel ad modicum tempus, an inter immobilia connumerentur.*
12 *Annui introitus in legato vſusfructus omnium bonorum mobilium, & immobilium veniunt.*
13 *Redditus natura eſt vniuerſalis, & comprehendit omnes fructus.*
14 *Redditus appellantur annui cenſus.*
15 *Genus includit omnes ſpecies.*
16 *Nomina debitorum non veniũt appellatione mobilium, neque immobilium, ſed bonorum.*
17 *Nomina debitorum ſunt iura incorporalia.*
18 *Nomina debitorum an veniant in legato vni facto de mobilibus, & alteri de immobilibus.*
19 *Nomina debitorum iura, & actiones conſtituũt tertiam ſpeciem.*
20 *Nomina debitorũ dicuntur cautiones, & obligationes.*
21 *Nomina debitorum dicuntur incorporalia iura, quæ cohærent perſonæ creditoris.*
22 *Actio an veniat appellatione mobilium, & immobilium, dum conſtituit tertiam ſpeciem.*
23 *Actiones ſunt de loco, quo eſt perſona creditoris.*
24 *Legatum generale de omnibus, & quibuſcunq; bonis, an contineat nomina debitorum.*
25 *In habentibus ſimbolum, facilis eſt tranſitus.*
26 *Dictio,* nomen *ſeu* , nomina, *explicat debitorem.*
27 *Nominis appellatione ad omnem contractum, & obligationem pertinet.*
28 *Debitor qualiter intelligatur.*
29 *Debitor cenſus, an ſit verè debitor.*
30 *Debitor redditus non ſortis debitor eſt, ſed tantùm penſionis, & ratione confirmatur, nu.* 31.
31 *Redditus principaliter debetur, non acceſſoriè.*
32 *Annui redditus penſionis inſtar.*
33 *Nomen debitoris in legato generali non continetur, ſecus in ſpecie.*
34 *Legatũ factum alicui, quod debet mihi Titius, cenſetur relictum nomen debitoris.*
35 *Legatum generale eſt reſpectu dictionis omnia.*
36 *Qui omne dicit, nihil excludit.*
37 *Legatum generale dicitur per verba omnium, & quorumcunque.*
38 *Nomina debitorum non veniunt appellatione mobilium, ſecus ſi eſſet omnium bonorum.*
39 *Generi per ſpeciem derogatur.*
40 *Legatum generale, non comprehendit legatum ſpeciale, de quo eſt facta mentio.*
41 *Genus, & ſpecies quando cadunt ſuper eodem iure, generi per ſpeciem derogatur, ſecus ſi diuerſo iure.*
42 *Certæ ſpecies mobilium enuntiatæ in legato vniuerſali mobilium per talem expreſſionem ſpecialem in cæteris non expreſſis, non intelligitur reſtrictum.*
43 *Appellatione mobilium, an veniant redditus temporales.*

ARGV-

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Legatum generale factum de omnibus mobilibus, nominibus debitorum, ac alijs exiſtentibus in domo debitoris, an veniant annui redditus.

CASVS XXXIV.

DIfficultari etiam contingit de conſimili dubio relato in præcedenti Caſu, in quodam legato huiuſmodi facto, & relicto videlicet: *Lego ampliùs N. omnia mobilia, argentum, & aurum domi, quæ conſeruantur, nomina debitorum, & omnia alia exiſtentia in mea domo, &c.* ſi ex dictis verbis comprehendantur etiam annui introitus, per ea, quæ *Doctores noſtri* dixerũt, videbatur negandum, & præcipuè *Bart. in l. ſciendum, num. 10 ff. qui ſatiſd. cogant.* dùm
1 quærit, ſi habens annuos redditus ſuper immobilibus teneatur ſatiſdare, & tenet, quod non ſequitur *Bertach. in eius repert. verbo annui redditus il ſettimo,* vndè ipſi DD.
2 affirmare videntur, quod annui redditus inter immobilia connumerantur, *Federic. de Senis conſ. 42. Roman. conſ. 87. Tiraquell. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 6. nu. 6.* cũ alijs apud eundem *Bertach. d. verbo annuus redditus il 5. & 7.* & nouiſſimè *Conſiliar. de Georgio allegat. 38 num. 9. Reg. Fab. Capyc. Galeota lib. 1. controu. 33. num. 7. Reg. Rouit. conſ. 51. nu. 19. tom. 2. Hieronym. de Laurent. deciſ. Auen. 163. num. 22.*

3 Imò neque inter mobilia, neque immobilia comprehendi videntur, eo quia ex propria ſignificatione vocis ipſorum nõ comprehenduntur appellatione mobiliũ, neque immobilium, *Cencius de cenſib. quæſt. 30. num. 1.*

4 Idcircò in legato mobilium non venit cenſus, vt ſubdit ibidem *Cenc. num. 7. & in deciſ. 3. num. 13. poſt d. tract.*

5 Quanquàm aliqui DD. contrarium putent: quos referunt *Rodriq. de annuis redditib. lib. 1. quæſt. 3. num. 8. cum ſeq. Griuell. deciſ. Dolani 53.* cum alijs apud *Io. del. Caſtill. quotid. controu. tom. 1. cap. 41. num. 11.* & nouiſſimè *Mercul. Merlin. in tractatu de pignor. lib. 2. quæſt. 44. num. 4. & ſeq.*

6 Sed veriùs conſtituere videntur tertiã ſpeciem de per ſe, *Rota Romana deciſ. 3. nu. 13. apud Cencium poſt tract. de cenſib. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 29. num. 21. Rodriq. Caſtill. Merlin. vbi ſupra, Molfeſ. ad Conſuet. Neapol. par. 2 tit. de bonis, quæſt. 11. num. 89. & 10. & conſ. 11. num. 18.*

Nihilominus pro concordia ambarum opinionum cenſuerunt ipſi, hoc eſſe intel-
7 ligendũ, quoties annui introitus fuiſſent impoſiti ſuper re immobili, quoniã tùnc inter immobilia connumerarentur, *Bart. vb ſupra.*

8 Et maximè quandò perciperentur ex certis fundis non ex redditibus, *Rota vbi ſupra num 18. & Gratian. vbi ſupra num. 27.*
9 tùnc enim redditus annui ſuper immobili conſtituti, iudicabuntur tanquàm ſtabilia, idem *Gratian. cap. 885. à num. 1. ad 7. Caſtill. vbi ſupra nu. 7. Felician. in tract. de cenſib tom. 3. cap. 1. num. 4.*

10 Præterea quãdo fuiſſent perpetui vtiq; inter immobilia connumerarentur, idem *Cencius deciſ. 468 num. 5. Præſ. de Franch. deciſ. 362. num. 7.*

Vel in caſu quo ſunt neceſſariò trahẽdi ad alterum eorum, *Gratian. d. cap. 29. nu. 24.* aut ipſi debẽtur actione reali, vel mixta, vt ibidem *Gratian. num. 30.* probat.

11 Cæterum autem ſi deberentur actione perſonali ſimpliciter, & tùnc ſecus eſſet, vt dixit ibidem *Bart.* aut ad modicũ tempus conſtituti, ſcilicet ad ſex, vel octo annos, vt ex *Caſtill. & alijs,* probat idem *Reg. Capyc. Galeota vbi ſupra num. 8.*

12 Quo fit, vt in legato vniuerſali vſusfructus omnium bonorum tàm mobilium, quàm immobilium veniret annui introitus, ſiuè redditus, idẽ *Caſtill vbi ſupra nu. 2. & Merlin. eodem loco num. 67.* quærit, ſi veniant annui redditus in legatis, & cõcludit iuxtà diſtinctionem ſupra relatam.

13 Eoque impenſiùs ſi attendatur natura redditus, quæ eſt vniuerſalis, & comprehendit ſub ſe omnes ſpecies fructuum, *Maſtrill. deciſ. 58. num. 8.*

Sicuti exemplificando oſtendit *Duard. in tract. de cenſib. num. 1. §. 1. quæſt. 1. per totam,*
14 vbi *num. 9.* aſſerit, quod redditus appellantur annui cenſus, *Rodriq d. tract. de ann. reddit. lib. 1. quæſt. 1. num. 12.* vbi plura congerit.

15 Sicquè genus includit omnes ſpecies, *l. omnes, C. de præſcript. 30. annor.* cum alijs apud *Auguſtin. Barboſa in ſuo libello princip. vtriuſque iur. lit. G. num. 10.*

Quadere ex ijs, inſpectis verbis legari generalibus indè ſpecificatis in certas ſpecies mobilium, hoc eſt argenti, & auri, non alièr videbantur includi.

Supereſt modo diſcernere alia poſtquã ſubſequuntur verba illa, *nomina debitorum,*

ſi inſpecto tali nomine ipſi includi videantur, ex quo ipſa nomina debitorum
16 paritèr non veniunt appellatione mobilium,& immobilium, vt probant *Marta in ſumma ſucceſſ.legal.par.2. quaſt.18. art.1. nu. 36. Rota Romana decif.52.num.15.apud Merlinum poſt dict. tract de pignoribus*, ſed benè appellatione bonorum, *Spino conſil. 8. num.1.*
17 Talitèr quod nomina debitorum, nec mobilia, nec immobilia dicuntur,ſed iura incorporalia, *Hieron.de Leo decif.Valent. 190. num.4. tom.2.*
18 Hinc eſt, quod ſi Titio fuerint legata mobilia, & Seio immobilia,neutri debentur nomina debitorum, ex *Cardin. in Clement.1 quaſt.11.de rebus Eccleſ. non alien. & Dyn. l.Caius, ff.de leg.2.* probat *Bertach. d. rep. verbo nomen debitoris.*
19 Similitèr nomina debitorum, & cętera iura, & actiones conſtituunt tertiam ſpeciem diuerſam à bonis mobilibus, & immobilibus, *Mandel.conſ.261.num.1. Fontanell.de pact.nupt.clauſ.7.gloſ.2 par.1.num.15. Spino d. conſ.8.num.2.* cum alijs apud *Magon. decif.Florent.146.num.5.* poſt *Io. Bapt. Caſtell.ad Alber. in diction. verbo nomen, Neguſant.de pignor.par.2.num.9. Theſaur.iunior lib.1.qq.forenſ.quaſt 2.num.3.*
20 Etenim nomina debitorum dicuntur cautiones, actiones, & obligationes, ex *l.nominibus, C.de act. & obligat.* probat *Gratian.cap.125 num.39 diſcept forenſ.*
21 Non mirum ſi dicātur ipſa iura incorporalia, *Merlin.de pignor.lib.2.quaſt.30.nu.2. Spino vbi ſupra num.4.* quæ cohærent perſonę creditoris, *Io. Anton.Bellon.conſ.74.nu. 133.* ſicquè nomen debitoris non eſt debitoris,ſed creditoris, *Neguſant. de pignor. par.2 memb.3.num.23.*& deſeruiũt ad conſecutionem eorum debitorũ tales actiones,& cautiones, vt infra ſubnectitur.
Quemadmodùm etiam ipſi annui redditus ideò remanent ſub illa tertia ſpecie,quæ nil aliud conſtituũt,quã ius quodam, ſinè actionem ad illos exigendum;
22 quæ ſiquidèm actio non comprehenditur etiam appellatione mobilium, & immobilium,ſed & ipſa conſtituit tertiam ſpeciem, *l.à Dino Pio,§.in venditione,ff.de re iudic.*& eſt communis opinio, ex *Iaſ.Tiraquell.& Pariſ.* relata à *Gratian. dict. cap.29. nu.25.*vbi ſubnectit *num.26.*quod actiones
23 dicuntur eſſe de loco, quo eſt perſona creditoris, cuius oſſibus ſunt affixæ propter effectum exactionis per iura, & doctrinas ibi relata.
Vndè quemadmodũ in legato vniuerſali, ſeù generali, tales redditus annui cõ-
24 prehenduntur,vt ſupra dictum eſt,ſic paritèr legatũ generale de omnibus, & quibuſcunq, bonis continentur nomina debitorum, vt probat *Marta vbi ſupra num. 34. & 37.*
Quadere ex ijs videntur ſimolizare nomina debitorum, & redditus annui in omnibus, ex regula illa, quod diſpoſitum in vno,cenſetur diſpoſitum in alio.
25 Et in habentibus ſimbolum, hoc eſt ſimilitudinem facilis eſt tranſitus, *Alber in l.1. ff.de iudic. & in diction.verbo ſimbolum.*
Et ex ijs conſequens erit agnoſcere, ſi tales annui redditus contineãtur ſub nominibus debitorum, quæ fuerunt ſpecificata in ſupradicto legato, & certum eſt,
26 quod dictio ipſa, *nomen, ſeù nomina*, explicantur debitores, *l ea quæ, C.famil. erciſc. d l. à Dino Pio, ff. de re iudic. Alber in diction. ver. nomen.*
27 Et conſequentèr nominis appellatione ad omnem contractũ, omnemq; obligationem pertinet, *l nominis, ff.de verb ſignif.*
28 Similitèr debitor intelligitur is, à quo inuito exigi pecunia poteſt, *l.debitor, ff.de verb.ſignif.* ibi *Gloſ.& Alciat.*cũ alijs apud *Bertacch in repert.verbo debitor propriè, Ioan. Petr.Mollign.de appellat.vtriuſque iur.extenſ. num.249.*
29 Et licet debitor cenſus non ſit verè debitor, vt inquit *Cencius de cenſib.quaſt.108.*
30 *ſub num.12.* & ſic etiam debitor redditus non ſit ſortis debitor, *Rodriq. d.tract.lib.2. quaſt.19.num.10.*
31 Sed tantùm debitor penſionis annuæ, *vt ſubdit num.27.* eo quia principalitèr debentur non acceſſoriè, *Praſ.de Franch. decif.254.nu.9.Griuell.decif.103.nu.8.et 9.*cum alijs apud *Franciſcum Maria Pratum diſceptat.forenſ.tom.1.cap.2 num.* . . *Reg.Capyc. Latro decif.175.num.11.tom.2.*
32 Nàm ipſi annui redditus penſionis inſtar iudicantur,idem *Praſ.decif.268.nu.15.*
Nihilominus hoc intelligit ibidẽ *Cencius* durante cenſu, & ante illius diſdictã, ſecus poſteà.
Negari tamen non poteſt, quin non ſit debitor,& comprehenſus ſub nomine debitorum.
33 Eapropter deueniendo ad rem, de qua controuertitur,licet enim in legato generali nomen debitoris non contineatur, *l.Caius,* vbi *Bart. ff.de leg.2. & in l.ijs verbis, §.1.ff de leg.3.Cardin clem.1.quaſt.10.de reb. Eccleſ.non alien.Bertacch.verbo nomen debitoris*, tamen ſecus erit, quando in ſpecie fuiſſet legatum, quemadmodùm etiam ſi
34 teſta-

34 teſtator dixrrit,lego tibi,quod debet mi-
hi Titius, quoniam cenſetur relictum no-
men debiroris,& vtilis actio,*Gratian.diſce-
ptat.forenſ.cap.252.num.54.& ſeq.*
35 Quocirca intuendo verba ſupradicti
legati videlicet: *lego omnia mobilia*,quàm-
uis ſit legatum generale reſpectu dictio-
nis, *omnia*, *l.Iulianus, ff. de leg.3.* cum alijs
apud *Gratum de diction. in dict.147. Barboſa*
36 *de diction in dict.207.* nàm qui omne dicit,
nihil excludit, *d.l.Iulianus*, cum alijs apud
eundem *Barboſ.in opuſc.princip.vtriuſq; iur.
extint.lit.D.num.4.*

Et legatum generale dicitur per verba
omnium, & quorumcunque, *Marta vbi ſupra
num.24.*

37 Adhùc tamen quia ſubſequitur verbũ
mobilia, quorum appellatione aliqua ve-
niunt,vt per *Mollign. in tractatu de appellat.
vtriuſq; iur extenſ.nu.734.* & ſequitur *Mar-
ta vbi ſupra num.3.*
38 Indè ſubſequitur,quod ſub legato mo-
biliũ non veniunt nomina debitorum, vt
probat idem *Hieron.de Leo d.deciſ.190.n.2.*

Secus tamen ſi dixiſſet legatum omniũ
bonorum, *Marta vbi ſupra num.34.& 37.*

Verùm quia fuerunt expreſsè nomina-
ta in præſenti legato,meritò non erit du-
bitandum de talibus nominibus debito-
rum relictis,& conſequentèr annui reddi-
tus, ex allegatis vt ſupra.

Conſiderandum paritèr eſſe exiſtima-
bam, qualitèr tale legatum etſi fuerit ab
initio generalitèr conceptũ, & indè ſpe-
cificatum reſpectu auri, & argenti, ac no-
minum debitorum, vt poſtmodũ per alia
verba generalia conceptum, & omnia
39 alia, quæ in domo ſunt, licet per ſpecies
videatur derogatum generi, iuxtà vulga-
tam regulam illam, generi per ſpeciem
derogatur, *cap generi, de regul iur.in 6.*cum
alijs apud *Barboſ.d.princip.iur.lit.C.num.9.*
vbi itâ in legatis ampliat ex *Surd. de alim.
tit.2.quæſt.15.num.130.*

Nihilominus aduertendum erit, quod
quando legatum ſpeciale poſſit concur-
rere cum legato generali quàndo eſſet fa-
ctum poſt legatum generale, ſecus tamen
erit, ſi præcederet legatum ſpeciale, & in-
dè ſequeretur legatum generale, quia le-
40 gatum generale, non comprehendit le-
gatum ſpeciale, de quo eſt facta mentio,
itâ *Borgn. deciſ.31. num.32. par.3.* & ſic ge-
41 nus, & ſpecies quando cadunt ſuper iure
eodem generi per ſpeciem derogatur, ſe-
cus ſi ſuper diuerſo iure vt probat *Caſtill.
d.tract.cap.47.num.14.*ſubdens *nu.15.*quod
legatum generale omnium bonorum nõ
derogat ſpeciali alicuius rei, ſed è cõuer-
ſo legatum ſpeciale,derogat legato gene-
ris,vbi plures allegat,qui in *cap.38.nu.13.*
42 ad rem tradit, quod in legato vniuerſali
mobilium ſi fuerint certę ſpecies mobi-
lium enunciatæ, quod per talem expreſ-
ſionem ſpecialem in cęteris non expreſ-
ſis, non intelligitur reſtrictum vniuerſale
legatum, & dùm quærit *num.14.* ſi appel-
43 latione mobilium veniant redditus tem-
porales, putà quatuor, vel quinque anno-
rum, & non perpetuos, inquit huiuſmo-
di, quæ tamen ſententia fortaſſis, hodiè
dubia eſſet, attento communi vſu lo-
quendi, iuxtà quem appellatione mobi-
lium de pecunijs, ſiuè de redditibus iàm
decurſis,qui in pecunia cõſiſtunt, aut ſol-
ui debent,non præſumi teſtatorem ſenſiſ-
ſe cum *Pinell. Sforz. Odd.* ſtatim probabi-
mus, vt indè aduertamus, & iàm ad ea,
quæ cum alijs ibi relatis probabit *Caual.
de vſufr.mul.relict.d num.82.circa finem,verſ.
& etiam veniunt in legato,fol.251.*venire ſci-
licet in legato vſusfructus bonorum mo-
bilium penſiones, & annuos redditus tẽ-
porales, quatuor,vel quinque annorum
reſtrinxerunt, id enim nec attento cõmu-
ni vſu loquẽdo omninò certũ eſt,hæc ille,
ex ijs veritas reſultat,& decerni ſperatur

S V M M A R I V M.

1 *Aſſignare verbum, multifariam exponitur.*
2 *Aſſignare videtur ſolùm ius transferre quod habet.*
3 *Aſſignare importat etiam id,quod cedere*
4 *Verba*, damus, & aſſignamus, *attenduntur ad introducendam hypothecam.*
5 *Ius, quod quis habet ex contractu, potentiùs eſt iure, quod ſimplicitèr à lege, vel ſtatuto habet.*
6 *Hypotheca dicitur ius,ſeu ius reale,& nu.10.*
7 *Hypotheca vndè dicatur.*
8 *Ius reale conſtituitur per pignus.*
9 *Ius hypotheca non includit dominium, neque poſſeſſionem.*
11 *Hypotheca eſt ius afficiens rem.*
12 *Hypotheca conſtituit ius reale.*
13 *Qui habet dominium de iure ſpeciali, habet hypothecam.*
14 *Ius in re habens, dicitur habere dominium.*
15 *Dominium eſt ius fortiùs, quam hypotheca.*
16 *Ius habere dicitur quis, ſi poſſeſſionem habet.*
17 *Verba dederunt, & aſſignauerunt, nedum conueniunt cuicunque contractui, ſed etiam dominij translationi.*
18 *Verba* ceſſit, conceſsit,& tranſtulit, *denotant dominij translationem.*

19 *Verbũ* adiudicare *idem importat, quod verbum* aſſignare.
20 *Verbum* cedere, & aſſignare, *idem importat*
21 *Obligatio quanam ſit.*
22 *Hypotheca eſt alterius obligationis acceſſio.*
23 *Hypotheca ceſſat ceſſante obligatione.*
24 *Obligatio generalis omnia comprehendit,& ad multa ſe extendit.*
25 *Dominium nõ eſt multiplicabile, quia plenum, neque indiuiſibile eſt.*
26 *Dominiũ eſt ius in re,& obligatio ius ad rem.*
27 *Dominium ius reale nõ eſt infixum oſſibus noſtris,ſicut actio.*
28 *Dominium eſt ius competens perſonæ ſeperatum à re, & non eſt qualitas alterius rei, ſed qualitas cohærens perſonæ.*
29 *Dominium eſt ius de re corporali liberè diſponendi.*
30 *Dominium abſolutè dictum plenam proprietatem cum alienandi potentiam abſolutè dicitur eſſe.*
31 *Periculum nominis debitoris aſſignati, ad quẽ pertinet.*
32 *Ceſſio eſt iuris.*
33 *Traditio requiritur in traditione rei corporalis.*
34 *Ceſſio requiritur in translatione iurium incorporalium.*
35 *Clauſula,* cedendi omnes actiones perſonales, & reales, & omne ius, quid operetur.
36 *Ceſſio iuriũ in incorporalibus idem operatur, quod traditio in corporalibus.*
37 *Ceſſio in incorporalibus habet vim traditionis, ex quo transfertur dominium, niſi illud fuerit reſeruatum.*
38 *Ceſſionarius rei incorporalis ſtatim abſque apprehenſione poſſeſſionis, cõſequitur quaſi poſſeſſionẽ, & poteſt experiri interdicto vti poſſidetis.*
39 *Ceſſionarius poteſt manuteneri in poſſeſſione rei ceſſæ vigore ceſſionis, maximè quando fuerit ceſſio acceptata per redditųarios, num.40.*
41 *Poſſeſſio in ceſſionarium, quando vigore ceſſionis tranſeat in eum.*
42 *Cenſus, ſiue redditus annui, ſunt res incorporales.*
43 *Ceſſionarius rerum incorporalium dicitur ex ceſſione annuarium præſtationum, ſed poſſeſſor,& dominus rerum.*
44 *Ceſſio nominis debitoris eſt venditio.*
45 *Ceſſio actionis loco alienationis habetur.*
46 *Nomen poteſt cedi, & vendi.*
47 *Ceſſionem obtinere eſt emere nomen debitoris.*
48 *Ceſſio iurium eſt emptio, & venditio reſpectu determinatæ quantitatis.*
49 *Nomina debitorum, an veniant appellatione bonorum,& quãdo tertiam ſpeciẽ conſtituant, num.50.*
51 *Periculum nominis ceſſi ad quem pertinet.*
52 *Periculum ſemper ſpectat ad emptorem perfecta emptione,maximè quando periculũ contingerit poſt translationem dominii.*
53 *Periculum nominis debitoris ceſſi ex cauſa dotis, ad quem pertinet.*
54 *Periculum eſt ceſſionarii,quãdo ceditur ius publicum,vt eſt Princeps,vel Reſpublica.*
55 *Fiſcus,& Reſpublica ſemper ſunt ſoluendo.*
56 *Cedens creditum, quod quis habet cum Principe ſub promiſſione quod ſit bonum, & exigibile,non tenetur ob difficultatem exactionis.*
57 *Factum Principis accedit damno ceſſionarij.*
58 *Soluens quis præſumitur in dubio, qualitèr intelligatur.*
59 *Ceſſio generalis omnium iurium,& actionum, comprehendit omnia etiam hypothecam.*
60 *Cedens omnia iura ſibi competentia, nil facit, ſi non ſpecificet iura ſua.*
61 *Ceſſio iurium, operatur translationem iurium incorporalium tantùm,non corporalium.*
62 *Cedens iura ſua,retinet directam actionem.*
63 *Actiones directæ ſemper remanent penès cedẽtem, maximè quando ſit ex cauſa voluntaria, donec interueniat vnum ex tribus requiſitis, & tùnc poterint exerceri.*
64 *Cedens,habens actiones directas,poterit in aliũ transferre earum exercitium.*
65 *Ceſſionarius ſuccedit loco cedentis,& ſubintrat in locum cedentis,imò ſuccedit in ius illius,et ei competit,quod competebat cedenti.*
66 *Ceſſionarius ſuccedens in locum cedentis, conſequitur omnia iura, & ea omnia habet, & eis vtitur.*
67 *Ceſſionarius repræſentat perſonam cedentis, & habet omnia eius iura,& actiones,quæ illi cõpetebant,ac omnia iura actiua,& paſſiua, num. 68. ac ei permittitur vſus remedijs competentibus illi, num.69.*
70 *Clauſula,* ponens eum in locum ſuum, *operatur translationem directarum actionũ.*
71 *Ceſſionarius ſuccedens in ius cedentis, reputatur eadem perſona, quia ſubrogatur in locum eius, num.72.*
73 *Ceſſionarius ita agere poteſt, ſicut cedens, in quem fuit translatum ius cum ſua cauſa.*
74 *Tutius eſt rei incumbere, quam actionem habere.*
75 *Aſſignatio,& ceſſio, habẽt vim ſolutionis, imò vim pignoris, num.76.*
77 *Pignus transfert ius reale ad cautionem, non exactionem, & qualitèr, num.78.*
79 *Ceſſionario competit eadem via agendi, qua competit cedenti.*
80 *Ceſſionarius agere nequit niſi producto inſtrumento ceſſionis,& illa edere, num.81.*

82 Ceſ-

82 Ceſſionarius tenetur docere de ceſſione, ac iura cedentis plenè iuſtificare.

83 Ceſſio non dicetur facta ſufficientèr, niſi cedens ſcripturas, cũ quibus ceſſionarius valeat agere prauia eius interpellatione oſtendat.

84 Ceſſionario licet omnia, quæ cedenti licebat, & ſic exigere à debitore.

85 Periculum omne ad ceſſionarium ſpectat, facta ceſſione, ac data poteſtate agendi.

86 Periculum nominis ceſſi tranſit in ceſſionariũ, cui facta eſt iurium ceſſio, eo maximè quando poſt ceſſionem contingerit.

87 Conſtitutio Procuratoris ſimplicitèr facta, non in rem propriam ad ſua conſtituens, remanet dominus, licet intelligatur in rem propriam.

88 Ceſſionarius eſt Procurator in rem ſuam propriam.

89 Creditor cui fuit obligatum nomen debitoris, & quæſita actio habetur, ac ſi eſſet conſtitutus Procurator in rem ſuã, & poterit agere contra illud.

90 Actiones ſiuè mandantur, ſiuè ceduntur, idem erit, ad effectum vt quis cenſeatur Procurator in rem ſuam.

91 Ceſſionarius in rem ſuam factus, poteſt etiam actiones directas exercere ſuo nomine, licet ex perſona cedentis.

92 Ceſſionarius non proprio, ſed iure cedẽtis agit.

93 Clauſula, conſtituens Procuratorem, &c. operatur, quod nedum ceſſionarius eius vigore habet actiones in omnibus, et per omnia, reducitur ipſe ad inſtar cedentis, etiam quòad iura exequutiua, quæ competunt cedenti.

94 Ceſſionarius ſubintrat in locum prioris creditoris, & dicitur creditor.

95 Cedens, ponens ceſſionariũ in locum ſuum, amplius contra eum agere non valet.

96 Promiſſio euictionis facta videtur de euictione futura, & qualitèr, num. 97. & 98.

99 Euincere eſt rem auferre.

100 Euictio, quæ nàm ſit.

101 Euictio vt dicatur commiſſa, quidnam requirat.

102 Ceſſionarius tenetur denunciare, cedẽti euictionem rei ceſſæ.

103 Citatio expreſſa requiritur, nec ſufficit ſimplex notitia euictionis facienda cedenti.

104 Sententia requiritur vt agi poſſit de euictione, & quod ſit lata ſuper proprietate, num. 105.

106 Ceſſionarius quando fuerit excluſus, agere poterit de euictione in totum, vel in partem.

107 Actio non datur contra cedentem ante ſententiam, & realem exequutionem.

108 Culpa in non exigendo creditum ceſſionario aſcribitur non cedenti.

109 Emptor in mora exigendi exiſtens, damnum erit ipſius, ſi debitor effectus eſſet non ſoluẽdo, quod idem erit in ceſſionario, ſi ſunt ſua culpa, debitor eſſet non eſſet non ſoluendo, num. 110. & ſimilitèr in marito non exigente dotem, num. 111.

112 Venditor non tenetur niſi adhibita diligentia per emptorem.

113 Ceſſionarius tenetur ex parte ſua facere quod promiſit.

114 Ceſſionarius agere non poteſt cõtra cedentem, niſi facta priùs diligentia contra nomen ceſſum.

115 Culpa ceſſionarii non facientis diligentiam in exigendo, qualitèr probetur.

116 Cedens tenetur etiam inſtrumentũ crediti ceſſionario edere, vel ſufficere oſtendere Notarium, num. 117.

118 Aſſignans aliquem vti debitorẽ, debet oſtendere illum eſſe debitorem, & tradere inſtrumẽta, aut alias probationes facere.

119 Ceſſor iurium, tenetur ſe oſtendere creditorem de quantitate pecuniarum ceſſa.

120 Iura, & inſtrumenta debent conſignari, quando ceditur debitum.

121 Ceſſio ineſſicax diceretur, antequam eduntur inſtrumenta, per quæ de iure cedentis appareat.

122 Ceſſio vt ſit valida, conſignari debet omnia inſtrumenta, vt ceſſus conueniri poſſit, eo maximè in ceſſione nominis debitoris, nu. 123.

124 Conſignatio ſcripturarum arguit ceſſionẽ iurium.

125 Ceſſionarius ad editionẽ tenetur, ad quam cedens tenebatur.

126 Ceſſionarius ad hoc vt nõ conſtituatur in mora, quidnam debet producere.

127 Ceſſionarius contra debitorẽ cedentis vti Procurator illius, & in rem ſuam poterit omne ius proponere.

128 Debitor non tenetur ſoluere cedenti creditum, ſed ceſſionario, etiam nulla denunciatione facta, dummodò ſciat ceſſionem factam.

129 Debitor ſi allegaret ſoluiſſe, non liberaretur ſoluendo cedenti ob notitiam ceſſionis fortiùs ſtante notificatione, num. 130.

131 Ceſſionarius ante omnia debet denunciare debitori ne ſoluat.

132 Ceſſionarius contra cedentem agere non poteſt nulla facta diſcuſſione nominis.

133 Ceſſionarius non agit niſi priùs omnem diligẽtiam contra debitorem ceſſum pro illo adhibeat, & excuſſo nomine illius, ac reperto non ſoluendo, num 134.

135 Ceſſionarius vt agere poſſit exigitur, quod ſtatim excutiat nomen debitoris ceſſi, & adhibeat diligentiam, & faciat illum carcerare, num. 136.

137 Nomina debitorum in dotem data, non requiritur ceſſionem, neq; traditionem inſtrumenti.

138 Ceſſionario ſatisfactum eſſe videtur ſi eius

nomen

nomen fuerit receptum à debitore.

139 Ceſſionarius quando incipit exigere à debitore ius exigendi, factum eſt irrenocabile.

140 Debitor ceſſus dicitur exigibilis, eo ipſo, quod poſt ceſſionem ſoluit ceſſionario.

141 Exactio bis, vel ter facta à ceſſionario ſufficit, vt dicatur exigibilis debitor, & ſic fuit deciſum.

142 Promiſſio exigibilitatis, nõ debet trahi ad perpetuitatem.

143 Poſſeſſio exigendi per vnicam ſolutionem acquiritur.

144 Cedens promittens nomen ceſſum, & exigibile, tenetur tale præſtare ſolùm de tempore ſolutionis.

145 Cedens aſtringere facere nomen debitoris ceſſum verum.

146 Cedens ſi promiſerit debitorem verum, ſufficit oſtendere de veritate crediti.

147 Cedens annuum cenſum, tenetur præſtare ſolũ verum, non autem exigibile.

148 Nomen debitoris vendens, tenetur eum præſtare debitorem, non autem locupletem, et ſoluendo.

149 Cedens iura talia, qualia, tenetur præſtare debitorem ceſſum eſſe verum.

150 Cedens, vel venditor ſolùm tenetur manutenere, quod ſit verum nomen ceſſum.

151 Cedens, non tenetur facere bonum nomen ceſſum, licet aliqui contrarium teneant nu. 152.

153 Cedens nomen debitoris, tenetur illud facere bonum de iure, & de facto.

154 Cedens, promittens nomen debitoris eſſe bonũ, & ſecurum, intelligitur promittere eſſe ſoluendo.

155 Paria ſunt nomen debitoris ceſſum eſſe bonũ, vel ſoluendo.

156 Promittens tenetur ſi nomen ceſſum ſoluere non vult.

157 Promittens aliquem eſſe bonum pro illo dicitur fideiubere.

158 Promittens bonum, & exigibile, idem importat, quod ſoluere, & ſi in ſpecie nõ fuerit promiſſum ex clauſulis cedens tenetur.

159 Verbum liquidum quid importet.

160 Inſtrumentum liquidum quando dicatur.

161 Creditum quando dicatur liquidum.

162 Exigibilitas nõ cenſetur promiſſa, niſi expreſsè dictum ſit.

163 Vendens nomen debitoris, tenetur præſtare illud verum, & de iure exigibile, niſi ex pacto fuerit promiſſum, num 164.

165 Euictio non dicitur ſimpliciter promiſſa quando fuit datum nomen debitoris, & exigibile, & quod poſſunt agi de euictione factis diligẽtijs, & non exactis capitale, & tertijs.

166 Promittens nomen debitoris verum, & exigibile tale eſſe debet, & nil ei poſſit opponi.

167 Cedens nomen debitoris pro dote tenetur illud præſtare exigibile, etiã ſi hoc non fuerit conuentum, quod procedit etiam in intereſſe dotis, imò tenetur ſemper, & ſucceſſiuis temporibus, præſtare exigibilitatem, num. 168.

169 Exigere eſt ab inuito in iudicio extorquere.

170 Vendens ſolùm tenetur nomen debitoris præſtare verum, & nemini obligatum.

171 Periculum nominis ceſſi an ſpectet ad ceſſionarium, ſi fuerit factum inexigibile, ſtante promiſſione illius eſſe verum, liquidum, exigibile, & non exactum, neque ceſſum, & quid ſi fuerit illud venditum, vel ceſſum eſſe verum ſine exceptione, num. 172.

173 Promittens nomen debitoris ceſſum exigibile, tenetur illud manutenere in iſta qualitate.

174 Aſſignatio actionum importat ceſſionem, & talis ceſſio non transfert dominium, num. 175. ſed tantùm ius perſonale.

176 Ceſſio facta de omnibus iuribus in datione nominis in ſolutum, tùnc induceret ius reale.

177 Actio ad exigendum annuos introitus, an veniat appellatione mobilium, vel immobilium, aut conſtituat tertiam ſpeciem.

178 Ceſſio actionum perſonalium, veniunt in conſequentiam actiones hypothecaria.

179 Actio perſonalis non tantùm tranſlata, intelligitur in ceſſione, ſed etiam hypothecaria.

180 Actio hypothecaria eſt pediſſequa actionis perſonalis.

181 Ceſſio non transfert poſſeſſionem in ceſſionariũ quando cedens non eſſet in conſpectu rei.

182 Annui redditus redimibiles, potiùs inter mobilia, quam immobilia connumerantur, quod limitatur.

183 Ceſſio duplex eſt, vna, quæ fit ad commodum cedentis, quid importet, vt periculum cedere debeat ipſi.

184 Periculum rei ceſſæ ſpectat ad cedentem, quando fuiſſet ceſſio ſimpliciter facta.

185 Ceſſio ſimplex quando fieret ad commodũ cedentis ſolutionis cauſa dicitur.

186 Ceſſio ſimplex non habetur pro ſolutione, nec liberat debitorem, niſi concurrant requiſita.

187 Cedens ſtat in periculo, & in damno debitoris ceſſa, quando ceſſio eſt ſimplex.

188 Cedens per ſimplicem ceſſionem, non eſt priuatus obligatione ſui debitoris, quam habet agere contra debitorem ceſſum, & ab eo eſigere.

189 Cedens, agere poteſt, vt ſoluatur ceſſionario, & num. 190.

191 Ceſſionarius habet regreſſum contra cedentẽ data ineſigibilitate.

192 Ceſſionarius agere poterit recta via contra cedentem, vt ſibi obſeruat ea, quæ ſeruare tenetur.

193 Ceſſio in dubio præſumitur ſimplex.

194 Ceſſio altera dicitur quando nomini debitorũ vendun-

Digitized by Google

venduntur. & in ſolutum dantur, vel delegantur, ſimilis eſt emptioni, & venditioni, & habetur loco ſolutionis.

195 *Datio in ſolutum nominis debitoris, non importat exigibilitatem.*

196 *Periculum, & riſicum ſpectat ad ceſſionariū, quando fuerit facta datio in ſolutum, & deciſum num.*

197 *Ceſſio nominis debitoris facta in ſolutum dati loco ſolutionis habetur, & num.*

198 *Nomen in ſolutū datum perindè eſt, ac ſi res debita ſolueretur.*

199 *Ceſſionarius agere poteſt, et ſuas actiones exercere contra debitorem ex datione in ſolutum facta ob actiones directas penès ſe exiſtentes.*

200 *Ceſſio, tunc alienatio dicetur, quoties mediante pretio fieret de iuribus, & ſic deciſum.*

201 *Cedens adhuc tenetur, ſi nomen publicū Principis fuerit datum, qui ſoluere nolit.*

202 *Cedens tenetur ceſſionario tradere ſcripturas penès ſe exiſtentes, vel alibi, quando creditum iuſtificari non poteſt, niſi per aliam ſcripturam.*

203 *Promittens facère expedire aſſenſum, ſi non fuerit obſeruatum, tenetur ad intereſſe, & quando ceſſat.*

204 *Clauſula,* conſtitutionis Procuratoris in rem ſuam, *quid operetur.*

205 *Ceſſionarius erit Procurator in rem propriā ſuam conſtituēdus ad abundantem cautelam.*

206 *Clauſula.* ponens in locum proprium, *transfert veram poſſeſſionem, & dominium.*

207 *Cedens non liberat debitorem ceſſum, quando poſuit ceſſionarium in omnem modum locum, & ſtatum, & gradum ſuum.*

208 *Ceſſionarius tenetur omnem diligentiam facere, vt debitor excutiatur, & ſententia feratur.*

209 *Nomen debitoris non poteſt dici exigibile, niſi ſit facilis exactionis.*

210 *Ceſſio nominis debitoris habet tacitam conditionem, ſi debitū exigi poſſit à debitore ceſſo, quod declaratur.*

211 *Qualitas exigibilitatis erit probanda.*

212 *Cedens nomen redditus, non eſt liberatur, ſi redditus non ſoluatur.*

213 *Stipulatio tùnc dicetur commiſſa per ſolā moram non ſoluentis, nec erit facienda excuſſio.*

214 *Excuſsio non erit neceſſaria, quando notoriè conſtat debitorem non eſſe ſoluendo, aut quando eſſet decoctus, vel ſit litibus inuolutus.*

215 *Qualitas adiecta verbo intelligitur ſecundum tempus verbi.*

216 *Promiſsio venditoris, vel cedentis, debet reſtringi ad tempus ceſsionis, & vēditionis, vel ad tempus quo debitor debet ſolutionem facere.*

217 *Periculum debitoris ceſsi ob fruſtratoriā inopiam ad quem ſpectat.*

218 *Periculum nominis ceſsi ad cedentem, non ad ceſsionarium ſpectat.*

219 *Periculū nominis ceſsi ex cauſa dotis, remanet ſub periculo dantis, quando maritus illud ignorauit ſub diſtinctione elicitur.*

220 *Periculum nominis debitoris venditi, & inſolutum dati poſt dationē inſolutum, ſeù venditionem ſpectat ad accipientes.*

221 *Ceſsionarius aget contra cedentē nominis inſolutum dati in caſu euictionis.*

222 *Ceſsionarius negligēs in exigendo, quando ſibi culpa aſcribatur, & quando non.*

223 *Ceſsionarius debet citare, & conuenire debitorem ceſſum, antequàm agat contra principalē.*

224 *Ceſsio nominis debitoris requirit notificationem, vt ſit ius quaſitum.*

225 *Exequutio fieri nequit contra debitorem ceſſum, niſi facta priùs denunciatione.*

226 *Cedens impedire non poteſt, quo minus ceſsionarius non exigat.*

227 *Cedens agere poteſt contra debitorem ceſſum, & ab eo exigere.*

228 *Qui cedit, ſoluiſſe dicitur, & liberatus eſt ab hæreditate, qualitèr intelligatur, num. 229.*

230 *Cedens iura ſua contra debitorem ſimplicitèr, non cenſetur ſoluiſſe, nec ſatisfeciſſe.*

231 *Ceſsio ſimplex importat ſolum mandatum, & non habetur loco ſolutionis, niſi facta ſolutione.*

232 *Cedens quando non liberat debitorem ceſſum, & quare.*

233 *Ceſsionarius non habet plus iuris, quam cedens.*

234 *Debitor, qui per ceſsionē acceptatam ab eius creditore de nomine alterius debitoris non erit liberatus.*

235 *Deciſiones S. R. C. referuntur contra cedentes nomina debitorum, non exiſtentia ſoluendo in cauſa dotali.*

ARGVMENTVM.

Aſſignatarius, ſeù Ceſſionarius ſummæ in dotem datæ ſuper Vniuerſitate debitrice, quæ indè ob eius defectum ſoluere nequiuerat, an recurſum habeat contra hæredem promictentis, & qualitèr.

CASVS

CASVS XXXV.

ANſam diſſerendi materiam ceſſionis nominis debitoris ſatis, ſuperq; inter Doctores ventilatam,ſed confuſam diuerſimodè iuxtà ſactorum ſeries exortam mihi dedit occaſio compromiſſi in mei perſonam facti ab Illuſtr. Domino Martio Pignatello Principe Minoruini, & à Io. Angelo Ægiptio V I.D. eiuſdem Ciuitatis, qui cum in anno 1628. die primo Maij matrimonium cõtraxiſſet cum Sylnia Fraiana, & eius contemplatione fuerunt inter cætera promiſſi annui ducati ſeptuaginta pro capitale ducatorum mille,à Phiſico Franciſco Fraiano fratre, & dotante conſequendi ab Vniuerſitate Minoruini iu capitulis matrimonialibus indè ſtipulatis in anno 1634. die 19. Septembris in ampla forma, cum clauſulis *conſtituti*, *& precarii*, ſub ſequentibus promiſſionibus videlicet.

Jn primis ſe li aſſeguino annui ducati ſettanta ſopra l'Vniuerſità,e particolari della Città di Monoruino per la sũma capitale di ducati mille per eſſo Fiſico Gio. Frãceſco,e ſono quelli iſteſsi à lui ceduti da Gio. Battiſta,e Lorenzo Fida, li quali annui ducati ſettanta cede in beneficio del Dottor Gio. Angelo, ita che dal dì dell' Affida vadino in ſuo beneficio,cedendoli ogn'attione, & raggione che li ſpetta,coſtituendolo Procuratore velut in rem propriã, per li quali ne li promette l'euittione in forma probante con lo Regio aſſenſo ſpedito,&c. & indè dicitur.

Et inſuper dictus Doctor Io. Frãciſcus promiſit debitum prædictum eſſe verum, liquidum, exigibile, & non exactum, nec alitèr ceſſum,ac de euictione teneri generalitèr,& ſpecialitèr ab omnibus hominibus ſeruata forma capitulorum, nec non dictus Doctor Io. Angelus ſponte coràm nobis recepit, & habuit à dicto Doctore Io.Franciſco preſenti copiam inſtrumenti dicti crediti dictorum de Cappellis in carta bombacina ſcripti contra Vniuerſitatem prædictã Mineruini,& dictus Doctor Io. Franciſcus promiſit conſignare copiam inſtrumenti ceſſionis factæ in beneficium dicti Doctoris Io. Franciſci per dictos fratres de Cappellis in pergameno ſcriptam,& copiam præſentis inſtrumenti ceſſionis ſimilitèr in pergameno ſcriptam cum Regio aſſenſu infra tres menſes ab hodie numerãdo,& aliàs ipſo tempore elapſo, & non adimpletis omnibus prædictis,liceat dicto Io.Angelo liquidare præſens inſtrumentum contra eundem Doctorẽ Io. Frãciſcum pro recuperatione dictorum annuorum ducatorũ ſeptuaginta, donec fuerit adimpletum per dictum Doctorem Io. Franciſcum vt ſupra.

Cum igitur ipſe Io. Angelus ceſſionarius vt ſupra fuiſſet recognitus ab ipſa Vniuerſitate, & deſcriptus inter eius creditores, & recepiſſet quaſdam pecuniarũ quantitates pro certo tẽpore, demũ quia eſſet effecta dicta Vniuerſitas nõ ſoluendo ob eius creditorum concurſum, & impotens notoria, propoſuit liquidare inſtrumentum cõtra dotantem, nedum pro dicta cauſa, ſed ob implementũ ſcripturarũ aſſenſu Regio non ſubſequuto promiſſarum,ad preces tandẽ interpoſitarum perſonarum commotus talem liquidationẽ procraſtinando,interea repentè talis dotans ab hac luce migrauit, relinquendo ſuam hæredem vniuerſalem Capellam S. Mariæ Gratiarum eiuſdẽ Ciuitatis ſub protectione,& diſtributione eiuſdem Excellentiſs. Principis, quadere excreſcente cumulo annatarum decurſarum aſcendentium ad ſummam ducatorum 800. in circa, litem inſtituit contra talem hæredem, & pro ea aduerſus ipſum Illuſtr. Principem petendo illum cõdemnari ad talem ſummam tàm ex preterito, quàm in futurum, & ſucceſſiuè ipſi aſſiſtentiam præſtari in forma ſuper bonis deductis.

Quanquam ex parte ipſius Illuſtr.
Principis nomine vt in actis plura fuiſſet
obiecta ad excluſionem prætenſorum ip-
ſius Io.Angeli,ex ponderatione ante om-
nia illorum verborum in capitulis poſi-
torum. *Se li aſſegnino annui ducati ſettanta ſo-
pra l'Vniuerſità, e particolari della Città di*
1 *Mineruino*, *&c.* tale enim verbum *aſsi-
gnare*, & ſi multifariam exponatur ſecun-
dum ſubiectam materiam,vt inquit *Iaſ. in
l. ſi fundum, num. 1. ff. de leg. 1.* eſtq; æquiuo-
cum,vt dixit *Alciat. in l. aſsignare, ff de verb.*
2 *ſignif.* quare cum aſſignare,& transferre
in dubio ſolùm videtur ius, quod quis in
re habet, *Berous conſ. 156. num. 4. vol. 1.* ſic
concedens, aut vendens, videtur ſolùm
concedere, aut vendere ius, quod in ea
habet,probat *Mantica de tac. & ambig. lib. 3.*
3 *tit. 11 num. 32.* & verbum *aſsignare*, impor-
tat etiam id,quod cedere, *l. arbiter, ff de di-
ſtract. pignor. Bertazzol. de clauſul. clauſ. 27.
gloſ 4 ſub num. 2.* & ad introducendam hy-
4 pothecam, attenduntur verba *damus, & aſ-
ſignamus*, ex *Pacifico*, probat *Merlin. in tract.
de pignor. lib. 3. cap. 95. num. 23.*
5 Ius enim, quod quis habet ex ſuo con-
tractu potentius eſt iure,quod ſimplicitèr

à lege,

à lege vel ſtatuto habetur, *Berous conſ.196.*
num.8.vol.3. & ſic creditor ne dùm habe-
6 re videtur ius in re hypothecata, eo quia
hypotheca dicitur ius in re, ſeù ius reale,
Neguſant.de pignor. par.5. membro 2. nu.36.
attenta eiuſdem hypothecæ etymologia
7 dicta ab hypos, quod eſt ſub & theſis po-
ſitio, quaſi quædam ſuppoſitio, vel obliga-
tio rerum, *idem in 1. par. num.2.* & ſubdit
8 *num.3.* quod hypotheca dicitur ius reale,
vel actio realis, quia conſtituitur ſuper re-
bus, & per eam non obligatur perſona
debitori, ſed res, ſicquè ius reale conſti-
tuitur per pignus, & hoc ſpeciale in pi-
gnore, *idem in 3. par. memb.1. num.1.* vbi ra-
9 tiones reddit, & ſi taſe ius hypothecę non
includat dominium, neque poſſeſſionem,
vt dixit *Berous conſ.62 num.24. vol.3.* adhùc
10 tamen cum ipſa hypotheca ſit ius reale,
& ſequatur rem illam, *l. cos, C. de pignorib.*
cum alijs apud *Statil. Pacif. de ſaluiano inter-*
dicto, inſpect 3. cap.4 num 642. Merlin. deciſ.
103. num.3. poſt eius tract. de pignorib. cum
11 ſit onus afficiens rem, *idem Merlin in tract.*
de pignor. lib 4. tit.175 num.2. & conſtituat
12 ius reale, *idem lib.2. quæſt.95. num.4.* ſubſe-
13 quitur, quod qui habet dominium de
iure ſpeciali, habet hypothecam, ad *tex. in*
l. in bello, §. ſi quis ſeruum, ff. de captiu. & poſtli-
min. reuerſ. cum alijs apud eundem *Statil.*
d tract. & inſpect.3. cap.3. num.41. & conſe-
queutèr ius in re habere, vt ſupra dictum
14 eſt, nàm ius in re habens, dicitur habere
dominium, *Bart. in l. qui vſumfructum, nu.3.*
15 *ff. de verb. obligat.* etenim dominium eſt ius
fortiùs quam ipſa hypotheca, *idem Statil.*
d. inſpect.3. cap.2. nu.368. & ampliùs ſi poſ-
ſeſſionem creditor habuerit, & tùnc ius
16 in re habere dicitur quis ſi poſſeſſionem
habet, *idem Statil in 1. inſpect. cap 5. num 65.*
17 Sicq; attenta tali aſſignatione facta per
verba illa *dederunt, & aſſignauerunt*, quæ li-
cet ſint generalia, & apta conueniri cui-
cunque contractui, etiam dominij tranſ-
lationi, vt inquit *Mandell. conſ.782. num.6.*
tom.4. Merlinus deciſ.110. nu.13. poſt d. tract.
& deciſ.83. nu.2. vbi inquit, quod illa verba
18 *ceſſit, conceſſit, & tranſtulit*, importat veram
dominij tranſlationem, quemadmodùm
etiam verbum *aſſignare*, denotat dominij
tranſlationem, *idem Mandell. conſ.256. nu 3.*
Nenizan. conſ.84. num.7. & ità paritèr per
adiudicationem, transfertur dominium,
19 nàm verbum *adiudicare*, idem importat
quod verbum *aſsignare*, ex *l. item ſi verbera-*
tum, §.1. ff. de rei vendic. l. Lucius, ff de euict.
Anna alleg.104. in princ. Reg. Sanfel. deciſ.213.
20 *num.3.* ità etiam verbum *cedere, & aſsigna-*
re, *Bertazzol. de clauſul. in clauſ.17. gloſ.4.*
num.2. & eo maximè quãdo præcedit cau-
ſa habilis, *Mandell. vbi ſupra num 17.* quæ
21 eſt obligatio, quę eſt iuris vinculum, quo
neceſſitate adſtringimus alicuius rei ſol-
uendæ; *§.1. Inſtitut. de obligat.* cui accedit
22 hypotheca, quæ eſt alterius obligationis
acceſſio, *Franciſc. Balduin. in tract. de pignor.*
23 *cap.10.* quæ ceſſat ceſſante obligatione,
Statil. d. tract. d inſpect.1. cap.5. num 74. nihi-
lominus quia talis obligatio etſi genera-
24 lis, ſic & omnia cõprehendit ad eius ſpe-
cies refertur ſcilicet realem, & perſonalẽ
præſentia; & futura, vt per *Neguſan d. tract.*
in 2. membro ſecundæ partis, Statil. d tract. in-
ſpect.2. cap.2. in princ. ſic & hypotheca, quæ
acceſſoria obligationi, vt dictum eſt ſu-
25 pra, ità dominium, quod licet nõ ſit mul-
tiplicabile, eo quia eſt plenum, *l.3. §. ex*
plurimis, ff. de acquir poſſeſſ. tradit *Neguſant.*
d tract. 2. memb tertiæ partis, num.28. ac etiã
indiuiſibile, ſicut res, ſuper qua eſt, *Cardin.*
in clem fin. 1. quæſt. de præbend. & dominium
26 ſucceſſiuè dicitur ius in re, ſed obliga-
tio dicitur ius ad rem, ſecundum *Bald. in*
27 *l error C. ad legem falcidiam*, & paritèr ius
reale, nec eſt infixum oſſibus, ſicut actio,
28 *idem Bald. in l. fin. C. de leg.* itàq; ius com-
perens perſonæ ſeperatum ab ipſa re, &
non eſt qualitas alterius rei, ſed qualitas
cohærens perſonæ, *Soccin. ſen. conſ.176. in-*
cip. præſens, verſ octauo, & vltimo, circa finem,
29 *vol.2.* indè ſubſequitur illud eſſe ius de
re corporali liberè diſponẽdi, vt ipſe pro-
bat, quod etiam ſequitur *Rota deciſ. 143.*
num.6 apud Statil. Pacif. poſt d. tract. & ſequi-
30 tur *num. 7.* quod dominium abſolutè di-
ctum plenam eſſe proprietatem cum alie-
nandi potentia.

Quadere conſpicitur ex ſupra relatis
rationibus per aſſignationẽ nominis de-
bitoris aſſignatarium effectum dominũ,
31 & poſſeſſorẽ rei aſſignatæ, propter quod
periculum deficiẽtiæ debitoris ad ipſum
ſpectare, ex adductis etiam, & conſidera-
tis rationibus, per *Paul. Criſtin. deciſ. Belgiæ*
63. num.8. par.3. ex doctrina *Bald. in l. ſi no-*
men, §.4. de hær. vel act. vend. & Anton Fab.
eod. tit. defin.15.

Inſuper ex alijs verbis ſubſequentibus
in eodem inſtrumento contentis, *cedendo-*
li ogni attione, & raggioni, che li ſpetta, &c.
conſpicitur, quod cum ceſſio ſit iuris, vt
dicit *Præſ. de Franch. deciſ.662. num.2.* & nil
32 aliud eſt, quam iuris proprij in alium fa-
cta tranſlatio, ſiuè conſtitutio, & ideò ſi-
33 cuti in traditione rerum corporalium
traditio rei corporalis requiritur, ad *tex.*

in l traditionibus, C. de pact. ità etiã in tran-
34 ſactione iurium incorporalium requiri-
tur ceſſio, quæ pro traditione reputatur,
& iudicatur, vt ſcripſit Gloſ in l.fin. C quan.
fiſc. vel priu. vbi communitèr DD. proba-
runt, etiam Caſtr in l. per diuerſas, C. commod.
Bertaz. in tract de clauſul. verſ dederunt, ceſſe-
runt, &c. Surd. conſ. 154. num. 38. quos pro-
bat. Molfeſ. ad conſuet. Neapol. par. 4. tit de
renunc queſt. num. 8. adeòq; conſiderata tali
35 clauſula, cedendo omnes actiones perſonales,
& reales, & omne ius agit, Mandell conſ. 265
num. 3. multos enim operatur effectus in
ceſſionarium, & ante omnia ipſa ceſſio
vim habet traditionis, probat Caualer de-
ciſ. 319. num. 9 & potiſſimùm in incorpo-
ralibus Farinac. deciſ. ciuil. 764. nu. 2. tom. 2.
Bertazzol conſ. ciuil. 42. num. 8. Gratian. diſce-
ptat. forenſ. cap 310. num. 2. & 24. Burat. deciſ.
133. num. 4. & talis ceſſio in incorporali-
36 bus tantùm operatur quantum traditio,
Farinac. deciſ. poſthum. 614. num. 1. par. 1. Cen-
cius deciſ. 392. num 3. poſt eius tract. Federic.
Mart. eod. tract. quæſt. 52. num. 9. & 10. Bertaz.
de clauſul. d. clauſ. 27. gloſ. 4. num. 3. & idem
Cenc. deciſ. 126. num. 4. & deciſ. 243. num. 3.
& ſic ceſſio iurium in incorporalibus idẽ
operatur. quod traditio in corporalibus,
Paul. Criſtin deciſ Belgiæ 110. par. 2. num. 5.
37 Adeò quod cum talis ceſſio in incor-
poralibus habeat vim traditionis, ex qua
transfertur, nedum dominium, niſi illud
fuerit reſeruatum, Rota diuerſor. deciſ. 262.
num. 4. par. 1. eo quia verbum ceſſit, & con-
ceſſit, importat dominij tranſlationem,
Farinac. deciſ. ciuil. 131. num. 6. tom. 2. Caua-
ler. deciſ. 647. num. 7.
38 Sed paritèr poſſeſſionẽ, ſeù quaſi, con-
ſequitur enim ceſſionarius quaſi poſſeſ-
ſionem rei incorporalis ſtatim poſt ceſ-
ſionem abſq; aliqua apprehenſione dictæ
poſſeſſionis, & poteſt experiri interdicto
vti poſſidetis, refert Gratian. diſcept. forenſ.
cap. 310. num. 1. & 4. & ſucceſſiuè poſſit in
illa manuteneri, dùm ſumus in incorpo-
39 ralibus, pro quibus ceſſio habetur pro
traditione, proùt ità Romæ iudicatum
aſſerit ibidem num. 26. ſed veriùs nanciſci-
40 tur ceſſionarius poſſeſſionẽ ex ſola ceſ-
ſione, maximè quando per ceſſionem, &
reddituarios reſpectiuè erit acceptata,
fundat Peguera deciſ. Catal. 257 num. 1. in
41 ciuilibus, quanquàm alij dixerint non
tranſire poſſeſſionem in ceſſionarium, vt
ex Natta conſ. 398. nu. 13. & Syluan. conſ. 55.
num 8. refert Gratian. vbi ſupra ſub num. 25.
& aſſequitur Farin. deciſ poſthum. 295. nu. 2.
par. 1. hoc tamen procederet in rebus cor-
poralibus, ſecus tamen in rebus incorpo-
ralibus, vt ſubdit nu. 3. & Gratian. vbi ſupra,
42 cum igitur cenſus annuus, ſiuè redditus,
ſint res incorporales, tradit Ludou. Bellus
conſ. 72. num. 15. etenim cenſus, & redditus
annui, & penſiones, inter immobilia com-
putentur, Gratian. diſcept. forenſ. cap. 811.
num. 21.
43 Non mirùm ſi ceſſionarius annuarium
præſtationum nedum dicatur rerum in-
corporalium ceſſionarius, Peguera deciſ.
257. ſed paritèr dominus, & poſſeſſor re-
rum ſibi ceſſarum, vndè perſpicitur peri-
culum rei ceſſæ ad ipſum ceſſionarium
ſpectare.
Prætereà ad comprobationem prædi-
ctorum conuenit, quod dùm ſumus in
44 ceſſione nominis debitoris, ceſſio talis
nominis debitoris eſt venditio, vt probãt
Bertazzol. de clauſul. clauſ. 27. gloſ. 4. ſub n. 3.
Mangil. de euict. quæſt. 80. num. 8. Vueſembec.
45 conſ. 8. num. 71. & ceſſio actionis loco alie-
nationis habetur, Magon. deciſ. Luccenſ. 35.
46 num. 7. eo quia nomen poteſt cedi, & ven-
di, Gratian. diſcept. forenſ. cap. 459. num. 21.
Mangil. d. tract. quæſt. 92. num. 29. & ſic ceſ-
47 ſionem obtinere, eſt emere nomen debi-
toris, Criſtoph. Martius deciſ. Senenſ. exam. 27.
48 num. 25. ſic ceſſio iurium facta pro certa,
& determinata quantitate, nil aliud eſt,
quam emptio, & venditio nominis, Spino
49 conſ. 35 num. 7. quanquàm ipſa nomina
debitorum appellatione bonorum mobi-
lium, vel immobilium non veniant, Man-
dell. conſ. 322. num. 13. Peguera d. deciſ. 141.
num. 3. & fuit deductum in præcedenti ca-
50 ſu, attamen talia nomina ſunt tanquàm
incorporalia, neq; mobilia, neq; immo-
bilia ſunt, ſed quandam tertiam ſpeciem
conſtituunt, etiam ſi additum fuerit ſi-
gnum vniuerſale, ſeù generale, vel vterq;
idem Gerius Spino conſ. 8. num. 2. & proba-
uimus in præcedenti caſu num. 19.
51 Et iſto caſu cuius erit periculũ, diſpu-
tat Ripol. variar. reſol. cap. 11. num. 301. plu-
res caſus diſtinguendo, & ſi ad vendito-
rem, vel ad emptorem pertineat, Afflict. de-
ciſ. 280. poſt Aret. in §. cum autem, Inſtitut. de
empt. & vendit. Duena reg. 203. Iacob. Nouell.
reg. 188. quos probat Farinac in fragm. re-
pert. de contract. lit. P. num. 46. vbi citat Rol.
conſ. 45. num. 1. & 2. vol. 1. dicentem, quod
poſt perfectam venditionem periculum,
& caſus fortuitus ſpectat ad emptorem,
52 maximè quando adeſſet clauſula conſti-
tuti, ſicq; emptione perfecta ſemper peri-
culum ſpectat ad emptorem, §. 3. Inſtit. de
empt. & vendit. cum alijs allegatis per Be-
ſold.

Digitized by Google

ſold. de caſibus fortuitis cap. 8. ſect. 1. num. 1.
Hartaman. obſeruat. 212. num. 11.
Eoquè ampliùs quando periculũ con-
tingerit poſt tranſlationem dominij fa-
ctam, ex *l. Lucius Titius, la prima, ff. depoſ.*
probat *Mantic. de tacit & ambig conu lib. 10.*
tit 9. num. 22. qui in *lib. 12. tit. 11. nu. 41.* ſpe-
53 cificè quærit de nomine debitoris in
dotem dato ſub diſtinctione tradit, quod
ſi iàm tùnc debitor cum ſub conditione
promiſerit ſoluendo non fuerit ipſius vi-
ri periculum erit, quod ſciẽs tale nomen
accepiſſe, intelligatur quale fuerit in
obligatione, ex *l. promittendo, §. ſi à debito-*
re, verſ. quod ſi iàm tunc, ff de iure dotiũ, ſicq;
in maritum omne periculum, & damnũ,
ſicut omne lucrum tranſibit, quando do-
minium rerum dotalium æſtimatarum,
ea æſtimatione adeſſet tranſlatum, late
Fontanell. de pact. nuptial. lib. 5 clauſ. 8. par. 3.
num. 8. & iterum *par. 6. gloſ. 3. num. 61.* vbi
ſpecificè de cenſibus, ac nominibus debi-
torum, & redditibus, agit plures citando,
præſertim *Dom. de Franch. deciſ. 108.*
54 Et eo ampliùs ſi fuerit ceſſum nomen
publicum, prout eſt Princeps, vel Reſpu-
blica deberet ſoluere, cuius periculum
erit ceſſionarij, ità *Mangil. d. tract. de euict.*
quæſt. 79. num. 18. vbi allegat *Menoch. conſil.*
778. num. 15. quem ſequitur *Cencius de cen-*
ſibus, in noua edit. quæſt. 72. ſub nu. 23. limit. 2.
verſ. & hinc inferri poteſt, ex eo quia Fiſcus,
55 & Reſpublica ſemper ſoluendo eſſe di-
cantur, *l. 2. ff. de fund. dot. Bart. in rubr. de iu-*
re fiſci Bald in l. 1. num. 7. C. de hæred. ven. Me-
dic conſ. 148. num. 11. Reg. Valenzuel. conſ. 39.
num. 6. cum alijs apud *Marottam de collectis*
cap. 18. num. 3. quemadmodùm etiam ce-
56 dens creditum, quod habet cum Princi-
pe ſub promiſſione, quod ſit bonum, &
exigibile, non tenetur ob difficultatem
exactionis, *Cencius d. tract de cenſib quæſt. 72.*
ſub num. 22. in noua impreſſ. verſ. & hinc in-
57 *ferri poteſt,* eo quod facto Principis acce-
dit, ceſſionarij damno cedit, *Ludou. Bellus*
58 *conſ. 195. num. 5.* nàm etſi ſoluendo regu-
larité̀r quis præſumatur in dubio, *Maur.*
Aretin. in tract. de ſolution. cap. 82. num 3. do-
nec tamen contrariũ probetur, ſecus erit
ex *Seraphin. deciſ. 1394. num. 5.* notat *Franc.*
Maria Pratus diſcept. forenſ. cap 21. num. 83.
Subſequuntur alia verba ceſſionis vi-
delicet 1 *ogni raggione, & attione, che li ſpetta,*
59 ceſſio ampliſſima ſi ſit facta verbis valdè
pregnantibus, comprehendit omnia iura,
quæ competebant cedenti, *Penia deciſ. Ro-*
tæ 601. num. 2. etiam iura competentia
contra quamcunq; perſonã, *ſubdit num. 3.*
& comprehẽdit etiam hypotheeas com-
petentes cedenti, *ſubdit num 6.* quanquàm
60 cedens omnia iura ſibi competentia ni-
hil faciat, ſi non ſpecificet iura ſua, quæ
cedit, *Borgn. deciſ. 71 num. 93. par. 3.* adhùc
talis ceſſio iuriũ operatur, tantummodò
61 tranſlationem iurium incorporaliũ, non
verò corporaliũ, vt probat *Barbat. in tract.*
de aſſiſtent. gloſ. 7. num. 74. nàm & ſuccedens
62 iura ſua, retineat directam actionem, qua
agere poterit, refert *Eugen. conſ. 83. num. 11.*
tom. 2. quæ ſiquidèm actiones directę pe-
63 nès cedentem ſemper remanent, probat
Cencius deciſ. 536. num. 2. & 3. tract. de cenſ.
eo maximè quando ceſſio fit ex cauſa vo-
luntaria, remanent efficacia iura directa
penès cedentem, donec interueniat vnũ
ex tribus requiſitis, in *l. 3. C. de nouat. Mel-*
linus deciſ. Rotæ 391. num. 10. adeò vt poſt
talem ceſſionẽ poterit exercere actiones
directas, *Cencius deciſ 512. num. 5. poſt tract.*
in tantùm quod ceſſionarius non poterit
iura directa intẽtare ex perſona ſua pro-
pria, *Cæſar Manent. conſ. 129. num. 34.*
64 Adhùc tamen cedens qui habet dire-
ctas actiones, poterit in alium transferre
earum exercitium, ſic ex *Caber. deciſ. 63.*
probat *Hieron. dè Leo deciſ. Valent. 70. nu. 7.*
65 Et propterea ceſſionarius, quia ſucce-
dit in locum cedentis, vt ait *Mantic. deciſ.*
80. num 3. Cencius deciſ. 185. num. 4. & deciſ.
386. num. 4 poſt eius tract.
Et ſubintrat in locum cedentis, vt pro-
bant *Canalèr. deciſ. 310. nu. 9. Hartaman. ob-*
ſeruat. 712. num. 15.
Imò ſuccedit in ius cedentis, *Surd. de-*
ciſ. 308. num. 1. Cencius deciſ. 413. num. 2. In-
trigl. ſingul 87. num. 12. tom. 2.
Et competit id, quod competebat ce-
denti, *Rub. deciſ. 74. num. 3.* nàm idem ius
habet, *Hieron. de Leo deciſ. 26. num. 10.*
66 Et tùnc ceſſionarius, qui ſuccedit in
iuribus cedentis, conſequitur omnia iu-
ra, *Rubens deciſ. 88. num. 11. par. 1.*
Et proindè habet omnia iura ceden-
tis, *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 547. num. 54.*
Et ſucceſſiuè ceſſionarius per ceſſionẽ
omnia iura, quæ cedens habebat, ità *Mi-*
lanenſ. deciſ. 1 num. 12 lib. 2. Monac. deciſ. Bo-
non. 29. num. 2.
Et proindè ipſe vtitur iuribus ceden-
tis, *Farinac. deciſ ciuil. 551. num. 1 tom 2. Cen-*
cius deciſ. 178. num 1. & deciſ. 68. num. 2. & in
tract. de cenſib quæſt. 7 ſub num. . Barbat. dicto
tract. de aſſiſt. gloſ. 7 num. 77.
67 Ex eo quia repreſentat perſonam ce-
dentis, idem *Farin. deciſ poſthum. 532. nu 1.*
par. 1. Rubens deciſ. 88. num. 5. & 10. par. 1.

*Burat.deciſ.*57.*Cencius.de cenſ.quaſt.*67.*nu.*4.
& proindè dum ceſſionarius repreſentat
cedentem, habet omnes actiones,& iura,
quæ cedenti competebant, *Farinac. deciſ.*
*poſthum.*303.*num.*7.*in fine par.*1.

Eo quia ceſſionarius repreſẽtat ceden-
tem in omnibus,& per omnia, *idem Fari-*
*nac deciſ.poſthum.*534 *num.*1.*par.*3. ità vt cũ
ceſſionarius repreſẽtat perſonam ceden-
tis, habet omnes actiones,& iura, quæ ce-
denti competebant, *idem Farinac. d. deciſ.*
*poſthum.*303.*num.*7. *Rubeus deciſ.*450.*num.*1.
68 imò omnia iura actiua,& paſſiua,quę ce-
dens habebat, *idem Farinac. deciſ. poſthum.*
107.*nu.*3.*in fine par.*1. *Barbat.vbi ſup. nu.*75.
69 & demum ei promictitur vti omnibus
iuribus, & remedijs cedenti competenti-
bus, *Hieron.de Leo deciſ.*26.*num.*12. & pro-
pterea ex verbis illis,ponendo eum in lo-
70 cum ſuũ nedum vtiles, ſed directè actio-
nes transferuntur, ex *Oſaſc. deciſ.*45.*ſub*
*num.*7. probat *Gargiar.in ſing.*7.*nu.*7.*&* 8.
71 Dùm igitur ceſſionarius ſuccedit in
ius cedentis, reputatur eadem perſona
cum cedente, *Farinac.deciſ.poſthum.*373 *nu.*
30.*par.*4. *Bertazzol.conſ.ciuil.*52.*num.*9. *Ru-*
*beus deciſ.*300. *num.*5. *Gratian. diſcept.forenſ.*
*cap.*906.*num.*4.& *cap.*981.*num.*11. *Milan.de-*
*ciſ.*19. *num.*24. *lib.*2. *Muta deciſ.*14. *num.*8.
72 quia ſubrogatur in locum cedentis, *Ber-*
tazzol.vbi ſupra, poſt *Crotum conſ.*83.*n.*10.
lib. 2. meritò cẽſetur eadem perſona cum
cedente, *Ludouiſ.deciſ.*121.*nu.*2. *Rota in no-*
*uiſſ. deciſ.*411.*num.*25.*Crot.conſ.*73.*num.*10.
*Surd conſ.*532.*nu.*.. *Gratian.cap.*149 *nu.*10.
*& cap.*586.*num.*81. *Muta d.deciſ.*14.*num.*8.
*Milan d deciſ.*19.*num* 24. *Barbat.ibi nu.*76.

73 Quo fit,vt ſicut cedens,poterat agere
ita & ceſſionarius in quem fuit tranſlatũ
ius cum ſua cauſa,& qualitate, *Rota in no-*
*uis deciſ.*179.*num.*11. & proindè ceſſiona-
rius agere poterit ex iure ceſſo contra
debitores cedentis, *Farinac. deciſ.ciuil.*456.
*num.*2.*tom.*2. poſtquàm ius creditoris in
pignore rei obligatæ duplex eſt, vt inquit
Hugo Donell.in tract.de pignor.in rubr.de iure
credit. in pign. &c. vnum nempè rem tene-
re, eiq; incumbere licere, donec pecunia
debebitur, alterũ diſtrahere etiam ſi cre-
ditori ad ius ſuum conſequendũ facien-
dum videatur de poſſeſſione pignoris, ſic
ea creditori datur,vt fructus etiã ſuo iure
percipiat, non illos quidèm vt lucretur,
ſed quos deindè in ſortem ſibi compen-
ſet, & reſpectu primi iuris, quia tutius eſt
74 rei incumbere, quam actionem habere,
vt inquit *text.in l.plus cautionis, ff.de reg.iur.*
vbi *Dec.nu.*1. *Gipban.de reg.iur.lib.*2.*cap.*14.
75 & ideò aut aſſignatio, & ceſſio debitorũ
habet vim ſolutionis, *l.ſi pupillus*, §.1 *ff.de*
ſolut.& l.inter eos,§.*abeſſe.ff mand.* aut habet
76 vim pignoris, & multò maiorem, nàm
77 pignus dũtaxat tribuit ius reale ad cau-
tionem, non autem ad exactionem, *Man-*
*dell.conſ.*338.*num.*5. vbi *nu.*6. ſubdit,quod
ceſſio nominum debitorum non tantùm
tribuit cautionem per ius reale ad ipſa
nomina, verum etiam facultatem conce-
78 dit exigendi etiam contra debitores in-
uitos, proùt quoq; dictum eſt ſupra in
ceſſionario agendi contra debitores ce-
dentis, nec non contra ipſum principa-
lem debitorem, cuius debitũ fuit ſibi ceſ-
ſum, *idem Farinac.deciſ.poſthum.*165.*num.*5.
*par.*4. *Marta conſ.*182.*num.*1. prædicto etiã
79 ceſſionario competit eadẽ via ad agen-
dum, quæ competebat cedenti, *Rubeus de-*
*ciſ.*286.*num.*6.*par.*2. & ſucceſſiuè vigore
ceſſionis agere,ſicut ipſe cedens,alioquin
nihil operaretur, *idem deciſ.*147.*num.*6. *ea-*
dem ver. & ceſſionarius actione ſua pote-
rit experiri tàm ex perſona cedentis, quã
ipſius ceſſionarij, *Tiber.Decian.reſp.*9.*n.*38.
*volum.*1.

80 Bene verum eſt,quod ceſſionarius age-
re non poterit, niſi producto inſtrumen-
to ceſſionis, *Rubeus deciſ.Rom.*147. *num.*7.
81 *par.* 2. debet enim inſtrumentum ceſſio-
nis ædere, *Rodriq.de ann.reddit.lib.*2.*quaſt.*17.
82 *num.* 34. ſicquè tenetur docere de ceſſio-
ne per exhibitionem inſtrumenti, *Cencius,*
*de cenſib. quaſt.*72.*ſub.nu.*22. *in noua impreſſ.*
verſ.in hoc autem, eo quia ipſe iura ceden-
tis tenetur plenè iuſtificare, *idem Rubeus*
*deciſ.*114 *num.*14.*Ludouiſ deciſ.*579.vbi ple-
na *Additio*.

83 Nàm ceſſio non diceretur ſufficientèr
facta,niſi ceſſionario tradat, cedens ſcri-
pturas, cum quibus ceſſionarius valeat
experiri, probat *Communl. deciſ.Bonon.*53.
*num.*13. præuia tamen eius interpellatio-
ne,vt ſubdit *num.*14.*Ludou.Bellus conſ.*214.
num. 7.

84 Et in ſumma ceſſionarius poterit om-
nia, quæ cedenti licebant, *Paul. Chriſtin.*
*deciſ. Belgic.*63.*num.*2.*par.*3. & ità exige-
re à debitoribus etiam inuitis, id quod
cedenti erat debitum, *Rubeus deciſ.* 88.
*num.*12.

85 Et per conſequens ceſſione facta, da-
taq; poteſtate agendi omne periculum
ſpectabit ad ceſſionarium, *Maur. Aret. in*
*tract.de ſolut.obl.& ret.cap.*2.§.6.*num.*10. ità
86 paritèr periculum nominis ceſſi, tranſit
in ceſſionarium, cui facta eſt iurium ceſ-
ſio,vt refert *Guzman de euict.quaſt.*35.*nu.*59

post

Digitized by Google

poſt *Theſaur.iun lib.3 qq.forenſ.quæſt.73.n.5.*
eo maximè quando periculum continge-
rit poſt ceſſionem,tùnc procul dubio pe-
riculo ceſſionarij cedere, probat idem
Franc.Maria Pratus d.cap.21.nu.57. diſcept.
*forenſ.tom.1.*cum alijs apud *Salgad.in labe-*
*rinto credit.par.1.cap.27.nu.55.& ſeq.*eo ma-
ximè actenta negligentia ipſius,& *cap.26.*
§.vnico,num.20.

Vlteriùs dicebatur in capitulis matri-
monialibus *conſtituendolo Procuratore velut*
87 *in rem propriam, &c.* ſi benè conſtitutio
Procuratoris ſimplex,hoc eſt dicendo,fa-
cio te Procuratorem meum,faciat eum
ſimplicem Procuratorem non vt in rem
propriam, quia ipſe adhùc remanet do-
minus, attamen intelligitur in rem pro-
priam,*Specul.in tit.de ceſſ.act.§.1.ſub num.3.*
eo magis ſi fuerint addita verba in rem
88 propriam, quanquã ceſſionarius ſit Pro-
curator in rem ſuam propriam,*Intrigl.de-*
ciſ.8.num.11. Hieron de Leo deciſ.Valent.26.
num.11.Vuemſembec.conſ.8.num.44.Thomat.
deciſ.Macerat.19.num.20. Gozad.conſ.38 nu.
11. Bertazzol. de clauſul. in clauſ.28. gloſ.1.
num.2.Crotus conſ.83.num.32.vol.1. Milan.
deciſ.1.num.20.lib.2. Berous conſ.187.nu.45.
lib. 1.

Imò citra ceſsionem debitor obligans
creditori nomen ſui debitoris, tùnc eidẽ
creditori quæritur vtilis actio, & proindè
89 eſt,ac ſi fuiſſet conſtitutus Procurator in
rem ſuam, & poterit agere aduerſus no-
men obligatum, nõ minus quam ſi actio-
nes fuiſſent demandatæ,ex *Aret.conſ.124.*
aliàs 125. & Specul. probat *Gratian. diſcept.*
*forenſ.cap.507.num.11.*vbi notat,quod ſiuè
mandantur actiones, ſiuè cedantur, idem
eſt ad effectum vt quis cenſeatur con-
90 ſtitutus Procurator in rem ſuam, *Decius*
conſ.329.num.10. Surd.conſ.4.num.38.lib.1.
Intrigl.conſ.12.ſub num.26.

Nihilominus multum operatur conſti-
tutio Procuratoris facta in ceſſione ex-
preſſim per talem clauſulã, *conſtituens eum*
*Procuratorem in rem propriam,*principalitèr
enim ceſſio iuris, & actionis inducitur
91 per verba ipſa, eo quia ceſſionarius in
rem ſuam factus, poteſt etiam directas
actiones exercere ſuo nomine,dummodò
ex perſona cedentis, *Ant. Faber in eius Co-*
dice lib.4.tit.29.defin.3.nu.13.& 14. Bertaz-
zol.vbi ſupra, Hartam d.obſeru.212 nu.16.
92 eo quia ceſſionarius non proprio,ſed iu-
re cedentis agit, *Coler. deciſ. German.210.*
num. 6. ſicquè ceſſionario competit eadẽ
actio,quæ competebat cedenti,vel ſaltim
per omnia ſimilis, *Decia.reſp.47.n.4.vol.5.*

Et maximè ſi talis clauſula vt ſupra di-
cta fuerit appoſita, *conſtituens,&c.* nàm ne-
dum habet actiones, ſed in omnibus, &
93 per omnia reducitur ipſe ceſſionarius
ad inſtar ipſius cedentis,etiàm quòad iu-
ra exequutiua, quæ competunt cedenti,
competunt etiam ceſſionario,qui eſt pro-
prius,& verè creditor, probat *Coſta Sicul.*
*conſ.35.num.17.Cencius deciſ.126.num.1.*id-
94 circò ceſſionarius ſubintrat in locum
prioris creditoris, & dicitur creditor,
Alex Trentacinq.conſ.17. num. 21. par.2. &
acquirit prioritatem crediti ceſſi, *Cencius*
deciſ.416.num.1.poſt eius tract. & ſic cedens
95 ponens ceſſionarium in locum ſuũ, am-
pliùs contra eum agere non valet, *Caball.*
conſ.81.num.15.tom.2.

Demũ ſubſequuntur alia verba in dictis
capitulis, hoc eſt: *per li quali ne li promette*
*euittione in forma,*ſi benè talis promiſſio de
96 euictione,videtur facta de euictione futu-
ra,vt refert *Guzman.d.tract.quæſt.3.nu.57.*
97 Quæ conſiſtere videtur non ſolũ quò-
ad realitatem crediti, prout ex *Rodriq. de*
*ann.reddit.lib.2.quæſt.21.*probat *Theſaur. iu-*
nior vbi ſupra num.2.
98 Sed veriùs eſt, ne ab alio vincatur, hoc
eſt eripiatur, *l.1.& l.habere licere,ff.de euict.*
Theſaur.vbi ſupra.
99 Poſtquàm euincere eſt rem auferre,
l non tamen, ff.de euict.Mangil.d tract.q.1.n.3.
100 Hinc euictio ſecundum *Azon. in ſumma*
*C.de euict.*eſt rei emptæ,vel ex aliqua iuſta
cauſa acceptæ per Iudicis ſententiam,ab-
ductio alio euincente cauſæ ammiſſio,
probat *Guzman.d.tract.quæſt.1.num.2.*

Quaſi quod promictens aliquid, ſeù
dans,cedens,& ſimilia, aſtringitur ad ob-
ſeruantiam rei ceſſæ, & pro dicta promiſ-
ſione euictionis ſuggerente moleſtia de-
fendere, ac etiam manutenere emptorẽ,
ſeu ceſſionariũ in ſuo dominio, ſeù poſ-
101 ſeſſione adepta, & vt euictio dicatur
commiſſa contra debitorem ceſſum, re-
quiritur ipſius debitoris excuſſio, vel de-
claratio Iudicis debitorem ceſſum non
eſſe ſoluendo, probat nouiſſimè *Franciſc.*
Maria Pratus diſceptat.forenſ. tom.1.cap.21.
num. 1.
102 Et in hoc caſu inſurgẽte controuerſia
ſuper re ceſſa, tùnc ceſſionarius tenetur
denunnciare cedenti ante litem conteſta-
tam, *Tiber.Decian. reſp.97. num.1.vol.3.* vt
euictio deleatur, ſiuè ceſſionarius fuerit
actor, & cum iuribus cedentis obtinere
nequiuerit, ſiuè fuerit reus, & cum dictis
iuribus ſe tueri non poteſt, *Girini Spino*
conſ. 35. num.30. & 31. & vt noceat eui-
ctionis

ctionis iudicium promiſſori, non ſufficit
103 ſimplex notitia, ſed requiritur citatio,
vt probat idem *Franc. Maria Prat. vbi ſup.*
104 *num. 9.* & vt agi poſſit de euictione, re-
quiritur ſententia, *d. l. habere licere, & l. 3.
C. de euict.* cum alijs apud *Mangil d. quæſt. 1.
num. 5.*
105 Imò quod talis ſententia ſit lata ſuper
proprietate, *Guzman. d. tract. quæſt. 55. nu. 2.*
106 & hoc caſu quando ceſſionarius fue-
rit excluſus, agere poterit de euictione, vel
in totum, vel in parte iuxtà petita, vt pro-
ſequitur *Intrigliol. conſ. 12. num. 21. & ſeq.*
107 ex quo non datur actio euictionis no-
mine contra cedentem ante ſententiam,
& realem euictionem, *Ludou. Bellus conſ.
214. num. 2. & 4.* vbi *num. 3.* aſſeruit, quod
nec ſufficit emptorem, vel cedentem cō-
demnatum fuiſſe, ſed requiritur vt reali-
tèr ſolueret.

Quanquam de hoc nō erat controuer-
ſia in præſenti caſu, ſed difficultas reſul-
tauerat, quia tale nomen Vniuerſitatis
ceſſum erat difficilis exactionis, imò ine-
xigibile ob æs alienum per eam contra-
ctum, & hoc caſu quando id prouenisſet
108 ex culpa ceſſionarij ob moram contra-
ctam non petendi creditum, & tùnc ipſi
erit imputandum non tamen cedenti, itá
probat *Conſ Paul. Stayban. reſol. forenſ. cap.
96. num. 17.* cum alijs recollectis per *Ioan.
Bapt. Gargiar. in ſingul. 21.* ſicut quando em-
109 ptor fuerit in mora exigendi, quo tem-
pore debitor euaſerit non ſoluendo, quo-
niam damnum erit ipſius emptoris, ad
*text. in l. quod quis, ff. de regul. iur. & cap. dam-
num, eod tit. in 6* notat *Mangil. eodem tract.*
110 *quæſt. 79. num. 11.* ita pariter in ceſſiona-
rio procedere videtur. idem *Paul Stayban.
vbi ſupra num. 16. & Gargiar.* cui culpę im-
putatur, ſi debitor ceſſus à principio erat
ſoluendo, & poſteà ob incuriā ipſius ceſ-
ſionarij, fuit non ſoluendo factus, *Mangil.
d. tract quæſt. 78. num. 2. Cancer. variar. reſolut.
lib. 2 cap. 6. num. 187.* vel per negligentiam
in exigendo; *Franc. Maria Pratus d. cap. 21.
num. 59. & 61. Ioan. Franciſc. Andriol. tom. 2.
controu 115. num. 6. & 7.* & potiſſimū pro-
cedere dixerunt DD. in marito, cui fuit
111 datum nomen debitoris ineſtimatum,
quod ſi illud exigere neglixerit, ei impu-
tabitur, vt proſequitur *Mangil. vbi ſupra
quæſt. 77. num. 12 & 13.* & optimè *Gratian.
diſcept forenſ. cap. 616. Guzman. eodem tract.
quæſt. 35. num. 34. Fontanell. de pact. nupt. clau-
ſul. 6 gloſ. 1. par 1. num. 65.*

Aut citra eius culpam in non exigen-
do, & illud eſſet difficilis exactionis, & eo
112 caſu ſicut venditor non tenetur, niſi
adhibita prius diligentia per emptorem,
ex *Ruin. conſ. 45. num. 5. lib. 5. & Eugen conſ.
73 num. 15.* probat ibidem *Margil. nu. 17.
& Hattaman. d. obſeru. 212. num. 17.* ità in
ceſſionario vt dictum eſt, nàm ceſſiona-
113 rius, cui eſt facta ceſſio propter aliquam
promiſſionē &c. debet priùs facere quod
promiſit, & implere ex parte ſua. aliàs &c.
etiam nemine petente, quia offerri dici-
tur, quod non petitur, *Mandell. conſ. 377.
num 19.* ſicquè agere ipſe non poterit ad-
114 uerſus cedentem, niſi facta priùs diligē-
tia contra nomen ceſſum, *Cancer. par. 2.
cap 6. num. 184* ſic etiam in viro prę ſertim
115 refertur, ſi eius culpa, quæ probari dici-
tur, ex eo quod non oſtendebatur ipſum
feciſſe aliquam diligentiam pro exigen-
dis nominibus debitorum, *Coccin. deciſ. 60.
ſub num. 4.*

Deniq; extabat alia promiſſio in dictis
capitulis ſcilicet: *Et li promette in detto
116 giorno in forma probante con lo Regio aſſenſo.*

Non eſt dubium, quod ſi fuerit facta
ceſſio nominis debitoris, cedens tenetur
etiam inſtrumentum crediti ceſſionario
tradere, quemadmodùm teſtificantur, *Sta-
til. Pacif. deciſ. 166 nu. 3. poſt eius tract de ſal-
uiano interd. Bertazzol. de clauſul. in clauſ. 27.
gloſ. 13. num. 4.* cum alijs apud eundem
Gargiar. in ſing. 22. ibiq; aſſerit nō ſufficere
117 indicare Notarium, ac etiā omnes ſcri-
pturas, quibus poſſit conuincere ceſſum,
Ludou. Bellus conſ. 217. num. 7.
118 Imò aſſignans aliquem tanquam debi-
torem, debet oſtendere ipſum debitorē,
& ei tradere inſtrumenta, vel alias legiti-
mas probationes debiti, *Parit. in Addit. ad
Bart. in rubr. de hæred. vel act. vend in verbo
vendita, verſ. item quod, col. 4.* nàm ceſſio vt
valeat, debet cōſtare de credito vero, pro-
119 bat *Gargiar. in ſingul. 23. num. 3.* ceſſor in-
rium tenetur oſtendere creditorem de
quantitate pecuniarū ceſſa, *Caball. in conſ.
143. num. 4. tom. 2.*
120 Et ſic nomen debitoris, ſeù creditum
quando ceditur pro parte rei venditæ,
debent conſignari iura, & ſcripturæ, quæ
enunciantur in inſtrumento, *Mangil. in
d. tract. quæſt. 81 num. 11.* vbi *num. 13.* refert,
121 quod non ſufficit indicare Notarium,
penès quem adſunt inſtrumenta, *Cencius
de cenſib. quæſt. 72. ſub nu. 22. in noua impreſſ.
verſ quomodo autem facienda eſt, Gargiar. vbi
ſupra.*
122 Ex quo ceſſio efficax non diceretur,
antequàm edantur inſtrumenta, per quæ
de iure cedentis appareat, *Nouar. in tract.*

de da-

Digitized by Google

*de datione in ſolutum, quæſt.*12. *num.*5. *ſect.*2.
123 adeò quod vt ceſsio ſit valida, cõſigna-
ri debent omnia inſtrumẽta, vt ceſſus de-
bitor conueniri poſsit. *Farinac. deciſ. poſth.*
443. *num.*9. *par.*1. & maximè in ceſsione
124 nominis debitoris inſtrumentum ipsũ
re ipſa, & cum effectu eſt parti conſignan-
dum, *Penia deciſ. Rotæ* 501. *num.*3. *&* 4. & ſic
125 conſignatio ſcripturarũ arguit ceſsio-
nem iutium, *Anna alleg.*79. *num.*70. & ſuc-
126 ceſsiuè ceſsionarius ad eã tenetur edi-
tionem, ad qnam cedens tenebatur, *Anton.*
*Fab. in eius Codice lib.*2. *tit.*1. *de ædendo. defi-*
*nit.*17. *num.*1. *&* 3. *Cencius d. quæſt.*72. *nu.*22.
127 ad hoc vt conſtituat debitorem in mo-
ra, *Bertazz. d. tract. clauſ.*29. *gloſ.*4. *ſub nu.*4.
vel ſaltem tenetur fidem facere de ceſsio-
ne quando non agit vti Procurator in
rem ſuam, idem *Mangil. eod tract. quæſt.*80.
*num.*3. vbi *num.*4 rationem reddit, & *nu.*5.
vtilitas huius concluſionis intuetur.
128 Cæterum quando ceſsionarius tanquã
Procurator cedentis, & in rem ſuam po-
terit contra debitorem proponere omne
ius, quod competebat, *Mantica deciſ.* 80.
num. 4.
129 Hinc reſultare comperiebatur, quod
debitor non tenetur ſoluere cedenti cre-
ditori, ſed ceſsionario etiã nulla ſibi de-
nunciatione facta, dummodò ſciat ceſsio-
nem factam fuiſſe, *Mandell. conſ.*717. *nu.*13.
vbi *num.*14. ſubdit, & multò magis debi-
130 tor ceſſus poteſt excludere cedentem
viſo inſtrumento ceſsionis, cui veriſimili-
tèr debuit credere, & ampliùs ſi allegaret
ſoluiſſe, nec per hoc liberaretur debitor
ſoluendo cedenti, vt proſequitur idem
*Bertazz. eod. tract. d. clauſ.*29. *gloſ.*4. *num.*8.
131 quanto magis facta denunciatione,
ex *Dec. conſ.*98. probat *Gargiar. d. ſingul.*7.
num. 4. vbi plura, ære alieno ceſſo ſtatim
debitori denuncianda, ceſsio ei nè alteri
ſoluat, *Paul. Criſtin. deciſ. Belgic.*14. *num.*9.
*par.*3.
Quò fit, vt cum in præſenti caſu fuiſſet
data certa copia inſtrumenti, ſic confeſ-
ſata in dictis capitulis, ob quam aſtringe-
batur ipſe creditor agere contra dictam
Vniuerſitatem debitricẽ ceſſam, & de iure
132 probatum eſt, quod ceſsionarius ante
omnia debet denunciare debitori, vt non
ſoluat cedenti, *Bertazzol. d. tract. clauſ.*29.
*gloſ.*4. *Paul. Criſtin. deciſ. Belgiæ* 14. *par.*3. *n.*9.
133 Nec alitèr agere contra ipſum ceden-
tem, nulla facta diſcuſsione nominis de-
bitoris ceſsi, vt nouiſsimè intuetur *Ioan.*
*Franc. Andreol. controu. forenſ. tom.*2. *controu.*
115. *num.*1. 12. *&* 13.

134 Poſtqnàm ceſsionarius non agit, niſi
prius omnem diligentiam contra debi-
torem ceſſum pro illius conſecutione
adhibeat, *l. fin. ff. ſi certum petatur*, cum
alijs per eundem *Franciſcum Mariam Pra-*
*tum d. cap.*21. *num.*73. & indè excuſſo prin-
cipali nomine ceſſo, *Rodriq. d. tract. de ann.*
*reddit. lib.*2. *quæſt.*17. *num.*33.
135 Et reperto non ſoluendo, vt idem *Fran-*
ciſc. Maria Prato loc. cit. num 75. ait, tùnc re-
greſſum habet contra principalem debi-
torem de euictione, imò exigitur, quod
136 ſtatim excutiat nomen debitoris ceſſi,
& adhibeat diligentiam, *Mangil. d. quæſt.*78
*num.*1. vbi *num.*3. *ad finem* ſubdit, & poſt
137 adhibitam diligentiam perducat ad fi-
nem, faciatq; debitorem carcerare, *nu.*9.
quod etiam aſſequitur *Buras deciſ.*476. *nu.*
17. *&* 18. poſt *Roder. d. lib.*2. *quæſt.*17. *nu.*33.
& nouiſſimè idem *Franc. Maria Pratus vbi*
*ſupra num.*78.
138 Et ampliùs dicebatur, quod quando
expreſsè nomina debitorum dantur in
dotem, non erit neceſſaria ceſſio, neque
neceſſariè danda ſunt inſtrumenta, vt di-
xit *Coccin. d. deciſ.*60. *num.*5. *&* 6.
Quo fit, vt cum ipſe maritus oſtendiſſet
eius ceſſionem Electis dictę Vniuerſitatis,
non ſolùm fuit deſcriptus in libro eiuſdẽ
Vniuerſitatis inter eius creditores, ac etiã
139 acceptato nomine redditus, videbatur
ceſſionario ſatisfactum, *Rodriq. d. tract. eod.*
*lib.*2. *quæſt.*21. *num.*8.
Sed etiã cęperat exigere ab ea nonnul-
las pecuniarum quantitates diuerſis tẽ-
140 poribus, & hoc caſu, ceſſione debitorũ
facta, ius exigendi factum eſt irreuocabi-
le etiam contra voluntatẽ cedentis, quan-
do iàm ceſſionarius incepit exigere,
141 *Mandell. conſ.*338. *nu.*7. at debitor ceſſus
dicetur exigibilis eo ipſo, quod poſt ceſ-
ſionẽ ſoluit ceſſionario, *Cencius deciſ.*507.
num. 2 *poſt eius tract.* quem ſequitur *Franc.*
*Maria Pratus d. cap.*21. *num.*67. & iſto ca-
142 ſu exigibilitatis promiſſę, vt huic exigi-
bilitati ſatisfiat, nedum ſufficiens erit, ꝙ
cenſuarius bis, vel ter dictam exactionem
exerceat, ſiuè annuam præſtationem exe-
gerit, prout ità deciſũ Romæ, tradit *Cen-*
*cius d. quæſt.*72. *ſub num.*22. *verſ. & ad effectũ.*
143 nàm huiuſmodi promiſſio exigibilita-
tis non debet trahi ad perpetuitatem; vt
quoq; ibidem deciſum Romæ tradit, quẽ
ſequitur idem *Franc. Maria Pratus vbi ſup.*
*num.*68. ſed etiam ſi per vnam vicem exe-
144 gerit, poſtquàm poſſeſſio exigendi per
vnicam ſolutionem acquiritur, quantum
iure proprio vſa eſt cũ patientia domini,
Statil.

Digitized by Google

Statil. Pacif. d. tract. inſpect. 1. cap. 6. num. 49.
dùm ſumus in iuribus incorporalibus, vt
145 ibidem *num. 47.* innuit, idcircò cedens
promittens nomen ceſſum, & exigibile,
tenetur tale præſtare ſolùm de tempore
ceſſionis, *Ioan. Franc. Andriol. d. tom. 2. & controu. 115. num. 5 & 10.* ex *Cencio ibi relato.*

Ex quibus omnibus rationibus, vt ſupra deductis concludi videbatur periculum nominis dictæ Viuerſitatis ſpectare ad virum ipſum, ex adductis per *Paul. Criſtin. deciſ. 63. in fine par. 3.*

Licet autē ex parte mariti actoris pro tuitione ſuorum iurium aſſerebatur, fuiſſe tale nomen dictæ Viuerſitatis ceſſum ſub his verbis promiſſiuis, eſſe verum, liquidum, exigibile, non exactū, nec alitèr ceſſum, &c.

146 Et Primò, quòad promiſſionem nominis eſſe verum, certum eſt, quod cedens
aſtringitur facere nomen debitoris ceſsū verum tantùm, *Cancer. variar. reſolut. lib. 2. cap. 6. num. 193. Cencius d. tract. quæſt. 72. ſub num. 22 in noua impreſſ. Theſaur. lib. 4. quæſt. forenſ. 10 num. 3. Intrigl. ſing 87. nu. 34 tom. 2.*
147 Et cedens ſi promiſiſſet debitorem verum, ſufficit oſtendere de veritate crediti, *Guzman. d. tract. quæſt. 35. num. 40. Rodriq. eod. tract. lib. 2. quæſt. 21. num. 9.*
148 Sic cedens annuū cenſum, tenetur præſtare ſolùm verum, non autem exigibile, *Io. Franc. Andriol. vbi ſupra num. 9. Intrigliol. conſ. 12. num. 19. Hartman. d. obſeruat. 212. num. 30.*
149 Et quando ſimplicitèr vendit quis nomen debitoris, tenetur eum præſtare debitorem, non autem locupletem, & ſoluēdo, *Mangil. d. tract. quæſt. 79. num. 13. Additio ad decis. Ludouiſ. 579.* vbi alia ſimilia tradit *Hartaman. vbi ſupra num. 1. & ſeq.*
150 In tantùm quod cedens iura talia, qualia tenetur præſtare debitorem ceſſum eſſe verum, *Ludouiſ. deciſ. 579. num. 7. Farin. in repert. de contract. quæſt. 6. num. 110. Anton. de Amato variar. reſol. tom. 1. reſol. 37. nu. 27. 28. & 29. Gargiar. ſingul. 22. num 13. Conſil. Marcian. conſ. 42 num 5. tom. 2. & conſ. 28. nu. 11. in fine tom. 1.*

In tantum eſt verum hoc, quod cedens, vel venditor ſolùm tenetur manutenere, quod ſit verum nomen ceſſum, *Mangil. d.*
151 *tract. quæſt. 77. num. 17.* imò cedens, tenetur de iure manutenere verum, & legitimum debitorem ceſſum, *Burat. deciſ. 476. num. 4.* latiſſimè *Poſtius in tract. de manuten. obſeru. 55. à num. 3 ad 8. & in deciſ. 107 nu. 2. poſt d. tract. & ſine exceptione, Gratian. diſcept. forenſ. cap. 527. num. 13.*

152 Non tamen tenetur illud facere bonū, ex *l. ſi nomen, ff. de hæred. vel act. vend. & l. ſi plus, § fin. ff. de euict. Ludou. Bellus d. conſ. 214. nu. 4. Maur. Aretin. in d. tract. de ſolut. & oblat. & retent. cap. 2. §. 6. nu. 12.* ſubdens ſub *n. 13.* etiam ſi de euictione promiſſum ſit, vbi multa, eo magis ſtante tali pacto, vt ibi *Bellus num. 1.* probat.
153 Quanquam alij teneant contrarium, vt cedens, teneatur facere nomen ceſſum bonum, *Rota diuerſ. tom. 2. deciſ. 127. num. 7. Intrigl. ſingul. 87. num. 34. tom. 2.*
154 Eo, qui cedens nomen debitoris, tenetur illud facere bonū de iure, & de facto, *Mangil eod tract. quæſt. 80. num. 10.*
155 Et ſic talem nomen cedens, & promittens, eſſe bonum, & ſecurum, intelligitur
promittere, quod eſt ſoluendo, *Cæſar Manent. deciſ. 54. num. 53.* nàm paria ſunt no-
156 men debitoris ceſſum eſſe bonum, vel
ſoluendo, *ſubdit num. 54.* quocirca promit-
157 tere tenetur, ſi nomen ceſſum ſoluere
non vult, *num. 55.* etenim promittens ali-
158 quem eſſe bonum pro illo dicitur fide-
iubere, *num. 56.* conferunt ad idem recollecta per *Cencium d. quæſt. 72. ſub nu. 22. verſ.*
159 *amplia hæc concluſio,* & bonum exigibile
idem importat, ac ſoluere, ex *Barzio deciſ. 110. num. 4.* probat ibidem *Andreol. num. 11.* & licet hoc in ſpecie non fuerit promiſſum, tamē ex alijs clauſulis videbatur cedens ad prædicta teneri, vt ex multis probat ibidem *Andriol. num. 9.*
160 Subſequitur aliud verbum liquidum, quod ſanè id dicitur, quod in promptu liquidari poſsit, quod etiā dicitur prudentis Iudicis arbitrio remictitur, probat *Anton. de Amato variar. reſol. tom. 1. reſol. 39.*
161 *num. 161.* quemadmodùm inſtrumentum
dicitur liquidum, quotieſcunque nulla eget probatione extrinſecus facienda ad eius liquidationem, *Carau. in ritu 167. nu. 14. Reg. Rouit. in rubr. de inſtrum. liquid. nu. 9. Galter. in praxi inſtrum.*

Dicitur liquidum, quod ex ſcriptura patet liquidum eſſe, *Horat. Carpan. ad Statuta Mediol. tom. 1. cap. 42 num. 7.* quæ omnia concurrebant in caſu noſtro, tùm reſpectu perſonæ, tùm crediti apparentis ex inſtrumentis celebratis.

Sequitur aliud verbum, nempè exigibile, exigibilitas cenſus non cenſetur pro-
162 miſſa, niſi expreſsè dictum ſit, *Cencius deciſ. 477. num. 12. poſt eius tract.* & ſi benè cedens, non teneatur facere nomen ceſſum exigibile, vt probant *Magon. deciſ. Flor. 39. num. 2. Rodriq. d. tract. lib. 2. quæſt. 21. num. 9. Tomat. deciſ. Macerat. 19. num. 3. & 14.* niſi

eſſet

Digitized by Google

163 eſſet venditor,nàm vendens nomen de-
bitoris, tenetur illud præſtare verum, &
creditum de iure exigibile, præſertim ſi
164 promiſſum ſit, quod verũ ſit, & illęſum,
Spino conſ.35.num.8.9.& 10. hinc eſt,quod
euictio non dicitur ſimplicitèr promiſ-
ſa, quando fuit datum nomen debitoris
exigibile,& quando poſſit agi de euictio-
ne factis diligentijs, & non exactis capi-
tale, & tertijs, vt probat *Dom.Reg. Hector
Capycius Latro tom.2.conſult.148 num.4.*
165 Nihilominus quando ex pacto fuerit
promiſſum tale nomen bonum, & exigi-
bile ſecus erit,*Mangil d tract quæſt.67.n.17.*
& ſectatur nouiſſimè *Io.Franc. Andreol. d.
tom.2.controu.115 num.2.& 3.* quoniam il-
lud tenetur præſtare tale, *Cencius d.q. 72.
num.22.*
166 Eo fortiùs quãdo quis promiſerit no-
men, quod vendidit eſſe verum, & exigi-
bile, tùnc tale debet eſſe nomen, vt nihil
ei poſsit opponi,vt idem *Mangil.eod.tract.
quæſt.79. num.12.* probauit, & poſt eum
Franc.Maria Pratus d.cap.21.num.3.
167 Imò etiam ſi non fuerit promiſſum no-
men exigibile, adhùc tamen cedens no-
men debitoris pro dote tenetur illud prę-
ſtare exigibile,etiam ſi hoc nõ fuerit con-
uentum,quod procedit etiam in intereſſe
dotis,& ità per S.C. deciſũ, ex *Dom.Reg.
Fabio Capycio Galeota controu. 32. num.37.
& 38. tom.1.* probat *Conſiliar. Paul. Stayb.
iun. reſolut forenſ.96. num.17.& 28.* imò te-
168 netur illud ſemper, & ſucceſsiuis tem-
poribus præſtare exigibilitatem, idẽ *Pra-
tus vbi ſupra num.4* ſubdens *num.5.* non ſuf-
ficere,ſi tẽpore ceſsionis fuerit idoneum,
ſicquè talis promiſsio ſemper durat, ita
Thomat.deciſ.29.num.13.
169 Sequitur aliud verbum adiectum,non
exactum exigere eſt ab inuito in iudicio
extorquere, *l.fideicommiſſa, §.ſi rem, ff.de le-
gat.3.* cum alijs apud *Bertach. ver. eſigere,
Alex.ad Bart.in d.§.ſi rem,* quod verificatur
etiam in ſponte ſoluente, poſt *Lucam de
Penna in l.quiſquis,C.in quibus cauſ.col.lib.11.
Alex.ad Bart.in l.hoc iure, ff.de ſolut.verſ.Ia-
cob.de Arena,* nihilominus non poterat ve-
rificari in caſu iſto, quem realitèr capita-
le non fuerat exactum; ſed tantùm certa
annua ſolutio in compotum crediti, &
deniq; aliud verbum ſubſequebatur, nec
alitèr ceſſum,&c. poſtquàm vendens ſolũ
170 tenetur nomen debitoris præſtare verũ,
& nemini obligatum,non autem eſſe ſol-
uendo,*Mangil eod tract.quæſt.79.nu.4.& 13.*
vbi alia adduxit.

Dato inſuper,quod tale nomen ceſſum
fuerat datum vti verum liquidum exigi-
bile,non exactum, neq; alitèr ceſſum,&c.
reſtringebatur difficultas ad particulam
exigibilitatis, quo fit, vt ſi factum fuerit
inexigibile, tùnc ceſſione facta, & data
171 poteſtate exigẽdi, licet periculũ ſpectet
ad ceſſionarium,*Goz.ad.conſ.38.num.11.*
172 Aut quando ſimplicitèr fuerit nomen
venditum, vel ceſſum, eſſe verum ſine ex-
ceptione, *Gratian. diſceptat. forenſ.cap.527.
num.13.*
173 Nihilominus ſecus erit quando fuerit
nomen debitoris ceſſum exigibile, quo-
niam tùnc promittens, tenetur manute-
nere ceſſionarium in iſta qualitate,ex *l ſi
venditor,in princ. ff.de act.empt. l qui fundum,
§.qui agrum, ff de contrah.empt.* cũ alijs apud
eundem *Gratian.d.cap.527.num.1. 2. & 14.
Cencius vbi ſupra quæſt.72.ſub num.22. verſ.
declaratur autem*, adeò quod periculũ no-
minis ceſſi.ſpectat ad cedentem, quando
poſt ceſſionem factus eſſet debitor non
ſoluendo,*Theſaur iun lib.3. qq.forenſ.q.73.
num.1.* latiùs *Guzman de euict.q.35 nu 6.*

Et propterea non obſtant, quæ dicta
ſunt in contrarium,& primo de verbo *aſ-
ſignare*, vt videatur facta ei tranſlatio tàm
quòad dominium, quàm quòad proprie-
tatem,nàm vltra quod tale verbũ eſt am-
biguum, ſiuè æquiuocum, vt dictum eſt
ſupra in princ.
174 In hac materia ceſſionum aſſignatio
actionum importat ceſſionem, *l.arbitror,
ff de diſtract.pignor. Bald.in cap.1.col.1.in fine,
verſ.& adde quod per verbum,quid ſit inueſtit.*
probat *Bertach. ver.aſſignatio, Bertazzol. d.
clauſ.27.gloſ.4.ſub num.2.*

Quæ ſiquidèm ceſſio non transfert do-
minium,*Bertazzol.d.clauſ.27.gloſ.1.num.1.*
175 ſed tantũ ius perſonale in ceſſionariũ,
vt deciſum tradit *Hieron.de Leo deciſ.va-
lent.70 num.10.& 12.*
176 Quod ſecus erit in ceſſione, vbi eſſet
facta de omnibus iuribus in datione no-
minis in ſolutum, quoniam tùnc non in-
duceret ius perſonale, ſed reale,vt idem
Hieron.de Leo deciſ.192.num.22.
177 Quanquam actio ad exigendũ annuos
redditus, non veniat appellatione mobi-
lium, vel immobilium, ſed conſtituit ter-
tiam ſpeciem,*Reg.Rouit in pragm.1. nu.74.
de iur.& exact.fiſc.Ludou Bell.d.conſ.72.nu.4.
& conſ.75.nu.4.* perſonalis tùnc actio pro-
mittitur,vt in *d.conſ.72.num.7.* ſubnectit,&
178 tùnc ceſſis actionibus perſonalibus ve-
niunt in conſequentiam actiones hypo-
thecariæ, *Mandell. conſ.256.nu.6.* & ceſsio-
nis vigore intelligitur tranſlata, non tan-

179 tùm actio perſonalis, verùm etiam hy-
pothecaria cum ſua cauſa, *Barbat. de aſſi-*
180 *ſtent. gloſ.60.num.70.* ex eo quia actio hy-
pothecaria, eſt pediſſequa actionis perſo-
nalis, *Præſ. de Franch. deciſ.*881.*num.*3. & ſic
non alitèr dominium, ſed hypothecam
ſolùm conſtituit, *Bellus conſ.*194. *num.*3.
181 Imò neque ipſa ceſsiò transfert poſſeſ-
ſionem in ceſsionarium quando cedens,
non eſſet in conſpectu rei, *Farinac. deciſ.*
poſthum 99.*num.*4.*par.*4. adhùc tamen quia
182 eorum natura ſunt redimibiles annui
redditus, potiùs inter mobilia, quam in-
ter immobilia connumerari debent, idem
Bellus vbi ſupra, niſi quando iura, & actio-
nes naturam eorũ inducunt, *idem conſ.*75.
num. 1.
Nequè obſtabit ceſsio facta, ità vt pe-
riculum ſpectare videatur ad ceſsionariũ,
183 poſtquàm ceſsio duplex eſt, vna eſt, quæ
fit ad commodũ cedentis ſolutionis cau-
ſa, vt eſt quis cedit iura ſua alteri ad exi-
gendùm ab aliquo certam quantitatem,
vt de ea ſibi de credito ſatisfaciat, & hęc
ceſsio non habetur loco ſolutionis, ſeù
ſatisfactionis, ſed importat ſimplicem
mandatum, ità vt nullo modo contingat
liberatio ante factam ſolutionem, ſed ce-
dentis ſit periculum, non autem ceſsio-
narij, ex *Gloſ in l. legatu, ad finem, ff. de liber.*
leg. cum alijs adductis à *Rota in nouiſſ. de-*
*ciſ.*392. *num.* 21. 22. *&* 23. quinimò ex ijs
184 colligitur, ꝙ quando ſimplex erit ceſ-
ſio periculum nominis non erit ceſsiona-
rij, latè *Peguera deciſ.*38 *num.*4. *Guzman d.*
*tract. quæſt.*35.*num.*131.
185 Et conſequentèr facta ceſsione ſimpli-
citèr periculum rei ceſſæ ſpectabit ad ce-
dentem, *Farinac. deciſ. poſthum.*373.*num.*33.
par. 3. cum alijs apud eundem *Pratum d.*
*cap.*21.*num.*70.
Et tùnc diceretur ceſsio ſimplex quan-
do fieret ad commodum cedentis, ſolu-
tionis cauſa, *Rota d. deciſ.*392.*num* 2. vt pro-
ſequitur *Guzman d. tract. quæſt.*35. *à nu.*131.
186 *verſ. in ſecundo caſu*, ex quo talis ceſsio
ſimplex, non habetur pro ſolutione, nec
liberat debitorem ceſſum, niſi concurrãt
requiſita, *l.*3. *C. de nouat. Burat. deciſ.*470.
*num.*4. *in annot. Guzman vbi ſupra num.*132.
latiùs *Hieron. de Leo d. deciſ.*192. *nu.*4. *&* 8.
*Bertazzol. de clauſul. in clauſ.*29. *gloſ.*4.*nu.*5.
187 ſicq; cedens ſtat in periculo, & in dam-
no debitoris ceſsi, ſi ceſsio ſit ſimplicitèr
facta, *Bertazzol d. clauſ.*27.*gloſ.*13.*nu.*3.
Indè ſubſequitur, quod periculum no-
minis ceſsi ſpectat ad cedentẽ, & nomen
ipſum remanet in bonis, & in dominio
188 cedentis per ſimplicem ceſsionem, non
eſt priuatus obligatione ſui debitoris quã
habet, & ideò poterit adhuc agere con-
tra debitorem ceſſum, & ab eo exigere,
ex *Bart. in l. facta, §. ſi hæres, ff. ad Trebellian.*
*Surd conſ.*269.*nu.*23.*&* 24. cum alijs apud
*Statil Pacif. de ſaluiano interd. inſpect.*4.*cap.*1.
*num.*62. & pro omni eo, quod non exigit à
debitore ceſſo, ex *Decio conſ.*99.*num.*4. fir-
mat ibidem *Conſ. Stayban. num.*6.
189 Imò cedens, agere poterit, vt ſoluatur
ceſsionario, *Farinac. deciſ. ciuil.*7.766. *nu.*6.
par. 2.
190 Et conſequentèr data inexigibilitate
debitoris ceſsi, ceſsionarius habebit re-
191 greſſum contra cedentẽ, ex traditis per
192 *Buratt. d. deciſ.*476. & indè ceſsionarius
poterit agere recta via contra cedentem,
vt ſibi obſeruet ea, quæ ſeruare tenetur,
*Ludou. Bellus d. conſ.*214.*num* 6.
193 Quapropter cum in dubio præſuma-
tur ceſsio ſimplex, prouti eadem *Rota d.*
*deciſ.*392.*num.*25. aſſirmat.
Eoquè magis, quia ex ſeipſa in hoc fa-
cto apparebat ſimplex ceſsio facta ex fa-
cti ſerie vt ſupra enunciata, ſubnectitur,
quod ob ſolutionem non ſubſequutam à
debitore ceſſo, licito iure actor iſte mari-
tus proteſtationes facere poterat contra
cedentem, velle contra ipſum liquidare
inſtrumentum, quemadmodum ex actis
clarificabatur.
194 Altera verò ceſsio, vt eadem *Rota d. de-*
*ciſ.*392.*num.*24. aſſerebat eſſe cum nomina
creditorum vendantur, & inſolutum dan-
tur, aut delegantur; nàm ceſsio, & inſolu-
tum datio voluntatia æquiparantur em-
ptioni, & venditioni, *Decian. reſp.*81.*num.*2.
*vol.*4. vbi *num.*15. ſubdit, quod veniunt ap-
pellatione alienationis, & non mirum, ſi
hæc ceſsio habetur eo ipſo loco ſolutio-
nis, ità vt ex tùnc cedẽs liberaretur, dùm
creditor nominis ceſsione contentatur,
quo nàm caſu procedunt, *tex. in l. ſi manda-*
to meo, §. qui mihi debeas, ff mandati, & *text. in*
l. pupillus, §. ſoror, ff. de ſolut. l. inter cauſas, §.
*abeſſe, ff. mand. l. delegare, ff de nouat. & l.*3. *§.*
quod ſi, C. de nouat. Bald. Goz. ad. Cancer. Socc.
Gabr. Oſaſc. & Surd. quos probat ibi *Rota.*
195 Datio enim in ſolutum nominis debi-
toris non importat exigibilitatẽ, vt pro-
bat *Franc. Maria Prat. d. cap* 21.*num.*44. ta-
men ſtatim liberat cedentem, ità vt riſi-
196 cum, & periculum, deinceps ſpectat ad
ceſsionarium, *Burat. deciſ.*476.*num.*7. *Fari-*
*nac. deciſ. poſthum.*373.*num.*33. *par.*4. ex eo
197 quia ceſsio nominis debitoris facta in
ſolutum dati loco ſolutionis habetur, la-
tiùs

tiùs *Hieron. de Leo d deciſ.102. nu.11.* poſt
Cancer. variar. reſolut. lib.2. cap.6. num.180.
& Pratus vbi ſupra d. cap.21 num.51. at no-
198 men debitoris datum in ſolutũ perin-
dè eſt, ac ſi res debita ſoluerrtur, vt ibi-
dem *Pratus num.52.* ſubſequitur, prout ità
199 reſolutum fuit Romę in ceſsione nomi-
nis debitoris in ſolutum dati cum pro-
miſsione exigibilatis, vt periculo ceſsio-
narij cedere deberet, apud *Cencium deciſ.*
476. in noua impreſſ poſt eius tract. de cenſ. ite-
rum in *deciſ.507. & in dec.507. & in d. tract.*
quæſt.42. num.23. verſ. ad effectum, ſequitur
Pratus d cap.21. num.67. & ſeq. & iſto caſu,
quia actiones directæ nõ remanent apud
200 cedentem, ceſsionarius poterit age-
re, & ſuas actiones exrrcere contra debi-
torem, ex adductis per eundẽ *Andr. d. con-*
trou.115. num.13. & ſeq.

Quocirca non obſtat ſi dicatur, quod
ceſsio ſit venditio, ſiuè alienatio, vt dictũ
eſt ſupra, poſtquã tùnc vendirio, ſeù alie-
natio cenſetur, quoties mediante prerio
fierer ceſsio iurium, ex *Gloſ. in l. apud Cel-*
ſum, §. ſi cum legitima, verbo pretio, ff. de dol.
except. notat *Farinac. in repert. de contract.*
quæſt.11 num.26. vbi ità deciſum refert in
vna Romana prælationis coràm Seraphino die
6. Septembris 1572 pro Pico contra Porcellam,
præterea, quia hoc procederet in datio-
ne in ſolutum, quæ habet vim emptio-
nis, & venditionis, *l. ſi prædium, C. de euict.*
Praſ. de Franch. deciſ.13. num.9. Guzman de
euict. quæſt.4. num.14. latè *Nouar. in tract. de*
datione in ſolutum, ſect.1. quæſt.11. nu.1. & 2.
201 & conſequentèr dùm fuiſſet promiſſum
nomen publicũ, hoc eſt Principis, adhùc
cedens tenetur, ſi Princeps nolit ſoluere,
ex *Soccin.* refert *Cæſar Manent. d. deciſ.54.*
num.55.

Quantum verò pertinere videatur ad
ceſsionem iurium factum, hoc eſt, vt ipſe
ceſsionarius potuiſſet agere contra debi-
torem ceſſum, non erat difficultandum,
quories fuiſſet promiſsio facta per ceden-
tem obſeruata in exhibitione ſcriptura-
rum, quæ alitèr non fuerant conſignatæ
in forma probante, iuxtà tenorem dictæ
202 promiſsionis, circumſcripta diſtinctio-
ne circa hoc tradita à *Cencio d. quæſt.72.*
ſub num.22. in verſ. quomodo autem, vbi ex-
preſsim notat, quoties creditum iuſtifica-
ri deberet ex alia ſcriprura exiſtente pe-
nès cedentem, vel alibi, tùnc ſi facilè ha-
beri non poteſt in forma probante, tene-
tur cedens tradere ceſsionario in ſuis ori-
ginalibus &c. vltra quod in caſu noſtro
promiſſa erat exhibitio, ſiuè editio in-
ſtrumenti in forma probanti, ad hoc vt
liquidari potuiſſet cõtra dictam Ciuita-
tem, quæ cum non fuiſſet facta, non vide-
batur ſtetiſſe per eundem ceſsionarium
agere contra dictam Vniuerſitatem.

Inſuper aderat promiſsio faciendi ex-
pediri Regium aſſenſum, & in hoc caſu
refert idem *Guzman eod tract quæſt.4. nu.55.*
203 quod talis promittens expedire aſſen-
ſum, erit ſuper ſolitis expediri, & ſi non
fuerit obſeruatum, vtiq; teneretur ad in-
tereſſe, aliàs ſecus, ſi inſolità fuerunt pro-
miſſa, ſuper quibus aſſenſus impetrari nõ
potuiſſet, cætrrum vt ipſe ſubdit aſtringe-
tur, promittẽs adhibere omnem diligen-
tiam pro tali impetratione aſſenſus, quod
in iſto facto non apparebat, ex quibus re-
ſultanerat, quod nullatenùs ipſe ceſsio-
narius agere poterat contra dictam Vni-
uerſitatem pro conſequutione ſui crediti.
204 Item minimè obſtare videbatur con-
ſtitutio Procuraroris facta in rem pro-
priam, dùm ipſa clauſula operatur, quod
cenſetur emptor conſtitutus Procurator
vendentis ad faciendũ nomen eius, quid-
quid ipſe vendens, poterat ante venditio-
nem ad ſui tamen emptionis vtilitatem,
Phanuc. de inuent. hæred. par.2 num.2. ſic ceſ-
205 ſionarius erit Procurator in rem ſuam
conſtituendus ad abundantem cautelam,
probat *Tennin. in caut.17 num.20.*
206 Et ſimilitèr ex clauſula, *ponens in locum*
proprium, quæ veram poſſeſsionem, domi-
niumq; transfert, probat *Octau. Caracc. de-*
ciſ.22. num.16.

Ob id videbatur legitimare eius per-
ſonam, vt potuiſſet agere, hoc ſanè intel-
ligendum erit quando ſibi fuiſſent datæ
ſcripturæ mentionatæ, & promiſſæ, & ſic
207 cedens, non liberat debitorem ceſſum,
quando poſuit ceſsionarium in omnimo-
dum locum, ſtatum, & gradũ ſuum, *Surd.*
conſ.22. num.35. vol.1.

Quò verò ad promiſsionem euictionis
etſi ſupra relata circa hoc bene procede-
rant, attamen remanſerat ſolùm difficul-
208 tas in diligentia facienda per ceſsiona-
rium contra debitorem ceſſum in iudi-
cio eum conuenire, & omnem diligentiã
adhibere, vt debitor excuriatur, & ſenten-
tia feratur, *Hartaman. d. obſeru.212 num 17.*
209 *&* 29. benè verum eſt, quod nomen de-
bitoris non poſsit dici exigibile, niſi ſit
facilis exactionis, ex *Anton. Monac. deciſ.*
Bonon.35. num.7. & num.17. verſ. antedebat,
probat *Cencius d. quæſt.72. ſub num.22. verſ.*
declaratur autem,

Et in facto iſto iàm probatum erat, atq;

eſſet debitor ceſſus difficilis potiùs,quam
210 facilis exactionis.nam ceſſio nominis
habet annexam conditionem, ſi debitum
exigi poſsit à debitore ceſſo,quod decla-
ratur procedere in ſimplici ceſsione, non
autem in venditione,vel datione in ſolu-
tum, aut delegatione, vt probat ibidem
*Hartman.num.*13.

Ad hoc enim replicabatur, quod quã-
do fuerit ceſſum nomen exigibile, quod
ſemper debet præſtari idoneum per ce-
dentem,cum igitur huiuſmodi promiſsio
211 non ſit pura,ſed cum iſta qualitate exi-
gibilitatis, quæ erit verificanda,proùt ex
Caſtr. in l. pupillo §. ſoror, ff. de ſolut. firmat
*Gratian.d cap.*527.*num.*5. aſſerens fuiſſe per
Rot. Rom. corã Penia 26. *Aprilis* 1600. *deciſũ,*
& ſequitur *num.*6. dicendo, nequè enim
hoc caſu erit imputandum ceſsionario
ſi non explorauit conditionem nominis
ceſsi, tanquàm ſubducto ſuaſionibus,
& promiſſionibus principalis cedentis,
dùm aſſerit debitorem ceſſum eſſe exigi-
bilem, & idoneum quod facit, vt nun-
quam cedens liberetur, ſed ſemper de-
beat præſtare talẽ,vbi multa allegat,ſicut
probatum apparebat in facto, dùm ipſe
creditor conſequi nõ potuerat dictos an-
nuos introitus ab Vniuerſitate, & inten-
debat liquidare inſtrumentum contra ce-
dentem, ipſe precibus, & promiſsionibus
212 perſuadebat velle ſatisfacere;cedens .n.
nomen redditus,non eſt liberatus, ſi red-
ditus nõ ſoluãtur,*Guzman d.tract quæſt.*35.
*num.*6. ſubdens *num.* 7. quod ceſsio habet
tacitam conditionem, quatenùs ceſsio-
narius poterit ſolutionem conſequi à de-
bitore ceſſo, ea propter cum ſit in ſtipu-
213 latione deducta,exigibilitas,tùnc dice-
retur commiſſa ſtipulatio per ſolam mo-
ram non ſoluentis, nec erit facienda ex-
cuſsio.ex *text.in l ſi fideiuſſor.§ fin. ff.de fide-
iuſſ.* probat *Andriol.in d.controuerſ.*115. *ſub
num.*12.

214 Et ampliùs non erit neceſſaria quando
notoriè conſtat principalem debitorem
non eſſe ſoluendo, ità refert *Carrocc. in
tract de excuſſ.bon par.*2.*quæſt.*35.*nu.*1.

Aut quando debitor ceſſus eſſet deco-
ctus, ex *Marſil.de fideiuſſ.num* 10.*&* *Henrig.
eod tract cap* 27:*par.*1.*num.*273. probat ibi-
dem *Conſil. Paul. Stayban. num* 19. quibus
addo *Ciarlin. controu. forenſ. tom.*1. *cap.*95.
*num.*21.

Vel ſi nomen ceſſum ſit litibus inuolu-
tum, vt facilè disbrigari non poſsit, aut
quando facilè conueniri non poſsit, vel
contra eum exequutio difficilitèr fieri po-
teſt,vt ibidem *Conſil.Stayban. nu.*25.*&* 26.
probat,& nouiſsimè *Pratus d cap.*21. *nu.*2.
*Ciarlin ibi num.*16.

Et ſi dicatur,quod idoneitas, & exigi-
bilitas nominis ceſsi ſit conſideranda, &
expectanda iuxtà tempus venditionis, &
215 ceſsionis, quia qualitas adiecta verbo
debet intelligi ſecundũ tempus verbi, *l.in
delictis, §. ſi extraneus, ff. de noxal. action.* &
periculùm rei venditæ non pertinet ad
venditorem,niſi de tempore venditionis,
*l. ſi vina, in princ. ff. de peric. & commod. rei
216 vend.* & proptereà promiſsio vendito-
ris,& cedentis debet reſtringi ad tempus
ceſsionis,& venditionis, vel ad tẽpus quo
debitor debet ſolutionem facere, vt ani-
maduertit *Rota illa cenſus* 5. *Martij* 1627.
*coràm Ill. D.Coccino, quæ eſt poſt tract. Cenc.
deciſ.*476 *num.*1.*& ſeq.* de quo tempore ad
217 eum ſpectat periculum fruſtratoriæ ino-
piæ debitoris ceſsi, ità *Cencius vbi ſupra,
verſ declaratur ſecundo,* quem citat nouiſsi-
mè *Pratus d cap.*21.*num.*56.*Io. Franciſc.An-
driol.d.controu.*115.*num.*10.

218 Reſpondetur, quod periculum nomi-
nis ceſsi ad cedentem, non autem ad ceſ-
ſionarium ſpectabit, probat idem *Cencius
de cenſ.quæſt* 107.*ſub num.*16.*in noua impreſſ.*
& latè *Ludouic. Bellus conſ.*190.*nu.*7. & præ-
cipuè periculum nominis debitoris ceſsi
219 cauſa dotis, remãnet ſub periculo dan-
tis, quando maritus illud ignorauit,ex
Bald. in l.promittendo, ff.de iure dotium, cum
alijs relatis à *Rodr d.lib.*2.*quæſt.*21.*num.*18.
quem probat *Pratus vbi ſupra nu.* 54. adhi-
bita tamẽ diſtinctione ſupra relata, quan-
do ſimplicitèr fit ceſsio, vel alio modo,
*Surd.d conſ.*22.*num.*35.

Verum tamen quãdo verſemur in ven-
ditione, ſeù datione in ſolutum, tùnc pe-
220 riculũ nominis debitoris venditi, & in
ſolutum dati poſt venditionem, ſeù in ſo-
lutum dationem ſpectat ad accipientem,
idem *Cencius deciſ.*332.*num.*2.*poſt eius tract.*
latiſsimè *Guzman eod.tract. quæſt.*35.*nu.*85.
*cum ſeq. Franc. Hieron. de Leo d. deciſ.*192.
num 10.*lib.*2. *Rodriq d.lib.*2.*quæſt.*21.*num.*7.
eo magis quando fuerit ceſſum nomen
debitoris ex cauſa dotis,vt dictum eſt.

221 Et tùnc ſi nomen detur in ſolutum, &
euinceretur ceſsionarius agit de euictio-
ne contra cedentem *Rodriq vbi ſupra nu* 5.
abſoluto debitore ceſſo, *Hartam d obſeru.*
212 *num.*18.*&* 25.

Si tamen eo tempore ceſsionis non
erat ſoluendo, licet ceſsionarius eſſet ne-
222 gligens,nihil ei dicta negligentia obeſ-
ſet: quia culpa non poteſt imputari ali-
cui

cui ſi non fecit, quod factum nõ erat pro-
futurum, *Guman vbi ſupra num.35.& 36. &*
negligentia ceſſionarij in non exigendo
ſibi non nocebit, *Pratus vbi ſupra nu.65.*

Poſtremò nil releuare poterat, fuiſſe
deſcriptam partitam ducatorum 70. an-
nuorum in faciem ipſius creditoris ceſ-
ſionarij in libris eiuſdẽ Ciuitatis ab eius
Electis, & Officialibus: quia talis deſcri-
ptio proceſſerat ex facto voluntario ipſo-
rum, non tamen coactè, & iudicialitèr.

223 Poſtquàm exigebatur citatio debito-
ris ceſſi, & illum conuenire vtili actione,
antequàm agatur contra principalem,
iuxtà notata in *l.1. & 2. C. quando fiſc. vel
priuat. Gloſ. in l.1. verſ. decernere, C.de pret.
pign.* firmat *Gratian. d.cap 507.num.13.* vbi
num.19. concludit rutius eſſe citationem
adhibere, *& ibidem nu.20.* ſubnectit, quod
nomen debitoris priùs conueniri poteſt,
quam debitor principalis, & ſic ipſa ceſ-
224 ſio nomiuis debitoris requirit notifica-
tionem, vt ſit ius quæſitum, *Coſta Sicul. con-
ſil.34. num.1.* in tantùm eſt verum, quod
225 ceſſionarius non poterit exequi contra
debitorem ceſſum, niſi priùs facta denun-
ciatione, aliàs exequutio erit nulla, *Guz-
man d.quæſt.35.num.33.*

Quæ ſiquidèm omnia cum non fuerit
adimpleta, quia impleti non poterant per
ipſum creditorem contra tale nomen ceſ-
ſum ſine inſtrumento in forma probante,
& aſſenſu Regio, iuxtà promiſſionem ip-
ſius cedentis, meritò contra cedentem
proteſtatus fuerat, requirendo ipſum ad
liquidandum contra dictam Vniuerſita-
tem iuxtà eius facultatem reſeruatam li-
quidandi contra ipſam, & per conſequẽs
contra dictum cedentem ad inſtantiam
ipſius creditoris non valentis adimplere.

Neq; obſtabat, quod ipſe ceſſionarius
exigerat certas quantitates pecuniarum
ab ipſa Vniuerſitate, poſtquàm cedens, nõ
226 poteſt impedire, quominus ceſsiona-
rius non exigat, *Buratt decif 848.nu.7.* imò
227 cedens, agere poterit, vt ſoluatur ceſsio-
nario, *Farinac.deciſ ciuil.766 num.6.par.2.*

Verùm quia ceſsio in dubio præſumi-
tur ſimplex, *Rota in nouiſſ. d. dec.392.nu 25.*
quemadmodũ probatum fuit in præſen-
ti caſu, & ex hac ſimplici ceſsione ſubſe-
quebatur, quod periculum nominis ceſsi
ſpectat ad cedentem, & tale nomen rema-
net in bonis, & in dominio cedẽtis, & ce-
dens per ſimplicẽ ceſsionem, non eſt pri-
uatus obligatione ſui debitoris quam
habet, ideò poterit adhùc agere contra
debitorẽ ceſſum, & ab eo exigere, ex *Bart.
in l.facta, §.ſi heres, ff.ad Trebell. Surd. conſ.
269. num.23. & 24.* cum alijs apud *Statil.
Pacif.eod.tract.inſpect.4.cap.1.num.92.*

228 Quo fit, vt licet dicatur quod qui cedit
ſoluiſſe dicatur, & liberatus eſt ab identi-
tate, *l.qui debitorem, ff.de fideiuſſ. l.verbũ exa-
cti, ff. de verb. oblig.* vbi *Gloſ.* ſubdit, quod
creditor videtur exigiſſe, *l. inter cauſas, §.
abeſſe, ff.mand.* cum alijs apud eundẽ *Guz-
man d.quæſt.35.num.116.*

Procederet quãdo ceſsio nominis de-
bitori facta eſſet loco ſolutionis, quem
tùnc periculum non ſpectabit ad ceſsio-
narium, *Thomat deciſ.29.num.5.*

229 Vtputà per dationem in ſolutum, quæ
ſolutionis loco habetur, *Hieron.de Leo de-
ciſ.Valent.192.num.1. Maur.Aretin. in tract.
de ſolut cap 2.§.9.num.1.*

Vel quando non per viam dationis in
ſolutum, ſed per modum pignorationis,
& aſſecurationis, quem tenderet ad com-
modum, & periculum cedentis, *Buratt. d.
deciſ.450.num.4.*

230 Sed quãdo cedens erit debitor ceſsio-
narij, & vt ſibi ſatisfaceret, ceſſerit iura
contra ſuum debitorem, non cenſetur
ſoluiſſe, nec ſatisfeciſſe, ex *Gloſ.in l.legani,
ff.de lib.leg. Alex.conſ.96.lib.3. Dec.conſ.99.
num 4.* probat ibidem *Guzman nu.89.* cum
231 iſthęc ceſsio importet ſolum mandatũ,
& non habetur loco ſolutionis, neq; ſatiſ-
factionis, niſi facta ſolutione, ex *Soccin.
conſ.37.num.13.lib.4. Bald.in cap.1.de benefic.
fratris*, probat *Cancer. variar. reſolut. lib.2.
cap.6. num.183.* vbi allegat *text. in l.ſi man-
dauero, §.interdum, ff.mand.* & ſequitur pro-
bando *num.184.* quod iſta ceſsio habet ta-
citam conditionem, quatenùs ceſsiona-
rius poterit conſequi à debitore ceſſo. ex
232 *Surdo ibi relato*, etenim cedẽs, nõ liberat
debitorem ceſſum quando poſuit ceſsio-
narium in omnimodum locum, ſtatum,
gradum ſuũ, vel ceſsio facta eſſet per ver-
ba ampliſsima, & pręgnantia, ex *Surd.con-
ſil.22.num.35.& 36.* notat *Burat. deciſ.470.
num.10.* ſubdens, vel quando cedens, non
habet directas actiones, ſed vtiles tantùm
actiones ſibi paritèr ceſſas, vt ibi *Surd.nu.
38.* & per eundem *Burat. deciſ.476.* prout
erat in facto iſto, dùm ipſe cedens eandẽ
quantitatem debitam à dicta Vniuerſita-
te ſibi ceſſam, apparebat ex lectura capi-
tulorum matrimonialium, poſtquàm ceſ-
233 ſionarius non habet plus iuris quam
cedens, *Bellus conſ.159.num.10.* & debitor,
234 qui per ceſsionem acceptatam ab eius
creditore de nomine alterius debitoris
non etjt liberatus, per *text. in l.item libera-*

tur,

tur, §.qui paratns,ff.qnib.mod.pign.vel hipoth. ſolu. notat *Buratt. d.deciſ.*848.*nu.*8. *& Cancer.ibidem d,num.*183.

235 Quocirea pro coronide huius thematis producebatur deciſio S.C. in conſimili facta, atq; relata ab eodem *Conſ. Paulo Staybano in calce d.reſolut.* allegatæ, per quã apparet fuiſſe condemnatos conuetos de Rota ad ſoluendum Mareo Antonio Capano,& Lauræ Rotæ coniugibus ducatos 4000. ceſſos coutra Ducem Termularum vna eum intereſſe liquidãdo, verùm ſi infra quatuor menſes ipſi de Rota procurauerint integralem ſatisfactionẽ totius quantitatis debitæ à dicto Duce, ſuperſederetur in exequutione dictę ſẽtẽtię &c. & prius in cauſa Ill. Marchionis Cilentiæ Principis Macchiæ, cum Ill. Duce Limatulæ, qui vti filius, & hæres Io.Andreæ, & Dianoræ Gãbacortæ, ſub prætextu,quod de anno 1601. contracto matrimonio inter dictum Andreanı,& Dianam inter cætera fuerunt promiſsi annui ducati 90.cũ eorum capitale ducatorum 1000. conſequendi à Beatriee Aurelia, & Io.Baptiſta de Ebulo, adiecto pacto, quod Andreas promitteret euictionem, & etiam qui annuæ prętationes ſint exigibiles,cuius pacti vigore petijt Io Andreas vti pater, & adminiſtrator eius filiorũ in anno 1631. condemnari dotantem ad ſoluẽdum ducatos mille ſortis prineipalis, & alios ducatos 2000. pro tertijs decurſis, & decurrendis eum intereſſe, eo quod illos non valuit exigere ab illis de Ebulo vti nominibus debitorum aſſignatis non exiſtentibus ſoluendo, imò decoctis, & compilato proceſſu die 1,Iunij 1641. per S.C. fuit prolata diffinitiua ſententia, per quam fuit condemnatus conuentus ad ſoluendum actori annatas decurſas ann.duc.90. pro capitale ducat.mille à die 12 Aprilis 1632. nec non ad correſpondendum ſingulis annis in futurum de dictis annuis ducatis 90. vt refert nouiſſimè præfatus doctiſſimus *Franc. Maria Pratus diſcept. forenſ. tom.*1.*eod.cap.*21.*Marchio Celẽtiæ in fine.*

Deciſio huius compromiſſi præuio laudo refertur in ſequenti Caſu.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus, ſeù redditus annui poſt ceſſionem comparantur fructibus à ſolo ſeparatis.*
2 *Annui redditus quando debeutnr ratione fructnum naturalium inter immobilia computantur.*
3 *Intereſſe tertiarum venit appellatione fructuũ.*
4 *Vſura vicem fructnum habere dicuntur.*
5 *Intereſſnrium fructuum non datur, neq; acceſſio acceſſionis.*
6 *Fructus fructuum non dantur.*
7 *Vſura vſurarum non dantur.*
8 *Intereſſe intereſſe non datur, & intereſſurium intereſſurij.*
9 *Lucrum ex lucro exigi non debet.*
10 *Annui redditus ſunt fructus ciuiles.*
11 *Anmi redditus perpetni indicantnr fructus ciuiles.*
12 *Natura annuorum introituum eſt, quod ſint redimibiles, & ſic perpetui, num.*13. *& inter immobilia connumerantnr num.*14.
15 *Annui redditus principalitèr debentur, & non acceſſoriè.*
16 *Intereſſe quando non petitur, vt acceſſio, ſed vt ſors parit aliud intereſſe.*
17 *Intereſſe annuorum introitnum non ſolutorum in tempore debetur.*
18 *Intereſſe annnorum introituum ad quam rationem debetnr.*
19 *Annnus redditus eſt ius percipiendi annuã correſponſionem, non autem pretium, ſeù capitale.*
20 *Ad poſitionem vnius, non ſequitur alterius poſitio.*
21 *Capitale annnorum reddituum eſt mortuũ penes debitorem.*
22 *Sors principalis in contractu cenſuali non eſt ità debita, vt exigi poſſit.*
23 *Sors reditunm cum reliquis impoſſibile eſt exigere.*
24 *Debitor cenſus nullo caſu obligatur reſtituere ſortem.*
15 *Sors ſuccedit loco intereſſe.*
26 *Intereſſe annnorum introituum non ſoluturum debetnr.*
27 *Intereſſe debetur poſt moram, etiam ſi debitor non fuiſſet admonitus.*
28 *Intereſſe oritur ratione moræ.*
29 *Intereſſe venit ex mora non ſoluentis.*
30 *Intereſſe non debetur ſine mora.*
31 *Mora dùm committitnr, debetnr intereſſe.*
32 *Sors quando ad libitum peti poteſt, tùnc nullum intereſſe currit niſi à die petitionis ſortis.*
33 *Mora non cadit vbi debitum eſt illiquidum.*
34 *Intereſſe quando debetur à die interpellationis.*
35 *Interpellatus iudicialitèr ſi non implet promiſſa, tenetnr ad intereſſe.*
36 *Interpellatio non exigitur ſtante appoſitione diei in inſtrnmento.*
37 *Dies interpellat pro homine.*
38 *Interpellatio vnica ſufficiens erit eo, qnod ſemper dnrat, & plnries facta, magis iuuat.*
39 *Intereſſe dotis eſt damnum emergens.*

40 *Inte-*

40 *Intereſſe ex intereſſe percipi poteſt vbi agitur de damno emergenti, ſecus de lucro ceſſante.*
41 *Forma interpellationis refertur.*
42 *Decretum compromiſſi enunciatur.*

ARGVMENTVM.

Intereſſe ex redditu annuorum introituum ceſſorum, non alitèr exactorum à debitore ceſſo ex cauſa dotis, an debeatur.

CASVS XXXVI.

ALtera inſurrexit dubitatio ex facto
prænarrato in præcedēti Caſu re-
ſoluenda, ſi intereſſe ex dicto red-
ditu annuorum ducatorum ſeptuaginta
non exactorum ab ipſa Vniuerſitate de-
beatur, & certum eſt in iure, quod cenſus,
ſiuè redditus annui, licet computantur
inter immobilia, antequàm cedantur.
1 Secus tamen posteà, quia tùnc compa-
rātur fructibus à ſolo ſeperatis, ſicut pro-
bat *Gratian. diſcept. forenſ. cap.*811.*num.*21.
& ſeq.
2 Idcircò tales annui introitus non exa-
cti, dicuntur fructus pendentes, eo maxi-
mè quando debentur ratione fructuum
naturalium, & inter immobilia computa-
ri videntur, refert *Ludouic Bellus conſ.*151.
3 *num.*2. ſic intereſſe tertiarum venit appel-
latione fructuum, *Dom. Reg. Merlin. contro-
uerſ. forenſ. cap.*43.*num.*16 *tom.*2.
4 At cum vſuræ dicantur vicem fructuū
habere duplici ex cauſa, vt inquit *Roder.
de ann. reddit. lib.*3.*quæſt.*7 *num.*12.
5 Meritò ſicut fructuum intereſſurium
non datur, neq; datur acceſſio acceſſio-
nis, vt idem *Roder. eod. tract. lib.*1.*quæſt.*14.
6 *num.*46. & fructus fructuum, *Gratian. diſce-*
7 *ptat forenſ. cap.*987.*num.*2. ſic vſuræ vſurarū,
*l. fin C. de vſur. Conſiliar. Theodor. allegat.*40.
8 *num.*40. *Gratian. vbi ſupra*, ſeù intereſſe alte-
rius intereſſe, & intereſſuriū intereſſurij,
idem *Roder. d. lib.*3.*quæſt.*7.*num.*27. *Duard.
de cenſ. tom.*1.§.1.*quæſt.*5.*ſub num.*14.*&* §.4.
*quæſt.*38.*nu.*1. *Ludou. Bellus conſ.*229.*nu.*27.
*& conſ.*230.*nu.*11. *Io. Anton. Bellon. conſ.*25.
*num.*6. *&* 8. *Honded. conſ.*34. *num.*7. *tom.*2.
*Andriol. controu. for. cap.*210.*tom.*3.*per totū.*
9 Sic etiam lucrum de lucro exigere nō
permictitur, *Reg. M. rlin. controu forenſ. to.*2.
*cap.*16.*num.*8.

Ex aduerſo dicebatur certū eſſe, quod
10 cum ſint ipſi annui redditus fructus ci-
uiles, vt refert *Præſ. de Franch. deciſ.* 254.
*num.*4. *& deciſ.*168. *num.*13. *Ludouic. Bellus
conſ.*72.*num.*42.
11 Et conſequētèr annui introitus perpe-
tui iudicantur immobiles, idem *Præſ. de
Franch. deciſ.*362. *num.*7. *Maſtrill. deciſ.*121.
*num.*19. *Ludou. Bell. vbi ſupra num.*6. vbi id
declarat.
12 Ac etiam quia eorum natura redimi-
biles ſunt, *Conſ. de Georgio allegat.*50.*nu.*27.
licet etiam dicantur mobiles, vt ſupra di-
ctum eſt, præſertim tales redditus ad vſū
13 Bullæ, adhùc tamen tales annui redditus
redimibiles habitu perpetui ſunt, *Roder.
d. tract. lib.*1. *quæſt. num.*18. *Io. Crinell. deciſ.
Dolani* 53.
14 Et ſic inter immobilia connumerātur,
*Maſtrill. deciſ.*121.*num.*19. *Ioan. del Caſtillo
tom.*1.*quotid. controu. cap.*41.*nu.*11. *Merlin de
pignor. lib.*2.*tit.*9.*quæſt.*44.*num.*4.*& ſeq.*
15 Ea propter cum ipſi annui redditus
principalitèr debeantur, & non acceſſo-
riè, vt dicunt *Præſ. de Franch. d. deciſ.*254.
*num.*9. *Io. Crinell. deciſ.*103.*num.*8. *Maſtrill.
deciſ.*115.*nu* 7. cum alijs citatis per *Franc.
Mariam Pratum diſcept. forenſ. tom.*1.*cap.*2.
*num.*40.*& pract. obſeruat. in* 12 *obſeru. nu.*33.
16 nàm intereſſe quando non petitur vt ac-
ceſſio, ſed vt ſors parit aliud intereſſe, *Io.
Anton. Bellon. conſ.*25.*num.*8.
17 Et conſequētèr intereſſe dictorum an-
nuorum introituum in tempore non ſo-
lutorum debetur, vt ex *Piſanell. ad Afflict.
deciſ.*291. ſic deciſum per S.C. teſtante re-
fert *Præſ. de Franch. vbi ſupra nu.*12. ſequi-
tur *Grinell. deciſ.*103. *Conſil. Theodor. d. alleg.*
40. *num.*49.
Et hoc ad rationem ſeptem pro cente-
nario, vt ipſe *Præſ. de Franch.* dixit, & quan-
doque ad decem pro centenario, deciſum
refert *Anna ſingul.*261. vbi & in alijs cauſis
18 intereſſe tertiarum ad rationem ducato-
rum quinque pro centenario, pluries per
S.C. deciſum aſſerit, ſequitur *Conſil. Theo-
dor. alleg.*40. *num.*36. vbi rationem reddit
per S. C. ad hanc ſummā ſolere liquidare
itereſſe tertiarum, & *num.* 49. aſſequitur
Conſil. Paul. Stayban. iun. reſol 81.*num.*22.
Vltimò aſſerebat ipſe Ioannes Angelus
Ægiptius, quod cum fuiſſent ceſſi dicti
annui ducati 70. non per hoc videbatur
ceſſum capitale; etenim quoties annuus
redditus ceditur, non intelligitur, quia
ſunt ſatis diuerſa inter ſe, & diſtinctè, ex
eo quia certum eſt annuum redditum nil
19 aliud eſſe, niſi ius percipiendi annuam

corre-

correſponſionem, non autem pretium il-
lius, ſeù capitale, vt fundat *Cenc. de cenſ. par.2. quæſt.2. art.6.num.26. Odoard. de cenſ. quæſt.26. num.74. Mantic. deciſ.14. num.26.*
ex ratione ſupra relata, quia ſe habent ad
inuicem vti diuerſa, & ſeperata, cēſus ſci-
licet, & pretium illius, ſeù capitale, & vno
legato, & conceſſo, non cēſetur legatum,
20 vel conceſſum alterum, nàm ad poſitionē
vnius, non ſequitur alterius poſitio, *l.ſed ſi ante, ff.de except. l.ſi maritus, C.de donat. inter vir.& vxor. l.duobus, ff.de teſt.*

Quo fit, vt tale capitale non fuerat in
dotem datum, ſed illius annui redditus,
21 non alitèr poterat peti, quia erat demor-
tuum penès debitotem, *Abb.in cap in Ciuitate, de vſur.* cum alijs allegatis per *Nicol. Intrigl de cenſib.quæſt.43.num.1.*

22 Sicq; ſors principalis in contractu cen-
ſus non eſt ità debita, vt exigi poſſit, *Cencius de cenſ.quæſt.70.num.2.*

23 Proùt quoquè in annuis redditibus,
nàm ſortem redditus cum reliquis exige-
re impoſſibile, ex *Rodriq. d.tract lib 3.q.10. num.25.*

24 Ità quod ſortem reſtituere nullo caſu
obligatur debitor redditus, idem *Rodriq. eod.tract.lib.1.quæſt.4.num.13.*

25 Poſtquàm ſors ſuccedit loco intereſſe,
Duard. deciſ.138 num.2.& deciſ.285 num.2. & deciſ.286.num. ... poſt eius tract. de cenſib. tomo 2.

Ea propter nec alitèr repeti potuerat
ad inſtantiam debitoris cedentis, neque
ceſſionarij, eo quia ſortem reſtituere, nul-
lo caſu obligatur debitor redditus, vt di-
ctum eſt ſupra.

26 Ex quibus omnibus reſultare videba-
tur intereſſe dictorum annuorum introi-
tuum non ſolutorum, quod etſi debeatur,
vt iudicatum refert *de Franch. deciſ.21. & 254.* cum alijs apud *Maſtrill. deciſ.124. nu. 30.* adhùc tamen non alitèr deberi præ-
tendebat à die petitionis, quemadmodū
aſſerebat dictus Adminiſtrator dictæ Ca-
pellæ, etenim intereſſe annuorum introi-
tuum debetur vbi debitor eſſet in mora,
27 debetur enim intereſſe poſt moram, etiā
ſi debitor non fuiſſet ſufficientèr admo-
nitus, *Duard.d.tract.§.2.quæſt.11.nu.13.* quæ
eſt cauſatiua intereſſe, *Magon. deciſ. Flo-*
28 *rent.103.num.1.* vbi ratione moræ intereſ-
ſe oritur, *Praeſ.de Franch.deciſ 642 num.12.*
29 non mirùm ſi venit ex mora non ſoluen-
30 tis, *idem deciſ.613.num.1.* igitur ſi intereſ-
ſe non debetur ſine mora, *Cencius dec.242. num.4.deciſ.324. num.1. & deciſ.243.num.1. poſt eius tract. Magon.vbi ſupra nu.1. Ciarlin. controuerſ.forenſ.tom.1.cap.29.nu.29.* & mo-
31 ra dùm committitur, debetur intereſſe,
Muta deciſ.42.num.28.

Quanquam autem introitus non ſint
empti, quod contingit quando ſors ad li-
bitum peti poteſt, & tùnc nullum intereſ-
32 ſe currit niſi à die petitionis ſortis, quia
eſt incertum debet liquidari, & interim
aliud intereſſe non oritur, vt dixit *Conſil.*
33 *Theodor. alleg.40. num.5.* quia mora non
cadit vbi debitum eſt illiquidū, *Theſaur. iun.lib.3.qq.forenſ.quæſt.71.num.3. Monac.deciſ.Bonon.11.num.60.*

34 Multò fortiùs quando introitus eſſent
empti, ex quibus debetur intereſſe ob
moram contractam. & tùnc intereſſe pro-
pter moram debetur à die interpellatio-
nis, *Cencius deciſ.61 num.7.* aliàs non debe-
retur, niſi præcedente interpellatione,
idem deciſ 270.num.5.poſt d.tract.

In facto autē apparebat ipſum Io. An-
gelum pluries interpellaſſe cedentem, vt
liquidaret inſtrumentum contra dictam
Vniuerſitatem, vel ſibi conſignari ſcriptu-
ras promiſſas, vt ipſe potuiſſet iura ſibi
ceſſa exercere tàm iudicialitèr, quàm ex-
35 traiudicialitèr, & tùnc interpellatus iu-
dicialitèr, ſi nō impleat promiſſa, tenetur
ad intereſſe, *Cenc.deciſ.138.num.1.*

36 Vltra quod ipſa interpellatio non ali-
tèr exigebatur ſtante appoſitione diei in
inſtrumento, *Cencius deciſ.486.nu.7. Oſaſc. deciſ.986.num.6.*

37 Nàm dies interpellat pro homine, *Cencius deciſ.379.num.12. Muta deciſ.52. nu.27. Philipp. Port. Imolenſ. in ſuis concluſ. iuris concluſ.21.*

38 Imò nō ſolùm ſemel interpellatus fue-
rat, quæ ſufficiens erat, vt ex multis pro-
bat *Ant. Phicard. in diſput. de mora, num.46.*
poſt *Bertacch. in repert. verbo interpellatio,* &
ſemel facta ſemper durat, niſi ab ea rece-
datur, *Magon.deciſ.Florent.103.num.13.* ſed
pluries iuxtà alteram opinionem DD. re-
latorum ab eodem *Phicard. in d.diſput. nu. 50. & 51.*

39 Et deniq; quia intereſſe dotis eſt dam-
num emergens, *Ludou Bellus.conſ.169. n.2.*
40 meritò intereſſe de intereſſe poteſt perci-
pi vbi agitur de damno emergenti, ſecus
de lucro ceſſante, *Gratian. diſceptat. forenſ. cap.987.num.12.*

Ex quibus omnibus concludi videba-
tur tale intereſſe ſibi deberi à die moræ
contractæ per lapſum diei, ac etiam per
interpellationes factas, & non à die peti-
41 tionis prætenſæ, forma autem interpella-
tionis eſt, vt debeat debitor interpellari,
vt ſol-

Digitized by Google

vt ſoluat, & ſic debet incitari ad aliquid, ità *Bart. in l. non ſolùm, §. morte, num. 53. ff. de noui oper. nunc.* & meliùs in *l. quod te, nu. 15. ff. ſi certum petatur*, vbi dat practicam huiuſmodi dicendo, nàm ſiquidem tu es debitor facto tuo ſufficit, quòd ego denuntio, tibi quod ſoluas, nàm cum ex facto ſuo dependeat, & intelligis, vel intelligere debeas te debere.

42 In DEI Nomine. Amen. Viſo compromiſſo ſtipulato ſub die 25. Nouembris 1648 per Ill. & Excell. Dominū D. Martium Pignatellū Principem Ciuitatis Minoruini Gubernatorem, & diſtributorem hæreditatis quondam Io. Franciſci Fraiani ex parte Reuer. Cappellæ S. Mariæ Gratiarum eiuſdem Ciuitatis hæredis dicti quond. Io. Franciſci, & per Io. Angelū Ægiptium V.I.D. actorem ex altera virū Syluiæ Fraianæ in noſtri perſonam facti, viſoq; inſtrumento dotali promiſſionis dotium dictę Syluiæ Fraianæ, ac ceſſionis annuorum ducatorum ſeptuaginta conſequendorum à prędicta Ciuitate pro capitale ducatorum mille promiſſorum per dictum quond. Io. Franciſcum fratrem dictæ Syluiæ cum pacto expreſſo exigibilitatis conſignationis ſcripturarum, & euictionis in forma fol. 1. 2. & 3. viſoq; proceſſu deſuper facto in Curia Epiſcopali dictæ Ciuitatis, viſiſq; videndis, conſideratis conſiderandis, ac auditis Magnificis Dominis Aduocatis vtriuſq; partis pluries oretenus, & in ſcriptis, &c.

Per hoc præſens laudum dicimus, decernimus, determinamus, arbitramur, & laudamus ſupradictam Reuer. Cappellam S. Mariæ Gratiarum dictæ Ciuitatis Minoruini hæredem dicti quond. Io. Franciſci Fraiani, & pro ea Ill. & Excell. Principem dictæ Ciuitatis D. Martium Pignatellum nomine quo ſupra fore, & eſſe condemnandum, prout præſenti laudo condemnetur ad dandum, & ſoluendum eidē V.I.D. Io. Angelo Ægiptio actori redditus decurſos, & non exactos à dicta Ciuitate ob eius inexigibilitatem, & impotētiam dictorum annuorum ducatorum ſeptuaginta dotalium dictæ Syluiæ vna cum intereſſe illorum ad rationem ducatorum quinque pro centenario liquidandis tempore executionis præſētis laudi, de quibus tertijs conuertantur duc. 350. in tutam emptionem pro ſecuritate dotis ipſius Syluiæ ſeruata forma pacti in inſtrumento dotali adiecti, nec non ad continuandum ſingulis annis in futurum ſolutionem dictorum ducatorū ſeptuaginta, ſaluis iuribus competentibus eidem Ill. & Excell. Principi nomine quo ſupra contra dictam Ciuitatem Minoruini, pro quibus omnibus aſſiſtentiā præſtari mandatur in forma cum adiudicatione, prout præſtamus ſuper bonis deſcriptis in libello, ac etiam ad ſoluendum pretium vnius trabacchæ, & duorum baullorum ducatorum triginta, & ad medietatem expenſarum erogatarum in expeditione diſpenſationis obtemptæ à Sede Apoſtolica, verùm ſi præfatus Ill. & Excell. Princeps procurauerit infra duos mēſes ſolutionem redditunm decurſorum vna cum intereſſe ab Vniuerſitate prædicta, abſoluatur pro præterito, & ità hoc præſenti laudo decernitur, arbitratur, & laudatur, hoc ſuum. *Io. Baptiſta de Thoro Arbiter.*

Lectum, latum, & publicatū fuit ſupradictum laudum per Mag. V.I.D. Io. Baptiſtam Thorum Arbitrum electum præſentibus pro teſtibus Reu. D. Io. Vincentio Raphaele, Carolo Ruffetto, Franciſco Turtura, Ioſeph Vitulo, & alijs perſonis in numero oportuno ſub die 7. menſis Maij 1649. Dominicus Granutius Scriba ordinarius S.R.C. & Actuarius aſſumptus.

SVMMARIVM.

1 *Paragium quod nàm ſit.*
2 *Paragium debetur de allodio, & feudo, itemq; de bonis burgenſaticis.*
3 *Paragium debetur reſpectiuè ad feudalia, & burgenſatica.*
4 *Paragium eſt onus feudi intrinſecum.*
5 *Paragium ſucceſſit loco portionis hæreditariæ feudi, ſeu loco legitimè.*
6 *Paragium onera ſentire non debet.*
7 *Paragium eſt quota bonorum, deducto ære alieno.*
8 *Paragium ſuccedit loco portionis feudi, à qua fœminæ ſunt excluſæ.*
9 *Paragium reſpectu burgenſaticorum eſt portio hæreditatis, quæ eſt loco portionis de iure naturæ debita.*
10 *Paragium debetur fœminis loco portionis hæreditariæ, & ſic legitimæ.*
11 *Paragium debetur vigore Conſtitutionis, non differt à legitima.*
12 *Paragium dotis eſt pro legitima ſororis, & eiuſdem naturæ.*
13 *Paragium dotat in quantum eſt dari conueniens, inſpectis qualitate bonorum feudi.*
14 *Paragium datur habito reſpectu ad facultates, & numerum filiorum, dignitatem viri, & mulieris.*
15 *Paragium dupliciter conſideratur.*

16 *Paragium burgenſaticorum, ſi incongruè fuerit conſtitutum, debet ſuppleri ſuper rebus emphiteoticis.*

17 *Paragium ſuppleri debet de proprio, pro inueniendo viro condigno.*

18 *Fœmina tunc excluderetur, quando paragium fuerit taxatum actentis omnibus bonis cuiuſcunque generis.*

19 *Paragium vt nubat pari relictum eſt, arbitrio Iudicis.*

20 *Paragium competit filiæ excluſæ à feudi ſucceſſione.*

21 *Paragium filiæ debitum intereſſe non parit, nec peti poteſt, antequàm nubat, ſed tantùm alimenta.*

22 *Paragium filiæ debitum taxari poteſt vſq; ad legitimam, & illam excedere vſque ad virilem.*

23 *Paragium non poteſt eſſe minus legitima, ſed plus.*

24 *Paragium etiam in vita patris debetur, & quare.*

25 *Paragium debetur tempore mortis patris, quãdo ab inteſtato moritur.*

26 *Paragium in nupta minus legitima eſſe nõ poteſt, ſecus in filia in capillo, cum poſſit excedi, non tamen excedere legitimam.*

27 *Supplementum paragii, ſeù legitimæ in maritata competit, quod non excedat legitimam.*

28 *Paragium, & vita militia circa liquidationem liquidatur vt legitima.*

29 *Paragium ſecundum aliquos eſt tertiæ tertiæ, quam filia eſſet habitura, ſi non excluderetur, ſed veriùs dicitur qua poſſit pari nubere.*

30 *Paragium aliud non denotat niſi congruam dotem.*

31 *Dos congrua qualitèr dicatur.*

32 *Legitima, ſeù paragium eſt tertia portionis ab inteſtato, ſi ſunt quatuor filii, ſi verò quinque dimidia.*

33 *Æqualitas inter filios ſeruanda in dotatione.*

34 *Filia ſi dotem non habuerit ſecundum paragium, aget ad ſupplementum.*

35 *Dos legata etiam debetur, ſicuti legatum factum ſub conditione non nubendi, non ammittitur, ſi ſponſalia contrahat.*

36 *Dos à patre profecta, licet modica actenta legitima, non admittit ſupplementum, & ſic deciſum.*

37 *Legatum factum filiæ, cenſetur factum in compenſationem dotis.*

38 *Filia portionem bonorum maternorum conſequitur ex Conſtit. Regni.*

39 *Filia in bonis maternis, an præferatur, & qualitèr.*

40 *Frater dans paragium pro dote ſorori, repellitur à ſucceſſione matris, atq; paterna ſecundum aliquos.*

41 *Filia excluditur ab illa hæreditate, de cuius hæreditate proceſſit.*

42 *Portio bonorum maternorum ad filiam ſpectat, & qualiter procedat.*

43 *Opinio* Affl. in Conſt. In aliqnibus, nu. 48. *refertur circa portionem bonorum maternorũ filiæ debitam.*

44 *Ius in Regno facit indicatum per S. C.*

45 *Filia fœmina debet habere paragium de feudo materno ab eius fratre ſuccedente in illo.*

46 *Paragium debetur filiæ tàm de bonis paternis, quàm maternis, ex Conſ Neap.*

47 *Frater dotando ſororem cenſetur tàm de bonis paternis, quàm maternis.*

48 *Mater preſumitur de proprio dotare filiam, quàmnis aliqua bona filiæ ſint penès eam, ſi illa ad dotem non ſufficiant.*

49 *Actus quando nomine proprio, & alieno fieri poteſt, præſumitur nomine proprio factus.*

50 *Actus quilibet proprio nomine geſtus præſumitur, & ſi gerit alio nomine.*

51 *Præſumitur quod quis faciat actum ſuo nomine, quam quod fecerit delictum faciendi nomine proprio.*

52 *Paternum eſt officium dotare filias.*

53 *Dotare filiam, annexam habet neceſſitatẽ pater.*

54 *Dos data, vel promiſſa ſimplicitèr à patre pro filia ex bonis patris promiſſa præſumitur.*

55 *Diſpoſitio* l. fin. C. de dot. promiſ. *non habet locum reſpectu matris.*

56 *Mater quando cenſetur dotaſſe tàm de bonis paternis penès eam exiſtẽtibus, quàm de ſuis, & quid in patre.*

57 *Mater non tenetur dotare filiam, & ſcientèr dotando donare præſumitur.*

58 *Conſilium* Affl *datum patri, vel fratri in dotando filiam, ſeù ſororem, quæ habet matrem habentem dotem, vel ſucceſſionẽ in bonis alicuius, quomodò erit dandum.*

59 *Fratres tenentur ſorores maritare iuxtà paragium ex* Conſtit. Regni, *eo quia ipſe non admittuntur ſtantibus maſculis.*

60 *Frater tenetur dotare ſororem habita ratione ad portiones defunctorum, quæ accreſcunt ſuperſtiti fratri.*

61 *Mulier, quæ per dotem à ſucceſſione repellitur, neceſsè erit, vt ſit dotata de illis bonis.*

62 *Frater tenetur maritare, & dotare ſororem, non tantùm de bonis paternis, num. 63. ſed etiam maternis, num. 66.*

64 *Frater dotem, dotando ſorori de bonis paternis dediſſe præſumitur, & ratione oſtenditur, num 65.*

66 *Frater præſumitur dotare ſororem de bonis vtrinſq; paternis, & maternis.*

67 *Soror dotata de paragio de bonis patris, vel fratris excluſa cenſetur à bonis maternis, & qualitèr intelligatur, ibi refertur.*

68 *Filia*

68 *Filia à fratre dotata viua matre, cenſeatur dotata etiam de maternis bonis.*

69 *Frater dotando ſimpliciter ſororem de ſuo, videtur dotaſſe quaſi donauerit ſorori.*

70 *Dotare videntur Curatores, Adminiſtratores, & Tutores de bonis, quorum curam habent.*

71 *Auia, quæ gerit negotia neptis, de eius bonis dotare præſumitur.*

72 *Frater ſororis debitor in eadem quantitate quam in dotem promiſerit, tùnc non donandi, ſed compenſandi animo dotem dediſſe cenſetur.*

73 *Frater, vel mater ſimpliciter dotantes, rem propriam, vel communem in dotem dare cenſentur, etiam ſi eſſent adminiſtratores.*

74 *Dos per matrem, & fratrem, defuncto patre, conſtituta ex maternis, fraterniſq; bonis in partes conſtituta intelligitur.*

75 *Deciſio S. R. C. refertur, vt debeatur paragiũ à fratre ſorori vna cũ fructibus, & ad portiones bonorum hæreditariorum amitarum vna cum fructibus liquidãdis, & pro reliquis abſoluendum.*

76 *Laudum prolatum ſuper eadem difficultate enunciatur.*

77 *Paragium ad hæredes ſororum mortuarum nõ transmittitur, ſed fratribus accreſcit, & ratione comprobatur.*

78 *Paragium, an ad hæredes transmittatur in controuerſiam deductum eſt, ſed qualitèr fuerit deciſum, refertur num. 79.*

80 *Paragium quæritur mulieri tempore nuptiarum.*

81 *Additamentum paragij, quod debetur mulieri, vt pari nubat, non transmittitur ad hæredes.*

82 *Dotatio vnica, an ſufficiat, vel plures iuxtà ſucceſſiones, inſpecta* Conſuetud. Neap. aut Conſtit. Regni.

83 *Soror ſuccedere volens fratri, vel ſorori mortuis, an excludatur per fratrẽ viuum de iure communi.*

84 *Paragium debetur ſorori tàm de Iure conſuetudinario, quàm Regni.*

85 *Paragium qualitèr liquidatur.*

86 *Paragium debetur ei, cui pater minus debiti paragij legauit.*

ARGVMENTVM.

Paragium an competat filiæ maritatæ incongruè, ſuper bonis paternis, maternis, & portionibus fratris, ac ſororibus prædefunctis.

CASVS XXXVII.

ALtera controuerſia vertẽs inter Cappellam S. Mariæ Gratiarum Ciuitatis Minoruini, & pro ea Ill. & Excell. Principem illius Adminiſtratorem, vti hæredem quon. Io. Franciſci Fraiani, & Corneliam Fraiani, & Mihi ab eiſdem compromiſſa determinanda, per ea, quæ ex facti ſerie oſtendebatur, apparebat ipsã Corneliã in anno 1598. fuiſſe matrimonio collocatã cum Alexãdro Raphaele, cuius cauſa in dotem, & pro dote fuerunt promiſſi ducati 400. à Portia de Graſſis eius matre, & hærede Spinucci Fraiani inſimul cum dicto Io. Franciſco cũ alijs mobilibus corredalibus, vt ex inſtrumento dotali celebrato patebat.

Indè vidua relicta, & remãſa, iudicium intentauit in Curia Epiſcopali dictæ Ciuitatis contra dictam Cappellam hæredẽ inſtitutam in anno 1645. aſſerendo poſt mortem eius patris relictis duobus filijs maſculis Hieronymo, & Io. Franciſco nec non ſex filiabus fœminis Lucretia, Angela, Syluia, Antonia, Laura, & Cornelia, & indè ab hac luce migraſſe dictum Hieronymum, Lauram, & Antoniam, ob quorũ obitum ſpectabant portiones eidem Corneliæ, nec non paragium in bonis paternis, ac portionem bonorum maternorum, iàm quod non fuerat congruè dotata, neque renunciauerat, & cum fuiſſet condemnata prædicta Cappella ad ſoluendũ ducatos 1500. pro ſua legitima, paragio, & ſupplemẽto paragij, iuxtà dotem elargitam Angelę Fraianę eius ſorori, ex quibus debuerant ducati 140. ſoluti à dicto Io. Franciſco Portiæ Raphaeli filia dictæ Corneliæ, & deuoluta cauſa per appellationem ad Curiam Archiepiſcopalem Barenſem, poſtmodùm mihi compromiſſa, vt de iure tantùm laudum proferre deberem; adeòq; cum tota cauſa ipſa ad tria potiſſimùm capita reducebatur, hoc eſt ad ſupplementum paragij bonorũ paternorũ. Secundo ad portionem bonorũ maternorum, & Tertio ad portiones prędefunctorũ fratris, & ſororum, quæ ſiquidè altercationes verſebantur inſpecto Iure *Conſtitutionis Regni In aliquibus*, qua cautum eſt, quod ſtante filio maſculo, & filia fœmina deſcendentibus ex patre in bonis paternis tàm burgenſaticis, quàm feudalibus, ſuccedit ſolus filius maſculus cũ onere, ꝙ teneatur ſorores, & amitas ſuũ paragiũ maritare, vbi *Andr. in verbo maritare*, dixit, quod paragium eſt portio quã

1 habet de bonis, quod habere debet ſine aliquo onere ad exemplum debiti bonorum ſubſidij, *C. de inoffic. teſtam. l.quoniam*, ſequuntur *Dom. Reg Lanar. conſ.*76. *num.*4. *Dom. Reg. Hect. Capyc. Latro conſult.* 158. *nu*, 34. *tom.* 2. poſt *Petr. de Gregor in tract. de dote, & paragio, quæſt.* 1, *num.* 2. ibique addit. *Maſtrill. lit. A.* alios citat DD. cũ *text. in l.quaro, ff. de iure dotium, Reg. Tapia deciſ. S.C.*14. *num.*38.

2 Dato igitur, quod tale paragiũ quemadmodùm debetur de allodio, ac de feudo, probat *Conſil de Georgio alleg.*11. *n.*19. & ſic debetur tàm de feudalibus, quàm de burgenſaticis, idem *Reg. Tapia d. deciſ.* 14. *num.*48. quia verſebatur in caſu enarrato de burgenſaticis tantùm debetur, ta-
3 men tale paragium debetur reſpectiuè ad feudalia, & burgenſatica, ex *conſil. de Amato*, probat *Andr. Capan. in tract. de iure adhoa, quæſt.*25. *num.*23. reſpectu verò, quod illud debeatur occaſione feudi, vt inquit *Reg.*
4 *Tapia d. deciſ* 48. *num.*10. cum ſit onus feu-
di intrinſecum, *Capan. eodem tract. quæſt.*2.
5 *nu*, 18. ex quo ſuccellit loco portionis hereditariæ feudi, *idem quæſt.*25. *nu* 5. *& quæſt.* 26. *num* 20. *& ſeq.* ſiue loco legitimæ, *idem*
6 *d. quæſt.*25. *num.*21. eſtq; tenuis, ideò onera ſentire non debet, *idem d quæſt* 25. *num.*12.
7 non mirùm, quod ſit quota bonorum deducto ære alieno, *Reg. Tapia d deciſ.*14. *num.*43. & ſic deductis oneribus *Andr. Capan de iure releuii, par.*2. *quæſt.*15. *num.*8. quapropter cũ ſuccedat loco portionis feu-
8 di, à quà fœminæ propter *Conſtitut. Regni* fœminæ ſunt excluſæ, *vt ſubdit num* 14.

9 Reſpectu verò burgenſaticorũ, eſt portio hæreditatis, quæ eſt loco portionis de iure naturæ debitæ, idem *Capan d tract. de iure adhoa, d. quæſt.*25. *num.*2. ſicq; illud de-
10 betur fœminis loco portionis hæreditariæ, ex ſententia *Camerarij*, vt tradit *Capan. eodem tract. de iure releuij, d. quæſt.*15. *num.*5. 11. 15. *&* 16. ità quod ſuccedit loco legitimæ, *Camill. de Medic. conſ.*11. *nu.*7. *& conſ.* 75. *nu.*10. *Reg. Tapia vbi ſupra nu.*42. *&* 46. ſubdens idem quod legitima, *Capan dicta quæſt.*15. *num.*7. *& quæſt.*26. *à num.*10. *ad* 22.
11 nec alitèr paragium debitum vigore dictæ *Conſtit.* differt à legitima, *Reg. de Ponte*
12 *conſ* 50. *num.*4. *vol.*2. & precipuè paragium dotis eſt pro legitima ſororis, ſubdit *And. vbi ſupra col.* 2. & iſtud eſt eiuſdem naturæ, ſeù iuris ſicut legitima, & ſine onere, vt liberè conſequatur, inquit ibidẽ *Andr. col.*10. ex *l.quoniam, C. inoff. teſtam.* ſequitur *Dom. Reg. Capyc. Galeota controu.* 10. *à nu.*30. *ad* 40. *tom.* 2.

13 Iſtud paragium, proùt inquit ibidem *And colum.*7. denotat in quantum eſt dari conueniens inſpecta facultate, ſcilicet bonorum illius feudi, nec non dignitatis, & numero filiorum, *ff. de leg.*3. *l.ſi filia, de iure dot. quæro, & l.ſine, & l.cum poſt, § gener, eod. tit. D. Reg. Capyc. Latro conſult.*158. *num.*33. *tom.*2. poſt *Afflict. in d. Conſtit. In aliquibus, num.*52. quapropter decernitur habito re-
14 ſpectu ad facultates, numerũ filiorum, & dignitatem viri, & mulieris, *Andr. Capan. de iure adhoa, d. quæſt.* 25. *in allegat. Camilli num.*1. *& quæſt.*27. *num.*2.

15 Quocirca paragium fœminarum duplicitèr conſideratur reſpectu vniuerſalis hæreditatis, & reſpectu certę rei, & ſic feudorum, *Capan. de iure adhoa, quæſt.*26. *nu.*19. quoàd feudalia paragiũ liquidatur iuxtà valorem feudi, *idem d. quæſt.*26. *num.*20.

16 Reſpectu verò burgenſaticorum, ſi illud incongruè fuerit conſtitutum, debet ſuppleri ſuper rebus emphiteoticis, *idem quæſt.*27. *num.*6. & ſic etiam de proprio te-
17 netur ſupplere pro inueniendo viro condigno, *vt ſubdit num:*7. & ità illud ſuppleri debet ſuper alijs bonis, vt in *d. quæſt.*27.
18 *à num.*1. *ad* 16. ſecus tamen quando fuerit taxatum actentis omnibus bonis cuiuſcumq; generis, quoniam túnc fœmina excluderetur, *vt idem d. quæſt.*26. *num.*42.
19 benè verum eſt, quod paragium vt nubat pari, relictũ ſit arbitrio Iudicis, *Maſtrill. deciſ.*107. *num.*13. *Ciarlin. controuerſ forenſ. tom.*1. *controu.*15. *num.*27.

In hac materia principalitèr erat aduertendum, quod alitèr erat tractandum in filia maritanda, & aliud in filia maritata.

20 Reſpectu filiæ maritandæ, & ſi tale paragium cõpetat filiæ excluſæ à feudi ſucceſſione à die nubilis ætatis, vt probat *Giurba in ſuis obſeruat. in obſeru.* 28. *num.*1.
21 nec alitèr producat intereſſe, nec peti poteſt antequã nubat, ſed tantùm alimenta, vt teſtificatur *Conſil. Io. Andr. Georg. allegat.*11. & illud poteſt taxari vſque ad le-
22 gitimam, & illam excedere vſq; ad virilẽ, retulit *Andr. Capan. de vita, & militia q.* 22. *num.*6. *Reg. Fab. Capyc. Galeota controuerſ.*8. *nu.*25. *tom.*2. *Reg. Capyc. Latro d conſult.*158.
23 *num.*40. & ità non alitèr eſſe poſſit minus legitima, *Camill. de Medic. conſ.*59. *num.*16. *Camill. Laratha conſ.*26. *num.* 23. ſed bene plus legitima, *vt ſubdit num.*62.

24 Adhùc tamen etiam in vita patris deberi poterit, *Reg Hector Capyc. Latro d conſult.*158 *num.*37. *tom* 2. cum regularitèr illud debeatur vigore *Conſtit. In aliquibus,*

inſpecto

inſpecto tempore mortis patris, vt poſt
*Coſtam in ſuit memorab. verbo dos conſtituta fi-
lia*, *Grammat. deciſ.* 57. *&* 10. *Dec. conſ.* 26.
Reg. Rouit. conſ. 36. *num.* 1. *tom* 2. quoniam
debetur tempore mortis patris, *Laratha*
25 *conſ.* 38. *num.* 41. & hoc quando ab inteſta-
to moritur pater, vt ibidem fatetur *Reg.
Rouit.*

At cum in præſenti caſu verſabatur in
muliere nupta poſt mortem patris, & in
facto liquebat patrem ipſius Corneliæ re-
linquiſſe ducatos 400. pro eius monaca-
tu, & quia voluerat ſe maritare, ideò ſuc-
ceſſo obitu dicti eius patris, matrimonio
collata fuit à matre, & fratre dotata pro
ſumma ducatorum 400. inſteterat pro pa-
ragio, ac alijs ſupradictis portionibus, &
26 ſi benè in nupta paragium eſt ipſa legiti-
ma, *Hodierna controuerſ. forenſ. cap.* 21. *nu.* 10.
& cap. 7. *num.* 27. minus legitima eſſe non
poſſit, quod ſecus eſt in filia in capillo cũ
poſſit excedi, *Camill. Laratha d. conſ.* 25. *nu.*
39. *Reg. Capyc. Galeota vbi ſupra. Reg. Capyc.
Latro d. controu.* 168. *num.* 41. non tamen ex-
cedit legitimam, idem *Reg. Capyc. Galeota
controu.* 16. *num.* 6. *&* 8. *tom.* 2. *Capan. d. quæſt.*
25. *num.* 3.

27. Attamen videbatur ei competere ſup-
plementum paragij, ſeù legitimæ in ma-
ritata, quod non excedit legitimã, vt ibi-
dem *Capan. num.* 7. *Franc. Maria Pratus di-
ſcept. forenſ. cap.* 14. *num* 66 *tom.* 1. *Molfeſ. ad
conſuet. Neap. par.* 3. *quæſt.* 7. *num.* 7. *& par.* 4.
num. 16.

28 Ea propter cum paragium, & vita mili-
tia circa taxationem iudicantur vt legi-
tima, *Capan. d. cap.* 22. *num.* 3. vbi ità deciſũ
refert, & ſucceſſiuè vt cum tale paragium
non alitèr continere videbatur quantita-
tem valoris tertiæ, vel dimidiæ, quod ſe-
29 cundum aliquos eſſe oſtenditur tertiam
tertię portionis, quam filia eſſet habitura,
ſi non excluderetur, *Petr. Gregor. de dote, &
paragio, quæſt.* 29. *num.* 2. ſed illa veriùs eſſe
dicitur qua poſſit pari nubere, vt ex *And.
in d. Conſtit. In aliquibus, col. penult. verſ. nos
dicimus*, perpendit *Camill. de Medic. conſ.* 75.
num. 6. vbi *num.* 9. ſubdit, quod aliud non
30 denotat paragium niſi congruam dotẽ,
& qualis ſit congrua dos filiæ patri tantũ
ſtabilitur, & de eius iudicio non eſt diſce-
ptandum, ex *Soccin. & ibi relatis*, vel arbi-
31 trio Iudicis, vt ſupra dictum eſt; & patri,
quod videtur conueniens, omnibus debet
videri tale, *Molfeſ. d. par.* 3. *quæſt.* 7. *nu.* 9.

Cum igitur in nupta ageretur, cui pa-
ter legauerat dictos ducatos 400. pro do-
te monachatus, licet poſteà à matre, & fra-
tre dotata pro ſumma ducatorum 400. vi-
debatur excludi à tali petitione, eo ma-
gis attento numero octauo filiorum, quo
ſiquidèm numero attento, legitima, ſeù
32 paragium ſunt, ſcilicet tertia portionis
ab inteſtato, ſi ſunt quatuor filij, ſi verò
quinque dimidia pars, vt probant *Camill.
de Medic. conſ.* 37. *num.* 1. *Reg. Capyc. Galeota
controu.* 15. *num.* 32. *tom.* 2.

Benè tamen ex aduerſo replicabatur,
quod attento dicto legato, non videbatur
eius pretentioni ſatisfactum, eo quod pa-
ragium non eſt merè legatum, *Reg. Lanar.
conſ.* 70. *num.* 7. & videbatur ſatis læſa ex
differenti dotatione facta ab eiſdem alte-
ri ſorori Angelellæ Fraianæ, cui fuerunt
promiſſi ducati 1500. per hæc verba: *Per
contemplatione, e cauſa del quale matrimonio, e
per li peſi di quello ſopportandi eſſo Gio. Fran-
ceſco, e Portia dotanti la detta Angelella pro-
mettono al detto Gio. Battiſta in dote, & dotis
nomine ducati* 1500. *tanto di robbe paterne di
eſſo Gio. Franceſco, quanto delle robbe materne,
che la detta Portia li promettono nel modo ſe-
quente videlicet*. Ex qua dotatione videba-
33 tur reſultare inęqualitas inter filias con-
tra diſpoſitionem relatam in *l. inter filios,
& filias bona inteſtatorum parentum pro viri-
bus portionibus æquo iure diuidi oportere ex-
plorati iuris eſt, C. fam. erciſc.* vbi *Gloſ. & DD.*
quo circa non verebatur ſaltim ſupple-
mentum paragij expetere, vt dictum eſt
34 ſupra, ex quo filia ſi fuerint maritata ſe-
cundum paragium, ſi tamen non habuit
dotem ſecundum paragium, aget ad ſup-
plementum paragij, vt inquit *Bartholom.
de Capua in d. Conſtit. In aliquibus*, ad quod
Gramat ibidem num. 4. dixit, quod filia ma-
ritata de paragio, quæ non habuit dotem
ſecundum paragium, poteſt agere ad ſup-
plementum.

Verùm, quia reſpectu bonorum pater-
norum non fuerat exacta probatio illorũ
facta, vt potuiſſet determinari portio ei
debita, quæ pendebat ex liquidatione
bonorum ipſorum, & ampliùs, quia pater
relinquerat certam ſummã pro eius dote,
vt efficeretur monacha, & ſi ipſa hoc re-
nuiſſet, & voluiſſet maritari, exiſtebat ta-
lis dos relicta, quo caſu etiam debetur, ſi-
35 cuti legatum factum ſub conditione non
nubendi, non amittitur, ſi ſponſalitia cõ-
trahat, ex *Sanch.* probat *Donat. Ant. de Ma-
rin. quotid. reſolut. cap.* 127. *num.* 5. *tom.* 2. qui-
bus addo *Mantic de coniectur. vltim. volunt.
lib.* 11 *tit.* 19. *num.* 4. ex *Rimin. iun. conſ* 215.
num. 172 *&* 173. & ſi modica fuiſſet atten-
36 ta legitima ſibi debita, non alitèr ſupple-
mentum

Digitized by Google

nientum poterat prætendere, dùm à patre
proceſſerat donatio; quemadmodùm fuit
in conſimili deciſum per S. C. in cauſa
Duciſſæ Nuceriæ cum Ill. Principe Hoſti-
liani, relata per *Reg. de Ponte conſ. 65. nu. 15.*
vol 1. & iterum in cauſa Duciſſæ Atriæ, de
quibus meminit *Molf. ſ. ad Conſuet. Neap.*
par. 3. quæſt. 7. num. 12. legatum factum filiæ
37 cenſetur factum in compenſationem do-
tis, *Farinac. in repert. vlt. vol. cap. 27. nu. 19.*
Reſpectu verò bonorum maternorum,
38 in quo tota vis cauſæ cõſiſtebat, dicebatur
ex parte ipſius Corneliæ, nulli dubiũ
eſſe ad ſe pertinere portionem dictorum
bonorum, etiam actẽta diſpoſitione dictæ
Conſtitut. vbi *Andr.* mouet quæſtionem ſu-
per *verbo maritare,* & ibi in fine dixit: Alij
approbant, quod per *Conſtit.* iſtam præ-
39 feratur filijs etiam in ſucceſſione matris,
ſed dicunt filium ſorori etiam dotatæ de
bonis patris, debere dare paragium de
bonis matris, ſicut portionem legitimam,
non ſicut meram dotem remictens ſe *infe-*
rius vt colum. 2. allegando quandam Apoſtillam
40 dicentem, quod ſi frater dedit paragium
pro dote, repellitur etiam à ſucceſſione
matris, nedum paterna, quod ponitur in
verſ. etiam, attamen talis Gloſ. communiter re-
probatur, quia hæreditas matris ſtrictiùs
debetur filiæ, quam hæreditas patris, ſed
41 legitima portio excludit filiam ab illa
tantum hæreditate, de cuius hæreditate
proceſſit, vt notat *Lallus de Tuſcia in dicta*
Conſtit in princ. ſed ibi *Andr.* proſequendo
materiam ipſam, referendo aliorum opi-
42 niones, concludendo dixit, ſpectare ad
filiam portionem bonorum maternorũ,
& idem *Andr. in cap. 1. ſub num. 15 de ijs, qui*
feud. dare poſſ. verſ. tunc ergo, (ibidẽ inquit)
Item ſecundum illos, qui dicunt idem in matre,
vel ſi Conſuetudo probaretur, an teneatur ſorori
nuptæ, & dotatæ de bonis patris, dare paragium
de bonis matris, & alia multa circa hãc ma-
teriam plenè tractauimus ſuper *Conſtit. In*
aliquibus, Afflict. tandem in eadem Conſt. à nu.
48. at ſi reaſſumendo ipſam quæſtionem,
ſi frater poſt mortem patris maritet ſoro-
rem, & dat ei dotem de bonis paternis,
poſteà moritur mater huius filiæ marita-
tæ; vtrùm huic filiæ maritatæ competit
ius petendi paragium, ideſt legitimam
de bonis maternis contra fratrem, vel ius
ſuccedendi vna cum fratre, refert, licet
multi ſapientes tenuiſſent eſſe attenden-
dum in hoc ius commune, vt ambo ſuc-
cedant; tamen in contrarium cæteri ſa-
pientes tenebant, quod ſtante filio maſcu-
lo, ſicut excluditur à ſucceſſione bono-
rum paternorum, dummodò dotetur de
bonis paternis, ità dũmodò dotetur, ideſt
datur ſibi legitima in bonis matris, ma-
ximè quia ratio diuerſitatis reddi nõ po-
teſt, ergo idem ius, & tantò magis, quia
talis Conſtitutio dicit ad parentum ſuc-
ceſſiones &c. ſubdens ex *Andr.* hoc eſſe
approbatum de generali Conſuetudine,
ideò oportet, quod hæc Conſuetudo ſit
probanda, nihilominus *ſub nu. 49.* hęc ver-
ba protulit, ego ſemper eſſem in voto, per
text. huius Conſtit. quod etiam, quod probe-
43 tur prædicta Conſuetudo, quod ſoror à
fratre debet habere legitimam de bonis
maternis per rationes pro iſta parte in-
ductas hic per *Andr.* & ità audiui pluries
44 fuiſſe iudicatũ etiam per ſẽtentiã Regis,
quæ facit in hoc ius generale in Regno,
vt in *l. fin. C. de leg.* & ità dixerunt mihi
etiam duo Doctores de Sacro Cõſilio vi-
delicet, D. Antonius de Palmerio & D. Io.
Aloyſius de Artaldo, cum quibus habui-
mus verbum ſuper dicta concluſione, &
poſteà deciſum, ſic eodem *Afflict. atteſtante*
in deciſ. 178. num. 1. ſequitur *Præſ. de Franch.*
deciſ. 171. in princ. aſſerens ſic hodie abſq;
dubio iudicamus, meminit *Maſtrill. in Ad-*
dit. ad Petr. Gregor. in tract. de dote, & paragio,
quæſt. 12. Camill de Medic. conſ. 11. vbi *Reg.*
Fab. Capyc. Galeota in addit. num. 17. Bilotta
in ſuis concluſ feudal. concl. 3. num. 15. Imò fi-
45 lia fœmina debet habere paragium de
feudo materno ab eius fratre ſuccedente
in illo, vt fundat *Andr. Capan. in tract. de vi-*
ta, & militia, quæſt. 19. num. 8.
46 Quod etiam approbatur, & cernitur ex
Conſuetud. Neap. Si qua mulier, vt debeatur
paragium tàm de bonis paternis, quàm
maternis, vt quoq; teſtatur *Conſ. Andr. Pro-*
uenz. in ſuis obſeruat. & Gloſ. ad Conſuet. Nea-
pol. Si moriatur, obſeruat. 13. num. 2. & ante
eum *Napod. in d. Conſuet. Si moriatur, nu. 65.*
verſ. ſatis confirmauit, & Camill. de Medic. vbi
47 *ſupra num. 12.* & ità cenſetur frater de
vtriſq; æqualitèr dotans, tàm de bonis pa-
ternis, quàm maternis, *Fontanell. de pact. nu-*
ptial. clauſ. 5. gloſ. 1. par. 3. num. 34.
Suppoſita igitur iſta cõcluſione ſic fir-
mata, reſtabat diſſerere illud dubiũ, quia
tàm mater, quàm frater dotauerãt ſimpli-
citèr iſtam Corneliam nulla facta mẽtio-
ne, de quibus bonis, quod erat ſatis cogi-
tandum, qualitèr ipſa Portia de Graſſis
mater iſtius Corneliæ fuerat inſtituta hæ-
res à ſuo viro, vndè dicebatur ex parte
dictæ Cappellæ dictam Portiam dotaſſe
filiam de vtroq; patrimonio, hoc eſt pa-
terno, & materno, nàm quemadmodùm
in patre

in patre ſimplicitèr dotando, cenſeretur
de proprijs bonis dotaſſe, vt infra dicam,
itá paritèr mater præſumeretur dotare
48 de proprio, quàmuis aliqua bona filiæ
ſint penès eam, ſi illa ad dotem non ſuffi-
ciunt, inquit *Fontanell. de pact. dotal tom. 2.*
clauſ. 5. gloſ. 1. par. 3. num. 31. proùt erat ca-
ſus iſte in matre hærede patris, & penès
erant bona filiæ relicta.

49 Et huic accedit eo, ſiquidèm præſup-
poſito, quod actus, qui nomine tàm pro-
prio, quā alieno fieri poteſt, præſumitur
nomine proprio factus, *Menoch. de præſūpt.*
50 *lib. 3. præſumpt. 49. num. 23.* & actus quilibet
proprio nomine geſtus præſumitur, & ſi
geri alio nomine potuiſſet, *idem eod. lib. 3.*
præſumpt. 46. num. 5. & potiùs præſumitur,
51 quod quis fecerit actum ſuo nomine, quā
quod fecerit delictum faciendo nomine
proprio, *Anna alleg. 141. num. 15.*

52 Ex aduerſo autem replicabatur, nulli
dubium eſſe, quod cum paternum ſit of-
ficium dotare filias, *l. fin. C. de dotis promiſſ.*
Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 15. n. 6.
53 vbi *num. 7.* aſſerit, quandam habere anne-
xam neceſſitatē *Fontanell. eod. tract. d. clau-*
ſul. 5. gloſ. 1. par. 2. num 8.

Et conſequentèr hæredis patris officiū
eſſe dotare, *idem Fontanell. d. clauſ. 5. gloſ. 1.*
par. 1. num. 98. Bellon. conſ. 74. num. 67.

54 Vndè quemadmodū dos data, vel pro-
miſſa ſimplicitèr à patre pro filia ex bo-
nis patris promiſſa præſumitur, ex *Petra-*
ſanta ſingul. 71. notant *Menoch. d. præſūpt. 15.*
num. 1. & Fontanell. d. clauſ 5 par. 3 num. 7. itá
ſi promiſſa fuerit ab eius hærede.

55 Quapropter non videbatur idem pro-
cedere in matre, vt de ſuis bonis paritèr
præſumeretur dotaſſe, eo quia nō eſt onus
matris dotare filiam, ſicq; reſpectu matris
diſpoſitio *d. l. fin. C. de dot. promiſſ.* locum nō
habet, vt probat *Carrocc. in tract. de patre fi-*
liam ſimpl. dot. quæſt. 7.

56 Et ſic mater tùnc cenſetur dotaſſe tàm
de bonis paternis, penès eam exiſtētibus,
quàm de ſuis quando id diceret, & non
intrat, tùnc diſpoſitio *d. l. fin. C. de dot. pro-*
miſſ. vt inquit *Fontanell. vbi ſupra num. 32.*
quod etiam in patre procedere, dixit ibi-
dem *Fontanell. num. 38.* vt diſpoſitio *d. l. fin.*
non intret quando pater dixerit ſe non
ſolùm dotare de proprijs, ſed etiam de fi-
liæ bonis, & ex ijs colligitur eſſe neceſſa-
riam declarationem expreſſam, aliàs præ-
ſumptio ipſa non procederet, & in tan-
57 tùm hoc verum eſſe oſtēditur, quod ma-
ter non tenetur dotare filiam, & ſcientèr
dotando, donare præſumeretur, *Menoch.*
d. tract. lib. 3. præſumpt. 31. num. 1.

Quinimò *Afflict. vbi ſupra num. 50.* dat
conſilium patri, vel fratri, quod quando
58 vult maritare filiam, vel ſororem, quę ha-
bet matrem, quę habuit dotem, vel ſucceſ-
ſionem in bonis alicuius ſui agnati, quod
dicat frater in contractu dotalitio, quod
tantùm tibi dat de dote de bonis pater-
nis, & tantùm pro bonis maternis, poſt
Fontanell. d. clauſ. 1. gloſ. 1. par. 3. num. 34.

Reſtabat modo videre de alijs portio-
nibus obuenietibus à fratre præmortuo,
59 ac etiam à duabus alijs ſororibus, verùm
quia per exiſtentiā maſculorum, fœminæ
nō alitèr admictuntur, ſed tenētur fratres
illas maritare iuxtà paragium, attenta di-
ſpoſitione *d. Conſtit.* vbi *Afflict. & Cumia in*
cap. ſi aliquem, verbo nullo, num 3.

60 Et in facto prapoſito iàm apparebat
prædictum Io Franciſcum ſucceſſiſſe in
omnibus bonis, ob quod tenebatur dota-
re ipſam Corneliam de paragio, habita
etiam ratione ad dictas portiones defun-
ctorum, quæ accreſcunt ſuperſtiti fratri,
vt tradunt *Molfeſ. ad Conſuet. Neapol. par. 4.*
quæſt. 7. num. 7. idem *Reg. Capyc. Galeota in*
d. Addit. ad Camill. de Medic. num. 54. & no-
uiſſimè *Conſil. Andr. Prouenz. ad d. Conſuet.*
Si moriatur, obſeru. 27. num. 22. quia tot ſunt
ſucceſſiones, ex *Anna alleg. 81. in fine, & al-*
leg. 79. alleg 70 & 117. nu. 1. ad 13. ſequitur
Reg. in d. Addit. num. 33.

61 Poſtquàm mulier, quę per dotem à ſuc-
ceſſione repellitur, neceſsè erit, vt ſit do-
tata de illius bonis regularitèr, *l. quoniam*
nouella, C. de inoff. teſta cū alijs apud *Dec. in*
l. vt liberis, nu. 8. C. de collat quos probat idē
Reg. Capyc. Galeot in d. Addit. Camill. nu. 31.
Cumia in cap. ſi aliquem, verſ. maritata, nu. 413.

62 At cum ſit diſpoſitū de iure, quod fra-
ter teneatur maritare, & dotare ſuam ſo-
rorem, *Afflict in Conſtit. Fratribus, ſub nu. 1.*
& 4 Fontanell de pact. nupt. d. clauſ. 5. gloſ. 3.
num. 14. Muta in Conſuet. Panhorm. cap. 21.
num. 49. Molfeſ. d. par. 4. quæſt. 5. num. 3.

63 Et ſic non tantùm de bonis paternis, vt
idem *Affl. in d. Conſtit. In aliquibus, num. 56.*
64 vbi *num. 22. & ſeq.* dixit, quod frater do-
tem pro ſorore dando de bonis paternis,
dediſſe præſumitur, tùm quia bona pater-
na tranſeunt in filium cum onere dotan-
65 di, tùm quia filius bona paterna cum di-
cto onere poſſidet, eundem citat *Cumia in*
d. cap. ſi aliquem, de ſucceſſ feud. verſ. mandata,
num. 428. ſed etiam de bonis maternis, vn-
66 dè præſumitur frater dotare ſororem de
vtriſq; bonis paternis, & maternis, *Fonta-*
nell. d. clauſ. 5. gloſ. 1. par. 3. num. 34. at ſi filia,
vel

vel ſoror fuerit dotata de paragio, id eſt
67 de bonis patris, vel fratris, excluſa, cenſeretur à bonis maternis; vt inquit *Afflict. in d. Conſtit. num. 72.* vbi talem *Gloſ.* reprobat, ſed benè repellitur ſolùm ab hæreditate, à qua habuit dotem.

At cum iſta Cornelia filia ipſius Portię fuerat ab ea dotata inſimul cum eius fratre certum erat reſpectu bonorum paternorum fuiſſe dotatam, non tamen mater-
68 norum, quia non apparebat hoc declaratum, ſed an per præſentiam ſuam, viſa ipſa matre, cenſeri debuerat dotata etiam de maternis. *Andr. in d. Conſtit. col. penult.* inquit, quod ſi frater poſt mortem matris dotauerit ſororem, & paragium dediſſet de bonis matris, nulli dubium quin excluderetur ab eius hæreditate, cæterum autem ſi viua matre, dederit paragium matre volente, vel ratum habente, adhuc repelleretur, ſecus tamen ſi viua matre, & ſimpliciter dediſſet tantum, quantum eſſet paragium etiam de bonis matris, quia videretur de ſuo dotare: imò idem ſi nomine matris dediſſet, nec probaretur, quod ratum habuiſſet, quia mater non cogitur ratum habere ſicut in patre, cum ſit officium paternum, & tunc confirmatur illa datio de bonis maternis facta quando non erat dominus hic pater, poſtquam eſt dominus, & hæres matris, *ff. de act. empt. l. ſi quis alienam, de vſucap. l. cum vir* niſi proteſtaretur frater, quod tanquam de bonis matris dotabat, nunc forte illam imputabat in paragio, *argum. l. Neſennius,* hæc ille.

Ea propter quia ipſe frater interuenerat in capitulis ſuper Conſtitutione dotis prædictæ, quæ de bonis patris facilè intelligi debuerat, nec aliter de proprio dotare, dum non erat hæres patris, neq; matris, neq; de portionibus ſibi competentibus ſuper bonis vtriuſque parentis; ad quod idem *Andr. in d. Conſtit. In aliquibus,*
69 *col 11.* inquit, veriùs videtur, vt frater dotando, ſimpliciter de ſuo proprio videtur id feciſſe quaſi donauerit id ſorori, *ff. de probat. l. Procula, ff. de regul. iur. l. cuius per errorem, de cond. indeb. l. 1.* ſecus ſi eſſet adminiſtrator bonorum ſororis, vel patris,
70 cuius eſt officium dotare filias, Contutores, Adminiſtratores, Procuratores, & geſtores bonorum, & promittere videntur de bonis illorum, quorum curam adminiſtrant, & procuratorium gerunt, quia ea, quæ agunt, ad eorum nomen referuntur, *ff. ſi quis caut. l. penult. & fin.* & ſic loquitur, *l. cum poſt mortem in curatore 5. & l. Ne-*
71 *ſennius,* in auia, quæ nepotis negotia geſſit, vt quoq; proſequitur *Giurba in Conſuet. Meſſan. cap. 3. gloſ. 6 par. 1. nu. 39. & 40. Fontanell. eod. tract. d. clauſ. 5. gloſ. 7. per totam.*

Quod quidem licet nõ poſſit hoc adaptari caſui noſtro talis dotatio ſimplex, eo quia talis frater nõ ipſe ſolus dotauerat, ſed inſimul cum matre, & reperiebatur debitor reſpectu portionum ſibi obuentorum ob mortem præmortuorum fratris, & ſororum, ſic quod ſi frater ſic ſororis debitor in eadem quantitate, quam in dotem promiſerit, tunc non donandi,
72 ſed compenſandi animo dotem promiſiſſe cenſeretur, vt ex multis probat ibidẽ *Giurba num 41.* vbi *num. 44.* ad rem noſtrã ſubdit in matre, & fratre, quod ſi filiam, & ſororem dotent pro virili, dos ab eis data præſumitur, niſi Adminiſtratores ſint bonorũ ſororis, & filiæ, ex *Bald. Boer. Ruin. Sanch. & Menoch. ibi relatis,* quidquid dixerit *Mardel. conſ. 12.* quem etiam citat *Cumia d. verbo maritata, num 428.* quod fra-
73 ter, vel mater ſimpliciter dotantes rem propriam, vel communem in dotem dare cenſentur, etiam ſi alias eſſent Adminiſtratores. ex *Cyn. in l. fin. quæſt. 3. C. de dot. promiſſ.* contra quem *Menoch. de arbitr. caſu 88. num. 48.* inuehit, & increpat, prout deciſum expreſsè firmat *Anton. Faber in eius Codice tit. de dot. promiſſ. defin. 1.* vbi refertur,
74 quod dos per matrem, & fratrem, defuncto patre, conſtituta ex maternis, fraternisq; bonis in partes conſtituta intelligitur, quod in caſu noſtro reſpectu matris non erit ſic intelligendum, cum ipſa patris hæres conſtituta fuerat, ob quod præſumebatur de bonis paternis dotaſſe, & amplius, quia aderat legatum paternum ducatorum 400. vt monacari potuiſſet, ſed quia matrimonio ſe collocare intendebat, ſubſequebatur, quod ſi puella haberet legatum à quocunque, & ſimpliciter dotetur à matre, & fratribus, tunc de bonis ipſius dotare cenſentur, & in reſiduo ex ſuo, vt ex *Bald. de dote par. 6. priuileg. 3. & Tuſco concluſ. 779. num. 6. & concluſ. 785. num. 18.* firmat ibidem *Giurba,* & ſucceſſiuè frater de ſuis bonis ad eum peruẽtis ex aliorum ſucceſſione pro virili, vt ſupra dictum eſt, quæ omnia ex liquidatione patrimonij vniuſ cuiuſq; dependere non dubitabatur, & ad corroborationem
75 præmiſſorum extat optima deciſio S. C. ad relationẽ Regij tunc Conſiliarij Marci Antonij de Ponte in cauſa Iuliæ Braydæ iàm nuptæ, cum Oddo Brayda eius fratre, à quo petierat competens paragiũ

ſuper

ſuper bonis paternis vna cum fructibus, & deindè petijt ipſum condẽnari ad portionem virilem ei competentem,nec non ad medietatem hæreditatis Paulæ Altabellæ,& Felicianæ eius amitarum,ac portionem Frãciſci Mariæ Braydæ communis fratris eidem obuentam ; licet fuiſſet replicatum non teneri, niſi ad paragium, pro quo obtulerat ſoluere ducatos mille ſpectantes pro eo, & ab alijs liberari, fuit tandem dictus Oddus condemnatus ad dandum petitum paragium vna cum fructibus, nec non ad portiones bonorum hæreditariorum dictarum amitarum vna cum fructibus liquidandis,& pro reliquis abſoluendum eſſe, poſtmodum in liquidatione fuit paragium liquidatum in ducatis 1127. 1. 13. & in virilem in ducatis 3382. vt in Banca Ioan.Baptiſtæ Figliolæ Mag.Actor.de anno 1608.

IN DEI NOMINE. Amen.

VIſo compromiſſo facto ab Ill.& Excell. Dño D. Martio Pignatello Principe
76 Minoruini,Gubernatore,ac Adminiſtratore hęreditatis q.Doctoris Fiſici Io.Frãciſci Frayani,ac Venerab.Cappellæ Sãctæ Mariæ Gratiarum dictę Ciuitatis hęredis, & à Cornelia Frayana vidua relicta q.Alexandri Raphaelis in noſtri perſonam ; viſoq; proceſſu agitato in Reuerenda Curia Epiſcopali præfatæ Ciuitatis , viſiſq; videndis, conſideratis de iure cõſiderandis, auditis Magnificis Aduocatis vtriuſque partis pluries voce, & in ſcriptis.

Per hoc præſens laudum , decernimus, arbitramur, & laudamus , ſpectauiſſe , & ſpectare ad prædictam Corneliam actricem portionem ſucceſſionum in bonis quon. Hieronymi Frayani fratris, ac Antoniæ, & Lauræ ab inteſtato mortuarum, vnà cum fructibus à die mortis liquidandis , & ſimilitèr laudamus ipſi actrici deberi paragium in bonis quond.Portię de Graſſis matris etiam mortuæ ab inteſtato, ſuperexiſtente quond. Ioanne Franciſco Frayano filio maſculo eidem cum fructibus liquidandis ad rationem quinque pro cẽtenario,declarando dictæ Corneliæ nihil deberi de bonis paternis , ex quo fuit dotata in ducatis quatuorcentũ, ac etiam eius contemplatione datos fuiſſe ducatos centum quadraginta Portiæ Raphaeli eius filiæ ex cauſa dotis per eundem quond Doctorem Fiſicum Ioannem Franciſcum Frayanum,quarum portionum, & intereſſe, liquidationem commictimus Dominico Granutio Scribæ S.C.Actuario aſsũpto in huiuſmodi cauſa, pro quibus ſummis debitis ex cauſa ſupradictarum portionum, & paragij, condemnamus dictum Ill.& Excell.Principẽ nomine quo ſupra ad dandum,& ſoluendum ex bonis vt ſupra eidem Corneliæ, vt præſenti noſtro laudo ſolui mandatur, ab expenſis tamen vtramq; partem abſoluentes,& ſic arbitramur,& laudamus &c. hoc ſuum &c.

Io. Baptiſta de Thoro Arbiter.

Præſens laudum lectum , latum , & publicatum fuit per ſupradictũ Mag.V.I.D. Ioannem Baptiſtam Thorum Arbitrum electum ſub die 19. menſis Aprelis 1649. præſentibus pro teſtibus Franciſco Faſano, Antonio Riccio, & alijs perſonis in numero copioſo.

Dominicus Granutius Scriba ord. S.C. & Actuarius aſſumptus.

IESVS , MARIA , IOSEPH.

Subſequitur motiuum deſuper factum in eadem cauſa iàm reſolutum vt infra.

MOtiuum nouiſſimè excitatum per Dominum Arbitrum videlicet. (Corneliam Frayanam in ſucceſſione ſororum præmortuarum non poſſe prætẽdere partem paragij in bonis paternis ſororibus mortuis debiti,cùm illę mortuæ ſint ante contractum matrimoniũ , quo cáſu, cum paragium illis debitum eſſet ſub conditione , nempè ſi nuberent , & quando nuberent , cum caſus prædictus factus non ſit, quia matrimonium non eſt contractum , & ſorores mortuæ ſint pendente conditione matrimonij,paragium prædictum ad hæredes ſororum mortuarum
77 non trãſmictitur, ſed fratribus accreſcit. *Peregr.de fideicommiſſ art.38.nu.21. Menoch. de præſumpt.lib.4 præſ.146 num.40.*& eſt ra-
78 tio , quia paragium debitum ſub conditione nuptiarum , & debitum ſub conditione, pendẽtè conditione, non tranſmittitur ad hæredes, *l.1. C.de his,quæ ſub modo cum concord.*)

Et ſi fateri neceſsè habeã inter doctiſſimum. Nihilominus Clientis partes de-
78 fendendo,dico ſub correctione. Articulum prædictum ſatis fuiſſe controuerſum inter DD. vt videre eſt ex *Molfeſio ad Conſuetud.Neapol.par.4.de ſucceſſ.ab inteſt.q.15. num.1.vſque & totum.*

Sed præualuit opinio , quod paragium

79 tranſmittatur ad hæredss, ſicuti ius pe-
tendi legitimam, cùm ſucceſſerit loco le-
gitimæ,& ſicut Ius petendi eam, quamuis
non petitam,tranſmittitur ad hæredes, vt
Merlinus in tract. de legit. lib.5. tit.3. quæſt. 9.
Hodierna controuerſ forerſ cap. 31. num. 33.
Ita, & Ius petendi dotem de paragio, &
in his terminis iudicatum dicit per S. C.
in cauſa illorum de Gammacorta, *Præſid.*
de Franchis deciſ. 618. & iterum in cauſa
Marchionis Illiceti, teſtatur *Conſiliar. de*
Georgio alleg 11. & id non habere difficul-
tatem . . . *Dom. Conſiliar. Prouenzalis in*
gloſis ad Conſuetud. Neapol. obſeruat. 15.

Quæ omnia non habent locum in adi-
tamento illo, vt pari nubat, quia cum mu-
80 lieri non quæratur, niſi nuptiarum tem-
pore, vt concludit *Petrus de Gregorio de*
dote de paragio quæſt:39. ideò ſi mulier ante
nuptias decedat, licet tranſmictat para-
gium ad quantitatem vſq; legitimæ, non
81 tamen tranſmictit additamentum para-
gij, quod debetur, vt pari nubat,& ſic tem-
pore nuptiarum,& nõ antea, quemadmo-
dum concludit *Muta deciſ. 90. à num.* 55.
ſubdens, quod eiuſdem additamentum, vt
vt pari nubat, proùt non eſt tranſmiſſibi-
le, ità neq; eſt ceſſibile, atq; ità ceſſiona-
rius ab eo excludatur, allegat poſt *Bald.*
*Petr. de Gregor. in cit. quæſt.*39. Hæc occur-
runt ſub correctione,&c.

Subnectuntur ſubſequentes Allegationes
pro Actrice,

PRætendente Cornelia Frayano ſucceſ-
ſionem infraſcriptarum perſonarum ab
inteſtato mortuarum abſq; filijs videlicet,
ſucceſſionem Lauræ ſororis Hieronymi,
& Antoniæ ſimilitèr fratris, & ſororis
vtrinque coniunctorũ, & Portiæ de Graſ-
ſis communis matris, omni iure prædictę
Actrici, ſucceſſiones prædictas fratris, &
ſororum ab inteſtato abſq; liberis mor-
tui & mortuarum deberi,& à ſucceſſione
non excludi, neq; fuiſſe excluſam à quon.
Ioanne Frãciſco ſimilitèr fratre, ſed cum
illo concurrere, vna inſimul cum matre,
& in bonis Portiæ matris vltimo loco
mortuæ, ſaltim paragium, ſtante exiſten-
tia quond. Ioannis Franciſci fratris tùnc
temporis, dubitari non poteſt,

Quia non ſumus in terminis *Conſuetu-*
dinis Neapolitanæ, quo caſu procedunt de-
82 ciſiones contrariæ, quod exiſtẽtibus ma-
ſculis, fœminæ excludantur, etiam in ſuc-
ceſſione ab inteſtato in linea collaterali,
quo caſu intrat illud dubium, an vnica
dotatio ſufficiat,& diſtinguitur inter ſuc-
ceſſionem in linea aſcendenti, à quibus
excluditur fœmina per exiſtentiam ma-
ſculi tot dotationibus, quæ ſunt in linea
collaterali, in qua vnica dotatio ſufficit,
Capyc. deciſ. 159. *Anna alleg.* 70. 81. *&* 117.
Anna filius conſ. 45. *num.* 70. ſed in terminis
Conſtitutionis Regni, Et Actrix,& alij, de quo-
rum ſucceſſione agitur, non fuerunt ciues
Neapolitani, neq; origine, neq; per inco-
latum; & tractatur articulus in ſucceſſio-
ne fratris,& ſororum,& ſic in linea tranſ-
uerſali,& *Conſtitutio Regni In aliquibus*, om-
83 miſit caſum, quando ſoror vult ſuccedere
fratri, vel ſorori mortuis, an excludatur
per fratrem viuum, & proindè caſus om-
miſſus remanet ſub diſpoſitione iuris cõ-
munis, & eſt terminandus, per *text. in Iure*
communi, in Auth. defuncto, C. de legitim hæred.
& proindè ſoror ſuccedit vna ſimul cum
fratre, & matre fratri, & ſororibus mor-
tuis etiam in bonis, quæ peruenerunt ad
defunctos fratrem,& ſorores, ex aditione
hæreditatis paternæ, *Dom de Franch. deciſ.*
171. *per totum*, vbi *Addentes*; & in bonis
84 maternis non eſt dubium deberi actrici
paragiũ tàm de Iure Conſuetudinis Re-
gni, quàm Conſuetudinis Neapolitanæ,
Caput in Conſuet. Neapol. par. 1. §. 4. *num.* 5.
85 *Anna loc. cit. d. alleg.* 81. & paragium prædi-
ctum liquidandum eſſe habita ratione fa-
cultatum, dignitatum, Conſuetudinis pa-
triæ,& numeri liberorum, *Dom. Conſiliar.*
Prouenzan. in gloſ. ad Conſuet. Neap. obſeru. 8.
num. 10. allegat *Caput. in Conſuet. Si moria-*
tur, par. 2. § 6. *num.* 39. dicentem in liquida-
tione prædicti paragij obſeruari infra-
ſcripta: Primò, morem Regionis, proùt
in Apulea paragium liquidatur in maio-
ri ſumma. Secundò, conditionem viri,&
vxoris. Tertiò, dignitatem patris dotan-
tis, mariti mulieris,& fratris. Quartò, no-
bilitatem. Quintò, pulchritudinẽ. Sextò,
virginitatem, Septimò diuitias. Octauò,
ætatem, quæ omnia requiſita attendi de-
bere, dicit idem *Dom. Conſ. Prouenzan. loco*
86 *citato, obſeru.* 8 *num* 12. & quod ſupplemẽ-
tum paragij debeatur ei, cui pater minus
debiti paragij legauit, *Reg. de Ponte conſ.*
65. num. 11. vol. 1. Caput. par. 2. §. 12. in repet.
ad Conſuet. Neapol num. 6.

Et in facto præſenti ſatis conſtat ex aſ-
ſertiua dictorum quon. Portiæ,& Ioannis
Franciſci in dotatione facta Angelellæ
Frayanæ filiæ,& ſorori per infraſcripta
verba fol. 89. in fine, ibi: *Per contemplatione,*
& cauſa del qual matrimonio, & per li peſi da
quello legitime ſupportãdi, eſſo Gio. Franceſco,

& Portia

& Portia dotanti la detta Angelella, promettemo al detto Gio. Battiſta in dotem, & dotis nomine ducati mille, e cinquecento di robbe paterne di eſſo Gio. Frãceſco, quanto delle robbe materne, che la detta Portia li promette nel modo ſequente videlicet, ducati mille, e duceto di denari, per li quali ſe l'aſſegnano dalla detta Portia, & detto Gio. Franceſco per quello li ſpetta. Quæ aſſertiua ſtante etiam inuentario nõ cõfecto per dictum Ioannem Franciſcum de bonis paternis, & maternis, neque per dictam Portiam defunctam, ſatis probat, paragium liquidandum eſſe in duc. 1500. pro conſimili ſumma in beneficium actricis.

Et quando pars prædictæ aſſertiuę non acquieſceret, prout de iure debet, negari non poteſt, quin condemnatio in bonis Portiæ ſequi debeat, ſaltim ad paragium liquidandum, in qua liquidatione debeat dari terminus, & idem Ciues, & Excellentiſſimus Dominus, qui ſcit omnes in illius liquidatione, poſſunt eſſe magis Iudices, quam teſtes. Hæc occurrunt, &c.

SVMMARIVM.

1 Promictere *verbum, importat ſtipulationem, maximè appoſitum in capitulis matrimonialibus fauore dotis, num. 2.*
3 *Promictere aliud eſt, & aliud facere.*
4 *Promiſſio de aliquid faciendo, importat de faciendo ſtatim.*
5 *Promictens aliquid facere, cenſetur promiſiſſe validè facere.*
6 *Aliud eſt cedere, aliud promiſſio de cedendo.*
7 *Promiſſio ſubrogatur loco pretij.*
8 *Intereſſe comprehẽditur ſtante obligatione bonorum debetur principalitèr ex promiſſione.*
9 *Intereſſe comprehendit damnum emergens, & lucrum ceſſans.*
10 *Intereſſe damni emergentis, & lucri ceſſantis omni iure debetur.*
11 *Intereſſe non tantùm venit ob moram contractam per non ſoluentem, ſed ſub promiſſione refectionis illorum, num. 14.*
12 *Intereſſe debetur per debitorem moroſum.*
13 *Intereſſe ſine mora nõ debetur, & intereſſe venit ſub obligatione refectionis damnorũ, ſtante clauſula,* quæ omnia, *num. 15.*
16 *Intereſſe conſideratur reſpectu mercaturæ, ſecus in alijs, cum ſit illud introductum fauore mercatorum, num. 17.*
18 *Intereſſe lucri ceſſantis à conſueto negotiari peti debet.*
19 *Intereſſe prætendens, probare debet conſuetam negotiationem, adhibitis illis tribus requiſitis.*
20 *Intereſſe tàm lucri ceſſantis, quàm damni emergentis mercatori debetur.*
21 *Intereſſe lucri ceſſantis, ac damni emergentis debetur ei, qui pecunias habet paratas ad negotiandum.*
22 *Intereſſe lucri ceſſantis debetur ſolito negotiare, & ſic deciſum, quod erit probandum concludentèr, non præſumptiuè.*
23 *Intereſſe dotis dicitur damnum emergens, & debetur, licet maritus non ſit ſolitus negotiare.*
24 *Intereſſe debetur ei, qui habuiſſet pecuniam, potuiſſet emere prædia, & alia.*
25 *Intereſſe probatum cenſetur quando accepiſſet quis pecuniam ſub vſuris ad eandem rationem, aut accepiſſe pecuniam ad cambium, num. 26.*
27 *Intereſſe dotis debetur conſtante matrimonio ex mora propter onera.*
28 *Intereſſe debetur mulieri ob dotẽ nõ ſolutam.*
29 *Intereſſe dotis debetur à die moræ.*
30 *Intereſſe damni emergentis ſine mora debetur.*
31 *Intereſſe damni emergentis, & lucri ceſſantis in Regno probatione, non indiget.*
32 *Intereſſe ad quam rationem liquidatur.*
33 *Ratio compenſatiua intereſſe habetur ad fructus.*
34 *Pignus conſtituitur tàm in rebus mobilibus, quàm immobilibus.*
35 *Vſusfructus intereſſe in pignus dari poteſt.*
36 *Pignus tàm pro ſorte, quàm pro vſuris, intelligitur obligatum.*
37 *Pignus præſumitur idoneus, & ſufficiens.*
38 *Creditor accipiens à debitore pignus in dubio non præſumitur idoneum.*
39 *Fructus ex pignore percepti imputãtur in creditum, ſecus ſi contrarium probetur.*
40 *Pignus datũ creditori pro certa ſumma, quod non ſit veriſimilis eius redẽptio, non imputatur in creditum.*
41 *Accipere aliquid vltra ſortem, de iure eſt improbatum.*
42 *Fructus ex pignore accipient, vſura eſt.*
43 *Vſura non eſt quando intereſſe percipitur ob damnum emergens, & lucrum ceſſant.*
44 *Creditor ex pacto poteſt ex pignore fructus percipere ratione damni emergentis, & lucri ceſſantis, quod etiam procedit in dote non tradita, num. 45.*
46 *Mens contrahentium in conſtitutione pignoris magis attenditur, quam verborum tenor.*
47 *Fructus ex pignore percipi poſſunt quando ità contentum eſſet, quoniam tunc non vſura diceretur, ſed intereſſe debitum, & ſic iudicatum: num. 48.*
49 *Deciſio Rotæ Romanæ affertur ob dationem domus datæ ad vſufruendum inſolutum pro*

quantitate debita ex clauſulis appoſitis, & partis in instrumento potuiſſe fructus percipere ex tali pignore.

50 *Creditor ex pignore nec vſum, nec fructum percipit.*

51 *Adiudicatio pignoris facta plus debito, corruit in totum.*

52 *Deciſio controuerſiæ ex laudo refertur.*

ARGVMENTVM.

Hæres debitoris an teneatur ſoluere eandem quantitatẽ promiſſam ad eandem rationem, ſicuti debitor ad cedendũ teneatur ſimilitèr, & an territoriũ aſſignatum ad vſumfruendũ non totalitèr, ſed loco pignoris aſſignatum cenſeri debeat.

CASVS XXXVIII.

ALtera ſe offerebat altercatio mihi compromiſſa ab eodem Illuſtriſſimo Domino Principe Mineruini D. Martio Pignarello decidenda in cauſa Horatij de Martino viri Portiæ Raphaelis, cui fuerũt inter cætera promiſſi à Phiſico Franciſco Frayano ducati centum quadraginta in dotem cum promiſſione ceſſionis actionum, ac conſignatione inſtrumenti contra Ioſeph Raphaele eius debitorem in conſimili ſumma tempore effectuati matrimonij, & indè ſubſequuto effectu illius in anno 1629. die 14. Ianuarij, non alitèr facta dicta ceſſione promiſſa, licet fuiſſet aſſignatum quodam territorium valoris ducatorum nonaginta per eundem dotantẽ eidem Horatio ad vſufructuandum, quemadmodùm ex atteſtationibus teſtium examinatorum in proceſſu percipiebatur, & per certos annos percepiſſet illius fructus non alitèr æquiualentes eius credito, nihilominus comparendo in iudicio Curiæ dictæ Ciuitatis, ſua iura propoſuit, petendo condemnari eundem Illuſtriſs. Dominum Principem vti Adminiſtratorem Ceppellæ Diuę Mariæ Gratiarum hæredem ipſius quond. Io. Franciſci ad ſoluendũ dictos ducatos centum quadraginta vna cum intereſſe decurſo ad rationem ducatorum decem pro centenario, quemadmodùm ſoluebat

eius debitor Ioſeph Raphaele, & ipſe coactus fuerat accipere ad intereſſe eandem ſummam, ac inſuper compenſari valorem dicti territorij ſibi ad vſufructuandum datum cum eius credito, ſtante quod ipſe Ioan. Franciſcus conſequutus fuerat eius creditum ab ipſo Ioſeph, & multa illius bona inſolutum, & pro ſoluto acceperat, quinimò ex hoc facti themate duo reſultauerant dubia reſoluenda, quorum Primum erat ſi dicta Cappella hæres tenebatur ſoluere intereſſe ad eandem rationẽ ducatorum decem pro centenario, ſicuti debitor cedendus obligatus erat, quan-
1 quàm attento verbo *promettere*, videatur
firmandum, importare ſtipulationem, vt
ſi non tantum in ſcriptura priuata, quantum in publica fuerit appoſitũ, poſt *Surd. deciſ.* 115. *num.* 4. *Fontanell. de pact. nuptial. tom.* 1. *clauſ.* 4 *gloſ. num.* 1. *Mantic. de tacit. & ambig conuent. lib.* 24. *tit.* 1. *num.* 13. eo magis
2 ſi fuerit appoſitum in capitulis matrimonialibus fauore dotis; vt idem *Fontanell. d. tract. d. clauſ.* 4. *gloſ.* 9. *par.* 4. *num.* 13. vbi deciſiones affert.
3 Nihilominus, quia promittere aliud eſt, & aliud facere, idem *Fontanell. d. clauſul.* 4. *gloſ.* 9. *par.* 4 *num.* 21. & promiſſio de faciẽdo, longè differt à facto, *Farinac. deciſ. poſt.*
4 *num.* 326. *num.* 1. *par.* 4. ex eo quia promiſſio de aliquid faciendo, importat de faciendo ſtatim, *idem deciſ.* 397. *num* 1. *par.* 3.
5 ità vt promittens aliquid, facere cenſetur promiſſiſſe validè facere, talitèr quod producat effectum à partibus conſideratum, *idem deciſ.* 422. *num.* 2. *par.* 4.
6 Et propterea cum nõ fuerit promiſſio facta de cedendo ad effectum deducta, nil releuare potuerat, nàm aliud eſt ceſſio, & aliud promiſſio cedendi, vt ex *Dec. & Roman.* perpendit *Tiraq. de retract. conu. ad finem tituli, ſub num.* 41.
7 Reſtabat tamen promiſſio ipſa loco pretij, eo quod promiſſio ſubrogatur loco pretij, vt voluit *Farinac. deciſ. poſth.* 465. *num.* 4. *par.* 3.

Quinimò ex ijs reſultauerat, quod ſi benè intereſſe debetur principalitèr, & iure actionis quando debetur ex promiſſione, vt dixit *Honded. in conſ.* 30. *num.* 52. *vol.* 1. adhùc tamen ob promiſſionẽ promiſſionis ſortis, & ſcripturarum non ſubſequutam intereſſe reſultauerat non ob-
8 ſeruando promiſſa, quare ſtante obligatione bonorum pro contractus obſeruantia intereſſe comprehendit, *Donatus Antonius de Marinis reſolut. quotidianar. cap.* 76. *num.* 6. *tom.* 1. & ſi cui ſtipulationis debe-

tur,

tur, *Hodierna controu.forenſ. cap.17.nu.21.*
9 Quod ſiquidem intereſſe comprehen-
dit damnum emergens,& lucrum ceſſans,
Gamma deciſ. Luſit.110. num.32. quod qui-
10 dem intereſſe lucri ceſſantis, & damni
emergentis omni iure debetur, *Honded.
conſ.38.num.10.tom.2. Coſta Sicul. conſil.48.
num.2.*
11 Et tale intereſſe lucri ceſſantis,& dam-
ni emergentis venit non tantùm ob mo-
ram contractam per non ſoluentem, pro-
bat *Præſ de Franch.deciſ.6;2.num.12.& de-
ciſ.613.num.15.Coccin.deciſ.256.num 5.*
12 Et ſic debetur per debitorem moroſũ,
Muta deciſ.52.num.12.& 37.
13 Etenim ſine mora tale intereſſe, ſiuè
ſit damni emergentis, ſiuè lucri ceſſantis
non debetur, *Honded. conſ.35.nu 29.tom.2.*
14 Sed etiam venit ſub promiſſione refe-
ctionis damnorum, & intereſſe, & expen-
ſarum,idem *Muta deciſ.52. nu.52.* maximè
15 ſtante clauſula *(quæ omnia) Merlin. deciſ.
Luccenſ.91. ſub num.1. & Mellinus deciſ.Ro-
man.27.num.7.*
16 Et ſi in præſenti facto non agebatur de
intereſſe lucri ceſsãtis,iſte Horatius actor
nõ alitèr erat mercator, nã intereſſe cõſi-
deratur reſpectu mercaturæ,ſecus in alijs,
17 *Borrell. conſ 79.nu.27.* cum ſit illud intro-
ductum fauore mercatorum,*Fortanell. de-
ciſ.Catal.91.num 8.tom* 1.quapropter iſtud
18 intereſſe lucri ceſſantis à ſolo conſueto
negotiari peti poteſt, *Polid.Ripa obſeru.1.
num.1.Honded.conſ.39.num.2.tom.2. Mellin.
deciſ.27.num.5. Surd.in conſ.368.num.5.* &
per conſequens prætendens tale intereſſe
debet articulare, & probare conſuetam
negotiationem, *vt ibi num.2.Ripa*, adhibi-
ris illis relatis ab *Honded. d.conſ.39 num.2.*
19 Primò,quod creditor ſit ſolitus negotia-
re. Secundò, quod debitor ſit in mora.
Tertiò,quod occaſio lucrãdi ſit in prom-
ptu,*Hodierna controu.forenſ.cap.17.nu.20.*
20 Imò non tantùm dicto intereſſe lucri
ceſſantis mercatori debetur, ſed paritèr
intereſſe damni emergentis, *Muta vbi ſu-
pra num.42.* vbi *num.23.& 41.* oſtendit, vt
illud cõſequi poſſit quid agendum ſit,in-
21 tereſſe enim lucri ceſſantis, ac damni
emergentis debetur ei, qui pecunias ha-
bet paratas ad negotiandum, *Ramon.con-
ſil.40.num.19.& Mellin.deciſ.Rota Rom.27.*
22 *num* 5. & quod tale intereſſe lucri ceſſan-
tis debeatur ſolito negotiari,deciſum re-
tuli per S. C. in 1.*par. noſtri compendij verbo
intereſſe lucri ceſſantis*, optimè *Franc.Merlin.
deciſ. Luccenſ.46.num.17. Grattan. cap.833.
num.14.& cap.243.num.74.* quod erit pro-
bandum concludentèr,non præſumptiuè,
idem cap.67.num.9.ad 15.

Sed benè tantũ intereſſe damni emer-
gentis ei conueniens erat principalitèr,
23 nàm intereſſe dotis dicitur damnum
emergens, *Ludou. Bello conſ.169. num.2.* &
debetur licet maritus non ſit ſolitus ne-
gotiare, vt ſubdit *num.3.* quanquam tàm
24 intereſſe lucri ceſſantis, quam damni
emergẽtis debeatur eidem, qui ſi habuiſ-
ſet pecuniam, potuiſſet emere prædia, &
ſimilia etiam in non ſolito negotiari,eſto
quod creditor haberet pignus, vt voluit
ibi *Muta num.39. & 40.* adhùc tamen non
apparebat in actis verè probatum damnũ
25 emergens, ſed tantùm accepiſſe ſub vſu-
ris pecuniam ad eandem rationem, quod
erat in eius facultate illas recipere, vel
non,vt aduertis,*Honded.conſ.50.nu.3.vol.1.*
vbi docet,probationem vtriuſq; intereſſe
damni emergentis, & lucri ceſſantis, aut
26 accepiſſe pecuniam ad cambium, refert
*Merlin.deciſ.Luccenſ.91.ſub num.1.Hodierna
controu.forenſ. cap.17.nu.35.* reſtabat tamen
vt tale intereſſe deberetur occaſione pro-
miſſionis non ſubſequutæ ob morã con-
27 tractam, ex quo ei damnum reſultauerat
propter onera matrimonij, ſi benè inte-
reſſe dotis debetur conſtante matrimo-
28 nio ex mora,vt inquit *Io. Ant.Bellon.conſ.
64 nu.1.* hoc eſt tam intereſſe lucri ceſſan-
tis,quàm damni emergentis debetur mu-
29 lieri propter dotem nõ ſolutam, *Grattian.
cap 823.num.15.* intereſſe dotis debetur à
30 die moræ, *Michael Ferr.obſeru.383.num.2.*
nihilominus tale intereſſe damni emer-
gentis, & ſine mora debetur, *Honded. d.
conſ.50.num* 15. & non mirum ſi in Regno
31 probatio intereſſe damni emergentis, &
lucri ceſſantis non eſt neceſſaria, vt refert
*Reg.Merlin.controuerſ.forenſ.cap 50. num.27.
tom.2.* vbi rationem aſſignat, & proinde
nulla differentia eſt in Regno circa inte-
reſſe lucri ceſſantis,& damni emergentis,
cap.42.num.29.

Supererat diſſerere,qualitèr taxari de-
beret, quod eſt relictum arbitrio Iudicis,
dùm diuerſimodè taxetur, ſed benè taxa-
ri debet, iuxtà taxam honeſtam ſecundũ
morem regionis,hoc eſt ad decem, ſeptẽ,
32 ſex,vel quinque pro centenario, vt tradit
Muta d.deciſ.52.num.49.

Quocircà dùm Actor iſte accepiſſet
dictum territorium conceſſum ad vſufru-
ctuandum, ex quo fructus recollexerat
per aliquos annos tale intereſſe rectè ta-
33 xari non poterat,ſed ratio compenſatiua
haberi ad fructus,vt *ibi Muta nu.24.* oſten-
dit,

Digitized by Google

dit,& propterea illud taxandum ſuo loco, & tempore relinquendum perhabita notitia perceptionis fructuum,idcircò conuentum condemnari debere ad tale capitale ducat. 140. vna cum intereſſe liquidando.

Reſtabat aliud ſatis notandum dubiũ reſoluendum, eo quod ipſe actor prætendebat tale territorium ſibi aſſignatum ad vſufruendum, non eſſe totaliter ſibi conceſſum, ſed loco pignoris potiùs, quã dominij, & propterea inſtabat iſtud ſibi
34 aſſignari in compotum annatarũ decurſarum, eo quia pignus conſtituitur non tantùm in rebus mobilibus,quin etiam in immobilibus,ex *l.ſciendum, § 1.verſ.creditor, ff qui ſatiſd.cog. Neguſ de pignor. par.1. num 1. Alciat.in l plebs.num.2 ff.pe verb.ſign.* notat *Mercul.Merlin.in tract.de pignor.lib.1.*
35 *tit.1. quæſt.1.num 6.* ſed etiam vſusfructus illorum in pignus dari poteſt, ex *l.ſi is qui ſt.de pignor.* probat *Maurel. Caluan. in tract. de vſufructu cap 70.*& proinde pignus non
36 ſolùm pro ſorte. ſed etiam pro vſuris intelligitur obligatum *Mantica eod tract. de tacit.& ambig.lib.14.tit.46.num.9.Caſ. Baez. deciſ.108.num.11.*
37 Sed replicabatur, quod pignus in dubio præſumitur idoneum,& ſufficiens,ità *Affl.deciſ.373.num.28.Menoch.de præſumpt. lib.2. præſ.93. num.3.* adeò quod ſi credi-
38 tor à debitore accipiat pignus,in dubio præſumitur idoneum, *Cancer. variar. reſol. par.2.cap.3.num.131.* & per cõſequens fru-
39 ctus ex pignore percepti imputantur in creditum, *Merlin d.tract.lib.5.quæſt.2.nu.9. & quæſt.45. num.1. Conſ. Arias de Meſa var. reſolut.lib.1.cap.4.ſub num 14.*

Quod ſecus eſſet ſi contrarium probetur, *Surd.deciſ 44 num.16.*

Apparebat enim in facto probatum ipſum Horatium fuiſſe creditorem in ducatis centum quadraginta pro capitale, & pro intereſſe decurſo.

Sed territorium aſſignatum non erat tanti valoris, ſed valoris ducatorum no-
40 naginta, ſicuti erat verificatum, quapropter ſufficiens non erat neq; pro capitale, neq; pro vſuris, & tùnc fructus non imputantur in creditum quando pignus fuit datum creditori pro tanta ſumma, quod non ſit veriſimilis eius redemptio, *idem Merlin.d.tract d quæſt.45 num.73.& 74.*
41 Quapropter reſpectu fructuum perceptorum ex dicto territorio, & ſi de iure inhibitum ſit accipere aliquid vltra ſortem,vt probat *Soccin.in reg.3.* quem ſequitur *Farin. in repert.de contract.in fragm. verſ. pignus,num.7.*ſubdens regulariter eſſe vſu-
42 ram fructus ex pignore percipere,& perceptos in ſortem computari, *cap.1.& cap. conqueſtus, de vſur.*
43 Attamen id limitant DD. ſecus eſſe quando percipiũtur ratione damni emergentis, & lucri ceſſantis, quoniã creditor
44 etiam ex pacto poteſt ex pignore ratione damni emergentis, & lucri ceſſantis fructus percipere,vt ex *Conar. variar.reſol. lib.3. cap.3. num 3. verſ.quamobrem,* probat *ibi Farinac. & Soccin. ibidem verſic. caſus eſt,* quando debitor recuſat compenſare fructus per aliquod intereſſe, putà quia erat
45 maritus,qui ſubit onera matrimonij dote adhùc ſibi non tradita, vt eſt elegans *text.in cap ſalubriter,extra de vſur.*& alius in *L.1.§.vſuras, ff ſolut.matrim Bartholom. Socc. conſ 171.incipit Præſens, verſ.ſecundo cõfirmo, eum verſ ſeq. vol.2.* & ſic fauore dotis hoc permittum eſſe iſto caſu confirmat *Farin. in d.repert.quæſt.34.num.30.*eo magis vt ſupra traditum eſt, quod intereſſe dotis eſt damnum emergens.
46 Et ampliùs in conſtitutione pignoris mentem contrahẽtium magis, quam verborum tenorem inſpicimus,*l.fin C.quæ res pign.oblig.poſſ. l.3 ff.de lib.præt. l.3. §.condit. ff.de adim.leg.l.in conuentione,ff de verb.oblig.* probat *Vulhem. Radelam. deciſ. Traiect. 47. num.3.*eo magis quando eſſet conuentum
47 inter creditorem,& debitorem,vt fructus ex pignore percepiſſet,quod iure optimo probatur ex *l. ſi ea lege,& l pignoribus, C.de vſur.* cum alijs apud *Theſaur.deciſ.78.nu.1.* & ibidem licet quærat ſi tales leges admitti debeant attento Iure Canonico diſputando quæſtionem ad partes,affirmat hanc conuentionem apparere eſſe vſurariam,& reijcendam, & ità cenſuiſſe Senatum, nihilominus ſubdit dicendo, niſi aliundè probetur intereſſe partis,& quod tantum interſit, quantum valebãt fructus rei pignoratæ,tùnc enim non diceturvſura,ſed legitimũ intereſſe, ex *Gloſ. in d.cap.*
48 *conqueſtus,*quod intereſſe debitum eſſe iudicauit Senatus in eadem cauſa, vt etiam teſtis eſt in hoc puncto *D.Oſaſc.deciſ.143. num.2.* quod ſatis videtur huic facto conferre, dùm iſte erat creditor non tantùm capitalis, ſed etiã intereſſe, & fructus territorij, potiùs erant minoris redditus, quam maioris,adeò quod cum fuerat datum territorium ad vſufructuandum neutiquam poterat in vſuras illud applicari, dùm pacto expreſſo conuentũ fuerat ad vſufructuandum, hoc eſt vt in ſatisfactionem intereſſe illius fructus computarentur,

tur, & territorium in capitale debitum,
ad quod ſingulatitèr congruit pro deci-
ſione iſtius articuli, quod tradit *Farinac.*
deciſ.crim.46.num.2. tom.1. ſic dicendo ex-
49 tra Rotã conſului D. qui perpenſis clau-
ſulis, & pactis appoſitis in primo inſtru-
mento, quæ pignoris naturam excedunt,
ac deſtruunt, reſponderunt, ꝙ partem do-
mum fuiſſe D. Helenæ datam inſolutum
pro quantitate qua in inſtrumento voluit
enim D. Chiappinus D. Helenam pro di-
cta ſumma 360. ſcutorũ tantam dictæ do-
mus habere, & poſſidere, ac ea vti, & frui
ad ipſius D. Helenæ libitũ voluntatis, quæ
verba important, vt ab ea deiure pars do-
mus auocari non poſſe, *Specul.de empt. &*
vendit. num.19. & ſeq. & concedit liberam
fructuum perceptionem, *Bero conſ.157 nu.*
16. lib.1. at ex pignore, nec vſum, nec fru-
ctum habet creditor, § *furti, Inſtit.de oblig.*
& poteſt, ac debet quandocunq; ſoluen-
50 do debitum pignus auocare, *Neguſant.de*
pignor.par.5.memb.3.num 1. & 5. hæc ille,
51 quemadmodũ pignoris adiudicatio fa-
cta plùs debito ruit in totum, *Afflict.deciſ.*
358. *num.7.*

Fuit prolatum laudum huiuſmodi videlicet.

In DEI Nomine. Amen.

52 Viſo cõpromiſſo facto ab Ill. & Excell. Domino D. Martio Pignatello Principe Mineruini Gubernatore, ac Adminiſtratore hæreditatis quond. Doctoris Phiſici Io. Franciſci Fraiani, ac Venerab. Cappellæ S. Mariæ Gratiarum eiuſdem Ciuitatis illius hæredis, ac etiam ab Horatio de Martino viro Portiæ Raphaele in noſtri perſonam, &c.

Viſoq; proceſſu deſuper cõpilato tàm in Curia Minoruini, quàm in Curia Epiſcopali illius Ciuitatis, viſis vidẽdis, conſideratiſq; de iure conſiderandis, ac auditis Magnificis Aduocatis vtriuſq; partis pluries voce, & in ſcriptis.

Per hoc præſens laudum dicimus, decernimus, arbitramur, & laudamus prędictam Cappellam S. Mariæ Grariarum hæredem vt ſupra, & pro ea eundem Ill. & Excell. Dominũ Principem nomine quo ſupra forè, & eſſe condemnandam, proùt condemnamus, & condemnari mandatur ad dandum, & ſoluendum eidem Horatio petitum capitale ducatorũ centum quadraginta vna cum illorũ intereſſe liquidando, excomputato tamẽ vſufructu percepto ſingulis annis ex territorio ſibi aſſignato loco pignoris ad fructuandũ paritèr liquidando, verùm liceat, & licitum ſit eidem Horatio retinere dictum territorium in ſatisfactionem ſui crediti prætio illius appretio, & ità præſenti laudo decernitur, arbitramur, & laudamus neutram partem in expenſis, &c.

Io Baptiſta de Thoro Arbiter.

Lectum, latum, & publicatũ fuit ſupradictum laudum per Magnif. V.I.D. Io. Baptiſtam de Thoro Arbitrum electum pręſentibus pro teſtibus Reu. D. Io. Vincẽtio Rafaele, Carolo Ruſſetto, Franciſco Turtura, Ioſepho Vitulo, & alijs perſonis in numero oportuno ſub die 7. menſis Maij 1649.

Dominicus Granutius Scriba ordinarius
S.R.C. & Actuarius aſſumptus.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio iuſtitiæ potiùs exteris quam ciuibus erit decernenda.*

2 *Officialis quis in propria patria eſſe non poteſt.*

3 *Suburbia veniunt appellatione Ciuitatis.*

4 *Contradici poteſt Officiali electo ſiuè ſit ciuis, ortus, vel oriundus, vel ſi maiorem partẽ bonorum ibi habeat.*

5 *Officiales quare in propria patria non poſſunt eligi, & exercere, ſed alibi, num.6. & 8.*

7 *Officialis originarius in amicis, & coniunctis, præſumitur affectionem habere.*

9 *Intereſt Reipublicæ delicta puniri.*

10 *Publica lætitia turbatur quando delicta nõ puniuntur.*

11 *Officiales, Actuarij, & Aſſeſſores prohibentur exercere officia in eorum patria.*

12 *Ciues in capite non poſſunt eſſe Officiales in propria patria.*

13 *Officialis electus in propria patria per modicũ tempus poteſt exercere, quod tempus non debet excedere quindecim dies, num.14.*

15 *Ciues ægrè ferunt à conciue condemnari magis quam placet ab extraneo puniri.*

16 *Ciues potiùs quam aduenæ admicti debent ad adminiſtrationem iuſtitiæ.*

17 *Ciues quare Neap. admictuntur officia iuriſdictionalia, & quando procedat.*

18 *Officiales ſupremorum Magiſtratuum in Regno Neapolitano debent eſſe ciues, ſecus in Officialibus minoribus.*

19 Pragmat.1. de offic. prouiſ. *qualitèr procedat.*

20 *Officiales ciues ſcientèr à Principe electi admictuntur.*

ARGV-

ARGVMENTVM.

Ciues in propria patria an debeant eſſe Officiales, vel potiùs aduenæ.

CASVS XXXIX.

PRætenſionē Ill. Epiſcopi Montiſmurri aduerſus Vniuerſitatem ipſam inſtitutam, nempè quòad Officialis electionem ab ea faciendam, & ab ipſo Epiſcopo vtili Domino confirmandam de extero ciue, ſiuè alienigena ab ea faciendam, non tamen eorum patriæ ciue ritè, & rectè procedere omni iùre oſtenditur ex infra dicendis fundamentis iuridicis.

Nàm ſi attendatur iuris communis diſpoſitio certum erit quod exteris non tā-
1 men ciuibus, vel originarijs adminiſtratio iuſtitiæ erit decernēda, ad *text. in l. fin. C. de offic. Rector. Prouinc.* cuius verba ſunt hæc: *Nulli Iudicum patria ſua adminiſtratio ſine ſpeciali permiſſu Principis permittatur*, ad idem eſt *text. in l. hij qui, & l. ſi cui, ff. ex quib. cauſ. maior.* cui conſimilis eſt *text in l. fin. ff. de offic. aſſ. ff.* vbi *Bart.* notat, quod in pro-
2 pria patria quis Officialis eſſe non poſſit, quæ iura ponderantur à *Camill. Borrell. de magiſt. edict. lib. 1. cap. 5. nu. 1. & 2.* vbi ex *Innocent. Io. Monac. Ludou. Rom. Iaſ. Dec. Franc. Marco, & Lancell. Conrad* confirmat iſtam concluſionem per *text.* à nemine adductū *in l. 3. C. de diuerſ. offic. & l. fin. C. de crim. ſacril.* poſt *Parid. de ſyndic. §. ſtatutum Ciuitatis, n. 4. Theſaur. deciſ. 268. num. 1.* & nouiſſimè *Maſtrill. de magiſtr. lib. 2. cap. 7. num. 3.*

In tantum quod non ſolùm ciues ab adminiſtratione iuſtitię in propria patria erint arcendi, vt dictum eſt, ſed etiam veriùs prohibentur hij, qui ex Suburbijs
3 proueniunt, cum ipſa ſuburbia veniant Ciuitatis appellatione, *l. vxorem, § legauerat. l. cuique, ff. de leg. 3.* cum alijs relatis ibi à *Borrell num. 3.* ibiq; etiam *num. 3. 8. & 9.* probat apud Hiſpanos, Gallos, & Romanos vſu receptū eſſe aduenas, potiùs quā ciues admiſſos fuiſſe ad iuſtitiæ adminiſtrationem in aliena patria, quod adeò
4 verum eſt, vt ſi Officialis electus ſit ciuis ortus, vel oriundus, vel ſi maiorem partē bonorum ibi habeat, vel vxorem duxerit, poterit ei contradici, vt refert *Capiblanc. in prag. 5. de Baron. num. 165.* per *text. in d. l. fin. C. de crim. ſacril.* & extat *Conſtitut. Regni Iu-ſtitiarij per Prouincias*, ibiq; *Afflict. num. 1.* intelligit nedum de Iuſtitiarijs, ſed Aſſeſſoribus, & Actuarijs, vbi rationē aſſignat
5 *num. 2.* propter ſuſpictionē, ne quid gratioſè ageret, & quia nemo Propheta acceptus eſt in patria ſua, ſed in alia *cap. 1. de iure iur.* quam ſiquidem *Conſtit.* exornat *D. Reg. Tapia in ſuo Iure Regni, & Addentes ad Capyc. deciſ. 168.* & ſubdit ibi *Capibl.* quod poſſit refutari, per *tex. in l. 3. ff. de offic. aſſeſſ. & l. 3. C. de diuerſ. offic. lib. 10. Præſ. de Franch. deciſ. 98. Auiles in cap. Prætorum, cap. 4. in gloſ. Tierra, num. 1.*

Et rationes quibus mouentur DD. ſūt,
6 Primò, quia originarius, vel ciuis cum habeat ibi ſanguine coniunctos, amicos, & familiares nō ratione, aut iure, ſed animi, & ſanguinis affectibus moueri poterit à veritate, ex *Foller. & Bart. relatis ibidem*
7 per *Borrell num. 25.* Officialis namq; originarius in amicis, & coniunctis præſumitur affectionem habere, *Maſtrill. vbi ſupra num. 9. & 10.* & ſequitur *num. 17.* quod amicitia, & coniunctio tribuit anſam delinquendi Officiali, & conſequentèr ex hoc iudicium peruerteretur. *ſubdit ibi Capibl.*
8 Secūdò, quia difficile ſi illi parerēt ſubditi, vt probat ibi *Borrell. num. 31.* nàm familiaritas nimia parit contemptum, *Felin. in cap. & ſi Iudęos, de Iudęis.*
9 Cum igitur interſit Reipublicę delicta puniri, & expedit nè remaneant impunità, *l. ità vulneratus, §. quod ſi quis, verſ. impunita, ff. ad leg. Aquil.* cum alijs adductis per *Barb. ſ. princip. vtriuſq; iur. lit. D. num. 10.* ob cauſas enarratas puniri nō benè viderentur, & potiùs augeretur eorum audacia,
10 nàm cum delicta non puniantur publica lætitia turbatur, & ita Dei in nos procuratur, *Gram. deciſ. 36. num. 2.*

Et hac ratione perpenſa, nè delicta remaneant impunita nedum Officiales, ſed
11 Actuarij, & Aſſeſſores prohibentur exercere eorum officia in eorum patria, poſt *Afflict. vbi ſupra, Præſ. de Franch. deciſ. 98. in princ.*
12 Quod adeò verum eſt, qualitèr non ſolùm ciues in capite non poſſunt eſſe Officiales in propria patria, ſed nequè Locumtenentes, vt ex *Afflict. in Conſtit. Magiſtri Camerarij*, vbi citat *Bald.* allegantem *Bartholom. de Capua in l. parabolani, C. de Epiſcop. & cler.* quorum auctoritate refert ibi *Præſ. de Franch.* ſemper prouidiſſe,
13 quod ſit aduena, & quatenùs ciuis fortè prouideretur tamen per modicum tempus hoc conceſſum videri, probat ex multis *Guttier. pract. quæſt. lib. 1. cap. 34.* quod tē-

pus

Digitized by Google

14 pus non excedat tempus dierũ quinde-
cim, vt fuit deciſum cum Vniuerſitate So-
lofræin anno 1578. die 22. Nouembris re-
fere *Capibl. vbi ſupra nu.* 16. & dixi in 1. *par.*
compendij vrebo Locumtenens.
15 Multò magis ſi principalitèr fuerit Of-
ficialis in capite cõſtitutus, & ciues egre-
ferunt ab ipſomet conciue condemnari,
placet ab extraneo puniri, quam à com-
patriota liberari, inquit *Maſtrill. ibidem*
num. 18.
16 Quàmuis aliqui voluerint, ciues potiùs
quã aduenas admicti debere in admini-
ſtratione iuſtitiæ, ex *l fin. C. de offic. Prætor.*
& ex alijs congeſtis per eundem *Borrell.*
vbi ſupra nu. 17. *& ſeq.* & latiùs per *Maſtrill.*
vbi ſupra à nu. 27. *cum ſeq.* ſubdẽs Neapoli,
17 & ſi ciues admictantur ad officia iuriſdi-
ctionalia, hoc tamen ſub diſtinctionis fę-
dere concordare nituntur procedere in
adminiſtratione Reipublicæ, nè exteri ſe-
creta illjus ſciant, & manifeſtent, & prodi-
tionem aliquam moliuntur, *vt ibi Borrell.*
num. 21. fundat, *ſubdens num.* 24. ſecus eſſe
vbi tractatur de adminiſtratione iuſtitiæ
alicui populo, & Ciuitati, vel vbi eſſet ve
ciues potiùs, quam exteri ad regimen iu-
ſtitiæ anteferẽdi, vt poſt *Theſ. Maſtrill. ibi*
nu. 23. nec propterea curandũ erit de Ma-
18 giſtratibus Neap. exiſtentibus, iuſtitiam
adminiſtrãtibus, quàmuis ciuibus, ex quo
Officiales ſupremorũ Magiſtratuũ in Re-
gno Neapolitano debent eſſe ciues, ꝙ ſe-
cus eſſet in Officialibus minoribus, *Ma-*
ſtrill. eodem loco num. 69. *&* 70. & ratio eſt,
quia præſentia Principis abſtergit omnes
ſuſpictiones, ità ex *Franch. & Tapia*, fun-
dat ibi *Capiblane num.* 167. & proindè ob-
19 ſtare non videtur præmiſſis *prag.* 1. *de of-*
fic. prou. &c. quod officia Regnicolis, &
non exteris erit concedenda in Regno,
quoniam non intelligenda erit, vt ſint in
propria patria deſtinandi, cum id ſit reli-
ctum diſpoſitioni iuris communis, vt di-
20 ctum eſt ſupra, niſi fuerint electi à Prin-
cipe ſcientèr, vt dicunt *DD. ſupra ci-*
tati, quare ex allegatis patet illibata, &
incócuſſa reſolutio altercationis propo-
ſitæ, nempè quod ciues omni iure arceri
debent ab exercitio Magiſtratuum in
propria patria, ſed potiùs aduenas de
Regno admicti, ſaluo, &c. & ſic fuit exe-
quutum.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe ob retardatam ſolutionem pecunia-*
rum non factam, omni iure debetur.
2 *Intereſſe lucri ceſſantis, ac damni emergentis,*
nunquam debetur ſine mora.
3 *Intereſſe non debetur ſine mora, & ex mora.*
4 *Intereſſe lucri ceſſantis quando debetur, debe-*
tur ſine mora.
5 *Intereſſe taxatio admictitur, & poteſt à prin-*
cipio in pactum deduci, quando quis eſt ſolitus
negotiare, & in eo lucrari.
6 *Intereſſe in ſolito negotiare nullo pacto dedu-*
cto ante moram denegari debet.
7 *Mutuum dantes nihil ſpectantes legitur apud*
Lucam.
8 *Recipi poteſt aliquid pro mutuo ex retardata*
ſolutione.
9 *Intereſſe lucri ceſſantis admictitur in mercato-*
re, qui vendere, & emere ad negotiandum
ſolet.
10 *Intereſſe ex mutuo in tribus caſibus admicti-*
tur, maximè quando mora præceſſit.
11 *Id quod intereſt in mutuo, non habetur pro*
vſura.
12 *Intereſſe non alitèr debetur ſi non eſſet verifi-*
catum mutuantem ſolitum eſſe mercare, nàm
debet de hoc conſtare.
13 *Intereſſe lucri ceſſantis prætendens, debet pro-*
bare conſuetam negotiationem.
14 *Deciſio S.C. enũciatur ſuper intereſſe ex mu-*
tuo debito.
15 *Intereſſe damni emergentis probari debet ſe il-*
lud paſſum, & quomodo.
16 *Intereſſe damni emergentis non poteſt conſe-*
qui, niſi probetur in indiuiduo damnum con-
ſequutum fuiſſe, ex eo quia non habuit pecu-
niam.
17 *Intereſſe damni emergentis ità demum credi-*
tori debetur, ſi ipſe aliquod damnum incur-
rat ob ceſſationem ſolutionis non factam.
18 *Intereſſe damni emergentis, vel lucri ceſſantis*
probatio in Regno non admictitur, & debetur
ſine alia probatione.
19 *Damnum eſt lucro priuari.*
20 *Moroſus debitor ad intereſſe tenetur.*
21 Hypotheca *vndè dicitur, & dicitur ius reale,*
num. 22. *& tribuit ius in re, num.* 23.
24 *Hypotheca ſequitur rem hypothecatam.*
25 *Hypotheca cum ipſa re in quemcunq; poſſeſſo-*
rem, & ſic contra tertium poſſeſſorem, nu. 26.
27 *Vſuræ debentur ex mora contracta per debi-*
torem.
28 *Vſura poſt moram debitam ſuccedit loco in-*
tereſſe.
29 *Intereſſe venit acceſſoriè ad cauſam principa-*
lem.
30 *Intereſſe ex mora debetur ob moram acceſ-*
ſoriè.
31 *Actio hypothecaria naſcitur ex iure quod quis*
habet iure, & poſſeſſione.
32 *Actio hypothecaria non tantùm pro ſorte prin-*

cipalitèr, quantum etiã pro intereſſe,& damnis quaſi re non tradita.

33 *Intereſſe ob moram contractam debetur Iudicis officio mercenarij.*

34 *Acceſſiones licet non ſint promiſſæ, veniunt officio Iudicis mercenarij.*

35 *Officium Iudicis mercenarij incidentèr venit de ſeruiendo actioni intentatæ,cum ſit remedium extraordinarium, num.36.*

37 *Hypothecaria actio, eſt remedium principale, competens etiam Iudicis officio intentato.*

38 *Actio hypothecaria duplex eſt.*

39 *Actio hypothecaria vtilis, non eſt acceſſoria ad principalem,ſed actio realis.*

40 *Aſſiſtentia continet in ſe tria remedia.*

41 *Hypothecaria agi dicitur quãdo petitur debitum ſolui, aut bona relaxari.*

42 *Actio hypothecaria contra tertium dicitur directa.*

43 *Aſſiſtentia oritur ex ſaluiano interdicto.*

44 *Saluianum interdictum datur contra tertium poſſeſſorem.*

45 *Saluianum interdictum competit tàm pro capitale, quàm pro damnis, & intereſſe ob moram.*

46 *Remedium* l.fin.ff.de acquir.poſſeſſ. *introductum eſt contra tertium poſſeſſorem.*

47 *Clauſula,*quæ omnia,&c.*quid importet.*

48 *Promiſſio ſolutionis damnorum, & intereſſe, intelligitur tàm de intereſſe lucri ceſſantis, quàm damni emergentis.*

49 *Clauſula illa,* ad pœnam dupli,*importat intereſſe promiſſionem.*

50 *Intereſſe continet duplum.*

ARGVMENTVM.

Intereſſe damni emergentis, vel lucri ceſſantis, an debeatur ex mutuo mora intercedente,

CASVS XL.

1 NON eſt dubium, quin omni iure intereſſe debetur ob retardatam ſolutionem pecuniarum non factam, ex *Barzio deciſ.* 108. *num.* 20. *&* 21. probat *Franc.Merlin. deciſ.Luccenſ.*91.*nu.*2. eo maximè intereſſe damni emergentis, & lucri ceſſantis,quod omni iure permittitur,vt idem *Merlin. deciſ.*48.*num.*19.*Cancer.variar.reſol.par.*3.*cap.*7.*num.*30. *Dexart. deciſ.Sardin.*90.*num.*1.*Giouagn.conſ.*46.*nu.*1. *libro* 1.

2 Benè verum eſt, quod tale intereſſe lucri ceſſantis, ac damni emergentis, nunquam debetur ſine mora,idem *Merlin. deciſ.*96.*num.*79. vt fuit deductum ſupra in caſu 38. *Zuccar. deciſ.* 21. *num.* 1. nàm vbi
3 non eſt mora, non alitèr debetur, probat *Ciarlin. controuerſ.forenſ. tom.*1.*cap.* 29. *num.* 29. potiſſimum in mutuo intereſſe debetur ex mora, *Hodiern. controu. forenſ. cap.*17.*num.*17.

4 Quanquam autem reſpectu intereſſe lucri ceſſantis eatenùs deberi ſine mora, quando à principio inter partes fuerit illud in conuentione deductum,vt ex multis probat ibidem *Ciarlin. num.66.* & inte-
5 reſſe taxatio admictitur, & poteſt à principio in pactum deduci, quando quis eſt ſolitus negotiari, & in negotio lucrari, ſi conſtat illum veriſimilitèr tantùm lucraturum fuiſſe, *Surd. conſ.*327.*num.*55. nihilominus inſolito negotiare nullo pacto deducto ante moram denegari debet, vt ex *Aret.conſ.*151.*&* 156.probat *Ripa obſer. ſingul.*1.*num* 3.

Et propterea in caſu mihi conſulendo occurſo in Ciuitate Caſtri maris de Stabia ſub Gubernio Horatij Salinas V.I.D. mei conſobrini, dùm Andreas Pillarus Fornarius mutuaſſet ducatos ſexdecim Nicolao Carrenſi reſtituendos infra certum tempus iàm elapſum,exiſtente creditore in mora ſoluẽdi per plures interpellationes extraiudiciales ei factas, demum creditor petijt in eadẽ Curia Caſtri maris ipſum condemnari ad ſoluendum nedum dictos ducatos ſexdecim, ſed etiam
6 ad intereſſe illorum,& licet intereſſe non debeatur ex eo ſolo,quod quis ſolitus eſt mercari,& lucrari,*Hodiernæ vbi ſup. nu.*32. tamen cum fuiſſet dubitatum ſi tale inte-
7 reſſe in mutuo debeatur, cum ſit expreſsè prohibitum in Sacra Pagina, *Mutuum dantes nihil ſperantes,Luc.*6.dicebatur,quod
8 mutuum etiam pro retardata ſolutione certum quid recipiendum admicti dixit probando *Dom.Reg.Rouit.in prag.*1.*de vſuris num.*32. & non dubitatur in hoc caſu
9 admicti intereſſe lucri ceſſantis, ex quo poterat iſte actor merces vendere,& emere ad negotiandum, at cum die præfixo non potuit negotiare, & ſucceſſiuè mutuum ceſſauerat,vt exemplificando tradit *Nauar. in ſuo manuali cap.*17. *poſt num.* 211.
10 vbi in,& quod inter ſingularitèr concludit tale intereſſe in mutuo peti poſſe tribus in cauſis,hoc eſt,quando mora in ſoluendo præceſſit, iuxtà mentẽ *Gloſ. in cap. conqueſtus, de vſur.*vbi *Abb.& cæteri,*& id quod
11 intereſt etiam in mutuo nõ habetur pro vſura,

vſura, quàmuis ſimus in intereſſe lucri
ceſſantis, multos citat *Gratian. diſcept. forẽſ.
cap. 387. num. 3.*
12 Et ampliùs in proceſſu fuerat verifica-
tum prædictũ actorem ſolitum eſſe mer-
care, & ſi pecuniã ipſam habuiſſet, lucra-
tus eſſet, poſtquàm debet plenè de lucro,
vel damno cõſtare, ex multis probat *Ho-
dierna controuerſ. forenſ. cap. 17. nu. 30. & ſeq.*
& ſic alitèr intereſſe non deberetur, ſi id
verificatum nõ fuiſſet, iuxtà *deciſ. Aſſl. 20.
in princ.* nàm à ſolito negotiare, & conſue-
to peti poſſe non ambigitur, probat *Ripa
in d. obſeruat. 1. num. 1.* ſubdens *num. 2.* quod
13 intereſſe lucri ceſſantis prætendens, de-
bet articulare, & probare conſuetam ne-
gotiationem, vt ſatis fuit deductum ſupra
d. caſu 38. & ſic conuentus fuit condem-
natus ad ſoluendum dictam quantitatem
mutuatam vna cum intereſſe lucri ceſſan-
tis die 23. Decembris 1609. idemq; mihi
contingit in M.C.V. dùm mutuo dediſsẽ
Io. Paulo Duranti ducatos quinquaginta
præuia apoca bancaria reſtituendos infra
certum tempus elapſum, & conuento ad
14 ſoluendum dictam ſummam vna cum in-
tereſſe, compilato proceſſu ad relationem
Iudicis Macedonij fuit condemnatus ad
talem ſummam vna cum intereſſe, & de-
uoluta cauſa in S.R.C. fuit per illud ad
relationem Reg Conſ. Caroli Brancatij
deciſum, quod exequeretur decretum
M.C. pro dicta ſumma, ſalua prouiſione
facienda reſpectu intereſſe petiti, penès
Berardum Spera Magiſtrum Actorum,
quanquam autem in caſu prædicto inte-
reſſe lucri ceſſantis ceſſauerat, quia non
eram ſolitus negotiationẽ exercere, ſuc-
15 cedebat intereſſe damni emergẽtis, quo-
circa petenti intereſſe, vel damna, incum-
bit onus probandi ſe illa paſſum fuiſſe
propter cauſam, ob quam petit intereſſe,
vel damna; *Coccin. deciſ. 498. num. 1. & 2.* &
ideò tale intereſſe damni emergentis ha-
bet ſuas conditiones, vt ſcilicet damnum
emergens à principio in ſtipulationem
deducatur, aduerſarius moneatur de hoc
in principio, illudq; verò damnũ à prin-
cipio ſtabiliri non poterit, quia eſt incer-
tum, quod quale, & quantum, ſed damnũ
illud, damniuè quantitas erit deindè pro-
banda à prætẽſore intereſſe damni emer-
gentis, iuxtà omnium traditionẽ ex mul-
tis relatis à *Polyd. Ripa vbi ſupra num. 4.* ſed
meliùs probationẽ vtriuſq; damni emer-
gentis, & lucri ceſſantis intuetur, *Honded.
conſ. 50. num. 30. vol. 1. Andriol. controuerſ. fo-
renſ. 10. tom. 1. Giouagn.* optime *d. conſ. 46.
per totum*, etenim intereſſe damni emer-
16 gentis non poteſt conſequi, niſi probetur
in indiuiduo damnum conſequutũ fuiſſe,
ex eo quia non habuit pecunias, *Zuccar.
deciſ. Luccenſ. 20. num* 8. & intereſſe damni
emergentis ità demũ creditori debetur, ſi
17 ipſe aliquod damnum incurrat ob caſſa-
tionem ſolutionis non factam à debitore,
idem deciſ. 75. num. 5. at cum non fuiſſet in
actis tale intereſſe probatũ, videbatur ex-
cludi prætenſio intereſſe petiti, ſed *Dom.
Reg. D. Franc. Merlin. controuer. forenſ. tom. 2.
cap. 42. ſub num.* 28 inquit ad noſtrum pro-
18 poſitũ huiuſmodi vz. & qui aliàs iuri cõ-
muni attento ad obtinendam intereſſe
condemnationem ante omnia probare
cogeretur damnum paſſum, vel lucrum
ceſſans regnicolę iàm ab huiuſmodi pro-
bationis onere releuantur, ac proindè
quicquid creditoris intereſt, reficitur de
ſtylo S.C. abſq; alia probatione, ſicut poſt
Cyn. Bart. et Canoniſtas, docuit *Alex. cõſ. 172.
num. 20. vol. 2.* & fatẽtur Noſtrates paſſim,
vt eſt videre penès *Dom. Theod. d. alleg. 40.
num. 30. Dom. Marcian. conſ. 50. num. 4.* eſtq;
vulgatiſſimum, & indubitatum apud nos,
adeò vt nulla ſit differentia inter damnũ
emergens, & lucrum ceſſans, nàm data lu-
cri certitudine, cuius probationem lex
præſumptiuè ſupplet ex vi Cõſuetudinis,
vtroq; caſu emẽdatio venit, nàm & dam-
num quoq; eſt lucro priuari, quemadmo-
19 dum latè fundat *Conar. lib. 1. variar. cap. 5.
num. 1. & 2.* hæc ille, & quod moroſus de-
20 bitor ad intereſſe teneatur, ex *Diuo Tho-
ma 2. 2. quæſt. 62. art 4. & quæſt. 13 art. 4. ad
14.* probat *Octau. Caracciol deciſ. 26. nu. 46.*
etiam in mutuo loquitur.

De conſimili altercatione rogatus à
Thoma Anello de Alexandro in cauſa
quam habebat cum Ferdinãdo Perfecto
tàm in M. C. quàm poſteà in S.R.C. co-
ràm Domino Conſiliario D. Gaſpare So-
to, vt meum proferrem votum, notum onus
iniunctum in ſcriptis renuere, quid de iu-
re erit pro veritate tuenda oſtendere ex
ſequenti.

Cũ fuiſſet præſtita aſſiſtentia per Mag.
Cur. Vic: tàm pro capitale ducatorũ 86.
debitorum vigore ſtipulatę obligationis,
& pro intereſſe decurſo ob moram ſub-
ſequutam, non tamen expreſsè promiſſo
per debitorem ad inſtantiam Leonardi
de Alexandro cõtra illos de Perfecto ter-
tios poſſeſſores, & per S.C. confirmata re-
ſpectu ſortis principalis ſalua meliori de-
liberatione reſpectu intereſſe partis ple-
niùs auditis, citra dubium pro tali inte-

Digitized by Google

reſſe paritèr exequutioni erit demandan-
da ex ſequentibus iuris fundamentis.

Nulli dubium eſt, quin aſſiſtentia pro-
ueniat principalitèr ex obligatione bo-
norum, ex qua oritur hypotheca, quæ di-
21 citur ab hypos, quod eſt ſub & theſis po-
ſitio quaſi, quædam ſuppoſitio, vel obliga-
tio bonorum, *Neguſant. in tract. de pignor.*
22 *par* 1. *nu*, 2. & talis hypotheca dicitur ius
reale, idem *Neguſant. d. tract. par.* 5 *memb.* 2.
num. 36. *Afflict. in deciſ.* 383. *num.* 2. & tri-
23 buit ius in re, *Nacta conſ.* 426. *num.* 2. *Gra-
tian. cap.* 911. *num.* 27. *Amat. decaſ. Ancon.* 27.
num. 8.

24 Et ſequitur rem hypothecatam. *Borgn.
deciſ.* 27. *num.* 5. *par.* 2. adeò quod cum ſit
onus reale, vt inquit *Ripol. variar. reſol. cap.*
14. *num.* 414. *Laratha conſ.* 93. *num.* 11. tran-
25 ſit tamen cum ipſa re in quemcunq; poſ-
ſeſſorem, vltra *Ripol. cap.* 11. *num.* 118. *Ma-
ſtrill. deciſ.* 174. *num.* 10. *Laratha vbi ſup.* cum
alijs apud *Gratian. diſceptat. forenſ. cap.* 272.
26 *num.* 9. & ſic contra tertium poſſeſſorem,
Io. Bocta conſ. 99 *nu.* 1. cum alijs apud eun-
dem *Ripol. cap.* 7. *num.* 297.

Et hoc nedum pro ſorte principali, ſed
etiam pro intereſſe conuento, & ſi fortè
non fuerit promiſſum expreſsè in contra-
ctu adhùc debetur.

27 Et potiſſimùm quando ſors non fuerit
ſtatuto tempore ſoluta, inſurgunt vſuræ,
quæ debentur ex mora debitoris contra-
cta, *l. mora. ff. de vſur. Amat. deciſ.* 23. *num.* 5.
Theſaur. deciſ. 258. *Farinac. deciſ. ciuil.* 157.
nu. 3 *vol.* 2. *Cancer. variar. reſol. tom.* 3. *cap.* 16.
num. 69. *Ant. Fab. in eius Cod. lib.* 8. *tit.* 28. *de-
fin.* 19. *num.* 3. *Laratha conſ.* 90. *num.* 4.

28 Vndè ſubſequitur, quod dùm vſura ip-
ſa debeatur poſt moram in eius locum
ſuccedit intereſſe, *Beroys conſ.* 193. *num.* 50.
29 *vol.* 1. quod ſiquidèm intereſſe venit ac-
ceſſoriè ad cauſam principalem, *Gratian.
diſcept. forenſ cap.* 144. *num.* 64. ſicq; intereſ-
30 ſe ob moram contractam debetur acceſ-
ſoriè, *Honded. conſ.* 34. *num.* 79. *vol.* 2.

31 Quo fit, vt cum ipſa hypotheca oriatur
actio hypothecaria, quæ naſcitur ex iure,
quod quis habet in re, & poſſeſſione,
Honded. conſ. 25 *num.* 60. *vol.* 2. eſt paritèr
reale, *Pariſ. conſ.* 50. *num.* 28. *vol.* 1. *Magon. de-
ciſ. Florent.* 124. *num.* 1. & ſequitur non tan-
32 tùm pro ſorte principali, quantum etiam
pro intereſſe, & damnis, quaſi re non tra-
dita, probat *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 950.
num. 20.

33 Suppoſita igitur hac actione hypothe-
caria ſubſequitur, quod dum vſuræ, ſeù
intereſſe ob moram contractam debean-
tur Iudicis officio mercenarij, ad *text. in
l.* 4. *C. depoſiti*, cum alijs apud *Martam voto*
156. *num* 4. *Morot. reſp.* 65. *num.* 5. cum tales
34 acceſſiones licet non ſint promiſſæ, ve-
niunt tamen officio Iudicis mercenarij,
poſt *Roffred. de libellis, rubr. de offic. Iud. quo
pet. vſur. nu.* 1. & 2. *Neguſant. d. tract.* 4. *mem-
bro* 2. *par. ſub num.* 50. vbi *num.* 51. ſubdit,
35 quod tale officium Iudicis mercenarij
incidentèr venit deſeruiendo actioni in-
tentatæ, vt per *Bart. in l.* 1. *ff de iuriſd. omn.
Iud. Coſta de remed. ſubſid. remed.* 31. *num.* 6.
36 cum ſit remedium extraordinariũ, *Paul.
de Caſtr in l. ſi cui legatum. num* 2. *ff. de cond. &*
37 *demonſtr.* & ideò ipſa hypothecaria actio
cum ſit paritèr remediũ principale, com-
petit etiam officio Iudicis intentato, ex
adductis per *Theſaur iun. lib.* 2. *q.* 67. *nu.* 16.
quæ cũ ſit alia directa, & alia vtilis, *Hon-
38 ded. conſ.* 25. *nu.* 31. licet directa detur con-
tra debitorem, vtilis tamen datur contra
poſſeſſorẽ, *Surd. conſ.* 191. *num.* 15. & ſic con-
39 tra tertium poſſeſſorem, vt dictum eſt, ex
eo quia hypothecaria vtilis non eſt ac-
ceſſoria ad principalem, ſed eſt actio rea-
lis, *Honded d. conſ.* 25. *num.* 59.

40 Et in ſumma ex quo aſſiſtentia ipſa
continet ſub ſe tria remedia, ſcilicet hy-
pothecariam, interdictum ſaluianum, &
remedium *l. fin. C. de acquir. poſſeſſ. Afflict.
deciſ.* 183.

Reſpectu hypothecariæ actionis nedũ
pro ſorte, ſed etiam pro intereſſe decurſo
41 ob moram conceditur contra tertium
poſſeſſorem, vt dictum eſt ſupra, & non
ab re quando petitur debitum ſolui, aut
bona relaxari dicetur agi hypothecaria,
Cancer. variar. reſolut. par. 2. *cap.* 5. *num.* 88. &
42 conſequentèr talis actio hypothecaria
contra tertium dicitur directa, probat
Mercul. Merlin. in tract. de pignor. lib. 5. *quaſt.*
58. *num* 12.

43 Subſequitur remedium interdicti ſal-
uiani, ex quo oritur aſſiſtentia, *Laratha vbi*
44 *ſupra num.* 15. quod nedum datur contra
tertium poſſeſſorem, vt inquit *Statil. Pa-
cific de ſaluiano interdicto, inſpect.* 1. *cap.* 7. *n.* 14.
& *deciſ.* 5. *num.* 5. *poſt d. tract. Scappuccin. eod.
tract. lib.* 1. *quaſt.* 4. *num.* 3. *Mercul. Merlin. eod.
tract. d. lib.* 5. *quaſt.* 76. *num.* 4. *Paul. Marcheſ.
eod. tract. par.* 1. *cap.* 8. *num.* 2. & *cap.* 10. *nu.* 1.
45 & tàm pro capitale, quàm pro damnis, &
intereſſe competit, idem *Statil. eodem tract.
inſpect.* 4 *cap.* 1. *num.* 101. *Scappucc. eod. tract.
lib.* 1. *quaſt.* 19 *num.* 1. vbi ſubdit, eo maxi-
mè propter moram debitoris ex rationi-
bus ibi adductis *Cenc. de cenſib. par.* 2. *cap.* 2.
q. 5. *art.* 9. *n.* 22. *Thomat. deciſ. March.* 95. *n.* 15.

46 Et

46 Et demùm remedium *d.l. fin.* quod po-
tiſſimùm introductum eſt contra tertium
poſſeſſorem, *Menoch.de recup.poſſeſſ. remed.*
14.*num*.71.

47 Et ſi attendantur clauſulæ in inſtrumē-
to, nēpè, *quæ omnia,&c.*& ibi reficere dam-
na, expenſas,& intereſſe, non erit dubium
intereſſe eſſe comprehenſum, vt ponderat
*Merlin.d.deciſ.*91.*ſub num.*1. quoniam nùnc
48 promiſſio ſolutionis damnorum, & inte-
reſſe, intelligi debet de intereſſe damni
emergentis,& lucri ceſſantis, vt cōtractus
valeat, *Mellinus d.deciſ.*27.*num.*7.

Et potiſſimum adiecta clauſula illa,
ad pænam dupli, quæ pro obſeruantia con-
49 tractus importat promiſſionem intereſ-
ſe, proùt ex *Papienſ. in ſua pract. in forma li-
belli in cauſa venditionis, in verbo pro pretio, à
num.6 & ſeq* probat *Donat. Anton.de Marin.
quotid.reſolut. cap.*76.*num.*7. nàm tale inte-
50 reſſe in ſe continet duplum, vt per *Ludou.
Bellum conſ.*229.*à num.*20.*& ſeq.*

Ex quibus omnibus patet iuſtiſſimè fuiſſe per M.C.V. iudicatum tale intereſſe deberi ob moram debitoris contractā, quam ſiquidèm ſententiā confirmari ſupplicatur per idem S.C. Io. Baptiſta de Thoro I.C. Almi Collegij Neap. Conſeſenaror, quàmuis vt percepi ab Actore tranſactione fuiſſe cauſam deciſam, acta ſunt in Banca Caprilis pro Amico Actorum Magiſtri.

SVMMARIVM.

1 *Annua præſtatio relicta Eccleſiæ, etiam Vniuerſitati nunquā morituro perpetuo debetur.*
2 *Annua credita peti poſſunt, tàm pro tempore præterito, quàm futuro.*
3 *Quaſi poſſeſſio acquiritur ex exactione annui redditus per vnicam ſolutionem.*
4 *Solutio bina ſufficit ad conſtituendum, quem in quaſi poſſeſſione exigendi.*
5 *Solutio triennalis erit ſufficiens, adeò quod per tres ſolutiones continuatas præſumitur ſolutio anteà facta.*
6 *Creditor exigendo creditum per triennium, acquirit poſſeſſionem exigendi.*
7 *Vnica ſolutio, vel plures ſolutiones, aut tres, an ſufficiant pro exactione.*
8 *Bonæ fidei poſſeſſor cum titulo efficitur, & facit fructus ſuos, vndè manuteneri debet, nu.*9.
10 *Petens manuteneri in exactione ſui crediti, erit manutenendus contra alium creditorem excipientem, & plenè probantem intentionem*
11 *Filius alienando rem prohibitam, alienari in dubio videtur elegiſſe rem alienatam pro ſua legitima.*
12 *Alienatio bonorum fideicommiſſi in legitimam ipſo iure imputatur, maximè ſi non extarent bona libera, ſuper quibus filius ſatisfieri poſſit, num.*13.
14 *Legitima à loco æris alieni habetur.*
15 *Filius pro legitima dicitur creditor, & creditori æquiparatur.*
16 *Grauamen vllum imponi poteſt ſuper legitima.*
17 *Legitima incipit deberi tempore mortis, quia petitur vt ſucceſſio.*
18 *Legitima mortuo patre, incontinēti ſolui debet.*
19 *Legitima ſine onere venit deducenda.*
20 *Legitima prohiberi poteſt, nè alienetur intra certum tempus, non tamen perpetuo.*
21 *Minor abſque decreto diuidere non poteſt, cum ſit ſpecies alienationis.*
22 *Diuiſio præſumitur ſi conſortes diù pro diuiſo bona poſſiderunt, & vnuſquiſque commodo ſupportauerunt.*
23 *Creditor agere non prohibetur contra quemlibet eorum, qui hæreditatem debitoris diuiſerunt non ex teſtamento, ſed tranſactione.*
24 *Creditor poteſt auocare rem obuentam in diuiſione ſuo debitori, nec moleſtare fratrem ſuum in dimidia parte illi conuentam, non obſtante quod illa pro indiuiſo obligatam habeat.*

ARGVMENTVM.

Creditor in annuo redditu ſi per triennium illud perceperit, an in futurum debeatur, nō obſtante diuiſione inter fratres facta, illum obijcientes, ac fideicommiſſi exceptione oppoſita.

CASVS XLI.

Dianora Torchiarulo vna cum Vito Rizzitiello eius viro vendiderunt annuos ducatos ſexdecim pro capitale ducat.200. Gregorio de Chiantera die 18. Iunij 1607. qui obligauerat oliuetum, Tappetum,& Iardenum,& alia ſua iura mediante inſtrumento, poſt hæc ipſa Dianora in ſuo vltimo teſtamento condito ſub die 12. Decembris 1614. legauit dictum redditum Venerab. Monaſterio Sācti Dominici Ciuitatis Monopolis pro eius anima pro celebratione miſſarum,& indè mortuo dicto Gregorio, ſui filij continuauerunt per trienniū ſolutionē ipſā,
deindè

deindè in anno 1625. ipſi filij diuiſionem
bonorum fecerunt inter ſe, & dùm dictũ
Monaſterium conſequi vellet ſuũ introi-
tum relictum, minores filij obijcierũt, ne-
dum dictam diuiſionem factam fuiſſe ip-
ſis inauditis, ex quo cederant dictum re-
ditum ſoluendum per dictos minores, ſed
etiam de fideicommiſſo auito facto per
quond. Vitum Antonium de Chiantera
ſeniorem ſic in teſtamento dicendo: *Et
da dette robbe fideicommiſſarie non ſi poſſa, nè
debbia fare dedutione, ò diminutione alcuna per
riſpetto di falcidia, trebellianica, legitima, ò ſup-
plemento di legitima, ſeù alia qualitercũque, ma
in dominatione habbiano da paſſare da vno fidei-
commiſſario all'altro, &c.*

Ex parte Monaſterij excipiebatur hoc
ſibi non obeſſe, cũ ex actis apparebat exi-
ſtere in poſſeſſione exigendi per trienniũ
ab hæredibus debitoris dictos introitus
1 relictos, & annua præſtatio relicta Eccle-
ſiæ, vel Vniuerſitati, aut corpori nunquã
morituro perpetuò debentur, ex *Bald in l.
annua, § à Titio in fine, ff. de ann. leg.* & alijs
Iacob Venent in tract. de annua præſtat. par. 2.
2 *quæſt. 38.* non mirum ſi annua credita peti
poſſunt non ſolùm pro tempore præterito,
ſed etiam pro futuro, ità aſſerit *Cencius
in tract. de cenſib. quæſt 96. num. 23.*

3 Quo fit, vt quemadmodũ ius exigendi
annuum redditũ, quaſi poſſeſſio acquiri-
tur vnica ſolutione, ſeù receptione, vt
probat *Poſtius in tract. de manut. quæſt 18. ſub
num. 29.* vbi alia conſimilia deduxit, imò
4 ſolutio bina ſufficit ad conſtituendum
quem in quaſipoſſeſſione, probat *Pyrr.
Maur. de ſolut. quæſt. 36. num. 6.* & per vnicam
ſolutioné, ex multis probat *Cencius d. tract.
quæſt. 93. num 21.*

Quantò magis exiſtẽte tempore trien-
nali, *argum. l. quicunque, C. de apoc. publ. lib. 10.*
5 vbi oſtenditur, quod per tres ſolutiones
continuatas præſumitur ſoluiſſe anteà, vt
probat etiam *Pyrr. Maur. in tract. de ſolut.
d. quæſt. 36. num. 2.* late *Menoch. de præſumpt.
lib. 3. præſumpt 39. Cencius d. tract. quæſt. 87. à
num. 25. ad finem*, ſic creditor exigendo ſuũ
creditum per trienniũ poſſeſſionem exi-
6 gendi acquirit, & ſic ius exigẽdi, vel quaſi
probatur ex præcedentibus ſolutionibus,
Cencius d. quæſt. 93. num. 3. & melius *num. 20.
7 & ſeq.* vbi diſputat, ſi vnico, vel plures exi-
gantur ſolutiones, vel tres ſolutiones, *idẽ
d. quæſt. 87. num. 27.*

8 Adeò quod bonæ fidei poſſeſſor effici-
tur cum titulo, & facit fructus ſuos, *Afflict.
decif. 240. n. 1. Poſtius d. tract. obſeru. 74. n. 8.*
9 non mirùm ſi erit manutenendus in eius
poſſeſſione, *Afflict. decif. 343. num. 6. Poſtius
d. tract. obſeru. 11.*

10 In tantum hoc eſt verum, quod petens
manuteneri in exactione ſui crediti, erit
manutenendus contra alium creditorem
excipientem, & plenè probantem inten-
tionem ſuam quòad idem creditum, *Po-
ſtius in d. tract. obſeru 42. num. 63.*

Nec propterea videbatur ſibi obſtare
fideicommiſſum, maximè reſpectu legiti-
mæ ſibi competenti, iuxtà communem
11 opinionem DD. aſſerentium, quod filius
alienando rem prohibitam, alienari in
dubio videtur eligiſſe rem alienatam pro
ſua legitima, *Aug. & Io. de Imol. in l. 4. C. ad
l. falcid. Aret. conſ.* quos probat *Grammat. de-
cif 92. nu. 5. Cucch. in tract. de legit. rubr. quib.
in reb. conſt. poſſ. leg num. 52. Ant. de Amat. va-
riar. reſol cap. 56. num. 31. tom. 2.* & talis alie-
12 natio bonorũ fideicommiſſi in legitima
ipſo iure imputatur, *Merlin. decif 1. num. 3.
decif. 2. num. 14. decif. 10. num 8 decif. 12.
num. 4 decif. 14 nu. 1. 8. & 14. decif. 16. nu 6.
decif. 34. num. 2. & decif 55. num 3. poſt tract. de
legit.*

Et maximè ſi non extarent alia bona
13 libera, ſuper quibus poſſit filius ſatisfieri,
vt ſubdit ibi *Grammat. num. 6. Barzius de-
cif. 104. ſub num. 12.* & latè proſequitur *Co-
ſta de remed. ſubſid. remed. 90. num. 2. Fuſar.
conſ. 132 num. 3. & conſ. 158. num 8.*

14 Ex quo legitima loco æris alieni habe-
tur, *Præſ. de Franch. decif. 1. num. 39. & decif.
374. nu. 4. Surd. de aliment. tit. 3. quæſt. 1. nu. 8.*

15 Nam filius pro legitima dicitur credi-
tor, & creditori æquiparatur, *Cucc. d. tract.
rubr. bona an ſint pro legit. hypoth. num. 1.
Barz. decif. 104. num. 9 Fuſar conſ. 131 nu. 21.
& conſ 82. num. 1.*

16 Quo circa nullum grauamen ſuper ea
imponi poteſt, vt fuit deductum ſupra in
Caſu *Barz. decif. 104 num. 9. Fuſar conſ. 131.
num. 21. & conſ. 132. num. 1.* etiam temporis,
ſed incontinenti mortuo patre ſolui de-
bet, idem *Franch. decif. 16. num 12. & de-*
17 *cif. 127. num. 6.* nàm legitima incipit de-
18 beri tẽpore mortis, quia petitur vt ſuc-
ceſſio, *Barz. decif. 102. num. 35.*

19 Et non mirùm ſi legitima ſine onere
venit deducenda, & illi onus imponi non
poteſt, *idem decif. 525. num. 28. Merlin. in d.
tract. de legitima, lib. 2. tit. 2. quæſt. 22. nu. 2.*

Ideircò ſi fuerit prohibita, detrahi, ta-
lis prohibitio non ſubſiſteret.

20 Quàmuis autẽ legitima prohiberi poſ-
ſit, nè alienetur intra certũ tempus, *Frãch.
decif. 14. nu. 3.* exemplo oſtendit *Merlin. d.
tract. lib. 3. tit. 2. quæſt. 11. n. 6. Fuſar. conſ. 184.
num. 91.*

num.91.& 114. non tamen perpetuò.

Rebus ſic ſtantibus aſſerebant filij mi-
nores diuiſionem factam per fratres ma-
iores eis non officere, cum in ea non in-
terfuerant, nec alitèr facta iuris ordine
ſeruato preuio decreto, nàm minor abſq;
21 decreto diuidere non poteſt cum ſit ſpe-
cies alienationis, *Simoncell. in tract. de decre-
tis, lib.2. tit.4. in princ. num.2. Petr. Sanz. in
tract. de diuiſ. bonor. lib.1. cap.2. num.14.* per
quam ipſi fratres maiores delegauerunt
debitum ipſum ſolnendum dicto Mona-
ſterio.

Et quatenùs ſubſiſteret ipſa diuiſio, ipſi
filij minores rennnciauerunt hæreditatẽ
paternam, & contenti remanſerũt de bo-
nis fideicommiſſi relictis, ideò diſſeque-
ſtrandum inſtabat ſequeſtrum factum ſu-
per eorum bonis, & Monaſterium dirige-
re debebat greſſus ſuos cõtra fratres ma-
22 iores, qui agnouerant hæreditatem pa-
ternam, & diuiſionẽ ſic fraudulentèr ege-
rant, quæ cnm fuerat facta de recenti, non
poterat eis præiudicare, ob quod diuiſio
præſumatur, ſi conſortes diù pro diuiſo
bona poſſiderunt, vnuſquiſq; commoda,
& incommoda ſupportauerunt, *Vaſill. de-
ciſ.368. num.3. & 4.* & ampliùs quia credi-
23 tor agere non prohibetur contra quem-
libet eorum, qui hæreditatem debitoris
diuiſernnt non ex teſtamento, ſed tranſa-
ctione, vt probat *Rebuff. in l.2. num.10. C. de
debit. Ciuit. lib.13.*

24 Benè tamen creditor poteſt auocare
rem obuentam in diuiſione ſuo debi-
tori, nec moleſtari fratrem ſuum in di-
midia parte illi obuenta, non obſtante
quod illam pro indiuiſo obligatam ha-
beat, *Manent. deciſ.20. num.39. & deciſ.23.
num.5.*

Die 3. Septembris 1625. fuerunt condemnati frarres filij Vitus Antonius, & Franciſcus, Paulus, ac Palma de Bari mater, & tutrix ad continuandam ſolutionem, & infra quatuor dies ad ſolueudum annatam, ſaluis iuribus competentibus filijs minoribus ſuper rebns fideicõmiſſo relictis, ac etiam Monaſterio pro legitima ſuper illis debita qnondam Gregorio &c. Monopoli penès Ayetam Actuarium.

SVMMARIVM.

1 *Cedula bancaria vim habet ſolutionis, & præſenti pecunia, num.2.*

3 *Cedula bãcaria tùnc vim ſolutionis habet quãdo pecunia præſens eſſet facto depoſito.*

4 *Simulationis præſumptio excluditur ex numeratione pecuniæ in Banco poſita.*

5 *Ceſſionarius tenetur probare exiſtentiam crediti in actis.*

6 *Cedens debet facere debitorem ſoluendo tempore ceſſionis, quod ſufficit.*

7 *Debitor primus, quod ſcripſit apocam, eo ipſo eſt liberatus, quod numularius ipſam acceptauit, & ſcripſit in libris ad debitum ſcribentis, & creditum illius, cui ſolutio fit.*

8 *Campſor acceptans, ſi non ſoluerit ſtatim, apoca habet vim ſolutionis.*

9 *Bancherius acceptando apocas, licet eas non ſcripſerit, in libris debent ſcribi, & tenentur deputati, atq; fideiuſſores.*

10 *Apoca penès Notarium depoſita, ſolutionem operatur.*

11 *Numeratio in apoca contenta, & acceptata per inſcriptionem factam de perſona ad perſonã, transfert dominium.*

12 *Creditor bancarius dicitur qui habet ceſſionẽ à creditore Banci.*

13 *Apoca Banci non acceptata à Banco, non habet vim ſolutionis, ſed mandati.*

14 *Mandatum contractum cenſetur inter ſcribentem, & acceptantem apocam.*

15 *Mandatum præſumitur ſi conſtat alicui tradita inſtrumenta ad exigendum, quod ad chirographum extenditur.*

16 *Periculum caſus fortuiti ad recipientem pertinet, & quando.*

17 *Periculum nominis ceſſi ad cedentem pertinet.*

18 *Diligentia in ſolutione apocæ ad giratarium pertinet.*

19 *Ceſſionarius non redit contra cedentem, niſi oſtenſa diligentia exigendi debitorem ceſſum.*

20 *Creditor ſi fuerit negligens in exigendo ſibi imputatur, cum debito tẽpore non comparuit, nec contradixit.*

21 *Creditor, qui ſuperſedit in agendo, & debitor decoxerit ſibi imputandum, nec fideiuſſores tenentur.*

22 *Creditorem non exigendo apocam à Banco ſibi nocere debet probato tempore exigendi, nec expreſſum habebit contra debitorem, & ſic deciſum, & qualitèr hoc procedat, refertur num.23. & quid ſi inter creditorem, & tertium, num.24.*

25 *Remiſſio quando pro vera ſolutione reputetur.*

26 *Creditor non habet plus iuris in exigendo debitorem ſui debitoris, quam haberet primus creditor ſui debitoris.*

27 *Creditor recipiens cedulam à debitore, in qua continetur mandatum factum alicui vt ſoluat, non liberat debitorem.*

28 *Cre-*

28 *Creditor, qui fuit mitis, & placidus in non exigendo, & obſequioſus ſuo debitori, non ob id præiudicium facit ſibi.*

29 *Creditor inuerisſimile eſt, quod per ſpatium plurium annorum neglexerit petere ſuum creditum.*

ARGVMENTVM.

Apoca Banci alicui girata, ſi per certum ſpatium temporis non fuerit à debitore exacta, ſucceſſio eius fallimento, an teneatur girans ſoluere.

CASVS XLII.

FVit in controuerſiam deductus caſus ad modum practicabilis, ſuper quo exigebatur conſultatio iuridica, eo quia cum Titius apocã feciſſet Caio pro certa quantita pecuniarum ſoluenda pro alijs tantis, quam poſteà Caius girauerat Seio pro alijs tantis, qui ſteterat per ſpatium certorum annorum non petere, ac pecuniam exigere, interim Titius fefellit, ad præſens Seius petijt à Caio vt ſolueret dictam quantitatem, cui replicauerat, ex quo fuit in culpa non petendo, idcircò moleſtari nequiuerat, dùm per tale temporis ſpatium non requirerat, nec exigerat à Titio; Replicabatur ex aduerſo ea non obſtante replicatione condemnari debere, dùm apoca directa Banco facta fuerat, & tùnc in culpa fuiſſet quando ibi pecunia adeſſet, & indè ſucceſſum fallimentum, vndè hęſitari contingit quid iuris, in qua quidèm controuerſia erunt ſequentia conſideranda; nàm etſi cedula
1 bancaria vim ſolutionis habeat, vt dicũt
DD. relati per *Cencium deciſ.104.nu.1.deciſ.561.num.5.deciſ.132.num.1.& deciſ.261. nu.5.& 6.poſt eius tract. de cenſib. Pyrr. Maur. Aretin. in tract. de ſolut. cap.2.* §.8. vbi refert,
quod cedula bancaria quo ad effectum
habet vim ſolutionis, imò pro vera, reali,
& effectuali ſolutione, cũ numeretur pecunia
facta habetur, adeò quod vim ha-
2 bet ſolutionis facta præſenti pecunia. idẽ
Cencius deciſ.103.num.7.& in d. tract. de cenſib. quæſt.50.num.14. & apodixa in tabula,
vel Banco, dicitur realis ſolutio, & inſtrumentum
publicũ, *Muta in cap.355.nu 132. Regis Alphonſi tom.5. Pareſcia de inſtrum editione tom.2.tit.7.reſol.10.num.58.& ſeq.*

Nihilominus hoc ſanè erit intelligendum,
vt realitèr interueniat numeratio
3 pecuniæ depoſito facto in Banco, idem
Cencius d. tract. quæſt.52.num.25. & tùnc vera,
& realis ſolutio diceretur apoca bancaria,
probat *Dom. Præſ. Merlin. controu. for. cap.82 num.5.& ſeq. tom.1.*

4 Sicq; ſimulationis præſumptio excluditur
ex numeratione pecuniæ, de qua
conſtat ex partita Banci, *Ludouiſ. deciſ. 195. num.3.*

5 Quo fit, vt ſicut ceſſionarius tenetur
probare exiſtentiam crediti quando eſſet
in actis apposita, *Statil. Pacif. de ſaluiano interdicto, inſpect.3. cap.2 num.916.* quemad-
6 modum cedens, debet facere debitorem
ſoluendo tempore ceſſionis, & hoc ſufficit
idem *Maur. Aretin d. cap.2.* §.6 *num.17.*
ità in præſenti facto priùs probandum
erat de exiſtentia pecuniæ in Banco realitèr.

Secundo, exigitur acceptatio Bancherij,
& propterecà debitor primus, qui
7 ſcripſit cedulam bancariam eo ipſo liberatus
eſt, quod numularius ipſam acceptauit,
& ſcripſit in libris ad debitum ſcribentis,
& creditum illius, cui ſolutio erat
facienda, ità *Dom. Reg. Hector Capyc. Latro deciſ.20. ſub num.12. tom.1.* & tùnc etiam
8 Campſor acceptans, ſi non ſoluerit ſtatim
apoca habet vim ſolutionis, *Cencius dicta quæſt.50. ſub num.19.* vbi etiam notat talẽ
acceptationem debere inferre, depoſitum
eſſe factum penès Bancum de dicta ſum-
9 ma, quo vt, ſit apocæ per bancherios acceptantur,
licet eas in libris Banci non
deſcribaut, debent deſcribi, & tenentur
deputati, & fideiuſſores pro quantitatibus
in illis contentis, *Camill. de Medic. conſil.121. num 6.* & non mirandum, ſi cedula
10 bancalis penès magiſtrum Notarium
depoſita ſolutionem operatur, *Giurba deciſ 38 num.10. Reg. Rouit. deciſ.35. num 8.* aſſequitur
Montan. in tract. de regal. tit. de officijs regalibus, ſub num.63. col.4. verſ. quia hy non poſſunt.

11 Talis ergo numeratio pecuniæ in apoca
contenta, & acceptata per inſcripcionem
factam de perſona ad perſonã, transfertur
dominiũ, ex traditis per *Dom. Reg. de Ponte conſ 70. vol.2.* vndè ex ijs reſultare
videtur fallimentum cedere in damnum
12 creditoris Banci, & ille dicitur creditor
bancarius, qui habet ceſſionem à creditore
Banci, *Reg. Valenz. conſ.78. nu 30. vol.1.*

13 Cæterum autem dùm in apoca girata
alicui facta, nec alitèr acceptata à Campſore,
ſeù Banco, nullatenùs vim ſolutionis

nis

Digitized by Google

nis habet, ſed tantùm mandati ad exigen-
dum, optimè *Cencius eod. tract. d. quæſt.* 50.
ſub num. 19. *Dom. Reg. Hector Capycius La-*
tro conſult. 150. *num.* 11. *tom.* 2. vndè quem-
14 admodum inter ſcribentem, & acceptan-
tem mandati, contractus contrahitur, vt
deciſum refertur per *Rotam Romanam di-*
uerſor. deciſ. 811. *num.* 5. *&* 8. *par.* 1. quam ſe-
quitur *Dom. Præſes Merlin. controu. forenſ.*
cap. 11. *num.* 11. *tom.* 2. ſubdens *nu.* 12. *&* 13.
quod ideò mandatum per quamcunque
ſuperuenientem ſtatus contrahentium
mutationem reuocatur, & præſertim per
decoctionem, vtpotè quod omnes cōtra-
ctus in eodem ſtatu permanentibus ge-
ſtus intelligitur alterato rerū ſtatu con-
ſenſus ceſſare præſumitur, & non mirùm
ſi ex hac apoca videatur mandatum con-
tractum ad exigendum tantùm, nàm eo
ipſo mandatū præſumitur, ſi conſtat ali-
15 cui tradita inſtrumenta ad exigendum,
quod ad chirographum etiam extendi-
tur, *Mantica de tacit. & ambig. lib.* 7. *tit.* 9. *n.* 6.
& 7. quo fit, vt cum in mandato dominiū
non transfertur, neq; periculum iminere
debet, eò quia periculum caſus fortuiti
16 ad recipientem pertinet, ſi conſtat domi-
nium eſſe tranſlatum, idem *Mantic d. tract.*
17 *lib.* 10. *tit.* 9. *num.* 22. idcircò periculum
nominis ceſſi ad cedentem, non ad ceſ-
ſionarium ſpectat, idem *Cencius dict. tract.*
quæſt. 102. *num.* 19. *Statil. Pacific. de ſaluian. in-*
terd. inſpect. 4. *cap.* 1. *num.* 62.

Et propterea non obſtare videtur, ſi di-
catur, cur tandiù tacuiſti non petere cre-
18 ditum ſibi à giratario iterū girato huic
tertio, nàm ad ipſum non pertinebat dili-
gentiam adhibere contra principalem
debitorem, ſed ad primum giratarium,
qui loco ceſſionarij habetur, *vt probaui in*
3. *par. noſtri compendij verbo apoca bancaria*,
19 quemadmodùm ceſſionarius non redit
contra cedentem, niſi oſtenſa diligentia
exigendi debitorē ceſſum, vt dicunt *Ant.*
Monach. deciſ. Bonon. 35. *nu.* 12. *& Octau. Ca-*
racc. deciſ. 34. *num.* 1. *&* 14. ità paritèr & gi-
ratarius.

Neq; demùm obſtare videbatur tale
debitum non fuiſſe petitum per ſpatium
octo annorum, ità quod optimè dici po-
tuiſſet id, quod probat *Gargiar. conſil.* 50.
20 *num.* 72. *vol.* 2. creditor ſi fuerit negligens
in exigendo ſibi imputabitur, cum debi-
to tempore non comparuit, nec contra-
dixerit, *idem conſ.* 97. *num.* 118. *vol.* 1. poſt
Mutam deciſ. 100. *num.* 23. vbi tradit, quod
21 creditor, qui ſuperſedit in agendo, & de-
bitor interea decoxit, ſibi imputandum

erit, nec fideiuſſores tenentur, quod etiam
aſſequitur *Gargiar. d. conſ.* 97. *num.* 51. & in
terminis *Dom. Reg. Hector Capyc. Latro con-*
ſult. 150. *num.* 40. probat, quod negligen-
22 tia creditoris in non exigendo à Banco
cum cedula bancaria ſibi nocere debet,
non autem debitori, & probatur eo ipſo,
quod habuit tempus exigendi, & non
exegit *nu.* 49. nec habebit regreſſum con-
tra cedentē *num.* 50. & nocebit creditori
non exigendo in tempore congruo *nu.* 51.
vbi ità deciſum, probat *num.* 52. *Nos alle-*
gando in 2. *par. comp. verbo periculū*, quem-
23 admodum etiam creditor, qui fuit in mo-
ra, & negligens in exigendo à debitore,
qui poſteà deſierit eſſe ſoluendo, non po-
teſt habere regreſſum contra fideiuſſorē,
vel tertium poſſeſſorem, *Barz. deciſ.* 72. *nu.*
10. *& ſeq.* ſed hoc benè procederet quādo
verſaretur inter creditorem, & debitorē,
quoniam tùnc negligentia ex parte non
ſoluentis, compenſatur cum negligentia
creditoris non exigentis, nec petentis, *l. ſi*
ambo, ff. de compenſat. D. Reg. Rouit. deciſ. 43.
num. 7. ſed quia in caſu enarrato verſaba-
24 tur inter tertium, cui delegatio fuit facta
à ſuo debitore contra eius debitorem,
quo nam caſu inquit *Bellon. conſ.* 92. *nu.* 17.
quo verò dictum eſt remiſſionem cedulæ
bancariæ, nè fictam quidèm ſolutionem
continere, procedit, quando nec numera-
tio ſequuta eſt, nec Campſoris promiſſio.
25 Ceterū ſi alterutram interuenerit ma-
gis eſt, vt talis remiſſio pro vera ſolutio-
ne reputetur, vt declarat *Rota d. deciſ.* 10.
num. 10. *poſt conſil. Farinac. crim.* & ità etiam
declarant *Bart. Angel. Caſtr. Alex. Iaſ. & alij*
communitèr in d. l. ſingularia, hęc ille ad quod
Laderch. conſ. 164. *nu.* 11. inquit, ꝙ non ob-
ſtat doctrina *Angel. in l. à Diuo Pio, §. penult.*
26 *de re iudic.* quod creditor non habet plus
iuris in exigēdo à debitore ſui debitoris,
quam haberet primus debitor creditor
debitoris ſui, nàm reſpondeo hoc eſſe
verum, & ſed & paritèr illud eſſe verum,
vt debitor non habeat plus iuris in diſſol-
uenda, vel elidēda obligatione primi cre-
ditoris, quam ipſe primus debitor habe-
ret, ſed hic poſt ceſſam obligationem nō
poteſt immutare debitū, aut nouam inire
pactionem in præiudiciū ceſſionarij, er-
go, nec ſecundus debitor poterit extin-
guere inuito creditore, cui obligauit no-
mina ius debiti, vt ex *Fulgoſ. in d. l. quem, do-*
27 *cui ſupra hec ipſe*, & ſic creditor recipiens
cedulam à ſuo debitore, in qua contine-
tur mandatū factum alicui vt pro ſe ſol-
uat debitum, non liberat debitorem, nec

P debi-

debitum nouat, *Pappon. conſ.* 75 *num.* 12. niſi fuerit acceptatum mandatum, hinc *Mandell. in conſ.* 547. *num.* 6. probat, quod ſi creditor ceſſit ius crediti Titio contra debitorem ſuum, & mandauit debitori, quod folueret Titio, & ipſe debitor admiſit Titium, & eum acceptauit in locum creditoris, non poteſt amplius tale mandatum reuocari per creditorem, accedente etiã conſenſu Titij, neq; in aliqua parte poteſt mutari propoſitum ſine volũtate, & conſenſu debitoris, qui acceptauit mandatũ, & præſertim ſi ipſum exequutus fuit ſaltem pro parte, ſicq; in præſenti caſu mandatum ſolui per Bancum non fuit acceptatum ex apoca, neq; pecunia ibi aderat, quomodo ſibi præiudicare poterat, ſi non ei fuerit ſolutum exiſtente diuturnitate
28 temporis, hinc creditor, qui fuit mitis, & placidus in non exigendo, & obſequioſus ſuo debitori, non ob id præiudicium facit ſibi, ità probat *Muta in cap.* 355. *Regis Regis Alphonſi num.* 104. *tom.* 5. vndè ex ijs veritas rei elicitur, cum inueriſimile ſit,
20 quod creditor per ſpatium plurium annorum neglexerit petere ſuum creditum, *Mellin. deciſ. Rotæ Romanæ* 189. *num.* 6. ſed quia nõ potuit ex ſupradictis merito, &c.

SVMMARIVM.

1 *Lex eſt inſtituta per teſtatorem in teſtamento.*
2 *Pupillus educari debet, penès quem parens iuſſerit.*
3 *Voluntates teſtatorum obſeruari debent.*
4 *Conſanguineus poteſt de facto eripere puerum de manibus tutoris ſuſpecti.*
5 *Puella creditur vbi morari velit, & ſi malam tractatam dixerit.*
6 *Pupillus eſt pars viſcerum matris.*
7 *Mater dicitur ante partum oneroſa, in partu doloroſa, poſt partum laborioſa, & poſt filij mortem luctuoſa.*
8 *Mater licet debitrix pupillo, non prohibetur admicti ad tutelam ipſius, & ratione probatur.*
9 *Mater omnibus præfertur in tutela.*
10 *Mater eſt nutrix ſi vult.*
11 *Tutrix eſſe non poteſt mulier, niſi ſit mater, vel auia.*
12 *Mater volens tutelam, ſeu baliatum, cæteris præfertur.*
13 *Tutor ſperans ſucceſſionem pupilli, vt ſuſpectus poterit remoueri.*
14 *Tutor prætendens ſuccedere pupillo, eum occideret propter ſubſtantiam, ideò eſt ſuſpectus.*
15 *Prætor ex cauſa aliquando recedit à voluntate patris.*
16 *Iudicis arbitrio eſt de eo, qui ſuccedere deberet, ſuſpictio erit.*
17 *Prior in ſucceſſione debet eſſe tutor, non tamen educator.*
18 *Mater tranſiens ad ſecunda vota, tutelam perdit, & per quas rationes, num.* 19.
20 *Iudicis arbitrio relictum eſt, penès quem pupillus educari debet.*
21 *Educatio pupilli quando poteſt commicti patruo licet ſpem habeat ſuccedendi.*

ARGVMENTVM.

Tutor teſtamentarius an poſſit pupillum à poſſe eius matre auferre, ſub colore maletractamentorum illius, vel ad reſtitutionem illius obnoxius.

CASVS XLIII.

LVcianus Pariſius de facto ſpoliauit Lucretiã Vicedomini gubernio ſui filij Pippoli, pupilli quodam ſero illum ab ea petendo, ſub certo colore, deindè illum matri reſtituere tenuebat prætextu maletractamentorum ab ipſa matre eidem pupillo illatorum, & certo modo per aliquos teſtes eius amicos probatorum, ac etiam quia pater dicti pupilli ipſum tutorem in teſtamento reliquerat, à cuius diſpoſitione recedi non poterat,
1 cum lex ſit inſtituta per teſtatorem, §. *deinceps, Authent. de nupt.* ad quod facit *text. in l.* 1. § *qui natum ff. de ventre inſpic.* ibi; *Apud*
2 *eum educeretur quem parens iuſſerit*, ſubdit ibi *Gloſ. in verſ. iuſſerit*, ideſt teſtamento, ſicq; ex diſpoſitione *Auth. matri, & auiæ*, cantum eſt, vt eatenùs mater admictatur, quatenùs non eſſet de teſtamentario prouiſum, vt ibi *ſolis teſtamentarijs præcedentibus eas legitimis, & legitimis poſtpoſitis deſunctis*. *Montan. in tract. de tutelis, cap.* 15. *num.* 41. *namque voluntati proponi volumus, &c.* non
3 mirum, ſi voluntates teſtantium obſeruari debeant, *Mantic. de coniectur. vltim. volunt.*
4 *lib.* 3. *tit.* 2. hinc conſanguineus etiam poteſt de facto eripere puellam de manibus tutoris ſuſpecti, ex *Cran. & Seraphin.* probat *Carroce. deciſ.* 329. *num.* 15.

Sed prædictis replicabatur per matrem reſpectu maletractamentorum, proculdu-
5 bio figurari, poſtquã puellæ creditur vbi morari velit, & ſi male ſe tractatam dicat, *Carroce. vbi ſupra nu.* 16. quod enim aberat

à facto

à facto præmiſſo, etenim cadere non po-
terat in mentem hominum, matrem pu-
6 pillum innocentem maletractare, cum ſie
pars viſcerum ipſius, *l.1.§.& hoc ff de ven-*
7 *tre inſpic.* poſtquàm mater dicitur ante
partum oneroſa, in partu doloroſa, & poſt
partum laborioſa, & poſt filij mortem lu-
ctuoſa, ad *Menoch. de præſumpt. lib.4. præſ.*
39. num.10. qui in eodem lib.4. præſumpt.89.
num.49. rationem reddit, quare magis ma-
tres diligant filios, quam ipſi parentes, nõ
mirandum, ſi ipſius præſumatur mater fi-
lios diligere.

8 Hinc eſt, ꝙ mater ſi ſit debitrix pupil-
lo, non tamen prohibetur admicti ad ip-
ſius pupili tutelã, cum naturæ amor plus
circa filios facit abſq; aliqua ſuſpictione,
Grammat. deciſ.55 .num 4. aſſequitur *Conſil.*
Paſcal de virib. patr poteſt. par.3.cap.10.n.21.
Montan de tutelis cap.32.num.240. Guttier. de
tutel. cap.20 num.11. Tomaſius de tutel. tit.21.
cap.4. Menoch de arbitr. Iudic. caſu 168. *nu.1.*
Cancer. variar reſolut. par.1. cap.7. num.50.

Ad Secundum dicebatur, nil ſibi obeſſe
tutelã relictã in teſtamẽto dicto Luciano,
& Primò, quia attenta iuris communis
9 diſpoſitione mater omnibus præfertur in
tutela, *Auth. matri, & auiæ, C. quando mul. tut.*
offic. fungi poſſ. vbi DD. *Borgn in tract. de tut.*
& curat. num. 183. Montan eod. tract. cap.15. à
num.36. Manzin. eod. tract. quæſt.5. princ. Paul.
Criſtin. deciſ Belgiæ 160. in princ. par.3.
10 Mater enim eſt tutrix ſi vult, *Affict. de-*
11 *ciſ.75. num.2.* tutrix nõ poteſt eſſe mulier,
niſi ſit mater, vel auia, ſi tamen ipſę volue-
rint, cum virile ſit officium, *Grammat con-*
12 *ſil ciuili 141. num.12.* ſicq; matre volente
tutelam, & baliatum filij, & ſi cæteris præ-
feratur, *Præſ. de Franch. deciſ.10. num.1.* & ſi
benè teſtamentarius tutor erit præferen-
dus, vt dictum eſt ſupra, non procederet
quando adeſſet cauſa legitima, quo caſu
recederetur à voluntate defuncti, vt infra
dicetur.

Secundò aſſerebatur, quatenùs veniret
concedenda tutela dicto Pariſio, vigore
teſtamenti paterni, iuxtà diſpoſitionem
d. Auth. nullo iure concedenda erat, ſtan-
te notoria ſuſpictione mortis cominatio-
nis fortè pupilli ob ſubſtitutionem aui
13 factam in beneficium ipſius Luciani, ſi
contingerit mori, vt ei ſuccederet, vndè
ex hoc poterat repelli, ad *text. in l.1.§ deni-*
que, ff. vbi pupill educ. deb ibi: *Deniq; cum*
quidam teſtamento ſuo cauiſſet, vt filius apud
ſubſtitutum educaretur. Imperator Seuerus re-
ſcripſit, Prætorem æſtimare debere præſentibus
cæteris propinquis liberorũ, id enim agere Præ-
torem, vt ſine vlla maligna ſuſpictione alatur
partus, & deducatur, vbi *Gloſ. in verbo ſuſpi-*
14 *ctione,* ſubdit, quia eum occideret propter
ſubſtantiam, ſic *l.1. in fin. & de nupt. l. viduæ,*
15 nàm ex cauſa Prætor aliquãdo à volun-
tate patris recedit, ad quod facit *Gloſ. in*
cap. olim, extra de arb. conferunt relata per
Præſid. de Franch. deciſ.350. ſub num.3. ex tex.
ſingul. in l.2. C. vbi pupill. educ deb. vbi ſecun-
dum *Salic.* apparet diſpoſitum, quod ſi pu-
16 pillus educitur, eſt in Iudicis arbitrio de
eo tamen, quæ ei ſuccedere debet iuſta
ſuſpictio eſt, ſed *Gloſ. ibidem in fine* dixit,
vnum verbum ſatis ad noſtrum propoſi-
tum, quod licet quæ prior ſit in ſucceſſio-
17 ne, debeat eſſe tutor, nõ tamen educator,
aſſequitur idem *Manzin. vbi ſupra num.10.*
Montan. eodem tract. cap.32. num.248. Surd. in
tract. de aliment. tit.4. quæſt.12. num.30. & ex
Vinio deciſ.16. & Peregrin. deciſ.18 probat
Thomaſius d tract. tit.18. quæſt.3. ſub nu.100.
in 7. limit. in fine, Menoch. de arbitr Iudic. caſu
168. num.15. Paul. Criſtin. vbi ſupra num.2.

Ex ijs conſpiciebatur, ipſum Lucianũ
potuiſſe eſſe tutorem, non tamen educa-
torem ob ſuſpictionem ſucceſſionis, ve-
rum quia inter has altercationes intereà
18 mater ipſa ad ſecundas nuptias conuo-
lauit, ob quod tutelam amiſerat, *Boer. de-*
ciſ.124. num.12. Menoch. d. tract. de arb Iudic.
caſu 151. num.1. Cancer. vbi ſupra num 67.
Montan. d cap.15. num.73 Paul. Criſtin. vbi ſu-
pra in princ. Caſſan in conſuet. Burgund rub.6.
verſ. en fais ant les fruicts ſiens § 8. num.6.
19 Et rationes de hoc tradit *Boer. dec.266.*
num.1. Primo ratione morum in inhone-
ſtorum, ſecundo ratione mutatæ affectio-
nis in liberos, Tertiò præſumptæ dilapi-
dationis per iura ibi citata.

Verũ quia nullus alius proximior ade-
rat, niſi ipſe Lucianus tutor relictus in
teſtamento, qui ſobole carebat, & erga
pupillum ipſum nimium ſe affectionatũ
oſtendebat, eumq; vti filium proprium
benè tractabat, fuit tutela eidem delata
die primo Septembris 1625. etenim Iu-
20 dicis arbitrio relictum eſt, penès quem
pupillus educari debet, *Menoch. d. caſu 168.*
num.1. Surd. d. quæſt.13. num.1 ad quod in-
quit *Criſtin. vbi ſupra ſub num.3.* Idcòq; po-
21 terit pupillus etiam patrui educationi
commicti, quàmuis ſucceſſionis ſpem ha-
beat, ſi probè ſit conuerſationis, & vtili-
tèr adminiſtrare ceperit, hæc ille.

P 2 *SVM-*

SVMMARIVM.

1 *Pater vti pater ad alimenta tenetur filiis, & num. 8.*
2 *Pater vſufructuarius bonorum filijs ex matre tenetur ad alimenta.*
3 *Frater maior diuidit, & minor eligit.*
4 *Alimenta præterita debentur, ſi iure actionis debentur, ſecus officio Iudicis, num. 5. vt in patre, & filio.*
6 *Alimenta præterita debentur quando fuerit cõtractum æs alienum.*
7 *Alimenta ſunt præſtanda ſecuudum ſacultatẽ.*
9 *Pater ſeuerus tenetur præſtare alimenta filio extra domum, nàm alimentarius debet eo modo quietè, & honeſtè ſtare.*
10 *Pater ducens aliam vxorem, eandem crudelitatem erga priuignos exerceret.*
11 *Nouerca præſumitur odio proſequi priuignos.*
12 *Nouerca ſolet inſidioſè priuignos occidere.*
13 *Pater cogitur alimẽta præſtare extra domum, ſi inter eos ſit lis.*
14 *Pater vſufructuarius licet non teneatur alimenta præſtare, adhùc ratione ſanguinis tenetur.*
15 *Pater per tranſitum ad ſecunda vota perdit tutelam filiorum.*
16 *Pater tenetur aliquam moderatam quantitatẽ filio dare, nè ſamæ pereat, ſi alimenta data diſſipauerit.*

ARGVMENTVM.

Filius expulſus à patre, ſi alibi perciperet alimenta, an poterit illa à patre conſequi tàm ob paternam charitatẽ, quàm quia pater erat vſufructuarius bonorum maternorum.

CASVS XLIV.

FRanciſcus della Ghezza ab hinc ad tres annos fuit expulſus à domo Nicolai Mariæ della Ghezza eius patris ab eodem, & imò ſpoliatus veſtimentis proprijs, ob quod recursũ habuit ad domum Saluatoris de Bruna, à quo die vſq; adhùc alimenta perceperat veſtimenta, & habitationem.

Indè de menſe Auguſti comparuit in Regia Curia Monopolitana petendo dictum eius patrem condemnari ad dandũ alimẽta partim vti pater, pro quibus erat
1 de iure naturæ obligatus, §. 1. *Inſtit. de iure nat. gent. & ciuil. l. ſi quis à liberis. ff. de liber. agnoſc. l. 1. & fin. C. de alim. præſt. Surd. in tract. de aliment tit. 1. quæſt. 1. num. 1. Paul. Criſtin. deciſ. Belgiæ 143. par. 3. Caſſan. in conſuet. Burg. rubr. 6. verſ. & alimenter, nu. 6.* partim verò,
2 quia eius pater erat vſufructuarius bonorum maternorũ, pro quo quidẽ vſufructu erat obligatus, *l. fin. § cum ipſum, C. de bonis quæ liber. Præſ. de Franch. deciſ. 576.* vbi refert ità deciſum per S. C. ſequitur *Carraba ſingul. 75.*

Datoq; termino in cauſa, factaq; concluſione, cernẽs pater ipſe fouere malam cauſam, obtulit dare medietatem bonorum maternorum, inſtando quod dictus Franciſcus iret ad diuidendum, eo quia
3 alter frater erat minor; nàm de iure inſtitutum eſt, quod maior frater diuidit, & minor eligit, *Simon de Petr. de interpret. vlt. volunt. lib. 3 ſol. 1. num 27. Muta deciſ. 53. nu. 15.* latiſſimè *Blaſius Michalon. in tract. de fratribus, par. 3 cap. 38. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſ. 9. num. 35. & 36.* vbi *num. 45.* deciſiones affert.

Et quàmuis talis oblatio fuerit ab ipſo acceptata, nihilominus inſtabat, quod pater condemnaretur ad alimenta præterità, & circa hoc communitèr DD. concludunt, quod aut alimenta debentur officio Iudicis, aut iure actionis, ſi iure actionis
4 petantur, certum eſt, quod alimenta præterita debentur, *l. libertis quos, §. 1. ff. de aliment. & cibar. legat. Surd. de aliment. tit. 9. q. 4. num. 7. Caſſan. in conſuet. Burgund. rubr. 6. § 4. num. 7. Mareſcott. variar. reſolut. lib. 2. cap. 83. num. 6.*
5. Sin autem debentur officio Iudicis, vt erat caſus de quo agebatur, non ſunt præſtanda, *Mareſcott. vbi ſuprà nu. 1.* ſicuti pater à filio, & filius à patre alimenta petit officio Iudicis, *Surd. eod. tract. tit. 3. q. 2. num. 1.* certum eſt, quod non debentur talia alimenta præterita, *Surd. eod. tract. tit. 1. quæſt. 32. num. 40. Caſſan. in conſuet. Burgund. rubr. 6. § 4. num. 7.* niſi pro eis percipiendis
6 ſit contractum æs alienum, *Bart. in d. §. 1. Ant. de Alexãu. in l. de alimentis, C. de tranſact.* & ibidem *Ant. de Padill. Ant. Gomeſ ad leges Tauri l. 9. num. 39. Cordub. in d. l. ſi quis à liberis, nu. 71. ff. de bonis, quæ lib. Guttier alleg. 14. Afflict. deciſ. 10. in fine, Surd. eodem tract. tit. 5. quæſt. 1. num. 46. & 52. Præſ. de Franch. deciſ. 605. in princ.* qui communem refert eſſe opinionem.

At in præſenti facto conſpiciebatur, qualitèr eũ ipſe Franciſcus ſit debitor in duc. quinquaginta habitis à dicto Saluatore,

tore, vt omnes teſtes producti aſſerebant, meritò conuentus pater condemnari debuerat pro dictis ducatis 50. perceptis ob alimenta.

Præterea dicebatur, quod bona materna conſiſtebant in quadam domo, ac ſuper ſumma ducatorum 120. de contanti perceptis, ac in certis pannamentis, quibus omnibus diuiſis nõ poterant fructuare tantum, qnod ipſe Franciſcns potuiſſet alimentari, vt ex experientia comprobabatur, quare exiſtente dicto eius patre diuite poſſidente ducatos 3000. patrimoniales, & plus, prout teſtes deponebant,
7 aſtringebatur ad præſtandum alimenta ſecundum facultates, ad *tex. in cap. cum haberet, de eo, qui duxit eam quam poll. per adult. Surd. d. tract. tit. 4. quæſt. 18. num. 1. & tit. 6. quæſt. 27. num. 13. Ciarlin. controuerſ. forenſ. tom. 1. cap. 7. nu. 29. Cancer. variar. reſol. tom. 1. cap. 16. num. 23.*
8 Dicebatur vlterius, qualitèr ipſe Franciſcus fuerat aggregatus in numero militum, & reperiebatur abſq; veſtibus, & armis, propter quod pater omni iure obnoxius erat, ad *text. in l. alienatio, ff. de alim. & cibar. leg.*

Demum præfatus Nicolaus Maria pater obtulerat panem eidem Franciſco filio in propria domo, ſed replicabatur, q quando pater eſſet nimis ſeuerus contra filium, pater tenetur eum alere extra domum, *DD. in l. fin. ff. ſi quis à patre fuer. manumiſſ.*
9 Sicq; alimentarius commodè, quietè, & pacificè, ac honeſtè ſtare non poſſet extra domum erit alimentandus, probat *Cancer. variar. reſol. tom. 1. cap. 16. num. 16.*
10 Et ampliùs, quia dictus eius pater aliã duxit vxorem, quæ eandem crudelitatem erga ipſum agebat, ad *text. in l. 4. ff de inoff. teſtam. Grammat. deciſ. 55.* adeò quod no-
11 uerca præſumitur odio proſequi priuignos, *Molſeſ. ad Conſuet Neap. par. 5. quæſt. 2. num. 16.* vbi *num. 17.* ſubdit, quod ſolet in-
12 ſidiosè priuignos occidere, & refert de hoc exemplum *Surd. d. tract. tit. 1. quæſt. 40. num. 2. & tit. 4. quæſt. 14. num. 4.*
13 Vltra quod pater cogitur filio alimenta præſtare extra domum, ſi inter eos ſit lis, *Surd. d. tract. tit 4. quæſt. 14. num. 27. Cancer. vbi ſupra num. 17.*
14 Et hoc adeò verum eſt, quod licet pater ſit vſufructuarius bonorum filiorum, non teneatur alimenta pręſtare, adhùc tamen tenetur ratione ſanguinis, *Surd. eod. tract. tit. 1. quæſt. 24 num. 10.* & ampliùs, quia
15 ſicut mater per tranſitum ad ſecunda vota perdit tutelam filiorum, ità vt patet *Caſſan in conſuet. Burg. rub. 6. §. 8. nu. 7. & 8.*

Die 23. Martij 1624. fuit per me Iudicem Ciuitatis Monopolis deciſum, viſa oblatione bonorum partis maternorum facta per dictum Nicolaum Mariam della Ghezza, quod procedatur ad illius aſſignationem præuia diuiſione per filios facienda, proùt iuris eſt, & infra, quorum dies prędictus conuentus audiatur in ſuis iuribus, & præſter alimenta iuxtà petitionis formam infra eundem terminum liquidanda iuxtà qualitatem perſonarum, & bonorum, donec alitèr fuerit prouiſum penès Ayetam Actuarium, & pro confirmatione præmiſſorum facit, quod tradit *Cabed. deciſ. Luſit. 148. num. 2. par. 1.* quod
16 alimenta omnia, & ſi filius conſumat ſibi à patre aſſignata, tamen ob miſerationẽ tenetur pater aliquam quantitatem moderatam pro alimentis iterum filio aſſignare, nè famæ pereat, *& ſubdit num. 3.* idẽ quando à principio filius habuit, vnde ſe aleret, & culpa ſua amiſit.

SVMMARIVM.

1 *Legatarius loco hæredis dicitur imo hæres.*
2 *Legatarius in re legata habetur pro hærede, & in rebus legatis eſt hæres, num. 3.*
4 *Legatarius in re certa dicitur perpetuò hæres.*
5 *Legatarius appellatione hæredis continetur.*
6 *Legatarius habet tres actiones pro conſequutione legati.*
7 *Legatarius an vigore actionum ſuarum poſſit agere iure aſſiſtendi.*
8 *Legatarius poteſt petere exequutionẽ instrumenti guarentigij, ità vt hæres.*
9 *Legatarius habet actionem paratam ex teſtamento.*
10 *Appellatio in iudicio aſſiſtentiæ non datur, niſi de nullitate dictum ſit.*
11 *Hæres dicitur ſucceſſor, & bonorum poſſeſſor.*
12 *Legatarius non dicitur propriè hæres, ſed impropriè appellatur quaſi hæres, & etiam ſucceſſor impropriè.*
13 *Legatarius in re legata quodammodò hæres dicitur.*
14 *Legatarius in re legata pro hærede habetur.*
15 *Legatarius quòad legatũ cenſetur hæredi prædilectum.*
16 *Legatarius impropriiſſimè perſonam defuncti repreſentat, vt hæres dicatur.*
17 *Legatarius nominis, non poteſt præſentare inſtrumentum contra illius debitorem.*
18 *Legatarius agere poterit ad nomen debitoris ſibi legatum, ſine ceſſione hæredis.*
19 *Legatarius nequit inſtrumentum liquidare, & quare,*

quare, quod etiam procedit in hærede debitoris, imò in hærede hæredis, num. 20. ac etiam in ceſſionario, cum iuxtim, cum cedente ſit liquidatio, & deciſum fuit. num. 21.

11 *Legatarius ſi vult obtinere, debet ceſſionem actionum obtinere ab hærede, contra debitorem, ſuper qua fuit demonſtrata ſolutio legati.*

23 *Legatarius actione non ceſſa per hæredem, non poteſt agere ad rei legatæ proſequutionẽ exiſtentem penès tertium.*

24 *Ceſſionarius agere poterit iure aſſiſtendi, contra tertium poſſeſſorem vigore ceſſionis factæ.*

25 *Ceſſionarius cum cedente cenſetur vna eadem perſona.*

26 *Aſſiſtentia dicitur cumulus actionum.*

27 *Actio ex teſtamento in re hypothecaria competit legatario.*

28 *Remedia omnia erint cumulanda in petitione aſſiſtentiæ contra mentem* Vrſilli.

29 *Legatario competit ſaluianũ interdictum, vtile etiam contra tertium.*

30 *Interdictum ſaluianum legatarijs, & fideicommiſſarus non reddi videtur.*

31 *Legatarius non poteſt capere poſſeſſionem propria auctoritate.*

32 *Legatarius poteſt conueniri ab hærede quorum legatorum actione, alias priuaretur commodo legati, & amitteret ius ſuum, & caderet à legato.*

33 *Legatarius poſſeſſionem capiens propria auctoritate, an, & quando poſſit, diſtinguitur.*

34 *Legatarius capit poſſeſſionem rei legatæ de licentia teſtatoris, vel eius hæredis.*

35 *Legatarius poſſeſſionem capit quando ei legatus fuit totus integer vniuerſus vſusfructus, vel liberè relinquatur, num. 36.*

37 *Legatarius poſſeſſionem capit quando fuerit fundus legatus hæredem inſtituendo teſtator, vel conſtitutus hæres.*

38 *Legatarius vigore clauſulæ*, omni meliori modo, *capit poſſeſſionem.*

39 *Legatarius capit poſſeſſionem quando teſtator dixit, quod ſe à tempore, quo condidit teſtamentum, conſtituit poſſeſſorem nomine legatarij ipſius rei legatæ.*

40 *Legatarius capit poſſeſſionem, ſi legatum fuerit iure inſtitutionis, aut ex tacita mente teſtatoris.*

41 *Legatarius capiens poſſeſſionem rei legatæ, vel illam poſſideret, cogitur reſtituere vbi agitur attenta æquitate ex ſola facti veritate.*

42 *Legatarius debet accipere legatũ à manu hæredis, aut cogere hæredem ad agendum pro re ſibi legata.*

43 *Legatarius licitè poſſit exigere annuã reſponſionem ſibi legatam, ſi hæres aliquid non faciat, vel non ſoluat, hoc eſt ſi non ſit in eius facultate, cogere vt faciat, vel non ſoluat.*

44 *Clauſula*, conſtituti, & præcarij, *exigitur in cauſa aſſiſtentiæ.*

45 *Actio hypothecaria competit legatario.*

46 *Agi non poteſt contra tertium abſq; clauſula*, conſtituti, & præcarij.

47 *Hypotheca tacita, non tamen expreſſa, competit legatario, quæ differt ab alijs hypothecis, num. 48.*

49 *Hypotheca pro legato, eſt alijs hypothecis debilior, & ratio oſtenditur, num. 50.*

51 *Legatarius non agit contra tertium, ad bona obligata excuſſo hærede.*

52 *Appellatio in cauſa aſſiſtentiæ non datur, ad finem ſuſpenſiuum, ſed deuolutiuum, nam facta exequutione admittitur.*

53 *Decretũ deſertionis exigitur, vt peruenire potuiſſet ad exequutionem.*

54 *Declaratio deſertionis per quem Iudicem fieri debet, vel per Iudicem à quo, vel ad quem.*

55 *Iudex ad quem viſo proceſſu, ſi ei liquet appellationem deſertam eſſe, ſine alio proceſſu reſcribit Iudici à quo, quod ſuam exequatur ſententiam, eo quod liquet de deſertione.*

56 *Pronunciatio ſemper requiritur, deſerta appellatione, quando fuit Iudex ad quem aditus.*

ARGVMENTVM.

Aſſiſtẽtia, an poſſit ad inſtantiam legatarij præſtari, non obtenta ceſſione à defuncto, neq; ab eius hærede.

CASVS XLV.

INter cætera legata facta in teſtamento per quond. Portiam de Leonardo comperitur, fuiſſe legatum vſumfructũ omnium ſuorum bonorum, atq; hæreditatis Iacobo de Ritijs, donec Antonius Iorleus eius filius hæres vniuerſalis perueniret ad ætatem annorum decem & octo, cõditione tamen adiecta, quod adueniente dicto tempore vſusfructus conſolidaretur cum proprietate, & hoc medio tempore ipſe vſufructuarius teneatur alere, & veſtire dictum eius filium, ſucceſſo obitu ipſius teſtatricis, præfatus vſufructuarius litem inſtituit in Curia Regia Monopolitana, petendo condemnari Not. Franciſcum Paulum Acquauiua vti poſſeſſorem certę domus, ſuper qua debebatur cenſus annuorum carolenorum viginti pro capitale ducatorum viginti conſtitutus per Li-

ſam

ſam de Mignozza eidem Portiæ ad ſol-
uendum dictum cenſum pro præterito, &
ſucceſſiuè aſſiſtentiam ſibi præſtari ſuper
dicta domo, ſicuti cum effectu fuit præſti-
ta per meũ prædeceſſorem, & paritèr con-
demnatus dictus poſſeſſor, at cum fuiſſet
appellatũ ad M.C.V. & pendente tali ap-
pellatione hęſitatũ fuit, ſi poterat ſenten-
tia exequutioni demandari ſtante deſer-
tione reſpectu capitis aſſiſtentiæ præſtitę,
cum talis legatarius vniuerſalis, ſeù vſu-
fructuarius talem actioné realem inten-
tare poterat, & ſucceſſiuè concedi cum
1 loco hæredis dicatur in re legata, *Marcãb.*
conſ. 15 *num.* 30 imò hæres dicitur, *Mantua*
2 *conſ.* 143 *num.* 3 *vol.* 2. & in re legata habe-
tur pro hærede, *Ciarlin. controu. for. tom.* 1.
3 *cap.* 70. *nu.* 15. & in rebus legatis eſt hæres,
4 *idem cap.* 8. *nu.* 70. & in re certa legatarius
dicitur perpetuò hæres in illa; vt probat
Franc. Maria Pratus diſcept. forenſ. cap. 34 *nu.*
29. *tom.* 1.
5 Legatarij etiam continentur appella-
tione hæredum, *Borous conſ.* 27 *num.* 5. *vol.* 1.
Carau. in ritu 178. *num.* 10.
6 Habet enim legatarius tres actiones,
nempè perſonalem, realem, & hypotheca-
riam, §. *noſtra autem. Inſtit. de legat.* cum alijs
apud eundem *Ciarlin. cap.* 28. *num.* 16. pro-
ſequitur etiam *Horat. Carb. de aſſiſtent. gl.* 12.
à num. 74. *Curroer. deciſ.* 114. *num.* 3. *Ioſeph.*
Ludou. deciſ. Peruſ. 23. *nu.* 3. *Montiexdeinuent.*
cap. 10 *num.* 200. *Ciarlin. d. cap.* 70 *nu.* 3. *Me-*
noch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 4. *num.* 699. *Ca-*
ball. conſ. ciuil. 121. *nu.* 8. *vol.* 2. *Merlin. de pi-*
gnor. lib. 3. *tit.* 1. *q.* 14. *n.* 124. *Martius exam* 23.
num. 1. & 2. *Molfeſ. in ſumma par.* 2. *cap.* 5.
num. 11. & 113.
7 Et conſequentèr vigore dictarũ actio-
num non prohibetur legatario, quin non
poſſit agere iure aſſiſtendi, ex cumulatis
rationibus in puncto cõgeſtis per *Camill.*
Larathà conſ. 93 *per totum.*
8 Quemadmodùm etiam legatarius po-
teſt petere executionem inſtrumẽti gua-
rentigij, ità vt hæres, *Cancer. variar. reſolut.*
9 *tom.* 3. *cap.* 20. *nu.* 232. & habet executionẽ
paratam ex teſtamento, *Caball. conſ.* 131.
num. 15. *vol.* 2. *Laderch. conſ.* 7. *num.* 1. *Craſſ. in*
§. *legatum, quæſt.* 77. *Franc. Maria Pratus diſce-*
ptat. forenſ. cap. 10. *num.* 2, *tom.* 1. *Marcambr.*
conſ. 3. *num.* 72. & 74.
10 Prætereà quia appellationis remediũ
ceſſat in Regno in iudicijs aſſiſtentiæ ex
diſpoſitione Regiæ Pragmaticæ, vt conſi-
derat *Barbat. de aſſiſtent. gloſ.* 1. *num.* 32. non
enim manus ligat, ſed mandatur exequu-
tioni præſtita cautione in caſu retracta-
tionis, niſi fuerit dictum de nullitate, *Mu-*
ſcatell. in praxi S.C. lib. 2. *par.* 1. *gloſ. ſententia*
num. 135.

In contrarium autem dicebatur non
potuiſſe talem aſſiſtentiam præſtari, poſt-
quam talis legatarius, ſeù vſufructuarius
non propriè dicitur ſucceſſor.
11 Nàm etſi ſucceſſor dicatur hæres, vel
bonorum poſſeſſor, vt inquit *Gloſ. in l. qui*
in alterius, verbo ſuccedunt, ff. de reg. iur.
12 Non tamen legatarius verè hæres dici-
tur, ſed impropriè appellatur quaſi hæres,
Honded. conſ. 92. *num.* 17. *vol.* 1. *Franc. Maria*
Pratus diſcept. forenſ. cap 14 *num.* 46. *Giouagn.*
conſ. 77. *num.* 44. *lib.* 1. imò impropriiſſimè
idem *Mantua vbi ſupra nu* 6. paritérq; ſuc-
ceſſor impropriè *Crotus conſ.* 285. *num.* 39.
volum. 3.
13 Et in re legata legatarius quodammo-
dò hæres dicitur, *Mantica de coniect. vltim.*
volunt. lib. 7. *tit.* 2. *num.* 29. *Farinac. deciſ.* 261.
14 *num.* 2. *tom.* 1. ſicq; legatarius in re legata
pro hærede habetur, *Pancirol. conſ.* 92. *n.* 23.
& *conſ.* 41. *nu.* 41. *Surd. conſ.* 237. *num.* 6. *Ciar-*
lin. d. cap. 70 *num.* 15. & *cap.* 8. *num.* 70. *Matth.*
Brun. conſ. 75. *num.* 5. *Crotus conſ.* 108. *num.* 9.
15 *vol.* 1. & legatarius quòad legatum cen-
ſetur hæredi prædilectum, *Barz. deciſ.* 80.
16 *num.* 18. nàm impropriiſſimè perſonam
defuncti legatarius repreſentat, vt hæres
dicatur, ità *Carau. in ritu* 178. *num.* 11. per
quam rationem determinat, non poſſe le-
17 gatarium nominis præſentare inſtrumẽ-
tum contra debitorem, per multa addu-
cta ibi per eum *Galter. in praxi inſtrument.*
1. *par. ſecunda parte rubr.* 1. *nu* 27. vbi *nu.* 28.
dicendo, quod legatarius ceſſionario pa-
18 rificatur, adeò quod legatarius agere po-
terit ad nomen debitoris ſibi legatum
ſine hæredis ceſſione, vt probat *Cancer.*
vbi ſupra num. 230. & ſic petere exequutio-
nem inſtrumẽti guarentigij perindè, atq;
hæres, vt ſubdit *num.* 232. nõ tamen liqui-
19 dare inſtrumentum, cum non fuerit iura-
mentum præſtitum de facie ad faciem, vt
eſt requiſitum in liquidatione de neceſſi-
tate, *Carau. in ritu* 182. *num.* 8. quod ſimili-
tèr procedit in hęrede debitoris, vt diſpo-
ſitum eſt in *d. ritu* 178. ibiq; *Carau. Capreol.*
in tract. de ſucceſſ. in prorogat. nu. 14. *D. Regens*
Hector Capyc. Latro deciſ. 115 *num.* 13. & 22.
Galter. vbi ſupra num. 27. *Dom. Reg. Sanfelic.*
20 *deciſ.* 213. *num.* 9. imò etiam in hærede hæ-
redis, vt ſubdit ibi *Carau. num.* 7. *Galter. ibi-*
21 *dem num.* 15. ſimilitèr & in ceſſionario, vt
inquit *Carau. in ritu* 286. *num.* 1. *Galter. ibid.*
nu. 22. & *ſeq.* hoc eſt iunctim cum cedente,
& ſic deciſum retuli per Magnam

Curiam

Curiam Vicariæ in meo *voto* 19. *num.* 6.
par. 1.

Nihilominus in legatario non proce-
deret talis concluſio, & propterea ſi velit
legatarius talia iura exercere oporteret,
22 vt legatarius obtinere debet ceſſionem
actionum ab hærede contra debitorem
rei, ſuper qua demonſtrata fuit ſolutio le-
gati pecuniarij, vt docet *Mandell. conſ.* 300.
23 *num.* 7. & ſic legatarius actione non ceſſa
per hæredem, non poteſt agere ad rei le-
gatæ perſecutionem exiſtentes penès ter-
tium, *l. apud Iulianum,* §. *Titius, ff. de leg.* 2.
norat *Ripol. variar. reſolut. cap.* 13. *num.* 113.
& tùnc vigore ceſſionis agere poterit iu-
24 re aſſiſtendi, quoniam ceſſionarius agere
iure aſſiſtendi poterit cõtra tertium poſ-
ſeſſorem vigore ceſſionis ſibi factæ per
debitorem, aut alium cedentẽ, vt ex *Mari-
cond. in Conſtit. Diuæ memoria, num.* 14. per-
pendit *Barbat. de aſſiſtent. gloſ.* 7. *num.* 71. quia
25 cenſetur vna eadẽ perſona, ceſſionarius
cum cedente, ſubdit *num.* 76. & conſequẽ-
tèr vtitur eodem iure quo cedens, *vt ibi
nu.* 77. aliàs nequiuerit illam petere, quæ
26 erſi dicatur cumulus actionum, vt inquit
Afflict. deciſ. 383. ſequitur *Muſcat. in praxi
S.C. lib.* 2. *par.* 1. *gloſ. ſententia, nu.* 136. quod
facilè adaptari poterit actionibus legata-
27 rio competentibus, quarũ prima eſt actio
ex teſtamento in re hypothecaria, *Gloſ.
in l. quod legatur, ff. de iudic. verſ. actione,* non
28 tamen ſunt eadem actiones, quæ cumu-
lantur, vt agi poſſit via aſſiſtentiæ, vt ibi
per *Afflict. in deciſ.* 139. *nu.* 2. quem ſequitur
Muſcatell. vbi ſupra num. 139. aſſerens om-
nia remedia cumulanda eſſe contra men-
tem *Vrſill.* eo quia aſſiſtẽtia oritur ex ſal-
uiano interdicto, quod continet obliga-
tionem bonorum, & continet pactum de
capiendo conſtitutum, & præcarium, & ſi
29 legatario pro legato competat ſaluianũ
vtile interdictum, *Carocc. vbi ſupra num.* 16.
etiam contra tertium, *Ciarlin. cap.* 28. *n.* 39.
tom. 1. *Statil. Pacific. de ſalriano interdicto, in-
ſpect.* 3. *cap.* 4. *nu.* 186. *Merlin. vbi ſupra nu.* 15.
& 17. *Farinac. deciſ. ciuil.* 559. *tom.* 1. *Molfeſ.
vbi ſupra num.* 115. vbi deciſiones affert
30 adhùc tamen legatarijs, & fideicommiſ-
ſarijs non reddi ſaluianum interdictum,
inquit *Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed.* 3. *nu.*
32. quod etiam comprobat *Merlic. vbi ſu-
pra num.* 18.

31 Non tamen poteſt capere poſſeſſionem
propria auctoritate, ex *Cuman. conſ.* 114. *co-
lum.* 4. probat *Girard. Mazol. conſ.* 30. *nu.* 58.
& propterea conueniri poteſt ab hærede
quorum legatorum, *l.* 1. *ff. quor. legat. Ca-
rocc. deciſ.* 20. *num.* 1. *Paul. Criſtin. deciſ. Belgiæ*
134. *num.* 1. *vol.* 4. vbi *num.* 5. firmat etiam
32 ſi ei legata eſſet rei vendicatio, aliàs pri-
uaretur comodo legati, & amitteret ius
ſuum, probat *Cancer. variar. reſolut. tom.* 3.
cap. 20. *nu.* 240. *Ciarlin. d. tom.* 1. *cap.* 33. *nu.* 65.
Maluaſ. conſ. 12. *num* 8. *Ripol. variar. reſolut.
cap.* 13. *num.* 88. & cadit à legato, *Ciarlin.
cap.* 109. *num.* 24. *Intrigl. deciſ.* 48 vbi ratio-
nes adducit *Pratus cap* 34. *num* 49. *diſcept.*
33 *foren.* adhibita tamen diſtinctione ſi ante,
vel poſt aditam hæreditatem, tradita per
Matt. Brun. conſ. 25. *num.* 7. poſt *Roman. conſ.*
312. *Surd. conſ.* 265. *num.* 14. *Berous conſ.* 47.
num. 17. *vol.* 3. niſi in certis caſibus in iure
34 approbatis, nempè de licentia teſtatoris
conceſſa, *Statil. Pacif. deciſ.* 156. *num.* 18. *poſt
eius tract.* vel eius hæredis, *vt ſubdit nu.* 19.
Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 5. *nu.* 33. *Ri-
pol. vbi ſupra num.* 92. *Carocc. deciſ.* 80. *nu.* 20.
Aſcia determ. 47. *nu.* 4. *Caball. conſ.* 131. *nu.* 12.
tom. 2. *Farinac. deciſ. poſthum.* 315. *nu.* 7. *par.* 3.
35 vel ſi dicat teſtator relinquo totum inte-
grum, & liberum vniuerſum vſufructum,
36 *Maluaſ. conſ.* 52. *nu.* 24. 28. & 30. vel liberè
relinquitur, *Surd.* 265. *num.* 9 & 30.

37 Aut dicat lego fundum Titio, in quo
hæredem particularem inſtituo, *Ripol. vbi
ſupra num.* 90. vel ſi fuerit poſtmodùm in-
ſtituta hæres, ex *Borgn.* probat *Andriol. con-
trouerſ. forenſ. tom.* 1. *contro.* 22. *num.* 30.

38 Vel exiſtente clauſula, *omni meliori modo,
Ciarlin. d. cap.* 28 *num.* 5.

39 Item ſi dixerit teſtator, quod à tempo-
re quo condidit teſtamentum, conſtituit
poſſeſſorẽ nomine legatarij ipſius rei le-
gatæ, *Ripol. ibidem num.* 91.

40 Vel ſi iure inſtitutionis legatum fuerit,
Maluaſ. d. conſ. 12 *num.* 41. & alijs modis te-
latis ab *Intrigl. vbi ſup. a num.* 25. & 26.

Præterea legatario permiſſum eſt rem
legatam capere propria auctoritate ex ta-
cita defuncti mente, *Aluar. de coniect. mente
defuncti, lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 21.

41 Aliàs legatarius ſi ſua propria auctori-
tate rem legatam apprehenderet, vt ſi ipſa
poſſideret, amoueri debet, & eam cogitur
reſtituere, vbi agitur attenta æquitate, &
ſola facti &c. *Maluaſ. d. conſ.* 52. *num* 57. *Be-
rous vbi ſupra num.* 5.

42 Poſtquàm debet accipere legatũ à ma-
nu hæredis, *l. à Titio, ff de furtis, Maranta in
ſpec. par.* 3. *diſt.* 7. *num.* 10. *Statil. Pacif. vbi ſup.
num.* 13. *Menoch. d. remed.* 3. *num.* 22. *Farinac.
deciſ. poſthum.* 315. *num.* 4. *par.* 3. *Duran. deciſ.
Rom.* 61. *nu.* 8. *tom* 1. *Marcamb. conſ* 56. *nu.* 14.
Aluarad. de coniect. mente defuncti, lib. 2. *cap.* 2.
§. 1. *nu.* 80. 90. & 91. *Franc. Steph. deciſ.* 51 *n.* 7.

Lega-

Legatarij à ſemetipſis,& propria auↄo-
ritate rem legatã occupare non poſſunt,
ſed eam de manu hæredis accipere de-
bent,*Maluaſ.conſ.12.num 7.*
Aut cogere hæredem ad agendum pro
re ſibi legata, *Bart.in auth.de litigioſis,nu.5.*
43 & ſi legatarius licitè poſſit exigere an-
nuam reſponſionem ſibi legatam, ſi hæ-
res aliquod non faciat,vel non ſoluat,ſci-
licet ſi non ſit in eius facultate cogere
hæredem vt faciat,vel ſoluat, ſecus aliàs,
Cencius de cenſib.quæſt.49.nu.10. non tamen
pro conſequutione legati agere via exe-
quutiua, *Farinac.deciſ.ciuil.391.nu.2.tom.2.*
Prætereà in legatis nõ apponitur clau-
44 ſula, *conſtituti,& precarij,* quæ particulari-
tèr exigitur in petitione aſſiſtentiæ ſerua-
ta forma *Pragm.1. de aſſiſtent.* cuius vigore
conceditur ius aſſiſtendi, poſt *Marant. d.
ſpec.par.6.verbo inſtrumentorum,nu.30.& 31.*
latiſſimè *Horat. Barbat. ſuper d.pragmat. in
gloſ.7.per totam poſt Dom.Reg.Rouit.ibidem.*
45 Quàmuis autem legatario competat
hypothecaria actio inter alias actiones ve
ſupra adductas, & aſſequitur *Statil.Pacific.
vbi ſupra num.186.Barbat.d.gloſ.12.nu.76.*
46 Adhuc tamen ſine tali conſtituto, &
præcario agi non poteſt iure aſſiſtendi
contra tertium, vt oſtendit *Muſcatell. vbi*
47 *ſupra,* & talis hypotheca eſt tacita, non
tamen expreſſa,ad *text.in l.1.C.commun.de
leg.*vbi *DD. Caball.conſ.ciuil.26.tom.2.*poſt
*Neguſant.de pignor.in 4.memb.ſecundæ partis
num.157. & ſeq.* latiſſimè *Merlin. vbi ſupra*
48 *num.1. & ſeq.* & differt ab alijs hypothe-
cis,vt tradit ibidem *Neguſant.num.160.* &
meliùs *Merlin ibidem num.84.* aſſerit,quod
49 hypotheca pro legato eſt alijs hypothe-
cis debilior, quia non eſt indiuidua, nec
50 competit inſolidum, imò eſt irregularis,
& animoſa,*vt ſubdit num.86.*
Ex quibus omnibus tutiſſima redditur
concluſio,non poſſe aſſiſtentiam præſtari
ad inſtantiam legatarij ſine ceſſione ob-
tenta à defuncto,aut ab eius hærede, nàm
51 legatarius non agit contra tertium ad
bona obligata excuſſo hærede, *Surd.conſ.
51.num.5.*
Non obſtat, quod dictũ eſt ſupra,quod
52 appellatio nõ datur in ſententia aſſiſten-
tiæ; quoniam intelligitur quòad finem
ſuſpenſiuum tantùm, non autem deuolu-
tiuum,nàm facta exequutione admictitur
appellatio,vt probat *Barbat. d.tract. gloſ.1.
num.34.& 35.*
Et poſtquam fuerat aditum ad M.C.V.
& per eam inhibitum, ſuccedente deſer-
tione cauſæ, certum erat, quod interponi
53 deberet decretum deſertionis, vt ad exe-
quutionem deueniri potuiſſet, vt probat
*Ruginell.in tract.de appellat §.11.gloſ.1.cap.2.
num.8.*
54 Ex quo infertur, per quem Iudicem
erat facienda declaratio,vel per Iudicem
ad quem, vel per Iudicem à quo, idem
Ruginell.vbi ſupra num.13.cum ſeq. articulũ
exatat pro vtraque parte, & demum con-
cludit ſub *num.16.verum hac opinio,* id ſpe-
ctare ad Iudicem ad quem, ibique etiam
num.17. probat ex noſtratibus, præſertim
Marant.& Carau in ritu 264.num.2. ſeruari
in hoc Regno abſque alia declaratione
deſertionis, idẽ enim tradit *Scaccia de ap-
pellat.quæſt.11.num.148.*
55 Quod Iudex ad quem viſo Calendario
proceſſus, ſi ſibi liquet appellationem eſſe
deſertam ſine alio decreto de deſertione
faciendo, poteſt per literas reſcribere Iu-
dici à quo, quod ſuam ſententiã exequa-
tur, ex quo ſibi liquet de deſertione, eun-
dem *Carau.* aſſequitur *Nicol.Carbon.in ſua
pract.practicarum lib.3.cap.vlt.num.142.* vbi
etiam notat *Carau vbi ſupra num. 3.* quod
Iudex ad quem fuit aditus, deſertaq; ap-
56 pellatione, eius pronunciatio ſemper re-
quiritur,quem ſequitur *Muſcatell. in praxi
S.C.lib.2.par.1.gloſ.proſequendum,num.107.
& ſeq.* & deciſum patet Romæ *deciſ. 188.
in nouis*, quam ſectatur *Bernard. Murmſer.
pract.obſeruat.forenſ.lib.1 cap.24. Andr.Gayl.
pract.obſeruat.lib.1.obſeru.137.num.1.Miſin-
ger.centu.2.obſeru.59.*

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio bonorum eſt alienatio, & ſpecies alie-
nationis.*
2 *Diuidere rem cum alio, communem, eſt alie-
nare.*
3 *Diuiſio dicitur venditio, ſeù permutatio, &
habet vim permutationis, æquipollet tranſa-
ctioni.*
4 *Contractus diuiſionis ſub verbo alienationis
continetur.*
5 *Contractus ab initio ſũt voluntarij ex poſt fa-
cto neceſſarij.*
6 *Nemo compellitur inuitus diuidere.*
7 *Diuiſio eſt actus neceſſarius.*
8 *Diuiſio dicitur contractus oneroſus.*
9 *Diuiſio dicitur alienatio neceſſaria.*
10 *Vnuſquiſque ad diuiſionem compelli poteſt.*
11 *Iudex poteſt aſſignare vni omnia bona, & illũ
condemnare ad ſoluendum æſtimationem con-
ſocio, ſi euidentèr ità ſibi neceſſum diuidere.*
12 *Creditor recipere tenetur creditum diuiduum
ab hæredibus debitoris.*

13 *Legatario plus ſubuenitur.*
14 *Legatarijs magis fauetur, fauore vltimæ voluntatis.*
15 *Legatarius nõ eſt creditor, nec poteſt cogere hæredem ad adeundum.*
16 *Dominium rei legatæ transfertur in legatarium, quando ei fuerit conceſſa poteſtas accipiendi poſſeſſionem propria auctoritate.*
17 *Legatarius pro conſequendo legatũ, habet fundatam intentionem ex teſtamento.*
18 *Legatarius poteſt capere poſſeſſionem rei legatæ, ex poteſtate conceſſa.*
19 *Legatarius pro legato habet hypothecata omnia bona teſtatoris.*
20 *Legatarius largo modo dicitur hæres, & ſi nõ veniat appellatione hæredis.*
21 *Legatarius petere poteſt diuiſionem bonorum teſtatoris à bonis hæredis, & ſic deciſum.*
22 *Diuiſio eſt impropria alienatio.*

ARGVMENTVM.

Creditor, & legatarius an poſſit cogi facere hęredes teſtatoris, ad faciendum diuiſionem bonorum hæreditatis, ad hoc vt poſſit rem legatam præcapere, ſtante poteſtate relicta percipiendi legatum propria auctoritate.

CASVS XLVI.

IOſeph de Sancto Hippolito tàm vti creditor, quàm vti legatarius Io. Angeli de Staſio iunioris petijt in Regia Curia Monopolitana mandari fieri diuiſionem bonorum quond. Io. Angeli ſenioris inter cohæredes illius. hoc eſt eidẽ Io. Angelo maiori, cum altero fratre ipſius Io. Angeli iunioris, ad hoc vt ſibi ſatisfacere potuiſſet ſuper bonis, dùm ſibi fuerat relicta poteſtas accipiendi legatum propria auctoritate, vndè hæſitari contingit ſi id tuto iudicio mandari potuerat, poſt-
1 quam diuiſio non tantùm eſt alienatio, *Berous conſ.22.num.18.vol.2. Marquar. de diuiſ. bonor. lib.1. cap.2. nu.8.* & ſpecies alienationis *Ciarlin. controu. forenſ. cap.74. num.11. tom.1. Fontanell. de pact. nuptial. clauſ.4. gloſ.9. num.124.*

2 Sicq; diuidere rem cum alio communem eſt alienare, *Berous conſ.124. n.8. vol.1.*

3 Sed etiam dicitur venditio, ſeù permutatio, *Berous d. conſ.124. num.8. Criſtin. deciſ. Belgiæ 182. num.1. & 2. volum.3.*

Et æquipollet tranſactioni, *Muta dec.53. num.24. Michalor. in tract. de fratribus, par.3. cap.41. num.24.*

Imò habet vim permutationis, *idem cap.39. num.4. Ciarlin. controu. forenſ. tom.1. cap.118. num.1.*

4 Qui ſiquidèm contractus, ſub alienationis verbo continentur, *cap. nulli, de alien. rer. Eccleſ.*

5 Et propterea cum omnes contractus ab initio ſint voluntarij, ex poſt facto neceſſarij. ad *tex in l. ſicut, C. de action. & obligat.*

6 Reſultari conſpicitur ad diuiſionem neminem compelli poſſe. *Gloſ. in l.1. C. de fund. dotal.*

7 Nihilominus quia diuino eſt actus neceſſarius, vt inquit *Ciarlin. cap.77. num.1. eod. tom.1. num.4.* ſubdit, quod diuidi debēt omnia, quæ poſſidebat defunctus, ac etiã
8 dicitur contractus oneroſus, *Berous conſ.*
9 *156. num.3. vol.1.* & diuiſio dicitur alienatio neceſſaria, *Farin. deciſ. ciuil. 544. n.3. to.2.*
10 & non mirùm ſi ad diuiſionẽ poteſt vnuſquiſque de iure cõpelli, *Mandell. conſ.125. num.18.*

11 Et proindè talis diuiſio bonorum in libello peti poteſt, & Iudex poteſt aſſignare vni omnia bona, & illum condemnare, vt ſoluat æſtimationẽ partis ſocio, ſi euidentèr ità ſibi videatur neceſſum diuidere bona, probat *Franc. Maria Pratus pract.*
12 *obſeruat. in obſeru.67. num.2.* & ſic diuiduũ creditum teneretur recipere per partes creditor ab hæredibus debitoris, *Ciarlin. cap.34. num.53. controu. forenſ. tom.1.*

13 Quæ tamen videntur pertinere ad creditorem, nàm etſi legatarijs ſubuenitur, vt inquit *Gloſ. in l. cum ij, ff. de tranſact. verſ. tranſigere, adhùc tamen Additio inquit huiuſmodi,* tù dic, quod vbi creditores, & legatarij concurrunt ad aliquid exigendum, magis fauetur creditori, quia tractatur de
14 damno creditorum, & lucro legatariorũ, alijs magis fauetur legatarijs fauore vltimæ voluntaris, & hoc voluit dicere *Gloſ. Inſ.* hæc illa, & facit ad propoſitum *Gloſ. in l. vlt. verſ. non in fraudem, ff. vt in poſſeſſ. legat.* vbi etiam refert, quod legatarius non eſt creditor per iura ibi citata, & ob id
15 legatarius non poteſt cogere hæredem ad adeundum hæreditatem, vt ſatisfieri poſſit, ſed fideicõmiſſarius, vt refert *Præſ. de Franch. dec.11. n.3.* eo quia debet capere legatũ à manu hęredis, vt dictũ eſt in pręcedenti caſu, & cõtra hęredẽ tantũ agere.

Benè

16 Benè verum eſt, quod ex teſtamento
apparebat fuiſſe à teſtatore conceſsā po-
teſtatem capiedi legatum propria auĉto-
ritate,& tùnc legatario vbi data eſt pote-
ſtas à teſtatore capiendi legatum propria
auĉtoritate,ex hoc ſolo in legatarium rei
legatę dominium transfertur inquit *Fari-
nac. deciſ. poſthum. 25. num. 6. par. 3.* quo fit vt
17 legatarius pro conſequendo legata,dici-
tur habere fundatam intentionem ex te-
ſtamento, *idem deciſ. poſth. 233. num. 1. par. 3.*
& non mirùm, ſi in hoc caſu ſtante licen-
18 tia prædicta,licitum erit legatario rem
ſibi legatam propria auĉtoritate capere,
vt dictum eſt in præcedenti caſu, quibus
addo *Fuſar. de ſubſtit. quaſt. 242. num. 115.*
19 poſtquā legatarius pro legato habet hy-
pothecata omnia bona teſtatoris, *Farinac.
deciſ. ciuil. 587. num. 2. tom. 1. Seſſe deciſ. 42.
num. 3. tom. 1. poſt Marcamb conſ. 2. num. 71.*
20 Et conſequentèr talis legatarius in re
legata largo modo dicitur hæres, *Cęſar
Manent. deciſ. 24. nu. 15.* & ſi non veniat hæ-
redis appellatione, *idem conſ. 144 num. 35.*
21 Quapropter legatarius petere poterit
ſeperationem bonorum teſtatoris à bo-
nis hæredis, vt ex ijs priùs ipſi,quam cre-
ditoribus hæredis ſatisfiat, ad *text. in l. 1.
§. ſciendum, l. creditoribus, §. legatarios antem,
& l. quoties, ff. de ſeperat. bonor. Caualer deciſ.
41. 51. & 112.* & ſic deciſum fuiſſe in *Rota
Romana* teſtatur *Rubeus deciſ. 17. num. 13.
tom. 2.* nouiſſimè aſſequitur *Sperell. deciſ. fo-
ri Eccleſ. 176. num. 95. vol. 2. & Farinac in re-
pert. vltim. volunt deciſ. 107. num. 13.*
22 Quantò magis petere diuiſionē,quę eſt
impropria alienatio, vt inquit *Berous con-
ſil. 26. num. 28. vol. 1.* & ſic iudicatum ve in-
fra quatuor dies fieret diuiſio, vt legata-
rio ſatisfieri potuiſſet, die 6. Febr. 1625.
penès Ayetam, Monopoli Actuarium.

SVMMARIVM.

1 *Bona,quæ ex mare Neap. proueniunt, debent in loco vbi fundacus reperitur aſportari, ex diſpoſitione Iuris Regni.*

2 *Ignorantia non præſumitur, ſed potiùs ſcientia de iis,quæ publicè geſta ſunt.*

3 *Ignorantia non præſumitur,quod publicè fit,& qualitèr procedat, num. 4. & 5.*

6 *Ignorantia an admittatur quando præſumeretur ſcientia vti conſanguineus,vel vicinus.*

7 *Ignorantia non præſumitur,in iis,quæ quis debet inueſtigare.*

8 *Scientia præſumitur in iis, quæ quis inquirere tenetur.*

9 *Paria ſunt ſcire,& ſcire poſſe.*

10 *Ignorantia craſſa, & ſupina pro ſcientia habetur in pœnalibus,quæ nunquam prodeſt, nec excuſat.*

11 *Omnis res, quæ per quaſcunq; cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur.*

12 *Sollemnitas eadem requiritur in renocatione actus,quam in confectione illius.*

13 *Mandatum dicens habere à Principe, non creditur,niſi de illo doceat.*

14 *Scire quilibet præſumitur per bannum publicum.*

15 *Qualibet cauſa licet iniuſta excuſat à dolo.*

16 *Gabellarius quando abeſſet, cui eſſet facienda notificatio, ad hoc ne aliquis exemptus excuſaretur.*

17 *Captus ſub ſaluaguardia à non competenti Officiali facta,erit reponendus ad libertatem.*

18 *Gabellam non ſoluens,non eſt in culpa, cum nō extet Gabellarius, cui ſit aſſignatio.*

19 *Proteſtatio conſeruat ius proteſtantis.*

20 *Fraus nunquam cenſetur commiſſa quãdo omnia ſunt palam facta, & nihil clam.*

21 *Dolus non præſumitur,quando aliquid fit palam,& publicè.*

22 *Gabellarius agens reiuendicatione rei, quæ in commiſſum incidit, probare debet fraudem commiſſam.*

23 *Fraudatio gabellæ coniecturis,& præſumptionibus probatur.*

24 *Pœna fraudatæ gabellæ, non habet locum niſi dolo superueniente.*

25 *Gabella tunc verè diceretur fraudata, ſi cum mercibus quis tranſiret,& non ſolueret.*

26 *Gabellam fraudare nō dicitur,qui merces quas defert denunciat, nec illam ſoluere negat.*

27 *Pragmat. Illuſtriſs. Domini Admirantis enunciatur.*

28 *Proclama alta voce deuulgata, quilibet ſcire præſumitur.*

29 *Bannimenta in loco eminenti publicata, ob locorum vicinitatem ſufficit.*

30 *Ignorantia banni,ſolo iuramento probatur.*

31 *Locus vbi publicatio banni fit,attenditur.*

32 *Gabellam non ſoluens ad portam Ciuitatis, licet videatur habere animum fraudandi, non tamen procederet,quando gabella eſſet noua, vel incognita.*

33 *Bannum factum in Ciuitate,non ligat habitantes in villis.*

34 *Statuta pœnalia, non ligat abſentes à Ciuitate, in qua ſunt publicata.*

35 *Fraudandi animum habere non dicitur, ſi pecuniam poſuiſſet in feneſtra,vel ſub lapide,nō reperto Gabellario.*

36 *Gabellarius interpellare debet, vt gabella ſoluatur.*

37 *Denunciatio facta Poteſtati, vel Præfecto Ciuitatis cenſetur facta Ciuitati.*

38 *Carceratus aufugiens ex carceribus ad ſuperiorem adiens, nullam pœnam incurrit.*
39 *Qualitas perſonæ attendi debet.*
40 *Qualitas perſonæ delictum minuit.*
41 *Qualitas perſonæ falſitatis præſumptionẽ excludit.*
42 *Publica vtilitas præfertur priuatæ.*
43 *Gabella nequit ſolui pro rebus portatis ad Ciuitatem, pro neceſſitate famis.*
44 *Statuta gabellarum ſtricti iuris ſunt, & ſic intelligenda.*
45 *Deciſio affertur circa immiſſionẽ vini, non alitèr ſolutis diritlibus Arrendatoribus.*

ARGVMENTVM.

Interceptum bonorum inuectorũ in aliquo loco Regni, vbi non erat fundacus, ad hoc vti notitia dari debuerat de inuectis, & illatis, pro ſolutione gabellæ, & ſi Officialibus in eodẽ loco exiſtẽtibus de omnibus notitia data fuerit, commiſſum an dicatur.

CASVS XLVII.

MAgna fuit controuerſia excitata in Regia Camera Sũmariæ inter Gubernatores Regiæ Duanæ Neap. & quoſdam Mercatores ſuper ſequeſtro facto certæ quantitatis caſei, prætextu intercepti ob denunciationem prætenſam non factam vbi fieri debuerat, & requiſitus vt de iure reſponderem in beneficium ipſorum Mercatorum, duxi principalitèr enunciare prętenſionem ipſorum Gubernatorum, quæ ex facti ſerie ſubſequenti oſtenditur. De anno 1649. die 27. Iulij in Terra Procidæ per Honophriũ de Socijs Commiſſarium Barcę, ſeù Felluchæ Regię Duanæ Neap. fuerunt interceptatæ, atq; ſequeſtratæ certę quantitates caſei diuerſorum dominorum vna cum quibuſdam barrilibus ſardarũ, ac alicium ſalatarum, & per ea, quæ ex teſtibus examinatis percipiebatur, qualiter habita notitia, quod in dicta Terra Procitæ peruenerant dictæ quantitates caſei, in qua non aderat fundacus, nequiuerãt ibidem bona prædicta detineri abſq; manifeſtatione danda in Duana Puteolorum, & accerſitis dicto Commiſſario, ac alijs conſocijs in dicta Terra Procidæ inuenerunt dicta bona non alitèr fuiſſe manifeſtata de ſero 26. Iulij hora 22. inuenerunt Capitaneum ad Guerram, ac alias perſonas, quos interrogauerunt de tali quantitate caſei, qui reſponderunt, quod erat factum manifeſtum, & quod die ſequenti aſportare dixerunt manifeſta, vnde ſequẽti die poſt aliquas inſtãtias quidam Portulanus aſportauit, hoc eſt vnius quantitatis Nicolai Mazzellæ, ſeù Aloyſij Forte, aſſerendo ea cepiſſe, quia ibi non aderat fundacus, neque Duana, vt priùs, & quod librum non confecerat, & cum alta voce clamaſſet dictus Commiſſarius ſi adeſſent alia bona præter manifeſtata eidem Portulano, ipſi ſe contulerunt in dictam Terram, & reportauerunt alia bona manifeſtata.

Ex parte ipſius Regiæ Duanæ dicebatur minimè poſſe difficultari, dicta bona declarari debere interceptata, poſtquàm illa fuerant exhonerata in Terra Procidæ dicto die vt ſupra, in illa parte vbi tumulti fuerant; vbi nunquam fuit indè repoſitus Fundacus, nec Duana, cum ſit certũ, cum bona, quæ veniunt ex mare, non poſ-
1 ſint exhonerari niſi in loco vbi Fundacus extitit ex *Conſtit. Regni Magiſtros Fundacarios*, proùt ità ſemper obſeruatum extitit, atq; ſeruatur.

Idemque diſpoſitum eſt ex *Regia Pragmatica anni 1644. in 15. capite in fine d. cap.* vbi reſidet Fundacus, & ex banno emanato in anno 1646. in proceſſu prętentato, in quo dicitur, quod ſtatim, quod bona intrent in locis iuriſdictionis debeant ſoluere diritus debitos Regiæ Duanæ.

Nec proindè obſtat prætenſio ipſorum contrabannitorum, qui ſe excuſabãt, prætextu quod in dicta Terra Procitæ fuiſſet Fundacus, ſeù Duana, & ideò non eſſe locum, in quo non poſſit exhonerari.

Quia reſpondetur, quod hoc eſt factũ notorium, quod in dicta Terra Procidæ à tumultis ſucceſſis ab iſta parte non fuit nec Fundicus, nec Duana, vt deponunt teſtes examinati, & inter eos Portulanus aſſerens ordine S.E. fuiſſe remotam Duanã.

Imò ipſimet domini dixerunt manifeſta dediſſe etiam Portulano, dùm nõ aderant alij Officiales, & ipſos eſſe eiuſdem Terræ Procidæ, vt aſſerunt in dictis manifeſtis, idcircò nequeunt allegare ignorantiam facti manifeſti, & propriæ Terræ.

2 Ignorantia enim non præſumitur. Imò ſcientia de ijs, quæ publicæ geſta fuerũt, *Gloſ.*

Gloſ. in l. ſi tutor, C. de peric. tutor. vbi etiam
Bart. hoc pro indubitato affirmat ex illo
text. & per *text. in l. ſed ſi pupillus, §. pro-
ſpicere ff. de. inſtit.* & poſt *Bart. & alios*,
Grammat. deciſ. 36. num. 16. allegat innume-
ros *Maſcard. de probat concluſ. 879. num. 164.*
3 in eo num. quod publicè fit, non præſu-
mitur ignorantia, *cap. 1. de poteſt. prælat. &
l. ſi tutor, C. de peric. tut.* & poſt multos *Socc.
in fallent. lit. I. concluſ. 2. verſ. ſecundo fallit,*
4 quod præcipuè procedit in ijs, qui erant
præſẽtes in loco, in quo actus publicè fit,
*Calder. conſ. 84. in fine, verſ. non obſtat, circa
princ. aliàs 4. de offic. deleg. Card. Tuſc. pract.
5 concluſ lit. I. concl. 22. num. 6.* quod procedit
etiam in pœnalibus, ſic *Roman. conſ. 123.
num 2. vſque ad finem*, vbi *Apoſtill.* hoc ex-
preſsè dicit, quem ſequitur *Cardin. Tuſc.
lit. I. concluſ. 22. num. 6. Gabriel. commun. con-
cluſ tit. de regulis iuris, concluſ. 1. num. 12.*
6 nec ignorantia admictitur quando præ-
ſumitur ſciuiſſe, quia cõſanguineus aliàs
vicinus, aliàs ciuis, & erat fama publica
in vicino, alias in Ciuitate, *Bar in l. is poteſt,
num. 18. ff de acquir hæred.* & poſt multos id
fundat *Andr. Gayl. pract. obſeruat lib. 2. obſer-
uat. 48. num. 15. cum ſeq.* & propriè *num. 17.*
poſt *Bal. Felin. & alios DD. Maſc. concl. 879.
num. 11. & 12.*
7 Et nequaquam præſumitur ignorantiã
in ijs, quæ quis debet inueſtigare, *Gloſ. in
cap. innotuit, in ver. ignorantia, de elect. & in
cap dura, in ver. euadere, & in cap. ad falſitatẽ,
de falſ* & poſt *Ioan. Andr. Iaſ. Roman. & alios
DD. Maſcard. d. concluſ. 879. num 7.*
8 In ijs enim, quæ quis inquirere te-
netur, præſumitur ſcientia, optimè *Gloſ.
in cap. præſumitur, poſt princ. de regul. iur.* &
poſt *Archid. Anchar. & alios DD. Gabr. com-
mun. concluſ tit. de regul. iur. concluſ. 5. num. 31.*
9 paria namq; ſunt ſcire, & ſcire poſſe, ſeù
debere *Bald. in l. quicunque, C. de ſeru. fugit.
Creſcent. decif. 19. num. 10. de dolo, & contum.*
& poſt alios, *Coſta de ignor. facti, & iur. in ſp.
num. 1.* quos refert, & ſequitur *Gratian. di-
ſcept. forenſ cap. 194 num. 18.*
Generale namque, & perpenſum eſt, vt
huiuſmodi ignorantia tanquam craſſa, &
10 ſupina pro ſcientia habeatur etiam in
pœnalibus, & ſtatutis, *Gloſ. in cap. 1. in ver-
bo ſciens in tit. quib. mod. feud amitt.* vbi *Bald.
nu. 21. verſ. quæro quid,* & poſt *Alex. & alios,*
dicit optimè *Tiraquell.* omninò videndus
de retract. lignag. tit. 35. & gloſ. 4. num. 25. quẽ
ſequitur *Gratian. d. cap. 194. num. 18. & 19.*
ignorantia craſſa nunquam prodeſt, nec
excuſat, *Fontanell. decif. 18. num. 18 tom. 1.*
Duo quidèm concluſiones in iure in-

controuertibiles optimè caſui noſtro ap-
plicantur, dùm iſti domini prædictorum
bonorũ ſunt ciues Terræ Procitæ, & erat
publica vox non adeſſe Fundacũ Regiæ
Duanæ, & ſic hoc ſciebant aliter ſcire de-
bebant, non adeſſe Fundacum; ſunt enim
ſoliti introducere bona, & ſic ſcire, vel in-
ueſtigare debebant vbi erant immictenda
dicta bona, & proindè ſtantibus ordini-
bus publicatis tàm per Regiam Camerã,
quàm per Regiam Pragmaticam debe-
bant denunciare, & immictere bona præ
dicta in Fundaco ipſius Regiæ Duanæ in
loco viciniori, quod cum facere nolue-
runt, inciderunt in commiſſum.

Ampliùs dicebatur qualiter ijdẽ nau-
tæ aſportauerunt aliàs alia bona, & morã
fecerunt per certam temporis moram, &
poſteà illa Neapoli tranſtulerunt.

Ex depoſitionibus Portulani, & Cre-
denzerij apparebat qualiter idem Nico-
laus Mazzella, Vincentius Matarazzo, &
alij aſportauerant bona ſalata, & moram
fecerant per diẽ Procitę, & deindè Neap.
applicauerunt, ideò cauſam ignorantiæ
allegare non poterant. quod ab ipſo loco
fuerat ſublata Duana, & Fundacus.

Et denique dicebatur, quod quando in
eodem loco adeſſet Fundacus, adhùc bo-
na ipſa ſubiecta erant contrabanno, poſt-
quàm dùm fuiſſent exonerata in magaze-
nis abſq; licentia fundacherij ſic dictan-
te, *eadem Conſtit. Magiſtros Fundicarios*, quod
etiã in locis vbi adeſſet Fundacus abſq;
licentia Fundacarij alibi exonerari non
poſſit, & ideò in contrabannum incidiſſe
refertur, eo ampliùs, quod partita caſei
Michaelis Schettini fuit exonerata die 4.
Iulij, & illa Aloyſij Forte die 6. & illa
Ioannis Scotto die 22. & illa Nicolai
Mazzellæ die 24. & debebant ſaltim pri-
mo Neap. aut Puteolis accedere per mo-
dicum tractum maris à dicto loco, &
ſoluere dirictus, & cum non fuerit fa-
ctum declarari omninò deberet interce-
ptum.

Et parte verò mercatorũ, pro quibus
onus in iure ſcribendi aſſumpſeram, di-
cebam.

Sequeſtrũ factum ſuper certa caſei
quantitate exonerata à nautis in littore
Inſulæ Procitæ cum barca ex longè ad-
ducta, & repoſita in illius magazenis, ac
notitia certis Officialibus ibidem exiſtẽ-
tibus data omninò tollendum, & indè il-
lam reſtituendam forè dominis illarum
remoto nomine controbanni, vt prætẽ-
ditur per Regiũ Fiſcum Reg. Cam. Sum.
Neap.

Neap. ex ſequentibus demonſtrabitur.

Eo prius ſuppoſito, quod etſi in eadem Inſula priùs adeſſet Fundacus publicus deſtinatus à Reg.Cam.Sum. vna cum Officialibus, inde ordine S.F. ſublatus, ac etiam eiuſdem R. C: lapſo anno ab hinc nullatenùs talis reuocatio per teſtes probata officere videbatur iuribus onerum prædictorum, cum certum ſit, talem Fundacum ordine ipſorum inſtitutum fuiſſe, pariterq; deſtitutum ex eorum ordine,

11 ex vulgata iuris regula, quod omnis res, quæ per quaſcunque cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur, *cap.omnis, extra de reg. iur.* pariterq; eadem ſollemnitas requiri-

12 tur in reuocatione actus,quã in cõfectione illius fit,*Duena in reg.*187. *Cald. Pereyra de poteſt elig cap.*7.*num.*13.& ſic dum ordine ſcripto S.E. ac R.C. id proceſſerat in inſtitutione, ſic etiã in deſtitutione procedi debuerat,& ſic dicens, mandatum ſe

13 habere à Principe non creditur, niſi de illo doceat *Maſcard. de probat. concluſ.*110. *num.*59. neque teſtibus erit credendum, non oſtenſo ordine reuocatorio Principis ſublationis Fundaci, quemadmodum enim in illius inſtitutione banna emanarunt præuio tali ordine, vt notitiam omnes de illo haberent, ità etiam in diſſolu-

14 tione,etenim per bannum publicum quilibet ſcire præſumitur,*Maſcard d tract.concluſ.*1237.*num.*4.eo quia banna probantur per ſcripturam etiam cancellatam, dummodò reperiantur in Archiuio communi, *idem concluſ.*162.*num.*33.

Quo fit,vt cum dicta quantitas caſei in talem locum ducta,& palam publicè exonerata, ac repoſita in dictis magazenis, data etiã notitia aliquibus Officialibus ibidem exiſtentibus & ſi legitimi nõ fuiſſent dependentes à dicta Regia Duana, nullum ex hoc detrimentum cauſari in-

15 ſpicitur,quia quælibet cauſa etſi iniuſta excuſat à dolo, *Bertazzol. conſ.crimin.*376. *num.*4. *tom.*2.

Satis ſufficiētèr dicitur facta denũciatio huiuſmodi ſi nõ poterat copia officialiũ Duanæ priſtinæ haberi, ex quo per talem manifeſtationẽ nullatenus incurri vide-

16 batur, vt bona in commiſſum incidiſſent, ſicuti quando Gabellarius abeſſet, cui eſſet facienda notificatio, nec aliquis eius nomine, tùnc excũſaretur exemptus, ex *Alex.conſ.*172.*lib.*1.*Firman.de gabell.*9.*p. num.*22 *quæſt.*15.*Guazzin.de confiſcat. bonor, concluſ.*13.*ampl.*82.*num.*1, *verſ.ſi extaret gabellarius*, & ibi altèr non eſt in culpa, firmat *Farin. in tract. de gabel.par.*1.*num.*285.

17 quemadmodùm etiam captus ſub ſalnaguardia à non competenti Officiale,facta erit reponendus ad priſtinam libertatem, prout deciſum refert *Reg. Tapia in* 4. *par. Iuris Regni Neap.ſuper ritu* 287.*num.*9.*verſ. ſed nunc videamus*,quem ſequitur *Molfeſ.in Conſuet.Neap. tom.*2.*par.*4. *quæſt.*47.*num.*3.

18 *in addit.* & propterea gabellam non ſoluens,non eſt in culpa, cum non extat Gabellarius, & Præpoſitus vectigalium, cui fit aſſignatio, *Maſcard. de probat. concl.*834. *num.*12. *Farinac. in tract.de furtis, quæſt.*173. *num.*32.

19 Concurrebat etiã prompta ſolutionis oblatio iurium Dohanæ cum proteſtatione ſoluendi dirictus, & talis proteſtatio conſeruat ius proteſtantis,*Maſcard. d. tract.in concluſ.*1178.*num.*36.

Eoque impenſiùs aderat manifeſtatio caſei, & aliarum rerum de die facta palã, & publicè coràm omnibus gentibus ibi exiſtentibus, & talia bona repoſita fuerũt in magazenis, quocirca fraus nulla pote-

20 rat cenſeri commiſſa, quando omnia sũt palam facta,& nihil clam, *Mandell.conſ.*45.

21 *num.*15. & quod fit palam, & publicè in ijs dolus non præſumitur, *Franc. Perſonal. de gabellis,num.*111.

22 Inſuper Gabellarius agens reiuendicatione ad res, quæ inciderunt in commiſſum, debet principaliter probare fraudẽ eſſe commiſſam,vt inquit *Maſcard. d.tract.*

23 *concluſ.*835 *num.*2.& licet gabellæ fraudatio, coniecturis,& præſumptionibus probetur, *idem concl.*834.*num.*1. *Farinac.de furtis quæſt num.*10.

Et non ſolùm fraus in hoc verſari debet, ſed etiam dolus,adeò quod fraudatæ

24 Gabellæ pœna non habebit locũ niſi dolo interueniente,*Farinac.vbi ſupra num* 45.

At in caſu deducto, neutum fraus, ſed etiam dolus aberat, eo quod tũc verè di-

25 ceretur gabella fraudari, ſi cum mercibus quis tranſiret,& non ſolueret, *Maſcar. d.concluſ.*834.*num.*2.& 5. *Farinac. vbi ſupra num.*17.

Verum,quia denunciatio bonorum facta fuerat, & pariter oblata ſolutio diri-

26 ctum, tali caſu gabellam fraudare non dicitur, qui merces quas defert, denunciat, nec illam ſoluere negat, licet non ſoluerit,vt probat ibi *Farinac.num.*31.

Nec proinde officere videbatur bannũ emanatum,quod immictẽtes bona Neap. tenerẽtur res manifeſtare Officialibus primi Fundaci magis propinqui, ſicut erat Fundacus Puteolanus,vbi adeſt Duana, in quo cum nulla fuerat facta denuncia-

tio,

tio, ſicuti perfides illius Officialium per-
cipiebatur, videbatur contra bannum
commiſſum, vt ex banno R.C.S. lato die
9. Martij 1646. & publicato Neapoli die
25. Maij, ac 31. Auguſti, deſumebatur pro
bono regimine Arrendamenti, vt res, &
merces ſubiectæ eſſent ſolutionibus diri-
ctuum, quando intrant in locum iuriſdi-
ctionis Duanæ, & pro illis dare fideiuſſio-
nem illas immictendi in Fundacis Regijs
Duanæ, & pro alijs rebus alibi exportan-
dis vbi reſidet Fundacus Regius, neque
poſſint exhonerari alibi, ſub pœna amiſ-
ſionis bonorum, neq; etiam qui contra-
27 uenerāt *Pragmatica edita die 12. Decembris*
1644. *Ill. Dom. Admirantis cap.* 15. idem di-
ſponenti ſub formidabili pœna.

Nàm ijs replicabatur multifariam, &
Primò, quatenùs ſpectat ad ignorantiam
banni publicari Neap certum eſt cum
ſit locale non potuit eius notitia ad alios
28 peruenire, quo fit, vt proclama alta voce
pręconis diuulgata, licet quilibet ſcire te-
neatur, *Iaſ. in l. is poteſt, num. 72. ff de acquir.
hæred. Maſcard. de probat. concl.* 1237. *num.* 4.
quæ ſiquidèm ſcientia banni pręſumitur
non tantùm inter ſubiectos, quantum etiā
inter alias Terras eiuſdem Principis mul-
tum diſtantes, niſi per duas tantùm die-
29 tas quando in Ciuitate principali Me-
tropolitana bannimenta in loco eminen-
ti ſint publicata ob locorū vicinitatem,
proùt ex multis probat *Franc. Perſonal. in*
30 *d. tract. nu.* 18. non tamen data banni igno-
rantia, quæ ſolo iuramento probatur, op-
timè *Farinac. in fragm. crim. par. 1. verbo ban-
nimenta, num.* 31. *& ſeq.* tamen procederet
data ignorantia, ſiuè abſentia conducto-
ris bonorum, vt ibi *Perſonal. num.* 24. *&* 25.
probat, cum in iſto caſu attendatur locus
vbi publicatio banni fit, *Franch. deciſ.* 360.
31 *num.* 3. hinc eſt, quod non ſoluens gabel-
lam ad portam Ciuitatis, licet videatur
habere animū fraudandi, non tamen pro-
32 cederet quādo gabella eſſet noua, vel in-
cognita, ex *Abb. & Rol.* probat *Ioſeph Lu-
douic. in ſuis concluſ. tit. de gabellis, concl. vnica,*
33 *verſ. infertur* 26. & ſic bannum factum in
Ciuitate, non ligat habitantes in Villis,
Bertazzol. conſ. crim. 393 *nu. 2. tom* 2. & ban-
num publicatum in vno loco, non ligat
abſentes in alio loco habitantes, *idem con-*
34 *ſil.* 140. *num.* 4. ſicq; bannimenta, & ſtatuta
pœnalia, non ligant abſentes à Ciuitate,
in qua eorum publicatio facta fuit, *Fari-
nac. d. verbo bannimenta, num.* 36. ea ratione,
quia abſens præſumitur ignorare ea, quæ
fiunt in Ciuitate.

Secundò replicabatur, non ſtetiſſe per
vectores ſoluere iura Duanæ, ac etiā ma-
nifeſtare bona inuecta Officialibus depu-
tatis, eo quia illicò bona prędicta in dicto
loco publicè exonerauerant, notitiā dan-
do certis Officialibus ibi cōmorantibus,
non tamen illis, ad quos id ſpectabāt, ipſis
veris abſentibus exiſtentibus Neap. quo
caſu ſuccedit ſupra allegata concluſio,
quod Gabellarius, cui eſſet facienda no-
tificatio abeſſet, nec aliquis eius nomine
eſſet, tùnc excuſaretur, hinc etiam non
diceretur quis habuiſſe animum fraudan-
di gabellam, quando nō reperiretur Ga-
35 bellarius, & poſuiſſet pecuniam in fene-
ſtra, vel ſub lapide, vt ex *Roland. conſ.* 42. *nu.*
18. *lib. 3. & Ferrett. d. tract. num* 247. notat
Ioſeph Ludouic. vbi ſupra verſ. infertur 25. *&*
Farinac. ibidem num. 33. imò etiam exige-
batur interpellatio Gabellarij, nàm ga-
36 bellam quippiam non ſoluentem neceſsè
eſt, quod Gabellarius interpellat, vt dixit
Maſcard. d. concl. 834 *num.* 3.

Prætereà arguebatur bona fides ipſo-
rum ex ijs, quæ occurreraut tēpore exho-
nerationis, poſtquàm reconditis bonis
prædictis in magazenis Procitæ, ipſi ve-
ctores nautæ ſtatim notitiā dederunt Ele-
cto Populari Ciuitatis Neap. ad cuius in-
ſtantiam fuerunt talia bona adducta, qui
illicò adiuit Dom. Præſidentem R. C. S.
omnia manifeſtando, ſicq, dùm ad Supe-
riorem conuolauerant, nullus ſolus neq;
fraus reſultauerat, eo quod in citationi-
bus, & denunciationibus Vniuerſitati fa-
ciendis, ſufficit, quod in congruo loco, &
coràm maioribus, & alijs ibidem inuen-
tis publicè proponantur, *Gloſ. in cap. ſi ca-
pitulo, verſ. factum, de conceſſ. præbend. in* 6. &
ſequitur ibi *Gloſ.* quod ſi præſentatio ad
duos pertineret, putà ad Epiſcopum, & ad
Capitulum, quod admictitur præſentatio
facta alicui ipſorum, & denunciatio facta
37 Poteſtati, vel Præfecto alicuius Ciuitatis,
cenſetur facta Ciuitati, *Alber. in l. ſi ergo,*
§. ſi bona, ff. de fideicom. libert. quemadmodū
enim DD. aſſerunt de carcerato ad Supe-
riorem conuolante nullus dolus, neque
fraus conſiderari poteſt, & ſic carceratus
38 aufugiens ex carceribus, ad Superiorem
adiens, nullam pœnam incurrit, ex addu-
ctis per *Farin. de carcer. & carcerat. quæſt.* 30.
num. 171.

Prętereà in hoc attēdi debuerat id ꝙ ad
cuius inſtantiā talis quātitas caſei Neap.
conducta fuerat, quæ erat Electus Popu-
laris perſona publica, atque digna, & ſic
39 qualitas perſonæ attendi debet, *Gloſ. in l.*
Pompo-

40 *Pomponius, ff. de negot. geſt.* & qualitas perſonæ delictum minuit, *Affl. in Conſt. Quæ-*
41 *ſtiones, num.* 21. imò qualitas perſonæ falſitaris præſumptionem excludit, *Farinac. conſ.* 172. *num.* 22.

42 Prætereà quia inſeruiebat talis quantitas caſei pro vſu ciuium, & ſic pro bono publico ipſorũ,& publica vrilitas præfertur priuatæ, *l. muncrum, §. item, ff. de mun.*
43 *& honor.* idcircò gabella neque ſolui debet pro rebus portatis ad Ciuitatem pro neceſſitate famis, *Ferret. d. tract. num.* 105, adeòque cum pluries idem contingiſſet aſportari conſimiles quãtitates caſei pro vſu prædicto,& nunquam in talem præuaricationem inciderant non ſoluendi iura debita dictæ Regiæ Duanæ, ità in futurũ erat præſumendum.

Deniq; cum in dubio pronunciandum ſit pro non ſolutione gabellæ, contra pu-
44 blicanos, & gabellarum ſtatuta, quæ ſtricti iuris ſunt, & ſic intelligẽda,vt ex *Bart. Corn. & Crau.* tradit *Ioſeph Ludou. vbi ſup. verſ. quomodocunq; ſit*, ità dùm ſumus in claris fortiùs erit iudicandũ, eò ampliùs ſucceſſo conſimili caſu immiſſionis certę quantitatis vini intus Ciuitatem Neap. non alitèr ſolutis diri(c)tibus Arrendatoribus gabellæ, fuit per Collaterale Conſiliũ
45 prouiſum, quod ageretur ciuilitèr, & vinum reſtituatur domino, præſtita cautione de ſoluendo iudicatum, ex rationibus cumulatis per *Dom. Reg. Heſt Capyc. Latro in* 1. *tomo conſultat. ſelect. conſult.* 18. *per totã*, & ſic fuit per R.C.S. in præſenti caſu iudicatum de mẽſe Nouembris 1649. quod præſtita cautione de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo conſignetur talis quantitas caſei eius dominis,penès Pepe Act.

SVMMARIVM.

1 *Fratres conſanguinei ſuccedunt cum matre in bonis paternis.*
2 *Conſuetudo viri, & non vxoris, attenditur reſpectu ſucceſſionis filiorum, & ità cautelæ ſtipulantur.*
3 *Filij vti filij ſuccedunt in bonis paternis.*
4 *Mater ſuccedit vna cum fratre decedente ſine liberis indifferentèr.*
5 *Fratres conſanguinei tantùm, vel vterini, vel patrueles tantùm, excluduntur à ſucceſſioni bus decedente fratre cum fratribus vtrinque coniunctis, & ſolùm parentes admittuntur.*
6 *Mater quando concurreret cum vno fratre ex vno latere tantùm admitti, an debeat.*
7 *Mater ſuccedit cum ſororibus ex vno latere.*
8 Auth. defuncto, C. ad Tertullian. *qualitèr procedat.*
9 Auth. poſt fratres, C. de leg. hæred. *producitur.*
10 *Frater vtrinque coniunctus, excludit fratrem conſanguineum à ſucceſſione.*
11 *Mater in ſucceſſione filij, præfertur filiæ ex primo matrimonio, & ſorori conſanguinei fratris ex ſecundo matrimonio.*
12 *Pater ſemper præferendus, excluſo fratre ex latere matris.*
13 *Mater ſi cõcurrit in ſucceſſione filij ex ſecundo matrimonio, cum filio ex primo matrimonio, an admittatur ad ſucceſſionem.*
14 *Fratres vtrinq; coniuncti, non ſuccedunt vna cũ parentibus, tàm ſi ſint conſanguinei, quã vterini de iure nouiſſimo.*
15 *Fratres conſanguinei ſemper præferũtur, ſicuti vterini in bonis maternis.*
16 *Bona paterna paternis, & materna maternis conceduntur, quando agitur de ſucceſſione filiæ inter deſcendentes.*
17 *Fratres conſanguinei, & vterini, quando concurrunt inter ſe ad ſucceſſionem, qualiter admittuntur.*
18 *Bona antiqua ſi proueniunt à patre ad patrẽ redeunt, ſin autem à matre ad matrem.*
19 *Hæres debet ſeruare diſpoſitionem defuncti, & ſi illam non ſeruauit, erit priuandus, & num.* 20.
21 *Qui voluntatem defuncti non ſeruat, excluditur ab omni beneficio.*
22 *Hæres non ſeruando contenta in teſtamento, dicitur teſtatoris voluntatem circumuenire.*
23 *Hæres poteſt priuari hæreditate, ſi nõ obediat eius mandato.*
24 *Hæres eligens viam ex teſtamento, non poteſt eligere viam ex codicillis, & ſibi præiudicat.*
25 *Vna via electa, altera non tollitur.*
26 *Vxor ducens virum originarium Neapolitanum, an efficiatur de eius domicilio, & retinet originem poſt eius mortem.*
27 *Conſuetudines Neapolitanæ continẽt bona omnia, & actiones, dummodò ſint ſita intra diſtrictum, aliàs ſecus.*
28 *Exteri ligantur actiuè, & paſſiuè diſpoſitione conſuetudinũ pro bonis ſitis intra diſtrictum.*
29 *Declaratio defuncti per binos teſtes admittitur.*
30 *Teſtatoris intentio declaratur, ex verbis eius extra teſtamentũ ſimplicitèr prolatis, & ante teſtamentum.*
31 *Voluntas teſtatoris in teſtamentis, & fideicommiſſis, ex coniecturis percipitur, tanquam Regina dominatur, quod etiam ad tacitam voluntatem extenditur.*
32 *Voluntas vltima teſtatoris ad hoc vt valeat, conſtare debet ſaltim nutu, vel ſignis.*

33 *Volun-*

33 *Voluntatis mutatio, quocunque probationis genere probari poteſt, etiam per coniecturas, & inditia.*
34 *Voluntas ex ſignis oſtenditur per inclinationẽ capitis, ac reſtringendo humeros.*

ARGVMENTVM.

Fratres conſanguinei, an ipſi ſoli ſuccedere poſſint fratri cõſanguineo, excluſa matre, vel mater illius ſola, excluſis ipſis fratribus conſanguineis.

CASVS XLVIII.

EX quadam facti ſerie in cauſa illorũ de Maramaldo deſumebatur, qualiter Decius Maramaldus V.I.D. ciuis originarius Neapolitanus habitans Moemanni menſibus, & annis elapſis, ab hac luce migrauit, ſuperſtitibus tribus filijs, ſcilicet Michaele Angelo, Io. Hieronymo, procreatis ex primo matrimonio, & Simeone ex ſecũdo matrimonio contracto cum Dianora Capalbo, & dictis duobus filijs ex primo matrimonio, tempore quo ipſe viuebat, donationẽ contemplatione matrimonij fecerat ducatorũ 550. cuilibet ipſorum pro alimẽtis viuentibus ſeorſum à patre cum eorum vxoribus, & familijs, ſicuti vixerunt, quam donationẽ voluit fuiſſe pro legitima, & portione, ac ſupplemento ipſius, & indè aliam donationem fecerat eidem Simeoni ex ſecundo matrimonio, cum ſupradicta cõditione cum tot mobilibus, & domo, declarando, quod illud plus, quod excedebat donatio ducatorum 550. ſicuti receperunt vnuſquiſque aliorum duorum filiorum donauerat cauſa ſtudij, & presbyteratus, & ceſſante fieri Sacerdos illud plus fuiſſet poſitum in communi ſuæ hæreditatis, & totũ vt obſeruaretur æqualitas inter fratres, indè in vltimis conſtitutus, teſtamentum condidit nuncupatiuum, inſtituendo omnes tres æqualitèr hæredes, ordinando, quod omnes donationes illis factę fuiſſent poſitæ in collationem poſt eius mortem, & ille ex dictis hęredibus voluiſſet præualere donationi, illud fuiſſet pro legitima, & ſupplemento illius ex ſucceſſione, nec aliud petere potuiſſet, indè poſt certos menſes defuncto eorũ patre, obijt dictus Simeon ab inteſtato frater conſan-
1 guineus aliorum duorum fratrum ex primo matrimonio, cui prætendunt ſuccedere vna cũ matre in bonis paternis, iuxtà deciſionem relatam per *Vrſill. quem retuli in prima parte noſtri compendij verbo fratres*, ſed mater prætendebat ſola ſuccedere, adeò quod tales doctrinæ, quę loquuntur ad fauorem fratrum, loquuntur de *Iure Conſuetudinario Neap.* ſed ex parte fratrum replicabatur, quod loquuntur de Iure Conſuetudinario, quod nõ creditur; quoniam dicta Dianora mater huius filij defuncti cõtraxit cum dicto ſuo viro originario Neapolitano, gaudẽte priuilegio Neapolitanorũ, & per conſequẽs ex conſuetudine ipſorũ, vxor trahitur ad cõſuetudinem viri, non facta mentione de con-
2 ſuetudine, & non è contra, nàm conſuetudo viri, & non vxoris attendenda eſt reſpectu ſucceſſionis filiorum, & ità debent ſtipulari cautelæ matrimoniales, & præſumitur conuentum, *Dom. Reg. Hect. Capyc. Latro deciſ. 35. num. 4. vol. 1.*

Secundò dicebatur ipſos ſolos fratres ſuccedere debere in bonis paternis, ex quo omnes cenſus, & ſtabilia extabant in communi, & indiuiſi, & conſequentèr di-
3 cuntur bona paterna, in quibus ſuccedũt vti filij, vt ex traditis per *Dom. de Franch. deciſ. 101.* licet fuiſſet facta diuiſio aliquorum bonorum mobilium, & domus tantùm, ideò ipſa hæreditas ſaltim bonorum indiuiſorum accreſcere debet ipſis fratribus cohæredibus per ius accreſcendi.

Tertiò, ꝙ debent ſuccedere ipſi fratres conſanguinei, ex quo in articulo mortis, dùm eſſet mors violenta, ipſe Simeon frater cùm fuiſſet pluries inſtigatus, & importunatus ab vno Confeſſore cõſanguineo ſuæ matris, quod inſtituiſſet hęredem eius matrem, bis ſignum dedit negatiuè cum manu, & capite ob amiſſionẽ loquelæ, & priùs declarauerat voluiſſe ſe clericum facere, & relinquere bona ſua eius nepotibus filijs ipſorum fratrum conſanguineorum poſt eius mortem.

Quartò, quod dictus Simeon nõ ſit hæres dicti quond. eius patris, quàmuis ſe immiſcuiſſet hæreditati paternæ, quia receperat aliquas baccas hæreditatis, ſub prætextu illas fuiſſe empras ab eodem eius patre eidem Simeoni relaxaras, iuxtà teſtamentum, dùm ſic faciendo vtebatur donatione, & à ſucceſſione hæreditaria recedebat, atq; donatarius reſtabat, indè requiſitus de voto, infraſcripta in iure dicebam.

R Concur-

Concurrũt in hereditate Simeonis Ma-
ramaldi filij ex primo matrimonio quon.
Decij eorum patris, tàm mater ipſius Si-
meonis prætendens excludere dictos fra-
tres patrueles, & ſola ſuccedere, quã præ-
dicti fratres excludere annuentes ipſam
matrem, & ſolos ſuccedere, vel ſaltim in-
ſimul cum ipſa matre, & propterea pro
ipſorum fratrum tuitione dicebatur ex
iuris diſpoſitione eſſe probatum, matrem
4 ſuccedere vna cum fratre decedente ſine
liberis, & hoc indifferentèr, ad *text. in l. ſi
quis, vel ſi qua, C. ad S.C. Tertull.* quæ ſiqui-
dèm licet videatur correcta, ex *Auth. de-
functo, C. eod. tit.* per quam diſpoſitum pa-
tet, parentes ſuccedere filio prædefuncto
vna cum fratribus vtrinque coniunctis,
5 quaſi quod cæteri fratres, vel conſangui-
nei tantùm, vel vterini tantùm, vel patrue-
les tantùm ſint excluſi. & ſolum parentes
admitti debeant, prout ibi *D.D.* preſertim
Bald. notant.

Nihilominus ibidem *Paul. de Caſtro ſub
nu. 2. in fine*, quem ſequitur *Boer. deciſ.* 185.
num. 4. articulum iſtum examinando in-
6 quit, quod quando mater concurreret cũ
vno fratre ex vno latere tantùm deberet
admitti ad ſucceſſionem, nàm quemad-
modùm mater admittitur ad ſucceſſionẽ
propter coniunctionem paritèr, & filius
licet ex vno latere ob eandem rationem,
ſed meliùs *Caſſan. in conſ.* 9. eundem articu-
lum in ſpecie examinando, concludit ſuc-
7 cedere matrem cum ſororibus ex vno la-
tere, & reſpondet *d. Auth. defuncto*, quę licet
8 loquatur in fratribus, & ſororibus vtrin-
que cõiunctis, non tamen dicit alios om-
ninò excluſos à matre, ſed benè ex vtroq;
latere eſſe præferendos, propter duplici-
tatem vinculi, & cum non vltra procedat,
deueniendum eſt ad aliam iuris diſpoſi-
9 tionem, quæ eſt in *Auth. poſt fratres la pri-
ma, C. de legit. hæred.* quæ dicit, poſt fratres
autem ex vtroque parente, & eorum filios
admittuntur ex vno latere fratres, & ſoro-
10 res, hinc eſt, quod frater vtrinq; coniun-
ctus excludit fratrem conſanguineum à
ſucceſſione, *Præſ. de Franch. deciſ.* 619. *nu.* 1.
Surd conſ. 31. *num.* 3. cum alijs apud *Fuſar.
de ſubſtit. quæſt.* 349. *num.* 26. *Molfeſ. ad Con-
ſuet. Neapol. par.* 4. *quæſt.* 29. *num.* 7. *&* 8. *&
quæſt.* 40. *&* 41. poſt *Craſſ. in tract. de ſucceſſ.
§. ſucceſſio ab inteſtato, quæſt.* 31. & nouiſſimè
Blaſ. Michal. in tract. de fratribus, par. 3. *cap.* 14.
vbi diffusè hanc materiam examinat. & ſi
benè attenta diſpoſitione antiqui iuris,
quod ſi pater habuerit vxorem, & ex ea
filiam eamq; defunctam, ſecundam duxit,
ex qua filium genuit patre, filioq; defun-
cto, mater in ſucceſſione filij, præfertur fi-
11 liæ ex primo matrimonio, & ſorori con-
ſanguinei fratris ex ſecũdo matrimonio,
ex *Auth. defuncto, C. ad Tertull.* & ibi *Bald.*
quem ſectatur *Couar. de ſucceſſ. ab inteſt. con-
cluſ.* 6. & hoc non habere dubium dixit ibi
Caſtr. & ſic iudicatum refert *Boer. d. deciſ.*
185. *num.* 2. quos probat *Craſſ. d. tract. q.* 24.
quem ſequitur *Michalor. vbi ſupra num.* 9.
idẽ ſi concurreret frater ex latere tamen
12 matris ad ſucceſſionem fratris vna cum
patre, pater enim ſemper præferendus, ex-
cluſo fratre ex latere matris, ex *Caſtr. Ale-
xand. & Nicol. de Vbald. & Boer. ibi relatis*, &
ſequitur *num.* 10. quid ſi frater eſſet con-
iunctus ex illo latere, ex quo coniunctus
eſt pater, vel mater, cum quibus eſt alter-
catio, vt ſi cõcurrat mater, & frater ex la-
tere materno, vel pater, & frater ex latere
paterno, hoc eſt, quia mater ex primo ma-
13 trimonio habuit Titium ex ſecundo Se-
ium, deceſſit Seius, concurrit mater, & Ti-
tius frater Seij ex latere materno, quæri-
tur, an iſte Titius debeat concurrere cum
matre ad hæreditatem Seij. *Bald. in d. Auth.
defuncto*, affirmatiuè ſententiam firmat, li-
cet *Caſtr.* contrariam teneat, & cogitan-
dum relinquat *Boer.* attamen opinio *Bald.*
verior, & receptior eſſe refertur à *Graſſ.
vbi ſupra*, quam etiã tenuit *Angel. conſ.* 282.
14 ità è conuerſo, nihilominus nouiſſimo
iure conſtitutũ eſt in fratribus nõ vtrinq;
coniunctis, quod non ſuccedunt vna cum
parentibus, tàm ſi ſint conſanguinei, quã
vterini, ex *text. in §. conſequens. §. ſi igitur de-
functus, & §. ſi verò, de hæred. ab inteſt. & §. 1.
Auth. vt fratrum filij*, quos probat *Michal.
vbi ſup. num.* 8.
15 Præterea quia agebatur de ſucceſſione
paterna, quo caſu ſemper fratres conſan-
guinei preferuntur, ſicuti vterini in bonis
maternis, iuxta notab. *conſ. Bologn.* quem
ſequitur *Caſſan. in conſuet. Burgund. rubr.* 76.
§. 8. verbo la ligne de trouuie. num. 1. *Molfeſ. d.
par.* 4. *quæſt.* 45. *num.* 29. *& ſeq.* ſicque pater-
na paternis, & materna maternis applicã-
16 tur quando agitur de ſucceſſione filij in-
ter deſcendentes, ex *l. quod ſcitis. §. ſin au-
tem, C. de bonis, quæ liber.* iuxta *deciſ. Thuſ.* 27.
quem ſequitur *Gaſpar Theſaur. eius filius qq.
forenſ. quæſt.* 58. *ſub lib.* 3. *num.* 4. & ſic quan-
17 do conſanguinei, & vterini fratres con-
currunt inter ſe ad ſucceſſionem in bo-
nis prouentis à defuncto ex linea pater-
na præferuntur conſanguinei; in bonis
verò prouentis ex linea materna vterini,
etiam ſi adeſſet ſtatutum, vt conſanguinei
præfe-

præferantur vterini, probat *Michalor. vbi*
ſupra num.27.& 28. quo fit, vt *d. Auth.* pro-
cedat etiam in bonis antiquis, quæ ſi pro-
18 ueniant à patre, ad patrem redeunt, ſin
autem à matre, ad matrē redeunt, vt con-
ſiderat *Conſ. Fab. de Anna conſ.92. num.65.*
tom.2.

Inſuper dùm Teſtator mandauerat vt
eius filij, & hæredes debuiſſent donatio-
nes per Teſtatorem in vita eis factæ, con-
ferre in collationem poſt eius mortem,
19 quod non àlitèr fuit impletum, nàm hæ-
res debet ſeruare diſpoſitionem defuncti,
20 *Marta conſ.22. num.3.* & dùm illam non
ſeruauerat, certum eſt quod erit priuan-
dus, vt idem *Marta conſ.49. num.1.* probat
cum alijs apud *Honded.conſ.61. num 61. vo-*
lum 2. Mandel.conſ.465 num.6. & voluntatē
21 Teſtatoris, qui non ſeruat, excluditur ab
omni beneficio, *Mantica de coniectur vltim.*
volunt.lib.3.tit.3.nu.1. & hæres non ſeruan-
22 do contenta in teſtamēto, dicitur Teſta-
toris voluntatem circumuenire, probat
Franc.Maria Pratus diſcept.for tom.1 cap 17.
23 *num.13.* & hæres poteſt à Teſtatore pri-
uari hæreditate, ſi non obediat eius man-
dato, *Ciarlin.controu.forenſ. tom.2. cap.126.*
num.15.

Adeòq; cum Teſtator ipſe vlterius pro-
greſſus fuerat, aſſerendo, quod ſi aliquis
ex ipſis ſuis hæredibus voluiſſet ſe tueri
donatione ſibi factæ, illa fuiſſet ſibi pro
legitima, ac pro ſupplemento illius, atq;
ſucceſſione, nec aliud petere potuiſſet,
certum eſt, quod cum ipſe Smeon quędā
animalia baccina ſibi donata, præoccu-
pauerat, videbatur eligiſſe viā donationis,
ac tacitè renunciaſſe ſucceſſioni. ſicut eli-
24 gens viam ex teſtamento, non poteſt eli-
gere viam ex codicillis, probat *Camill. de*
Medic.conſ.40.num.9.& ſeq.& conſ.41.nu 3.
nàm videtur alteri renunciaſſe, idem *Me-*
dic. conſ.59. num 21. vndè ſibi præiudicare
videtur, *idem d.conſ.40 num.7.15.46.& ſeq.*
25 & tunc vna via electa, ad aliam non red-
dit, ex *Salyc.in l.fin.num.6. C.de Codic.* pro-
bat *Magon.deciſ.Lucenſ.32.ſub num.28.*

Non obſtat ſi dicatur, quod ipſa Dia-
nora duxit Neapolitanum originariū, &
26 propterea efficiebatur de domicilio viri,
cuius originem retinet etiam poſt mor-
tem viri, vt refert *Molfeſ.ad d.Conſuet.Neap.*
par.1. cap.5. num.46. & par.2. in tit.de bonis,
quæſt.12. num 15.& 17.& 2.tom. ſuper dicta
quæſt.12.nu.7. nàm hoc procederet quòad
forum, & quòad ea, quæ pertinent ad ſer-
uitium viri, vt ipſe tradit in *Addit ad q.6.*
in tit de perſonis, tom.2. non autem reſpectu
bonorum alibi exiſtentiū, cum oporteat,
vt ſint in diſtrictu, ad hoc vt Conſuetudi-
nes locum habeant, poſtquàm Conſuetu-
dines etiam bona mobilia, iura, & actio-
27 nes complectunt, dummodò ſint ſita
intra diſtrictum, aliàs ſecus, *idem d.tom.2.*
par.2.tit.de bonis, quæſt.11. num.1. & 2 hinc
28 cæteri ligantur etiam actiuè, & paſſiuè
diſpoſitione Conſuetudinum pro bonis
ſitis intra diſtrictum, *idem tom.1.par.2. tit.*
de perſonis, quæſt.1. præſertim num.4.

Supereſt modo intueri voluntatem ip-
ſius defuncti, qui cum fuiſſet interroga-
tus à Confeſſore conſanguineo eius ma-
tris, vt eius matrem inſtituiſſet hæredem,
& per ſigna capitis deſumpta, & manus,
dùm alloqui non poterat, negauit hoc fa-
cere: imo priùs declarauerat clericatum
aſſumere, & relinquere bona ſua eius ne-
potibus filijs dictorum ſuorum fratrum
29 poſt eius mortem, & citra dubium pro-
bata tali declaratione per binos teſtes, vt
refert *Maſcard.de probat.concluſ.486.num.1.*
ſufficiens eſſet, etenim Teſtatoris intentio
30 declaratur ex verbis eius extra teſtamen-
tum ſimplicitèr prolatis etiam ante teſta-
mentum, ità *Mantic. de coniect. vltim.volunt.*
lib.3. tit.1. nu.4 & voluntas Teſtatoris etiā
31 ex cōiecturis probari poteſt, cui voluerit
relinquere, *idem lib.8.tit.4.num.5.* & ipſa in
teſtamentis, atq; fideicommiſſis ex con-
iecturis percipitur. & tanquā Regina do-
minatur, probat *Paul. Emil.Gall. in tract.de*
except. quæ oriri poſſ. in ſucceſſ. tàm ab inteſt.
quàm ex teſtam. tit.4.except.22. ſeu 1.par. ſe-
cundæ, num.30. vbi *num.103.* extendit etiam
ad voluntatem tacitā in fideicommiſſis,
vt ex coniecturis colligi poſſit, *& ibidem*
num.43. ad propoſitum cenſuit, quod vo-
32 luntas vltima Teſtatoris ad hoc vt valeat,
debet cōſtare ſaltim nutu, vel ſignis, ibiq;
etiam hanc materiā exarat, ex multis ra-
tionibus ibi adductis, ex quibus cōcludi-
33 tur, quod voluntatis mutatio quocunq;
probationis genere probari poteſt etiam
per coniecturas, & inditia, *Ant.Fab in eius*
Codice lib 6 tit.5. defin.14. nu 2. in alleg. hinc
Alnar.de coniect. mente defuncti lib.3 c.2.§.2.
nu.4.& ſeq. probat, ꝙ ex ſignis oſtenditur
voluntas inclinādo caput verſus pectus,
aut reſtringēdo humeros, & ſimilia ab eo
relata, ob quod ex hac inclinatione capi-
tis, & humeris aſſentire videatur, refert
D. Reg. Hector Capyc.Latro conſult.71. n.25.
tom.1. quare ex ijs veritas altercationis
elicitur, quid indè inter eos fuerit obſer-
uarum neſcio ab abſentiam partium, ſal-
uo, &c.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio emphyteoſis, ſeù ſubcenſuatio inter hæredes, & ſucceſſores comprehenſa, nullo indiget aſſenſu domini, neque ſolutio laudimij.*

2 *Laudemium ſemper debet ſolui, quando feudum tranſit ad perſonas in inueſtitura non comprehenſas, quod etiã in burgenſaticis procedit.*

3 *Laudemiũ ſoluitur propter conſenſum domini translatione rei, ad alienas manus propter mutationem emphyteotæ.*

4 *Laudemium non debet ſolui per emphyteotã, ſi ſibi non ſit tradita bonorũ poſſeſſio per dominum directum.*

5 *Laudemium debetur, adepta poſſeſſione bonorum, non per ſimplicem aſſignationem.*

6 *Laudemiũ vt debetur ſola recognitione generali, non niſi recognitionis tempore recognoſcens tenetur.*

7 *Laudemium ſoluitur pro inſcriptione, & receptione noui emphyteotæ.*

8 *Laudemium debet habere dominus, vt poſſeſſionem det nouo emphyteotæ.*

9 *Laudemium debetur ob immiſſionem in poſſeſſionem rei emphyteoticæ.*

10 *Laudemium non debetur niſi ſubſequuta traditione, & poſſeſſione apud dominum facta, & num 11.*

12 *Dominus directus à principio videtur conceſſiſſe, vt poſſit ſine licentia alienari etiam ſine præſtatione, laudemij, ſecundum aliquos, ſed in contrarium extat verior opinio, num 13.*

14 *Pactum inter venditorẽ, & emptorem rei emphyteoticæ, non cenſetur in aliquo, laudemio præiudicare.*

15 *Laudemium an pro conſenſu, vel pro inueſtitura debetur, ſeù traditione poſſeſſionis.*

16 *Laudemiũ domino debetur data poteſtate alienandi.*

17 *Solutio laudemij venit ex natura contractus.*

18 *Solutio laudemij ſemper videtur excepta.*

19 *Laudemium eſt quædam exhibitio obſequiæ reuerentialis, quæ nunquam cenſetur remiſſa per quamcunque conceſſionem, & immunitatem.*

20 *Laudemium à laudando, & approbãdo dicitur, nàm laudetur à domino.*

21 *Laudemium remitti non poteſt ex pacto, ſed quod ſoluatur maior penſio, vel pauca validitatur.*

22 *Laudemium ſi donetur à domino, vel quod ius exigendi habeat remitteret, poſſit illud peti, & ratione oſtenditur.*

23 *Pactum non ſoluendi laudemium, non ſubſiſtit.*

24 *Dominus poteſt laudemium remittere quandocunque tàm in totum, quàm in partem, qualitèr procedat.*

25 *Cedens priùs acquirit.*

26 *Poteſtas conceſſa mittendi in poſſeſſionem alicui eo ſemper indulto, & primo impedimento remoto expirat.*

27 *Laudemium eſt onus odioſum, ideò reſtringendum, nec extendendum.*

28 *Laudemium eſt onus, vel ſecundum alios quædam res ſeperata ab ipſa re conceſſa in emphyteoſim, & nõ dicitur onus reale, nec perſonale.*

29 *Laudemium prouenit ex re ipſa, vel propter rem.*

30 *Laudemium eſt fructus rei emphyteoticæ, ac directi domini.*

31 *Laudemium eſt onus reale, ſeù patrimoniale, & ſic non perſonale.*

32 *Res ipſa conſideratur in ſolutione laudemij, & percipitur propter rem.*

33 *Laudemium tranſit ad ſingularem quemcunq; res tranſit.*

34 *Laudemiũ ſoluitur ab acquirente, non ab alienante.*

35 *Laudemiũ ſoluere tenetur acquiſitor, non alienator.*

36 *Laudemium ſoluere ſpectat ad nouum emphyteotam.*

37 *Laudemium ab emptore, non à venditore ſoluitur.*

38 *Laudemium ſoluitur domino directo.*

39 *Laudemium primo domino directo debetur, ſi alienatio rei emphyteoſis facta fuerit ab emphyteota, etiam de conſenſu domini, & ſic decìſum.*

40 *Reemptio non eſt noua acquiſitio, ſed prioris reſolutio.*

41 *Retrouenditio importat reſolutionem prioris venditionis.*

42 *Reemptio introytuum non dicitur noua acquiſitio, ſed redditio, ità quod reincidit in primã cauſam.*

43 *Laudemium nullum debetur ex reſolutione contractus.*

44 *Laudemium non debetur quando fuerit facta retrouenditio vigore pacti de retrouendendo.*

45 *Affrancatio abſque alio conſenſu poteſt effici quando in aſſenſu adeſt pactum affrancandi.*

46 *Laudemium debetur in retrouenditionis contractu, quando tempus fuiſſet prorogatus, vel elapſum.*

47 *Laudemium ex retrouenditione aliqui dixerũt deberi, & ſic iudicatum.*

ARGV-

ARGVMENTVM.

Pactum factum inter venditorem territorij cum emptore, quod ſi ipſi, vel eius hæredes, & ſucceſſores vellēt dictum territorium totum, vel in partem alienare, nequeunt ſoluere laudemium aliquod, ſed quod ſit in electione venditoris, & eius hæredum conſequi cenſum tàm ab ipſis, quā à futuris ſucceſſoribus; an iure ſubſiſtit,

CASVS XLIX.

Viſis, & conſideratis verbis inſtrumēti conceſſionis territorij factæ à Ioanne Piſtacchio, Antonio N. ſic dicētis: *Item ſi declara, che quando detto Antonio, e ſuoi heredi, e ſucceſſori parenà voler detto pezzo di terra in tutto, ò in parte ad altro ſubcēſuare, ò vendere, ſi è conuenuto, che li ſubcenſuarij, ſeù compratori non habbiano à pagar laudemio alcuno, ma che ſia in elettione di eſſo Giouanne, e ſuoi heredi detto cenſo conſequirlo, & hauerlo tanto da eſſi Antonio, e ſuoi heredi, quanto dalli futuri ſubcenſuarij, dummodo che de vno pagamento reſti pagato, & nō venghi duplicato, &c.*

Et citra dubiū ſi alienatio, ſeù ſubcēſuatio facta inter dictos hæredes, & ſucceſſores in ſuos Antonij ſuccedētes vti cōprehenſos in inueſtitura, nullus alius conſen-
1 ſus domini directi exquireretur, neq; alia
ſolutio laudemij deberetur, quemadmodum ex multis probant *Ant. de Amato var. reſol. tom. 2. reſolut. 84. num. 35. & 37. Franc. Anton. Coſta Siculus conſ. 94. num. 50. Maur. Burg. de laudemio par. 2. inſpect. 1. nu. 10.* cum alijs apud *Farinac. in fragm. de contract. verb. laudemium, num. 3. Amad. de Ponte in tract. de laudemio, queſt. 12. nu. 1. & 17. Vueſemb. conſ. 16. num. 13. tom. 1. Berlich. decif. 19. Io. Anton. Bellon. conſ. 45. num. 69.*

Sed ſi alienatio, ſeù ſubcenſuatio fieret in extraneos non alitèr comprehenſos in inueſtitura, vtroque indigeret ſuffragio, hoc eſt cōſenſu domini, & ſolutione lau-
demij, ex quo laudemium ſemper debet
2 ſolui, quando feudum tranſit ad perſonas
in inueſtitura non comprehenſas, *Marta voto 33. num. 2.* poſt *Amad. de Ponte ubi ſup. num. 11. 14. 35. & 36.* vbi etiam de re non feudali, idem procedere dixerunt, hoc eſt burgenſatica, *Cancer. variar. reſol. lib. 1. c. 11. & cap. 12. num. 3.* de vtroq; meminit.

3 Etenim laudemium ſoluitur propter
conſenſū domini, qui adhibetur in tranſlatione rei ad alienas manus, *l. fin. C. de iure emphyt.* & propter mutationē emphyteotæ, *Marta vbi ſupra nu. 3.* vbi citat alios *Bellon. d. conſ. 45. num. 70.* ac pro inſcriptione, & receptione noui emphyteotæ, *Berlich. decif. 10 num. 5.*

4 Quod adeò verum eſt, quod laudemiū
non debet ſolui per emphyteotam, ſi ſibi non ſit tradita bonorum poſſeſſio per dominum directum, prout tenetur *Cornaz. decif. 168. num. 1.*

5 Non mirùm ſi illud non debeatur ob
ſimplicem aſſignationem, ſecus tamen, ſi probetur bonorum poſſeſſionem adeptam fuiſſe, & ex hac cauſa in inueſtituram conceſſam eſſe, *Cæſar Manent. decif. 50. nu. 10. & 11.*

6 Et proindè laudemia vt debeantur ſo-
la recognitione generali, non niſi recognitionis tempore recognoſcens tenebatur, & poſſidebat, *Franc. Marc. decif. 292.*
7 *tom. 1.* ſoluitur enim pro inſcriptione, &
receptione noui emphyteotæ, *Berlich. decif. 19. num. 5.*

8 Sicq; laudemium debet habere domi-
nus, vt poſſeſſionem det nouo emphyteotæ, *Coler. decif. German. 33. num. 12.* & debe-
9 tur ob immiſſionem in poſſeſſionem rei
emphyteoticæ, *Caſtill. decif. 46. nu. 6. tom. 3.*

10 Idcircò laudemium non debetur, niſi
ſubſequuta traditione, & profeſſione apud dominum facta, *Andr. Knichen. de veſt. poſſ. par. 2. cap. 4. num. 190.* indè reſultare
11 comperitur, quod laudemiū debetur ob
immiſſionem in poſſeſſionem rei emphyteotæ, *Caſtill. decif. Sicil. 214. num. 6. Surd. decif. 200. num. 3. & decif. 31. num. 8.*

Quod adeò verum eſt, quod in conceſſione emphyteoſis facta pro ſe, & hæredi-
12 bus, & quibuſcunq; ſucceſſoribus, licet
dominus videatur à principio cōceſſiſſe, vt poſſit ſine licētia alienari etiā ſine præſtatione laudemij, ſecundum aliquos relatos à *Gratiano diſcept. forenſ. cap. 377. nu. 3. ad 9.* per rationes ibi traditas; & à *Ludou. Bello conſ. 138. num. 11.*

Nihilominus ipſemet *Gratian. ibidem à num. 10. ad 35. & 36.* contrariam eſſe verio-
13 rem opinionem probat, vt debeatur lau-
demium, ex *Soccin. iun. conſ. 70. nu. 11. & 12. lib. 3. & Menoch. conſ. 297. nu. 27. & 35. lib. 3.*

cum

Digitized by Google

cum alijs ibidem relatis *num.13.* quoniam
14 per iſtud factum non cenſetur in aliquo
ipſi laudemio præiudicatum, ex *Imol. in
cap.potuit,col.25.in fin. verſ.vlteriùs etiam po-
teſt quæri,num.64 de locat.* cum verum non
15 ſit; quod laudemium debeatur pro con-
ſenſu, ſed pro inueſtitura, & traditione
poſſeſſionis, *Burſat.conſ 56 num.16 lib.1.* &
idem *Grattian.cap.180.num.3.* & hanc can-
dem opinionẽ ex multorum DD. cumulo
aſſequitur *Anton. de Amat. vbi ſupra nu.73.*
nouiſſimè *Georg. Frantzkius in tract de lau-
demio cap.7.nu 6.& ſeq.* poſt *Statil. Pacif de
ſaluiano interdicto, inſpect.3. cap.4. num.598.
Vueſembec vbi ſup.num.3.& 8. Paul.Criſtin.
in conſuet.Mechlin tit.10.artic.5.num.7.*
16 Sicq; data poteſtate alienandi emphy-
teotæ laudemium domino debetur, *Maur.
Burg.eod tract par.1 inſpect.3.num.36 & 37.
Marta vbi ſupra num.6.* nec proindè cenſe-
tur ob hoc remiſſum, idem *Surd. d. deciſ.
200. num.5.*

Verum tamen quantum pertinere vi-
deatur ad remiſſionem laudemij expreſsè
factam in caſu enarrato, illud prius conſi-
17 derandum erit, quod ſolutio laudemij
venit ex natura contractus emphyteoti-
ci, ideò debetur, *Rubeus deciſ. Rota Rom.14.
num.2 par.1.*
18 In ratum eſt, quod ſit de natura con-
tractus, quod illius ſolutio sẽper videtur
excepta; voluit idẽ *Gratian. vbi ſup. nu.22.*
19 Ex quo laudemium cum ſit quædam
exhibitio obſequię reuerẽtialis, quæ nun-
quam cenſetur remiſſa per quamcunque
conceſſionem, & immunitatem, vt ibidẽ
20 probat *Gratian. num. 21.* & dicitur laude-
mium à laudando, & approbando, *Fonta-
nell.deciſ.281.num.11.12.& 13* nàm lauda-
tur alienatio a domino, *Caſtill. deciſ.235,
num.4.tom.3. Hartam.Piſtor.quæſt.50.num.3.*

Quo ſit, vt attenta tali potiſſima ratio-
ne vt ſupra adducta, nempè quod ſit de
natura contractus, tale laudemium, ſubſe-
quitur, nullatenùs poſſe remitti, ità quod
21 tale pactum remiſſionis illius minimè
ſubſiſteret, quia eſſet contra ſubſtantialia
contractus, & vitiaretur ipſe contractus,
ſed quod ſoluatur maior penſio pro iure
laudemij, vel pauca rectè validum eſſet
poſito quod ſit contra naturam contra-
ctus, vt ex *Natta conſ.49.nu.20.lib.1.* probat
*Maur. Burg d.tract par.1. inſpect.1.num.15.
& 16. Borrin. de ſeruit. vaſſall. par.4. cap.8.
§.laudemium, verſ.poteſt quoque,* hinc *Hieron.
deciſ. Auen.26. in fine,* inquit, at ſi dominus
22 directus donaret, vel ꝙ ius exigendi ha-
beret, remitteret, vt poſſit poſteà illud pe-
tere, quia illi remanet ad antidora obli-
gatus ſuo ſcilicet benefactori, *l.ſed ſi lege,
§.conſuluit, ff de petit.hæred.*
23 Dùm igitur ſine veri præiudicio, quate-
nùs tale pactum non ſoluendi laudemiũ
ſubſiſteret, vt quoque idem *Maur Burg. d.
tract. par.3 inſpect.2.num.12.* firmat, quod
24 poteſt dominus laudemium remittere
quandocunque, tàm in totum, quàm in
parte, *Muta deciſ.44. num.14.* hoc tamen
procederet ex gratia, vt quoque *Amadeus
eod.tract.de laudim.quæſt.4.* & dùm remittit,
25 videtur priùs acquirere ſicut cedẽs, *Praeſ.
de Franch. deciſ.14. ſub num.16.* vel intelli-
gendum erit pro prima alienationis con-
ceſſa poteſtas, non autem ſemper, & in in-
finitum, quemadmodùm poteſtas conceſ-
ſa alicui mittendi in poſſeſſionem, & eum
26 in ea euendum eo ſemel inducto, & pri-
mo impedimento remoto expirat, ità *Ti-
raquell in l.boues.§.hoc ſermone,in princ. n.61.
ff.de verb.ſignif.*

Poſtquàm laudemia & huiuſmodi one-
ra ſunt odioſa, ideò reſtringenda, non au-
27 tem extendenda de vno caſu ad alium,
etiam vbi militaret eadem ratio, vt ex
Iſern in §.ſed & res,per quos fiat inueſtit. cum
alijs oſtendit *Amad d.tract.quæſt.2.num.10.*
28 & quod laudemium ſit onus, refert *Burg.
d.tract. par.1 inſpect.3 num.8.* licet autem
ſecundum aliquos ſit quædam res ſepera-
ta ab ipſa re in emphyteoſi conceſſa, &
non dicitur onus reale, nec perſonale, vt
inquit *Statil.Pacific. d tract inſpect.3. cap 4.*
29 *num.558.* eſt tamen laudemiũ fructus ex
re ipſa, vel propter rem prouenięs, *Amad.*
30 *d.tract.20.num.3.* ac fructus rei emphyteo-
tici, *Burg.d tract.d.par.1. inſpect 4.num.84.* &
fructus directi dominij, *Fontanell.deciſ.208*
31 *num 12.tom.1.* & ſic eſt onus merè reale,
ſeù patrimoniale, idem *Amad. eodem tract.
quæſt 46.num.2.Surd deciſ.81.num.3. Statil.
Pacif. vbi ſupra num.574.* & ſic non perſo-
nale, *Gratian.d cap.377.num.24.* adeò quod
32 in ſolutione laudemij conſideratur res
ipſa non perſona, idem *Gratian. cap. 784.
num.17.* & percipitur propter rem, *Surd.de-
33 ciſ.31.num.12.* & ſic tranſit ad ſingularem
quæcunq; res tranſit, *Amad. quæſt.45.nu.3.*
34 & proptereà ſoluitur ab acquirente, non
autem ab alienante, *Caſ.Manent.d.deciſ.50.*
35 *num 1.* & ſoluere tenetur acquiſitor, non
alienator, *Coler. d. deciſ.33. num 4.* ſicque
36 ad nouum emphyteotam ſpectare vide-
tur, ex *Gloſ.in l fin. C.de iur.emphit.* & alijs
37 probat *Amad quæſt.9.nu.1.* & ab emptore,
non autem venditore, *Molſeſ. de contract.
tom.2,tract 12.cap.9.num.41.*

38 Cum

Digitized by Google

38 Cùm igitur laudemium ſoluendum ſit
domino directo, quemadmodum *Maur.*
Burg d.tract.par.1.inſpect.4.nu.1. firmat *Ca-*
mill.de Medic.conſ.245 num.3. Farinac.deciſ.
poſthum 580.n.103. Intrigl.ſing.96.n.15 lib.3.
39 Si fortè alienatio rei emphyteotis fa-
cta fuerit ab emphyteota etiam de con-
ſenſu domini directi, adhùc laudemium
primo domino directo debetur, & ſic de-
ciſum teſtatur *Præſ. de Franch. deciſ. 437.*
poſt *Farinac. ibidem num. 4. Hartam. Piſtor.*
d.quæſt.50 num.6.
Imò ſi dominus percepiſſet plures cen-
ſus, per quos videtur approbata aliena-
tio, non tamen diceretur ſibi præiudicatũ
quòad laudemium, idem *Statil. Pacif. ibi*
num.594.
Sed an ex affrancatione pretij rei em-
phyteoſis debeatur laudemiũ, vt erat ca-
ſus de quo controuertebatur, & certum
40 eſt, quod iſta reemptio non eſt noua em-
ptio, ſed prioris reſolutio, *Cencius de cenſib.*
quæſt.103.num.5.
41 Sic retrouenditio importat reſolutio-
nem prioris venditionis, *Duard.de cenſ.de-*
ciſ.369.poſt eius tract.de cenſib.tom.2.
42 Sic reemptio introituum non dicitur
noua acquiſitio, ſed redditio, ità quod re-
incidunt in priſtinam cauſam, *Præſ. de*
Franch.deciſ.39 num.1.
43 Et in hoc caſu DD. dicunt, quod nul-
lum laudemium debetur ex reſolutione
contractus, vt ex *Bart.in l.ab emptione, n.12.*
ff de pact. Fab.de Monte de empt.& vend. q.8.
num.9. Muta in cap. Regis Feder.110.num.9.
tom.2. cum alijs ab eodem allegatis in
Conſuet.Panhorm.cap.26.nu.124.& ſeq.Gra-
tian. cap.180.num.7. probant, eo maximè
44 quando fuerit facta retrouenditio vigore
pacti de retrouendendo, *Statil. Pacific. vbi*
ſupra num.593. Intrigl.ibidem num.34. Fon-
tanell deciſ.272.num.5.
45 Poſtquàm affrancatio abſq; alio con-
ſenſu poteſt effici, quando in aſſenſu adeſt
pactum affrancãdi, *Ricc.in eius praxi tom.1.*
reſolut.66. de quo latè per *Amad. quæſt.37.*
Leoncill.deciſ.14.
46 Niſi tamen fuerit terminus retrouendi-
tionis poſteà prorogatus, vt aduertit ibi
Muta num.127. vel elapſum eſſet tempus
præfixum, *Intrigl.vbi ſup.nu.34.& 36. Fon-*
tanell.vbi ſupra num.13.& 14.
47 Quàmuis alij contrarium teneant. vt
inquit *Amod. d.q.37. num.6.* ſubdens ita
fuiſſe iudicatum in illo Senatu, & paritèr
Theſaur. iun.lib.2. qq.forenſ.quæſt.22.nu.26.
ſed ibidem *Amad. ſub diſtinctionis fœdere id*
reſoluit num.8.& ſeq. & ità ſaluo, &c.

SVMMARIVM.

1 *Proximior an debeat admitti ad officium, pro quo data fuerat poteſtas nominandi defuncto eo, qui in teſtamento fecerat, non tamen perfecto.*

2 *Nominatus videtur ad officium hæres ab inteſtato, ſi habens poteſtatem nominandi, ea non facta deceſſerit.*

3 *Teſtamentum conſcriptum debet relegi coràm teſtibus, limitatur in teſtamento facto ad pias cauſas, num.4.*

5 *Teſtamentum ad pias cauſas nutu factum ſubſtinetur, quod eſt ſpeciale priuilegium cauſæ piæ, num.5.*

7 *Teſtamentum piæ cauſæ ſubſtinetur, ſi realitèr non fuerit ſtipulatum, & ſic deciſum.*

8 *Teſtamentum fauore piæ cauſa ob defectũ ſollemnitatis nõ redditur inualidum ratione defectus voluntatis.*

9 *Teſtamentum nullum ex defectu ſollemnitatis declarat voluntatem.*

10. *Teſtamentum ſi in ſcriptis valere non poterat ſaltim in vim nuncupatiui, attentis clauſulis in eo adiectis, maximè ſi adeſſet clauſula,* omni meliori modo, *num.11.*

12 *Teſtamentum minus ſollemne, non dicitur teſtamentum, ſed vltima voluntas.*

13 *Vltima voluntas defuncti vti lex ſeruanda eſt.*

14 *Vltima voluntas probari poteſt per binos teſtes.*

15 *Nominatio facta in teſtamento inualido, redditur valida per probationem duorum teſtium.*

16 *Conceſſionarius facta nominatione, nudus miniſter reputatur.*

17 *Nominatus habet officium à Rege, quàmuis illud à nominante accipiat.*

18 *Nominatio facta virtute facultatis à Rege data, videtur facta à Rege.*

19 *Officium conferre non dicitur per ſolam nominationem, ſed ille conſtituere videtur, qui facultatem conceſſit.*

20 *Nominatio in officio fieri poteſt per actus inter viuos, & vltimæ voluntatis, imò & verbis iuxtà facultatem à Rege conceſſam, & ſic deciſum, num.21.*

22 *Nominatio in officio ſufficit fuiſſe factam per nomen, & cognomen.*

23 *Nominatio ſine verbis dici non poteſt.*

24 *Proximus ſuccedẽs ab inteſtato, nequit admitti ad officium ſine nominatione.*

25 *Nominandi poteſtatem habens in officio nõ poteſt nominare fœminam.*

ARGV-

ARGVMENTVM.

Nominatio ſucceſſoris in officio facta in teſtamento, ab habente poteſtatem nominandi, non tamen ſtipulato, cũ in actu ſtipulationis Teſtator obijt, adhibitis alijs ſollemnitatibus, an iure ſubſiſtet.

CASVS L.

ANellus de Ferrarijs olim Magiſter Actorum S. R. C. cum obtinuiſſet annis pręteritis à Sua Maieſtate Regis noſtri ampliarionem ſui officij Magiſtri Actorum, cũ facultate nominãdi ſucceſſorẽ in eius teſtamento, codicillo, ſcriptura publica, vel priuata ſolo verbo, & quouis modo, &c. in vltimis conſtitutus, ſuum vltimum condidit teſtamentum clauſum, & poſt hæredis inſtitutionem factam in beneficiũ Hoſpitalis Diuæ Mariæ Pacis, ſimilitèr ſucceſſorem in officio nominauit Berardum Speram V. I. D. ita quod emolumenta eſſe debeãt ipſius Hoſpiralis. Verùm poſt hæc ſcripta à Notario in actu ſtipulationis Teſtator ipſe ampliùs loquutus non fuit, ſed ſequenti nocte obijt, quapropter adhibitis ſollemnitatibus ſigillationis Notarij de ſubſcriptionibus teſtium eiuſdem teſtamenri vigore, dictum Sacrum Hoſpitale, ac etiam præambuli interpoſiti, hæreditatẽ adeundo in eius poſſeſſione, perſiſtendo etiam dicti officij per exercitiũ perſonæ nominatæ, inſurrexit prætẽſio eius ſororis prætendentis inualiditatem teſtamenti prædicti, & ſucceſſiuè nominationis ſucceſ-
1 ſoris in officio factæ, vti tanquam proximior, vt ad prædicti officij commodum admicteretur, & ijs, quæ obitèr tradit *Dom. Reg. de Ponte conſ.109. num.12. vol.2.* vbi nullà interuenit ſtipulatio, nullus cõtractus, nulla neceſſaria acquiſitio, & per conſequens nominatus videtur ad officium hæres ab inteſtato, ſi habens pote-
2 ſtatem nominandi, non facta nominatione decedat, ità *Dom. Reg. Rouit. in conſ.106. num.11. tom.2.* & deciſum tradit *Dom. Reg. de Ponte vbi ſupra num.* 20. attingit *Maur. ſenior alleg.43.*

Sed ſi rectè termini iuris conſiderentur proculdubio in fauorem ipſius Speræ nominati decerni ſpetatur, & principalitèr præſuppoſita hac nominatione in teſtamento facto, dùm ab ipſo teſtamento nõ alitèr ſtipulato dependat, animaduertendum eſſe dicitur, cum diſtinctione eſſe id conſiderandum data validitate ipſius teſtamenti, proùt validum eſſe oſtẽditur citra ſtipulationem illius, dùm hæres inſtitutus appareat eſſe dictum Hoſpitale, ſicq; licet de iure conſtitutum ſit, vt teſta-
3 mentum conſcriptum relegatur corám teſtibus, ad *text. in l. cum antiquitas, C. de teſtam.* vbi *DD. Vaſq. de ſucceſſ. tom.1. lib.2. § 14. num.56.*

4 Hoc tamen limitatur, vt non procedat teſtamento facto ad pias cauſas. *cap. relatum, & cap. cum eſſet, de teſtament. Vaſq. vbi ſupra num* 29.

5 Nàm ſufficit eſſe nutu factum, *Alexand. Raud. deciſ. Piſ. n.46. nu.7.* & hanc eſſe communem opinionem ex multis probat *Iul. Clar. in §. teſtamentum, quæſt.7. num.7.* cum alijs apud *Vaſq. de ſucceſſ. tom.1. lib.3. §.22. num* 15.

6 Quod eſt ſpeciale ipſius piæ cauſæ, *Viuius deciſ.13. num.4.* cum alijs adductis per *Addentes ad Tiraquell. de priuileg. piæ cauſæ, in priuil.8.*

7 Et idem erit attendendum, ſi realitèr ſtipulatio non interfuerit, nàm fauore piæ cauſæ ſubſtinebitur, proùt in terminis deciſum fuiſſe dixi in *ſingulari piarum cauſarũ 48. per Iudices Reuerendæ Fabricæ in contingenti caſu ibi relato.*

8 Prætereà conſiderandum eſſe refertur, tale teſtamentum realitèr fuiſſe completum, & ſcriptum à Notario, in quo nil aliud Teſtator mandauerat, quod quidem tali ſollemnitate lecturæ, ac ſtipulatione indigebat, ſicq; non alitèr defectus voluntatis Teſtatoris inerat, ob quod inualidum reputari debuerat, etiam fauore piæ cauſæ, ex traditis per *Iul. Clar. in d. §. teſtamentum, quæſt.7. num.4. Vaſq. tom.2. lib.3.*
9 *§.30. num.* 46. & ſi teſtamentum quàmuis nullum ex defectu ſollemnitatis, tamen declarat voluntatem, probat *Dom. Regens Hector Capycius Latro conſult.76. ſub nu.64. tomo 1.*

Sed defectus procedebat ratione ſollẽnitatis prætermiſſæ, quo nam caſu DD. cenſuerunt, quod etſi iure teſtamenti in ſcriptis valere non poterat, ſaltim teſtamenti nuncupatiui, attentis clauſulis in eo adiectis, nec conſtito de contraria voluntate Teſtatoris volentis in ſcriptis teſtari, ità *Iul. Clar.* qui alios citat *in d. §. teſtamentum, quæſt.4. num.2. Vaſquez d. tom.1. lib.2.*

lib.2. §.11.*num.*11. *Simon de Petris de interp. vltim.volunt.lib.*2.*dub.*2.*ſolut.nu.*23.*& Martius exam.*58. *nu.*12.*& in deciſ.*97.*nu.*7.*&* 9.
11 ſubdens,maximè ſi adeſſet clauſula, *omni meliori modo*, vt quoq; ex alijs probat *Barboſ.de clauſulis. in clauſ.*52.*num.*19.

Sed dato citra veri præiudicium,quod tale teſtamentum ſit inualidum prætextu ſollemnitatis ommiſſæ, non tamen defuit voluntas Teſtatoris, poſtquàm teſtamen-
12 tum minus ſollemne, non dicitur teſtamentũ, ſed vltima voluntas, *l.ſi vnus, C.de teſtam.Bart.in l.*1.*col.fin.C.de ſacroſ.Eccleſ.& in l.nemo poteſt, in princ.ff. de leg.*1. *Philipp. Franc.in rubr de teſtam.in* 6.quos probat *Simon de Petris d tract.lib.*2.*ſolut.*8 *num.*1.
13 Quæ erit vti lex modis omnibus ſeruanda, §.*diſponat,authent de nupt.* cum alijs penès eundem *Sim.de Petr. d.tract.lib.*5. *interp.*1.*dub.*1.*num.*1.
14 Cum igitur voluntas vltima probari poteſt per binos teſtes de iure, ad *text. in l. hæredes palàm, ff. de teſtam.* & iàm in facto fuerat probata, conſequēs erit nomi-
15 nationem factam vndiq; validam eſſe, vt inquit *Reg.Rouit.conſ.*104.*nu.*1.*tom.*2. *Conſiliar.Marcell.Marcian. conſ.*43.*nu.*6. & con-
16 ſequenter ipſe conceſſionarius facta nominatione,nudus miniſter reputatur, *Reg. de Ponte d.conſ.*109.*num.*13. *Conſil.Marcian.*
17 *d.conſ.*43.*num.*6. ex quo nominatus habet officium à Rege, quàmuis illud à nominante accipiat, *Reg.Rouit.vbi ſupra num.*5.
18 poſtquàm nominatio facta virtute facultatis à Rege, videtur facta à Rege, *Regens Valenzuela conſ.*151.*num.*22. *vol.*1 *Reg.Rouit.conſ.*104.*num.*3.*Reg.de Ponte d.conſ.*109.
19 *num.*23. ſicq; per ſolam nominationem non dicitur officium conferre, ſed ille conſtituere videtur, qui facultatem conceſſit,ex *l.pater.ff.de manum.vind.*& ex *Dec. conſ.*543.*num.*8.probat ibidem *Marcian.* & demũ poterit quouis modo fieri talis nominatio ſiuè in ſcriptis per actus inter vi-
20 uos,ſiuè per actus vltimæ voluntatis,poſt *Maſtrill. de magiſtrat. lib.*1. *cap.*28. *num.*51. *&* 52. & habetur in *alleg.*34.*diuerſ.poſt deciſ.Reg.Salern.num.*5. imò & verbis iuxta
21 iſtam facultatem expreſsè conceſſam à Rege verbis ſupradictis,proùt aliàs deciſum fuit per S.C. in cauſa Andrianæ Muſceptulæ,de qua in meo *compend. deciſ. Regni par.*3.*verbo nominatio in officio*, & in ſumma quouis modo ſufficit ipſam fuiſſe fa-
22 ctam per nomen,& cognomen, vt de ea dubitari non poſſit, *Auctor in alleg.*34.*nu.*5. *poſt deciſ. Salern.* vel in ſcriptis, vel oretenus, vel ſaltim verificari poſſit per teſtes,
23 *vt ibi ſubdit num.*7. quia ſine verbis nominatio non poteſt dici, ex *l.*1. vbi *Bart. Alexand. Iaſ. & alij ff. de verbor. obligat.* eapropter cum talis nominatio per nomen,& cognomen appareat facta in dicto teſtamento ab ipſo Teſtatore coràm Notario, & teſtibus indè examinatis in iudicio, cur nominatus excludi debeat ab ipſa actrice ab inteſtato veniente, quæ etiā
24 excluſa, conſimilis fuit in caſu relato ab Auctore *d. alleg.* 34. & Fiſcus admiſſus ad ſucceſſionem officij, & ob id ipſi nullum ius competere cernitur, ſed potiùs ipſe Berardus nominatus admiſſus, ab impetitis liberādus, vt ſperatur decerni ad excluſionem ipſius ſororis,eo quia ſi conce-
25 datur officium cum poteſtate nominandi, non poteſt nominare fœminam, *Maſtrill.vbi ſupra num.*60.

Remāſit Berardus Spera Magiſter Actorum S. C. in exercitio adminiſtrarionis dicti officij vigore dictæ nominationis, ſed cum onere ſoluendi debita Teſtatoris, vt ex ſequentibus patet.

SVMMARIVM.

1 *Officia ſunt de regalibus.*
2 *Officia creare eſt de regalibus.*
3 *Officia ab ipſo Rege conferuntur.*
4 *Officia eorumq; exercitium iuriſdictio, & adminiſtratio dependet à Principe.*
5 *Adminiſtratio, ſeù miniſterium ſolùm confertur in officijs*
6 *Dominium officiorum penès Principem reſidet, quia ratione probatur, ità quod comendata dicuntur.*
7 *Induſtria perſonæ conſideratur ex conceſſione officiorum.*
8 *Officia non tranſmittuntur ad hæredes,quia sūt perſonalia.*
9 *Officia alienari non poſſunt ſine conſenſu Regis, aut transferri ad hæredes, num.*10. *aut per per viam ampliationis, num.*11.
12 *Hæres onera hæreditaria ſubit ex iuris debito.*
13 *Nominatus in officio dicitur inueſtitus à Rege, miniſterio nominantis, quia interuenit vt nudus miniſter.*
14 *Nominatus dicitur habere officiū à Rege concedente, quam à nominante.*
15 *Officium Magiſtri Actorum in hoc Regno ſupremorum Tribunalium, Regiarum Audientiarum à Rege conſtituuntur, vt plurimū ad vitam cum emolumentis.*
16 *Qualitas hæreditaria in feudo immutat feudi naturam, quæ conſideratur quando fit conceſſio officij cum clauſula,* pro hærede,*quo caſu in eum transfertur, num.*17.

S 18 *Nomi-*

18 *Nominatus in officio in teſtamento, licet dicatur hæres impropriè, tamen legatarius dicetur.*
19 *Conceſſio officij generalitèr factu pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus, an includat nominatum in officio.*
20 *Officium cum qualitate hæreditaria confertur, quando illud conceſſum fuerit pro vno hærede, ſecus ſi conceſſio dicturet pro perſona nominanda.*
21 *Creditores in actione perſonali, vel legatarij nominantis in officio, an poſſint agere contra nominatum in eo pro eorum creditis, eo magis ſi officium percipiatur cum qualitate hæreditaria, ità vt hæres eſſe debeat, & ideò conueniri, quod ſecus ceſſante tali qualitate, & deciſum refertur, num. 22.*
23 *Omnes obedire tenētur Præſidibus Prouinciarum.*
24 *Soluens contra mandatum Iudicis, malè ſoluit.*
25 *Soluens de mandato Iudicis tutus redditur.*
26 *Soluere qui poteſt cogi perindè eſt, ac ſi coactus ſoluiſſet.*
27 *Soluens mandato Iudicis, dicitur coactè ſoluere.*
28 *Iuſſus Iudicis excuſat debitorem ſoluentem.*
29 *Voluntas coacta excuſat.*
30 *Voluntas coacta, voluntas eſt.*
31 *Ratificatio facto, & verbis fieri poteſt.*
32 *Ratificatio contractus ad hoc vt valeat, & effectum ſortiatur, exigitur, vt ſit celebratus cū creditoribus.*
33 *Qui non laborat, non manducat.*
34 *Finis litium eſt incertus, eiuſque euentus dubius.*
35 *Error iuris præſumitur quando articulus ſit arduus, atq; difficilis.*
36 *Error iuris ambigui nedum excuſat, ſed titulum præbet,*
37 *Error excludit conſenſum.*
38 *Confeſſio ad vnum finem facta, non poteſt alium operari.*
39 *Onus probandi errorē, incumbit alleganti, quia ſcientia præſumitur.*
40 *Error probatur, dùm probatur rem alitèr ſe habere,*
41 *Confeſſio erronea dicitur, ſi conſtaret rem alitèr ſe habere.*
42 *Confeſſio erronea non nocet quando apparet de relato alitèr loquente, & relatum attenditur, quo caſu error ſtatim cenſetur probatus.*
43 *Confeſſio non nocet conſtito de errore, nec facit actum diuerſum.*
44 *Errans, & ignorans, non dicitur ratificare.*
45 *Confeſſio facta in iudicio vim habet ſententiæ, & rei iudicatæ, & præiudiciū confitenti, qualitèr procedat, num. 46.*
47 *Confeſſio ad hoc vt noceat, debet acceptari.*
48 *Confeſſio erronea quando confitenti nocet.*
49 *Confeſſio erronea reuocatur, licet iurata, etiam ſi fuiſſet pluries repetita, num. 50.*
51 *Confeſſio erronea, cōſtito de errore, ſemper poteſt reuocari etiam deliberato animo facta.*
52 *Confeſſio non eſt probatio ſed releuatio ab onere probandi, imò ſupplectio probationis, quod ceſſat in confeſſione erronea, licèt incidentèr facta, num. 53.*

ARGVMENTVM.

Creditores Officialis defuncti habentis facultatē nominandi, an admictantur ad conſecutionem eorum iurium, contra nominatum ab eo in officio vigore inſtrumentorum, c?.ca aſſenſu interpoſitorum.

CASVS LI.

DEcreueram non eſſe opus aliud de iure reſpondere in cauſa Berardi Speræ V. I. D. ad excluſionem creditorum quondam Anelli de Ferrarijs olim Magiſtri Actorum S. C. prætendentiū ſatisfieri ſuper officio Magiſtri Actorum ipſius S.C. peruēto, in poſſe ipſius Berardi nominati ab ipſo quond. Anello vigore priuilegij ampliationis conceſſæ à Sua Catholica Maieſtate, poſtquàm diffuſè, & doctè fuit à peritiſſimo Collega de iure reſponſum, taliter quod ſuperfluum mihi viſum fuit alia ſuperaddere, ſed cōfiſus iuſtitiæ ipſius Berardi, ſupplendo aliqua ommiſſa, cogitaui ius ſibi ſatis ſuffragari breuitèr ex ſequentibus.

1 Et principalitèr intuendo ipſorum officiorum eſſe de regalibus, *Maſtrill. de magiſtrat. lib. 1. cap. 18. num. 10. & cap. 20. nu. 11. & 12. Reg. Hector Capyc. Latro deciſ. 6. nu. 17. tom 1.*

2 Nàm officia creare eſt de regalibus, probat *Ripol. in tract. de regal. c. 35. nu. 143.*

3 Et propterà ab ipſo Rege conferuntur, *Maſtrill. d. tract. lib. 2. cap. 1. num. 76. Ripol. eod.*
4 *tract. eod. cap. 35. num. 14. & 33.* officia eorumq; iuriſdictio, & adminiſtratio depēdēt à Principe, *Dom. Reg. Hect. Capyc. Latro conſult. 145. num. 139. tom. 2.*

5 In qua ſiquidē in collatione nudum dumtaxat miniſterium confertur, ſiuè admini-

miniſtratio, ex *Afflict.*& *Reg.Tapia*, probat
Maſtrill.eod.tract lib.1.cap.27 num 34.
6 Dominio verò penès Principē reſiden-
te,quia numeratur inter bona,& patrimo-
nio Regis, *Maſtrill.d.tract.lib.1.cap.20 nu.7.*
Montan.in tract.de regal.tit.de officiis,nu.2.20.
21.& *43.*
Ità quod potiùs officia ipſa commen-
data,quæ tradita conſpiciuntur.
7 Quinimò ex tali conceſſione induſtria
perſonæ conſideratur, *Montan.vbi ſupra ſub*
num.44.
Ob quod perſonalia eſſe oſtenduntur,
8 & propterea non tranſmictuntur ad hæ-
redes, *Maſtrill. d. lib.1. cap.28. num.21.23.*
30.& *32.*
9 Et conſequentèr alienari non poſſunt
ſine conſenſu Regis, *Maſtrill.d lib.1.cap.13.*
num.10 & *cap.20 num.11.*& *12.*
10 Vel transferri ad hæredes de conſenſu
Regis,vt proſequitur *Maſtrill.in d tract. eo-*
dem lib.1 cap.28.Montan.de regal.in tit.de of-
ficiis, ſub num.5.
11 Aut per viam ampliationis cum facul-
tate nominandi,vt proſequitur, *Maſtrill.d.*
cap.28.Montan.vbi ſupra num 26.
Iis breuitèr præſuppoſitis, ad rem de
qua controuertitur deueniendo,conſide-
randum erit, quod poſtquàm vigore pri-
uilegij ampliationis conceſſum fuerit à
Regia Maieſtate eidem quon. Anello ius
nominādi ad tale officiū Magiſtri Acto-
rum quē velit ad vitā vnius hæredis, &c.
quſnquā ex parte creditorum ipſius præ-
tenderetur, ius habere in dicto officio ex
ſpecialibus hypothecis ſuper eo contra-
ctis,vigore inſtrumentorum aſſenſibus ro-
boratorū,& proinde ad debita ipſū tene-
ri vti hæredem in hoc eiuſdem Anelli ca-
ſu perpēdendo verba ipſius priuilegij,&c.
12 ob quod hæres onera hæreditaria ſubire
ex iuris debito compelleretur, ad *text. in*
l.fin.C.de hæred.act.Præſ.de Franch.deciſ.246.
num.1.
Dicebatur pro parte ipſius Berardi al-
legata ſibi non alitèr obſtare, dum ipſe
Berardus non vt hęres admiſſus fuerat ad
tale officium,ſed vti nominatus ab eodē
Anello, & per acceptationem radicatum
fuit ius in ipſius perſonam, dependens à
iure nominantis, ſed à nominationis fa-
cultatē dantis, & ſic à Principe, vel à Re-
ge,hinc nominatus in officio dicitur in-
ueſtitus à Rege miniſterio nominantis,
13 quia vt nudus exequutor interuenit, ex
l.patet ex Prouin ia,ff.de manumiſſ.vind. pro-
bat *Montan. vbi ſupra num.39. 53.* & *54. in*
14 *fine, verſ. firmata igitur*, & nominatus dici-
tur habere officium à Rege concedente,
quàm à nominante, *Reg.Hector Capyc.La-*
tro deciſ.26. num.11.tom.1. ideò diceretur
nominatus de nouo à Rege, vndè ſuccc-
dere videtur non vt ex nunc,ſed vt ex tūc,
non vti hæres propriè, ſed vti extraneus
conſecutus fuit officium, ob quod ad de-
bita contracta non alitèr teneri videba-
tur,quod ſanè comprobatur, ſi verba am-
pliationis ponderetur,ſuppoſito id, quod
notat *Reg. Fab. Capyc. Galeota in ſuo libello*
de alienat.& *ſucceſſ.Official.num.383. ex Bor-*
rell de Magiſtr edict.lib.2.cap.15.num 6. poſt
15 *Afflict.ibi relatum*,quod hodie officia Ma-
giſtrorum Actorum in hoc Regno ſupre-
morum Tribunalium Regiarum Audien-
tium à Rege conſtituuntur,vt plurimum
ad vitam cum emolumentis,&c. & quan-
do fit ampliatio per aliquem fit ad vitam
vnius hæredis, vt dictū eſt in iſta amplia-
tione.talis enim particula non denotat,vt
pernecesſè ſit hæres cum effectu, ſed ad
ſimilitudinem,& ſic demonſtratiuè, poſt-
quam hæc qualitas hæredis, vel ſtat acci-
dentalitèr, quæ poteſt adeſſe, vel abeſſe
præter ſubiecti corruptionem, nec ſubie-
ctum mutat, exemplo oſtenditur in filio,
qui ex pacto ſuccedit in feudo ex pacto,
& prouidentia tenetur eſſe hæres in allo-
dio, non propter hoc efficitur feudum
hæreditarium, & propterea conficiendo
inuentarium, filius liberatur, quandoque
talis notula hæres non ſtat accidētalitèr,
ſed eſt qualitas cohærens ſubſtantia, quæ
licet ſit qualitas,eſt tamen inſeperabilis à
ſubſtātia, & ſi ſeperetur ſubiectum muta-
16 ret,hæc qualitas hæreditaria in feudo,
quæ immutat ipſius feudi naturam.*cap.1.*
de feud.non hab nat feud. ex Andr. & *Camer.*
probat *Reg.Camill. de Curte in diuerſ. feud.*
§.multoties concedens,nu.24. quod poteſt ve-
rificari in hoc caſu per verbum ad vitam
hæredis, hoc eſt accidentalitèr, nàm po-
teſt officium de per ſe cōſiſtere,eſto quod
non ſit realitèr hæres, ſed tantùm nomi-
natus, vel hæc qualitas eſt cohærens ſub-
ſtantiæ,quæ licet ſit qualitas eſt inſepera-
bilis à ſubſtantia, & ſi ſeperetur, ſubiectū
mutaretur hæc qualitas hæreditaria in
feudo,*vt ibi per eum*, quod poteſt conſide-
17 rari quando conceſſio officij fit cum
clauſula, *pro hærede*, quo caſu transfertur
in primo hærede,vt ex *Frecc.*cōſiderat ibi
Reg.Capyc.Galeota nu.128.& hoc caſu per-
necesſè erit ille inſtituendus hæres, vt of-
ficium conſequatur.
Imò etiam in hoc caſu quatenùs hęres
fuiſſet inſtitutus in officio particularitèr

S 2 non

non teneretur ad debita, quia ea perſol-
uere ad hæredem vniuerſalem ſpectabit,
non autem ad particularem, ex quo licet
38 dicatur propriè heres, tamen diceretur
in propriè tamen hæres cum ſit terminus
æquiuocus, ex *Bellon ſupp.iur.lib.4.cap.18.*
notat *Alexand.Raud. conſ.57.num.20.vol.1.*
39 aut eſſet facta conceſſio generalitèr pro
ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus, & tùnc
ſecus, vt oſtendit ibidem *Reg. Capyc. Ga-
leota num.*219. & proptereà qui habet offi-
cium, vt nominatus ex cōceſſione pro vno
herede nominando, non poteſt illud ha-
20 beri niſi cum qualitate hereditaria, ſecus
ſi conceſſio dicat non pro herede, ſed pro
perſona nominanda, vt probat, idem *Reg.
Capyc.Latro deciſ.26.num.15.17.& 36.*

Ad rem autem noſtram, de qua ageba-
tur, de conſimili querit *Montan. vbi ſupra*
21 *ſub num.43. verſ. huic occurrit vna*, vbi aſſe-
rit fuiſſe conſultū, ſi creditores in actione
perſonali, & legatarij nominantis poſſint
agere contra nominatū, ſi facultas nomi-
nādi cōtineret hereditariā qualitatē, pu-
tà nominandi heredē, ex quo nominatus
inſtitui debet heres in officio à nominā-
te, & vti heres conueniri poteſt, quia ac-
ceptando officium, dicitur adire, & ſic
quaſi contrahit cum creditoribus, & le-
gatarijs, *§.fin.Inſtit de oblig.quæ ex quaſi con-
tract.naſc.* & per conſequens conueniri po-
teſt, *l.vnic.C.de action.hæred.& contra hæred.*
22 ſed meliùs conferre videbatur *deciſio eiuſ-
dem D.Reg.Capyc.Latro*, vbi agebatur de
creditoribus paternis ſuper officio Magi-
ſtri Actorum S.C. cumq; illud fuerat da-
tum in dotem eius filiæ, & ſic non titulo
hæreditario illud poſſidebat, nequiuerat
à creditoribus paternis moleſtari pro eo-
rum creditis, *& ſic deciſum per S. C. ibidem
refertur.*

Verùm, quia in facto premiſſo ad ex-
cluſionem ipſius Berardi alia conſidera-
bantur ex aduerſo, & proptereà fuerunt
ſequentia in eius fauorem infraſcripta
deducta videlicet.

Audio partem aduerſam ad excluſionē
iuſtitiæ Berardi Speræ magnū fundamen-
tum facere in duobus in facto conſiſten-
tibus, Primò, ex eo quod poſt mortem
Anelli de Ferrarijs Magiſtri Actorū S. C.
tempore quo poſſidebat officium, ratifi-
cauerat obligationes per dictum Anellū
factas in beneficium eius creditorum per
ſolutiones tertiarum factas in beneficium
eius creditorū, & per ſolutiones tertiarū
factas iàm in iudicio præſentatas. Secun-
dò, ex confeſſione ipſius Berardi aſſeren-
tis nudū nomen habere in dicto officio,
poſtquàm emolumenta ad heredē vniuer-
ſalem ſpectabant iuxtà defuncti volunta-
tem, & proptereà petijſſe taxari aliquod
ſalarium pro eius labore in exercitio of-
ficij impenſo, & fortiùs renunciando ad-
miniſtrationē, inſtiterat aliam perſonam
nominari.

Nihilominus ad corroborationem iu-
rium ipſius Berardi, facillimè replicaba-
tur, oppoſita in contrarium corruere.

Et quatenùs ad Primam oppoſitionem
ratificationis per ſolutiones factas perti-
neret, illud ſiquidèm aduertendum erat,
certum eſſe tales ſolutiones nō alitèr vo-
luntariè fuiſſe factas, ſed coactè præuijs
decretis Iudicis mandantibus illas per-
ſolui ad euitandum ſequeſtra, fuit enim
ipſe Berardus coactus ſoluere tertias,
quis enim audax erit affirmare non eſſe
23 Iudicis mandato parendum, cum omnes
obedire debeant Prouinciarū Iudicibus,
inquit *text in §.1. auth.vt omnes obed.Iudic.*
24 quo fit vt ſoluens contra mandatum, malè
ſoluit, *Praſ.de Franch.deciſ.204.num.22.* &
proptereà dùm ità mandatum fuerat per
25 Iudicem, vt ipſe Berardus ſolueret aſſer-
tis creditoribus rectè ſoluiſſe aſſerebatur,
& tutius reddebatur, *Muta deciſ.18.nu.22.*
26 ac inſuper coactè, nàm ſoluere qui poteſt
cogi perindè, ac ſi coactus ſoluiſſet, idem
Praſ de Franch.deciſ.49 num.5. ſoluēs enim
27 Iudicis mandato, dicitur coactè ſoluere,
Pyrr. Maur. Aretin.in tract.de ſolution. cap.5.
28 *num.51.* ſubdens *num.52*, quod iuſſus Iu-
dicis excuſat debitorem ſoluentem, quo
circa ſtante iuſſu Iudicis excuſatur, *Gloſ.
in l.ait Prætor, §.permittitur, ff de minor. verſ.*
29 *imputandum*, & ſucceſſiuè voluntas coacta
excuſabitur per iura ibi allegata, & licet
30 voluntas coacta, voluntas ſit, *l ſi mulier, §.
ſi metu coactus, ff. quod met. cauſa*, cum alijs
apud *Barboſ.in libello princip. & vtriuſq; iur.
lis.2. num.72.* tamen ibidem in fine decla-
rat, non tamen eſſe ſpontaneam volunta-
tem, ſed qualificatam, vel ſecundum quid,
ità quod ex hoc nullum videbatur præiu-
dicium inferri ex ſolutionibus ità factis,
neq; vlla ratificatio ex hoc reſultari cer-
nebatur, poſtquā ratificatio, facto, & ver-
bis fieri poteſt, *Franch.deciſ.105.num.4.* in
31 contractibus verò factum magis, quam
compenſatio attenditur, *idem deciſ.33.n.2.*
& in præſenti caſu non apparebant con-
32 tractus ſecum celebratos eſſe cum dictis
creditoribus, vt principalitèr exigitur, ad
hoc vt ratificatio per ſolutiones ſuum
operaretur effectum, vt dixit *Cancer. var.*

reſol.

*reſol. tom.2.cap.6.num.*102. neq; verbis ex-
preſſis, quàmuis de aſſerta confeſſione,
ſeù contentamento penès acta prætende-
retur, ſed indè reuocata re integra inde
ſubſequuta, & ex alijs ſubſequentibus ra-
tionibus.

Ad Secundam oppoſitionem prætenſę
confeſſionis oppoſitæ, ſeù manis conten-
tamenti iàm poſtmodū reuocari per con-
trarias confeſſiones iuramento vallatas,
erit pariter animaduertendū illas ex iu-
ris, & facti errore proceſſiſſe expreſsè, nā
ex facti ſerie apparebat talem confeſſio-
nem ignoranter proceſſiſſe, eo quia cum
ad ipſum Berardum nominatum in offi-
cij adminiſtratione illud pertinere vide-
batur, confeſſus fuit nomen dumtaxàt ha-
bere, & emolumenta ad hæredem vniuer-
ſalem ſpectare iuxtà Teſtatoris volunta-
tem.

Et propter eà petierat ſalarium pro il-
lius exercitio, non enim iuſtum videba-
tur officij nomen habere ſine ſalario, nàm
dignus eſt mercenarius mercede ſua.
33 Et qui non laborat, non māducat, *Gloſ.
in l.quàmuis, ff.de damno infecto.*

Cum igitur in controuerſiam deductū
ſit in iudicio, an ad heredem inſtitutum
officium collocari debuerat, vel ad ipſum
Berardum ex iuris determinatione iàm
pendente deciſione articuli coràm Iudi-
ce certificari nō poterat, & propterea ob
ambiguitatem opinionum certa, & deter-
minata confeſſio haberi nō poterat, cum
34 finis litium ſit incertus, eiuſq; euētus du-
bius, *l. quod debetur, ff de pecul.*

Idcircò error iuris ex hoc reſultare
35 videbatur, & præſumitur, ſi punctus, & ar-
ticulus ſit difficilis, & arduus in iure ad
decidendum, *Maſcard.de probat. concluſ.*40.
36 *num.*19. imò error iuris ambigui nedum
excuſat, ſed titulum prębet, *Cancer.variar.
reſolut. lib.*1. *cap.*1.*num.*260. *Surd. deciſ.*28.
37 *num* 9. & error excludit conſenſum, *l. ſi
per errorem, ff.de iuriſd.omn.Iud. Barboſ.d.li-
bello lit.E.num.*21.
38 Et quatenùs fuiſſet talis confeſſio facta
ad vnum finem, ac effectum nequiuerat
operari alium vltra intentionē proferen-
tis, *Mota deciſ.*74.*num.*12.

Concurrebat etiam error facti, ex eo
quia cogitabat creditores Anelli habere
aſſenſum ſuper officio, ſed cū indè com-
pertum eſſet creditores non eſſe illius, ſed
Io.Laurentij eius germani, qui non habe-
bant aſſenſum ſuper dicto officio, meritò
obſtare non poterat obiectum, quia error
facti omninò eſt excuſabilis, *Cancer.d.p.*1.
*cap.*1.*num.*259.& error facit vt errans non
conſentiat, neq; ei cēſeatur in aliquo prę-
iudicare, *Gratian.diſcept.forenſ.cap.*759. *nu.*
15. quia errantis nullus eſt cōſenſus, *Ma-
ſcard.concl.*1181.*num.*6.*Coſta conſ.*7.*num.*58.
*& conſ.*24.*num.*1.
39 Et quàmuis alleganti errorem, incum-
bat onus probandi, tàm ſi error iuris fue-
rit, quia ſcientia præſumitur, *Maſcard.eod.
tract.concluſ.*78.*num.*7. *Marta conſ.*84.*nu.*21.
quam ſi eſſet facti, idem *Maſcard.concl.*637.
*Surd. deciſ.*104.*num.*18.

Nihilominus quia ex allegatis in facto
alitèr ſe habebat negotij qualitas, quod
fuerat cōfeſſus, ſubſequebatur indè, quod
40 error probatur, dùm probatur rem alitèr
ſe habere, *Maſcard. eod.tract.concl.*642.*nu.*2.
41 Et ſucceſſiuè confeſſio ipſa erronea
diceretur, ſi conſtaret rem alitèr ſe habe-
re, *Borgn.deciſ.*27.*nu.*43.*par.*1. *Gratian. cap.*
501.*num.*4.*Maſcard.concl.*646.*num.*1.
42 Imò confeſſio erronea nō nocet, quan-
do apparet de relato alitèr loquente, quia
attenderetur relatum, & veritas, *Borgn.de-
ciſ.*41. *num.*23. *par.*2. neque præiudicaret,
*Mancin. in tract.de confeſſ. cap.*2.*num.*224.*&
cap.*3. *artic.*5.*num.*34. quo nàm caſu ſtatim
cenſetur error probatus, *Gratian.cap.*759.
43 *num.*14. ſicq; conſtito de errore, confeſſio
non nocet, nec facit actum diuerſum, *Co-
ſta Sicul conſ.*73.*num.*55. *Faber in eius Codice
lib.*4 *tit.*10. *defin.*8. *num.*13. & proindè er-
44 rans, & ignorans, non diceretur ratifica-
re, *Maſcard.concl.*1261.*num.*4.
45 . Deniq; cum ipſa confeſſio in iudicio
facta, vim habeat ſententiæ, & rei iudica-
tæ, probat *Gratian.cap.*595.*num.*3.*&* 14. *&
cap.*151.*num.*11. *Franc.Maria Pratus practic.
obſeru. cap.*68.*num.*5. ac præiudicium con-
fitenti, *idem cap.*154.*num.*22.hoc tamen nō
46 procederet in confeſſione erronea, quæ
etſi ſit iurata, & facta pręſente parte acce-
ptante, neq; præiudicat, *Gratian. cap.*501.
*num.*27.*&* 28.
47 Et ampliùs, quia talis confeſſio non
fuit acceptata, & ad hoc vt noceat, debet
acceptari, *Gratian. cap.*287. *num.*1. imò ſi
48 confeſſio facta à parte in iudicio, ſi pro-
betur erronea per confitentem, non præ-
iudicaret cōfitenti, niſi ante prouocatio-
nem à Iudice approbata in ſententia fue-
rit ſecus ſi ſit reprobata, *Borgn. deciſ.* 30.
*num.*127. *par.* 2.

Quantò magis ſi fuerit reuocata, prout
49 facto liquebat, poſtquàm confeſſio erro-
nea reuocatur, quāuis ſit iurata, *Gratian.
cap.*706.*num.*58. *&* 59. *& cap.*718.*num.*15.
& cap. 662. *num.*9. imò etiam ſi eſſet con-
feſſio

50 feſſio ipſa erronea pluries repetita, *Maſcard. concl.378.num.2.* & in ſumma confeſ-
51 ſio erronea, cõſtito de errore, ſemper reuocari poteſt, etiam deliberato animo facta, probat nouiſſimè *Franc. Maria Pratus pract. obſeruat cap.68.num* 18. etiam ſi iurata, & geminata fuerit, adhuc reuocari poteſt, *vt ſubdit nu.*25. & in ſumma, quia con-
52 feſſio non eſt probatio, ſed releuatio ab onere probandi, ad *tex. in l.1. in fine, ff. de interrog. act. l.1, C. de iuram. calumn.* cum alijs allegatis per *Carol. Ant. Moccia in ſua ſylua forenſ caſuum cap.70 num.6.* ſubdens ex *Bal. in rubr. C. de probat.* ſed ſuppletio proba-
53 tionis, quod ceſſat in cõfeſſione erronea, & maximè ſi incidentèr fuerit facta, ex *Bald. in l ad probationem, C. locati*, firmat *Hector de Guido in tract. de virib. confeſſ. par. 7. cap.2. num.31.*

Ex aduerſo autem contra pretenſa per eundem Spera in iure allegauit *Reg. Conſ. Paul. Stayban. iunior tunc Aduocatus diſertiſſimus pro Antonia de Ferrariis, & Iulio de Nubulis reſolut. forenſ. reſol.*50. hanc eandem cauſam plenius examinando, demùm in calce refert decìſum fuiſſe per S. C. contra ipſum Spera, & fuerunt abſoluti ereditores couenti ab eo, in Banca Iadoniſij.

Thoro.

SVMMARIVM.

1 *Subingreſſio etiam in linea tranſuerſali procedit.*

2 *Filii fratris, & filij ſororis, cõſobrini dicuntur, & in quarto gradu poſiti.*

3 *Subingreſſio includitur per clauſulam* gradus prerogatiua ſeruata.

4 *Sexus æqualitate exiſtente omnes ſuccedũt reſpectu maſculorum.*

5 *Fratres conſobrini, & deſcendẽtes alterius fratris conſobrini præmortui æqualitèr ſuccedũt, ſicuti frater patruelis, & deſcendentes alterius fratris patruelis, ſicuti fratres carnales, & filii alterius fratris carnalis, num.6.*

7 *Fœminæ exiſtentes in pari gradu, vel deſcendentes ex eis omnes admittuntur.*

8 *Filij fratrum, & ſororum de iure communi concurrunt ſimul in ſucceſſione patrui, vel amitæ.*

9 *Filius ex repreſentatione conſequitur gradum patris, non tamen alias qualitates ætatis, vel maſculinitatis.*

10 *Mares ex fœminis aliquando raro, aut nunquã ex maribus fœminæ fiunt.*

11 *Prærogatiua gradus non inducitur ſecundum* Conſuetudines Neap. Sed ſexus.

12 *Fratres, & filij alterius fratris ſuccedunt omnes, prædefuncto fratre, excluſis fœminis ex fratre, quod etiam in fratribus in tranſuerſali linea conſtitutis procedit, quod exemplificatur, num.13.*

14 *Incluſio vnius, eſt excluſio alterius.*

15 *Frater ſolus conſobrinus ſuccedit decedẽti, aliquo ſuperſtite fratre conſobrino, & filijs ſororis conſobrinæ, illis excluſis.*

16 *Frater patruelis excludit ſororem patruelem.*

17 *Filii fratrum, & ſororum, ad patrui ſucceſſionem, ſeù amitæ, an concurrant.*

18 *Differentia ſexus abolita à Iuſtiniano.*

19 *Deſcendentes ex ſorore, excludũtur vti ab infecta radice.*

20 *Deciſio refertur in beneficiũ nepotum ex fratre, excluſis nepotibus ex ſorore filij fœminarum eiuſdem naturæ cenſentur ſicut fœminæ, num.21.*

22 *Dotatio eſt cauſa excluſionis fœminarum.*

23 *Dotatio vnica ſufficit in Ciuitate Neapol. vt excludatur dotata ab omnium ſucceſſione.*

24 *Excluſio à ſucceſſionibus conſideratur reſpectu temporis dotationis.*

25 *Fœminæ ſi reperiantur dotatæ, excluderentur à ſucceſſione fraterna, qualitate adimpleta.*

26 *Paternum eſt officium dotare filias.*

27 *Fratres dotare ſorores nõ tenentur, et qualitèr.*

28 *Fœmina ſi non fuiſſet maritata infra ſexdecim annos ſuccederet, ſecus ſi fuiſſet dotata.*

29 *Amita ſi concurrat cum patruo in ſucceſſione nepotis ex fratre ambo ſuccederent, dummodò ipſa fuerit dotata à compatre.*

ARGVMENTVM.

Proximior in gradu an admitti debeat cum inſtituto in pari gradu in bonis antiquis, etiam ex vi ſubingreſſionis conceſſæ, non obſtante teſtamento condito.

CASVS LII.

DEceſſit Octauius de Maria filius, & hæres qu. Iacobi Anelli de Maria, ac hæres qu. Horatij de Maria fratris, condito teſtamento, in quo inſtituit heredem vniuerſalem Matthęum de Maria eius fratrem conſobrinum, qui hæreditatem adiuit, poſt cuius aditionem inſurrexerunt Ioanna, & Prudentia Pupatellæ, ac Ianuarius, & Ludouicus Marra filij Fuluiæ Pupatellæ, omnes filij Lucretiæ

tiæ de Maria ſoror vtrinq; coniuncta cũ
dicto Iacobo Anello prętendentes ratam
medietatis bonorum antiquorũ, de qui-
bus non poterat diſponere ipſe Octauius,
& conſequẽtèr inſimul cum eodem Mat-
thęo concurrere, ad talem ſucceſſionem
1 bonorum nedùm inſpecta gradus pręro-
gatiua, ſed etiam ex vi ſubingreſſionis
conceſſæ etiam in linea tranſuerſali, iuxtà
*Conſuetud. Neapol. Quod autem, de ſucceſſ. ab
inteſt.*

Et quàmuis reſpectu primæ prætenſio-
nis videantur omnes eſſe in eodem gra-
2 du, hoc eſt in quarto gradu filij fratris, &
filij ſororis, qui omnes conſobrini dicun-
tur, & in quarto gradu, vt dixit *Napod. in
d. Conſuet. Quod autem, ſub nu. 286. & 289.
Anna in alleg. 34. num. 3. & alleg. 55. nu. 6.*

Et ſimilitèr ſi ageretur de ſubingreſ-
ſione, ex quo ſubingreſſio includitur per
3 clauſulam, *gradus prærogatiua ſeruata*, *Reg.
Lanar. conſ 69 num. 29.*

In quo aduertendũ erit in facto, quod
ſicuti Pyrrus Thomas de Maria erat fra-
ter vtrinq; coniunctus cum dicto Iacobo
Anello, & ipſa Lucretia ſoror parirèr
vtrinq; coniuncta erant in gradu æquali,
ità etiam Matthęus, Ioanna, Prudentia, &
Fuluia, hoc eſt Matthęus ex dicto Pyrro,
Thoma, Ioanna, Prudenaia, & Fuluia, ex
dicta Lucretia reputabantur in eodem
gradu, omnes inſimul ſubingredientes in
locum eorum parentum, quod idem erit
in Ianuario, & Ludouico ſubingredienti-
bus in locum ipſius Fuluię, ob quod vide-
bantur ambos ſuccedere in æqualitate
ob gradus pręrogatiuam.

Nihilominus reſpectu primi aſſumpti
certum eſt, ſiuè data pręrogatiua gradus,
ſiuè non data, adhùc æqualitate ſexus in-
teruenienté proculdubio omnes ſuccede-
4 rent æqualirèr, ſicut reſpectu maſculorũ,
exemplificat *Napod. in d. Conſuet. Quod au-
5 tem, num. 289.* quod defuncto ſi ſuperſint
frater patruelis, & deſcendẽtes fratris al-
terius patruelis æqualitèr ſuccederẽt, ità
etiã ſi ſupereſſent frater conſobrinus, de-
ſcendentes fratris conſobrini præmortui
eodem modo ſuccederent æqualitèr, de
quo ſatis per *Dom. de Franch. dec 652 nu 1.*
ſiuè etiam eſſent fratres carnales, & filij
6 alterius fratris carnalis, vt in *Conſuet. Sed
ſi morienti*, latè *Molfeſ. ad Conſuet. Neap. p. 4.
quæſt. 42.*

7 Sic etiam exiſtentibus fœminis in pari
gradu, vel deſcendentibus ex eis, adhùc
omnes admitterentur, ex traditis in caſu
relato ab eodẽ *D. de Franch. d. dec. 652. n. 2.*

Data igitur gradus æqualitate inter ſuc-
cedere volentes, ſed differentia ſexus per
exiſtentia, proùt erat in caſu pręmiſſo,
quàmuis inſpecto iure cõmuni æqualitas
8 ſexus conſiderabatur ſicuti filij fratrum,
& ſororum de iure communi Romanorũ
concurrunt ſimul in ſucceſſione patrui, &
amitæ, ex *l. auunculo, C. commun. de ſucceſſ.*
quem citat ad hoc idem *Præſ. de Franch.
in deciſ. 412. in princ.* quem citat nouiſſimè
*Conſil. Andr. Prouenz. in ſuis obſeru. ad Con-
ſuetud. Si moriatur, obſeru. 6. num. 1.* nihilo-
9 minus erit aduertendũ, quod ſicuti filius
repreſentatione conſequitur gradum pa-
tris, non tamen alias qualitates, putà æta-
tis, vel maſculinitatis, quę in eo non repe-
riuntur, vt probat *Præſ. Merlin. controu. fo-
renſ. tom. 2. cap. 4. ſub num. 20.* & ſicuti ma-
10 res ex fœminis aliqnando, imò, & frequẽ-
tiùs, raro autem, aut nunquã ex maribus
fœminę fiunt, ſecundum Philoſophos,
Theologos, & Iuriſtas, *Robles in tract. de re-
preſent. lib. 2. cap. 12. nu. 28. & 29* ità è cõtra.

11 Sed inſpecto iure conſuetudinario non
inducitur prærogatiua gradus, ſed ſexus,
vt inquit *Napod. in Conſuet. Sed ſi morienti,
num. 270. & in d. Conſuet. Quod autem, & in
Conſuet. Si moriatur, num. 26.*

Maximè ſi ſumus in linea collaterali.

12 Quo fit, quod per *d. Conſuetud. Sed ſi mo-
rienti ab inteſtato*, ſi habet quis fratres, & fi-
lios ex altero fratre, omnes ſuccedunt, ex-
cluſis fœminis, ex fratre forſan inſimul cũ
fratribus exiſtentibus quas dotare com-
pelluntur.

13 Quod etiam in fratribus in tranſuerſa-
li linea conſtitutis procederet, vtputà ſi
eſſent conſobrini amitini, ſiuè patrueles,
vt etiam inter eos, & filios ipſorum ſuc-
ceſſio æqualis oſtendatur, vt ſubdit *Na-
podan. d. Conſuetud ſi moriatur, nu. 28.* in qua
ſiquidèm Conſuetudine habetur etiam,
quod in pręmiſſis appellatione fratris, ſo-
ror non contineatur, ſicq; dùm vnum in-
cludit, alium excludit, iuxtà vulgatam re-
14 gulam *incluſio vnius, eſt excluſio alterius*,
l. cum prætor, ff. de iudic. cum alijs apud *Bar-
boſ. princip. iur. lit I. num. 17.* & proindè *Na-
podan. in d. Conſuet. Quod autem, nu. 298.* quẽ
ſequitur *Dom. Reg. Hector Capyc. Latro de-
ciſ 4. num. 16. tom. 1.* ad literam poſuit ca-
ſum, quod decedẽte aliquo ſuperſtite ſibi
15 fratre conſobrino, & filijs ſororis conſo-
brini, quod ſolus frater conſobrinus ſuc-
cederet, excluſis filijs ſororis conſobrinæ,
etenim ratio conſeruationis bonorum in
familia, etiam in fratre patruele viget,
*Molfeſ. ad Conſuet. Neap. tom. 1. par. 4. q. 33.
num. 2.*

num. 2.ibiq; agit de eadem materia,vt fra-
16 ter patruelis excludat ſororem patruelẽ,
num. 1.*&* 16.vbi plures allegat,& rationes
deduxit, & in ſumma idem *Conſ. Prouenz.*
vbi ſupra, poſtquàm cenſuit de iure com-
17 muni concurrere filios fratruum,& ſoro-
rum ad patrui, ſeù amitę ſucceſſionem,
ſubnectit num 2.*& ſeq.* per hęc verba.ſed an
idem dici oporteat in terminis iuris no-
ſtri Conſuetudinarij videamus hoc loco,
& quidèm in hoc variant ius noſtrum, &
Romanorum, moribus,namq; noſtris in-
troductum eſt filios ſororum excludi à fi-
lijs fratrum,retenta antiqui iuris ratione,
per quam differẽtia ſexus obſeruabatur,
18 quam Iuſtinianus aboleri præcepit in
l.maximum vitium, C.de liber. præt. & hinc
19 excluſa ſorore, excludit ius noſtrum de-
ſcendentes ab ea tanquam ex radice in-
fecta,ſeù potiùs inhabili,ità *Naped in Con-*
ſuetud. Et omnia, num. 114. *infra hoc titulo de*
ſucceſſ.ab inteſt verbo filius autem,& cumulat
alios *Præſ. de Franch. d.deciſ.* 412. qui hoc
20 pro abſoluto deducit, & iudicatũ refert
in cauſa Alphonſi Guezzæ ad beneficium
nepotum ex fratre, excluſis nepotibus ex
ſorore defuncti, quod & ſępiſſimè deciſũ
eſt tàm per M.C.V. quàm per S. C. ea ra-
21 tione,quia eiuſdem naturę cenſendi ſunt
cum fœminis filij fœminarũ, vt dicit *Na-*
podan.in hac Conſuet. num. 112. & notat no-
uiſſimè *Caput.ad Conſuetud.* §.5.*de perſonis,*
*num.*36. qui ait hinc fundari *d.deciſ. Præſ.*
412.

Et eo amplius iſta Lucretia ſoror Iaco-
bi Anelli excludebatur, quia dotata fue-
22 rat, dotatio enim eſt cauſa excluſionis
fœminarum.probat *Molfeſ.conſ.*10.*num.*9.
in 1.*tomo ad Conſuet. Neap. Conſil.Prouenz.*
*ad d. Conſuet. Si moriatur. obſeruat.*5.*num.*3.
imò vt retulit *Anna ſenior in alleg.* 81.*nu.*6.
23 quod dotatio vnica ſufficit in Ciuitate
Neap. vt excludatur dotata ab omnium
ſucceſſione, ſecus in Regno ſtante Con-
ſtitutione, & ijs conſerunt allegata in ſe-
quentibus reſponſis.

Ad pręſens cum ageretur de ſucceſſio-
ne fratris conſobrini,videndũ erit, ſi hoc
tempore delationis hęreditatis attenda-
tur proximitas, ad hoc vt excludatur ſo-
24 ror conſobrina, & circa hoc erit aduer-
tendum, quod tempore ſucceſſionis con-
ſiderari debet dotatio ſororis, vt excluſio
ipſa fiat, ità *Molfeſ. in* 2.*tomo ad Conſuetud.*
*Neap. d.par.*4.*quæſt.*1 probat,quod ſi repe-
25 riantur dotatæ, & qualitas fuerit adim-
pleta, excluderẽtur ſorores,nàm licet pa-
26 ternum ſit officium dotare filias, probat
bat *Molfeſ. par.*6. *quæſt.*1. *num.*24. *tom.*1.*&*
*tom.*2. *par* 9. *quæſt.*6. *num* 2.*&* 3. vbi etiam
erit matris officium in ſubſidium non ta-
27 men fratres tenentur maritare ſorores,ex
traditis per *Napod.* quem ſequitur *Molfeſ.*
d.par 4.*quæſt.*5.*num.*5. eo magis ſi nil à pa-
tre habuerint,vel eſſent pauperes,& tantò
magis fratres conſobrini, qui non tenen-
tur conſobrinas maritare, & alias con-
iunctas.

Dùm igitur iſta Lucretia à patre non
fuerat dotata,quia nihil erat in bonis,ne-
que à fratre carnali, quia nil ex ſubſtan-
tia paterna habuerat, neque ſua, ſed ab
eius patruo fuerat dotata,dùm poſteà per
fratres fuiſſent quęſita bona de nouo,quæ
reliquerat ſuis filijs Oratio,ac Octauio,&
per Oratium obuenta eius pars Octauio,
qui ſuum conſobrinũ hęredem inſtitue-
rat,videndum erit, ſi ipſa ſoror conſobri-
na dotata à patruo nùnc ſuccedere po-
tuiſſet ſi viuiſſet dictus Octauius, in quo
28 caſu aduertendum erat, quod ſi amita
ſola fuiſſet. & non fuiſſet maritata infra
ſexdecim annos ſuccederet, per *text in* §.
eas autem, in Conſuet. Si moriatur, Hodierna
*controu.forenſ. cap.*23.*nu.*25. ſin autem fuiſ-
ſet dotata, excluderẽtur à ſucceſſione,
Capyc. in d. Conſuet. Si moriatur, incip. An ſi
*mulier. fol.*94. *Franc.Maria Pratus diſceptat.*
*forenſ tom.*1.*cap.*58.
29 Sed ſi amita concurreret cum patruo
in ſucceſſione nepotis ex fratre ipſorum,
licet ambo ſuccederent, tamen intelligi-
tur etiam ſi amita fuiſſet dotata à com-
muni patre, *Piſanell. in Apoſtill. ad Conſuet.*
*Si quis,vel ſi qua, fol.*116.*foris, incip. Nota in*
eo,& ſe remittit ad Conſuetud Sed ſi morienti,
vbi in *Addit.incip.Nota iſtam Gloſ. fol.*153.
notat, quod ſi ſupereſſet ſoror, & ſic ami-
ta reſpectu neptis, an ipſa admittatur cũ
fratre, hoc eſt patruo, & concludit, quod
non, quia ſoror non venit appellatione
fratris, vbi à fortiore inquit, ſi nullus ſu-
pereſſet frater, ſed tantùm neptis ex pręe-
mortuo fratre, & amita, & ſic multò for-
tiùs quando nepoti ſuccederetur,ſin autẽ
eſſent in pari gradu,& æquali deſcenden-
tes ex maſculo ſobrino, & deſcendentes
ex fœmina ſobrina, vt in caſu præmiſſo,
in hoc erit aduertendũ, quod aut loqui-
mur de Iure communi,vel de Iure Regni,
aut Conſuetudinarij, vt ſupra deductum
eſt, interea partes ſe concordauerunt pręe-
uia tranſactione, ſed veritas patet ex alle-
gatis, & in ſequẽtibus Iuris Reſponſis de-
monſtrabitur. *Thoro.*

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentes exiſtentes in pari gradu ſuccedunt.*
2 *Deſcendentes ex parte patris, ità ex linea maſculina, ſuccedunt per edictum vndè cognati.*
3 *Agnatio comprehendit maſculos, & fœminas.*
4 *Deſcendentium nomine continẽtur fœminæ, & maſculi ex fœminis.*
5 *Illud quod eſt inductum tàm ad beneficiũ maſculi, quàm fœminæ de iure conſuetudinario.*
6 *Proximioris appellatione quando veniunt maſculi, & fœminæ.*
7 *Amita dicitur agnata.*
8 *Fratres patrueles non excludunt amitam.*
9 *Agnatio in fœminis non conſeruatur.*
10 *Agnatio per filium, non per filiam conſeruatur.*
11 *Agnatorum appellatione in vltimis voluntatibus, non veniunt fœminæ agnatæ.*
12 *Agnatio per filios maſculos conſeruatur, nõ autem per fœminas, & indè per deſcendentes ex maſculis propagatur.*
13 *Deſcendentes ex agnata nõ ſunt de agnatione.*
14 *Deſcendentes tàm maſculi, quàm fœminæ, & ſic ex dotata excluduntur.*
15 *Agnatio mulieris cum ipſa extinguitur., ſed donec vixerit conſeruatur.*
16 *Agnationis, & familiæ, nomina ſunt ſinonima.*
17 *Conſuetudo fuit facta in fauorem familiæ.*
18 *Conſuetudines ſcriptæ ſunt in fauorem agnationis, & maſculorum.*
19 *Agnati conſeruant cum bonis, honorem, decus, auctoritatem, & memoriam domus.*
20 *Extraneus ab agnatione etiam dicitur.*
21 *Extranei non debent ſperare ſucceſſionem.*
22 *Agnati præferuntur cognatis in ſucceſſionibus.*
23 *Agnati potiùs quam cognati admittuntur ad ſucceſſionem, & magis cognati, quã extranei.*
24 *Subingreſſio non conceditur in linea collaterali, dummodò non excedat primum gradum, num. 25.*
26 *Maſculi tenẽtur maritare fœminas de paragio, ideò admittuntur ad ſucceſſionem, & fortiùs inter collaterales conſobrinos, quod ſecus eſſet in vtrinque coniunctos, num. 26.*
27 *Proximiores ſuccedentes de iure communi, & conſuetudinario cum prærogatiua gradus excludunt remotiores, remota ſubingreſſione.*
28 *Teſtator ex Inſtitutione maſculorum, præſumitur voluiſſe agnationi proſpicere.*
29 *Fœmina proximior excluditur à maſculo remotiore.*
30 *Fœmina excluditur per maſculos in eodẽ gradu exiſtentes.*
31 *Proximiores non admittuntur in caſu quo fuit facta inſtitutio proximioris.*
32 *Maſculi, & deſcendentes quando vocãtur, ſemper intelligitur pro conſeruatione familiæ.*
33 *Deſcendentes maſculi vocati in perpetuũ, arguunt agnationis conſeruationem.*
34 *Fœminæ quàmuis agnatæ ſint, non tamen ſunt aptæ conſeruare ius agnationis.*

APPENDIX I.

Octauius de Maria defunctus, filius Iacobi Anelli de Maria.

Matthęus de Maria conſobrinus filius Pyrri Thomæ de Maria frater carnalis Iacobi Anelli.

Lucretia de Maria ſoror vtrinque coniuncta dicti Anelli, & Pyrri Thomæ.

Ioanna, Prudentia, & Fuluia Pupatellæ filiæ ipſius Lucretiæ.

Ianuarius, & Ludouicus Marra filij ipſius Fuluiæ.

1 Si attendatur diſpoſitio iuris communis, eſt certum, quod dùm ipſi deſcendentes ſint in pari gradu, ſuccedere debent dicto Octauio defuncto, ex *l. maximum vitium, C. de liber. præter.* cum alijs apud *Capyc. deciſ. 159. num. 3.* ſublata differentia maſculorum, & fœminarum, nàm ſola cognatio ſpectatur, *Authent. poſt fratres, la ſeconda, C. de legit. hæred.* ſicque iſti videntur ſuccedere per edictũ vndè agnati, eo quia
2 omnes deſcendunt ex parte patris, & ita ex linea maſculina, ad *text. in §. 1. vbi gloſ. Inſtit. de legit. hæred. Bertacch. in repert. verbo*
3 *agnatio*, poſtquàm talis agnatio comprehẽdit maſculos, & fœminas, *Marta in ſumma de ſucceſſ. leg. par. 3. quæſt. 2 art. 1. num. 1.*
4 paritèrq; deſcendentium nomine continentur fœminæ, & maſculi ex fœminis, ex *Intrigl. de ſubſtitut. centur. 3. quæſt. 85.* probat *Barri de ſucceſſ. lib. 8. rubr. quib. fideicom. relict.*
5 *intellig. ſub num. 52.* & inſpecto iure Conſuetudinario diſpoſitũ eſt, quod illud inductum eſt tàm ad beneficium maſculi, quàm fœminæ, ex *Napod. de Ponte, & alijs,* probat *Reg. Hector Capyc. Latro conſult. 123.*
6 *num. 148. tom. 2.* ſicuti etiam proximioris appellatione venit tàm maſculus, quàm fœmina, *Reg. Hector Capyc. Latro conſult. 46 ſub num. 19. tom. 1.*

Sed ſi conſiderẽtur differentiæ, quæ inter maſculos, & fœminas agnatas exiſtũt, alitèr videtur concludendũ in facto præſenti, poſtquàm Matthęus eſt filius Pyrri Thomæ patrui, Octauij, & fratris vtrinque coniuncti dicti Iacobi Anelli ex linea directa maſculorũ procedens, & verè agnatus, & proximior dicto Octauio.

Iſtę autem ſorores conſobrinę de Pupatellis deſcendunt ex dicta Lucretia ſo-

T rore

rore carnali ipſorũ Iacobi Anelli, & Pyrri Thoma, ac amita ipſius Octauij, quæ
7 etſi agnata dicebatur, eo quia amita dicitur agnata, *Bal. in l ſi defunctus in princ. C. de ſuis, & legitim. hæred. Ant. Roſell. in arbore conſanguin. cap 2. Bertach. d. repert verbo agnati,* taliter quod ſi viueret ipſa Lucretia, concurreret cũ Mattheo, ità quod Mattheus illam excludere non potuiſſet, ex quo fra-
8 tres patrueles non excludunt amitam, iuxta *conſil. Cornei 169. vol. 4. Socin. ſen conſil. 28. vol. 4.* quos probac *Marta d. par 3 q. 4.*
9 *caſu 5. num. 3.* adhùc tamen quia agnatio in fœminis non conſeruatur, *§. cæterum, Inſtit de legit agnat. ſucc. Paul. Leon. inter conſ. vl-*
10 *tim volunt. conſ. 38. num. 6. tom. 2.* & agnatio per filium, & non per filiam conſeruatur, *Ludou. de Lambert. inter conſil. vltim. volunt. tom. 1. conſ. 76. num. 96.* cum in earum per-
11 ſonas finiatur agnatio. quo circa agnatorum appellatione in vltimis voluntatibus non veniunt fœminæ agnatæ, ex *Crau. conſil. 180 num. 1. & conſ. 306. nu 5.* probat *Molignat. de appellat vtriuſque iur. extenſ. verbo agnatorum appellatione, num. 26.* ſed tantùm
12 ipſa agnatio per filios maſculos conſeruatur, non autem per fœminas, *Port. Imol. conſ. 131. num. 7. Caſſan. in conſuet Burgundiæ tit. des ſucceſſions §. 12. num. 7. Mantica de coniectur. vltim. volunt. lib. 6. tit. 15 num. 3. Regens Hector Capyc. Latro conſult. 60 nu. 27. tom. 1.* & conſequentèr per deſcendentes ex maſculis propagatur, *Mantic. eod. tract. lib. 8 tit. 18. num. 18.*

Non ſic in deſcendẽtibus ex fœminis, vt ſunt iſtæ de Pupatellis, nàm licet eorũ
13 mater fuerat agnata, tamen eius deſcendentes non ſunt de agnatione, ex *l. voluntas, C. de fideicom.* probat *Romul. in tract. de teſtament præcept. extra famul alien. num. 39 & ſub num. 114.* ac etiam cum ipſa Lucretia fuerat dotata, & nuptui tradita, omnes ex ea deſcendentes fœminæ, & maſculi ex-
14 cluſi ſunt, quandocunque illa morietur, *Io. Campeg. in tract. qualit ſtantib. maſcul. &c. quæſt. 1. num. 98.* & ſic deſcendentes omnes ex filia excluſa, excluduntur, *Georg. Nacta in eod. tract. in 2. quæſt princ. num. 34.* etenim
15 agnatio mulieris cum ipſa extinguitur, ſed donec vixerit conſeruatur, poſt *Cioff. in conſ. 8. num. 26. par. 1. Mantic. d lib. 8. tit. 12. nu. 13.* & non mirum ſi ipſa Lucretia tunc viuens, concurrere potérat cum Mattheo, & vti agnata, & deſcendens ex maſculo nõ tamen eius filiæ, quæ nõ ſunt de agnatione, hoc eſt de familia cum agnationis,
16 atque familiæ nomen ſint ſinomina, probat *Carena pract. reſol in reſol. 103. num. 3.* &

17 Conſuetudo fuit facta in fauorem familiæ, *Reg. de Ponte conſ. 39. num. 12. vol. 1.* &
18 ſic Conſuetudines ſcriptæ ſunt in fauorem agnationis, & maſculorum, *Conſ. Prouenzal. ad Conſuet. Si moriatur, obſeruat. 22.*
19 *num. 21.* poſtquàm agnati conſeruant cũ bonis, honorem decus, auctoritatẽ, & memoriam domus, *Andr. Prouenz. ad Conſuet. Si quis, vel ſi qua, obſeruat. 20. num. 30. cum ſeq.* vbi alia adducit, & ideò extraneæ
20 reputandæ, quia extraneus ab agnatione etiam dicitur, *Bald. in l. emancipati, C. de col-*
21 *lat.* & non mirùm ſi extranei non debent ſperare ſucceſſionem, *Bald. in l. 1. C. de his, quæ ante apert. tabul.* ſed ipſe Mattheus tan-
22 tùm admictendus, ſicuti agnati præferuntur cognatis in ſucceſſionibus, *Bart. in conſil. nouiſſ. 41. num. 6.* & illos ſemper omni iure excludunt, *Marta ead. ſumma par. 3. artic. 3. num. 19.* & potiùs agnati admictendi
23 quam cognati, & magis cognati, quam extranei, *Borgn. deciſ. 26. nu. 17. par. 2* & conſequentèr ſubingreſſio videbatur ceſſare,
24 nã licet verſetur in linea collateralis, non tamen agebatur de ſucceſſione patrui, vel auunculi, pro qua conceditur ſubingreſſio, *Præſ. de Franch. deciſ. 24. num. 5, & deciſ. 149. num. 1.* ſed verſabatur in ſucceſſione fratris conſobrini cum alijs conſobrinis fœminis, & altero conſobrino maſculo,
25 quanquã ipſa ſubingreſſio in linea tranſuerſali non excedat primum gradũ, *Molfeſ. ad Conſuet Neapol. par. 4. quæſt. 38. nu. 1. & in conſ. 50 num. 38 in 2. tom.* adhùc tamen quia erant fœminæ, & ipſe Mattheus maſculus ex maſculo deſcendens, idcirco nõ omnes deſcendentes vocantur ad ſucceſſionem bonorum aſcendentium, ſecundũ
26 *Conſuet. Neap.* ſed maſculi tantùm, excluſis fœminis, qui tenentur illas maritare de paragio, *Molfeſ. d. par. 4. quæſt 1. num. 4. & 15.* multò fortiùs inter collaterales cõſobrinos, quod ſecus eſſet in vtrinq; coniunctis, vt declarat idem *Reg. Capyc. Latro vbi ſupra num. 150.* qui excludunt remotiores in gradu, præſertim fœminæ vtrinque coniunctæ, etenim proximiores, qui ſuccedunt de iure communi, & vigore *Conſuet. Si quis, vel ſi qua,* vocantur cum præro-
27 gatiua gradus, vt proximior excludat remotiorem remota ſubingreſſione, *idem conſult. 61. num. 32. & 33. tom. 1.* & potiſſimũ ſtante matrimonio contracto per ipſam Lucretiam dotatam, & excluſam per *Conſtitut. Regni, & Conſuet. Neap.*

Quę omnia procedere videbantur in ſucceſſione ab inteſtato, ſed in preſenti caſu agebatur de ſucceſſione ex teſtamẽto con-

Digitized by Google

to condito per Octauium relinquentem heredem Matthęum maſculum ex maſculo deſcendentem, & proximiorem eius conſobrinum ex patruo ſuo, & hoc caſu
28 agnationi proſpicere voluiſſe teſtatorē, intelligitur, ex inſtitutione maſculorum, probat *Carena reſol.*128. *num.*19. ſubdens *num.*31. *& ſeq.* quod ideò excluditur fœmina quàmuis agnata, imò *num.*32. ſequi-
29 tur, quod fœmina proximior excluditur à maſculo remotiore, quod etiam probauit *Molfeſ. ad Conſuet. Neap. par.* 4. *quaſt.*27. *num.*6.9. *&* 12. *& quaſt.*56. *num.*7. vbi in fine dixit tamen in materia iſtarum Conſuetudinum, ſecus eſſet, quia fœmina ex-
30 cluditur per maſculos in eodem gradu exiſtentes, prout latiùs dictum eſt ſupra *quaſt.*27. vt erat in caſu iſto, ex quibus per-
31 cipitur, quod in caſu teſtamenti, in quo fuit facta inſtitutio hæredis proximi, quibus debetur ſucceſſio non admicti debet pretenſio aliorum proximorum, prout refert deciſum *Capyc. deciſ.*98. *in fine*, ſuppoſi-
32 to quoque, quod maſculi, & deſcendentes quando vocantur, ſemper intelligitur pro conſeruatione familiæ, probat *Franc. Maria Pratus I.C. benemeritus diſcept. forenſ. tom.*1. *cap.*4 *num.*10. & ſubdit *num.*14. quod
33 deſcendentes maſculi vocati in perpetuum, arguunt agnationis conſeruatio-
34 nem, ſed fœminæ quàmuis agnatæ ſint, nō tamen ſunt aptę conſeruare ius agnationis, vt ſubdit *num.*58. ex ijs redditur dilucida altercationis reſolutio.

Ioannes Baptiſta de Thoro.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa teſtati regulatur ſecundum cauſam inteſtati.*

2 *Subingreſſio datur in linea collaterali inter fratres conſobrinos, & filios, ſeù nepotes deſcendentes ex altero fratre.*

3 Conſuet. Sed ſi Moriatur, *&* Cōſuet. Sed ſi morienti *producuntur.*

4 *Fœminæ, & deſcendentes ex eis excluduntur per* Conſuet. Neap.

5 *Appellatione fratris fœmina non continetur, quod ſecus de iure communi, num.*6.

7 *Fœmina filios habens de bonis paternis, & maternis, non alterius collateralis mortui ab eius ſucceſſione excluditur.*

8 *Paragium non debetur ſorori de bonis fraternis, etiam ipſi obuentis ex ſucceſſione paterna, nec de bonis per ipſum quæſitis, ſed vnica ſufficit dotatio, quod ſecus eſt de iure* Conſt. Regni, *num.*9. *& ſic iudicatum num.*10.

11 *Regula, quod appellatione fratris, ſoror nō continetur, limitatur num.*12.

13 *Soror dotata, nec filij alterius ſororis dotatæ etiam ſi non ſit dotatæ de bonis paternis, non ſuccedit, & ſic deciſum num.*14.

15 *Filia ſi reperitur maritata, & non apparet de aliqua dotatione, nec interpellatione excluditur à ſucceſſione fratris.*

16 *Filia dotata, cui dos promiſſa fuit in certis tandis, & non ſoluta, agere poterit, non tamen ad ſolutionem, vt maſculiata idem ſi habuiſſet dotem minore paragio, num.*17.

18 *Dos an præſumatur ſoluta, vel præſumantur iura ipſorum renunciaſſe filios.*

19 *Qualitas maſculinitatis in filia debet adeſſe tempore delatæ ſucceſſionis, & idem operatur ſolutio dotis, quod præſcriptio.*

20 *Filia ſemper eſt excluſa per Conſuetudines ab omni ſucceſſione aſcendentium, & tranſuerſalium per fratres etiam conſobrinos, quod ampliatur num.*21.

22 *Soror excluſa à ſucceſſione paterna, non cenſetur excluſa à ſucceſſione fratris, etiam in bonis ipſius obuentis ex paterna ſucceſſione, vel de nouo quæſitis.*

23 *Fœmina dotata à patruo, qui non habebat onus eam dotandi, an excludatur.*

24 *Fœmina ab alio dotata contemplatione patris, vel fratris, an excludatur à ſucceſſione.*

25 *Dos dicitur profectitia, quando fœmina ab alio dotatur.*

APPENDIX II.

DEceſſit Octauius de Maria filius Iacobi Anelli de Maria, qui erat frater carnalis Lucretiæ de Maria, ſuperſtite Matthæo de Maria eius fratre conſobrino, vniuerſali hęrede inſtituto, ac Ioanna, & Prudētia Pupatellæ filiabus dictæ Lucretiæ ſimilitèr ſororibus conſobrinis, ſeù amitinis, & Ianuario, & Ludouico Marra nepotibus, ex altera ſorore Fuluia Pupatella, qui omnes agunt pro portione, & rata, quam dicunt eis competere in bonis dicti Octauij reſpectu medietatis de qua non poterat diſponere, & hoc ſub prętextu quod ſint in pari gradu cum dicto Matthęo hęredo inſtituto, eſt videndum an eis competat aliqua portio vigore Conſuetudinis, & dico nullum ius competere, ex infraſcriptis.

1 Cauſa teſtati per *Conſuet. Neapol. Et ſi teſtator' de ſucceſſ. ab inteſt.* regulatur ſecundum cauſam inteſtati, nàm ſi quis teſtatus deceſſerit abſque filijs de bonis antiquis ſibi obuentis ab agnatis, vel cognatis, poteſt diſponere de medietate, reliqua

verò medietas debet peruenire ad proximiores agnatos, vel cognatos, ſubdit eadem Conſuetudo, prout in *capitulis de ſucceſſ. ab inteſt.* fuit dictum.

Modo nos ſumus in caſu, quod deceſſit abſq; filijs Octauius de Maria ſuperſtitete Mattheo de Maria fratre conſobrino instituto herede vniuerſali, & ſororibus de Pupatella ſimiliter conſobrinis, & illis de Marra filijs ex altera ſorore con-
ſobrina, qui pretendunt ei&am ratam vi-
2 gore *Cōſuetudinis*. vt in pari gradu, ex quo in linea collaterali etiã inter fratres conſobrinos, & filios, ſeu nepotes, & deſcendentes ex altero fratre, ſeu ſorore conſobrina, datur ſubingreſſio per *Cōſuet. Quod autem. de ſucceſſ ab inteſt.*

Sed ad excluſionem prędictorum dico,
3 quod tàm per *Conſuetud. Sed ſi moriatur, de ſucceſſ. ab inteſt.* quę loquitur in linea aſcẽdenti, & ſucceſſione patris, vel aui, quam per *Conſuet. Sed ſi morienti, eod. tit.* quę loquitur in linea collaterali inter fratres carnales, & deſcendentes alterius fratris, quam per *Conſuetud. Quod autem*, quæ loquitur in caſu noſtro, inter fratres, & ſo-
4 rores conſobrinas, & deſcendentes ipſatum ſemper fœminę, & deſcendentes ex eis ſunt excluſę, *Napod.* latè *in Conſuet. Et omnia, eod. tit. in verſ. ex maſculis, num.* 111. & in ſpecie in caſu de quo agimus eadem *Conſuet. Quod autem.* dicit, quod appella-
5 tione fratris, ſoror non continetur, & *Napod. in d. Conſuet. Quod autem, verſ. ſoror, nu.* 298. dicit, quod ſi decedenti ſupereſt frater conſobrinus, & filij ſororis conſobrinæ, ſolus frater ſuccedit, excluſis filijs ſororis conſobrinę, & appellatione fratris, ſoror non continetur iuxtà hanc Conſue-
6 tudinem quicquid ſit de iure communi, *l. maximum vitium, C. de lib. præt.* & fratres eas tenentur dotare de paragio, *d Conſuet. Si moriatur, & Conſuet. Eas autem, & Conſuet. Sed ſi morienti, Napod. in Conſuet Si qua mulier, verſ. abſque diſcretione, num.* 3. de mu-
7 liere habẽte filios de bonis tamen paternis, & maternis, non alterius collateralis mortui, vt ab eius ſucceſſione ſorores excludant, *Franch. deciſ.* 7. *Camill. de Medic.* latè *in conſ.* 11. *num* 6 *cum ſeq. vſque ad finem*, qui in eadem cauſa conſuluit, & *Fab. Capyc. Galeota in addit. ibi num.* 19. refert *deciſ. de Franch.* & in alijs cauſis deciſum dictas deciſiones, & alios DD. refert *Molfeſ. p.* 4. *de ſucceſſ. ab inteſt. quæſt.* 29. & dicit hoc indubitatum de iure Conſuetud. tàm ex interpretatione Prudentum, quàm ex ver-
8 bis Conſuetudinum, vt ſorori non debeatur paragium de bonis fraternis etiam ipſi obuentis ex ſucceſſione paterna, nec de bonis per ipsũ quæſitis, vt ab eius ſucceſſione excludatur, ſed vnica tantùm ſufficiat in die votorum, quicquid ſit de
9 Iure *Conſtit. Regni In aliquibus*, quaſi non viuatur Iure Longobardorum, tot debet habere paragia, quot ſunt ſucceſſiones, & eſt de hoc *Pragmat.* 1. *de feud. detta la Filin-*
10 *geria*, & ſecundum hanc opinionem dicit fuiſſe iudicatum, quicquid ipſe aliter ſenſerit *Anna alleg.* 81. *Afonte in tit. de ſucceſſ. mulier. num* 6. & alij, quos refert *Molfeſ. in loco prææallegato, Reg. Rouit. conſ.* 42. *num.* 5. *volum.* 2. & latè quoque refert *Dec. conſ.* 23. *num.* 18.

11 Eſt tamen verum, quod regula prędicta vt appellatione fratris, ſoror non contineatur de Iure Conſuetud. & ipſa ſit excluſa à dictis ſucceſſionibus limitatur,
12 niſi fuiſſet maſculiata, altero ex duplici modo; Primo, ſi fratres diſtuliſſent eam maritare vſque ad decimumſextum annũ quo ſuccedit in virilem portionem vna cum alijs fratribus, ac ſi eſſet maſculus, *Conſuet. Eas autem, & Conſuet. Si qua mulier*, vbi *Napod. d. verſ. abſq; diſcretione*, & *Anton. de Alex. in Conſuet. quod autem, in addit. verſ. hic loquitur*, hoc tenet de mente *Napod. ibi verſ. habuiſſet*, idem tenet *Afflict. verſ. quia iſta gloſa*, qui intelligit *Napod. in d. Conſuet. Eas autem*, ſi fuerint requiſiti fratres congruo loco, & tempore, & habeant hanc facultatem, & communitèr hoc tenent *omnes Addentes ibi*, & referunt ſic fuiſſe deciſum, quos latè refert *Franch. deciſ.* 417. *co-*
13 *lum.* 1. Secundo modo vbi pater in teſtamento æqualitèr, & in virili portionem eam indotatam cũ fratribus inſtituiſſet, *Anton. de Alex. & Afflict. in d. Conſuet. Quod autem, in præallegato verſ.* vbi ſic refert deciſum, & *Piſanell. ibi in addit verſ pone quod ſoror*, & eſt de mente *Napod in Conſuet. Sed ſi morienti, verſ. parentum, num.* 303. ſuperſtite alia ſorore, vel filijs alterius ſororis, & ſupereſt frater diſtinguit, an ſoror habuit bona paterna titulo donationis, vt hoc caſu nec ipſa, nec eius filij ſuccedant, an
14 verò ex cauſa ſucceſſionis, vt hoc caſu vtantur iure maſculi, & fratrum, & per illam *gloſ. Napod. Anton. de Alex. ibi verſ circa iſtam gloſ.* refert fuiſſe deciſum, quod in caſu prædicto fratri decedenti, non ſuccedunt ſoror dotata, nec filij alterius ſororis dotatæ, ſed frater etiam quod non ſint dotatæ de bonis paternis, & quod tantùm ſibi ſupereſt facultas petendi legitimam pro dote, ex quo maritata quam

habebit

habebit loco donationis,& non iure ſuc-
ceſſionis,& propterea frater ipſam exclu-
dit,& *Iacob. Anell. de Bottis in d. Conſuet. Sed*
morienti, ſuper verſ. ſtatuitum, num. 268, in ad-
dit. quæ incipit iſta Conſuetudo, in fine, dicit
14 fuiſſe deciſum in S.C. maritatam à fratre
de bonis paternis,vel à patre non admit-
tendam ad ſucceſſionem fratris, idem di-
cit fuiſſe deciſum ſi fuit maritata,& dota-
ta à fratre de alijs bonis datis in eſcam-
bium bonorum paternorum, eandem de-
ciſionem ad hoc refert *Capyc. in Conſuet.*
Si moriatur, in addit. quæ incip. Circa hanc Con-
ſuetudinem, in fine, idem tenet *Camill. de Me-*
dic. d. conſ. 11. num. 25. idem dico ſi reperi-
15 tur maritata, & non apparet de aliqua
dotatione, nec interpellationem precceſ-
ſiſſe, quod adhùc excluditur à ſucceſſione
fratris, ita per plura tenet *Piſanell.* & refert
in S.C. fuiſſe deciſum *in d. Conſuet. Quod*
autem, d. verſ. pone quod ſoror, ſed quod poſ-
ſit petere paragium tantùm in bonis pa-
ternis, ex quo non apparet dotem habuiſ-
ſe, idem dicit *Camill. de Medic. in loc. præal-*
16 *leg.* idē dico vbi fuiſſet dotata, & ei pro-
miſſa dos in certis tandis,& non ſoluta,
vt agere poſſit ad dotem, non ad ſucceſ-
ſionem vti maſculiata, *Napodan. in Con-*
ſuetud. Si moriatur, in verbo paragium, nu. 59.
vbi ſe remittit dictis *Andreæ in cap. 1. de*
nat. ſucceſſ. feud. 10. collat. vbi hoc dicit *Andr.*
latè *Molfeſ. de ſucceſſ. ab inteſt. par. 4 quæſt. 10.*
17 *num. 3. cum ſeq.* idem ſi habuiſſet dotem
minorem paragio, *Frecc. in addit. ad Napod.*
in d. verſ. paragium, num. 58 verſ. item dicendū,
item ex curſu legitimi temporis pluſquā
annorum 30. quo in circa vixit ab anno
1547. quo nuptui fuit tradita cum Fabri-
tio Pupatello, tàm ipſa, quàm dictus eius
vir non petierunt, & per alios annos 54.
tacuerunt etiam eius filij, & nunquā con-
queſti, immò vir in anno 1564. ſe conſti-
tuit debitorem Marco dotanti in duca-
18 tis 60. quo fit alterum de tribus, vel quod
præſumitur ſoluta dos pro ea, quæ dixit
Afflict. in fortiori caſu, & ſatis minori tē-
pore *deciſ. 13.* & alij, quos refert *Molfeſ. d.*
par. 4. quæſt. 11. in fine, Camill. de Medic. d. con-
ſil. 11. num. . . . vel quod præſumuntur iura
ipſorum renunciaſſe, *l. ſi eo tempore*, *C. de*
remiſſ. pignor. plura ad hoc,& legantur que-
ſo *Stayban. conſ. 77. verſ. vltimo aduertatur,*
vel tempore erit excluſa ab actione quam
19 fortè habuiſſet vti maſculiata, quę quali-
tas debet adeſſe tempore delatę ſucceſ-
ſionis, & eidem operatur ſolutio dotis,
quod pręſcriptio per prędictā hoc tenet,
dicit conſuluiſſe *Anton. de Alex. in d. conſil.*
qui autem, verſ. parentum, in addit. quæ incipit
Quid autem,& per 30. annos quęlibet actio
tollitur, *l. ſicut, l. omnes, & l. cum notiſſimi*,
C. de præſcript. 30. vel. 40. ann.
20 Dotata ergò indiſtinctè, ſemper eſt ex-
cluſa per has Cōſuetudines ab omni ſuc-
ceſſione aſcendentium, & tranſuerſalium
per fratres etiam conſobrinos. *Reg. Ronit.*
conſ. 23. num. 17. poſt Cap. & Franch. quos al-
21 legat, idem ſi maritata, & non apparet de
aliqua dote, niſi fuiſſet maſculiata altero
ex dictis duobus modis per ea, quæ dicūt
ſupradicti *Anton de Alex. & Piſanell. in locis*
ſupra allegatis, & differt Ius Regni ab hoc
Iure Conſuetudinario per *Conſtitutionem*
22 *In aliquibus*, ſoror excluſa à ſucceſſione
fratris etiam in bonis ipſi obuētis ex pa-
terna ſucceſſione,& de nouo quęſitis, iux-
tà *deciſ. Afflict. 178. Franch. dec. 171. & 667.*
quas refert *Dom. Fab. Capyc. Galeota in add.*
ad conſ. prędictum Camill. de Medic. 11. nu. 18.
Molfeſ. in d. quæſt. 29. par. 4. de ſucceſſ. ab in-
teſtato.
Non obſtat ſi dicerent Lucretiam ami-
tam fuiſſe dotatam à Sebaſtiano patruo,
23 qui non habebat onus eam dotandi, &
ob id non poterat eam excludere, & eius
deſcendens à ſucceſſionibus paternorū,
nec fraternorum, de quibus agitur *Napo-*
dan in Conſuet. Si moriatur, verbo ex maſculis,
verſ. patruorum, num. 113. vide *Apoſtillam in*
Conſuet. Sed ſi morienti, fol. 159. incip. Circa
iſtam Gloſ. & alij, quos allegat *Molfeſ. d.*
quæſt. 29 num. 10. nàm vbi contemplatio-
24 ne patris, vel fratris ab alio,& de alijs bo-
nis ſoror fuit dotata, tùnc excluditur, *Na-*
podan. in d. Conſuet. Eas autem, verſ. paragium,
num. 58. verſ. ſed quid ſi fratres, facit ad hoc
text. in l. ſi verò, §. item quicquid ff. ſolut. matr.
l. ſed ſi plures, § in arrogato, ff. de vulg. et pupill.
vel vbi vt gerat negotium fratris, vel vt
25 patris, donec alius dotaſſet, quibus caſi-
bus dos dicitur profectitia, *l. profectitia, ff.*
de iure dotium, ſed patruus in actu dotatio-
nis voluit renunciationem paternorum,
maternorum, & fraternorum in benefi-
cium tàm Iacobi Anelli, Pauli, & Pyrrì
Thomę fratrum dictæ Lucretiæ, quàm fi-
liorum heredum, & ſucceſſorum dictorū
eorum fratrum.

Reliqua ſuppleant Domini Iudican-
tes, quibus in omnibus me ſubmitto.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 Conſuet.Si moriatur, *adducitur, & ponderatur.*

2 Conſuet. Si motiatur, §. eas autem, *exaratur.*

3 Conſuet.Sed ſi morienti,*qualitèr procedat.*

4 *Nouũ ius ſuccedendi per Conſuetudines,quodnam ſit.*

5 *Frater conſobrinus ſolus ſuccedit poſt mortem conſobrini, excluſis filijs ſororis.*

6 Napod.in Conſuet. Si moriatur,§ quod autem, *declaratur.*

7 *Soror conſobrina cum fratribus maſculis conſobrinis, ex diuerſis ſororibus procreata, ad ſucceſſionem auunculi in capite admiſſa fuit, & ſic deciſum, & quid è contra,num.*8.

9 *Filius natus ex fœmina, quæ renunciauit, licet ex perſona matris ſuccedere non poſſit,quæ ſe excluſit per renunciationem,adhùc ſuccederet ex perſona propria,ſi non adeſſet alter in gradu,vel eſſet ipſe proximior,vel in pari gradu.*

10 *Succeſſio inter fratres amitinis, ſeù ſorores, qualis ſit.*

11 *Soror amitina eſt excluſa ab eius fratre conſanguineo, non autem ab alijs fratribus conſobrinis.*

12 *Deſcendentes ex altero fratre ſobrino pæmortuo, an ſuccedant per ſubingreſſionem.*

13 *Amita an excludat fratres conſobrinos natos ex maſculo vti proximiores in gradu.*

14 *Fœminæ agnata an excludantur per* Conſuetudinem, *ſi concurrant cum fratribus ipſarũ.*

15 *Intellectus ad* Conſuetud. Si motiatur, §.quod autem.

APPENDIX III.

DEceſſit Octauius de Maria abſque filijs, condito teſtamento, in quo inſtituit hæredem vniuerſalẽ Mattheum de Maria eius fratrem patruelem.

Prætendunt ſorores amitinæ debere cõcurrere cum dicto Mattheo ad medietatem bonorum antiquorum infra diſtrictum, de qua vigore Conſuetudinis Neapolitanæ non poterat diſponere.

Difficultas,quę mihi occurrit, quia nõ ſunt ſorores Matthęi ex eódẽ patre, quo caſu eſſent per fratrem conſanguineum excluſę tàm à ſucceſſione aſcendentium, quàm tranſuerſaliũ, & vnica dotatio tantùm ſufficeret de Iure Conſuetudinario, ſed ex diuerſis parentibus,quo caſu Conſuetudo non dixit, & ſucceſſiuè remanet caſus ommiſſus ſub diſpoſitione iuris cõmunis, per quã ambo in pari gradu abſq; diſtreptione ſexus concurrunt, & id ex pluribus mihi ſuadetur.

1 Primò, ex verbis Conſuetudinis habetur enim in *Conſuet. Si moriatur, de ſucceſſ. ab inteſt.* quòd ſeruetur pręrogatiuá ſexus, & ſorores à ſucceſſione aſcendentium ſunt excluſæ per eorum fratres, & tenentur illas maritare ſecundum paragium, verum per *verſ. eas autem, eod. tit.* differentibus ipſas maritare vſq; ad annos ſexdecim completos ſuccedunt, & poſſunt petere portionem virilem de bonis paternis,& maternis,vt fratres, & alij ſucceſſores, qui tenentur eas dotare. Et quando tractatur de ſuccedendo tranſuerſalibus, loquitur *Conſuetudo Sed ſi morięti*,quæ duo diſponit, ampliat ſubingreſſionem,vt nedum filij fratris ſubingrediantur locum patris, ſed tota progenies fratris pręmortui in infinitum retineat locum illius, & fecit aliud,quod quando in tali ſucceſſione concurrunt fœminę, quæ habeant fratres conſanguineos,excludantur,quia eorum fratres tenẽtur ipſas maritare, ſequitur *verſ. quod autem*; & nil aliud diſponitur,niſi dat etiam ſubingreſſionem,quando tractatur de ſuccedendo alijs agnatis, & cognatis in vlterioribus gradibus exiſtentibus,quod fuit interpretatum in fratribus patruelibus,amitinis,vel conſobrinis, qui ſunt in quarto gradu, & ſucceſſiuè colligitur, quod in vtroq; caſu quando tractatur de ſuccedendo aſcendenti, quam quando tractatur de ſuccedendo tranſuerſali,ſunt excluſæ fœminæ per fratres conſanguineos.

Idq; magis apertè detegitur ex ſequẽtibus verbis dicti *verſ. quod autem*; dùm dicitur appellatione fratris, ſoror non continetur,prætęrquàm ſi ſoror partem vt vnus ex fratribus habuiſſet de bonis parentum, & eſt quando fratres conſanguinei diſtulerant maritare, vt dictũ erat.
2 *verſ. eas autem*; ergò de fratre conſanguineo,quia patrueles,amitini,& conſobrini non tenentur maritare ſorores ex diuerſis
3 parentibus; Rurſus *Conſuet.Sed ſi morienti*, vocat ad ſucceſſionẽ collateralis filias, neptes,& proneptes ex fratribus pręmortuis, verùm ſi habent fratres conſanguineos,ſunt fœminæ excluſæ, cum habeant fratres ipſas maritare, & dùm nil diſponitur, quando nõ habent fratres conſanguineos, non ſolùm remanet incorreptũ ius commune,ſed expreſsè per Conſuetudinem vocatæ fœminæ.

Secundò,authoritate *Napod.in Conſuet. Si moriatur, num.*26. vbi ponit nouum ius ſucce-

4 ſuccedendi, & eſt conſuetudinarium, ſecundum quod ſeruatur prærogatiua ſexus, ſed conditionalitèr ſi filia infra certū tempus dotetur de paragio, tàm in linea deſcendenti, quàm in linea tranſuerſali.

Præterea *Napod. alibi in d. verſ. quod autem, in verſ. ſoror*, dicit ex hoc patet, quod
5 ſi aliquis deceſſit, ſuperſtite ſibi fratre conſobrino, & filijs ſororis conſobrinæ, ſolus frater conſobrinus ſuccedit, excluſis filijs ſororis conſobrinæ, præterquàm ergo in filijs ſororis ſuæ conſanguineæ, quæ per dotationem fuiſſet excluſa, dùm dicit, præterquàm quia conſobrini, & patrueles non tenentur illas dotare, & ſi velimus dicere loqui *Napod.* in filijs ſororis
6 conſobrinæ, ex diuerſis parentibus dùm illas excludit, ſecus de earum matre, quæ concurreret cum alio fratre conſobrino, quia aliàs ſi eorum mater fuiſſet excluſa per Conſuetudinem, poſuiſſet *Napod.* caſum indubitabilem.

Et ſecundùm hanc meam opinionem, & interpretationem conſuluit *Conſiliar. de Georgio conſ. 30. num. 8. & 9. cum ſeq.* & ſic ſimilitèr interpretatus fuit, & *ſubdit nu. 20.* quod prærogatiua ſexus in materia *Conſuetud.* conſideratur ſemper reſpectu proprij fratris cōſanguinei tàm quando ſucceditur aſcendenti, quàm collaterali, non autem ad beneficium fratris conſobrini, vel amitini, in quo caſu ius commune remanet incorreptum, & dicit ipſe, quod in hoc nulla poterat cadere difficultas, *& ità*
7 *fuit in illa cauſa deciſum iunctis Aulis*, admittendo ſororem conſobrinam cum fratribus maſculis conſobrinis, ex diuerſis ſororibus procreatam ad ſucceſſionem auunculi in capite, vt refert *Reg. Rouitus*
8 *deciſum in fine ſui conſ. 23.* qui conſulerat in eadē cauſa pro altera parte, *& num. 6. & 7.* tenuerat excludi ſororem conſobrinam per fratres conſobrinos ex diuerſo ſtipite, & alitèr interpretauerat Conſuetudinem, & quod non erat ſumendum argumentum à contrario, & nullum ex noſtris adent ad Conſuet. pro ſua opinione allegauit.

Et *Molfeſ. in tit. de ſucceſſ. ab inteſt. par. 4. quæſt. 42. in fine*, vbi loquitur de ſucceſſio-
9 ne fratris conſobini, notat, quod licet natus ex fœmina, quæ renunciauit, non poſſit ſuccedere ex perſona matris, quæ ſe ipſam excluſit per renunciationem, ſuccederet tamen ex propria perſona, ſi non adeſſet alter in gradu, vel eſſet ipſe proximior, vel in pari gradu cum alio.

Ponderatur etiam *Napod in Conſuet. Si quis, vel ſi qua, nu. 347.* qui dicit inter iſtos
10 fratres amitinos, ſeù ſorores, talis eſt ſucceſſio, vt ego filius fratris ſuccedam tibi, qui es filius ſororis patris mei, quę eſt mihi amita in bonis ipſius matris ſuæ amitæ meæ, cum ſim tibi proximior ex parte matris tuæ, & è contra, tu potes mihi ſuccedere in bonis omnibus, & patris mei auunculi quidèm tui, cum ſis mihi proximus ex parte patris mei per matrem tuam ſororem patris mei, & ſic de linea eius; Et ſucceſſiuè ratione æqualitatis ſeruandæ, ſicut Octauius ſucceſſiſſet iſtis ſororibus amitinis in bonis maternis vigore Conſuetudinis, ità è contra, & ipſe ſuccedere debet eidem defuncto in bonis paternis, *Præſ. de Franch. deciſ. 149. num. 12.* videtur
11 dicere, quod ſoror amitina ſit excluſa ab eius fratre conſanguineo, non autem ab alijs fratribus conſobrinis.

Et tandem nō ſemper eſt excluſa à fratre conſanguineo, quia ſi tractaretur de ſuccedendo fratri ſobrino, vulgò tertij,
12 concurreret cum fratre conſanguineo in capite ad illius ſucceſſionē, vti caſus non prouiſus per *verſ. quod autem*, vt deciſum refert *Franch deciſ. 24.* vbi fuerunt concluſi deſcendentes ex altero fratre ſobrino præmortuo, quia nec iſto caſu loquebatur ſubingreſſio, & *Iacob. Anell. de Bottis in d. verſ. quod autē, in apoſtill. incip. In cauſa Ioannis Hieronymi*, refert deciſionem prædictam.

Tertiò, & fortiùs ſi viueret hodie Lucretia de Maria amita Octauij defuncti ob prioritatem gradus in tertio gradu, non obſtante ſexu excluderet Matthęum in quarto gradu ex alio parente à medietate bonorum antiquorum infra diſtrictū vigore Conſuetudinis, ex *deciſ. Præſ. de*
13 *Franch. 157.* vbi iudicatū amitam excludere fratres conſobrinos, licet natos ex maſculo vti proximiores in gradu, & di-
14 cit *ibi num. 6.* fœminas agnatas per Conſuetudinem non excludi, & ità demùm ſi concurrant cum fratribus ipſarum fœminarum, & *Molfeſ. in tit. de ſucceſſ. ab inteſt. par. 4. quæſt. 42. nu. 5.* dicit, quod licet Conſuetudo det ſubingreſſionem in filijs fratrum, & in filijs fratrum conſobrinorum non loquitur, quando quis deceſſit ſuperſtite patruo, qui eſt in tertio gradu, & filijs patrui, qui ſunt in quarto gradu, quia iſto caſu nō permictitur ex Conſuetudine expreſsè ſubingreſſio, & proindè ſtandū eſt iuri communi, & habet locum prærogatiuæ gradus, ſi ergò Lucretia licet fœmina excluderet Matthęum, ergò & filiæ

Lucretiæ,

Lucretiæ, quæ nunc agunt, & ſunt in eadem quarto gradu cum Matthęo concurrere debet.

Quartò, ſi vellemus intelligere, *verſic.*
15 *quod autem*, quod frater patruelis excluderet ſororem patruelem, vel amitinam, quę nō eſſet ſibi cōſanguinea, reſultaret, quod frater conſobrinus, vel amitinus eſſet melioris conditionis ad excluſionem ſororis patruelis conſobrinæ, vel amitinæ defuncti, quoniam frater primi ordinis, qui excludit eius ſororem cum onere dotandi de paragio tàm à bonis aſcendentiū, quàm tranſuerſalium, & fratres patrueles conſobrini excluderent ſorores patrueles conſobrinos, & amitas ex diuerſis parentibus abſq; onere dotandi.

Additio. *Vide Thorum in ſuo compendio verbo amitæ tertio loco, & Conſiliar. de Georgio allegat.* 30. *num.* 57.

SVMMARIVM.

1 *Maſculi non ſemper excludunt fœminas, ſed quando habēt onus dotandi de paragio in bonis patris.*

2 *Maſculi non ſemper in omni gradu, excludunt fœminas ſolùm, in quo Conſuetudines concedunt Conſuet. ſubingreſſionem, & non vltra.*

3 Conſuet. Et ſi teſtator *producitur.*

4 Conſuet. Sed ſi morienti *adducitur.*

5 Conſuet. Sed ſi morienti, §. quod autem, *affertur.*

6 *Subingreſſiō an, & quando locum habeat inter fratres.*

7 *Caſus duo ſunt expreſſi in* Conſuet. Sed ſi morienti, §. quod autē, *in materia ſubingreſſionis.*

8 Conſuet. Neap. Sed ſi morienti, *quo caſu loquatur de fœminis.*

9 *Fœminæ in bonis fraternis paragium petere nequeunt.*

10 *Portio ſororis quando ſucceſſio eſt fratris conſobrini, accreſcit fratribus vtrinq; coniunctis, vel conſanguineis.*

11 *Deſcendentes ex fœmina excluſa per ſtatutum ſunt excluſi.*

12 *Amita inſimul cum nepte ad ſucceſſionem admiſſa ex æquitate, & ſic deciſum.*

13 *Deſcendentes ex ſorore ſunt excluſæ.*

14 Conſuet. Sed ſi morienti, §. quod autem, *intellectus.*

15 *Soror facit partem, & non eſt excluſa, ſed eius portio accreſcit fratri vtrinque coniuncto, & conſanguineo, & ſic deciſum.*

16 Napod. in Conſuet. Sed ſi morienti, §. quod autem, ver. ſoror, *qualitèr intelligatur.*

17 *Filij ſororis conſobrinæ ſunt excluſi à fratre conſobrino, & quomodo.*

18 *Matre excluſa, excluduntur deſcendētes ex ea.*

19 *Amita in tertio gradu exiſtens, ſi viueret, an excludat fratrem conſobrinum in quarto gradu exiſtentem.*

20 *Amita excludit fratrem patruelem in ſucceſſione fratris conſobrini.*

21 Napod. in Conſuet. Si quis, vel ſi qua, nu. 137. *intellectus, & num.* 25.

22 *Amita de iure communi, an excludat filiū patrui, vel amitæ eius nepotes.*

23 *Subingreſſio an detur quando quis deceſſit ſuperſtite patruo, & filijs alterius patrui, & quando militaret ſubingreſſio, num.* 24.

25 *Patruus indiſtinctè excludit nepotes, & ratio affertur num.* 26.

27 *Subingreſſio in quibus caſibus detur.*

28 *Excluſio fœminarum, & deſcendentium ex illis per Conſuetudines inducta eſt.*

29 *Soror dotata, concurrit cum maſculiata, & ſic deſcendentes ex illis.*

30 *Soror maſculiata admittitur ad ſucceſſionem.*

31 Deciſ. D. de Franch. 157. *qualitèr intelligatur.*

32 *Amita an excludat fratrem conſobrinum.*

33 Conſuet. Sed ſi morienti, & Conſuet. Et ſi teſtator *qualitèr procedant.*

34 Conſuet. Si quis, vel ſi qua, *qualitèr procedat.*

35 *Actio ad paragium datur fœminæ maritatæ.*

36 *Fœmina, quæ renunciauit habetur, ac ſi paragium haberet.*

37 *Renunciatio promiſſa à fœmina, ſi non appareat ſequuta, habetur, ac ſi eſſet facta ad excluſionem deſcendentium.*

38 *Solutio promiſſæ dotes, ac paragium præſumitur facta.*

39 *Fœminæ admiſſæ faciunt partem, & earū portiones accreſcit ſucceſſoribus.*

IESVS

IESVS, MARIA, IOSEPH.

Leonardus de Maria
communis ſtipes.

Iacobus Anellus.	Petrus Thomaſius.	Lucretia maritata cum Fabritio Pupatella.		
Octauius de cuius bonis antiquis ex Iacobo Anello prę obuentis agitur.	Matthæus frater patruelis Octauij, & ab eo vniuerſalis hæres inſtitutus, & Maria, & Laudonia ſorores Matthæi.	Prudentia mortua poſt litẽ.	Ioanna viuit.	Fuluia mortua ante mortem Octauij.
				Ianuarius, & Ludouicus Marra.

APPENDIX IV.

MOrtuo Octauio de Maria, relictis bonis antiquis ſub diſtrictu Ciuitatis Neap. ſibi ex Iacobo Anello patre obuentis, & inſtituto vniuerſali hęrede Matthęo de Maria fratre patruele, eoq; bona prędicta poſſidente comparuerunt in S. C. Ioanna, & Prudentia Pupatella ſorores amitinæ, nec non Ianuarius, & Ludouicus Marra filij ex Fuluia Pupatella altera ſorore amitina Octauij mortui, vt in Arbore, & petunt admitti ex Cõſuetudine dictæ Ciuitatis ad medietatem dictorum bonorum antiquorum, vna cum dicto Matthæo, non obſtante dicto teſtamento.

Sed partes Matthæi tuendo puto, ni fallor, eſſe caſum expreſſum ad beneficiũ Matthæi per Cõſuetudines prædictas, excluſis ipſis Ioanna, & Prudẽtia, ac Ianuario, & Ludouico actoribus.

In quo obmitto Ioannam, & Prudentiam eſſe fœminas, & concurrere cũ Matthæo maſculo, quia per Conſuetudines
non indiſtinctè maſculi excludunt fœmi-
1 nas, ſed in eo tantùm caſu, quando habẽt
onus dotandi de paragio fœminas in bonis patris, vt ſunt fratres vtrinque cõiuncti, & conſanguinei, *Præſ. de Franch. deciſ. 149. num* 8. *&* 12. *deciſ.* 157. *num.* 6. *deciſ.* 32. *num.* 9. *& deciſ.* 486. *Georg. alleg.* 25. *num.* 17. *P. Molfeſ. tom.* 1. *ad Conſuet. par.* 4. *tit. de ſucceſſ. ab inteſt. quæſt.* 32. *num.* 6. *&* 18. nec iſti
2 in omni gradu excludunt fœminas ſolùm in eo gradu, in quo Conſuetudines concedunt ſubingreſſionem, & nõ vltra, *Præſ. de Franch. deciſ.* 24. *num.* 13. *Dom. Capyc. Galeota in conſ. Camill. de Med.* 11. *nu.* 39. *&* 40.

In eo ſolùm fundatur intentio Matthęi ad exclſionem Ioannæ, Prudentiæ, Ianuarij, & Ludonici, quod agitur de ſuccedendo fratri conſobrino, ſiue patrueli ſiſtenti in quarto gradu, & ipſi deſcendunt ex Lucretia de Maria maritata, & dotata, vt inferiùs dicetur, quæ Lucretia per Conſuetudines eſt penitùs excluſa, & ſic ſimilitèr omnes eius deſcendentes ſunt excluſi, ob exiſtentiam Matthęi deſcendentis ex maſculo, & fratris patruelis cum Octauio mortuo, de cuius hæreditate agitur.

Ad quod fundandum ſunt conſiderandæ Conſuetudines, & dùm adeſt teſtamẽtum, Conſuetudines ſunt quatuor: Prima
3 incip. *Et ſi Teſtator, fol.* 172. per quam Teſtator non habens filios diſponere de medietate bonorũ antiquorũ, & reliqua medietas perueniat ad proximiores agnatos, & cognatos, proùt in capitulis de ſucceſſionibus ab inteſtato dictũ eſt. Secunda eſt *Conſuetudo incip. Si quis, vel ſi qua fol.* 110. & per iſtam moriente aliquo, vel aliqua ab inteſtaro, an bona paterna proximiores ex parte patris, admittuntur ad bona materna, proximiores ex parte ma-
4 tris. Tertia eſt *Conſuetudo incip. Sed ſi morienti, fol.* 150. ſecundum quam moriente aliquo ſuperſtite ſibi fratre, ſiuè vtrique coniuncto, ſiue conſanguineo, ac deſcendentibus, & alio fratre in infinitũ, admittuntur in ſtirpes illi deſcendentes cum fratre mortui, & iſtis patruo, & ſi cum deſcendentibus alterius fratris adſunt ſorores vtrinque coniunctę, vel conſanguineę,

excludnntur à fratribus. Quarta, & po-
5 ſtrema eſt Conſuetudo, in eadem *Conſuet. Sed ſi morienti, in §. quod autem, fol.156.* & quod eſt dictum reſpectu fratris, & deſcẽdentium ex alio fratre dicit, Conſuetudo procedere in alijs vlterioris gradus agnatis,& cognatis,& *Napod.in verbo alijs*,intelligit in fratre conſobrino,ſiuè patruele, ſiuè amitino,& ſic in exiſtẽtibus in quarto gradu, & non vltra, & ampliùs ſubdit Conſuetudo, quod in præmiſſis, appellatione fratris,ſoror non continetur,niſi ſoror habuiſſet partem in bonis parentum, vt vnus ex fratribus, quia tùnc eiuſdem eſt conditionis quoad prædicta, ae ſi eſſet maſculus,eius filij deſcendẽtes,quoad id habentur, ſicut filij, & alij deſcendentes ex maſculis.

6 Ex iſtis deciſionibus Conſuetudinum volunt interpretes, & noſtri Sapiẽtes ſubingreſſionem procedere,quando concurrũt frater, & deſcendẽtes ex altero fratre, vel ſi concurrũt frater cõſobrinus, & deſcendentes ex alijs fratribus conſobrinis, & non vltra, quando eſſent fratres tertij, ſiuè in quinto, vel ſexto gradu, & inter iſtos tantùm, cum quibus habet locum ſubingreſſio,fratres vtrique coniuncti,vel conſanguinei,excludunt fœminas,*Præſ.de Franch. d.deciſ.24.num.13. Dom.Capyr. Galeota in conſ.11.nu.39.& 40.Camill.de Medic.*

7 Sunt ergo duo caſus tantùm expreſſi in *d.Conſuet. incip. Sed ſi morienti, & in d.§. quod autem*,ad limitationem regulæ poſitę in *d.Conſuet.Si quis,vel ſi qua*,per quam generaliter vocantur proximiores. Primus caſus, quando agitur de ſuccedendo fratri, ſuperſtite altero fratre mortui, & ſuperſtitibus deſcendentibus in infinitum alterius fratris præmortui,tùnc nõ attẽditur regula proximitatis,ſed habet locũ ſubingreſſio in infinitum, & hic eſt caſus *d.Conſuet. Sed ſi morienti*. Secundus eſt caſus,ſi agitur de ſucceſſione fratris conſobrini ſiſtentis in quarto gradu, & cõcurrunt alter frater conſobrinus, & deſcendentes in infinitum ex alio fratre conſobrino, ſimilitèr procedit ſubingreſſio, & admittũtur non habita ratione proximitatis,& eſt caſus *d.§.quod autẽ*, & ideò *Napodan. ibi num.394.* de quo meminit *Præſ. de Franch. d.deciſ.24.num.5.* facit regulam, quod in toto ordine collateralium attenditur prærogatiua proximitatis, exceptis dictis duobus caſibus.

8 Circa fœminas, dictæ Conſuetndinis duobus modis loquuntur altero in *d.Conſuet.incip. Sed ſi morienti*,& dicitur, quod ſi inter deſcendentes ex fratre ſunt ſorores, & conſanguineæ non ſuccedunt cum fratribus,ſed illis ſufficit paragium,& vſu ex interpretatione receptum eſt, hoc paragium ſufficere de bonis paternis, & maternis tantùm,nec aliud paragium poſſe ſorores petere in bonis.

9 Fraternis etiam per fratrem de nouo quæſitis, *Napodan.in Conſuetud.Si moriatur, num.83. Præſ.de Franch.deciſ.87.num.1.& 5. Anna alleg.81. Ann.conſ.45.num.72.lib.1. Regens de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. tit. de ſucceſſ.mulier.num.6.Dom.Reg.Rouit.conſ.23 num.17.& 18.lib.1. P.Molfeſ.tom.1. ad Conſuetud. par.4. tit.de ſucceſſ. ab inteſt. quæſt.29. Camill. de Medic. d.conſ.11. num.6. cum ſeq.* vbi *Dom.Capyr.Galeota num.19.* quare ſemper quod ſoror concurrit cum fratre vtrique coniuncto, vel conſanguineo, ſoror excluditur, ſi ſucceſſio eſt de fratre, ſiue patruo, vel fratre conſobrino, & quando
10 ſucceſſio eſt fratris cõſobrini, portio ſororis accreſcit fratribus vtrique coniunctis,vel conſanguineis, *Præſ.de Franch. deciſ.149.*

Altero modo fit mentio de fœminis in *d.Conſuet.incip.Sed ſi morienti, §.quod autem*, vbi dicitur,quod in præmiſſis appellatione fratris, ſoror non continetur, nec eius deſcendentes,niſi eſſet maſculiata,& præmiſſa,de quibus loquitur Conſuetudo,ſic de primo, & de ſecũdo caſu ſuperiùs narratis,ſic ſoror remanet penitùs, & expreſſè excluſa in vtroq; caſu, tàm ſi agitur de ſucceſſione fratris carnalis, vt in primo caſu,quàm ſi agitur de ſuccedendo fratri conſobrino, vt in ſecundo caſu,item erũt excluſi eius deſcendentes in vtroq; caſu, dùm de vtroque fit mentio per illud ver-
11 bum præmiſſis, ſicut omnes DD.concludunt, deſcendentes ex fœmina excluſa pet ſtatutũ eſſe etiam excluſos ex propria perſona, *Bert.conſ.107.num.2.lib. Riminal. iunior conſ.731.num.24. lib. Surd. conſ.85. num.10.lib.1. Hartam.Piſtor.lib.4.qq.iur.q.7. num.22.* in terminis Conſuetudinis *Capyc. deciſ.159. ante num.1.& deciſ. 276. num.12. P.Molfeſ.tit.de ſucceſſ.ab inteſt.q.33.num. . . Dom.Reg.Rouit.d.conſ.23.num.27.lib.1.*

Ampliùs conſidero, quod illa verba in præmiſſis appellatione fratris, ſoror non continetur multifariam poſſunt applicari,ſiquidẽm dictum eſt in *Conſuetud. Sed ſi morienti*, quod ſi morienti ſupereſt frater, & deſcendentes ex altero fratre, omnes admittuntur in ſtirpes, ſic facta eſt mentio de fratre,quando frater ſupereſſet,ſub hoc nomine fratris, non cõtinetur ſoror,

& ideò

& ideò exiſtentibus deſcendentibus ex
fratre,excluditur ſoror. quæ eſt amita ip-
ſis deſceudentibus ex fratre, & ſolùm ipſi
deſcendentes ex fratre admittitur, qnod
non eſt dnbium, fuit ſolùm difficultas
quando deſcendens ex fratre,eſt fœmina,
12 & concurrit cum alia fœmina,& ſic ami-
ta, & tempore *Capyc.* ex æquitate fuit ad-
miſſa vna cum nepte, vt in eius *decif.* 21.
*Piſarell. in d. Conſuet. Sed ſi morienti, in apo-
ſtilla incip. Nota iſtam gloſ.fol.*153.alias quo-
tas ponit *Thorus in* 1.*par. compend. in verbo
neptis*, & ſic filia fratris, alias deciſiones
cõtra *Capyc.* ponit *P.Molfeſ.d.tit.quæſt.*32.
& ideò maſculi deſcendentes ex fratre,
excludunt fœminas, item & eius deſcen-
dentes in ſucceſſione patrui, item ſi ſu-
pereſt frater, & deſcendentes ex fratre,
dicit Cõſuetudo, quod omnes admittun-
tur in ſtirpes,ſit fit mentio de fratre, quã-
do eius deſcendentes ſuperſunt,in hoc nõ
continetur ſoror,& ideò ſi adeſt frater, &
ſuperſunt deſcendentes ex ſorore,vel ipſa
ſoror,frater ſolus admictitur,ſic ergo in
hoc primo ordine ſuccedẽdi, ſcilicet fra-
tris, ſoror,& deſcendentes ex ſorore ſunt
13 excluſi ex *d.Conſuet. Sed ſi morięti*, ſequitur
*§.quod autem,& diſpoſita in d. Conſuet. Sed ſi
morienti*,dicit procedere in fratribus con-
ſobrinis cum expreſſa mentione, quod
ſorores, & deſcendentes non continẽtur,
quibus ſufficit primum paragium rece-
ptum in bonis paternis, ſequitur clara
conſequentia, quod fœminæ illæ excluſę,
& deſcendẽtes ipſarum excluſi in ſucceſ-
ſione fratris conſobrini,vt eſt præſens ca-
ſus dùm dixerat, quod Conſuetudo in
præcedenti dicit procedere in *d.§.quod au-
14 tem*, qui loquitur de fratribus conſobri-
nis, & propterea per *d. Conſuet. Sed ſi mo-
rienti,cum d.§ quod autem*,habemus duo di-
ſpoſita,vnum dari ſubingreſſionem in in-
finitũ, dùm agitur de ſucceſſione ſecun-
di,& quarti gradus, alterum fœminas, &
eius deſcendentes eſſe excluſos in ſucceſ-
ſione ſecundi, & quarti gradus exiſtenti-
bus perſonis contentis in Conſuetudine.

Ex dnobus ergo caſus præſens, & ex-
preſſus per dictas Conſuetudines ad be-
neficium Matthęi fratris patruęlis, ſiue
conſobrini,& ad excluſionem dictorum
Ioannæ,Prudentiæ,& filiorũ Fuluiæ, dùm
deſcendunt ex fœmina maritata, ſcilicet
ex Lucretia de Maria, vel ex eo quod ſo-
ror,& deſcendentes ex ſorore in ſecundo,
& in quarto gradu ſunt excluſi,dùm dici-
tur in Conſuetudine,quod appellatione
fratris, ſoror,& deſcendẽtes ex ſorore nõ
non continentur,vel ex eo, quod dùm iſti
deſcendentes ex Lucretia excluduntur in
terminis *d.Conſuet.Sed ſi morienti*, ſi agere-
tur de ſucceſſione fratris, ſiuè patrui, vt
ibi dicitur,remanent etiam excluſi in ter-
minis *d.§.quod autem*, qui loquitur de ſuc-
ceſſione fratris conſobrini, iàm quod eſt
dictum in *Conſuet.Sed ſi morienti*, procedit
in §.quod autem,vt ibi dicitur.

Nec obſtaret ſi opponeretur dicta ver-
ba appellatione fratris,ſororem non con-
tineri, procedere in ſorore vtrique con-
iuncta,vel conſanguinea fratris conſobri-
15 ni, qui frater conſobrinus vellet ſuccẽ-
dere fratri conſobrino mortuo, nàm hoc
eſt deciſum In S.C. quod dicta ſoror facie
partem, & non eſt excluſa, & eius portio
accreſcit fratri vtrique coniuncto,& con-
ſanguineo, *Præſ.de Franch.d. deciſ.*149. &
ideò ſunt intelligẽda de ſorore ſuperiori,
& ſic amita fratris conſobrini mortui, &
de deſcendentibus eiuſdem ſororis, qui-
bus ſufficit illud primum paragium habi-
tum in bonis paternis,& iſto modo intel-
16 ligitur *Napod. in §.quod autem, in verbo ſo-
ror*, vbi filios ſororis conſobrinæ conclu-
dit eſſe excluſos à fratre conſobrino, vt
17 ſint excluſi ad beneficium fratris conſo-
brini auunculi ipſis filijs ſororis cõſobri-
næ, non ad beneficiũ alterius fratris con-
ſobrini, vt in *d. deciſ.*149. & tacitò *Napod.
P.Molfeſ.d tit.quæſt.*33.indiſtinctè excludit
ſororem amitam deſcendentem ex fœmi-
na,propter fratrem patruelem deſcenden-
tem ex maſculo, vt eſt præſens caſus, &
18 hoc ex ratione generali, quod excluſa
matre, excluduntur deſcendentes ex ea,
vt in ſorore amitina, *Ruin.conſ.*15.*num.*26.
*lib.*3. *Brun.de ſtatut. artic.*12.*quæſt.*16. *Gabr.
conſ.*1 *num.*9.*lib.*2 *Dom.Reg.Rouit d conſ.*23.
*num.*5.*verſ.ad ſecundum,& num.*6.*cum ſeq.*

Neque vrget in contrarium, ſi dicere-
tur, quod ſi Lucretia viueret tanquã ami-
19 ta, & in tertio gradu excluderet in iſtis
bonis Octauij, Matthęum fratrem conſo-
brinum in quarto,& remotiori gradu; ex
his,quæ dicit *Præſ de Franch.deciſ.*157.*n.*4.
& in deciſ. 266. *in fine*, ex *Apoſtilla Thomæ
Nauclerij*,& ideò iſtas ſorores deſcenden-
tes ex Lucretia non debent excludi, dùm
mater earum non excluderetur.

20 Nàm *Præſ.de Franch.*concludit,amitam
excludere fratrem patruelem in ſucceſ-
ſione fratris conſobrini, auctoritate *Na-
podan.in Conſuet. Si quis, vel ſi qua,num.*137.
21 *fol.*116. ſed vel *Napod.* non eſt ità intelli-
gendus, vel quando *Napod.* hoc diceret,
non vrget contra Matthęũ, verba *Napod.*

ſunt,& ſic patruus,vel amita excludit ma-
gnum patruum,& magnam amitam,& ſic
22 deinceps, & excludit etiam filiũ alterius
patrui,vel alterius amitæ,qui ſunt ſibi ne-
potes filij fratris, & ſunt defuncti fratres
conſobrini, & hoc eſt etiam de iure com-
muni, C. *commun. de ſucceſſ. l. auunculo*, ſed tu
oppones, nonne in linea tranſuerſali ha-
bet locum ſubingreſſio in infinitum, ſe-
cundum hoc ius infra eadem *Conſuetud.*
verſ. ſed ſi morienti, reſpond. quod ipſe
verſ. loquitur in fratre carnali ipſius de-
functi ſuperſtite,& filijs, ſeù deſcẽdẽtibus
alterius ſimilis fratris, & *ſeq. Conſuet.* lo-
quitur in fratre conſobrino ſuperſtite, &
filijs alterius fratris ſimilitèr conſobrini,
in quibus habet locum ſubingreſſio, ſed
23 quæſtio,ſeù caſus noſter eſt quando quis
deceſſit ſuperſtite patruo,& filijs alterius
patrui, vbi non permittitur expreſſa ſub-
ingreſſio per hãc Conſuetudinem, vel ſe-
quentem,ergo ſtabitur iuri communi, *d. l.*
auunculo. & in authent. de hæred. ab inteſt. §. ſi
verò neque, collat 9. quæ hic non corrigun-
tur, & ſtabo generalitati, ſeù *regulæ huius*
Conſuetudinis Si quis, vel ſi qua, in princ.

Et in iſtis terminis ſubingreſſionis lo-
quitur etiam *Thom Naucl. à Præſ. citatus in*
d. deciſ. 166. in fine, ibi, itemq; deſcendens
alterius fratris,ſubintrat in locum patris,
quod non eſt in caſu noſtro.

24 Dico Ego, quod *Napod.* dùm loquitur
de patruo,& amita, quod excludũt nepo-
tes,loquitur alternatiuè, & cum miſterio,
& in fine cõcludit de patruo in caſu ſub-
ingreſſionis, ibi, *patruus, vel amita*, exclu-
dit filiũ alterius patrui,vel alterius amitę,
qui ſunt ſibi nepotes filij fratris, & infra,
ſed quæſtio, ſeù caſus noſter eſt quando
quis deceſſit ſuperſtite patruo, referendo
25 ſingula verba *Napodam* ſingulis, patruus
excludit nepotes indiſtinctè, ſiuè ex alte-
ro fratre,ſiuè ex ſorore,de quo patruo in-
diſtinctè loquitur, & indiſtinctè, in fine
concludit de patruo,amita verò excludit
filios alterius amitæ,non autem filios fra-
tris, hoc apparet manifeſtè, dùm *Napod.*
loquẽdo de filijs fratris, dicit caſum quæ-
ſtionis propoſitæ eſſe in patruo, & in eo
26 per Conſuetudinem non dari ſubingreſ-
ſionem,ſed attendi proximitatem gradus
ex *Conſuet. Si quis, vel ſi qua*, hoc non pro-
cedit in amita, in qua licet ſubingreſſio
ordinata per Conſuetudines non applice-
tur, quam ſubingreſſionem, *Napod.* & alij
27 omnes volunt in dictis duobus caſibus,
in ſucceſſione fratris carnalis, & fratris
conſobrini ſuperſtite alio fratre carnale,
vel fratre conſobrino tantùm procedere,
vt eſt dictum, tamen remanet cum amita
ratio excluſionis, quæ excluſio amitæ eſt
non ſolùm propter fratres,ſed etiam pro-
pter nepotes, & deſcendentes ex fratre,&
ideò cũ amita remanet ſemper excluſio,&
ſi ceſſat vnum inductum per Conſuetudi-
28 nes, ſcilicet ſubingreſſio,non ceſſat alte-
rum per eaſdem Conſuetunines introdu-
ctum,ſcilicet excluſio fœminarum, & de-
ſcendentium ex fœminis, quod non fuit
tactum à *Præſide de Franch. in d. deciſ. 157.*
num. 4. hinc eſt,quod inter ſorores, & de-
ſcendentes ex ſororibus, non procedunt
ea, quæ per Conſuetudines conſideran-
tur in maſculis concurrentibus cum fœ-
minis, vt eſt dotatio. & maſculiatio, ſed
29 indiſtinctè inter eos concurrunt,& ſoror
dotata concurrit cum maſculiata, & ſic
etiã deſcendentes ex ipſis, *Præſ. de Franch.*
deciſ. 412. num. 4. verſ. & fuit iudicatum, vt er-
go poſſint deſcendentes ex fœmina con-
currere cum maſculis, & deſcendentibus
30 ex maſculis, eſt neceſsè, quod illa fœmi-
na ſit maſculiata, admiſſa ad ſucceſſionẽ
ex Conſuetudine, quando fratres differũt
maritare,vel quando eſt ſola, *Napod. in d.*
Conſuet. Sed ſi morienti, verbo neptes, num. 272
Camill. de medic. d. conſ. 11. num 5.

Nec in *d. deciſ. S.C.* 157. fuit deciſum
31 amitam excludere filios fratris in ſuc-
ceſſione fratris conſobrini, vt putat *Pater*
Molfeſ. d. par. 4. tit de ſucceſſ. ab inteſt. quæſt. 42.
num. 5. non enim erat neceſſariũm decide-
re illum articulum, quia amita erat ma-
ſculiata, *vt in principio illius deciſ. & num. 9.*
itẽ donatio de qua ibi fuit habita à S. C.
pro valida,ex qua donatione ceſſabat dif-
ficultas, & frater conſobrinus erat exclu-
ſus ab amita,prout ex illa donatione fuit
excluſus, vt in fine illius deciſionis appa-
ret, eſt verum, quod *Præſ. ſubiungit*, S. C.
32 habuiſſe pro abſoluto amitam excludere
fratrem conſobrinum ex *d. deciſ. Napod.*
ſed *Præſes* loquitur de fratre conſobrino,
qui propriè eſt filius ſororis, non autem
loquitur de filio fratris, qui propriè dici-
tur frater patruelis, *Napod in d. Conſuet. Si*
quis, vel ſi qua, num. 146. fol. 116 P. Molfeſ.
d. quæſt. 42. num. 2.

Sed quando prædicta non procederet,
& amita excluderet filium fratris in ſuc-
ceſſione nepotis amitæ,iſtud procederet,
quia eſſet caſus ommiſſus in *d. Conſuet. Sed*
ſi morienti, & in d. §. quod autem, vt *Napod.*
de patruo dicit, & *Præſes* de amita, quæ
33 Conſuetudines loquũtur quãdo ſupereſt
frater carnalis, vel frater conſobrinus, &
extra

Digitized by Google

extra hos caſus procedunt iura commu-
34 nia,& *d.Conſuet.Si quis,vel ſi qua*, ex qua
vocantur proximiores cum diſtinctione
bonorum, vt eſt dictum, & eſt iudicatum
in *d decif.266.Præſ de Frāch.in caſu conſ.23.*
Dom.Reg.Ronit.ibi num.2.& Georg.num.63.
73. & 74. ponunt dictam interpretationē
ad Conſuetudines, ex qua interpretatio-
ne ſequitur, quod & ſi in ſucceſſione fra-
tris,concurrunt frater,& deſcendentes in
infinitum alterius fratris, & ſic nepotes
concurrunt cum patruo, dùm agitur de
ſuccedendo in ſecundo gradu, item fra-
ter patruelis, & deſcendentes in infinitū
ex altero fratre patruele concurrunt,dùm
agitur de ſuccededo alteri fratri patrue-
li, vel conſobrini, & ſic in in quarto gra-
du,& tamen ex dicta interpretatione quā-
do agitur de ſuccedendo in tertio gradu,
patruus excludit nepotem ſecundum iura
communia, & tanquàm caſus ommiſſus,
in quo non loquuntur Conſuetudines, &
hoc ex ſola interpretatione ſolis verbis
Conſuetudinum inherendo.

Hoc erit in amita,vt ipſi, & eius deſcē-
dentes ſint excluſi in omnibus caſibus
Conſuetudinis,& non vltra, quando ſcili-
cet adeſt frater, vel ſi adeſt deſcendens ex
amita,adeſt frater patruelis,vt eſt præſens
caſus,& propterea licet amita excludit fi-
lium patris in ſucceſſione ſui nepotis,hoc
procedit, quia eſt caſus ommiſſus, tamen
deſcendens ex amita, excluditur à fratre
patruele, quia eſt caſus expreſſus.

Secundū ſuperiùs concluſa, & propte-
reà conſequentia cōſiderata forſan à par-
te aduerſa non ſequitur, ſcilicet ſi Lucre-
tia viueret,excluderet Mattheum,ergo fi-
liæ Lucretiæ debent concurrere cū Mat-
theo,quoniam Lucretia excluderet ex ca-
ſu ommiſſo per Conſuetudinem,filiæ Lu-
cretiæ non poſſunt cōcurrere ex caſu ex-
preſsè prouiſo per Cōnſuetudinem, quæ
quod voluit expreſſit, quod noluit om-
miſit.

Nec eſt dubitandum Lucretiam matrē
Prudentiæ,Ioannæ,& Fuluiæ eſſe excluſā
per Conſuetudinem,dùm apparet márita-
ta à Sebaſtiano de Maria patruo, cū pro-
miſſione dotis, & cum renunciatione fa-
cienda ad beneficium fratrum Lucretiæ,
nàm aliud non requiritur, niſi à ſorore
probetur mora ex parte fratrum,quia ſuf-
ficit eſſe maritatam, & præſumitur mari-
tata abſque mora fratrum, vt ideò ſit ex-
cluſa à ſucceſſione ſecundum Conſuetu-
dines, ſolùm ſupereſt actio ad paragium,
35 hoc eſt indubitabile, *Andr in cap.1.nu.22.*
*de nat.ſucceſſ feud.*ad quem ſe remiſit *Na-*
podan.in Conſuet.Si moriatur,verbo paragium
num.59. Anton.de Alex.in d.Conſuetud. Sed ſi
morienti, in addit.incip.circa iſtam gloſam, fol.
159 Piſanel in d.§ quod autem, in addit. incip.
Pone quod ſoror, fol 156 Reg. de Ponte conſ.
50. num.4. lib.1. Præſ. de Franch. videndus
d.deciſ.412.in princ. & num 3.in fine, Caput.
d.Conſuet Si moriatur,par.1.§.10.num.21.&
61.Camill.de Medic.d.conſ.11.num.16.

Maximè prædicta procedunt,quod Se-
baſtianus patruus maritauit Lucretiam
neptem contemplatione nepotum fratrū,
ſcilicet Lucretiæ, ad quorum beneficium
voluit, quod Lucretia ampliſſimè renun-
36 ciare deberet,quo caſu habetur, ac ſi pa-
ragium recepiſſet, *Napod in d Conſuetud.Si*
moriatur,verbo paragium, num.58 fol.98. Pa-
ter Molfeſ.tit.de renunc.quæſt.10.num.24.Vr-
ſill ad Afflict.deciſ.178.num.24. quæ renun-
37 ciatio promiſſa,& ſi non apparet,ſequuta
habetur, ac ſi eſſet facta ad excluſionem
deſcendentium ex Lucretia, *Surd.conſ.85.*
num.29.Hartam.Piſtor d.lib.4.quæſt.7 nu.23.
etiam ex longitudine,& antiquitate tem-
poris annorū 54. in quo ſpatio maritus,
vxor, & filij nunquàm de dote ſunt con-
queſti, immò maritus in anno 1564. ſe
conſtituit dotanti debitorem in ducatis
38 ſexaginta, ex quo præſumitur ſolutio
promiſſæ dotis,& paragij,ex *Affl.deciſ.13.*
P.Molfeſ. d par.4. quæſt.11. in fine, Stayban.
conſ.77. verſ.vltimo aduertatur, Ant.de Alex.
in d.§.quod autē,verſ.parentum,in addit. incip.
Quid autem, fol.159.

Et quando fieret dubium contra Mat-
theum, & eſſent admictendæ ſorores con-
ſobrinæ deſcendentes ex fœmina (quod
puto eſſe cōtra Conſuetudines, & expreſ-
ſus caſus ipſarum Conſuetudinum, vt eſt
plenè ſupra demonſtratum) non poſſe
fieri dubium, quod ſorores vtrinque con-
iunctæ Matthei facerent adhùc partem,
39 & admitterentur, verum portio ipſarum
accreſceret Mattheo,vt ex *deciſ. S.C. 149.*
Præſ.de Franch. ſuperiùs citatę. Cætera
ſuppleant Domini mei, quibus omnia
ſubicio. Neap. die

S V M M A R I V M.

1 Conſuet. Et ſi teſtator, *enunciatur*.
2 Conſuet. Et ſi Teſtator, *refertur ad* Con-
ſuet. Si quis,vel ſi qua.
3 *Fœminæ proximiores defuncto,ex parte patris*
cenſentur vocatæ ad ſucceſſionem.
4 *Deſcendētes ex amita defuncti ex perſona eo-*
rum

Digitized by Google

rum matri prædefunctæ, ſunt eidem defuncto patris conuentæ.

5 Filius ſororis patris defuncti, ſuccedit illi in bonis eius paternis, vbi ratio aſſignatur.

6 Verba Conſuet. proximiores ex parte patris, qualitèr intelligantur.

7 Exiſtentes in pari gradu omnes ſuccedunt.

8 Differentia agnationis, & cognationis, eſt ſublata.

9 Conſuet. Si quis, vel ſi qua, vocat in bonis omnibus defuncti agnatos, & cognatos, ſicut de iure communi.

10 Correctio omninò euitanda, niſi expreſsè.

11 Diſpoſitio iuris communis tolli, quando debeat.

12 Conſuetudines ſe conformes reddere debent, cũ diſpoſitione iuris communis.

13 Conſuet. allegata, §. quod autem, verſ. & in præmiſſis. ponderatur.

14 Statutum vocans agnatos ad ſucceſſionem, excludit cognatos filios ſororis vocare non cenſetur.

15 Filius ſororis meæ eſt mihi cognatus.

16 Proximiores ex parte patris ſuccedunt in omnibus bonis, ex ſigno vniuerſali in textu.

17 Frater conſanguineus inſimul cum fratre vterino, ſuccedunt defuncto in bonis ab eo quaſitis æqualitèr.

18 Agnati, & cognati defuncto ſuccedunt, in omnibus bonis.

19 Conſuetudo dũ vocat proximiores ex parte patris, cenſetur etiam vocare cognatos.

20 Deciſ. S.C. refertur de deſcendentibus ex fœminis, & de deſcendentibus ex maſculo, vt omnes admittantur ad ſucceſſionem prædefuncti.

21 Sorores tùnc excluduntur quando habent fratres conſanguineos, & ratio aſſertur, & numer. 22.

23 Sorores non excluduntur per fratres vterinos, ſed per fratres vtrinque coniunctos, & ratione oſtenditur, num. 24.

25 Onus dotandi, ceſſat in alijs fratribus non conſanguineis.

26 Conſuetudines excludentes fœminas à ſucceſſione, loquuntur cum qualitate dotandi.

27 Conſuet. Sed ſi morienti, qualitèr intelligatur.

28 Conſuet. Quod autẽ, verſ. in præmiſſis, qualitèr intelligatur.

29 Appellatione fratris, an ſoror contineatur.

30 Exceptio, præ dicatur de regula, & qualitèr.

31 Appellatione fratruum non veniunt, niſi qui propagantur ex vno, vèl vtroque latere.

32 Subingreſſio fuit promiſſa filijs, & deſcendentibus ex fratribus patruelibus, & conſobrinis ex Conſuet. Sed ſi morienti, quod fuit ampliatum per aliam Conſuet. Quod autem, num. 33.

34 Conſuetudines Neapol. correctoriè iuris communis, non debent extendi de caſu ad caſum.

35 Frater patruelis, conſobrinus, vel amitinus, non excludit ſororem amitinam, vel conſobrinam à ſucceſſione alterius fratris patruelis, vel conſobrini.

36 Subingreſſio de iure conſuetudinario conceditur nõ tantùm filijs, & deſcendentibus fratrũ carnalium, ſed etiam filijs deſcendentibus ex fratribus patruelis, & conſobrinis.

37 Conſuet. quod autẽ generalitèr loquẽs, fuit reſtricta ad ſolos fratres patrueles, vel conſobrinos, & ſic deciſum.

38 Appellatione fratris, ſoror continetur.

39 Sorores continentur appellatione fratrum in ſubingreſſione, quando non habent fratres conſanguineos, qui eos excludere poſſit.

40 Præſes Vincentius de Franchis doctiſſimus, & nunquam ſatis laudatus, teſtantur Doctores.

41 Intellectus ad Conſuet. Quod autẽ, verſ. & in præmiſſis.

42 Soror quando appellatione fratris non continetur, & num. 48.

43 Sororis admiſſio ad partem in ſucceſſione parentum facta per patrem, vel fratrem, quæ fit ex gratia, quid operetur.

44 Legatum factum alicui per teſtatorem rogantem fratrem ad ſoluendum aliam quantitatẽ, an valeat, deciſio refertur.

45 Soror in tertio gradu exiſtens, an excludat maſculum in quarto gradu exiſtentem.

46 Soror concurrere an poſſit inſimul cum fratre vtrinque coniuncto, ad hæreditatem nepotis.

47 Soror qualitèr excludatur, per fratrem à ſucceſſione.

49 Soror non excluditur per fratres à ſucceſſione fratris ſobrini, & ſic deciſum.

50 Dotatio puellæ quando non fit ab eo, qui poteſt dotare, neque ab eius hærede, an excludatur per dotationem ab altero factam.

51 Dotatio vnica, an ſufficiat pro excluſione ſucceſſionis.

52 Soror, vt excludatur per fratres à ſucceſſione alterius fratris, de quibus bonis debet dotari, an etiam de bonis collateralium, & quid fuerit iudicatum.

53 Dotatio paterna vnica, excludit ſororẽ à ſucceſſione collateralium.

54 Filia dotata ſuccedit patri, vel fratri cum ſorore in capillo collatis dotibus.

55 Soror dotata excluditur à ſorore in capillo, & quando.

56 Dotatio voluntaria, non tamen neceſſaria, an excludat à ſucceſſione.

57 Filia

57 *Filiæ ſororis dotata renunciantis, an ex propria perſona veniant ad ſucceſſionem conſobrini, deciſio affertur.*

58 *Dotatio matris, eiuſque renunciatio, an noceat eius filiabus, & qualitèr deciſum, numer. 59.*

60 *Dotatio facta alicui per patruum eiuſq; conſobrinum, an excludat filias dotatas à ſucceſſione alterius conſobrini.*

61 *Collatio dotis locum non habet, in linea collaterali.*

62 *Dos quando in collationem faciendam veniat.*

Ex altera parte fuerunt ſequentia àllegata in Iure.

Fratres, & Soror vtrinque coniuncti:

Lucretia de Maria, eius filiæ	Iacobus Anellus de Maria, eius filius	Pyrrus Thomas de Maria, eius filij
Prudentia,) Fuluia, &) Pupatella. Ioanna.)	Octauius.	Matthęus, Maria, & Laudonia.
V.I.D. Ianuarius,) & Ludouicus) Marra filij Fuluiæ.	*De cuius ſucceſſione agitur.*	

APPENDIX V.

CVM obijſſet Octauins de Maria ſuperſtitibus, Matrhęo de Maria eius
fratre patrueli, & Prudētia, & Ioanna Pnpatella eius ſororibus amitinis, ac
V.I.D. Ianuario, & Ludonico Marra filijs quond. Fuluiæ Pupatellæ alterius ſororis
emitinæ, & condidiſſet teſtamenrum, in quo inſtituit hæredem vniuerſalem eundem Matthęum, & in eius hæreditate adeſſent bona ſibi obuenta à qnond. Iacobo Anello de Maria eius patre, propterea prædictæ Prudentia, & Ioanna, prædictiq; de Marra filijs prædictæ Fuluiæ alterius ſororis ex illius gradu, porrexerunt ſupplicationem in S.C. petentes declarari ad ipſos ſpectare medietatem, ſinè omnem portionem dictorum bonorum antiquorum, eidem Octauio ab eius patre obuentorum, de qua diſponere non poterat, ſed peruenire debet ad proximiores ipſi defuncto conuentos ex parre parris pro obſeruantia *Conſuet. Et ſi Teſtator*.

Ad præſens eſt videndum de duobus articulis.

Primò, an ipſę ſorores Prudentia, & Ioanna poſſint concurrere in ſucceſſione prædictorum bonorum, cum dicto Matthęo hærede inſtituto.

Secundò, an etiam ipſi de Marra ſint admictendi, & ſic poſſint ſuccedere per viam ſubingreſſionis ex gradn prædictæ quond. Fuluiæ eorum matris.

1 Quòad Primum, per *d. Conſuet. Et ſi Teſtator*, diſponitur Teſtatorem abſque filijs
decedentem, non poſſe de bonis paternis, & marernis diſponere, niſi pro medietate,
reliqua autē medietas perueniat ad proximiores agnatos, & cognatos, proùt in
capitulis de ſucceſſ. ab inteſtato, hæc qui-
2 dem Conſuetndo refertur ad *Conſuet. Si quis, vel ſi qna, de ſucceſſ. ab inteſt.* vt in hac
eadem *Conſuet.* adnertit *Napod. ſub nu. 169.*
per quam diſponitur, qnod decedente
aliqno ſine liberis proximiores ex parte
patris, ſuccedūt in omnibus bonis defuncti, præterquam in bonis maternis, &c.

Et prædictas actrices eſſe proximiores defuncto ex parte patris ipſius, vt ad eius
ſnceeſſionem ex diſpoſitione einſdem
3 Conſuetud. cenſeantur vocatæ, declarat
expreſſiſſimis verbis *Napod. in eadem Conſuet. Si quis, vel ſi qua, ſub nu. 136, verſ. in collateralibus*, & præſertim in *verſ. vel deceſſit*,
vbi ponit caſum quando quis deceſſit relicto patruo, vel amita, vel patruo magno,
amita magna, vel deſcendentibus ex prædictis maſculis, & fœminis, & dicit eos eſſe agnatos, & cognatos, omneſq; conuentos ipſi defuncto ex parte patris, & ſic cū
in ſpecie loquatur de deſcendentibus ex patruo, & amita, maſculis, & fœminis, clariſſimè determinat in caſu noſtro, tàm
prædictum Matthæum filium patrui de-
4 functi, quā ipſas actrices filias amitæ eiuſdem defuncti, ex perſona eorum matris
prædefunctæ, eſſe eidem defuncto ex parte patris coniunctos, & idem *Napod.* clariùs hoc idem affirmat *in eadem Conſuetud. ſub num.* 144. vbi inqnit, quod filins
5 ſororis patris defuncti, ſuccedit eidem
defun-

defuncto in bonis eius paternis,qui pater
defuncti erat ipſi ſuccedenti auunculus,
& ſubdit, rationem aſſignando, quia ipſe
filius ſororis patris defuncti dicitur eidē
defuncto cōiunctius ex parte patris ipſius,
& idem *Napod.ſub num 168.& 169.eiuſdem.*
Si quis,vel ſi qua,in verſ.ex parte patris,expli-
cando illa verba *in eadem Conſuet adiecta*
ſcilicet proximiores ex parte patris,quærit,an
6 per hæc verba voluit *Conſuet*. denotare
agnatos, & concludit quod non, nàm ex
parte patris poſſunt eſſe cognati vt deſcē-
dentes ex amita, quæ fuit ſoror patris, itē
deſcendentes ex amita magna, quæ fuit
ſoror aui,item deſcendentes ex ſorore
patrueli defuncti, qui omnes ſunt proxi-
miores ex parte patris, & tamen ſunt co-
gnati, ex quo per fœminam coniungun-
tur. Cum igitur prædictæ ſorores actrices
ſint deſcendentes ex amita defuncti,& ſic
proximiores ex parte patris ipſius, ergo
abſq; dubio ad eius ſunt per *Conſuet*. vo-
catæ, & propterea æqualitèr ſuccedere
debent cum prædicto Matthæo aduerſa-
rio, cùm omnes ſint eidem defuncto in
7 pari gradu, & ſic in quarto, ad *text. in l.1.*
§.quarto gradu,ff.de grad.& in §.quarto gradu,
Inſtit de grad.cognit. & declarat *Napodan. in*
Conſuet. Quod autem,ſub num.286.

Nec poterit prędictus Matthęus aliquo
modo tanquàm agnatus, in ſucceſſione
prædicta prelationem prætendere,nec iu-
re communi, nec cōſuetudinario, etenim
de iure communi diſponitur poſt fratres
germanos,ſiuè ex vno latere tantùm, fra-
trumq; filios ſuccedere alios in vlteriori-
bus gradibus exiſtentes omnes,qui in eo-
dem gradu reperiuntur, nulla differentia
inter eos conſtituenda, ſiuè maſculi, ſiuè
fœminæ ſint, & ſiuè per maſculi, ſiuè per
fœminæ perſonam coniunguntur,ac ſubla-
8 ta differentia agnationis, & cognationis;
iuxtà *text. expreſſum in §.ſi verò neque,in au-*
thent.de hæred.ab inteſt.ven.collat.9. quę qui-
dem iuris communis diſpoſitio minimè
correcta reperitur, per has Cōſuetudines
noſtras,cum nulla adſit Conſuetudo, qua
diſponitur agnatum præferri cognato ex
eadem parte,& in eodem gradu exiſtenti,
9 igitur dùm prædicta *Conſuet. Si quis, vel ſi*
qua, vocat in bonis omnibus defuncti
agnatos,& cognatos eos vocare cenſetur,
prout vocati erant de iure cōmuni, aliàs
induceretur iuris communis correctio,
quæ omninò & quantum fieri poteſt, eui-
tanda eſt,nec inducenda eſt, niſi expreſsè
corrigatur,vt in §.*tribus, authent. quib.mod.*
10 *nat.effic.ſui, collat.7.& Napod.* dixit *in Con-*
ſuet.Si quis habet,in verſ.ſi quis,quod diſpo-
ſitio iuris cōmunis multis vigilijs adin-
uenta, totq; conſilijs condita tolli debet,
11 niſi rationabilior ſit ratio in tollendo,
quam in ſtatuendo alia, eiuſdem *Napod.*
loca, ad idem plena manu congerit *Dom.*
Præſ de Franch. in deciſ.71.num.10. & latiſ-
ſimè *P.Molfeſ.ad Conſuet.Neapol.par.1.q.5.*
12 *num.9. lib.1.* & Conſuetudines ſe confor-
mes reddere cum diſpoſitione iuris com-
munis, dicit idem *D.de Franch.in deciſ.24.*
num 6 verſ.quia Conſuet iſtæ.

13 Hoc etiam confirmatur ex *text Conſuet.*
in d.§.quod autem, in verſ. & in præmiſſis, vbi
dicitur, quod in præmiſſis appellatione
fratris,ſoror non continetur, præterquàm
ſi ſoror partem vt vnus ex fratribus ha-
buiſſet de bonis parentum, tūc enim ipſa
ſoror eiuſdem conditionis eſt quòad prę-
dicta, ac ſi eſſet maſculus, & eius filij de-
ſcendentes habentur, quòad id ſicut filij,
& alij deſcendentes ex maſculis, & ſic ſi
quis deceſſerit relicto fratre,& filijs ſoro-
ris partem habentis filij, & alij deſcendē-
tes ex ſorore,eſſent ſibi cognati, cum per
fœminam ſibi coniugantur,prout in ſpe-
cie declarat *Aret. in §.cæterum, Inſtit. de le-*
14 *git.agnat.ſucceſſ.* vbi inquit,quod ſi ſtatutū
vocat agnatos ad ſucceſſionem, & exclu-
dit cognatos filios ſororis vocare non
cenſetur, & nè deſint noſtrates, quod fi-
15 lius ſororis meæ ſit mihi cognatus, pro-
bat *Minad.in conſ.21.num.34.* cum ergò in
d.Conſuet. vocentur etiam deſcendentes
ex ſorore cum fratribus defuncti, qui ſūt
agnati,quando ipſa ſoror non fuit exclu-
ſa,propterea ſequitur,quod etiam cogna-
ti cum agnatis admictuntur,quando ſunt
ex eodem patre, vndè bona obuenerunt,
& in eodem gradu verè, vel repreſentati-
uè per viam ſubingreſſionis,& nè deſit in
hoc particularis doctrina,ſic in puncto ni
fallor concludit *Napodan.in præcit.Conſuet.*
Si quis,vel ſi qua,ſub nu.175. vbi firmat quę-
ſtionem, quomodò ſuccedatur in bonis à
16 defuncto quæſitis, & reſpondet dicens,
quod licet ex hoc ſigno vniuerſali in *text.*
appoſito, ſcilicet in omnibus bonis ſuc-
cedāt proximiores ex parte patris, videa-
tur corrigi ius commune,à quo ſublata
eſt differentia agnationis, & cognationis
in bonis à defuncto quæſitis, vt notant
Doctores C.commun.de ſucceſſ.Authent.itaque,
tamen poſteà reſoluit quæſtionē per hæc
verba: *Sed hic non corrigi totalitèr,non poſſunt*
eſſe ex parte patris, & eſſe cognati,vt dixi ſu-
pra proxima *Gloſ.* & ſic non curatur hic
de agnatione, & cognatione, corrigitur
tantum

Digitized by Google

tantùm in hoc caſu, quia ſi defunctus ha-
17 bet fratrem conſanguineum, & fratrem
vterinũ de iure communi in bonis à de-
functo quæſitis ſuccedunt, & qualitèr di-
cta *Authent. itaque*, ſed de hoc iure muni-
cipali ſuccedit frater conſanguineus tan-
tùm, qui eſt proximior ex parte patris, &
vltra hanc doctrinam adeſt alia eiuſdem
Napod. in eadem Conſuet. ſub nu. 136. *&* 137.
vbi cum poſuiſſet caſum quando quis de-
cederet ſuperſtitibus deſcendentibus ex
patruo, vel amita, vel magno patruo, vel
magna amita, vel deſcendentibus illorũ
dicit eos eſſe agnatos, & cognatos defun-
cto, ſcilicet agnatos, qui ex maſculo, co-
gnatos verò, qui ex fœmina coniungun-
tur, & omnes eſſe eidem defuncto coniun-
18 ctos ex parte patris, & propterea infert
eoſdem tàm agnatos, quàm cognatos ipſi
defuncto in omnibus bonis ſuccedere, &
*Apoſtil. d. Conſuet. Si quis, vel ſi quæ, in mar-
gine fol. mihi* 122. dicit *Napod.* voluiſſe di-
19 cere, quod dicta Conſuetudo, quando vo-
cat proximiores ex parte patris, non ſolũ
cenſetur vocare agnatos, ſed etiã cogna-
tos, quod etiã ſequitur *Reg. Conſ. de Geor-
gio in alleg.* 30. *ſub num.* 7. & ſecundum hanc
meam opinionem fuit nouiſſimè deciſũ
per S. C. iunctis Dominis duarum Aula-
20 rum, cum interuentu Spectab. Præſidis, in
cauſa Magnificorum de Follerijs, cum
Magnificis Sororibus de Rendina, in ſuc-
ceſſione quond. Magnif. Scipionis Rendi-
na, vbi licet prædicti de Follerio eſſẽt co-
gnati defuncto vti deſcendentes ex fœmi-
na, prædictæq; Sorores de Rendina agna-
tæ vti deſcendentes ex maſculo, nihilomi-
nus nullo habito diſcrimine agnationis,
& cognationis ad ſucceſſionem prędicti
Magnifici Scipionis omnes correſpectiuè
fuerunt admiſſi, & ex ijs euidẽtiſſimè pa-
tet, nulla habita ratione de agnatione
prædictas actrices ex parte patris defun-
cto coniuncta, & in eodem gradu exiſten-
tes æqualitèr cũ eodem Matthęo aduer-
ſario ſuccedere debere.

Remanet modo videndũ, an prædictus
Matthęus tanquã maſculus, poſſit aliquo
modo prætendere ſe eſſe præferendum
prædictis actricibus, ſororibus amitinis,
pro cuius articuli ſolutione, propono re-
gulam expreſsè poſitam, per *text. in Con-
ſuet. Sed ſi morienti in fine*, in ſpecie loquen-
te in ſucceſſione tranſuerſaliũ, quod tùnc
tantùm ſorores excludũtur, quando ha-
21 bent fratres conſanguineos, & idem *text.*
aſſignat rationem videlicet, cum fratres
ipſas habeant maritare, vt ſuperiùs dictũ
eſt, & ibi *Napodan. in verſ. conſanguineos*, de-
clarat ex eodem patre, & idem *Napod. in
verſ. cum*, dicit eam dictionem poni, pro
qua, & ſic in vim cauſæ, quaſi velit dicere,
quod onus maritandi, quod imponitur
tantummodò fratribus conſanguineis eſt
cauſa, quare ipſi ſorores excludũt, & pro-
pterea notat ex eadem *Conſuet.* quod tan-
22 tummodò conſanguinei fratres tenẽtur
ſorores maritare, non autem vterini, pro-
ut idem dicit fuiſſe diſpoſitum de iure
communi, per *text. in l. cum plures, §.* 1. *ff. de
admin. tutor. & idem in Conſuet. Si moriatur, à
num.* 113. *vſque ad nu.* 118. dicit, quod ideò
frater excludit ſororem, & filius fratris
amitam, quia officium, quod erat paternũ
dotandi filiam, tranſit in ipſum filium, &
ſic efficitur fraternum, & propterea ſi fi-
lius concurreret cum nepte ex fratre eam
etiam dotando nõ excluderet, quia quod
patruus dotet neptem, nulla lege cauetur;
Præterea hæc eadem regula probatur in
23 *Conſuet. Si qua mulier*, vbi ſtatuitur, quod
etiam ſi agatur de ſucceſſione matris, quę
eſt aſcendens, & ſic caſus fortior, tamen
ſorores non excluduntur per fratres vte-
rinos, ſed tantùm per fratres vtrinq; con-
iunctos, vbi *Napod. in princ. ſub nu.* 1. *in fine*,
24 aſſignat rationem, quare frater vterinus
non excludat ſororem, quia eam non te-
netur maritare, vel propter diuerſitatem
ſeminis, & ità etiam declarat *Dom. Præſ.
de Franch. deciſ.* 26 *num.* 6. qui adducit *Na-
podan. in præcitatis locis*, & optimè, & latiſſi-
mè cõprobat, & declarat idemmet *Dom.
Præſ. deciſ.* 375. *num.* 4. 5. 6. *&* 7. vbi loquitur
in ſpecie de collateralium ſucceſſione, &
concludit ſororem non excludi, niſi tan-
tummodò per fratrem conſanguineum,
ex quo ipſe ad eam dotandam tenetur, &
propterea cum in fratre vterino, de quo
25 ibi agebatur, ceſſet prædictum onus do-
tationis, ceſſare idemq; debet excluſio, ad
quod etiam adducit *addit. Capyc. & Mar-
tial. in eadem Conſuet. Si qua mulier*, licet idẽ
Dom. Præſ. in deciſ. 543. *num.* 3. *verſ. ex aduer-
ſo, & num.* 4. & præcipuè *in fine* declarát ſo-
rorem excludi per fratrem vtrinque con-
iunctum, vel conſanguineũ propter onus
dotationis, & alios ad hoc allegat, & *D.
Regens de Ponte in conſ.* 39. *num.* 25. 26. *&* 27.
optimè inquit, quod extra fratres non
adeſt Conſuetudo, quæ fœmina excludat,
26 & quod Conſuetudines excludentes ſoro-
res, loquutæ fuerunt cum qualitate dota-
tionis, & ſic de illis ſororibus quas fratres
dotare tenẽtur, & adducit prædictas *Con-
ſuet. & dicta Napodan. in ſupradictis locis*, ex

infert, quod quando frater fœminam do-
tare non tenetur, eam non excludit, quia
qualitas,& onus dotationis cauſat exclu-
ſionem, cum ergo frater patruelis non te-
neatur dotare ſororem amitam, nullo iu-
re ex ſupradictis eam excludere poteſt.

Quod etiam approbatur, ſiquidèm fœ-
minarum excluſio in linea tranſuerſali,
proùt eſt caſus noſter fundatur tantum-
modò in *d. Conſuet. Sed ſi morienti. in verſ. in
præmiſſis*, vtraq; *Conſuet.* loquitur in fratri-
bus vtrinq; coniunctis, vel cõſanguineis,
27 nàm dicta *Conſuet. Sed ſi morienti* vltra ſu-
pra adducta, ſic intelligit ibi *Napodan. ſub
num. 272. in verſ. neptes*, vbi tractando de
ſucceſſione neptum in bonis patrui, con-
cludit, quod ipſe ſuccedunt ſi ſunt ſolæ,
nàm ſi habent fratres conſanguineos, ex-
cluduntur, vt in *d. Conſuet. Sed ſi morienti, &
in eadem Conſuet. Quod autem. ſub num. 287.*
clariſſimè inquit *d. Conſuet. Sed ſi morienti*,
loquitur in fratribus in ſecundo gradu
exiſtentibus, ad quod etiam probandum
ponderantur verba eiuſdem *Conſuet. Sed
ſi morienti*, ibi: *Cum fratres habeant marita-
re*, vt ſuperiùs dictum eſt, quæ verba *mari-
tare*, intelligũtur de bonis paternis, mater-
nis, vel aſcendentium, ſecundum *Capyc. in
deciſ. 92. in princ. & Piſanell. cit. per Dom. de
Franch. in deciſ. 87. nu. 9. Reg. de Ponte de po-
teſt. Proreg. in tit. de ſucceſſ. mulier. num. 6. &
Molfeſ. ad Conſuet. Neapol. par 4. quæſt. 29.
nu. 18. lib. 1.* & dotare ſorores de bonis pa-
ternis, maternis, vel aſcendentium, non
ſpectat ad alios, niſi ad fratres vtrinque
coniunctos, vel conſanguineos, vt eſt no-
tum.

28 Et prædictam *Conſuet. Quod autem, in d.
verſ. in præmiſſis*, adhùc loqui in fratribus
carnalibus, probat, idemmet *Napodan. ibi
num. 298, verſ. item nota*, vbi dicit, quod in
caſu iſtius *Conſuet.* præcedentis appella-
tione fratris, ſoror non continetur, ſed
Conſuet. præcedens, *Conſuet. prædicta Sed ſi mo-
rienti*, quæ loquitur in fratribus, & ſorori-
bus vtrinque coniunctis, & cõſanguineis,
ergo; quod etiam clariſſimè probatur ex
verbis eiuſdem *Conſuet.* quod autem, ibi
29 appellatione fratris, ſoror non contine-
tur, præterquàm ſi ſoror partem vt vnus
ex fratribus habuiſſet de bonis paternis,
& maternis, ſecundum *Anton. de Alex. ibi in
Addit. incip. Circa iſtam Gloſ. in fine, fol.* 159.
& ſic *d. Conſuet. Quod autẽ, in d. verſ. in præ-
miſſis*, appellatione fratris, ſoror non con-
tinetur. Secundo limitationem ad regu-
lam, ibi, præterquàm ſi ſoror, &c. hanc
quidem limitationem loqui in fratribus
vtrinque coniunctis, vel conſanguineis,
dubio procul eſt, quia vt ſoror habeat
partem vt vnus ex fratribus de bonis pa-
ternis, & maternis, non conuenit, niſi ſo-
roribus vtrinque coniunctis, vel conſan-
guineis, meritò de ijs etiam regula intel-
30 ligi debet, exceptio prædicatur de regu-
la, & illi cõueniri debet, & ſicut exceptio
continet actus inter viuos, ità & regula de
illis intelligi debet, *Surd.* poſt alios à ſe
congeſtos *in deciſ. 124. num. 13. & deciſ. 225.
num. 2.*

Si modo *Conſuetudines prædictæ* loquan-
tur in fratribus, & ſororibus carnalibus,
fratres patrueles nullo iure poſſunt com-
prehendere, nec ad eos extendi.

Non permictitur comprehenſio, quia
cùm loquuntur de fratribus, & in ſpecie
de fratribus conſanguineis, non veniunt
31 patrueles, quia appellatione fratrum non
veniunt, niſi qui propagantur ex vno, vel
ex vtroq; parente, *l. 1. § quarto, & l. Iuriſ-
conſultus, § frater quoque, ff. de grad.* & in ter-
minis *Conſuet. noſtræ Napod. in d. Conſuetud.
ſed ſi morienti, ſub num. 267.* & in *Conſuetud.
Quod autem, num. 285. &* 299. quod autem
32 probat *text. in Conſuet. Sed ſi morienti*, vbi
ficet fuit permiſſa ſubingreſſio in filijs, &
deſcendentibus ex fratribus in ſecundo
gradu exiſtentibus, quia non comprehen-
debantur filij, & deſcendẽtes ex fratribus
patruelibus, vel conſobrinis, fuit neceſſè
33 ſuperaddere ſequentem *Conſuet. Quod au-
tem*, amplianrem eandem ſubingreſſionẽ
etiam in deſcendentibus ex fratribus pa-
truelibus, vel conſobrinis, vt latè explicat
*Napod. in eadem Conſuet. Quod autem, ſub nu.
285. & 286.* & propterea nõ ſine miniſte-
rio quando *d. Conſuet. Quod autem* voluit
oſtendere diſpoſitionem *d. Conſuet. Sed ſi
morienti*, non dixit idem procedere in fra-
tribus patruelibus, vel cõſobrinis, ſed di-
xit in alijs vlterioribus gradibus exiſten-
tibus agnatis, & cognatis, appellando eos
agnatos, & cognatos, non autem fratres.

Secũdò, prædictæ *Conſuetudines* nec poſ-
ſunt extendi ad prædictos fratres patrue-
les, vel conſobrinos, quia dùm excludunt
34 ſorores per fratres à collateralium ſuc-
ceſſione, ſunt correctorię iuris commu-
nis, & ſic non debent extendi de caſu ad
caſum, nec de perſona ad perſonam ea-
dem vel maiori ratione militãte, ſed tan-
tùm debent intelligi in caſibus, in quibus
loquuntur *Dom. de Franch. deciſ. 71. num. 10.
deciſ. 11. num. 2. & deciſ. 378. num. 3. Anna al-
legat. 70. num. 43. & allegat. 127. num. 6. Con-
ſiliar. de Georgio allegat. 25. num. 1. Conſiliar.*

Theodor.

Digitized by Google

Theodor alleg.1.num.6.& alij, vt eſt notum.
35 Et ne deſit in caſu de quo agitur parti-
cularis doctrina, quod ſcilicet frater pa-
truelis conſobriuus, vel amitinus, non ex-
excludat ſororem amitinam, vel conſo-
brinam à ſucceſſione alterius fratris pa-
truelis, vel conſobrini, ità expreſsè, & ſuc-
cintè per prædictas rationes tenuit, &
pro abſoluto habuit *Dom.de Franch.in de-
ciſ.149.num.12.circa medium, verſ & ex præ-
dictis*, quem etiam refert, & ſequitur *Conſil.
de Georgio in alleg.30.num.17,& 22.verſ.ſed
in caſu noſtro*.
Quò verò ad Secundum articulum, an
ipſi Fratres de Marra ſint admictendi ad
ſucceſſionem eiuſdem Octauij defuncti
ex gradu prædictæ quond. Fuluiæ eorum
matris, & ſimilitèr ſororis amitinæ prædi-
cti quond. Octauij.
36 Dico omninò ipſos eſſe admictendos,
pro cuius concluſionis fundamento pro-
pono, quod de iure Conſuetudinario ſub-
ingreſſio non ſolùm conceditur filijs, &
deſcendentibus fratrum carnaliũ, *d. Con-
ſuet. Sed ſi morienti*, verum etiã filijs, & de-
ſcendentibus ex fratribus patruelibus, vel
37 conſobrinis, vt in *d. Conſuet. Quod autem*,
quæ licet loquatur generalitèr in alijs
agnatis, & cognatis, tamen fuit reſtricta,
& intellecta ad ſolos fratres patrueles, vel
conſobrinos, vt tenet *Napod. ibi in verſ. in
alijs*, & ità fuiſſe deciſum iunctis Aulis per
S.C. teſtatur *Dom. de Franch. in d. deciſ.242
& Reg. Ronit. in conſ.33.num.3.lib.1.* cum er-
go ſumus in amitinis, non eſt dubium nos
eſſe in gradu per Conſuetudinẽ admiſſos.
Remanet propterea videndum, an
prædicta ſubingreſſio habeat locum in
caſu noſtro, in quo iſti fratres de Mar-
ra prætendunt ſubingredi in gradum
prædictæ eorum matris, & ſic in locum
fœminæ per Conſuetudinem ad ſuccedẽ-
dum admiſſæ.
38 Pro cuius articuli reſolutione eſt con-
ſtituenda regula, quod appellatione fra-
tris, ſoror quoq; continetur, *l. Lucius, ff. fa-
mil. erciſc. l. tres fratres, ff de pactis, l. Lucius,
§. quoties, ff. de leg.3.§. ſi verò inteſtatus, auth. de
non elig. ſecund. nub.* & ità per prædicta iura
poſt *Bart. & alios DD.* etiam in terminis
ſtatuti loquentis de ſucceſſione fratrum,
declarat *Aret. inſtit. de leg. agnat. ſucceſſ. in
prin. num.3. aliàs 4. verſ. quæro an appellatio-
ne fratris*, & in materia *Conſuet. noſtræ* ità
declarat *Napod. ibi num.299. verſ. ſoror*, &
punctualiſſima ad finem ſubingrediendi
in gradu ſororum, quod in prædicta *Con-
39 ſuet.* loquente de ſubingreſſione deſcen-
dentium ex fratribus comprehendantur
ſorores ſunt deſcendentes ex eis, quando
non habent fratres conſanguineos, qui
eas excludere poſſet, in ſpecie latè pro-
bat, & declarat *Dom. Præſ. de Franch. deciſ.
652. per totam*, vbi in fine ſic iudicatum re-
fert, eum citat, eiusq; opinionẽ compro-
bando ſequitur *Molfeſ. ad Conſuetud. par.4.
quæſt.36.num.10.& Thor. in compend. S.C. in
40 verbo abneptis*, & hæc ſententia *Dom. Præſ.*
eſt in maxima veneratione habenda, quia
ipſe vt teſtatur *Reg. de Ponte conſ.24 vol.2.*
fuit vir doctiſſimus, & nunquam ſatis lau-
dandus, prout teſtantur etiam exteri viri
ſimilitèr doctiſſimi, prout *Menoch. præſ.83.
num.6. in fine, & præſumpt.99. num.30. in fine
lib.4. & Peregr. in conſ.11. num 5. lib.1.* eum
appellat peritiſſimũ in toto Regno Nea-
politano, & præcipuè in materia noſtrarũ
Conſuetudinum eſt præ alijs in maxima
auctoritate, cum in earum interpetratio-
ne diuinè ſcripſerit.
41 Nec prædictis obſtat *text Conſuet. Quod
autẽ in verſ. & in præmiſſis*, vbi dicitur, quod
appellatione fratris, ſoror non cõtinetur,
quia loquitur de ſorore excluſa, non autẽ
incluſa ad ſuccedendum, tùnc enim ap-
pellatione fratris continentur, & eſt locus
ſubingreſſioni, quod probatur ex parti-
culari doctrina *Napod ibidem ſub num.301.*
42 vbi inquit hæc verba; *Soror excluſa, non
continetur appellatione fratris, vt hic, ſoror au-
tem incluſa ad ſuccedendum iure vtimur ma-
ſculorum*, eadem *Conſuet. Si moriatur*, & ſic
tùnc cõtinetur appellatione fratris, quod
eſt notandum, quod etiã comprobat ſub
num.302.& 303. vbi inquit, quod ſi filia
habeat de bonis paternis per formã ſuc-
ceſſionis, cenſetur vt maſculus, ſeù maſcu-
liata, vel cenſetur vt frater, & vtitur iure
fratrum, quod etiam euidentiſſimè pro-
batur ex eodem *text. Conſuet. Quod autem,
in d. verſ. & in præmiſſis*, ibi: *Præterquam ſi
ſoror partem vt vnus ex fratribus habuiſſet de
bonis parentum, tùnc enim ipſa ſoror eiuſdẽ con-
ditionis eſt quòad prædicta, ac ſi eſſet maſculus,
& eius filij deſcendẽtes ex maſculis*; ex quibus
verbis clariſſimè apparet, quod mens præ-
dictæ *Conſuet.* non fuit ſtatuere abſolutè,
quod ſub appellatione fratris, ſoror non
contineatur, ſed dumtaxàt quando fuiſſet
excluſa per fratrem conſanguineũ ſuper-
ſtitem, cum exceptio debeat eſſe de regu-
la, & declarat regulam vt ſupra probaui-
mus, & ſic ſenſus *Conſuet.* eſt, quod ſoror
fuerit excluſa per fratrem vtrinq; coniun-
ctum, vel conſanguineum, tùnc nec ipſa,
nec eius deſcendentes admictuntur ſin

Digitized by Google

ad partem fuerit admiſſa in ſucceſſione
parentum,tunc ipſa eiuſdem conditionis
eſſet quòad prædicta,proùt ſi eſſet maſcu-
lus, & ſic deſcendẽtes ex ea admictuntur,
proùt ſi eſſent deſcendentes ex maſculis.
43 Modo dicitur, ſi admiſſio ſororis ad
partem in ſucceſſione parentũ ſacta per
patrem,vel fratrem, eam ad ſucceſſionem
parentis admictentem, quæ fit ex gratia
operatur, quod in ſucceſſione eorundem
parentum ſuccedant tàm ipſa, quàm eius
filij,& deſcendentes, proùt ſi eſſent filij,&
deſcendentes ex maſculis, quemadmodũ
latiſſimè declarat *Dom. de Franch. in deciſ.
412.num 2.verſ.verde*, & ſub *num.4. verſ di-
cebat tamen*, nepotes licet de iure gratia
debet ſtrictè interpetrari, nec ad conſe-
quentiam ſic producenda, *l.quod verò,ff.de
leg.* propterea multò magis eadem exce-
ptio poſita in *d.Conſuet.* procedere debet
in caſu noſtro, in quo non ex gratia, ſed
de iure, & ſic ex diſpoſitione *Conſuet* ſo-
ror amitina tanquàm non habens fratrẽ
vtrinq; coniunctum, vel conſanguineum
ad ſucceſſionem admictitur,vt ſupra pro-
batum eſt.

Et ex ijs clariſſimè fundatum apparet
tàm ipſas actrices ſorores amitinas de-
functi, quàm ipſos fratres de Marra filios
alterius ſororis amitinæ prædefunctæ per
viam repreſentationis eſſe tàm ex verbis,
quàm ex mente *Conſuet.* ſimul cum præ-
dicto Mattheo ad ſucceſſionẽ dicti quon-
dam Octauij ſuper medietate bonorum
paternorum,de quibus diſponere non po-
terat omninò admictendos.

Nouiſſimè per eundem Mattheũ con-
uentum fuerunt productæ quædam ſcri-
pturæ, ex quibus apparet per quond. Se-
baſtianum de Maria patruum eiuſdem
Lucretiæ,& matris actricum, & Marcum,
& Aloyſium de Maria filios prædicti Se-
baſtiani,fuiſſe promiſſas dotes quond. Fa-
britio Pupatellæ viro dictæ Lucretiæ de
pecunia tàm dicti Sebatiani, quàm verò
de pecunia ipſiuſmet Lucretiæ, ac etiam
Hieronymi de Maria patrui eiuſdem Lu-
cretiæ.

Inſuper idemmet Mattheus conuentus
produxit alias ſcripturas, ex quibus ap-
paret quond. Magnificum Horatium de
Maria in eius teſtamento reliquiſſe dictæ
Ioannæ Pupatellæ vni ex actricibus duca-
tos 200.& rogaſſe dictum quond. Octauiũ
44 eius fratrem,de cuius ſucceſſione agitur,
quod tempore maritagij prędictæ Ioannę
de ſuõ ſolueret eidem Ioannæ alios du-
catos 200. ad complementum duc. 400.
ad quorum ſolutionem,fuit poſteà dictus
Octauius condemnatus per S.C. vigore
voluntatis & diſpoſitionis paternæ,& fra-
ternæ, & cum eos tandem coactus vigore
prædictæ ſententiæ depoſitaſſet, fuerunt
eidem Ioannæ,& pro eo Carolo Coppula
eius viro liberati, de qua deciſione me-
minit *Thorus in compend. deciſ. Regni tom.1.
verbo legatum incertæ quantitatis*.

Modo reſpondendo ad prædictam pri-
mam dotationem,ſiuè promiſſionem do-
tis factam pro prædicta Lucretia dicitur
primo, quod etiã ſi prædicta Lucretia ad
præſens viueret,& ipſa prętenderet,ſucce-
deret prædicto quond. Octauio eius ne-
poti,de cuius ſucceſſione ad præſens agi-
tur, adhùc abſq; dubio admictenda eſſet,
nec vigore talis dotationis, vel promiſ-
ſionis excludi poſſet.

Et Primò nam certiſſimum eſt prædi-
ctam Lucretiam à prædicta ſucceſſione
Octauij per prædictum Mattheum exclu-
di non poſſe: imò ipſam vti proximiorẽ,
& in tertio gradu exiſtentem, prædicto
45 Octauio ab eius ſucceſſione eundẽ Mat-
theum in quarto gradu exiſtentem om-
ninò excludere,vt eſt *text. in l.auunculo, C.
communia de ſucceſſ.* tenet expreſsè *Napod.
in d Conſuet. Si quis,vel ſi qua,num 137. verſ.
& ſic patrui*, & fuiſſe hoc habitũ pro ab-
ſoluto in S.C. iunctis Aulis,refert *Dom de
Franch in deciſ. 157.nu.11.* & ſequitur *Mol-
feſ ad Conſuet. Neap.par.4.quæſt.42.lib 1.*
46 Quinimò ſi cum eadem Lucretia con-
curreret frater vtrinq; coniunctus, & ſic
pater coniunctꝰ,adhùc tamen à ſucceſſio-
ne prædicti Octauij nepotis, ipſa non ex-
cluderetur,ſed omnes concurrerent,pro-
ut in ſpecie tenet *Piſanell. in Apoſtilla ad
Napod.in d.Conſuetud Si quis,vel in margine
fol. 116.* quem refert, & ſequitur *Anna in
conſ. 45. num. 77. lib. 1.* & fundatur hac ra-
tione, licet enim per *Conſuetud.* ſoror ex-
47 cludatur per fratrem à ſucceſſione, nihi-
lominus procedit in caſibus præmiſſis,
nàm dicit *Conſuet.* quod in præmiſſis ap-
pellatione fratris,ſoror non continetur,&
caſus præmiſſi in *Conſuetudine* ſunt in ſuc-
48 ceſſione aſcendentium, vt in *Conſuet. Si
moriatur*, & in ſucceſſione collateralium
lineæ ſuperioris,& ſic fratris,vel patrui,vt
in *d Conſuet. Si morienti*,ſed quod ſoror ex-
cludatur à ſucceſſione nepotis,& ſic lineę
inferioris non eſt in aliqua *Conſuet.* præ-
miſſum, & ſic eſt vltra præmiſſa, & proin-
dè remanet ſub diſpoſitione iuris com-
49 munis,quo omnes ſuccedunt,vt eſt notũ,
& ex hac ratione fuit deciſũ in S. C. iun-
ctis

ctis Aulis, vt refert *D. de Franch. in deciſ. 241 in fine*, quod ſoror non excluditur per fratrem à ſucceſſione fratris ſobrini, vulgo dicti fratris tertij, ex eo quod iſte caſus non erat promiſſus in *Conſuet.*

Cum ergo ipſa Lucretia à ſucceſſione prædicta, nec per fratrem, nec per prædictum Matthęum nepotem excludi poſſit, propterea ſequitur, quod eius dotatio ip-
50 ſam excludere non valet, proùt in ſpecie declarat *Reg Conſil. de Georgio in alleg. 30. num. 22.* nàm dotata non excluditur ſimpliciter propter dotationem, ſed etiam propter maſculum ei præferendum, proùt in puncto dicit *Napodan. in d. Conſuet. Si moriatur, nu 33.* & ratio eſt euideus, quia
51 per *d. Conſuet. Sed ſi morienti*, ſuper qua DD. regnicolæ fundarunt quæſtionem, quod vnica dotatio ſufficit, vt excludatur à ſucceſſione collateralium, diſponitur quod ſoror excluditur per fratrem à ſucceſſione alterius fratris præmortui, vel patrui, cum frater ipſam habeat maritare, vt ſuperiùs dictum eſt; hinc fuit dubita-
52 tum, an vt ſoror excludatur per fratrem à ſucceſſione prędicta, debeat idemq; dotari de bonis paternis, vel maternis tantũ, & licet quidam fuerunt in opinione, inter quos fuit *Vinc. de Anna in allegat. 70. 81. & 107.* quod ſoror debeat etiam dotari de bonis prædictis collateralium, à quorum ſucceſſione excluditur, nihilominus opinio contraria fuit recepta, & ſic paſſim judicatum tàm in S. C. quàm in Regio Collaterali, & ſic vt ſoror excluſa per fratrem à collateralium ſucceſſione, ſufficit tantùm dotari de bonis paternis, vel maternis, & ſic inoleuit illa communis regula vnicam dotationem in terminis *Conſuetud. Neap.* ſufficere, vt ab omnium ſucceſſione excludatur.

Et ex ijs colligitur, quod dotatio eſt ipſa ſola, quæ excludit ſororem à ſucceſſione, quia ipſa erat, an illa iàm excluſa per dictam *Conſuetud. Sed ſi morienti*, ſed benè prædicta dotatio de bonis paternis, & maternis efficit, vt ſoror excluſa, non poſſit aliam dotationẽ habere ſuper bonis collateralium, à quibus excluditur, vndè cum in caſu noſtro prædicta Lucretia non excludatur à prædicta ſucceſſione Octauij, & ſic non certat de dotatione ſuper bonis eiuſdem Octauij ex cauſa excluſionis, propterea omninò ceſſat motiuum dotationis, ex aduerſo adductum,
53 & ideò omnes DD. tenent, dotationem paternam, licet vnicam excludere dotatã à ſucceſſione etiam collateraliũ loquuntur, & ponunt caſum quando cum dotata concurrit conuentus, vel conſanguineus, & tractatur de ſucceſſione collateralium lineæ ſuperioris, proùt *Anna in d. alleg. 70. 81. & 107. Fab. eius filius conſ. 45. num. 74. Dom de Franch. deciſ. 87. et deciſ. 412. in princ. Camill. de Medic. in conſ. 11. & Reg. Rouit. in conſ. 23. num. 18. & conſ. 68 nu. 14 lib. 1.* hinc
54 eſt, quod filia dotata, ſuccedit patri, vel fratri cũ ſorore in capillo collatis dotibus, vel detracto ab in capillo, conſimili paragio, *Napod. in d Conſuetud. Si moriatur, num. 31. Aſſlict deciſ. 161.* & poſt alios DD. & deciſiones S. C. latè firmat *Reg. Rouit. d conſ. 23. num. 11. & 12.* quod ſi ſola dotatio cauſa eſſet excluſionis dotata nõ ſuccederet, & à ſorore in capillo excluderetur, proùt eſt in ſucceſſione feudorũ qua-
55 ternatorum, in quibus viuitur Iure Francorum, ex quo ſola dotatio eſt cauſa excluſionis, & ſoror dotata excluditur ab in capillo, vt in *pragm. 1.* vulgò dicitur *la Filingeria, & Regens Rouit. in d. conſ. 23. num. 9. & 10.*

56 Præterea prædicta dotatio, ſeù dotis promiſſio ex alio ipſam Lucretiam non excluderet, etiam à ſucceſſione prædictorum dotantium, enim illa fuerit voluntaria, & non neceſſaria, quæ nullo iure dotatam excludit, vt poſt *Andr. Afflict. & Minad* tenet *Reg. Rouit. in d conſ. 23. nu. 9. & 10.* cum ergo ipſa Lucretia ſi viueret à dicta ſucceſſione Octauij ex cauſa prędictę dotationis non excluderetur, multò minus eius filiæ ad præſens actrices.

Sed dato pro vero, proùt non eſt, quod ipſa Lucretia ob prædictam dotationem fuiſſet excludenda, adhùc tamen eius filiæ exclùdi non poterunt, etiam ſi vltra dotationem eiuſdem Lucretiæ renunciatio interueniſſet, quia dùm prædictæ filiæ earum matre pręfuncta, eidem Octauio ad eius ſucceſſionem veniunt iure proprio, & ex propria perſona ipſarum ma-
57 tris renunciatio, ac dotatio eis obeſſe minimè poſſunt, ſic præuia maxima diſcuſſione fuiſſe deciſũ per S.C. teſtatur *Dom. de Franch. in dec. 67.* & poſt eum alios DD. & deciſiones S.C. latè congerit idem *Reg. Rouit. in d. conſ. 23. nu 24. verſ. nec quicquam, & Molfeſ. in tit. de renunc. quæſt 5. num. 6. & 7.* & nouiſſimè ſic deciſũ fuiſſe iunctis Aulis, cum interuentu Spectab. Præſid. in prædicta cauſa Magnificorum de Follerijs, qui in aliquo eis non refragantibus dotatione, & renunciatione eorũ matris fuerunt ad ſucceſſionem dicti quondam Scipionis ex eorum perſona, ex gradu tamen

mea materno admiſſi, quod multò for-
tiùs determinari, ac decidi debet in caſu
de quo agitur, vbi prædictæ filiæ actrices
veniunt ad hæreditatem prædicti quond.
Octauij tàm ex earum propria perſona,
quàm ex gradu, cum nulla ſubingreſſio
indigeant, ex quo omnes in eodem gra-
58 du repeciuntur, quo in caſu nemo eſt qui
dubitat, quin eis dotatio, & renunciatio
non noceant, ità *Conſ. de Anna in alleg. 34. num. 8. 10. & 15. Præſ. de Franch. deciſ. 32. nu. 16.* & alij plena manu congeſti per *Mol-
feſ. in tit. de renunc. quæſt. 5. nu. 32. & Reg. Ro-
uit. in d. conſ. 23. nu. 24.* & pluribus vicibus
59 fuiſſe deciſum per S. C. teſtatur *Piſanell.
ad d. Conſuet. Si moriatur, in addit. incip. Bart.
in l. qui ſuperſtitis, circa medium, verſ. fuit etiã
alia quæſtio fol. 89.*

Secundò, & ſic reſpectu dotationis fa-
ctæ in perſonam prædictæ Ioannæ vnius
ex actricibus ſimilitèr reſpondetur, quod
cum ipſa non habeat fratrem conſangui-
neũ eam à ſucceſſione prædicta excludẽ-
rem, dotatio ipſa nullo modo excludere
poteſt, vt ſupra probauimus. Præterea
prædicta dotatio fuit facta vigore volun-
tatis quond. Iacobi Anelli de Maria, ac
diſpoſitionis, & legati facti per dictum
quond. Magnif. Horatium in eius teſta-
mento, & licet prædicta dos poſteà fuiſſet
ſoluta per dictum quond. Octauiũ, tamen
fuit facta pro exequutione ſententiæ S. C.
fundatæ expreſsè in prædicta voluntate
dicti quond. Iacobi Anelli, & legato facto
60 per eundem quond. Horatium, & conſe-
quentèr dotatio eſt facta de bonis præ-
dictorum quond. Iacobi Anelli, & Hora-
tij, & propterea non eſt cauſa excluſionis
à prædicta ſucceſſione Octauij. *Conſ. Anna
in d. conſ. 15. num. 73.* vltra quod eſt datio
voluntaria, & non neceſſaria, quæ non ex-
cludit, vt eſt dictum.
61 Nec tandem Ioanna aſtringi poteſt ad
collationem dotis per eam receptæ, quia
collatio non habet locum in linea colla-
terali, *Gloſ. in l. 1. in fine, C. de legit. hæred.* vbi
*Paul. de Caſtr. & DD. omnes in l. ſi emancipa-
ti, C. de collat.* prout ſunt *Cyn. in pen. quæſt.
Paul. num. 2. Iaſ. num. 23. Cagnol. num. 118.
Hieron. Laur. num. 160.* qui omnes de com-
muni teſtantur, eandem communem aſſe-
rit *Decian. d. l. ſi emancipati. num. 7. verſ. non eſt
mirum.* licet ipſe contrarium affirmet, ſed
nemo eum ſequitur *Craſſ. de ſucceſſ. par. 2.
verſ. collatio, quæſt. 6. num. 2.* Item quia ea
dos, ſeu dotatio tantummodò confertur,
62 quæ prouenit ex bonis eiuſdẽ, cuius ſuc-
ceſſione agitur, prout poſt alios declarat
Theſaur. in deciſ. 46. num. 9. cum ergo præ-
dicta dotatio nõ proceſſerit ex bonis de-
functi, de cuius ſucceſſione ad præſens
agitur, ſed ex bonis prædictorum quond.
Iacobi Anelli, & Horatij, propterea om-
ninò ceſſat materia collationis.

Et ex ijs ſatis cenſeo iuſtè fore proui-
dendum prædictas Sorores de Pupatella,
prædictoſq; Fratres de Marra ſuper me-
dietate bonorum paternorum prædicti
quond. Octauij, de qua diſponere non po-
terat eſſe omninò admittendos. Cætera,
quæ deſunt ſuppleant doctiſſimi, ac inte-
gerrimi Domini mei Senatores.

Ianuarius de Marra.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator Neap. de medietate bonorum anti-
quorum diſponere poteſt.*
2 *Hæres adeundo contrahit cum creditoribus, &
legatariis, ac cum defuncto, & fideicommiſſa-
rijs.*
3 *Hæres debita ſoluere tenetur.*
4 *Hæres adeundo quaſi contrahit.*
5 Text. in ijs igitur, auth. de hered. & fal-
cid. *ponderatur.*
6 *Hæres tenetur factum defuncti approbare.*
7 *Hæres, qui ſemel eſt, ſemper erit hæres.*
8 *Hæres non poteſt deſinere eſſe hæres.*
9 *Hæres cui portio legitimè ex neceſſitate debe-
tur indecorus, omni comodo hæreditario vltra
legitimam priuandus erit.*
10 *Hæres creditor irrefutabilis defuncti, an alios
creditores præoccupabit, traditur cautela,
num. 11.*
12 *Pretium rerum antiquarum, nouum, vel anti-
quum dicatur, deciſiones referuntur, nu. 14.*
13 *Hæres alienando bona ſubiecta fideicommiſſo,
& alia comparando ſubrogata in eius locum
tenetur reſtituere.*
15 *Prædium venditum per pupillum, vt ex illius
pretio alia res empta fuerit, & pecunia per-
uenta, aliud prædium emptum, an ſit illud pa-
ternum, vel maternum, à quo dependet.*
16 *Prædium emptum ex pecunia proueniente, &
alio prædio, vt loco ipſius ſubrogetur, debet
expreſsè hoc dici.*
17 *Pretium ex venditione prædij deuentum, ſi ſta-
tim in aliam emptionẽ prædij conuerſum fue-
rit, ſubrogatio militaret, & ſic deciſum.*
18 *Res ſubrogata in alterius rei loco eſt fictio.*
19 *Qualitas noua conſtituit aliam rem, & rem
diuerſam à prima.*
20 *Subrogari non poteſt id, quod non habet eaſdẽ
qualitates, & conditiones, quas habet princi-
palis in cuius locum ſubrogatur.*

21 *Sub-*

21 *Subrogatus non ſapit naturam eius, quando nõ habet qualitatem neceſſariam, in cuius locum ſubrogatur.*

22 *Ex diuerſis non fit illatio.*

23 *Subrogatio qualitatis rei in aliam, fit præuia proteſtatione.*

24 *Bona ſubiecta fideicommiſſo, quæ alienari non poſſunt data illorum alienatione, bona empta ſubrogantur loco illorum, & ſic deciſum.*

25 *Introitus extra Ciuitatẽ Neap. exiſtentes empti de pecunia contractus Neap. celebrari, an noui, vel veteri exiſtimantur.*

26 *Ius affrancandi, eſt quid diuerſum, & ſeperatũ ab emphyteoſi.*

27 *Pactũ de affrancando, ſequuta traditione transfert dominium.*

28 *Retractus, an locum habeat in venditione facta ſub pacto retrouenditionis.*

29 *Bona conceſſa in emphyteoſim cũ pacto affrancandi habentur, ac ſi eſſent libera, & transfuſa in veram venditionem, nullo remanẽte dominio contra cedentem.*

30 *Diminutio fit de legatis, & quando.*

31 *Hæres efficitur dominus, & poſſeſſor pleno iure, & quare, & facit fructus ſuos.*

32 *Diminutiones, & damna ſuperuenientia poſt aditam hæreditatem, ad hæredes ſpectant.*

33 *Legatum quando fit à debitore animo compenſandi factum præſumitur, & quando, nu. 35.*

34 *Maritus eſt debitor, ex cauſa legali neceſſaria.*

36 *Legatum integrum ſolutum remittit falcidiã.*

37 *Donatio inter viuos facta in falcidiam non imputatur.*

38 *Legatum dotis diminutione non recipit.*

39 *Antefatum debetur titulo oneroſo mulieri, & quare.*

40 *Legatum dotis deducitur tanquàm æs alienum.*

41 *Habitatio domus, venit appellatione alimentorum.*

42 *Falcidia non detrahitur ex legato alimentorum.*

43 *Legatum alimentorum factum à marito, præſumitur animo compenſandi factum.*

44 *Legatum alimentorum, non patitur diminutionem, & quando.*

45 *Legatum factum mulieri pro ſeruitijs, dicitur oneroſum in recompenſationem.*

46 *Hæres ſe obligans ſoluere legatum, non iuuatur dicere, quod bona non ſufficiunt.*

47 *Deciſio S. C. refertur in fauorẽ legatarij pro cõſequutione legati facti pro matrimonio aduerſus hæredem pretendentem fieri diminutionem legatorum ſtante lite intentata aduerſus creditores.*

ARGVMENTVM.

Legatarius, atq; creditor ex cauſa priuilegiata, an teneatur ad contributionem aliorum legatorum ob inſufficientiam hæreditatis.

CASVS LIII.

POſtquàm Octauius de Maria in ſuo vltimo teſtamento plura legata feciſſet in beneficiũ Lucretiæ de Thoro ſuæ coniugis, ac meæ ſororis dilectiſſimæ, relinquendo primo ducatos mille pro dote recepta, ac alios ducatos quingentũ pro antefato, nec non alios ducatos quingentum pro integro antefato ducatorũ mille non exactorum in dotem promiſſorum, ſub cõditione nè moleſtiam inferret eius hæreditati, ob cauſam exactionis aliorum ducatorum mille non facto. Secundo, legando habitationem domus eius vita durante, ac etiam duo dolea vini, vnam cannam lignorum, medietatem fructuũ ruris reſeruatorum, inſimul cum vſufructu mobilium, & ſupellectilium domus neceſſariorum, conditione etiam ſubſequuta, donec vitam vidualem ſeruauerit, indè comparuit Mattheus de Maria illius hæres inſtando in S.C. vt ipſa Lucretia declararet ſi vellet acceptare legata prædicta, & cum ipſa illam acceptare declaraſſet, demùm ad conuentionem, ſiuè tranſactionem deuentum fuit, ex qua fuit facta aſſignatio ducatorum bis mille, & pro eis annuorũ ducat. 130. conſequendorum à Decio Sebaſtiano, paritèrq; relaxata fuit domus pro habitatione, cum promiſſione annua ſupradictarum rerum cum clauſulis neceſſarijs, & oportunis, & renũciationibus in forma, vt ex inſtrumento apparet.

Illinc ad certos annos præfatus Matthęus inſtetit in S.C. petendo declarari ei licere retinere medietatem bonorum antiquorum remanſorum in hæreditate ipſius Octauij, ſtante quod dictus Octauius diſpoſuerat plus medietatis illorum contra formam *Conſuetud. Neap. Et ſi Teſtator,*
1 quam etiam exarat *Dom. Reg. Ronit. in conſil. 27. nu. 1. lib. 2.* qua cauetur, vt de medietate tantùm diſponere poſſit Teſtator decedens ſine filijs, altera medietate ad proximiores reſeruata, & proindè non teneri ad perſolutionem legatorum, ſed veriùs

legata-

legatarios aſtringi ad contributionem legatorum, & inter cæteros conueniri fecit ipſam Lucretiam, contrauenicndo de facto dictæ tranſactioni iuratę, dùm ſuum intentum conſequutus fuerat circa acceptationem legatorum, præuia declaratione petita cum dictis conditionibus non ſine euidenti ſuſpicione doli, ac deceptionis.

Quocirca ad vberiorem iurium ipſius Lucretiæ tuitionem pro excluſione vanæ prætẽſionis actoris, & propterea ante omnia dicebatur, quod ipſe Matthæus hæres Octauij cum adiuiſſet hæreditatem ſimplicitèr abſq; tali prætenſione conſequutionis bonorum antiquorum, ſibi præiudicauerat, & ſic hæres triplicem ſuſcipit obligationem cum defuncto, cum creditoribus, cum legatarijs, & ſic non tantùm hæres adeundo dicatur contrahere cum creditoribus, & legatarijs, verùm etiam
2 cum defuncto, cuius voluntatem, & actum pleniſſimè confirmauit ſua aditione, ex *Gloſ. in l. ijs conſequentèr, §. 1. ff. famil. erciſc.* cũ alijs apud *Monticul. in tract. de inuent. cap. 1. num. 6.* imò quaſi contrahit non ſolùm cum legatarijs, ſed etiam cum fideicommiſſarijs, *Mantica de coniectur. vltim. volunt. lib. 7. tit. 1. num. 35.*

3 Quocirca hæres nedum debita perſoluere tenetur, *Præſ. de Franch. deciſ. 146. n. 1. Phanuc de inuent. in præfat. num. 1.*

4 Sed etiam legata, nàm quaſi contrahit adeundo, non mirùm ſi ad prædicta teneatur, probat *Martius exam. 56. num. 29.*

5 Nàm inquit *text. in §. ijs igitur, Authent. de hæred. & falcid.* ijs igitur à nobis præ ordinatis ſancimus eos, qui ab aliquibus ſcripti ſunt hæredes aut meruerũt fideicommiſſa per Vniuerſitatem forſan, aut per ſpeciem, aut legatum, neceſſitatem habere quęcunq; Teſtator, & honorans, eos diſpoſuerit omnimodò ea complere, ſi id, quod præcipitur legitimum ſit, &c.

Quocirca dùm adimpleuerat vt hæres voluntatem defuncti, ab illa recedere non
6 poterat vti hæres, qui tenetur factum defuncti approbare, ad *text. in l. cum à matre, C. de rei vendic.*

7 Et conſequentèr vti hæres, nàm qui ſemel eſt hæres, ſemper erit hæres, *l. ei qui ſoluendo, ff. de hæred. inſtit. Gloſ. in l. & ſi, §. & quod ait, ff. de minor. Mantic. d. tract. lib. 4. tit. 5. num. 4.*

8 Adeò quod hæres non poteſt deſinere eſſe hæres, idem *Mantica lib. 11. tit. 18. nu. 47. & lib. 2. tit. 15. num. 2. Cancer. variar. reſol. tom. 3. cap. 23. num. 95.*

9 Talitèr quod hæres, cui ex neceſſitate portio legitima debetur indeuotus omni comodo hæreditario vltra legitimã priuandus eſt, *§. ſi quis autem, Auth. de hæred. & falcid.*

10 Quod catenùs verum eſt, quod ſi hæres ſit creditor irrefutabilis defuncti, an alios creditores præoccupabit, reſpondet *Montic. d. tract. cap. 10. num. 13.* nàm quoàd legatarios eſt expeditum, *§. & ſi præfatam, l. 1. C. ſi certum petatur,* profectò præoccupabit ſi vtatur cautela, *Bald.* de qua vſos ſe dicunt *Alex. in d. l. debitori, & Angel. Aret. in §. extraneis, Inſtit. de hæred. qual. & differ.* vt ſci-
11 licet citari faciat creditores, & legatarios, & decerni curatorẽ hæreditati tanquam iacenti, atque ità iuſſu Iudicis ſibi rem aliquam præcipiat, & hoc etiam videtur admictere, *Ruin. in conſ. 39. & conſ. 57. lib. 2.* & iterum *Montic. cap. 12. num. 130. & 219.* quod non alitèr actum fuerat ab eodem hærede.

Sed dato, & non conceſſo, quod hæreditas dicti Octauij conſiſtebat in bonis antiquis, nihilominus maiorem partem ipſorũ aſſerebatur eſſe bona nouitèr quęſita, vt demonſtrabatur ex confeſſione ipſius hæredis in quadã comparitione præſentata in proceſſu fol. 38. & 99. & in alia cauſa vertente cũ Ianuario Marra, & alijs in eius proceſſu fol. 115. & de iure probatum eſt, quod nulla maior probatio, quã oris confeſſio, *l. cum te, C. de probat.*

Hoc igitur deſumebatur ex facti ſerie, nàm cum ipſe Octauius in eius vita in emphyteoſim conceſſiſſet quandam domum palatiatam Decio Sebaſtiano pro capitale duc. 7000. de quibus receperat ducatos bis mille, quos in emptionem ruris cõuerterat, ac reliquos ducatos quinque mille penès emphyteotam relaxando, ſoluendo per eum annuam præſtatio-
12 nem illorum, reſultauerat altercatio illa, an pretium rerum antiquarum nouum, vel antiquum dici potuiſſet, de quo valdè inter DD. fuit controuerſum, ità vt priſcis temporibus pro vero habitum fuit, fuiſſe dictum pretium antiquũ, & ſucceſſiuè ſuccedere in locum bonorũ antiquorum, quam opinionẽ ſectatur nouiſſimè *Molfeſ. ad Conſuet. Neap. par. 2. tit. de bonis, quæſt. 5. à nu. 10. cum ſeq.* & ſecundum hanc opinionem aliàs fuiſſe deciſum per S. C. refert, cuius exemplum fuit in proceſſu præſentatum, eum ſequitur *Carena variar. reſolut. in reſol. 190.*

13 Sicuti hæres alienando bona ſubiecta fideicommiſſo, & alia comparando tanquam

quam

quam ſubrogata in eius loco tenetur re-
ſtituere, *Mantica de coniectur. vltim. volunt. lib.7. tit.8.nu.26.* quem ſequitur *Donat. Ant. de Marin. quotid. reſolut tom.2.cap.18.num.1.*

Nihilominus rei veritate perpenſa, ac inſpectis rationibus ſatis conferentibus alteri opinioni contrariæ, quod tale pre-
14 tium rerum antiquarum alienatarum ſit nouum, nouiſſimè fuit deciſum per idem S. C. iunctis Aulis in cauſa Lelij Belmontis, contra Antonium, & Franciſcum Surgente, in Banca nunc Speræ, vt retulimus in 3. *par. noſtri compendij verbo bona empta, & verbo pretium rerum antiquorum*, ibiq; alias deciſiones adduximus, ad quarum comprobationem conferũt rationes adductæ per *Ferrer. ad Conſtit. Los impuberes, gloſ.2. à num.97. ad* 124. vbi in terminis articulũ exarauit pro vtraq; parte, nimi prædium per pupillum venditum, vt ex pretio illius alia res fuerit empta, & cõſtituerit ex illa
15 pecunia reſultanti ex illa re priùs vendita, aliud prædiũ magis vtili pupillo comparatum fuiſſet, dicatur fundus paternus, ſiuè maternus, proueniens ex pretio, vel paterno, vel materno, & demum concludit, quod ſi res empta ſit per pupillũ ſuo nomine, quàmuis ex pretio rei paternæ, vel maternæ venditæ, vel potiùs ex pecunia paterna, vel materna, non fiat paterna, vel materna, nec illius qualitatis, qualis fuit illa res, vel pecunia, ex qua fuit res comparata; & *ſubdit num.126.* quod ſi pater, vel mater depoſuiſſet pecuniam in tabula cambij, ſeu cõmuni depoſito, & ordinaſſet in ſuo teſtamento, vt illa pecunia, niſi in emptionem prædiorum, non extraheretur à dicto depoſito, & re vera in emptionem alicuius fundi fuiſſet extracta, talis fundus procuIdubio fiet paternus, vel maternus ex illa deſtinatione per iura ibi relata, & melius *Dom. Reg. Hector Capycius Latro deciſ.70.num.46. tom.1.* cenſuit
16 dictam deciſionem non procedere quanquis vendens fundum, ex pecunia illius alium emens, proteſtetur, vel declararet ſe eo animo emere, vt hic alterius loco ſubiaceat: quia tunc iſte fundus emptus ex pecunia redacta, ex eo ſubrogetur in locum illius, ex *Tiraq. de retractu, Gloſ. vnica num.23.* per plura ibi relata.
17 Præterea quando vendens ſtatim pretium in emptionem aliorum prædiorum conuertit, & quod id faciens, videtur ſatis ex temporis breuitate rem vendidiſſe, vt aliam emeret, ac in illius locum ſubrogaret, ex *Molin. & alijs ibi relatis*, & deciſum refert *Mant. vbi ſupra*, in bonis fideicommiſſo ſubiectis alienatis, ſubſequuta ſtatim emptione aliorum bonorũ, & ſic intelligit deciſionem in contrarium adductam *nu.48.* quibus accedunt adducta per *Morot. reſp.20.* quem citat *Bellon. in tract. de poteſt. eorum, quæ in contin. fiunt, par.1. cap.1. num.9* licet de hoc dubitet *Menoch. relatus ibidem à Morot. conſ.218.nu.68.* & non abſq; ratione cum rei veritate præſumptio ſit, vt in pretio ſuccedat loco rei, exemplificat *Molfeſ. ad Conſuet. Neapol. tit. de bonis,*
18 *quæſt.15.num.3.* imò fictio quædam vt vna res in alterius locum ſubrogata ſit eiuſdẽ qualitatis, nam licet ſubrogatum aſſumat naturam ſubrogati, non eſt verè ipſum ſubrogatum, *Gomeſ. in §. fuerat, num.7. Inſt.*
19 *de action.* poſtquam illa qualitas noua videtur conſtituere aliã rem, *Surd. deciſ.344. num.37.* & qualitatis nouæ additio, conſtituit rem diuerſã à prima, vt ibi *Surd. ſub-*
20 *dit*, hinc eſt, quod qui non habet eaſdem qualitates, & cõditiones quas habet principalis, non poteſt in eius locum ſubrogari, *Bart. in l.1. §. fin. C. de agent. in reb. lib.12.* cum alijs allegatis per *Ant. Gabriel. lib.6. commun. opin. tit. de regul. iur. concl.2. num.58.*
21 & ſubrogatus non ſapit naturam eius, quando non habet qualitatem neceſſariam ei, in cuius locum ſubrogatur, *l. Lucius, ff. de fideicom. libert.* cũ alijs apud *Surd. conſ.139. num.21. vol.1.* & certum eſt, quod res nouitèr empta, non habet qualitatem antiquitatis annexam, nec res antiqua nouam qualitatẽ realitèr, vndè ex diuer-
22 ſis non debet fieri illatio, *l. vlt. ff. de calum.* cum alijs apud *Barboſ. princip. iur. lit. I. n.6.* & eatenùs talis ſubrogatio procederet ſecundum aliquos, quando palam prote-
23 ſtaretur emptor velle illam rem emptam in aliam ſubrogari, quæ ſiquidem proteſtatio ex animi declaratione procederet, vt comprobat ibi *Morot. nu.5.* aſſerens ita in ſua facti ſerie proceſſiſſe, quod nõ eſt in facto noſtro, & dato citra veri præiudiciũ, quod ipſa contraria opinio procederet, locum ſibi vendicaret in eodem domino bonorum per eum quæſitorum, non tamen in eius ſucceſſore alienante bona antiqua, ex cuius pretio aliam ſubrogari voluit cũ dicta qualitate, prout alias con-
24 tingit heſitari in S. C. in bonis ſubiectis fideicommiſſo, quæ etſi alienari nequeant, attamen conceſſa illorum alienatione, alia bona expreſsè ſubrogari debẽt loco ipſorũ, vt pluries deciſum retuli in 2. *par. noſtri compendij verbo bona fideicommiſſo ſubiecta.*
25 Sed veriùs deciſio in contrarium relata,

ta, ſi rectè ponderetur, non ità ſimplicitèr
procederet, eò quia in illo caſu ſuit hæſi-
tatum, ſi pretium ex bonis antiquis fue-
rint empti annui introitus, exiſtentes ex-
trà Ciuitatem Neapolis, in Regia Duana
Apuleæ, nàm tales introitus ſi potuiſſent
dici intrà diſtrictum, vel extrà, vt proxi-
miores admicti potuiſſent, & hoc caſu
procul dubio iudicarentur ſubiecti Con-
ſuetudini, ex ratione contractus celebrati
Neap. aut ſi ſolutio fuerit promiſſa Nea-
poli, vt proſequitur *Molfeſ. in d. Conſuetud.*
Neap. tit de bonis, quæſt. 12. *num.* 1. *&* 11. & ex
ijs remanet reſoluta talis altercatio re-
ſpectu ruris empti per Octanium ex pe-
cunia rei antiquæ, paritèrq; reſpectu pre-
tij ducatorum quinque mille remanſorũ
ex vẽditione dictæ domus facta dicto De-
cio ſub natura emphyteoſis perpetuò, vt
cantat inſtrumentum conceſſionis cele-
bratum die 11. menſis Iunij 1611. nàm
ibidem in caſu dicti inſtrumenti apparet
poſtmodùm die 17. einſdem menſis fuiſſe
conceſſam facultatem affrancandi poſt
obitum dicti Octauij, ſicq; quando con-
ceditur emphyteoſis, & poſteà ex inter-
uallo, & in inſtrumento ſeperato datur fa-
cultas affrancandi, tùnc non poteſt conſi-
derari aliqua correſpectiuitas, & ſi conſi-
deretur, ità tantùm refertur ad venditio-
26 nem, & ſic non annullat pactũ affrancan-
di tàm quod ſit ſeperata res ſtans de per
ſe, quia tale ius affrancandi eſt ſquid di-
uerſum, & ſeperatum ab emphyteoſi, latè
Gratiani diſcept. forenſ. cap. 745. *num.* 72. *& ſeq.*
27 vndè cernitur vera venditio facta, nàm
hoc pactum de francando, ſequuta tradi-
tione, transfert dominium, ità ex *Ruin. in*
conſ. 198. *nu.* 9. *vol.* . probat *Surd. deciſ.* 198.
28 *num.* 33. & locus erit retractui ſtante ven-
ditione facta ſub pacto retrouenditionis;
vt longè probauit *Ferron. in Conſuet. Burde-*
gal. tit. de retractu, §. 1. 2. vbi ità iudicatum
29 refert, etenim bona conceſſa in emphy-
teoſim cum pacto affrancandi habentur,
ac ſi eſſent libera, & transfuſa in veram
venditionem, nullo remanente dominio
penès concedentem, idem *Gratian. vbi ſup.*
num. 70. 74. *&* 76.

Quo verò ad aliam petitionem ipſius
Matthæi petentis fieri diminutionem le-
30 gatorum, expreſſim conueniendo ipſam
Lucretiam ad contribuendum ex legatis
ſibi factis ab eius viro, & ſi de iure pro-
batum ſit, quod diminutio, quæ fit de le-
gatis: quia ſic res patrimonij non ſuffi-
ciunt, vt inquit *Bart. in l ſi verò*, §. *quid ergo,*
in princ. ff. de milit. teſtam. Molfeſ. conſ. 13. *ſub*
num. 2. *tom.* 1. *Surd. de aliment. tit.* 8. *priuil.* 30.
num. 1. ſed huic prætenſioni aduertendũ
erat ad qualitatem, & quantitatem patri-
monij pingui relicti, quę tantùm erat ante
illius aditionem, quam poſteà vt in facto
conſtabat, ſed dato, & non conceſſo, quod
ob deficientiam illius, diminutio legato-
rum erit facienda, adhùc tamen quia hæ-
31 res efficitur dominus, & poſſeſſor pleno
iure iudicio Teſtatoris, & titulo teſtamẽ-
ti, & propterea facit fructus ſuos, vt pro-
bat *Statil. Pacific. de ſaluiano interdicto, in-*
ſpect. 3. *cap.* 4. *num.* 368. & ſequitur *num.* 369.
32 idque procedere etiam in penſionibus, &
mercibus, ac vtilitatibus omnibus perce-
ptis ex rebus hæreditarijs, & defectibus
animalium, quo fit, vt poſt aditam hęredi-
tatem, diminutiones, & damna ſuperue-
nientia ad hæredem ſpectare, probat *Pha-*
nuc. de inuent. hæred. par. 3. *num.* 38. *& ſeq.* de
quo ſatis apud *Peregrin. in tract. de fideicom.*
artic. 49. *num.* 74. *& ſeq.* nouitèr *Margil. in*
tract. de euict. quæſt 65. *num.* 5. *&* 6 nouiſſimè
Carena pract. reſolut. in reſol. 150. *num.* 19.

Verum tamen ſi attendantur legata fa-
cta ab ipſo Octauio in beneficium eius
vxoris, certò certiùs reditur indubitata
reſolutio ſuper illis, non alitèr eſſe faciẽ-
dam deductionem, ſeù diminutionem
aliquam, neq; pro alijs legatis contribu-
tionem, idcircò ſingula ſingulis exaran-
do, & principalitèr ad legatum ducatorũ
quingentorum pro integro antefatæ du-
catorum mille pro integra dote promiſſa
ducatorũ 2000. de quibus Octauius du-
catos mille tantùm exegerat, hoc igitur
legatum factum fuit cum grano ſalis, hoc
eſt ſub tali conditione, nè ipſa Lucretia
moleſtiã inferret eius hæreditati pro exa-
ctione non facta aliorum ducatorũ mille,
& ſub tali conditione fuit acceptatum
legatum, inſtante dicto Matthęo hærede,
& indè ſtipulata tranſactio inter eos, cu-
ius vigore indè fuit facta aſſignatio do-
tis, & anteſati per geminatum contractũ,
33 & hoc caſu quando legatum fuerit factũ
à debitore animo compenſandi factum
præſumitur, *Menoch. de præſumpt. lib.* 3. *præ-*
ſumpt. 142. maximè in hac materia cum
34 maritus ſit debitor ex cauſa legati neceſ-
ſaria, ideò compenſatur, *Molfeſ. ad Conſue-*
tud. Neap. par. 6. *quæſt.* 11. *num.* 18.
35 Et potiſſimùm quando Teſtator dixe-
rit, quod nil aliud prætendere poſſit in
hæreditate, *Rota Romana in nouiſſimis deciſ.*
28. *num.* 11. ex *Menoch. lib.* 4. *præſumpt.* 110.
num. 30. *Honded. conſ.* 63. *num.* 81. *vol.* 1. qui-
bus addo *Mantica de coniectur. vltim. volunt.*
lib 1.

lib.1.tit.2.num.22.& 23. ideircò circa hoc
particulare moleſtia nõ erat inferenda, &
36 ampliùs dicunt DD.q; ſi hæres integrum
legatum ſoluerit,remiſſa videtur falcidia,
*Peregr. eod.tract. art.47.nu.38. Marta de ſucceſſ.leg par.4.quæſt.38.art.2.num 14.Mangil.
tract.de imputat.quæſt.135.nu.13.& 17.Gratian.diſcept forenſ.cap.916.num.31.*
37 Prętereà quia erat donatio inter viuos
facta per dictum Octauium eius vxori de
antefato. proùt eſt donatio inter viuos,
quæ in falcidia non imputatur, *Craſſus de
ſucceſſ.§ legitima,quæſt.16.num 2.*
38 Et ſic diminutio non haberẽt locum in
iſto caſu, nàm ſicut legatum dotis diminutionem non recipit, quia in compenſationem debiti tranſit, *Surd.in tract de alim.
tit.8.priuil.30. num.4* ità etiam in antefato, nàm antefatum debetur vxori titulo
39 oneroſo ob virginitatem, & pudicitiam
amiſſam, nõ autem titulo lucratiuo, *Molfeſ ad Conſuet.Neap. par.7.quæſt.8.ſub nu 1.*
40 vbi plura, non mirùm ſi legatum dotis
deducitur tanquam æs alienum ante òmnia legata,& ſine diminutione, *Molfeſ. d.
conſ.13.num 23 & 32.*
Reſpectu verò aliorum legatorum,hoc
eſt vini, lignaminum, & fructuum, quia
41 concernunt alimenta, habitatio domus
relicta, quæ continetur appellatione alimentorum, *l. legatis, ff de aliment. & cibar.
legat. Craſſ. de Petris,& Menoch.* quos citat
*Barry de ſucceſſ lib.9 tit.de legat.aliment. n.4.
Farinac.in repert.vltim volunt.quæſt.64.nu.2.*
42 Et certum eſt,quod ſicuti de legato alimentorum non detrahitur falcidia, *Mangil.in d.tract.de imput. quæſt.4.num.3.& tit.8.
priuil 18.num.3.*
43 Sic legatum alimentorum relictum à
marito vxori, præſumitur factum animo
compenſandi cum intereſſe dotis, & antefati, *Molfeſ. d. par.6. quæſt.11. num. 2. 9.
& 11.*
44 Et ſicuti legatum dotis non patitur diminutionem, quando eſſet plus legatum,
quæ ſit in hæreditate,paritèrq; legatum
in compenſationem debiti, *Surd d. tract.
tit.8.priuil.30.num.4.& 5.* ità etiam tale legatum alimentorum.
Et in ſumma, quoniam ipſe Octauius
talia legata fecerat pro bene ſeruire,& eo
45 caſu legatum factum mulieri pro bene
ſeruire,ſiuè ſeruitijs præſtitis dicitur oneroſum in recompenſationẽ *Præſ.de Frãch.
deciſ.427 num.2.*& ſuc ceſſiue legatum in
compenſationem debiti non diminuitur,
Surd d priuil.30.num.5. eo ampliùs,quia
dictus Mattheus in dicta tranſactione ſe
46 obligauerat prædicta legata ſoluere, quo
nàm caſu hæres, qui ſe obligat ſoluere
legata, non iuuatur dicere,quod bona nõ
ſufficiunt, optimè *Gratian d.cap.916.nu.3.*
ac etiam quia per multa decreta M.C. ac
S.C. fuit iuſſum perſolui legata prædicta,
& cum effectu illa ſoluerit,& in poſſeſſione exigendi perſiſterat, à quibus non appellauerit,nefas eſſet diminutionem pati.
47 Pro coronide tandem dicebatur, quod
cum ipſe Octauius in ſuo teſtamẽto mandaſſet conſtitui montem maritagiorum
puellarum ſuæ familiæ,ſubmictẽdo quandam domum palatiatam in Ponte Ieſus
Mariæ nè alienari potuiſſet, ex quauis
cauſa, mandando eius hæredi, vt ſingulis
annis perciperet ex penſione illius ducatos centum, vt ſingulo triennio conſtitui
potuiſſet dos puellæ maritandæ, & ſi non
adeſſet,ſolui mandauit ducatos centum
ex illis alicui puellæ pauperi per eum eligendæ, in quo legato voluit comprehendi filias quond. Iulij de Thoro mei fratris vtrinq; coniuncti, at eum poſt intentatum tale iudicium per ipſum Matthęũ
contra creditores,& legatarios,matrimonio ſe collocauit Angela de Thoro filia
ipſius Iulij, cum Franciſco Antonio de
Thomaſio, qui litem inſtituerunt in S.C.
contra ipſum Matthęum pro ſolutione
dicti legati, & cum oppoſuiſſet exceptionem dictæ litis ſuæ intentatæ, & fuiſſet
domi prouiſum per Dom. Hectorem Capycium Latro tunc Regium Conſiliariũ,
quod procederetur ad ea,quę incumbunt
in cauſa die 26. Martij 1637. porrecta
per eum ſupplicatione, & obtentum verbum fieri in S.C. demum facta relatione
per eundem die 10.Martij 1638.fuit prouiſum per S. C. benè prouiſum per Magnificum cauſæ Commiſſarium ſub die
26. Martij 1637. hoc ſuum, à quo decreto cum reclamaſſet, facta iterum relatione in eodem S.C per eundem die 9. Iulij
1639.per S.R.C.declaratum eſt benè fuiſſe prouiſum per idem S.C. ſub die 10.
Martij 1638. hoc ſuum, penès Secretariũ,
in Banca Berardini Spera, vndè ex ijs videbatur excluſa prætenſio ipſius hęredis.

SVMMARIVM.

1 *Vſuſructuarius rationes reddere debet proprietario.*

2 *Vſuſructuarius rationes reddere debet proprietario, etiam ſi Teſtator iuſſerit eas non reddere.*

3 *Vſufructuarius, eſt dominus vſusfructus, non autem proprietarius.*

4 *Alimenta tamen debentur vxori relicta domina maſſaria, & vſufructuaria, ſecus quando aliter appareret.*

5 *Verba domina, vſufructuaria, & maſſaria, quid denotant.*

6 *Voluntas Teſtatoris probatur per coniecturas.*

7 *Vſusfructus relictus cum facultate diſponendi quid operetur, vel cum libera facultate, aut plena adminiſtratione.*

8 *Plena poteſtas, & libera poteſtas idem ſunt.*

9 *Verba geminata operantur, vt vſusfructus integer relictus ſit.*

10 *Facultas diſponendi ex quibus verbis percipitur.*

11 *Facultas conceſſa vxori transeundi ad ſecunda vota, quid operetur.*

12 *Vſusfructus quando cenſetur integrè relictus.*

13 *Hæreditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius.*

14 *Voluntas Teſtatoris ex quibus colligitur, vt cũ cum effectu totus vſufructus debeatur.*

15 *Vſufructus quando reſtringi non poſſit ad alimenta.*

16 *Vſusfructus acquiritur ex remiſſione rationũ.*

17 *Vſusfructus integer vxori, debetur vxori per legatum cum verbis illis vſufructuaria domina, & maſſaria, inſtituto filio, vel quod dictum ſit, quod ſit vſufructuaria omnium bonorum, num. 18.*

19 *Pecunia de per ſe eſt mobilis, ſiuè ex mobilium venditione peruenerit, num. 20. ſiuè ex venditione fundi dotalis, num. 21.*

22 *Mobilium appellatione, an veniant nummi.*

23 *Pecunia non venit in legato mobilium, maximè ſi fuerint in magna quantitate, num. 24. vel deſtinata ad emptionem num. 25.*

26 *Vſusfructus pecuniæ legari poteſt.*

27 *Vxor inſtituta in vſufructu omnium bonorum eſt loco legatarij.*

28 *Litera cambij non probant numerationem.*

29 *Cambium eſt contractus.*

30 *Actio perſonalis dicitur illa, quæ oritur ex contractu, ſeù quaſi.*

31 *Priuilegium hypothecæ, non datur vbi ineſt actio perſonalis.*

32 *Ius pignoris, ſeù hypotheca in legato intelligitur.*

33 *Creditum pecuniarium, quãdo intelligitur mobilium appellatione.*

34 *Mobilium appellatione continẽtur actiones, & iura.*

35 *Iura, & actiones, an complectuntur in legato mobilium, & immobilium.*

36 *Pecunia non intelligitur relicta in legato mobilium.*

ARGVMENTVM.

Legatum factũ vxori de vſufructu hæreditatis, an & quando ad alimenta reſtringatur, & quãdo integrè debeatur concurrentibus coniecturis expreſſis in teſtamento.

CASVS LIV.

CVM fuiſſet mihi trãſmiſſa infraſcripta facti nota, conſulenda, quidnã de iure cautum reperiatur, cogitaui ante omnia eandem notam hic deſcribere, cuius tenor eſt.

Marinus Antonius Cicorella Terræ Corati in ſuo vltimo teſtamento inſtituit hęredes Gratiam Cicorella eius filiam, & infantem, & poſthumum naſciturum, qui poſt mortem patris natus eſt, illiſque dedit Tutricem, & curatricem Speram de Magiſtro Auguſtino vxorem, & pręfatorum filiorum matrem cum ampla poteſtate, ac etiam illam exonerauit à redditione computorum, eiq; legauit quidquid appareret debere poſt adminiſtrationem dictæ tutelæ, & curæ.

Idem Marinus reliquit in eodem teſtamento dictã Speram vxorem vſufructuariam dominam, & patronam, cum ampla poteſtate in forma, & caſu quo connolaret ad ſecundas nuptias, poſſit dare in dotẽ futuro vitrico dictos filios, & ſit vſufructuaria huius hęreditatis, donec dicti filij perueniſsẽt ad ætatem decem & octo annorum, & quod dicti filij non poſſint diſponere interim, & quod vbi peruenerint ad dictam ætatem poſſint diſponere, & ſint liberi.

Poſt obitum dicti Marini Antonij ſuſcepit, & adminiſtrauit tutelam præfatorum filiorum Spera, & poſt annum cum deceſſiſſet poſthumus natus ſecũdo nupſit, dando dotem ſecundo viro bona propria, & vſumfructum dictæ hęreditatis, & vſque dicta Gratia fuerit quindecim annorum, & tùnc temporis ceſſaret vſusfructus penès dictum ſecundum virum, & reſtituere deberet inter cętera hęreditatis bona capitale ducatorum ſexcentorum, vbi Gratia filia compleuit decem quintũ ætatis annum, dicta Spera coegit ſecundũ virum viribus pręturæ ad faciendum depoſitum penès Ærarium Terrę Corati, & decreto Curiæ ad finem illos conuertendi in

di in tutam emptionem, & poſtmodùm fuerunt liberati eidem Tutrici in pecunia numerata abſq; quo conuertiſſet in tutam emptionem.

Ijs in facto dicta Gratia filia facta major, reſtitutis per matrem viginti vineis vituum, eidem Gratiæ egit in dicta Curia pro redditione computorum, & inter cętera petijt vſumfructum totius hęreditatis, ac etiã reſtitui illos ducatos quatuorcentum decreto Curię liberatos vt ſupra.

Dicta Spera offert dare compotum, & pręrendit reſpectu vſusfructus non teneri, tanquam quod fuit legatus ei à Teſtatore, & licet regula ſit contra ipſam, nihilominus voluntas Teſtatoris coniecturata, & pro ipſa, & coniecturæ ſunt v3.

Primò, quod reliquit dominam, patronam, vſuftuctuariam bonorum hęreditariorum non ſimplicitèr, ſed cum ampla facultate in forma, quod idem eſt, ac ſi liberè, ſeù cum libera poteſtate legaſſet.

Secundò, ex quo fuit facta geminata mentio, quod ſit vſusfructuaria.

Tertiò, quod dedit ipſi tranſeunti ad ſecunda vota facultatem dandi in dotem vitrico eodem filios.

Quartò, quod caſu quo tranſiſſet ad ſecunda vota, & dediſſet filios in dotẽ, fuiſſet vſuſructuaria dictę hęreditatis, & verbum hęreditatis eſt maioris efficacię, cũ contineat ius agendi actiuè, & paſſiuè, quod non eſt bonorum.

Quintò, quod fuit relicta vſuſructuaria ad certum tempus.

Sextò, quia dicta filia verbis expreſſis fuit legata facultas diſponendi, & quod non ſit libera, vſq; non perueniſſet ad decem, & octo annos.

Reſpectu tamen reſtitutionis ducatorum quatuorcentum liberatorum ſiuè cũ decreto, ſiuè abſq; decreto vult retinere pro iuribus dotalibus, & lucris maritalibus, & reſpectu reliquorum ſe offert ſtare rationi computorum, quęritur an benè, vel malè dicat dicta Spera. Reſpondi huiuſmodi.

Aduerſus petitionem nouitèr exortam ex parte Gratiæ Cicorellæ Terræ Corati filiæ quondam Marini Antonij Cicorellæ contra Speram de Magiſtro Auguſtino vxorem dicti Marini Antonij pręrendentis condemnari facere dictam Speram, nedum ad redditionem computorum, ſed veriùs ad vſumfructum totius hęreditatis paternæ relaxandum, ac etiam ad reſtituendum ducatos 400. eidem liberatos per Curiam dictę Terræ, pręfata Spera inſurgendo ſua iura ex iuris diſpoſitione tutata excepit abſolui, & ampliùs nõ moleſtari, ex ſequentibus rationibus demonſtrabitur.

Et quatenùs principalitèr ageretur de redditione computorũ, licet de iure cau-
1 tum ſit vſuſructuarium rationes reddere debere proprietario, ad *text. in l.1. § rectè, ff. de vſufr. Eſcoba. de ratiocin. cap. 3 nu. 13.*

2 Attamen hoc erit ſanè intelligendum, quatenùs ad proprietatem ſpectaret, ſicq; etiam vſuſructuarius, cui etiam per Teſtatorem facta ſit liberatio à redendis rationibus finito vſuſructu, non obſtante illa liberatione, tenetur reddere rationes de proprietate, vt tradit *Cancer. variar. reſolut. par. 1. cap. 7 num. 9.*

3 Non tamen de vſuſructu, ex quo vſuſructuarius dominus eſt vſusfructus, non autem proprietatis, *Borgn. de vſufr. mul relict. num. 3.*

Quantum verò pertinere videatur ad petitionem vſusfructus totius hæreditatis, de quo contentio eſt, iàm apud DD. ſamigerata altercatio eſt, an vxor domina, maſſaria, & vſuſructuaria relicta à Te-
4 ſtatore ſtantibus liberis inſtitutis alimẽta dumtaxàt percipiat, vel integrũ vſumfructum conſequatur, cõmunitèr ipſi ſentiunt alimenta tantùm deberi, iuxtà *Bulgari* ſententiam, relatam in *Auth. hoc locum C. de ſecund. nupt. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 149. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 9. tit. 7. Surd. conſ. 363. num. 1 & in tract. de aliment. tit. 2. quæſt. 15. Merend. controuerſ. iur. tom. 1. lib. 3. cap. 22. in princ. Marta de clauſul. par. 3. gloſ. 8. in princ.* cum alijs poſt *Io. Dilect. de arte teſtandi, tit. de legatis, caut. 49. Galuan. de vſufr. cap. 24.* apud *Caſtill. de vſufr. cap. 45. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4 gloſ. 18. par. 1. num. 37.* vbi deciſiones affert *Borgn. deciſ. 44. num. 32. par. 1. Intrigl. ſingul. 97. lib. 3. num. 324. Gratian. deciſ. Marchiæ 210. Maluaſ. conſ. 49. nu. 2. Caball. conſ. ciuil. 132. nu. 1. tom. 2 Mandel. conſ. 277. & 294. nu. 4. 88. nu. 8. Franch. deciſ. 58. Giouagn. conſ. 21. nu. 8. lib. 2. Io. Bapt. Gargiar. conſ. 27. num. 13. lib. 1.*

5 Eo quia prout ipſi fatentur, talia verba importare quandam pręeminentiam in domo, *Pariſ. conſ. 97. nu. 10. vol. 2 & conſ. 21. num. 5. Graſſ. de except. tit. 4. except. 16. ſect. 3. num. 12. Farinac. deciſ. ciuil. 162. num. 6. tom. 2. Surd. conſ. 218. num. 14. Fontanell. vbi ſupra, Maluaſ. eodem loco num. 4.*

Nihilominus ipſimet DD. arbitrantur, ſecus eſſe quãdo aliud eliceretur ex coniecturata mente defuncti, *Pariſ. conſ. 94. nu. 32. vol. 2. Gallus ibidem nu. 32. Fontanell. vbi ſupra,*

ſupra, Marta eod. loco num. 3. & Caſtill loco citato num. 10. Maluaſ. vt ſupra num. 3. latè *Io. Bapt. Gargiar. conſ. 1. 24. & 27. lib. 1.*

6 Et nunc quia voluntas Teſtatoris poterit probari per coniecturas, *Cancer. variar. reſol. par. 1 cap. 1. num. 176.* quo caſu totalitèr vſusfructus vxori acquiretur, non tantùm alimenta, vt infra dicetur.

Quinimò perſpectis coniecturis reſultantibus ex teſtamento ipſius Marini Antonij tutiſſimè erit aſſeuerandum integrū vſumfructum totius hæreditatis ad ipsā Speram pertinere.

7 Et conſiderando primam coniecturā, quæ eſt, quoties fuiſſet relictus vſusfructus cum facultate diſponendi, eo caſu cenſeretur integrè vſusfructus relictus, ex *Menoch. d. lib. 4. præſumpt. 139. Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 9.* probat *Barry de ſucceſſ. tom. 1. lib. 9. tit. de leg. vſufr.* vel cum libera, & pleniſſima facultate, quia idem ſunt, *Dec. conſ. 402. num. 9.* aut cum plena, & libera, & generali adminiſtratione, quoniam dicta verba important plenum vſumfructum, *Pariſ. d. conſ. 94 num 40. in fin. vol. 2.* vel cum plena, & libera adminiſtratione, *Gallus conſ. 161. nu. 34.* confert *conſ. 52. Suelnes volum. 1.*

Ac cum fuiſſet ipſa Spera relicta vſufructuaria, domina, & patrona cum ampla poteſtate in forma, cenſeri debet cum
8 poteſtate tali diſponendi, quia plena poteſtas, & libera poteſtas, idem ſunt *Anna allegat. 52. num. 71.* vbi plura, nàm amplum, idem vltra modum, *l. funeris ſumptus, §. 1. ff. relig. & ſumpt. funer.* ſicuti quando fuerit relictus cum libera, & abſoluta, totus vſufructus integrè debetur, probat ex multis *Io. Bapt. Gargiar. conſ. 27. num. 14. lib. 1.*

Secunda coniectura colligitur ex geminatione verborum illorū, quod ſit vſu-
9 fructuaria, & eo caſu verba geminata operantur, vt vſusfructus integer relictus ſit, ità ex *Surd. d. tract. tit. 2. quæſt. 15. num. 6. & 7.* probat ibidem *Merend. num. 4.* poſt *Pariſ. d. conſ. 94. num. 38. Maluaſ. ibidem nu. 5.*

Tertia coniectura percipitur ex poteſtate à Teſtatore conceſſa tranſiendi ad ſecunda vota, ac dandi vitrico filios ſuos in dotem, & fuiſſet vſufructuaria, & certum
10 eſt ex ijs verbis facultatem diſponendi conceſſam eſſe, ex adductis per *Pariſ. conſ. 97. num. 27.* nàm etiam ſi non fuiſſet
11 hoc conceſſum, vxor per tranſitum ad ſecunda vota, non priuatur vſufructu ſibi relicto, & multò minus alimentis, *Maluaſ. conſ. 7. num. 19.*

Quarta oritur coniectura, dùm aſſerit Teſtator, quod ſit vſufructuaria ſuæ hęreditatis, vndè perſpicitur totalitèr vſumfructum fuiſſe legatum, poſtquam ſi dimi-
12 dia partis, vel quotæ hęreditatis vſusfructus fuerit relictus, detegetur volūtas Teſtatoris illam relinquiſſe, ex *Bart. conſ. 57. num. 2. vol. 1. Anton. Gabr. de vſufr. concluſ. 2. verſ. 33. Mantica d. lib. 9. tit. 8. num. 21. Surd. d. quæſt. 15. num. 140. Intrigl. d. ſingul. 97. num. 344. Gallus vbi ſupra num. 57.*

13 Quātò magis ſi fuerit relictus vſusfructus totius hęreditatis, quę eſt ius vniuerſale, nàm hęreditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius, quod defunctus habuit, *l. nihil aliud, ff. de verb. ſignif.*

Quinta coniectura ſe offert, quia fuerat relicta vſufructuaria ad certum tem-
14 pus, & hoc caſu ex quo voluntas teſtatoris refertur velle cum effectu vſumfructū conſequi debere, ex *Anton. Gabr. vbi ſupra num. 33. Lancellott. in l. vxori verſ. putabam, ff. de vſufr. leg.* notat ibi *Mantic. & Intrigl. nu. 346. Gallus num. 60.*

Sexta coniectura deſumitur ex diuerſitate legati facti, hoc eſt, ſi in viduitate
15 permanſerit, vel ad ſecunda vota conuolauerit, & iſto caſu non poterit legatum ad alimenta reſtringi, ex *Dec. conſ. 483. nu. 11. conſ. 537. num. 8. & conſ. 626. num. 6. Ant. Gabr. ibi num. 40. Mantica vt ſupra num. 30.*

Septima coniectura colligitur ex remiſſione redditionis computorū, ex qua
16 agnoſcitur voluntas Teſtatoris voluiſſe vſumfructum ei acquiri, ex *Anton. Gabr. ibi num. 49. Gozad. conſ. 47. num. 11. Mantica citato loco num. 29. Intrigl. eodem loco nu. 262. Barry vbi ſupra ſub num. 6. verſ. decimus tertius, Pariſ. d. conſ. 97. nu. 26. & conſ. 94. nu. 36. Surd. conſ. 143. nu. 29. Gallus ibid. nu. 50. & 51.*

Ad quod ſubnectit *Caball. d. conſil. 132. num. 4.* quod legatum vſusfructus omniū, & quorumcunq; bonorum per maritum vxori factum plenum, & integrum vſumfructum importare pręſumitur, quādo in teſtamento maritus diſpoſuit vxorem nō poſſe cogi ad reddendum vllam rationē de fructibus perceptis, liberando eam à dicta ratione reddenda, vt in facto erat expreſſum.

Et in ſumma circumſcriptis ſupra allegatis coniecturis, maritus legans vxorem
17 vſufructuariam, dominam, maſſariam, an vſumfructum integrum habebit, inſtituto filio, *Ripol. variar. reſolut. cap. 13. num. 118.* ex *Pariſ. conſ. 96. lib. 2. Caſtr. conſ. 387. Alex. conſ. 214. vol. 6. Dec. conſ. 413. & 620.* concludit abſolutè eſſe vſufructuariam, niſi de contraria mente Teſtatoris appareret, & ſi nō appare-

apparebit in eius fauorē cenſetur diſpo-
nere, quadere ſi quãdo apparet ex verbis,
& voluntate Teſtatoris eſſe vſufructuariã
18 omnium bonorum, vt tùnc integrum, &
totum vſumfructum conſequi debere, ex
multis probat *Io.Bapt.Gargiar d.conſ.1.nu.*
22.& 23. quod idem erit intelligendũ de
vſufructu hęreditatis, quę eſt ius vniuerſa-
le,& ampliùs per illa verba teſtamenti cũ
ampla poteſtate,vt dictum eſt.

Ex ijs infertur ad aliũ caſum mihi con-
ſulendum propoſitum, poſtquam in lega-
co facto in teſtamento per Ioſeph Franca-
lancia eius vxori omnium mobilium ſuo-
rum,& quod de illis potuiſſet diſponere
ad ſuam voluntatem, reliuquendo etiam
ipſam vſufructuariam omnium ſuorum
bonorum, & poſt illius obitum, hęredem
vniuerſalem inſtituit Conuentum S. Do-
minici Ciuitatis Sulmonis, poſt tres dies
obitus ipſius, obijt dicta eius vxor, quæ
inſtituit etiam hæredem prædictum Con-
uentum diſponendo de omnibus mobili-
bus, & de eo, quod diſponere poruerat in
beneficium ſuorum nepotum, & quia in
eius poſſe reperti fuerant ſex mille ducati
apocarum cambij ipſius Teſtatoris, multa
legata conſecerat, ordinando, vt illa ſol-
uerentur de dictis apocis cambij vti mo-
biles.

Dicebat Conuentum prædictũ voluiſſe
hæreditatem renunciare, eo quia dicta
mulier non poterat diſponere de dictis
apocis, eo quia non includebantur inter
mobilia, cum ipſę eſſent maior pars hære-
ditatis, vndè dubitari contingit, quid
iuris.

19 Conſiderabam, quod pecunia licet de
per ſe ſit mobilis, ad *text.in l.Iulianus, ff. de*
petit.hæred. cum alijs adductis per *Bertacch.*
in repert.verbo pecunia,il primo.

20 Et tàm ſi ex veditione rerum mobiliũ,
cenſeretur mobilis, probat *Ludou. Bellus*
conſ.102.num.44.

21 Quam etiam ſi prouenerit ex venditio-
ne fundi dotalis, cum pacto vt conuerte-
retur in emptionem alterius prædij, quod
ſit dotale cenſeretur mobilis, idem *Bellus*
conſ 72.num.30. imò deſtinata ad emptio-
nem prædiorum, generalitèr cẽſetur in-
ter mobilia, *idem conſ.77.num.13.*

22 Adhùc tamen mobilium appellatione,
quæ ibi erunt mea, putà fundo, vel domo
in legatis, non veniunt nummi repoſitæ,
vt mutuo ſint, ex *l.ſi chorus, §.us verbis, ff.de*
leg.3 Gloſ.in l.ſi mihi, ff de eodẽ, & alijs pro-
bat *Mollign. de appellat. vtrinſq; iur. extenſ.*
23 *num. 735.* & ſic in legato mobilium non
continetur pecunia numerata, *l.quaſitum,*
§.1. & alijs probat *Marta in ſumma legal. de*
ſucceſſ. par.4. q.18.art.1.nu.27.& in conſ.77.
24 *nu.1.* eo maximè ſi fuerit in magna quã-
titate, fortiùs in legato non continetur,
Marta vbi ſupra nu.5. Gratian. diſcept forenſ.
cap.811.num. Theſaur. deciſ.160.num.4. latè
Franc.de Petris conſ.6. nec includitur in le-
gato mobilium, *Mantica d.tract. lib.9. tit.3.*
num. 4.

25 Eo magis quãdo eſſet deſtinata ad ne-
gotiationẽ, quidquid dixerit *Pinellus* re-
latus à *Menoch.lib præſumpt.138.nu 30.* fun-
dat *Theſaur.vbi ſupra num.2.*

26 Imò dato, quod fuiſſet relictus vſusfru-
ctus pecuniæ, quod fieri poteſt, vt docet
Scaccia de cambijs, §.3. gloſ. 3. num. 42. poſt
Mantic. eodem tract. lib 9. tit.6. ſub num.14.
& itá per *Senatum Ferrar.* inductum, refert
Marcab.conſ.75.nu.17.& 21. ſubdens *nu 18.*
quod vſusfructus propriè non dicitur in
rebus mobilibus, ſed quaſi, non tamen
27 proprietas legata cenſeretur, dùm ſtatim
reſtitutura erat inſtituto, ſic vxor hæres
inſtituta in vſufructu omnium bonorum
eſt loco legatarij, ſi poſt eius mortem pius
locus eſt inſtitutus, probat *Mantica d.tract.*
lib.4.tit.5.artic.5.num.9.

Et quãmuis pecunia nõ ſit litera cam-
bij, neq; litera cambij pecunia in tantùm
28 eſt verum, quod literæ cambij non pro-
bant numerationem, ex *Bald. & Maranta*
probat *Cauatius in tract.de cambus, tit.de lite-*
ris, verſic. quare an litera, benè tamen cam-
29 bium eſt contractus, vt inquit *Nicol, Ge-*
nua in tract. de priuata ſcriptura, tit. de literis
cambij, quaſt.5 num.4. ſed an nominatus, vel
non, *firmat num.6.* eſſe nominatum, quod
reuocari non poteſt, ex illis enim literis
cambij competit actio mandati, *vt ibidem*
num.2. probat, cuius vigore ſoluitur pecu-
nia per eum, cui diriguntur, & conſequen-
30 tèr dicitur actio perſonalis vt illa, quæ
oritur ex contractu, ſeù quaſi, *vt ſubdit*
31 *num.3.* non tamen actio realis, vt compe-
tere poſſit priuilegium hypothecæ, idem
Genua eod.tit. quaſt.2. num.1. licet ex con-
ſuetudine aliquarum nationum, ſecus eſ-
ſet, vt ibi refertur, adeò quod in legato
32 intelligitur ius pignoris, & hypothecæ,
quod Teſtator habuit, vt inquit *Mantica*
d.tract lib.9.tit.10.num 15. vbi ſubdit *nu 16.*
33 quod legatum intelligitur ius, quod Te-
ſtator habuit ad rem, & ſucceſſiuè mobi-
lium appellatione in ſucceſſionibus con-
tinetur creditum pecuniarium vbicunq;
apparet ibi perpetuò non manſurum, ex
Burſat. probat *Molign.d.tract.736.* itá quod
mobi-

54 mobilium appellatione continentur etiã actiones, & iura, ſecundum naturam rei, quæ in ea deducitur actione, & ſic etiam immobiliũ, vt ſubſequitur *Molign. nu. 737.* nihilominus ibidem aduertit tales actiones eſſe tertium genus de per ſe, & proinde legatum bonorum mobilium, & im-
35 mobilium, nõ complectitur iura, & actiones, niſi ex coniecturis probetur, *Mantica d. lib. 9. tit. 2. num. 1.* quæ tamen ceſſare cenſuntur in caſu iſto, meritò comprehendi non videntur tales literæ cambij, & ſimi-
36 liter pecunia in legato non continetur niſi ex cõiecturis apparet, vt probat *Mantica d. lib. 9. tit. 3. num. 4.*

S V M M A R I V M.

1 *Decoctus dicitur, dum in bonis nulla reperitur, & pro deficientia cenſuum decurſorum.*
2 *Decoctus dicitur, qui vitio ſuo, vel partim fortunæ factus eſt non ſoluendo.*
3 *Decoctus dicitur, vel quia non eſt ſoluendo, vel quia eſt ſoluendo, ſed pecunias ſecum portat.*
4 *Decoctor notorius quis dicatur.*
5 *Decocti priuantur adminiſtratione ſuorum bonorum, & ſunt inhabiles ad velle, & nolle.*
6 *Decoctor priuatus adminiſtratione ſuorum bonorum nemini ſoluere poteſt in præiudiciũ creditorum, imò nil poteſt facere in eorum præiudicium.*
7 *Decocto in Regno dantur ſtatim perſonæ pro adminiſtratione bonorum.*
8 *Decoctus ſi non habet velle, & nolle, ergo nec decocturus de facili.*
9 *Decoctus contrahere prohibetur, nec agere, nec conueniri poteſt, neque cedere.*
10 *Publica negotia labuntur, & commercia deſeruntur in perniciem Reipublicæ per decoctionem, & fallimenta, & intereſſe creditorum.*
11 *Decoctor, fraudator nuncupatur.*
12 *Decoctores, vt plurimum ſunt fraudatores.*
13 *Decoctor eſt, ergo fraudator, valet conſequẽtia.*
14 *Decoctio peſſima cauſa eſt mutationis ſtatus.*
15 *Status mutatur per decoctionem, quæ deteſtabilis eſt paupertas, quia impeditur purgatio moræ.*
16 *Simulatio perſonæ accedit decoctio ex cauſa paupertatis.*
17 *Decoctus qui ſit de tali tempore, vel non Iudicis arbitrio remittitur.*
18 *Decoctus omnia, quæ poſt decoctionem agit, dicitur facere tempore inſtabili.*
19 *Decoctus poſt ruptam fidem reputatur mortuus.*
20 *Decoctus non poteſt delegare; & quare neque contrahere.*
21 *Simulatio facta per debitorem, non nocet creditoribus.*
22 *Decoctores ſunt faciles ad colludendum.*
23 *Confeſſio facta à debitore, non nocet creditoribus.*
24 *Confeſſio decocti ad fauorem vnius creditoris, non obſit alijs.*
25 *Decoctus adhuc non declaratione facta, contrahere prohibetur.*
26 *Qualiter conſtare debet de decoctione.*
27 *Decoctus verè quis dicatur.*
28 *Contractus omnes reſcinduntur per decoctionis miniſterio iuris.*
29 *Fallitus adminiſtratione bonorum priuatur.*
30 *Decocti ſolent mentiri faciliùs ad illudendum.*
31 *Decoctores ſunt perſonæ, cum quibus durum eſt, & peſſimum tractare.*
32 *Decoctus ſolitus eſt mentiri, & æquiparatur Camaleonti.*
33 *Decocti ſint ſuſpecti de falſitate.*
34 *Creditores nõ præſumuntur ſcire decoctionem.*
35 *Contractus in præiudicium aliorum non tenent.*
36 *Contractus rupti licet valeant, non tamen in præiudicium creditorum.*
37 *Interuallum ſtatim, vel incontinenti, qualiter intelligatur.*
38 *Breuitas temporis decoctionis facit; vt cedens nomen debitoris, non liberatur, ſed teneatur ad intereſſe, de quo ſtatur Iudicis arbitrio.*
39 *Contractus geſtus in limine decoctionis non valet ex omni iure.*
40 *Decoctio ante ſolutionem facta per eum, qui tenebatur ſoluere in vim literarum cambij per eum acceptatarum, nõ nocet creditori, cui erat ſoluendum.*

A R G V M E N T V M.

Cenſus decurſi ex capitale peruenti, & in capitale conuerſi per debitorẽ decoctum in fraudem creditorum, an iure ſubſiſtant.

C A S V S LV.

CONtractum iſtum celebratum inter Io. Andream de Petruccio debitoris filium, cum Oratio de Bernaudo annuorũ ducatorum vndecim pro capitale ducatorum 150. ex præteritis cenſibus debitis in capitale redactorum in fraudem creditorum ſimulatè conceptũ oſtenditur ex ſequentibus, eo ſiquidem præſuppoſito prius fundamento, ex facti ſerie reſultante, exiſtentibus creditoribus

quond.

quond. Marci Antonij, ac etiam vrgenti-
bus pro corũ creditis, fuit facta exequu-
tio ſuper certa domo, ex qua debebantur
annuj redditus cenſuali illis de Balſamo
ad inſtantiam Sanctæ de Petruccio, Ioan-
nis Marci Maſtellone, & aliorum, & vena-
le illa expoſita, ac pretium illius in poſſe
Iudicis deuentum, peracta priùs gradua-
tione creditorum, compertum fuit, quod
dùm aliud in bonis debitoris non repe-
1 riebatur, ipſum decoctũ eſſe reddebatur,
ac etiam pro deficientia cenſuum decur-
ſorum, per ea, quæ concludit *Reg. Rouit. in
pragm. 3. de ceſſ. bonor. num. 25.* & ſic deco-
2 ctor dicitur, qui fortunæ vitio, vel ſuo, vel
partim fortunę vitio, & partim ſuo factus
non ſoluendo foro cedit, probat *Io. Bapt.
Gargiar. conſ. 96. num. 123. tom. 1.* & ſic effi-
ciuntur decoctores, vel quia non ſunt ſol-
3 uendo, ſed pecunias, & res ſecum portant,
idem conſ. 95. num. 120. & 121. eod. volum. &
4 *ſubdit num. 124.* & quod decoctor notorius
dicitur notoriè non ſoluendo, etiam de-
coctio ſatis, ſuperq; indicat principalem
ſoluendo non eſſe, *Scayn. deciſ. 19. num. 7.*

Quo fit, vt exiſtente tali decoctione, ex
5 quo decocti, & falliti ipſo iure priuati sũt
adminiſtratione eorum bonorum, & ſunt
inhabiles ad velle, & nolle, vt inquit *Ca-
mill. de Medic. conſ. 98. num. 25.* ſtatim enim
perdunt adminiſtrationẽ bonorum, pro-
bat *Franc. Maria Pratus diſceptat. forenſ. cap.
39. num. 1. pract. obſeruat. in obſeru. 33. num. 9.*
6 adeò quod decocto per decoctionẽ cen-
ſetur interdicta bonorum adminiſtratio,
nec poteſt vni ſoluere in præiudicium
aliorum creditorum, vt nouiſſimè teſta-
tur *Martius Veuturin. conſ. 10. nu. 211.* & de-
coctor poſt decoctionem, nihil poteſt fa-
cere in præiudicium creditorum. *Gratian.
7 cap. 537. nu. 11.* hinc decocto in Regno ſta-
tim dantur perſonæ, quæ exigant, & con-
ſeruent pro creditoribus bona decocti,
per quos omnia geruntur circa bonorum
ipſius adminiſtrationẽ, vt ſubdit ibi *Pra-
8 tus num.* 20. ſicque decoctus ſi non habet
velle, nec nolle, ergo nec decocturus de
facili, idem *Gargiar. conſ. 91. num. 7. tom. 2.*
ergo contrahere prohibetur, idem *Prat.
9 d. cap. 39. num. 11.* imò nec agere, nec con-
uenire, idem *Pratus d. cap. 39. nu. 1. & nu. 11.*
neq; cedere, *Salgad. in laberinto creditorum
par. 1. cap. 14. num. 20.* nàm per decoctionẽ,
10 & fallimentum publica negotia labũtur,
& commercia deſeruntur in perniciem, &
damnum Reipublicæ, & contra publicam
fidem, & intereſſe creditorum, ad quorum
commodùm pertinebant, ex *text. in l. Pau-
lus, vbi Bart. ff. de falſ.* probat *Maſtrill. deciſ.
225. num. 17.*

Hinc ex ijs reſultare videtur, non mo-
dica præſumptio ſimulationis contractus
celebrati, tùm inſpecta perſona ipſius de-
11 bitoris decocti, quem fraudatorem ap-
pellat *I.C. in l. qui priuilegium, ff. depoſ.* cum
alijs ad hoc congeſtis per *Menoch. de præ-
ſumpt. lib. 3. præſumpt. 124. num. 72.* nàm vt
12 plurimum ipſi sũt fraudatores, *Stracca de
13 decoct. par. 3. nu. 19.* decoctor eſt ergo frau-
dator, *Gargiar. conſ. 45. num. 36. par. 2.* & va-
let conſequentia, *idem d. conſ. 96. num. 131.*
14 nàm decoctio peſſima cauſa eſt mutatio-
nis ſtatus, *Reg. Merlin. controu. forenſ. cap. 11.
15 n. 13. tom. 2.* & poſt decoctionem mutatur
ſtatus, & detecta eſt paupertas, per quam
impeditur purgatio moræ, *Gratian. c. 780.
16 num. 24.* cui accedit altera ſimulatio per-
ſonæ ex cauſa paupertatis, ac neceſſitatis,
vt voluit *Farinac. de ſimulat. contract. q. 162.
num. 175.*

Similitèr attento tẽpore celebrati con-
tractus venditionis domus in actis dedu-
ctæ, ad inſtantiam creditorum, nequiuerat
contractus celebrari per ipſum debitorẽ,
17 nàm & ſi quod decoctus quis ſit de tali
tempore, vel non, Iudicis arbitrio remi-
ctatur, *Gargiar. d. conſ. 91. num. 8. par. 2.* atta-
men quia notoriè apparebat de decoctio-
ne, & contractu indè celebrato, certum
18 erat de iure, quod decoctus omnia, quæ
poſt decoctionẽ agit, dicitur facere tem-
pore inhabili, ſicut probat *Pratus d. c. 39.
num. 2.* etenim vt ipſe *ſubdit* num. 8. quod
19 decoctus poſt ruptam fidem reputatur
mortuus, vndè quemadmodùm decoctus
20 non poteſt delegare, quia videtur fieri in
fraudem aliorum creditorum, *vt ibidem
aſſerit*, nouiſſimè *Salgad. in d. laberinto credi-
torũ, d. par. 1. cap. 14. n. 16. & ſeq.* poſt *Mutam
in cap. 18. Regis Martini à n. 13. cum ſeq. tom. 3.*
itá paritèr contrahere per ſe, vel per aliũ,
quoniam talis contractus diceretur ſimu-
latus, ſi ageretur de præiudicio tertij, *Mu-
ta deciſ. 26. num. 33.* non mirùm igitur, ſi ſi-
21 mulatio facta per debitorem, non nocet
creditoribus, *Magon. deciſ. Luccenſ. 51. nu. 13.*
22 & ratio eſt, quia decoctores ſunt faciles
ad colludendum, *Stracca d. tract. de decoct.
par. 3. num. 18.* vbi ſubdit, vt plurimum eſſe
fraudatores.

Si enim hoc non erit licitum principa-
li debitori ſucceſſiuè, neq; licebit eius fi-
lio, talem confeſſionem facere eſſe debi-
torem in ducatis 150. pro cenſibus de-
curſis, & in capitale redactis ſub annuo
redditu ducatorum vndecim in præiudi-

23 cinm creditorum, etenim confeſſio facta
à debirore, non nocer creditoribus, vt ex
Soccin. Ripa, & Tiraq. probat *Mancin. in tract.*
dr iuramento, cap. 2. n 91. et idẽ Mancin. in tract.
24 *de confeſſ. cap. 7. nu. 52.* ſic confeſſio decocti
ad fauorem vnius creditoris, non obſit
alijs, ex *Bald. conſ. 432. lib. 1.* probat *Gratian.*
cap. 391. num. 12. 13. & 14. vbi alia ſimilia
adduxit, neq; valebit ipſa confeſſio, *Sal-*
gad. vbi ſupra num. 21.
Multò fortiùs confeſſio filij illius, in
præiudicium creditorum, idcircò nulla
ratio de tali contractu erit habenda, vti
geſtus in fraudem, ac ſimulatè, & ob id
quatenus aliquid creditor prætēderit ſua
iura oſtendere debuerat apertè, & non
ſimulatè, quocirca præferri non debet ve-
ris creditoribus, ad corroborationẽ ſub-
ſequuntur ſequentia videlicet.
Audiui Partem aduerſam prætendere
contractum ipſum geſtum cum Andrea
Petruccio eſſe realem, dùm eo quod non
dùm decoctus fuerat declaratus per in-
25 terdictionem adminiſtrationis, adhùc nõ
interpoſita, vndè contrahere vetebatur
iuxtà morem S. C. de quo per *Præſ. de*
26 *Franch. deciſ. 55. num. 3.* nàm de decoctio-
ne notoriè pri ſententiam conſtare dici-
tur, *Scayn. vbi ſupra*, ſed huic obiectioni
facilè reſpondetur, eo ſiquidèm ſuppoſi-
to, quod ſententia *Angel. in conſ. 61.* relati
per *Stracch. d. tract. par. 2. num. 1.* dicentis,
27 eum dici, qui mole creditorum oppreſſũ
ſoluere detraxerit, aut latitare, eo ampliùs
cum bona fuerint exequuta, & in poſſe
Iudicis exiſtentia, vbi multitudo credito-
rum interceſſerat, quo caſu miniſterio iu-
28 ris omnes contractus reſcinduntur, *Reg.*
Rouit. in pragm. 3. num 29. de reſſ. bonor. & ſic
ipſi contrahere prohibentur, vt dictum
29 eſt ſupra, cum ipſo iure fallitus admini-
ſtratione bonorum eſt priuatus, *Medic. d.*
conſ 98. num. 2. nouiſſimẽ *Salgad. in laberin-*
to creditorum, par. 1. cap. 14. num. 11. eo quia
30 ipſi ſolent mentiri faciliùs ad illudendũ,
& ſunt fraudatores, *Stracca d. tract. par. 3.*
31 *num. 15. & ſeq.* & decoctores ſunt perſo-
næ, cum quibus durum eſt, & peſſimum
tractare, *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 916 nu. 2.*
32 & decoctus eſt ſolitus mentiri, & æqoipa-
ratur Camaleonti, *idem cap. 380. num. 19.*
33 ideò nulla fides adhibenda in talibus
contractibus, dùm ſunt ſuſpecti de falſita-
tate, ex multis probat *Farinac. de falſit. &*
ſimulat. quæſt. 150. par. 3. num. 98. & ampliùs,
34 quia creditores non præſumuntur ſcire
decoctionem, idem *Gratian. d. cap. 391. n. 23.*
35 idcircò tales contractus in præiudicium
aliorum non tenent, *Bertazzol. conſ. 538.*
quo fit, vt ſi ante decoctionem non tene-
rent, ex *Bald. conſ. 400. lib. 5. Stracca d. par. 3.*
num 30. quantò magis poſt decoctionem,
36 quia contractos rupti licet valeant non
tamen in præiudicium creditorum, *Rota*
Genuæ deciſ. 131. num. 4. eo maximè dato
paruo interuallo, nàm DD. licet loquan-
37 tur de breui tempore, vel ſtatim, aut in-
continenti, nihilominus iſta verba verifi-
cantur etiam in pluribus diebus arbitrio
Iudicis, ex *Gloſ. in l. ſi is à quo, verbo hodie, ff.*
vt in poſſ. legat. & alijs probat *Grat. cap. 768.*
num. 10. & d. cap. 391. nu. 10. vndè talis bre-
38 uitas tẽporis decoctionis facit, vt cedens
nomen debitoris non liberatur, ſed tenea-
tur ad intereſſe, & ſtatur arbitrio Iudicis
circa dictum tempus, *idem cap. 527. nu. 18.*
39 *& 19.* ſic contractus geſtus in limine de-
coctionis non valet, tàm ex forma ſtatuti
Vrbis, quàm iuris communis, inquit *idem*
40 *cap. 768. nu. 7. & 8.* ſimilitèr decoctio ante
ſolutionem facta per eum, qui tenebatur
ſoluere in vim literarum cambij per eum
acceptatarũ, non nocet creditori, cui erat
ſoluendum, *Fontanell. deciſ. 125. nu 8. par. 1.*
ex quibus omnibus elicitur veritas arti-
culi, & ſic fuit ſeruatum.

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ, quæ poſſunt impugnari partitiones.*
2 *Partitio rerum per errorem, vel deceptionem*
facta officio Iudicis, in quo debet uerſari.
3 *Iudex nil debet indiuiſum relinquere, in iudi-*
cio familiæ erciſcundæ.
4 *Vtile per inutile non debet vitiari.*
5 *Onera hæreditaria debent agnoſci, vt diui-*
dantur.
6 *Diuiſio inter fratres facta, ſi plus vni, quam*
alteri contingit, debet reformari.
7 *Iudex debet curare vt diuiſio hæreditatis, ſi nõ*
fuerit facta per quotas, ſed per partes ſingu-
lares reducantur ad quotam, vt vnuſquiſque
debita pro rata agnoſcat.
8 *Valor hæreditatis non attenditur, ſed quota*
dùm quæritur quatenùs hæres pro ſua virili
teneatur.
9 *Lex non admittit in diuiſione, quod vni plus*
tradatur, quam alteri.
10 *Diuiſio per errorem facta, etiam ratificata, non*
officit, ſed erit reuocanda non obſtantibus
pactis.
11 *Diuiſio erronea ſemper debet retractari, etiam*
ſi eſſet facta cum Iudicis authoritate, aut eſ-
ſet iurata.
12 *Diuiſio erronea ſemper debet retractari.*
13 *Diuiſio reſcindi poteſt ex cauſa læſionis.*

14 *Reme-*

14 *Remedium læſionis, an inſimul cum remedio erroris poteſt intentari, referuntur opiniones contrariæ.*

15 *Læſio, quæ in ſexta parte totius ſummæ ineſt, eſt læſio in tertia reſpectu portionis alterius.*

16 *Qualibet inęqualitas ſufficit, in diuiſione ad illius reſciſſionem, & qualitèr procedat.*

17 *Remedium quale erit faciendum in diuiſione bonorum in iudicio familiæ ęrciſcundæ.*

18 Text. in §. familiæ, Inſtit. de offic. Iudic. *ponderatur.*

19 *Res ſingulæ ſingulis, an erint aſſignandæ, & qualitèr.*

20 *In diuiſione maior requiritur æquitas, et æqualitas, quā in vēditione, & qualitèr faciēda erit.*

ARGVMENTVM.

Debitum paternum ex èrrore poſitum, in diuiſione bonorū ſuper portione alicuius fratris, an erit pro rata deducendū, & ſi lęſio in hoc erit actēdenda, & quæliter.

CASVS LVI.

DVO iudicia intentauit Franciſcus Antonius de Thomaſe aduerſus Ianuarium eius fratrem, vnū principalitèr, aliud acceſſorium, & in conſequentiam ad eundem finem tendentia; quantum ad Primum iudicium principalitèr inſtitutū pertinet, ex eò apparet debitum paternum ducatorum 400. redditùum Carolo Bracciollino, ex communi errore ipſorum fratrum credentium eſſe ſuper domo donata ipſi Franciſco Antonio bene factum, ità quod tamen ipſe Franciſcus Antonius annuos ducatos 28. ſoluerat, quam ipſe Ianuarius reciperat poſteà in diuiſione bonorum inter eos perhabita, cum fuiſſet compertum tale debitum contractum fuiſſeper eorum patrem ſuper introitibus gabellæ huius Ciuitatis Neapol. inſtetit dictus Franciſcus Antonius in S.C. ad totale debitum non teneri, ſed tantùm pro rata, & portione hæreditaria, repetendo ſolutum per errorem, aliud iudicium ſecūdariò, & in conſequentiam intentatum fuit lęſionis ſuæ partis, dùm fuerat oppoſitum ab eius germano, iàm quod aſſumpſerat ipſe Franciſcus Antonius quædam debita paterna perſoluere, & aliud debitum non reperiebatur, ad illud teneri neutiquam prætendebat, idcircò replicabat ad illud non teneri, cum non fuerat de eo cogitatum, nec in diuiſione deductum, adeò quod ſi de eo mentio facta fuiſſet, non accepiſſet quædam mobilia parui valoris ad ſoluendum legata paterna, materna, & fraterna, maioris valoris, & ſuperaddita medietate dicti debiti duc. 400. remanſiſſet ſatis læſus in ſua portione, hæc in facto.

Reſpectu primi iudicij erroris memorati debiti, in hoc erit inſpiciendus, *Valaſc. in ſua praxi partitionum, cap. 39.* vbi in
1 terminis noſtris reaſſumit omnes cauſas,
propter quas impugnari poſsūt partitiones, & inter cæteras *num. 58.* ad propoſitū
huius prætenſionis hæc verba formalia
2 protulit videlicet, quinto etiā modo impugnari poſſunt partitiones factæ, & ſignatæ, ſi collatio alicuius rei per errorē,
vel deceptionem ommiſſa eſt, tùnc enim,
inquit *text. in l. ſi ſoror, C. de collat.* officio
Iudicis compellendum eſſe aduerſarium
non collata conferre, & quæ remanſerunt
indiuiſæ diuidere, ad *idem l. 3. C. famil. erciſc.* ibi, *quid à cohęrede ſublatum, probatum
fuerit,* & *l. 1.* ibi, *Si non omnem paternam hæreditatem ex conſenſu diuiſiſti, C. eodem,* idem
in occultatis, quæ etiam fieri peti poſſunt
conferri, vt per *Iaſ. in l. ea demum, nu. 7. C. de*
3 *collat.* & generale eſt, vt in iudicio familię
erciſcundæ, nihil debeat Iudex indiuiſum
relinquere, *l hæredes, § ſi filius, ff. famil. erciſc. &c.* ſed aduerte, quod per hoc non
debent reſcindi diuiſiones iàm factę, quia
iura præcitata à tale aliquid non dicunt,
nec debet audiri, qui propter res non diuiſas poſtulat annullari iàm factas portio-
4 nes cum vtile perinutile nō debet vitiari,
& ità *text. in d. l. ſi ſoror,* ſolùm illud plus,
quod apud hęredem reperitur, reſtitui iubet, & ſimilitèr iura ſuperiùs allegata, hęc
ille, quod idem erit ſeruandum in oneribus ad hæreditatē pertinentibus, ad *text.*
5 *in l. 2. C. de hæred. actio.* ibi, *Pro hæreditariis
partibus hæredes onera hæreditaria agnoſcere,
etiam in Fiſci rationibus placuit, &c.* vbi *Gloſ.*
alia iura concordantia tradit, eo fortiùs
quotieſcūq; ſuperuenerint, sēper hæredes
6 tenentur, quo fit, vt diuiſio inter fratres
facta, quando vni pluſquam oporteat datum eſt, reformari poteſt, vt dixit *Pet. Sanz
in tract. de bon. diuiſ. lib. 1. c. 8. nu. 1. & cap. 11.*
7 *num* 28. ſicque diuiſio hæreditatis ſi non
fuerit facta per quotas, ſed per partes ſingulares, tùnc Iudex debet curare, vt ad
quotam reducatur, ad hoc vt vnuſquiſq;
hæreditatem debita pro rata agnoſcat, ex
Caſtr. probat *Coſta de ratione rata, quaſt. 195.*
8 *num. 4.* etenim hęreditatis valor nō attenditur,

ditur, ſed quota cum quæritur, quatenùs hæres pro ſua virili teneatur, *idē queſt.45. ſub num.15.* in tantùm verum eſt in diuiſionem, quod vni plus tradatur, quam alteri lex non admittit, tradit *Io. Bapt. Gar-*
9 *giar. conſ.26.num.8.tom.1.* diuiſiones enim æqualitatem continere debent, *idem conſ. 74 num.19.eod.vol.*

Sin autem hoc proceſſiſſet ex errore, ex
10 quo in diuiſione per errorē facta, nullum poteſt fieri fundamentum, etiam ſi ratificata reperiretur, *idem Gargiar. d. conſ. 26. num.7.* ideò erit retractanda, non obſtante quocunq; pacto, cum tùnc in ea nullū fundamentum faciendum ſit, ſiue ſit error iuris, ſiuè facti, *idem d.conſ.24 num.15.* & ſic diuiſio erronea retractari poteſt, ſiuè erretur in facto, ſiuè in iuro, non obſtantibus quibuſcunq; pactis etiam iuramento firmatis, *idem d.conſ.26.num.9. & d.conſ.74.*
11 *num. 29.* imò etiam diuiſio erronea ſemper debet retractari, & ſi eſſet facta Indicis auctoritate præcedente, etiam ſi eſſet iurata, & ex poſt ratificata, & ſiuè erronea in facto, ſiuè in iure, *idem conſ.57.num.35.*
12 *tom.2.* quo fit, vt talis diuiſio erronea poſſit ſemper retractari, *Mandel.conſ.748.nu.7.*
13 & exiſtēte læſione, potiſſimùm vt ipſa diuiſio reſcindi poteſt ex cauſa læſionis ad 30. annum, *Ant. Faber in Codice lib.3. tit.27. definit.7.num.1. Griuell.deciſ.127.num.11.*

Quò verò ad aliud iudicium in conſequentiam intentatum, ſcilicet læſionis ad comprobationem indicij erroris occurſi, circumſcripta illa controuerſia à *Couarr. & Gratian.* prolata, qui inſimul cum alijs
14 loquuntur in caſu reſtitutionis in integrum petitæ aduerſus læſionem, de quo non eſt noſtrum diſcerere, ſed dumtaxat ità ſimpliciter fuit tale remedium intentatum aduerſus petitionem ipſius Franciſci Antonij, & inter alia remedia hoc idē cumulauit *Valaſc. vbi ſupra num.17. & ſeq.* & eo caſu quærit, ſi reſpectu totius ſummæ, vel reſpectu portionis ſolū erit attendenda, & retulit in hoc DD. duas conſtituiſſe opiniones, quarum vna fuit *Bart. cū alijs ibidem relatis*, qui tenēt eſſe attendendam læſionem totius ſummæ in ſexta, alia fuit *Abb. ac aliorum ibi relatorum num.19.* aſſerentium læſionem eſſe conſiderandam reſpectu portionis, & ſic in tertia, & hanc eſſe communem opinionem, benè verum ipſe *Velaſc.* ex *Alex.* ſubnectit opinionem *Abb.* eandem eſſe, cum opinione *Bart.* licet in verbis diſſentiant, quia læſio, quæ in
15 ſexta parte totius ſummæ ineſt eſt læſio in tertio reſpectu portionis alterius, quod

aſſequitur *Bal. in cap. cum cauſam, num.12.*
16 *de empt. & vendit.* ſufficiens erit in diuiſione ad ipſam reſcindendam, quęuis notabilis inęqualitas, etiam ſi non vltra dimidiam, ſi modo ad tertiam, aut quartam vſque partem probetur, vt Galliæ receptū eſſe ex multis probat *Io. Criuell. deciſ. Dolani 127. num.9.* & poſtquam reperitur facta aſſignatio ipſi Franciſco Antonio ſuę portionis, cum onere ſoluendi quædam debita paterna, materna, & fraterna, quæ aſcendebant ad valorem duc.300. pro valore quorundam bonorum mobilium aſcendētium ad ſummā ducatorū 120. in circa, ſuperaddita medietate ducat. 200. ex dicto debito aſcendebat ſūma ipſa ad ducatos 500. & ſic pro ſua portione adiudicata prægrauaretur ſatis, idcircò con-
17 ſtitutum eſt remedium traditum ab eodē *Valaſc. in d.praxi cap.22.num.4.* dicente, vt ſi familiæ erciſcundæ iudiciū inter duos pluresuè vertatur, & plures res debent diuidi, tùnc ſingulę res, ſingulis hæredibus adiudicari debent, *l. hac edictali, C. de ſecund.nupt. & l.ſi qua, C.famil.erciſc.* & ſi in alterius perſona pręgrauare videatur adiudicatio, quia illi res adiudicata plus valet, debet condemnari, ſoluat cohęredi in pecunia, id quod pluris eſt, & ità iubet
18 *text. in §. ſi familiæ, Inſtit. de offic. Iudic.* vbi adijcit eo quoq; nomine cohęredi quęq; ſuo condemnandum eſſe, quod ſolus fructus hęreditatis fundi perceperat, vel rem hæreditariam corruperit, vel conſumpſerit vel ſimile, ad quod extat notabilis *deciſio Barzij 100.* vbi *num.10. & 13.* refert, quod
19 ſingulę res ſingulis non ſunt aſſignandæ, quando commodè hoc fieri non poteſt, ſed aliquę vni, aliquę alteri, & ille cui maior pars aſſignata fuit, alium debet alijs rebus hæreditarijs, vel pecunijs æquare, *& ſubdit num.11. & 14.* quod corpora, quæ non recipiunt diuiſionem commodam, non ſunt diuidenda, ſed totum vni ex diuidentibus eſt aſſignandum, qui pretium alteri ſoluat, & ibi plura ad hoc, & in ſumma in diuiſione maior requiritur æquitas, & æqualitas, quam in venditione, *Griuell. vbi ſupra num.18.* ſicuti diuiſio bonorum ſocietatis vniuerſalis eſt facienda æqualitèr ſecundum pacta conuēta, & ſecundum pecuniam, & operam, & periculū cuiuſlibet ſociorum, *Pet. Sanz. de diuiſ. bon. lib.2.cap.10.num.2.* & ex ijs iuſtitia ip-
20 ſius Franciſci Antonij reſultauerat, verū quia inter ſe tranſigerant, non fuit vlterius proſequutum iudicium.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Immicitia capitalis oritur ex depoſitione teſtis in cauſa criminali.*

2 *Inimicus capitalis dicitur qui ſpontè cōtra aliquem teſtificatur.*

3 *Inimicitia oritur inter reum, & offenſum querulantem.*

4 *Inimicitia oritur ex accuſatione.*

5 *Baro ob inimicitiā ſuſpectus redditur,ità quod cauſam delegare non poteſt,& ſic practicatur in Præſide S.C. & deciſum refertur.*

6 *Iniuria remictitur per remiſſionem factam.*

7 *Reconciliatio tacita oritur, ex remiſſione iniuriæ.*

8 *Inimicus reconciliatus, non eſt inimicus.*

9 *Inditium inimicitiæ tollitur ex reconciliatione, & pace ſubſequuta.*

10 *Reconciliatio omnem inimicitiam remouet.*

11 *Iniuria cenſetur remiſſa inter iniuriatum, & iniuriantem, ſi ſuperuenit amicitia.*

12 *Inimicus reconciliatus ſuſpectus reddi poteſt.*

13 *Repelluntur qui habēt cauſam inimicitiæ, vel habere præſumuntur,etiam ſine mentis odio à teſtimonio.*

14 *Suſpictio minor exigitur ad repellendum Iudicem,quam teſtem.*

15 *Inimicitia qualibet probabilis in ſpecie ſufficit ad recuſardum Iudicem.*

16 *Inimico reconciliato non eſt confidendum.*

17 *Inimicus ſemel præſumitur inimicus.*

18 *Inimicus reconciliatus redditur ſuſpectus.*

19 *Litigare coràm Iudice ſuſpecto graue eſt.*

20 *Suſpictio proponi poteſt contra inimicum reconciliatum,& ſic deciſum.*

21 *Conſequentia non fit, quod quis fecit remiſſionem, ergo fecit pacem.*

22 *Remiſſio fit ſine interuentu pacis, pax verò fit cum interuentu amicitiæ.*

23 *In dubio cenſetur quis remiſiſſe tantùm animi rancorem ob æternam ſalutem.*

24 *Remictens ſimpliciter rancorē, & odium, non cenſetur remictere accuſationem in iudicio, ſed tantùm vindictam, & offenſionem de facto.*

25 *Remiſſio rancoris, & odij,differt à remiſſione vindictæ ſanguinis.*

26 *Iudex poteſt ſuſpectus allegari,etiam ſi non ſit capitalis inimicus, etiam interueniente reconciliatione, num. 27.*

28 *Iudices ſi condemnant reum odio,vel per inuidiam, ſi non tenentur de homicidio, quia pœna illam meretur, tenentur propter peccatum odij.*

29 *Iudex non eſt apud Deum tutus,qui ſola amicitia ductus, in arbitrarijs pro amico iudicat.*

30 *Baro ſuſpectus, tota eius familia ſuſpecta dicitur.*

ARGVMENTVM.

Remiſſio cauſæ vaſſalli inquiſiti,an erit facienda ad Baronem illius,non obſtante inimicitia inter eos contracta,licet poſteà ſedata per remiſſionem factam.

CASVS LVII.

ANgelillus Cardillus de Murcone cū expoſuiſſet querelam criminalem M. C. aduerſus Marchionem, & indè illam remiſiſſet, fuit poſteà inquiſitus per Curiam Murconi, eo quod non dediſſet notitiam, quod Titius commiſerat, vt emeret certum pannum, prætendendo eſſe recaptum, & tranſmiſſis actis ad ipsā M.C. prætendebat Marchio remiſſionem cauſæ, è conuerſo ipſe Angelillus prætendebar non eſſe concedendam remiſſionē, ſed procedendum in eadem M.C.V. eo quia dictus Marchio erat eius inimicus; nàm ob depoſitionem factam per aliquē
1 vti teſtē in cauſa criminali oritur inimicitia capitalis, *Innoc. in cap. cum P. Manconella, de accuſat.* & inimicus capitalis dici-
2 tur, qui ſpontè contra aliquem teſtificatur,ex *Deciano*,probat *Vincent. de Ferrarot. in tract. de inimic. §. 30. nu. 14. & in §. 52. nu. 2.* ex *Alex. & Blanc. ibi citatis*, poſt *Maſtrill. deciſ. 282. num. 26. Farinac. in praxi crimin. q. 49.*
3 *num. 76.* quantò magis in offenſo querulante,ſeù accuſante contra reum, *Farinac.*
4 *deciſ. crim. 371. num. 12. tom. 2.* inimicitia oritur ex accuſatione, *Bertazzol. conſ. crimin. 176. nu. 7. tom. 1. Farinac. in ſua praxi crimin. quæſt. 49. num. 24.* & propterea ſtante
5 tali inimicitia, Baro reddebatur ſuſpectus, ità quod ſi benè ipſe non iudicabat, nec etiam cauſam delegare poterat, *Maſtrill de magiſtrat. lib. 4. cap. 12. nu. 86.* allegat *Reg. Tap. lib. 3. Iuris Regni fol. 178. num. 5.* dicentem ſic practicari etiā in Præſide S.C. & ità deciſum in Collat. Conſ. refert *Reg. Rouit. in pragm. 11. de ſuſp. Official. num. 1. in fine*, ſequitur *Iudex Taſſonus in pragm. de antefato, obſeruat. 3. artic. 3. num. 113. in medio*, & practicari etiam teſtatur *Capibl. 2. tomo de Baron. cap. 13. num. 13. & 26.*

Ex aduerſo replicabatur, nullam adeſſe inimicitiam, ſtante quod ipſe Angelillus remiſſionem fecerat dicto Marchioni ex-
6 preſsè, per quam iniuria remictitur, ac etiam tacitè, vt exemplis demonſtrat *Carau. in*

rau. in

rau. in ritu 273. *num.*3. quem ſequitur *Catalan.de indultu cap.*24,*nu.*14. cum alijs adductis per *Farinac. d.quæſt.*49. *num.*112. ex
7 qua reſultauerat tacita reconciliatio; &
ſic ipſam inductã eſſe, probat *Giurba conſil. crimin.* 60.

8 Quo fit, vt Inimicus reconciliatus, non
eſt inimicus, *Ciarlin. controuer forenſ tom.*1.
9 *cap.*10. *num.*110. & reconciliatione, & pa-
ce ſubſequuta, inditium inimicitiæ tolli,
inquit *Farinac. conſ.*127.*nu.*2.*tom.*2. recon-
10 ciliatio inimicitiam omnem remouet,
*Giurba d.conſ.*60.*num.*17. & ſic iniuria cen-
11 ſetur remiſſa inter iniuriatũ, & iniurian-
tem, ſi ſuperuenit amicitia, *Carol.de Graſſ.
in tract. de effectib.amicitiæ, num.*219.

Sed replicabatur, quia etiã ſi eſſet ini-
12 micus reconciliatus, adhùc ſuſpectus eſ-
ſet, & recuſari poteſt, vt tenet *Gloſ. in cap.
accuſatores* 3 *quæſt.*5. fundat *Morla in empor.
iur.par.*1.*tit.*2 *de iuriſd omn.Iudic. num.*200.
cum alijs apud *Giurbam vbi ſupra num.*8. &
ratio eſt, quia quando habent cauſas ini-
13 micitiæ, vel habere præſumuntur etiam
ſine mentis odio repellũtur à teſtimonio,
*Innoc.in cap.cum I.& A. num.*1 *.in fine de ſen-
tent.& re iudic. Felin.in cap.repelluntur in fine
de accuſat.* qui licet loquantur in teſte, quo
14 verò ad Iudices minor ſuſpictio requiri-
tur ad repellendum Iudicem, quam teſtẽ,
*Iaſ.in l.apertiſſimi. C.de iudic. num.*7. nàm
15 quælibet inimicitia probabilis in ſpecie
ſufficit ad recuſandum Iudicem, *Carat. in
ritu* 265.*nu.*32. ideò inimicis non eſt con-
fidendum, *Ferrar.d. tract.*§.53.*nu.*2. & con-
16 ſequentèr inimico reconciliato non eſt
confidendum, *idem in* §.59.*num.*4. nàm ſe-
17 mel inimicus præſumitur inimicus, *idem*
18 *d.* §.52. *num.* 3. & non mirùm ſi inimicus
reconciliatus, adhùc ſuſpectus redditur,
vt ex multis probat *Ferrar. d.* § 59. *num.*1.
19 nil enim tàm graue eſt, quàm ſub Iudice
ſuſpecto litigare, *l.apertiſſimi, C de indic cap.
ſecundo requiris, de appellat.* quod etiam in
20 reconciliato Iudice procedere non am-
bigitur, propter quod aliàs per S.C. deci-
ſum retuli in 1. *parte noſtri compendij verbo
Officialis recuſatus*, de quo etiam meminit
*Dom. Reg. Hector Capycius Latro deciſ.*81.
nu 7.*tom* 1. vt talis ſuſpictio proponi poſ-
ſit etiam contra Iudicem reconciliatum.

Secundò dicebatur, quod in caſu præ-
dicto nulla aderat reconciliatio, licet re-
miſſio dumtaxàt, & ſic per remiſſionem
factam non inducitur pax, ſed tantùm re-
miſſio iniuriarum, quæ ſiquidèm remiſſio
fit ſine interuentu amicitiæ, & proindè nõ
21 ſequitur Titius fecit remiſſionem, ergo
fecit pacem, *Farinac. conſ.*98. *num.*10. vbi
22 alios citat, remiſſio enim fit ſine inter-
uentu amicitiæ, pax verò fit cũ interuen-
tu amicitiæ, *Bald. Fulgoſ. & alij*, quos pro-
bat *Guazzin.in tract.de pace, & treugua, q.*3.
num 9.*in fine*, & iterum *quæſt.*80. *per totam*,
vbi firmat, & fundat, quod remictens ſem-
per remanet inimicus illius, cui remiſit,
23 poſtquàm in dubio cenſetur quis remi-
ſiſſe tantùm animi rancorẽ propter æter-
nam ſalutem, ex *Fab. & Claro*, probat *Ber-
tazzol.conſ.crim.*503.*num.*9.*tom.*2. ſicque
24 remictens ſimplicitèr rancorem, & odiũ,
non cenſetur remictere accuſationem
in iudicio, ſed tantùm vindictã, & offen-
ſionem de facto, *Dom. Reg. Rouit. in prag.*7.
25 *de compoſit. num.*13. & ſic remiſſio ranco-
ris, & odij, differt à remiſſione vindictæ
ſanguinis, quæ tendit ad ſatisfactionem
iniuriæ, *vt ſubdit num.*13.

26 Et ex ijs percipitur nedum poſſe Iudi-
cem ſuſpectum allegari, etiam ſi non ſit
capitalis inimicus, *Gloſ.in cap.*2.*de procur.
in* 6. cum alijs allegatis per *Aufrer. de re-
cuſat.quæſt.*35. *Ripol.variar.reſol.cap.*2.*n.*169.
poſt *Viuium deciſ.*363. *num.*3. latè *Carroc.
de except. in except.*120. *Guazzin. in tract. ad
defenſam, tom.*1. *cap.*19.*num.*11.*& ſeq.*

27 Sed etiã procederet interueniẽte recõ-
ciliatione, prout in inimico nouitèr, ſeù
recentèr reconciliato, ad *text. in cap.accu-
ſatores* 3. *q.* 5. vt ſubdit *Aufrer. ibi in q.*36.
allegans prouerbium illud viſus ab ini-
mico reconciliato libera nos Domine,
vt dictum eſt ſupra.

28 Et ad hoc notabilitèr *Guazzin. filius in
tract.morali ad defenſam animarum &c. lib.*5.
de Iudice, defenſ 1 *cap.*4.*nu.*15.*&* 16. inquit,
& hic nota pro defenſione conſcientiæ,
quod Iudices ſi per odium, vel per inui-
diam condemnãt aliquem pœna ſangui-
nis, vel mortis, licet dictus condemnatus
ſit reus illius delicti, & mereatur dictam
mortẽ, tamen peccãt mortalitèr non pec-
cato homicidij, ſed peccato odij, vel in-
uidiæ, vndè ſi nõ peccabunt contra iuſti-
tiam, peccabunt contra charitatẽ, ex *Re-
gin. & Graſſ ibi relatos*, in tantũ hoc eſt ve-
29 rum, quod Iudex non eſt apud Deum tu-
tus, qui ſola amicitia ductus in arbitra-
rijs pro amico iudicat, *Menoc.de retin. poſ-
ſeſſ.remed.*3.*num.*767. quantò magis in ini-
mico Iudice, nec propterea officit, quod
30 Bato nõ iudicat, etenim dùm ipſe eſt ſu-
ſpectus, tota eius familia erit ſuſpecta, vt
in Gubernatore, exẽplificat *Ripol. vbi ſup.
num.*59. *& ſeq.* ideò non fuit alitèr remiſ-
ſus ad relationem Iudicis Mexiæ.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fiſcus non ſoluit vſuras.*
2 *Fiſcus bonæ fidei poſſeſſor, facit fructus ſuos, & non tenetur ad reſtitutionem.*
3 *Abſolutus cenſetur, qui non fuit condemnatus.*
4 Tex. in l. cum quidam, § fiſcus, ff. de vſur. *qualitèr procedat, & qualitèr iudicatum.*
5 Text. in l. in eius, ff. de rei vend. *qualitèr procedat.*
6 *Debitum fiſci quando extaret, debet aſſignatarius tertias ſoluere ex fructibus capitalis.*
7 *In dubio iudicandum erit poſſeſſorem fuiſſe factum locupletiorem, & ſic iudicatum.*
8 *Fiſcus fructus perceptos à dio litis conteſtatæ ſoluere tenetur.*
9 *Locupletior factus quando quis præſumatur.*
10 Text. in l. 4. C. depoſ. *qualitèr procedat.*
11 *Deciſ. S.C. refertur.*
12 *Fiſcus ad intereſſe conuentionale tenetur.*

ARGVMENTVM.

Fiſcus ſi fuerit condemnatus, ad ſoluendum aliquam quantitatem pecuniæ alicui, an etiam ad intereſſe teneatur, ſi illùd fuerit ommiſſum in ſententia.

CASVS LVIII.

CVM eſſet creditrix Regij Fiſci Delia Pappacoda in annuis duc. 185. pro capitale pretio ducat. 2422. vigore prouiſionum Regiæ Cameræ, & illos in dotem dediſſet D. Claudio Caracciolo in fundum dotis, indè ſub die 30. Ianuarij 1514. minis maritalibus, coacta fuit dictos introitus retrouendere Vincentio de Angelis ceſſionario iuris luendi Regiæ Curiæ pro dicto pretio ducatorum 2422. quos licet dictus Vincentius ſoluiſſet ipſi Deliæ, tamen probatum fuit ſolutionem prædictam fuiſſe imaginariam, & palliatam, ex quo fuerat facta Deliæ, Delia illos ſoluit Claudio viro, & Claudius eidem Vincentio ſoluenti, & dictus Vincentius mediante inſtrumẽto promiſit dictæ Deliæ ſoluere dictos duc. 2422. infra annum, vel eandem conſimilem ſummam annuorum introituum eidem Deliæ, prædictos introitus cũ ipſorũ capitale, quod dictus Vincẽtius hypothecauit Regio Fiſco pro adminiſtratione officij Perceptoris Barenſis, in quo fuerat admiſſus à Regia Camera, quia ſub hac lege Regia Curia ei ceſſit dictum ius reluendi dictos introitus, vt legebatur in proceſſu fol. 30.

Indè ſtante mala adminiſtratione, indè ſubſequuta fuerunt dicti introitus acquiſiti ad Regiã Curiã, ex quibus ſatisfecit nonnullos creditores.

Delia ſic ſpoliata ſuis iuribus dotalibus ſub die 18. Octobris 1618. petijt, quod Vniuerſitas Cellani recognoſceret ipſam in dominam ipſorum introituum, non obſtante dicta imaginaria, & palliata venditione, & Fiſco indè notificata, compilato proceſſu per R. C. S. ſub die 7. Maij fuit Regius Fiſcus condemnatus ſoluere hæredibus Deliæ dictos duc. 2422.

Verùm, quia nulla facta erat mentio de fructibus in prædicto decreto, hęredes dictæ Deliæ petierunt explicari caput ommiſſum, & condemnari Fiſcum ad reſtitutionem fructuum perceptorum.

Fiſcus autem aduerſus hoc tria oppoſuit.

1 Primò, quod Fiſcus non ſoluit vſuras
per *l. cum quidam. §. fiſcus, ff. de vſur. Reg. de Ponte de poteſt. Proreg. tit. de regalib. impoſit. §. 3. num. 9.*

2 Secũdò, quia Fiſcus fuit bonæ fidei poſ-
ſeſſor, & fecit fructus ſuos, ad quorum reſtitutionem non tenetur, per *l in eius 77. ff. de rei vendic.*

3 Tertiò, quod iàm per decretum R. C.
fuit abſolutus à dictis fructibus, quia in dicto decreto non fuit condemnatus, & proindè cenſetur abſolutus per *l. 4. C. de poſiti.*

4 Hæredes creditores dicunt allegata
nullatenùs obſtare, & primo, non obſtare primum dubium, quia *text in d. l. cum quidam* procedit in vſuris debitis ex contractu, non autem in vſuris debitis vigore ſententiæ, & ſic fuit iudicatũ, refert *Dom. Reg. de Ponte conſ. 94. num. 3. vol. 2. & in eodem tract. eodemq; titulo §. 4. num. 50.* vbi deciſiones affert alios intellectus addit *num. 18. 39. & 44. Medic. conſ. 112. num. 6.*

5 Nec obſtat Secundum obiectum *d. l. in*
eius, quia procedit in fructibus perceptis
à bonæ fidei poſſeſſore, & conſumptis, &
non exiſtentibus, de quibus non fuit fa-
ctus locupletior, per ea, quæ diſcutit *Reg.*
Rouit. dec. 90. num. 29. ſed quando ex fructi-
bus perceptis ſoluit creditoribus, proùt
eſt in caſu noſtro, dicitur fuiſſe locuple-
tiorem effectum, & fructus extare dicun-
6 tur, quia ſine eis, debitum Regij Fiſci ex-
taret, & tertias aſſignatarijs, quas iàm
ſoluit ex prædictis fructibus capitalis di-
ctæ Deliæ, *Anna alleg. 113. Præſ. Amatus conſil. 39.*

ſil.39.num 3.dixi in compendio ver. bonæ fidei
poſſeſſor, tom.1. nunc ſumus in claris, quod
7 fructus non fuerunt conſumpti, ſed ex eis
extincti creditores Regij Fiſci, ob quod
verè factus locupletior eſt, ſed ſi adhùc
eſſemus in dubio ſemper iudicandum eſ-
ſet fuiſſe poſſeſſorem factum locupletio-
rem, prout ſic in contingẽti facto iudica-
tum, refert *Præſ. de Franch deciſ.31.* quare
8 omni iure tenetur Fiſcus ſoluere fructus
perceptos, non ſolùm à die litis conteſta-
tæ, per *text. notab. in l.certum eſt 22. ff. de re*
iudic. ſed etiam à die poſſeſſionis, quia
locupletior factus fuerat ex iuribus ſu-
9 pradictis, & qualitèr locupletior factus
quis præſumatur, præſertim ad res, quę ad
eum peruenit, docet *Menoch. de præſumpt.*
lib.6. præſumpt.27.

Tertium obiectũ nullatenùs ſubſiſtit,
quia per dictum decretum vnquam cen-
ſetur Fiſcus abſolutus à dicto intereſſe,
10 quia *text. in d.l.4.C depoſiti* procedit quan-
do actor petijt ſolummodò ſortem, ſed
quando petijt ſortem, & intereſſe non di-
ceretur abſolutus, ſed poteſt peti debito-
tem condemnari, vt poſt *Martium deciſ.*
Senen. exam 4. num 55. in contingentia fa-
cti aliàs fuit iudicatum in *deciſ. Ienna 87.*
quam opinionem ſequutus fuit nouiſſi-
11 mè S.C. in cauſa Andreæ Capycij, cuius
fuit Actuarius Decius Romanus, vnde
cum omnia à Fiſco propoſita tendant ad
procraſtinandum, non erit inſiſtendum,
ex quo probatum eſt in iure, Fiſcum ad
12 intereſſe teneri ex conuentione, vt ex
Alex. conſ.156. vol.2. & conſ.4. vol.3. & Pere-
grin. de iure fiſci lib.6. tit 1. probat *Dom. Reg.*
de Ponte d. tit. § 4. ſub num. 1. verſ. & quanquã,
idem *Peregrin.*

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio* l. ſi vnquam, C. de reuoc. do-
nat. *debet expreſſè fieri.*
2 *Donatio contemplatione matrimonij, cum con-*
ditione contrahendi illud, dicitur contractus
do vt facias.
3 *Donatio contemplatione matrimonij, dicitur ob*
cauſam ob interuentum mulieris.
4 *Donatio contemplatione matrimonij, nõ eſt om-*
ninò voluntaria ei in extraneo, & cur.
5 *Donatio contemplatione matrimonij, reſpicit*
vxorem, & filios vti appendices matrimonij,
& filij intelliguntur, ac ſi eſſent expreſſi.
6 *Donatio contemplatione matrimonij reſpectu*
vxoris, & filiorum habet cauſam onneroſam.
7 *Ius quæritur filijs vti heredibus patris in do-*
natione contemplatione matrimonij, niſi adeſ-
ſet pactum, quod ſuccedant vti filijs, ſed non
vti hæredes.
8 *Donatio contẽplatione matrimonij parat actio-*
nem filijs naſcituris ex illo, quàmuis ſint con-
templati vt filij, non vt hæredes.
9 *Donatio contemplatione matrimonij facta filijs*
ipſis, quæritur vti filijs, non vti hæredibus,
quod declaratur, num.10.
11 *Donatio contemplatione matrimonij eſt contra-*
ctus, & efficitur correſpectiua.
12 *Contractus ab initio ſunt voluntatis, ex poſt fa-*
cto neceſſitatis.
13 *Omnis res, quæ per quaſcunq; cauſas naſcitur,*
diſſoluitur.
14 *Retroceſſio donationis à marito facto in præiu-*
dicium vxoris, & filiorum, non tenet.
15 *Donatio contemplatione matrimonij reuocari*
non poteſt.
16 *Donatio contemplatione matrimonij, dicitur ob*
cauſam, & quare.
17 *Donatio contemplatione matrimonij cur non*
poſſit reuocari.
18 *Donatio recipitur ad ſuperuenientiam filiorũ.*
19 *Renunciatio* l. ſi vnquam, C. de reuoc. do-
nat. *non procedit quando de liberis fuerit*
cogitatum.

ARGVMENTVM.

Donatio contemplatione matrimonij à clerico facta alicui, an eo effecto laico poſſit reuocari, eo maximè ob ſuperuenientiam filiorum ex matrimonio per eũ contracto, natorum.

CASVS LIX.

EX ſequenti facti nota duo reſultare videntur articuli iuris curioſiſſimi, nunquid donatio facta contempla-tione matrimonij poſſit reuocari à do-nante, tùnc clerico, ſi indè laicus efficia-tur, & matrimonium contraxerit, ſecun-do, ſi ob ſuperuenientiã filiorũ poſſit ta-lis donatio reuocari, & per ea, quæ in fa-cti ſerie proponebatur, conſpicitur poſt-quam Laura Mormilis in anno 1583. cũ ſuum condidiſſet teſtamentũ, hæredẽ in-ſtituendo Lęlium Pignatellũ eius filium, mandando, quod de ducatis 3500. quos ſibi reſeruauerat diſponere, qui exiſtebãt ſuper Terra Paglietę in refutatione facta Carolo Pignatello eius filio primogeni-to, in emptionẽ conuerti ducati mille in beneficium Liuiæ Pignatellæ, de quibus eſſet

Digitized by Google

eſſet vſufructuaria, & poſt ſuam mortem potuiſſet diſponere de ducaris biſcentũ, & de alijs ducatis 800. fuiſſet hęres dictus Carolus pro 700. & de ducaris 500. dictus Lęlius teneri facere emptionem vna cum alijs ducatis 300. ex ducatis 2500. vt eſſent ſuorum filiorũ ſub conditione, quod morientibus ſine filijs ſuccederet idem Carolus in dictis ducatis 800.

Præfatus Lęlius in anno 1585. donationem fecerat, ſubſequuta eius morte, dictorum ducatorum 2500. ex ſumma ducatorum 3500. eidem Carolo eius fratri, contemplatione matrimonij cum renun-
1 ciatione expreſſa *l. ſi vnquam, C. de reuoc. donat.* ſicuti de iure probatũ eſt apud *Gallerat. de renunciat tom. 2. renunc. 87. num. 7.* vbi expreſsè voluit, vt intelligerẽtur comprehenſi dicti ducati 800. de quibus ipſe Lęlius erat vſufructuarius tantùm, & poſt eius mortem decedens cum filijs fuiſſent eius filiorum, & abſq; filijs ipſius Caroli, iuxtà diſpoſitionem dictæ Lauræ, cum declararione etiam, quod de ducatis 500. reſtanribus ad complementum duc. 300. relictorum ab ipſa Laura potuiſſet diſponere.

Et quàmuis die 21. Aprelis 1586. ipſi Lęlius, & Carolus declaraſſent, quod erratum erat in donatione, quia non fuerat intentio ipſius Lęlij donare, niſi ducatos 2000. non tamen 2500. ideò declarauerunt dictam donationem eſſe duc. 2000. & non alitèr, nàm ipſe Lęlius intendebat diſponere de ducatis mille, ſicuti poſteà diſpoſuerat, quos receperat Carolus.

Poſteà in anno 1586. cum fuiſſet conclusum matrimonium inter dictum Carolum cum Hippolyta Pignone, ipſe Lælius de nouo confirmauit dictam donationem factam duc. 2000. eidem Carolo, & ſuis filijs naſcituris contemplatione matrimonij cum ſolitis clauſulis, & promiſit Lęlius obſeruationem dictæ donationis.

Verum quia ipſe Lęlius in anno 1588. de menſe Maij matrimonium cõtraxit cũ Helena Turbolo, in cuius Conſtantia procreauit filiũ nomine Baldaſſarem Pignatellum, diſpoſuit reuocare facere dictam donationem per eum factam eidem Carolo per ſuperuenientiam filiorum, & ſic ſupplicationem dedit in Sac. Conſ. in anno 1619.

Succedente indè obitu ipſius Lælij, relicto ipſo Baldaſſare filio legitimo, & naturale eius hærede vniuerſale, volente proſequi iudicium intentatum ab eius patre ſuper dicta reſciſſione, comparuit in Sac. Conſ. in anno 1635. die 29. Ianuarij.

Dato termino in cauſa, produxit, qualitèr dictus Lęlius eo tempore quo fecerat donationẽ, erat clericus in minoribus, ac etiã eſſe Collectorem ſpoliorum deſtinatum à Reuerendiſſimo Nuntio, ob quod intendebat ſequì vitam clericalem, non alitèr cogitando accipere vxorem, vt eius frater potuiſſet cõmodè viuere, ob quod fuit inductus ad faciendum dictam donationem, nàm alitèr non feciſſet, ſi talẽ voluntatem ducendi vxorem habuiſſet, & filios procreare, & propterea indè dimiſſo habitu clericali, vxorem ducendo filium procreauerat, ob cuius ſuperuenientiam expoſtulauerat reſciſſionẽ dictæ donationis.

Quanquam compilato proceſſu, fuiſſet prolata ſententia ad relationẽ Reg. Conſ. Scipionis Theodori die 20. Iunij 1660. & dictum declaramus de ducatis bis mille contantis in donatione in actis deducta ſpectauiſſe, & ſpectare ducatos 800. ad filios Lęlij Pignatelli, reſpectu verò ducatorum mille, & bis centũ abſoluatur conuentus, hoc eſt filius D. Hercolis Pignatelli, in Banca Iadoniſij.

Vndè pro defenſione Iuriũ ipſius Baldaſſaris dicebatur ſibi nõ obſtare dictam donationem factam à ſuo patre, etiam ſi renũciaſſet *d. l. ſi vnquam*, ex qua ipſe nunquam habuit intentionem renunciandi, vel intentionem donandi, caſu quo procreaſſet filios, ſed tantùm donauerat, dùm credebat non habere filios, nec potuiſſe habere, ſed proſequi clericatum, & donare caſu obiret abſq; filijs, quod cernitur ex tenore donationis, dùm donauerat Carolo, id quod Lęlius non poterat relinquere alijs, quod cum eodem Carolo moriente ſine filijs, vt ſunt dicti ducati 800. quos voluit includi in dicta donatione, & certum eſt, quod dicti ducati 800. ſpectabant ad Carolum citra donationem, caſu quo Lelius obijſſet abſq; filijs, Carolus ſuccedere debuerat, in medietate ducatorum 1200. qui proueniebant à dicta Laura vti bona antiqua ſubiecta Conſuetudini Neapolitanæ, ſic videns, quod Lęlius in ſecunda declaratione reliquerat dictos ducatos mille diſponẽdos, de quibus indè diſpoſuerat cum effectu: igitur voluit alios ducatos 1200. donare Carolo habito reſpectu, quod ad eum ſpectabant decedentem abſque filijs vti bona antiqua.

Poterunt tamen aduerſus prædicta ali-
qua in contrarium vrgere, & præſertim
dùm talis donatio fuerat facta à clerico,
qui poſteà laicus effectus vellet eam re-
uocare, poſtquàm donatio iſta cõtempla-
tione matrimonij non reuocatur, etiam
ſi donans à Religione diſcedat, & à Pon-
tifice votis ſoluatur, *Cutell. in tract. de donat.
contempl. matrim. &c. tom. 1. tract. 1. diſcur. 2.
partit. 6. num. 204.*

Quantum ſpectare videatur ad ipſam
donationem factam contemplatione ma-
trimonij, erit aduertendũ, quod talis do-
2 natio cum conditione contrahendi ma-
3 trimonium, videtur eſſe contractus do vt
facias, *Cutell. in tract de donat. contempl. ma-
trim. tom. 2 ſpeciali 6. nu. 3. & tom. 1. tract. 1.
diſcurſ. 1. particula vnica num.* 58. & ſic iſta
donatio contemplatione matrimonij di-
citur ob cauſam propter interuentum
perſonæ mulieris, *idem ſpeciali* 5. *num.* 8. &
4 talis donatio cõtemplatione matrimonij
non eſt omninò voluntaria, etiam in ex-
traneo, quia habet neceſſitatem ex parte
mulieris, licet deficiat ex parte viri, *idem
ſpeciali* 20. *num.* 17. adeò quod talis dona-
5 tio reſpicit vxorem, & filios vti appendi-
cea matrimonij, & in illa ſubintelligun-
tur, ac ſi filij eſſent expreſſi, *idem ſpecial.* 24.
6 *num.* 7. non mirùm ſi donatio contempla-
tione matrimonij reſpectu vxoris, & filio-
rum, habet cauſam oneroſam, *Dom. Reg.
Hector Capycius Latro deciſ.* 40. *num.* 12 & in
7 ea ius quęritur filijs vti hæredibus patris,
niſi in ſtipulatione apponatur pactum,
quod ſuccedant vti filij, non vti hæredes
patris, *vt ſubdit num.* 17 & 18. ipſa namq;
8 donatio parat actionem filijs naſcituris
ex illo matrimonio, quàmuis nõ ſint con-
templati, vt filij, ſed vti hæredes, *Conſiliar.
Marcell. Marcian. conſ.* 33. *nu* 3. & 4. & *nu.* 10.
quanquam ipſe *Dom. Reg. Capy. Latro con-
ſultat. tom.* 1. *conſult.* 46. *num.* 5. & 8. conclu-
dat ex multis ibi relatis, ꝙ talis donatio
9 huiuſmodi facta cauſa filiorũ naſcituro-
rum, vt quæratũr filijs vti filijs, & non vti
10 patris hæredibus, dum ſimpliciter ſic cõ-
cepta, vt eſt hęc donatio ius filijs erit quę-
ſitum ex propria perſona, *vt ſubdit num.* 3.
attamen hoc ex coniecturis poterit con-
cordari, proùt conciliando opiniones,
idem in conſult. 70. *nu.* 46. & *ſeq. vol.* 3. firmat.
11 Vndè ex ijs colligitur, talem donatio-
nem eſſe contractum, *Cutell. d. tract. tom.* 1.
tit. 1. *diſcurſ.* 1. *num.* 14 & efficitur correſpe-
ctiua, *ſubdit num.* 66. & *ſpeciali* 31. *num.* 2.
12 *tom.* 2. & ſicuti contractus ab initio ſunt
voluntatis, ex poſt facto neceſſitatis, *l.* 4.
C. de action. & oblig. ità reſcindi nequeunt
niſi de conſenſu ambarum partium, quia
13 omnis res, quæ per quaſcunq; cauſa na-
ſcitur, per eaſdem diſſoluitur, *cap. omnis
res, de regul. iur. in* 6. non mirùm ſi hæc do-
natio ſit irreuocabilis. taliter quod ſi à
14 marito fiet, retroceſſio erit nullius mo-
menti quòad vxoris, & filiorum præiudi-
cium, idem *Conſiliar. Marcian. d. conſ.* 33. *ſub
num.* 2. & 10. *Cutell. d. tract. tom.* 2. *ſpeciali* 9.
num. 7. & conſequenter reuocari non poſ-
ſe, fundat *Reg. Capyc. Latro conſult.* 54. *num.*
40. *eod. tom.* 1. niſi reſpectu fructuum poſ-
ſe retrocedi, & deciſum *ibi refert num.* 44. &
15 ratio eſt, quia talis donatio dicitur ob
cauſam, & ſine qua matrimonium aliàs
contractum non fuiſſet, *Conſiliar. Marcian.
d. conſ.* 33. *num.* 5. vbi in præcedenti *num.* 4.
ex *Anton. Fab.* ex alijs rationem aſſignat,
16 ob cauſam oneroſam filiorum non poſſe
reuocari, vndè concluditur talem dona-
17 tionem contemplatione matrimonij eſſe
irreuocabilem, & hoc quia matrimonium
ſubſequi non poterat, *Præſ. de Franch. deciſ.*
436 *num.* 4. *Hodierna lib.* 1. *controu. forenſ.* 18.
cap. 30. *num* 31. quadere ex diſpoſitione
18 *l. ſi vnquam, C. de reuoc. donat.* donatio reci-
piatur ob ſuperuenientiam filiorũ, vt pro-
ſequitur *Fontanell. de pact. nuptial. clauſ.* 5.
gloſ. 8. *par.* 3. vbi hanc materiam exarat,
quando ab extraneo facta eſſet, ſubiace-
ret, *d. l. ſi vnquam*, vt inquit *Cutell. d. tract. in
princ. Tract. diſcurſ.* 3. *par.* 6 *num.* 30. vbi in
19 ſequenti probat non procedere, vbi de
liberis fuerit cogitatũ, & præſertim ſtante
renunciatione dictæ legis, vt ibi *Fontan.
num.* 14. ſatis per *Gallerat. in tract. de renunc.
tom.* 2. *renunc.* 87. vbi plura.

SVMMARIVM.

PRIMO.

1 *Exteri dicuntur habitãtes in loco, & habitan-
tium priuilegio gaudent.*

2 *Differentia inter habitatores, & habitantes
refertur.*

3 *Habitatores dicuntur cum familia, ſecus ha-
bitantes.*

4 *Familia inſpicitur, vt quis dicatur habitare
in loco.*

5 *Perſeuerantia decẽnij, vel ſeptennij, requiri-
tur in habitatore loci.*

SECVNDO.

6 *Onus hoſpitandi eſt perſonale.*

7 *Clerici ſunt exempti ab onere hoſpitandi, &
quando.*

8 *Milites excuſantur ab onere hoſpitandi.*

9 *Excu-*

9 Excuſatio ab onere hoſpitandi, qui habent ſpeciale priuilegium.

10 Priuilegium ſpeciale conceſſum alicui, non tollitur per legem generalem.

11 Milites de iure non tenentur hoſpitare, ob eorum immunitatem.

TERTIO.

12 Prothomiſeos, ſeù congrui, an competat domino prædij ruſtici aduerſus alıud prædium ruſticum domum habentem annexam.

QVARTO.

13 Salarium integrum an debet ſoluere qualibet perſona, vel pro rata cogere per exequutorē, duo afferuntur ſententiæ contrariæ.

14 Vnicum ſalarium pro dieta debetur, pro pluribus exequutionibus.

15 Commiſſarius ſi vna die expediuit tantùm itineris, quantum erat expediendum, in duabus debet ei ſalarium duplicari.

16 Accedens ad locum cum pluribus commiſſionibus, & diuerſis, vnicum ſalarium percipi debet.

17 Reſidens in loco, nequit exigere niſi ſimplices dietas taxatas pro vno negotio, licet pluribus vacauerit.

QVINTO.

18 Arbitrariū eſt Iudici tutores remouere ab administratione, ſubſiſtēte iuſta cauſa, quod tàm in teſtamentarijs tutoribus, quàm in alijs procedit, num. 19.

20 Tutores ad hoc conſtituūtur, vt tueantur bona, nè diſſipentur.

21 Adminiſtratio interdicitur dilapidatori, probata ſuſpictione.

22 Dilapidatio facit prælatum ſuſpectum, probata ſuſpictione, vt non poſſit alienare.

23 Adminiſtratio, an erit interdicenda tutori pendente lite ſuſpictionis diſtinguitur, nu. 24. & quando fuit iudicatum, num. 25.

26 Adminiſtratio quando erit tutori interdicenda.

27 Opiniones inuicem contrariæ concordantur.

SEXTO.

28 Scriptura priuata, & trino teſte ſubſcripta præualet,

29 Scriptura priuata ad ſui validitatem, non requirit diem, neque annū, & præſertim in apoca, ſeù ſyncrapha, num. 30.

31. Appoſitio diei in ſcriptura, prodeſt ad multa.

32 Subſcriptio operatur ſcientiam contentorum in ea.

33 Subſcribens, præſumitur fateri omnia contenta in ſcriptura.

34 Subſcriptio in teſtibus, dicitur teſtimonium.

35 Subſcriptio teſtium habet vim depoſitionis

36. Subſcriptio teſtis in teſtamento, vocatur teſtimonium.

37 Subſcriptio teſtium in contractibus, dicitur teſtimonium extraiudiciale.

38 Subſcribens, dicitur illam approbare.

39 Actus vnitas præſumitur, ex idemtitate loci, & perſonarum.

40 Subſcriptio trahitur ad tempus ſigillationis.

41 Subſcriptio trahitur ad tempus ſuū, quidquid ſcriptum, & factum, ſeù ad tempus depoſitionis teſtium i

42 Habens ſcripturam trino teſte bonæ opinionis munitam, præfertur habenti inſtrumentum publicum poſteriùs quòad pignus, & hypothecam.

43 Scriptura priuata ſufficit pro plena probatione ad condemnandum.

44 Deciſ. S.C. de albarano trino teſte firmato, validum fuiſſe declaratum.

45 Differentia eſt inter ſcripturam publicam, & priuatam.

46 Scripturæ priuatæ ſunt ſuſpectæ propter antidatam.

47 Tempus ſubſcriptionis ſcriptæ attenditur, non tempus ſcripturæ.

48 Subſcriptio teſtium in teſtamentis requiritur, nec ſufficit, quod Notarius aſſerat eos neſcire ſcribere.

49 Qui ſubſcribit ſcripturam, dicitur eam ſcripſiſſe.

50. Qui prior in tempore potior in iure.

51 Prior ex tempore efficitur ex modico ſpatio.

52 Creditores omnes admittuntur, ob incertitudinem prælationis, quod fallit in dote.

53 Prior in tempore ex ſcriptura priuata, non præfertur creditori inſtrumētario poſteriori, quod fallit facta recognitione.

SEPTIMO.

54 Remiſſio cauſæ cenſualis ad Baronem, an fieri debeat, & quando procedat, num. 55.

OCTAVO.

56 Pactum, quod ſtetur arbitrio creditoris liquidandi cū iuramēto intereſſe cambij, an valeat.

57 Taxatio intereſſe à contrahentibus, cur fieri nō poſſit.

58 Taxatio intereſſe ad certam quantitatem, an fieri poſſit, remiſſiuè.

NONO.

59 Satisfactio debiti per confeſſionem probatur creditoris.

60 Liberatio debitoris reſultat, ex confeſſione receptionis debiti.

61 Confeſſio de recepto probat inter contrahentes, & acceſſoriè quòad alios.

62 Tex. in l. ſoluendo, ff. de neg. geſt. affertur.

63 *Actio negotiorum geſtorum, an competat ſoluendo pro alio inuito.*

64 *Soluens latronibus pro alio liberando, repetit ſolutum ab eo.*

DECIMO.

65 Conſt. Inſtrumentorum robur, *producitur; quæ tàm in contractibus, quàm in teſtamentis locum habet, & ratio adducitur num. 66. & 68.*

67 *Teſtamẽta appellatione contractus veniant largiſſimè, & ſic deciſum.*

69 *Teſtamenta mortuo Iudice, & teſtibus, erint reaſſumenda, & ſic deciſum.*

70 *Exceptio dubia ad merita cauſæ reſeruat.*

71 *Declaratio libelli ad finẽ defendendi ante terminum fieri debet, ſecus ad deliberandum.*

VNDECIMO.

72 *Exceptio præuentionis, an ſemper opponi poſſit, ſtante renunciatione.*

73 *Abſolutio à iuramento contractus, an peti poſſit non obſtante iuramento.*

74 *Abſolutio ad effectum agendi conceſſa, nõ operatur effectum reſcindendi contractum.*

75 *Abſolutio alia eſt plenaria, alia eſt ad reſcindendum contractum, alia ad agendum.*

76 *Narrari debent omnia, & ſingula pro abſolutione à iuramento, nàm obtempta ab vno, non proficit alteri.*

76 *Abſolutiones ſeù relaxationes, tot ſunt neceſſariæ, quot iuramenta.*

77 *Impediri non poteſt liquidatio, ſeù incuſatio obligationis, prætextu prauẽtionis renũciatæ.*

DVODECIMO.

78 *Commodum magnum eſt poſſidere.*

79 *Poſſidens rem ſuam præſumitur dominus.*

80 *Potior eſt conditio poſſidentis.*

81 *Poſſeſſor non debet priuari cõmodo poſſeſſionis.*

82 *Natura interdicti retinendæ, quæ ſit.*

83 *Natura interdicti retinendæ eſt, vt is poſſideat, & vincat, qui tempore litis cõteſtatæ poſſidet.*

84 *Is obtinet exiſtente interdicto retinendæ, qui tempore litis conteſtationis poſſidet.*

85 *Deciſ. S.C. affertur, dùm attentata lite pendente per poſſidentem fiunt.*

DECIMOTERTIO.

86 *Via priuata, ſeù vicinalis, quænàm ſit.*

87 *Viæ vicinales ſunt priuatarum perſonarum.*

88 *Si non valet expreſſum, non valet tacitum.*

89 *Via debetur ad hauſtum, qui habet hauſtum.*

90 *Via ſemel conſtituta in aliquo loco, mutari non poteſt, & qualitèr intelligatur, num. 91.*

92 *Deciſ. S.C. refertur circa diuiſionem viarum, qualitèr occurratur.*

93 *Viæ vicinales quando dicantur communes.*

DECIMOQVARTO.

94 *Socius contra ſocium agit actione pro ſocio.*

95 *Socij tenentur pro rata ſoluere, niſi fuerit vnus præpoſitus eis, tunc inſolidum.*

96 *Socius ſocio, an pro rata, vel inſolidum tenetur, & quando.*

97 *Socius ſoluens totum, an contra alios habet regreſſum pro rata.*

98 *Socij reſpectu creditorum tenentur inſolidum.*

99 *Ceſſionarius actionis agens contra tertios poſſeſſores, debet pro rata ſibi diminuere de debito, quando reperitur, etiam ipſe inter ipſos poſſeſſores.*

100 *Socius in quibus caſibus inſolidum conueniri poteſt, præſertim quando iuramẽto ſocius promiſiſſet integra ſocijs ſoliturum.*

DECIMOQVINTO.

101 *Officialis ſyndicari debet in loco vbi adminiſtrauit.*

102 *Iuſtitiarius pro ſuo arbitrio volũtatis in quocunque loco ſuæ Prouinciæ ius dicere poteſt, ſicut Epiſcopus, ac etiam M.C.V.*

103 *Iuſtitiarius in pinguiore, & meliori Ciuitate locum ſibi conſtituere poteſt.*

104 *Syndicatores debent banna emictere per Ciuitatem, & in locis publicis, & conſuetis, & in Villis Ciuitati adiacentibus.*

105 *Officialis ſtare tenetur ſyndicatui in loco maiori, vbi iuſtitiam adminiſtrauit, & nõ in omnibus locis adiacentibus illi.*

DECIMOSEXTO.

106 *Pacto conueniſti mecum dici ſolet.*

107 *Vir pro bonis dotalibus, tenetur tributa, & alias functiones ſoluere.*

108 *Bona peruenta ad mulierem ſubiecta ſolutionibus per mutationem perſonæ, mutatur ſtatus rei.*

109 *Mulier nequit ſe nouo obligare, obſtante Velleiano S.C.*

110 *Mulieres viduæ in appretio, concurrũt tamen in taxis modificandæ ſunt, num. 111.*

DECIMOSEPTIMO.

112 *Reſcripta iuſtitiæ, & ad lites ſunt ſtricti iuris.*

113 *Reſcripta intelliguntur ſaluo iure alterius.*

114 *Reſcripta Principis intelligenda ſunt cum iuſtitia.*

115 *Caſale cõtinetur appellatione Ciuitatis, dummodò non ſit diuiſum.*

116 *Caſtra, Villæ, & Terræ adiacentes Ciuitati, veniunt acceſſoriè ad eam.*

117 *Caſtra, & Villæ aſtringuntur, & reſtringuntur conſuetudine, & collectis Ciuitatis.*

118 *Iuriſdictio conceſſa Ciuitati, cenſetur conceſſa Caſalibus.*

119 *Villæ, & Caſalia, præſumuntur eſſe de iuriſ-*

ctione

dictione Ciuitatis proximioris, & quid in guidaticis conceſſionis bannitis.

120 *Ciuitates vicinæ, an teneantur conferre in neceſſitatibus alterius Ciuitatis.*

DECIMOOCTAVO.

121 *Dominus animalium an teneantur ad emendam damni illati per ea, & qualitèr.*

122 *Paſtor ad emendam damni tenetur.*

DECIMONONO.

123 *Hæres ex iuramento defuncti obligatur, non minus, quam ſi ipſe hæres iuraſſet.*

124 *Vires iuramenti tranſeunt ad hæredes, qui tenentur contractus ſeruare, & ad hoc compelli, talitèr quod ſi non ſeruarent, adeſſent periuri.*

125 *Hæres cogi poſſit ad obſeruantiam promiſſionis defuncti.*

126 *Iuramentum quòad vinculum animæ eſt perſonale, ſed quòad robur contractus, habet realem effectum, & ſic ligaret.*

127 *Hæres tenetur ad obſeruantiā iuramenti præſtiti per defunctum.*

128 *Hæres iurantis, non poteſt præcisè compelli ad obſeruantiam iuramenti.*

129 *Alia eſt naturalitèr perſona defuncti, alia hæredis.*

130 *Hæres ex perſona propria, non vt hæres, poteſt venire contra factum defuncti.*

131 *Hæres ſi non ſeruat factum defuncti iuratū, non per hoc dicetur periurus.*

132 *Hæres contraueniendo iuramento defūcti, non indiget diſpenſatione.*

133 *Hæres ſi vellet dicere contractum iuratū per defunctum eſſe nullum, non indiget abſolutione à iuramento.*

134 *Abſolutio à iuramento hæredi iurantis, non erit neceſſaria.*

VIGESIMO.

135 *Citatio circumducta, dicitur per lapſum menſis, cuius exceptio, impedit liquidationem inſtrumenti.*

136 *Initium menſis, attenditur à die incuſationis primæ contumaciæ.*

137 *Circumductio citationis ob lapſum menſis, qualitèr intelligatur facta de menſe Octobris ad Nouembris.*

VIGESIMOPRIMO.

138 *Emptio, & venditio vt dicātur contracta, tria exiguntur.*

139 *Res exigitur in emptione, & venditione, vt dicatur contracta.*

140 *Traditio rei non exigitur, ſi cætera requiſita interueniant in emptione.*

141 *Res ex parte venditoris exigitur.*

142 *Pretium eſt requiſitū emptionis in certa quantitate exiſtente.*

143 *Venditio non valet, ſi pretij quantitas in emptoris arbitrio conferatur.*

144 *Pretium ſufficit intereſſe ex parte emptoris.*

145 *Venditio, ac emptio valeret, ſi pretium nō fuiſſet ſolutum, vel numeratum, neque arra, vel aliquid datum.*

146 *Pretium ſi fuerit ſolutum, aut ſatis eo nomine factum, vel etiam fide habitum ſufficit.*

147 *Conſenſus partium exigitur in contractu emptionis, & venditionis.*

148 *Pretij numeratio, ſeù conuentio, non perficit ſine ſcriptis habitam emptionem.*

149 *Contractus emptionis, & venditionis, concurrentibus re pretio, & conſenſu perficitur.*

150 *Contractus ab initio ſunt voluntarij, ſed poſteà neceſſarij.*

151 *Contractus emptionis, & vēditionis perficiuntur, vel in ſcriptis, vel ſinè ſcriptis.*

152 *Contractus emptionis, & venditionis de per ſe abſq; ſcriptura fieri poteſt.*

153 *Contractus emptionis, & venditionis fiunt in ſcriptis de iure ciuili ad cautelam.*

154 *Contrahētibus, ſufficit dicere in principio contractus, quod indè ſcriptura fiat.*

155 *Scriptura ſi fieret ad probationem contractus poſteà, valebit, quod actum eſt.*

156 *Mercatores habent, quod pacto nudo inter eos oriatur actio.*

157 *Veneti dicunt, cum non cantet inſtrumentum, nec ego cantabo.*

158 *Contractus venditionum de conſuetudine requirente ſcripturam, non dicūtur perfecti, niſi inſtrumenta fuerint conſcripta, & qualitèr.*

159 *Contractus non diſſoluitur, niſi per diſtractum.*

160 *Quod cōſenſu contractum eſt, diſſoluitur contrario diſſenſu, re tamen integra.*

161 *Venditor cogitur rem emptori tradere, vt ad pretium agere poſſit, & qualitèr.*

162 *Pretium ſi non fuerit ſolutum, dominium, non cenſetur translatum, & tunc venditor ageret ad pretium, vel ad rei reſtitutionem.*

163 Text. in l. 2. C. quando lic. ab empt. diſc. *ponderatur.*

164 *Venditor oblato pretio per emptorem ad rei traditionem.*

VIGESIMOSECVNDO.

165 *Solutio cenſus, & collectarum, denotāt ſoluentes ſubiacere illi, cui ſoluunt.*

166 *Solutio collectarum pro fundo dotali, ſpectat ad virum.*

167 *Nemo debet duplici onere grauari.*

168 *Collectæ ſolui debent vbi quis habitat, & ſita ſunt bona, licet ſit in alieno territorio res ſita.*

169 *Vniuerſitas an poſſit imponere collectas exteris pro bonis ibi poſſeſſis.*

170 Col-

170 Collectæ imponi non poſſunt exteris.

171 Vniuerſitas collectas imponere poteſt pro neceſſarijs cauſis abſq; regio beneplacito.

VIGESIMOTERTIO.

172 Compenſatio in collectis fieri an poſſit, & opponi Fiſco.

VIGESIMOQVARTO.

173 Obligationes, & fideiuſſiones in Regno capi nequeunt per Actuarios,ſine ſubſcriptione teſtium.

174 Obligationes penès acta ſtipulatæ,non indigent ſollemnitate ſubſcriptionum teſtium.

175 Obligationes ſtipulatæ abſque adhibitione teſtium, an nullæ reddantur etiam ceſſante dolo, ac fraude.

176 Fideiuſſor non ex nudo pacto, ſed ſtipulatione obligatur.

177 Pragmat.15. & 16. de Actuarijs, ponderantur.

178 Dictio, ſaltim, eſt diminutiua.

VIGESIMOQVINTO.

179 Fructus legatorũ piorum debentur, à die mortis teſtatoris.

180 Fructus regularitèr in condemnatione debentur in actione hypothecaria à die litis conteſtatæ.

VIGESIMOSEXTO.

181 Text.in l.qui habet, §.ſi pupillus, ff.de tutel. qualitèr procedat.

182 Proceſſus nullus factus cum illegitima perſona per minorem allegari debet.

183 Teſtes examinati, non citata parte, ſunt nulli, nec faciunt iudicium.

184 Teſtes in Regno ſunt citandi.

185 Citata examinautur ſe ad priorem depoſitiones referentes, an ſuffragantur.

186 Teſtes examinati, non citata parte, poſſunt repeti ipſa citata etiam poſt conclufum in cauſa officio Iudicis.

187 Publicatio teſtium non eſt de ſubſtantia proceſſus.

VIGESIMOSEPTIMO.

188 Litis pendentia inducitur per libelli porrectionem cum citatione.

189 Citatio an inducat litis pendentiam,& quãdo.

190 Lis vt dicatur pendere, ſex requiſita ſunt neceſſaria.

191 Iudex debet primo videre libellum, vt poſſit deliberare, an ſit iuſta petitio.

192 Libellus eſt fundamentum cauſæ,& in eo tota vis conſiſtit.

193 Libellus eſt præparatorium initiandi iudicium quòad Iudicem,non quòad partem ante quam citetur.

194 Libellus vim citationis non habet.

195 Libellus poſt partis citationem,eſt de proceſſu, & principium litis.

196 Lis pendentia dicitur,per citationem ad inſtantiam actoris emanatam.

197 Litis pendentia non inducitur per ſolam eius præſentationem,ſed neceſsè erit, quod ſit parti libellus intimatus.

198 Prohibitio ſuſpendit, donec cauſa pendet.

VIGESIMOOCTAVO.

199 Cautio an erit præſtanda cum fide authentica litis motæ.

VIGESIMONONO.

200 Alienans lite pendente, habetur pro poſſeſſore.

201 Exequutio fieri, an poſſit contra illum,qui habuit rem lite pendente.

TRIGESIMO.

202 Liberatio manet in ſuſpẽſo, donec creditor,cui ſuit liberata pecunia cum cautione poteſt moleſtari ab alijs.

TRIGESIMOPRIMO.

203 Ruſtici deponunt in præſentia Aduocati.

204 Mulier an deponat in iudicio cũ conſilio Aduocati, diſſeritur quando procedat.

TRIGESIMOSECVNDO.

205 Annotatio fructuum prætextu dilapidationis pendente appellatione, an fiat.

206 Annotatio fructuum pendẽte appellatione per quem Iudicem fieri debet.

207 Sequeſtrum in fructibus, per quem Iudicem fieri debet pendente appellatione.

208 Iudex à quo pendente appellatione, an poſſit deſcriptionem facere de fructibus.

209 Sequeſtratio fructuum vbi fieri non poteſt, fit tamen deſcriptio.

TRIGESIMOTERTIO.

210 Creditor miſſus in poſſeſſionem prædij, poteſt fructus vendere,& locare, & quando.

TRIGESIMOQVARTO.

211 Intereſſe an debeatur ex mora, pro ſumma ſolui promiſſa in certo tempore.

212 Intereſſe an debeatur ob morã creditoris abſentis,ſtante oblatione debitoris facta.

213 Alimenta præſtita per fratrem ſorori maritatæ,viro abſente, an erint ſoluenda.

214 Compenſatio facta cenſetur per fratrem debitorem eum alimentis præſtitis eius ſorori.

215 Mater præſtans alimenta filio, an repetit ab eius patre.

216 Alimentandi onus eſt patris.

217 Ali-

217 *Alimenta praſtita uxori alicuius, repetuntur ab eius viro.*
218 *Deciſio altercationis conſimilis.*

TRIGESIMOQVINTO.

219 *Putator tenetur aduertere tranſeuntes, nè aliquid contingat illis, ſimilitèr proijcientes aliquid in vijs publicis.*
220 *Noctis tempore non poteſt ſic facilè obuiare damno.*
221 *Damna nocturna non imputantur.*
222 Text. in l.ex plagijs, §.in cliuo, ff. ad l. Aquil. *ponderatur.*

TRIGESIMOSEXTO.

223 *Obligatio ad intereſſe ſuccedit, ſi res non fuerit in tempore conſignata.*
224 *Venditor tenetur quantiplurimi res fuerit, à tempore moræ.*
225 *Mora an contrahatur per abſentiam creditoris pro conſignatione rei facienda per debitorem.*
226 *Cauſa carcerationis,& abſentiæ,non debet eſſe nociua creditori.*
227 *Moram purgare licitum eſt.*
228 *Offerendo poſt moram,rem illam purgat.*
229 *Obligatio perpetuatur pro mora commiſſionẽ.*
230 *Moræ purgatio qualitèr fiat.*
231 Text.in l.quoties,ff de ſolut. *ponderatur.*
232 Text.in l.quoties in die, ff.de verb.obl. *ponderatur.*
233 *Debitor an liberetur, ſi non conſignauerit rem creditori, quam poterat alio coniunctio conſignare,vel offerre.*

TRIGESIMOSEPTIMO.

234 *Dos recepta per patrem eius filiorum in communi exiſtentium, an ex communi patrimonio deberet deſumi, vel ex portione illius filij pro quo pater illam acceperat,diſtinguitur.*
235 *Vxor filij, an mortuo ſocero dotem recipiente poſt obitum filij dotem reſtituere debet, deciſio affertur.*
236 *Pater an remaneat obligatus,pro dote recepta per filium cum eius conſenſu.*
237 *Dos ſoluta patri, & filio, tota cenſetur peruenire ad patrem.*
238 *Dos filiæ vnius ex ſocijs omnium bonorum, an ſolui debeat ex bonis communibus.*
239 *Pater vt obligetur ad dotem filiorũ, quæ nàm requirantur.*
240 *Pater tenetur ad reſtitutionem dotis nurus, ſi pecunia ad ipſum peruenerit,vel res fuerit in ipſius vtilitatem verſa.*
241 *Dos conſignata patri,deduci debet tanquam æs alienum, licet non probetur verſam fuiſſe in communiones filiorum, ſeù vtilitatem.*
242 *Pater tenetur dotem cautam facere ſibi per filium receptam, quæ detrahitur de patrimonio patris.*
243 Text.in l.ſi pater,C.de collat.*ponderatur.*

TRIGESIMOOCTAVO.

244 *Salarium integrum debeatur, ſi id, quod quis tenebatur facere in duobus, vel tribus diebus fecerit in vno.*
245 *Auditores Prouinciarum conſequuntur integrum ſalarium, ac duplicatũ, ſi quod in duobus diebus aliquid facere debebant in vno fecerint.*

TRIGESIMONONO.

246 *Salarium Aduocatis, & Procuratoribus debetur.*
247 *Procuratori incumbit docere mandatum habere, & qualitèr probetur.*

QVADRAGESIMO.

248 *In ore duorum,vel trium, ſtat omne verbum.*
249 *Numerus teſtium ſupplet, quia in fide defuit.*
250 Text. in l. ob carmen, §. fin. ff. de teſt. *producitur.*
251 *Nulla maior probatio,quam oris confeſſio.*
252 *Confeſſioni per duos teſtes probata ſtandum eſt contra confitentem.*
253 *Confeſſio eſt probatio probata.*

QVADRAGESIMOPRIMO.

254 Text. in l.1. §. veſtimenta, ff. de depoſ. *notatur.*
255 Text. in l. qui furtum, ff. commod. *ponderatur.*
256 *Sartor tenetur infra tempus ſex menſium de veſtimentis corroſis à muribus.*
257 Text. in l. in rebus, ff. commod. *ponderatur.*
258 Text. in l.ſi cum venderet, §.1. ff.de pignor.act. *adducitur.*
259 Text.in l.item quæritur,§.ſi Fullo, ff.locati, *ponderatur.*
260 *Hebręi fœnerantes,tenentur ſoluere damnum, & intereſſe, quando reſtituunt veſtes corroſas à tineis,& muribus.*
261 *Creditor,cui datum eſt pignus,tenetur ad exactam diligentiam.*

QVADRAGESIMOSECVNDO.

262 *Conductor ad quinquennium ſi impeditur vti re locata, tenetur ad ratam penſionis, pro eo tempore, quo vſus fuit.*
263 *Dies adiecta cauſa differendæ ſolutionis, obligationem non perimit.*
264 Text. in l.centeſimis, ff. de verb. oblig. *ponderatur.*
265 *Locatio facta pro pluribus annis, vnica locatio eſt.*

266 Re-

266 *Remiſſio non fit, quando fructus, vel valor ipſorum creſcit, vel decreſcit.*

QVADRAGESIMOTERTIO.

267 *Debitoris liberatio manet in ſuſpenſo, donec creditor, cui fuit liberata pecunia cum cautione poteſt moleſtari ab alus.*

268 *Solutione eius, quod debetur, tollitur obligatio, & hypotheca, & qualitèr intelligatur, n. 269.*

270 *Debitor ſoluens creditori creditoris, etiam ſine mandato liberatur, & ratione fulcitur.*

271 *Depoſitum vim ſolutionis non habet, niſi auctore pretore, & in iudicio factum ſit.*

QVADRAGESIMOQVARTO.

272 *Dominiũ legati tranſit, recta via in legatariũ.*

273 *Dominium quæſitum eſt vigore poteſtatis legatæ à defuncto nemine contradicente.*

274 *Legatarius percipere poteſt fructus rei legatæ ante aditam hæreditatem, ſi licentia fuerit data à teſtatore capiendi rem legatam.*

275 *Legatarius poteſt impunè apprehendere poſſeſſionem rei legatæ propria auctoritate.*

276 *Legata omnia à manu hæredis capienda ſunt.*

277 *Legatarius non poteſt auctoritate propria legatum accipere, aliàs tenetur ad reſtitutionẽ, maximè ante aditam hæreditatem.*

278 *Aditio hæreditatis fieri debet ſtatim, vt quis poſſit iuuare inuentam.*

279 *Aditio hæreditatis eſt actus, qui non præſumitur, niſi probetur.*

280 *Hæres dicitur dominus, et hæreditas dominiũ. Hæres dicitur dominus adita hæreditate, non tamen adhùc poſſeſſor.*

281 *Dominium omnium bonorum ſingularum rerum hæreditariorum, per aditionem hæreditatis ſolam acquiritur.*

282 *Legata omnia hæreditate adita præſtantur.*

283 *Legatarius occupare volens rem legatam, propria auctoritate inſtrumentũ facere tenetur.*

284 *Poſſeſſio rerum incorporalium non acquiritur ſine apprehenſione, & animo poſſidenti.*

285 *Dictio, vel, quid denotat.*

286 *Hæres ex aditione tenetur creditoribus hæreditarijs, & remanet obligatus fideicommiſſarijs, & legatarijs.*

287 *Electio eſt debitoris in alternatiuis.*

288 *In alternatiuis ſufficit alterutrum adimplere.*

289 *Hæres poterit fructus, & rem vẽdicare, quando legatarius intrat poſſeſſionem propria auctoritate.*

290 *Legatarius poteſt propria auctoritate rem legatam capere ſtante poteſtate conceſſa.*

291 *Electio in legatis alternatiuis, non procedit regula.*

292 *Electio in alternatiuis quando competit legatario.*

293 *Legatarius manuteneri debet ex alternatiua electione, accedente etiam teſtatoris poteſtate conceſſa.*

QVADRAGESIMOQVINTO.

294 *Filij cum patre, an debeant ſuccedere cumulatiuè auo, vel ordine ſucceſſiuo, vt prius pater, deindè filij poſt obitum patris, affertur deciſio S.C.*

295 *Filiorum appellatione, an filiæ contineantur.*

296 *An filia maritata admitti debeat ad ſucceſſionem aui, non obſtante renunciatione facta in beneficium patris, & fratrum.*

297 *Fœminæ renunciare ſolent iuxtà diſpoſitionẽ* cap. quàmuis, de pactis.

298 *Fœminæ excluſæ, ſemper cenſentur excluſæ à ſucceſſionibus.*

299 *Fœmina ſtãte renũciatione, habetur ꝑ mortua.*

300 *Filia à ſucceſſione excluſa, cenſetur à ſucceſſione dotantis excluſa.*

301 *Fœmina renunciando ſucceſſionibus, ſemper excluditur.*

302 *Fœmina ceſſantibus illis, in quorum beneficiũ renunciauit, admittitur ad ſucceſſionem.*

303 *Filia accepta dote, renunciando bonis patris, poterit ea petere ex futura, & noua cauſa.*

304 *Renunciatio ſola filiæ, an extendatur ad ius debitum ex noua cauſa, ex nouo iure, & an ad incogitata.*

305 *Soror ex ampla renunciatione, an admittatur ad ſucceſſionem delatam.*

306 *Fœmina exiſtẽte ſtatuto excluſiuo, an cõcurrãt cum proprijs fratribus in fideicommiſſo aucto.*

307 *Fœminæ appellatione filiorum, attenta ipſius proprietate continentur.*

308 *Fœmina nõ cenſetur excluſa per teſtatorẽ, niſi ab hæreditate illius, de quo ſtatutũ loquitur.*

309 *Fœmina excluſa per maſculum à ſtatuto, an ſuccedat in fideicommiſſo.*

310 *Fœminæ appellatione filiorum, veniunt in fideicommiſſo.*

311 *Fœminam non eſſe excluſam à fideicommiſſo pronunciandum erit.*

312 *Fœminæ cum maſculis admittuntur, quando ſunt vocati nomine collectiuo.*

QVADRAGESIMOSEXTO.

313 *Actiones directæ remanent penès cedentem, cũ ſint perſonales.*

314 *Actiones ſunt infixæ oſſibus noſtris, ſicut caracter Baptiſmi.*

315 *Iuramentũ, quod interuenit in contractu, illud cedi non poteſt, cum ſit perſonale.*

316 *Ceſſionarius cur inſtrumentũ liquidare nõ pōt.*

317 *Ceſſionarius cogere, an poſſit cedentem ad liquidandum inſtrumentum.*

318 *Cautela refertur, vt ceſſionarius poſſit liquidare inſtrumentum contra debitorem.*

319 *Procurator cum ſpeciale mandato, dicitur pica, & organum ſui domini.*

320 Ce-

320 *Cedens abſq; ceſſionario, liquidare poterit inſtrumentum contra debitorem.*
321 *Cedens, non poteſt plus iuris transferre in ceſſionarium, quam ipſe habet.*
322 *Prohibitum cenſetur omne id, per quod peruenitur ad illud.*
323 *Debitor dicitur quodammodò ſeruus, ſicut qui accipit mutuum ſeruus eſt.*
324 *Creditor habet actionẽ, in perſonam debitoris.*
325 *Mandatum vt ſoluat, cenſetur quando alicui mandatur vt ſe obliget, ad quam ſolutionem cogi poſſit.*
326 *Creditor quilibet agere poteſt, vt debitor ſoluat alicui, quia ipſe intereſt.*
327 *Creditor compelli poteſt, ſolutionem recipere à quocunque.*
328 *Obligatio eſt iuris vinculum.*
329 *Poſt obligationem non eſt licitum reſidere.*
330 *Hæres creditoris virtute iuramenti, poteſt liquidare inſtrumentũ, & ratio affertur, n. 331.*
332 *Obligationes, & contractus, tranſeunt in hæredes actiuæ, & paſſiuæ.*
333 *Hæres debitoris, non poteſt capi vigore licentiæ de capiendo debitorem.*
334 *Hæres debitoris, tenetur principalitèr ad reſtiſtitutionem rei, non in perſona, & quare.*
335 *Hæres debitoris, quare non poteſt ad formam ritus conueniri, & quid è contra.*
336 *Ceſſionarius dicitur creditor, non tamen verè, ſed interpretatiuè.*
337 *Cedens, quę nàm iura habet contra debitorem.*
338 *Ceſſionarius non ſuccedit in iuribus perſonalibus, neque in alijs.*
339 *Ceſſionarius habet vtiles actiones.*
340 *Ceſſionarius vigore vtilium actionũ, petit exequutionem, & liquidare.*
341 *Ceſſionarius inſimul cum cedente, poteſt liquidare inſtrumentũ, & quando ſine ipſo, n. 342.*
343 *Clauſula,* ponens in locũ ſuum, *quid operetur in ceſſione.*
344 *Agens velut hæres, vel ceſſionarius debet oſtẽdere copiam ceſſionis.*
345 *Ritus M.C.V. incip. Quod nullus, pōderatur.*
346 *Ceſſionarij verificare debent ceſſionem, ex cauſa onerosa factam, citato debitore.*
347 *Ceſſio facta miſerabilibus perſonis, ex cauſa lucratiua quando valebit.*
348 *Ceſſio ſimulata quando dicatur facta.*
349 Tex. in l. ſi quis delegauerit, ff. de nouat. *ponderatur.*
350 *Delegatio qualitèr fieri debeat.*
351 *Creditor non compellitur, recipere inſolutum nomen debitoris ſui debitoris.*
352 *Delegans non poteſt cogi ſuum debitorem delegare, niſi cedantur actiones.*
353 *Delegatio fit per ſtipulationem, in qua requiruntur conſenſus, & voluntas.*
354 *Differentia inter delegationem, & ceſſionem.*
355 *Poſſimus inuitum, & ignorantem liberare, non tamen obligare.*
356 *Actiones vtiles transferuntur in ceſſionarium, ſed directè remanent penès cedentem.*
357 *Solui an poſſit cedenti, & quando.*
358 *Emphyteota cogi an poſſit, ad ſe obligandum de facie ad faciem.*

QVADRAGESIMOSEPTIMO.

359 *Recomendatio, ſiuè empara, an fieri poſſit in cauſa criminali.*
360 *Carceratus tranſmittẽdus in Inſulam pro delictis, contradicentibus creditoribus, an teneatur ad præſtandũ cautionem de redeundo, vel ſtari iuratoriç cautioni.*
361 *Emparatus pro cauſa ciuili, an poſſit pro cauſa criminali emparari, & quando.*
362 *Infecta primitiua, inficiuntur deriuatiua.*
363 *Captus pro delicto, non poteſt recomẽdari pro debito ciuili.*

QVADRAGESIMOOCTAVO.

364 *Teſtes ſi de rigore iuris non poſſunt examinari poſt terminum, an de æquitate.*
365 *Terminus datus ad probandũ, ſi elapſus fuerit, an poſſit prorogari ad inſtantiam actoris, & quid inter mercatores.*
366 *Mercatores dùm peregrinantur, dicuntur miſerabiles perſonæ.*

QVADRAGESIMONONO.

367 *Liquidatio inſtrumenti annullari an poſſit pretextu elapſus annorum 20. à die natiuitatis actionis.*

QVINQVAGESIMO.

368 *Exceptio nō numeratæ pecuniæ apponi, an poſſit poſt biennium.*
369 *Iurantes, ſoluere non excluduntur repetere ſolutum.*
370 *Compenſatio ſi ipſo iure fiat, adhùc debitor ſoluẽs, poteſt illud cōditione indebiti repetere.*

QVINQVAGESIMOPRIMO.

371 *Maritus ſubſtinet onera matrimonij.*
372 *Liquidatio intereſſe dotis, ad quam rationem fieri debeat extra Ciuitatem Neap.*

QVINQVAGESIMOSECVNDO.

373 *Ius patronatus quibus modis acquiri poſſit.*
374 *Ius patronatus quibus modis probatur.*
375 *Ius patronatus acquiritur per fundationem, etiam ſi illud non reſeruauerit, dummodò expreſſa non remiſerit.*
376 *Ius patronatus laicale qualitèr dicatur.*
377 *Beneficium ſeculare, quod nàm dicatur.*
378 *Ordinarius nequit præiudicare domino iuris patronatus.*
379 *Legatus habens facultatem diſpenſandi, non*

poteſt cõferre beneficium in præiudiciũ laici.

380 *Ius patronatus competit dotanti, eſto quod illud ſibi,& hæredibus non reſeruauerit.*

381 *Ius patronatus in dubio videtur reſeruatum.*

382 *Ius patronatus ad hæredes legitimos tranſit, imò etiam ad extraneos.*

383 *Ius patronatus tranſit tàm ad hæredes ex teſtamento, quàm ad ab inteſtato.*

384 *Ius patronatus tranſit ad quoſcunq; hæredes.*

385 *Conſenſus Epiſcopi debet interuenire in conſtitutione iuris patronatus.*

386 *Collatio iuris patronatus, quando cenſetur ab Epiſcopo approbata.*

QVINQVAGESIMOTERTIO.

387 *Vſuræ an debeantur ex mercede non ſoluta in tempore.*

388 *Vſuræ debentur, quando mora interceſſerit, & quomodo.*

389 *Intereſſe debetur ex mora.*

390 *Intereſſe nunquam debetur, niſi probetur.*

391 *Intereſſe quomodo probetur.*

392 *Liquidatio intereſſe ad quam rationem fiat.*

QVINQVAGESIMOQVARTO.

393 *Vniones Eccleſiarum fiunt auctoritate Papæ.*

394 *Vnio Eccleſiarum, quiduam inducit.*

395 *Vnio Eccleſiarum quando fit ſubiectiuè, & quando principalitèr differunt.*

396 *Monacus ad aliam Religionem translatus, bona primo data recuperat.*

397 *Dos data moniali vnius Monaſterii, quæ poſteà fuit monialis alterius, debet primo Monaſterio.*

QVINQVAGESIMOQVINTO.

398 *Pactum adiectum in capitulis, nè mulier poſſit teſtari niſi de certa ſumma, ſi contingerit ſoluto matrimonio de dote diſtribui per multa legata, an ſubſtineri debeat, & valeat diſpoſitio declaratur. qualitèr procedat, nu. 399.*

400 *Soror à fratre dotata cum pacto nè potuiſſet diſponere niſi de certa ſumma, an vltra bona fraterna poſſit de bonis receptis pro dote paternis, & maternis diſponere, & quid fuit deciſum.*

QVINQVAGESIMOSEXTO.

401 *Ripa cenſetur eſſe in dominio illius, qui habet vicinum prædium.*

402 *Vicinus an poſſit arbores propè flumina publica arbores incidere.*

403 *Arbores ſi naſcantur in medio, pertinent ad vtrumque.*

404 *Arbor cedit ſolo, in quo radices egit.*

405 *Arbor in dubio præſumitur eſſe illius, in cuius fundo eſt plantata, vel cui magis adhæret.*

406 *Arboris appellatione continentur radices.*

407 *Arbor poſita in confinibus, dicitur eſſe illius, in cuius loco habet radices, & ſi in vtroque loco extenditur radices, erint communes.*

408 *Arborum radices ſi prætendant ſe in alienum fundum extendi, nemo poterit eas præcidere propria auctoritate, ſed Iudicis auctoritas exquiri.*

409 *Arbor radices habens in fundo alicuius erit illius.*

QVINQVAGESIMOSEPTIMO.

410 Text. in l. ſi filia, ff. de de diuort. *ponderatur.*

411 *Commodum reportare nemo debet ex delicto.*

412 Text. in l. 2. §. ſi quis filiã, ff. de lib. exhib. *ponderatur.*

413 *Vxor tenetur notũ facere viro, eſſe prægnantẽ.*

414 *Cuſtodes apponuntur per Iudices, quando de ſuppoſitione partus ageretur, et deciſũ fertur.*

415 *Mater filium tradens Hoſpitali inuito marito, qua pœna punitur.*

416 *Mater non habet filium in poteſtate.*

417 *Auus maternus nõ habet nepotes in poteſtate.*

418 *Patri non licet exponere filium hoſpitali, cum videatur illum necare.*

419 Text. in l. necare, cum gloſ. ff. de liber. agnoſc. *explicatur.*

420 *Pater ante legem Conſtantini non priuabatur patria poteſtate, exponendo filium in hoſpitale, contrariũ tamen firmatur n. 421. & 422.*

423 *Expoſitores infantium peiores ſunt homicidis, & pœnis debitis puniuntur.*

424 *Homicida priuatur hæreditate occiſi.*

QVINQVAGESIMOOCTAVO.

425 *Clericus poteſt habere bona diuerſi generis.*

426 *Clericus de bonis patrimonialibus poteſt de illis diſponere.*

427 *Bona quæſita per Clericum tempore Clericatus poteſt diſponere, & equiparantur patrimonialibus.*

428 *Bona quæſita per Clericum, veniunt in iudicio familiæ erciſcundæ, & quando.*

429 *Clericus tenetur conferre bona Eccleſiarum ei obuenta, & qualitèr.*

430 *Clericus filiusfamilias, teſtare non prohibetur de bonis quæſitis miniſterio Eccleſiæ.*

431 *Adminiſtratio bonorum Eccleſiæ ſpectat ad Epiſcopũ, & ad Capitulũ, non ad beneficiatũ.*

432 *Adminiſtrator tenetur, conficere librum adminiſtrationis, nec ſufficit ſola liſta, ſeù folium.*

433 *Liber adminiſtrationis continere debet data, & accepta nominatim.*

434 *Adminiſtrator tenetur reddere rationẽ de adminiſtratis, & reliqua reſtituere.*

435 *Adminiſtrator quilibet tenetur, ſingulis annis requiſitus reddere rationem adminiſtrationis.*

436 *Clericus ſi non fuerit fabricerius Epiſcopi, compelli poteſt ab eo ad reddendum rationẽ.*

437 *Clericus quando tenetur conferre, in expenſis communibus.*

438 *Pecu-*

438 *Peculium clerici redactum eſt,ad inſtar peculij quaſi caſtrenſis.*

439 *Clericus ratione menſæ, conferre poteſt vſque ad neceſſitatem.*

440 *Bona Eccleſiaſtica ſunt inuicta,vt deducto neceſſario reliquum inter pauperes diſtribuãtur.*

441 *Clericus tenetur fructus bonorum Eccleſiaſticorum diſtribuere.*

442 *Ius quale redditur ſucceſſoribus clerici beneficiati mortui, reſpectu fructuũ diuidendorũ.*

443 *Diſtributiones quotidianæ inter bona quaſi patrimonialia numerantur.*

QVINQVAGESIMONONO.

444 *Officiales Baronum nequeunt exercere Iuriſdictionem Neap. abſq; licentia Proregis.*

445 *Iuriſdictio cohæret territorio, & extra territorium non exercetur.*

446 *Iuriſdictio in territorio alicuius Baronis, non poteſt exerceri ſine eius conſenſu.*

447 *Iuriſdictio ſolo adhæret.*

448 *Iuriſdictio arguit locum eſſe illius, cuius nomine ipſa exercetur.*

449 *Iuriſdictionem habens,in aliquo loco, dominiũ cenſetur habere.*

450 *Iuriſdictio non extenditur de loco ad locum, neque de banco ad bancum.*

451 *Iuriſdictio contentioſa, non poteſt exerceri In in alio loco abſq; licentia illius domini, ſecus in voluntaria.*

452 *Iuriſdictio mandari poteſt extra territorium per exẽpla tradito, quod non eſt dare Iudicẽ.*

453 *Iuriſdictio non poteſt mandari, vt exerceatur extra territorium, ſed benè Iudex dari poteſt vt extra territorium iudicet.*

454 *Iuriſdictio voluntaria, & contentioſa, quæ ſit remiſſiuè.*

455 *Domini Terrarum, & Officiales vtuntur literis requiſitorialibus.*

456 *Princeps vtitur iuriſdictione volũtaria in territorio ſubditorum.*

457 *Commiſſarius exequi non poteſt in loco exequendæ commiſſionis,niſi oſtendat commiſſionem Officiali in capite, & quando.*

SEXAGESIMO.

458 *Manutentio poſſeſſionis nobilitatis,ſemper datur, dato termino in cauſa, ſtante controuerſia, & ſic pluries deciſum.*

459 *Ignobilis electus ad officiũ nobile,ſtãte cõtradictione debet abſtinere,et ſic in praxi ſeruatur.*

460 *Nobiles Caſtri maris de Stabia,quando aſportant haſtas pallii,& quo tempore.*

461 Text. in l.cum qui, ff.de interd.& releg. *expenditur.*

462 Text. in l.emancipatum, in fine,& in l. filius Senatoris,in fine, ff.de Senat. *producuntur,qualitèr procedant.*

463 *Filius conceptus antequam pater amiſit dignitatem, ea priuari non debet,etiã ſi à patre ius illud deriuare cõtendat, & ratione probatur.*

464 *Pater artes viles exercendo, non præiudicat filijs, qui trahunt nobilitatem à maioribus.*

465 *Nobilis ob vile exercitium deſinit eſſe nobilis, & tandiù, quandiù exercet, quo dimiſſo reuiuiſcit.*

466 *Nobiles,& ignobiles poſſunt eſſe in ſua familia, ſeù domo.*

467 *Miniſteriũ vile patris,non nocet filijs, & quare, & deciſio affertur.*

468 *Nobilitas vnica in fomilia, ſatis dicitur conſeruata, & continuata poſſeſſio per alios coniunctos, qui gauiſi ſunt.*

469 *Nobilitas maiorũ æquè principalitèr, & ex eodem tempore omnibus cõpetit de eodẽ genere.*

470 *Impurus in vna familia vniuerſũ genus,& ad ſingulas ex ea prouenientes eadẽ laborare nota, & qualitèr procedat declaratur, nu.471.*

472 *Nobilitas à primo nobile deriuatur,in vniuerſam familiam.*

473 *Macula ignobilitatis, nedum ad deſcendentes, ſed etiam ad conſanguineos, & collaterales omnes pertinet, ad quos etiam pertinent iura ſanguinis.*

474 *Macula ignobilitatis aliis non præiudicat.*

475 *Nobiles eiuſdem poſſunt eſſe,& alij ignobiles.*

476 *Nobiliores, & digniores ſunt eligendi ad publica Ciuitatis munera ſubeunda.*

477 *Officia publica renuens acritèr puniri debet.*

478 *Nobiles admittuntur ad exercendum officia ignobilium,cum clauſula,*citra prçiudiciũ iurium.

479 *Munera publica iuuari debet proteſtatione, nè ſuo priuilegio præiudicetur,& rõne fundatur.*

480 *Quilibet excuſatur, ſi Magiſtratui parere nõ teneatur.*

481 *Culpa nõ caret, qui Magiſtratui nõ obedierit.*

482 *Proteſtatio cuius ſit natura.*

483 *Reſeruatio ius non tribuit, ſed conſeruat id, quod reſeruans habet.*

484 *Contradictio non requiritur In actu iudiciali formato,& tribuente ius,nàm requiritur Iudex actor,& reus.*

485 *Probatio, quæ nàm exquiritur in prætenſione habitus militaris.*

486 *Teſtes examinandi in cauſis nobilitatum inter ſe diffidẽtes,qualitèr erint in prædictis coadiuuandi.*

SEXAGESIMOPRIMO.

487 *Depoſitarius ſine dilatione, compellendus ad reſtitutionem depoſiti.*

488 *Actio depoſiti proponi debet via ordinaria per libellum,& ratio affertur.*

489 *Libellus, & litis conteſtatio non exiguntur in cauſis ſummariis, vndè infamia nõ irrogatur.*

490 *Dictio,* illico, *quid operetur.*

491 *Dictio, ſtatim, nullam dilationem admittit.*
492 *Depoſitarius iudicialis, ſi non reſtituat depoſitum, carceratur.*
493 *Iudicium ſummarium eſt cauſa depoſiti.*
494 *Cauſa depoſiti eſt priuilegiata, & celeris expeditionis.*
495 *Depoſitum, de iure habet exequutionem paratam.*
496 *Qui negat depoſitum, committit furtum, & poteſt accuſari.*
497 *Depoſitum aliud eſt regulare, & quando.*
498 *Depoſitum irregulare quando dicatur.*
499 *Iudicis officium imploratur in cauſa depoſiti.*
500 *Scriptura ſimplicitèr facta, an probet depoſitum.*

SEXAGESIMOSECVNDO.

501 *Terminus in cauſa datus, an currat, ſi nõ fuiſſent conſignatæ literæ commiſſionales pro examinandis teſtibus in partibus, & illis non intimatis.*

SEXAGESIMOTERTIO.

502 *Vſufructuarius non poſſidet etiam naturalitèr, ſed tamen detinet.*
503 *Vſufructuarius habet tantùm cuſtodiam rei.*
504 *Vſufructuarius eſt adminiſtrator.*
505 *Vſufructuarius, non repreſentat perſonam teſtatoris.*
506 *Vſufructuarius, non venit appellatione hæredis.*
507 *Vſufructuarius, dato cohęrede proprietatis, cenſetur legatarius.*
508 *Vſufructuarius omnium bonorum non eſt hæres, ſed legatarius particularis.*
509 *Vſufructuarius citari non poteſt, ſed proprietarius.*
510 *Vſufructuarius habet quaſi poſſeſſionem ciuilem, ideò non dicitur poſſidere.*
511 *Vſufructuarius naturalitèr poſſidet.*
512 *Hæres propriè dicitur dominus, quia ſuccedit in vniuerſum ius, num. 513.*
514 *Vſufructuarius vicẽ domini tenet, & ſui vſufructus dominus, & habet ius in re.*
515 *Vſusfructus vicem dominij obtinet, imò pars dominij.*
516 *Vſufructuarius impropriè dicitur dominus, & ratio affertur.*
517 *Appellatione domini, vſufructuarius continetur, & qualitèr intelligatur.*
518 *Vſufructuarius æquiparatur ſucceſſori, in vniuerſum ius.*
519 *Vſufructuarius legatario æquiparatur, quia ipſe eſt quaſi hæres, & quaſi ſucceſſor.*
520 *Actio contra vſufructuarium intentata aliquo modo ius proprietatis tangit.*
521 *Aſſiſtere poteſt in iudicio vſufructuarius, in cauſa contra proprietarium intentata.*
522 *Vſufructuarius adhùc dicitur vniuerſalis, & naturalis poſſeſſor.*

SEXAGESIMOQVARTO.

523 *Eximentes carceratos pro ciuili cauſa tenentur ad debita.*
524 *Eximentes carceratos pro cauſa criminali, tenentur pœna capitali.*
525 *Citatio realis in criminalibus non fit, niſi præcedente commiſſione Iudicis.*
526 *Carceratus iniuſtè aufugiens, non eſt in pœna, neque eius fideiuſſor.*
527 *Carceratus iniuſtè poteſt reſiſtere.*
528 *Auxiliatores carceratum in iure eximentes, an teneantur, quando notoria eſſet iniuſtitia.*
529 *Eximens carceratũ captum ſine mandato Iudicis, non punitur.*
530 *Auxiliatores eximentes carceratum, quando tenentur.*

SEXAGESIMOQVINTO.

531 *Auctor rixæ quis dicatur.*
532 *Delictum tùnc incipit, quando quis delinquentem ad rixam prouocat.*
533 *Auctor rixæ, quando de homicidio punitur.*
534 *Auctor rixæ, ſemper dicetur eſſe in culpa.*
535 *Auctor rixæ de omni eo, quod ſequitur etiam, quod afferat in aliquo nõ delinquiſſe, tenetur.*
536 *Auctor rixæ punitur in dubio, quando vulnerantes, ignorantur.*
537 *Vnus ex conſocijs rixantibus ſi captus fuerit, nõ punitur, ſed abſoluitur, ſi non conſtat quis commiſerit.*
538 *Si quis non ademauit in rixa, non tenetur ad pœnam.*

SEXAGESIMOSEXTO.

539 Pragm. 1. de ſyndic. offic. *producitur.*
540 *Poteſtas eligendi ſyndicatores, cõceſſa eſt Vniuerſitatibus Regni.*
541 *Syndicatores ſunt Iudices delegati.*
542 *Iudicis appellatione in Regno qui ſit.*
543 *Appellatio dicitur remedium ad præſidium innocentiæ, & non ad defenſionem iniquitatis.*
544 *Appellatio initatur iuſtitiæ.*
545 *Appellatur ab omnibus Iudicibus ordinarijs, & delegatis.*
546 *Appellatur ab ordinario ad ſuperiorem immediatum.*
547 *Iudices diſpares, eiuſdem rei eſſe non poſſunt.*
548 *Cognoſci non poteſt bis de eodem negotio.*
549 *Appellatione pendente à ſentẽtia lata per Officiales, non poteſt de ea conueniri in ſyndicatu Officialis.*
550 *Officialis de malè ablatis, et baractarijs in ſyndicatu conuenitur, non autem de iniquis decretis, & ſententijs malè latis.*
551 *Iudex inferior impeditur procedere, ob ſupplicationem factam Principi.*
552 *Syndicatores procedere nequeunt, appellatione interpoſita.*

SEXA-

SEXAGESIMOSEPTIMO.

553 *Legatum legitimę factũ à filia matri. valet de iure.*

554 *Legitima aſcendentiũ, ſeù auits, eſt de quantitate ad trientem.*

555 *Legitimę ſupplementum. deducitur contra voluntatem defuncti.*

SEXAGESIMOOCTAVO.

556 *Bona locorum piorum, Hoſpitalium, Montium, & Confraternitatum, alienari an poſſint ſine ſollemnitatibus, aliqui DD. negant, nu. 557. aliqui contrarium ſentiunt, nu. 558. ſed concordantur, num. 559.*

SEXAGESIMONONO.

560 *Dictio,* omnis, *nil excludit.*

561 *Relatum eſt in referente, cum omnibus qualitatibus.*

562 *Clauſula generalis, ad ſpecificata tantùm refertur.*

563 *Clauſula generalis derogatoria, quando ad vnum, & non ad aliud refertur.*

564 *Clauſula inſerta in medio vnius capituli; refertur ad illud tantùm.*

565 *Clauſula geminata, nõ operatur reſtrictionem.*

SEPTVAGESIMO.

566 Conſuet. Si quis, vel ſi qua, *adducitur.*

567 Conſuet. Neap. *non habet locum inter exteros, ſed inter ciues perpetuò habitantes, numer. 568.*

569 Conſuet. Neap. *de bonis loquentes, procedunt in bonis ſitis in Ciuitatis diſtrictu, & quando.*

570 *Debita cõtracta, ſuper bonis antiquis, quomodo ſoluantur.*

SEPTVAGESIMOPRIMO.

571 *Legatum bonorum quando dicatur eſſe caducatum, ſiuè purè, ſiuè conditionale fuiſſet.*

572 *Ius partis ex ignorantia non dicitur effectum deterius.*

573 *Ignoranti ſubueniendum eſt.*

574 *Mora poſt litem conteſtatam non purgatur.*

575 Text. in l. ſi ita quis ſit, §. Sçia, ff. de verb. oblig. *intellectus.*

576 *Mora purgatur per reum vſque ad ſententiã excluſiuè.*

577 *Mora purgatio datur infra triduum.*

578 Text. in l. cauſa tamen, ff. de iud. ſol. *ponderatur.*

SEPTVAGESIMOSECVNDO.

579 Text. in l. pennlt. C. de condit. ob cauſ. *refertur.*

SEPTVAGESIMOTERTIO.

580 *Vidua an habeat fori variationẽ, ſeù electionem poſt concluſum in cauſa.*

581 *Concluſio in cauſa facit eoſdem effectus, quos ſententia.*

582 Text. l. ſi ego, ff. ad Velleian. *adducitur.*

583 *Variatio etiam poſt litem conteſtatam, & concluſum in cauſa admictitur, & quando.*

SEPTVAGESIMOQVARTO.

584 *Iniuria grauis dicitur percuſſio cum baculo.*

585 *Iniuria inferri dicitur à primo, qui prouocat.*

586 *Iniuriatus verbis, ſi gladio occidit, mitius punitur.*

587 *Vulnerare an poſſum gladio, qui cum baculo me inſultauerat.*

588 *Moderamen inculpatæ tutelæ in rixa, nõ operatur pœnam ob exceſſum.*

589 *Vulnuſculum nõ venit appellatione vulneris.*

590 *Vulnuſculum non eſt in conſideratione.*

591 *Vulnerans aggreſſorem, dicitur ad ſui defenſionem feciſſe.*

SEPTVAGESIMOQVINTO.

592 *Quietatio generalis refertur ad ſpecificata.*

593 *Clauſula generalis reſtringitur ad ea, quæ ſpecialitèr in contractu ſunt expreſſa.*

594 *Annuæ præſtationes. ſunt ius immobile, & ſeperatum de per ſe.*

595 *Annui redditus. ſunt acceſſorij ad capitale.*

596 *Actione extincta pro capitale, remanet actio pro annuis redditibus.*

597 *Nouatio non inducitur, ob ceſſionem factam inutilitèr.*

598 *Nouatio non valet, ſi non concurrunt ea, quæ iuris ſunt.*

599 *Delegatio debitoris decocti non valet.*

CASVS LX. MISCELLANEORVM.

PRIMO.

FOelix Barracanus originarius Terræ S. Seuerini, & habitator in Ciuitate Theani, vbi aliquãdo vti Iudex illius pręſidebam, obtinuit prouiſiones à Regia Cam. Sum. quod ſtãte quod ſit ciuis dictę Terræ, vbi onera portabat non moleſtari mandabatur in dicta Ciuitate Theani, verum reſpectu gabellarum, & impoſitionũ dictæ Ciuitatis, ſi non adeſſet Regius aſſenſus contra exteros habitatores, ſimilitèr non moleſtari neutiquam poſſe. Accidit, quod dicta Vniuerſitas Theani obtinuit Regium aſſenſum pro impoſitione certarum gabellarum, in quo mandauerat Excellentiſſimus Prorex, quod exigeretur

retur gabella prædicta cõtra ciues, & ha-
bitatores dictæ Vniuerſitatis præter exte-
ros, &c. vndè contingit difficultari, an
talis exterus dicatur, vel habitator; nàm
ſi vti exterus iudicaretur, non tenebatur
ad onera, cum aſſenſus prædictus in hoc
caſu non militabat, ſi verò vti habitator,
& tùnc includeretur, reperi *Carau. in ritu*
301. *num.*31. vbi ſingularitèr tradit, quod
exteri, qui habitant in Ciuitate, vti Scola-
res, Magiſtri Grammatici, veluti artifices
1 dicuntur habitantes ipſius, & habitantiũ
priuilegio gaudere debent, & habitantiũ
appellatione veniunt, vbi caſum in facto
determinat, at iſte exterus cum vxore, &
familia habitauerat lõgo tẽpore in Ciui-
tate prędicta, meritò nõ exterus, ſed habi-
tator dici potuerat, & ſucceſſiuè ad one-
ra prædcta gabellarũ omni iure teneri vi-
debatur, vt fuit iudicatũ, exiſtẽte tali dif-
2 ferentia inter habitantes, & habitatores,
3 nàm ipſi habitatores dicuntur cũ familia
habitantes, ſecus ex *Afflict. Foller. & Vrſill.*
notat *Carpan. ad Conſt. Mediol. cap* 375. *n.*97.
4 nàm familia inſpicitur, vt quis dicatur
habitare in loco, ex *Bart. in l.*1. *§.*1. *ff de lib.*
*agnoſc. & Gram. deciſ.*87. *num* 1. fundat *Car-*
*pan. d. tom.*2. *cap.*218. *nu.*35. *poſt cap.*1. *nu.*139.
5 *tom.*1. exigitur etiã perſeuerantia decen-
nij, vel ſeptem, aut octo annorum arbitrio
Iudicis, *Muta deciſ.*81. *nu.*8. vt erat in facto.

SECVNDO.

DVbitari contingit in Ciuitate Theani,
poſtquam milites vulgo *del Battaglione*
habent immunitatem ab onere hoſpitan-
di inter cętera conceſſa in *pragm.*7. *§.*10.
de milit. & proindè Vniuerſitates tenentur
pro ſingulo centenario focu̇lariorum da-
re vnum militem, reperiebantur vltra
quinque milites pro ſingulo centenario
focu̇lariorum dictæ Ciuitatis, quæ eſt nu-
mero quingentorũ focu̇lariorum, & ade-
rant alij, quatuor ſupernumerarij, cernẽs
ſe in hoc eſſe grauatam, recurſum habuit
ad Excellentiſſimum Proregem, hæc om-
nia narrando, & per eum remiſſa cauſa
fuit ad R.C.S. per quam fuit prouiſum,
quod ſtantibus prædictis in gabellis, &
alijs contributionibus contribuere tene-
rentur vt alij ciues, vndè dubitari contin-
git quid in onere hoſpitandi, & videba-
6 tur affirmandum, cum tale onus ſit patri-
moniale, *l.*1. *C. de Epiſcop. & cler.* & cohę-
ret rei, *l. ſunt munera, ff. de vect. & excuſ. mun.*
tàmen *Gloſ. ſingularis in d. l.*1. *verſ. hoſpites,*
7 conſiderando, quod clerici ſunt exempti
ab onere hoſpitandi, concludit, quod mu-
nera, quæ propriè cohęrẽt rei, vt patrimo-
nialia ſubire debent, nec excuſantur, alia
verò, quæ ſunt rei, ſed impropriè, & ita
8 excuſantur ibi in ſecundo, & clerici, &
milites excuſantur vt hic, & in *l. ijs, §. anga-*
ria, ff. de vac. mun. & ſubdit meliùs, quod
9 licet ſit patrimoniale munus ſuſcipere
hoſpites, tamen propter beneficium ſpe-
ciale ſe excuſant illi ſoli, qui de hoc ha-
bent ſpeciale priuilegium, & facit *text.*
in d. l. ſunt munera, ibi, nàm nec huius quiſ-
que excuſationẽ præter eos, quibus prin-
cipali beneficio conceſſum eſt, vbi *Gloſ in*
verbo principali, at priuilegium ſpeciale
10 alicui conceſſum, non tollitur per legem
generalem, vel per diſpoſitionem in con-
trarium, ità *Afflict. in Conſtit. Ea, quæ ad de-*
*cus, num.*34. vbi *num.*33. ait, niſi ſpecialis
11 mentio eſſet facta, quod autẽ milites de
iure non teneãtur hoſpitare ob immuni-
tatem eis conceſſam, ex *text. in l. medicos,*
*C. de profeſſ. & medic. lib.*10. vbi DD. pro-
bãt *Campag. in cap. Regni Item ſtipendiarij,*
*num.*24. *Tullius Criſpol. in ſuo epilogo priui-*
legij iuris communis, poſt tract. caſuũ milit. ver.
hoſpitationem, allegat *Bell. par.*7. *tit.*3. *nu.*26.

TERTIO.

DVm vti Iudex Ciuitatis Theani, & Con-
ſultor Curię Ciuitatis Caleni prę eſſem,
accidit fuiſſe intentatũ iudiciũ per Not.
Pompeũ Cerałdũ contra Vincentiũ Ma-
ria, petẽdo Terram quandam cum domo
ipſius Vincentij emptam iure protomi-
ſeos, vicinam cuidam territorio eiuſdem
Notarij, & fuit difficultatum, eo quod di-
ctum territorium erat ruſticum, ſi potue-
rat conſimile territorium trahere, quod
non eſt difficile, ſed an etiam vrbanum
annexũ, & comprehenſum in ruſtico exi-
ſtente, *Afflict. in deciſ.*223. licet loquatur in
caſu ſuo, vt ibi ponderat *Vrſill.* nempè ꝙ
vicinus habens fundum ruſticum, vellet
retrahere domum vrbanam, quod non eſt
noſtrum in præmiſſo caſu, habebant ter-
ritoria ruſtica, ſed conuentus in ſuo ter-
ritorio, aderat domus annexa cum terri-
12 torio petito iure congrui, reperi moder-
num Auctorem *Proſperum Rendella in ſuo*
tract. dę iure protomiſ. in verbo agrum, vel do-
*mum, vel vineam, num.*4. vbi iſtam punctualẽ
quæſtionem examinat, & demum *num.*6.
concludit, non exiſtentibus alijs vicinis
collateralibus petentibus domum eis an-
nexam debere inſimul cum terra vindi-
catam in petentem transferre ratione iu-
ris

Digitized by Google

ris accreſcendi, quod cum hortus cum
domo venditus comprehēdatur ſub vni-
ca venditione, nec ſit corpus diſiunctum,
& ſeperatum,& ſic ex ijs cōdemnaui con-
uentum ad relaxandum hortum cum do-
mo petitum die 9. Martij 1617. Theani.

QVARTO.

MVltoties ſolent Commiſſarij deſtinati
ad exequendum in diuerſis Terris à
ſuperioribus Officialibus contra diuer-
ſas perſonas, pro diuerſis quantitatibus
pecuniarum in vnico mandato conten-
tis,proùt ſæpè ſæpiùs in Ciuitate Theani,
& alibi contingit, vndè expetebant ſala-
rium ab vnaquaq; perſona exequenda,
propterea, fuit difficultatum, ſi hoc fieri
poterat, vel pro rata eos cogere, reperi
Gomeſ. variar. reſol. tom. 2. cap. 11. ſub nu. 16.
in fine, verſ. ſextus effectus eſt, dicentem
13 integrum ſalarium à qualibet perſona
deberi,& idē ſi eſſet vnus debitor, & vnus
creditor, & ità practicari, & reſpondit de
facto: ſed contrariū dixit *Mierez in Con-*
ſuet. Catal. collat. 4. cap. 16. nu. 3. quod ſagio
non ſequitur niſi vnum ſalariū, licet mul-
ti moueantur, & meliùs *collat. 5. cap. 27.*
14 *nu. 5.* dixit,quod Notarij,& Sagiones pro
pluribus exequutionibus factis in eadem
die non poteſt habere niſi vnicum ſalariū
pro dieta,ijs addo *Dom. Reg. Rouit. in prag-*
mat. 6. de Comiſſar. num. 10. dicentem,quod
15 ſi Commiſſarius vna die expediuit tantū
itineris,quantum erat expediendum, in
duabus, debet ei duplicari ſalarium, ex
Auiles,& Alciat. ibi relatis, & ſubdit, quod
ſi vnus acceſſerit ad eundem locum cum
pluribus, & diuerſis commiſſionibus non
16 poterit exigere niſi vnicum tantùm ac-
ceſſum,& receſſum pro omnibus,ex eodē
Auiles,& eodem modo dùm reſidet in eo-
dem loco,non poterit exigere,niſi ſimpli-
17 ces dietas taxatas pro vno negotio,licet
pluribus vacauerit, ex *Caſtill. deciſ. 49.* poſt
Felyn. in cap. cum olim, num. 2. verſ. obſtat 3.
de ſentent. & re iudic. & ſic fuit obſeruatū.

QVINTO.

EVenit, quod quidam fideiuſſor tutricis
de bene adminiſtrando in forma,petijt
in Curia Theani interdici adminiſtratio-
nem tutelæ eidem Tutrici ob cauſam di-
lapidationis bonorum, fuit dubitatum,
ſi lite pendente hoc fieri poterat, nàm tu-
torem remouere ab adminiſtratione ar-
bitrarium ſit Iudici, non quidèm abſolu-
tè;& ſine cauſa,ſed cum iuſta aliqua cau-
18 ſa, quæ eum moueat, quàmuis non ſit ex
expreſſis cauſis in iure, iuxtà *text. in l. 3.*
§. ſi tutor inimicus, ff. de ſuſp. tutor. qui ità
procedit in tutoribus teſtamentarijs, ſi-
cut in alijs tutoribus, quia in omnibus
eadem eſt ratio, *Mandell. conſ. 580. num. 2.*
19 vbi *num. 16. ſubdit*, tutorem ſuſpectum re-
mouendi cauſa latiſſimè patet, & conſi-
ſtit nō ſolùm in cauſis extrinſecis, & ma-
nifeſtis, ſed plerumq; in cauſis aliquo re-
ſpectu occultis,& quomodò,& quibus ibi
oſtendit, & quæ maior cauſa eſt, quam
iſta dilapidationis bonorum,poſtquàm
20 ad hunc effectum tutores legitimi con-
ſtituuntur, vt ijdem tuerentur bona ne
dilapidarentur, *l. 1. ff. de legit. tutor.* quo fit,
21 vt dilapidatori interdici debet. *l. is cui bo-*
nis, ff. de verb. oblig. vbi *DD. Bald in l. 2. C. de*
hæred. vel act. vend. ſed hoc probata ſuſpi-
ctione dilapidationis, ex *Gloſ. in cap. vene-*
rabili, verſ. ſuſpectus, de offic. deleg. vbi præla-
22 tus de dilapidatione denunciatus, tan-
quam ſuſpectus ab adminiſtratione non
remouetur lite pendente, niſi primo præ-
betur ſuſpectus de dilapidatione male
adminiſtrādo, nàm dilapidatio facit præ-
latum ſuſpectum vt probata ſuſpictione
non poſſit alienare, nec rem in iudicium
deducere, *Specul. in tit. de actore, verſ. item*
23 *quod eſt tutor*, ſed quid in tutore, ſit agen-
dum pendēte lite ſuſpictionis, an erit in-
terdicenda adminiſtratio, *Bart. in l. quod*
verò, §. ſunt quidam, ff. de ſolut. vbi *Caſtr.* &
alij relati per *Burgn. de tut. & curat. num. 18.*
cum alijs apud *Afflict. deciſ. 357.* ibiq; *Vr-*
ſill. quos probat *Præſ. de Franch. deciſ. 8. n. 8.*
24 ſub illa diſtinctione conueniunt, quod ſi
eſſet coniunctus,dandus erit conſocius,ſi
ſuſpictio eſſet debilis, aliàs ſecus, *Afflict.*
tamen *in d. deciſ.* loquitur in matre allega-
ta ſuſpecta,& in fine dixit, antequàm fuiſ-
ſet deciſum hoc dubium per S.C. mater
ante litem conteſtatā tranſiuit ad ſecun-
25 da vota,& ideò deſijt eſſe tutrix,& ipſam
reliquit tutelam, tamen ſecundum opi-
nionem *Angeli* fuiſſet iudicatum,hæc ille,
cuius opinio fuit,quod ante litem conte-
ſtatam ſuper ſuſpictione actor debeat ad-
miniſtrare, verum quia agebatur de dila-
pidatione bonorum, quæ eſt potiſſima
cauſa ſuſpictionis,& damni notabilis, ob
26 quod in totum debet tutor amoueri, &
interdici adminiſtratio,vt aduertit ibidē
Caualc. ſub num. 19. ibi ſecus ſi non fecerit
inuentarium, vel bona dilapidauerit, aut
pupillam ante tempus, vel non condigno
maritare voluerit,quia tùnc totum eſt re-
mouen-

mouendus tntor, etiam quod eſſet matèr,
aut auia, vt per *Afflict. deciſ.207.in fine, & Boer.deciſ.33.num.100.& ſeq Crau.conſ.190. & Soccin.193.num 2. vol.2.* aſſequitur *Tomat.in tract.de tutore,& curatore, tit.26. num.* 121. & ità poſſunt concordari contraria
ſupra allegata, cogitaui meliùs eſſe ab
27 initio occurrere, quam poſt vulneratam
cauſam remedium quærere. *l fin.C.in quib. cauſ.integr.reſtit.* Idcircò decreui prius capiendam
eſſe informationem die 17. Septembris 1614. Theani.

SEXTO,

AVdiui fuiſſe dubium excitatũ per Dominos Senatores almi Senatus Ianuenſis in cauſa Ginefij Sanguinetti, cum illis
de Serra, circa albaranum dotale confectum, cum eius vxore quòad dotem, & donationem propter nuptias firmatum eius
manu ſub die, menſe, & annò, ac ſubſcriptum manibus trium teſtium aſſerentium
illud fuiſſe firmatum manu ipſius Ginefij,
vndè aſſerere debuerant prædicti teſtes
eodem die confectum, quo fuerat factum,
vt prælationi locus eſſet, de quo conſultus
reſpondi ex iuris diſpoſitione cautum
eſſe, quod ſcriptura priuata cum cauſa, ſi
de ea conſtat, vim probationis obtinet,
28 tamen ſi ex vna parte ſit ſcriptura publica præualet, niſi priuata ſit trino teſte, notata *l. ſcripturas, C. qui pot. in pign. hab* vbi
Bald. vel ſecundum *Iacob. Butrigar.* ſi debitor debitum negat, & ſcripturã fateatur,
præiudicat ſibi, & ſcriptura probat contra eum, non autem præiudicat alijs, vt
putà creditoribus hypothecam prætendentibus, niſi fortè haberet ſubſcriptionẽ
trium teſtium, proùt erat iſtud albaranũ
ſubſcriptũ à tribus teſtibus, nàm etſi ſcri-
29 ptura priuata ad ſui validitatem non requirat neq; diem, neq; annum, vt ex multis probat *Genua de ſcriptura priuata, lib. 3. quæſt.3. in princ.* attamen *vt ibi num.* 18. ſubdit, ſed hoc hodie non ſeruatur in praxi,
ſufficit enim, ſi dies, & menſis, & annus
30 apponantur, & præcipuè in ſimplici apoca, ſiuè ſyngraſa, ſic præcisè aduertit idẽ
Caball. milleloq.665. in fine, addo *Rebuff. d. tract.num.94.* hæc ille, quibus addo *Fontanell. de pact.nupt. tom.1.gloſ.1. per totam,* vbi
amplè materiam iſtam exarat, & præſertim *nu* 7. agit, quod ſcriptura priuata non
requirit diei appoſitionem, vt quoque refert *Carpan ad ſtatuta Mediol.tom.1.cap.319. num.* 80. nihilominus erit neceſſaria talis
appoſitio diei, nàm prodeſt ad mala, quæ
31 ad prioritatem, & poſterioritatem pertinet, *vt ibi num.* 13. ſed quia in dicto albarano in calce aderat ſubſcriptio principalis, cum appoſitione diei, menſis, & an-
32 ni in calce ſcripturæ, & talis ſubſcriptio
principalis operatur ſcientiam contentorum in ea, & approbationem, vt proſequitur *Cancer. variar.reſolut. tom.3.cap.4. à*
33 *num.* 262. & præſumitur ſubſcribens fateri omnia in ſcriptura contenta, *Menoch.de præſumpt.lib.3 præſumpt.66.num.1. Maſcard. de probat.concluſ 1347 num.2. Bellon.conſ.28. num.21.* & non mirùm ſi ſubſcribens ſcripturam, præiudicat ſibi quòad omnia
contenta, ibi *Muta deciſ.25.num.12.* & conſequentèr talis ſubſcriptio inducit obligationem, vt ſequitur *num.*13.
34 In teſtibus verò, ſubſcriptio dicitur teſtimonium quaſi teſtificari videatur, qui
ſubſcribit *l.fin ibi Bald.in 2.not.C.ſi cert.pet.*
35 & habet vim depoſitionis, *Bald in l fin.oppoſ.5 de edicto Diui Hadr. toll. Bertacc. ver.*
36 *ſubſcriptio*, ſicuti enim ſubſcriptio teſtis
in teſtamẽto requiritur, vt aſſerit *Carpan. de ſtat.Mediol.cap.321.num.16.tom.1.* & vocatur teſtimonium, & tùnc demum teſtificari videtur cum ſe ſubſcribit *Afflict. deciſ.166.num.6.*
37 Similitèr & in contractibus, nàm dicetur teſtimonium extraiudiciale, ex *Tind.*
probat *Ant.Gabr in ſuis concluſ. tit.de crimin. concluſ.31.num* 13.
38 Vndè ſubſequitur regula vulgata, quod
ſubſcribens ſe ſcripturæ illam approbare
præſumitur, *§.1. Inſtit.de empt.& vendit.* cũ
alijs apud eundem *Gabr lib.1. tit de præſumpt.concluſ.3.* vbi ponit ampliationes, &
limitationes.

Nec proindè curandum erit, ſi teſtis ſe
ſubſcribens, non alitèr faciat mentionem
de die, menſe, & anno.
39 Nàm quemadmodùm actus vnicus præſumitur ex identitate loci, & perſonarũ,
Menoch.d.tract.lib.6.quæſt.5.num.5.
40 Sic paritèr ratione temporis, poſtquã
ſubſcriptio trahitur ad tempus ſigillationis, *Bart.in l.ſi teſtamentum,ff.de teſt.* vbi etiã
41 aſſerit, quod ſubſcriptio trahit ad tempus ſuum, quidquid ſcriptum eſt, & factũ
etiam ſigillationẽ, & in ſpecie dixit *Bald. in d.l fin.C.de edict.Diui Hadr.toll in 5.oppoſ.*
quod ſubſcriptio trahit ad tempus ſuum
depoſitionem teſtium ſubſcriptorũ, quos
probat ibidem *Bertacch.*
42 Et ſic habẽs priuatam ſcripturam trino teſte bonæ opinionis, ac famæ munitã,
præfertur habenti publicum inſtrumentum poſteriùs quòad pignus, & hypothe-
cam

Digitized by Google

cam, vt probat *Genua eod. tract. d. lib. 1. rubr. ex l. ſcripturas, concl. 3. num. 1. fol. 66.* de quo ſatis per *Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 11. tit. 24. Merlin. de pignor. lib. 4. tit. 1. quaeſt. 15.* aliàs ſecus eſſet ſi non fuerit trino teſte ſcriptura priuata munita, *Magon. deciſ. Florent. 122.*

43 Quo fit, vt ſcriptura priuata ſufficiat pro plena probatione ad condemnandũ, *Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 6. gloſ. 3. par. 7. num. 1.* vbi *num. 2. tom. 1.* ſequitur etiam ſi non ſit tota ſcripta manu illius, qui ſe obligauit, ſed ſolùm ſubſcripta, vbi docet qualitèr erit verificanda, & proindè aliàs

44 retuli in 3. *par. noſtri compendii verbo probatio albarani, fol. 331.* fuiſſe deciſum per S.C. vt conuentus ſolueret debitum petitum, vigore albarani ſubſcripti cum ſubſcriptione teſtium, præuijs tribus præceptis contra quæ non alitèr ipſe ſe oppoſuerat.

Cum igitur in præſenti facto agebatur de conſtitutione dotis in albarano contenta ſubſcripto ab ipſo principali, ac tribus teſtibus, & concurrebat creditor ex adminiſtratione tutelæ, contingerat ventilari quæſtio de anterioritate, quapropter, vt inquit *Fontanell. d. tract. tom. 1. clauſul. 14 & fin. gloſ. vnica par. 3 num. 65.* ſolùm

45 aduerto differentiam eſſe maximam inter ſcripturam publicam, & priuatã, quòad prioritatem temporis, & iuris potiori-

46 tatem, ſuſpectæ enim ſunt ſcripturæ priuatæ propter antidatam, quæ ſolent in eis apponi, *Dec. conſ. 11. ex num. 138. lib. 1. Tiraquell. de retract. conuent. §. 1. gloſ. 7. num. 48.* iuxtà *l. ſcripturas, C. qui pot. in pign. hab. Steph. Gratian. diſceptat. forenſ. 570. num. 30.* ideò nõ poteſt in huiuſmodi ſcripturis operari temporis antiquitas, quia propter approbationem ſolutionis dotis multum intereſt habere ſcripturam publicam, vel etiam teſtes, quibus probetur dies ſolutionis, vt præferatur mulier alijs creditoribus, hec ille, ad hoc facit, quod tradit *Ertacch. d. verbo ſubſcriptio,* dicens, ſubſcri-

47 ptionis tempus inſpicitur, & non tempus ſcripturæ, in qua fuerit poſteà facta ſubſcriptio, *Paul de Caſtr. in l. hac conſultiſſima, in princ. C. qui teſtam fac. poſſ. Alex in l. dinus, §. item Senatus, de falſ.* & ideò tempus ſubſcriptionis debet deduci, & probari ſecũdum eos, &c. poſtquàm ſicut ſubſcriptio

48 teſtium in teſtamentis requiritur, & non ſufficit, quod Notarius atteſtetur eos neſcire ſcribere, vt cenſuit *Carpan. ad ſtatuta Mediol. tom 1. cap. 321. num. 16.* vbi *num. ſeq.* dixit, quod Notarius ſi hoc atteſtatur cõtrarium probari poterit, in cæteris verò actibus ſubſcriptio idem operatur, quod

49 ſcriptura, & qui ſcribit, dicitur totã ſcripturam ſcripſiſſe, *Borgn. deciſ. 27. num. 62. par. 2.* adeò quod ſubſcribens ſcripturam, ſi dicit ſe læſum, debet demonſtrare, *Muta vbi ſupra num. 17.* hinc ad propoſitum exi-

50 ſtente vulgata regula, prior in tempore, potior in iure, *l. prior. ff qui pot. in pign. hab.*

51 prior ex tẽpore efficitur ex modico ſpatio, & vnius horæ in momento, probat *Merlin. in d. tract. lib. 4. tit. 1. q. 3.* & vbi eſſet dubium inter plures creditores, quid ſit prior omnes ſunt admictẽdi, *vt ibi nu. 23.*

52 tamen fallit quãdo vnus eſſet priuilegiatus vt dos, ſicuti *num. 24. & 25.* probat, & ex hoc infertur prior in tempore ex pri-

53 uata ſcriptura nõ præfertur creditori inſtrumentario poſteriori, ſed ſolùm in perſonali, vt inquit *Merlin. d. lib. 4. tit. 1. q. 15.* vbi *num. 3.* ſubdit, quod fallit quando chirographum eſt ſubſcriptum trino teſte, *& ibi num. 9.* rationem reddit, & tunc facta recognitione, non denegatur prælatio, vt *num. 4.* firmat, & alia deduxit vtilia, aſſequitur *Salgad. in laberint. credit. par. 2. cap. 20. num. 27. & ſeq.* adhùc pendet deciſio.

SEPTIMO.

AN remiſſio ſit facienda Baroni petenti cognitionem cauſæ cenſualis, *Scaglion.*

54 *in ritu 54.* denegat talem remiſſionem faciendam, & prẹſertim dicit eſſe prẹeminentiam M.C.V. cognoſcendi de præſentationibus inſtrumentorum, & idem ſequitur ibi *Caran. in princ.* & in ſpecie tangit punctum *Foller. de cenſib. verſ. & ſubmiſſionis cuiuſcunque foro, num. 30. & Tartagl. in pract. ciuil. cap. 2. num. 24.* vbi allegat *Caran. in ritu 166. num. 75.* ex *tex. in pragm. de inſtrument. liquid.* vbi in ſpecie refert *Reg. Rouit.*

55 fuiſſe deciſum pro Barone, quando in ſpecie in eius priuilegijs, eſſet clauſula talis cognoſcendi etiam de inſtrumentorũ liquidationibus, conferunt etiam de hoc relata per *Capibl. in pragm. 1. par. 1. num. 84. de Baron.* vbi *num. 201.* iu ſpecie loquitur in materia cenſuali, ſi debeat fieri remiſſio ad Baronem, allegando *Foller. vbi ſup.* vbi reſidet eſſe faciendam remiſſionem ipſam ex diuerſitate rationis, ſed *Franc. Milanenſ. in deciſ. 5. lib. 2.* hanc quæſtionem in ſpecie exarat à *num. 31 ad 37.* & demum *num. 43.* concludit pluries deciſum fuiſſe, nullatenùs concedendam fore remiſſionem in contractu cenſuali per rationes ibi relatas, & ſic fuit denegata remiſſio ad Baronem in caſu cenſuali per Regiam

Audientiam Calabriæ Citra, in qua reſidebat meus conſobrinus Franciſcus Antonius Salinas illius Auditor, cum quo aſſidebam.

OCTAVO.

IN quadam obligatione penès acta ſtipulata apparebat, quod debitor ſe obligauerat ſoluere infra certum tempus ducatos 150. mutuatos ad cambium, & paritèr intereſſe lucri ceſſantis dicti cambij, de quo ſtari debuerat circa taxationem
56 intereſſe iuramento creditoris, & ad eius relationem, difficultari contingit, ſi tale pactum de iure ſubſiſteret, *Signorol. de Homod. conſ.* 133. hanc quæſtionem pro vtraq; parte examinat, demum concludit tale pactum non tenere, maximè propter illã rationem, nè dictus creditor inuitetur ad delinquendum, ſeù malciandũ, licet huic aliquis diceret remediũ adhiberi, ex quo recurreretur ad arbitriũ boni viri, ſecundum opinionem *Dyni*, & hac ratione in-
57 tereſſe à partibus taxari non poteſt, quia via fraudibus vſurarum aperiretur, ita *Scaccia de cambijs*, §. 1. *quæſt.* 7. *par.* 1. *ſub nu.* 85. *Afflict. autem in deciſ.* 91. *num.* 10. tradit, quod pactum, quod ſuper intereſſe ſtetur dicto partis cum iuramẽto reducitur ad arbitrium boni viri, ſi debitum modũ excedat intereſſe, noniſſimè autem *Maſtrill. in deciſ.* 60. de hac eadem re agens pro indubitato aſſerit tale pactum ſubſiſtere, ad quod multos allegat DD. quocirca in dicta cauſa vertente in Regia Audientia Calabriæ Citra, in qua reſidebat meus conſobrinus Frãciſcus Antonius Salinas illius Auditor, cum quo degebam, fuit per eam proceſſum ad vlteriora in cauſa,
58 & intereſſe, an poſſit à contrahentibus taxari ad certam quantitatem, *Mantic. de tacit. & ambig. lib.* 4. *tit.* 14. *nu.* 16. *& ſeq.* caſus plures collexit de hoc.

NONO.

OBtempta aſſiſtentia in Curia Ducali Caſtri Maris de Stabia ad inſtantiam cuiuſdam hæredis, etiam contra tertium poſſeſſorem ad relaxandum territorium condemnatum, & poſt eam fuit oppoſita per poſſeſſorem ſatisfactio, productoq; inſtrumento nouitèr reperto, in quo tantùm aſſerebatur inter dictum poſſeſſorẽ, & alium tertium emptorem ſolutionem faciendam forè cuidam creditori patris hæredis mentionati, qui præuio inſtrumento alienauerat pro ſumma ducatorum 25. ſub annuo cenſu carolenorum 26 eidem creditori, cui ſolutio promictebatur, quàmuis autem non fuerat caſſatum inſtrumentum, tamen prædictus vltimus creditor rei veritate fuerat ſatisfactus de prædicto capitale, & apud acta conſtabat de confeſſione debitor recepti, hæres autem intendebat exequi ſententiam prædictam, non obſtante oppoſita ſatisfactione, etiam per confeſſionem creditoris patris actoris, indè reſultare videbatur iuris concluſio, an debitor ſoluendo creditori creditoris ſui, ſit ipſe liberatus, & ſucceſſiuè eius creditor, & ipſemet debitor inuito creditore ſoluẽdo, quòad probationem ſatisfactio-
59 nis, non erat dubium, quin per confeſſionem creditoris ſit verificata, ad quod allegabatur *deciſ. Afflict.* 91. *nu.* 3. vbi ex communi opinione DD. colligitur, quod ſi mandatarius, vel fideiuſſor ſoluit creditori mandantis, ſufficiat probare ſolutionem per confeſſionẽ creditoris, ad quod *Alex. in conſ.* 90. *col.* 2. *vol.* 3. pro, & contra diſputando articulum concludit, ſolutionem per confeſſionem creditoris etiam probatã eſſe, *Maur. Aretin. in tract. de ſolut. cap.* 4. *num.* 4. ex *Maſcard. de probat. concluſ.* 1318. *num.* 22. & attenta tali probatione confeſſionis reſultare videbatur libera-
60 tio tàm ipſius debitoris, quàm creditoris ſui, quòad liberationem debitoris ipſius ſoluẽtis, indè allegabatur auctoritas *Anibal. Troyſ. in ritu* 189. *nu.* 7. vbi probat, quod ſi debitor probaret ſoluiſſe creditori ſui creditoris eſſet liberatus, vt quoq; proſequitur *Maur. Aretin in tract. de ſolut. cap* 5. *num.* 5. *& ſeq.* in tantum eſt verum, quod
61 confeſſio de recepto probat non ſolùm quòad ipſos confitentes, ſed etiam quòad alios acceſſoriè conſequentes, aut ſuccedentes vt fideiuſſores, mandatores, & creditores confitentium, *Maſcard. de probat. concluſ* 361 *num.* 9.

Quo verò ad creditorem principalem, pro quo hæres ipſius obſtabat, quod nullo iure poterat procedere talis ſolutio ipſo irrequiſito, dicebatur benè proceſ-
62 ſiſſe ſolutionẽ, ad quod facit *text. in l. ſoluendo, ff. de negot. geſt* cuius verba ſunt hæc; *Soluendo quiſque pro alio licet inuito, & ignorante liberat eum*, de quo meminit *Afflict. decſ.* 150. *nu.* 25. *in fine*, vbi ſingularitèr *Gloſ. ſuper verbo liberat*, colligit per actionem
63 negotiorum geſtorum, quia ſuum eſt negotium ipſo geſto, *Mantic. de tacit. & ambig. lib.* 17. *tit.* 8. *num.* 22. & ſic in *ſeq. gloſ. ſu-*

per

Digitized by Google

per verbo eum, notat, quod beneficium inuito confertur liberationis; quapropter lato decreto de menſe Octoris 1610. per meum conſobrinum Horatium Salinas Gubernatorem, cum quo aſſidebam, fuerunt abſoluti tàm prædictus debitor inuito creditore ſoluendo, quàm etiam hæres creditoris, & debitoris, cui fuerat ſolutum ſtante tali confeſſione creditoris; ob quod fuit condemnatus ad caſſandũ inſtrumentum parte inſtante, ad corroborationẽ facit, quod tradit *Vrſill. deciſ.*149.
64 quod quando aliquis ſoluit latronibus repetit, & ità ipſe conſuluit, nàm quando aliquis ſoluit latronibus aliquam quantitatem pecuniarum pro aliquo ſaluando, qui detinebatur à latronibus repetit, & ità contingit præteritis menſibus practicari in Ciuitate Sueſſæ; vt mihi innotuit in caſu occurſo.

DECIMO.

EXorta lite quadam fideicommiſſi ventilata, in Curia Baiuli Caſtri maris de Stabia in cauſa illorum de Longobardis, in qua dùm fuiſſet per actorem præſentatum teſtamentum, & aduerſus illud per alteram partem conuentam exceptum, iuxtà *Conſtit. Inſtrumentorum robur*, eſſe il-
65 lud præſentandum in forma probante, & indè exhibere, & dùm erat ſuper hoc prouidendum, per ipſam Curiam, fuit talis exceptio ad merita cauſæ reſeruata, & vti grauati conuenti, appellauerunt ad Ducalem Curiam ſuperiorem, per quam viſis actis de duobus principaliter difficultari cõtingerat, Primum quidem erat ſi talis exceptio iuris ſubſiſterat. Secundo quatenùs ſubſiſteret, an poterit ad merita cauſæ reſeruari. Quoad Primum dicebatur indubitati iuris eſſe, quod talis *Conſtit.* non tantùm locum vendicat in
66 contractibus, quàm etiam in teſtamentis, quæ continentur, largiſſima appella-
67 tione contractus, vt *Gloſ.* optima ibi fatetur, ibiq; *Afflict. num.*3. *&* 4. poſt exaratã quæſtionem pro vtraque parte, demùm ità pluries fuiſſe deciſum per S. C. & ratio illa euidentiſſima cernitur eſſe, ad euitandum falſitatem contractuum, & vt maiòr fides illis adhibeatur, at ſi in contractibus talis ſollemnitas exquiratur, quantò magis in vltimis voluntatibus, in qui-
68 bus faciliùs lex ſuſpicat fraudes, & falſitates intereſſe, *vt ibi Gloſ.* ſingulariter fatetur, quare rectè concludendum videbatur etiam teſtamenta eſſe producenda in formà probanti, vt fidem faciat, & ad euitandas falſitates ſuſpictiones, ac ſi teſtes,
69 Notarius, & Iudex fuerint mortui, reaſſumenda perneceſsè erint, proùt aliàs in facto contingenti fuiſſe deciſum, teſtatur *Capyc. deciſ.*192. ijs ſic circumſcriptis concluditur eſſe neceſſariam huius ſcripturæ probarionem ſollemnem, iuxtà *d. Conſtit.* quæ cũ fuiſſet oppoſita impedire videbatur curſus litis, ſuper quo erat fundamentum iudicij, & ob id dùm fuerat reſeruata
70 ad merita cauſę pars conqueſta fuit, nàm quando exceptio eſſet dubioſa, tùnc ad merita cauſa remictitur, vt optimè *Io. Angel. Piſanell. in pragmat.*1. *num.*6. *de poſſeſſ. non turb.* fatetur, & *Anna in ſingul.* 605. fuit dubitatum vbi in ſpecie tangit quęſtionem, ſi poterit appellari à decreto, quod exceptio reſeruetur ad merita cauſæ, & hoc quandò eſſet exceptio intricatà, ſed quandò ſumus in clara exceptione, tùnc militare debet, vt aduerſarius abſoluatur ab obſeruatione iudicij, cumque actor vidiſſet in hoc deſuere, allegabat talem ſcripturam pro eo facere, nec poterat aſtringi ad illud reaſſumendum, cùm non ad effectum probandi, ſed tantùm deliberandi præſentauerat, ideò omninò talis exceptio erat reijcienda, ſicuti
71 declaratio libelli debet fieri ante terminum ad finem defendendi, ſed ad finem deliberandi poſt terminum, *Anna ſing.*316. libellus, & propterea per Gubernatorem illius Ciuitatis meum conſobrinum Horatium Salinas, fuit remiſſa cauſa eidem Curiæ Baiuli, quæ prouidere habeat, ſi ad finem deliberandi eſſet ſcriptura præſentata ſuum exequeretur decretum die 29. Martij 1610.

VNDECIMO.

MAgiſter Actorũ Curiæ Caſtri maris de Stabia in affictum conduxit officium Actuariatus prędicti, pro vno anno prætio inſtrumẽto, in quo expreſsè renunciauerat non petere abſolutionem à iuramento, & ſi parte citata, & pariter præuentioni, intendebat præuentionem facere, & non eſt dubium, quod præuentionis renunciatio, & pactum de non opponendo, aut præueniendo, non impedit præuentori excipi, & opponi de præuentione,
72 ſi ex exceptione præueniatur, cui eſt locus quamuis ei fuiſſet renunciatum, vt refert *Modernus Ioan. Iacob. Anichin. de præuent. neceſſ. cap.*7 *num.*8. ſed difficultas erat, ſi antequam pręuenta fieri debuerat, opus erat abſolutione à iuramento, adeò quod

dùm parte citate fuiſſe obtempta, ac de-
mum abſolutio ipſa, reſultauerat alia dif-
ficultas, ſi tamen abſolutio obtempta ge-
neraliter ſufficiens erat ab omnibus iu-
ramentis, & ſingulis eorum, vel neceſsè
erat priùs petere abſolutionem à renun-
ciatione non petere abſolutionem, & ca.
obtempta, fiat alia abſolutio, & conſulens
de hoc reperi *conſil. ciuil. Grammat.* 25. *Re-
demptoris gentium, in princ.* vbi tangit pun-
ctum particulariter, quod abſolutio à iu-
ramento contractus, in quo non fuit iu-
ratum non petere abſolutionem à iura-
mento, tamen peti poteſt non obſtante
73 iuramento, & debet primo peti ab ipſo
ſecundo iuramento ad effectum agendi,
vt demum peti poſſit à primo iuramento
ſimilis abſolutio ad reſcindendum con-
tractum, & ità concludit per totum illud
conſilium, & vltra eum ſatis probat *Ca-
mil. Bilocta de abſoluti à iuram. par.* 2. *cap.* 15.
num. 4. poſt *Anton. Gagliard. in tract. de abſol.*
74 *à iuram. quæſt.* 2. *num.* 18. *& ſeq.* nàm abſolu-
tio ad effectum agendi cōceſſa, non ope-
ratur effectum reſcindendi contractū, ex
deciſ. Bonon. 94. probat *Farin. in repert. iudic.*
75 *quæſt.* 40. *num* 6. *&* 20. nàm alia eſt abſolu-
tio plenaria, quæ datur ad reſcindendum
contractum, alia non plenària ad agendū
tantùm, *vt ibi ſubdit in fine.* & circa hoc *Af-
flict. in deciſ.* 220. *ſub num.* 15. *& ſeq.* quem
citat *Pariſ. conſ.* 43. *num.* 18. *&* 19. *vol.* 1. di-
76 cens, quod narrari deberet ſingula, & ab
omnibus iuramētis impetrari abſolutio-
nem, ex quo obtempta ab vno minimè
prodeſt, vt fuit deciſum per S.C. nàm tot
76 ſunt neceſſariæ abſolutiones, & relaxa-
tiones, quot iuramenta fuerunt, *Peregrin.
deciſ. Padua* 112. *num.* 21. *Bilocta vbi ſupra
num.* 3.

Quòad Sècundum, eſt in Regno deci-
ſum, vt dùm ſit renunciatū ſpecificè præ-
77 uentioni, non poteſt impediri liquidatio,
nec incuſatio obligationis, vt habetur
apud *Præſ. de Franch. deciſ.* 670. quem etiam
ſectatur *Io. Iacob. Annichin. d. tract. quæſt.* 2.
ſub nu. 25. & cum per eum fuiſſet obtem-
pta præuentio in Regia Audientia Prin-
cipatus Vltra, fuit per M.C.V. reuocata.

DVODECIMO.

MOta lite extractationis à domo per pa-
truum locatorem, contra nepotem.
conductorem, per quem fuit oppoſita ex-
ceptio dominij, prætendendo domum ip-
ſam poſſidere ex portione eius matris ad
eam ſpectantem, indè lite conteſtata per
Curiam Ducalem Caſtri Maris de Stabia,
factiſq; probationibus pro vtraq; parte,
pendente cauſæ expeditione, fuerunt per
ipſum nepotem aliqua attentata lite pen-
dente in viridario domus putando, ac
alia pertinentia ad poſſeſſorem gerendo,
ob quod fuit præuia alia petitione ab ip-
ſo locatore, iterum conductor ipſe mole-
ſtatus, nè quid lite pendente innouaret, &
aduerſus talem petitionē pro parte eiuſ-
dem nepotis conuenti replicabatur, ipſū
eſſe in poſſeſſione domus, & viridarij, &
78 poſſidere magnum eſt commodū, § *com-
modum, Inſtit. de interd. Menoch de retin. poſſ.
in prælud. num.* 2. & conſequentèr nullo iu-
re impediri debuerat, quin ſua poſſeſſio-
ne vteretur, ac omnia alia iura poſſeſſio-
79 nem denotantia exercere, poſſidēs enim
rem ſuam, præſumitur dominus, probat
Statil. Pacif. de ſaluiano interd. inſpect. 2. *cap.* 1.
80 *num.* 26. potior eſt conditio poſſidentis,
l. ſiue autem, §. duobus, ff. de public. Afflict. de-
81 *ciſ.* 40. *ſub num.* 5. ideò poſſeſſor non debet
priuari commodo poſſeſſionis, *Franciſc.
Maria Pratus pract. obſeruat. in obſeru.* 53. *nu.*
17. poſt *Lancellott. de attent. par.* 3. *cap.* 24.
quæſt. 1. *num.* 69. fuit dubitatum quid iuris,
& ſi attendatur primum iudicium reti-
82 nende poſſeſſionis, cuius natura eſt, quod
faciat quem deſiſtere à turbationibus, &
quandoque receditur ab ipſo, & fit tran-
ſitus ad poſſeſſorium iudicij ſummariſſi-
mi, quia fortè timentur ſcandala oriri,
Vrſill. deciſ. 156. *num.* 2. *&* 3. & in tali inter-
dicto is obtinet, qui tempore litis conte-
ſtatæ poſſidet, vel qui probat de antiqua
poſſeſſione alio non poſſidente, *idem de-*
83 *ciſ.* 394. *num.* 1. nàm talis naturæ eſt vt is
poſſideat, & vincat, qui tēpore litis con-
teſtatæ poſſidebat, § *hodie, Inſtit. de interd.*
ſequitur *Capyc. deciſ.* 72. *num.* 1.
84 Ex ijs infertur, quod tali exiſtente in-
terdicto retinēdæ, vt is obtineat, qui tem-
pore litis conteſtatione reperitur poſſi-
dere, & conſequentèr ceſſaret ſpolium, &
remedium attentatorum, optimè *Vrſill. de-
ciſ.* 156. *num.* 1. hinc *Capyc. in d. deciſ.* deter-
85 minationem huius articuli poſuit, nem-
pè dùm fuiſſent attentata lite pendente
per poſſidentem locando, & immittendo
animalia in territorio, ſeruatis ſeruandis
retulit per S.C. fuiſſe deciſum remedium
attentatorum locum non habere, & hoc
potiſſimùm cum eſſet lis conteſtata cum
poſſeſſore, ſecus autem finita lite, tùnc ca-
pta informatione de contrauentione, &
pœna exacta fuit, & ſic deciſum per Sacr.
Conſ. apud *Frecc. de ſubfeud. lib.* 2. *in* 46. *au-
thorit.*

thorit. num. 7. cum alijs allegatis per *Nos in compendio deciſ. Regni, verbo animalia in immiſſi, tomo* 1.

DECIMOTERTIO.

CONtingit dubitari in facto, in quadam cauſa vertente in Ducali Curia Caſtri maris de Stabia, cum vnus dñus certæ domus in pluribus membris conſiſtentibus, ad quam per certam viam priuatã deueniebatur, ipſam vendidiſſet duobus cum ſeruitute illa itineris, accidit quod vnus ex dictis emptoribus partẽ dictæ domus alijs duobus, ſeù tribus vendidit, nunc coemptor alterius partis intendebat prohibere iſtis nouis emptoribus, nè tranſirent per viam ipſam, per quam deueniebatur ad dictam domum, vndè hæſitari quid iuris in hoc dicendum eſſet, & non
86 eſt dubium de iure hanc eſſe viam priuatam, ſeù vicinalem, ex *l.* 2. §. *viarum, ff. ne quid in loco publico*, cum alijs apud *Cepoll. de ſeruit. ruſtic. prædior. cap.* 3. *num.* 16. *& ſeq. Sola ad Conſtit. Sabaud. tit. de reparat. & manutent. viarum, gloſ.* 1. *num.* 4. & tales viæ vi-
87 cinales ſunt priuatarum perſonarum, *Afflict. deciſ.* 63. *num.* 2. vndè quemadmodũ vaſſallus tenetur viam domino per prædium præſtare. *idem deciſ.* 265. *num.* 108. Ità etiam quilibet vicinus viam alteri concedere, vt ad domum perueniat, tantò magis cum iàm fuerat conceſſa, etenim cui cõceditur aliquid, videtur concedi illud, ſine quo illud eſſe non poteſt, & ſi non
88 valet expreſſum, non valet tacitum, *l. item ſic poſſunt*, §. *qui habet, ff. de ſeru. ruſt. præd.* vbi ſingularitèr ait I. C. qui habet hauſtum iter quoq; habere videtur ad hauſtiendũ, ſicut ei ius hauriendi, & adeundi conceſſum ſit, vtrumq; habebit, ſiuè tantũ hauriendi ineſſe, & aditum, ſiuè tantũ adeundi ad fontem ineſſe, & hauſtum, *ſubdit ibi text.* per quæ iura fuit deciſum per S. C.
89 quod debeatur iter ad hauſtum, qui habet hauſtum, refert *Vrſill. deciſ.* 298. *num.* 8.
90 ſicq; via per fundum vicini debita, & ſemel conſtituta per certum locum mutari non poteſt, *l. ſi per fundum*, vbi *Bart. ff. de aqua quotidiana & æſtiua*, qui in *l. ſi cui, ff. de*
91 *ſeru.* hoc declarat volente eo, cui debetur, ſed volente eo, qui eam debet, poteſt ſine incommodo prædij dimittentis, per *l.* 2. §. *penult. ff. de relig. Cepoll. d. tract. d. tit. de ſeru. ruſt. præd. cap.* 1. quos probat *Bertacch. verbo via per fundum*, & demùm ſuppoſito, quod cum ipſa via non recipiat diuiſionem, non poterit ducendi, nec ad licitationes deueniri, ſicut in ſimili in gradibus, & portibus ſeruientibus ad plures, nõ
92 enim recipit diuiſionem, propter quod nec licitationem paritèr recipiunt, prout in facto contingenti deciſum per S.C. teſtatur *Capyc. deciſ.* 63. vndè deſumitur eas
93 eſſe communes, nàm viæ vicinales habentur loco viarum publicarum, ſi memoria non extat, quod ſint factæ ex collatione priuatorum, aliàs ſi extat memoria ſunt priuatæ, *Bart. in l.* 1. *ff. de loc. & itin. publ.* non mirùm ſi ipſius refectio ad conuicinos pertineat, ex *Rebuff. in l. in omnibus, C. de curſu publico*, notat *Rendell. de vindemia, q.* 74. & ex ijs fuerunt conſeruati emptores nouelli in vſuviæ.

DECIMOQVARTO.

TRes ſocij receperunt in affictum, ſiue conduxerunt ius gabellæ vini ab Vniuerſitate Caſtri maris de Stabia, ſub certa annua ſolutione ab vno ex dominis illius mediante publico inſtrumento, & promiſerunt ſolutionem ipſam inſolidũ, vt moris eſt, elapſo indè tempore ſolutionis dominus gabellæ coegit duos ex eis ad ſibi ſoluendum quandam quantitatem debitam, & facta per eos ſolutione, obtinuerunt ceſſionem iurium in forma contra alterum conſocium, cuius vigore petierunt condemnari dictum conſocium ad ſoluendum, ac etiam præſtari aſſiſtentiam in forma, & demum legitimo inſtructo proceſſu, fuit per ſententiam ipſe conſocius condemnatus ad ſoluendum petitã quantitatem dictis actoribus ſolutam, & eiſdem ceſſam, ac etiam contra tertios poſſeſſores ad relaxandum; Accidit poſt latam ſententiam fuiſſe per ſocium condemnatum, oppoſitum, ex ſolutione prædicta iàm facta, & ceſſa eſſe deducendas ratas per eos debitas, & pro reliquis agere, ac ſententia exequutioni demandari; Hinc dubitari contingit quid iuris, & li-
94 cet ſocius pro credito contra ſocium agere poſſit actione pro ſocio, ex *l. actione*, §. *ſi communis, ff. pro ſocio*, cum alijs citatis per *Monac. deciſ. Bonon.* 54. *num.* 33. ſed an
95 inſolidum, vel pro rata in hoc videntur DD. diſtinguere, quod aut omnes negotiantur, & tenentur pro rata, aut vnus eſt Præpoſitus, & tenentur inſolidum, iuxtà *deciſ. Pedemont.* 150. *num.* 6. *&* 7. quam probant *Magon. deciſ. Luccenſ.* 1. *num.* 28. *Carroc. deciſ.* 128. *num.* 12. veriùs tamen eſt, quod
96 ſocius ſocio tenetur pro rata, alijs verò inſolidum, ex *Natta, Gayll. & Rota Genua.*

probat

Digitized by Google

probat *Coſta de ratione rata, quæſt.* 154. *nu.* 10. ibiq; ſingulariter ex *Borgn. deciſ.* 11. *par.* 2. probat, quod ſocius ſoluens debitũ commune ex diſtractione bonorum propriorum poteſt agere contra conſocios ad ratam pecuniæ ſolutæ abſque intereſſe ceſſante mora, quod tamen limitatur quan-
97 do ſocius ſoluens totum, non habet regreſſum contra alios ſocios pro eorum rata, quando ex proprio dolo fuit conuentus, vel exactus, *Cæſar Manent. deciſ.* 18, *num.* 21. 22. & 23. de quo ſatis apud *Carrocc. vbi ſupra num.* 13. *Valaſc. in praxi partit. cap.* 24 & propterea dicebatur, quod ſo-
98 cij reſpectu creditorum tenentur inſolidum reſpectu ipſorũ pro rata, ex *Gratian. cap.* 279. *num.* 8. & *ſeq.* & *cap.* 275. *num.* 6. & *ſeq.* & *cap.* 967. *num.* 35. *ad* 40. probat *Fontanell. deciſ.* 506 *num.* 8. & 9. *tom.* 2. & in ſumma ſocij omnes pro virili tenentur ad debitum pro ſocietate, non autem is ſolus, quod debitum contraxit, *Farinac. deciſ. poſthum.* 472. *num.* 1. *par.* 4. nihilominus ſatis ad rem noſtram cõfert *deciſ. Capyc.* 50. *num.* 8. ibiq; deciditur data validitate de-
99 creti lati, quod ceſſionarius actionis agens contra tertios poſſeſſores debet pro rata ſibi diminuere de debito, quando reperitur etiam ipſe inter ipſos poſſeſ-
100 ſores, & in quibus caſibus ſocius conueniri poteſt inſolidum, refert *Trombett. de ſociet. cap. vlt. num.* 10. & ibidem alia ad ornatum refert, & præſertim quando iſtrumento ſocius promiſiſſet integra reliqua ſocijs ſe ſoluturum, ex *Muñoz de raciocin. ibi relato.*

DECIMOQVINTO.

SOlent enim multoties Officiales deſtinari in aliquo loco, ſub quo degunt ſeperata alia loca, hoc eſt in vna Ciuitate, ſub qua reſident aliæ Terræ ſeperatæ, ob quod difficultari videtur quo loci erit aſtrictus præſtare ſyndicatum, nam licet ſyndicari
101 debeant Officiales in loco vbi functi ſunt eorũ officium, *Ioſeph Cumia in practica ſynd. cap.* 17. *nu.* 44. *Maſtrill. de magiſtrat lib.* 6. *cap.* 4. *ſub nu.* 15. *poſt Carau. in ritu* 49. *nu.* 26. contingi poſſit in eodem loco plura eſſe loca ſubiecta maiori loco, ideo dubitari contingit, an in omnibus ſingulis, vt ſinguli, vel in vno loco maiore, nam etſi Iu-
102 ſtitiarius pro ſuo arbitrio voluntatis, in quocunq; loco ſuæ Prouinciæ ius dicere poſſit ſicuti Epiſcopus in quocunq; loco ſuæ Diœceſis, vt probat *Campag. in Cap. Regni Vt exercitium, num.* 2. & 3. ſicuti etiã

M. C. V. quando eſſet extra Ciuitatem Neap. *Carau. in ritu* 48. *num.* 1.
103 Nihilominus ipſe tenetur in pinguiori, & meliori Ciuitate locum ſibi conſtituere ordinariè, vt diſpoſicum eſt in *Cap. Hac edictali*, & ibi *Campag num.* 8. ſic & quilibet Officialis conſtitutus ſuper pluribus locis.
104 Et ſucceſſiuè in ſyndicatu dando, ibidem morari debent, vndè Syndicatores debent banna emittere per Ciuitatem in locis publicis, & conſuetis, & in Villis Ciuitati adiacentibus, vt refert *Paris de ſyndic. cap.* 5. *incip. Deindè verò, num.* 1. & 6.

Sed in terminis noſtris optimè *Capibl. in pragm.* 5. *num.* 181. *de Baron.* inquit: Hinc licet quis adminiſtrauerit iuſtitiam to-
105 tius Prouinciæ, vel plurium Terrarum in loco vbi adminiſtrauit, maiori parte temporis tenetur ſtare ſyndicatui, & non in omnibus locis, vt ſeruatur continuò in ſyndicatis Auditorum, qui in loco Tribunalis vbi regerunt iuſtitiam, ſyndicantur, & ſic obtinui à M. C. V. in mei perſonam, vt ſyndicatui parerem in Ciuitate Theani, vbi iudicatus munus exercui, & Conſultoris officium in Ciuitate Caleni, Roccæ Monfinæ, & Mondragonis, atque Liardi.

DECIMOSEXTO.

CVm fuiſſet conuentum inter Vniuerſitatem Terræ Roccæ Montis Dragonis, & certos Affictatores bonatenentium, vt contra omnes bona tenentes procederent ad exactionem diritiuum exceptis illis qui cum Vniuerſitate erant concordati, vt erant quidam exteri, contingit, quod quædam aduena illi commorans, & bona tenens ibidem nupta cuidã ciui, qui pro tempore quo vixerat, certum quid ſoluere ſolebat dictæ Vniuerſitati pro dictis bonis, verùm, quia tempore contractus non tamen viuebat, ſucceſſit dicta eius vxor, quæ ſimiliter pro eiſdem bonis ſoluerat dictæ Vniuerſitati, ſicuti eius vir ſolitus erat, in ſe autem reuerſa non intendebat proſequi ſolutionem, vndè Vniuerſitas replicabat habere pro ſe legẽ pacti, eo quia ipſa ſe reſeruauerat in inſtrumen-
106 to concordatos, ſolet enim dici, pacto conuenitis mecum, *Muta deciſ.* 45. *nu.* 15.

Ex hoc eo tempore licitè illud fieri poterat, quia talis maritus aduenæ ſolitus erat ſe concordare, quod fieri poterat,
107 quia vir pro bonis dotalibus tenetur tributa, & alias functiones ſoluere, & non vxor,

vxor, vt inquit *Camp. in cap. Porrecta, nu.* 31.
ſubdens *num.* 32. functiones, & tributa ſol-
ui debere per eum, qui fructus percepit, at
quia dictæ Aduenæ mortuo viro, pariter
ſequendo veſtigia viri, ſe concordauerat
cum Vniuerſitate, meritò ad cõtinuatio-
nem tenebatur, è conuerſo aſſerebant ga-
belloti eis non afficere prætenſa per Vni-
uerſitatem, etenim ipſa bona peruenerant
108 ad mulierem, & proindè mutata perſo-
na, mutatur ſtatus rei, ex *Alex.* probat ibi-
dem Campag. num. 74. *Cancer. variar. reſolut.*
lib 1. *cap.* 13. *ſub num.* 127.
Item quia tempore cõtractus vir illius
non erat in rerum natura, quia erat mor-
109 tuus, & proindè dicta vxor non poterat
in eius præiudicium ſe de nouo obligare
Vniuerſitati obſtãte beneficio Velleiani,
l. 1. *ff ad Velleian.*
110 Imò mulieres viduæ licet in appretio
concurrant, ſecundum *Andr. in cap.* 1. *§. &*
plauſtrorum, col. 2. *vix taliæ, quæ ſint regal.* ta-
111 men modificandæ ſunt in taxis, vt ibi
Camp. num. 30. notat, aſſequitur *Pet. Piccol.*
in prag. de appretio, num 41. *& Card. Pariſ. in*
forma appretij, num. 47. & ità prouiſum in
eius fauorem.

DECIMOSEPTIMO.

DVm erat facienda contributio quibuſ-
dam functionibus, pro ſubuentione de-
bitorum contractorum per Ciuitatem
Caetæ, iuxtà ordinem Suæ Excellentiæ,
fuit mandatum vt Ciuitas Theani contri-
bueret, quæ indè debitum prædictum per
æs, & libram diuiſit, includendo etiam
Caſalia ipſius, quæ audita taxatione, op-
poſuerũt nõ teneri ad prædicta, ex quo in
reſcripto non erat facta mẽtio de Caſali-
bus, ſed de Ciuitate dumtaxàt, ideò tene-
112 ri non videbantur, nàm reſcripta iuſti-
tiæ, & ad lites ſunt ſtricti iuris, & ſtrictè
interpretanda, probat *Ioſeph Oldrad de re-*
ſcript in prælud. 11. *num* 1.
113 Et conſequentèr ſunt intelligenda ſal-
uo iure alterius, *Afflict. in Conſtit. Probatio-*
114 *num, ſub num.* 14. propterea ſunt reſcri-
pta Principis intelligenda cum iuſtitia,
& ſaluo iure tertij, *Miſinger. centur.* 4. *obſer-*
uat. 8. *num.* 6. *Andr. Gayl. lib.* 2. *obſeruat.* 58.
num. 4.
115 Nihilominus regularitèr Suburbia cõ-
tinentur appellatione Ciuitatis, dummo-
dò Caſale non ſit diuiſum quòad iuriſdi-
ctionem, per ea, quæ tradit *Praſ. de Franch.*
deciſ. 129.
Cæterum autem ceſſante tali diuiſio-
ne, & exiſtente vnitate continentur, ete-
116 nim Caſtra, Villæ, & Terræ adiacentes
Ciuitati, veniunt acceſſoriè ad ipſam Ci-
uitatem, *Loſeus in tract. de iure vniuerſ. p.* 3.
cap. 13. *num.* 2. quadere Ciuitatis appella-
117 tione veniunt Caſtra, & Villæ, ità vt
aſtringantur, & reſtringantur conſuetu-
dine, & collectis ipſius Ciuitatis, *Gloſ. fin.*
in l. ex ea, ff. de poſt. cum alijs apud *Petr.*
Mollign. de appellat. vtriuſq. iur extinct. lit. C.
num. 207. ad quod optimè *Afflict. in Conſtit.*
Proſequitur. ſub num. 11. tradit, quod cum
tractemus de muneribus ſubeundis, vel
iuriſdictione exercenda, & iuribus, tùnc
appellatione Ciuitatis veniunt Caſalia,
118 quemadmodùm etiam iuriſdictione
in Ciuitatibus conceſſa, cenſetur etiam
conceſſa in Caſalibus, & Villis adiacenti-
bus, *Borrell. de magiſtr. edict. lib.* 1. *cap.* 1. *num.*
102. & ſequitur *num.* 103. quod Villæ, &
119 Caſalia præſumũtur eſſe de iuriſdictio-
ne Ciuitatis proximioris, vbi alia conſi-
milia affert, & idem in guidaticis conceſ-
ſis bannitis, nè accedant ad Ciuitatem, vt
refert *Reg. Sanfelic. deciſ.* 50. hinc *Rebuff. in*
l. mediterraneæ, C. de Trib. & ann. lib. 10. *nu.* 3.
120 quęrit, ſi Ciuitates vicinę teneãtur con-
ferre in neceſſitatibus alterius Ciuitatis,
& quid ſi à Principe concedatur reſcri-
ptum ſuper hoc, & concludit quando in
hoc verſaretur vtilitas publica benè pro-
cederet, & ità fuit in præſenti caſu exe-
quutum de menſe Aprelis 1614. Theani.

DECIMOOCTAVO.

FVit conuẽtus in Viceducali Curia Mon-
tiſdragonis quidã Carolus N. prætextu
ꝙ eius Bos cornibus percutiſſet Aſellum
compedibus detentum ad inſtantiam il-
lius domini, & hoc ex incuria paſtoris, &
indè ex tali percuſſione obijt; indè atten-
ta probatione deſuper facta, non dubita-
ui, quin dominus animalium ad emen-
121 dam damni conueniri poterat; ad *text.*
in §. 1. *Inſtit. ſi quadup. paup feciſ. dic.* ibi, aut
Bos cornu petere ſolitus, ſed dubium re-
ſultauerat ex verbis *d. text.* dùm dixerat
ſolitus, ob quod neceſsè erat probare vi-
tium Bobus ità eſſe ſolitum cornu percu-
tere, ſed *Gloſella ibi in verſ ſolitus* ſubaudit,
& ſi non ſit ſolitus, adhùc teneri, & ſic ta-
le obſtaculum euanuit, verùm quia non
culpa domini hoc acciderat, ſed ſui pa-
ſtoris dormientis id inciderat, vt quoque
probatum extiterat, vndè concludi vide-
122 batur emendã damni non alitèr ad do-
minum, ſed ad paſtorem ſpectare, *Boniſac.*
de Vita-

Digitized by Google

de Vitalinis in tit. de damno dato, num.79. tan-
git punctum in terminis, & concludit ad
dominum ſpectare emendam damni ma-
lè eligendo talem paſtorẽ, & ità conſului
die vltimo Auguſti 1615. Theani.

DECIMONONO.

IN cauſa Syluiæ de Matthęis cum Io. Be-
rardino de Matthęis de Theano, fuit du-
bitatum ſi promiſſio facta in inſtrumen-
to de non moleſtando aliquem ſuper cer-
ta re, poſſit eius hæres non obſtanre rali
inſtrumento promiſſionis moleſtare, licet
ex aliqua iuſta cauſa, & cum de hoc fuiſ-
ſet inrentatum iudicium moleſtiæ, fuit ex
aduerſo oppoſita exceptio periurij con-
tra agentem hæredẽ promiſſoris, eo quia
123 hæres ex iuramento defuncti obligarur
non minus, quam ſi ipſe hæres iuraſſet, ità
Anton. Gagliar de abſol. à iuram. §.2. *num.*15.
vndè fuit dubiratum, ſi militare poterat
talis exceptio, ità vt periurus hæres iudi-
cari debuerat, reperi punctualitèr *Capyc.
deciſ.*174. *ſub num* 13. concludentem vires
124 conrractus tranſire ad hæredes, qui te-
nentur contractum ſeruare, & poreſt ad
hoc compelli, ſi tamen non ſeruaret, non
eſſer periurus, quocirca *Muſcatell. in praxi
S.C. lib.*1.*par.*4.*gloſ. periurij, num.*18. ex *Af-
flict. deciſ.*161. relato concludere viderur
125 hæredem cogi poſſe ad obſeruantiam
promiſſionis defuncti, nàm iuramentum
126 quòad vineulnm animæ eſt perſonale,
ſed quòad robur cõtractus hàbet realem
effectum, *vt ſubdit num.*19 & conſequen-
ter ipſum ligaret, ex multis probat *Man-
cinus in tract. de iuramento, par.*4. *effectu* 5.
num. 5.
127 Et ſi benè hęres tenentur ad obſeruan-
tiam iuramenti præſtiti per defunctum,
vt refert *Seraphin. de priuil. iuram. priuil.*57.
*num.*17. *& priuil* 21. *num.* 28.
128 Nihilominns hæres iurantis nõ poteſt
præcisè compelli ad obſeruantiam iura-
menti, idem *Seraphin. in priuil.*74. *num.*141.
129 *&* 101. nàm alia eſt naturalitèr perſo-
na defuncti, alia hęredis, *Ant. Gagliar. vbi*
130 *ſupra num.*16. & ſic hæres ex perſona
propria, non vti hæres poreſt venire con-
tra factum defuncti, *idem priuil.*51. *nu.*11.
tamen non per hoc ſi non obſernat, erit
periurus, vt ibi *Muſcatell.* probat, & latiùs
proſequitur *Ioſeph Ludou. deciſ. Peruſin.*15.
*num.*12. in tantum eſt verum, quod dùm
131 talis hæres non dicetur periurus, con-
traueniendo iuramento defuncti, vt nec
132 etiam diſpenſatione indigeat, notabi-
litèr *Guido Papa conſ.*234. *num.*6. & ſi hæ-
133 res vellet dicere contractum iuratum
eſſe nullum, vel inualidum factum cum
defuncto, non indiget abſolutione, ex
Corn. probat *Anton. Gagliar. ibi nu.*21. quo-
134 circa abſolutio à iuramẽto hæredi iu-
rantis, non erit neceſſaria, vt ex multis
probat *Mancin. d. tract. par.*6. *quæſt.*17. & ſic
ceſſare videbatur exceptio periurij op-
poſita, & proceſſum fuit ad vlteriorà.

VIGESIMO.

DVm fuiſſet citatus Natalis Comi per
Curiam Caſtri maris de Srabia ſuper
tenore inſtrumenti die 19. Nouembris, &
die 2. incuſara prima conrumacia, poſt-
modùm fuit requiſitus, vr moris eſt, & in
die 19. menſis Decembris incuſara vlti-
ma contumacia, inſiſtebat actor pro con-
demnatione, ex aduerſo dicebatur cita-
135 tionem eſſe circumductam ſtante lapſu
menſis, quæ ſiquidèm exceptio impedit
liquidationem, per ea, quæ tradit *Carau.
in ritu* 166. *num.*16. poſtquàm ſi attenda-
136 tur initium menſis à die incuſarionis
primæ cõtumaciæ, ſicut de iure permicti-
tur ſecundum *Carau. vbi ſupra,* & id clarũ
apparebat menſem non fuiſſe elapſum, &
ſucceſſiuè vnico die ſuperexiſtenre liqui-
datio procedi debuerat, ſin autem menſis
connumerabatur à die 19. Nouembris
vſq; ad diem 19. Decembris paritèr vide-
batur ſatisfactum citationi, ob quod non
videbatur circumducta, & ad hoc allega-
batur optima *deciſio D. de Franch.*471. vbi
in proprijs terminis Ærarium Caſtri ma-
137 ris de conſimili materia circumductio-
nis citationis factæ die 13. Octobris, &
die 13. menſis Decembris vltima contu-
macia incuſata fuir, & ſic non incluſo die
prædictæ contumaciæ incuſatæ, proùt in-
cludi non debet, ſunr dies triginta vnius
tempore accuſatæ vltimæ contumaciæ, &
tandem fuit tàm per M. C. V. quàm per
S.C. iudicatum in fauorem Actoris, tantò
magis in caſu iſto iudicari debuerat,
proùt fuit iudicatum per meum conſo-
brinum Horatium Salinas dictæ Ciuita-
tis Gubernatorem.

VIGESIMOPRIMO.

EX facto occurſo in Ciuitate Caſtri ma-
ris de Stabia fuiſſe per duos teſtes de-
monſtratum quendam villicum vendidiſ-
ſe certã quantitatem lini ſati in quadam
Terra pro certo pretio conuento, deindè
vendi-

venditor pęnitentia dnctus, receſſerat à
venditione, nolens rem tradere, ſed po-
tiùs rem ipsā amouendo contra volunta-
tem emptoris, ex cuius parte ſatis inſta-
batur, non tantùm pro conſignatione rei,
quātū etiā interim decerni pro ſequeſtro
lini, in quo caſu de duobus fuit principa-
litèr dubitatum, & Primo, ſi rei veritate
138 erat contracta talis emptio, & vendi-
tio, poſtquàm in tali contractu tria potiſ-
ſimùm faciunt emptionem, & venditio-
nem, nempè res, precium, & conſenſus, §.1.
*Inſtitut. de empt. & vendit. Gomeſ. var. reſolut.
tom. 2 cap 2. num. 1.*
139 Res enim potiſſimùm exigitur, vt extet
alitèr ſi non ſubeſſet venditio non valeret,
ad *text. in l. domum, ff. de contrah. empt. l. nec
emptio eo.*

In præſenti caſu ſuberat res vendita in
Terra ſata, & ſic hoc vnum requiſitum
aderat, quàmuis non fuerat tradita ex
quo erat in Terra ſata, & de hac traditio-
140 ne non curatur, ſi cætera requiſita in
emptione non concurrant, *l. quod vendidi,*
141 *ff. de contrah. empt.* ſicque res ex parte ven-
ditoris exigitur *Cancer. var. reſol. lib. 1. cap.
13. num. 1.*
142 Secundum requiſitū eſt pretium *d.* §.1.
nàm ſine pretio, venditio nulla eſt, *l. 2. ff.
de contrah. empt.* vbi *Gloſ. in verſ. ſine pretio,*
ſubaudit in certa quantitate conſiſtente,
per *l. empti, C. eodem, & §. item pretium, Inſt.*
143 *eodem,* non enim valet venditio, ſi pretij
quantitas in emptoris, vel arbitrium con-
feratur, *l. quod ſæpè, §. illud, ff. de contrah empt.*
144 *& l. ſi quo fundum,* ſufficit enim pretium
intereſſe ex parte emptoris, vt inquit ibi
Cancer. & ſi numeratum, vel ſolutum non
eſſet, tamen venditio valeret, & emptio,
145 *d.* §.1. ibi quàmuis nudum pretium nu-
meratum ſit, ac ne arra, quidem data fue-
rit, vbi *Gloſ. in ver. numeratum,* ſubdit, nec
aliquid datum loco pretij, *l. 1. ff. eodem,* nō
in hoc contractu res quàmuis tradita nō
diceretur in dominio emptoris eſſe, ſi aut
146 pretium ſolutum ſit, aut ſatis eo nomi-
ne factum, vel etiam fidem habuerimus,
d. l. quod vendidi, & l. vt res, eodem, aderat ta-
men in hoc facto pretium certificatum,
non tamen ſolutum, & ſic Secundum re-
quiſitum.
147 Tertium requiſitū eſt conſenſus ſimul
partium, *l. 1. ff. & C. de conntrab. empt. Can-*
148 *cer. vbi ſupra,* non enim pretij numera-
tio, ſed conuētio, perficit ſine ſcriptis ha-
bitam emptionem, inquit *tex. in l. 2. ff. eod.
& l. 1. cod.* ibi, *Eſt emptio iuris gentium, &
ideò conſenſu peragitur, &c.* quo ceſſante
ceſſaret vtiq; contractus, at cum In præſen-
ti caſu aderat paritèr, & conſenſus, &
149 proindè exiſtentibus hijs tribus requi-
ſitis, nulli dubium eſt, quin cōtractus em-
ptionis, & venditionis certificabatur,
Franc. Zoanet. de empt. & vendit num. 83.

Hac firma habita concluſione, attenta
validitate contractus ſuboriebatur alia
difficultas maxima, poſtquàm venditor
ante rei traditionem, & pretij receptio-
nem pœnituit, & noluit rem emptori tra-
dere, ob quod fuit coactus emptor agere
ad rei reſtitutionem, ſicut de iure eſt pro-
batum.

Regularitèr, autē conſtitutum eſt in Iu-
re, quod in contractibus nominatis, non
eſt locus pœnitentiæ, quia huiuſmodi cō-
150 tractus, antequàm ſint perfecti, dicuntur
voluntarij, ſed poſtquàm ſint perfecti, di-
cuntur neceſſarij, quoniā altero inuito nō
poſſunt diſſolui, *l. ſicut, C. de act. & obligat.*
cum alijs apud *Mantic. de tacitis. & ambig.
conuent. lib. 1. tit. 8. num. 12. & lib. 3. tit. 16.
num. 24.*

Et dato ſine veri præiudicio, quod pœ-
nitentiæ locus eſſet fortè, quia talis con-
tractus non fuerat in ſcriptis redactus, ex
hoc reſultauerat dubitatio illa, ſi in hoc
caſu attenta pœnitentia venditoris con-
tractus ipſe diſſoluatur, vndè præmiſſa di-
ſtinctione illa contractum emptionis, &
151 venditionis perfrui, vel in ſcriptis, vel
ſine ſcriptura, *d.* §. *1. verſ. in iis, Inſtit. eodem,*
152 nàm licet talis cōtractus de per ſe abſq;
ſcriptura fieri poteſt, cum ſit de iure gen-
tium, *d. l. 1 ff. eod. in fine,* cum alijs adductis
per *Gomeſ. vbi ſupra num 17. & Cancer. loco
citato num. 10.* fit enim in ſcriptis, hoc eſt
de iure ciuili, quæ eſt ſollemnitas verbo-
rum in ſtipulatione redactorum, vt notat
ibi *Gloſ. in verſ. conſenſus,* tamen non om-
153 nes iſti contractus fiunt in ſcriptis, nàm
eatenùs requirunt ſcripturam, quatenùs
partes conueniant fieri ſcripturā ad cau-
telam ipſorum, ſeù probationem, vt ibi
Cancer. notat, vel ſecundum alios ſufficiat
154 contrahētibus dicere in principio con-
tractus, quod indè ſcriptura fiat, *l. contra-
ctus, C. de fide inſtrum.* ſin autem ſimplicitèr
fieret contractus, ſed poſteà ad probatio-
155 nem fiat ſcriptura valebit, quod actum
eſt, & etiam valuiſſet ſine ea, vt notat *Gloſ.
in d.* §. *1. verſ. ſcriptura,* ſed attenta generali
conſuetudine cernimus in omnibus em-
ptionibus, & venditionibus magni mo-
menti, iſtos contractus celebrari cū ſcri-
ptura, vtputa in emptionibus prædiorum
annuorum introituum, & ſimilium, cęte-

rnm in rebus parui momenti, maximè inter ruſticos, & mercatores, alioſq; negotiantes communitèr ſine ſcriptura fiunt,
356 nàm mercatores habẽt, quod pacto nudo inter eos oritur actio, *Affl. in deciſ.* 399.
357 *num.* 3. exceptis Venetis, qui dicunt, cũ non cantet inſtrumentum, nec ego cantabo, *idem deciſ.* 403. *num.* 5. in facto autem iſto non erat opus ſcriptura, iſte contractus dum erat negotium emptionis inter maſſarios ſolitos ſic negotiare, idcircò diſtinguendum erat, quando pœnitentia in hoc locum haberet, vt indè contractus diſſolui potuiſſet, nàm ſi loquamur de cõtractibus ſcripturam exigentibus, quia
358 non alitèr perfectam emptionẽ, & venditionem conſtituimus, niſi & inſtrumenta emptionis fuerint conſcripta, vel manu propria contrahentiũ, vel ab alio quidem deſcripta, à contrahentibus autem ſubſcripta, inquit *text. d.* §. 1. tùnc ſi deficeret ſcriptura, pœnitentia locum habe-
359 ret, nec poterit alitèr contractus diſſolui niſi per diſtractum, vt notat *Gloſ. in d.* §. 1. de quo non eſt noſtrum tractare, in ijs verò, in quibus ſcriptura nõ erit opus, inquit *text. dict.* §. 1. *verſic. donec enim aliquid deeſt ex ijs, & pœnitentiæ locus erit*, hoc eſt per deficientiã rei, aut pretij, aut conſenſus, in caſu enarrato aderat res, paritèrq; pretium, fuerat conſenſus ab initio, ſed per diſſenſum venditoris ſublatus, adhùc tamen inueſtigandũ erat, ſi talis contractus cenſeri debuerat nullus, ac inualidus per diſſenſum venditoris tantùm, & non eſt dubium, quin id, quod conſenſu
360 contractum eſt cõtrario voluntatis adminiculo diſſoluitur, *l.* 1. *C. quando lic. ab empt. diſc. cap.* 2. *extra de regul. iur.* re tamen integra ita vt nec res adhuc tranſlata ſit, nec pretium ſolutum, inquit *Gloſ. in d. l.* 1. *verſ integra*. hinc *Coſta de re integra, in* 2. *præl ud. num.* 6. inquit rurſus, dum dicimus
361 quæ ad integrã rem venditam cogitur venditor emptori tradere, ſatis intelligitur, quod ſi integrè non tradiderit ſine onere, aut ſeruitute, non poſſit ad pretiũ agere, *l. fiſtulas*, §. *qui fundum*, *ff. de contrah. empt. Schad. tract. de contract. tit.* 24. *num.* 103. *Surd. conſ.* 36. *num.* 9. *vol.* 1. *Pacian. conſ.* 14. *num.* 25. ſicque ſi pretium fuerit ſolutum, & res non conſignata, tùnc emptor agere poterit, vt quod datum eſt redatur, *Gloſ in d. l.* 1. *verſ. reſoluit, vel cogere venditorem ad rem tradendam*.
362 Aut pretium non fuit ſolutum, & res conſignata, tunc de tali conſignatione nil dubitari debuerat, at cum per eam non videtur dominium tranſlatum, ſi pretium non fuerit ſolutum, *d. l. quod vendidi*, tùnc venditor ageret ad pretium, vel ad rei reſtitutionem, *d. l.* 1. & 2. *C. quando lic. ab empt diſced.* vbi *Gloſ & DD.* ſed quando neutrum iſtorũ interfuit, ſcilicet nec rei traditio, nec pretij ſolutio, & ſi eſſet res integra, nõ poterit pœnitere, nec emptor, nec venditor alterutro inuito, ad quod
363 optimè ponderatur *text. in l.* 2. *C. quando lic. ab empt. diſced.* ibi, *Re integra tantùm pacto, & conſenſu poſſe diſcedi conſtat*, vbi *Gloſ. verſ. pacto*, & conſenſu explicat, ideſt pactionali conſenſu mutuo interpoſito, vt neuter alium conueniat, cæterum ſi alter ipſorũ pœnituerit, hoc eſt emptor cogi poterit oblata re ad exoluendum,
364 ità è contra, venditor oblato pretio per emptorem ad rei traditionem, *l. Iulianus*, §. *offerri*, *ff. de act. empti*, & ſic concluditur in præſenti themate, attenta validitate contractus, & inualiditate diſtractus, cogendum eſſe venditorem ad rei traditionem oblato pretio conuento, & ità obſeruatum fuit.

VIGESIMOSECVNDO.

QVidam exterus duxit in vxorem quandam mulierem cuiuſdã Caſalis Theani, & inter cętera in dotem accepit quoddam Rus exiſtens in dicto territorio, at cum fuiſſent impoſitæ quędam collectæ in Ciuitate, & dictus vir vti exterus recuſabat eas ſoluere, & ad prędicta non tene-
365 ri; nàm collectarũ, & cenſus ſolutio denotat ſoluentes ſubiacere illi, cui ſoluunt, *Hieron. de Monte in tract. defin. redig. cap.* 64. *num.* 2. quàmuis certũ ſit in hoc caſu ſpe-
366 ctare ſolutionem collectarum ad virum pro fundo dotali, vt inquit *Campag. in cap. porrecta*, *num.* 31. nihilominus dùm ipſe erat exterus, & alibi onera ſubibat, non
367 alitèr videbatur iuſtum duplici onere grauari, ex *l. nauis onuſta*, §. *cum autem*, *ff ad legem Rhod de iactu*, cum alijs allegatis per *Capiblanc in ſuis ſingul num.* 51. ſed contra-
368 riũ veriùs eſſe videbatur, nàm collectas quis ſoluere debet vbi habitat, & ſita ſunt omnia bona, licet locus ille, ſeu Caſtrum in alieno exiſtat territorio, poſt *Capiblanc. vbi ſupra num.* 50. vbi allegat *Cap. Regni In ſingulis, Praeſ de Franch deciſ.* 22. *num.* 2. vera tamen deciſio illius puncti, patet ex quæſtione tradita per *Camp. in Cap. Item quod Iuſtitiarij*, *num.* 10. vbi aſſerit quærendo, ſi
369 Vniuerſitates poſſint imponere collectas exteris pro bonis ibi poſſeſſis, & concludit,

eludit, quod aut ſunt munera realia, ſiuè
patrimonialia, & tùnc poſſet, ſed ſi eſſent
mixta, quę perſonis, & rebus imponuntur,
tùnc abſq; licentia Superioris imponi nõ
poſſunt, nàm de iure imponi non poſſunt
170 collectæ forenſibus, idem *Campag. in d. cap. Porrecta, ſub num.67.* vbi etiam tradit
collectam eſſe munus mixtum, idem quod
tradit *Vrſill deciſ.400.num.4.* at in caſu iſto
aderat Principis aſſenſus meritò ad tale
onus tenebatur, quãuis Vniuerſitates collectas quas vocant talleas inter homines
ipſos de Vniuerſitatis corpore pro neceſ-
171 ſarijs cauſis ſemper poſſint abſque Regio priuilegio imponere, æqualitate inter
eos ſeruata, & quoad hoc non requiratur
regia facultas, probat ex *Guido Papa, Cancerio, & Roſental Io. Paul. Xamar. de antiq. & valeg. & aliis Barchinon.* §.10.*num.*46. & ita
fuit ſeruatum.

VIGESIMOTERTIO.

PER Generalem Gubernatorem Status Aprutij, & Terræ Laboris Illuſtriſſimi Principis Hoſtiliani de conſenſu Vniuerſitatis Theani, fuit impoſita collecta ciuibus per æs, & libram, vt moris eſt pro ſolutione fiſcalium, aliqui ciues collectati, & creditores dictæ Vniuerſitatis vigore
ſolutionũ factarum pro ſimilibus cauſis,
172 oppoſuerunt compenſationem debiti
cum credito, & fuit dubitatum quid iuris
reperi punctualẽ doctrinam *Luca de Penna in l. obſiſtere, C. de ann. & trib. lib.*10. quem citat *Campag. in cap. Porrecta, nu.*97. dicentem, poſſe fieri compenſationem in collectis, & opponi Fiſco, vel communi, & ita
decreui die 10. Maij 1614. Theani.

VIGESIMO QVARTO.

EXtat in Regno Pragm. edita olim ſub die vltimo Martij 1613. per Ill. D. Franciſcum de Caſtro in *pragmat.12. in ordine, aliàs 15. de Actuar. in vlt. impreſſ. pragm.* qua
173 cauetur, quod obligationes, & fideiuſſiones quęcunq; non capiantur, niſi adhibitis duobus teſtibus notum habentibus obligatum, cum ſubſcriptione eiuſdem obligati propriæ manus, vel Actuarij ſi neſciat ſcribere, ac etiam ſubſcriptionibus teſtium, quæ ſiquidèm pragmat. fuit poſteà limitata, vt locum non habeat talis ſollemnitas teſtium à ſumma duc. 50. infra per aliam *pragmat. Comitis Venauenti lata ſub die 9. Maij* 1603. contingit per Actuarium Curiæ Caſtri Maris de Stabia
fuiſſe captam fideiuſſionem ducat. 120. & in ea tantùm fideiuſſor cum vno teſte ſe ſubſcripſerant, vndè fuit dubitatum de validitate talis obligationis, cum in ea deficiebat integra ſollemnitas requiſita,
174 licet autem de iure tales obligationes
penès acta ſtipulata, non indigeant tali ſollemnitate, vt latè per *Grammat. conſ. ciuil.65. num.2. & Caran. in ritu* 128. tamen in proprijs terminis idem *Grammat. conſil. ciuil 63. num.10. & 11. & conſ.66. num.*10. loquitur de ſollemnitate requiſita in obli-
175 gationibus captis extra Curiã adhibitis teſtibus, indè ſi fuerint ommiſſa talia ſubſtantialia, vel neglecta, etiam ceſſante dolo, non alitèr valeret talis obligatio, & redderetur nulla, vt notant *DD. in l. ambiguitatem, C. de teſtam.* & per ea, quæ in ſimili
ità decidi debuerat, quam quod ipſe fideiuſſor debebat dicere cauſam in vinculis,
176 quod ægrè tulit, ex quo fideiuſſor non
ex nudo pacto, ſed ſtipulatione obligatur, *l. blanditus, C. de fideiuſſ.* cum alijs apud *Caran. in ritu* 159. *num.*1. vbi in fine ſubdit, quod fideiuſſor in iudicio, qui patitur ſe ſubſcribi in aliqua cauſa, de iure communi obligatur, quia paciẽtia in iudicio ſtipulationis vim habet, & licet in dicta
177 *Pragmat.*15. dicatur: *Poiche non pigliandoſi le dette obliganze, ò plegiarie nella forma predetta ſarãno nulle, & de neſciun vigore, &c.* attamen in ſeq. pragm. ibi: *Non ſi apra in alcun modo ſtrada à calunnie per illiquidar, & impedire l'accuſatione, & eſecutione di eſſe obliganze, ma tengono ſempre l'iſteſſo vigore, che hanno hauuto per lo paſſato, &c.* nec per hoc obligationes nullę reddãtur, ſi duo teſtes non interfuerint, ex quo in d. pragm.15. dicitur: *In preſenza almeno di due teſtimonij,*
178 & cũ talis dictio *ſaltim* ſit diminuitiua, *Barboſ. de diction. in dict.304. & Grat. dict.230 Turrett. de effect. & defect. clauſ. codicill. q.13. num.2. & 4.* verificari poteſt in vno teſte, nec tollitur ex hoc obligatio contracta.

VIGESIMO QVINTO.

IOannes de Medicis in eius teſtamento legauit certam quantitatem pecuniæ, cuidam eius fratri Presbytero, per eum diſponendam in confidentia, & ſecreto, facta indè declaratione per dictum legatarium in ſcriptis inter cætera declarauit eſſe de ſumma prædicta ſoluendos ducatos viginti Monaſterio Pauperum Ciuitatis Caſtri Maris de Stabia, indè comparuit dictum Monaſterium, & petijt condemnari hæredem illius ad ſoluendum

legatum prædictum vna cum vſuris, fuit dubitatum, à quo die debentur vſuræ, an à die obitus Teſtatoris, vel litis conteſtationis, verùm quia cum negotiũ erat piæ
179 cauſæ fauore, videbantur currere debere à die mortis Teſtatoris, allegaui *text. ſingularem in §. ſi autem, Auth. de Eccleſ. titul. verſ. ſi autem diſtulerit*, de quo latiùs in mea *ſumma priuilegiorum piarum cauſarum, in priuil.* 101. vbi plura deduxi, & ità iudicatum
180 fuit, nàm regularitèr fructus in condẽnatione, potiſſimùm quando ſumus in actione hypothecaria à die litis conteſtatæ debentur, ad *text. in l. ſi fundus, §. in venditione, ff. de pignor.* ibi, interdum, & de fructibus arbitrari debet Iudex, vt ex quo lis inchoata ſit ex eo tempore, etiam de fructibus condemnetur, & ità fuit in alio caſu obſeruatum.

VIGESIMOSEXTO.

TRanſmiſſo mihi proceſſu per Curiam Roccę Montis Dragonis, vt votum meũ proderem, circa nullitates oppoſitas aduerſus proceſſum compilatum ad inſtantiam cuiuſdam pupilli, & ſigillatim ipſas diſcutiendo, reperi primam nullitatem non poſſe ſubſiſtere in iure, dùm conuentus oppoſuiſſet procedi in cauſa cum legitima perſona, poſtquàm pupillus erat actor, & ipſe conuentus Tutor, qui nondùm adimpleuerat ſollemnia, & hoc caſu
181 procedit *text. in l. qui habet, §. ſi pupillus, ff. de tutor.* vt inquit *Carau. in ritu* 291 *ſub n.* 3. *in fine*, vbi niſi ipſe petat, non datur Cura-
182 tor, quo fit, vt proceſſus factus etiam cũ perſona illegitima pro minore interueniente, non poteſt per aduerſarium dici nullus, ſed per minorem, *Afflict. in dec.* 366. *num.* 6. ex *text.* vbi *DD. in l. non ideò minus, C. de procur.*

Secunda nullitas ſe offerebat, quia teſtes fuerant examinati abſq; citatione, nec intimata parte ad videndũ iuramen-
183 ta teſtium, indè teſtes examinati non citata parte, non probant, nec faciunt indicium, *Abb. in cap.* 2. *de teſt.* cum alijs apud *Fauſtin. ad Pancirol. in ſua praxi par.* 2. *verbo citati autem, verſ. aduerſarius quoque, Andr. Gayll. pract. obſeruat. lib.* 1. *obſeru.* 100. *num.* 9.
184 & potiſſimùm in Regno teſtes ſunt citandi, refert *Muſcatell. in praxi S. C. lib.* 1. *par.* 5. *gloſ. iuramenta, nu.* 4. vbi *nu.* 10. probat, quod tàm de iure cõmuni; quàm Regni, pars erit citanda ad videndum iuramẽta teſtium, & proptereà cum hęc nõ fuerint obſeruata, meritò nullitas inſurgebat.

Benè verùm eſt in facto, ipſos fuiſſe repetitos in primo beneficio, & circa hoc licet *Carau. d. ritu* 72. *num.* 14. probet, quod
185 teſtes non ritè recepti, & examinati, ſi iterum parte citata ſuper articulis examinantur ſe ad priorem depoſitionem referentes, & facta publicatione, eorum depoſitiones nõn videntur ſuffragari, ex *Bart. Curt. & Gram. ibi relatis*, quibus addo *Mutam deciſ.* 71. *num.* 28. *Muſcatell. d. praxi par.* 6. *gloſ. cauſa, num.* 12. *Epiſc. Riccius ad Franch. deciſ.* 668.
186 Nihilominus quia teſtes producti, & examinati, nõ citata parte, repeti poſſunt citata parte, etiã poſt concluſum in cauſa officio Iudicis, ex *Capyc. deciſ.* 35. *Soccin. Purpur. Guid. Papa, & Caball.* probat ibidẽ *Fauſtinus*, quibus addo *Gayll. pract. obſeruat. lib.* 1. *obſeru.* 105. *num.* 12.

Tertia nullitas oppoſita erat, quia publicatio non fuit intimata parti, vt moris
187 eſt, ſed huic replicabatur, publicationẽ teſtium non eſſe de ſubſtantia proceſſus, poſt *Marant. in ſpec. par.* 4. *diſt.* 9. *num.* 22. & ſic ea ommiſſa ſententia valebit, *Gloſ. in cap. fin. §. ceſſante, verſ. iudicijs, de hæret. in* 6. cũ alijs apud eundem *Gayll. vbi ſupra num.* 1. & ſic fuit proceſſum ad vlteriora.

VIGESIMOSEPTIMO.

CVm fuiſſet petitio quædam præuio libello præſentata per quendam legatarium in Curia Theani, & citata pars in forma, quæ petijt copiam libelli, vt moris eſt, poſtmodùm ex tractu temporis idem actor mutata forma libelli, comparuit in Curia Baiuli vti hæres particularis petẽs admicti ad bonorum poſſeſſionem, indè per partem aduerſam habita notitia de tali lite intentata in dicta Curia Baiuli, comparuit in eadem Curia Theani ſuperiori, petendo inhiberi in forma, ſtante pendentia litis, nullatenùs eſſe procedendum in dicta Curia Baiuli, & ſi pars nollet vti illa comparitione, adhùc non poterat in præiudicium ipſius, ipſum conuenire, vndè dubitari cõtingit quid iuris in hoc erat agendum, quanquam *Marant. in ſpec. par.* 6 *in* 1. *memb. de citat. dicat num.* 71. quod
188 per porrectionem libelli, cum citatione inducatur pendentia litis, ſecus per cita-
189 tionem ſimplicẽ ſuper petitione porrigenda, quibus concordat *Afflict. deciſ.* 220. *num.* 13. hinc *Miſinger. ſingul. obſeru. cent.* 4. *obſeru.* 26. *num.* 1. *& ſeq.* aſſerit citationem non inducere litis pendentiam, niſi per illam reus inſtruatur, de quibus ad iudiciũ

trahitur,

trahitur, *clem. cum lite, vt lite pend. nih. inn.*
vbi *Gloſ.* quanquam vt ipſe ſubdit cum
Zabar. ibi relato, concludat ſex eſſe ne-
190 ceſſariæ, ad hoc vt lis pendere dicatur,
Primo, ꝙ citatio emanauit, deindè, quod
à Iudice competente, Tertiò quod ad ci-
tatum peruenerit, Quarto, quod ex te-
nore citationis plenè cognoſcere potue-
rit citatus, quadere futura ſit controuer-
ſia, Quinto, quod citatio ſit apta, vt per
Gloſ. d.clem. cum lite, Sexto, quod nuntius
cauſa legitimè, & ſufficientèr inſinuaue-
rit, per *Gloſ. d.clement. cum lite, in fine.* Ni-
hilominus principalitèr exigitur libel-
li porrectio, prouţ in praxi receptum
eſt, & præſentetur Iudici, & poſteà ſuper
191 eo expediatur citatio, quia debet Iu-
dex primo videre libellum, vt poſſit deli-
berare, an ſit iuſta petitio, vt ſuper eo pro-
cedatur, vt ex *Felin.* probat *Marant. d pra-
xi par. 6. in 3. membro num* 25. ſed hoc in
praxi receptum non vidi, erit enim libelli
192 præſentatio attendenda, cum libellus
ſit fundamentum cauſæ, & in eo tota vis
conſiſtit, ità *Muſcatell. in praxi S.C. lib.1.
par.1. gloſ libellus, nu.* 15. & talis libelli præ-
193 ſentatio, & productio, cum ſit præpara-
torium initiandi iudicium, quòad ipſum
Iudicem, non autem quòad partem ante-
quam citetur, idem *Muſcatell. par. 6. gloſ.
præſentato, num.* 9 non mirum ſi non ſit de
194 proceſſu, vt ipſe arbitratur, quia libel-
lus vim citationis non habet, *Carau. in ri-
tu* 189. *num.* 2. & conſequentèr litis pen-
195 dentiam non inducit, ſed cum libelli
præſentatio poſt partis citationem ſit de
proceſſu, & principium litis, *Muſcatell. d.
gloſ. præſentato, nu* 10. & conſequentèr in-
duceret litis pendentiam, poſtquàm lis
196 pendere dicitur per citationem ad in-
ſtantiam actoris emanatam, *Afflict. deciſ.*
220. *num.* 13. & ſic litis pendentia non in-
197 ducitur per ſolum libellum præſentatū,
ſed neceſſe eſt, ipſum eſſe parti notifica-
tum, & intimatum cum ſollemni nuntij
relatione, *Muſcatell. d. par. 2. gloſ. Tribunali,
num.* 5. & cum hæc fuiſſent obſeruata, iu-
ſtiſſima reddebatur inhibitio facta, cu-
198 ius natura eſt, vt ſuſpendat, donec cauſa
pendet, *Laurell de atten. par. 2. cap* 20. *ampl.*
21. *num.* 12. nàm iuſtum erit inſpecta iu-
ris diſpoſitione, quod iudicium vbi cœ-
ptum eſt, ibi finiri debet, *l. vbi cœptum, ff. de
iudic.* & ſic ſeruaui.

VIGESIMOOCTAVO.

FActa venditione certorum animalium
Simeoni Gentili pro pretio duc. 550. &
pendente ſolutione pretij, fuit facta exe-
quutio in pretio animaliū, interea contra
ipsū, fuit liquidatū inſtrumentū capitalis
ꝑdicti, vndè in Curia ipſa Theani pro Tri-
bunali ſedente cōparuit ipſe ſine ſacculo
parato, inſtando ſibi præſtari cautionem
euictionis generalis, producendo fidem
exequutionis, licet ex aduerſo prætenſum
ſit, non alitèr teneri præſtari cautionem,
producebatur *Carau. in ritu* 173. *d. num.* 6.
vbi in ſpecie tangit punctum, concluden-
do eſſe præſtandam cautionem prædictā,
199 demonſtrando fidem authenticam litis
motæ, ſed vltra ipſum extat optima *deciſ.
Præſ. de Franch.* 555. vbi ità deciſum refert
per S.C. & ſic paritèr iudicaui.

VIGESIMONONO.

PEndente iudicio aſſiſtentiæ intentato in
Curia Ciuitatis Theani, & in fraudem
exequutionis faciendæ, fuit per poſſeſſo-
rem, res litigioſa renunciata in tertios
poſſeſſores, prolata indè ſententia, com-
paruerunt ipſi aſſerentes ſe poſſidere, vn-
dè contingit hæſitari quid iuris reperi
200 *Vrſill. deciſ.* 396. *num.* 7. dicentem, qui alie-
nat lite pendente, quod habeatur pro poſ-
ſeſſore, an poſſit fieri exequutio contra
201 illum, qui habuit rem lite pendente,
quando ſuus auctor fuerit condemnatus
in actione perſonali, & de alienatione fa-
cta in fraudem paratæ exequutionis, con-
cludit affirmatiuè ex *Capyc. deciſ.* 128. &
ſic iudicaui non eſſe impediendam exe-
quutionem, die 14. Auguſti 1615. Theani.

TRIGESIMO.

DEbitor quidā vigore obligationis ſti-
pulatæ penès acta depoſuit pecuniam,
& depoſitum præſentauit penès acta cre-
ditorum ſui creditoris, quare ſtante libe-
ratione facta per Curiam Baiuli Ciuitatis
Theani dicto creditori creditoris, petijt
indè cogi, & compelli ſuum creditorem
ad ſibi caſſandum obligationem, fuit du-
bitatum quid iuris reperi *Præſ. de Franch.
deciſ.* 200. *num.* 6. dicentem, quod debitoris
liberatio manet in ſuſpenſo, donec credi-
202 tori, cui fuit liberata pecunia cum cau-
tione, poteſt moleſtari ab alijs credito-
ribus anterioribus, & ſequitur *num.* 10.
quod ſolutio pecuniæ, quæ libera peruē-
ait ad

rit ad debitorem, libera debet etiam re-
ſtitui creditoris, non autem ſerua, aliàs
reſtitutio differat, ſicut albedo à nigre-
dine, & ſic fuit ſuperſeſſum in tali caſſa-
tione inſtrumenti, donec alitèr &c. ex ad-
ductis per *Dom. Reg. de Ponte de poteſt. Pro-
reg. tit. de aſſenſ. reg.* §. 9. *num.* 17. vbi citat
ipſum *Dom. de Franch.* vbi ſupra, ad pro-
poſitum eius articuli de ſolutione facta
creditori, quæ extinguit creditum quan-
do irreuocabilitèr fieret, aliàs remaneret
in ſuſpenſo.

TRIGESIMOPRIMO.

Bartholomæus Falgheri ciuis Monopoli-
tanus, in lite quam habebat cum Anto-
nia de Cardolis, petijt ipſius depoſitionē
ſuper poſitionibus præſentatis, replicabat
ipſa Antonia ſe libentèr depoſituram, ſed
cum conſilio, & præſentia eius Aduocati,
203 quemadmodùm in ruſticis ità ſeruatur,
vt poſt *Marant. in ſpeculo par. 6. verbo produ-
cuntur articuli, num.* 14. *Carau. in ritu* 70. ità
204 paritèr in muliere procedere non am-
bigitur, vt probat *Ioſeph Ludouic. in deciſ.
Peruſ.* 81. vbi ità iudicatum refert, ſed cū
diſtinctione, vtputà ſi vellet deponere ſu-
per facto ſuo de recenti, non alitèr con-
cederetur, ſecus tamen in facto antiquo,
quod ſanè arbitrio Iudicantis refertur.
Idcircò die 22. Februarij 1625. iudicaui
ſuper tribus tantùm cartulis cum inter-
uentu Aduocati, vel Procuratoris depo-
neret, eo quia concernebant certam am-
biguitatem facti aliquantulum antiqui, &
facilè errare poterat, quod non in alijs
procederet, quia concernebant factum
proprium, nouiſſimè autem poſt hæc in-
ſurrexit *Tractatus de poſitionibus Blaſij Mi-
chaloris I.C. ſolertiſſimi cap. 33. à nu. 11. ad 17.*
qui hanc opinionē ſectatur, citando *Ma-
rant. & Ludou. vbi ſupra, & alios, ibiq; nu. 16.*
dixit, temperandū tamen eſſet, opinio, de
qua ſupra *nu.* 13. Iudicis arbitrio, qui ani-
maduertere deberet vltra perſonæ quali-
tatem, & poſitionum impertinentiam, an
eſſent de facto proprio, vel alieno, an de
recenti, vel antiquo, an de re clara, vel im-
plicita, ſeù inuoluta, vt conſiderat *Ludou.
deciſ. 81. num. 4. & ſeq.* & ſic admictere, vel
non admictere præſentiam Procuratoris,
vel Aduocati.

TRIGESIMOSECVNDO.

Abbas Ioan. Franciſcus, & Ioan. Thomas
de Cimino Ciuitatis Monopolis habe-
bant litem introductam in M. C. V. per
viam appellationis cū Lutio Caleprico,
ſuper læſione rei, petierūt interea fructus
annotari per Curiam Regiam ipſius Ci-
uitatis, ad hoc vt in futurum cognoſci
poſſit de læſione, fuit difficultatum ſi per
205 Iudicem à quo talis annotatio fieri po-
tuiſſet, & per ea, quæ tradit *Marant. in ſpe-
culo par. 6. rubr. & quandoq; appellatur, num.*
186. in ſimili de dilapidatione vbi time-
tur, videbatur concludendū affirmatiuè
fieri poſſe per Iudicem à quo pendente
appellatione, licet autē diſtingnat. quod
ſi petatur, antequā appellatio ſit præſen-
tata Iudici ad quem, & per eum recepta,
206 debet fieri per Iudicem à quo, ſed po-
ſteà debet fieri per Iudicem ad quem, ex
Io. Andr. Abb. Philip. & Alex. ibi relatis, & ſi
*Carrocc. in tract. de ſequeſtro, par. 2. quæſt. 2. ſe-
cunda partis principalis, num.* 4. ſimplicitèr
hoc firmat, poſſe fieri tale ſequeſtrum in
hoc caſu, vbi ampliat in quatuor caſibus
ibi relatis vſque ad *num. 9. & Polyd. Ripa
ſingul. obſeruat. obſeru. 163. num. 15.* & ſic de-
ciſum refert *Cancer. variar. reſolut. tom. 3.
cap. 20. num. 220. & ſeq.* idemq; nouiſſimè
proſequitur *Scaccia in tract. de appellat. q. 3.
num. 28.* ſequendo *Marant. vbi ſupra nu. 32.*
ſed benè ad rem noſtram *num.* 31. inquit
extende, vt ſi ageretur de ſola fructuum
deſcriptione poſt latam ſententiam, & ap-
207 pellatione pendente poſſit ad eam de-
ueniri, nulla etiam diſſipationis fructuū
ſuſpictione exiſtēte, quare actore, qui ſen-
tentiā obtinuit in prima inſtantia inſtan-
208 te pro deſcriptione fructuum, poteſt Iu-
dex à quo non obſtante appellatione de-
uenire ad præfatam deſcriptionem, quia
tendit in faciliorem exitum appellatio-
nis, & appellanti nullum inferri præiu-
dicium, *Lancellott. de attent. limit. 12. princ.*
209 *nu. 25. & fol. 368.* imò ſequeſtratio fru-
ctuum vbi non poteſt fieri, poteſt tamen
fieri deſcriptio, vt ibi *Polyd. Ripa num. 19.*
dixit, & ſic indicaui de mēſe Nouembris
1625. Monop.

TRIGESIMOTERTIO.

Lucretia de Babo ciuis Monop. cum ob-
tinuiſſet ſententiam aſſiſtentiæ in ſui
fauorem, vendita indè domo exequnta,
& liberata emptori cum pacto de retro-
uendēdo, deindè eidem ceſſa per empto-
rem, intereà inſteterat ipſa Lucretia in
Regia Curia Monop. ſibi licere locare
domum ipſam, & à debitore vigore pacti
prædicti, pendente locatione non mole-
ſtari,

Digitized by Google

ſtari, eo quia debitor adhùc non procu-
rauerat domum luere,& propterea licere
ei locare per annum, & eo pendente non
moleſtari,ad hoc allegabatur *tex. in l. ven-
ditione, § ſi quis ff. de bon. auct. Iudic. poſſid.* vbi
210 habetur, quod creditor miſſus in poſ-
ſeſſionem prædij,debet fructus vendere,
vel locare,ſi debitor ante miſſionem hoc
non fecit,niſi ipſe debitor vendidiſſet,vel
locaſſet fructus in fraudem creditorum,
nàm tùnc creditor miſſus iterum vendi-
dit,vel locat fructus prædij, ibiq; *Angel. in
princ.* & quod creditor poſſit locare pi-
gnus, & rem hyporhecatam, probat *Car-
rocc. de locato, par. 2. tit. de creditore, quæſt. 1.* &
paritèr fundum ſubnectit *quæſt. 4.* vbi citat
d. l. in venditione, §. 1. & ſic iudicaui die 6.
Iunij 1625. Monop.

TRIGESIMO QVARTO.

DVo principalitèr dubia reſoluenda mi-
hi fuerunt compromiſſa in Terra De-
piniani Prouinciæ Calabriæ citra vbi ali-
211 quando reſidebam, vnum erat, ſi inte-
reſſe debeantur ex mora pro ſumma ſol-
ui promiſſa in certo tempore, & de hoc
notabilis extabat *deciſ. Præſ de Franch. 227*
vbi dixerit, quod quando ſteterit per de-
bitorem non ſoluère in eo certo tempore
tenetur, nàm dies interpellat pro homi-
ne, *l. magnam, C. de contrah. empt.* cum alijs
apud *Picard. in diſput. de mora, num. 67.* hinc
reſultat cautela, vt debitor faciat citare
creditorem,offerendo debitum ſolui,ſed
in caſu noſtro non aderat creditor præ-
212 ſens, ſed abſens,& ſic in hoc caſu mora
non procederet ob cauſam debitoris,ſed
per creditorem, ex *text.* in terminis *in l. 4.
§ vlt. ff. de lege commiſſ.*
213 Secundo fuit dubitatum,quod ſi frater
præſtiterat alimenta eius ſorori maritatæ
ob abſentiam viri, an erit exoluenda per
virum eius cognato, & videbatur negan-
dum per *text. in l. Neſennius, ff de negot. geſt.
& l. 1. & l. ſi paterno, C. eodem*, in quibus fir-
matur cõcluſio illa, quod ceſſant alimen-
ta ceſſante proteſtatione.
Et licet iura ipſa loquantur in alimen-
tis præſtitis per deſcendentes,deſcenden-
tibus non tamen tranſuerſalibus.
214 At cum ipſe frater reperiretur debitor
fratri,cenſeri debet animo compenſandi,
vt notat *Gloſ. in d. l. Neſennius.*
Sed meliùs videtur decidi caſus iſte in
affirmatiuam partem, in *l. ſi quis à liberis,*
215 *§ ſi mater, ff de lib. agnoſc.* vbi mater, quæ
præſtitit alimenta filio,repetit ea à patre,
216 ea rõne ſubdit *Gloſ.* quia eius eſt onus
alimentandi,vt ibidem *Corduba nu. 32.* no-
tat *Surd. de aliment. tit. 1. quæſt. 1.* ſicq; in ca-
ſu præmiſſo,cum onus alimentandi iſtius
mulieris erat viri, vt per *Afflict. deciſ. 105
Surd. d. tract. tit. 1. quæſt. 32. num. 1.* & alimen-
ta debentur vxori etiam ſi haberet vndè
ſe aleret, *Mſinger ſingul. obſeruat. centur. 1.
obſeruat. 64. Theſaur. deciſ. 43. num 4.* ſic in
caſu iſto alimenta præſtita per fratrem,
ad quem non ſpectabat onus alimentan-
217 di, ſed ad virum repeti poſſunt, quem-
admodùm vxorem alterius,qui alit, repe-
tit à marito, qui tenebatur alere, *Surd. d.
tract. tit. 6. quæſt. 16. num. 1.* vbi *num. 5.* aſſerit,
quod frater, qui aluit ſororem, repetit à
ſocero ſororis, qui recuſauit alere, & ſic
fuit condemnatus ad alimenta præſtita.
218 Et per iſtam rationẽ in conſimili caſu
mihi decidendo occurſo in Ciuitate Mo-
nopolis,cũ fuiſſet conuenta Laura Tauera
relicta qu. Not. Frãciſci Pauli Chiaues,per
Didacũ Chiaues eius cognatũ ad ſoluẽdũ
alimenta ei præſtita per bimeſtre, ac eius
famulæ, prætextu quod cũ habita fuiſſet
rixa inter eam, & eius generum Not. Io.
Antonium Valente ſe contuliſſet in do-
mum ipſius Didaci, & indè elapſo bime-
ſtre prædicto,habita reconciliatione cum
dicto eius genero, cui ſpectabat onus alẽ-
di iuxtà formam pacti inter eos habiti,in
capitulis matrimonialibus,& licet ꝓ par-
te ipſius Lauræ replicaretur nõ alitèr te-
neri ad dicta alimenta,cũ potiùs iure cõ-
ſanguinitatis fuerint præſtita abſq; prote-
ſtatione,vt iuris eſt diſpoſitũ in *d. l. Neſen-
nius*, nihilominus fuit condemnata die
13. Septembris 1624. ad petita alimenta
pro ducatis nouem, ex quo erat onus al-
terius ipſam alendi.

TRIGESIMO QVINTO.

FRanciſcus Paulus Rizzitellus aſporta-
bat per Campaneam Monop. Equum
onuſtum, cernens ſibi appropinquari alia
animalia onerata certis lignaminibus,cũ
eſſet noctis tempus, nè ſibi illa nocerent,
aduertẽdo Donatum Palumbum illa du-
centem,nè cogerent animalia,interea ſibi
talia animalia obuiantia caſu lignamina
onuſta applicuerunt ſacco frumento ple-
no, eumq; lacerando, frumentum diſper-
ſit, conqueſtus fuit in Curia Monop. pro
conſequutione frumenti, vel illius pretij,
nàm non ex parte ſua defecerat admo-
219 nere ipſum Donatum, ſicuti putator te-
netur aduertere tranſeuntes, nè aliquid
contin-

Digitized by Google

contingat, *l. ſi putator, ff. ad leg. Aquil.* & ſi-
militèr proijcientes aliquid in vijs publi-
cis, vt in *Conſtit. Qui de alto*, ità in caſu al-
legato proceſſerat, timens ipſe Franciſcus
Paulus aliquid ſiniſtrũ ſuccedere, aduer-
tit Donatum nè in aliquod damnum in-
curreret, *argum. l. qui foueas, ff. ad leg. Aquil.*
quanquam per aduerſam partem præten-
ſum fuiſſet ad aliud non teneri, eo quod
220 noctis tempore erat, & ſic non poterat
ſic facilitèr obuiare damno ſucceſſo, ob
quod poterat excuſari, *argum. l. Graecus,*
221 *C. de adult.* cum damna nocturna non
imputentur, *Polydor Ripa de nocturno tempo-
re, cap. 77. num. 17,*
222 Nihilominus deciſio huius caſus patet
in exemplo oſtenſo in *l. ſi ex plagus, §. in cli-
uo, ff. ad legem Aquil.* ibi, *Sed cum homini-
bus, qui conuerſum plauſtum ſubſtinuiſſent
lege Aquilia agi poſſe*; & faciunt verba
magis particularia ſubſequentia, *Veluti ſi
quis Aſellum cum agitaſſet, non retinuiſ-
ſet*, idcò fuit condemnatus die 11. Iulij
1625.

TRIGESIMOSEXTO.

NIcolaus Maria de Intino acceperat à
Donato Giura certam pecuniarum
quantitatem pro tribus ſalmis olei perue-
niendi ex ſuo oliuero, ad rationem duca-
torum decem pro ſalma, & ſe obligauerat
eidem Donato, & Hieronymo Palmerio
illud conſignare per totum menſem Fe-
bruarij 1625. adueniente die cõſignatio-
nis, prefatus debitor dictas ſalmas olei in-
troduxit in domum creditoris, & eo non
reperto, cum antea per multos dies fue-
rat carceratus, & aſportatus in Ciuitatem
Trani, illinc ad certos dies excarceratus,
eaſdem ſalmas creditori conſignauit, &
dùm inſtitiſſet debitor pro caſſatione
obligationis, replicabat creditor nolle
caſſare, cum oleum fuerat ſibi conſignatũ
poſt lapſum temporis præfixi per menſẽ,
quo tempore olei pretium diminutum
fuerat ad rationem ducatorum octo, quo
caſu ſuccedit obligatio ad intereſſe, ex
text. in l. 3. §. ſi per venditorem, ff. de act. empt.
223 vbi apertè probatur, quod venditor te-
netur quantiplurimi res fuerit à tempore
moræ, vbi *Gloſ. in verbo fuerit*, hoc eſt per
diei lapſum, *l. ſi fundus in fine, ff. de lege com-
miſſ.* facit *text. in l. ſi ſterilis, § cum per vendi-*
224 *torem, ff. de act. empt.* qui *text.* procedit in
omni genere, & ſpecie, vt per *Iaſ. in l. num-
mis, ff. de in litem iur. Io. Sapporta in tract. de
mora, cap. 2. num. 50.*

Ex aduerſo videbatur dicendum om-
ninò forè debitorem excludendum, dùm
per ipſum non ſteterat conſignare oleum
225 ſtatuto tempore, ſed per ipſum credito-
rem, qui erat abſens à Ciuitate, *argum. l. 1.
ff. de eo, quod certo loco*, & videtur ſatisface-
re *text. in l. ſi ſoluturus, ff. de ſolut.* ibi, *Cum
tamen, & illud maximè ſpectetur, an per
te ſteterit, quominus incontinenti probare-
tur, nàm tùnc perindè habendum erit, ac
ſi parato me ſoluere, tu ex aliqua cauſa in-
cipere nolles*: vndè quemadmodùm cau-
226 ſa carcerationis, & abſentiæ nociua
eſſe non debet creditori, ità paritèr debi-
tori, *argum. text. in l. ſi peremptorem, ff. de act.
empt.* vbi *Gloſ.* notat, quod quando mora
procedit tàm ex parte emptoris, quam
vẽditoris, mora cum mora compenſatur,
indè poſt talem oblationem factam non
reperto creditore in domo, & poſt illius
excarcerationem in patriam reuerſo, idẽ
debitor comparendo, oleum promiſſum
conſignauerat, quo fit, vt quemadmodùm
227 licitum ſit moram purgare, *l. interdum,
§. fin. ff. de verb. oblig.* ità in caſu propoſito
agendo debitor purgando morã per con-
ſignationem olei debiti, nàm poſt moram
228 offerendo, purgat moram, *d. §. fin.* quæ
vſque ad litis conteſtationẽ purgari poſ-
ſe, inquit *text. in l. ſi inſulam, ff. eod. tit.* & hęc
omnia corroborantur ex *text in l. ſi ſeruum
§. ſequitur, ff. de verb. oblig.* ibiq; refertur re-
229 gula illa, quoties quis moram facit, per-
petuatur obligatio, quæ recipit talem di-
ſtinctionem, *Io. Sapport. in tract. de mora, c. 2.
num. 49.* nàm promiſſor ipſe ſit cauſa mo-
ræ, tùnc teneretur, & purgare eam non
poteſt, ſi verò moram fuit in ſoluendo, &
extat res promiſſa, poteſt poſteà offerẽdo
230 morã purgare, quę eſt de bono, & æquo,
vbi *text.* inquit, *Quare non potior ſit, qui
tenet, quam qui proſequitur*, & pro coro-
231 nide videtur adaptari, *text. in l. quoties,
ff. de ſolut.* quoties id, *Quod tibi debeam,
ad te peruenit, & tibi nihil abſit, nec quod
ſolutum eſt, repeti poteſt, competit libera-
tio.*

Nihilominus pro deciſione huiuſmodi
articuli iudicio meo ſatis conferre vide-
232 tur, *text. in l. quoties in die, ff. de verb. oblig.*
cuius verba ſunt: *Quoties in die, vel ſub con-
ditione oleum quis ſtipulatur, eius æſtimationem
tempore ſpectare oportet, quo die obligationis
venit, tùnc enim ab eo peti poteſt, alio-
quin rei captio erit, vt ſic mora interceden-
te per lapſum diei*, vt ibi cõſiderant *Bart.
Iaſ. & cæteri.*

Quæ quidèm omnia, & ſi rectè proce-
dere

dere videantur. Attamen replicabatur
233 ex alio capite,ipſum debitorẽ teneri ad intereſſe, poſtquam cum fuiſſet facta promiſſio conſignationis olei, eo tempore eidem Donato Mariæ, & Hieronymo, ſi non reperiebatur Donatus Maria, poterat illam facere Hieronymo,& ſic liberabatur, ex *text.in l.cum quis ſibi, ff.de verbor. obligat. & text.in l.1. ff.de duobus reis,* poterat enim oleum offerre, vel deponere, *argum. l.quod ephesi,§.1.ff.de eo,quod certo loco,* vel ſaltim denunciare vni eorum, cum denunciatio inſolidum cuilibet fieri poteſt, *l.in exequutione, §.inſolidum,ff de verbor. obligat.* hæc omnia iudicialiter vt à mora excluderetur, partes ſe concordauerunt, ſed veritas ex allegatis patet.

TRIGESIMOSEPTIMO.

IOannes Antonius de Staſio, dum in humanis ageret, ſuos duos filios in matrimonium collocauit, recipiendo dotes illis datas, ab vno ducatorum 1500.ab alio ducatorum 500. mortuo vno ex dictis filijs,qui receperat ducatos 500.relictis tribus filijs, deindè decedẽte ipſo Antonio, & inſtitutis hæredibus Io. Antonio filio, & filijs præmortui fratris ſui, cũ inter eos quæſtio eſſet in diuiſione bonorũ, poſteà Io.Antonius filius, qui receperat in dotẽ ducatos 1500. in vita eius patris volueras ex communi patrimonio deducere dictã ſummam, ſicuti etiam alteram ducatorũ 500. dotis præmortui filij, licet nepotes inſtituti contrarium prætendiſſent, vt ex portione Io.Antonij deduceretur dos ip-
234 ſa ducatorum 1500. & nõ ex communi patrimonio, fuit hæſitatum in Regia Curia Monop. quid iuris, & ſecundum diſtinctionem prodiram à *I.C. in l.ſi filia nupta, §.ſi filiusfamilias, ff.famil. erciſc. & in l.ſi cum dotem, §. transgrediamur, ff.ſol. matrim.* probatum eſt,quod ſi inſcio patre, filiusfamilias matrimonium contraxit, citra dubium pater tenetur, quatenùs eſſet in peculio filij;Cęterum autem in matrimonio contracto de conſenſu patris ſe obligantis ad reſtitutionem, vel vertendum dotem in eius vtilitatem inſolidum tenetur, ſed mortuo patre, filius vt eius hæres tenebitur,ſicut dicitur in finalibus verbis *d.§.transgrediamur,*& latiſſimè proſequitur *Conſ.Io.Andr.de Georgio alleg.*41.qui in iu-
235 re allegauit pro vxore quæ dederat dotem ſocero, ob cuius obitũ maritus eius filius hęres,refert deciſum in eius fauorẽ, quẽ ſequitur *Fontanell.de pact.nupt. clauſ.7. gloſ.3 par.1.num.*55.ſubdens *num.*56.quod pater cum conſentit,quod filius ſolus recipiat dotem, tenetur & ipſe, & ſic deci-
236 ſum, ſimiliter pater remanet obligatus pro dote recepta per filium, cum ipſe cõſentit,& quod tota ei ſoluatur, & deciſiones affert *Fontanell. d. clauſ. 7. gloſ. vnica, par.13.num.*36.dos ſoluta patri,& filio, to-
237 ta cenſetur perueniſſe ad patrem, quod bona adminiſtrauit, ex multis probat *Conſ. Fab. Anna conſ.76.num.9.* quem ſequitur *Molfeſ ad Conſuet.Neapol par.6.quæſt.7. num.*17.
238 Iis accedit, quod diſentit *Facchin. controuerſ.iur.lib.8.cap.*4. quod dos filiæ vnius ex ſocijs omnium bonorum ſoluenda ſit ex bonis communibus,ex *Naſta, Rol.Tob. Non.& Menoch.ibi relatis, Hect. Felic.in tractatu de ſociet. cap.*26. *num.*26.*& ſeq.* latiſſimè *Blaſ. Michalor. in tract.de fratribus p.* 2. *cap.*28. *per totum.*
239 Sic etiam pater vt obligetur ad dotem filij,duo exiguntur,eius cõſenſus,& quod illi tradatur, ex *Milan. & Manente.*, refert *Pratus diſcept. forenſ. cap.*31. *num.*39.*tom.*1.
240 & proindè tenetur ad dotis nurus reſtitutionem,ſi pecuniæ ad ipſius manus peruenerint,vel res fuerit in ipſius vtilitatem verſę, ex *l.ſi filia, §.1.ff famil.erciſc.* probat *Io.Bapt. Gargiar conſ.*15 *nu.*3.*lib.*2. vbi plura, latiſſimè *Conſiliar. Paſcal. de virib. patr. poteſt.par.*2.*cap.*8.*à num.*78.*& ſeq.*vbi *nu.*88
241 probat, quod dos conſignata patri, deduci debet tanquam æs alienum, licet nõ probetur eam verſam fuiſſe in communẽ filiorum vtilitatem, ad quorum comprobationem notabiliter in terminis ſuadet *Monticul. de inuentario cap* 10. *num.*246. vbi quærit, quod ſi filius vxorem ducit, tene-
242 tur pater dotem cautam facere,& quod tàm filius, quàm pater dotem recipiẽtes, illa dos detrahitur de patrimonio patris defuncti,& filius illam non confert,etiam ſi non fecerit inuentarium, quia illam iure extero capit, non hæreditario, ex *Roland. de lucro dotis, quæſt.* 110. & ſic talis dos, vt ęs alienum exiſtimata, ſubſequitur *text. in l.1. C. ſi certum petatur. Neque æquam, neque vſitatam rem deſideras, vt æs alienum patris tui non pro portionibus hæreditarijs exolutis, tu, & frater cohæres tuus, ſed pro exiſtimatione rerum prælegatarum cum ſit explorati iuris hæreditaria onera adſcriptos hæredes pro portionibus hæreditarijs, non pro modo emolumenti pertinere, &c.* quod exemplo conſimili oſtenditur in
243 *l. ſi pater, C.de collationib.* ſicque deductis priùs dotibus ipſis à patre receptis

 procedi

procedi debeat ad diuiſionem hæredita-
tis remanſæ æqualitèr, alitèr ſi ipſis inclu-
ſis in diuiſione, potiùs inęqualitas ſucce-
deret, quam æqualitas, & ſic fuit obſer-
uatum.

TRIGESIMOOCTAVO.

DVbitatum fuit in Regia Audientia Ca-
labriæ citra, dùm Auditores ſolent per
Prouinciam commeari, & pro dictis acci-
pere certũ quid pro ſalario ſingulis die-
bus taxato p Regias Pragmaticas, ſi vni-
co die opus compleuerint, quod per duos
244 dies, vel tres compleri deberet, an inte-
grum ſalarium recipi debeat, & *Alber. in
l. eos, §. qui pro ſe milite, ff. de falſ.* per *Gloſ. ibi*
notat, quod ſi Officialis, cui pro quolibet
die aſſignatum eſt certum ſalarium, & in
die fecit tantum quantum facere debeat,
245 in duobus debet habere ſalarium du-
plicatum, & ſubdit *Carm. in addit. ad d. §.
qui pro ſe*, quod notat pro Auditoribus
huius Prouinciæ Calabriæ, & Commiſſa-
riorum, ex *Freccia, Cotta. & Menoch. ibi re-
latis*, ſic etiam Commiſſarius ſi vno die
expediuit iter plurium dierum, duplicari
debet ei ſalarium, ex *Aules in cap. 1. Præ-
torum, gloſ. ſalario, ſub num. 3. & Alciat. in l. 3.
ff. de verb. ſignif.* notat *Reg. Rouit in prag. 6. de
Commiſſa. num* 10. ad idem optimè *Dan-
za de pugna Doctorum, tom. 3. tit. de ſalario,
cap. 2. num. 49.*

TRIGESIMONONO.

LIquidatis expenſis per Regiam Curiam
Monop. in cauſa Monaſterij S. Domini-
ci contra Hieronymam Falgheram, & in-
246 ter cętera liquidatum fuit ſalarium Ad-
uocati in ducatis tribus, & ſalarium Pro-
curatoris in carolenis quindecim, quod
quidèm ſalariũ de iure illis debetur, *Re-
buff. ad Conſtit. Galliæ tom. 3. art. 5. gloſ. vnica
num. 19. tit. de expenſ. damn. inter. Andr. Gayll.
lib. 1. pract. obſeru. in 1. obſeru nu. 37. Galgagn.
ad ſtatuta Vrbis lib. 3. cap. 92.*

Comparuit Not. Io. Baptiſta Maurellus
vti Procurator Conuentus S. Dominici,
& ſibi expediri fecit mandatum per Cu-
riam ipſam directum ipſi Hieronymæ, vt
ſibi ſalarium prædictum ſolueret, & fecit
illi apocã receptionis totius ſummæ du-
cat. 4. 2. 10. tàm pro ſalario ſibi compe-
tenti, quàm pro alijs prætenſis per eum
accipiendo etiam ſalarium deſtinatum
pro Aduocato: inſtatũ indè fuit per Mo-
naſterium ipſum nõ teneri ad reſtitutio-
nem dictæ ſummæ, poſtquam ex fide Ad-
uocati præſentata, nullum reciperat com-
potum, nec proindè ſuper tali ſumma po-
terat ſatisfieri, dùm non erat probatum
de ſuis iuribus, ſimilitèr nec ſalarium ab
ipſo prætenſum ſibi debebatur, eo quia
ex alia fide apparebat nullũ extare man-
247 datum in ſui perſonam, & Procuratori
incumbit probare ſe mandatum habere,
vt probat *Maſcard. de probat. concluſ.* 1005.
num. 4. vbi *num.* 14. ſubdit, mandatum non
habuiſſe Procuratorem probari, ex eo,
quod in proceſſu non apparet: vndè fuit
condemnatus ad faciendum depoſitum
de menſe Februarij 1624. & illud fuit li-
beratum eidem Monaſterio cum cautio-
ne in forma.

QVADRAGESIMO.

ANtonia Calefata petierat in Regia Cu-
ria Monop. ducatos ſexdecim ex pre-
tio cuiuſdam gonnellæ, à Martia de Leo
ei venditæ, & capta informatione, fuit be-
nè probatum per tres teſtes venditionem
ipſam, ex aduerſo conuenta per binos te-
ſtes probauerat ſoluiſſe, ſed remanſiſſe
debitricem in carolenis 20. pro quibus
dederat in pignus quondam mantum, &
circa hoc contingit differere, eſſe de iure
etiam diuino comprobatum, quod in
248 ore duorum, vel trium, ſtat omne ver-
bum *Matt. 18. cap. licet, de teſt.* at cum
fuiſſent examinati tres teſtes ad inſtan-
tiam prædictæ actricis, & duo ex parte
conuentæ, & hoc videbatur dicendum
numerum teſtium eſſe attendendum, &
249 proindè numerus teſtium ſupplet, quod
in fide defuit *Gloſ. in l. 3. §. eiuſdem, verſ. nu-
merus, ff. de teſt. & in l. ob carmen, §. 1. ff. eodem,
verſ in pari*, ibi, ſecus ſi à diuerſis partibus,
quia tunc maiori numero creditur.
250 Verum quia *text. in d. l. ob carmen, §. fin.*
hæc formalia verba enunciãdo dixit, *Non
enim ad multitudinem reſpici oportet, ſed ad
ſinceram teſtimoniorũ fidem, & teſtimonia qui-
bus lux veritatis aſſiſtit*; ideò conſiderandũ
duxi atteſtationes teſtium actricis, qui in
ſumma deponebant Octauium Maraffa
vendidiſſe dictã gonnellam Antoniæ Ca-
lefatæ pro ducatis ſexdecim, & pro eadẽ
ſumma ipſam Antoniam vendidiſſe dictæ
Martiæ de Leo ſoluẽda in menſe Decem-
bris 1624. licet ex aduerſo producti eſſẽt
duo teſtes ſingulares deponentes ex ore
principalis remanſiſſe debitricem pro re-
ſiduo in carolenis 20. pro quibus in pi-
gnus dederat quondam mantile, & ſibi fe-
ciſſe

ciſſe ab vna ex eis mutuare dictos carolenos 20. ſoluendos eidem actrici,nihilominus apparebat ex hoc debitum confeſ-
251 ſatum, nec verè ſolutum,& nulla maior probatio,quam oris confeſſio, *l. cum te, C.de probat.* cum alijs apud *Barboſ. princip.*
252 *vtriuſq; iur. lit.C.num.*40.indè confeſſioni per duos teſtes probatę ſtandum contrà confitentem,*Afflict.deciſ.*105.*num.*1.

Et conſequentèr confeſſus pro iudicato habetur, probat *Mancin. in tract. de con-*
253 *feſſ. cap.*1. *num.*1. nàm talis confeſſio eſt probatio probata,& facit notorium, *Maſcard. de probat. concl.*1332. *num.*4. fuit condemnata die 8.Aprelis 1625.

QVADRAGESIMOPRIMO.

IN cauſa Octauij Goſciæ cum Paulo de Taranto, compertum refertur, dictum Octauium pignori dediſſe quondam pallium pro carolenis decem. indè poſt certos dies dando pecuniā, petijt pallium,& ei fuit conſignatum, in quo reperit fuiſſe tignis obrutū, ob quod conueniri fecerat ipſum Paulum ad emendam damni paſſi, ob eius malam cuſtodiam adhibitam, ad
254 hoc videtur facere *text.in l.*1. §.*veſtimenta, ff.depoſ.*vbi *Paul.Caſtr.& I.C.* inquit, ſi veſtimenta ſeruanda balneatori data perierunt, ſiquidèm nullam mercedem ſeruandorum veſtimentorum accepit, depoſiti eum teneri,& dolum dumtaxàt, quod ſi accepit ex conducto.

255 *Text. in l. qui furtum, ff. de cond. furt.* ibi: *Hoc quod etiam ſi ſine dolo malo, & culpa eius res interierit, conditione tamen tenetur, cum in commodati actione non facilè vltra culpam, & in depoſiti vltra dolum, & malum teneatur is, cum quo agetur.*

256 Ad hoc etiam *Viſcont.in ſuis concluſ. verbo conductor, qui expenſas, in medio,* inquit, *Sartorem teneri infra tempus prædictum ſex menſium de veſtimentis corroſis à muribus in ſua apotheca*, ſecundum *Parid. de ſyndic. in verbo negligentia,num.*18. allegat *text.in l.itē quæritur,§.ſi quis,ff.loc.*quem refert,& ſequitur *Paul.Fuſc.ſing.*4.*lit.S.*& conferunt ſcripta per *Neguſant.de pignor.in* 1.*memb.* 5.*par. num.* 2.

257 Pro deciſione articuli ſatis videtur facere *text.in l.in rebus, ff.commod.* ibi, *Sed videndum eſt,ne & culpa præſtanda ſit,vt ita culpæ fiet æſtimatio, ſicut in rebus pignori datis, &*
258 *dotalibus æſtimari ſolet,*& corroboratur ex *l.ſi cum venderet,*§.1.*ff.de pignor.actio.* inquit I.C. venit autem in hanc actionem,& dolus, & culpa, vt in commodato venit, & cuſtodia vis maior non venit, ſimilitèr
259 *I. C. in l.item quæritur,* §.*ſi Fullo, ff. locati,* inquit, *Si Fullo veſtimenta polienda acceperit, eamq; mures roſerint eo locato tenetur, quia debuit ab hac re cauere.* vbi *Gloſ. ver. cauere,* ſubdit, & in locum tutiorem transferre, *argum. inf. de damno infecto, l. vtique,* & in ſumma in terminis noſtris inquit *Scaccia in tract.de commerc.*§.2.*gloſ.*5.*num.*313. quē ſequutus eſt nouiſſimè *Merlin. in tract. de pignor.lib.*4.*tit.*5.*quæſt.*132.*num.*2. vndè He-
260 bręi feneratores tenentur ſoluere damnum,& intereſſe quando reſtituunt veſtes corroſas à tineis, vel muribus, quia dicerentur fuiſſe in leui culpa, ex *Neguſ. de pignor.*1.*memb.*5.*par.num.*2. & ſubdit *Scaccia,*
261 ſicque creditor, cui datum eſt pignus, tenetur ad exactam diligentiam, §. *creditor quoque, Inſtit. quib. mod. re contrah. oblig.* vndè ex ijs fuit condemnatus.

QVADRAGESIMOSECVNDO.

DVbitari contingit annis præteritis in cauſa Affictatorum gabellę fructuū huius Ciuitatis Neap.poſtquā ipſi affictauerant dictā gabellam per quinquenniū ab ipſa Ciuitate cum pacto,quod pro primis ſex menſibus ſoluerent duc.350. pro reliquis menſibus,duc.800. ſingulis mēſibus, & facta per eos ſolutione iuxtà conuentionem pro quatuor menſibus in quinto menſe completo gabella ipſa facto Excellentiſs. Proregis Ducis Oſſunæ fuit diſmiſſa, ſuperuenit ipſa Ciuitas, quę noluit pro iſto menſe ſolutionē accipere iuxtà promiſſionem, ex quo ipſa gabella reperiebatur in lucro,voluit iuxtà formam alterius pacti ſolutionē recipere, & ad hoc allegabatur *text.in l.ſi quis domum,* §.*hic adiungi, ff.loc.* quem citat *Roman. in conſ.*454.
262 *num.*3. quod ſi conductor ad quinquennium impediatur vti re locata,tenetur ad ratam penſionis pro eo tempore quo vſus fuerit re locata,nec curandum erit de ſolutione facienda vno modo in primis ſex menſibus,alio modo in ſequentibus,quia
263 dies adiecta cauſa differendæ ſolutionis obligationem non perimit, *l.ſi manda-*
264 *to,* §.2. *ff. mandati,* ad quod facit *text. in l.centeſimis,ff.de verb.oblig.* cuius verba sūt: *Centeſimis calēdis dari vtilitèr ſtipulamur,quoniam præſens obligatio eſt, in diem autem dilata ſolutio,& Bart.in l.ſi ſeruus,* §.*ſeruus, nu.*7. *ff.de ſtipul.ſeru.* dixit, quod ſi domus locata eſt,& promiſſa penſio in annos,& menſes ſingulos, vnica eſt locatio, ſed plures
265 præſtationes,ſic locatio facta pro pluri-

bus annis, vnica locatio eſt, ex *Socc. Bart. & Carrocc.* probat *Coſta de de portione rata, quæſt.93.num.5. ſubdens idem num.6.* in loca-
tione plurium rerum, vel facta diuerſis
266 perſonis ea ratione fortè, quod remiſ-
ſio non fit, quando fructus, vel valor ipſo-
rum creſcit, vel decreſcit, ex multis pro-
bat *Carrocc. de locato, & conducto, tit. de remiſſ. merced quæſt.8.num.65.*

Contrarium fuit iudicatum per Tribunal Deputationis Sancti Laurentij huius Ciuitatis Neap.

QVADRAGESIMOTERTIO.

DEbitor quidã vigore obligationis penès acta ſtipulatæ, depoſuit pecuniam, & depoſitum, præſentauit penès acta creditorum ſui creditoris, quare ſtante liberatione facta per Curiam Baiuli huius Ciuitatis Theani dicto creditori ſui creditoris, petijt cogi, & compelli ſuum creditorem ad ſibi caſſandum obligationem, vndè dubitatum fuit quid iuris, poſtquã *Præſ. de Franch deciſ.200.nu.6.* inquit, quod
267 debitoris liberatio manet in ſuſpenſo,
donec creditor, cui fuit liberata pecunia
cum cautione, poteſt moleſtari ab alijs
creditoribus anterioribus, & ſic regula
268 illa, quod ſolutione eius, quod debetur,
tollitur obligatio, & hypotheca, § *omnis, Inſtit. quib. mod. toll. oblig.* cum alijs apud
Pyrr. Maur. Aretin. in tract. de ſolut. oblat. & retent. cap.54.num.1. vbi *num.2.* limitat hãc
regulam, quando id, quod ſoluitur, irre-
uocabilitèr ſoluitur, ſecus ſi reuocabili-
269 tèr, quia tùnc ſolutione eius, quod de-
betur, non tollitur omnis obligatio, ſed
quis liberatur ad tempus, non auté om-
ninò, *l. non videtur, ff. de acquir. poſſeſſ. l. ſi creditor, ff de ſolut. Franch. vbi ſupra num 12.*
270 Licet autem ex aduerſo replicari poſ-
ſit, quod debitor ſoluens creditori credi-
toris, etiam ſine mandato liberetur, *l. nomen, l. ſoluendo, & l. ſi liber homo, ff. de negot. geſt.* cum alijs adductis per eundem *Pyrr. Maur. eod. tract. cap.5. num.5.* quia vtile negotium pro creditore gerit, & ſoluere creditori, vel creditori creditoris paria ſunt, & liberationem inducit ſaltem ope exceptionis, *vt ibi proſequitur.*

Attamen quia iſte debitor depoſuerat
pecuniam in cauſa creditorum eius cre-
271 ditoris, & depoſitum vim ſolutionis nõ
habet, niſi ſit auctore prætore, & in iudi-
cio factum, *idem eod. tract. cap.2. §.4.num.7.* & in actis non conſtabat illud feciſſe auctore prætore in præſenti caſu, fuit ſuperſeſſum, donec ſolutio facta re alitèr abſq; impedimento alterius creditoris inſpiceretur.

QVADRAGESIMOQVARTO.

RElicto hærede vniuerſali in teſtamento inter cætera legata Teſtator reliquerat, cuidam mulieri ducatos viginti pro eius ſeruitijs ſoluendis ab hærede infra menſem, vel quandam Terram ſitam in certo loco, cum facultate capiendi propria auctoritate, & dùm legatarius dictam Terrã eligiſſet, & propria auctoritate cepiſſet eam arando, & ſeminando, in colligendo fructus, impedita fuit recollectio ab hærede, per quem fuerunt introductę aliquę perſonæ ad vindemiandum, contra quos fuit expoſita querela per legatarium, & demum declarata ciuilis, in proſecutione cauſæ ciuilitèr, fuit dubitatum quis manutenendus erat in poſſeſſione, pro legatario dicebatur eſſe in poſſeſſione rei, & ſucceſſiuè ad ipſum ſpectare recollectio-
272 nem fructuum, nàm dominium legati
recta via tranſit in legatarium, *l. à Titio. ff. de furt. Gloſ. in l. fin. § tali itaque, C. de curat. furioſ. verſ. requirendis,* & tantò magis quę-
273 ſitum apparebat, dùm vigore talis po-
teſtatis ſibi relicta à Teſtatore capiendi
propria auctoritate, quam cum effectu cę-
perat nemine contradicente, per ea, quæ
notat *Puteus deciſ.73.num.7.par.2.*
274 Imò legatarius poteſt percipere fru-
ctus rei legatæ ante aditam hæreditatem,
ſi licentiam ei Teſtator dederit, vt acci-
peret propria auctoritate, *Mantica de coniectur. vltim. volunt. lib.4. tit.5. artic.10. nu.19.*
nec dubitandum erit, quin Teſtator poſ-
275 ſit facere, quod legatarius poſſit impu-
nè apprehendere poſſeſſionem rei legatæ
propria auctoritate, *DD. in l. Titia cum teſtamento, §. Lucius, ff. de leg.2.* cum alijs apud *Vaſq. de ſucceſſ. tom 1. lib.1. §.9. num.16.* eundem ſequitur *Craſſ. de ſucceſſ. tom.2. artic. collat bon. quæſt.9.num.2. Marta in ſumma de ſucceſſ. legal. par.4. quæſt.19. artic.1. num.11. Surd. conſ.265. num.9. & 30. vol.2.*
276 Et ſi dicatur, quod legata omnia de
manu hæredis capienda ſint, *l. legatum, ff. de leg.1. Nicol. Bell. ſuppont. iur. lib.4. cap.18.*
277 *num.* 20. ità quod legatarius non poſſit
auctoritate propria legatum accipere,
alitèr teneretur ad reſtituendum hæredi,
l. vnica, C. quor. legat. Nouell. in reg.71. Craſſ. d. quæſt.10 num.1. ex *text. in l. non eſt dubium, C. de legat. in tit. tranſmiſſio,* & iterum *d. q. 9. artic collatio bonorum, num.1. Marta vbi ſupra num.1.*

Digitized by Google

*num.*1. eo maximè ante aditam hæredita-
tem, & poſſeſſionem captam ab herede,
nùm tenentur illã reſtituere, vt ibi dixit,
& rationem reddit ibidem *Craſſ.* & ſic ca-
dit à iure ſuo, vt voluit *ibidem Marta nu.*3.
hoc tamen limitatur quando de licentia
Teſtatoris hoc faceret, vt ſupra dictum
eſt *Ficard inter commun. opin. tom.*2. *tit de ijs
quib. vt indign. num.*13. cum alijs apud *Do-
min. à Fina inter d. commun. opin. eod. tom.*2.
tit. de legatis, num 66 *Berous conſ.*142. *num.*6.
*volum.*2.

Pro parte heredis dicebatur ꝓ eo adeſ-
ſe preſumptioné iuris, nàm heres præſu-
278 mitur ſtatim adire hæreditatem, ex quo
aditio debet fieri ſtatim, vt qui poſſit ſe
iuuare inuẽtario, & proteſtatione. *Paul.
Bellon. de poteſt. in ſe ipſum, lib.*1. *c.*42. *nu.*6. *in*
279 *fine*, quãuis aditio hæreditatis ſit actus,
vt probat *Craſſ. d.*2. *tom. artic. acquiſitio he-
reditatis quæſt.*5. *num.*1. adhùc tamen non
preſumitur, niſi probetur, vt probat *nu.*2.
280 & tùnc hæres dicetur dñus, & hæredi-
tas dicetur dñium, § *fin. Inſt. de hered. qua-
lit. & diff. Raynald. Corſius lib.*3. *indagat. iur.
cap.*4. *num.*1. & maximè adita hæreditate,
non tantũ adhùc poſſeſſor, *Menoch. de recu-
per. poſſ. remed.*10. *n.*50. & ſucceſſiuè poſſeſ-
ſioné rerum hereditatis in eius perſonam
eſſe, & cõtinuari, ſed etiam dñus, nàm per
aditioné hereditatis ſolam dicitur acqui-
281 ſiuiſſe dominium omnium ſingulorum
rerum hereditariorum, *Sim. de Petr. de in-
terp. vltim. volunt. lib.*5. *dub.*1. *num.*82. quo
282 fit, vt licet legata præſtari debeãt adita
hæreditate, *l. omnia, ff. de leg.*2. hoc ſanè in-
telligendum erit prçuia illorum petitio-
ne, *l. quod debetur, ff de iudic.* & propterea ſi
283 legatarius citra petitionem rem lega-
tam occupare voluerit vigore poteſtatis
ſibi traditæ, de poſſeſſione capta inſtru-
mentum cõficere tenetur, per ea, quæ tra-
dit *Praeſ. de Franch. deciſ.*204. *num.*31. quod
poſſeſſio probatur per inſtrumentum ca-
284 ptæ poſſeſſionis. nàm poſſeſſio rerum
incorporalium nõ acquiritur ſine appre-
henſione, & animo poſſidendi, *Maſcard. de
probat. concl.*1184 *num.*19.

Secundò dicebatur pro hærede, quod
cum tale legatum erat alternatiuè con-
ceptum, hoc eſt ſoluere ducatos viginti
infra menſem, vel quandã terram dare, &
285 certũ erat, quod illa dictio, *vel*, ex ſui
natura eſt alternatiua, quæ habet in ſe im-
plicationem, & implicat præcedentia in-
ſequentia, vt probat *Barboſ. in tract. de di-
ction. in dict.*360 *num.*2. ſubſequitur, quod
cum legatarius ſit propriè creditor, pro-
bat *Vaton. à Vaciona lib.*3. *declarat. iur. ciuil.*
286 *in declarat.*45. *num.*7. & hæres ſit debi-
tor, eo quia hæres ex quaſi contractu
ex aditione hæreditatis inducto, tene-
tur creditoribus hereditarijs, & rema-
net obligatus fideicommiſſarijs, & lega-
tarijs, *Simon de Petris d. tractatu d. lib.*5.
287 *dub.*3. *num.*14. in alternatiuis eſt ele-
ctio debitoris, iuxtà regulam *cap. in alter-
natiuis, de regul. iur. in* 6. cum alijs apud *Eue-
rard. in topica iur. loco à natura altern. num.*1.
*Macerat. lib.*2. *reſolut. vlt. cap.*26. & ſic iſta
alternatiua debebat expleri per heredem
requirendum, an ſoluere deberet dictos
ducatos 20. vel terram ipſam, nàm in al-
288 ternatiuis ſufficit alterutrum adimple-
re, ad *text. in l. cum pupillus,* §. 1. *ff. de condit.
demonſtr.* idcircò pendente tali alternati-
ua neutiquam poterat legatarius Terram
præoccupare, ità quod ſi legatarius in-
traret poſſeſſioné fundi auctoritate pro-
289 pria, & fructus perceperit, poterit hæres
fructus, & rem vendicare, *d. l. omnia,* §. 1. *ff.
de leg.*2. cum alijs apud *Craſſ. d. tract. tom.*2.
artic. offic. hered. quæſt 9 *num.*3.
290 Sed ijs replicabatur ſtante poteſtate
capiendi à teſtatore relicta, vt ſupra dictũ
eſt, & probat *Craſſ d quæſt.*9. *num.*2.
291 Et fortiùs, quia in legatis alternatiuis
non procedit regula prædicta, ex *Gloſ. in
l. Lucio, ff. de leg.*2. probat *Euerard. ibi nu* 4.
ſubdens eo maximè quando verba in le-
gato diriguntur directo legatario.
292 Et ampliùs, quia ipſa legataria obti-
nuerat ceſſionem eiuſdem Terræ ſibi le-
gatæ ab hærede, quam eligerat ipſa lega-
taria vigore legati alternatiui, cui electio
de iure ei competebat, ex *Gloſ. in d. l. Lu-
cio. verbo peſſimis, verſ. tamen ſecundum Io.*
293 Ex quibus omnibus concludi videba-
tur, ne dùm ex dicta alternatiua electione
debere manuteneri, ſed veriùs ob pote-
ſtatem à Teſtatore conceſſam, vt probat
ex multis *Poſtius in tract. de manutent. obſer-
uat.*47. *num.*4. & ſic fuit manutenta in poſ-
ſeſſione dictæ Terræ.

QVADRAGESIMO QVINTO.

AVus quidam fecerat teſtamentum, hæ-
redeſq; inſtituendo ſuos filios cũ con-
ditione, quod ſi vnus ex filijs nomine Ti-
tius, qui vxorem nec filios habebat, deceſ-
ſiſſet, ſuccedere debeat alius ſuperſtes cũ
filijs ſuis: Accidit, quod alter filius vxo-
ratus filiam ſuam nuptui tradidit cum
congruenti dote promiſſa, & poſt contra-
ctum dictum matrimonium deceſſit filius
non

Digitized by Google

non vxoratus: Verùm, quia dicta filia
maritata renunciationem ſecerat eius pa-
tri in forma ampla; & detecto tali fidei-
commiſſo, prætendebat dicta filia marita-
ta, quæ renunciauerat, admicti ad ſucceſ-
ſionem Aui, non obſtante tali renuncia-
tione per eam facta, & ſic contingit de
294 tribus dubitari, & Primo, ſi filij cum
patre cumulatiuè ſuccedere deberent, vel
ordine ſucceſſiuo, vt priùs pater, deinde
filij poſt obitum patris admictendi, & ta-
lis quæſtio ſopita cernitur apud *Præſ. de
Franch. deciſ.* 633. qui conſimilem articulũ
pro vtraq; parte diſſerit, & demum re-
fert per S.C. fuiſſe deciſum, vt cumulati-
uè, & iunctim ſuccedant, quæ & ſi loqua-
tur in ſucceſſione patris cũ filijs maſcu-
lis, in caſu iſto non aderant maſculi, ſed
ſolùm ipſa fœmina.
295 Aliud dubium erat, ſi filiorum appella-
tione fœminæ comprehendantur, & pari-
tèr concludunt DD. affirmatiuè, *Io. Petr.
Mollign de appell. iuris vtriuſq; extent. lit. F.
num.* 427. *&* 429. *Fuſar. conſ.* 101. *num.* 1. *conſ.*
109. *num.* 7. *conſ.* 136. *num.* 1. *&* 7. *& in tract.
de ſubſtit. quæſt.* 311. *Regens Hector Capycius
Latro. deciſ.* 3. *num.* 1. *&* 2. *Marta in ſumma de
ſucceſſ. legal. par.* 1. *quæſt.* 13. *art.* 8. *nu.* 20. ma-
ximè in teſtamentis *Giouagn. conſ.* 97. *nu.* 4.
lib. 1.
Vltimum dubium, in quo tota vis cau-
ſæ cõſiſtere videbatur, dato quod veniant
fœminæ appellatione filiorũ, an iſta mu-
296 lier maritata admicti deberet ad ſuc-
ceſſionem Aui, nõ obſtante renunciatio-
ne facta per eam in beneficium patris, vel
aliorum, cum certum ſit, quod fœminæ
297 cum nuptui tradantur, renunciare ſolẽt
iuxtà diſpoſitionem *cap. quàmuis, de pactis
in ſexto, Gallerat. in tract. de renunt. tom.* 1. *lib.* 1.
cap. 2. *num.* 43. & ibi plura circa hoc dedu-
298 xit, adeò quod fœminæ excluſæ, ſemper
cenſẽtur excluſæ à ſucceſſionibus, vt pro-
ſequitur *Marta in ſumma legali par.* 1. *q.* 13.
299 *art.* 9. *per totum*, & ſtante renunciatione
habẽtur pro mortuis, vt tradit *Re. Rouitus
conſ.* 46. *num.* 26. *tom.* 1. *Honded. conſ.* 1. *nu.* 86.
vol. 2. *& conſ.* 6. *num.* 12. *tom.* 1.
300 Verùm, quia filia à ſucceſſione excluſa
à dotantis dumtaxàt cenſetur excluſa,
Iacobus Gallus conſ. 61. *num.* 12. *&* 40. ſimi-
301 litèr ſi alijs ſucceſſionibus renunciaue-
rit, ſemper excluditur, *Gallerat. d. tract. to-
mo* 5. *renunc.* 25. *nu.* 60. *Ventur. conſ.* 25. *nu.* 67.
& conſ. 43. *num.* 45. *conſ.* 48. *num.* 74.
302 Et propterea ceſſantibus illis, in quorũ
beneficium renunciauerat, ſemper admic-
titur in eorum defectum ceſſante cauſa
excluſionis, latè *Marta d. par.* 1. *art.* 9. *per to-
tum*, per exempla demonſtrans *Honded.
conſ.* 9. *tom.* 2. *& conſ.* 48. *num.* 40.
303 Hinc filia, quæ dote accepta renuncia-
uit bonis patris, poterit ea petere ex futu-
ra, & noua cauſa, idem *Gallerat. d. tract. d.
tom.* 1. *renunc.* 17. *num.* 34. quocirca vltra ad-
ducta per *Molfeſ. conſ.* 48. *num.* 40. dicentẽ,
304 quod renunciatio ſolùm comprehen-
dit debitum ex cauſa de præſenti, vel de
præterito, ſed non extenditur ad ius debi-
tum ex noua cauſa, & ex nouo iure, &
ſubdit, nec paritèr ad incogitata reſtrin-
gi, & ſic deciſum in S.C. refert *Viuius de-
305 ciſ.* 316. *num.* 18. in fauorem ſororis, quę
amplam ſecerat renunciationem, vt non
excluderetur à ſucceſſione delata.
Quanquam autem *Peregrin. de fideicom.
artic.* 23. *num.* 54. *& ſeq.* diſputat articulum
306 in terminis, quod ſtante ſtatuto exclu-
ſiuo fœminarum in fideicommiſſo auito
fauore filiorum, & deſcendentium ordi-
nato, quod tùnc filiæ fœminæ non con-
currunt cum proprijs fratribus, vt ibi per
307 eum, & *num.* 57. adeò quod fœminæ non
veniunt appellatione filiorum, actenta
ipſius proprietate, ac natura, ex *Larrea de-
ciſ. Granat.* 53. *num.* 11. probat *Io. Dexart. de-
ciſ. Sardin.* 31. *nu.* 11. quibus addo *Giouagn.
conſ.* 11. *num.* 3. *lib.* 2. vbi *num.* 4. ſubdit, quod
fœminæ non veniunt appellatione filio-
rum ſtante ſtatuto excluſiuo fœminarum.
Sed benè replicari poterat actenta di-
ſpoſitione noſtri ſtatuti *Conſtit. Ina'iquibus*,
308 quod per ſtatutum non cenſetur exclu-
ſa fœmina per Teſtatorem, niſi ab hære-
ditate illius, de quo ſtatutum loquitur, vt
ex multis probat *Ciarlin. controuerſ. forenſ.
tom.* 1. *cap.* 78. *num.* 8. ſubdens *num.* 9. quod
fœmina non excluditur à fideicommiſſo,
quando ex forma ſtatuti non erat exclu-
ſa ab hęreditate illius, qui reperitur gra-
uatus onere fideicommiſſi, & vt fœmina
à ſtatuto excluſa per maſculum, non ſuc-
cedat in fideicommiſſum cum eo oportè-
re, vt maſculus ille eam excludat non ſo-
lùm à ſucceſſione grauati, ſed etiam gra-
uantis, ſeù fideicommittentis, & tùnc ap-
309 pellatione filiorum ſtante dicto ſtatuto
non venirent, quando eſſent excluſæ per
ſubſtitutos à ſucceſſione grauati, vt ibi
310 *Giouagn. num.* 16. & ſic filiorum appella-
tione veniunt fœminæ in fideicommiſſis,
Fuſar. d. quæſt. 311. *num.* 1. vbi *num.* 106. ſub-
311 dit, fœminam nõ eſſe excluſam à fidei-
commiſſo, in dubio pronunciandum eſt,
& ampliùs quando filij ſunt vocati no-
312 mine collectiuo, fœminæ inſimul cum
maſcu-

Digitized by Google

maſculis admictuntur, vt idem *Fuſar. quæſt.379.num.1.* probat.

At cũ in caſu prædicto deficiebant alij maſculi ſolo patre exiſtente, cui ſuccedere debebat illa filia, alijs maſculis non exiſtentibus poſſe admicti ad ſucceſſionem, concludendum erat.

QVADRAGESIMOSEXTO.

REquiſitus de voto, an ceſſionarius poſſit debitorem cedentis ipſum ceſſum cogere ad ſe obligandum de facie ad faciem, & per ea, quæ infra dicenda erint negatiuam, potiùs opinionem aſſequendam eſſe, quàm affirmatiuam ex ſequentibus eluceſcunt, & incipiendo à perſona cedentis, eſt certum, quod cedens non poteſt omnia, & iura cedere, ſed tantum actiones vtiles, non tamen directas, quæ ſiquidem directè actiones remanent pe-
313 nès cedentè cum ſint perſonales, vt per *Gloſ. in l.1.C. de act. & oblig. verbo mandati,*
314 tales igitur actiones ſunt infixę oſſibus noſtris, ſicut caracter Baptiſmi, vt inquit *Iaſ. in §. actio autem, in princ. de action.* vbi etiã ſubdit eſſe mente tenendum mirabilem *text.* ad hoc, quod actio perſonalis dicitur, quia nunquã egreditur perſonã obligati, ſed ſemper aduerſus eam locum habet, vndè vulgò dicimus, quod tales perſonales actiones ſequuntur perſonam rei, ſicut lepra ſequitur leproſũ, ob quod
315 cedi non poſſunt, ſicuti iuramentum, quod interuenit in contractu, dùm fuerit iuratũ, illud cedi non poteſt, cum ſit perſonale, vt optimè *Scaglion. in ritu 163. ſub num. 21.* retulit, & propterea attenta tali deficientia iuramenti præſtiti de facie ad
316 faciem, non poteſt ceſſionarius liquidare inſtrumentum via ritus, prout inter ceteras rationes ponderat *Afflict. in Conſtit. Eos, qui ſcientèr, quæſt.10.* quē ſequitur *Carauſ. in ritu 286.* quàmuis contra *Afflict.* diuerſis rationibus conatur impugnare, quem communitèr ſequuntur *Grouin. & Carau. in d. ritu,* vt rei veritate, quod non poſſit liquidari inſtrumentum contra de-
317 bitorem ceſſionarium, imò nec ceſſionarius poterit cogere cedentem ad liquidandum, refert deciſum in S.C. *Praeſ. de Franch. deciſ.353.* nàm de per ſe non poterat, latè *Galter in praxi inſtrum.1 par. ſecundę partis, rubr.1 num.22. & ſeq.*

Hinc DD. noſtri ad hoc vt poſſit liquidari inſtrumentum contra debitorē per
318 ceſſionarium notabiliter cautelam tradunt relata a *Scaglion. in ritu 123. num.21.* reſpectu creditoris pro parte ceſſionis ceſſionarius fecit obligari, quod debet liquidari inſtrumentum, illudq; præſentare iuxtà formam Ritus, & ſic fuit practicatum, quod ambo ceſſionarius, & cedens aſſiſtant tempore liquidationis, & non fuerunt excluſi, ſed fuit facta liquidatio, prout in meo *ſupplemento deciſ.* apparet iudicatum in fortiori caſu, etiam non conſentiente cedente, & præsẽte in actu liquidationis in *verbo cedens, col.2.*

Licet autem *Carau. in d. ritu 286. num.7.* tradat aliam cautelam, vt poſſit ceſſionarius inſtrumentum liquidare, ſeù accuſare, hoc eſt, vt ceſſionarius conſtituatur priùs ad exigendum ab Not. tot aureos ſibi debitos virtute obligationis, eumque quietandum &c. & ipſam obligationem caſſandum, & caſu quo renitens fuerit pœnam ipſius obligationis accuſandam, & accuſatam exequi faciendum, &c. dictis aureis exactis penes ſe retinendum, pro totidem ab eo receptis, ponens eum in locum, & vicem ſuam, conſtituens ipſũ procuratorem velut in rem ſuam, ac cedens ei omne ius, omnemq; actionem, &c.
319 Nec mirandum, ſi in hoc caſu procedat talis cautela, ſpecialis, etenim Procurator cum ſpeciali mandato dicitur pica, & organum ſui domini, vt inquit *Afflict. d. Conſtit. Eos qui, ſub num.15.* ex mente *Angel. in l. non ſolùm, §. fin. in fine, de procur.* & ſucceſſiuè neque mirandum, ſi ceſſionarius non poteſt liquidare, quod eſt minus, &
320 fortiùs, neq; poterit cogere ad ſe obligandum debitorem ceſſum, eo quia ipſe non habet omnia iura, quæ ſe habet cedens, qui non tantùm ſolus liquidare poterit abſq; ceſſionario, vt deciſum retuli *1. par. noſtri compendij verbo cedens,* & conſequentèe poterit, ſeù eius hæres debitorẽ ad ſe obligandum de facie ad faciem, eo
321 quia cedens cedendo, cedit omnia iura, quæ cedi poſſunt, non ea, quæ cedi non poſſunt, vt ſunt actiones perſonales, & ità cedens, non poteſt plus iuris transferre in ceſſionarium, quam ipſe habet, *Anna alleg.129 num.6. Barz. deciſ.70. ſub num.28. Mandell. conſ.211 num.21. & conſ.738 nu.8.* & ſic ceſſionarius non habet plus iuris quam cedens, *Bellus conſ.159 num.10.* cum
322 enim aliquid prohibetur, cenſetur eſſe prohibitũ omne id, per quod peruenitur ad illud, *l. oratio, ff. de ſponſal.* & in ijs terminis dixit *Gloſ. in l. indebitam, ff. de cond. indeb. verſ. videri,* ſed ſic eſt quod ad actum liquidationis perueniri non poteſt niſi præuia obligatione de facie ad faciem,

ergo

Digitized by Google

ergo poſtquam tractatur de præiudiciali
actu obligationis hominis liberi,& exem-
pti ad ſe obligandum de libero ad ſerui-
323 rutem , nàm debitor dicitur quodam-
modo ſeruus,ſicuti qui accipit mutuum,
ſeruus eſt,*Gloſ.in l.3. verſ.à cliente, C de no-*
324 *uat.* dùm habet creditor actionem in
eius perſonam, *l.conſentaneum, C.quomodo,*
& quando Iud. ibi, *ad cogendum eum* , nàm
325 cui mādatur,vt ſe obliget,videtur man-
datum vt ſoluat, *l tribus, ff.de vſufr. & ear.*
rer. &c. notat *Bald. in d.l indebitam*, ad quā
ſolutionem rectè cogi poſſimus à credi-
toribus, *d. l. conſentaneum*, ſed etiam cuili-
326 bet creditori eſt promiſſum agere , vt
ſoluat tertio, quia ipſi intereſt , *l.us conſe-*
327 *quenter, §.Celſus,ff.famil.erciſc.*& creditor
compelli poteſt ſolutionē recipere à quo-
cunque, refert *Maur. Aretin. in tract. de ſo*
lut. cap.25. num.6. ſed ad ſe obligandum
nemo cogi poteſt, ea ratione, quia vt dixi
ſolutio dependet ex obligatione , quæ eſt
quid neceſſitatis , vt cogi poſſimus ad
perficiendam ſolutionem dependentem
ex obligatione , quæ pernecesſè obligat
debitorem ad ſoluendum ſtante tali obli-
328 gatione,quæ eſt iuris vinculum,&c. §. 1.
Inſtit.de verb. oblig. vbi *Gloſ. in princ.* notat
verſus illos
Verba ligant homines , Taurorum cornua funes,
ſed obligatio non procedit ex neceſſita-
te, ſed ex voluntate,quia ab initio omnis
contractus eſt voluntatis , ſicque liberum
eſt vnicuique contrahere , ſed poſt obli-
329 gationem non eſt licitum reſidere , *l. ſi-*
cut ab initio, C. de action. & obligat. & non
mirùm ſi ab initio obligatio eſt volunta-
ria, ſed poſteà per coactionem ipſam effi-
citur neceſſaria, & ſic contra iura, vnde
reſultare cōperitur, vt coactè quis ſe obli-
get, quod ſpontè fieri debet, & hæc eſt ra-
tio differentiæ , quare hæredes debitoris
poſſint cogi, ac conficiendum inſtrumē-
tum , & ſe obligandum de facie ad faciē,
quod non verſatur in caſu noſtro , nàm
330 hæres creditoris habet actionem liqui-
dandi cōtra debitorem principalem vir-
tute iuramēti præſtiti eius principali cre-
ditori,& hæredibus, vt communitèr fit in
inſtrumentis per creditores,& ponderant
Afflict. vbi ſupra, Troyſ.& Carau. quàmuis
ibi ſubdat *Carau.* quod non per hoc cen-
331 ſetur præſtitum iuramentum de facie
ad faciem, ſed reſpondetur , quod dùm
eſt facta promiſſio creditori, & eius hære-
dibus , poterunt per hæredes vigore talis
promiſſionis factæ, cogi , & compelli de-
bitores ad nouo promictendū, & ſe obli-
332 gandum ; nàm obligationes, & contra-
ctus tranſeunt in hæredes actiuè , & paſſi-
uè, vt in *rubr. Cod.vt ab hæred. & contra hæ-*
red. notat *Galter. d.praxi 3.par. ſecundæ par-*
tis, rubr.1.num.8.
333 Quod non procedit contra hæredem
debitoris, qui licet ſe obligauerit, & ſuc-
ceſſiuè ſuos hæredes , attamen debitoris
hæres non poteſt capi vigore licentiæ de
capiendo debitores , *Gloſ. in Ritu M.C.V.*
incip. Item ſeruet ipſa Curia,ſub rubr.ſit inter-
rog. ſuper ten.inſtrum.ad petit. hæred vbi in
principio paritèr ex mente *Bart.* annuit ,
quod debitoris hæres capi nō poteſt, nec
carcerari vigore pacti initi cum debito-
re,quod ſi non ſoluerit in termino, poſſit
carcerari, quia in hoc caſu hæres debito-
334 ris tenetur principalitèr ad rei reſtitu-
tionem , non principalitèr in perſona , &
ideò iniquum eſſet ipſum de perſona car-
cerari, vel de libero ſe obligare coactè,&
ſic ex pluribus concludere videtur *Galter.*
d. praxi in ſecunda ſecundæ partis principalis ,
335 *rubr. vnica,num.27.& ſeq.* quod hęres de-
bitoris non poteſt ad ritus formam con-
ueniri per rationes ibi deductas,quæ non
adaptantur hæredibus creditoris , in cu-
ius beneficium ſi facta ſit obligatio per
debitorē,& eius hęredibus poterit aſtrin-
gi debitor vigore promiſſionis eis factæ,
vt ponderat *Galter.d.praxi in 1.par.ſecundæ,*
rubr.1.ſub num.19.

In caſu autē noſtro in materia ceſſio-
nis alitèr diſpoſitum eſſe videtur , cum
ſint diuerſi termini nō tantùm circa per-
ſonam ceſſionarij , quam etiam circa ceſ-
ſionem, cōpetit exceptio debitori,& pro-
ptereà nō poteſt cogi ad ſe obligandum,
& primo , ſiquidē videtur exceptio com-
peti aduerſus perſonam ceſſionarij, poſt-
quam tàm quoad hæredes debitoris, quā
creditoris,negari non poteſt,quin dican-
336 tur debitores, & creditores , ſed in ceſ-
ſionario licet dicatur creditor , vt cōmu-
nitèr DD. fatentur *Carau.vbi ſupra num.4.*
cum alijs apud *Statil.Pacif. de ſaluiano inter-*
dicto,inſpect.3.cap. 2.num.900. Intrigl.decif.8.
num.12. nō tamen eſt verè creditor,vt no-
tatur in *l.planè, ff.famil erciſc, Merlin. de pi-*
gnor.lib.4.quæſt.131.num.3.
337 Sed interpetratiuè , quia ſi benè dica-
tur creditor principalis , ac anterior cre-
ditor, vt ipſe cedens cum iure prælatio-
nis, & actione hypothecaria experitur, &
via exequtiua ſibi cōpetit cum alijs iu-
ribus tàm actiuis , quàm paſſiuis , vt ibi
proſequitur *Merlin. vſque ad num.11.* non
338 tamē ſuccedit in iuribus perſonalibus,

vt ſubdit

vt ſubdit num.12. & declarat num.16. & 17.
nec in hypotheeis priuilegiatis, nee ei
competit actio hypothecaria, *vt ibi nu.12.*
359 *& 13.* & cum habeat vtiles actiones, nó
autem directas, *l.3. C.de nouat.* & ſi vigore
dictarum actionum vtilium poſſit ceſſio-
340 narius petere exequutionem, vt probat
Carau. in d.ritu 286. num.3. & etiam *Statil.
Pacif. vbi ſupra num.905.* & conſequentèr
341 liquidare inſtrumentum, non obſtante
quod iuramentum non ſit præſtitum de
facie ad faciem, *vt ibi num.3.* proſequitue
Carau. & ſequitur *Vrſill.ad Afflict. deciſ.64.
num.8.* contrarium ex alijs probat *Regens
Sanfelicius in deciſ.213.num.2.* niſi interue-
niae cedens, vt ſupra dictum eſt, & teſtatue
342 *Vrſill.vbi ſupra,* vel fuerit facta adiudica-
tio nominis debitoris per Iudicé in om-
nibus, & per omnia, vt in caſu relato per
eundem *Reg. Sanfelic. vbi ſupra*, ità deci-
ſum referentem per S.C. aut verò ſi per
ceſſionem factam à cedente, exiſtente
343 clauſula illa, *ponens eum in locum ſuum*,
quo eaſu etiam perſonales conſequeretur
actiones, vt probat *Barz. deciſ.80.num.28.*
344 hinc etiam ſubſequitur, quod agens ve-
lut hæres, vel ceſſionarius debet ante litis
conteſtationem copiam ceſſionis oſten-
dere, *Carau.in ritu 294.num.8.* nàm tenetur
probare exiſtentiam crediti, & præſertim
quando in actis oppoſitũ eſſet, *Statil. Pa-
cific. vbi ſupra num.916.*

Quo verò ad ceſſiones paritèr compe-
tere videntur exceptiones, nàm vt pluri-
mum ſunt ſimulatę, & fraudulentèr factę,
eo maximè quando dependent ex cauſa
lucratiua, hinc eſt, quod de hoc extat *Ri-*
345 *tus M.C incip. Item quod nullus, ſub rubr.
de iure ceſſo,* prouidẽs, quod nullus admit-
tatur ad agendum iure ceſſo, niſi fuerit
cauſa neceſſaria, & ex cauſa non lucrati-
ua facta, & hoc potiſſimùm aſtringuntur
346 ceſſionarij probare, verificando ceſſio-
nem ex cauſa oneroſa factã, citato priùs
debitore, *Carau. d. ritu 286. in princ.* & ibi
Troyſ & Afflict.vbi ſupra, vndè exiſtẽtibus
talibus oppoſitionibus, ceſſionarius non
diceretur verè creditor, niſi verificata
priùs ceſſione de iure ſubſiſtere, ea pro-
347 pter ſi cum lucratiua ceſſio facta miſe-
rabilibus perſonis admitteretur vtiq; ad
agendum iure ceſſo, ſi ceſſio verè fiat bo-
na fide, & ſine fraude, vt notat *Gloſ.in d.ri-
tu incip. Item quod ſi nullus,* nàm alitèr cen-
348 ſeretue ſimulata, & ſi præſente debitore
fieret, nec contradicente ceſſio, & ſic eo
volente, fieret ceſſio, nunquam poterit op-
ponere exceptionem ſimulationis, inquit
Gloſ.præalleg. Ritus incip. Item quod nullus, ad
349 quod facit *text.in l ſi quis delegauerit.ff.de
nouat.* vbi delegatus ſciens ſibi exceptio-
nem competere, eam videtur remittere,
vbi *Gloſ.* notat *in verſ.debitorem patientem ſe
delegari*, ſed quid plura, ſi cernimus hanc
quæſtionem dependere ab illa quæſtione,
àn poſſit delegatus debitor citra eius vo-
luntatem delegari, & delegatus cogi ad
ſe obligandum, & in hoc videmus, quod
350 hæc delegatio fieri debet in præſentia
delegantis delegati, & eius, cui delegatio
fit, quod fit per ſtipulationem, *l. delegare,*
351 *ff. de nouat.* & ſicuti creditor non com-
pellitur recipere in ſolutum nomen debi-
toris ſui debitoris, *l.enm à quo, C. de ſolut.*
ſimilitèr nec delegans poterit cogi ſuum
352 debitorẽ delegare, nàm etſi iuſſiſsẽ de-
bitorem meum ſibi ſoluere poterit, ſtatim
creditor debitum recipere, niſi priùs ce-
dantur actiones, *l.nec creditoris, C. de nouat.*
nàm delegatio inuito creditore fieri non
poteſt, quàmuis ceſſio ità fiat, *l.1.C.de no-
uat.* vbi *Gloſ.verſ.conſentiente,* quærit vtrum
teneatur conſentire, concludit, quod non,
ità quod non poteſt cogi ad conſentien-
353 dum, & ratio eſt, quia delegatio fit per
ſtipulationem, in qua requiritur conſen-
ſus, & voluntas, *Gloſ.in d.l.nec creditori, verſ.*
354 *delegari*, & hæc eſt differentia inter ceſ-
ſionem, & delegationẽ, vt eademmet *Gloſ.
in d.l.1.C.de nouat.verſ.ſolet,* notat, cum de-
legatio fiat volente, ſed ceſſio contra in-
uitum, quem cogi non poteſt ad ſe obli-
355 gandum, nàm quem inuitũ, & ignoran-
tem liberari, ſed non obligari poſſimus,
notatur in *l. ſi Stiecum, §.fin. ff.de nouat. cap.
quæris, de conſecr. diſt.4.* & ità concluditur,
quàmuis debitor delegari poſſit, non ta-
men inuitũs, & licet cedi inuitum non ta-
men obligari ex iſta ceſſione, vel obliga-
tione nominis debitoris, ſemper vtiles,
356 transferſient actiones in ceſſionarium,
ſed directè remanent penès cedentem,
l.nomen, C.quæ res oblig.non poſſ.& d.l.3.C.de
357 *nouat.* ideò cedenti ſolui poteſt niſi in
tribus caſibus narratis in *d.l.3.* hoc eſt, ſi
ceſſionarius eſſet lite conteſtatus, Secun-
do, ſi ceſſionarius partem debiti ſuſcepiſ-
ſet. Tertio certiorato debitore denuncia-
uerit ei nè ſolueret cedenti, ſicq; ceſſio-
narius non cogit debitorẽ ad ſe obligan-
dum ex ſupra adductis, quemadmodùm
in ſimili deciſum refert *Præſ.de Franch.de-*
358 *ciſ.615.* de emphyteota, qui non fuit cõ-
demnatus ad ſe obligandum de facie ad
faciẽ alteri, cui dominus directus domi-
nium directum vendidit.

QVADRAGESIMOSEPTIMO.

QVotidiè occurrit per creditores recomendari, ſeù emparari debitores carceratos pro cauſa criminali, fuit proindè dubitatum in Curia Caſtri maris de Stabia vbi aliquando degebam ſub Præſidatu mei conſobrini Horatij Salinas V.I.D.
359 ſi de iure talis recomendatio, ſiuè empara fieri potuiſſet, reperi *Ioan. Franciſcum Scaglionem in ritu* 163. *ſub num.* 21. dicentē quod ſic, vbi allegat *Tiraq. in ſecunda gloſ. & per totum*, contra *Bart. in l.* 1. *ff. ad leg. Iul. Pecul. & l. placet, num.* 49. *C. de ſacroſ. Eccleſ. & l. eximendi, §.* 1. *num.* 1. *ff. ne quis eum &c.* hinc *Præſ. de Franch. in deciſ.* 317. quærit, ſi
360 carceratus tranſmictendus ſit in Inſulā pro eius delictis contradicentibus eius creditoribus, atq; oponentibus de eorum creditis, & concludit id procedere quando pro graui delicto inquiſitus eſſet condemnatus, cęterum ſi potuit pręſtare cautionē, finita relegatione redeundi ad carceres admicteretur, vel ſtabitur eius iuratorię cautioni, ſi verò Fiſcus non inſtaret, detinebitur, donec ſoluerit, vt dixi in meo *compendio par.* 1. *verbo carceratus*, & allegaui *Caballum*, *& Martam*, quibus addo *Reg. Conſtant. in l.* 1. *C. pœn. fiſcal. nu.* 80. *lib* 10. & iterum idem *Præſ. de Franch. deciſ.* 415. hoc idem videtur confirmare ex caſu ibi
361 relato, ſi recomendatus, ſiuè emparatus pro debito ciuili, captus ob criminalitatem ſub indulgētia reponi debeat in priſtinam libertatem, & quid pro debito ciuili, & ità concludit, vt in eodem meo *compendio verbo recomendatus dixi*, & plures allegaui, quibus addo *Reg. Sanfelic. in deciſ.* 48. *num.* 4. *in fine*, *Reg. Merlin. controuerſ. forenſ. cap.* 53. *num.* 10. eo quia captura fuerat
362 iniuſta, & ſic infecta primitiua, inficiuntur deriuatiua, *cap.* 1. *§. quin etiam Epiſt. vel Abb.* attamen in contrarium eſt communis obſeruātia, ac etiam communis DD. opinio recepta, & vera, nempè vt captus
363 pro delicto, non poſſit pro debito recomendari, ad quod plures cumulat DD. *Farinac. in tit. de carcerat. queſt.* 28. *num.* 155. & hanc ſententiam relata contraria, pluribus rationibus corroborat *Petr. Caball. reſol. crim. caſu* 299. *à num.* 12. *ad finem.*

QVADRAGESIMOOCTAVO.

FActa exequutione vigore literarum exequutorialium ex inſtrumento liquidato per Curiam Caſtri maris de Stabia contra Vincentiū de Palma ſuper certo territorio, comparuit eius frater clericus aſſerendo eſſe exequutum in bonis alienis, & dato termino nil probauit, quo elapſo inſteterat creditor pro poſſeſſione dicti territorij, quo peruento ad aures dicti Clerici, comparuit de nouo, aſſerendo fuiſſe per aduerſarium deceptum ſub promiſſione tranſactionis, vt laberetur terminus, & ità præſentauit albaranū quoddam teſtibus roboratum vna cum Bullis, petendo terminum prorogari, vt meliùs audiretur in ſuis iuribus, & circa hoc fuit dubitatum quid iuris, ad quod allegaui optimum *conſ. ciuil.* 78. *Thom Gram incip. Maximi, atq; incomprehenſibili Dei præſidio, nu.* 3. vbi ſingulariter annuit, quod ſi de rigore
364 iuris non poſſunt teſtes examinari poſt terminum, tamen de bono, & ęquo poteſt Iudex hoc facere vt examinentur, ſi viderit producentem non malitiosè verſari, dummodò infra modicum tempus non multum poſt terminum eos produxerit, ad quod optimè *Marant. in ſuo ſpec. par.* 6. *rubr. ad exceptiones oppoſitas, num.* 83. inquit,
365 *ſed finge* datum fuiſſe terminum ad probandum, qui elapſus eſt, & neutra partiū aliquid probauit, nunquid ad inſtantiam actoris ſit reintegrandus, quod negat *Capyc. in deciſ.* 31. *in princ.* in foro tamen mercatorum contrarium credo ſeruandum, cùm & ibi de bono, & ęquo procedi ſępè
366 relatum extat, & mercatores dùm peregrinantur, miſerabiles perſonæ appellantur, eundem *Capyc.* citat *Muſcatell. in praxi S.C. lib.* 1. *par.* 5. *Gloſ. defendendum, num* 17. vbi ipſum declarat eius dictum non procedere quando adeſſet iuſta cauſa prorogandi terminū alias conceſſum, quo nàm caſu rectè prorogatio fieri debet, & quæ maior cauſa iuſta eſſe videbatur, quam partis verſutia, vt laberetur terminus, ad hoc vt potuiſſet ſuum intentum obtinere, vndè prorogata dilatio fuit.

QVADRAGESIMONONO.

DVm fuiſſet præſentatum inſtrumentum in Curia Caſtri maris de Stabia per Io. Angelum Vaccariū creditorem contra Io. Andream Chiaieſe, pro capitale ducatorum quinquaginta pro annuis ducatis quatuor cū dimidia in forma probante, fuit prædictus debitor citatus ſuper tenore illius pro ducatis decemſeptē ex tertijs decurſis, & dùm eſſet vocatus Curia pro Tribunali ſedēte, prædictus debitor perſonalitèr comparuit, plura allegando in eius comparitione, producendo

etiam ſcripturas publicas delegationis
debiti prædicti factæ per eundem credito-
rem, in qua reſeruauerat ſibi quaſdam ter-
tias conſequendas à dicto debitore, ob
quas inſtrumentũ liquidare intendebat,
& facta liquidatione prædicta eodem in-
367 ſtanti, debitor ipſe oppoſuit liquidatio-
nem annullari tanquã contra *Ritum Mag.
Cur. Vic. 166.* factã, ex eo quod erant elapſi
anni 20. agendi via ritus à die natiuitatis
actionis iuxtà dictum Ritum, vbi ſingula-
ritèr *Carau. in princ.* annuit ità practicari
continuò, & optimè declarat ibi *Conſtant.
Papa in Addit. poſt Frecc. de præſent. inſtrum.
par. 10 num 1.* nouiſſimè *Galter. in praxi in-
ſtrument. 1. par. prima, rubr. vnica num. 27.* ob
quod viſo inſtrumẽto prædicto confecto
in anno ac etiam delegatione ipſa,
in qua fuerat reſeruatum creditũ tertia-
rum confecta in anno 1589. à quo tempo-
re vſque ad præſens tempus 1610. erant
elapſi anni 20. à die natiuitatis actionis
fuit ſuſpenſa liquidatio, & dictum, vt
ageretur ordinariè, die 10. menſis Martij
1610.

QVINQVAGESIMO.

IVlius, & Mattheus de Marcheſijs recepe-
runt mutuo ducatos 250. à quond. Tibe-
rio de Apuzo mediante publico inſtru-
mento, in quo confeſſi fuerunt illos re-
cepiſſe, & rei veritate non fuerunt niſi
ducati biscentum recepti tantùm; adeò
quod pro remanente ſumma ducatorum
quinquaginta idem creditor apocam di-
rectam Banco cõfecerat, qua recepta per
debitorem, dùm fuerat apoca Banco præ-
ſentata non fuerant ibi nummi creditoris
reperti, & ob id idem debitor apocã cre-
ditori reſtituit, qui pendente tali ſolu-
tione ab hac luce migrauit, & cum fuiſ-
ſent ſuper integra ſolutione prædictorũ
ipſi debitores moleſtati ab hærede credi-
toris ad euitandum vexationes in pluri-
bus vicibus ſoluerũt integram ſummam
prædictam, qua ſic ſtante ſatisfactione, ad
præſens intendebant debitores recupera-
re ſummam prædictam ducatorum quin-
quaginta non alitèr receptam, opponen-
do exceptionem non numeratæ pecuniæ,
368 vndè dubitari contingit, ſi illa opponi
potuiſſet ſtante lapſu biennali, infra quod
tempus opponi poterat, ex traditis per
Carau. in ritu 166. nu. 47. & ibi *Caueriſ. n. 19.*
poſt *Afflict. deciſ. 110.* cum alijs apud *Due-
nam reg. 260.* quem probat *Zanger. de ex-
cept. cap. 14. num. 75. & num. 55.*

Verùm quia in præſenti caſu iàm erat
facta ſolutio, nec poterant ipſi debitores
impediri, quin non audirentur in eorum
iuribus, nàm etſi iurauerant ſoluere, non
tamen iurauerunt indebitè ſolutum non
repetere, vt ſingulariter tradit *Vrſill. ad Af-
flict. d. deciſ. 110. num. 4.* referendo pluries id
contingiſſe, & practicaſſe, imò fuiſſe in
S.C. tales debitores audiendos eſſe in eo-
rum iuribus poſt ſatisfactionem debiti, &
huic accedit, quod tradit *Zanger. vbi ſup.*
369 *num. 66.* quod licet elapſo biennio, de-
bitori non competat exceptio non nume-
ratæ pecuniæ, etiam ſi onus probandi in
ſe recipere velit, adhùc *num. 67.* contrariã
ſententiã approbari, & vſu obſeruari cen-
ſuit, ad quorum comprobationem con-
fert, quod probat *Eſcobar. de ratioc. cap. 14.*
370 *num. 4.* quod compenſatio ſi iàm ipſo
iure ſit facta, & adhùc debitor ſi ſoluat,
poteſt illud conditione indebiti repete-
re, & ſic obſeruatum fuit.

QVINQVAGESIMOPRIMO.

NOtarius Nicolaus Longobardus poſt-
quam obtinuit ſententiam in ſui fauo-
rem per Curiam Caſtri maris de Stabia
contra promiſſores dotis ſuæ vxoris vna
cum intereſſe, ex quo maritus ſubſtinet
371 onera matrimonij, *Cancer. variar. reſolut.
tom. 1. cap. 9. num 159. Gratian. diſcept. 700.
num. 57. & 58.* petijt liquidari tale intereſ-
ſe, & in termino præfixo verificauit tale
intereſſe eſſe ſolitum ſolui ad rationem
ducatorum ſeptem, octo, & nouem, iàm
quod non fuerat promiſſum ad quam ra-
tionem, fuit demùm dubitatum ad quam
rationem erat facienda liquidatio ipſa
dùm ſumus extra Ciuitatem Neap. quod
eſt taxatum per Conſuetudines Neapol.
inquit *Molfeſ. ad Conſuet. Neap. par. 7. tit de
iure quarta, quæſt. 11. num. 4.*
372 Fuit vnanimitèr concluſũ eſſe facien-
dam liquidationem talis intereſſe ad ra-
tionem ducatorum octo pro centenario,
vt aliàs fuit in conſimilibus cauſis deciſũ
per S.R.C. teſte *Grammat. deciſ. 103. nu. 101.*
vbi refert duas deciſiones huius caſus, vt
in meo *compend. deciſ. Regni verbo intereſſe
par. 1.* & ſic fuit ſeruatũ in præſenti caſu.

QVINQVAGESIMOSECVNDO.

TEſtator quidam legauerat eius coniugi
ducatos 400. conſequendos à certo ſuo
debitore ſuper quadam domo, ſub lege,
quod ſi contingeret à domino lueri, ipſa

vxor teneretur aliam domum emere, & illa
gaudere eius vita durante. & poſt ſuam
mortem iuſſit fieri debere beneficiū pro
ſua anima, ac ſuorum parentum, vndè fuit
difficultatum ſi tale beneficium, de quo
ſupra, ſit de iure patronatus laicorum, vt
vt ad eius hæredes transferri potuiſſet, &
373 de hoc conſultus reſpondi, quod ius pa-
tronatus acquiri poſſit vel per fundatio-
nem, conſtructionem, vel dotem, probat
Lelius Mancin. controuerſ. iur. tom. 1. diſſert. 9.
cap. 14. Ciarlin. controu. forenſ. tom. 2. cap. 212.
374 *Mellin. dec. 352.* & ſic ius patronatus pro-
bari debet ex fundatione, vel dotatione,
Macerat. lib. 1. reſolut. 105. num. 1. poſt *Ma-*
ſcard. de probat. concluſ. 959. cum alijs apud
Episcop. Riccium in praxi iuris patronat. reſo-
lut. 41. Farinac. deciſ. poſthum. 170. nu. 1. par. 3.
ea quidèm ratione, quia fundans, con-
ſtruens, vel dotans Eccleſiam, ſeù benefi-
375 cium acquirit ius patronatus, etiam ſi
illud non reſeruauerit, dummodò expreſ-
sè non remiſerit, text. eſt expreſſus *in cap. à*
nobis, de iure patronat. vbi DD. *Pariſ. conſ. 35.*
num. 26. vol. 4. & eſt receptiſſima ſententia
Scribent. *Staphil. de literis gratiæ, tit. de mo-*
do, & forma impetr. §. de iure patronat. prærog.
num. 5. poſt alios *Rocc. de Curte in verbo &*
Eccleſiam fundauit, quæſt. 8. num. 12. latè *Lam-*
bert. de iure patronat. par. 1. lib. 1. quæſt. 2. art. 4.
Gregor. Lopez l. 1. gloſ. 36. Flamin. Pariſ. de
confid. quæſt. 28. num. 231. Zerula in ſua praxi
Epiſc. verbo ius patronatus, §. 2. in princ. Marc.
Anton. Genuenſ. in ſua praxi cap. 61. num. 14.
Rota deciſ. 5. de iure patronat. in antiq. & deciſ.
167. nu. 4. quidquid in contrarium ſcrip-
ſerit *Paul. de Citad. 3. par. cap. 285. nu. 12.*

376 Reſpondeo breuitatis cauſa, quod
quemadmodùm ius patronatus laicale
dicitur, quando fuerit per laicas perſonas
fundatum, & de patrimonio ipſorum, vt
dixit *Aym. conſ. 63. num. 3.*

377 Sic pariter & beneficiū ſeculare, quod
à ſecularibus perſonis inſtitutum eſt, *Re-*
buff. in praxi benefic. par. 1. tit. quotupl. ſit benef.
nu. 2. vbi *nu. 3.* ſic in dubio præſumi cēſuit.
378 Et proptereà non tantùm Ordinarius
ei præiudicare non poterit, vt ibi *Crau.*
379 refert, ſed nec Legatus nequit in præiu-
dicium laici habentis facultatem præſen-
tandi conferre beneficium, *Anton. de Butr.*
conſ. 62. num. 3.

Verùmtamen cū in præmiſſo caſu du-
bitari contingiſſet, dùm Teſtator ipſe
mandauerat poſt mortem ſuæ vxoris be-
neficium conſtrui, nil ſibi reſeruando, nec
eius hæredibus ius aliquod præſentandi
beneficiatum, videbatur hoc ius ſibi com-
petere, *Card. Pariſ. in conſ. 35. ad veram, vol. 4.*
concludit eo caſu *num. 26.* quod dotanti
380 competat ius patronatus, eſto quod ex-
preſsè illud ſibi, & hæredibus ſuis non re-
ſeruauerit, quia in dubio videtur illud
ſibi reſeruaſſe, & optimè *Epiſc. Riccius in*
d. praxi reſolut. 54 num. 5. fundat, quod fun-
dans ius patronatus, acquirit ſuis hæredi-
bus, etiam ſi non fuerit reſeruatum; nàm
381 fundans ius patronatus, in dubio vide-
tur proſpicere ſibi, & hæredibus, *idem re-*
ſolut. 175. num. 2. & proptereà non tantùm
382 ad ſuos hæredes legitimos tranſit, *Man-*
cin. d. deſert. 9. cap. 16. Farinac. deciſ. poſth. 170.
par. 3. ſed etiā ad extraneos hæredes, *Ma-*
cerat. d. lib. 1. reſol. 29. Pariſ. conſ. 48. num. 4.
lib. 4. Mancin. vbi ſupra. num. 20. & ſic tranſit
383 tàm ad hæredes ſuos, quā ad extraneos
tàm ex teſtamento, quàm ab inteſtato,
Episcop. Riccius reſol. 166. nu. 1. & reſol. 178.
384 & ſic tranſit ad quoſcunq; hæredes, *Fa-*
rinac. deciſ. poſthum. 1. num. 3. par. 4. Gratian.
cap. 552. num. 33.

Demùm reſidebat dubium, quia non
apparebat in hoc conſenſus Epiſcopi, ete-
385 nim in conſtructione iuris patronatus
debet interuenire conſenſus Epiſcopi, vt
juris eſt *Felin. conſ. 45.* & ius patronatus nō
acquiritur ſola dote, & conſtitutione, ſed
requiritur etiam conſenſus Epiſcopi, atq;
reſeruatio, *Macerat. d. lib. 1. reſolut. 8. num. 8.*
Ciarlin. d. tom. 2. cap. 172. num. 33. Epiſc. Ricc.
in d. praxi reſolut. 140. num. 2.

Ex hac facti ſerie inſpiciebatur tale te-
ſtamentum fuiſſe conditum coràm Epi-
ſcopo, & coràm eodem lecto, & publicato,
& quàmuis nulliter per eum facta ipſius
386 collatio, per dictam collationem con-
ſenſiſſe cernitur, & quod Epiſcopus con-
ferendo approbauit, voluit *Felin. d. conſ. 45.*
ſub num. 3.

QVINQVAGESIMOTERTIO.

INter locatorem cuiuſdam domus, & con-
ductorem, fuit coràm me in Ciuitate
Theani controuerſia deducta, ſi debean-
387 tur vſuræ ex mercede non ſoluta in
tempore, & clarum eſt de iure eas debe-
ri, ex *l. cum quidam, §. ex locato ff. loc. iun-*
cta l. Præſes, C. eodem, ſed hoc procederet
388 quando mora interceſſerit, quæ conſi-
deratur per interpellationē, vel litis con-
teſtationem, vt notat *Gloſ. in d. §. ex locato,*
nàm intereſſe nō debetur vbi nō eſt mora,
Ciarlin. controu. for. tom. 1. cap. 29. nu. 29. Farin.
389 *deciſ. poſth. 227. nu. 1. par. 3.* & intereſſe de-
betur ex mora, *idē deciſ. ciu. 157. nu. 3. tom. 2.*

390 Verum

390 Verùm quia intereſſe nunquam debe-
tur, niſi probetur, *idem Ciarlin, tom.2. cap.*
157. *num.* 10. vbi *cap.*173. *num.*18. docet.
391 quomodò debeat probari, & deinde
debet liquidari, *vt ſubdit nu.*19. & quomo-
do liquidentur vſuræ, docet *Gloſ. in l.2. C.*
locati, eſſe ſeruandam conſuetudinẽ loci,
per *text. in l 1. ff. de vſur. Gratian. cap.*524.
392 *num.*13. & talis liquidatio tùnc dicere-
tur honeſta, quando ad rationem quinq;
pro centenario fieret, vel ad ſex, ſecundũ
*Gratian. diſcept.*387.*num.*26. relatum à *Ciar-*
*lin. d. cap.*29.*num.*56. & ità fuit exequutum,
& idem *Gratian. d. cap.*524.*num.*12.

QVINQVAGESIMO QVARTO.

COnſtructa cum fuiſſet quædam Cappel-
la intus Eccleſiam S. Mariæ de Monte
Carmeli exiſtente in Ciuitate Caſtri ma-
ris de Stabia per certos Nautas, & Butta-
rios, & indè prophanata, & tranſlata in
aliam Eccleſiam inſimul cum Cona dictæ
Cappellæ, dùm fuiſſet factum depoſitum
certæ ſũmæ ex quodam redditu cuiuſdã
magazeni debito dictæ Cappellæ traſlatæ
in aliam Eccleſiam, comparuerunt Magi-
ſtri, & Oeconomi nouæ Eccleſiæ, in qua
fuit facta tranſlatio, & petierunt ſibi de-
poſitum liberari, alij verò Oeconomi an-
tiqui dictæ Cappellæ tranſlatæ petitionẽ
exhibuerunt prætendentes dictum reddi-
tum deberi Cappellæ, quæ erat intus Ec-
cleſiam prophanatam, & non illi, in qua
erant tranſlatæ, & non eſt dubium, quod
393 quando fiunt tales vniones, vel fiunt au-
ctoritate Papæ, *cap. ex temporis 16 quæſt.*1.
*vel auctoritate Epiſcopi, cap.*1. vbi *Gloſ. &*
DD. de ijs, quæ fiunt à prælat. &c. & attenta
tali vnione, ſubſequitur, quod redditus
debebantur Cappellæ tranſlatæ, & vnitæ
alteri Eccleſiæ, allegaui *text. notab. in cap.*
quia Monaſterium, de relig. domib. ibi, *Cum*
omnibus rebus ſuis, vel quæ ei competunt actio-
nibus perſpeximus puniendum, &c. vbi *Abb.*
394 *num.*4. notat, quod vnio Eccleſiarum
inducit vnionem rerum, & actionem tàm
Eccleſiæ, cui vnitur, nàm tranſeũt omnia
iura, quæ adhærent perſonæ ſuæ tanquàm
acceſſoria, nàm magna eſt differentia,
395 quando Eccleſia alteri Eccleſiæ vnitur
ſubiectiuè, vel principaliter, ad hoc vt
quælibet retineat iura ſua, probat *Gratian.*
diſcept. forenſ. cap 892. *num* 5. *&* 6.
396 Quemadmodũ enim Monacus ad aliã
Religionem tranſlatus, bona recuperat
primo data, nàm cùm perſona tranſeunt,
probat *D. Carolus Maranta Epiſcopus in re-*
*ſponſ.*55.*num.*11.13. *& ſeq. tom.*3. conferunt
ad hoc allegata per *Dom. Reg. Hect. Capyc.*
*Latro deciſ.*193.*tom.*2.
397 Et ſimiliter dos data Moniali vnius
Monaſterij, quæ poſteà effecta fuit Mo-
nialis alterius, debet per primum Mona-
ſterium reſtitui, *Farin. deciſ. ciuil.*815.*nu.*2.
*tom.*2. vbi *num.*3. ſubiunxit, quod Monialis
tranſlatio ad aliud Monaſteriũ fit dupli-
citèr, vel vt Monialis, quæ transfertur, li-
beretur à conſortio, & filiatione primi, &
efficiatur ſecundi, & tùnc acquiſita per
eam ſecundo Monaſterio debentur, vel
non, vt liberetur à conſortio, & poteſtate
primi, ſed transferatur aliqua de cauſa,
& tùnc acquiſita per eam, acquiruntur
primo Monaſterio, cuius Monialis eſt, de
eadem materia agit dictus *Dom. Reg. Ca-*
*pyc. Latro vbi ſupra num.*4. *& ſeq.*

QVINQVAGESIMO QVINTO.

DOn Ioãnes de Acoſta matrimonio col-
locauit D. Lucretiam de Acoſta cum
dote ducatorum trium mille, & inter cæ-
tera pacta in capitulis matrimonialibus
appoſita eſt illud videlicet. *Item ſtatuerunt*
ex pacto, che la detta Donna Lucretia non poſſa
diſponere nè in vita, nè in actu mortis etiam ad
pias cauſas delle ſudette doti, eccetto di predetti
ducati cento ad pias cauſas, mortuo eius pri-
mo viro, & poſt obitũ dotantis ipſa tran-
ſiuit ad ſecundas nuptias ſe ipſam dotan-
do cum eadem dote data, poſtmodù ipſa
ab hac luce migrauit, relinquendo hære-
dem D. Hieronymam eius ſororẽ, diſpo-
nendo de tota eius dote in diuerſis lega-
tis, dubitari contingit, ſi ſeruata forma
398 pacti capitulorum matrimonialium
prius habiti cum dotante patre, talis di-
ſpoſitio valida cenſeri debeat, aut dicta
diſpoſitio intelligi debuerat ſolùm pro
legitima, de quo conſultus reperi *Viuium*
*in deciſ.*9. quem etiã citat *Fontanell. de pact.*
*nuptial. tom.*2. *clauſ.*5. *gloſ.*10. *par.*1. *num.*37.
vbi caſum conſimilẽ deduxit, & reſoluit
fuiſſe deciſum per Regiam Audientiam
licuiſſe filiæ teſtari nõ obſtante pacto præ-
dicto, quam ſiquidèm altercationem ipſe
Fontanell. declarat tùnc procedere, quod
399 ſi fuerit tale pactum appoſitum fauore
dotantis, ex quo erit perſonale, ſi contin-
gerit filiam decedere, citra dubium tale
pactum ſubſtinebitur, & cum effectu ſor-
tiri viuẽte patre, verùm quia in caſu pro-
poſito pater deceſſerat priùs, vndè erit vi-
dendum ſi ad hæredes erat tranſitorium,
& reſpondit ibi *Fontanell. num.* 32. quia
quoti-

Digitized by Google

quotidiè tale pactũ apponi ſolet nedum
fauore patris, ſed etiam hæredum, & eo
mortuo, ſit locus reſtitutionis dotis, tùnc
quia dos ſortita eſt naturam legitimè, nõ
poſſunt hæredes eam petere, ſed tenentur,
vel remittere conditionem filiæ, vel legi-
timam ſoluere, vbi plures citat DD. pro-
400 ut quoque in fratre dotante ſororem
cum dicto pacto, & deciſum refertur per
S.C. potuiſſe mulierẽ teſtari pro concur-
renti ſumma dotium receptarum de bo-
nis paternis, & maternis, non autem de
eo, quod vltra prædicta habuit de pro-
prijs bonis fratrum, apud *Præſ. de Franch.
deciſ.* 196. quem extollit *Menoch. de præ-
ſumpt. lib. 3. præſumpt. 10. num. 24.* quem ſe-
quitur ibi *Fontanell. nu. 8. & 13. ibiq; nu. 28.
& ſeq.* probat idem in patre dotante pro-
cedere, quoniam ipſe poteſt in dotatione
filiæ apponere vincula, & grauamina in
eo, quod dotatio excedat legitimam, non
in eo, quod eſt intra eam, & ſic pluries de-
ciſum refert citando plures DD.

QVINQVAGESIMOSEXTO.

IN cauſa D. Franciſci Syluestri vertente
in Curia Theani cum quodam Hortula-
no Iardeni. Ill. Principis Hoſtiliani, qui
prætendebat quendam arborẽ nucis exi-
ſtentem in eius ſepi coniuncta, ad ſe ſpe-
ctare, & colligere fructus illius, replicabat
ipſe D. Franciſcus talem arborem ex in-
feriori loco radicitus procedere, quãuis
congrua iardeno illius, & diu ſteterat in
poſſeſſione colligendi fructus illius, & nõ
401 eſt dubium, quin ripa cenſetur eſſe in
dominio illius, qui habet vicinum præ-
dium, *Ludouiſ. deciſ. 168. nu. 4.* & conſequen-
402 tèr vicinus propè flumina publica præ-
dia habẽti arbores, in tali flumine natos,
vel plantatos, vel eius ripa incidere, & de
eis pro libito voluntatis ſuæ diſponere
promiſſum eſt, probat *Curt. iun. conſ. 250.*
403 *num. 26.* nàm & ſi arbor naſcatur in me-
dio pertinet ad vtrumque, vt ex *Parid.* no-
tat *Hieron. de Monte in tract. fin regund. c. 25.
num. 4. Bertacch. in repert. verbo arbor in confi-
nio, Borgn. deciſ. 32. num. 40. par. 2.*
404 Nihilominus quia arbor cedit ſolo, in
quo egit radices, *l. idem Pomponius, §. de ar-
bore*, vbi *Bart. ff. de rei vend.* ad quod facit
caſus in *l. ſi plures, § fin. ff. arb. furt. cæſ. Ber-
405 tacch. vbi ſupra*, & arbor in dubio præſu-
mitur eſſe illius, in cuius fundo eſt plan-
tata, vel cui magis adhæret, *Borgn. dec. 32.
406 num. 43. par. 2.* & arboris appellatione
continentur radices, *Gloſ. in l. obligationum
ferè, §. placet, ſub verbo ſic & in tradendo, verſ.
item licet, ff. de act. & oblig.* quam citat *Mol-
lign. in tract. de appell. vtriuſque iur. extenſ. li-
407 tera A. num 64.* & per conſequens arbor
poſita in confinibus, dicitur eſſe illius, in
cuius loco habet radices, & ſi in vtroque
loco extendit radices, erit communis,
408 *idem deciſ. 39. num. 29. par. 2.* & arborum
radices ſi protendant ſe in fundum alicu-
ius, non poteſt ille tertius eas radices præ-
cidere propria auctoritate, ſed debet Iu-
dicis auctoritas impetrari, ex *Foller. in
Conſt. de offic. Iuſtit. num. 91.* firmat *Carpan.
ad Conſtit. Mediol. tom. 2. cap. 371. num. 4.* ex
quibus refertur ſpectare ad dominum vbi
409 radices emiſſæ ſunt, proùt apparebat in
facto, arborem in fundo ipſius D. Franci-
ſci radices habere, ideò in eius beneficiũ
iudicaui, & fuit confirmatum per Audi-
torem ſecundarum cauſarum Theani.

QVINQVAGESIMOSEPTIMO.

QVidam N. matrimonio collocauit eius
filiam cum T. deindè inſorta lite inter
eos, ipſe gener fuit carceratus à ſocero,
& eo exiſtente carcerato, vxor peperit fi-
lium, vndè ſocer illum in Hoſpitale Diuæ
Mariæ Annũtiatæ tradi fecit, ſoluto poſt-
modùm matrimonio ob mortem viri, di-
cebant illius hæredes lucraſſe dotem per
natiuitatem filij iuxtà pacta conuenta, &
licet replicaretur illum fuiſſe traditum
dicto Hoſpitali, & neſciebatur ſi viuus,
aut mortuus eſſet, adhùc ipſi hæredes di-
cebant id fuiſſe in fraudem geſtũ per ſo-
cerum, vt diſſolueretur matrimonium, ne
autem lucrum vir ſentiret de dote, vndè
dubitari cõtingit in S.C. in Banca Cioffi,
ſed requiſitus de voto dixeram pro ipſis
410 hæredibus eſſe, *text. in l. ſi filia, ff. de diuort.*
ibi, *In fine dicetur non minus patri, quam mari-
to ſuccurrere prætorem oportet, danda igitur eſt
ei dotis exactio, atq; ſi conſtante matrimonio de-
ceſſiſſet filia, &c.* ibiq; caſus refertur, quod
pater pro filia emancipata centũ dederat
in dotem, & ſtipulatus erat ſibi reddi, ſi fi-
lia decederat in matrimonio quo vir lu-
craretur, filia in odiũ patris propter amo-
rem viri diuertit, vt ſic non decederet in
matrimonio, & vir lucretur, &c.
411 Prætereà quia ex multis culpa ſoceris
colligebatur, ob quod nõ debebat com-
modum reportare ex ſuo delicto, *Gloſ. in
l. ex conducto, §. 3. ff. locati.*
Ipſe enim quamuis vigore patriæ pote-
ſtatis poterat abducere, vel exhibere, hoc
ſanè erat intelligendum quando concor-
daret

daret hoc cum matrimonio, aliàs ſecus
412 eſſet, & ſic ponderanda ſunt verba *text.*
in l. 1. §. *ſi quis filiam, ff. de liber. exhib.* ſi quis
filiam ſuam, quę mihi nupta ſit, velit abdu-
cere, vel exhiberi ſibi deſideret, an aduer-
ſus interdictum exceptio danda ſit, ſi for-
tè pater concordans matrmonium, & fot-
tè liberis ſubnixũ velit diſſoluere, & certè
hoc iure vtimur, nè benè concordantia
matrimonia iure patriæ poteſtatis turbẽ-
tur, quod tamen ſi erit exhibendũ, vt pa-
tri perſuadeatur, nec acerbè patriã exer-
ceat poteſtatem in caſu iſto non pro con-
cordia, ſed diſcordia matrimonij agē-
batur.
413 Secundo eſt de iure proditum, quod
vxor tenetur notum facere viro eſſe prę-
gnantem, *l.* 1. *§ denunciare. ff de lib. agnoſc.* &
indè vir mictere cuſtodes. *d. l.* 1. §. *pœna,* ad
hoc vt ab eo agnoſcatur, ad quod cogi
ſtatuitur *ibidem alias punitur.,* eo maximè
414 quando de ſuppoſitione partus dubita-
retur, iuxtà deciſa per *Dom. de Franch. de-
ciſ.* 232. & ſubdit ibi *Gloſ. agnoſcatur,* ideſt
habere, & tractare vt filium in *verſ. agno-
ſcere,* at cum hoc factum non fuerat neuti-
415 quam poterat filium in Hoſpitale tra-
dere inuito marito, in cuius poteſtate
erat partus, & hoc caſu matrem ipſam or-
dinaria pœna homicidij plectendam, ex
l. 1. § *ſed mater, ff. ad leg. Pomp. de parricid.*
probat *Caranza de partu ſect.* 2. *ſub cap.* 4. *nu.*
82. *&* 119.
416 Tertio, ex quo vxor filium in ſua pote-
ſtate non habebat, §. *fæmina, Inſtit. de adopt.*
417 neque auus maternus, §. *fin. Inſtit. de patr.
poteſt.* ideò nullo iure poterant dictum fi-
lium Hoſpitali exponere, ea propter cum
418 hoc nec patri licitum ſit filium expo-
nere, quia videretur illum necare, ad *text.*
419 *in l. necare, ff de liber. agnoſc.* ibi, *& is, qui
abiecit,* vbi *Gloſ. in princ.* notat, vel qui expo-
ſuit eum ad Hoſpitale, & ſequitur inter-
petrando verba illius *text.* publicis locis
420 ad Hoſpitale, vel in foribus Eccleſiæ vt
fiat ei eleemoſyna, & conferunt recollecta
ab eodem *Caranza vbi ſupra num.* 58. quo
421 fit, vt ſi benè ante legẽ Conſtantini pa-
ter ex hoc non priuabatur patria poteſta-
te, vt annuit ibidem *Caranza num.* 42. con-
422 trarium tamen alij cenſuerunt ex *Ge-
rard. ſingul.* 2. quem ſequitur *Aſcan. Clem.
de patr. poteſt. cap. vlt. num.* 96. priuandum
forè patrem patria poteſtate.
423 Quo fit, vt cum ipſi expoſitores infan-
tium peiores eſſe homicidis, iudicauit
Iuſtinianus in *Nouell. infant. expoſ.* quem
ſequitur ibidem *Caranza num.* 59. non tan-
tùm pęnis debitis erint afficiẽdi, de qui-
bus ſatis ibidẽ per *Caranza à nu* 68. *& ſeq.*
ſed veriùs ſucceſſionibus priuari: quem-
424 admodùm homicida priuatur hæredi-
tate occiſi, vt proſequitur *Farinac. de homi-
cid. quæſt.* 120. *num.* 23. *& ſeq.* latè *Marta in
ſumma de ſucceſſ. lib* 1. *quæſt.* 4. *artic* 3. *per tot.*
Et properreà an iſte pater priuari non
videbatur lucro dotis dùm ipſe nõ expo-
ſuerat, ſed auus maternus, qui hoc ege-
rat tali ſucceſſione priuari debuerat.

QVINQVAGESIMOOCTAVO.

SVccedente diuiſione bonorum inter fra-
tres de Sanctis de Atripalda, inſtabãt ſe-
culares fratres, quod alter frater clericus
deberet conferre omnia lucra ſua quæſi-
ta, tàm ex ſua induſtria, quàm occaſione
beneficiorum, idcircò dubitari contingit
quid iuris in hoc caſu erit determinan-
dum.
425 Et ſuppoſito priùs, quod clericus po-
teſt habere bona diuerſi generis. Primò,
bona patrimonialia paterna, & acquiſi-
ta per ipſum ante clericatum. Secundò,
bona quæſita tempore clericatus. Tertiò,
poteſt habere bona Eccleſiæ, quorum ſit
adminiſtrator, poteſt habere fructus be-
neficiorum ſuæ Eccleſiæ. Quartò, poteſt
habere diſtributiones quotidianas, ex
Claro in §. *teſtamentum, quæſt.* 26. notat *Fari-
nac. in repert. vltim. volunt. quæſt.* 54. *in princ.
Michalor. in tract. de fratribus, par.* 2. *cap.* 10.
num. 1. circa bona patrimonialia non erit
426 ambigendũ, de illis poſſe diſponere, vt
ibi *Michalor.* latiſſimè *Valaſc. in praxi partit.
cap.* 35. *per totum,* & conſequentèr illa con-
ferre.
427 Reſpectu verò bonorum acquiſitorum
per eum tempore clericatus, vt per exem-
pla oſtendit ibi *Michalor. num.* 2. quæ pa-
trimonialibus æquiparantur, *vt ibi ſubdit
num.* 2. ex *Nauar. ibi citato,* nedum de illis
diſponere poterit.
428 Sed etiam veniunt in iudicio familiæ
erciſcundæ, quando teſtatus deceſſerit,
aliàs Eccleſia, ſiuè ſucceſſor in beneficio,
cuius occaſione quæſiuit ſuccederet, pro-
bat *Valaſc. ibidem num.* 12. *&* 13.
429 Quò verò ad bona Eccleſiarum ei ob-
uenta, adhùc clericus tenetur conferre,
Bald. in l. ſi patruus, nu. 4. *C. commun. vtriuſq;
Iudic.* quod putat eſſe intelligendum in
illis rebus, de quibus ipſi clerici diſpone-
re poſſunt, vt probat *Feliceus in tract. de ſo-*
430 *ciet. cap.* 12 *num.* 31. verùm, quia clericus
filiusfamilias teſtari non prohibetur de
bonis

Digitized by Google

bonis acquiſitis miniſterio Eccleſiæ, vel occaſione ipſius, *Anthent. presbyteros, C. de Epiſc. & cler.* cum alijs apud *Pinell. lib. 1. cap. 5. num. 19. ſelect. iur. interp.*

431 Et ſi benè poſſit habere bona Eccleſiæ, quorum ſit Adminiſtrator, ex quo talis adminiſtrario dictorum bonorum Eccleſiæ ſpectat ad Capitulum, & Epiſcopum, non autem ad Beneficiatos, *Farinac. deciſ. ciuil. 183. num. 1. tom. 1. & deciſ. 455. poſthum. num. 4. par. 4. Rota in nouiſſ. deciſ. 252 num. 3. Caualer. deciſ 57. nu. 2.* & dato quod ſpectaret clericum deputatum.

432 Adhùc tamen Adminiſtrator tenetur conficere librũ adminiſtrationis, nec ſufficiunt folia, & liſta, idem *Farin. deciſ. 486.*
433 *num. 4. tom. 1.* qui debet continere data, & accepta nominatim, ex qua die alitèr non diceretur legitimè conſcriptus, *idem deciſ. 609 num. 5. cod. volum.*

434 Er conſequenrèr Adminiſtrator tenetur reddere rationem de adminiſtratis, & reliqua reſtituere, idem *Farinac. deciſ. 522. num. 3. par. 1. & deciſ. 354. poſthum. num. 2. par. 3. & deciſ. 257. num. 2. par. 4. Rubeus deciſ. 54 num. 13. par. 1. & deciſ. 3. num. 1. Caual. deciſ. 452. num. 3. Comunculu deciſ. 30. num. 3. & deciſ. 26 num. 7. Macerat. lib. 2. reſolut 46. num. 12. Merlin. deciſ. Rom. 107. num. 3.*

435 Imò quilibet Adminiſtraior tenetur ſingulis annis requiſitus reddere rationẽ adminiſtrationis, *Borgnin deciſ. 33. num. 19. par. 2. Eſcobar. de ratiocin. cap. 5.*

436 Et ſic non ſolùm ſi fuerit Fabricerius Eccleſiæ, adhùc compelli poſſit ab Epiſcopo ad reddendum rationes, *Macerat. lib. 1. variar. reſol caſu 45.* ſed quilibet alius, & circa hoc non erit inſiſtendum, dùm bona ſunt Eccleſiæ.

437 Sed reſpectu bonorum, ſcilicet prębendarum, aut beneficiorũ, licet expenſæ debeant eſſe communes, & clericus conferre debet peculium vſque ad neceſſitatem, vt pari paſſu procedãt, *cap. 1. de alien. feud.* aliqui contrarium putarunt, ex *Bald. in l. ſacroſanctæ, C. de Epiſcop. & cler.* cum ſit re-
438 dactum peculium clerici ad inſtar peculij quaſi Caſtrenſis, ex *Oinot. in §. actiones, num. 2. de action. Bart. in l. 1 §. nec caſtrenſe, num. 4. verſ. dico ergo,* per *l. omnimodo, §. imputari, C. de inoffic. teſtam.* probat *Trombett. de ſociet. cap. 8. nu. 21. & 22.* vbi cõcludit, quod
439 ratione menſæ conferri debet vſque ad neceſſitatem, *iterum cap. 10. num. 131.* idem
440 confirmat, eo quia beneficia Eccleſiaſtica ſunt inuenta, vt deducto neceſſario reliquum inter pauperes diſtribuatur, quod aſſequitur *Valaſc. vbi ſupra num. 5.* & in qui-
441 bus rebus tenetur fructus dictorum bonorum diſtribuere, lõgè proſequitur *Mi-*
442 *chalor. vbi ſupra*, & Clerico Beneficiato mortuo, quale ius reddatur ſucceſſoribus reſpectu fructuum diuidendorum, oſtendit *Coſta de port. ratæ, quaſt. 155. num. 20.*

443 Deniq; circa diſtributiones quotidianæ concludendum eſt, quemadmodùm dictũ eſt de bonis patrimonialibus, quoniam tales diſtributiones quotidianæ inter bona quaſi patrimonialia numerãtur, *Monet. in tract. de diſtribut. quotid. par 3. cap. 3. num. 12.* ex ijs veritas omnium colligitur pro deciſione articuli præmiſſi.

QVINQVAGESIMONONO.

444 DVbitari contingit, ſi Officialis Baronis, vel alterius poſſit in locis domanij exercere iuriſdictionẽ inter ſuos ſubditos, putà Neap. abſq; licentia Proregis, & ſuorum Officialium, *Affl. in Conſt. de quæſtionibus, in 1. notab.* dixit, quod ſic eundem citat *Marant. in ſpec. par. 6. rubr. rectè concipiatur citatio, ſub nu. 41.* ſubdens ſuo iudicio illam quæſtionem non probare, hoc, eundem *Afflict.* citat *Capiblanc. in 2. tomo de Baron cap 19. num. 1.* referens contrariam ſententiam fuiſſe approbatam, ex *Freccia, Foller. Tapia, & Caball.* eo quia iu-
445 riſdictio cohęret territorio, nàm extra territoriũ iuriſdictio non exercetur, *And. Kniken in comment. de Saxon. non prou. iur. cap. 3 num. 18.*

446 Benè tamen conſentiente Barone domino loci poſſit exerceri ab alio Barone, vt ibi *Capiblanc.* aut de eius licentia, idem *Capiblanc. in pragm. 3. num. 146. de Baronibus.*

447 Poſtquàm iuriſdictio ſolo adhæret ex *Bald. in l. à procuratore, C. manc. in princ.* notat *Andr. Gayll. lib. 2. obſeru. 62. ſub num 9. Anton. Fab in eius Codice lib. 3. tit. 12. defin. 28. nu. 2.*
448 & ſucceſſiuè iuriſdictio arguit locum eſſe illius, cuius nomine ipſa exercetur, *Borgn. deciſ. 23. num. 89. par. 2.* vndè ſi
449 quis habet iuriſdictionem in aliquo loco, dominium generali dicitur habere, *idem deciſ. 36. num. 537. ead. par.* quo fit,
450 vt iuriſdictio non extendatur de loco ad locum, neque de banco ad bancum, *idem deciſ. 20. num. 28. & deciſ. 11. num. 16. par. 1.*

451 Quanquã prædicta procedere videantur in iuriſdictione contentioſa, quæ non poteſt exerceri in alieno territorio abſq; licentia domini loci, vt dictum eſt, & ſequitur *Capiblanc. vbi ſupra num. 8.* vt quoq; aſſequitur *Andr. Kniken de territ. originat. cap. 1.*

cap.1.n.372.& ſeq.Scaccia de iudic. c.40.n.6.
Secus autem in iuriſdictione voluntaria, vt per exempla oſtendit ibi *Capiblanc. num.*8. delegare cauſas, creare Officiales, tranſigere, & gratias facere in cauſis cri-
452 minalibus, ſimiliter iuriſdictio mandari poteſt extra territorium non etiam dari Iudex, probat *Bellon. in tract.de mand.iuriſd.cap.1.quæſt.*5 *num.*18. & rationem reddit *num.*19 ſubdens *num.*20. quod iuriſdi-
453 ctio non poteſt mandari, vt exerceatur extra territorium, Index verò dari poteſt vt extra territorium iudicet, & quæ ſit iu-
454 riſdictio voluntaria, vel contentioſa, declarat *Caucer.par.2.cap.2 num.*235.
455 Solent enim inuicem Domini Terrarũ, atq; Officiales literas requiſitoriales expedire pro exercitio iuriſdictionum in alieno territorio, de quibus ſatis per *Molin.de brachio ſecul. Eccleſ.pr.eſt lib 2.c.ap.*21.
456 Quod tamen non procederet in ſupremis Officialibus.putà Regentibus, Regijs Cõſiliarijs, atq; Iudicibus M.C.V. alijſq; deputatis per vnam Excellentiam, cuius perſonam repreſentant, eo quia iuriſdictio voluntaria vti non magis Principis licitum eſt in territorio ſubditorum, quã contentioſa, *Koppen. de lege Audium tit.*4. *cap.*43. *ſub num* 12. ſic & ipſi idem in nuntio Regio, probat *Scaccia vbi ſup. verſ. inſurgit tamen.*
457 In Commiſſarijs autẽ deſtinatis ſecus eſſe oſtẽditur, nàm Cõmiſſarius nõ poteſt ſuam commiſſionem exequi, niſi prius illam oſtendat Officiali in capite exiſtenti in loco exequendæ commiſſionis, & ſi ſecus faciat, poteſt cogi, & caſtigari, teſtatur *Reg.Rouit. in rubr.pragm. ne quid in loco publ.nu.*3. poſt *Frecc.de ſubfeud. lib.2.in different.feud.num.*39. vbi alios citat DD.

SEXAGESIMO.

NObiles Ciuitatis Caſtri maris de Stabia maximè Syndicus, & Electi ſolent nominare alios ignobiles ad officiũ ſpectans verè nobilibus, & in hoc aliquando per alios nobiles ſub taciturnitate proceditur, ità quod Electus ab initio pacificè poſſeſſionem adipiſcitur, quãmuis poſteà per alios controuertatur, & in tali caſu ſemper obſeruari ſolet dato termino in
458 cauſa, quod manuteneatur in poſſeſſione, & ità pluries fuit obtemptum, & vidi decreta, quæ ſiquidèm praxis fuit deſumpta, ex *l.in lite ordinata, C.de liber. cauſa*, vbi pendente lite de ſtatu ſeruus habetur pro libero, vt inquit ibi *text.* & deciſum tradit *Præſ. de Franchis deciſ.* 264.
Seò quando eligitur ignobilis pro nobile ad officium nobilis, & in tali electione inſurgunt aliqui aſſerentes non eſſe
459 nobilem, & ſucceſſiuè non debere gaudere, eo caſu alio modo proceditur, nàm fit præceptum Electo, vt abſtineat ab exercitio, quæ practica deſumpta eſt, ex *text. ſingulari in l.reus.ff.de mun.& honor.in fine*, & ſic paritèr in multis cauſis nobilitatis huius vidi deciſum per S.C. Hoc enim ſolent ipſi obſeruare, ſubijciendo nobiles, vel ignobiles in aſportatione haſtarum
460 pallij, nàm nobiles Caſtri maris de Stabia deferunt haſtas pallij in diebus Sanctiſſimi Corporis Chriſti, & in diebus Iouis, & Veneris maioris hebdomadæ, vt refert *Præſ de Franch. deciſ.*253.*num.*4. vbi refertur caſus deciſus contra eos.

Ex iis infertur ad conſimilem altercationem, ſi Nobilitas Gentilitia contrario parentis, ſiuè agnatorum, vel cognatorum facto liberis, vel cæteris de cognatione, vel agnatione, vel familiæ non adematur, in contingentia facti, fuerunt ſequentia iu iure allegata.

REſpondi ſecundum ea, quæ proponerentur in facti ſerie.
Quod vbi aſcendens, ſeù ſtipes detur nobilis alicuius familiæ, ex quo omnes eiuſdem familiæ, ſiuè per lineam rectam, ſiuè inflexam, & tranſuerſalem maneant, atque deſcendant, vnius ex deſcendentibus, ſiuè trãſuerſalibus factum nobilitati contrariũ, vt quia populare geſſerit officiũ, vel quid aliud perpetrauerit, ex quo nobilitas, vel amittatur, vel graue præiudicium patiatur, minus præiudicare habeat cæteris de eadem familia, qui nobiliter vixerint, neq; quod tale geſſerint, ex quo nobilitati, vel præiudicaſſent, vel eam amiſiſſent, cum factum illud nobilitati contrariũ facientis, perſonam non egrediatur, atq; ad cæteros deſcendentes nequaquam diffundatur, quin cęteri ipſi valeant vti nobiles reputari, atq; vt ſic primæua illa à communi ſtipite deſcendente nobilitate frui, & eius prærogatiuis, & præeminentijs gaudere, ità enim mihi probant.
461 Primò, expreſſa iura in *l.eum qui 3.ff.de interd.& releg.* cuius verba ſigillatim tranſcribit (*Tiraq. tract.de nobilit.cap* 35.*num.*4. *verſ. & ego certè*, ſi quis primus ſibi nobilitatẽ quæſierit, & poſteà amiſerit, crederem, & poſteros quoq; amittere, at ſi non eam quæſiuit, ſed accepit à genere, nõ facilè

cilè irem in eam ſententiam, vt liberis, &
cæteris præiudicet; ob id, quod ſcribitur
in *l. eum qui 3. ff. dc interd. & releg.* cuius
verba quoniam in id ſunt optima, elegan-
tiſſima ſubijcians eum, qui Ciuitatẽ ami-
ſit, nihil aliud iuris adimere liberis, niſi
quod ab ipſo peruenturum eſſet ad eos,
ſi inteſtatus in Ciuitate mereretur, hoc
eſt hæreditatem eius, & libertos, & ſi quid
aliud in hoc genere reperiri poteſt; quæ
verò non à patre, ſed à genere, à Ciuitate,
à rerum natura tribuerentur, ea manere
eis incolumia; itaq; & fratres fratribus
fore legitimos hæredes, & agnatorum tu-
telas, & hæreditates habituros, non enim
hæc patres, ſed maiores eius dediſſe.)
462 Secundò, hoc itidem mihi probat *text.*
in l. emancipatum in fine, & in l. filius Senatoris,
in fine, ff de Senat. vbi in his, quæ generis
ſunt, maiorum negligentia, ſiuè factum
poſteris, ſiuè cæteris non præiudicat, quæ
iura in ſuis terminis expendit idem *Ti-*
raquell tract de iur. primog quæſt. 23 ſub nu. 20
vbi ex alijs DD. reſponſis illuſtrat aduer-
ſus *Luc. de Penna* contrarium volentem in
l. 1. col. 5. C de priuileg eor. qui in ſacr. Palat.
mil. cuius ſententiam teſtatur falſam. ac
monet relegenda, quæ dixit in ſuo *tractatu*
nobilit. cap. 24. num 4. & in præc. cap. 35. per
tot. & ex noſtris ſatis comprobat, & in-
ducit *Fab. de Arma Reg. Conſil. conſ. 17. à n. 3.*
ad 7. cum ſeq. ac repetit *à num.* 13. 14. & 15.
vbi tres veriſſimas deducit concluſiones.
Prima, quod filij prætendentes nobilita-
tem generis habeant illam à maioribus,
& non à patre. Secunda, quod factum
patris eis non nocet. Tertia, quod quan-
463 do filius eſt conceptus antequam pater
amiſit dignitatem, ea priuari non debeat,
etiam ſi a patre ius illud deriuare conten-
dat, & reddit rationem ſub *num.* 16. quia
poſteri, atq; deſcẽdentes habent ius æquè
principale à paterna perſona, in hoc nihil
penitùs trahentes, quia patrem natura aſ-
ſignat ſecundum *Bald in l. parentes, in princ.*
C. de liber. cauſ. ſed in nobilitate generis fi-
lius talis eſt, ſcilicet nobilis non à patre,
ſed à maioribus, quin & ſubdat allegan-
do iura omnia ſupra adducta, ac expen-
dendo *Tiraquell in præc. loco,* quod ſi pater
464 artes viles exercuerit, non præiudicatur
ex hoc filijs, qui trahũt nobilitatem à ma-
ioribus, immò, & adeò ſit ius nobilitatis
465 fauorabile, vt nobilis ob vile exercitiũ,
tandiù deſinat eſſe nobilis, quandiù exer-
cet, ſed eo dimiſſo, reuiuiſcat nobilitas,
ſicq; non solùm filijs, ſed nec etiã ſibimet
ipſi pater præiudicet, quando ad nobiliũ
actus redierit, ex *Guid. Pap. deciſ. 196. nu. 2.*
Caſſan. conſ 64. num. 35. & in Conſuet. Burg.
rubr. 4. §. 19. num. 31. Rebuff. ad Conſtit. Galliæ
tit de merc. minut. vend. in princ. nu. 25. & Ca-
ball. milleloq. 794.
466 *Arma ipſe conſ. 18. ſub num. 11. verſ. ſed re*
vera, habet ab vltimo, in nobilitate autem
& ſuccedir, & habet à primo tantùm, &c.
& conſ 88 ſub num. 2. vbi poſt *Soccin. & alios*
concludit, quod in vna familia, vel domo
poſſent eſſe nobiles, & ignobiles, poſt
Am. patrem ſingul. 359. & Ego addo D. Præ-
ſid. de Franch. deciſ. 523. num. 17. & ſeqq. quẽ
allegat idem *Am. in præced conſ. 17. à nu. 21.*
ad num. 27.
467 Quartò, idem ipſe *Am conſ. 84. à nu. 8. 9.*
& 10. vbi ponit abſolutam concluſionẽ
in fortioribus terminis, quod vile officiũ,
ac miniſterium patris, non noceat filijs,
quia ea, quæ ex genere proueniunt, liberis
ſeruatur incolumia, ac repetit adducta
iura, & auctoritates, *Tiraquell & cæterorum,*
de quibus iàm ſupra meminimus, & hoc
in loco *Am.* vlteriùs addit *Natta in conſil.*
577 *num 8. Cephal. conſ. 238. nu. 23. lib. 2. Ia-*
cob. Mandell. conſ. 43. num. 5. lib. 1. & Io. Gut-
tier. pract. lib. 1. quæſt. 137. num. 10 ſubdens in
noſtro S.C. deciſum, nõ nocuiſſe filijs pa-
tris confeſſionem, qua declarabat ſe,
ſuamq; familiam in aliquo ex quinque
ſedilibus huius Ciuitatis gauiſum non
fuiſſe, quia filij ipſius confitentis fuerunt
reintegrati ad honores Sedilis Capuani,
in cauſa illorũ de Acciapaccia, ſic etiam
& poſt *num.* 12. hinc deducit in nihilo te-
fragari filijs, qui nobilitatem antiquitus
ante patrem deducere contendunt, quod
pater officiũ ſyndicatus exercuiſſet, quod
ſolet popularibus demandari, ex *Garzia*
de nobilit. Hiſpan. gloſ. 12. num. 48. fol. 269.
qui vlteriùs deducit, poſſe dari caſum, in
quo pater plebeius, filius verò in poſſeſſo-
rio nobilis pronuncietur.
Quintò, nouiſſimè *D. Franciſcus de Petr.*
I. C. & Aduocatus Neap. omniq; eruditione
præclarus, antiquitus indagator conſ. 2 ſub num.
20. conſ. 14. ſub num. 20. conſ. 30. ſub nu. 15.
& conſ. 39. à num. 31. 32. & 33. verſ. cumq; no-
468 bilitas vnica ſit in familia, ſatis dicitur
conſeruata, & continuata poſſeſſio per
alios coniunctos, qui geniti ſunt, & gau-
dent, *l. cum ſcimus in fine, C. de agric. & cenſit.*
lib. 11. l. ſi commune, ff quemadm. ſeru. amit. & c.
ver. & in his, quæ generis ſunt, & repetit *con-*
ſil. 53. ſub num. 17. licet non alleget *Dom.*
Conſil. Paſcalem de virib. patr. poteſt. par 4. c 2.
à num. 68. verſ. nec pater viles artes exercendo,
469 ac in *verſ. nàm maiorum,* nobilitas æquè
princi-

Digitized by Google

principalitèr, & eodem tempore omnibus competit de eodē genere, vt benè probat *Fabius de Anna conſ.17.num.46.& Caball. d. milleloq.794. in fine,* & nouiſſimè præ cęteris probauit *Faber lib.9.Cod.tit.29. de dign. & nobilit. defin.1.14.& 25.* vbi ſingularitèr loquitur.

Sextò, tandem ſuadet concluſionis veritatē nouiſſimus ſcriptor *Eſcobar. in tract. de purit. & nobilit. probanda, par.1. quæſt.23. ſub num.10.& 11. verſ. probatur maior,* vbi recenſet *Tiraq. Molin. Pelaez de maior. 2.par. quæſt.4 illat.2. à num.32. Peregrin. de fideicom. art.53.num.45. Anna citato conſ.17. & Valenz. conſ.90. à num.49.* ac repetit *ſub num 27.* vbi innumeros alios allegat poſt *Cęuall. com. mun. contra commun. quæſt.688. à num.45 & ſeq.* & licet *ſub num.35.& 36. cum ſeqq.* con-
470 trariū probare videatur, quod vbi quis ſit impurus in vna familia, vniuerſum genus, & per conſequens ſingulos ex ea prouenientes, eaſdem laborare nota oſtendatur, allegando poſt alios *Garz. de nobilit. gloſ.6. à num. 46.* & repetit idem *Eſcobar. cap.1. tract.1. quæſt.17. §.1. ſub num.30. verſ. nihilominus tamen,* in ſpecie noſtra, aliud dicendū eſt, tùm quia rationes omnes, quæ
471 obtinent in deſcendentibus, locum habeat in tranſuerſalibus, ſiquidèm reſpondetur, *Eſcob. citatis in locis* loqui de impuritate ſanguinis, quæ à maioribus, ab vno ex familia ſit contracta, quia tùnc in omnes diffunditur, vt ipſe probat *d. quæſt.13.*
472 *§.2. ſub num.27. verſ. nam ſicut,* nobilitas à primo nobili, in vniuerſam eius deriuatur familiam, ac progeniem, *argum. l. vnum ex familia 67. §.1. de leg.2.* ità ſimilitèr macula proueniens à primo infecto, nempè Iudęo, ſeù Mauro reconciliato, aut relaxato per Sanctum Officium, velut à fonte ſpargatur in omnes progenitos, & omnes in ea ſuccedāt, veluti in quadam praua hæreditate, & obſceno iure vniuerſali, & ideò *Eſcobar.* exindè *ead. par.1. quæſt.17. d. §.1. ſub nu.30. ſubdit,* nihilominùs tamen in ſpecie noſtra aliud dicendum eſt, quia loquitur in ſpecie primæ radicis, & generis ſanguinis impuritate maculatæ, quod
473 macula illa ne dùm ad deſcendētes, ſed etiam ad conſanguineos, & collaterales omnes pertineat, ad quos etiam pertinēt iura ſanguinis. & allegat *Garz. Otalor. Guttier. & alios,* vt proindè eius dicta, & concluſiones non ſint applicabiles ad nobilitatem generis, quæ ab illa ſanguinis diſtinguitur, vt poſt *Caſſan.* dixit *Anna citato conſ.17. ſub num.19.* ſicque meritò vbi in contingenti caſu non tractetur de macula ſanguinis primi acquiſitoris, ſiuè ſtipitis nobilitatis, vel etiam eius, qui de nobilitate arguitur, ſed tantùm quòd cum eſſet ſanguinis purus à generis nobilitate diſſonauerit per aliquod factum ignobile, & populare, ſiuè nobilitati contrariū, meritò illius factum cęteris, quòad nobi-
474 litatē generis non præiudicet, iuxtà fundata, & in ſuperioribus demonſtrata, & agnoſcit idem *Eſcobar. d. quæſt.17. §.1. à num.35.36. & 37.* cum admittit, quoties agitur de nobilitate generis, poſſe ex ea-
475 dem domo ortos alios nobiles reputari, alios non, ex *Soccin. Farin. & alijs,* at ſecus è contra in puritate ſanguinis, quam probat, ſemper eſſe vnam in proprietate, atque poſſeſſione.

At hucuſq; diſputata, & ad exactum examen reuocata in controuerſiam minimè aduerti valent, cum ex eo ſolùm nobilitatis quæſtio moueretur, quod quis à magiſtratu coactus, vt Reipublicæ bono inſeruiret publicum populare munus acceptaſſet, præſertim ſi ipſi Iudicis præcepto caueretur, vt citra pręiudicium nobilitatis cauſa publici boni populare obiret officium, pœna inſuper adiecta, caſu quo mandatis parere renuiſſet, ſiquidèm
476 cum de iure ſit abſolutum, quod nobiliores, & digniores ſint eligendi ad publica Ciuitatis munia obeunda, *l. ad ſubeunda 46. C. de decur. lib.10. & in l. honor, § de honoribus, verbo origo natalium, ff. de muner. & ho-*
477 *nor.* qui ſi officia recuſare attentauerint, acritèr puniri debeant, iuxtà minas Conſtantini reſcriptū in *l. ſi ad magiſtratum 18. C. eodem titulo de decur. lib.10.*
478 Ideòq; ſi ob Reipublicæ bonum viſum fuerit, etiam popularia officia nobilibus iniungi validū erit, qui omninò compelluntur ad illa obeunda, ſub clauſula tamen, *citra præiudicium nobilitatis,* vt multoties obſeruatū recenſet *Dom. Reg. de Ponte tract. de poteſt. Proreg. tit. de abundant. Ciuit. §.1. à num.4.* & innumera exempla recompilantur per *Dom. Io. Bapt. de Thoro in ſuo compend. deciſ. Neap. par.1. verbo nobiles,* ſi fuerint electi, qui ità paſſim ſeruari teſtatur, & *Reg. de Ponte loco iàm citato,* expendit *text.* ſingularem *in l.1. C. de his, qui ſpontè publica munera ſubeunt,* vbi qui immunes ſunt à Decurionatus officio, ſi certa lege ſeruandæ immunitatis Decuriones fieri paſſi ſunt, ad priſtinam excuſationem redire non prohibentur, ex quo *text.* poſt *gloſ. ibi in rubr.* notat *Bart.* eum qui publicè
479 munera ſubit, iuuari proteſtatione, ne ſuo priuilegio præiudicetur, quo minùs

illi renunciaſſe videtur, eo magis, quia
non poſſunt actus neceſſarij tollere no-
bilitatis priuilegium, quàmuis ex vo-
luntarijs actibus amitti poſſit, vt teſtatur
Garz. de nobilit. gloſ.6. num.37. ex *Felin. in
cap. cum acceſſiſſent 8. de conſtit.* nàm ſi ob id
ſolùm nobilitas amitteretur, quod quis
metu pœnæ coactus Iudicis precepto ob-
temperauerit. Hoc aliud non foret, quam
quod ex eodem actu, ſiuè fiat, ſiuè non
fiat, quis pœnam conſequatur, vt vtroque
caſu, ſiuè obediens, ſiuè contumax fuerit,
modò generis, modò ſubſtantiæ patiatur
480 iacturam; & tamen, quilibet excuſatur,
quod Magiſtratui parere tenetur, ad *tex.
in l.2. §.fin. ff. ſi quis caution. & l. non videtur
128. §. qui iuſſu Iudicis. ff. de reg iur.* nè alio-
quin ſubditi ad delinquendum inuitaren-
481 tur, cum nō poſſit culpa carere, qui Iu-
dici non obtemperauerit, iuxtà *text. in l.
non poteſt dolo 160. ff. de regul. iur.* & prote-
ſtatio hoc operetur, vt Iudicis decreto
482 roborata, iura proteſtantis integra, &
illæſa relinquat, cum de eius natura ſit,
nihil in eſſe deducere, ſeù ponere, ſed ius
exiſtens conſeruare, vt poſt *Angel. in l. om-
nes. ff. de praeſcript. 30. vel 40. ann. & in l ſcri-
ptunas, C. qui potior. in pign. hab. Aym. Crau.
conſ. 15. Gloſ. Pariſ. & alios.* teſtatur *Dom.
Praeſ. de Franch. deciſ. 50. ſub nu. 5. & deciſ. 32.*
483 *ſub num 14. verſ. reſeruatio* enim ius non
tribuit, ſed conſeruat id, quod reſeruans
habet, *l. at ſi quis, §. plerique. ff. de relig. &
ſumpt funer,* cum concord. per *Hieronym. à
Laurent. deciſ. 88. num 4. verſ. alius verò, &c.
& Ezmaldo Intrigl. ſingul 72. Aym. Crauett.
conſ. 29 num. 8. & conſ. 127. num. 7. Steph. Gra-
tian. deciſ. Marchiæ 114. num. 12. & deciſ 6. à
num. 54. & ſeqq.* vt proindè ſi, non tractatur
484 per reſeruationem, & proteſtationem
de iure aliquo tribuendo, meritò contra-
dictio alicuius non requiratur, in actu .n.
iudiciali formato, & tribuente ius, requi-
ritur Iudex, actor, & reus, iuxtà *text. in cap.
Forus, extra de verb. ſignif.* at ſecus in pro-
teſtatione, quæ tantum habeat conſerua-
re, ſeù præſeruare ius, vbi reſeruans ha-
beat, iuxtà fundata, atq; in ſuperioribus
demonſtrata, quibus addo nouiſſimum
Scriptorem *Dom. Conſil. Carleual tom. 2. de
iudic. lib. 1. tit. 2. diſput. 3.* præſertim à *num. 3.*
485 cum in his terminis loquens, in quibus
tractatur de probationibus faciendis per
prætenſores habituum militarium S. Ia-
cobi, Calatrauæ, & Alcantaræ, & emergit
aliqua difficultas circa eas cōcludit poſt
num. 7. his verbis: *Non grauabor admonere
tam eos, qui probationes, teſteſq; recepturi ſunt,
quàm illos, qui de ſimilibus cauſis cogituri ſunt,
eaſq; iudicaturi in primis has eſſe cauſas, in qui-
bus nullius detrimentum verſatur, ſi in fauorē
Actoris pronuncietur. Maximum autē ſi contra
ipſum, ac per conſequens benignè, & non rigidè,
nec amarè, & tanquàm inter infeſtos eſſe tra-
ctandas.* iuxtà egregiam animaduerſionem
Bald. Paul. Iaſ. Alciat. Rebuff. & Menoch. quos
retuli, & ſequutus ſum *priori tit. diſput. 2.
num. 108.* quam vltra illos approbant *Ca-
gnol. in l. quoties nihil, num. 5. ff. de reg. iur.* idē
*Menoch. d. conſ. 96 ex nu. 27. lib. 1. de Franch.
deciſ. 2. nu. 28. verſ. concurrit etiam, deciſ. 207.
num. 8. & deciſ. 357. num 6. Valenz. conſ. 90. à
num. 5 ad num. 11 & Rouit. conſ. 80 ex num. 9.*
hæc ille, qui precitato in loco *ſub num. 19.*
vlterius etiam comprobat, quomodo te-
ſtibus examinatis in ſimilibus cauſis tàm
nobilitatis, quàm puritatis ſanguinis in-
486 ter ſe diſſentientibus, alijs deponenti-
bus de nobilitate, vel puritate, alijs pari-
bus, aut paucioribus de ignobilitate, vel
impuritate, adhibenda potius veniat fi-
des deponentibus de bona fama, & bona
qualitate, quam deponentibus de mala,
ex *Farinac. deciſ. 315. ex num. 10. vol. 2. crim.
quaeſt. Ludouiſ deciſ. 498 ex num. 11.* vbi *Ad-
ditio, Ceuallos in ſpeculo practicar quaeſt. 900.
ex num 84. Valenz. d. conſ. 90. à nu. 34. & 50.
cum ſeqq. & conſ. 91. ex num. 203. lib. 1 Coccin.
deciſ. 68. Mantua deciſ. 274. deciſ. 285. & de-
ciſ. 317. Riccius lib. 8. collect. 3375. Seraphin.
deciſ. 50. & alij,* quos nō repeto, ſed ad eun-
dem ipſum relegendos remitto, vti indi-
uidualitèr his in terminis obloquentem
poſt grauiſſimorum Iuriſconſultorum
reſponſa, ac ſenſibilem æquitatem, quam
dicit omni iuris, vel facti rigori præferen-
dum, tùm ibi, quam ſub *num. 21. 22. 23. &
ſeqq.* vbi ad contraria omnia reſpondet.
Reliqua, &c.

Franciſcus de Laurito.

Confert prædictis contentis in ſupra
citata allegatione optima *cōſultatio Dom.
Reg. Hectoris Capycii Latro 12. tom. 1.* vbi
agitur de probatione nobilitatis, & ex
quibus actibus probetur, & num eodem
tēpore poſſit quis eſſe nobilis, & plebeus,
& exercere officia nobilium, & plebeorū,
& quę dicantur incompatibilia, & inter ſe
repugnātia, vbi in fine ſubnectit, quod de
anno 1512. fuerūt prędicti Thomaſij rein-
tegrari, referente Regio Conſiliario, nunc
digniſſimo Regente, & Marchione Bel-
montis Carolo de Tapia. *Thoro.*

SEXA-

SEXAGESIMOPRIMO.

IN cauſa Io.Baptiſtæ V.I.D.& Io.Antonij
de Patritijs, cum Io. Franciſco Indello
V.I.D. fuerunt mihi præſentatæ ſequen-
tes Allegationes vti Iudici Monopolis,
Domine Iudex, Doctor Io.Franciſcus In-
dellus ſalua pace à geminatis præceptis
exequutiuis ſuper reſtitutione præteoſi
depoſiti, meritò appellauit, fuit enim ante
ęppcum iudicium diffinitiuè pronuncia-
tum, & omni iure debebat audiri ſtatuto
ſaltim ſummario termino, licet enim de-
487 poſitarius ſine dilatione compellendus
eſt ad reſtitutionem depoſiti, nec poteſt
compenſationem opponere, iuxtà *text. in*
l ſi quis, C.depoſ. ibi, *Illicò,& inferiùs, quam*
celerrimè,& ſine aliquo obſtaculo, tamen *Bart.*
ibi, poſt *Odoffred.Cyn.& alios antiquiores* di-
cit, quod actio depoſiti ſit de ijs, quæ re-
quirunt cognitiooem ſummariam ab or-
dine iudiciorum non à probatione, nàm
illud verbum *illicò*, quàm celeberrimè,
quàm citiùs, quæ in illa lege ponuntur,
hoc inducũt, imò plus dixit ibi *Bal.* quod
488 actio depoſiti debeat proponi via ordi-
oaria, & per libellum, quia nullo iure ca-
uetur contrarium, ideò omnes ſollemni-
tates iuris ſunt ſeruandæ, ſicut in cæteris
cauſis per doctrinã *Innocent. in cap. penult.*
extra de accuſat. & probat per *l.præcedentẽ*,
quæ dicit, quod cõdemnatus eſt infamis,
nàm ſi procederetur exequutiuè nõ irro-
garetur infamia, quia non èſt exceptio fa-
moſa, & meliùs *Paul de Caſtr. ibi, Bart.* ſe-
489 quutus dicit, quod nõ requiritur libel-
lus, nec litis conteſtatio quantum ad or-
dinem iudiciarium, hoc eſt quantum ad
terminos, quia abbreuiantur non quan-
tum ad ordinem iudiciarium, quo minus
requiratur libellus, & litis cõteſtatio,
ſicut in actione ad exhibendum, quæ eſt
ſummaria, & tamen illa requiruntur, alle-
gat *text. in l.ſigni, §.1. 2. ff ad exhib.* & hoc
importaot illa verba vocabuli, quæ in illa
l ſi quis ponuntur, non tamen ommiſſionẽ
ordinis iudiciorum, ſed abbreuiationem
terminorum, & tantò magis prędicta pro-
ceduot, quia non eſt depoſitum factum
in Curia corã Domino Iudice, tùnc enim
Iudex officium ſuum interponit depoſi-
tarium eligendo, & poteſt exequutiuè co
gi depoſitarius à Iudice, à quo habuit of-
ficium, ſed in depoſito extraiudiciali, &
depoſitario electo à partibus, & non à Iu-
dice procedunt iura, & actiones ſuperiùs
allegatæ, & licet Abbas Ludouicus con-
feſſus fuit depoſitum io diuiſione cum
fratribus, hodie dicunt ad reſtitutionem
non teneri, & ſunt audiendi ſtatuto ter-
mino ſuper negata reſtitutione, proùt in-
ſtat oomioe ſuo, & aliorum audiri ſaltim
cum termino ſummario, ità rogat domi-
num Iudicem doctiſſimum, qui alia ſup-
plebit eum ſua immenſa doctrina, &c.
490 Attamen conſideraui dictionem ipsã
illico, operari ſine interuallo, *l idemq; §. ſi*
cui mandauero, ff.mand. cum alijs apud *Bar-*
boſ. de diction. in dict.128. vbi aſſerit *num.2.*
quandoq; fieri infra triduum, quod aſſe-
quitur *Grat.de diction.in dict.87.* vbi ſubdit,
491 quandoq; intra decem dies, idemq; ſi
diceretur ſtatim, quæ etſi nullam dilatio-
nem admictit, vt probant *Grat.in dict.165.*
& Barboſ in dict.313. attamen aſſerunt eſſe
intelligendam cum aliquo temperamen-
to, & ſic ponitur in arbitrio Iudicis, vt
inquit *Vrſill.deciſ.306.num.3.* quanquam
depoſitarius ſtatim compellitur depoſitũ
reſtituere, *Mantica de tacit. & ambig. conu.*
lib.10.tit.9 num.3.

Difficultas reſidebat, quia talis depoſi-
tarius, non fuerat electus à Iudice, vt po-
tuiſſet ſtatim cogi, & compelli, etenim de-
492 poſitarius pignorum iudicialium ſi nõ
reſtituit, carceretur *Anna ſing.145.* & depo-
ſitarius ſine iuſta cauſa reſtituere negans,
& litigans, in dolo dicitur, & quomodo
infamis efficiatur, oſtendit *Carroc. de de-*
poſito par.1.tit.de in litem iurando, num.3.

Sed fuerat electus à partibus, quo circa
493 ſi benè depoſiti iudicium eſt ſummariũ
Mantica de tacit.& ambig.conu. lib.10.tit.10.
494 & cauſa eſt priuilegiata in ſpecie, & ce-
leris expeditionis, *Surd deciſ.322. num.7.*
495 nàm depoſitum etiam de iure commu-
ni habet exequutionem paratam, *Mantic.*
vbi ſupra num.1. maximè ſi de mandato Iu-
dicis fuerit factum, *Manſon. de cauſ. exe-*
quut. ampl. 39. num. 16. & qui negat de-
496 poſitum, committit furtum, & poteſt
de furto accuſari, vt probant *Aloyſ de Se-*
ptimo inter Ritus Siciliæ cap.102.lit. D.Podius
eod cap.lit. D.Rizzar.cap.114.in princ.Petrol.
eodem cap.102.
497 Nihilominus quia depoſitum aliud eſt
regulare, quod fit apud ędem ſacram, &
498 aliud irregulare, quod fit apud quem-
libet *Mantic. eodem tractatu d. lib. 10. tit. 2.*
499 *num. 3.* & Iudicis officium imploratur,
Manſon. ibi num. 20. proùt erat caſus no-
ſter, non erat conueniens, vt ſummariè, &
500 exequutiuè ageretur, quia ſcriptura ità
ſimpliciter facta non probat, vt ibi *Man-*
ſon.num.22. probat.

Eo ampliùs ex obiectione partis præ-
tenden-

tendenεis non teneri facere depoſitum, &
exiſtentibus talibus exceptionibus iuſtũ
non videbatur exequutiuè proſequi, ſed
ordinariè præuio termino, proùt iudicaui
die 24. Septembris 1624.

SEXAGESIMOSECVNDO.

INcidentèr fuit hęſitatum in cauſa Fauſti-
næ de Alexio cum Io. Franciſco Chian-
tera V.I.D. in Regia Curia Monopolita-
na vertente, dùm fuiſſet facta nominatio
teſtium Neap. degentium, & commiſſum
examen Actuario M.C.V. pro examinan-
dis illis, infra biduum, quo tempore elap-
ſo, inſtatum fuit pro publicatione, & ſimi-
litèr facta cõcluſione, conquerebatur reus
501 dicendo terminum ſibi adhùc non con-
curriſſe, cum debebant expediri literę cõ-
miſſionales, & ſibi notificari, vt indè po-
tuiſſet illas tranſmittere, ſed in contrariũ
in vſu extat practica relata per *Muſcatell.
in praxi S.C. lib.1. par.4. gloſ. ſuſpectorum,
nu.23 & ſeq.* & ſic determinaui proceden-
dum eſſe ad expeditionem cauſæ præuia
citatione ad dicendum, die 10. Ianuarij
1625.

SEXAGESIMOTERTIO.

INſuper dubitari contingit, an debeat vſu-
fructuarius omnium bonorum audiri in
lite intentata contra hæredem vniuerſa-
lem, ſicuti in facto euenit in Regia Curia
Monopolitana in certa lite aſſiſtentiæ in-
tentata per N., indè ſuperuenit Gratia
della Bruna vſufructuaria omnium bono-
rum, & petijt audiri in ſuis iuribus pro
ſuo intereſſe.
502 Et videbatur ex primo aſpectu eſſe ex-
cludendam, eo quia vſufructuarius dùm
non poſſidet, *Gloſ. in l. certè, §. 1. ff. de preca-
rio, Cauag. deciſ. 26. num. 11. lib. 1.* imò nec
etiã naturalitèr poſſidet, ſed tantùm de-
tinere, ex ſententia aliquorum, refert *Ca-
ſtill. quotid. controu. tom. 1. cap. 6. num. 36.* habet
503 tantùm rei cuſtodiam, *Griuell. deciſ. Do-
lan. 37 num 3.*
Propterea non dicetur dominus, ſed
504 adminiſtrator, *Maſtrill deciſ. 146. num. 5.*
& antequam percipiat fructus, nõ eſt do-
minus, *Griuell. deciſ. 51. num. 18.* neque
505 repreſentat perſonam teſtatoris, *Ma-
ſtrill deciſ. 146. num. 3.* poſt *Andr. Gayl. lib. 2.
obſeru. tit. 6. num. 5. Caſtill. vbi ſupra cap. 58,
num. 9.*
506 Et ſic non venit appellatione hæredis,
vt ibi *Maſtrill. num. 12.*

507 In tantùm hoc eſt verum; quod vſufru-
ctuarius etiam hæres, dato cohęrede pro-
prietario, cenſetur ſimplex legatarius, ex
Rota Romana, firmat *Ant. Leoncill. deciſ. Fer-*
508 *rar. 180. num. 3.* vſufructuarius omnium
bonorum non eſt hæres, nec habetur loco
illius, ſed iudicatur tanquam particula-
ris legatarius, *Gratian. diſcept. for. cap. 518.
num. 20.*
509 Et per conſequẽs vſufructuarius ſecun-
dum aliquorum opinionem, dùm citari
non poſſit per creditores, ſed proprieta-
rius, *Fontanell. deciſ. 421. num. 4. & 5.* ideò
audiri non debet.
510 Ex aduerſo autem cõſiderari debebat,
quod ſi bene vſufructuarius non poſſidet
ciuilitèr, nàm habet quaſi ciuilem poſſeſ-
ſionem, *Gratian. diſcept. forenſ cap. 311. nu. 7.*
ideò nõ dicitur poſſidere. *Bardell. conſ. 35.
num. 3 vol. 1.*
511 Adhùc tamẽ naturalitèr poſſidere cen-
ſetur, *Griuell. deciſ. 37. num. 22. Maſtrill. de-
ciſ. 92. num. 2. Gratian diſcept. forenſ cap. 519.
num 62. & 86. Gratian. d cap. 311 nu. 5. & 21.
Valaſc. conſult. 66. num. 10. Andr. Gayll. de pi-
gnor. cap 6. num. 5. Hondedeus conſ. 18. nu. 47.
vol. 2. Caſtill quot. contr. tom. 1. cap. 6. num 28.*
512 Præterea dùm hæres propriè dicatur
dominus, probat *Statil. Pacif. de ſalu. interd.
inſp. 3. cap. 4. num. 368.*
513 Quia ſuccedit in vniuerſũ ius, *l. ſi rem,
ff de except. l. cum hæres, ff. de diuerſ. & tem-
poral action.*
514 Adhùc tamẽ vſufructuarius vicem do-
mini tenet, imò ſui vſusfructus dominus
eſt, *Andr. Gayl. lib. 2. de pace publ.* & habet
ius in rem, *Caſtill quotid. controuerſ. tom. 1.
cap. 5. num. 19. & ſeq* vbi plura dixit *cap. 17.
num. 20.*
515 Eo quia vſusfructus vicem domini ob-
tinet, *Gloſ. in l. non quocunque, §. fundus, verſ.
abierit, ff. de leg. 1.* Imò pars dominij, *Ma-
gon. deciſ. Florent. 124. nu. 10. Maſtrill deciſ. 92
num. 12. de Ponte conſ. 34. num. 14 vol. 1.*
516 Et ſic vſufructuarius impropriè domi-
nus dicitur, *Magon. deciſ. 124. num 70.* ex
quo ipſe habet vtile dominium in re,
quæ habet vſumfructum, *Bardell. conſ. 125.
num. 19. vol. 2.*
517 Quinimò appellatione domini, vſufru-
ctuarius continetur, ad *text. in l. in venditio-
ne, ff. de bon. auth. Iud. poſſid.* & ſi contrarium
apparebat in *l. 1. §. qui ſeruum, ff. ad Syllan.*
tamen impropriè dicitur vt ſupra non
venire appellatione domini, *Maſtrill deciſ.
92. num. 8.* & æquiparantur *l. 1. § non ſolùm,
ff. de arb. ced. d. l. cognitio, ff. de lib. cauſ.* ſeu hoc
cõcordat *Caſtill. quot. contr. tom. 1. c. 32. n. 16.*

Inſuper

Digitized by Google

Inſuper quia hæredis appellatione nõ
continetur vſufructuarius, nihilominus
quaſi hæres dici poterit.
518 Eo quia æquiparatur ſucceſſori in vni-
uerſum, vel in certam rem, *l. fin. ff de euict.*
519 Et quemadmodũ vt dictũ eſt ſupra le-
gatario æquiparatur, poſtquã legatarius
quodammodò quaſi hæres eſt, *l id tempus,*
§.1. ff de vſucap. quia vnius rei quaſi ſucceſ-
ſor eſt, *d. l. ſi rem,* & ideò vſufructuarius di-
citur hæres durante vſufructu, *Maſtrill. de-
ciſ.* 146. *num.* 27. & fortiùs quãdo eſſet vſu-
fructuarius omnium bonorum.

Et propterea quia vſufructuarius ſem-
per eſt vocandus, etiam quod non agatur niſi
de ſola proprietate, ſi indè aliquod præ-
iudicium poterit illi reſultare, *Fontanella
d. deciſ.* 421. *num.* 13. nàm reſpectu proprie-
tatis, certum eſt, quod ſi vſufructuarius
nominauerit in iudicio auctorẽ proprie-
520 tatium, ſi actio contra ipsũ vſufructua-
rium intentata aliquo modo ius proprie-
tatis tangat, *Gamma deciſ.* 265. *num.* 1. ſed ſi
ipſum vſufructuarium tangens, deberet
audiri, cum intereſſe eius tangat, & ſic in-
521 tereſſe habens in cauſa, poterit aſſiſte-
re, ex traditis per *Præſ. de Franch. deciſ.* 261.
num. 15. ad quod facit *text in l. ſi ſuſpecta,
ff. de inoff teſtam.* vbi ille cuius intereſt, po-
teſt adeſſe cauſę nè colludatur. & ibi hoc
notant DD. vbi licet loquatur in legata-
522 rijs, attamen vſufructuarius adhùc dici-
tur, licet vniuerſalis, & naturalitèr poſſi-
deat, *Gloſ. in l. certè, verſ. non poſſidet, ff. de
precar.*

Quocirca iudicaui die 13. Maij 1625.
eſſe audiendam ipſam Gratiam vſufru-
ctuariam omnium bonorũ in iuribus ſuis
in terminis, in quibus reperitur, hoc eſt
in cauſa Magiſtri Andreæ de Hippolyto,
cum Gabriele Bouio, penès Ayetam Act.

SEXAGESIMO QVARTO.

CAſus ſequens fuit prætermiſſus in rela-
tis caſibus criminalibus, ideò non erat
prætermictendus, & in facto occurſo in
Regia Ciuitate Monopolitana, dùm Roc-
cus Tateus, fuiſſet à Gubernatore eiuſdẽ
Ciuitatis deſtinatus exactor ad exigendũ
certas pecuniarum quantitates ſingulis
diebus ab hominibus dictæ Ciuitatis pro
ſoluẽda mercede militibus deſtinatis pro
cuſtodia Ciuitatis, & per illam in ceden-
do ſibi obuiam venit Nicolaus Antonius
Coſcia ſe conquerendo de continua exa-
ctione contra ipſum, & verbis iratis ac-
cenſus cum illo demùm inter ſe rixantes,
& iàm diuiſi ipſe Nicolaus Antonius la-
pidem in exactorem projjciendo offen-
derat, ob quod cernens exactor, ſecum
appropinquare Alguzerios Curiæ, fecit
illum carcerare, & dùm eſſet in poſſe fa-
miliæ Curiæ, aſtantes gentes, qui ad tu-
multum acceſſerant miſericordia fortè
moti ſub quadam colorata violentia ip-
ſum eximerunt à Satellitis, & fugæ locum
dederunt; inter quos inquiſitos repertus
fuit Donatus Maria Caleſatus, qui cum
fuiſſet citatus ad informandum, compa-
ruit petẽdo expeditionem cauſę, proindè
fuit hęſitatum quanam pœna puniri de-
buerat, cum certum ſit de iure contra
523 eximentes carceratos ſi pro cauſa ciui-
li vt teneantur ad debita eorum, *Farinac.
de carcer. & carcerat. quæſt.* 30. *nu.* 109. & 110.
quæſt. 32. *num.* 8. 9. & 10. ſiu autem pro cau-
524 ſa criminali ad pœnam capitalem, ex
text. in l. quicunque, C. de exact. tribut lib. 10.
latè *Iul. Clar lib.* 1. *§. fin. quæſt.* 68. vbi *Baiard.
Anton de Ballis in tract. crim de lit. diſpenſ. ca-
ſu* 7. *nu.* 29. *Farinac. d. tit quæſt* 32. *nu.* 2. & 3.

Sed in hoc caſu conſiderabã eſſe actten-
dendam priùs capturam ſi ritè, & rectè
proceſſerat, hoc eſt ſi iuridicè captus fue-
rat debitor, ità vt iuſta, vel iniuſta iudica-
retur, poſtquàm ipſe Roccus facultatem
non habebat, neque Satellites carcerandi
525 illum, eo quia de iure hæc citatio realis
in criminalibus nullo modo fieri poteſt,
niſi præcedente commiſſione Iudicis, ex
text. in l. neminem, vbi *Scribentes C. de exhib.
reis, Marant. in ſpec. par* 6. *tit. de citat. nu.* 61.

Et propterea cum non proceſſerat Iu-
dicis cõmiſſio videbatur iniuſtè captus,
eo magis quia non erat ob delictum gra-
ue captus, vndè ſubſequebatur, quod car-
ceratus iniuſtè ſi quis fuerit ipſo iure nul-
la reddebatur captura, vel ſaltim erat re-
ſcindenda, *Grammat. in voto* 40. *num.* 9. vbi
526 etiam dixit, quod carceratus iniuſtè ſi
aufugiat, nedum ipſe non eſt in pœna, ve-
rùm nec eius fideiuſſor; imò talis carce-
527 ratus iniuſtè dùm capitur, poteſt reſiſte-
re de iure cum armis, *vt ibi num.* 7. *ſubdit,* &
ità ſi hoc liceret ipſi principali agere,
528 multò magis auxiliatoribus eximenti-
bus, & videntibus aliquem iniuſtè captũ
ad ſubleuamen ipſius, nè indebitè vexe-
tur, & eo caſu pœna ceſſaret, eo magis
quando notoriè appareret de iniuſtitia,
vt per *Baiard. ad Clarum quæſt.* 29. *num.* 12.
vbi allegat *Roman. conſ.* 320. *in fine, Dec. in
cap. ſi quando, de offic deleg. & in l. vt vim, col.* 8
*ff. de iuſtit. & iure, Cagnol. in l. vnica, §. ſi quis
ius dic. non obtemp. & §. is videtur, num.* 28. eo

magis

529 magis eximens captum ſine mandato
Iudicis ex manibus familiæ puniri non
poreſt, *Farinac.d.quæſt32 num.33.*

Benè verum ipſemet *Baiard. ad Clarum
quæſt.21. nu.97.* dixit,quod contrariũ eſſet
530 in auxiliatoribus capti indebitè ad fu-
giendum, quia veniret puniendus reus,vt
auxiliatoris audacia reprimeretur, licet
principalis nõ teneatur,ex *Marſil. in pract.
crimin. §.attingam, num.38. & Menoch.de ar-
bitr caſu 301,num.16.*

Er ſic iudicaui, vt carcer cederet in
pœnam, die 11. Maij 1625. penès Ayetam Actuar.

SEXAGESIMOQVINTO.

ALtera criminalis cõtrouerſia prætermiſſa erat, qualitèr Donatus delle Grottaglie, aliàs Sconciatore inſimul cum Franciſco Paulo Acquauiua in diebus carnis priuij de mẽſe Februarij præteritis 1625. ibant per Ciuitatem Monopolis, vt conſuetum erat iocosè incidere, ſpargendo furfur, & lippulos hominibus ambulantibus,& cum eis obuiam veniſſet Vitus Antonius dello Pedote inſimul cũ alijs cernens talem actionem,prohibuit nè in eum micterent illa,quibus verbis prolatis, ipſe Donatus replicauerat, dicendo: *che vuoi paſſare per ſmargiaſſo*; at ille replicauit, vade cum Deo, nè immictas,quia altercabimus,& ſic pertranſierunt, indè paulò poſt iterum ſe inuicem obuiãtes prædicti Donatus, & Franciſcus Paulus aſportantes lapides in manibus,vndè prædictus Vitus Antonius dixerat,derelinque enſẽ,ſi bonũ habes ſtomacum,vulgo *facciamoce vna faccie de pugna*; quibus verbis replicauerat ipſe Donatus ei non licere enſem derelinquere, quia eſſet dedecus, & inter colloquia deuenerunt ad mala verba,& cernẽs ipſos irruere contra ipſum ademauit gladium, vt leuiter percuteret cum plactonatis, ob quod ipſi manus iniecerunt in eũ, vt abſtulerent enſem ab eo, & ſic remanſerunt inuicem vulnerati leuitèr, ex quo facto colligebatur qualitèr cũ ipſe Franciſcus Paulus vellet à nexu inquiſitionis liberare,aſſerebat eum ipſo nil quaſi fuiſſet controuerſum cum dicto Vito Antonio, ſed cum ipſo Donato,quo nam caſu
ſuccedebat vulgata concluſio illa, quod
531 auctor rixæ dicetur ille, qui dixit, aut
fecit, vel facere tentauerat aliquod illicitum, ex quo veriſimilitèr ſequi potuiſſet delictum ſubſequutũ, *Bart in l.diuus,ff.ad l. Corn.de Sicar. Hect. Fœlic.alleg.35.n.25.p.1.*

532 Et delictum incipit tùnc quando quis
delinquentem ad iram prouocat, *Bald. in
conſ.143.ſuper quæſtione,num.1.volum.2. An-
guiſſol.conſ.27.num.10.& conſ.23.*vbi diſcu-
533 tit, an auctor rixæ puniatur de homici-
dio,de quo aliàs non puniretur ob incer-
titudinem occiſoris,& ibi declarat *d l. Ba-
iard.ad Clarum in § homicidium,num.125.* la-
tè *Farinac.in praxi crimin.quæſt.107.nu.456.
& ſeq.* vbi hæc declarat, & poſt eum *Cia-
zius diſceptat.crimin. tom 2. diſcept.26. & di-
ſcept.15.*
534 Ex quibus colligitur, quod ſemper au-
ctor rixæ dicetur eſſe in culpa, *Farin.conſ.
crimin.35.num.13.tom.1.* & per conſequens
535 auctor rixæ de omni eo, quod ſequitur,
etiam quod aſſerat ſe in aliquo non de-
linquiſſe tenetur. *idem conſil.4. num.5.* vbi
536 *Addit. lit. A.* adeò quod auctor rixæ pu-
nitur in dubio quando vulnerantes igno-
rantur, aut occidentes, *Carpan. ad nouas
Conſtit.Mediol.in cap.homicida,num.1313.*
537 Non tamen alij conſocij,& adhęrentes,
talitèr quod ex rixantibus pluribus, ſi nõ
conſtet quis commiſerit homicidium, ſi
vnus ipſorum captus fuerit, abſoluendus
erit, itã *Ciazius d.diſcept.26. nu.62.* & præ-
538 fertim in rixa ſi quis non ademauit, nõ
tenetur ad pœnam, idem *Ciazius diſcept.
15.num.11.*

Et ex ijs iudicaui ipſum ex cauſis non moleſtari, die 20.Maij 1625.

SEXAGESIMOSEXTO.

CVm fuiſſent expoſitæ petitiones quædã
contra Officialem ſyndicandum de
certis prætenſis iniuſtitijs à partibus ad
intereſſe illarum, à quibus appellauerunt
ad Superiores Iudices Officiales,proindè
fuit hęſitatum ſi tales ſyndicatores electi
poterant in illis procedere ſtante appel-
latione interpoſita,& quàmuis ex diſpoſi-
539 tione *Reg.Pragm.1.de ſyndic.official* con-
ceſſa videatur ampla poteſtas Vniuerſita-
540 tibus eligendi ſyndicatores contra Of-
ficiales, qui adminiſtrauerunt, *Vt de om-
nibus per eos commiſſis cognoſcere poſſint*, ibi,
*ſeù parati reſpondere quibuſcunq; querelis con-
tra eos propoſitis ciuilitèr,vel criminalitèr, ſiuè
mixtis de commiſſis, & ommiſſis in eorum offi-
cio, &c.*

Nihilominus cõcluſiuè videbatur dicẽdum exiſtẽte appellatione interpoſita per partes querulantes aduerſus decreta, per Officiales ſyndicãdos, eorum Ordinarijs Superioribus,ſyndicatores electi in illis ſe intromictere non poſſunt per nouas que-

relas

relas expoſitas contra Officiales prętextu
iniuſtitiæ factæ.
541 Quapropter ſi benè ipſi ſyndicatores
ſint Iudices delegati in ſyndicatu Offi-
cialium virtute dictæ Regiæ Pragmaticæ,
inquit *Dom. Reg. Rouit. ſuper ea num.* 11.

Nihilominus ipſi ſubdunt Ordinarijs
Officialibus à Rege cõſtitutis, vt ſi cõtin-
gerit ab eorũ ſẽtẽtijs appellari, rectiùs po-
terit haberi recurſus ad ſubleuamen ſyn-
dicandorum, & querulantiũ ad Superio-
542 res Magiſtratus, vt ſunt Regiæ Audien-
tiæ, M.C.V. R.C.S. ac S.C. Iudices ordi-
narij competentes appellationum; vt in-
quit *Muſcatell. in praxi S.C. lib. 2. par. 1. gloſ.
in forma num.* 11. quinimò cum appellatio
543 ſit remedium ad præſidium innocentię,
& non ad defenſionem iniquitatis, & eſt
theriaca contra venenũ Iudicis, & æmula
ſententiæ, idem *Muſcatell. d. par. 1. gloſ.* 1.
544 *num.* 12. eo quia appellatio initatur in-
ſtitiæ, *Afflict. decis.* 341. *num.* 4. & ab hoc
appellatur ſcilicet iniquitate ſentẽtiæ, *l. ab
exequutore, ff. de appellat*, adeò quod ordi-
545 nariè ab omnibus Iudicibus Ordina-
rijs, & Delegatis appellari poterit, prouè
idem *Muſcatell. in d. gloſ.* 1. *num.* 106. *pro-
ſequitur*.
546 Et propterea cum fuerit appellatum
ab Ordinario Iudice ad eius immediatũ
Superiorem, vt iure comprobatum eſt in
*l. pracipimus, §. hoc ſi, C. de appellat. & §. fin.
authent. de appellat. Gloſ. in l. 1. ff. ſi quis, & à
quo*, qui quidem de iniquitate, & iniuſti-
tia ſententiarum, cognoſcunt, ob quod am-
pliùs non poterit haberi recurſus ad Syn-
dicatores de eiſdem iniuſtitijs, & graua-
minibus præuia appellatione interpoſita
547 Superioribus, nàm eſſent duo Iudices
diſpares eiuſdem rei, ad *text. in l. 1. §. ſi quis
548 ergo, ff. de appellat.* & ſimilitèr bis veni-
ret cognoſcendũ de eodẽ negotio, quod
eſt improbatum, ad *text. in l. Senatus, ff. de
accuſat.*

Quo circa exiſtente appellatione in-
terpoſita nequaquã per Syndicatores in
prædictis eſſe procedendũ fertur, prout in
terminis firmat *Vrſill. in decis* 188. *num.* 1.
549 dicendo, quod appellatione pendente
à ſententia lata per Officiales, non poteſt
de ea conueniri ea pendente in ſyndica-
tu, ad quod notabilitèr dixit *Gram. conſil.
550 crimin.* 54. *num.* 11. quod Officiales hodie
in pluribus locis, ac etiam de conſuetu-
dine, & per ſtatuta Ciuitatum non ſyndi-
centur niſi de furtis pecunia accepta, &
malè ablatis, & de cęteris baractarijs, non
autem de iniquis decretis, ac ſententijs
malè latis, hinc *Ioſeph. Ludouic. decis. Lu-
551 cenſ.* 3. *num.* 46. dixit, quod Iudices non
ſyndicantur pro ſententijs, à quibus ap-
pellatur, *ſubdens num.* 47. appella ſi gra-
uaris, quemadmodùm enim ob ſupplica-
tionem factam Principi, Iudex inferior
impeditur procedere, *l. eius qui, ff. de ap-
552 pellat. non recip.* ſicq; ſtante appellatione
interpoſita ad Superiores Syndicatores
procedere nequeunt, & qualitèr in hoc
verſari debeat, oſtendit *Auiles in cap. Præ-
tori, cap. 10. Gloſa appella, ſub num.* 2. vbi alia
recenſet ad ornatum materiæ, & ſic exe-
quutum.

SEXAGESIMOSEPTIMO.

Ex facti ſerie apparebat, qualitèr Liuia
de Chiantera in ſuo teſtamento inter
cætera legauit Iuſtinæ ſuæ matri certam
partem ſuę legitimæ ducatorum ſexagin-
ta tantùm in hac forma videlicet: *Item
eſſa Liuia Teſtatrice, della legitima, che forſe ad
eſſa li ſpetta, & può ſpettare dall'heredità del
quondam Gio. Battiſta Chiantera ſuo padre, ne
inſtituiſce Giuſtina de Aleſio ſua cara, & ama-
ta madre in ducati 60. ſolamente per la legiti-
ma, che forſe poteſſe ſpettare, & competere alla
detta Giuſtina ſua madre, e la reſtante ſumma
ſia, & debbia eſſere di detti Dottori Gio. Fran-
ceſco, & Alfiero Vito Antonio Chiantera ſuoi
Zij paterni, & heredi vniuerſali vt ſupra pro
ratis, portionibus, & partibus ſupra declaratis,
& inſtitutis, & non alitèr alio, nec alio modo, che
tale è mia volontà, &c.* Comparuit ipſa Iu-
ſtina in Regia Curia Monopolitana, pe-
tendo cõdemnari Io. Franciſcum Chian-
tera V.I.D. hęredem Viti Antonij Chian-
teræ eius fratris ad ſoluendum nedum
legitimam relictam, ſed eius ſupplemen-
tum cum ſit tertia pars totius, ex quo hę-
reditas Liuiæ aſcendebat ad ducat. 2400.
& proindè legitima erat duc. 800.
553 Et propterea reſpectu legati legitimè
ab ea facti eius matri titulo inſtitutionis
dicebatur valere de iure, vt firmat *Peregr.
de fideicommiſſ. art.* 49. *nu.* 48. eo magis quod
legitima deſcendentium ſit auita de qua-
554 drante ad trientem, prout aſcendentiũ,
vt cenſuit idem *Peregr. d. art.* 49. *num.* 47.

Quo circa non obſtante tali legato re-
ſtrictiuo ad dictam ſummam deberi ſup-
555 plementum, eo quia legitimè ſupple-
mentum deducitur contra voluntatem
defuncti, probat idem *Peregr. eod. tract. in
artic.* 36. *num* 82. & ſic debetur contra vo-
luntatem Teſtatoris, vt quoque nouiſſimè
teſtificatur *Merlin. in tract. de legitima, lib.* 3.

tit.3 quaſt.6 num.3.& apud *Rotam Romanam deciſ.11.num.7.poſt eius tract.*

Non fuit vlteriùs proceſſum ad deciſionem articuli, quia partes non inſteterunt, ſed veritas ex allegatis deprehenditur.

SEXAGESIMOOCTAVO.

Famigerata illa altercatio diù ventilata inter Doctores; Numquid bona loco-
556 rum Piorum, nempè Hoſpitalium, Confraternitatum, Montium, & ſimiliū à laicis perſonis Gubernatorum alienari poſſint ab eis abſq; ſollemnitatibus requiſitis in *Extrauag. Ambitioſæ, de reb Eccleſ. non alien.* quæſtionis eſt *Dom Reg Capyc. Latro conſult.156.in princ.tom.2.* latè *Donat. Anton. de Marin.tom.1.quotidian.reſol.cap.6.*

557 Nàm aliqui DD, putarūt, minimè alienari poſſe ſine tali ſollēnitate, vt ex multis probat *Mareſcott.variar.reſol.lib.3. c.3. à num.9. & ſeq.* cum alijs apud *Mutam deciſ.Sicil.58. ſub num 22.* vnà cū alijs adductis per *Macerat variar.reſol. lib.1. reſol.14. num.7.* & reliquis adductis per *Gratian. diſcept.forenſ cap.517.num.2. & 2.*

558 Cæteri verò DD. contrariam ſectantur opinionem, nempè vt talia bona alienari poſſint abſq; talis iuris ſollemnitate, ex multis probat *Muta ibidem num.22.*& alijs adductis per *Illuſtriſſ. Epiſcop. Riccium var. reſolut in reſol. 372. in princ.* & per *Gratian, ibidem num.4. Cabed.deciſ 51.num.3 par.1.*

559 Sed pro concordia ambarum opinionem cenſuerunt præfati DD. negatiuam ſententiam procedere, quoties talia loca Pia eſſent de ordine, & mandato Epiſcoporum, ac eis ſubiecta, quàmuis à laicis gubernarentur, vt ibi per *Mutam num.23, Ricc. vbi ſupra, Macerat. ibidem num.6, Gratian.* qui multos citat *eodem loco num.7. Stephan. Quaranta in ſumma Bullar. verbo alienatio, num.28. Donat. Anton de Marin. ibi nu.8.*

Cæterum quando abſq; Epiſcoporum mandato talia loca erigerentur, ſecus eſſet, vtputa quando de ordine Regis, ſeù Principis erigerentur, & eis eſſent ſubiecta, & ſub eorum protectione comendata, nulli dubium erit quin alienari poſſint bona prædicta abſque ſollemnitatibus, *d. extrauag. vltra Stephan. Quaranta vbi ſup. verſ. verum ideò quod illa, Macer. ibidem ſub num.8. verſ. ſi verò Hoſpitali,* latè *Nouar. in praxi elect. & var. fori, tom.1 ſect.2. quæſt.56. num.11.*

SEXAGESIMONONO.

Prolato laudo per Orolandum Cazano V.I.D. Arbitrū electū per fratres de Cazano, & eius patrē, ſcilicet Iacobū Cazano, & Abb. Ioannem Antoniū, & Alexandrum eius patruos, & per eum fuit arbitratum nonnullas partitas creditorum ſpectare ad ipſum Abb. Io. Antonium pro tertia parte, & paritèr debitorem in aliquibus ſummis pro tertia parte, & ſic dictum reſpectu ipſius Alexandri, deindè poſt certos annos promulgationis laudi ad conuentionem deuenerunt ipſi Abb. Ioan. Antonius, & Alexander vendendo vſumfructum ſuorum bonorum prædicto Abb. Io. Antonio pro certo pretio inter eos conuento cum onere inter cætera ſoluendi certā pecuniarum quantitatē. &c. ſic eas ſpecificando, deindè hæc formalia verba adijciendo in contractu prædicto poſt enunciationem dictarum partitarū, & promiſit ſoluere integrè omne totum, & quidquid dictus Alexander fuit condemnatus ſoluere vigore laudi, ſeù ſentētiæ arbitralis ab Orolādo Cazano V.I.D. eorum commune nepote, & compromiſſario, ac vigore diffinitiuæ ſententiæ pro cauſa, & cauſis in eis contentis, &c. & nō eſt dubium, quod talis clauſula ſit gene-
560 ralis ex illa dictione, *omnes*, iuxtà regulam illam; qui omne dicit, nihil excludit, *l Iulianus, ff de leg.3.* cū alijs adductis per *Barboſ.princip.vtriuſq; iuris lit. O. nu.4.* quo fit, vt ſic ea exiſtente ad omnia contenta in laudo extendatur, dùm de eo fit men-
561 tio, quodammodò ſe referendo, etenim relatum eſt in referēte cum omnibus ſuis qualitatibus *l.aſſe toto ff. de hæred. inſtit.* cum alijs per *d. Barboſ d tract. lit R. num 11.*

Quànquam per ipſum Io. Antonium fuiſſet petitum in Regia Curia Monopol. pro exequutione laudi vigore prouiſionū M. C. V, procedi ad exequutionem certarum partitarum contentarum in dicto laudo, vltra illas ſpecificatas in dicto inſtrumento, non obſtante replicatione facta per Iulium Cazanum filiū ipſius Alexandri opponentem de tali tranſactione, & generali clauſula allegata, licet pro parte ipſius Abb. Io. Antonij replicatum eſ-
562 ſet talem clauſulam ſibi non afficere, cū ad ſpecificata tantùm ſe referat, & ſic reſtringebatur, ad quod *Afflict. in deciſ.111. num. 11.* notabiliter ex mente *Bald.in auth. hoc inter liberos, C. de teſtament.* dixit, quod
563 clauſula generalis derogatoria ſufficit quando vnum tantùm præcedit, ad quod ſolùm,

ſolùm,& non ad aliud referri poteſt, quia
tùnc circa id tantùm operatur, idem vo-
lnit *Abb.iu cap.paſtoralis,* §.*quoniam, col.*1.*do
reſcript.& in cap.ex parte, il primo, de offic.de-
leg.*& ſuper hoc eſt *text.in l.Labeo,*§.*cũ quæ-
ritur, ff.de auro, & argento legato,* quem *text.*
ad hoc allegat *Ludou. Roman.in d.l. ſed & ſi
quis,* §.*quod ſi non, ff.ſi quis caut.* & de clau-
564 ſula inſerta in medio vnius capituli, re-
fertur ad illud tantũ, *Maram.diſp.*2.*nu.*22.
*& in ſpec. par.*4. *num.*110. & pro hac parte
facit *text. iu l.ſi quis miſſum,* §. *Iudex, ff de
damno infecto,* ibi, ob quodcunque, & *text.
in l damni infecti,* §.*ſi is,qui duas, ff. eodem,* di-
xit *Iulianus* ſcribit videndum, nè earum
dumtaxàt nomine cautũ habeat, de qui-
bus inter eum, & promiſſorem in initio
actum fuerit.

Nihilominus replicabatur per conuen-
565 tum eſſe actendendam geminationem
ipſorum verborum in dicto inſtrumento
enunciatorum non ſemel, ſed bis, & ter,
propter quod inſpicitur non alitèr fieri
poſſe reſtrictionem ad ſummas ſpecifica-
tas, iuxtà communem opinionem relatã
per *Iaſ.in l.ſi de certa, C de tranſact.* ſed actẽ-
ditur *tex.in l.Iulianus.aliàs Iuliano,ff de leg.*3.
*& l.*1. §.*generalitèr. ff de leg. praſt.* & in ſpe-
cie extat opinio *Gloſ.in l.emptor,* §.*Lucius,
ff de pactis.*

Sed pro coronide altercationis facit
text.in l.ſi ex pluribus,ff de ſolut. vbi *Bart.&
cæteri,* quod clauſula generalis reſtringi-
tur ad ſpecificata tantum, ſi hoc fieri po-
teſt, ſalua ratione recti ſermonis, quem
*text.*expendit alios deducendo *Mantica de
tacit. & ambig. conuent. lib.*2. *tit.*12. *num.*26.
& 27. multa ad hoc cumulauit ſatis con-
ferentia, & ità exequutum fuit.

SEPTVAGESIMO.

IOannes Iacobus Prati mercator Hiſpa-
nus, Neapoli degens duos Nepotes, habẽs
ex ſorore, in ſuo teſtamento fecit hæredẽ
Petrum minorem natu, qui fecit teſtamẽ-
tum, & hæredem inſtituit eius ſororem
Catarinam eius vita durante, & in vltimo
teſtamento completis certis legatis, vo-
luit vt diſponere potuiſſet ad eius libitũ,
ſuperuenerunt filij Ludouici eius fratris
maioris natu petentes ſuccedere in bo-
nis dicti Io Iacobi, prętextu quod medie-
tas illorum bonorum antiquorum eis de-
566 beatur ex vulgata *Conſuetudine Neapol.
incip. Siquis, vel ſi qua.*

Replicabant conuenti, quia hoc erat
negotium inter ipſos litigantes, qui erant
Hiſpani, & per ea, quæ tradit *Dom. Regens
Hector Capyc. Latro in conſultat.*155. *nu.*17.
567 *tom.* 2. quod Conſuetudo Neapolitana
non poteſt habere locum in caſu de quo
ibi agebatur, in quo omnes contrahentes
non erant Neapolitani, ſed exteri, & Con-
ſuetudines prædictæ habent locum inter
568 ciues, & perpetuò habitantes in Ciuita-
te, ex *Gloſ. Napod. ibi relata,* quibus adſti-
pulatur, quod tradit *Capycius in Apoſtil. ad
proœmium Caroli ſuper Conſuet. Neap. ſol.*45.
ſic dicens ad quæſtionem factam ſuper
Dom. Anton. de Alexand. ſi Conſuetudo ha-
bet locum quando bona ſunt in Ciuita-
te, verùm ſuccedere volentes, ſunt exteri,
*Paul. de Caſtro conſ.*224. *ante primum quæſitũ,
in* 1. *dubio iu antiquis,* tenet, quod non, ſed
ſeruetur ius commune, & dicit maximè
quia loquitur in perſonam quaſi, quod
etiam ſi ſtatutum non loqueretur in per-
ſonam idem eſſet.

569 De quo facto conſultus reſpondi, quod
quando Conſuetudines loquuntur de bo-
nis, quia tùnc ligant omnia bona, quæ sũt
intra diſtrictum, vt inquit *Napod in Con-
ſuet. Pupillus, de in integr. reſtit num.*8 *verbo
bona,* quem ſectatur ibidem *Dom. Reg. Ca-
pyc. Latro num.*22. & hoc càſu exteri ligan-
tur actiuè pro bonis ſitis intra diſtrictum,
vt ex pluribus comprobat *Molfeſ in Con-
ſuet. Neap. tom* 1. *tit. de perſonis, par.*2. *quæſt.*1.
*num.*5. *&* 9. *Conſ. Prouenz. ad Conſuet. Neap.
tit. de ſucceſſ ab inteſt. obſeru.*14 *num.*13.

Prætereà certum erat, quod ſuccedere
non poterãt in bonis dicti Ioannis Iaco-
bi, qui de illis diſponere liberè poterat
vti bona nouitèr ab eo quæſita, quibus
deuentis in poſſe eiuſdem Petri, qui de il-
lis etiam diſpoſuerat in teſtamento, pote-
rant prętendere vti bona antiqua ea diui-
dere pro medietate, quia non alitèr noua,
ſed vetera bona dici poterant, ex traditis
per eundem *Molfeſ. in d. Conſuet. par.*2. *tit. de
bonis, quæſt.*27. *num.*2.

570 Verùm, quia reſpectu ipſorum bonorũ
eiuſdem Petri dicebatur fuiſſe per eum
debita cõtracta, & in hoc ſuccedit diſtin-
ctio prodita ab eodem *Molfeſ. d. tract. p.*3.
*tit. de ſucceſſ. ex teſt. quæſt.*1. *num.*52. *& ſeq.*

SEPTVAGESIMOPRIMO.

EX eodem facto inſurgerat alia alterca-
tio, nempè quod cum ipſe Iacobus Pra-
ti Hiſpanus mercator in hac Ciuitate
perſiſtens in eodem teſtamento legaue-
rat Ioannæ Coganæ ſorori ducatos 1500.
& voluit vt conſtituerentur in redditus

Digitized by Google

tot annuorum introytuum, de quibus eſ-
ſet vſufructuaria eius vita durante, & poſt
eius mortem dictos ducatos 1500. deneur
Ludouico, & cum eſſet præmortuus dictus
Ludouicus eius filij inſtiterunt pro legati
conſequutione, licet diceretur fuiſſe ca-
571 ducatum, eo quia videbatur eſſe purũ,
& non conditionale. attamen per ea, quæ
in puncto dixerit *Cancer. variar reſol. tom. 3. c. 20. à nu. 5. ad 16.* cõcludendo legatũ defe-
ciſſe per rationes ibi adductas ità reſolui.

SEPTVAGESIMOSECVNDO.

INter cæteras potiſſimas cauſas, ob quas
fuit cõdemnatus Marcus Antonius Pha-
raonus hæres ad aſſiſtentiam præſtan-
dam ſuper certa domo ab eo poſſeſſa, ex
quo non curauit liquidare inſtrumentum
in beneficium Donati de Ammirato, &
Donatę Vaſquez coniugum contra Fran-
ciſcum Ritium, & poſt ſententiam prola-
tam ab ipſa Regia Curia Monopolitana
cõparuit ipſe Marcus Antonius, aſſeren-
do velle purgare moram, liquidando in-
ſtrumentum etiam poſt ſententiam, quia
572 ius partis ex ignorantia conuenti non
eſt effectum deterius. ad *text. in l. ſi ita quis, §. Seia, ff. de verb. oblig.* quod remittitur Iu-
dicis arbitrio, quod poſſe moram purga-
re ex *d. text* aſſerit *Menoch. de arbitr. Iudic. centur. 1 lib 2. cap. 7.* imò admittunt DD.
etiam poſt quatuor menſes poſſe purgari,
Bald in conſ. 157. lib. 2.
573 Eo magis cum ipſe conuentus iuris
ignarus erat, ideò ſubueniendũ illi erat,
nàm præſertim ruſticis ignorantia præſu-
mitur, *Menoch. de præſũpt lib. 6. præſ. 23. n. 23.*
574 Ex aduerſo dicebatur poſt litem con-
teſtatam, non poſſe moram purgari, ad
text. in l. ſi in inſulam. ff de verb. oblig. Phicard. in diſput de mora, num 93.
575 Et proindè non obſtat *text. in d. l ſi ita quis, §. Seia,* quia ille *text.* ſecundum com-
munem intellectum *Angel. Imol. Roman. & aliorum*, procedit in actore volente morã
purgare ad actionem conſeruandam, ſed
in reo datur purgatio morę vſque ad litis
conteſtationem.
576 Vel poterat mora purgari per reum
vſq; ad ſententiam excluſiuè, *Gloſ. in cap. potuit, ff. locati,* ex *l. Papinianus, §. meminiſſe, ff. de inoffic. teſtam. l. alia, C. de ĳs quib. vt indign.*
Et ſecundum communem opinionem
remittitur arbitrio Iudicis infra modicũ
tempus vt poſſit permittere purgationẽ
moræ in actore, reprobata opinione illo-
rum, qui tenent contrarium.
577 Imò datur purgatio moræ infra triduũ
tantùm, vt per *Bald. d. conſ. 157.* vel infra
dies decem, vel infra tempus duorũ men-
ſium, quæ omnia corruunt per relata à
Menoch. vbi ſupra.
578 Sed pro deciſione cauſæ allegabam
text. notabilem in l. cum tamen. ff. iudic. ſolui, quem *text.* etiam *Gloſ in l. 3. §. fin. eod tit.* ſe-
quitur vbi apertè probatur, quod poſt ſẽ-
tentiam, & condemnationem non conce-
ditur moræ purgatio, & ſic proceſſi ad vl-
teriora in cauſa, nulla ratione habita de
purgatione moræ petita de menſe Augu-
ſti die 3. 1525. penès Ayetam Act.

SEPTVAGESIMOTERTIO.

CVm fuiſsẽ interrogatus à Mario de Bo-
nonia ſi facta conuentione inter duos,
hoc eſt impetrandi conceſſionem vexilli
alicuius ſocietatis belli, vulgò *Compagnie del Battaglione* pro ducatis mille, & con-
ceſſionarius ſoluerit ducatos 400. in par-
tem, & infra tempus biennĳ cõuenti, ipſe
conceſſionarius elapſo ſemeſtre obierit,
an teneatur ad reſtitutionem d. duc. 400.
ſolutorum, dùm vexillo iàm poſſeſſionem
caperat, & in ea perſeuerauerat, ſed ſuper-
ueniente caſu infortunĳ in eius perſonã
ſuccedentis non poterit perfici, reſpondi
non eſſe locũ reſtitutioni, per *text. in l pe-*
579 *nult. incip. Pecuniam,* vbi *Salyc. & alĳ C. de condit ob cauſ.* vbi caſus expreſſus refertur.

SEPTVAGESIMO QVARTO.

FVit aliàs in controuerſiam deductum in
Regia Audientia Calabriæ Citra, ſi con-
ceſſum ſit vidua variare poſt concluſum
in cauſa, & ſuper articulo iſto ſubſcriptus
580 Aduocatus replicauit in occurrẽti caſu
huiuſmodi videlicet. *Couar. pract. qq cap. 7. verſ. nouo vbi lis eſſet cœpta,* per litis cõteſta-
tionem intrepidè tenuit in prima inſtãtia
viduam poſt litis conteſtationẽ admitti
ad declinandũ forum, quanto magis non
debet admitti poſt concluſum in cauſa,
cum concluſio eoſdẽ faciat effectus, quos
581 ſententia, vt notatur in *Authent. qui ſe-mel, C. de probat. Doct.* & maximè *Anton. de Padilla in l error, num. 40. C. de iuris, & facti ignorant.* eo magis in cauſa Vraniæ de Ma-
yo apparet calumnioſè oppoſita variatio
ad ſubterfugiendum ſolutionem debiti
liquidi, & ipſa Vrania habet caſum legis
582 contra ſe in *l ſi ego, & §. ſeq. ff ad S. C. Vel-lean.* etiã ſi debitũ deduceretur, vt ipſa ni-
titur deduceretur; & quia res agitur corã

petitiſ-

peritiſſimo, ero paucis contentus, ne vi-
dear, an tuas Athenas, & iuris eſſe cen-
ſeo, reiecta tali variatione procedi ad ex-
peditionem cauſæ principalis. Reliqua
ſuppleat religio eiuſdem peritiſſimi Iudi-
cantis, cui me ſubmicto.

Ego Lelius Vitalis.

Iſs conueniunt tradita in contrarium
per *Carau. in ritu* 233. *ſub num.*9. vbi con-
583 cludit, quod etiam poſt litem conteſta-
tam, & conclusum, poſſit variatio oppo-
ni, & ſe remictit ad dicta in *Ritu* 2311.
*num.*5. *&* 6. concludendo, quod tales per-
ſonæ poſt litem conteſtatã, & concluſum
in cauſa poſſunt ſibi forum eligere, & va-
riare ab eo, cui conſenſerant, etiam ſi iu-
raſſent, allegat *Neuizan.* dicentem, etiam
ſi cauſa fuiſſet appunctata, reſpondendo
dictis per *Afflict. in Conſtit. Statuimus. num.*
172. qui loquitur in alijs perſonis, quam
in viduis, & pupillis, ſed ibidem *Foller.*
num. 3. aſſerit, quod vidua poſſit ſemper
variare etiam cauſa appunctata, & exi-
ſtente in termino expeditionis, idemque
firmat *Muſcatell. in praxi Sacr. Conſ. lib.*1.
par. 2. *gloſ. competentes*, *num.*30, & ſic ſer-
uatum fuit.

SEPTVAGESIMOQVINTO.

EXorta rixa inter Magiſtrum Io. Bapti-
ſtam Indellum, & Magiſtrum Vitum
Mele ſuper defenſione filij ipſius Io. Ba-
ptiſtæ improbati per ipsũ Vitum de ma-
lis moribus, quo caſu poſt iniurias ſibi ip-
ſis ad inuicem illatas, dictus Io. Baptiſta
arrepto baſtone ex ſua apotheca ictum
dedit ſuper ſpatula ipſius Viti, indè ipſe
percuſſus arrepto raſulo ab eius ſubun-
cula vulnerauit percutientẽ in capite, li-
cet leuitèr, fuit heſitatum ſi veniret pu-
niendus, ex quo ad ſui defenſionem fece-
rat, vulnerãdo illum, dùm ipſe priùs per-
584 cuſſerat cũ baſtone, nàm iniuria atrox
reputatur, ſi quis verberatur cum fuſte,
vel baculo, inquit *Muta in pragmat. Sicilia*
*tit.*43. *num.*4. ex quo ad ſui defenſionem
id fecerat vulnerando illum, dùm ipſe
585 priùs illum percuſſerat; nàm iniuriam
inferre qui primo cœpit is, ſemper dici-
tur prouocare, *Grammat. deciſ.* 37. *num.*5.
& licet in hoc caſu mitiùs percutiens,
veniret puniendus, vt exemplis oſtendit
Baiard ad Clarum in §. *homicidium, num.*110.
586 ex *Boer. deciſ.*169. vbi tenet, quod iniu-
riatus verbis ſi gladio occiderit, mitiùs
puniretur, vt ex *Grammat. deciſ.*98. vbi qui-
dam dùm fuiſſet iniuriatus, & baculo
percuſſus in capite, & ſpatulis, qui impa-
tiens doloris ipſum interemit, ob quod
fuit condemnatus ad remigandum, & in
587 *conſ.* . . *num.*31. dixit, quod vulnerato
non poſſit eum gladio inſultantem me-
tum cum baculo, ſi potero me alitèr de-
fendere, prout in dubio præſumendum
eſt me alitèr defendere poſſe, & paritèr al-
legat *Capyc. deciſ.*58. *&* *Grammat. deciſ.*23.
quæ quidèm doctrinæ quàmuis in ſe verè
ſint, nihilominus ex facti diuerſitate col-
ligitur alitèr in vno caſu, & alitèr in alio
dicendum erit, & potiſſimùm in caſu ri-
588 xæ, tùnc enim excedens moderamen
inculpatæ tutelæ non tamen ex prapoſi-
to, ſed in rixa non dicitur incurriſſe ali-
quam pœnam, ex *Grammat. conſ.*56. *nu.*17.
& 18, probat *Baiard. ibi num.*107. quibus
conferunt recollecta per *Georgium Brechti*
*in tractatu de neceſſ. defenſ. cap.*14. *per totum*,
& eo magis, quia in caſu enarrato fuerat
prouocatus, indè ſuccedit, quod dixit
Gloſ. in l. ſi ex plagis, §. 1 *verſic. rixatus*, *ff.*
ad legem Aquiliam, quod non debes aliquẽ
percutere ad defendendum, niſi priùs te
feriat, & ampliùs, quia erat quodam vul-
589 nuſculum illatum, & ſimilitèr vulneris
appellatione non venit granciatura, nec
vulnuſculum, vt inquit *Muta ad pragmat.*
*Sicilia tit.*42. *num.*6. præſertim ſi cum pu-
gno parum ſanguinis extractum eſſet, vt
num. ſeq. probat, ſubdens, quod in accu-
ſationibus ſolet ſcribi cum maxima ſan-
guinis effuſione *num.* 8. *&* 9. & proinde
590 vulnuſculum non eſt in conſideratione,
nec comprehenditur ſtatuto, *Bertazzol.*
*conſil. crimin.*85. *num.*29. *tom.*1. quo fit, vt
cum vulneratus repertus præſumatur ag-
greſſor, ex *Fab. in* §. *ius autem gentium*, *In-*
ſtitut. de iure natur gent. & *ciuil.* probat *Ful-*
591 *pell. conſil. crimin.*98. *num.*3. quod vulne-
rans aggreſſorem, dicetur vulnerare ad
ſuam neceſſariam defenſionem, *Farinac.*
*conſil. crimin.*182. *num.*8. *&* 10. *tom.* 2. ideò
die 27. Iunij 1625. decreui, quod ex cau-
ſis in informatione deductis liberetur,
penès Ayetam Actuar.

SEPTVAGESIMOSEXTO.

ANtonius, & Thomas Maiza vendide-
runt certas vineas Ioanni Baptiſtæ Mi-
chaeli pro pretio ducatorun 200. & inte-
rim correſpondere ad rationem ducato-
rum 14. 2. deindè ipſe emptor illas ven-
didit Mario de Caro, & vni ex fratribus
ceſſit

ceſſit dictum nomen debitoris, & poſteà præfatus Marius eaſdem vineas vendidit Ioanni Bacchino, qui ſoluit præſentialitèr pretium, quod ipſe Marius dedit eiſdem de Maiza illico, de quo ipſum quietauerunt, indè comparuerunt ipſi de Maio in Curia Epiſcopali Monop. petentes aſſiſtentiam pro ducat. 50. pro intereſſe decurſo ex cauſa dicti pretij ſuper domo eiuſdem Ioannis Baptiſtæ, quę poſſidebatur per Clericum D. Gregorium Tateñ, qui exceperat inter cætera dicendo fuiſſe ſatisfactos ipſos de Maiza, eo quod ipſi quietauerant debitorem delegatum per inſtrumentum ibi quietauerunt in forma. Replicabant ipſi de Maiza, dicendo illum quietaſſe pro capitale debito, ſed non pro intereſſe, & ſic legebatur in inſtrumento, & eoſdem ducat 178. breui manu coràm nobis, & eodem contextu dictus Marius venditor girauit, ſoluit, & aſſignauit D. Antonio, & Thomaſio fratribus creditoribus ceſſionarijs ſupradicti Ioanni Baptiſtæ de Michele venditoris ducatos bonos, &c. Replicabat conuentus, quod quietatio erat generalis, & dùm fuerat facta de principali, intelligebatur etiam de intereſſe vti acceſſorium iuxtà vulgatam regulam *text. in cap. acceſſorium, de regul. iur. in 6.*

592 Sed ijs replicabatur, quod quietatio
quàmuis generalis referebatur ad recepta, & ſpecificata tantùm, *l. emptor, §. Lucius, ff. de pactis, l. ſi de certa re, C. de tranſact, l. iubemus, ff. ad Velleian. l. fin. §. idem quaeſiuit, ff de condic. l. indeb.* & refertur ad narrata in inſtrumento plura allegat *Afflict. de-*
593 *ciſ. 319. num. 1.* ſicuti clauſula generalis
reſtringitur ad ea, quæ ſpecialitèr in contractu ſunt expreſſa, *Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 2. tit. 2. num. 26.* & generi per ſpeciem derogatur, *cap. generi, de reg. iur. in 6.*

Nec obſtabat, quod dùm fuiſſet facta quietatio pro capitale, cenſebatur etiam pro annuis redditibus, quoniam dicti annui redditus, ſiuè introitus, debentur iure actionis.

594 Eo quia annuæ præſtationes dicuntur
ius immobile, & ſeperatum de per ſe, *Cencius deciſ. 3. num. 16.* ſicque tales reddi-
595 tus annui non ſunt acceſſorij ad capi-
tale, *Maſtrill. deciſ. 115. nu. 7. Preſ. de Franch, deciſ. 254. Anna in conſ. 30. Pratus obſeru. 12.*
596 *num. 32.* & ſic extincta actione pro ca-
pitale, remanet actio pro annuis redditibus decurſis, & non ſolutis, argumento *l. 2. C. de luit. pign.*

Dicebatur etiam, quod ſtante ceſſione facta per dictum Ioannem Baptiſtam periculum nominis ceſſi decocti ſpectabat ad ipſos de Mayza, ſed replicabatur ta-
597 lem ceſſionem nõ eſſe formiter factam,
neque per eam inducta nouatio, *l. fin C. de nouat.* vndè cedens, non releuatur, nec li-
598 beratur, cum non concurrant requiſita,
de quibus per *Gloſ. in l. quàmuis, §. ſi mulier 2. Gloſ. magna ff de nouat. Iaſ. in l. ſingularia, num. 36. ff. ſi certum petatur,* & quate-
599 nùs non eſſet delegatio non haberet lo-
cum in caſu noſtro, cum dictus Marius erat decoctus, & notoriè non ſoluendo, *l. ſi legati, ff de dolo, Bald. Angel. & Imol. in l. ſi cum dotem, §. ſi mulier, ff. ſolut. matrim. Iaſ.* allegat communem *vbi ſupra,* eo magis cum fuerat promiſſa euictio in inſtrumento.

Prætereà, & meliùs iàm dicta ceſſio fuit facta coràm Fratre Paulo Maiza vno ex fratribus, & ſic coràm omnibus, ideò illis non debet præiudicare, non fuit vlteriùs proſequutum iudicium tempore meo, quo vti Iudice reſidebam in Ciuitate Monopolis.

CASVS PRÆTERMISSVS.

Additio hæreditatis an probetur per locationẽ domus factæ per filium vti hæredem aſſignando penſionem alicui, ad ſuggeſtionem Actoris.

FActo compromiſſo in mei perſonam per Reu. D. Andream de Ponte, & Petrum Anellum, Saluatorem, & Honophrium de Ponte fratres, prætendebat dictus D. Andreas præfactos de Ponte vti hæredes eorum patris condẽnari facere illos pro certis ſummis etiam vigore inſtrumenti ad ſolutionem illorum, & aſſiſtentiam præſtari in forma, quemadmodùm obtinuerat per Nobilem Curiam Artis Serici, ſed deuoluta cauſa in S.R.C. per viam appellationis, ex quo additio hæreditatis paternæ nõ apparebat expreſsè capta, ſed prçſumebatur ex coniecturis adita, & prçſertim dùm ipſi cõuenti locationẽ cuiuſdã domus fecerant, vti hæredes, ex qua deſumebatur aditio *Caualer. deciſ. 431. n. 1.* ob quod rectè petitio proceſſerat, quo fit, dùm erant filij paritèr hæredes dici potuerant,

tuerant, iuxtà dictum *Apoſtoli ad Galat.4.* eſt filius ergo hæres.

Et quãuis aditio hæreditatis ſolo animo contrahatur, §. *fin.* vbi *DD. Inſtit. de hered.qualit.& differ. Macerat.variar.reſolut, lib.2. reſol.23.num.3. Maſcard.de probat.concluſ.40.num.7.*

Et proindè talis animus aliquo facto extrinſecus demonſtretur, vt ibi *Gloſ. & DD.* aſſerunt, quos probat *Monticul.in ſuo antephanuc.ſub num.*82. ſubdens, quod ea, quę pendent ab animo, dicuntur in facto conſiſtere, *l. bona fidei, ff. de acquir. rerum domin.* & per hanc locationem factam vti hæredes animus aditionis oſtendebatur, poſtquã ex locatione rei hæreditariæ inducitur aditio, ità *Craſſ. de ſucceſſ tom.2. articul. acquiſit. hæredit. quæſt.* 10. *num.* 21. adeò quod adire hæreditatem, ſatis videtur, qui declarat ſuam voluntatem, probat *Ciarlin. controuerſ. tom.* 2. *cap.* 137. *num.* 89. & cum realitèr hæres non fuerant inſtituti, neque dèclarati ob mendacium contractum in dicta locatione teneri videbantur ad debita contracta per patrem, nàm hæres aſſerens per mendacium cum non ſit, habetur pro hærede, in ſui damnum ad fauorem creditorum, *Menoch. de præſumpt. lib.*1. *præſumpt.* 101. *num.* 32. ſicque filius, qui ſe declarat hæredem patris, & non eſt, obligatur in pœnam mendacij, *Præſ. de Franch. in deciſ* 694. *num.*2.

Nihilominus ex aduerſo ex parte ipſorũ de Ponte conuentorũ dicebatur prætenſionem conſequendi certa credita ipſius D Andreæ cõtra ipſos de Ponte nõ ſubſiſtere, nec in iure, neq; in facto, non .n. ambigitur, dùm iudiciũ contra ipſos inſtituerat ſub prætextu, quod eſſent hæredes quondam Angeli de Ponte, & proinde principalitèr non ſubſiſtere dictum Apoſtoli vt ſupra relatum eſt, filius ergo hæres, nàm hoc debet probari, & demonſtrati, vt poſt *Menoch. & Intrigliol.* quos probat *Ciarlin.controu forenſ. cap.66.nu.*13. *num* 13. *tom.*1. quibus addo *Muta deciſ.Siciliæ* 55. *num.*16. nàm hoc procederet in ſui fauorem quando ageret, ſecus quando conueniretur, vt ex multis probat ibi *Muta num.* 15. *Macerat. lib.*1. *reſolut.* 109. *num.*56.

Quapropter licet ex parte actoris probatum extitit conuentos eſſe hæredes eorum patris, non erit ſufficiens probatio, nàm hæredem aliquem eſſe probatum difficile eſt, vt inquit *Maſcard.de probation. concluſ* 823. *num.*31. vbi hoc ratione oſtendit, & conſequentèr aditio hæreditatis, quæ cum ſit difficilis probationis, ſicut poſt *Craſſ de ſucceſſ.tom.*2. *art.acquiſit.hæred. q.6.nu.*1. idẽ *Maſcard concl.40.nu* 1. & rationem reddit, quia conſiſtit in nuda, & occulta voluntate, *vt ſubrecſit nu* 2 nàm aditio hęreditatis erit probãda vt hęres conueniri poſſit, *Caualer deciſ.*325.*nu.*1. non mirùm ſi probari debeat per eum, qui eam adducit, *idem ibidem num.*8. verificat, & in *concluſ.*78. *num.*30. quo fit, vt cum adire hæreditatem ſit facti, vt dixi. & facta non præſumuntur, niſi probentur, *l. ſi cum dotem, §.tranſgrediamur, ff.ſolut.matrim.* cum alijs apud eundem *Maſcard. d. concluſ* 823. *num.* 31. nàm aditio hæreditatis non præſumitur, ſed debet probari per actus, qui fieri non poſſint citra ius, & nomen hæredis, poſt *Craſſum vbi ſupra quæſt.*10.*num.*4. *Caualer.deciſ.*431. *num.*1. & *deciſ.*452.*num.*1. quę ſiquidèm aditio non tantùm per declarationem ſuæ voluntatis, vt ibi *Ciarlin. d. cap.* 137. *num.* 93. ex *Bald. conſ.* 263. *lib.*1. notat, ſed etiam facto, nàm aditio hæreditatis deſiderat extrinſecam animi declarationem, ſiuè actu, ſiuè verbo, adeò vt non ſufficiat nuda voluntas in mente retenta, ex *Bart.in l.gerit, num.*5. vbi *Roman. num.*4 *ff de acquiren. hæred. Roland. conſ.*77.*num* 31 *lib.*1. probat *Ciarlin. d.controuerſ. forenſ. cap.*171.*num.* 14. hoc eſt per confectionem inuentarij, ſiuè hæres ſcriptus ſit, ſiuè ab inteſtato fuerit, *Maſcard.eodem tract. d.concluſ.*48.*num.*1. ac alijs modis ibidem relatis etiam per *Craſſum vbi ſupra quæſt.*7. quemadmodùm in hoc Regno in praxi receptum eſt per interpoſitionem decreti præambuli, ex traditis per *Carauit in ritu* 181 *num.*4.& 5.

Quocirca non obſtabit aſſertio ipſorum de Ponte, qualitèr aſſeruerant vti hæredes patris locaſſe quandam domum exiſtentem in Ciuitate Surrenti, Syluestro Canali, vt daret penſionem Victoriæ de Ponte ad preces ipſius D.Andreæ, qui ipſos induxerat ad faciendum talem conductionem non ſine fraudis ſuſpictione, & data opera, vt confiterentur ſe eſſe hæredes, ad hoc vt illos conuenire potuiſſet, & ipſis inuitis Notarius talem declarationem fecerat, ex quo nedum ex præterito ipſe conductor ſoluerat eidem Victoriæ, nec opus erat alio affictu, ſicq; non in eorum beneficium ceſſerat, vt ex hoc videretur aditio hæreditatis perfecta per ea, quæ in facto probauerunt dictum Ioannem Angelum omnia eius bona diſſipaſſe in vita, ità quod pauperta-

te op-

Digitized by Google

te oppreſſus, ipſi filij miſericordia ducti, in eorum domum eum introduxerunt, & alimenta præſtarunt, nè famę periret, quo fit, vt nullus hæres reperitur vbi nullum eſt commodum, *Criſtoph. Martius in deciſ. Senenſ. exam.* 21. *num.* 5. & cum rei veritate nullam hæreditatem inuenerunt, opus non erat aditione, talitèr quod enunciatio quem eſſe hæredem inſolidum, vbi re vera non ſit, nunquam præiudicat veritati, *Monach. in deciſ. Florent.* 20. *num* 8. imò dato, & non conceſſo, quod ralis confeſſio ſubſiſteret eo caſu hæres cumquis non ſit, ſi tamen eſſe confiteatur, non obligatur ex confeſſione nullæ illis, apud quos confitetur, & non alijs, *Magon. deciſ. Florent.* 10. *num.* 29. *Vrſill. ad Afflict. deciſ.* 150. *num.* 17. *Mancin. de confeſſ. cap.* 1. *num.* 53. vltra quod talis perceptio penſionis non ceſſerat in eorum beneficium, ſed ipſius Victoriæ, & adiuiſſe non præſumitur, qui ponit fructus ad creditum alterius, *Cavaler. deciſ.* 431. *num.* 6. & de iure probatum eſt, quod aditio hæreditatis probatur ex perceptione fructuum bonorum defuncti, & retentione iumentorum, *Maſcard. concluſ.* 44. *numer.* 16. *Craſſ. vbi ſupra quæſt.* 13. *num* 5. itâ quod locatio ſola non probat quem poſſeſſorem, ſecus ſi adeſſet perceptio fructuum, ad *textum in cap. inter dilectos, extra de fide inſtrumentorum, Grat. conſil.* 50. *num.* 51. *lib.* 1. *Ruin. conſil.* 45. *ſub num* 13. *volum.* 4. *Anton. Gabriel. lib.* 3. *concluſ. tit. de locat. concluſ.* 4. *num.* 1. quos probat *Cornaza. deciſ. Lucenſ.* 82. *num.* 19.

Quare iſs actentis, & conſideratis præuio laudo ipſos conuentos abſolui ab imperitis per eundem actorem, ſaluis ei iuribus ſuper bonis ſtabilibus contra eorum poſſeſſores. Die 8. Maij 1654. vt in proceſſu Sacr. Conſ. penès Sclauum magiſtrum Actorum.

Io. Baptiſta de Thoro I. C. Neap.

FINIS.

INDEX MATERIARVM LOCVPLETISSIMVS

RERVM OMNIVM CIVILIVM,

Quæ in toto hoc Opere continentur vna cum correctionibus.

A

ABoleri verbum interpetratur, id eſt cancellari. caſus 1. *num.* 17.

Abſolutio à iuramento poſt lapſum temporis concedi non poteſt, & ſi fuerit expedita, nullum ſortitur effectum. caſus 9. *num.* 16.

Abſolutio à iuramento hæredi iurantis non erit neceſſaria. caſus 60. *num.* 134.

Abſolutio à iuramento contractus, an peti poſſit nō obſtante iuramento. caſus 60. *num.* 73.

Abſolutio ad effectum agendi conceſſa, non operatur effectum reſcindendi contractum. caſus 60. *num.* 74.

Abſolutio alia eſt plenaria, alia eſt ad reſcindendū contractum, alia ad agendum. caſus 60. *nu.* 75.

Abſolutiones, ſeū relaxationes, tot ſunt neceſſariæ, quot iuramenta. caſus 60. *num.* 76.

Abſolutus cenſetur, qui non fuit condemnatus. caſus 58. *num.* 3.

Acceſſiones licet non ſint promiſſæ, veniunt officio Iudicis mercenarij. caſus 40. *num.* 34.

Actio perſonalis non tantùm translata, intelligitur in ceſſione, ſed etiam hypothecaria. caſus 35. *num.* 179.

Actio hypothecaria, eſt pediſſequa actionis perſonalis. caſus 35. *num* 180.

Actio ad exigendū annuos introitus, an veniat appellatione mobilium, vel immobilium, aut conſtituat tertiam ſpeciem. caſus 35. *num.* 177.

Actio prima in libello propoſita, poteſt in articulis accomodari, & reformari. caſus 2. *num.* 54.

Actio hypothecaria naſcitur ex iure, quod quis habet iure, & poſſeſſione. caſus 40. *num.* 31.

Actio hypothecaria non tantùm pro ſorte principaliter, quantum etiam pro intereſſe, & damnis, quaſi re non tradita. caſus 40. *num.* 32.

Actio hypothecaria vtilis, nō eſt acceſſoria ad principalem, ſed actio vtiles. caſus 40. *num* 39.

Actio hypothecaria duplex eſt. caſus 40. *num.* 38.

Actio hypothecaria contra tertium, dicitur directa. caſus 40. *num.* 42.

Actio an veniat appellatione mobilium, & immobilium, dùm cōſtituit tertiam ſpeciem. caſus 34. *num.* 22.

Actiones ſunt de loco, quo eſt perſona creditoris. caſus 34. *num.* 23.

Actio ad paragium datur fœmina maritata. caſus 52. *Append.* 4. *num.* 35.

Actio perſonalis dicitur illa, quæ oritur ex contractu, ſeù quaſi. caſus 54. *num.* 30.

Actio contra vſufructuarium intentata aliquo modo ius proprietatis tangit. caſus 90. *num.* 520.

Actio depoſiti proponi debet via ordinaria per libellum, & ratio affertur. caſus 60. *num.* 488.

Actio ex teſtamento in re hypothecaria competit legatario. caſus 45. *num.* 27.

Actio hypothecaria competit legatario. caſus 45. *num.* 45.

Actiones directæ remanent penès cedentem, cùm ſint perſonales. caſus 60. *num.* 313.

Actiones ſūt infixæ oſſibus noſtris, ſicut caracter Baptiſmi. caſus 60. *num.* 314.

Actiones vtiles transferuntur in ceſſionarium, ſed directè remanent penès cedentem. caſus 60. *numer.* 356.

Actio negotiorum geſtorum, an competat ſoluendo pro alio inuito. caſus 60. *num.* 63.

Actio non datur contra cedentem ante ſententiam & realem exequutionem caſus 35. *nu.* 107.

Actiones directæ ſemper remanent penès cedentem, maximè quando fit ceſſio ex cauſa voluntaria, donec interueniat vnum ex tribus requiſitis, & tùnc poterint exerceri. caſus 35. *num.* 63.

I N D E X.

Actiones ſiuè mandantur, ſiuè ceduntur, idem erit ad effectum vt quis cenſeatur Procurator in rem ſuam. caſus 35. num. 90.

Actione extincta pro capitale, remanet actio pro annuis redditibus. caſus 60. num 596.

Actor incipiens agere ordinariè contra debitorē non poteſt redire ad executiuam. caſus 18. nu. 5.

Accipiens aliquid vltra ſortem, de iure eſt improbatum caſus 38. num. 41.

Accuſatio operatur, quod rei nomen inter reos habeatur. caſus 1. num 14.

Actus vnitas præſumitur, ex identitate loci, & perſonarum. caſus 60. num. 39.

Actus quando nomine proprio, & alieno fieri poteſt, præſumitur nomine proprio factus. caſus 37. num. 49.

Actus quilibet proprio nomine geſtus præſumitur, & ſi gerit alio nomine caſus 37. num. 50.

Ad poſitionem vnius, non ſequitur alterius poſitio. caſus 36. num. 20.

Adam per Euam deceptus eſt. caſus 1. nu. 48.

Adam, & Eua confeſſi ſunt. caſus 1. num. 49.

Adam, & Eua ad ſuggeſtionem alterius tranſgreſſi ſunt. caſus 1. num 50.

Aditio hæreditatis deſumitur ex locatione domus facta per vti hæredes. caſus 60. in caſu prætermiſſo num. 1.

Aditio hæreditatis ſolo animo cōtrahitur. caſus 60. in caſu prætermiſſo num. 2.

Aditio hæreditatis difficilis eſt probationis. caſus 60. in caſu prætermiſſo nu. 11. & quare nu. 12.

Aditio hæreditatis erit probanda, vt hæres conueniri poſſit. caſus 60. in caſu prætermiſſo.

Aditio hæreditatis ex locatione rei hæreditariæ oſtēditur. caſus 60. in caſu prætermiſſo num. 5.

Adire hæreditatem, ſatis videtur, qui declarat ſuā voluntatem. caſus 60. in caſu prætermiſſo.

Aditio hæreditatis, deſiderat extrinſecā animi declarationē ſiuè actu, ſiuè verba, adeò vt non ſufficiat nuda voluntas in mente retenta. caſus 60. in caſu prætermiſſo nu. 16. & qualitèr nu. 17.

Adire hæres non præſumitur, qui ponit fructus ad creditum alterius. caſus 60. in caſu prætermiſſo num. 21.

Aditio hæreditatis probatur ex perceptione fructuum bonorum defuncti, & retentione iumentorum. caſus 60 in caſu prætermiſſo num. 22.

Aditio hæreditatis nō præſumitur, ſed debet probari per actus, qui fieri non poſſunt citra ius, & nomen hæredis caſus 60 in caſu prætermiſſo n. 15.

Aditio hæreditatis eſt actus, qui nō præſumitur, niſi probetur. caſus 60. num. 279.

Aditio hæreditatis fieri debet ſtatim, vt quis poſſit iuuare inuentario caſus 60. num. 279.

Adiudicatio pignoris facta plus debito corruit in totum. caſus 38. num 51.

Adminiſtratio interdicitur dilapidatori probata ſuſpicione. caſus 60. num. 21.

Adminiſtratio an erit interdicenda tutori pendente lite ſuſpicionis diſtinguitur, & quando fuit iudicatum. caſus 60. num. 23. 24. & 25.

Adminiſtratio, ſeù miniſterium ſolùm confertur in officio caſus 51. num. 5.

Adminiſtratio quando erit tutori interdicenda. caſus 60. num. 26.

Adminiſtratio iuſtitiæ potiùs exteris, quam ciuibus erit decernenda caſus 39. num. 1.

Adminiſtratio cum libera etiam cenſetur, ſi dictum ſit, quod habeat totalem poteſtatem. caſus 2. numer. 49.

Adminiſtrator tenetur conficere librum adminiſtrationis, nec ſufficit ſola liſta, ſeù foliū, caſus 60. num 432.

Adminiſtrator tenetur reddere rationem de adminiſtratis, & reliqua reſtituere. caſus 60. numer. 434.

Adminiſtrator quilibet tenetur ſingulis annis requiſitus reddere rationem adminiſtrationis. caſu 60. num. 435.

Adminiſtratio bonorum Eccleſiæ ſpectat ad Epiſcopum & ad Capitulum, non ad Beneficiatum. caſus 60. num. 431.

Aditamentùm paragii, quod debetur mulieri vt pari nubat, nō tranſmittitur ad hæredes. caſus 37. num. 81.

Ædificare poteſt qui poſſidet, & pretium à domino recuperat. caſus 32. num. 1.

Æqualitas inter filios ſeruanda in dotatione. caſus 37. num. 33.

Æris intemperies eſt iuſta cauſa nō morandi in aliquo loco, caſus 3. num. 11.

Æſtimatio hominis minuitur, cum prohibetur honoribus publicis fungi caſus 1. num. 9.

Afficlatores introituū Vniuerſitatum gaudent prærogatiua. caſus 12. num. 4.

Affrancatio abſque alio conſenſu, poteſt effici quando in aſſenſu adeſt pactum affrancandi. caſus 49. num. 45.

Agens velut hæres, vel ceſſionarius debet oſtendere copiam ceſſionis. caſus 60. num. 344.

Agi non poteſt contra tertium abſq; clauſula conſtituti, & præcarij. *caſus 45. num. 46.*

Agnati, & cognati defunctio ſuccedunt in omnibus bonis. caſus 52. Append. 5. num. 18.

Agnati conſeruant cum bonis honorem, decus auctoritatem, & memoriam domus. caſus 52. Append. num. 19.

Agnati præferuntur cognatis in ſucceſſionibus. caſu 52. Append. 1. num. 22.

Agnati, potiùs quam cognati admittuntur ad ſucceſſionem, & magis cognati, quam extranei. caſus 52. Append. 1. num. 23.

Agnatio in fœminis non conſideratur. caſu 52. Append. 1. num. 9.

Agnatio per filium, non per filiam conſeruatur. caſus 52. Append. 1. num. 10.

Agna-

Digitized by Google

INDEX.

Agnatio mulieris, cum ipſa extinguitur, ſed donec vixerit, conſeruatur. caſus 52. Append. 1. nu. 15.

Agnatio comprehendit maſculos, & fœminas. caſus 52. Append. 1. num. 3.

Agnatio per filios maſculos conſeruatur, non autem per fœminas, & indè per deſcendentes ex maſculis propagatur. caſus 52. Append. 1. num. 12.

Agnationis, & familiæ nomina ſunt ſinonima. caſus 52. Append. 1. num. 16.

Agnatorum appellatione in vltimis voluntatibus non veniunt fœminæ. caſus 52. append. 1. nu. 11.

Alienatio emphyteoſis, ſeù ſubcenſuatio inter hæredes, & ſucceſſores comprehenſa, nullo indiget aſſenſu domini, neq; ſolutio laudimii. caſus 49. num. 11.

Alienatio bonorum fideicommiſſi in legitimam ipſo iure imputatur, ſi non extarent bona libera, ſuper quibus filius ſatisfieri poſſit. caſus 41. n. 12. & 13.

Alienans lite pendente habetur pro poſſeſſore. caſus 60. num. 200.

Alimenta præſtita per fratrem ſorori maritatæ, virò abſente, an erint ſoluenda. caſus 60. nu. 213.

Alimenta præſtita vxori alicuius, repetuntur ab eius viro. caſus 60. num. 215.

Alimentandi onus eſt patris. caſus 60. num. 216.

Alimenta filio ex officio Iudicis debētur. caſus 20. num. 8.

Alimenta futura, quæ nàm dicantur. caſus 20. num. 9.

Alimenta poſt litem conteſtatam cenſentur futura, ideò debentur ab illo die. caſus 20. num. 10.

Alimenta ſunt perſonalia ex parte recipientis. caſus 30. num. 21.

Alimenta in perſonā vnius, alia ſunt, quæ in perſonā alterius, & ſunt perſonalia. caſus 30. numer. 22.

Alimenta finiunt cum morte, & non tranſeunt ad hæredes. caſus 3. num. 23.

Alimenta tantùm debentur vxori relictæ dominæ, maſſariæ, & vſufructuariæ, ſecus quando alitèr appareret. caſus 54. num 4.

Alimenta præterita debentur, ſi iure actionis debentur, ſecus officio Iudicis, vt in patre, & filio. caſus 44. num. 4. & 5.

Alimenta præterita debentur, quando fuerit contractum æs alienum. caſus 44. num. 6.

Alimenta ſunt præſtanda ſecundum facultates. caſus 44. num. 7.

Alimenta alicui relicta ad hæredes non tranſeunt, quia ſunt perſonalia. caſus 31. num. 3.

Alimenta in legitimam non computantur. caſus 31. num. 9.

Alimenta futura non tranſmittuntur ad hæredes. caſus 31. num. 10.

Alimenta, quæ debentur filijs de iure conſuetudinario, vno mortuo ipſorum accreſcunt alijs, & ratione conualidatur. caſus 31. num. 12. & 13.

Alia eſt naturalitèr perſona defuncti, alia hæredis. caſus 60. num. 129.

Alimenta, quæ de iure conſuetudinario debētur perſonæ, ratione bonorum dantur. caſus 31. numer. 14.

Alimenta debentur filio principalitèr propter naturam, & leges acceſſoriè per hæreditatem. caſus 31. num. 15.

Alimenta omnia debentur officio Iudicis excepto in caſu teſtamenti, & ſtipulationis. caſus 31. num. 16.

Aliud eſt cedere, aliud promiſſio de cedendo. caſus 38. num. 6.

Aliud eſt quod creditor vendat iure creditoris, & aliud quod curet vendi pignus per Iudicē. caſus 27. num. 17.

Amita an excludat fratres conſobrinos natos ex maſculo vti proximiores in gradu. caſus. 52. Append. 3. num. 13.

Amita dicitur agnata. caſus 52. Append. 1. nu. 7.

Amita inſimul cum nepte ad ſucceſſionem admiſſa ex æquitate, & ſic deciſum. caſus 52. Appēd. 4. num. 12.

Amita in tertio gradu exiſtens, ſi viueret, an excludat fratrem conſobrinum in gradu exiſtentem. caſus 52. Append. 4. num. 19.

Amita excludat fratrem patruelem in ſucceſſione fratris conſobrini. caſus 52. Append. 4. num. 20.

Amita de iure communi, an excludat filiū patrui, vel amitæ eius nepotes. caſus 52. Append. 4. num. 22.

Amita an excludat fratrem conſobrinū. caſus 52. Append. 4. num. 32.

Amita ſi concurrat cum patruo in ſucceſſione nepotis ex fratre ambo ſuccederent, dummodò ipſa fuerit dotata compatre. caſus 52. num. 29.

Annui redditus inter immobilia connumerantur, aliqui negant. caſus 34. num. 2.

Annui redditus neq; inter immobilia, neq; mobilia connumerantur ſecundum aliquos. caſus 39. num. 3.

Annui redditus tertiam ſpeciem conſtituunt. caſus 34. num. 6.

Annui redditus dicuntur, qui ex fundis percipiuntur. caſus 24. num. 8.

Annui redditus ſuper immobilibus conſtituti, vti ſtabilia iudicantur. caſus 24. num. 9.

Annui redditus perpetui, inter immobilia connumerantur, vel in caſu quo ſunt neceſſaria trahendi ad alterum eorum. caſus 24. num. 10.

Annui redditus ſi debeantur actione perſonali, vel ad modicum tempus, an inter immobilia connumerentur. caſus 34. num. 11.

Annui redditus penſionis inſtar. caſus 34. nu. 32.

Annui introitus in legato vſusfructus omnium bonorum mobilium, & immobilium veniunt. caſus 34. num. 12.

Digitized by Google

I N D E X.

Annui redditus quando debentur ratione fructuum naturalium, inter immobilia computantur. caſus 36. num. 2.

Annui redditus ſunt fructus ciuiles. caſus 36. numer. 10.

Annui redditus perpetui iudicantur fructus ciuiles. caſus 36. num. 11.

Annui redditus principalitèr debentur, & non acceſſoriæ. caſus 36. num. 15.

Annui redditus redimibiles, potiùs inter immobilia, quã immobilia connumerantur, quod limitatur. caſus 35. num. 182.

Annuus redditus eſt ius percipiendi annuam correſponſionem, non autem pretium, ſeù capitale. caſus 36. num. 19.

Antefatum debetur titulo oneroſo mulieri, & quare. caſus 53. num. 19.

Annua præſtatio relicta Vniuerſitati nunquàm moritur, perpetuò debetur. caſus 41. num. 1.

Annua credita peti poſſunt tàm pro tempore præterito, quàm futuro. caſus 41. num. 2.

Annuæ præſtationes ſunt ius immobile, & ſeperatum de per ſe. caſus 60. num. 594.

Annui redditus ſunt acceſſorij ad capitale caſus 60. num. 595.

An filia maritata admicti an debeat ad ſucceſſionẽ aui, non obſtante renunciatione facta in beneficiũ patris, & fratrum. caſus 60. num. 296.

Animus aliquo facto extrinſecus demonſtratur. caſus 60. in caſu prætermiſſo num 3.

Animus probari difficile ſit. caſus 5. num. 21.

Annotatio fructuum, prætextu dilapidationis, pendente appellatione, an fiat caſus 60. nu. 205.

Annotatio fructuum, pendente appellatione, per quem Iudicem fieri debet. caſus 60. nu. 206.

Appellans, nil probans in cauſa principali, condemnatur ad expenſas, non proſequuta appellatione. caſus 11. num. 5.

Appellans, non proſequens cauſam appellationis in termino, debet condemnari in expenſis abſq; alia citatione. caſus 11. num. 7.

Appellatio an admictatur in cauſa alimentorum debitorum officio Iudicis. caſus 10. num. 11.

Appellatio non in omnibus ligat manus Iudicis à quo. caſus 20. num. 1.

Appellatio in cauſa præſtationis alimentorum admictitur, & quando admictitur. caſus 20. numer. 2. & 3.

Appellatio ab interloquutoria, an ſuſpendat ante inhibitionem. caſus 20. num. 6.

Appellatio in cauſa alimentorum, non admictitur quando ea petuntur Iudicis officio, ſecus iure actionis. caſus 20. num. 7.

Appellatio in iudicio aſſiſtentiæ non datur, niſi de nullitate dictum ſit. caſus 45. num. 10.

Appellatio in cauſa aſſiſtentiæ non datur ad finem ſuſpenſiuum, ſed deuolutiuum, nàm facta exequutione admictitur. caſus 45. num. 52.

Appoſitio diei in ſcriptura prodeſt ad multa. caſus 60. num. 31.

Appellatio ommiſſo medio non admictitur, quia gradatim erit appellandum. caſus 17. nu. 4.

Appellatio à ſententia tranſacta in rem iudicatam non admictitur. caſus 17. num. 5.

Appellatur ad M.C. in Regno ommiſſis medijs. caſus 17. num. 1.

Appellatione fratrum non veniunt, niſi qui propagantur ex vno, vel vtroq; latere. caſus 52. Append. 5. num 31.

Appellatione fratris, an ſoror cõtineatur. caſus 52. Append. 5. num. 29.

Appellatione fratris, fœmina non continetur, quod ſecus de iure cõmuni. caſus 52. Append. 5. & 6.

Appellatione domini vſufructuarius continetur, & qualitèr intelligatur. caſus 60. nu. 517.

Appellatione mobilium, an veniant reditus temporales. caſus 34. num. 41.

Appellatione fratris, ſoror continetur. caſus 52. Append. 5. num. 38.

Appellatur ab omnibus Iudicibus ordinarijs, & delegatis. caſus 60. num. 545.

Appellatur ab Ordinario ad Superiorẽ immediatum. caſus 60. num. 546.

Appellatione pendente à ſententia lata per Officiales, non poteſt de ea conueniri in ſyndicatu Officialis. caſus 60. num. 549.

Appellatur ad Iuſtitiarium in Terris Baronum. caſus 4. num. 13.

Appellationes inferiorum deferuntur Regijs Audientijs, & gradatim ad eorum Superiores. caſus 4. num. 16.

Appellatio dicitur remedium ad præſidium innocentiæ, & non ad defenſionem iniquitatis. caſus 60. num. 543.

Appellatio initatur iuſtitiæ. caſus 60. nu. 544.

Apertura teſtamenti publicati fidem facit, etiam ſi originalis ſcriptura ſit deperdita. caſus 6. nu. 4.

Apertura teſtamẽti fieri poteſt coràm Vicario Epiſcopi, ſi in eo adſint legata pia, & qualitèr. caſus 6. num. 37.

Apoca penès Notarium depoſita, ſolutionem operatur. caſus 42. num. 10.

Apoca Banci non, acceptata à Banco, non habet vim ſolutionis. caſus 42. num. 13.

Arbor cedit ſolo, in quo radices egit. caſus 60. numer 404.

Arbor in dubio præſumitur eſſe illius, in cuius fundo eſt plantata, vel cui magis adhæret. caſus 60. num. 405.

Arbor poſita in confinibus dicitur eſſe illius, in cuius loco habet radices, & ſi in vtroq; loco extenditur radices erint communes. caſus 60. nu. 407.

Arbor radices habens in fundo alicuius, erit illius. caſus 60. num. 409.

Arboris appellatione continentur radices. caſus 60. num. 406.

Arbores

Arbores ſi naſcantur in medio, pertinent ad vtrumque. caſus 60. num. 403.

Arborum radices ſi pratendant ſe in alienum fundum extendi, nemo poterit eas pracidere propria auctoritate, ſed Iudicis auctoritas exquiri. caſus 60. num. 408.

Arbitrium vni conceſſum, non poteſt delegari. caſus 30. num. 11.

Arbitrium in aliquem collatum in ijs, quæ ſunt de ſubſtantia contractus, ad alium non tranſit. caſus 30. num 13.

Arbitraria ſunt ſtricti iuris. caſus 30. num. 10.

Arbitrio alicuius relictũ, qualitèr intelligatur. caſus 30. num. 8.

Arbitrarium eſt Iudici tutores remouere ab adminiſtratione, ſubſiſtente iuſta cauſa. quod tàm in teſtamentarijs tutoribus, quàm in alijs procedit. caſus 60. num. 18. & 19.

Articuli in Regno habentur loco petitionis, quaſi quod ſuper deductis poſſit fundari ſententia. caſus 2. num. 65.

Aſſignare verbum multiſariam exponitur. caſus 35. num. 1.

Aſſignare videtur ſolùm ius transferre quod habet. caſus 35. num. 2.

Aſſignare, importat etiam id, quod cedere. caſus 35. num. 3.

Aſſiſtentia dicitur cumulus actionum. caſus 45. num. 26.

Aſſiſtentia continet in ſe tria remedia. caſus 40. num. 40.

Aſſiſtentia oritur ex ſaluiano interdicto. caſus 40. num. 43.

Aſſiſtere poteſt in iudicio vſufructuarius in cauſa contra proprietariũ intentata. caſus 60. nu. 521.

Aſſignatio, & ceſſio habẽt vim ſolutionis, imò vim pignoris. caſus 35. num. 75. & 76.

Aſſignatio actionũ importat ceſſionem, & talis ceſſio non transfert dominium, ſed tantùm ius perſonale. caſus 35. num. 174. & 175.

Auditores Prouinciarum conſequuntur integrum ſalarium, ac duplicatum, ſi quod in duobus diebus aliquid facere debebant in vno fecerint. caſus 60. num. 245.

Auditores Prouinciales in primis cauſis, an habeãt iuriſdictionem. caſus 4. num. 14.

Auctor rixæ quis dicatur. caſus 60. nu. 531.

Auctor rixæ quando de homicidio punitur. caſus 60. num. 533.

Auctor rixæ ſemper dicitur eſſe in culpa. caſus 60. num. 534.

Auctor rixæ de omni eo, quod ſequitur etiam, quod aſſerat in aliquo nõ deliquiſſe tenetur. caſus 60. num. 535.

Auctor rixæ punitur in dubio, quod vulnerantes ignorantur. caſus 60. num. 536.

Audientia teſtium committitur Ordinarijs locorũ. caſus 10. num. 21.

Auia, quæ gerit negotia neptis de eius bonis dotare præſumitur. caſus 37. num. 71.

Auth. defuncto, C. ad Tertull. *qualitèr procedat. caſus 48. num. 8.*

Auth poſt fratres, C. de leg. hæred. *producitur. caſus 48. num. 9.*

Auus maternus non habet nepotes in poteſtate. caſus 60. num. 417.

Auxiliatores eximentes carceratum, quando tenentur. caſus 60. num. 530.

Auxiliatores carceratum in iure eximentes, an teneantur quãdo notoria eſſet iniuſtitia. caſus 60. num. 528.

B

B*Ancherius acceptãdo apocas, licet eas nõ ſcripſerit, in libris debent ſcribi, & tenentur deputati, atq; fideiuſſores. caſus 42. num. 9.*

Banna ſunt potiùs ad terrorem, quam ad valorem. caſus 1. num 61.

Bannimenta in loco eminenti publicata ob locorum vicinitatem ſufficit. caſus 47. num. 29.

Bannum factum in Ciuitate, non ligat habitantes in villis. caſus 47. num. 33.

Baro ob inimicitiam ſuſpectus redditur, ità quod cauſam delegare non poteſt, & ſic practicatur in Præſide S.C. & deciſũ refertur. caſus 57 nu. 5.

Baro ſuſpectus, tota eius familia ſuſpecta dicitur. caſus 57. num. 30.

Beneficium ſeculare, quod nàm dicatur. caſus 60. num. 377.

Beneficia à iure conceſſa dantur volentibus examinare poſt dedicita teſtificata. caſus 18. nu. 13.

Beneficio l. 2. ff. quod cum eo, *an renunciari poſſit cum iuramento. caſus 9. num. 17.*

Beneficium l. 2. ff. quod cum eo, *eſt perſonale. caſus 9. num. 2.*

Beneficium l. 2. ff. quod cum eo, *conceditur cauſa miſerationis. caſus 9. num. 24.*

Beneficium l. 2. ff. quod cum eo, *non tantùm filijs famil. competit, ſed etiam perſonis ſubiectis. caſus 9. num. 23.*

Beneficium conceſſum filijs famil. per mutationem ſtatus inductum eſt. caſus 28. num. 7.

Beneficium conceſſum filijs famil. eſt datum miſerationis cauſa. caſus 28. num. 20.

Beneficium conceſſum miſerationis cauſa, renunciari nequit, niſi in ſpecie. caſus 28. num. 21.

Bonæ fidei poſſeſſor facit fructus ſuos. caſus 32. num 12.

Bonæ fidei poſſeſſor facit fructus ſuos conſumptos proprios, nec tenetur ad fructus perceptos. caſus num. 12.

Bona fides non patitur, quod emptor habeat rem, & pretium. caſus 32. num. 8.

Bonæ fidei poſſeſſor cum titulo efficitur, & facit fructus ſuos, vndè manuteneri debet. caſus 41. num. 8. & 9.

Bona,

Bona, quæ ex mare Neap. proueniunt, debent in loco vbi fundacus reperitur aſportari ex diſpoſitione Iuris Regni. caſus 47. num.1.

Bona ſubiecta fideicommiſſo, quæ alienari non poſſunt, data illorum alienatione, bona empta ſubrogantur loco illorum, & ſic deciſum. caſus 53. num.24.

Bona conceſſa in emphyteoſim cum pacto affrancandi habentur, ac ſi eſſent libera, & transfuſa in veram venditionem, nullo remanente dominio contra cedentem. caſus 53. num.29.

Bona ſunt ſuppoſita quaſi ſeruituti pro collectis. caſus 27. num.24.

Bona paterna paternis, & materna maternis, conceduntur, quando agitur de ſucceſſione filij inter deſcendentes. caſus 48. num.16.

Bona antiqua ſi proueniunt à patre, ad patrem redeunt, ſin autem à matre ad matrem. caſus 48. num.18.

Bona peruenta ad mulierem ſubiecta ſolutionibus per mutationem perſonæ, mutatur ſtatus rei. caſus 60. num.108.

Bona locorum Piorum, Hoſpitalium, Montium, & Confraternitatum, alienari an poſſint ſine ſollēnitatibus, aliqui DD. negant, aliqui contrariū ſentiunt, ſed concordantur. caſus 60. num.556. & ſeq.

Bona quæſita per Clericum tempore clericatus poteſt diſponere, & æquiparantur patrimonialibus. caſus 60. num.427.

Bona quæſita per Clericum, venit in iudicio familiæ erciſcundæ, & quando. caſus 60. num 428.

Bona Eccleſiaſtica ſunt mucata, vt neceſſariò reliquum inter pauperes diſtribuantur. caſus 60. num.440.

Breuitas temporis decoctionis facit, vt cedēs nomen debitoris, non liberatur, ſed teneatur ad intereſſe, de quo ſtatur Iudicis arbitrio. caſus 55. num.38.

C

Cambium eſt contractus. caſus 54. num.20.

Campſor acceptans apocam, ſi non ſoluerit ſtatim apoca habet vim ſolutionis. caſus 42. num.8.

Captus ſub ſaluaguardia à non competenti Officiali facta, erit reponendus ad libertatem. caſus 47. num.17.

Capitale annuorum redditunm eſt mortuum penès debitorem, caſus 36. num.21.

Captus pro delicto, non poteſt recomendari pro debito ciuili caſus 50. num.363.

Carceratio impeditur ex ſolutione in prōptu probata, non quòad pœnam, & qualitèr. caſus 25. num.4. & 5.

Carceratus tranſmittendus in Inſulam pro delictis contradicētibus creditoribus, an teneatur ad præſtandam cautionem de redeundo, vel ſtari iuratoriæ cautioni. caſus 60 num.360.

Carceratus iniuſtè aufugiens, non eſt in pœna, nequè eius fideiuſſor. caſus 60. num.526.

Carceratus iniuſtè poteſt reſiſtere. caſus 60. n.527.

Carceratus aufugiens ex carceribus, ad Superiorē adiens, nullam pœnam incurrit. caſus 47. n.38.

Carceratus ſub fideiuſſione non dicitur contrauenire, ſi ex domo egrediatur, & ſtatim. caſus 1. num.32.

Caſale continetur appellatione Ciuitatis, dummodò non ſit diuiſum. caſus 60. num.115.

Caſtra, Villæ, & Terræ adiacentes Ciuitati veniūt acceſſoriè ad eam. caſus 60. num.116.

Caſtra, & Villæ, aſtringuntur, & reſtringuntur conſuetudine, & collectis Ciuitatis. caſus 60. numer.117.

Caſus ommiſſus remanet in diſpoſitione iuris communis. caſus 13. num.12.

Caſus duo ſunt expreſſi in Conſuet. Sed ſi morienti, § quod autem *in materia ſubingreſſionis. caſus 52. Append.4. num.7.*

Cautio prima per ſecundam ſublata dicitur. caſus 23. num.15.

Cautio an erit præſtanda cum fide authentica litis motæ. caſus 60. num.199.

Cautela refertur vt ceſſionarius poſſit liquidare inſtrumentum contra debitorem. caſus 60. numer.318.

Cauſa depoſiti eſt priuilegiata, & celeris expeditionis. caſus 60. num.494.

Cauſa infirmitatis tutiſſima eſt à loco diſcedere. caſus 3. num.13.

Cauſa non poteſt per alium expediri, etiam in caſu neceſſitatis ſtante electione perſonæ. caſus 15. num.10.

Cauſa deſerta expirat iuriſdictio Iudicis ad quem, & reddit ad Iudicem à quo. caſus 16. num.1. & 2. & ratione oſtenditur num.3.

Cauſa originis potior erit, ſi vtraq; Ciuitas onera imponeret ſimul caſus 5. num.27.

Cauſa remitti debet ad Iudicem mediū, ſtante appellatione facta ad Superiorem, quando id opponeretur caſus 17. num 2.

Cauſa vbi datur, ceſſat delictum. caſus 1. nu.38.

Cauſa delicti ceſsāte, ceſſant omnia inditia, & præſumptiones. caſus 1. num.40.

Cauſa qualibet excuſat à contēptu, & legis tranſgreſſione, excuſat à pœna ſtatuti. caſus 1. num. 42. 43. & 44.

Cauſa fugæ attendenda erit. caſus 1. num.4.

Cauſæ omnes ſūt ſummariæ in Regno, qualitèr intelligantur. caſus 18. num.2. & 3.

Cauſa continens ſummam duc.40. eſt magna. caſus 18. num.4.

Cauſa carcerationis, & ob abſentiam non debet eſſe nociua creditori. caſus 60. num.226.

Cauſæ omnes ſunt ſūmariæ in Regno. caſus 13. n.4.

Cauſæ

Digitized by Google

I N D E X.

Cauſæ ſummariæ, quæ nàm ſint. caſus 13. nu. 8.
Cauſa, poſſunt impugnari partitiones. caſus 56. num. 1.
Cauſæ ſola facti veritate inſpecta in Regno expediuntur. caſus 2. num. 61.
Cedens creditum, quod quis habet cum Principe ſub promiſſione, quod ſit bonum, & exigibile, non tenetur ob difficultatem exactionis. caſus 35. num. 56.
Cedens omnia iura ſibi competentia, nil facit, ſi nō ſpecificet iura ſua. caſus 35. num. 60.
Cedens iura ſua, retinet directam actionem. caſus 35. num. 62.
Cedens, habens actiones directas, poterit in alium transferre earum exercitium. caſus 35. nu. 64.
Cedens, ponens ceſſionariū in locum ſuum, ampliùs contra eum agere non valet. caſus 35. nu. 95.
Cedens, tenetur etiam inſtrumentum crediti ceſſionario ædere, vel ſufficeret oſtendere Notarium. caſus 35. num. 116. & 117.
Cedens, promittens nomen ceſſum, & exigibile, tenetur tale præſtare ſolùm de tempore ſolutionis. caſus 35. num. 144.
Cedens, aſtringitur facere nomen debitoris ceſſum verum. caſus 35. num. 145.
Cedens, ſi promiſerit debitorē verum, ſufficit oſtendere de veritate crediti. caſus 35. num. 146.
Cedens annuum cenſum, tenetur præſtare ſolùm verum, non autem exigibile. caſus 35. nu. 147.
Cedens iura talia qualia, tenetur præſtare debitorē ceſſum eſſe verum. caſus 35. num. 149.
Cedens, vel venditor ſolùm tenetur manutenere, quod ſit verū nomen ceſſum. caſus 35. nu. 150.
Cedens, non tenetur facere bonum nomen ceſſum, licet aliqui contrarium teneant. caſus 35. num. 151. & 152.
Cedens nomen debitoris, tenetur illud facere bonū de iure, & de facto. caſus 35. num. 153.
Cedens, promittens nomen debitoris eſſe bonum, & ſecurum, intelligitur promittere eſſe ſoluendo. caſus 35. num. 154.
Cedēs nomen debitoris pro dote, tenetur illud præſtare exigibile, etiam ſi hoc non fuerit conuentū, quod procedit etiam in intereſſe dotis, imò tenetur ſemper, & ſucceſſiuis temporibus præſtare exigibilitatem. caſus 35. num. 167. & 168.
Cedens, ſtat in periculo, & damno debitoris ceſſi, quando ceſſio eſt ſimplex. caſus 35. nu. 187.
Cedens per ſimplicem ceſſionem, non eſt priuatus obligatione ſui debitoris, quam habet agere contra debitorem ceſſum ab eo exigere. caſus 35. num. 188.
Cedēs, agere poteſt, vt ſoluatur ceſſionario. caſus 35. num. 189. & 190.
Cedens adhùc tenetur, ſi nomen publicum Principis fuerit datum, qui ſoluere nolit. caſus 35. num. 201.
Cedens, tenetur ceſſionario tradere ſcripturas penès ſe exiſtentem, vel alibi, quando creditum iuſtificari non poteſt, niſi per aliam ſcripturam. caſus 35. num. 202.
Cedens nomen reditus, non eſt liberatus, ſi reditus non ſoluatur. caſus 35. num. 212.
Cedens, impedire non poteſt, quo minus ceſſionarius non exigat. caſus 35. num. 226.
Cedens, agere poteſt contra debitorem ceſſum, & ab eo exigere. caſus 35. num. 227.
Cedens iura ſua contra debitorem ſimplicitèr, non cenſetur ſoluiſſe, nec ſatisfeciſſe. caſus 35. numer. 230.
Cedens quando non liberat debitorem ceſſum, & quare. caſus 35. num. 232.
Cedens abſq; ceſſionario, liquidare poterit inſtrumētum contra debitorem. caſus 60. nu. 320.
Cedens, non poteſt plus iuris transferre in ceſſionarium, quam ipſe habet. caſus 60. num. 321.
Cedens, quæ nàm iura habet contra creditorem. caſus 60. num 337.
Cedula bancaria habet vim ſolutionis, & præſenti pecunia. caſus 42. num. 1. & 2.
Cedula bancaria tùnc vim ſolutionis habet, quando pecunia præſens eſſet facto depoſito. caſus 42. num. 3.
Cenſus, ſeù redditus annui poſt ceſſionem comparantur fructibus à ſolo ſeparatis. caſus 36. nu. 1.
Certioratio non requiritur in Doctore, pro eius obligatione de beneficio ei competunt. caſus 9. num. 20.
Certæ ſpecies mobiliū enunciatæ in legato vniuerſali mobilium per talem expreſſionem ſpecialē in cæteris non expreſſis, non intelligitur reſtrictū. caſus 34. num. 42.
Ceſſio facta miſerabilibus perſonis ex cauſa lucratiua, quando valebit. caſus 60. num. 347.
Ceſſio ſimulata quando dicatur facta. caſus 60. num. 348.
Ceſſionem obtinere, eſt emere nomen debitoris. caſus 31. num 47.
Ceſſio nominis debitoris habet tacitam conditionē, ſi debitum exigi poſſit à debitore ceſſo, quod declaratur. caſus 35. num. 210.
Ceſſio ſimplex importat ſolùm mandatum, & non habetur loco ſolutionis, niſi facta ſolutione. caſus 35. num. 231.
Ceſſio eſt iuris. caſus 35. num. 32.
Ceſſio requiritur in tranſlatione iurium incorporalium. caſus 35. num. 34.
Ceſſio iuriū in incorporalibus idem operatur, quod traditio in corporalibus. caſus 35. num. 36.
Ceſſio in incorporalibus habet vim traditionis, ex quo transfertur dominiū, niſi illud fuerit reſeruatum. caſus 35. num. 37.
Ceſſio nominis debitoris eſt alienatio. caſus 35. numer. 44.
Ceſſio actionis loco alienationis habetur. caſus 35. num. 45.

INDEX.

Ceſſio iurium eſt emptio, & venditio reſpectu determinatæ quantitatis. caſus 35. num. 48.

Ceſſio generalis omnium iurium, & actionum, comprehendit omnia, & hypothecam. caſus 35. numer. 59.

Ceſſio iurium, operatur traslationem iurium incorporalium. caſus 35. num. 61.

Ceſſio non dicetur facta ſufficientèr, niſi cedens ſcripturas, cũ quibus ceſſionarius valeat agere prævia eius interpellatione oſtendat. caſus 35. numer. 83.

Ceſſio ineſſicax diceretur antequàm eduntur inſtrumenta, per quæ de iure cedentis appareat. caſus 35. num. 121.

Ceſſio vt ſit valida, conſignari debent omnia inſtrumenta, vt ceſſus conueniri poſſit, eo maximè in ceſſione nominis debitoris. caſus 35. nu. 122.

Ceſſio facta de omnibus iuribus in datione nominis inſolutum, tùnc induceret ius reale. caſus 35. num. 176.

Ceſſio actionum perſonalium veniunt in conſequentiam actiones hypothecariæ. caſus 35. nu 178.

Ceſſio non transfert poſſeſſionem in ceſſionarium quando cedens, non eſſet in conſpectu rei. caſus 35. num. 181.

Ceſſio duplex eſt vna, quæ fit ad commodum cedentis, quod importet, vt periculum cedere debeat ipſi. caſus 35. num. 185.

Ceſſio ſimplex non habetur pro ſolutione, nec liberat debitorẽ, niſi concurrant requiſita. caſus 35. num. 186.

Ceſſio in dubio præſumitur ſimplex. caſus 35. numer 193.

Ceſſio altera dicitur quando nomina debitorũ venduntur, & inſolutum dantur, vel delegantur ſimilis eſt emptioni, & venditioni, & habetur loco ſolutionis. caſus 35. num. 194.

Ceſſio nominis debitoris facta inſolutum dati loco ſolutionis habetur. caſus 35. num. 197.

Ceſſio tùnc alienatio dicetur, quoties mediante pretio fieret de iuribus, & ſic deciſum. caſus 35. num. 200.

Ceſſio nominis debitoris requirit notificationem, vt ſit ius quæſitum caſus 35. num. 224.

Ceſſionarius rei incorporalis ſtatim abſq; apprehẽſione poſſeſſionis, conſequitur quaſi poſſeſſionem, poteſt experiri interdicto vti poſſidetis. caſus 35. num. 39.

Ceſſionarius rerum incorporalium, dicitur ex ceſſione annuarum præſtationum, ſed poſſeſſor, & dominus rerum. caſus 35. num. 43.

Ceſſionarius ſuccedit loco cedentis, & ſubintrat in locum cedentis, imò ſuccedit in ius illius, & ei competit, quod competebat cedenti. caſus 35. num. 65.

Ceſſionarius ſuccedens in locum cedentis, conſequitur omnia iura, & ea omnia habet, & eis vtitur. caſus 35. num. 66.

Ceſſionarius repreſentat perſonam cedentis, & habet omnia eius iura, & actiones, quæ illi competebant ac omnia iura actiua, & paſſiua, ac ei promictitur vſus remedijs competentibus illi. caſus 35. num. 67. 68. & 69.

Ceſſionarius ſuccedens in ius cedentis, reputatur eadem perſona, quia ſubrogatur in locum eius. caſus 35. num 71. & 72.

Ceſſionarius ità agere poteſt, ſicut cedens, in quẽ fuit translatum ius cum ſua cauſa. caſus 35. nu. 73.

Ceſſionarius agere nequit, niſi producto inſtrumento ceſſionis, & illa edere caſus 35. nu. 80. & 81.

Ceſſionarius tenetur docere de ceſſione, ac iura cedentis iuſtificare. caſus 35. num. 82.

Ceſſionarius eſt procurator in rem ſuam propriam. caſus 35. num. 88.

Ceſſionarius in rem ſuam factus poteſt, etiam actiones directas exercere ſuo nomine, licet ex perſona cedentis. caſus 35 num. 91.

Ceſſionarius non proprio, ſed iure cedentis agit. caſus 35. num. 92.

Ceſſionarius ſubintrat in locum prioris creditoris, et dicitur creditor. caſus 35. num. 94.

Ceſſionarius tenetur denunciare cedenti euictionem rei ceſſæ. caſus 35. num. 102.

Ceſſionarius quando fuerit exclusus, agere poterit de euictione in totum, vel in partem. caſus 35. num 106.

Ceſſionarius tenetur ex parte ſua facere quod promiſit. caſus 55. num. 113.

Ceſſionarius agere non poteſt contra cedentem, niſi facta priùs diligentia contra nomen ceſſum. caſus 35. num. 114.

Ceſſionarius ad editionem tenetur, ad quam cedens tenebatur. caſus 35. num. 125.

Ceſſionarius contra debitorem cedentis vti procurator illius, & in rem ſuam, poterit omme ius proponere caſus 35 num. 127

Ceſſionarius ante omnia debet denuntiare debitori nè ſoluat. caſus 35. num. 131.

Ceſſionarius contra cedentẽ agere non poteſt, nulla facta diſcuſſione nominis. caſus 35. nu. 132.

Ceſſionarius non agit niſi priùs omnem diligentiam contra debitorẽ ceſſum pro illo adhibeat, & excuſſo nomine illius, ac reperto non ſoluendo. caſus 35. num. 133. & 134.

Ceſſionarius vt agere poſſit exigitur, quod ſtatim excutiat nomen debitoris ceſſo, & adhibeat diligentiam, & faciat illum carcerare. caſus 35. num. 135. & 136.

Ceſſionarius quando incipit exigere à debitore ius exigendi, factum eſt irreuocabile. caſus 35. numer. 139.

Ceſſionarius habet regreſſum contra cedentem, data ineſigibilitate. caſus 35. num. 191.

Ceſſionarius agere poterit recta via contra cedentẽ, vt ſibi obſeruat ea, quæ ſeruare tenetur. caſut 35. num. 192.

I N D E X.

Ceſſionarius agere poteſt, & ſuas actiones exercere contra debitorem ex datione in ſolutum facta ob actiones directas penès ſe exiſtentes. caſus 35. num.199.

Ceſſionarius erit procurator in rem propriam ſuã conſtituendus ad abundantẽ cautelam. caſus 35. num.205.

Ceſſionarius tenetur omnem diligentiam facere, vt debitor excutiatur, & ſentẽtia feratur. caſus 35. num.208.

Ceſſionarius aget contra cedentem nominis in ſolutum dati in caſu euictionis. caſus 35. nu.221.

Ceſſionarius negligens in exigendo, quando ſibi culpa aſcribatur, & quando non. caſus 35. nu.222.

Ceſſionarius debet citare, & conuenire debitorem ceſſum, antequàm agat contra principalem. caſus 35. num.223.

Ceſſionarius non habet plus iuris quam cedens. caſus 35. num.233.

Ceſſionario ſatisfactum eſſe videtur, ſi eius nomen fuerit receptum à debitore. caſus 35. nu.138.

Ceſſionario competit eadem via agendi, quæ competit cedenti. caſus 35. num.79.

Ceſſionario licet omnia, quæ cedenti licebat, & ſic exigere à debitore. caſus 35. num.84.

Ceſſor iurium tenetur ſe oſtendere creditorem de quantitate pecuniarum ceſſa. caſus 35. nu.119.

Ceſſionarius tenetur probare exiſtentiam crediti in actis. caſus 42. num.5.

Ceſſionarius non cedit contra cedentem, niſi oſtenſa diligentia exigendi debitorem ceſſum. caſus 42. num.10.

Ceſſionarius cur inſtrumentum liquidare nõ poteſt. caſus 60. num.316.

Ceſſionarius cogere an poſſit cedentem ad liquidandum inſtrumentum. caſus 60. num.317.

Ceſſionarius dicitur creditor non tamen verè, ſed interpetratiuè. caſus 60. num.337.

Ceſſionarius non ſuccedit in iuribus perſonalibus, neq; in aliis. caſus 60. num.338.

Ceſſionarius habet vtiles actiones. caſus 60. numer.339.

Ceſſionarius vigore vtilium actionum, petit executionem, & liquidare. caſus 60. num.340.

Ceſſionarius inſimul cum cedente poteſt liquidare inſtrumentum, & quando ſine ipſo. caſus 60. nu. 341. & 342.

Ceſſionarii verificare debẽt ceſſionem ex cauſa onerosa factam, citato debitore. caſus 60. nu.346.

Ceſſionarius agere poterit iure aſſiſtendi contra tertium poſſeſſorem ad rei legata pro conſequutionem exiſtentem penès tertium caſus 45. nu.24.

Ceſſionarius cum cedente cenſetur vna eadem perſona. caſus 45. num.25.

Ceſſionarius actionis agens contra tertios poſſeſſores debet pro rata ſibi diminuere de debito, quando reperitur etiam ipſe inter ipſos poſſeſſores. caſus 60. num.99.

Cedens debet facere debitorem ſoluendo tempore ceſſionis, quod ſufficit. caſus 42 num.6.

Cenſus in legato mobilium an veniant. caſus 34. num.4.

Cenſus ſiuè reditus annui, ſunt res incorporales. caſus 35. num.42.

Circuitus inutilis erit euitandus. caſus 27. nu 12.

Circumductio citationis ob lapſum menſis, qualitèr intelligatur facta de menſe Octobris ad Nouembris caſus 60. num.137.

Citari debent ij, quorum intereſt in apertura teſtamenti. caſus 6 num.23.

Citari debent teſtes, vt veniant recognituri ſigilla. caſus 6. num.24.

Citatio præcedere debet ante litis conteſtationem in præſentatione principalis. caſus 23. num.6.

Citatio ad videndum iuramenta teſtium eſt neceſſaria. caſus 10. num.6.

Citatio ad videndũ iuramenta teſtium, quibus perſonis fit, & poſſunt ſubſtituere. caſus 10. nu.14.

Citatio ad videndum iuramẽta teſtium, ſufficis fieri procuratori. caſus 10. num 13.

Citatio fit ſimul, & ſemel teſtium, & ad videndum iuramenta ipſorum. caſus 10. num.16.

Citatio in ſummariis eſt neceſſaria. caſus 13. n.10.

Citatio ad dicendum fit loco citationis ad ſententiam. caſus 13. num.11.

Citatio an, & quando exigatur. caſus 26. nu.13.

Citatio requiritur in ſententia diſpoſitiua, non in declaratiua. caſus 26. num.19.

Citatio qualitèr faciat reum. caſus 1. nu.23.

Citatio an inducat litis pendentiam, & quando. caſus 60. num.189.

Citatio circumducta dicitur per lapſum menſis, cuius exceptio impedit liquidationem inſtrumẽnti. caſus 60. num.135.

Citatio expreſſa requiritur, nec ſufficit ſimplex notitia euictionis faciẽda cedenti. caſus 35. n.103.

Citatio realis in criminalibus non fit, niſi præcedente commiſſione Iudicis. caſus 60. num.525.

Citationes ordinariæ ad executionem teſtamentorũ vetita ſunt clericis, & laicis. caſus 6. nu.33.

Citatus non tenetur comparere ob inimicitias in loco contractus, etiam ſi haberet ſaluum conductũ. caſus 8. num 4.

Ciues nequeũt ab eorum territorio extrahi, & cur. caſus 8. num.7.

Ciues in capite nõ poſſunt eſſe Officiales in propria patria. caſus 39. num.12.

Ciues potiùs quam aduenæ admicti debent ad adminiſtrationem Iuſtitiæ. caſus 39. num.16.

Ciues egrè ferunt à conciue condemnari, magis quã placet ab extraneo puniri. caſus 39. nu 15.

Ciues quare Neap. admictuntur ad officia iuriſdictionalia, & quando procedit. caſus 39. nu.17.

Ciuis originarius qualitèr dicatur. caſus 5. nu.4.

Ciuis munera præſtare tenetur in propria patria. caſus 5. num.9.

Digitized by Google

I N D E X.

Ciuitates vicinæ an teneantur conferre in neceſſitatibus alterius Ciuitatis. caſus 60. num 120.

Clauſula generalis reſtringitur ad ea, quæ ſpecialitèr in contractu ſunt expreſſa. caſus 60. numer.593.

Clauſula, cedendi omnes actiones perſonales,& reales, & omne ius, *quid operetur. caſus 35. num.35.*

Clauſula, ponens eum in locum ſuum, *operatur tranſlationem directarũ actionum. caſus 35. num 70.*

Clauſula. conſtituens procuratorem, *vt operatur, quod nedum ceſſionarius eius vigore habet actiones in omnibus,& per omnia reducitur ipſe ad inſtar cedentis, etiam quòad iura exequutiua, quæ competunt cedenti. caſus 35. nu.93.*

Clauſula,conſtitutionis procuratoris in rem ſuam, *quid operetur. caſus 35. num.204.*

Clauſula,ponens in locum proprium, *trãſfert veram poſſeſſionem, & dominium. caſus 35. num.206.*

Clauſula, omnia,& ſingula, *habet vim expreſſi. caſus 2. num.44.*

Clauſula, cum libera, *in procuratorio mandato ex ſtylo Notariorum apponitur, potiùs quam ex voluntate partium. caſus 2. num.56.*

Clauſula, cum libera, *ad quæ extẽditur. caſus 2. num.57.*

Clauſula, cum libera, *auget poteſtatem procuratoris ſuper ſpeciali cauſa expreſſa in mandato. caſus 2. num.58.*

Clauſula, cum libera, *reſtricta per verba præcedentia,& ſequentia ad præmiſſa, quid operetur. caſus 2. num.59.*

Clauſula, cum libera, *poſita in teſtamento, qualiter intelligatur,& quid in cõtractibus. caſus 2. num.54.*

Clauſula, quæ omnia,&c. *quid importat. caſus 40. num.47.*

Clauſula illa ad pœnam dupli, *importat intereſſe promiſſionem caſus 40. num.49.*

Clauſula, iuſtitiam faciat, *quid operetur. caſus 15. num.4.*

Clauſula, iuſtitiam faciat, *duo operatur,& quæ. caſus 15. num.5.*

Clauſula generalis ad ſpecificata tantùm refertur. caſus 60. num.562.

Clauſula generalis derogatoria, quando ad vnum, & non ad aliud refertur. caſus 60. num.563.

Clauſula inſerta in medio vnius capituli, refertur ad illud tantùm. caſus 60. num.564.

Clauſula geminata non operatur reſtrictionem. caſus 60. num 565.

Clerici ſunt exempti à iuriſdictione ſeculari. caſus 24. num.2.

Clerici nequeunt coràm ſeculari Iudice conueniri, nec iuriſdictionem prorogare, etiam ſi Epiſcopus conſenſiſſet. caſus 24. num.3.

Clerici ſunt exempti ab onere hoſpitandi,& quando. caſus 60. num.7.

Clericus coràm Iudice ſeculari conuenitur in teſtamenti inſinuatione caſus 6. num.31.

Clericus poteſt habere bona diuerſi generis. caſus 60. num.425.

Clericus de bonis patrimonialibus poteſt de illis diſponere. caſus 60. num.426.

Clericus tenetur conferre bona Eccleſiarum ei obuenta,& qualitèr caſus 60. num.429.

Clericus filiusfamilias teſtare nõ prohibetur de bonis quæſitis miniſterio Eccleſiæ. caſus 60. numer 430.

Clericus ſi non fuerit fabricerius Epiſcopi, compelli poteſt ab eo ad reddendũ rationem. caſus 60. num.436.

Clericus quando tenetur conferre in expenſis communibus. caſus 60. num.437.

Clericus ratione menſæ conferre poteſt vſq; ad neceſſitatem. caſus 60. num.439.

Clericus tenetur fructus bonorum Eccleſiaſticorũ diſtribuere. caſus 60. num.441.

Cognoſci non poteſt bis in eodẽ negotio. caſus 60. num.548.

Collatio dotis locum non habet in linea collaterali. caſus 52. Append.5. num.61.

Collatio iuris patronatus quando cenſetur ab Epiſcopo approbata. caſus 60. num.386.

Collecta eſt onus mixtum, quod imponitur propter res,nõ ideò obligatio oritur quòad res, ſed quòad perſonas, caſus 27. num.21.

Collecta eſt onus reale, quod imponitur perſonis. caſus 27. num.25.

Collecta reſpicit fructus. caſus 27. num.26.

Collecta ſoluitur ab vſufructuario. caſus 27. numer.27.

Collecta priùs dona dicebatur, quæ erant voluntariæ. caſus 27. num.28.

Collectæ poſſunt imponi pro ſolutione fiſcalium. caſus 27. num.23.

Collectæ ſolui debent vbi quis habitat, & ſita ſunt bona, licet ſit in alieno territorio res ſita. caſus 60 num.168.

Collectæ imponi non poſſunt exteris. caſus 60. num. 170.

Commodum magnum eſt poſſidere. caſus 60. n.78.

Commodum reportare nemo debet ex delicto. caſus 60. num.411.

Commiſſio pro examinandis teſtibus nõ fit perſonis priuatis, ſed publicis. caſus 10. num.3.

Commiſſario examinatori teſtium non creditur, niſi oſtenſa cõmiſſione facta à Iudice. caſus 10 nu.4.

Commiſſarius exequi non poteſt in loco exequendæ commiſſionis, niſi oſtendat commiſſionem Officiali in capite,& quando. caſus 60. num.457.

Commiſſarius ſi vna die expediuit tantùm itineris, quantum erat expediendum, in duabus debet ei ſalarium duplicari. caſus 60. num.15.

Compen-

I N D E X.

Compenſatio in collectis fieri an poſſit, & opponi fiſco. caſus 60. num.172.
Compenſatio facta cenſetur per fratrem debitorem eum alimentis præſtitis eius ſorori. caſus 60. num.214.
Compenſatio ſi ipſo iure fiat, adhuc debitor ſoluēs, poteſt illud cōditione indebiti repetere. caſus 60. num.370.
Conceſſio facta proprio nomine, aut pronomine, erit priuilegium perſonale. caſus 30. num.17.
Conceſſio perſonalis cum ipſa perſona extinguitur. caſus 30. num.18.
Conceſſum in vno caſu, in reliquis cenſetur prohibitum. caſus 30. num.5.
Conceſſionarius facta nominatione, nudus miniſter reputatur. caſus 50. num.16.
Conceſſio officii generalitèr facta pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus, an includat nominatum in officio. caſus 51. num.19.
Concordantur opiniones inuicem contrariæ. caſus 34. num.7.
Concluſio in cauſa, facit eoſdem effectus, quos ſententia. caſus 60. num.581.
Conditio nil ponit in eſſe. caſus 9. num.5.
Conditio in forma reali, & ſpecifica, adimpleri debet. caſus 9. num.6. & 9.
Conductor ad quinquennium ſi impeditur vti re locata, tenetur ad ratam penſionis pro eo tempore, quo vſus fuit. caſus 60. num.262.
Confeſſio eſt probatio probata. caſus 60. nu.253.
Confeſſio de recepto probat inter contrahentes, & acceſſoriè quòad alios. caſus 60. num.61.
Confeſſioni per duos teſtes probatæ, ſtandum eſt. caſus 60. num.252.
Confeſſio erronea dicetur ſi conſtaret rem alitèr ſe habere. caſus 51. num.41.
Confeſſio ad vnum finem facta, non poteſt aliū operari. caſus 51. num.38.
Confeſſio erronea non nocet quando apparet de relato loquente, & relatum attenditur, quo caſu error ſtatim cenſetur probatus. caſus 51. nu.42.
Confeſſio non nocet conſtito de errore, nec facit actū diuerſum. caſus 51. num.43.
Confeſſio facta in iudicio, vim habet ſententiæ, & rei iudicatæ, & præiudicium confitenti, qualitèr procedat. caſus 51. num.45. & 46.
Confeſſio ad hoc vt noceat, debet acceptari. caſus 51. num.47.
Confeſſio erronea, quādo confitenti nocet. caſus 51. num.48.
Confeſſio erronea reuocatur, licet iurata, etiam ſi fuiſſet pluries repetita. caſus 51. num. 49. & 50.
Confeſſio erronea, conſtito de errore, ſemper poteſt reuocari, etiam deliberato animo facta. caſus 51. num. 51.
Confeſſio non eſt probatio, ſed releuatio ab onere probandi, imò ſupplectio probationis, quod ceſſat in confeſſione erronea, licet incidentèr facta. caſus 51. num.52. & 53.
Confeſſio facta à debitore, non nocet creditoribus. caſus 55. num 23.
Confeſſio decoctis ad fauorem vnius creditoris, non obſit aliis. caſus 55 num 24.
Conſanguineus poteſt de facto eripere puerum de manibus tutoris ſuſpecti. caſus 43. num.4.
Conſequentia non ſit, quod quis fecit remiſſionem, ergo fecit pacem. caſus 57. num.21.
Conſenſus Epiſcopi debet interuenire in conſtitutione iuris patronatus. caſus 60. num.385.
Conſenſus partium exigitur in cōtractibus emptionis, & venditionis. caſus 60. num.147.
Conſuetudo viri, & non vxoris attenditur reſpectu ſucceſſionis filiorum, & ità cautela ſtipulantur. caſus 48. num.2.
Conſuetudines Neapolitanæ continent bona omnia, & actiones, dummodò ſint ſita intra districtū, aliàs ſecus. caſus 48. num.27.
Conſuet. Neap. Si aliquis, ponderatur. caſus 31. num.11.
Conſuet. Si quis, vel ſi qua, adducitur. caſus 60. num.566.
Conſuet. Neap. non habet locum inter exteros, ſed inter ciues perpetuò habitantes. caſus 60. num. 567. & 568.
Conſuet Neap. de bonis loquentes, procedunt in bonis ſitis in Ciuitatis diſtrictu, & quando. caſus 60. num.569.
Conſuet. Sed ſi moriatur, & Conſuet. Sed ſi morienti, producuntur. caſus 2. Append. 2. num. 3.
Conſuet. Si moriatur, adducitur, & ponderatur. caſus 42. Append.3. num.1.
Conſuet. Si moriatur, §. eas autem, exaratur. caſus 52. Append.3. num.2.
Conſuet. Sed ſi morienti, qualitèr procedāt. caſus 52. Append.3. num.9.
Conſuetudo fuit facta in fauorē familiæ. caſus 52. Append.1. num.17.
Conſuetudines ſcriptæ ſunt in fauorem agnationis, & cognationis. caſus 52. Append.1. nu.18.
Conſuet. Et ſi Teſtator, producitur. caſus 52. Append.4. num.3.
Conſuet. Sed ſi morienti, adducitur. caſus 52. Append.4. num.4.
Conſuet. Sed ſi morienti, §. quod autem, affertur. caſus 52. Append.4. num.5.
Conſuet. Neap. Sed ſi moriēti, quo caſu loquatur de fœminis. caſus 52. Append.4. nu.8.
Conſuet. Sed ſi morienti, §. quod autem intellectus. caſus 52. Append.4. num.14.
Conſuet. Sed ſi morienti, & Conſuet. Et ſi teſtator, qualitèr procedant. caſus 52. Append.4. num.33.
Conſuet. ſi quis, vel ſi qua, qualitèr procedat. caſus 52. Append.4. num.34.

INDEX.

Conſuet. Et ſi Teſtator, *enunciatur. caſus* 52. *Append.* 5. *num.* 1.

Conſuet. Et ſi Teſtator, *refertur ad* Conſuet. Si quis, vel ſi qua. *caſus* 52. *Append.* 5. *nu.* 2.

Conſuet. Si quis, vel ſi qua, *vocat in bonis omnibus defuncti agnatos, & cognatos, ſicut de iure communi. caſus* 52. *Append.* 5. *num.* 9.

Conſuet. allegata. §. quod autem, verſ. & in præmiſſis, *ponderatur. caſus* 52. *Append.* 5. *num.* 13.

Conſuetudo dùm vocat proximiores ex parte patris, cenſetur etiam vocare cognatos. caſus 52. *Append.* 5. *num.* 19.

Conſuet. Sed ſi morienti, *quando intelligatur. caſus* 52. *Append.* 5. *num* 27.

Conſuet. Quod autem. verſ. in premiſſis, *qualitèr intelligatur. caſus* 52. *Append* 5. *nu.* 28.

Conſuet. Quod autem, *generalitèr loquens, fuit reſtricta ad ſolos fratres patrueles, vel conſobrinos, & ſic deciſum. caſus* 52. *Append.* 5. *nu.* 37.

Conſuetudines ſe conformes reddere debent cum diſpoſitione iuris communis. caſus 52. *Append.* 5. *num* 12.

Conſuetudines excludentes fœminas à ſucceſſione, loquuntur cum qualitate dotandi. caſus 52. *Append.* 5. *num.* 26.

Conſuetudines Neapolitanæ correctoriæ iuris communis non debent extendi de caſu ad caſum. caſus 52. *Append.* 6. *num.* 34.

Conſt. Inſtrumentorum robur, *producitur, quę tàm in contractibus, quàm in teſtamentis, locum habet, & ratio adducitur. caſus* 60. *num.* 65. 66. *&* 63.

Conſtitutio procuratoris ſimpliciter facta non in rē propriam, ad ſua conſtituens remanet dominus, licet intelligatur in rem propriā. caſus 35. *n.* 87.

Contractus ab initio ſunt voluntatis, ex poſt facto neceſſitatis. caſus 59. *num.* 12.

Contractus omnes reſcinduntur per decoctiones miniſterio iuris. caſus 55. *num.* 28.

Contractus in præiudicium aliorum non tenent. caſus 55. *num.* 35.

Contractus rupti, licet valeant non tamen in præiudicium creditorum. caſus 55. *num.* 36.

Contractus geſtus in limine decoctionis, non valet ex omni iure. caſus 55. *num.* 39.

Contractus diuiſionis, ſub verbo alienationis continetur. caſus 46. *num.* 4.

Contractus ab initio ſunt voluntarij, ex poſt facto neceſſarij. caſus 46. *num.* 5.

Contractus emptionis, & venditionis concurrentibus re pretio, & conſenſu perficitur. caſus 60. *num.* 149.

Contractus ab initio ſunt voluntarij, ſed poſteà neceſſarij. caſus 60. *num.* 150.

Contractus emptionis, & venditionis perficiuntur, vel in ſcriptis, vel ſine ſcriptura. caſus 60. *numer.* 151.

Contractus emptionis, & venditionis, fiunt in ſcriptis de iure ciuili ad cautelam. caſus 60. *num.* 153.

Contractus venditionum de conſuetudine requirentes ſcripturam, non dicuntur perfecti, niſi inſtrumenta fuerint conſcripta, & qualitèr. caſus 60. *num.* 158.

Contractus non diſſoluuntur, niſi per diſtractum. caſus 60. *num.* 159.

Contrahentibus ſufficit dicere in principio contractus, quod indè ſcriptura fiat. caſus 60. *nu.* 154.

Conſ. Aſſ. *datum patri, vel fratri in dotando filiam, ſeù ſororem, quæ habet matrem habentem dotem, vel ſucceſſionē in bonis alicuius, quomodò erit dandum. caſus* 37. *num.* 58.

Contradici poteſt Officiali electo, ſiuè ſit ciuis ortus, vel oriundus, vel ſi maiorem partem bonorum ibi habeat. caſus 39. *num.* 4.

Contradictio non requiritur in actu iudiciali formato, & tribuente ius, nam requiritur Iudex, actor, & reus. caſus 60. *num.* 484.

Correctio omninò euitanda, niſi expreſſè. caſus 52. *Append.* 4. *num.* 10.

Creditor accipiens à debitore pignus in dubio non præſumitur idoneum. caſus 38. *num.* 38.

Creditor ex pacto poteſt ex pignore fructus percipere ratione damni emergentis, & lucri ceſſantis, quod etiam procedit in dote non tradita. caſus 38. *num.* 44. *&* 45.

Creditor ex pignore, nec vſum, nec fructum percipit. caſus 38. *num.* 50.

Creditor habet actionem in perſonam debitoris. caſus 60. *num.* 324.

Creditor quilibet agere poteſt vt debitor ſoluat alicui, quia ipſi intereſt. caſus 60. *num.* 326.

Creditor compelli poteſt ſolutionē recipere à quocunque. caſus 60. *num.* 327.

Creditor non compellitur recipere in ſolutum nomen debitoris ſui debitoris. caſus 60. *nu.* 351.

Creditor exigendo creditum per triennium, acquirit poſſeſſionem exigendi. caſus 41. *num.* 6.

Creditor agere non prohibetur contra quemlibet eorum, qui hæreditatem debitoris diuiſerunt non ex teſtamento, ſed tranſactione. caſus 41. *nu.* 23.

Creditor poteſt auocare rem obuentam in diuiſione ſuo debitori, nec moleſtare fratrem ſuum in dimidia parte illi conuentam, non obſtante quod illam pro indiuiſo obligatam habeat. caſus 41. *num.* 24.

Creditor non tenetur probare filium patris eſſe hæredem, ſed illum ab hæreditate abſtinuiſſe. caſus 9. *num.* 8.

Creditor, cui fuit obligatū nomen debitoris, & quæſita actio habetur, ac ſi eſſet conſtitutus procurator in rem ſuam, & poterit agere contra illud. caſus 35. *num.* 89.

Creditor bancarius dicitur qui habet ceſſionem à creditore Banci. caſus 31. *num.* 12.

I N D E X.

Creditor ſi fuerit negligens in eſigendo, ſibi imputatur, cum debito tempore non comparuerit, nec contradixit. caſus 42. num. 20.

Creditor, qui ſuperſedit in agendo, & debitor decoxerit ſibi imputandum, nec fideiuſſores tenentur. caſus 42. num. 21.

Creditor non habet plus iuris in exigendo debitorẽ ſui debitoris, quam haberet primus creditor ſui debitoris. caſus 42. num. 26.

Creditor recipiens cedulam à debitore, in qua continetur mandatum factum alicui vt ſoluat, non liberat debitorem. caſus 42. num. 27.

Creditor, qui fuit mitis, & placidus in non exigendo, & obſequioſus ſuo debitori, non ob id preiudicium facit ſibi. caſus 42. num. 28.

Creditor inueriſimile eſt, quod per ſpatium plurium annorum neglixerit petere ſuum creditum. caſus 42. num. 29.

Creditor non exigendo apocam à Banco, ſibi nocere debet probato tempore exigendi, nec expreſſum habebat contra debitorem, & ſic deciſum, & qualitèr hoc procedat, refertur, & quid ſi inter creditorem, & tertium. caſus 42. num. 22. 23. & 24.

Creditor recipere tenetur creditum dimidium ab hæredibus debitoris. caſus 46. num. 12.

Creditum pecuniarium quando intelligitur mobilium appellatione. caſus 54. num 33.

Creditores in actione perſonali, vel legatarij nominantis in officio, an poſſint agere contra nominatum in eo pro eorum creditis, eo magis ſi officiũ percipiatur cum qualitate hæreditaria, ità vt heres eſſe debeat, & ideò conueniri, quod ſecus ceſſante tali qualitate, & deciſum refertur. caſus 51. num. 21. & 22.

Creditor miſſus in poſſeſſionẽ predij. poteſt fructus vendere, & locare, & quando. caſus 60. nu. 210.

Creditores omnes admittuntur ob incertitudinem prælationis, quod fallit in dote. caſus 60. nu. 52.

Creditor, cui datum eſt pignus, tenetur ad exactam diligentiam. caſus 60. num. 261.

Creditum quando dicatur liquidum. caſus 35. num. 161.

Culpa eſt malefacere. caſus 1. num. 36.

Culpa dicitur vitium. caſus 1. num. 37.

Culpa vbi non eſt pœna, non committitur. caſus 1. num. 38.

Culpa in non exigendo creditum ceſſionario aſcribitur non cedenti. caſus 35. num. 108.

Culpa non caret, qui Magiſtratui non obedierit. caſus 60. num. 481.

Curia Regiarum Prouinciarũ, dicitur Curia Principis. caſus 4. num 2.

Cuſtodia non eſt danda tyronis, ſed veteranis. caſus 1. num. 59.

Cuſtodes apponũtur per Iudices, quando de ſuppoſitione partus ageretur, & deciſum fertur. caſus 60. num. 414.

D

Damna nocturna non imputantur. caſus 60. num. 221.

Datio inſolutũ nominis debitoris, non importat exigibilitatem. caſus 35. num. 195.

Datio inſolutum habet vim ſolutionis. caſus 2. num. 19.

Datio inſolutum vim habet emptionis, & venditionis. caſus 2. num. 36.

Debitor citatus ſuper tenore inſtrumenti, & ſi miſit procuratorem, aut amicum cum pecunia in eo contenta, vel extraneus comparuerit pro eo cum pecunia, an audiri debeat, vel contra eum procedi caſus 25. num. 2.

Debitor citatus via Ritus, tenetur comparere. caſus 25. num. 6.

Debitor citatus ſi in promptu pecuniam exhibuerit, euitabit carceres, & pœnam. caſus 25. nu. 8.

Debitor non debet audiri per procuratorem, niſi facto depoſito, vel in vinculis cõſtitutus. caſus 25. num. 7.

Debitor dicitur quodammodò ſeruus, ſicut qui accipit mutuum, ſeruus eſt. caſus 60. num. 323.

Debitor qualitèr intelligatur. caſus 34. nu. 28.

Debitor cenſus an ſit verè debitor. caſus 34. n. 29.

Debitor primus, qui ſcripſit apocam, eo ipſo eſt liberatus, quod nummularius ipſa acceptauit, & ſcripſit in libris ad debitum ſcribentis, & creditũ illius cui ſolutio fit caſus 42. num. 7.

Debitor an liberatur, ſi non conſignauerit rem creditori quam poterat alio cõiuncto conſignare, vel offerre. caſus 60. num. 233.

Debitor cenſus nullo caſu obligatur reſtituere ſortem. caſus 36. num. 24.

Debitor ceſſus dicitur exigibilis eo ipſo, quod poſt ceſſionem ſoluit ceſſionario. caſus 35. nu. 140.

Debitor, qui per ceſſionem acceptatam ab eius creditore de nomine alterius debitoris, non erit liberatus. caſus 35. num. 234.

Debitor redditus non ſortis, debitor eſt, ſed tantùm penſionis, & ratione cõfirmatur. caſus 34. n. 30.

Debitor benè ſoluit procuratori reuocato. caſus 2. num. 28.

Debitor ſoluens creditori creditoris, etiam ſi ſine mandato liberatur, & ratione fulcitur. caſus 60 num 270.

Debitoris liberatio manet in ſuſpenſo, donec creditor, cui fuit liberata pecunia cum cautione, poteſt moleſtari ab alijs. caſus 60. num. 267.

Debita cõtracta ſuper bonis antiquis, quomodò ſoluantur. caſus 60. num. 570.

Debitum fiſci quando extaret, debet aſſignatariis tertias ſoluere ex fructibus capitalis. caſus 58. num. 6.

Decoctor fraudator nuncupatur caſus 55. nu. 12.

Decoctor eſt ergo fraudator valet conſequentia. caſus 55. num. 13.

Decoctor

Decoctor notorius quis dicatur. caſus 55. *nu*.4.

Decoctio peſſima cauſa eſt mutationis ſtatus. caſus 55. *num*.14.

Decoctio ante ſolutionem facta per eum, qui tenebatur ſoluere in vim literarum cambij per eum acceptatarum, non nocet creditori, cui erat ſolutum. caſus 55. *num*.40.

Decocti priuantur adminiſtratione ſuorum bonorũ, & ſunt inhabiles ad velle, & nolle. caſus 55. *num*. 5.

Decocti ſolent mentiri faciliùs ad illudendum. caſus 55. *num*.30.

Decocti ſunt ſuſpecti de falſitate. caſus 55. *nu*.33.

Decoctores vt plurimũ ſunt fraudatores. caſus 55. *num*.12.

Decoctores ſunt faciles ad colludendum. caſus 55. *num*.22.

Decoctores ſunt perſonæ, cum quibus durum eſt, & peſſimum tractare. caſus 55. *num*.31.

Decoctus dicitur dùm in bonis nulla reperitur, & pro deficientia cenſuum decurſorum. caſus 55. *num*.1.

Decoctus dicitur qui vitio ſuo, vel partim fortuna factus eſt non ſoluendo. caſus 55. *num*.2.

Decoctus dicitur vel quia non eſt ſoluendo, vel quia eſt ſoluendo, ſed pecunias ſecum portat. caſus 55. *num*.3.

Decoctus ſi non habet velle, & nolle, ergo nec decocturus de facili. caſus 55. *num*.8.

Decoctus contrahere prohibetur, nec agere, nec conueniri poteſt, neq; cedere. caſus 55. *num* 9.

Decoctus quis ſit de tali tempore, vel non Iudicis arbitrio remittitur. caſus 55. *num*.17.

Decoctus omnia, quæ poſt decoctionem agit, dicitur facere tempore inſtabili. caſus 55. *num*.18.

Decoctus poſt ruptam fidem, reputatur mortuus. caſus 55. *num*.19.

Decoctus non poteſt delegare, & quare, nequè contrahere. caſus. 55. *num*.20.

Decoctus adhùc non declaratione facta contrahere prohibetur. caſus 55. *num*.25.

Decoctus verè quis dicatur. caſus 55. *nu*.27.

Decoctus ſolitus eſt mentiri, et æquiparatur Camaleonti. caſus 55. *num*.32.

Decocto in Regno dantur ſtatim perſonæ pro adminiſtratione bonorum. caſus 55. *num*.7.

Deciſio S.C. refertur in fauorẽ legatarij pro conſequutione legati facti pro matrimonio aduerſus heredem prætendentem fieri diminutionem legatorum ſtante lite intentata aduerſus creditores. caſus 53. *num*.47.

Deciſio filijfam. Doctoris ſe obligantis non alitèr in ſpecie ſpecialiſſima facta renunciatione refertur. caſus 9. *num*.22.

Deciſio S. C. refertur circa diuiſionem viarum, qualitèr occurratur. caſus 60. *num*.92.

Deciſio S.C. refertur vt debeatur paragium à fratre ſorori vna cum fructibus, & ad portiones bonorum hæreditariorum amitarum vna cum fructibus liquidandis, & pro reliquis abſoluendum. caſus 37. *num*.75.

Deciſio Rotæ affertur ob dationem domus datæ ad vſufruendum inſolutum pro quantitate debita ex clauſulis appoſitis, & pactis in inſtrumento potuiſſe fructus percipere ex tali pignore. caſus 38. *num*.49.

Deciſio enunciatur ſuper intereſſe ex mutuo debito. caſus 49. *num*.14.

Deciſio affertur circa immiſſionem vini non alitèr ſolutis diuictibus Arrendatoribus. caſus 47. *num*.45.

Deciſio affertur de decurione præ timore ſui Centurionis aliquando à ſignis abſente. caſus 1. *numer* 63.

Deciſio S.C. de albarano trino teſte firmato validum fuiſſe declaratum. caſus 60. *num*. 44.

Deciſ. Afflict. 97. *qualitèr procedat. caſus* 26. *num*.20.

Deciſ. de Franch. 157. *qualitèr intelligatur. caſus* 52. *Append*.4. *num*.31.

Deciſ. S.C. refertur de deſcendentibus ex fœminis, & de deſcendentibus ex maſculo, vt omnes admittantur ad ſucceſſionẽ prædefuncti. caſus 52. *Append*.5. *num*.20.

Deciſ. S. C. affertur, dùm attentata lite pendente per poſſidentem fiunt. caſus 60. *num*.85.

Deciſiones S. R. C. referuntur contra cedentes nomina debitorum non exiſtentiũ ſoluendo in cauſa dotali. caſus 35. *num*.235.

Deciſio refertur in beneficium nepotum ex fratre, excluſis nepotibus ex ſorore filij fœminarũ eiuſdem naturæ cenſentur. caſus 62. *nu*.20. & 21.

Declaratio deſertionis per quem Iudicem fieri debet, vel per Iudicem à quo, vel ad quem. caſus 45. *num*.54.

Declaratio libelli ad finem defendendi ante terminum fieri debet, ſecus ad deliberandũ. caſus 60. *num*.71.

Declaratio circa vſum quandocunquè peti debet, & fieri etiam poſt latam ſententiã. caſus 13. *num*.13.

Declaratio defuncti per binos teſtes admittitur. caſus 48. *num*.29.

Decretũ deſertionis exigitur, vt peruenire potuiſſet ad exequutionem. caſus 45. *num*.53.

Delegatio debitoris decocti non valet. caſus 60. *num*.599.

Delegatio qualitèr fieri debeat. caſus 60. *numer*.350.

Delegatio fit per ſtipulationem, in qua requiruntur conſenſus, & voluntas. caſus 60. *nu*.353.

Delegatio ex quibus verbis perficitur. caſus 15. *num*. 6.

Delegatio facta cum clauſula; iuſtitiam faciat, *quid operetur. caſus* 15. *num*.8.

Delegatio non dicitur is, cui commiſſa eſt cauſa, in

qua

I N D E X.

qua aliot erat Ordinarius, ſed remanet Ordinarius. caſus 15. num.7.

Delegans non poteſt cogi ſuum debitorem delegare, niſi cedantur actiones. caſus 60. nu.352.

Delictum tūc incipit quando quis delinquentē ad rixam prouocat. caſus 60. num.532.

Depoſitarius dilatione compellendus ad reſtitutionem depoſiti. caſus 60. num.487.

Depoſitarius iudicialis ſi non reſtituat depoſitum, carceretur. caſus 60. num.492.

Depoſitum de iure habet exequutionem paratam. caſus 60. num 495.

Depoſitum aliud eſt regulare, & quando. caſus 60. num.497.

Depoſitum irregulare quando dicatur. caſus 60. num.498.

Depoſitum vim ſolutionis non habet, niſi auctore prætore, & in iudicio factū ſit. caſus 60. n 271.

Deſerens excubias Palatij, capite punitur. caſus 1. num. 8.

Delator nominis accuſare videtur, & qualitèr. caſus 1. num. 12.

Deſcendentes ex altero fratre ſobrino præmortuo, an ſuccedant per ſubingreſſionem. caſus 52. Append.3. num.12.

Deſcendentes ex amita defuncti ex perſona eorum matris praedefunctæ, ſunt eidem defuncto patris conuentæ caſus 52. Append.5. num.4.

Deſcendentes ex fœmina excluſa per ſtatutum tūc excluſi. caſus 52. Append.2 num.11.

Deſcendentes ex ſorore, ſunt excluſæ. caſus 52. Append.4. num.13.

Deſcendentes exiſtentes in pari gradu ſuccedunt. caſus 52. Append.1. num.1.

Deſcendentes ex parte patris, ità ex linea maſculina ſuccedunt per edictū vndè cognati. caſus 52. Append.1. num.2.

Deſcendentes ex agnata, non ſunt de agnatione. caſus 52. Append.1. num.13.

Deſcendentes tàm maſculi, quàm fœminæ, & ſic ex dotata excluduntur. caſus 52. Append.1 nu.14.

Deſcendentes maſculi vocati in perpetuum, arguūt agnationis conſeruationem. caſus 52. Append.1. num 33.

Deſcendentium nomine continētur fœminæ, & maſculi ex fœminis. caſus 52. Append.1. nu.4.

Deſcendentes ex ſorore, excluduntur vti ab infecta radice. caſus 52. num.19.

De mora modica non curandum. caſus 1. nu.54.

Denunciatio facta Poteſtati, vel Præfecto Ciuitatis, cenſetur facta Ciuitati. caſus 47. nu.37.

Deus conceſſit priuilegium immunitatis Clericis. caſus 24. num.16.

Dictio, illicò, quid operetur. caſus 60. nu.490.

Dictio, ſtatim, nullam dilationem admictit. caſus 60. num 491.

Dictio, vel, quid denotet. caſus 60. num.285.

Dictio, omnis, nil excludit. caſus 60. nu.560.

Dictio, dicto, quid denotet. caſus 30. num.14.

Dictio, nomen, ſeù nomina, explicat debitorem. caſus 34. num.26.

Dictio, ſolidi, cuius ſit natura. caſus 28. nu.12.

Dictio, omnimoda, eſt vniuerſalis, & quid operetur. caſus 2. num.47.

Dictio, ſaltim, eſt diminutiua. caſus 60. nu.176.

Dies adiecta cauſa differendæ ſolutionis, obligationem non perimit. caſus 60. num.263.

Dies interpellat pro homine. caſus 36. nu.37.

Deſertionis ſpecies quot ſunt. caſus 16. nu.7.

Differentia agnationis, & cognationis, eſt ſublata. caſus 52. Append.5. num.8.

Diſpoſitio iuris communis tolli quando dèbeat. caſus 52. Append.5. num.11.

Differentia, quæ ſit inter habitantem, & habitatorē. caſus 5. num.17.

Differentia inter habitatores, & habitantes, refertur. caſus 60. num.2.

Differentia inter delegationem, & ceſſionem. caſus 60. num.354.

Differentia ſexus abolita à Iuſtiniano. caſus 52. num.18.

Difficile eſt hæredem aliquém eſſe probatum. caſus 60. in caſu prætermiſſo num.10.

Dilapidatio facit prælatum ſuſpectum, probata ſuſpictione, vt non poſſit alienare. caſus 60. nu 22.

Diligentia in ſolutione apocæ ad giratariū ſpectat. caſus 42. num.18.

Diminutio ſit de legatis, & quando. caſus 53. num.30.

Diminutiones, & damna ſuperuenientia poſt aditā hæreditatē ad hæredes ſpectant. caſus 53. n.32.

Diſpoſitio l.2. ff.quod cum eo, qualitèr loquatur. caſus 9. num.1.

Diſpoſitio l.fin.C.de dot.promiſſ.non habet locum reſpectu matris. caſus 37. num.55.

Diſponat teſtator, & fiat lex, caſus 3. num.1.

Diſtributiones quotidianæ inter bona quaſi patrimonialia numerantur. caſus 60. num.443.

Diuerſitas cauſarum, diuerſitatem ſpecierum inducit. caſus 39. num.3.

Diuiſio præſumitur ſi conſortes diu pro diuiſo bona poſſiderunt, & vnuſquiſq; commoda ſupportauerunt. caſus 41. num.22.

Diuiſio bonorum, eſt alienatio, & ſpecies alienationis. caſus 46. num.1.

Diuiſio dicitur venditio, ſeù permutatio, & habet vim permutationis, æquipollet translationi. caſus 46. num.3.

Diuiſio eſt actus neceſſarius. caſus 46. nu.7.

Diuiſio dicitur contractus onerofus. caſus 46. n.8.

Diuiſio dicitur alienatio neceſſaria. caſus 46. n.9.

Diuiſio eſt impropria alienatio. caſus 46. nu.22.

Diuidere rem cum alio, communem eſt alienare. caſus 46. num. 2.

Diuiſio inter fratres facta, ſi plus vni, quam alteri contingit, debet reformari, caſus 56. nu.6.

Diuiſio

I N D E X.

Diuiſio per errorem facta, etiam ratificata non officit, ſed erit reuocanda non obſtantibus pactis. caſus 56. num. 10.

Diuiſio erronea debet retractari, etiam ſi eſſet facta cum Iudicis auctoritate, aut eſſet iurata. caſus 56. num. 11.

Diuiſio erronea ſemper debet retractari. caſus 56. num. 12.

Diuiſio reſcindi poteſt ex cauſa læſionis. caſus 56. num. 13.

Doctor filiusfamilias quando renuntiare poſſit l. 2. ff. quod cum eo. *caſus 9. num. 27.*

Dolo facit, qui petit, quod ſtatim reſtituturus eſt. caſus 22. num. 2.

Dolo facis, quod ſtatim reſtituturus ſis. caſus 27. num. 13.

Dolus, & culpa præſumitur in eo, qui ratione officij tenetur ad cuſtodiam, qualitèr procedat. caſus 1. num. 45.

Dolus non præſumitur quando aliquid fit palàm, vel publicè. caſus 47. num. 2.

Domini Terrarum, & Officiales vtuntur literis requiſitorialibus. caſus 60. num. 455.

Dominium legati tranſit recta via in legatarium. caſus 60. num. 273.

Dominium transfertur per dationem inſolutum. caſus 2. num. 35.

Dominium quæſitum eſt vigore poteſtatis legatæ à defuncto nemine contradicente. caſus 60. n. 273.

Dominium omnium bonorum ſingularum rerũ hæreditariorum per aditionem hæreditatis, ſolam acquiritur. caſus 60. num. 281.

Dominium non eſt multiplicabile, quia plenũ neq; indiuiſibile. eſt. caſus 35. num. 25.

Dominium eſt ius in re, & obligatio ius ad rem. caſus 35. num. 26.

Dominium ius reale non eſt infixum oſſibus noſtris, ſicut actio. caſus 35. num. 27.

Dominium eſt ius competens perſonæ ſeperatum à re, & non eſt qualitas cohęrens perſonæ. caſus 35. num. 28.

Dominium eſt ius de re corporali liberè diſponendi. caſus 35. num. 29.

Dominium abſolutè dictum, plenam proprietatem cum alienandi potentiam abſolutè dicitur eſſe. caſus 35. num. 30.

Dominium officiorũ penès Principem reſidet, quia ratione probatur, ità quod comendata dicuntur. caſus 51. num. 6.

Dominium rei legatæ transfertur in legatarium, quando ei fuerit conceſſa poteſtas accipiendi poſſeſſionem propria auctoritate. caſus 46. nu. 16.

Domicilia plura quis habere non poteſt. caſus 5. num. 35.

Dominus finita linea immitti debet in poſſeſſionẽ. caſus 26. num. 4.

Dominus directus ob lineã finitã, an poſſit auctoritate propria expellere poſſeſſorẽ. caſus 26. n. 7.

Dominus directus feudi, vel ſubfeudi, an poſſit auctoritate propria feudum capere ob lineam finitam caſus 26. num. 9.

Dominus directus an poſſit ingredi poſſeſſionẽ abſq; partis citatione, qualitèr intelligatur. caſus 26. num. 11. & 12.

Dominus directus poteſt concedere rem deuolutam ſine citatione. caſus 26. num. 14.

Dominus directus retinet poſſeſſionem ciuilem, & poteſt in ea manuteneri ad effectum recuperãdi naturalem. caſus 26. num. 5.

Dominus directus à principio videtur conceſſiſſe, vt poſſit ſine licentia alienari etiam ſine præſtatione laudemij ſecundum aliquos, ſed in contrariũ extat verior opinio. caſus 49. num. 12. & 13.

Dominus poteſt laudemium remittere quandocunque tàm in totum, quàm in partem, qualitèr procedat. caſus 49. num. 24.

Dominus animalium, an teneantur ad emendã damni illati per ea, & qualitèr caſus 60. nu. 121.

Donatarius in præiudiciũ filiorum, an poſſit de donatione diſponere in fauorem nepotum. caſus 2. num. 13.

Donatio contemplatione matrimonij cum conditione contrahendi illud dicitur contractus do vt facias caſus 59. num. 2.

Donatio inter viuos facta in falcidiam non imputatur. caſus 53. num. 37.

Donatio contemplatione matrimonij, dicitur ob interuentum mulieris. caſus 59. num. 3.

Donatio contemplatione matrimonij non eſt omnino voluntaria et in extraneo, & cur. caſus 59. num. 4.

Donatio contemplatione matrimonij reſpectu vxoris, & filiorũ habet cauſam onéroſam. caſus 59. num. 6.

Donatio contemplatione matrimonij par actionem filijs naſcituris ex illo quàmuis ſint contemplati vt filij, non vt hæredes. caſus 59. num 8.

Donatio contemplatione matrimonij facta filijs ipſis, quæritur vti filijs, non vti hæredibus, quod declaratur. caſus 59. num. 9. & 10.

Donatio contemplatione matrimonij eſt contractus, & efficitur correſpectiua. caſus 59. num. 11.

Donatio cõtemplatione matrimonij dicitur ob cauſam, & quare. caſus 59. num. 16.

Donatio contemplatione matrimonij reuocari non poteſt. caſus 59. num. 15.

Donatio contemplatione matrimonij cur non poſſit reuocari. caſus 59. num. 17.

Donatio recipitur ad ſuperuenientiam filiorum. caſus 59. num. 18.

Dotatio puellæ quando non fit ab eo, qui poteſt dotare, neq; ab eius hærede, an excludatur per dotationem ab altero factam. caſus 52. Append. 5. num. 50.

Dotatio vnica an ſufficiet pro exuluſione ſucceſſionis. caſus 52. Append. 5. num. 51.

Dotatio

Dotatio paterna vnica excludit ſororem à ſucceſſione collateralium. caſus 52. Append.5.nu.53.
Dotatio voluntaria,non tamen neceſſaria,an excludat à ſucceſſione. caſus 52. Append.5 nu.56.
Dotatio matris, eiuſq; renunciatio,an nocet eius filiabus,& qualitèr deciſũ. caſus 52. Append.5. num.58.& 59.
Dotatio facta alicui per patruum, eiuſq; conſobrinum, an excludat filias dotatas à ſucceſſione alterius ſobrini. caſus 52. Append.5. num.60.
Dotatio eſt cauſa excluſionis fœminarũ. caſus 52. num.22.
Dotatio vnica ſufficit in Ciuitate Neapolitana, vt excludatur dotata ab omnium ſucceſſione. caſus 52. num.23.
Dotare filiam an necam habet neceſſitatem pater. caſus 37. num.53.
Dotare videntur Curatores, Adminiſtratores, & Tutores de bonis,quorum curã habent. caſus 37. num.70.
Dotatio vnica an ſufficiat,vel plures iuxtà ſucceſſiones inſpecta Conſuet. Neap.aut Conſt. Regni. caſus 27. num.82.
Dos congrua,qualitèr dicatur. caſus 37. nu.31.
Dos à patre profecta, licet modica, attenta legitima, non admittit ſupplementum,& ſic deciſum. caſus 37. num.36.
Dos recepta per patrem eius filiorum in communi exiſtentium, an ex communi patrimonio deberet deſumi, vel ex portione illius filij, pro quo pater illam acceperat, diſtinguitur. caſus 60.nu.234.
Dos ſoluta patri,& filio,tota cenſetur peruenire ad patrem. caſus 60. num.237.
Dos filia vnius ex ſocijs omnium bonorum, an ſolui debeat ex bonis communibus. caſus 60. numer.238.
Dos cõſignata patri,deduci debet tanquàm æs alienum,licet non probetur verſam fuiſſe in communionem filiorum ſeù vtilitatẽ. caſus 60.nu.241.
Dos legata etiam debetur, ſicut legatum factũ ſub conditione non nubendi, non amittitur, ſi ſponſalia contrahat. caſus 37. num.35.
Dos data, vel promiſſa ſimplicitèr à patre pro filia ex bonis patris promiſſa præſumitur. caſus 37. num.54.
Dos per matrem, & fratrem, defuncto patre,conſtituta ex maternis, fraternisq; bonis in partes conſtituta intelligitur. caſus 37. num.74.
Dos an præſumatur ſoluta, vel præſumantur iura ipſorum renuntiaſſe filios. caſus 52. Append 2. num.18.
Dos dicitur profectitia, quando fœmina ab alio dotatur. caſus 52. Append.2. num.25.
Dos data moniali vnius Monaſterij,quæ poſteà fuit monialis alterius,debetur primo Monaſterio. caſus 60. num.397.
Dos quando in collationem faciendam veniat. caſus 52. Append.5. num.52.

E

Educatio pupilli quando poteſt cõmitti patruo, licet ſpem habeat ſuccedendi. caſus 43.nu.21.
Electio erit legatarij acceptare partem rei legatæ, & aliam repudiare. caſus 33. num.13.
Electio eſt debitoris in alternatiuis, electio in legatis alternatiuis, non procedit regula. caſus 60. num.291.
Electio in alternatiuis quando competit legatario. caſus 60. num.292.
Electio fori facta per procuratorem nomine principalis, an valeat. caſus 21. num.1.
Electio fit per Iudicem data, vel non data liſta ſuſpectorum. caſus 10. num.5.
Electio eſt debitoris in alternatiuis. caſus 23. n.14.
Electores priuandi per ſententiã, poſſunt ante priuationem eligere. caſus 1. num 19.
Emphyteota cogi an poſſit ad ſe obligaudum de facie ad faciem. caſus 60. num.358.
Emphyteoſis, linea finita deuoluitur ad dominum directum. caſus 26. num.1.
Emphyteota non expellitur finita emphyteoſi, niſi per ſententiam. caſus 26. num.8.
Emptio,& venditio vt dicantur contracta,tria exiguntur. caſus 60. num.138.
Emptor debet ſtare in poſſeſſione rei emptæ, & in ea manuteneri. caſus 7. num.2.
Emptor non debet eſſe nec in lucro, nec in damno. caſus 32.num.6.
Emptor poſſidens rem, tenetur ad ratum pretij non ſoluti, & fructus reſtituere venditori. caſus 32. num. 9.
Emptor rei fructus percipiẽs à dominio ſolùm pretij ad intereſſe venditori, & creditori tenetur. caſus 31. num.10.
Emptor rem poſſidens non ſoluto pretio, tũnc dicitur fructus compenſatiuos habere. caſus 32. num.11.
Emptor tenetur venditori nõ vſuras pro rata pretij non ſoluti de omni Iure, quod ampliatur. caſus 32. num.20.
Emptor condemnatus ad reſtitutionem rei, intelligitur etiam condemnatus venditor ad reſtitutionem pretij. caſus 32. num.21.
Emparatus pro cauſa ciuili,an poſſit pro cauſa criminali emparari,& quando. caſus 60. nu.361.
Emptori non licet fruire re, & pretio. caſus 32. num. 7.
Epiſcopus exequutor eſt in cauſis pijs alijs hæredibus,vel exequutoribus à teſtatore deſignatis. caſus 6. num.35.
Epiſcopus non poteſt accedere ad exequutionẽ vltimarum voluntatum, donec vnus teſtamẽtarius exequutor ſupereſt. caſus 6. num 36.
Error iuris præſumitur quãdo articulus ſit arduus, atq; difficilis. caſus 51. num.35.
Error excludit conſenſum. caſus 51. num.37.

Error Iuris ambiguus, nedùm excuſat, ſed titulum præbet. caſus 51. num. 36.

Error probatur, dùm probatur rem alitèr ſe habere. caſus 51. num. 40.

Errans, & ignorans, dicitur ratificare. caſus 51. num. 44.

Euictio, quæ nàm ſit. caſus 35. num. 100.

Euictio vt dicatur commiſſa, quidnam requirat. caſus 35. num. 101.

Euictio non dicitur ſimplicitèr promiſſa, quãdo fuit datum nomcn debitoris, & exigibile, et quod poſſunt agi de euictione, factis diligentijs, & nõ exactis capitale, & tertijs. caſus 35. num 165.

Examen teſtium corruit quando fieret ab àllegato ſuſpecto. caſus 10. num. 7.

Examen teſtium factum, non data liſta ſuſpectorũ, tenet, & valet. caſus 10. num. 10.

Examen teſtium commicti debet Officialibus locorum. caſus 10. num. 12.

Exactio bis, vel ter facta à ecſſionario ſufficit, vt dicatur exigibilis debitor, & ſic fuit deciſum. caſus 35. num. 141.

Exceptio prædicatur de regula, & qualitèr. caſus 52. Append. 5. num. 30.

Exceptio non numeratæ pecuniæ apponi poſſit poſt biennium. caſus 60. num. 368.

Exceptio præuentionis, an ſemper opponi poſſit ſtante renunciatione. caſus 60. num. 72.

Exceptio dubia ad merita cauſæ reſeruatur. deciſ. 60. num. 70.

Exceptio ſubreptionis eſt dilatoria, ideò debet opponi ante litem conteſtatam. caſus 19. nu. 8.

Exceptio dilatoria ſemper opponi poſſit. caſus 19. num. 9.

Excluſio fœminarũ, & deſcendentium ex illis per conſuetudines inducta eſt. caſus 52. Append. 4. num. 28.

Excluſio à ſucceſſionibus cõſideratur, reſpectu temporis dotationis. caſus 52. num. 24.

Excuſatio ab onere hoſpitãdi, qui habent ſpeciale priuilegium. caſus 60. num 9.

Excuſſio non erit neceſſaria, quando notoriè conſtat debitorem non eſſe ſoluendo, aut quando eſſet decoctus, vel ſit litibus inuolutus. caſus 35. n. 214.

Exequutio fieri an poſſit contra illum, qui habuit rem lite pendente. caſus 60. num. 201.

Exequutio fieri nequit contra debitorẽ ceſſum, niſi facta priùs denunciatione. caſus 35. nu. 225.

Exequutio ſententiæ fit, quando in inſtrumẽto adeſſet pactum de capiendo, & conſtitutum, atq; precarium. caſus 7. num. 4.

Exequutio ſententiæ poterit impediri ad inſtantiã poſſeſſoris rei. caſus 7. num. 7.

Exequutio ſententiæ nõ retardatur, quando tertius ſcruit cauſam agitari, et poſt ſententiã comparuerit pro ſuo iure. caſus 8. num. 8.

Exigere eſt ab inuito in iudicia extorquere. caſus 35. num. 160.

Exigibilitas nõ cenſetur promiſſa, niſi expreſsè dictum ſit. caſus 35. num. 162.

Expreſſio notabilis eſſe debet, vt impetratio ad ſubreptione, et obreptione ſaluetur nec ſufficit in genere. caſus 5. num. 29.

Expenſæ factæ in confectione inuentarij, ante omnia ſunt deducenda. caſus 29. num. 5.

Expenſæ inuentarij funeris, & infirmitatis, habent priuilegium prælationis. caſus 29. num. 6.

Expenſæ factæ per hæredem putatiuum ad conſeruationem hæreditatis ſunt priùs deducẽdæ. caſus 29. num. 7.

Expenſæ, quæ fiunt in hæreditate, quæ nàm ſunt. caſus 29. num. 8.

Expreſſio nominis proprij, denotat contemplatam perſonam. caſus 30. num. 16.

Expoſitores infantium peiores ſunt homicidis, & pœnis debitis puniuntur. caſus 60. num. 423.

Eximentes carceratos pro ciuili cauſa, tenentur ad debita. caſus 60. num. 523

Eximentes carceratos pro cauſa criminali, tenentur pœna capitali. caſus 60. num. 524.

Eximens carceratum captum ſine mandato Iudicis non punitur. caſus 60. num. 52.

Exteri dicuntur habitantes in loco, & habitantium priuilegio gaudent. caſus 60. num. 1.

Exteri ligantur actiuè, & paſſiuè diſpoſitioni Conſuetudinum pro bonis ſitis intra diſtrictum. caſus 48. num. 28.

Extranei non debent ſperare ſucceſſionẽ. caſus 52. Append. 1. num. 21.

Extraneus ab agnatione etiam dicitur. caſus 52. Append. 1. num. 20.

Extrahi nequeũt ciues à diſtrictu incolatus pro primis cauſis. caſus 4. num. 15.

Exiſtentes in pari gradu omnes ſuccedũt. caſus 52. Append. 5. nu. 7.

F

F*Acta non præſumuntur, niſi probẽtur. caſus 60. in caſu prætermiſſo num. 14.*

Factum Principis accedit damno ceſſionarij. caſus 35. num. 57.

Facultas ad dicendum fit pro cauſis ſummarijs. caſus 13. num. 9.

Facultas probandi nõ erit auguſtiãda. caſus 18. n. 1.

Facultas arbitrandi eſt perſonalis. caſus 30 nu. 9.

Facultas conceſſa vxori tranſeundi ad ſecunda vota, quid operetur. caſus 54. num. 11.

Facultas diſponendi, ex quibus verbis proceditur. caſus 55. num. 10.

Falcidia non detrahitur ex legato alimẽtorum. caſus 53. num. 42.

Falſitas arguitur ex diuturnitate temporis lapſi in præſentando ſcripturas Curiæ. caſus 2. nu. 7.

Fallitus adminiſtratione bonoram priuatur. caſus 55. num. 29.

Familia inſpicitur, vt quis dicatur habitare in loco. caſus 60. num. 4.

I N D E X.

Fœmina filios habens de bonis paternis, & maternis, non alterius collateralis mortui, ab eius ſucceſſione excluditur. caſus 52. Append. 2. nu. 7.

Fœmina dotata à patruo, qui nō habebat onus eam dotandi, an excludatur. caſus 52. Append. 2. num. 23.

Fœmina ab alio dotata contemplatione patris, vel fratris, an excludatur à ſucceſſione. caſus 52. Append. 2. num. 24.

Fœminæ, & deſcendentes ex eis excluduntur per Conſuet. Neap. caſus 52. Append. 2. nu. 4.

Fœmina ſtante renunciatione habetur pro mortua. caſus 60. num 299.

Fœmina renuntiando ſucceſſionibus, ſemper excluditur. caſus 60. num. 301.

Fœmina nō cenſetur excluſa per teſtatorem niſi ab hæreditate illius, de quo ſtatutum loquitur. caſus 60. num. 308.

Fœminam non eſſe excluſam à fideicommiſſo, pronuntiandum erit. caſus 60. num. 313.

Fœminæ renūtiare ſolent iuxtà diſpoſitionem cap. quàmuis, de pactis. caſus 60. num 297.

Fœmina excluſę, ſemper cenſētur excluſa à ſucceſſionibus. caſus 60. num. 298.

Fœmina ceſſantibus illis, in quorum beneficium renuntiauit, admittitur ad ſucceſſionem. caſus 60. num. 302.

Fœminæ exiſtente ſtatuto excluſiuo, an concurrant cum proprijs fratribus in fideicommiſſo aucto. caſus 60. num. 306.

Fœminæ appellatione filiorum attenta ipſius proprietate continentur. caſus 60. num. 307.

Fœminæ appellatione filiorum veniunt in fideicommiſſo. caſus 60. num. 310.

Fœminæ cū maſculis admittuntur quando ſunt vocatæ nomine collectiuo. caſus 60. num. 312.

Fœmina proximior excluditur per maſculos remotiores. caſus 52. Append. 1. nu. 29.

Fœmina excluditur per maſculos in eodem gradu exiſtentes. caſus 52. Append. 1. num. 30.

Fœminæ quàmuis agnatæ ſint, non tamen ſunt aptę conſeruare ius agnationis. caſus 52. Append. 1. num. 34.

Fœmina tùnc excluderetur quando paragium fuerit taxatum, attentis omnibus bonis cuiuſcumq; generis. caſus 37. num. 18.

Fœminæ proximiores defuncto ex parte patris cenſentur vocatæ ad ſucceſſionem. caſus 52. Append. 5. num. 3.

Fœminæ in bonis fraternis paragiū petere nequeūt. caſus 52. Append. 4. num. 9.

Fœminæ admiſſæ faciunt partem, & earum portiones accreſcunt ſucceſſoribus. caſus 52. App. 4. num. 39.

Fœmina, quæ renuntiauit habetur, ac ſi paragium haberet. caſus 52. Append 4. num. 36.

Fœminæ exiſtentes in pari gradu, vel deſcendentes ex eis, omnes admittuntur. caſus 52. num. 7.

Fœminæ ſi reperiantur dotatæ, excluderētur à ſucceſſione fraterna qualitate adimpleta. caſus 52. num. 25.

Fœmina ſi non fuiſſet maritata infra ſexdecim annos ſuccederet, ſecus ſi fuiſſet dotata. caſus 52. num. 25.

Feuda excadentialia, ſeù ruſtica, non cenſentur iure feudi, & quare. caſus 15. num. 2.

Feuda ruſtica poſſunt per Barones concedi. caſus 15. num. 3.

Fideiuſſor habet ſpatium ſex menſium ad præſentandum reum, & moram purgandam. caſus 23. num. 2.

Fideiuſſor de præſentando aliquem ſub certa pœna, certo die cum iuramēto, an excludatur à facultate purgandi moram. caſus 23. num. 17.

Fideiuſſor ſi minus legitimè reum præſentauerit, adhuc erit liberatus, ſi Iudex repreſentationem pro legitima acceptauerit. caſus 23. nu. 18.

Fideiuſſio prima ſublatur per ſecundam fideiuſſionem. caſus 23. num. 16.

Fideiuſſio prima per ſecundā eſt ſublata. caſus 23. num 20.

Fideiuſſor non ex nudo pacto, ſed ſtipulatione obligatur. caſus 60. num. 176.

Filia portionem bonorum maternorū conſequitur ex Conſtit. Regni. caſus 37. num. 38.

Filia de bonis maternis, an præferatur, & qualitèr. caſus 37. num. 39.

Filia excluditur ab illa hæreditate, de cuius hæreditate proceſſit. caſus 37. num. 41.

Filia fœmina debet habere paragium de feudo materno ab eius fratre ſuccedente in illo. caſus 37. num. 45.

Filia à fratre dotata, viua matre, cenſetur dotata etiam de maternis bonis. caſus 37. num. 68.

Filia ſi dotem non habuerit ſecundum paragium, aget ad ſupplementum. caſus 37. num. 34.

Filia accepta dote, renuntiando bonis patris, poterit ea petere ex futura, & noua cauſa. caſus 60. num. 303.

Filia dotata, ſuccedit patri, vel fratri cum ſorore in capillo collatis dotibus. caſus 52. Append. 5. num. 54.

Filia ſi reperitur maritata, & non apparet de aliqua dotatione, nec interpellatione, excluditur à ſucceſſione fratris. caſus 52. Append. 2. nu. 15.

Filia dotata, cui dos promiſſa fuit in certis tandis, & non ſoluta, agere poterit non tamen ad ſolutionem vt maſculiata, idem ſi habuiſſet dotem minore paragio. caſus 52. App. 2 nu. 16. & 17.

Filia sēper eſt excluſa per Conſuetudines ab omni ſucceſſione aſcendentium, & tranſuerſalium per fratres etiam conſobrinos, quod ampliatur. caſus 52. Append. 2. num. 20. & 21.

Filiæ ſororis dotatæ renuntiātis, an ex propria perſona veniat ad ſucceſſionem conſobrini, deciſio affertur. caſus 52. Append. 5. num. 57.

Filij vti filij ſuccedunt in bonis paternis. caſus 48. num 3.

Filij fratris, & filij ſororis, conſobrini dicuntur, & in quarto gradu poſiti. caſus 52. num. 2.

Filij fratrum, & ſororũ de iure communi concurrunt ſimul in ſucceſſione patrui, vel amitæ. caſus 52. num. 8.

Filij fratrum, & ſororum ad patrui ſucceſſionem ſeu amitæ, an concurrat. caſus 52. num. 17.

Filij ſororis conſobrinæ ſunt excluſi à fratre conſobrino, & quomodò. caſus 52. Append. 4. nu. 17.

Filij cum patre an debeant ſuccedere cumulatiuè uno, vel ordine ſucceſſiuo, vt priùs pater, deindè filij poſt obitũ patris, affertur deciſio. caſus 60. num. 294.

Filiorum appellatione, an filiæ contineantur. caſus 60. num. 295.

Filiusfam. poſt mortem patris renuntiando hæreditati paternæ, an teneatur creditoribus. caſus 28. num. 1.

Filiusfam. per emancipationem efficitur ſui iuris, & liberatur à patria poteſtate. caſus 28. nu. 2.

Filiusfam. per obitum patris fit ſui iuris. caſus 28. num. 3.

Filiusfam. tenetur in quantum facere poteſt. caſus 28. num. 5.

Filiusfam. per emancipationem, vel obitum patris efficitur nouus homo. caſus 28. num 6.

Filiusfam. per oppoſitionem beneficij l. quod cũ eo. *non poteſt carcerari.* caſus 28. num. 8.

Filiusfam. ſi ſe immiſcuerit hæreditati paternæ, vel adiuerit eum beneficio legis habetur, ac ſi ab ea abſtinuiſſet, quo caſu non poteſt carcerari, & quid ſi abſque beneficio legis adiuerit. caſus 28. num. 10 & 11.

Filiusfam. licet teneatur in bonis paternis, nõ per hoc carceratur. caſus 28. num. 13.

Filiusfam. qui iurauit, non iuuatur beneficio Macedoniani. caſus 28. num. 18.

Filius emancipatus, & per mortem patris liberatus, æquiparatur. caſus 28. num. 4.

Filius natus ex fœmina, quæ renuntiauit, licet ex perſona matris ſuccedere non poſſit, quæ ſe excluſit per renuntiationem, adhùc ſuccederet ex perſona propria, ſi non adeſſet alter in gradu, vel eſſet ipſa proximior, vel in pari gradu. caſus 52. Append. 3. num. 9.

Filius ſororis patris defuncti ſuccedit illi in bonis eius paternis, vbi ratio aſſignatur. caſus 52. Append. 5. num. 5.

Filius ſororis meę eſt mihi cognatus. caſus 52. Append. 5. num. 15.

Filius ex repreſentatione conſequitur gradum patris, nõ tamen alias qualitates ætatis, vel maſculinitatis. caſus 55. num. 9.

Filius cõceptus antequã pater ammiſit dignitatẽ, ea priuari nõ debet, etiã ſi à patre ius illud deriuare cõtendat, et ratione probatur. caſus 60. n. 463.

Filius, qui ſe declarat hæredem patris, & non eſt obligatur in pœnam mendacij. caſus 60. in caſu prætermiſſo num. 8.

Filius ergo hæres, qualitèr intelligatur. caſus 60. in caſu prætermiſſo num. 9.

Filius ex confectione inuentarij, an hæres dicatur. caſus 9. num 10.

Filius ergo hæres, qualitèr intelligatur. caſus 9. num. 30.

Filius non præſumitur adiuiſſe, ſed immiſcuiſſe hæreditati. caſus 9. num. 31.

Filius quãdo hæres patris efficiatur. caſus 9. nu. 35.

Filius alienãdo rem prohibitam, alienari in dubio videtur eligiſſe rem alienatã pro ſua legitima. caſus 41. num. 11.

Filius pro legitima dicitur creditor, & creditori æquiparatur caſus 41. num. 15.

Filius alimenta præterita an poſſit petere, & quando debitum contraxiſſet. caſus 20. num. 4.

Finis litium eſt incertus, eiuſq; euentus dubius. caſus 51. num. 34.

Fiſcus, & Reſpublica ſemper ſunt ſoluendo. caſus 35. num 55.

Fiſcus non ſoluit vſuras. caſus 58. num. 1.

Fiſcus bonæ fidei poſſeſſor facit fructus ſuos, & non tenetur ad reſtitutionem. caſus 58. num. 2.

Fiſcus fructus perceptos à die litis cõteſtatæ ſoluere tenetur. caſus 58. num. 8.

Fiſcus ad intereſſe cõuentionale tenetur. caſus 58. num. 12.

Forma interpellationis refertur. caſus 36. nu. 41.

Forma publicandi teſtamenti, qualitèr fiat. caſus 6. num. 5.

Forma aperiendi teſtamenta refertur. caſus 6. num. 11.

Frater conſanguineus inſimul cum fratre vterino ſuccedunt defuncto in bonis ab eo quæſitis æqualitèr. caſus 52. Append. 5. num. 17.

Frater patruelis conſobrinus, vel amitinus, non excludit ſororem amitinam, vel cõſobrinam à ſucceſſione alterius fratris patruelis, vel conſobrini. caſus 52. Append. 5. num. 35.

Fratres conſanguinei ſuccedunt cum matre in bonis paternis. caſus 48. num. 1.

Fratres conſanguinei tantùm, vel vterini, vel patrueles tantùm excluduntur à ſucceſſionibus decedente fratre cum fratribus vtrinque cõiunctis, & ſolùm parentes admictuntur. caſus 48. nu. 5.

Fratres vtrinque coniuncti non ſuccedunt vna cum parentibus tàm ſi ſint conſanguinei, quàm vterini de iure nouiſſimo. caſus 48. num. 14.

Fratres conſanguinei sẽper præferuntur ſicuti vterini in bonis maternis. caſus 48. num. 15.

Fratres conſanguinei, & vterini quando concurrũt inter ſe ad ſucceſſionem, qualitèr admictũtur. caſus 48. num. 17.

Frater vtrinque coniunctus excludit fratrem conſanguineum à ſucceſſione. caſus 48. num. 10.

Frater

Frater dans paragium pro dote ſorori repellitur à ſucceſſione matris, atque paterna, ſecundum aliquos. caſus 37. num.40.
Frater dotando ſororem, cenſetur tàm de bonis paternis, quàm maternis dotaſſe. caſus 37. nu.47.
Frater tenetur dotare ſororem, habita ratione ad portiones defunctorum, quæ accreſcunt ſuperſtiti fratri. caſus 37. num.60.
Frater tenetur maritare, & dotare ſororem nõ tantùm de bonis paternis, ſed etiam maternis. caſus 37. num.62.63.& 66.
Frater dotem dotando ſororẽ de bonis paternis, dediſſe præſumitur, & ratione oſtenditur. caſus 37. num.64.& 65.
Frater præſumitur dotare ſororẽ de bonis vtriuſq; paternis, & maternis. caſus 37. num.66.
Frater dotando ſimplicitèr ſororem, de ſuo videtur dotaſſe, quaſi donauerit ſorori. caſus 37. nu.69.
Frater ſororis debitor in eadem quantitate quam in dotem promiſerit tùnc non donandi, ſed & compenſandi animo dotem dediſſe cẽſetur. caſus 37. num.72.
Frater, vel mater ſimplicitèr dotantes rem propriam, vel communem in dotem dare cenſentur, etiam ſi eſſent adminiſtratores. caſus 37. nu.73.
Fratres tenentur ſorores maritare iuxtà paragium ex Conſtit. Regni, eo quia ipſe non admittuntur ſtantibus maſculis. caſus 37. num.59.
Frater conſobrinus ſolus ſuccedit poſt mortem conſobrini, excluſis filijs ſororis. caſus 52. App.3. num.5.
Fratres conſobrini, & deſcendentes alterius fratris conſobrini præmortui æqualitèr ſuccedunt ſicuti frater patruelis, & deſcendentes alterius fratris patruelis, ſicuti fratres carnales, & filij alterius fratris carnalis. caſus 52. num.5.& 6.
Fratres, & filij alterius fratris ſuccedunt omnes prædefuncto fratre, excluſis fœminis ex fratre, quod etiam in fratribus in trãſuerſali linea conſtitutis procedit, quod exemplificatur. caſus 52. num.12.& 13.
Fratres dotare ſorores non tenentur, & qualitèr. caſus 52. num.27.
Frater ſolus conſobrinus ſuccedit decedenti aliquo ſuperſtite fratre conſobrino, & filijs ſororis conſobrinæ illis excluſis. caſus 52. num.15.
Frater patruelis excludit ſororem patruelem. caſus 52. num.16.
Fraus nunquàm cenſetur commiſſa, quando omnia ſunt palàm facta, & nihil clam. caſus 47. n.20.
Fraudatio gabellæ coniecturis, & præſumptionibus probatur. caſus 47. num.23,
Fraudandi animum habere non dicitur, ſi pecuniam poſuiſſet in feneſtra, vel ſub lapide non reperto Gabellario. caſus 47. num.35.
Frater maior diuidit, & minor elegit. caſus 44. num.3.
Fructus percepti à bonæ fidei poſſeſſore non reſtituuntur, quãdo fructus reſtitui iubetur, & ſic deciſum. caſus 32. num.14.
Fructus meliorationum ſunt domini melioramentorum, & eius, qui fecit ea. caſus 32. nu.13.
Fructus percepti ex re mea mihi debentur. caſus 32. num.15.
Fructus percepti ex melioramentis à poſſeſſore bonæ fidei non compenſantur cum ipſis ſumptibus, ſed pro melioramẽtis retentio rei illi erit concedenda. caſus 32. num.16.
Fructus reſtituendi tantùm, compenſandi ſunt cum meliorationibus. caſus 32. num.18.
Fructus poſt ſententiam percepti, non veniunt in ſententia faciente mentionem de fructibus. caſus 32. num.19.
Fructus ex pignore percepti imputãtur in creditũ, ſecus ſi contrarium probetur. caſus 38. nu.39.
Fructus ex pignore percipi poſſunt, quando ità conuentum eſſet, quoniam tùnc non vſura diceretur, ſed intereſſe debitum, & ſic iudicatum. caſus 38. num.47.& 48.
Fructus ex pignore accipiens, vſura eſt. caſus 38. num.52.
Fructus legatorum piorum debentur à die mortis teſtatoris. caſus 60. num.179.
Fructus regularitèr in condemnatione, debentur in actione hypothecaria à die litis conteſtatæ. caſus 60. num.180.
Fructus fructuum non dantur. caſus 36. nu.6.
Fugiens ſi ſtatim reuertatur, excuſatur, ſed ſecundum aliquos punitur concordatur. caſus 1. nu. 33.& 34.

G

Gabella tùnc verè dicetur fraudata, ſi cũ mercibus quis tranſiret. & nõ ſolueret. caſus 47. num.25.
Gabella nequit ſolui pro rebus portatis ad Ciuitatem pro neceſſitate famis. caſus 47. nu.43.
Gabella non ſoluens, non eſt in culpa, cum non extet Gabellarius, cui ſit aſſignatio. caſus 47. nu.18.
Gabellam fraudare non dicitur, qui merces quas defert, denuntiat, nec illam ſoluere negat. caſus 47. num.26.
Gabellam non ſoluens ad portam Ciuitatis, licet videatur habere animum fraudandi, non tamen procederet quãdo gabella eſſet noua, vel incognita. caſus 48. num.32.
Gabellarius quando abeſſet, cui eſſet facienda notificatio, ad hoc ne aliquis exemptus excuſetur. caſus 48. num.16.
Gabellarius agens reiuendicatione rei, quæ in commiſſum incidit, probare debet fraudem commiſſam. caſus 47. num.22.
Gabellarius interpellare debet, vt gabella ſoluatur. caſus 47. num.36.
Geminatio verborum, ſeù actus reiteratio denotat firmitatem propoſiti. caſus 2. num.51.

Gemina-

Geminatio verborum plus operatur, quam ſimplex locutio, & oſtendit deliberatam voluntatem diſponentis. caſus 2. num. 52. & 53.

Generalis Procurator ad negotia poteſt ſoluere creditoribus domini, nec requiritur ratificatio. caſus 2. num. 14.

Generi per ſpeciem derogatur. caſus 34. nu. 39.

Genus, & ſpecies quando cadunt ſuper eodem iure, generi per ſpeciem derogatur, ſecus ſi diuerſo iure. caſus 34. num. 41.

Genus includit omnes ſpecies. caſus 34. nu. 15.

Grauamen ullum imponi poteſt ſuper legitima. caſus 41. num 16.

Grauatus per ſententiam Arbitri, adire poterit Iudicem loci, & quid ſi allegaret læſionem aliundè. caſus 4. num. 5.

H

Habitatio domus venit appellatione alimentorum. caſus 53. num. 41.

Habitantes in Ciuitate, ſi bona habuerint in diuerſis territorijs, qualitèr teneantur contribuere in ſubſidijs. caſus 5. num 11.

Habitare dicitur, qui cum familia, & bonis habitat. caſus 5. num. 16.

Habitatio ſola non facit domiciliū. caſus 5. nu. 18.

Habitator non dicitur etiam ſi per mille annos ſtetiſſet, niſi habeat animum ibi permanendi perpetuò cū maiore parte eius familiæ caſus 5. n. 20.

Habitatores dicuntur cum familia, ſecus habitantes ſolum. caſus 60. num. 3.

Habens ſcripturam trino teſte bonæ opinionis munitam, præfertur habenti inſtrumentum publicū poſteriùs quòad pignus, & hypotecam. caſus 60. num. 42.

Hebrei feneratores tenentur ſoluere damnum, & intereſſe quando reſtituunt veſtes corroſas à tineis, & muribus. caſus 60. num. 260.

Hæreditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius. caſus 54. num. 13.

Hæredes, & ſucceſſores ſi non fuerint expreſſi in contractibus præſumerentur. caſus 30. nu. 6.

Hæres debet ſeruare diſpoſitionem defuncti, & ſi illam non ſeruauit, erit priuandus. caſus 48. nu. 19. & 20.

Hæres non ſeruando contenta in teſtamento dicitur teſtatoris voluntatem circumuenire. caſus 48. num. 22.

Hæres poteſt priuari hæreditate, ſi non obediat eius mandato. caſus 48. num. 23.

Hæres eligens viam ex teſtamento, non poteſt eligere viam ex codicillis, & ſibi præiudicat. caſus 48. num. 24.

Hæres creditoris virtute iuramenti poteſt liquidare inſtrumentum, & ratio affertur. caſus 60. num. 330. & 331.

Hæres debitoris non poteſt capi vigore licentiæ de capiendo debitores. caſus 60. num. 333.

Hæres debitoris tenetur principalitèr ad reſtitutionem rei nō in perſona, et quare. caſus 60. n. 334.

Hæres debitoris quare non poteſt ad formam Ritus conueniri, & quid è contra caſus 60. nu. 335.

Hæres adeundo contrahit cum creditoribus, & legatarijs, ac cum defuncto, & fideicommiſſario. caſus 53. num. 2.

Hæres debita ſoluere tenetur. caſus 53. num. 3.

Hæres adeundo quaſi contrahit caſus 53. nu. 4.

Hæres tenetur factum defuncti approbare. caſus 53. num. 6.

Hæres, qui ſemel eſt, ſemper erit hæres. caſus 53. num. 7.

Hæres non poteſt deſinere eſſe hæres. caſus 53. num. 8.

Hæres, cui portio legitimè ex neceſſitate debetur indeuotus omni comodo hæreditario vltra legitimā priuandus erit. caſus 53. num. 9.

Hæres creditor irrefutabilis defuncti, an alios creditores præoccupabit, traditur cautela caſus 53. num 10. & 11.

Hæres alienando bona ſubiecta fideicommiſſo, & alia comparādo ſubrogata in eius locum tenetur reſtituere. caſus 53. num. 13.

Hæres efficitur dominus, & poſſeſſor pleno iure, & quare, & facit fructus ſuos. caſus 53. nu. 31.

Hæres ſe obligans ſoluere legatum, non iuuatur dicere, quod bona non ſufficiunt. caſus 53. nu. 46.

Hæres dicitur dominus, & hæreditas dominium. caſus 60. num. 280.

Hæres dicitur dominus adita hæreditate, non tamen adhùc poſſeſſor. caſus 60. num. 280.

Hæres ex aditione tenetur creditoribus hæreditarijs, & remanet obligatus fideicommiſſarijs, et legatarijs. caſus 60. num. 286.

Hæres poterit fructus, & rem vendicare quando legatarius intrat poſſeſſionem propria auctoritate. caſus 60. num. 289.

Hæres nil poterit opponere vxori teſtatoris ob legatum ſupellectilium caſus 33. num. 11.

Hæres eſt propriè conficiēdo inuentarium caſus 9. num. 32.

Hæres conficiendo inuentarium, non cogitur adire. caſus 9. num. 33.

Hæres dicitur ſucceſſor, & bonorum poſſeſſor. caſus 45. num. 11.

Hæres onera hæreditaria ſubit ex iuris debito. caſus 51. num. 12.

Hæres cenſetur vna perſona cum teſtatore. caſus 26. num. 21.

Hæres ex iuramento defuncti obligatur non minus, quam ſi ipſe hæres iuraſſet. caſus 60. nu. 123.

Hæres cogi poſſit ad obſeruantiam promiſſionis defuncti. caſus 60. num. 125.

Hæres tenetur ad obſeruantiam iuramenti præſtiti per defunctum. caſus 60. num. 127.

Hæres ex perſona propria, non vt hæres poteſt venire contra factum defuncti. caſus 60. nu. 139.

Hæres

INDEX.

Hæres ſi nõ ſeruat factum defuncti,non indiget diſpenſatione. caſus 60. num.132.

Hæres ſi vellet dicere contractum iuratum per defunctum eſſe nullum, non indiget abſolutione à iuramento. caſus 60. num.133.

Hæres propriè dicitur dominus, quia ſuccedit in vniuerſum ius. caſus 60. num.512.& 513.

Hæres nullus reperitur, vbi nullum eſt commodũ. caſus 60. in caſu prætermiſſo num.18.

Hæres cum non ſit, ſi confitetur eſſe hæredem, non obligatur ex confeſſione nulla illis, apud quos confiteretur, & non alijs. caſus 60. in caſu prætermiſſo num.20.

Hæres deducit,quod de ſuo expendit in hæreditate. caſus 29. num.2.

Hæres recuperat expenſas de ſuo factas in hæreditate, ea non exiſtente ſoluendo. caſus 29. nu.3.

Hæres aſſerens per mendacium cum nõ ſit,habetur pro hærede in ſui damnum ad fauorem creditororum. caſus 60. in caſu prætermiſſo nu.7.

Hæredis enunciatio vbi re vera non eſt, & nunquã præiudicat. caſus 60.in caſu prætermiſſo nu.19.

Hypotheca tacita,non tamen expreſſa,competit legatario, quæ differt ab alijs hypotecis.caſus 45. num.47.& 48.

Hypoteca pro legato, eſt alijs hypotecis debilior, et ratio oſtenditur. caſus 45. num.49.

Hypoteca vndè dicitur,& dicitur ius reale, & tribuit ius in re. caſus 40. num.21.22.& 23.

Hypoteca ſequitur rem hypotecatam . . caſus 40. num 24.

Hypoteca cum ipſa re in quemcunque poſſeſſorem, & ſic cõtra tertium poſſeſſorem datur. caſus 40. num.25.& 26.

Hypotecaria actio eſt remedium principale competens etiam Iudicis officio intentato. caſus 40. num 37.

Hypotecaria agi dicitur quando petitur debitum ſolui,aut bona relaxari.caſus 40. num.41.

Hypoteca dicitur ius,ſeù ius reale. caſus 35.nu.6. & 10.

Hypoteca vndè dicatur. caſus 35. num.7.

Hypoteca eſt ius afficiens rem. caſus 35. nu.11.

Hypoteca conſtituit ius reale. caſus 35. nu.12.

Hypoteca eſt alterius obligationis acceſſio. caſus 35. num.22.

Hypoteca ceſſat,ceſſãte obligatione.caſus 35. n.23.

Homicida priuatur hæreditate occiſi. caſus 60. num.424.

Honores peti nequeunt à reis,ſed offerri. caſus 1. num.24.

I

ID quod intereſt in mutuo,non habetur pro vſura. caſus 40. num.11.

In alternatiuis ſufficit alterutrum adimplere. caſus 60.num.288.

Incarceratio aſſequitur ex obligatione, & fideiuſſione ſtipulata penes acta. caſus 24. num.20.

Incola quis dicatur. caſus 5. num.19.

Incola velut dicitur, qui in territorio alieno habitat. caſus 5. num.23.

Incluſio vnius, eſt excluſio alterius. caſus 52. num.14.

In dubio cenſetur quis remiſiſſe tantùm animi rancorem ob æternam ſalutem. caſus 57. nu.22.

In dubio iudicandum erit poſſeſſorem fuiſſe factũ locupletiorem,& ſic iudicatum. caſus 58. nu.7.

Induſtria perſonæ conſideratur ex conceſſione officiorum. caſus 51 num.7.

Induſtria perſonæ electa videtur,per delegationem. caſus 15. num.9.

Ignorantia ſemper præſumitur, niſi contrariũ probetur,cum in facto conſiſtet. caſus 2. num.32.

Ignorantia non præſumitur,ſed potiùs ſciẽtia de ijs, quæ publicę geſta ſunt. caſus 47. num.2.

Ignorãtia non præſumitur,quod publicè fit,& qualitèr procedat. caſus 47. num.3.4.& 5.

Ignorantia an admittatur, quando præſumeretur ſcientia vti cõſanguineus,vel vicinus. caſus 47. num. 6.

Ignorantia nõ præſumitur in ijs,quæ quis debet inueſtigare. caſus 47. num.7.

Ignorantia craſſa, & ſupina,pro ſcientia habetur in pœnalibus,quæ nunquàm prodeſt,nec excuſat. caſus 48. num.10.

Ignorantia banni ſolo iuramento probatur. caſus 47. num.30.

Ignorantia non præſumitur in Doctore. caſus 9. num.15.

In generali mandato venit omne illud,ad quod dominus de iure poſſit compelli. caſus 2. nu.18.

Ignobilis electus ad officium nobile,ſtante contradictione debet abſtinere, & ſic in praxi ſeruatur. caſus 60. num.459.

Inhibitio ſiuè iuſta, ſiuè iniuſta,timenda. caſus 19. num. 6.

In habentibus ſimbolum, facilis eſt tranſitus. caſus 34. num. 25.

Iniqua conditio non debet alteri per alterum inferri. caſus 1. num.52.

Inhibitoria ſtatim mitti poteſt per Iudicem à quo, & ligat manus ſtatim quando præſentatur. caſus 16. num.9. & 10.

Infecta primitiua,inficiuntur deriuatiua. caſus 60. num.362.

Ignoranti ſubueniendum eſt. caſus 60. nu.573.

Illud quod eſt inductum tàm ad beneficium maſculi, quàm fœminæ de iure conſuetudinario. caſus 52. Append.1. num.5.

Illatio non fit ex diuerſis. caſus 30. num.1.

Impurus in vna familia vniuerſum genus, & ad ſingulas ex ea prouenientes eadem laborare nota, & qualitèr procedat, declaratur. caſus 60. num.470.

I N D E X.

Impediri non poteſt liqvidatio, ſeù incuſatio obligationis pratextu praucutionis remintiata. caſus 60. num.77.

In ore duorum,vel trium,ſtat omue verbum. caſus 60 num.248.

In diuiſione maior requiritur æquitas,& æqualitas, quam in venditione, & qualitèr facienda erit. caſus 56. num.20.

Inimicitia capitalis oritur ex depoſitione teſtis in cauſa criminali. caſus 57. num.1.

Inimicitia oritur inter reum, & offenſum querulantem. caſus 57. num.3.

Inimicitia oritur ex accuſatione. caſus 57. nu.4.

Inimicitia qualibet probabilis in ſpecie ſufficit ad recuſandum Iudicem. caſus 57. num.15.

Inimicus capitalis dicitur qui ſponte contra aliquē teſtificatur caſus 57. num.2.

Inimicus reconciliatus,non eſt inimicus. caſus 57. num. 8.

Inimicus reconciliatus ſuſpectus redi poteſt. caſus 57. num.12.

Inimicus ſemel præſumitur inimicus. caſus 57. num.17.

Inimicus reconciliatus, redditur ſuſpectus. caſus 57. num.18.

Inimico reconciliato,non eſt confidendum. caſus 57. num.16.

Initium menſis attenditur à die incuſationis primę contumaciæ. caſus 60. num.136.

Iniuria grauis, dicitur percuſſio cum baculo. caſus 60. num 584.

Iniuria inferri dicitur à primo,qui prouocat. caſus 60. num.585.

Iniuriatus verbis, ſi gladio occidit,mitiùs punitur. caſus 60. num.586.

Iniuria remittitur per remiſſionem factam. caſus 57. num.6.

Iniuria cenſetur remiſſa inter iniuriatum, & iniuriantem ſi ſuperuenit amicitia. caſus 57. numer.11.

Inſcriptio priùs fit,& poſteà ſubſcriptio. caſus 1. num.15.

Intellectus ad Conſuetud.Si moriatur,§.quod autem. caſus 52. Append.3. num. 15.

Intellectus ad Conſuet. Quod autem, verſ. & in præmiſſis. 53. Append.5. num.4.

Inſtitutum naturale eſt,vt patriæ,an parentibus pareamus. caſus 5. num.5.

Inſtrumentum liquidum quando dicatur. caſus 35. num.160.

Inſtrumentum adeptæ poſſeſſionis inſtrumenti emptionis mentionem facientis, non probat inſtrumentum enuntiatum. caſus 22. num.11.

Interdictum retinendæ datur domino directo pro recuperatione poſſeſſionis naturalis, & ſic iudicatum Romæ. caſus 26. num.2.& 3.

Interdictum ſaluianum legatariis, & fideicommiſſariis non reddi videtur. caſus 45. num.30.

Intereſſe ob retardatam ſolutionem pecuniarum non factam,omni iure debetur. caſus 40. nu.1.

Intereſſe lucri ceſſantis, ac damni emergentis, nunquam debentur ſine mora. caſus 40. num.2.

Intereſſe non debetur ſine mora,& ex mora. caſus 42. num.3.

Intereſſe lucri ceſſantis, quando debetur ſine mora. caſus 40. num.4.

Intereſſe taxatio admittitur, & poteſt à principio in pactum deduci quando quis eſt ſolitus negotiare,& in eo lucrari. caſus 40. num.5.

Intereſſe inſolito negotiare nullo pacto deducto ante moram denegari debet. caſus 40. num.6.

Intereſſe lucri ceſſantis admittitur in mercatore,qui vendere, & emere ad negotiandum ſolet. caſus 40. num.9.

Intereſſe ex mutuo in tribus caſibus admittitur, maximè quando mora præceſſit. caſus 40 nu.10.

Intereſſe non alitèr debetur,ſi non eſſet verificatum mutuantem ſolitum eſſe mercatorem, nàm debet de hoc conſtare. caſus 40. num.12.

Intereſſe lucri ceſſantis prætendens, debet probare coniunctam negotiationem. caſus 40. num 13.

Intereſſe damni emergentis probari debet ſe illud paſſum,& quomodò. caſus 40. num.15.

Intereſſe damni emergentis non poteſt conſequi,niſi probetur in indiuiduo damnum conſequutū fuiſſe, ex eo quia non habuit pecuniam. caſus 40. num.16.

Intereſſe damni emergentis,vel lucri ceſſantis probatio in Regno non admittitur, & debetur ſine alia probatione. caſus 4. num.18.

Intereſſe damni emergētis ità demum creditori debetur,ſi ipſe aliquod damnum incurrat ob ceſſationem ſolutionis non factam. caſus 40.nu 17.

Intereſſe venit acceſſoriè ad cauſam principalem. caſus 40. num 29.

Intereſſe ex mora debetur ob moram acceſſoriè. caſus 4. num.30.

Intereſſe ob moram contractam debetur Iudicis officio. caſus 40. num.33.

Intereſſe continet duplum. caſus 40. num.50.

Intereſſe debetur ex mora. caſus 60. nu.389.

Intereſſe nunquàm debetur,niſi probetur. caſus 60. num.390.

Intereſſe quomodo probetur. caſus 60. nu.391.

Intereſſe comprehenditur ſtante obligatione bonorum debetur principalitèr ex promiſſione. caſus 38. num.8.

Intereſſe comprehendit damnum emergens, & lucrum ceſſans. caſus 38. num.9.

Intereſſe damni emergentis,& lucri ceſſantis, omni iure debetur. caſus 38. num.10.

Intereſſe non tantùm venit ob moram contractam per non ſoluentem, ſed ſub promiſſione refectionis illorum. caſus 38. num.11.& 14.

Intereſſe debetur per debitorē moroſum. caſus 38. num.12.

Intereſſe

Digitized by Google

Intereſſe ſine mora non debetur, & intereſſe venit ſub obligatione refectionis damnorũ, ſtante clauſula, quæ omnia. caſus 38. num. 13. & 15.
Intereſſe conſideratur reſpectu mercatura, ſecus in alijs, cum ſit illud introductum fauore mercatorum. caſus 38. num. 16. & 17.
Intereſſe lucri ceſſantis à conſueto negotiari, an peti debet. caſus 38. num. 18.
Intereſſe prætendens, probare debet conſuetam negotiationem, adhibitis illis tribus requiſitis. caſus 38. num. 19.
Intereſſe tàm lucri ceſſantis, quàm damni emergẽtis mercatori debetur. caſus 38. num. 20.
Intereſſe lucri ceſſantis, ac damni emergentis debetur ei, qui pecunias habet paratas ad negotiandum. caſus 38. num 21.
Intereſſe lucri ceſſantis debetur ſolito negotiare, & ſic deciſum, quod eris probandum concludentèr, non præſumptiuè. caſus 38. num. 22.
Intereſſe dotis dicitur damnum emergens, & debetur, licet maritus non ſit ſolitus negotiare. caſus 38. num. 23.
Intereſſe debetur ei, qui habuiſſet pecuniam, potuiſſet emere prædia, & alia. caſus 38. num. 24.
Intereſſe probatum cenſetur quando accepiſſet quis pecuniam ſub vſuris ad eandem rationem, aut accepiſſe pecuniam ad cambium. caſus 38. num. 25. & 26.
Intereſſe dotis debetur cõſtante matrimonio ex mora propter onera. caſus 38. num. 27.
Intereſſe debetur mulieri ob dotem non ſolutam. caſus 38. num. 28.
Intereſſe dotis debetur à die moræ. caſus 38. n. 29.
Intereſſe damni emergentis ſine mora debetur. caſus 38. num. 30.
Intereſſe damni emergẽtis, & lucri ceſſantis in Regno, probatione non indiget. caſus 38. nu. 31.
Intereſſe ad quam rationem liquidatur. caſus 38. num. 32.
Intereſſe an debeatur ex mora pro sũma ſolui promiſſa incertò tempore. caſus 60. nu. 211.
Intereſſe an debeatur ob moram creditoris abſentis ſtante oblatione debitoris facta. caſus 60. numer. 212.
Intereſſe tertiarum venit appellatione fructuum. caſus 36. num. 3.
Intereſſe intereſſa non datur, & intereſſurium intereſſurij. caſus 36. num. 8.
Intereſſe quando non petitur vt acceſſio, ſed vt ſors parit aliud intereſſe. caſus 36. num. 16.
Intereſſe annuorum introituum non ſolutorum in tempore debetur. caſus 36. num 17.
Intereſſe annuorum introituum, ad quam rationem debetur. caſus 36. num. 18.
Intereſſe annuorum introituum non ſolutorum debetur. caſus 36. num 26.
Intereſſe oritur ratione moræ. caſus 36. nu. 28.
Intereſſe venit ex mora non ſolutis. caſus 36. n. 29.
Intereſſe non debetur ſine mora. caſus 36. nu. 30.
Intereſſe quando debetur à die interpellationis. caſus 36. num. 34.
Intereſſe dotis eſt damnum emergens. caſus 36. num. 39.
Intereſſe, ex intereſſe percipi poteſt, vbi agitur de damno emergenti, ſecus de lucro ceſſante. caſus 36. num. 40.
Intereſt Reipublicæ delicta puniri caſus 13. n. 15.
Intereſt ſuprema hominum iudicia exitum habere. caſus 6. num. 2.
Intereſſurium fructuum non datur, neq; acceſſio acceſſionis. caſus 36. num 5.
Interpellatio non exigitur ſtante appoſitione diei in inſtrumento. caſus 36. num. 36.
Interpellatio vnica ſufficiens erit, eo quod ſemper durat, & pluries facta magis iuuat. caſus 36. num. 38.
Interpellatus iudicialitèr ſi non implet promiſſa, tenetur ad intereſſe. caſus 36. num 35.
Internallum ſtatim, vel incontinenti, qualitèr intelligatur. caſus 55. num. 37.
Introitus extra Ciuitatem Neap. exiſtentes empti de pecunia contractus Neap celebrari, an noui, vel veteri exiſtimantur. caſus 53. num. 25.
Inuentarij confectio quid operetur. caſus 9. nu. 11.
Inuentarium expenſis pupilli erit conficiendum, & hæreditatis. caſus 29. num. 4.
Io. cap. 8. refertur. caſus 5. num. 26.
Iudex conſiderare debet, an accuſatio ſit iuſta, vel non, & admittenda. caſus 1. num 19.
Iudex debet primũ videre libellum, vt poſſit deliberare an ſit iuſta petitio. caſus 60. nu. 192.
Iudex vendendo bona debitoris, perſonam ipſius repreſentat. caſus 27. num. 19.
Iudex mittit nuntios ad ſuſcipiendum iuramenta teſtium in teſtamentis deſcriptorum. caſus 6. num 39.
Iudex, qui profert vltimam ſententiam, debet illam exequi. caſus 16. num. 6
Iudex ad quem deſinit eſſe Iudex appellatione deſerta, etiam quod fuiſſet inhibitum. caſus 16. num. 4.
Iudex à quo quando poſſit adiri ob pronuntiationẽ appellationis deſerta, & quando adiri ad Iudicẽ ad quem, diſtinguitur. caſus 16. num. 8.
Iudex à quo quando poteſt declarare deſertam appellationem. caſus 16. num. 11.
Iudex pronuntians appellationẽ deſertam, non exequitur ſententiam per eum, ſed per Iudicem à quo. caſus 16. num. 13.
Iudex inhibitus in dubio parere debet Superiori, aliàs eius inobediẽtia puniretur. caſus 16. n. 14.
Iudex à quo procedere poteſt in cauſa etiam poſt decretam inhibitionẽ, quando non fuiſſet præſentata inhibitoria. caſus 16. num 15.
Iudex nil debet indiuiſum relinquere in iudicio familiæ erciſcundæ. caſus 56. num. 3.

INDEX.

Iudex debet curare vt diuiſio hereditatis ſi nõ fuerit facta per quotas, ſed per partes ſingulares reducatur ad quotam, vt vnuſquiſq; debita pro rata agnoſcat. caſus 56. num 7.

Iudex ad quem viſo proceſſu, ſi ei liquet appellationem deſertam eſſe ſine alio proceſſu reſcribit Iudici à quo, quod ſuam exequatur ſententiam, eo quod liquet de deſertione. caſus 45. nu 55.

Iudex efficitur incompetens facta electione fori. caſus 21. num. 1.

Iudex à quo pendente appellatione, an poſſit procedere ad taxationem expenſarum. caſus 11. num. 3.

Iudex pronũtiare poteſt ſuper expenſis, deſerta appellatione. caſus 11. num. 8.

Iudex poteſt aſſignare vni omnia bona, & illum cõdemnare ad ſoluendum æſtimationem conſocio, ſi euidentèr ità ſibi neceſſum eſt diuidere. caſus 46. num. 11.

Iudex mediatus eſt Præſes Prouinciæ. caſus 17. num. 3.

Iudex à quo, vel ad quem, de ſubreptione cognoſcere poterit. caſus 17. num. 8.

Iudex ſolet pro adminiſtratione iuſtitiæ multos habere inimicos. caſus 8. num. 2.

Iudex à quo pendente appellatione, an poſſit deſcriptionem facere de fructibus. caſus 60. nu. 208.

Iudex viſo inſtrumento, ſi dederit tenutam bonorũ debitoris, an parte nõ citata poſſit, vel non teneat. caſus 26. num. 15.

Iudex ſemper habere debet æquitatem præ oculis. caſus 2. num. 1.

Iudex poteſt ſuſpectus allegari, etiam ſi non ſit capitalis inimicus, etiam interueniente reconciliatione. caſus 57. num. 26.

Iudex non eſt apud Deum tutus, qui ſola amicitia ductus in arbitrarys pro amico iudicat. caſus 57. num. 29.

Iudex à quo, vel ad quem, cognoſcit de ſubreptione. caſus 19. num. 2.

Iudex recipiens friuolam appellationẽ, poterit acta cognoſcere. caſus 19. num. 3.

Iudex inhibitus ante reſponſionem alterius, nequit vlterius procedere caſus 19. num. 7.

Iudex inferior impeditur procedere ob ſupplicationem factam Principi. caſus 60. num. 551.

Iudicis appellatione in Regno quis ſit. caſus 60. num. 542.

Iudices diſpares eiuſdem rei eſſe non poſſunt. caſus 60. num. 547.

Iudices ſi condemnant reum odio, vel per inuidiam, ſi non tenentur de homicidio, quia pœnam illam meretur, tenentur propter peccatũ odij. caſus 57. num. 28.

Iudicis manus ligantur propter inhibitionem factã. caſus 19. num. 5.

Iudex loci, eſt Iudex inter eos, qui in eo loco litigant. caſus 4. num. 6.

Iudex ordinarius cenſetur quando ei committitur Vniuerſitas negotiorum per habentem poteſtatẽ. caſus 4. num. 7.

Iudex ordinarius dicitur qui futurus erit Iudex cauſæ. caſus 4. num. 9.

Iudices, & Aſſeſſores locorum ſunt ſicut Iudices M. C. V. qui habent iuriſdictionem ordinariam. caſus 4. num. 8.

Iudicis arbitrio eſt de eo, qui ſuccedere debet, ſuſpectio erit. caſus 43. num. 16.

Iudicis arbitrio relictum eſt, penès quem pupillus educari debet. caſus 43. num. 20.

Iudicis officium imploratur in cauſa depoſiti. caſus 60. num. 499.

Iudicium ſummarium eſt cauſa depoſiti. caſus 60. num. 493.

Iudicium factum cum procuratore reuocato valet, ſi de reuocatione aduerſarius neſciat. caſus 2. num. 31.

Iura, & actiones, an complectuntur in legato mobilium, & immobilium. caſus 54. num. 35.

Iura, & inſtrumenta debent conſignari quando ceditur debitum. caſus 35. num. 120.

Iuramento excluditur quis, neque teneatur, vltra quàmuis facere poteſt. caſus 28. num. 17.

Iuramentũ non impedit, quin exceptio opponi poſſit, qualitèr intelligatur. caſus 9. num. 18.

Iuramentum quòad vinculum animæ eſt perſonale, ſed quòad robur contractus habet realem effectum, & ſic ligaret. caſus 60. num 126.

Iuramentum quod interuenit in contractu illud cedi non poteſt, cum ſit perſonale. caſus 60. nu. 315.

Iuramentum appoſitum in cõtractu, quid operetur. caſus 28. num. 16.

Iuramentum præſtari poteſt per perſonam legitimam in cauſa electionis fori. caſus 21. nu. 3.

Iuramentum perhorreſcentiæ exigitur, quando ſit electio, ſeù variatio fori. caſus 21. num. 8.

Iuramentum perhorreſcentiæ fundat iuriſdictionẽ electi. caſus 21. num. 9.

Iurantes ſoluere, non excluduntur repetere ſolutũ. caſus 60. num. 369.

Iuriſdictio cohæret territorio, & extra territorium, non exercetur. caſus 60. num. 445.

Iuriſdictio in territorio alicuius Baronis non poteſt exerceri ſine eius conſenſu. caſus 60. numer. 446.

Iuriſdictio ſolo cohæret. caſus 60. num. 447.

Iuriſdictio arguit locũ eſſe illius, cuius nomine ipſa exercetur. caſus 60. num. 448.

Iuriſdictio non extenditur de loco ad locum, neq; de barco ad bancum. caſus 60. num. 450.

Iuriſdictio contentioſa non poteſt exerceri in alio loco abſq; licentia illius domini, ſecus in voluntaria caſus 60. num. 451.

Iuriſdictio mandari poteſt extra territorium per exempla tradita, quod non eſt dare Iudicem. caſus 60. num. 452.

Iuriſ-

INDEX.

Iuriſdictio non poteſt mandari vt exerceatur extra territorium, ſed benè Iudex dari poteſt vt extra territorium iudicet. caſus 60. num. 453.

Iuriſdictio voluntaria, & contentioſa, quæ ſit, remiſſiuè. caſus 60. num. 454.

Iuriſdictionem habens in aliquo loco dominiũ, cenſetur habere. caſus 60. num. 449.

Iuriſdictio conceſſa Ciuitati, cenſetur conceſſa Caſalibus. caſus 60. num. 118.

Ius patronatus quibus modis acquiri poſſit. caſus 60 num. 373.

Ius patronatus quibus modis probatur. caſus 60. num. 374.

Ius patronatus acquiritur per fundationem, etiam ſi illud non reſeruauerit, dummodò expreſſa non remiſerit. caſus 60. num. 375.

Ius patronatus laicale, qualitèr dicatur. caſus 60. num. 376.

Ius patronatus competit dotãti, eſto quod illud ſibi, & hæredibus nõ reſeruauerit. caſus 60. n. 380.

Ius patronatus in dubio videtur reſeruatum. caſus 60. num. 381.

Ius patronatus ad hæredes legitimos tranſit, imò etiam ad extraneos. caſus 60. num. 382.

Ius patronatus tranſit tàm ad hæredes ex teſtamẽto, quàm ab inteſtato. caſus 60. num. 383.

Ius patronatus tranſit ad quoſcunq; hæredes. caſus 60. num. 384.

Ius accreſcendi in contractibus non viget. caſus 32. num. 6.

Ius accreſcendi in legato alimentorum, an detur. caſus 32. num. 7.

Ius partis ex ignorantia, non dicitur defectum deterius. caſus 60. num. 571.

Ius affrancandi eſt quid diuerſum, & ſeperatum ab emphyteoſi. caſus 53. num. 26.

Ius ex facto oritur. caſus 2. num. 5.

Ius petendi alimenta eſt merè perſonale, ideò ipſa illius morte finiuntur. caſus 32. num. 1. & 2.

Ius quæritur filiis vti hæredibus patris in donatione contemplatione matrimonii, niſi adeſſet pactum, quod ſuccedant vti filii, ſed non vti hæredes. caſus 59. num. 7.

Ius quale redditur ſucceſſoribus Clerici beneficiati mortui reſpectu fructuum diuidendorum. caſus 60. num. 442.

Ius pignoris, ſeù hypotheca in legato intelligitur. caſus 54. num. 32.

Ius offerendi, competit in venditione rei ſub haſta. caſus 27. num. 16.

Ius in Regno facit iudicatum per S. C. caſus 37. num. 44.

Ius, quod quis habet ex contractu, potentius eſt iure, quod ſimplicitèr à lege, vel ſtatuto habet. caſus 35. num. 5.

Ius reale conſtituitur per pignus. caſus 35. nu. 8.

Ius hypotecæ non includit dominium, neque poſſeſſionem caſus 35. num. 9.

Ius in re habens, dicitur habere dominiũ. caſus 35. num. 14.

Ius habere dicitur quis ſi poſſeſſionem habet. caſus 35. num. 16.

Iuſtitiarii Prouinciæ cognoſcunt de feudis, exceptis feudis quaternatis. caſus 15. num. 1.

Iuſtitiarii olim non propriè iuriſdictionem habebant, ſed potiùs commendatum. caſus 4. numer. 10.

Iuſtitiarii in delictis iuriſdictionem habebant in ciuilibus ob defectum Baiulorum, & Camerariorum. caſus 4. num. 12.

Iuſtitiarius pro ſuo arbitrio voluntatis in quocũq; loco ſuæ Prouinciæ ius dicere poteſt ſicut Epiſcopus, & etiam M. C. V. caſus 60. nu. 102.

Iuſtitiarius in pinguiore, & meliori Ciuitate locum ſibi conſtituere poteſt. caſus 60. num. 103.

L

LAudemium ſemper debet ſolui quando feudũ tranſit ad perſonas in inueſtitura nõ comprehenſas, quod etiam in burgenſaticis procedit. caſus 49 num. 2.

Laudemium ſoluitur propter conſenſum domini, tranſlatione rei ad alienas manus propter mutationem emphyteotæ. caſus 49. num. 3.

Laudemium non debet ſolui per emphyteotam, ſi ſibi non ſit tradita bonorum poſſeſſio per dominum directum. caſus 49. num. 4.

Laudemium debetur adepta poſſeſſione bonorũ, non per ſimplicem aſſignationem. caſus 49. nu. 5.

Laudemium vt debeatur ſola recognitione generali, non niſi recognitionis tempore recognoſcens, tenetur. caſus 49. num 6.

Laudemium ſoluitur pro inſcriptione, & receptione noui emphyteotæ. caſus 49. num. 7.

Laudemium debet habere dominus, vt poſſeſſionem det nouo emphyteotæ. caſus 49. num. 8.

Laudemium debetur ob immiſſionem in poſſeſſionẽ rei emphyteoticæ. caſus 49 num. 9.

Laudemium non debetur, niſi ſubſecuta traditione, & poſſeſſione apud dominum facta. caſus 49. num. 10. & 11.

Laudemium an pro conſenſu, vel pro inueſtitura debetur, ſeù traditione poſſeſſionis. caſus 49. num. 15.

Laudemiũ domino debetur data poteſtate alienandi. caſus 49. num. 16.

Laudemium eſt quædam exhibitio obſequii reuerentialis, quæ nunquã cenſetur remiſſa per quãcunque conceſſionem, & immunitatem. caſus 49. num. 19.

Laudemiũ à laudando, & approbando dicitur, nàm laudatur à domino. caſus 49. num. 20.

Laudemium remitti non poteſt ex pacto, ſed quod ſoluatur maior penſio, vel pauca validitatur. caſus 49. num. 21.

I N D E X.

Laudemium ſi donetur, vel quod ius exigendi habeat, remitteretur, poſſit illud peti, & ratione oſtenditur. caſus 49. num. 22.

Laudemium eſt onus odioſum, ideò reſtringendum, nec extendendum. caſus 49. num. 27.

Laudemium eſt onus, vel ſecundum alios quædam res ſeperata ab ipſa re conceſſa in emphyteoſim, & nō dicitur onus reale, nec perſonale. caſus 49. num. 28.

Laudemium prouenit ex re ipſa, nec propter rem. caſus 49. num. 29.

Laudemium eſt fructus rei emphyteoticæ, ac directi domini. caſus 49. num 30.

Laudemium eſt onus reale, ſeù patrimoniale, & ſic non perſonale. caſus 49. num. 31.

Laudemium tranſit ad ſingularem quemcunq; res tranſit. caſus 49. num. 33.

Laudemium ſoluitur ab acquirente, non ab alienante. caſus 49. num 34.

Laudemium ſoluere tenetur, acquiſitor non alienator. caſus 49. num. 35.

Laudemium ſoluere ſpectat ad nouum emphyteotam. caſus 49. num. 36.

Laudemium ab emptore, non à venditore ſoluitur. caſus 49. num. 37.

Laudemium ſoluitur domino directo. caſus 49. num. 38.

Laudemium primo domino directo debetur, ſi alienatio rei emphyteoſis facta fuerit ab emphyteota etiam de conſenſu domini, & ſic deciſum. caſus 49. num. 39.

Laudemium nullum debetur ex reſolutione contractus. caſus 49. num. 43.

Laudemium non debetur quando fuerit facta retrouenditio vigore pacti de retrouendendo, caſus 49. num. 44.

Laudemium debetur in retrouenditionis contractu, quando tempus fuiſſet prorogatum, vel elapſum. caſus 49. num. 46.

Laudemium ex retrouenditione aliqui dixerunt deberi, & ſic iudicatum. caſus 49. num. 47.

Laici poſſunt iuriſdictionem eorum Iudicis prorogare de licentia ipſius. caſus 24. num. 14.

Laudum prolatum ſuper eadē difficultate enuntiatur. caſus 37. num. 76.

Legata omnia à manu hæredis capienda ſunt. caſus 60. num. 276.

Legata omnia hæreditate adita præſtantur. caſus 60. num. 282.

Legatum impeditiuum libertatis, an ſubſiſtet. caſus 3. num. 8.

Legatum cum onere morandi in loco debetur, ſi ibi moram trahi non poteſt. caſus 3. num. 12.

Legatum quando fit à debitore animo compenſandi, factum præſumitur, & quando. caſus 53. num. 32. & 35.

Legatum integrum ſolutum remittit falcidiam. caſus 53. num. 36.

Legatum dotis diminutionem non recipit. caſus 53. num. 38.

Legatum dotis deducitur tanquàm æs alienum. caſus 53. num. 40.

Legatum alimentorum factum à marito, præſumitur animo compenſandi factum. caſus 53. n. 43.

Legatum alimentorum non patitur diminutionem, & quando. caſus 53. num. 44.

Legatum factum mulieri pro ſeruitiis, dicitur oneroſum in recompenſationem. caſus 53. nu. 45.

Legatum generale de omnibus, & quibuſcunq; bonis, an contineat nomina debitorum. caſus 34. num. 24.

Legatum factum alicui, quod debet mihi Titius, cenſetur relictum nomen debitoris. caſus 34. num. 34.

Legatum generale reſpectu dictionis omnia eſt. *caſus 34. num. 35.*

Legatum generale, non comprehendit legatum ſpeciale, de quo eſt facta mentio. caſus 34. nu. 40.

Legatum factum alicui per teſtatorem rogantem fratrem ad ſoluendum aliam quantitatem, an valeat, deciſio refertur. caſus 52. Append. 5. num. 44.

Legatum generale mobilium factum, debet ad ſpecies reſtringi. caſus 33. num. 1.

Legatum præſumitur factum ſecundum legatarii conditionem, & qualitatem aliàs eſſet inutile. caſus 33. num. 2.

Legatum relictum vxori, quod ex ſupellectili accipiat, quæ vellet, an indè hæres obijcere poſſit, quod modicè accipiat. caſus 33. num. 4.

Legatum omnium mobilium, an contineat animalia, pecunias, aurum, & argentum, & fructus à ſolo ſeperatos. caſus 33. num. 7.

Legatum factum vxori, erit ampliandum. caſus 33. num. 8.

Legatum factum filiæ, cenſetur factum in compenſationem dotis. caſus 37. num. 37.

Legato lecto vxori, veniunt omnia ornamenta. caſus 33. num. 12.

Legatum conſanguineo factū, an ſit pium, & quando. caſus 14. num. 12.

Legatus habens facultatem diſpenſandi, non poteſt conferre beneficium in præiudicium laici. caſus 60. num. 379.

Legatarius loco hæredis dicitur, imò hæres. caſus 45. num. 1.

Legatarius in re legata habetur pro hærede, & in rebus legatis eſt hæres. caſus 45. num. 23.

Legatarius in re certa dicitur perpetuò hæres. caſus 45. num. 4.

Legatarius appellatione hæredis continetur. caſus 45. num. 5.

Legatarius habet tres actiones pro conſecutione legati. caſus 45. num. 6.

Legatarius an vigore actionum ſuarum poſſit agere iure aſſiſtendi. caſus 45. num. 7.

Legata-

INDEX.

Legatarius poteſt petere executionem inſtrumenti guarentigiati, ita vt hæres. caſus 45. num.8.

Legatarius habet actionem paratam ex teſtamento. caſus 45. num.9.

Legatarius nõ dicitur propriè hæres, ſed impropriè appellatur quaſi hæres, & etiam ſucceſſor impropriè. caſus 45. num.12.

Legatarius in re legata pro hærede habetur. caſus 45. num.14.

Legatarius in re legata quodãmodò hæres dicitur. caſus 45. num.13.

Legatarius quoad legatum cenſetur hæredi prædilectum eſſe. caſus 45. num.15.

Legatarius improprijſſimè perſonã defuncti repræſentat, vt hæres dicatur. caſus 45. num.16.

Legatarius nominis non poteſt præſentare inſtrumentum contra illius debitorem. caſus 45. numer.17.

Legatarius magis fauetur fauore vltimæ voluntatis. caſus 46. num.14.

Legatarius non eſt creditor, nec poteſt cogere hæredem ad adeundum. caſus 46. num.15.

Legatarius pro conſequendo legatum, habet fundatam intentionem ex teſtamento. caſus 46.nu.17.

Legatarius poteſt capere poſſeſſionem rei legatæ ex poteſtate conceſſa. caſus 46. num.18.

Legatarius pro legato habet hypotecata omnia bona teſtatoris. caſus 46. num.19.

Legatarius largo modo dicitur hæres, & ſi non veniat appellatione hæredis. caſus 46. num.20.

Legatarius petere poteſt diuiſionem bonorum teſtatoris à bonis hæredis, & ſic deciſum. caſus 46. num.21.

Legatarius agere poterit ad nomen debitoris ſibi legatum ſine ceſſione hæredis. caſus 45. nu.18.

Legatarius nequit inſtrumentum liquidare, & quære. caſus 45. num.19. Quod etiam procedit in hærede debitoris, imò in hærede hæredis. nu.20. Ac etiam in ceſſionario cum iunctim, cum cedente fit liquidatio, & deciſum fuit. num.21.

Legatarius ſi vult, obtinere debet ceſſionem actionum obtinere ab hærede contra debitorem, ſuper qua fuit demonſtrata ſolutio legati. caſus 45. num.22.

Legatarius actione non ceſſa per hæredem, non poteſt agere ad rei legatæ proſequutionem exiſtentẽ penès tertium. caſus 45. num.23.

Legatarius non poteſt capere poſſeſſionem propria auctoritate. caſus.45. num.31.

Legatarius poteſt conueniri ab hærede, quorum legatorum actione aliàs priuaretur comodi legati, & amitteret ius ſuum, & caderet à legato. caſus 45. num.32.

Legatarius poſſeſſionem capiens propria auctoritate, an, & quando poſſit, diſtinguitur. caſus 45. num.32.

Legatarius poſſeſſionem capiens propria auctoritate, an, & quando poſſit. caſus 45. num.33.

Legatarius capit poſſeſſionem rei legatæ de licentia teſtatoris, vel eius hæredis. caſus 45. nu.34.

Legatarius poſſeſſionẽ capit quando ei legatus fuit totus integer vniuerſus vſusfructus, vel liberè relinquatur. caſus 45. num.35. & 36.

Legatarius poſſeſſionem capit quando fuerit fundus legatus hæredem inſtituendo teſtator, vel conſtitutus hæres. caſus 45. num.37.

Legatarius vigore clauſulæ, omni meliori modo, *capit poſſeſſionem. caſus 45. num.38.*

Legatarius capit poſſeſſionem quãdo teſtator dixit, quod ſe à tempore quo condidit teſtamentũ, conſtituit poſſeſſorem nomine legatarij ipſius rei legatæ. caſus 45. num.39.

Legatarius capit poſſeſſionem, ſi legatum fuerit iure inſtitutionis, aut ex tacita mente teſtatoris. caſus 45. num.40.

Legatarius capiens poſſeſſionem rei legatæ, vel illã poſſideret, cogitur reſtituere, vbi agitur attenta æquitate ex ſola facti veritate. caſus 45. nu.41.

Legatarius debet accipere legatum à manu hæredis, aut cogere hæredem ad agendum pro ſe ſibi legata. caſus 45. num.42.

Legatum legitimè factũ à filia matri, valet de iure. caſus 60. num.553.

Legatarius percipere poteſt fructus rei legatæ ante aditam hæreditatem, ſi licentia fuerit data à teſtatore capiendi rem legatam. caſus 60. nu.274.

Legatarius poteſt impunè apprehendere poſſeſſionem rei legatæ propria auctoritate. caſus 60. num.275.

Legatarius non poteſt auctoritate propria legatum accipere, aliàs tenetur ad reſtitutionem, maximè ante aditam hæreditatem. caſus 60. nu.277.

Legatarius occupare volens rem legatam propria auctoritate inſtrumentũ facere tenetur. caſus.60. num.283.

Legatarius poteſt propria auctoritate rem legatam capere ſtante poteſtate conceſſa. caſus 60.n.290.

Legatarius manuteneri debet ex alternatiuæ electione, accedente etiam teſtatoris poteſtate conceſſa. caſus 60. num.293.

Legatarius licitè poſſit exigere annuam reſponſionem ſibi legatam, ſi hæres aliquid non faciat, vel non ſoluat, hoc eſt ſi non ſit in eius facultate cogere vt faciat, vel non ſoluat. caſus 45. nu.43. Legatarius non agit contra tertiũ ad bona obligata, excuſſo hærede. caſus 45. num.42.

Legatario plus ſubuenitur. caſus 46. num.13.

Legatario competit ſalutianum interdictum vtile, etiam contra tertium. caſus 45. num.29.

Legitima aſcendentium, ſeù auita, eſt de quantitate ad trientem. caſus 60. num.554.

Legitimæ ſupplementum deducitur contra voluntatem defuncti. caſus 60. num.555.

Legitima, ſeù paragium, eſt tertia portionis ab inteſtato, ſi ſunt quatuor filij, ſi verò quinque dimidia. caſus 37. num.34.

INDEX.

Legitima loco æris alieni debetur. caſus 41. numer. 14.

Legitima incipit deberi tempore mortis, quia petitur vt ſucceſſio. caſus 41. num. 17.

Legitima mortuo patre, incontinenti ſolui debet. caſus 41. num. 18.

Legitima ſine onere venit deducenda. caſus 41. num. 19.

Legitima prohiberi poteſt ne alienetur intra certũ tempus, non tamen perpetuò. caſus 41. nu. 20.

Læſio, quæ in ſexta parte totius ſummæ ineſt, eſt læſio in tertia reſpectu portionis alterius. caſus 56. num. 15.

Lex non admittit in diuiſione, quod vni plus tradatur, quam alteri. caſus 56. num. 9.

Lex eſt inſtituta per teſtatorem in teſtamento. caſus 43. num. 1.

Liberatio manet in ſuſpenſo, donec creditor, cui fuit liberata pecunia cum cautione, poteſt moleſtari ab aliis. caſus 60. num. 202.

Liberatio debitoris reſultat ex confeſſione receptionis debiti. caſus 60. num. 60.

Libellus, & citatio an exigantur in probanda poſſeſſione. caſus 26. num. 10.

Libelli contra Officiales ſyndicandos porriguntur intra 20. dies, vt infra 20. dies expediantur. caſus 8. num. 12.

Libellus eſt fundamentum cauſæ, & in eo tota vis conſiſtit. caſus 60. num. 192.

Libellus eſt præparatorium initiandi iudicium quoad Iudicem, non quoad partem, ante quam citetur. caſus 60. num. 193.

Libellus vim citationis non habet. caſus 60. numer. 194.

Libellus poſt partis citationem eſt de proceſſu; & principium litis. caſus 60. num. 195.

Libellus, & litis conteſtatio non exiguntur in cauſis ſummariis, vnde infamia nõ irrogatur. caſus 60. num. 489.

Liber adminiſtrationis continere debet data, & accepta nominatim. caſus 60. num. 43.

Liquidatio intereſſe ad quam rationẽ fiat. caſus 60. num. 192.

Liquidatio inſtrumenti annullari ac poſſit prætextu lapſus annorũ 30. à die maturitatis actionis. caſus 60. num. 367.

Liquidatio intereſſe dotis, ad quam rationem fieri debet extra Ciuitatẽ Neap. caſus 60. nu. 372.

Liſta locorum ſuſpectorum, infra quod tempus dari debet. caſus 10. num. 2.

Litera cambii nõ probant numerationem. caſus 53. num. 28.

Literę commiſſionales intimatę procuratori, vel tutori ſufficeret. caſus 10. num. 13.

Litigare coram Iudice ſuſpecto graue eſt. caſus 57. num. 19.

Lis vt dicatur pendere ſex requiſita ſunt neceſſaria. caſus 60. num. 190.

Litis pendentia inducitur per libelli porrectionem cum citatione. caſus 60. num. 188.

Litis pendentia dicitur per citationem ad inſtantiã actoris emancipatam. caſus 60. num. 196.

Litis pendentia non inducitur per ſolam præſentationem, ſed neceſſè erit, quod ſit parti libellus intimatus. caſus 60. num. 197.

Locatio facta pro pluribus annis, vnica locatio eſt. caſus 60. num. 265.

Locatio ſola non probat quem poſſeſſorem, ſecus ſi adeſſet perceptio fructuum. caſus 60. in caſu prætermiſſo num. 23.

Locupletior factus quando quis præſumatur. caſus 58. num. 9.

Locus vbi publicatio banni fit, attenditur. caſus 47. num. 31.

Lucrum ex lucro exigi non debet. caſus 36. nu. 9.

M

M*Acula ignobilitatis nedùm ad deſcendentes, ſed etiam ad conſanguineos, & collaterales omnes pertinet, ad quos etiã pertinent iura ſanguinis. caſus 60. num. 473.*

Macula ignobilitatis aliis non præiudicat. caſus 60. num. 474.

Malæ fidei poſſeſſor tenetur ad reſtitutionem omnium fructuum etiam percipiendorũ. caſus 32. num. 4.

Mandatum ſpeciale requiritur ad iurandum. caſus 21. num. 5.

Mandatum vt ſoluat, cenſetur quando alicui mandatur, vt ſe obligat, ad quam ſolutionẽ cogi poſſit. caſus 60. num. 325.

Manndatum præſumitur ſi conſtat alicui tradita inſtrumenta ad exigendum, quod ad chirographũ extenditur. caſus 42. num. 15.

Mandatum contractum cenſetur inter ſcribentem, & acceptantem apocam. caſus 42. num. 14.

Mandatum dicens habere à Principe non creditur, niſi de illo doceat. caſus 47. num. 13.

Mandatum ſpeciale exigitur in tranſactione. caſus 2. num. 4.

Mandatum finita voluntate extinguitur. caſus 2. num. 10.

Manutentio datur directo domino finita emphyteoſi contra hæredem emphyteotæ. caſus 26. num. 6.

Manutentio datur poſſidenti. caſus 22. num. 6.

Manutentio datur docenti de poſſeſſione per inſtrumentum. caſus 22. num. 12.

Manutentio nõ datur ſpoliato, ſed reintegratio. caſus 22. num. 16.

Manutentio poſſeſſionis nobilitatis ſẽper datur, dato termino in cauſa ſtante controuerſia, et ſic pluries deciſum. caſus 60. num. 458.

Mares ex fœminis aliquando rarò, aut nunquàm ex maribus fœminæ fiunt. caſus 32. num. 10.

Maritus

Maritus eſt debitor ex cauſa legali neceſſaria. caſus 53. num. 34.
Maritus ſubſtinet onera matrimonij. caſus 60. numer. 371.
Maritus legando omnia bona mobilia, & domus vtenſilia, cenſetur legaſſe fructus eorum. caſus 33. num. 9.
Maſculi tenentur maritare de paragio, ideò admittitur ad ſucceſſionē, & fortiùs inter collaterales conſobrinos, quod ſecus eſſet in vtrinque coniunctos. caſus 52. Append. 1. num. 26.
Maſculi, & deſcendentes quando vocantur, ſemper intelligitur pro conſeruatione familiæ. caſus 52. Append. 1. num. 32.
Maſculi non ſemper excludunt fœminas, ſed quando habent onus dotandi de paragio in bonis patris. caſus 52. Append. 4. num. 1.
Maſculi non ſemper in omni gradu excludūt fœminas, ſolùm in quo conſuetudines concedunt Conſuet. ſubingreſſionem, & non vltra. caſus 52. Append. 4. num. 2.
Mater dicitur ante partum oneroſa, poſt partū laborioſa, & poſt filij mortem luctuoſa. caſus 43. num. 7.
Mater licet debitrix pupillo non, prohibetur admitti ad tutelam ipſius, & ratione probatur. caſus 43. num. 8.
Mater omnibus præfertur in tutela. caſus 43. n. 9.
Mater eſt tutrix ſi vult. caſus 43. num. 10.
Mater volens tutelam, ſeu baliatum cæteris præfertur. caſus 43. num. 12.
Mater tranſiens ad ſecunda vota, tutelam perdit, et per quas rationes. caſus 43. num. 18. & 19.
Mater ſuccedit vna cum fratre decedente ſine liberis indifferentèr. caſus 48. num. 4.
Mater quando concurreret cum vno fratre ex vno latere tantùm admitti, an debeat. caſus 48. num. 6.
Mater ſuccedit cum ſororibus ex vno latere. caſus 48. num. 7.
Mater in ſucceſſione filij, præfertur filia ex primo matrimonio, & ſorori cōſanguinei fratris ex ſecundo matrimonio. caſus 48. num. 11.
Mater ſi concurrit in ſucceſſione filij ex ſecūdo matrimonio, an admittatur ad ſucceſſionem. caſus 48. nnm. 13.
Mater præfertur de iure omnibus tutoribus. caſus 3. num. 5.
Mater priuatur tutela ob tranſitum ad ſeſūda vota. caſus 3. num. 6.
Mater an commodum dominij perdat per inobſeruantiam præcepti teſtatoris. caſus 3. num. 7.
Mater filium tradens hoſpitali inuito marito, qua pœna punitur. caſus 60. num. 415.
Mater non habet filios in poteſtate. caſus 60. numer. 416.
Mater præſtans alimenta filio, an repetat ab eius patre. caſus 60. num. 215.
Matre excluſa, excludūtur deſcendentes. caſus 52. Append. 4. num. 18.
Mater præſumitur de proprio dotare filiam, quàmuis bona filiæ ſint penès eam, ſi illa ad dotem nō ſufficiunt. caſus 37. num. 48.
Mater quando cenſetur dotaſſe tàm de bonis paternis, penès eam exiſtentibus, quàm de ſuis, & quid in patre. caſus 37. num. 56.
Mater non tenetur dotare filiam, & ſcientèr dotando, donare præſumitur. caſus 37. num. 57.
Mens contrahentium in conſtitutione pignoris magis attenditur, quàm verborum tenor. caſus 38. num. 46.
Mercatores dùm peregrinantur, dicuntur miſerabiles perſonæ. caſus 60. num. 366.
Mercatores habent, quod pacto nudo inter eos oriatur actio. caſus 60. num. 156.
Milites de iure non tenentur hoſpitare ob eorū immunitatem. caſus 60. num. 11.
Milites excuſantur ab onere hoſpitandi. caſus 60. num 8.
Minad. conſ. 17. *exploditur. caſus 9. num. 7.*
Miniſterium vile patris non nocet filiis, & quare, & deciſio affertur. caſus 60. num. 467.
Minor abſque decreto diuidere non poteſt, cum ſit ſpecies alienationis. caſus 41. num. 21.
Mobiliū appellatione, an veniant nummi. caſus 54. num. 22.
Mobilium appellatione continentur actiones, & iura. caſus 54. num. 34.
Moderamen inculpatæ tutelæ in rixa non operātur pœnam ob exceſſum. caſus 60. num. 588.
Modica non nocent. caſus 1. num. 58.
Modicum interuallum temporis non inducit diuerſitatem actuum. caſus 1. num. 56.
Momentum temporis non curatur. caſus 1. numer. 57.
Monacus ad aliam Religionem trāslatus, bona primo data recuperat. caſus 60. num. 396.
Mora purgatur per præſentationem debitoris infra ſex menſes. caſus 23. num. 4.
Mora dùm committitur, debetur intereſſe. caſus 36. num. 31.
Mora non cadit vbi debitum eſt illiquidum. caſus 36. num. 33.
Mora poſt litem conteſtatam non purgatur. caſus 60. num. 574.
Mora purgatur per reum vſque ad ſententiām excluſiuè. caſus 60. num. 576.
Moræ purgatio datur infra triduum. caſus 60. num. 577.
Mora an contrahatur per abſentiam creditoris pro conſignatione rei facienda per debitorem. caſus 69. num. 225.
Moram purgare licitum eſt. caſus 60. nu. 227.
Moræ purgatio qualitèr fiat. caſus 60. nu. 230.
Mora modici temporis non fert magnum damnum. caſus 1. num. 55.

Moroſus

I N D E X.

Moroſus debitor ad intereſſe tenetur. caſus 40. num 20.
Mulier an deponat in iudicio cum conſilio Aduocati differitur quando procedat. caſus 60. numer. 204.
Mulier nequit ſe nouo obligare obſtante Velleiano S.C. caſus 60 num. 109.
Mulier, quæ per dotem à ſucceſſione repellitur, neceſſè erit vt ſit dotata de illis bonis. caſus 37. num 61.
Mulieres viduæ in appretio, concurrunt tamen in taxis, modificandæ ſunt. caſus 60. num. 110. & 111.
Munera publica ſubiens, iuuari debet proteſtatione, ne ſuo priuilegio præiudicetur, & ratione ſundatur. caſus 60. num. 479.
Munere ſubiri debent in patria. caſus 5. nu. 6.
Municeps efficitur, vel ex propria natiuitate, vel paterna. caſus 5. num. 8.
Multa falſa tenent, quæ à principio fieri prohibentur. caſus 19. num. 4.
Mutuum dantes, nihil ſpectantes legitur apud Lucam. caſus 40. num. 7.

N

NApod. in Conſuet. Si moriatur, §. quod autem, declaratur. caſus 52. Append. 3. num. 6.
Napod. in Conſuet. Sed ſi morienti, §. quod autem, verſ. ſoror. qualitèr intelligatur. caſus 52. Append. 4. num. 16.
Napod. in Conſuet. Si quis, vel ſi qua, nu. 137 intellectus caſus 52. Append. 4 num. 21.
Narrari debent omnia, & ſingula pro abſolutione à iuramento, nàm obtempta ab vno, non proficit alteri. caſus 60 num. 76.
Natura interdicti retinendæ, quæ ſit. caſus 60. numer. 82.
Natura interdicti retinendæ vt is poſſideat, & vincat, qui tempore litis conteſtatæ poſſidet. caſus 60. num. 83.
Natura annuorum introituũ eſt, quod ſint redimibiles, & ſic perpetui, & inter immobilia commerantur. caſus 36. num. 12. 13. & 14.
Neapolitani conueniuntur in Tribunalibus Neapolitanis. non alibi. caſus 24. num. 5.
Neapolitani nequeunt prorogare iuriſdictionem in præiudicium Ciuitatis caſus 24. nu. 6. & 17.
Nemo compellitur inuitus diuidere. caſus 46. num. 6.
Nemo ſine cauſa delinquere præſumitur. caſus 1. num. 41.
Nemo debet alieno odio prægrauari caſus 1. n. 53.
Nemo debet duplici onere grauari. caſus 60. numer. 167.
Nemo tenetur ſe exponere periculo. caſus 8. nu. 3.
Nemo dat quod non habet. caſus 22. nu. 13.
Nobiles Caſtri maris de Stabia quando aſportant haſtas pallij, & quo tempore. caſus 60. numer 460.
Nobiles, & ignobiles poſſunt eſſe in ſua familia, ſeù domo caſus 60. num. 466.
Nobiles eiuſdem poſſunt eſſe, & alij ignobiles. caſus 60. num. 475.
Nobiles admictuntur ad exercendum officia ignobilium cum clauſula, citra præiudicium iurium. caſus 60. num. 478.
Nobilitas vnica in familia ſatis dicitur conſeruata, & continuata poſſeſſio per alios coniunctos, qui gauiſi ſunt. caſus 60. num. 468.
Nobilitas maiorum, atq; principalitèr, & ex eodẽ tempore omnibus competit de eodẽ genere. caſus 60. num 469.
Nobilitas à primo nobile deriuatur in vniuerſam familiam. caſus 60. num. 472.
Nobilis ob vile exercitium deſinit eſſe nobilis, & tandiù quandiù exercet, quo dimiſſo reuiuiſcit. caſus 60. num. 465.
Nobiliores, & digniores ſunt eligendi ad publica Ciuitatis munera ſubeunda. caſus 60. nu. 476.
Noctis tempore non poteſt ſic facilè obuiare damno. caſus 60. num. 220.
Nomina debitorum an veniant appellatione bonorum, & quando tertiam ſpeciem conſtituit. caſus 35. num. 49. & 50.
Nomina debitorũ in dotem data, non requirunt ceſſionem, neq; traditionem inſtrumenti fieri. caſus 35. num. 137.
Nomen debitoris vendens, tenetur eum præſtare debitorem, non autem locupletem, & ſoluendo. caſus 35. num. 148.
Nomen inſolutum datum perindè eſt, ac ſi res debita ſoluerentur. caſus 35. num. 198.
Nomen debitoris non poteſt dici exigibile, niſi ſit facilis exactionis. caſus 35. num. 209.
Nomen poteſt cedi, & vendi. caſus 35. nu. 46.
Nomen debitoris in legato generali non continetur, ſecus in ſpecie. caſus 34. num. 33.
Nomen rei in libello deſcribi debet. caſus 1. n. 16.
Nomen rei inter reos receptum videtur quãdo Iudex pronuntiauerit eſſe procedendum in cauſa, aut Iudex viſa accuſatione, committit citationẽ. caſus 1. num. 21. & 22.
Nomina debitorum non veniunt appellatione mobilium, neq; immobilium, ſed bonorũ. caſus 34. num. 16.
Nomina debitorũ ſunt iura incorporalia. caſus 34. num. 17.
Nomina debitorum an veniant in legato vni facto de mobilibus, & alteri de immobilibus. caſus 34 num. 18.
Nomina debitorum iura, & actiones conſtitui tertiam ſpeciem. caſus 34. num. 19.
Nomina debitorum dicuntur incorporalia iura, quæ cohærent perſonæ creditoris. caſus 34. nu. 21.

I N D E X.

Nomina debitorum non veniunt appellatione mobilium, ſecus ſi eſſet omnium bonorũ. caſus 34. num. 38.

Nominis appellatione ad omnem contractum, & obligationem pertinet. caſus 34. num. 27.

Nominatio facta in teſtamento inualido, redditur valida per probationẽ duorũ teſtium. caſus 50. num. 15.

Nominatio facta virtute facultatis à Rege data, videtur facta à Rege. caſus 50. num. 18.

Nominatio in officio fieri poteſt per actus inter viuos, & vltima volũtatis, imò & ex verbis iuxtà facultatem à Rege conceſſam, & ſic deciſum. caſus 50. num. 20. & 21.

Nominatio in officio ſufficit fuiſſe factam per nomen, & cognomen. caſus 50. num. 22.

Nominatio ſine verbis dici non poteſt. caſus 50. num. 23.

Nominatio fieri nequit, non data liſta locorum ſuſpectorum. caſus 10. num. 1.

Nominatus habet officium à Rege, quàmuis illud à nominante accipiat. caſus 50. num. 17.

Nominandi poteſtatem habens in officio, non poteſt nominare fœminam. caſus 50. num. 25.

Nominatus in officio, dicitur inueſtitus à Rege miniſterio nominantis, quia interuenit vt nudus miniſter. caſus 51. num. 13.

Nominatus dicitur habere officium à Rege concedente, quam à nominante. caſus 51. nu. 14.

Nominatus in officio in teſtamento, licet dicatur hæres impropriè, tamen legatarius dicetur. caſus 51. num. 18.

Nouum ius ſuccedẽdi per conſuetudines, quod nàm ſit. caſus 52. Append 3. num. 4.

Nouatio non inducitur ob ceſſionem factã inutilitèr. caſus 60. num. 597.

Nouatio non valet, ſi non concurrunt ea, quæ iuris ſunt. caſus 60. num. 598.

Nouerca præſumitur odio, proſequi priuignos. caſus 44. num. 11.

Nouerca ſolet inſidiosè priuignos occidere. caſus 44. num. 12.

Nulla maior probatio, quam oris confeſſio. caſus 60. num. 251.

Numeratio in apoca contenta, & acceptata per inſcriptionem factam de perſona ad perſonã transfert dominium. caſus 42. num. 11.

Numerus teſtium ſupplet, quod in fide defuit. caſus 60. num. 249.

O

OBligatio filiifamil. facta in beneficium creditorum patris, accedente eius conſenſu, an ſit valida, deciſio affertur. caſus 9. num. 21.

Obligatio, quæ nàm ſit. caſus 35. num. 21.

Obligatio generalis, omnia cõprehendit, & ad multa ſe extendit. caſus 35. num. 24.

Obligatio voluntariam, non contemptioſam, continet iuriſdictionem. caſus 24. num. 15.

Obligatio penès acta, paratam habet exequutionẽ, ac ſi ipſe debitor eſſet condemnatus. caſus 24. num. 19.

Obligatio penès acta dicitur quodam pactum inter partem, & Iudicem. caſus 24. num. 21.

Obligatio facta penès acta Iudicis ſententiæ æquipollet, & vim rei iudicatæ habet. caſus 24. numer. 23.

Obligatio penès acta nedùm de iure communi, ſed de iure Regni habet paratã exequutionem. caſus 24. num. 24.

Obligationes, & fideiuſſiones in Regno capi nequeũt per Actuarios ſine ſubſcriptione teſtium. caſus 60. num. 173.

Obligationes penès acta ſtipulatæ, non indigent ſollemnitate ſubſcriptionum teſtium. caſus 60. numer. 174.

Obligationes ſtipulatæ abſq; adhibitione teſtium, an nullæ redantur etiam ceſſante dolo, ac fraude. caſus 60. num. 175.

Obligatio ad intereſſe ſuccedit, ſi res non fuerit in tempore conſignata. caſus 60. num. 223.

Obligatio perpetuatur per moræ commiſſionem. caſus 60. num. 229.

Offerendo poſt moram rem illam purgat. caſus 60. num. 228.

Officia exercere reis non conceditur, ſed ſi fuerint electi, non impedirentur exercere. caſus 1. numer. 27.

Officia ſunt de regalibus. caſus 51. num. 1.

Officia creare eſt de regalibus. caſus 51. nu. 2.

Officia ab ipſo Rege conferuntur. caſus 51. numer. 3.

Officia eorumque exercitium iuriſdictio, & adminiſtratio dependent à Principe. caſus 51. numer. 4.

Officia non tranſmittũtur ad hęredes, quia ſunt perſonalia. caſus 51. num. 8.

Officia alienari non poſſunt ſine conſenſu Regis, aut transferri ad hæredes, aut per viam ampliationis. caſus 51. num. 9. 10. & 11.

Officia publica renuens, acritèr punitur. caſus 60. num. 477.

Officium conferre non dicitur per ſolam nominationem, ſed ille conſtituere videtur, qui facultatem conceſſit. caſus 50. num. 19.

Officium Magiſtri Actorũ in hoc Regno ſupremorum Tribunalium, Regiarum Audientiarum à Rege conſtituuntur, vt plurimum ad vitam cum emolumentis. caſus 51. num. 15.

Officium Epiſcopi eſt monere, adhortare, vigere deputatos, vt voluntates teſtatorum adimpleant, aut renuntient. caſus 6. num. 34.

Officium Iudicis mercenarij incidentèr venit deſeruiendo actioni intentatæ, cum ſit remedium extraordinarium. caſus 40. num. 35. & 36.

Officium cũ qualitate hæreditaria conſertur, quando illud conceſſum fuerit pro vno hærede, ſecus ſi conceſſio dictaret pro perſona nominanda. caſus 51. num.20.

Officiales tenentur ſyndicatui parere vbi adminiſtrauerint. caſus 8. num.1.

Officialis ob querelas expoſitas criminalitèr relicto procuratore de licentia Superioris poteſt diſcedere. caſus 8. num.6.

Officialis pro ſyndicatu tenetur perſonalitèr comparere. caſus 8. num.5.

Officialis de malè ablatis, & baractarijs in ſyndicatu conuenitur, non autem de iniquis decretis, & ſententijs malè latis. caſus 90 num.550.

Officialis quis in propria patria eſſe non poteſt. caſus 36. num.2.

Officialis originarius in amicis, & coniunctis præſumitur affectionem habere. caſus 39. nu 7.

Officialis electus in propria patria per modicum tempus poteſt exercere, quod tempus non debet excedere quindecim dies. caſus 39. n.13. & 14.

Officiales quare in propria patria non poſſunt eligi, & exercere, ſed alibi. caſus 39 nu.5.6. & 8.

Officiales Actuarij, & Aſſeſſores prohibentur exercere officia in eorum patria. caſus 39. nu.11.

Officiales ſupremorũ Magiſtratuũ in Regno Neapolitano debent eſſe ciues, ſecus in Officialibus minoribus. caſu: 39. num.18.

Officiales ciues ſcientèr à Principe electi admittuntur. caſus 39. num.20.

Officiales ſyndicari debent in loco vbi adminiſtrat. caſus 60. num.101.

Officiales ſtare tenetur ſyndicatui in loco maiori, vbi iuſtitiam adminiſtrauit, & non in omnibus locis adiacentibus illi caſus 60 num.105.

Offerri debent priùs experſæ factæ in cultura agri. caſus 11. num.2.

Omnis res, quæ per quaſcunq; cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur. caſus 47. num.11.

Omnis res, quæ per quaſcunq; cauſas naſcitur, diſſoluitur per eaſdem caſus 59. num.13.

Omnes obedire tenentur Præſidibus Prouinciarum. caſus 51. num.23.

Omnis res, quæ per quaſcunq; cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur. caſus 2. num.21.

Onera hæreditaria debent agnoſci, vt diuidantur. caſus 56. num.5.

Onera ſubire quis debet tàm in loco originis, quàm domicilij. caſus 5. num.26.

Onus hoſpitandi eſt perſonale. caſus 6. num.6.

Onus probandi errorẽ incumbit alleganti. caſus 51. num.39.

Onus inſinuationum teſtamentorum publicationum clericis vetitum eſt. caſus 5. num.32.

Onus dotandi ceſſat in alijs fratribus non conſanguineis. caſus 52. Append.5. num.25.

Oppoſitum ſic operatur in oppoſito, ſicuti propoſitum in propoſito. caſus 12. num.6.

Opinio Affl. in Conſtit. In aliquibus, num.48. *refertur circa portionem bonorum maternorum filiæ debitam. caſus 37. num.43.*

Opiniones inuicem cõtrariæ cõcordantur. caſus 60. num.27.

Ordinarius nequit præiudicare domino iuris patronatus. caſus 60. num.378.

Originarius licet alibi habitet, tenetur ad munera perſonalia, & ipſum poſſit ab Vniuerſitate vendicari. caſus 5. num.28.

Ordo iuris in Curijs Baronalibus attenditur in cauſis Arrendamentorum. caſus 12. num.1.

P

PActum de affrancãdo, ſequuta traditione transfert dominium. caſus 53. num.27.

Pactum quod quis promiſit ſe non receſſurum à loco ſeruitutem importat. caſus 3. num.9.

Pactum factũ ſemper habitandi in aliquo loco non militaret, ſi ex cauſa infirmitatis aeris intemperies, ſeù inimicitiæ non fuerit obſeruatum. caſus 3. num.15.

Pactum inter venditorẽ, & emptorem rei emphyteoticæ, non cenſetur in aliquo laudemio præiudicare. caſus 49. num.14.

Pactum non ſoluendi laudemium, non ſubſiſtit. caſus 49. num.23.

Pactum factũ cum aliquo, adhibita dictione dicto; *non tranſit ad hæredes, & ſic deciſum. caſus 30. num.15.*

Pactum adiectũ in capitulis nè mulier poſſit teſtari niſi de certa ſumma, ſi contingerit ſoluto matrimonio de dote diſtribui per multa legata, an ſubſtineri debeat, & valeat diſpoſitio declaratur, qualitèr procedat. caſus 60. nu.398. & 399.

Pactum quod ſtetur arbitrio creditoris liquidandi cum iuramento intereſſe cambij, an valeat. caſus 60 num.56.

Pactum non reprobatum, de iure erit ſeruandum. caſus 2. num.2.

Pacto conueniſti mecum dici ſolet. caſus 60. numer..106.

Paria ſunt nomen debitoris ceſſum eſſe bonum, vel ſoluendo. cap.35. num.155.

Paria ſunt ſcire, & ſcire poſſe. caſus 47. nu.9.

Paragium non debetur ſorori de bonis fraternis, etiam ipſi obuentis ex ſucceſſione paterna, nec de bonis per ipſum quæſitis. ſed vnica ſufficit dotatio, quod ſecus eſt de iure Conſtit. Regni, & ſic iudicatum. caſus 52. Append.2. num.8.

Paragium quod nàm ſit. caſus 37. num.1.

Paragium debetur de allodio, & feudo, item quod de bonis burgenſaticis. caſus 37. nu.2.

Paragium debetur reſpectiuè ad feudalia, & burgenſatica. caſus 37. num.3

Paragium eſt onus feudi intrinſecum. caſus 37. num. 4.

Paragium

Paragium ſuccedit loco portionis hæreditariæ feudi, ſeù loco legitimæ. caſus 37. num.5.
Paragium oneta ſentire non debet. caſus 37. nu.6.
Paragium eſt quota bonorum, deducto ære alieno. caſus 37. num.7.
Paragium ſucceſſit loco portionis feudi, à qua fœminæ ſunt excluſæ. caſus 37. num.8.
Paragium reſpectu burgenſaticarum eſt portio hæreditatis, quæ eſt loco portionis de iure naturæ debita. caſus 37. num.9.
Paragium debetur fœminis loco portionis hæreditariæ, & ſic legitimę. caſus 37. num.10.
Paragium debetur vigore Conſtit. non differt à legitima. caſus 37. num.11.
Paragium dotis eſt pro legitima ſororis, & eiuſdem naturæ. caſus 37. num.12.
Paragium denotat in quantum eſt dari conueniens inſpecta qualitate bonorum feudi. caſus 37. num.13.
Paragium datur habita reſpectu ad facultates, & numerum filiorum, dignitatem viri, & mulieris. caſus 37. num.14.
Paragium dupliciter conſideratur. caſus 37. numer.15.
Paragium burgenſaticorũ ſi incongruè fuerit conſtitutum, debet ſuppleri ſuper rebus emphyteoticis. caſus 37. num.16.
Paragium ſuppleri debet de proprio pro inueniendo viro condigno. caſus 37. num.17.
Paragium vt nubat pari relictum, eſt arbitrio Iudicis. caſus 37. num.19.
Paragium competit filiæ excluſæ à feudi ſucceſſione. caſus 37. num.20.
Paragium filiæ debitum intereſſe non parit, nec peti poteſt, antequàm nubat; ſed tantùm alimenta. caſus 37. num.21.
Paragium non poteſt eſſe minus legitima, ſed plus. caſus 37. num.23.
Paragium filiæ debitum taxari poteſt vſq; ad legitimam, & illam excedere vſq; ad virilem. caſus 37. num.22.
Paragium debetur tempore mortis patris, quando ab inteſtato moritur. caſus 37. num.25.
Paragium etiam in vita patris debetur, & quare. caſus 37. num.24.
Pars appellata adire debet Iudicem ad quem, inſtando, quod reſcribat Iudici à quo, quod exequatur ſententia ſtante deſertione appellationis. caſus 16. num.16.
Paternum eſt officiũ dotare filias. caſus 52. nu.26.
Paragium in nupta minus legitima eſſe non poteſt, ſecus in filia in capillo cum poſſit excedi, non tamen excedere legitimam. caſus 37. nu.26.
Paragium, & vita militia circa liquidationem liquidatur vt legitima. caſus 37. num 28.
Paragium ſecundum aliquos eſt tertia tertiæ, quam filia eſſet habitura ſi nõ excluderetur, ſed veriùs dicitur quà poſſit pari nubere. caſus 37. nu.29.
Paragium aliud non denotat, niſi congruam dotem. caſus 37. num.30.
Paragium debetur filiæ tàm de bonis paternis, quã maternis ex Conſuet. Neap. caſus 37. nu.46.
Paragium ad hæredes ſororum mortuarum non tranſmittitur, ſed fratribus accreſcit, & ratione comprobatur. caſus 37. num.77.
Paragium an ad hæredes tranſmittatur, in controuerſia deductum eſt, ſed qualitèr fuerit deciſum refertur. caſus 37. num.78. & 79.
Paragium quæritur mulieri tempore nuptiarum. caſus 37. num.80.
Paragium debetur ſorori tàm de iure conſuetudinario, quàm Regni. caſus 37. num.84.
Paragium qualitèr liquidetur. caſus 37. nu.85.
Paragium debetur ei, cui pater minus debiti paragii legauit. caſus 37. num.86.
Pater vti pater ad alimenta tenetur filijs. caſus 44. num.1. & 8.
Pater vſufructuarius bonorum filijs ex matre tenetur ad alimenta. caſus 44. num.2.
Pater ſeuerus tenetur præſtare alimenta filio extra domum, nàm alimentarius debet eo modo quietè, & honeſtè ſtare. caſus 44. num.9.
Pater ducens aliam vxorem, eandem crudelitatem erga priuignos exerceret. caſus 44. nu.10.
Pater cogitur alimenta præſtare extra domum, ſi inter eos ſit lis. caſus 44. num.13.
Pater vſufructuarius licet non teneatur alimenta præſtare, adhùc ratione ſanguinis tenetur. caſus 44. num.14.
Pater per tranſitum ad ſecunda vota, perdit tutelã filiorum. caſus 44. num.15.
Pater tenetur aliquam moderatam quantitatem filio dare nè fama pereat, ſi alimenta data diſſipauerit. caſus 44. num.16.
Pater ſemper præferendus, excluſo fratre ex latere matris. caſus 48. num.17.
Paternum eſt officium dotare filias caſus 37. n 52.
Pater an remaneat obligatus pro dote recepta per filium cum eius conſenſu. cap.60. num.226.
Pater vt obligetur ad dotem filiorum, quæ nàm requirantur. caſus 60. num.239.
Pater tenetur ad reſtitutionem dotis nurus, ſi pecunia ad ipſum peruenerit, vel res fuerit in ipſius vtilitatem verſa. caſus 60. num.240.
Pater tenetur dotem cautam facere ſibi per filium receptam, quæ detrahitur de patrimonio patris. caſus 60. num.242.
Pater quando tenetur alimenta filio præſtare extra domum. caſus 20. num.5.
Pater ante legem Conſtantini, nõ priuabatur patria poteſtate, exponendo filiũ in hoſpitale, contrariũ tamen firmatur. caſus 60. nu.420.421. & 422.
Patri non licet exponere filium hoſpitali, cum videatur illum necare. caſus 60. num.418.
Pater artes viles exercendo, nõ præiudicat filijs, qui trahunt nobilitatẽ à maioribus. caſus 60. n.464.

Nn 2 Patruus

Patruus indiſtinctè excludit nepotes, & ratio affertur. caſus 52 Append.4. num.25.& 26.

Patriam ſuam relinquere impiũ eſt. caſus 5.nu.22.

Partitio rerum per errorem, vel deceptionem facta officio Iudicis, in quo debet verſari. caſus 56. num.2.

Paſtor ad emendã damni tenetur. caſus 60. n.122.

Peccatum Diaboli qualitèr fuit irremediabile. caſus 1. num.47.

Pecunia de per ſe eſt mobilis, ſiuè ex mobiliũ venditione peruenerit, ſiuè ex venditione fundi dotalis. caſus 54. num.19.20.& 21.

Pecunia non venit in legato mobilium, maximè ſi fuerint in magna quantitate, vel deſtinata ad emptionem. caſus 54. num.23.24.& 25.

Pecunia non intelligitur relicta in legato mobilium. caſus 54. num 36.

Peculium Clerici redactũ eſt ad inſtar peculii, quaſi Caſtrenſis. caſus 60. num.438.

Perſona principalitèr eſt obligata pro collectis, bona verò acceſſoriè ſunt. caſus 27. num.22.

Periculũ nominis ceſſi ad quem pertinet. caſus 35. num.51.

Periculum ſemper ſpectat ad emptorẽ perfecta emptione, maximè quando periculũ contingerit poſt translationem dominij caſus 35. num.52.

Periculum nominis debitoris ceſſi ex cauſa dotis, ad quem pertinet. caſus 35. num.53.

Periculum eſt ceſſionarij quando ceditur ius publicum, vt eſt Princeps, & Reſpublica. caſus 35. num.54.

Periculum caſus fortuiti ad recipientem pertinet, & quando. caſus 42 num.16.

Periculum nominis ceſſi ad cedentem pertinet. caſus 42. num.17.

Periculum nominis ceſſi tranſit in ceſſionarium, cui facta eſt iurium ceſſio, eo maximè quando poſt ceſſionem contingerit. caſus 35. nu.86.

Periculum omne ad ceſſionarium ſpectat, facta ceſſione, ac data poteſtate agendi. caſus 35. numer.85.

Periculum nominis ceſſi, an ſpectet ad ceſſionarium, ſi fuerit factum ineſigibile ſtante promiſſione illius eſſe verum liquidum eſigibile, & non exactum, neq; ceſſum, & quid ſi fuerit illud venditum, vel ceſſum eſſe verum ſine exceptione. caſus 35. num.171.& 172.

Periculum rei ceſſæ ſpectat ad cedentem, quando fuiſſet ceſſio ſimpliciter facta. caſus 35.nu.184.

Periculum, & riſicum ſpectat ad ceſſionariũ, quando fuerit facta datio inſolutum, & deciſum. caſus 35. num.196.

Periculum debitoris ceſſi ob fruſtratoriam inopiam, ad quem ſpectat. caſus 35. num.217.

Periculum nominis debitoris venditi, & inſolutum dati poſt dationem inſolutum, ſeù venditionem, ſpectat ad accipientes. caſus 35. num.220.

Periurus audiri nõ poteſt in iudicio. caſus 9. n.19.

Petens manuteneri in exactione ſui crediti, erit manutenendus contra alium creditorem excipientem, & plenè probantem intentionem. caſus 41. num.10.

Perſeuerantiæ decennii, vel ſeptennii, requiritur in habitatore loci. caſus 60. num 5.

Pignus conſtituitur tàm in rebus mobilibus, quàm in immobilibus. caſus 38. num.34.

Pignus tàm pro ſorte, quàm pro vſuris, intelligitur obligatum. caſus 38. num.36.

Pignus præſumitur idoneũ, & ſufficiens. caſus 38. num.37.

Pignus datum creditori pro certa ſumma, quod non ſit veriſimilis eius redemptio non imputatur in creditum. caſus 38. num.40.

Plena poteſtas, & libera poteſtas idem ſunt. caſus 54. num.8.

Pœna fraudata gabellæ non habet locũ, niſi dolo ſuperueniante. caſus 47. num.24.

Portio bonorum maternorum ad filiam ſpectat, & qualitèr procedat. caſus 37. num.42.

Portio ſororis, quando ſucceſſio eſt fratris conſobrini, accreſcit fratribus vtrinque coniunctis, vel conſanguineis. caſus 52. Append.4. nu.10.

Poſſeſſio per teſtes probari poteſt. caſus 22. nu.1.

Poſſeſſio de præterito, præſumitur continuata in futurum. caſum.22. num.2.

Poſſeſſio apud duos eſſe non poteſt. caſus 22. nu.5.

Poſſeſſio ſola in iudicio manutentionis ſufficit. caſus 22. num.7.

Poſſeſſio probatur per inſtrumentam, qualitèr procedat. caſus 22. num.8.& 9.

Poſſeſſio probatur per capturam poſſeſſionis. caſus 22. num.10.

Probatio per teſtes, & inſtrumenta æquiparantur, & poſſeſſio talis præſumitur, qualis eſt titulus præcedens. caſus 22. num 3.

Poſſidentis melior eſt conditio. caſus 22. nu.15.

Poſſidẽs rem ſuam, præſumitur dominus. caſus 60. num.79.

Poſſeſſor non debet priuari comodo poſſeſſionis. caſus 60. num.81.

Poſſeſſor in ſua poſſeſſione erit tuendus. caſus 22. num.14.

Poſſidens annuos redditus, an teneatur ſatiſdare. caſus 34. num.1.

Poſſeſſor poſt litem conteſtatam, efficitur malæ fidei poſſeſſor. caſus 32. num.3.

Poſſeſſor bonæ fidei fructus ex propriis melioramẽtis perceptos etiam poſt litem conteſtatam lucratur ab eo, qui ſua induſtria melioraret. caſus 32. num.17.

Poteſtatis verbum eſt generale, & quid ſignificet. caſus 2. num.42.

Poſſeſſio exigendi, extinguitur per mortem ipſius. caſus 30. num.19.

Promiſſio annua, intelligitur facta pro alimentis. caſus 30. num.20.

I N D E X.

Poſſeſſio apprehenſa de licentia Iudicis ſine citatione partis,nil operatur, & quando valeat . caſus 26. num. 16. & 17.
Poſſeſſio rei emphyteoſis ob lineam finitam concedi non debet, niſi declaratoria procedat . caſus 26. num. 18.
Poſſeſſio rerum incorporaliũ non acquiritur ſine apprehẽſione,& animo poſſidẽdi.caſus 60. n.384.
Poſſeſſio in ceſſionariũ quando vigore ceſſionis tranſeat in eum. caſus 35. num.41.
Poſſeſſio exigendi, per vnicam ſolutionem acquiritur. caſus 35. num.143.
Poſſumus inuitum,& ignorantem liberare, non tamen obligare. caſus 6. num.355.
Poſtulare idem eſt, quod accuſare . caſus 1. nu 13.
Poteſtas conceſſa mittendi in poſſeſſionem alicui, eo ſemper inducto, & primo impedimento remoto expirat. caſus 49. num.26.
Poteſtas teſtandi eſt de iure ciuili, & qualitèr . caſus 6. num. 17.
Poteſtas teſtãdi à iure ciuili inducta. caſus 6. n.29.
Poteſtas eligendi ſyndicatores conceſſa eſt Vniuerſitatibus Regni. caſus 60. num.540.
Potior eſt conditio poſſidentis. caſus 60. nu.80.
Practica, quod cauſa poſſint incipere ab articulis, qualitèr intelligatur,remiſſiuè. caſus 2. nu.69.
Pragm.2.de expenſ.adducitur. caſus 11.nu.4.
Pragm.1.de except.ponderatur. caſus 11. nu.6.
Pragm.1.de offic.prouiſ.qualitèr procedat. caſus 39. num.19.
Pragm.1.de ſynd.offic. producitur . caſus 60. num.539.
Pragm.2. §.1.de ſale vend. ponderatur . caſus 24. num.1
Pragm. odia litiũ,de arb. expenditur. caſus 4. num.1.
Pragm. teſtem falſum,de falſ. ponderatur . caſus 13. num.1.
Pragm.4.§.8.de dilat.exaratur. caſus 13. nu.2.
Pragm. pœnam impoſuit ei,qui ſcientèr produxit teſtes falſos . caſus 13. num.14.
Pragm.1.de appret. producitur. caſus 5. nu.10.
Pragm.Ill.Dom.Admirantis enunciatur . caſus 47. num.27.
Præſes Vincentius de Franchis doctiſſimus, & nunquam ſatis laudatus. caſus 2. App.5. nu.4.
Præſides Prouinciarum habent merum imperiũ vt pars Regiæ Curiæ. caſus 4. num.11.
Præſtatio alimentorum reſpicit perſonã non bona . caſus 31. num.8.
Præſtata in ſcripturis per Actuarios, fiunt per extenſum, non ſub breuitate. caſus 21. num 6.
Præſentatio debitoris ſola ſufficiens erit Officialibus, etiam ſi poſteà aufugeret,erit liberatus fideiuſſor. caſus 23. num.13.
Præſumitur quod quis faciat actum ſuo nomine, quam quod ſceerit delictum faciẽdi nomine proprio. caſus 37.num.51.
Prærogatiua gradus non inducitur ſecundum Conſuet. Neap. ſed ſexus. caſus 52.num.15.
Prætor ex cauſa aliquando recedit à voluntate patris. caſus 43. num.15.
Prætoris officium eſt cogere ſignatores teſtamẽti, & ſigilla ſua recognoſcere. caſus 6. nu.38.
Prædium venditum per pupillum,vt ex illius pretio alia res empta fuerit, & pecunia perueniat aliud prædium emptum, an ſit illud paternum, vel maternum, à quo dependet . caſus 53. numer.15.
Prædium emptum ex pecunia proueniente, & alio prædio,vt loco ipſius ſubrogatur,debet expreſſè hoc dici. caſus 53. num.17.
Pretium eſt requiſitum emptionis in certa quantitate exiſtente. caſus 60. num.142.
Pretium ſufficit intereſſe ex parte emptoris . caſus 60 num.144.
Pretium ſi fuerit ſolutum, aut ſatis eo nomine factum,vel etiam fide habitum ſufficit . caſus 60. num.146.
Pretium ſi non fuerit ſolutum, dominium non cenſetur translatum, & tùnc venditor ageret ad pretium, vel ad rei reſtitutionem, caſus 60. num.162.
Pretij numeratio, ſeù conuentio, non perficit ſine ſcriptis habitam emptionem. caſus 60. nu.148.
Pretium rerum antiquarum nouum, vel antiquum dicatur,deciſiones referuntur . caſus 53. nu.12. & 14.
Pretium ex venditione prædij deuentum, ſi ſtatim in aliam emptionem prædij conuerſum fuerit, ſubrogatio militaret, & ſic deciſum . caſus 53, num.17.
Princeps vtitur iuriſdictione voluntaria in territorio ſubditorum. caſus 60. num.456.
Prior in ſucceſſione debet eſſe tutor,non tamen educator. caſus 43. num.17.
Prior ex tempore, potior in iure. caſus 60. nu 51.
Prior in tempore ex ſcriptura priuata,nõ præfertur creditori inſtrumẽtario poſteriori, quod fallit facta recognitione. caſus 60, num.53.
Priuilegio conceſſo miſerationis cauſa renunciari nequit. caſus 9. num.26.
Priuilegiũ hypotecæ non datur vbi ineſt actio perſonalis. caſus 54. num.31.
Priuilegium ſpeciale conceſſum alicui . non tollitur per legem naturalem. caſus 60. num.10.
Probatio quænàm exquiritur in prætenſione habitus militaris, caſus 60. num.485.
Proclama alta voce deuulgata, quibus ſcire præſumitur. caſus 47. num 28.
Procedi debet ſummariè in literis ſignificatorialibus expeditis per Rationales. caſus 12. nu.7.
Proceſſus nullus factus cum illegitima perſona per minorem allegari debet. caſus 60. num. 182.
Proceſſus an valeat quãdo in cauſa ſummaria procedatur ordinariè. caſus 18. num.6.

Procu-

Digitized by Google

INDEX.

Procurator cum libera, ex quibus verbis percipitur. caſus 2. num. 11.

Procurator ſoluens de ſuo pro domino repetit. caſus 2. num. 15.

Procurator debitorem nequit liberare, niſi quatenùs ad eum peruenit. caſus 2. num. 16.

Procurator generalis tranſigere nequit, niſi in ſpecie habuerit mandatum, & quando. caſus 2. num. 37. & 39.

Procurator conſtitutus ad certum negotium cum libera omnia facere poteſt, ac ſi generalitèr fuiſſet conſtitutus. caſus 2. num. 48.

Procurator exceptiones infirmitatis abſẽtiæ, & captiuitatis poteſt oppponere. caſus 25. nu 1.

Procurator in cauſis inſtrumentorum non admictitur ad media. caſus 25. num. 3.

Procurator habẽs ſpeciale mandatum, vel generale cum libera, poteſt eligere forum. caſus 21. nu. 4.

Procurator cum ſpeciale mandato dicitur pica, & organum ſui domini. caſus 60. num. 319.

Procuratori incumbit docere mandatum habere, & qualitèr probetur. caſus 60. num. 247.

Prohibitio ſuſpendit, donec cauſa pendet. caſus 60. num. 198.

Prohibitum cenſetur omne id, per quod peruenitur ad illud. caſus 60. num. 322.

Promiſſio facta pluribus, intelligitur quod pro virili, & ratio affertur. caſus 31. num. 4.

Promiſſio ſolutionis damnorum, & intereſſe, intelligitur tàm de intereſſe lucri ceſſantis, quam damni emergentis. caſus 40. num. 48.

Promiſſio de aliquid faciendo, importat de faciendo ſtatim. caſus 38. num. 4.

Promiſſio ſubrogatur loco prædij. caſus. 38. nu. 7.

Promiſſio euictionis facta, videtur de euictione futura, & qualitèr. caſus 35. nu. 96 97. & 98.

Promiſſio exigibilitatis non debet trahi ad perpetuitatem. caſus 35. num. 142.

Promiſſio venditoris, vel cedentis, debet reſtringi ad tempus ceſſionis, & venditionis, vel ad tempus quo debitor debet ſolutionem facere. caſus 35. num. 216.

Promittens aliquid facere, cenſetur promiſiſſe validè facere. caſus 38. num. 5.

Promittere verbum, importat ſtipulationem maximè appoſitum in capitulis matrimonialibus fauore dotis. caſus 38. num. 1. & 2.

Promittere aliud eſt, & aliud facere. caſus 38. n. 3.

Promittens tenetur, ſi nomen ceſſum ſoluere non vult. caſus 35. num. 156.

Promittens aliquem eſſe bonum pro illo dicit fideiubere. caſus 35. num. 15.

Promittens bonũ, & exigibile, idem importat quod ſoluere, & ſi in ſpecie non fuerit promiſſum ex clauſulis cedens tenetur. caſus 35. nu. 158.

Promittens nomen debitoris verum, & exigibile tale eſſe debet, vt nil ei poſſit opponi. caſus 35. num. 166.

Promittens nomen debitoris ceſſum exigibile, tenetur illud manutenere in iſta qualitate, caſ. 35. num. 173.

Promittent facere expedire aſſenſum, ſi non fuerit obſeruatum, tenetur ad intereſſe, & quando ceſſat, caſ. 35. num. 203.

Pronuntiatio ſemper requiritur deſerta appellatione, quando fuit Iudex ad quem aditus, caſ. 45. num. 56.

Proteſtatio conſeruat Ius proteſtantis, caſ. 47. num. 19.

Proteſtatio cuius ſit natura, caſ. 60. num. 482.

Protomiſeos ius, ſeù congrui an competat Domino prædij ruſtici aduerſus aliud prædium ruſticum domum habentem annexam, caſ. 60. num. 12.

Proximiores ex parte patris ſuccedunt in omnibus bonis ex ſigno vniuerſali, caſ. 52. append. 5. n. 16.

Proximioris appellatione quando veniunt maſculi, & fœminæ. caſus 52. append. 1. num 6.

Proximiores ſuccedentes de iure communi, & conſuetudinario cum prærogatiua gradus, excludũt remotiores, remota ſubingreſſione. caſus 52. appendix 1. num. 27.

Proximiores non admittũtur in caſu quo fuit facta inſtitutio proximioris. caſus 52. appendix 1. num. 31.

Proximior an debeat admitti ad officium, pro quo data fuerat poteſtas nominandi defuncto eo, qui in teſtamento fecerat non tamen perfecto. caſus 50. num. 1.

Proximus ſuccedens ab inteſtato, nequit admitti ad officium ſine nominatione. caſus 50. nu. 24.

Publicatio in cauſis ordinarijs, non eſt de ſubſtantia proceſſus, eiuſq; omniſſio non vitiaret illũ. caſus 13. num. 3.

Publicatio non fit in cauſis ordinarijs. caſus 13. n. 5.

Publicatio dat maius robur atteſtationibus. caſus 13. num 7.

Publicationes in proceſſu ſunt neceſſaria. caſus 13. num. 6.

Publicatio teſtamenti fieri debet coràm Iudice ordinario caſus 6. num. 22.

Publicatio teſtamenti eſt neceſſaria ad illius validitatem. caſus 6. num. 25.

Publica vtilitas præfertur priuatæ. caſus 47. n 42.

Publica negotia labuntur, & commercia deſerũtur in perniciem Reipublicæ per decoctionẽ, & fallimenta, & intereſſe creditorum. caſus 55. nu. 10.

Publicatio teſtium non eſt de ſubſtantia proceſſus. caſus 60. num. 187.

Puellæ creditur vbi morare velit, & ſi male tractatam dixerit. caſus 43. num. 5.

Pupillus conuentus ex contractu paterno, an gaudeat fori priuilegio. caſus 19. num. 1.

Pupillus eſt pars viſcerum matris. caſus 43. nu 6.

Pupillus educari debet penès quem parens iuſſerit. caſus 43. num. 2.

Purgatio moræ quando admittatur. caſus 23. n. 8.

Purgatio

Purgatio mora omni tempore admittitur, imò poſt ſententiam, & ſic deciſum. caſus 23. nu. 11.

Putator tenetur aduertere tranſeuntes, nè aliquid contingat illis ſimilitèr proiicientes aliquid in vijs publicis. caſus 60. num. 219.

Q

QVialitas exigibilitatis erit probāda. caſus 35. num. 211.

Qualitas adiecta verbo intelligitur ſecundum tempus verbi. caſus 35. num. 215.

Qualitas hæreditaria in feudo, immutat feudi naturam, quæ conſideratur quando fit conceſſio officij cum clauſula pro hærede, *quo caſu in eum transfertur. caſus 51. num. 16. & 17.*

Qualitas maſculinitatis in filia debet adeſſe tempore delatæ ſucceſſionis, & idem operatur ſolutio dotis, quod præſcriptio. caſus 52. append. 2 n. 19.

Qualitas perſonæ attendi debet. caſus 47. nu. 39.

Qualitas perſonæ delictum minuit. caſus 47. n. 40.

Qualitas perſonæ falſitatis præſumptionem excludit. caſus 47. num. 41.

Qualitas noua conſtituit aliam rem, & rem diuerſam à prima. caſus 53. num. 19.

Qualitèr conſtare debet de decoctione. caſus 55. num. 26.

Quaſi poſſeſſio acquiritur ex exactione annui redditus per vnicam ſolutionẽm. caſus 41. nu. 3.

Qualibet inæqualitas ſufficit in diuiſione ad illius reſciſſionẽ, & qualitèr procedat. caſus 56. n. 16.

Qualibet cauſa licet iniuſta, excuſat à dolo. caſus 47. num. 15.

Quam de euictione tenet actio eundem agentẽ repellit exceptio. caſus 11. num. 1.

Quæri non debet cum quo de ſupremis quis loquatur, ſed in quem voluntatis intentio dirigitur. caſus 14. num. 7.

Querulantes Officiales in ſyndicatu, elapſo tempore non audiuntur ampliùs. caſus 8. num. 13.

Quæ pendent ab animo, dicuntur in facto conſiſtere. caſus 60. in caſu prætermiſſo num. 4.

Qui prior eſt in tẽpore, potior eſt in iure. caſus 27. num. 20.

Qui negat depoſitum, committit furtum, & poteſt accuſari. caſus 60. num. 496.

Qui voluntatem defuncti non ſeruat, excluditur ab omni beneficio. caſus 48. num. 21.

Qui omne dicit, nihil excludit. caſus 34. nu. 36.

Qui ſcripturam ſubſcribit, dicitur eam ſcripſiſſe. caſus 60. num. 49.

Qui prior in tempore, potior in iure. caſus 60. num. 50.

Qui cedit, ſoluiſſe dicitur, & liberatus eſt ab hæreditate, qualitèr intelligatur. caſus 35. nu. 228. & 229.

Quietatio generalis refertur ad ſpecificata. caſus 60. num. 592.

Quilibet pro ſuo intereſſe exceptiones omnes opponere poteſt. caſus 25. num 9.

Quilibet poteſt renunciare fauori ſuo. caſus 24. num. 10.

Quilibet excuſatur, ſi magiſtratui parere non teneatur. caſus 60. num. 480.

Quis pro modico peccato non debet tantam pœnã pati. caſus 1. num. 62.

Qui non laborat, non manducat. caſus 51. nu. 33.

Quod conſenſu contractum eſt, diſſoluitur contrario diſſenſu, re tamen integra. caſus 60. nu. 160.

R

RAtio erit habenda dierum, quibus tardiùs reuerſus eſt, derelinquens cuſtodiam. caſus 1. num. 60.

Ratio compenſatiua intereſſe habetur ad fructus. caſus 38. num. 33.

Ratificatio facto, & verbis fieri poteſt. caſus 51. num. 31.

Ratificatio contractus ad hoc vt valeat. & effectũ ſortiatur, exigitur vt ſit celebratus cum creditoribus. caſus 51. num. 32.

Recipi poteſt aliquid pro mutuo ex retardata ſolutione. caſus 40. num. 8.

Reconciliatio tacita oritur ex remiſſione iniuriæ. caſus 57. num. 7.

Reconciliatio omnem inimicitiam remouet. caſus 57. num. 10.

Recomendatio, ſiuè emparæ, an fieri poſſit in cauſa criminali. caſus 60. num 359.

Redditus natura eſt vniuerſalis, & comprehendit omnes fructus. caſus 34. num. 13.

Redditus appellantur annui cenſus. caſus 34. n. 14.

Redditus principalitèr debentur, non acceſſorie. caſus 34. num. 31.

Reemptio non eſt noua acquiſitio, ſed prioris reſolutio. caſus 49. num. 40.

Reemptio introituum, non dicitur noua acquiſitio, ſed redditio, ità quod reincidit in primam cauſam. caſus 49. num 42.

Regiæ Audientiæ quæſierunt cognitionem omnium cauſarum, quæ ad M. C. ſpectabunt. caſus 4. num. 3.

Regiæ Audientia poteſtatem ordinariam habent in tota Prouincia. caſus 4. num. 4.

Regula, quod appellatione fratris, ſoror non continetur, limitatur. caſus 52. append. 2. nu. 11.

Relatum eſt in referẽte cum omnibus qualitatibus. caſus 60. num. 361.

Remedia omnia erunt cumulanda in petitione aſſiſtentiæ contra mentem Vrſilli. *caſus 45. nu. 28.*

Remedium l. fin. ff. de acquir. poſſeſſ. *introductũ eſt contra tertium poſſeſſorem. caſus 40. nu. 46.*

Remedium læſionis, an inſimul cum remedio erroris poteſt intentari, referuntur opiniones contrariæ. caſus 56. num. 14.

Reme-

Remedium quale erit faciendum in diuiſione bonorum in iudicio familiæ erciſcundæ. caſus 56. num. 17.

Remiſſio quando pro vera ſolutione reputetur. caſus 42. num. 15.

Remiſſio non fit quando fructus, vel valor ipſorum creſcit, & decreſcit. caſus 60. num. 266.

Remiſſio fit ſine interuentu pacis, pax verò fit cum interuentu amicitiæ. caſus 57. num. 22.

Remiſſio rancoris, & odij, differt à remiſſione vindictæ ſanguinis. caſus 57. num. 25.

Remittens ſimpliciter rancorem, & odium, non cenſetur remittere accuſationem in iudicio, ſed tantùm vindictam, & offenſionē de facto. caſus 57. num. 24.

Remiſſio cauſæ cenſualis ad Baronē an fieri debeat, & quando. caſus 60. num 54. & 55.

Renunciatio ſola filiæ, an extendatur ad ius debitū ex noua cauſa, ex nouo iure, & ad incogitata. caſus 60. num 304.

Renuntiatio beneficij l. quod cum eo, fieri debet ſpecialiſſimè. caſus 9. num. 3.

Renunciatio generalis cum iuramento, an tollat beneficium l. 2. ff. quod cum eo, caſus 98. n. 28.

Renunciatio l. 2. ff. quod cum eo, cum iuramento non tenet, niſi abſolutio ſuſequatur. caſus 9. num. 29.

Renunciatio promiſſa à fœmina ſi non appareat, ſequuta habetur, ac ſi eſſet facta ad excluſionē deſcendentium. caſus 52. Append. 4. num. 37.

Renunciatio beneficij l. quod cum eo, an valeat. caſus 28. num. 9.

Renunciatio generalis, generalitèr eſt intelligenda. caſus 28. num. 14.

Renunciatio generalis, quid cōprehendat. caſus 28. num. 15.

Renunciatio beneficiis filiorū famil. debet eſſe ſpetialis. caſus 28. num 19.

Renunciare nequit filiusfamil. etiam cum iuramēto S. C. Macedoniano. caſus 28. nu. 22.

Renunciatio l. ſi vnquam, C. de reuoc. donat. debet expreſsè fieri. caſus 59. num. 1.

Renunciatio l. ſi vnquam, C. de ecuoc. donat. non procedit, quando de liberis fuerit cogitatum. caſus 59. num. 19.

Renunciari non poteſt beneficio l. vnicæ, C. quando Imper. intee pupill. & vid. caſus 24. nu 9.

Renunciari foro ſuo, quilibet poteſt excepto Clerico. caſus 24. num. 11.

Renunciare quilibet poteſt eius priuilegio, exemplo oſtenditur. caſus 24. num. 12. & 13.

Renunciatio miſerabilium perſonarū expreſſa exigitur. caſus 24. num. 18.

Renunciationes factæ ab exemptibus ſunt voluntariæ iuriſdictionis. caſus 24 num. 15.

Repelluntur, qui habent cauſam inimicitiæ, vel habere præſumuntur etiam ſine mentis odio à teſtimonio. caſus 57. num. 13.

Reſcripta iuſtitiæ, & ad lites ſunt ſtricti iuris. caſus 60. num 112.

Reſcripta intelligūtur ſaluo iure alterius. caſus 60. num. 113.

Reſcripta Principis intelligenda ſunt, cum iuſtitiā. caſus 60. num. 114.

Reſcriptum impetratum contra ſententiam tranſactam in rem iudicatam, an valeat, & quando. caſus 17. num 9.

Res iudicata, pro veritate habetur. caſus 17. nu. 7.

Res exigitur in exemptione, & venditione, vt dicatur contracta. caſus 60. num. 139.

Res ex parte venditoris exigitur. caſus 60. nu. 141.

Res ipſa conſideratur in ſolutione laudemij, & percipitur propter rem. caſus 49. num. 37.

Res ſubrogata in alterius rei, loco eſt fictio. caſus 53. num. 18.

Reſeruatio ius nō tribuit, ſed conſeruat id, quod reſeruans habet. caſus 60. num. 483.

Res ſingula ſingulis, an erint aſſignāda, & qualitèr. caſus 56. num. 19.

Reſidens in loco, nequit exigere niſi ſimplices dietas taxatas pro vno negotio, licet pluribus vacauerit. caſus 60. num. 1‾.

Reſpondere debet ſi vti velit teſtibus, ad hoc vt vtens, illis puniri poſſit caſus 13. num. 16.

Retractus an locum habeat in venditione facta ſub pacto retrouenditionis, caſus 53. num. 28.

Retroceſſio donationis à marito facta in præiudiciū vxoris, & filiorum, non tenet. caſus 59. nu. 14.

Retrouenditio importat reſolutionem prioris venditionis. caſus 49. num. 49.

Ripa cenſetur eſſe in dominio illius, qui habet vicinum prædium. caſus 60. num. 401.

Ritus M. C. V. incip. quod nullus, ponderatur. caſus 60. num. 345.

Ritus M. C. 163. affertur. caſus 23. num. 9.

Rei inquiſiti priuantur vtraq; voce actiua, & paſſiua. caſus 1. num. 3.

Reſtitutio fructuum cum intereſſe ad inuicem fit. caſus 32. num. 5.

Reuertens in breui non diuertit. caſus 1. nu. 31.

Reuocatio procuratoris præſentata in iudicio, & ei notificata, an teneat. caſus 2. num. 3.

Reuocatio procuratoris ad negotiū, vt ad notitiam perueniat, quid agendum, & contrario reſpondetur. caſus 2. num. 8. & 9.

Reuocatio procuratoris ſufficit fieri penès acta. caſus 2. num. 25.

Reuocatio procuratoris ad negotia erit notificanda. caſus 2. num. 26.

Reuocatio procuratoris ſi occulta ſit, & fuerit particeps aduerſarius valent geſta à procuratore in præiudicium aduerſarij. caſus 2. num. 30.

Reuocatio procuratoris debet notificari Iudici, & parti. caſus 2. num. 24. & 33.

Reuocatio mādati non nocet debitori ſoluenti, ad cuius notitiam peruenit. caſus 2. num. 29.

Reuocatio

Digitized by Google

INDEX.

Renocatio mandati, an ſubſiſtet, ſi non fecerit actum iudicialem, & ſi non fecerit proteſtationem. caſus 2. num.60.

Reus delatus etiam ante ſententiam honores petere prohibetur, & præſertim futuros. caſus 1. nu.1.

Reus criminis nouos honores adipiſci nequit. caſus 1. num.2.

Reus non poteſt medio tempore honorem petere, & qualitèr intelligatur. caſus 1. num.4. & 5.

Reus vt verè dicatur, exigitur, quod ſit delatus. caſus 1. num.11.

Reus dicitur quando Notarius ponit cedulam in libro præcedente accuſatione. caſus 1. nu.18.

Reus tùnc dicitur quando nomen eius receptum eſt inter reos. caſus 1. num.20.

Ruſtici deponunt in præſentia Aduocati. caſus 60. num.203.

S

Salarium integrum an debeatur, ſi id, quod quis tenebatur facere in duobus, vel tribus diebus fecerit in vno. caſus 60. num.244.

Salarium Aduocatis, & Procuratoribus debetur. caſus 60. num.246.

Salarium integrum an debet ſoluere quælibet perſona, vel pro rata cogere per exequutorem, duæ afferuntur ſententiæ contrariæ. caſus 60. nu.13.

Salutanum interdictum datur contra tertium poſſeſſorem. caſus 40. num.44.

Salutanum interdictum competat tàm pro capitale, quàm pro damnis, & intereſſe ob moram. caſus 40. num.45.

Sartor tenetur infra tempus ſex menſium de veſtimentis corroſis à muribus. caſus 60. nu.256.

Satisfactio debiti per confeſſionem creditoris probatur. caſus 60. num.59.

Scientia præſumitur in iiſque, quis inquirere tenetur. caſus 4. num.8.

Sciens beneficium ſibi competere, an certiorari debeat. caſus 9. num.12.

Scire quilibet præſumitur per bannum publicum. caſus 47. num.14.

Scriptura ſimplicitèr facta, an probet depoſitum. caſus 60. num.500.

Scriptura noua in pagina veteri facta, arguitur ſuſpicionem ineſſe caſus 2. num.7.

Scriptura authẽtica reuocationis procurationis debet notificari. caſus 2. num.22.

Scriptura ſi fieret ad probationem cõtractus, poſteà valebit, quod actum eſt. caſus 60. num.15.

Scriptura priuata, & trino teſte ſubſcripta præualet. caſus 60. num.28.

Scriptura priuata ad ſui validitatem, non requirit diem, neque annum, & præſertim in apoca, ſeù ſyncrapha. caſus 60. num.29. & 30.

Scriptura priuata ſufficit pro plena probatione ad condemnandum. caſus 60. num.43.

Scripturæ priuatæ ſunt ſuſpectæ propter antedatã. caſus 60. num.46.

Scripturæ præſentatæ in iudicio faciunt fidẽ in vim probationis. caſus 21. num.7.

Sententia lata manet, deſerta appellatione præcedente declaratione deſertionis Iudicis ad quem. caſus 16. num.12.

Sentẽtia debet eſſe conformis libello. caſus 2. n.62.

Sententia rectè lata dicitur quando partes à directa petitione diſcedunt, & replicatis faciunt capitula, poſitiones proceſſum, & probationes continet. caſus 2. num.63.

Sententia tranſacta in rem indicatam ius irreparabile facit. caſus 17. num.10.

Sententiæ tranſacta in rem iudicatam, paratam habent exequutionem. caſus 17. num.6.

Sententia requiritur, vt agi poſſit de euictione, & quod ſit lata ſuper proprietate. caſus 35. n.104. & 105.

Sequeſtratio fructuum vbi fieri non poteſt, ſit tamen deſcriptio. caſus 60. num.209.

Sequeſtrum in fructibus, per quẽ Iudicem fieri debet pendente appellatione. caſus 60. nu 207.

Sexus æqualitate exiſtente omnes ſuccedunt reſpectu maſculorum. caſus 52. num.4.

Significatoriæ Vniuerſitatum habent vim ſentẽtiæ, & exequutioni mandantur. caſus 12. nu.3.

Significatoria habent exequutionẽ paratam de iure communi, & Regni. caſus 12. num.5.

Simulatio perſonæ accedit decoctioni ex cauſa paupertatis. caſus 55. num.16.

Simulatio facta per debitorem, non nocet creditoribus caſus 55. num.21.

Simulationis præſumptio excluditur ex numeratione pecunia in Banco poſita. caſus 42. nu.4.

Syndicatores debẽt banna emittere per Ciuitatem, & in locis publicis, & conſuetis, & in Villis Ciuitati adiacentibus. caſus 60. num.104.

Syndicatores sũt Iudices delegati. caſus 60. n.541.

Syndicatores procedere nequeunt appellatione interpoſita. caſus 60. num.552.

Syndicatus Officialibus, coràm quibus erit agendũ. caſus. 8. num.8.

Syndicatus Officialium in Regia Audientia agitari ex cauſa. caſus 8. num.9.

Si quis ademauit in rixa, non tenetur ad pœnam. caſus 60. num.538.

Socius contra ſocium, agit actione pro ſocio. caſus 60. num.94.

Socius ſocio an pro rata, vel inſolidum tenetur, & quando. caſus 60. num.96.

Socius ſoluens totum, an contra alios habet regreſſum pro rata. caſus 60. num.97.

Socius in quibus caſibus inſolidum cõueniri poteſt, præſertim quando iuramẽto ſocio promiſiſſet integra ſociis ſoliturum. caſus 60. num.100.

Socii tenẽtur pro rata ſoluere, niſi fuerit vnus præpoſitus eis tùnc inſolidum. caſus 60. nu.95.

Socii reſpectu creditorum tenentur inſolidum. caſus 60. num.98.

I N D E X.

Sollemnitas eadem requiritur in reuocatione actus, quam in confectione illius. caſus 47. nu. 12.

Sollemnitas iuris ciuilis eſt teſtamenti condere coràm Notario, & ſeptem teſtibus cum ſigillis, caſus 6. num. 21.

Soluens pro alio, dicitur eius negotia vtilitèr agere. caſus 2. num. 17.

Soluens Procuratori reuocato, nō tamen notificato, aut Iudici, aut ſcienti debitori, ſi efficeretur non ſoluendo, debitor liberatur. caſus 2. nu. 27.

Soluens quis præſumitur in dubio, qualitèr intelligatur. caſus 35. num. 58.

Soluens in contemptum mandati Iudicis malè ſoluit. caſus 27. num. 18.

Soluens contra mandatum Iudicis, malè ſoluit. caſus 51. num. 24.

Soluens de mandato Iudicis, tutus redditur. caſus 51. num. 25.

Soluens de mandato Iudicis, dicitur coactè ſoluere. caſus 51. num. 27.

Soluere, qui poteſt cogi, perinde eſt, ac ſi coactus ſoluiſſet. caſus 51. num. 26.

Soluens latronibus pro alio liberando, repetit ſolutum, caſus 60. num. 64.

Solutio cenſus, & collectarum denotat ſoluētes ſubiacere illi, cui ſoluunt. caſus 60. num 165.

Solutio collectarum pro fundo dotali ſpectat ad virum caſus 60. num 166.

Solutio bina, ſufficit ad conſtituendū quem in quaſi poſſeſſione exigendi caſus 41. num. 4.

Solutio triennalis erit ſufficiens, adeò quod per tres ſolutiones continuatas, præſumitur ſolutio anteà facta. caſus 41. num. 5.

Solutio laudemij venit ex natura contractus. caſus 49. num. 17.

Solutio laudemij ſēper videtur excepta. caſus 49. num. 18.

Solutio per Procuratorē fieri poteſt. caſus 2. n. 10.

Solutio promiſſa dotis, ac paragij præſumitur facta. caſus 52. Append. 4. num. 38.

Solutione eius, quod debetur, tolluntur obligatio, & hypotheca, & qualitèr intelligatur. caſus 60. num. 268. & 269.

Solui an poſſit cedenti, & quando. caſus 60. n. 357.

Soror dotata, nec filij alterius ſororis dotatæ, etiam ſi non ſit dotata de bonis paternis, non ſuccedit, & ſic deciſū. caſus 52. Append. 2. nu. 13. & 14.

Soror excluſa à ſucceſſione paterna, nō cenſetur excluſa à ſucceſſione fratris etiam in bonis ipſius obuentis ex paterna ſucceſſione, vel de nouo quæſitis. caſus 52. Append. 2. num. 22.

Soror conſobrina cum fratribus maſculis conſobrinis ex diuerſis ſororibus procreata, ad ſucceſſionē auunculi in capite admiſſa fuit, & ſic deciſum quid è contra. caſus 52. Append 3. nu. 7. & 8.

Soror amita eſt excluſa ab eius fratre cōſanguineo, non autē ab alijs fratribus conſobrinis. caſus 52. Append. 3. num. 11.

Soror facit partem, & non eſt excluſa, ſed eius portio accreſcit fratri vtrinque coniuncto, & conſanguineo, & ſic deciſum. caſus 52. Append. 4. num. 15.

Soror dotata concurrit cum maſculiata, & ſic deſcendentes ex illis caſus 52. Append. 4. nu. 29.

Soror maſculiata admittitur ad ſucceſſionem. caſus 52. Append. 4. num. 30.

Sors principalis in contractu cenſuali non eſt ità debita vt exigi poſſit. caſus 36. num. 12.

Sors redditus cum reliquis impoſſibile eſt exigère caſus 36. num. 23.

Sors ſuccedit loco intereſſe. caſus 36. nu. 15.

Sors quando ad libitum peti poteſt, tùnc nullum intereſſe currit niſi à die petitionis ſortis. caſus 36. num. 22.

Soror dotata de paragio de bonis patris, vel fratris excluſa cenſetur à bonis maternis, & qualitèr intelligatur. caſus 37. num. 67.

Soror ſuccedere volens fratri, vel ſorori mortuis, an excludatur per fratrem vterinum de iure communi. caſus 37. num 83.

Soror à fratre dotata cum pacto nè potuiſſet diſponere niſi de certa ſumma, an vltra bona fraterna poſſit de bonis receptis pro dote paternis, & maternis diſponere, & quid fuit deciſum. caſus 60. num. 400.

Soror ex ampla renūciatione an admittatur ad ſucceſſionem delatam. caſus 60 num. 305.

Soror quando appellatione fratris non continentur. caſus 5. Append. 3. num. 42.

Soror in tertio gradu exiſtens, an excludatur per maſculū in quarto gradu exiſtentem. caſus 52. Append 5. num. 45.

Soror qualitèr excludatur per fratrem à ſucceſſione caſus 52. Append 5. num 47.

Soror concurrere an poſſit inſimul cum fratre vtrinque coniuncto ad hæreditatem nepotis. caſus 52. Append. 5. num. 46.

Soror non excluditur per fratres à ſucceſſione fratris ſobrini, & ſic deciſum. caſus 52. Append. 5. num. 49.

Soror dotata excluditur à ſorore in capillo & quādo. caſus 52. Append. 5. num. 55.

Sorores continentur appellationē fratrum in ſubingreſſione, quando non habent fratres conſanguineos, qui eos excludere poſſent. caſus 53. App. 5. num. 39.

Sorores non excluduntur per fratres vterinos, ſed per fratres vtrinque coniunctos, & ratione oſtenditur. caſus 52. Append. 5 num. 23. & 24.

Sorores tùnc excluduntur quando habent fratres conſanguineos, & ratio affertur. caſus 52. Append. 5. num. 21. & 22.

Soror vt excludatur per fratres à ſucceſſione alterius fratris, de quibus bonis debet dotari, an etiā de bonis collateralium, & quid fuerit iudicatum, caſus 52. Append. 5. num. 52.

Sororis

Sororis admiſſio ad partem in ſucceſſione parentum facta per patrem, vel fratrem, quæ fit ex gratia, quid operetur. caſus 52. Append. 5. nu. 43.

Stante ſtatuto, quod teſtamenta debent inſinuari ſint nulla, ſi hæres laicus illud inſinuari non curauerat, erit nullum. caſus 6. num. 30.

Stante ſuſpictione generali, remittitur Iudici electio, ac ſi partes neglixiſſent. caſus 10. nu. 9.

Statuta gabellarum ſtricti iuris ſunt, & ſic intelligenda. caſus 47. num. 44.

Statuta pœnalia non ligant abſentes à Ciuitate, in qua ſunt publicata. caſus 47. num. 34.

Statutũ loquens in caſu vero, non procedit in caſu ficto. caſus 5. num. 13.

Statutum loquens de hærede, intelligitur de vero hærede. caſus 5. num. 14.

Statutum loquens de contumace, intelligitur de vero, non ficto. caſus 5. num. 15.

Statutum diſponens, quod vir poſſit vſumfructum vxori relinquere, quid importet. caſus 14. nu. 5.

Statutum vocans agnatos ad ſucceſſionem, excludit cognatos filios ſororis vocare non cenſetur. caſus 52. Append. 5 num. 14.

Status mutatur per decoctionem, ex qua detecta eſt paupertas, quarũ impeditur purgatio mora. caſus 55. num. 15.

Stipulatio tunc dicetur commiſſa per ſolam moram non ſoluentis, nec erit facienda excuſſio. caſus 35. num 213.

Subſcriptio operatur ſcientiam contentorum in ea. caſus 66. num. 32.

Subſcriptio in teſtibus decitur teſtimonium. caſus 60. num. 34.

Subſcriptio teſtium habet vim depoſitionis. caſus 60. num. 35.

Subſcriptio teſtis in teſtamento vocatur teſtimoniũ. caſus 60. num. 36.

Subſcriptio teſtium in contractibus dicitur teſtimonium extraiudiciale. caſus. 60. num. 37.

Subſcriptio trahitur ad tempus ſigillationis. caſus 60. num. 40.

Subſcriptio trahitur ad tempus ſuũ, quidquid ſcriptum, & factum, ſeù ad tempus diſpoſitionis teſtium. caſus 60. num. 41.

Subſcriptio teſtium in teſtamentis requiritur, nec ſufficit, quod Notarius aſſerat eos neſcire ſcribere. caſus. 60. num. 48.

Subſcribens præſumitur fateri omnia contenta in ſcriptura. caſus 60. num. 33.

Subſcribens, dicitur illam approbare. caſus 60. num. 38.

Subingreſſio fuit promiſſa filijs, & deſcendentibus ex fratribus patruelibus, & cõſobrinis ex Conſuet. Sed ſi morienti, quod fuit ampliatũ per aliam Conſuet. Quod autem. caſus 52. Append. 5. num. 32. & 33.

Subingreſſio de iure conſuetudinario conceditur nõ tamen filijs, & deſcendentibus fratrum carnalium, ſed etiam filijs deſcendentibus ex fratribus patruelis, & conſobrinis. caſus 52. Append. 5. num. 30.

Subingreſſio an, & quando locum habeat inter fratres. caſus 52. Append. 4. num. 6.

Subingreſſio an detur quando quis deceſſit ſuperſtite patruo, & filijs alterius patrui, & quando militaret ſubingreſſio. caſus 52. Append. 4. nu. 23. & 24.

Subingreſſio in quibus caſibus detur. caſus 52. Append. 4. num. 27.

Subingreſſio etiam in linea tranſuerſali procedit. caſus 52. num. 1.

Subingreſſio includitur per clauſulã gradus prærogatiua ſeruata. caſus 52. num 3.

Subingreſſio detur in linea collaterali inter fratres conſobrinos, & filios, ſeù nepotes deſcendẽtes ex altero fratre. caſus 52. Append. 2. nu. 4.

Subingreſſio nõ conceditur in linea collaterali dummodò non excedat primum gradum. caſus 52. Append. 1 num. 24. & 25.

Subrogatus non ſapit naturam eius quando nõ habet qualitatem neceſſariam, in cuius locum ſubrogatur. caſus 53. num. 21.

Subrogatio qualitatis rei in alium fit præuia proteſtatione. caſus 53. num 23.

Subrogari non poteſt id, quod non habet eaſdẽ qualitates, & conditiones quas habet principalis, qui in cuius locum ſubrogatur. caſus 52. nu. 20.

Suburbia veniũt appellatione Ciuitatis. caſus 39. num. 3

Succeſſio inter fratres amitinos, ſeù ſorores, qualis ſit. caſus 52. Append. 3. num. 10.

Supplementum paragij, ſeù legitimæ in maritata competit, quod non excedat legitimam. caſus 37. num. 27.

Suſpictio minus exigitur ad repellendum Iudicem, quam teſtem. caſus 57. num. 14.

Suſpictio proponi poteſt contra inimicum reconciliatum, & ſic deciſum. caſus 57. num. 20.

Suſpictio generalis non admittitur, dùm facultas eligendi examinatorem, competit Iudici. caſus 10. num. 8.

T

Tabulæ teſtamenti aperiri debent. caſus 6. num 3.

Taxatio intereſſe à contrahentibus cur fieri nõ poſſit. caſus 60. num. 57.

Taxatio intereſſe ad certam quantitatem, an fieri poſſit. caſus 60. num. 58.

Tempus ſubſcriptionis ſcriptæ attenditur, non tempus ſcripturæ. caſus 60. num. 47.

Terminus ſyndicatus currit de momento ad momentum, nàm feriæ ſeruantur. caſus 8. nu. 10.

Terminus ſyndicatus infra 10. dies conceditur. caſus 8. num. 11.

Terminus in cauſa datus, an currat, ſi non fuiſſent conſignatæ literæ commiſſionales pro examinan-

I N D E X.

dis teſtibus in partibus, & illis non intimatis. caſus 6. num. 501.

Terminus datus ad probandum ſi elapſus fuerit, an poſſit prorogari ad inſtantiam actoris, & quid inter mercatores. caſus 60. num. 365.

Tertius an poſſit impedire exequutionem ſententiæ, prætextu quod fuiſſet exequutum in bonis alienis. caſus 7. num. 1.

Tertius comparens ad impediendam exequutionem non prohibetur, ſi ſuccubuerit ordinariè agere. caſus 7. num. 5.

Tertius poſſeſſor bonorum, ſuper quibus fuit præſtita aſſiſtentia, nõ poteſt opponere fuiſſe exequutum in bonis alienis, niſi in tribus caſibus. caſus 7. num 6.

Tertius an poſſit exequutionem ſententiæ latæ contra alium impedire. caſus 7. num. 9.

Tertius ratione dominii, & poſſeſſionis exequutionem ſententiarum contra alium latarum impedire quandò poſſit. caſus 7. num. 10.

Tertius poſſeſſor comparens poſt ſententiam inter alios litigantes latam, quãdo poſſit impedire eius exequutionem. caſus 7. num. 11.

Tertius an poſſit impedire exequutionem aſſiſtẽtiæ. & qualitèr ſuccurratur. caſus 7. num. 12.

Tertius poſſeſſor rei hypothecatæ, an cogi poſſit, vt contra eum exequatur in cenſu bullari. caſus 7. num. 13.

Tertius ex cauſa ſolius hypothecæ nõ impedit exequutionem rei indicatæ, quæ non ſit contra ſe latæ, ſed contra alium. caſus 7. num. 14.

Teſtamenta olim coràm Prætore aperiebantur. caſus 6. num. 6. 7. 8. & 9. & qualitèr.

Teſtamenta coràm Iudice ordinario, vel Delegato aperiuntur. caſus 6. num. 10.

Teſtamenta debent coràm Iudice ſeculari aperiri, non autem Eccleſiaſtico. caſus 6. num. 12.

Teſtamenti factio publici iuris eſt, non priuati. caſus 6. num. 1.

Teſtamenti factio eſt de iure ciuili, & qualitèr. caſus 6. num. 16.

Teſtamenti factio eſt voluntariæ iuriſdictionis. caſus 6. num. 27.

Teſtamenti factio eſt publici iuris, & nemo ſibi adimere poteſt. caſus 6. num. 28.

Teſtamenti publicatio ſi non fiat coràm Iudice, & teſtibus omnibus non facit fidem, nec valebit. caſus 6. num. 26.

Teſtamentum à laico conditum, etiam ſi Clericus ſit inſtitutus, ſi fuerit coràm Iudice Eccleſiaſtico apertum, apertura erit nulla. caſus 6. nu. 13.

Teſtamentũ fieri poteſt coràm Parroco, & duobus teſtibus de Iure Canonico. caſus 6. num. 14.

Teſtamentum eſt de iure gentium. caſus 6. nu. 15.

Teſtamentum ſi non fuerit ſignatum ſignis ſeptem teſtium, non diceretur teſtamentum. caſus 6. num. 18.

Teſtamentum ob omiſſas in eo ſollemnitates debitas, & à iure requiſitas prorſus corruit, & nullius eſt roboris. caſus 6. num. 19.

Teſtamentum coràm Notario, & teſtibus non lectum, non valet. caſus 6. num. 20.

Teſtamentum non dicitur ad pias cauſas factum, quando hæres inſtitutus eſſet extraneus, & ſecularis perſona. caſus 6. num. 42.

Teſtamentum conſcriptum, debet relegi coràm teſtibus limitatur in teſtamento facto ad pias cauſas. caſus 50. num. 3. & 4.

Teſtamentum ad pias cauſas nutu factum ſubſtinetur, quod eſt ſpeciale priuilegium cauſæ piæ. caſus 50. num. 5. & 6.

Teſtamentum piæ cauſæ ſubſtinetur, ſi realitèr non fuerit ſtipulatum, & ſic deciſum. caſus 50 nu. 7.

Teſtamẽtum fauore piæ cauſæ ob defectum ſollemnitatis, non redditur inualidum ratione defectus voluntatis. caſus 50. num. 8.

Teſtamentum nullum ex defectu ſollemnitatis, declarat voluntatem. caſus 50. num. 9.

Teſtamentum ſi in ſcriptis valere non poterat, ſaltim in vim nuncupatiui, attentis in eo adiectis, maximè ſi adeſſet clauſula omni meliori modo. caſus 50. num. 11.

Teſtamentum minus ſollemne, nõ dicitur teſtamentum, ſed vltima voluntas. caſus 50. nu. 12.

Teſtamenta appellatione cõtractus veniunt largiſſimè, & ſic deciſum. caſus 60. num 67.

Teſtamenta mortuo Iudice, & teſtibus, erint reaſſumenda, & ſic deciſum. caſus 60. num 69.

Teſtator nequit facere, quin leges locum habeant in teſtamento. caſus 3. num. 4.

Teſtator Neap. de medietate bonorum antiquorum diſponere poteſt. caſus 33. num. 1.

Teſtator legando lectum vxori, non intelligitur lectum de ſerico legatum. caſus 33. num. 3.

Teſtator ex inſtitutione maſculorũ præſumitur noluiſſe agnationi proſpicere. caſ. 51. App. 1. n. 28.

Teſtator non præſumitur velle, niſi quod expreſſit. caſus 14. num. 9.

Teſtatoris intentio declaratur ex verbis eius extra teſtamentum ſimplicitèr prolatis, & ante teſtamentum. caſus 48. num. 30.

Teſtes ſi de rigore iuris non poſſunt examinari poſt terminum, an de æquitate. caſus 60. nu. 364.

Teſtes examinati parte citata, ſi ſe ad priorem depoſitionem non ſuffragantur. caſus 60. nu. 181.

Teſtes nequeunt examinari poſt didicita teſtificata, & ratione comprobatur, & quando ſecus diſtinguitur. caſus 18. num. 7. 8. & 10.

Teſtes poſſunt ſubrogari loco aliorum in apertura teſtamentorum. caſus 6. num. 41.

Teſtes examinati poſt publicationem didicitis atteſtationibus tàm in cauſa principali, quàm appellationis, an probent. caſus 18. num. 12.

Teſtes examinari extra tempus datum ad probandum, & probatum habendum, non probant, etiam quod iuraſſent intra tempus. caſus 18. nu. 11.

Teſtes

INDEX.

Teſtes examinandi in cauſis nobilitatum inter ſe diſſedētes, qualitèr erint inprædictis coadiuuandi. caſus 60. num.486.

Teſtes examinati, non citata parte, ſunt nulli, nec faciunt inditium, caſus 60. num.183.

Teſtes in Regno ſunt citandi. caſus 60. nu.184.

Teſtes examinati,nō citata parte,poſſunt repeti ipſa citata etiam poſt concluſum in cauſa officio Iudicis. caſus num.186.

Teſtificata quando didiciſſe dicantur. caſus 18. num. 9.

Text.in l.quoties, ff.de ſolut. *ponderatur. caſus 60. num.231.*

Text.in l.quoties in die, ff.de verb. obligat. *caſus 60. num.232.*

Text.in l.ſi pater, C.de collat. *ponderatur. caſus 60. num.243.*

Text.in l ob carmen, §.fin. ff.de teſt. *producitur. caſus 60. num.250.*

Text.in l.1.§.veſtimenta,ff.depoſ. *notatur. caſus 60. num.254.*

Text.in l.qui furtum,ff.commod. *ponderatur. caſus 60. num.255.*

Text.in l.in rebus,ff.commod. *ponderatur. caſus 60. num.257.*

Text. in l.ſi cum venderet, §.1. ff.de pignor. act. *adducitur. caſus 60. num.258.*

Text.in l.item quæritur, §.ſi Fullo, ff.locati, *ponderatur. caſus 60. num.259.*

Text. in l.centeſimis, ff.de verb. oblig. *ponderatur. caſus 60. num.264.*

Text. in l. ſi quis delegauerit, ff.de nouat. *ponderatur. caſus 60. num.349.*

Text.in l.ſi filia, ff.de diuort. *ponderatur. caſus 60. num.410.*

Text.in l.2. §.ſi quis filium ff. de lib. exhib. *ponderatur. caſus 60. num.412.*

Text.in l.necare, cum Gloſ. ff.de lib.agnoſc. *explicatur. caſus 60. num.419.*

Text. in l.cum qui, ff.de interd. & releg. *expenditur. caſus 60. num.461.*

Text.in l.emancipatum, in fine, & in l.filius Senatoris, ff.de Senat. *producitur. caſus 60. num.462.*

Text.in l.ſi ità quis, §.Seia, ff.de verb.oblig. *intellectus. caſus 60. num.575.*

Text.in l.cauſa tamen, ff. iud.ſol. *ponderatur. caſus 60. num 578.*

Text.in l.penult.C.de cond.ob cauſ. *refertur. caſus 60. num.579.*

Text.in l.ſi ego, ff.ad Velleian. *adducitur. caſus 60. num.582.*

Text.in l.quòad ſtatum,ff.de pœnis, *refertur. caſus 1. num 6.*

Text.in l.in ſeruorum,§.qui ex cauſa, ff.de pœn. *producitur. caſus 1. num.7.*

Text.in l.reus, ff.de muner. & honor. *ponderatur. caſus 1. num.10. & 25.*

Text.in l.reo, ff.de ſolut. *exploditur. caſus 1. num.28.*

Text.in l.poſt contractum, ff.de donat. *ponderatur. caſus 1. num.30.*

Text.in l.quis ſit fugitiuus,ff.de ædil.edicto, *refertur. caſus 1. num.35.*

Text.in l.3.ſi ad diem,ff.de re milit. *ponderatur. caſus 1. num.51.*

Text.in l.qui excubias,ff.de re milit. *qualitèr procedat. caſus 1. num.64.*

Text.in l.qui excubias,ff.de re milit. *qualitèr procedat. caſus 1. num.64.*

Text.in l.ſoluendo,ff.de negot.geſt. *affertur. caſus 60. num.62.*

Text.in l.2.ff.quod cum eo, *cum alijs conditionalitèr loquuntur. caſus 9. num.4.*

Text.in l.1.C.de repud.hæred. *ponderatur. caſus 9. num.34.*

Text.in l.à Diuo Pio, §.ſi ſuper rebus, ff.de re iud. *quando procedit. caſus 7. num.3.*

Text.in l.ſi non expedierit, §.1. ff.de bon.auctor.Iud.poſſid. *ponderatur. caſus 29. nu.1.*

Text.in l.eius, § ſi quis negotia, ff.ad municip. *ponderatur. caſus 5. num.24.*

Text.in l.2. C.quando lic.ab empt.diſc. *ponderatur. caſus 60. num.163.*

Text. in §.ijs igitur, Auth.de hæred. & falc. *ponderatur. caſus 53. num.5.*

Text.in §.familiæ,Inſt.de offic.Iud. *ponderatur. caſus 56. num.18.*

Text.in l.ſancimus, C.de fideiuſſ. *expenditur. caſus 23. num.1.*

Text.in l.& ſi poſt tres, ff.ſi quis caut. *producitur. caſus 23. num.5.*

Text.in Cap. Regni legem veterē, *ſi in M.C. non ſeruatur, ſecus in alijs Curijs Regni. caſus 23. num.10.*

Text.in Cap. Regni legem veterem, *ponderatur. caſus 23. num.7.*

Text.in l.cum quidam, §.Fiſcus,ff.de vſuris, *qualitèr procedat, & qualitèr iudicatum. caſus 58. num.4.*

Text. in l.Lucius, ff. de rei vend. *qualitèr procedat. caſus 58. num.5.*

Text.in l.4.C.depoſ. *qualitèr procedat. caſus 58. num.10.*

Text.in l.qui habet,§ ſi pupillos, ff.de tutel. *qualitèr procedat. caſus 60. num.181.*

Tractatus diuerſi, diuerſam habēt ſubſtantiam. caſus 30. num.4.

Traditio rei non exigitur, ſi cætera requiſita interueniant in emptione. caſus 60. num.140.

Traditio requiritur in traditione rei corporalis. caſu 35. num.33.

Tributum elargitur Regi de iure. caſus 5. nu.1.

Tributum ab omnibus debetur. caſus 5. nu.2.

Tributum præſtari debet in loco originis, qui eſt naturalis. caſus 5. num.3.

Tributum

Tributum an, & quomodò ſoluendum ſit ob diuerſitatem locorum. caſus 5. num. 12.

Turpe eſt ius, in quo verſatur ignorare. caſus 9. num. 14.

Tutiùs eſt rei incumbere, quam actionem habere. caſus 35. num. 74.

Tutius eſt abſtinere quam temere celebrare. caſus 19. num. 10.

Tutores ad hoc conſtituuntur, vt tueantur, bona nè diſſipentur. caſus 50. num. 20.

Tutor ſperàs ſucceſſionem pupilli, vt ſuſpectus poterit remoueri. caſus 43. num. 13.

Tutor prætendens ſuccedere pupillo, cum occideret propter ſubſtantiam, ideò eſt ſuſpectus. caſus 43. num. 14.

Tutrix eſſe nõ poteſt mulier niſi ſit mater vel auia. caſus 43. num. 11.

V

V*Ariatio etiam poſt litem conteſtatam, & conclusum in cauſa admictitur, & quando. caſus 90. num 583.*

Vaſſalli nequeunt prorogare iuriſdictionem domini, & ſic deciſum. caſus 24. num. 7. & 8.

Vendens nomen debitoris tenetur præſtare illud verum, et de iure exigibile, niſi ex pacto fuerit promiſſum. caſus 35. num. 163 & 164.

Vendẽs ſolùm tenetur nomen debitoris præſtare verum, & némini obligatum. caſus 35. nu. 170.

Venditor tenetur quantiplurimi res fuerit à tempore moræ. caſus 60. num. 224.

Venditio non valet ſi pretii quantitas in emptoris arbitrio conferatur. caſus 60. num 143.

Venditio, ac emptio valeret, ſi pretium non fuiſſet ſolutum, vel numeratum, neque arra, vel aliquid datum. caſus 60. num. 145.

Venditor oblato pretio per emptorem ad rei traditionem tenetur. caſus 60. num. 164.

Veneti dicunt cum non cantet inſtrumentum, nec ego cantabo. caſus 60. num. 157.

Venditio dicitur perfecta ſtatim ex conuentione rei, & pretio, ob quod periculum ad emptorem ſpectat etiam non ſoluto pretio, neque ſubſequuta traditione reali. caſus 27. num. 1.

Venditio, & emptio dicitur perfecta ſtatim, quod eſt conuentum de re, & pretio. caſus 27. nu. 2.

Venditio facta ſub haſta renocari non poteſt, neque retractari. caſus 27. num. 3.

Venditio facta ſub haſta, perpetuam accipit firmitatem. caſus 27. num. 4.

Venditio, & liberatio rei venditæ ſub haſta perfecta non dicitur, donec decretum ſit interpoſitum pretium, depoſitum, & tradita poſſeſſio. caſus 27. num. 6

Venditio, quæ fit ſub haſta, quando dicatur perfecta. caſus 27. num. 7.

Venditio ex pretii ſolutione, & traditione, dicitur perfecta. caſus 27. num. 8.

Venditio non dicitur perfecta, ſi non tranſit dominium. caſus 27. num. 9.

Venditio nõ contrahitur quando venditor nõ transfert in emptorem dominiũ, quod habet. caſus 27. num. 10.

Venditio ob æs alienum eſt neceſſaria, quæ fieri nõ poteſt abſq; decreto Iudicis. caſus 27. num. 14. & 15.

Venditiones voluntariæ dicuntur, quæ fiunt occaſione æris alieni per Iudicem. caſus 27. nu. 5.

Verba domina, vſufructuaria, & mandaria, *quid denotant. caſus 54. num 5.*

Verba geminata operãtur vt vſufructus integer relictus ſit. caſus 54. num 9.

Verba ſuaſoria neceſſitatẽ importat. caſus 14. n. 6.

Verba conſilii in fauorem prolata admittunt renunciationem. caſus 14. num. 10.

Verba Conſuet. Proximiores ex parte patris, *qualiter intelligantur. caſus 52. Appen. 5 nu. 6.*

Verba mandati contra mandantem interpetrantur. caſus 2. num. 12.

Verba omnia & ſingula. *habent vim expreſſi, & ſpecialis, caſus 2. num. 44.*

Verba illa ad infraſcripta, *quid denotãt. caſus 2. num 46.*

Verba cum omnimoda poteſtate geminata, *quid operentur. caſus 2. num. 50.*

Verbum cum libera, vel æquipollens in mandato procuratorio, *quid operetur. caſus 2. num. 40.*

Verba damus & aſſignemus, *attenduntur ad introducendam hypotecam. caſus 35. nu. 4.*

Verba cederunt, & aſſignauerunt, *nedum conueniunt cuicunque contractui, ſed etiam dominii translationi. caſus 35. num 17.*

Verba ceſſit, conceſſit, & tranſtulit, *denotant dominii translationem. caſus 35. num 18.*

Verbum adiudicare, *idem importat, quod verbũ* aſſignare, *caſ 35 num. 19.*

Verbum cedere, & aſſignare, *idem importat, caſ 35 num. 20.*

Verbũ liquidum *quid importat. caſus 35. n. 159.*

Verbum poteſt, *an neceſſitatem importet. caſus 14. num. 1.*

Verbum poteſt, *licet ſit extenſiuum, porrigitur ad futurum, & quando. caſus 14 num. 2.*

Verbum poteſt, *affirmatiue poſitum, importat facultatem non neceſſitatem, & quæ alia importet. caſus 14. num. 3.*

Verbum poteſt, *in materia ſtatutaria reſpicientia actum vltimæ voluntatis, quid importet. caſus 14. num. 4.*

Verbum volo, *poſitum ante verbum* poteſt, *quid operetur. caſus 14 num 8.*

Verbum hæredes, *cuius ſit natura. caſus 30. nu. 2.*

Verbum liceat, *quid denotet. caſus 30. nu. 7.*

Veritatem nequit mutare, recuſando eius patriam, neque mentiendo. caſus 5. num. 7.

Via

INDEX.

Via priuata, ſeu vicinales, quæ viam ſit. caſus 60. num 86.

Via debetur ad hauſtum, qui habet hauſtum. caſus 60. num 89.

Via ſemel conſtituta, in aliquo loco mutari non poteſt, & qualitèr intelligatur. caſus 60. num. 90. & 91.

Viæ vicinales ſunt priuatarum perſonarum. caſus 60. num. 87.

Viæ vicinales quando dicãtur communes. caſus 60. num. 93.

Vicinus an poſſit arbores propè flumina publica arbores incidere. caſus 60. num. 402.

Vidua ex legato ſupellectili nõ poterit accipere, niſi quæ eius honeſtati, & neceſſitati conuenit, & quid fuerit deciſum refertur. caſus 33. nu. 5. & 6.

Vidua ex legato ſibi facto de ſupellectilibus poteſt illud capere non attendendo ſi eſſent parui, vel modici valoris. caſus 33. num. 10.

Vidua an habeat fori variationem, ſeu electionem poſt concluſum in cauſa. caſus 60. num. 580.

Villæ & Caſalia præſumuntur eſſe de iuriſdictione Ciuitatis proximioris, & quid in guidaticis conceſſionis banitis. caſus 60. num. 119.

Vir pro bonis dotalibus tenetur tributa, et alias functiones ſoluere caſus 60. num. 107.

Vires iuramenti tranſeunt ad hæredes, qui tenentur contractus ſeruare, & ad hoc cõpelli taliter quod ſi nõ ſeruaſſet, adeſſent periuri. caſus 60. n. 124.

Vltima voluntas defuncti vti lex ſeruanda eſt. caſus 50. num. 13.

Vltima voluntas probari poteſt per binos teſtes. caſus 50. num. 14.

Vna via electa, altera non tollitur. caſus 48 nu 25.

Vnica ſolutio, vel plures ſolutiones, aut tres, an ſufficiant pro exactione. caſus 41. num. 7.

Vnicum ſalarium pro dicta debetur pro pluribus exequutionibus. caſus 60. num. 14.

Vnio Eccleſiarum quidnam inducit. caſus 60. numer. 394.

Vnio Eccleſiarum quando fit ſubiectiua, & quando principalitèr. caſus 60. num. 395.

Vniones Eccleſiarum fiunt auctoritate Papæ. caſus 60. num. 393.

Vniuerſitas an poſſit imponere collectas exteris pro bonis ibi poſſeſſis. caſus 60. num 169.

Vniuerſitas collectas imponere poteſt pro neceſſariis cauſis abſque regio beneplacito. caſus 60. num. 171.

Vniuerſitates nequeunt iuriſdictiones alicui conferre. caſus 12. num. 2.

Vnum ſufficit adimpleri ex duobus cõtentis in obligatione. caſus 23. num. 19.

Vnus ex conſortiis rixantibus ſi captus fuerit, nõ punitur, ſed abſoluitur, ſi non conſtat quis commiſerit. caſus 60. num. 537.

Vnuſquiſque ad diuiſionẽ compelli poteſt. caſus 46. num 10.

Voluntas teſtatoris in teſtamento, & fideicommiſſis ex coniecturis percipitur, tanquàm Regina dominatur, quod etiam ad tacitam voluntatem extenditur. caſus 48. num. 31.

Voluntas vltima teſtatoris ad hoc vt valeat, conſtare debet ſaltim nutu, vel ſignis. caſus 48. nu. 32.

Voluntas ex ſignis oſtenditur per inclinationem capitis. ac reſtringendo humeros. caſus 48. nu. 34.

Voluntatis mutatio quocunque probationis genere probari poteſt etiam per coniecturas, & inditia. caſus 48. num. 33.

Voluntas teſtatoris probatur per coniecturas. caſus 54. num 6.

Voluntas teſtatoris ex quibus colligitur, vt cum effectu totius vſusfructus debeatur. caſus 54. num. 14.

Voluntates teſtatorum obſeruari debent. caſus 43. num. 3.

Voluntas teſtatoris ſeruanda eſt vt lex. caſus 3. num 2.

Voluntas teſtatoris quando pro lege habetur. caſus 3. num 3.

Vſufructuarius non poſſidet etiam naturalitèr, ſed tantùm detinet. caſus 60. num. 502.

Vſufructuarius habet tantùm cuſtodiam rei. caſus 60. num 503.

Vſufructuarius eſt adminiſtrator. caſus 60. n 504.

Vſufructuarius non repræſentat perſonam teſtatoris. caſus 60. num. 505.

Vſufructuarius non venit appellatione hæredis. caſus 60. num 506.

Vſufructuarius dato cohærede proprietatis cẽſetur legatarius. caſus 60. num 507.

Vſufructuarius omnium bonorum non eſt hæres, ſed legatarius particularis caſus 60. num. 508.

Vſufructuarius citari non poteſt, ſed proprietarius. caſus 60. num. 509.

Vſufructuarius habet quaſi poſſeſſionem ciuilem, ideò non dicitur poſſidere. caſus 60. nu. 510.

Vſufructuarius naturalitèr poſſidet. caſus 60. numer. 511.

Vſufructuarius vicem domini tenet, & ſui vſusfructus dominus, & habet ius in re caſus 60. n. 514.

Vſufructus impropriè dicitur dominus, & ratio affertur. caſus 60. num. 516.

Vſufructuarius æquiparatur ſucceſſori in vniuerſũ ius. caſus 60 num. 518.

Vſufructuarius legatario æquiparatur, quia ipſe eſt quaſi hæres, & quaſi ſucceſſor. caſus 60. n. 519.

Vſufructuarius adhùc dicitur vniuerſalis, & naturalis poſſeſſor. caſus 60. num. 522.

Vſusfructus vicem dominij obtinet, imò pars dominij. caſus 60. 515.

Vſufructuarius rationes reddere debet proprietario. caſus 54. num 1.

Vſufructuarius rationes reddere debet proprietario, etiam ſi teſtator iuſſerit eas non reddere. caſus 53. num. 2.

Vſufru-

Digitized by Google

I N D E X.

Vſufructuarius eſt dominus vſusfructus; non autem proprietarius. caſus 54. num. 3.

Vſusfructus relictus cum facultate diſponendi, quid operetur, vel cum libera facultate, aut plena adminiſtratione. caſus 54. num. 7.

Vſusfructus quando cenſetur integra relictus. caſus 54. num. 12.

Vſufructus quando reſtringi non poſſit ad alimenta. caſus 54. num. 15.

Vſusfructus requiritur ex remiſſione rationum. caſus 54 num. 16.

Vſusfructus integer vxori debetur per legatum cũ verbis illis vſufructuaria, domina, & maſſaria, *inſtituto filio, vel quod dictum ſit, quod ſit vſufructuaria omnium bonorum. caſus 54. nu. 17. & 18.*

Vſusfructus pecuniæ legari poteſt. caſus 54. numer. 26.

Vſufructus intereſſe in pignus dari poteſt. caſus 38. num. 35.

Vſuræ vicem fructuum habere dicuntur. caſus 36. num. 4.

Vſuræ vſurarum non dantur. caſus. 36. num. 7.

Vſura eſt quando intereſſe percipitur ob damnum emergens, & lucrum ceſſans. caſus 38. numer. 43.

Vſuræ debentur ex mora contracta per debitorem. caſus 40. num. 27.

Vſura poſt moram debitam ſuccedit loco intereſſe. caſus 40. num. 28.

Vſura an debeantur ex mercede non ſoluta in tempore. caſus 60. num. 387.

Vſuræ debentur quãdo mora interceſſerit. caſus 60. num 388.

Vtile per inutile non debet vitiari. caſus 56 nu. 4.

Vulnerans aggreſſorem, dicitur ad ſui defenſionem feciſſe. caſus 60. num 591.

Vulnerare an poſſum gladio, qui cum baculo me inſultauerat. caſus 60. num. 587.

Vulnuſculum non venit appellatione vulneris. caſus 60. num. 589.

Vulnuſculum non eſt in conſideratione. caſus 60. num. 590.

Vxor filii, an mortuo ſocero, dotem recipiente poſt obitum filii dotem reſtituere debet, deciſio affertur. caſus 60. num 235.

Vxor non morans in loco exiſtente legitima cauſa excuſatur, & conſequitur legatum. caſus 3. num. 10.

Vxor inſtituta in vſufructu omnium bonorum, eſt loco legatarii. caſus 54. num. 27.

Vxor ducens virum originarium Neapolitanum, an efficiatur de eius domicilio, & retinet originẽ poſt eius mortem. caſus 8. num. 26.

Vxor tenetur notum facere viro eſſe prægnantem. caſus 60. num. 413.

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google